EUSTATHII

ARCHIEPISCOPI THESSALONICENSIS

COMMENTARII

AD

HOMERI ILIADEM.

AD FIDEM

EXEMPLI ROMANI

EDITI.

(Edited by Gottfried Stallbaum)

TOMUS I.

LIPSIAE,

SUMTIBUS JOANN. AUG. GOTTL. WEIGEL

MDCCCXXVII.

LITTERIS GUILIELMI HAACK.

ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΠΑΡΕΚΒΟΛΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΑ.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Ed. Bas. Tom. I. pag. 1 — Ed. Rom. Tom. I. pag. 1

Τῶν Ὁμήρου Σειρήνων καλὸν μὲν ἴσως εἴ τις ἀπόσχοιτο τὴν ἀρχὴν ἢ κηρῷ τὰς ἀκοὰς ἀλειψάμενος ἢ ἀλλ᾽ ἑτέραν τραπόμενος, ὡς ἂν ἀποφύγῃ τὸ θέλγητρον. μὴ ἀποσχόμενος δὲ, ἀλλὰ διὰ τῆς ᾠδῆς ἐκείνης ἐλθὼν, οὐκ ἂν, οἶμαι, οὔτε παρέλθῃ ῥᾳδίως, εἰ καὶ πολλὰ δεσμὰ κατέχοι, οὔτε παρελθὼν εἴη ἂν εὔχαρις. εἰ γάρ που, ὥς περ θεάματά τινα, ὁποῖα τὰ θρυλλούμενα ἑπτὰ ἐν λόγοις κεῖνται, ἀριθμήσει τις καὶ ἀκούσματά τινα ἐπιστροφῆς ἄξια, εἴη ἂν ἐν αὐτοῖς μάλιστα καὶ ἡ Ὁμηρικὴ ποίησις, ἧς οὐκ οἶμαι εἷς τις τῶν πάλαι σοφῶν οὐκ ἐγεύσατο καὶ μάλιστα τῶν ὅσοι τῆς ἔξω σοφίας ἠρύσαντο. ἐξ Ὠκεανοῦ μὲν γὰρ ποταμοὶ πάντες, πηγαὶ πᾶσαι, φρέατα πάντα κατὰ τὸν πάλαι λόγον· ἐξ Ὁμήρου δὲ, εἰ καὶ μὴ πᾶσα, πολλὴ γοῦν παρεισέῤῥευσε τοῖς σοφοῖς λόγου ἐπιῤῥοή. οὐδεὶς γοῦν οὔτε τῶν τὰ ἄνω περιεργαζομένων οὔτε τῶν περὶ φύσιν οὔτε τῶν περὶ ἦθος οὔθ᾽ ἁπλῶς τῶν περὶ λόγους ἐξωτερικοὺς, ὁποίους ἂν εἴποι τις, παρῆλθε τὴν Ὁμηρικὴν σκηνὴν ἀξεναγώγητος, ἀλλὰ πάντες παρ᾽ αὐτῷ κατέλυσαν, οἱ μὲν ὡς καὶ διάγειν παρ᾽ αὐτῷ μέχρι τέλους καὶ τῶν αὐτοῦ συσσιτίων ἀποτρέφεσθαι, οἱ δὲ ὥστε χρειαν ἀποπλῆσαι τινὰ καὶ συνεισενεγκεῖν ἐξ αὐτοῦ τῷ λόγῳ τι χρήσιμον. ἐν οἷς καὶ ἡ Πυθία, πολλοὺς τῶν χρησμῶν πρὸς Ὁμηρικὴν μέθοδον ἀποξέουσα. φιλόσοφοι περὶ αὐτὸν, εἰ καὶ Ἵππαρχος φθονεῖ, ὡς μετ᾽ ὀλίγα ἱστορηθήσεται. ῥήτορες περὶ αὐτόν. γραμματικοὶ δὲ οὐκ ἄλλως εἰς τέλος, εἰ μὴ δι᾽ αὐτου. ὅσοι δὲ μετ᾽ αὐτὸν ποιηταὶ, οὐκ ἔστιν ὃς ἔξω τι τῶν αὐτοῦ μεθόδων τεχνάζεται, μιμούμενος, περιποιῶν, πάντα ποιῶν δι᾽ ὧν ὁμηρίζειν δυνήσεται. ἄγουσιν αὐτὸν καὶ γεωγράφοι διὰ ζῆλον πολλοῦ καὶ θαύματος. ὁ περὶ τὴν ἀσκληπιαδῶν δίαιταν καὶ τὰ τραύματα ἐρανίζεται καὶ αὐτὸς ἐκεῖθεν ἀγαθά. ἐφέλκεται τὸ πρᾶγμα καὶ βασιλεῖς· καὶ μαρτυρεῖ ὁ μέγας Ἀλέξανδρος, κειμήλιον εἴτε καὶ ἐφόδιον καὶ ἐν αὐταῖς μάχαις τὴν Ὁμηρικὴν βίβλον ἐπαγόμενος, καὶ τὴν κεφαλὴν, ὅτε ὑπνοῦν δέοι, ἐπαναπαύων αὐτῇ, ἵνα τάχα μηδὲ ἐν ὕπνοις αὐτοῦ ἀπέχοιτο, ἀλλὰ καὶ φανταζόμενος εἴη εὐόνειρος. καὶ ἔστιν ἀληθῶς βασιλικὸν πραγμα ἡ Ὁμήρου ποιησις, καὶ μάλιστα ἡ Ἰλιάς. καὶ παροιμία μέν τις κακῶν Ἰλιάδα φησίν· αὐτὴ δὲ καλοῦ παντός ἐστιν Ἰλιάς· δραματικώτερον μὲν σχηματιζομένη διὰ τῆς μονοειδοῦς μὲν, πολυπροσώπου δὲ ἀφηγήσεως· γέμουσα δὲ μυρίων ὧν ἄν τις εἴποι καλῶν, φιλοσοφίας, ῥητορείας, στρατηγικῆς εὐτεχνίας, διδασκαλίας τῆς περὶ ἠθικῶν ἀρετῶν, τεχνῶν ὅλως παντοίων καὶ ἐπιστημῶν. ἔχει τις καὶ δόλους ἐπαινετοὺς ἐκεῖθεν μαθεῖν καὶ ψευδῶν κερδαλέων συνθέσεις καὶ σκωμμάτων δριμύτητας καὶ ἐγκωμίων μεθόδους. φρόνησιν δὲ οὐκ ἔστιν εἰπεῖν ὅσην περιποιεῖται τῷ προσέχειν ἐθέλοντι. καὶ ὅσα δὲ τῇ ἱστορίᾳ ἐπιθεωροῦνται σεμνὰ, οὐκ

ἂν οὐδὲ τὴν Ὁμήρου τέχνην τῶν τοιούτων ἀποστερήσῃ τις, τῆς πολυπειρίας, τοῦ τὰς ἀκοὰς ἡδύνειν,
τοῦ τὰς ψυχὰς παιδεύειν, τοῦ εἰς ἀρετὴν ἐπαίρειν, τῶν ἄλλων οἷς ἱστορῶν ἐνευδοκιμεῖ. εἰ δ᾽, ὅτι
μύθων γέμει, ἐκπίπτειν αὐτὸν κίνδυνός ἐστι τοῦ θαυμάζεσθαι, ἀλλὰ πρῶτον μὲν οὐ πρὸς γέλωτα οἱ
Ὁμηρικοὶ μῦθοι ἀλλὰ ἐννοιῶν εὐγενῶν σκιαί εἰσιν ἢ περιπετάσματα, οἱ μὲν ὑπ᾽ αὐτοῦ πλαττόμενοι
πρὸς τὰ ὑποκείμενα, οἳ καὶ πρὸς αὐτὰ οἰκείως ἀλληγοροῦνται, πολλοὶ δὲ καὶ ὑπὸ τῶν παλαιῶν μὲν
τεθειμένοι, ἑλκόμενοι δὲ χρησίμως καὶ εἰς τὴν τούτου ποίησιν, ὧν ἡ ἀλληγορία οὐ πάντῃ πρὸς τὰ
Τρωϊκὰ, ἀλλὰ ὅπως ἂν ἐξ ἀρχῆς ᾐνίξαντο οἱ αὐτοὺς πλασάμενοι. ἔπειτα οὐδὲ ἔχαιρεν αὐτόθεν μύθοις
2 ὁ τῆς σοφίας τρόφιμος. ἡ σοφία τε γὰρ θεωρία ἐστὶν ἀληθευτική· καὶ ὁ σο*φὸς δὲ τοιοῦτος· οὐκοῦν
καὶ ὁ Ὅμηρος. ἀλλὰ διὰ τὸ τῶν πολλῶν ἐπαγωγὸν αὐτοὺς τῇ ποιήσει παρεμπλέκων τεχνάζεται, ἵνα
δελεάσας καὶ θέλξας τῷ προφαινομένῳ δικτύων, ὅ φασιν, ἔσω λάβῃ τοὺς ὀκνοῦντας τὸ τῆς φιλοσοφίας
γλαφυρόν· εἶτα καὶ γεύσας τῆς ἐν ἀληθείᾳ γλυκύτητος ἀφήσει σοφοὺς πορεύεσθαι καὶ θηρᾶσθαι
αὐτὴν καὶ ἄλλοθεν. ἔτι δὲ γίγνεται καὶ μεθοδευτὴς οὕτω τῆς τῶν μύθων πιθανῆς πλάσεως, ἵνα καὶ
τούτου τοῖς φιλομαθέσιν, ὡς καὶ τῶν λοιπῶν εἰδῶν τοῦ λόγου, καθηγήσηται. ἐκεῖνο δὲ καὶ μάλιστα
θαυμαστὸν ἐν τούτοις Ὅμηρος ἔχει, ὅτι καὶ μύθοις μεμεστωμένος ὅμως οὐ φεύγεται, ἀλλὰ στέργεται,
καὶ οἱ μισεῖν αὐτὸν προϊσχόμενοι οὐκ ὀκνοῦσιν αὐτοῦ ἄλλως ἅπτεσθαι, καὶ ἀποδιοπομποῦντες αὖθις
προσίενται, ὅμοιοι τῷ παροιμιακῷ Σκύθῃ, ὃς θεωμένων μὲν Ἑλλήνων ἀπέσχετο ἵππου εὐγενοῦς
ἐκπεπνευκότος· ἀνακάμψας δὲ καθ᾽ ἡσυχίαν τὸ σύνηθες ἔπραττεν, ἀπολαύων οὗ ἤθελεν. εἰ δὲ καὶ 2
οἱ χρώμενοι δηλοῦσι τὸ χρηστὸν πρᾶγμα, οὐκ ἔχει ἀντιλογίαν πολύχρηστον εἶναι χρῆμα τὴν Ὁμηρικὴν
ποίησιν. ἀλλ᾽ ὅτι μὲν εὔχρηστος ὁ ποιητὴς, οὕτως ἀμυδρῶς δηλοῦντες ὑπεκρουσάμεθα, ὅτι μηδὲ πρό-
θεσις ἡμῖν Ὁμήρου ὑπερλαλεῖν. ὡς εἴ γέ τις ἐν σκοπῷ θήσει τὸ πρᾶγμα, οὐ πολλῶν δεήσεται λόγων,
ἀλλὰ προβαλεῖται τὰς βίβλους ἐκ προχείρου, ὧν αἱ μὲν εἰς αὐτὸν, αἱ δὲ ἐξ αὐτοῦ συνεκροτήθησαν, καὶ
ἀνύσει ῥᾳδίως τὸ προτεθέν.

Λείπεται δὴ ἡμῖν, ἐπεὶ ἀποπέφανται μὴ γελοῖος εἶναι πάντῃ ὁ πονησάμενος περὶ τὴν Ὁμήρου
ποίησιν, γενέσθαι οὗ ἐσκοπήσαμεν καὶ μὴ ἐπὶ πλέον συνιστᾶν τὸν ποιητὴν, ἀλλὰ ποιεῖν ὅπερ εἰς αὐτὸν
οὐ πρὸς μεγιστάνων τινῶν ἐπετάχθημεν, ὁποῖα τινὰ πλάττονται οἱ κομψοὶ, ἀλλὰ πρὸς φίλων ὁμιλη-
τῶν, οἷς ὑπολήψεώς τι χρηστῆς περὶ ἡμῶν ὕπεστιν. ἦν δὲ τὸ φιλικὸν θέλημα διὰ τῆς Ἰλιάδος ἐλθεῖν
καὶ ἐκπορίσασθαι τὰ χρήσιμα τῷ διεξοδεύοντι· οὐ λέγω ἀνδρὶ λογίῳ, ἐκεῖνον γὰρ οὐδὲν ἂν τῶν τοιού-
των εἰκὸς λανθάνειν, ἀλλὰ νέῳ ἄρτι μανθάνοντι· τυχὸν δὲ καὶ μαθόντι μὲν, δεομένῳ δὲ ἀναμνήσεως.
καὶ δὴ γίγνεται τοῦτο· καὶ τὰ χρήσιμα κατὰ ἀκολουθίαν εὐσυνθέτως ἐκλέγονται, οὐχ᾽ ὥστε μέντοι
τὰ πάντων ἐνταῦθα εἶναι τῶν πονησαμένων εἰς ποιητὴν, τοῦτο γὰρ καὶ μόχθος μάταιος καὶ περιττὸς
καὶ οὐδὲ ῥᾷον ἀνύσιμος, ἀλλ᾽ ὥστε τὸν γινώσκειν ἐθέλοντα εὑρίσκειν κατὰ τόπον εὐτάκτως τὰ μὴ παρέλ-
κοντα, οἷον· ἐννοίας εὐχρήστους τῷ καταλογάδην γράφοντι καὶ βουλομένῳ ῥητορικὰς ποιεῖν εὐκαίρως
περιπλοκάς· μεθόδους, ἐξ ὧν καὶ ὠφελεῖταί τις μιμεῖσθαι θέλων, καὶ τῆς εὐτεχνίας θαυμάζει τὸν
ποιητήν· λέξεις, τὰς πλείους μὲν ὡς πεζῷ λόγῳ προσηκούσας, πολλάκις δὲ καὶ σκληρὰς καὶ τραχείας
καὶ ποιητικὰς, ἃς εἰ μὴ ἀναπτύξει τις ἐτυμολογικώτερον, οὐκ εὔγνωστον ἔσται τὸ χωρίον, ὃ παρεκβέ-
βληται· γνώμας, αἷς καὶ αὐταῖς πολλαχοῦ ἡ Ὁμηρικὴ σεμνύνεται ποίησις· ἱστορίας, οὐ μόνον αἷς
2 ὁ ποιητὴς χρᾶται κατὰ κανόνα οἰκεῖον, ἀλλ᾽ ἔστιν ὅπου καὶ πλατύτερον, ὡς ἐξ ὧν ἱστόρησαν ἕτεροι· ἔτι
δὲ μύθους, τοὺς μὲν ἀκράτους καὶ ἀθεραπεύτους καὶ κατὰ μόνον θεωρουμένους τὸ προφερόμενον,
τοὺς δὲ καὶ μετὰ θεραπείας ἀλληγορικῆς εἴτε καὶ ἀναγωγικῆς· καὶ ἕτερα μυρία καλὰ εἰς βίον χρήσιμα·
καὶ ταῦτα οὐ μόνον συντόμως, ἀλλὰ καὶ ποικίλως. ὥστε εἴ τις ἀφθονήτως τὸ πᾶν περιελθὼν τοῦτο
πόνημα εἴποι ἐπιεικέστερον, ὡς οὐκ ἀνωφελὲς πάντῃ ἐστὶ τὸ ἐγχείρημα, οἶμαι, οὐ ψεύσεται. νέων γὰρ
ἀγωγὴ καὶ διατριβὴ ἀναγνώσεως, συντελοῦσα εἰς τὴν Ὁμηρικὴν Ἰλιάδα, καλὴ ἂν καὶ αὕτη γένοιτο,
εἴτε καταμόνας τις ἀπολαβὼν τὸ παρὸν ἔργον αὐτὸ καθ᾽ αὑτὸ θεωροίη, εἴτε καὶ τὴν Ἰλιάδα χειριζό-
μενος σκέπτεσθαι τὴν ἐργασίαν ταύτην βούλεται, εἴ τί που ἐν χρῷ ἐκείνης παράπτεται. πρὸς δὲ τοῖς
ἄλλοις οὐδὲ ἐκτέταται τὸ προκείμενον ἔργον εἰς ἓν ὕφος καὶ σῶμα κατὰ συνέχειαν ἀδιάστατον, ἵνα τῷ
ἀδιακόπῳ ἀποκναίῃ τὸν ἐντυγχάνοντα καὶ δυσεύρετον ἔχῃ τὸ κατάλυμα, ἀλλ᾽ ἕκαστον τῶν χρησίμων

καθ᾽ αὐτὸ ἰδίᾳ κεῖται, καὶ περατωθέντος αὐτοῦ μετάβασις ὡς ἐξ ὑπαρχῆς ἐπὶ ἕτερον γίγνεται, καὶ οὕτως
ὁ διὰ τοῦ συγγράμματος τούτου ἐρχόμενος συχνὰ οἷον καταλύων ἀναπαύεται. ὁποῖόν τι καὶ ἐν τοῖς εἰς
τὸν *περιηγητὴν ἡμῖν γέγονε, καὶ εἰς τὴν Ὀδύσσειαν δέ. καὶ ἐκεῖ γὰρ ὁμοίως τὸ ἔργον μεθώδευται, 3
παρεκβαλοῦσι τὰ εὔχρηστα ὡς ἐν ἐκλογῇ κατὰ ἀκολουθίαν εὐσύνθετον, οὐ μὴν πλατεῖαν ποιησαμένοις
αὐτὸ τοῦτο ἐξήγησιν, ἵνα μή τις ἐκφλυαρίζων τὸ πρᾶγμα μυκτηρίσῃ μηδὲν ἡμᾶς καινότερον πραγματεύ-
σασθαι. ὅπου γε καὶ νῦν ὁ μὴ πάνυ εὐγνώμων τοιοῦτος ἴσως ἔσται· καὶ θαῤῥῶν τὰ παρ᾽ ἄλλοις ἀριζή-
λως εἰρημένα ἐξευρίσκειν καὶ ἐνταῦθα κείμενα οὐδὲν ἱερὸν εἶναι κατὰ τὴν παροιμίαν τὸ παρὸν ἔργον
ἐρεῖ. ἀλλ᾽ ὁ τοιοῦτος ἴστω κακῶς κρίνων, ἵνα μή τι πλεῖον ἐροῦμεν, συνιστῶντες ἑαυτοὺς κατὰ τὸν
παροιμιακὸν Ἀστυδάμαντα. εἰ δὲ καὶ τυχὸν ὁ οὕτω δοξάζων ὀρθῶς ἔκρινεν, ἀλλ᾽ ἡμεῖς καὶ οὕτως ἐπι-
βαλοῦμεν τῷ ἔργῳ, ἵνα, εἰ μὴ ἑτέροις, ἀλλὰ τοῖς γοῦν ἀγγαρεύσασιν ἀρέσωμεν, ἀγογγύστως τὸ ἐπιτε-
θὲν φορτίον ἄραντες. ὅσα μὲν οὖν ἐκ προθύρων οἱ σοφοὶ τῆς Ἰλιάδος προγράφουσιν, ἐξ ἐκείνων ἀνα-
λεκτέον, ὅτι μηδὲ πρόκειται ἡμῖν ἀμαυρῶσαι τὰ τῶν ἄλλων καὶ κενὴν δόξαν θηράσασθαι καὶ σκῶμμα
τοῦ πάντῃ τὰ ἀλλότρια μεταγράφειν ἐφελκύσασθαι. Ἐκεῖνα δὲ καὶ μόνα πάνυ συντόμως προγραπτέον
ἐνταῦθα, ὅτι τὴν Ὁμήρου ποίησιν οἱ μὲν εἰς τὸ παντελὲς ἐσκίασαν, καὶ ὡς οἷον αἰσχυνόμενοι, ἐὰν
ὁ ποιητὴς ἀνθρωπίνως λαλῇ, ἀνήγαγον πάντα καὶ εἰς ἀλληγορίαν μετέθεντο, καὶ οὐ μόνον εἴ τί που
μυθικὸν, ἀλλὰ καὶ τὰ ὁμολογουμένως ἱστορούμενα, τὸν Ἀγαμέμνονα, τὸν Ἀχιλλέα, τὸν Νέστορα,
τὸν Ὀδυσσέα, τοὺς λοιποὺς ἥρωας, ὡς δοκεῖν τὸν ποιητὴν ἐν ὀνείροις ἡμῖν ὁμιλεῖν. ἕτεροι δὲ ἀπεναν-
τίας πάντῃ ἐκείνοις ἐλθόντες ἐξέσπασαν τὰ Ὁμηρικὰ πτερὰ καὶ οὐκ ἀφῆκαν αὐτὸν πτερύσσεσθαι ὅλως
μετέωρον, ἀλλὰ τοῦ φαινομένου γενόμενοι μόνου καὶ κατασπάσαντες τοῦ ἀναγωγικοῦ ὕψους τὸν ποιη-
τὴν οὐδὲν οὐδ᾽ ὅλως ἀφῆκαν ἀλληγορεῖσθαι παρ᾽ αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ τὰς ἱστορίας ἀφῆκαν οὕτως ἔχειν,
καλῶς γε τοῦτο ποιοῦντες, καὶ τοὺς μύθους δὲ ἀπαραποιήτους εἰς ἀλληγορίαν εἶναι προσέταξαν. ἐν οἷς,
ὡς καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς δηλωθήσεται, καὶ ὁ Ἀρίσταρχος, οὐ πάνυ καλῶς τοῦτο νομοθετήσας. οἱ δὲ ἀκρι-
βέστεροι, ὥς περ τὰς ἱστορίας ἐφ᾽ ἑαυτῶν μένειν ἀφῆκαν, οὕτω καὶ τοὺς μύθους τὰ πρῶτα μὲν τίθεν-
ται οὕτως ἔχειν ὡς λέγονται, καὶ ἐπισκέπτονται τὴν πλάσιν αὐτῶν καὶ τὴν ἐν αὐτῇ πιθανότητα, δι᾽ ἧς
ἐν μύθοις ἀλήθειά τις εἰκονίζεται. εἶτα διὰ τὸ ἐν αὐτοῖς φύσει ψευδὲς ἀφέντες τὸ σωματικὸν εἰκόνισμα
3 ἀνατρέχουσιν εἰς τὴν ἐξ ἀλληγορίας θεραπείαν τοῦ μύθου, ἢ φυσικῶς ἐξετάζοντες, ὡς ἄλλοι δηλοῦσι
πλατύτερον, ἢ κατὰ ἦθος· πολλαχοῦ δὲ καὶ ἱστορικῶς. οὐκ ὀλίγοι γὰρ μῦθοι καὶ πρὸς ἱστορίαν ἐκθερα-
πεύονται, ὡς ἀληθῶς μὲν γενομένου τοῦδε τινὸς πράγματος ἐν τῷ καθ᾽ ἡμᾶς βίῳ, τοῦ δὲ μύθου τὸ
ἀληθὲς ἐκβιαζομένου πρὸς τὸ τερατωδέστερον. ταύτης τῆς ὁδοῦ ἐχομένη καὶ ἡ παροῦσα πραγματεία
οὐδὲ τοὺς μύθους ἀνεπισκέπτους εἰς τὸ πᾶν ἀφήσει, ἀλλὰ περιεργάσεταί που αὐτοὺς ἀκολούθως τοῖς
παλαιοῖς. οὐ χρὴ δὲ ἀναπεσεῖν οὐδὲ νῦν τὸν ἀκούσαντα τοῖς παλαιοῖς ἡμᾶς καὶ ἐν τούτοις ἀκολουθεῖν,
ὡς δυνατὸν ὂν καὶ αὐτὸν ἐκεῖθεν τὰ τοιαῦτα ἐρανίσασθαι. πρῶτον μὲν γὰρ, καθάπερ τοῖς μαγει-
ρεύουσι χάρις, οὐχ᾽ ὅτι τὰ μὴ ὄντα δαιτρεύουσιν, ἀλλ᾽ ὅτι τὰ ἐπιπόνως ἔχοντα τοῦ συναγαγεῖν αὐτοὶ
ἀγείραντες εἰς ἓν παρέθεντο, οὕτω καὶ ἡμῖν ἔσται τι χάριτος, ὅτι πόνου δίχα οἱ περιτυχόντες ἔχουσι
πολλαχόθεν ἐπισυναχθὲν τὸ ζητούμενον. εἶτα, εἰ καὶ ἀγέρωχόν τι καὶ γαῦρον ὁ λόγος ἔχει, οὐκ οἶδα,
εἰ μή τινες τῶν ὑπονώθρων μόλις περιτύχοιεν ἐκείνοις, ἐξ ὧν πολλὰ τῶν ἐνταῦθα ἠράνισται. εἰ δέ τι
ἐν διαφόροις καὶ προσεπινενόηται, αὐτό, φασι, δείξει.

Ἐπεὶ δὲ ποιητὴν μέγαν περιεργαζόμεθα, σκοπητέον τὸ τοιοῦτον ὄνομα, καὶ σημειωτέον, ὅτι,
καθάπερ ἔπος ἁπλῶς μὲν ὁ λόγος, ὡς τὸ, ἔπεα πτερόεντα, ἰδίως ἔπος ὁ ἔμμετρος λόγος· οὕτω καὶ
ποιεῖν ὅλως μὲν τὸ πράττειν· καὶ ἔστιν ἡ χρῆσις καὶ παρὰ τῷ ποιητῇ πολλαχοῦ· ἰδιάζεται δὲ ἡ λέξις
καὶ ἐπὶ τῶν ῥαψῳδούντων κατά τι ἐξαίρετον διὰ τὸ τῆς ἐν αὐτοῖς πράξεως ταύτης ἐξέχον ὡς θεῖον καὶ
ἔλλογον. ὅθεν καὶ συνθέμενοί τινες τὸ ἔμμετρον ἔπος καὶ τὸ ῥαψῳδικῶς ποιεῖν ὠνόμασαν συνθέτως
ἐποποιοὺς τοὺς ἐν ἁπλότητι λεγομένους καὶ *ποιητὰς, μάλιστα δὲ τοὺς ἐν ἑξαμέτρῳ τόνῳ ἡρωΐζοντας. 4
ὧν κατάρξαι λέγεταί τις Φημονόη, γυνὴ προφῆτις Ἀπόλλωνος, ἐφευροῦσα, φασὶν, αὐτὴ πρώτη τὸ
ἔπος, κληθὲν οὕτω κατὰ τοὺς παλαιοὺς οὐ μόνον καθ᾽ ὑπεροχὴν, δι᾽ ἣν τὸ ἑξάμετρον ἰδιώσατο τὴν
κοινὴν προσηγορίαν τοῦ λόγου, ἀλλὰ καὶ διότι ἕπονταί, φασι, τὰ πράγματα τοῖς χρησμοῖς. εἰ δὲ

ἡ τοιαύτη ἐτυμολογία δασύνεσθαι ἀπαιτεῖ τὸ ἔπος, ἀλλ᾽ ἔστι συνηγορῆσαι καὶ τῇ ψιλώσει τούτου πιθανῶς, εἴ τις βουληθείη. τίς δὲ ἡ ἐποποιΐα καὶ ὅτι ποιήσεως εἶδος καὶ αὐτὴ ὡς καὶ ἡ τραγῳδία καὶ ἡ κωμῳδία καὶ ἡ τῶν κυκλίων ποιημάτων καὶ ἡ λυρικὴ καὶ ἕτεραι, ζητητέον ἐν ἄλλοις. καὶ οὕτω μὲν κατέστη τὸ ποιεῖν, ἐξ οὗ καὶ ὁ ποιητὴς καὶ ἡ ποίησις. καὶ δῆλον ὅτι ποιεῖν παρὰ τοῖς παλαιοῖς, ὡς καὶ ὁ κωμικὸς ἐμφαίνει, τὸ ποιητικῶς ἤγουν ἐμμέτρως ἀείδειν καὶ γράφειν, ὡς τὸ, ἐποίησάς ποτε, ὦ Εὐριπίδη, ἀντὶ τοῦ, ἔγραψας ἐν τῇ ποιήσει σου. καὶ τοίνυν καὶ ποιητὴς ὁ οὕτω γράφων, ὁποῖος ἂν καὶ εἴη εἴτε κωμικὸς εἴτε ὁστισοῦν ἕτερος, ἐξόχως δὲ Ὅμηρος. ὡς γὰρ, εἴ τις εἴπῃ ὁ ῥήτωρ, ὁ Δημοσθένης εὐθὺς ὑπερεχόντως ἐνοήθη, κἂν τὸν λυρικὸν ἀκούσωμεν, εἰς τὸν Πίνδαρον ἀναγόμεθα· οὕτω καὶ τὸν ποιητὴν ἀκούσας τις μετὰ τοῦ ἄρθρου τὸν Ὅμηρον ἐνόησε. διατί; ὅτι ἐν αὐτῷ ἀρετὴ πᾶσα ποιήσεως καὶ διότι σπερματικῶς ἀρχὴ καὶ καθηγητὴς αὐτὸς πᾶσι γέγονε ποιηταῖς τοῦ εἶναι ὅ περ λέγονται. καὶ ταῦτα μὲν οὕτως, ἵνα μὴ ἐπὶ πλέον πόῤῥω τοῦ σκοποῦ πλαζώμεθα.

Ὁμήρου δὲ γένος οὐδ᾽ αὐτὸ περιεργασόμεθα. εἴρηται γὰρ πολλοῖς ἑτέροις, ὡς οὐκ ἂν ἡμεῖς κρειττόνως εἴπωμεν· εἰ μὴ ἄρα τοῦτο καὶ μόνον ῥητέον κατὰ τὸ ἐπιτρέχον, ὅτι ἐπικρύψας ἑαυτὸν ὁ ποιητὴς καὶ σιγήσας, ὅς τίς ποτε καὶ ὅθεν ἦν, περιμάχητος μᾶλλον ἐγένετο καὶ πολύπατρις. ἔστι γὰρ κατὰ τὴν τῶν ποθούντων ἔφεσιν καὶ Ἰήτης καὶ Σμυρναῖος καὶ Ἀθηναῖος καὶ Αἰγύπτιος, ἤδη δὲ καὶ Ἰταλός. ἀμφισβητοῦσι δ᾽ αὐτοῦ καὶ Χῖοι, μαρτύριον προχειριζόμενοι τοὺς καλουμένους Ὁμηρίδας, ὧν καὶ Πίνδαρος (Nem. II. 1.) *μέμνηται. καὶ ἕτεροι δὲ πολλοὶ Ὁμήρου μεταποιοῦνται σφετεριζόμενοι, καὶ ἁβρυνόμενοι αὐτὸν ἔχειν πολίτην ἢ ἑτέροις ἀγαθοῖς σεμνύνεσθαι. Ὅτι δὲ καὶ ἕτεροι πρὸ αὐτοῦ ἦσαν ποιηταὶ, ὧν καὶ Μουσαῖος, ἀκέσεις νόσων συγγραψάμενος, καὶ ὅτι, ὡς καὶ Αἰλιανὸς ἱστορεῖ* (Var. Hist. XIV. 21.), *μετὰ Ὀρφέα καὶ Μουσαῖον Σύαγρος γέγονε ποιητὴς, ὃς πρῶτος τὸν Τρωϊκὸν ᾖσε πόλεμον, καὶ τοῦτο ἐς τοσοῦτον εἰρήσθω· καὶ ὅτι ἔπνεε τὰ ἔπη Ὅμηρος καὶ οὕτως εἶχε τῆς περιέργου καὶ ἐμμελοῦς Μούσης, ὡς οὐδὲ τοῦ ἐν ἁπλότητι πεζολογεῖν ἕτεροι, καθὰ καὶ Ἡρόδοτος ἱστορεῖ* (Vita Homeri) *ἐν οἷς ἔγραψεν εἰς τὸν Ὅμηρον. ὡς δὲ καὶ πολλοὶ Ὅμηροι, καὶ αὐτὸ ἱστόρησαν ἕτεροι. καὶ ὅτι δὲ ὁ νῦν προκείμενος ἢ ἀπὸ τοῦ μὴ ὁρᾶν ὠνόμασται, ὡς οἱονεὶ μήορος καὶ κατὰ μετάθεσιν Ὅμηρος, ἢ ὡς αὐτὸ τοῦτο γενόμενος Ὅμηρος, ὁποίους τοὺς ἐπὶ εἰρήνῃ διδομένους εἰς ἐνέχυρον οἴδαμεν, καὶ τοῦτο εἰς πλάτος κεῖται παρ᾽ ἄλλοις· οἳ καί φασι τὰ ἐπὶ εἰρήνῃ ὅμηρα οὕτω λέγεσθαι παρὰ τὸ ὁμοῦ καὶ τὸ ἀρῶ τὸ ἁρμόζω· εἰς ὁμόνοιαν γὰρ ἁρμόττονται διὰ τῶν ὁμήρων οἱ διεστῶτες ἀλλήλων καὶ στασιάζοντες. χρῆσις δὲ τοιαύτης λέξεως παρὰ πολλοῖς τε ἄλλοις καὶ παρ᾽ Εὐριπίδῃ ἐν τῷ· συλλάβετε ὅμηρον τήνδε* (Orest. v. 1189.). *εἰ δὲ καὶ ἕτερα ποιήματά εἰσιν Ὁμήρου, οἷον καὶ ὁ Μαργίτης καὶ ἡ τῶν μυῶν καὶ βατράχων μάχη, ἄλλοι καὶ αὐτὸ ἐξήτασαν πρὸς ἀκρίβειαν, καὶ ἐὰν ἡ Ἰλιὰς τῆς Ὀδυσσείας προπεποίηται ἢ καὶ ἀνάπαλιν. Εἰ δὲ καὶ ἤρισεν Ὅμηρος Ἡσιόδῳ τῷ Ἀσκραίῳ καὶ ἡττήθη, ὅ περ ὄκνος τοῖς Ὁμηρίδαις καὶ λέγειν, ζητητέον ἐν τοῖς εἰς τοῦτο γράψασιν, ἐν οἷς ἔκκεινται καὶ τὰ ῥητὰ τῆς ἔριδος. ὡσαύτως καὶ ἐὰν ἐπὶ τῶν Τρωϊκῶν ἔτυχεν ὢν ἢ μᾶλλον μετὰ τὰ Τρωϊκά. ταῦτα γὰρ πάντα εἰ ἐπιμελῶς φυλοκρινήσει τις, βίβλος ἱστορικὴ πολυλόγος συντεθήσεται. ἡμῖν δὲ οὐ τοῦτο σκοπὸς, ἐκεῖνο δὲ μᾶλλον ὃ καὶ προεξεθέμεθα. Ἔτι κἀκεῖνο προλαβεῖν χρὴ ἐχόμενον ἤδη καὶ προκλητικὸν τοῦ παρεκβολικοῦ, ὅτι ἀνδρώδης μὲν ἡ Ἰλιὰς καὶ σεμνοτέρα καὶ ὕψος ἔχουσα, ἐπεὶ καὶ ἡρωϊκωτέρα· ἠθικὴ δὲ ἡ Ὀδύσσεια, ὡς ἐκεῖ σαφέστερον γέγραπται· καὶ ὅτι τὴν Ὁμηρικὴν*
5 *ἰσχὺν οὐ τοσοῦτον ἐν τῇ Ἰλιάδι ἔστι καταμαθεῖν, ὅσον ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ. ἐν*ταῦθα μὲν γὰρ πολλαὶ* 4
ἀφορμαὶ εἰς ῥητορείας δαψίλειαν, ἐκεῖ δὲ γλισχρότατος καὶ πάντη ὀλιγόϋλος ὁ τοῦ βιβλίου σκοπός· καὶ ὅμως ἐξήρκεσεν ὁ ποιητὴς βίβλον καὶ ἐκείνην τηλικήνδε καὶ τοιαύτην διασκευάσασθαι, παραδεικνύων ὅτι παμπλούσιός ἐστι καὶ πάνυ φιλότιμος ἔν τε πολυαφόρμοις καὶ ἐν μὴ τοιαύταις γραφαῖς. ὅθεν ἐκεῖνο μὲν τὸ βιβλίον ἀπὸ ἑνὸς προσώπου τοῦ Ὀδυσσέως ὠνόμασεν, ὑποδηλῶν τὸ ὀλίγον τῆς τοῦ γράφειν ὕλης, ὡς μόνα δῆθεν λέξων τὰ κατὰ τὸν Ὀδυσσέα, εἰ καὶ ἄλλως κατὰ μέθοδον οἰκείαν καὶ ἕτερα πολλὰ παρενέπλεξε. ταύτην δὲ τὴν βίβλον συλληπτικώτερον Ἰλιάδα ἐκάλεσε καὶ οὔτε ἀπὸ ἑνός τινος ὡς ἐὰν Ἀχίλλεια ἤ τι τοιοῦτον ἐκαλεῖτο, οὔτε διὰ τοὺς Ἰλιεῖς, ὡς δηλαδὴ τὰ τῶν Ἰλιέων

μόνων περιέχουσαν κακά· ἀλλ᾽ ὅτι περιέχει τὰ κατὰ τὴν Ἴλιον συμπεσόντα ἤτοι τὰ Τρωϊκά. εἰ δέ τινες ἐπαγωνίζονται δεῖξαι, ὅτι ὡς οἷον ἀπὸ προσώπου παθόντος, τοῦ τῶν Ἰλιέων δηλαδὴ λαοῦ, ἡ ποίησις αὕτη ὠνόμασται Ἰλιὰς, ὅθεν κερδήσαντες καὶ οἱ μετὰ τὸν Ὅμηρον τραγικοὶ καὶ ἕτεροι ἐκ προσώπων παθόντων οἰκεῖα πολλάκις ἐπιγράφουσι δράματα, οἱ τοιοῦτοι αὐτόθεν ἐλέγχονται ἄλλως τε καὶ ὅτι οὐχ᾽ ἁπλῶς ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς περὶ τῶν Ἰλιέων λέγει τί ἔπαθον, ἀλλὰ καὶ τοῦτο μέν. Σκοπὸς δὲ αὐτῷ τοῦ βιβλίου, ὡς καὶ αὐτὸς ἐν προοιμίῳ ἐκτίθεται, εἰπεῖν ὅσα κακὰ ἐν τῷ καιρῷ τῆς τοῦ Ἀχιλλέως μήνιδος καὶ οἱ Τρῶες καὶ οἱ Ἕλληνες ἔπαθον, καὶ μάλιστα οἱ Ἕλληνες. διὸ καὶ οὐλομένην εἰπὼν τὴν τοῦ Ἀχιλλέως μῆνιν ἐπάγει· ἣ μυρί᾽ Ἀχαιοῖς ἄλγε᾽ ἔθηκε, μονονουχὶ λέγων ὀλεθρίαν γενέσθαι τὴν τοιαύτην μῆνιν διότι κακὰ ἐξ αὐτῆς οἱ Ἀχαιοὶ ἔπαθον κατά τινα εἱμαρμένην, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς δηλωθήσεται. καὶ διὰ ταῦτα μὲν τὸ βιβλίον τοῦτο καλεῖται Ἰλιάς. Δοκεῖ δὲ ἡ τοιαύτη λέξις κτητικὴ εἶναι καὶ ἐλλειπτικῶς ἔχειν. ὥσπερ γὰρ λόγχη καὶ γῆ καὶ Τροία καὶ μάχη καὶ σκοπιὰ Ἰλιὰς παρὰ τοῖς Τραγικοῖς ἀντὶ τοῦ Ἰλιακὴ, ὅ ἐστι Τρωϊκὴ, οὕτω καὶ ἐνταῦθα Ἰλιὰς, βίβλος δηλαδὴ, ἢ Ἰλιὰς ποίησις ἢ ἱστορία Ἰλιάς. ὥσπερ καὶ τὸ Ἰάς. καὶ τοῦτο γὰρ ἐλλέλειπται, δηλοῦν ὅτι Ἰωνικὴ διάλεκτος. Σημείωσαι δὲ ἐνταῦθα καὶ ὅτι τὸ μὲν εἰπεῖν Ὁμήρου Ἰλιὰς ταὐτόν ἐστι τῷ Ὁμήρου Τρωϊκά· τὸ δὲ Ἰλιὰς μάχη τραγικῶς ἴσον δύναται τῷ Τρωϊκὸς πόλεμος. ἀλλὰ γὰρ ἤδη τῷ σκοπῷ ἐγχειρητέον, ἵνα μή ποθεν ἀκούσωμεν περιττὰ ἐν οὐ δέοντι σοφίζεσθαι.

Υ Π Ο Θ Ε Σ Ι Σ Τ Η Σ Α. Ο Μ Η Ρ Ο Υ
Ρ Α Ψ Ω Ι Δ Ι Α Σ. *)

Χρύσης, ἱερεὺς τοῦ Ἀπόλλωνος, παραγίνεται ἐπὶ τὸν ναύσταθμον τῶν Ἑλλήνων, βουλόμενος λυτρώσασθαι τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Χρυσηΐδα. οὐκ ἀπολαβὼν δὲ, ἀλλὰ καὶ μεθ᾽ ὕβρεως ἀποδιωχθεὶς ὑπὸ Ἀγαμέμνονος, ηὔξατο τῷ Ἀπόλλωνι κατὰ τῶν Ἑλλήνων. λοιμοῦ δὲ γενομένου καὶ πολλῶν, ὡς εἰκὸς, διαφθειρομένων, ἐκκλησίαν Ἀχιλλεὺς συνήγαγε. Κάλχαντος δὲ διασαφήσαντος τὴν ἀληθῆ αἰτίαν καὶ κελεύσαντος Ἀχιλλέως ἐξιλάσκεσθαι τὸν θεὸν Ἀγαμέμνων ὀργισθεὶς διηνέχθη πρὸς τὸν Ἀχιλλέα καὶ αὐτοῦ τὸ γέρας ἀπέσπασε τὴν Βρισηΐδα. ὁ δὲ ὀργίζεται τοῖς Ἕλλησι. Θέτις δὲ, τοῦ υἱοῦ δεηθέντος, εἰς Ὄλυμπον ἀνελθοῦσα ᾐτήσατο παρὰ τοῦ Διὸς, ὅπως τοὺς Τρῶας ἐπικρατεστέρους τῶν Ἑλλήνων ποιήσῃ. Ἥρα δὲ γνοῦσα τοῦτο διηνέχθη πρὸς τὸν Δία, ἕως αὐτοὺς διέλυσεν Ἥφαιστος, οἰνοχοήσας ἐν ἐκπώματι χρυσείῳ. οἱ δὲ, τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας εὐωχηθέντες, εἰς ὕπνον τρέπονται.

ΙΛΙΑΔΟΣ Α. ΟΜΗΡΟΥ ΡΑΨΩΙΔΙΑ.

Ὅτι ἓν μέν τι σῶμα συνεχὲς διόλου καὶ εὐάρμοστον ἡ τῆς Ἰλιάδος ποίησις. οἱ δὲ συνθέμενοι ταύτην (κατ᾽ ἐπιταγὴν, ὥς φασι, Πεισιστράτου τοῦ τῶν Ἀθηναίων τυράννου) γραμματικοὶ καὶ διορθωσάμενοι κατὰ τὸ ἐκείνοις ἀρέσκον, ὧν κορυφαῖος ὁ Ἀρίσταρχος καὶ μετ᾽ ἐκεῖνον Ζηνόδοτος διὰ τὸ ἐπίμηκες καὶ δυσεξίτητον καὶ διατοῦτο προσκορὲς κατέτεμον αὐτὸ εἰς πολλά. καὶ τὰ τοιαῦτα τμήματα οὐκ ἠθέλησαν ὀνομάσαι πρῶτον τυχὸν λόγον καὶ δεύτερον καὶ τρίτον καὶ τὰ ἑξῆς, καθάπερ ἐποίησε Κόϊντος ἐν τοῖς μετὰ τὸν Ὅμηρον, ἀλλ᾽ ἐπειδήπερ ἡ βίβλος ἐξήρκει πρὸς πλείω τμήματα, ἔκριναν σεμνὸν

---

*) **Argumenta priorum quinque librorum, in edit. Rom. omissa, ex ed. Basileensi describenda curavimus.**

ὀνομάσαι τὰς τομὰς τοῖς ὀνόμασι τῶν εἰκοσιτεσσάρων στοιχείων τῆς ἀνθρωπίνης ἐναρμονίου φωνῆς.
ὅθεν καὶ τὸ μὲν προκατάρχον τμῆμα ἄλφα ὠνόμασαν, τὸ δὲ μετ᾽ αὐτὸ βῆτα καὶ γάμμα τὸ ἐφεξῆς,
καὶ τὰ ἐχόμενα ὁμοίως κατὰ εὔτακτον λόγον, ἕως τοῦ μεγάλου ω̃, τιμῶντες οὕτω τὴν Ὁμηρικὴν ποίησιν
τῷ πρεσβείῳ τῶν στοιχειωδῶν γραμμάτων καὶ μηδὲ πράγματα ἔχοντες τῇ εὑρεσιλογίᾳ τῶν ἐπιγραφῶν,
6 καὶ φιλοσό*φων δὲ ἔργον ποιοῦντες οἱ πολλαχοῦ τὰ οἰκεῖα συγγράμματα οὕτως ἐπιγράφουσι σεμνότερον.
διὸ καὶ τὰ εἰκοσιτέσσαρα τμήματα τῆς Ὁμηρικῆς ποιήσεως, τῆς τε κατὰ τὴν Ἰλιάδα καὶ τῆς ἐν τῇ Ὀδυσ-
σείᾳ, οὐ μόνον ἄλφα καὶ βῆτα καὶ γάμμα ὀνομάζονται καὶ τὰ ἑξῆς, ἀλλὰ καὶ γράμματα καλοῦνται,
καθὰ καὶ τὰ ῥηθέντα στοιχεῖα τῆς φωνῆς, οὐ μὴν δράματα, ὡς τὰ παρὰ τοῖς τραγικοῖς· αὐτὰ γὰρ ἀπὸ
τοῦ μιμηλῶς ἐν θεάτροις δρᾶσθαι δράματα λέγονται, οὐ μὴν γράμματα. εἰ δὲ καὶ τὴν Ὁμηρικὴν
ποίησιν οἱ ὕστερον ὑπεκρίνοντο δραματικώτερον, τὴν μὲν Ὀδύσσειαν ἐν ἁλουργοῖς ἐσθήμασι, τὴν δὲ
Ἰλιάδα ἐν ἐρυθροβαφέσιν, ἐκεῖνο μὲν κατὰ τοὺς παλαιοὺς διὰ τὴν ἐν θαλάσσῃ πλάνην τοῦ Ὀδυσσέως,
τοῦτο δὲ διὰ τοὺς ἐν Τροίᾳ φόνους καὶ τὰ ἐντεῦθεν αἵματα, ἀλ*λὰ τοῦτο μὲν σύμβαμα καὶ καινότερον
ἐπινόημα τῶν ἐσύστερον· ὁ δὲ ποιητὴς εἰ καὶ δραματικῶς ἔγραψεν, ἀλλ᾽ οὐκ ἐδραματούργησε σκηνι-
κῶς. διὸ οὐδὲ δράματα τὰ τῆς ἐκείνου ποιήσεως τμήματα. οὐ μόνον δὲ γράμματα τὰ τοιαῦτα, ἀλλὰ
καὶ ῥαψῳδίαι καλοῦνται διὰ τὸ κατὰ συνθήκην τεχνικὴν ῥάπτεσθαι οἷον τὴν ᾠδήν. καὶ φέρεται εἰς
τὴν τοιαύτην ἔννοιαν Ἡσιόδου ῥῆσις αὕτη ἐν μέτρῳ ἡρώῳ·

Ἐν Δήλῳ τότε πρῶτον ἐγὼ καὶ Ὅμηρος ἀοιδοὶ
Μέλπομεν, ἐν νεαροῖς ὕμνοις ῥάψαντες ἀοιδήν.

Ὅτι δὲ καὶ παρὰ τὴν ῥάβδον ἡ ῥαψῳδία εἴρηται, οἱονεὶ ῥαβδῳδία τις οὖσα, φασὶ καὶ τοῦτο οἱ παλαιοὶ,
ἀκολουθοῦντες Καλλιμάχῳ εἰπόντι τὸν ἐπὶ ῥάβδῳ μῦθον ὑφαινόμενον. δαφνίνη δὲ ἦν ἡ ῥάβδος, ἣν
κατέχοντες ἐποιοῦντο τὰς τοιαύτας ᾠδάς. καὶ τὴν αἰτίαν οἱ τῆς γραμματικῆς ἐξηγηταὶ λέγουσι. καὶ
οὕτω μὲν τὰ Ὁμηρικὰ εἰκοσιτέσσαρα γράμματα καὶ *ῥαψῳδίαι ἐλέγοντο, μερικαί τινες οὖσαι περιπέτειαι,
ὥς φασιν οἱ παλαιοὶ, καὶ μικραὶ ὑποθέσεις. αἱ δὲ αὐταὶ ῥαψῳδίαι καὶ ποιήματα ἐκαλοῦντο ὡς μέρη.
ποίησις μὲν γὰρ ἡ ὅλη βίβλος· ποίημα δὲ τόδε τὸ γράμμα ἤγουν ἥδε ἡ ῥαψῳδία, τὸ ἄλφα, τὸ βῆτα,
καὶ τὰ λοιπά. οἱ δὲ πλείους τῶν παλαιῶν τήν τε ὅλην Ὁμηρικὴν ποίησιν ῥαψῳδίαν λέγουσι καὶ ῥαψῳ-
δοὺς τοὺς αὐτὴν ᾄδοντας· ἔτι δὲ καὶ ῥαβδῳδοὺς διὰ τὴν ἄνω ῥηθεῖσαν δαφνίνην ῥάβδον· διὰ δὲ τὴν
αὐτὴν καὶ στιχῳδούς· στίχοι γάρ, φασιν, ὑπό τινων αἱ ῥάβδοι ἐλέγοντο. ἀλλὰ καὶ ἀρνῳδούς· ἐπειδὴ
οἱ ἀγωνιζόμενοι ἐν ᾠδῇ Ὁμηρικῇ καὶ νικῶντες ἄρνα ἐλάμβανον ἔπαθλον. Πινδάρῳ δὲ ἀρέσκει οὐκ ἀπὸ 6
ῥάβδου ἀλλ᾽ ἐκ τοῦ ῥάπτειν τοὺς ῥαψῳδοὺς λέγεσθαι. περιφράζων γὰρ τοὺς ῥαψῳδοὺς, ῥαπτῶν
ἐπέων ἀοιδοὺς (Nem. 2.) αὐτοὺς λέγει. ῥάπτειν δὲ ἢ ἁπλῶς, ὡς εἴρηται, τὸ συντιθέναι ἢ τὸ
κατὰ εἱρμόν τινα ῥαφῇ *ὁμοίως εἰς ἓν ἄγειν τὰ διεστῶτα. σποράδην γάρ, φασι, κειμένης καὶ κατὰ
μέρος διῃρημένης τῆς Ὁμηρικῆς ποιήσεως, οἱ ᾄδοντες αὐτὴν συνέῤῥαπτον οἷον τὰ εἰς ἓν ὕφος ᾀδόμενα.
ἢ καὶ ἄλλως, διότι κατὰ μέρος, φασὶ, τῆς ποιήσεως διαδεδομένης τὴν σύμπασαν ποίησιν ἐλιόντες οἱ
ᾄδοντες καὶ τὰ ἐξ ἑκατέρας Ὁμηρικῆς βίβλου συῤῥάπτοντες, ὡς ἐβούλοντο, ῥαψῳδοὶ ἐντεῦθεν προσηγο-
ρεύθησαν. τῆς δὲ τοιαύτης ῥάψεως παράδειγμα σαφὲς καὶ οἱ κέντρωνες, τουτέστι τὰ λεγόμενα Ὁμη-
ρόκεντρα. κέντρωνές τε γὰρ κυρίως λέγονται τὰ ἐκ διαφόρων χροιῶν συνεῤῥαμμένα εἰς ἓν, οἷς ὡμοίων-
ταί πως τὰ Ὁμηρόκεντρα· καὶ ῥαψῳδία δὲ ἡ ἐξ ἑκατέρων Ὁμηρικῶν ποιήσεων συῤῥαφεῖσα ᾠδὴ
ἀναλόγως τῷ ὑποκειμένῳ πράγματι, γάμῳ τυχὸν ἢ ἑορτῇ. Τοῦ δὲ ἀπαγγέλλειν τὴν Ὁμήρου ποίησιν
σκεδασθεῖσαν ἀρχὴν ἐποιήσατο Κύναιθος ὁ Χῖος. ἐλυμήναντο δέ, φασιν, αὐτῇ πάμ*πολλα οἱ περὶ
τὸν Κύναιθον καὶ πολλὰ τῶν ἐπῶν αὐτοὶ ποιησαντες παρενέβαλον. διὸ καὶ διωρθώθησαν αἱ Ὁμηρι-
καὶ βίβλοι, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται. τοῦτο δὲ οὐ μόνον οἱ ῥηθέντες γραμματικοὶ ἐποίησαν, ἀλλὰ καὶ
ἕτεραι Ὁμηρικαὶ διορθώσεις μνημονεύονται, οἷον καὶ ἡ ἱστορουμένη ἀπὸ νάρθηκος καὶ Μασσαλιωτικὴ
δέ τις καὶ Σινωπική. καὶ ταῦτα μὲν ἱκανῶς ἕως ὧδε. Τὸ δὲ πᾶν τοῦ παρόντος λόγου εἰπεῖν ἐν βραχεῖ,
ἐπιγραφὴ τοῦ παρόντος γράμματος τριπλῆ· Ἰλιάδος Ἄλφα καὶ Ῥαψῳδία καὶ Γράμμα. καὶ δηλοῦται
7 ἐν τούτοις τοῖς τρισὶ κατὰ πολυωνυμίαν ἓν νόημα. φέρονται δὲ καὶ ἕτεραι ἑκάστου γράμ*ματος ἐπι-
γραφαὶ ἀνὰ δύο· μία μὲν ἐν πεζαῖς λέξεσιν, ἑτέρα δὲ ἐν στίχῳ ἡρωϊκῷ. καὶ αἱ μὲν ἄλλαι ῥηθήσονται

κατὰ καιρόν. τῆς δὲ παρούσης ῥαψῳδίας ἡ μὲν πεζὴ ἐπιγραφὴ αὕτη· Λοιμὸς καὶ Μῆνις. ἡ δὲ ἔμμετρος ἥδε· Ἄλφα, λιτὰς Χρύσου, λοιμὸν στρατοῦ, ἔχθος ἀνάκτων. λείπεται δὲ πάντως αὕτη ῥήματος, ἵνα λέγῃ ὅτι ἡ ἄλφα ῥαψῳδία περιέχει ἢ ἱστορεῖ τὰ καὶ τά. Ὅτι δέκα ἐτῶν περιπλομένων τοῖς Ἕλλησι περὶ τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον Ὅμηρος τὴν Ἰλιάδα ἐκ τῶν τελευταίων ἤγουν ἐκ τοῦ δεκάτου ἔτους ἐποίησεν, οὐδὲ ἐξ αὐτοῦ ὅλου, ἀλλ' ἐκ μέρους τινὸς, τουτέστι τῆς ἐν αὐτῷ συμπεσούσης μήνιδος τοῦ Ἀχιλλέως. ἐμεθώδευσε δὲ ὁ ποιητὴς τοῦτο ἅμα μὲν διὰ τὸ καινοπρεπὲς καὶ τῷ ἀνελπίστῳ ξενίζον, τὸ γὰρ κατὰ φύσιν ἀπὸ τῶν πρώτων ἄρξασθαι οὔτε καινόν τι ἔχει καὶ ὁ ἀ*κροατὴς δὲ ὡσεπιπολὺ οὕτως ἐλπίζει γενέσθαι, ἅμα δὲ καὶ διὰ τὸ δεινότερον, τουτέστιν οἰκονομικώτερον. οὐδὲ γὰρ εἶχεν ἄλλως ἀξιόλογον ὕλην γραφῆς, διότι τὰ μὲν προηγησάμενα ἐννέα ἔτη ἀνειμένως εἶχον τῆς μάχης, πολεμαρχοῦντος τοῦ ἀνδρειοτάτου Ἀχιλλέως καὶ τοὺς Τρῶας ὡς ταπολλὰ τῇ πόλει διὰ δέος ἐγκατακλείοντος. ὅτε δὲ αὐτὸς ἐμήνισε, συνετάθη ὁ πόλεμος, ἀναθαῤῥησάντων τῶν Τρώων. καὶ τεχνικὴν εὐπορίαν ἐνταῦθα εὗρε τοῦ γράφειν ὁ ποιητής· ὃν καὶ οἱ μετ' αὐτὸν μιμησάμενοι τραγικοί τε καὶ κωμικοὶ καθ' ὁμοιότητά τινα καὶ αὐτοὶ μετεχειρίζοντο τὰ οἰκεῖα ποιήματα. ἡ αὐτὴ δὲ τῷ Ὁμήρῳ μέθοδος καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ διεχειρίσθη. ἐὰν δέ τις λίχνος τὴν ἀκοὴν καὶ ζητητικὸς τὰ εἰς μάθησιν δυσκόλως ἔχῃ περὶ τὴν μέθοδον, βαρυνόμενος ὅτι τὸ τέλος μαθὼν ἀνήκουστος ἔσται τῶν πρὸ τοῦ τέλους, πραϋνέσθω οἷς οὐδὲ τὰ ἐν ἀρχῇ παραλείπουσιν οἱ ὄντως ἐκ *τῶν τελευταίων ἀρχόμενοι, ἀλλ' εὐμεθόδως καὶ αὐτὰ τῇ τοῦ βιβλίου ὁλότητι παρενσπείρουσιν. οἷον, μετὰ τὴν τοῦ Πάριδος κρίσιν ἐπὶ ταῖς θεαῖς ἀρχὴ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου, Ἑλένης ἁρπαγὴ, καὶ μετὰ ταύτην, συνελόντα φάναι, ἀνάπλους Ἑλλήνων εἰς Τροίαν διὰ ἄμυναν ὑπὸ καθηγητῇ τῷ Κάλχαντι. εἶτα μερισμὸς Ἑλλήνων εἴς τε τοὺς πολιορκοῦντας καὶ εἰς τοὺς ὑπ' Ἀχιλλεῖ πολεμάρχῳ ληϊζομένους, ὅπου τε νῆσοι καὶ ὅπου χερσαῖαι πόλεις. μετὰ δὲ μυρία τὰ ἐν μέσῳ, ἅλωσις καὶ τῶν ὑποπλακίων Θηβῶν καὶ αἰχμαλωσία Χρυσηΐδος, ἐφ' ᾗ πρεσβεία Χρύσου καὶ παρόρασις ἣν ἔπαθε, καὶ χόλος Φοίβου καὶ λοιμὸς καὶ μῆνις Ἀχιλλέως. ὁ δὲ ποιητὴς τὰ φθάσαντα παραδραμὼν ἐκ ταύτης ἤρξατο· καὶ διῆλθε μὲν καὶ αὐτὴν καὶ τὰ κατ' αὐτήν· οὐκ ἀφῆκε δὲ ὅμως οὐδὲ τὰ πρὸ ταύτης, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνα καὶ ἄλλα μυρία τῶν παλαιοτέρων παρενέθετο, ἐνσπείρας ὧδε καὶ *ἐκεῖ, ὅπῃ παρείκοι, ὡς αὐτὸς ἐνόει καλὸν εἶναι. καὶ οὐ ταῦτα μόνον, ἀλλὰ πολλὰ καὶ τῶν ἐφεξῆς τῆς μήνιδος τῇ Ἰλιάδι ἐπελευστικώτερον παρενέβαλεν, οἷον τὸν τοῦ Ἀχιλλέως θάνατον, τὴν τῆς Τροίας ἅλωσιν, ὅτι ὁ Αἰνείας ἄρξει ποτὲ τῶν Τρώων, καὶ ἄλλα τοιαῦτα. ὥστε εἴ τις εἴποι, τὸν Ὅμηρον μὴ αὐτὸ τοῦτο ἐκ τῶν τελευταίων ἄρξασθαι, ἀλλὰ μᾶλλον ἐκ τῆς τῶν ἔργων ἀκμῆς, παρεισκυκλῆσαι δὲ καὶ τὰ τοῦ φθάσαντος χρόνου δεξιώτατα καὶ τὰ τοῦ μέλλοντος, ὑγιῶς ἂν εἴποι εἴς τε τὴν Ἰλιάδα καὶ εἰς τὴν Ὀδύσσειαν ἀπιδὼν, ἐν αἷς καὶ ἀμφοτέραις τῇ αὐτῇ μεθόδῳ ἐχρήσατο. τοῦτο δὲ καὶ ἄλλοι μὲν, ὡς εἴρηται, τῶν παλαιῶν ἀπονάμενοι Ὁμήρου ἐμιμήσαντο, μάλιστα δὲ Εὐριπίδης, ὃς καὶ αὐτὸς φανερῶς ἐκ τοῦ μέσου τῶν δραματικῶν ἀρχόμενος ὑποθέσεων, εἶτα καὶ τὰ φθάσαντα παρεισάγει, καὶ τὰ μέλλοντα δὲ ὕστερον εὐφυέστατα παρενείρει τῷ λόγῳ, στοχαστικῶς ἐκεῖνα ἐκ *τοῦ εἰκότος ἢ καὶ μαντικῶς σχηματίζων, ὅ περ καὶ ἐν ταῖς ἠθοποιΐαις γίγνεται, ἵνα μηδενὸς μέρους τῆς προκειμένης ἱστορίας ἢ ἁπλῶς ὑποθέσεως ἀνήκοος εἴη ὁ θεατής τε καὶ ἀκροατής. Ὅτι δὲ οἶδεν ὁ ποιητὴς καὶ τὴν κατὰ φύσιν ἀφήγησιν ἤτοι τὴν ἀπὸ τῶν πρώτων ἀρχομένην διὰ σαφήνειαν καὶ προϊοῦσαν ἐπὶ τὰ ἐφεξῆς δειχθήσεται πολλαχοῦ. ἐνταῦθα δὲ ἰστέον καὶ ὅτι σχῆμα εὐκρινείας καὶ σαφηνείας παρὰ τοῖς παλαιοῖς
7 ἡ προέκθεσις, προδιδάσκουσα κεφαλαιωδῶς καὶ προεκτιθεμένη τὸν τοῦ ἐφεξῆς λόγου σκοπόν. ὃ δὴ καὶ
ἐνταῦθα ποιεῖ Ὅμηρος, λέγων ὅτι ἐκ τῆς τοῦ Ἀχιλλέως ἀρξάμενος μήνι*δος ἀφηγήσεται τὰ ἐν αὐτῇ 8
συμβεβηκότα κακὰ οὐ μόνον τοῖς Ἀχαιοῖς, εἰ καὶ τούτοις ἐπὶ πλέον, ἀλλ' ὡς εἰκὸς καὶ τοῖς Τρωσίν. οὐ γὰρ ἦν αὐτοὺς καθ' Ἑλλήνων εὐδοκιμοῦντας μὴ καὶ ἀντιπάσχειν τὰ κατὰ νόμον πολέμου. Διατί δὲ ἀπὸ τῆς τοῦ Ἀχιλλέως ἤρξατο μήνιδος, εἴρηται. Ὁ δὲ σχηματισμὸς τῆς προὐκθέσεως ταύτης κατὰ τοιαύτην προάγεται μέθοδον· προκαλεῖται ὁ ποιητὴς Μοῦσαν, ὡς καὶ μετ' ὀλίγα ῥηθήσεται σαφέστερον καὶ πλατύτερον, ὥστε εἰπεῖν τήν τε τοῦ Ἀχιλλέως μῆνιν τὴν ὀλεθρίαν, τὴν πολλοὺς καὶ ἀλγύνασαν καὶ θανατώσασαν, καὶ τὴν αἰτίαν δὲ καὶ τὸν καιρὸν τῆς τοιαύτης μήνιδος. εἶτα οἱονεὶ τὴν Μοῦσαν εὑρὼν ὑπακούουσαν εἰς ἀφήγησιν τοῦ ζητηθέντος αὐτὸς μὲν τοῦ λοιποῦ δῆθεν σιωπᾷ στήσας τὸν

ἑαυτοῦ λόγον, ἢ εἰς τὸ, Ἀτρείδης ἄναξ ἀνδρῶν, ὥς τινες εἶπον, ἢ μάλιστα εἰς *τὸ, τίς δή αὐτοὺς θεὸς ἔριδι ξυνέηκε μάχεσθαι; τὸ δὲ ἐντεῦθεν ἡ Μοῦσα διαδεξαμένη τὸν λόγον περαίνει τὴν ὅλην ποίησιν, ἐρωτωμένη που πάλιν κατά τινα ποσὰ διαστήματα ἢ καὶ ἄλλως ἀφήγησιν ζητουμένη ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ καὶ αὖθις λαλοῦσα, ὡς φανήσεται. Ἰστέον δὲ ὅτι, ὥς περ ἡ Ἰλιὰς ἀπὸ προεκθέσεως ἄρχεται, οὕτω καὶ ἡ Ὀδύσσεια, ὡς δῆλον ἐστὶ τοῖς μετιοῦσιν αὐτήν. Ὅτι μῆνις κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἡ ἐπιμένουσα ὀργὴ, ἐκ τοῦ μένειν, οὐ μὴν ἐκ τοῦ μαίνεσθαι· ἀπὸ τούτου γὰρ ἡ μανία γίγνεται, οὐκ ἔτι μῆνις αὐτὴ οὐδὲ ἄλλο τι εἶδος ὀργῆς, ἀλλὰ φρενῶν ἔκστασις. τινὲς δὲ μῆνιν φασὶ παρὰ τὸ μὴ ἕν· στερεῖ γὰρ τῆς ἑνότητος διϊστῶσα τοὺς ἐρίζοντας. δεῖ δὲ εἰδέναι ὅτι ἐπὶ τῶν παροξυνομένων ἀνθρώπων τέσσαρα ταῦτα λέγονται ὀνόματα παρὰ τῷ ποιητῇ· θυμὸς, χόλος, μῆνις, κότος. ὧν θυμὸς μὲν καὶ χόλος ταυτά ἐστιν, ὥς περ καὶ ἡ κοινότερον μεθ' Ὅμηρον λεγομένη ὀργή· καὶ εἰ*σὶ τὰ τρία ταῦτα, ὁ θυμὸς, ὁ χόλος καὶ ἡ ὀργὴ, συνώνυμα κατὰ τοὺς γραμματικούς. κατὰ δὲ ἄλλους πολυώνυμα, καθὰ καὶ τὸ βροτὸς, μέροψ, ἄνθρωπος· καὶ τὸ ξίφος, ἄορ, σπάθη, φάσγανον. παρῆκται δὲ ὁ μὲν θυμὸς παρὰ τὸ θύειν, ὃ δηλοῖ τὸ ὁρμᾶν, καὶ τὸ αἷμα, οἱονεὶ θύαιμός τις ὤν· κίνησις γὰρ αἵματος ἐν καρδίᾳ ἐστὶν ὁ θυμός· ὁ δὲ χόλος παρὰ τὴν χολήν· ἡ δὲ ὀργὴ παρὰ τὸ ὀρέγω. καὶ γὰρ ἀντιλυπήσεως ἔστιν ὄρεξις ὁ θυμός. καὶ οὕτω μὲν χόλος καὶ ὀργὴ καὶ θυμὸς πολυωνυμοῦσιν ἐν ταυτότητι σημασίας καὶ εἰσὶν ἔτι ἐν καταρχῇ τινὶ καὶ κινήσει καὶ πάθους θυμικοῦ ἀρχομένου εἰσὶν ὀνόματα. ὃ δὴ πάθος, εἰ παραμείνῃ, μῆνις λέγεται· ἐγκαθίσαν δὲ τῇ ψυχῇ ἐπὶ πλέον εἰς κότον ἀποκαθίσταται, ὃς οὕτω λέγεται ἀπὸ τοῦ κεῖται ῥήματος. καὶ ἡ μὲν κυριολεξία τῶν ῥηθέντων ὀνομάτων τοιαύτη· παρὰ δὲ τῷ ποιητῇ ποτὲ καὶ συγχέονται, ὡς τήν τε μῆνιν χόλον λέγεσθαι, οἷον· μὴ *ἐμὲ γοῦν τοιοῦτος χόλος λάβοι, ὡς ἐν τῇ π̄ ῥαψῳδίᾳ (Vers. 30.), καὶ ἀνάπαλιν, οἷον· Ἀτρείδης δ' ἑτέρωθεν ἐμήνιεν, ἀντὶ τοῦ ἐχολοῦτο. ἀδιαφορεῖν δέ ποτε καὶ τὸν χόλον καὶ τὸν κότον, ὡς δηλοῖ τὸ, οὐδ' ὄθομαι κοτέοντος, ἤγουν χολουμένου· καὶ ἁπλῶς ἀντὶ ἀλλήλων κεῖσθαι ὡς εἴ περ ἅπαντα ἓν ἦσαν. Ἰστέον δὲ ὅτι τινὲς οὐχ', ὡς εἴρηται, ταυτίζουσι θυμὸν καὶ ὀργὴν, ἀλλὰ διαφορὰς αὐτῶν οἴδασι καὶ ἑτέρας μὲν, καὶ ταύτην δὲ, ὡς ὁ μὲν θυμὸς ὀξεῖαν τοῦ πάθους ἔχει κίνησιν, λεγόμενός, φασιν, οὕτω διὰ τὸ ἐξ ἀναθυμιάσεως χυμῶν γίνεσθαι· ἡ δὲ ὀργὴ μονιμωτέραν καὶ παρατεταμένην, φασὶν, ἐμφαίνει τὴν ἐπὶ τῇ λύπῃ ἐκπλήρωσιν. Ὅτι τὸ μῆνιν Ἀττικόν ἐστι καὶ Ἰωνικόν· μήνιδα δὲ τὸ κοινὸν οὐκ οἶμαι εἴ τις ἐν χρήσει εὑρήσει, ὥς περ ἐν τῇ γ̄ ῥαψῳδίᾳ τὸ ἔριδα. δῆλον ὅτι ἐν πολλοῖς ἐπικοινωνοῦσιν αἱ δύο αὗται διάλεκτοι διὰ τὸ καὶ ἀποίκους Ἀθηναίων εἶναι τοὺς Ἴωνας, Ἰώνων καλουμέ*νων ποτὲ καὶ αὐτῶν ἀπὸ ἄρχοντος Ἴωνος. ὅμοιον δέ τι καὶ περὶ τῆς Αἰολίδος καὶ Δωρίδος διαλέκτου λέγεται, ὡς καὶ αὐτῶν ὁμοιότητά τινα ἐχουσῶν. Δωριεὺς δὲ τὴν παρὰ Ἀττικοῖς μῆνιν μᾶνιν εἴποι ἄν. κανὼν δὲ τοῦ βραχυκαταληκτεῖν τὴν μῆνιν κατὰ Ἡρῳδιανὸν τοιοῦτος· τὰ εἰς ν̄ λήγοντα ἐν τῇ αἰτιατικῇ πάντα βραχέα ἐστίν· οἷον, Εὔπολιν, Ἄλεξιν, ἔχιν, Θέτιν. οὕτω γοῦν καὶ μῆνιν. διό, φησι, τὴν κνημῖδα καὶ σφραγῖδα οἱ Αἰολεῖς κναμὶν καὶ σφραγὶν λέγοντες μετὰ ὀλιγότητος συλλαβῶν συστέλλουσιν. Ὅτι τὸ ἀείδειν, ὃ πρωτότυπόν ἐστι καὶ

9 ἐντελέστερον τοῦ ᾄδειν, κυρίως ἐπὶ ποιημάτων διὰ τὸ ἐμμε*λὲς τῆς ποιήσεως. καὶ οὐκ ἔστι καιριωτέραν τούτου λέξιν ἐνταῦθα εἰπεῖν, οὔτε τὸ φάσθαι οὔτε τὸ μυθεῖσθαι οὔτε ἄλλο τι τοιοῦτον, ὁποῖον καὶ τὸ λέγειν· ὅπου γε καὶ ἡ ἁρμονικὴ σοφία διαφορὰν οἶδε τοῦ ᾄδειν καὶ τοῦ λέγειν, τὸ μὲν ᾄδειν ἀπονέμουσα τῇ ἐμμελείᾳ, τὸ δὲ λέγειν τῷ ἀμελεῖ λόγῳ διδοῦσα. ἀείδεσθαι γοῦν φαμὲν τὰ ποιήματα· ἀείδειν δέ ἐστι τὸ ἐμμελῶς λέγειν, καὶ ᾠδὴ ὁ μεμελισμένος λόγος, ὃς καὶ ἔξαρμα ἔχει, ἤγουν ὕψος, ὄγκον, μέγεθος, καί πως διὰ τὸ ὑπερηρμένον ἔποχος ὁ τοιοῦτος λόγος εἶναι δοκεῖ. διόπερ ὁ μὴ τοιοῦτος πεζὸς λέγεται διὰ τὸ ταπεινὸν καὶ τὸ ὡς ἀπὸ ὕψους τινος καὶ ὀχήματος καταβῆναι εἰς τοὔδαφος. οἱ γὰρ περὶ Φερεκύδην καὶ Ἑκαταῖον λύσαντες μὲν τὸ μέτρον, ἄλλα δὲ φυλάξαντες τὰ ποιητικὰ συνέγραψαν. εἶτα οἱ ὕστερον ἀφαιροῦντες ἀεί *τι τῶν τοιούτων εἰς τὸ νῦν εἶδος κατήγαγον, ὡς ἀπὸ ὕψους τινός. ταῦτα ὁ γεωγράφος. ἔοικε δὲ καὶ Ἡρόδοτος τῷ Φερεκύδῃ καὶ Ἑκαταίῳ εἶναι ὅμοιος τοῖς καταβαλοῦσι τὸ τῆς ποιήσεως εὐδόκιμον, ὅ περ εἶχεν ὅτε πρῶτον εἰς μέσον παρῆλθε. δοκεῖ δὲ καὶ τὸ ἐνέπειν ἰσοδυναμεῖν τῷ ᾄδειν, ὡς δηλοῖ τὸ, ἄνδρα μοι ἔννεπε, Μοῦσα· καὶ παρ' Ἡσιόδῳ, Μοῦσαι, ἐννέπετε· ἐξ οὗ καὶ ἔπη τὰ ποιήματα λέγονται. οἰκειότερον δὲ τῇ ἐμμελείᾳ τὸ ᾄδειν· ὅθεν καὶ ἐπὶ μουσικῶν

ὀρνίθων ᾄδειν λέγομεν, οὐ μὴν ἐνέπειν, ὥς περ οὐδὲ λέγειν. περὶ ἀλεκτρυόνων γὰρ ᾠδὰς φαμὲν, καὶ ὄρνεις ᾠδικούς τινας λέγομεν· καὶ ἡ ἀηδὼν δὲ ἐκ τοῦ ἀείδειν παρετυμολογεῖται τροπῇ, φασὶν, Αἰολικῇ τῆς ει διφθόγγου εἰς η. διὸ καὶ τὰς Σειρῆνας, ὡς καλὸν ἀειδούσας, ἀηδόνας ὁ Λυκόφρων ἐκά-
8 λεσε. γίγνεται δὲ τὸ ἀείδειν ἐκ τῆς α ἐπιτάσεως καὶ τοῦ εἴδω τὸ γινώσκω. πάνυ γὰρ εἰδότες καὶ ἐπιστήμονες, ὡς φιλόσοφοι, ἐδόκουν *οἱ ποιηταί. ὅθεν καὶ τὸν ἐν Ὀδυσσείᾳ ἀοιδὸν, τὸν τῆς Κλυταιμνήστρας φύλακα, φιλόσοφόν τινες ἡρμηνεύκασιν, ὡς εὖ εἰδότα τὰ πάντα ἐκ Μουσῶν. καὶ μαντικοὶ δὲ διὰ σοφίαν οἱ ἀοιδοὶ ἐνομίζοντο, καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ φανήσεται. οὗ σύμβολον καὶ ἡ ἐκ δάφνης ῥάβδος, ἡ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἣν, ὡς προεῤῥέθη, κατεῖχον ᾄδοντες οἱ ῥαψῳδοί. τὴν τοιαύτην πρόγνωσιν ὑπεμφαίνει καὶ Πίνδαρος εἰπὼν, ὡς κατωτέρω ῥηθήσεται, μαντεύεο Μοῦσα. Ἰστέον δὲ ὅτι τε παρὰ τῇ κοινῇ διαλέκτῳ ἀργεῖ τὸ ἀείδειν καὶ ἡ ἐκεῖθεν ἀοιδή· ἐνεργεῖται δὲ τὸ ᾄδειν καὶ ἡ ᾠδὴ, τὰ παθόντα κρᾶσιν καὶ συναίρεσιν, ὥς περ καὶ ἀντὶ τοῦ πατέρος καὶ μητέρος, τῶν κοινῶς ἀπαθῶν, τὰ κατὰ πάθος φασὶ πατρὸς καὶ μητρός. καὶ ὅτι ἐπὶ τοῦ ἑτέρου ἀχρήστου ἀείδειν, ἤγουν μὴ βλέπειν, ἑτεροία ἡ κρᾶσις, ὡς ἐκφωνοῦσα τὸ ι ἐν τῷ αἴδω καὶ αἰδῶς, ὁμοίως τῷ ἀεικίζω αἰκίζω, ἀείρω αἴρω, φαείνω φαίνω. καὶ ὅτι διὰ τὸ *ἐνέπειν ἰσοδυναμεῖ τῷ ᾄδειν καὶ τὸ εἰπεῖν, οἷον, εἰπὲ θεὰ Κρονίδαο διάκτορον αἴθοπος εὐνῆς. Ὅτι ἐν τῷ, ἄειδε θεὰ, θεὰν ὁ ποιητὴς τὴν ἐν τῇ ἑαυτοῦ ψυχῇ γνῶσιν λέγει, τερατωδέστερον τὸν λόγον ὑψώσας. θεῖον μὲν γάρ τι ἡ γνῶσις, ὥς περ καὶ ἡ ψυχὴ, οὐ μὴν θεά. ὅλως δὲ ἡ ποίησις πᾶν τὸ παρηλλαγμένον καὶ ξενίζον καὶ ἐξαίρετον καὶ τεράστιον ἢ καὶ τερατῶδες εἴς τε θεῖον γένος καὶ εἰς θεὸν ἀποκαθιστᾷ. ταυτὸν δέ ἐστιν ἐνταῦθα, θεὰν εἰπεῖν καὶ Μοῦσαν· τὸ μὲν παρὰ τὸ θέειν καὶ τὸ τάχος τῆς γνώσεως, τὸ δὲ παρὰ τὸ μῶ τὸ ζητῶ. καὶ γὰρ καὶ ζητεῖ ἡ γνῶσις καὶ ἐκ ζητήσεως δὲ περιγίνεται, εἴ περ εὐπορίας γνωστικῆς μήτηρ ἡ ζητητικὴ ἀπορία κατὰ τοὺς σοφούς. ταύτῃ τῇ θεᾷ, τῇ Μούσῃ, τῇ οἰκείᾳ ἐπιστήμῃ, ἐγκελεύεται ὁ ποιητὴς τὴν Ἀχιλλέως μῆνιν ἀείδειν, ἀνεγείρων οἷον τὴν οἰκουροῦσαν τέχνην ἢ τὸ φίλον ἦτορ κατὰ Πίνδαρον, καὶ ἀναῤῥιπίζων τὸ ἐν αὐτῷ τῆς φιλοσοφίας *ζώπυρον. οὐ ἀνάπαλιν Πίνδαρος ποιεῖ ἐν τῷ, Μοῦσα ἀνέηκέ με, ἤγουν ἀνέπεισεν· οὐ γὰρ αὐτὸς Μοῦσαν, ἐκείνη δὲ αὐτὸν ἀνέπεισεν. Ὁμηρικῶς δέ πως καὶ ἡ λυρικὴ Σαπφὼ σχηματίζουσα τῇ κιθάρᾳ ἐγκελεύεται· ἄγε μοι, δῖα χέλυ, φωνάεσσα γένοιο. λέγει δέ που καὶ ὁ κωμικός· ὦ θυμὲ, βωμολόχον τι ἔξευρε (Equitt. 1191.). τῷ δὲ Ὁμηρικῷ τούτῳ σχήματι πολλοὶ καὶ ἄλλοι ἐνηγλαΐσαντο· οὐ μόνον γὰρ Ἡσίοδος ἐκ τῆς τῶν Μουσῶν ἐπικλήσεως ἄρχεται, ἀλλὰ καὶ Ἀντίμαχος Ὁμηρικῷ ζήλῳ φησίν· ἐννέπετε, Κρονίδαο Διὸς μεγάλοιο θύγατρες. καὶ Πίνδαρος, ὁ κατὰ τὸ ἐπ' αὐτῷ πρόγραμμα Μουσοποιὸς, λέγει· μαντεύεο, Μοῦσα· προ*φατεύσω δ' ἐγώ. ἀλλὰ καὶ Στησίχορος ἐν τῷ, δεῦρ' ἄγε, Καλλιό- 10
πεια λίγεια. πάντως δὲ καὶ ὁ ποιητὴς τὴν Καλλιόπην θέλων ἐπικαλέσασθαι οὐκ ἐκφωνεῖ αὐτὴν, ἀλλὰ σεμνότερον ὀνόματι γενικῷ τῷ θεὰ χρῆται καὶ ἀφίησι ζητεῖν τὸν συνετὸν ἀκροατὴν, τίς ἂν εἴη αὕτη, ἐμφήνας μόνον, ὅτι Μοῦσαν καλεῖ· Μούσης γὰρ τὸ ἀείδειν. ὥς περ δὲ ὁ Ὅμηρος γενικῷ μὲν ὀνόματι ζῶον λογικόν ἐστιν, εἰδικῷ δὲ ἄνθρωπος, οὕτω καὶ ἡ Καλλιόπη γενικῶς μὲν θεὰ λέγεται, εἰδικῶς δὲ Μοῦσα, ὡς ἐν Ὀδυσσείᾳ. Στησίχορος δὲ τὸ κύριον ἐκφωνεῖ ἐν τῷ, Καλλιόπεια λίγεια. οὐ μόνον δὲ ὁ θεὰν ἢ Μοῦσαν ἀείδειν ἐπικαλεσάμενος πᾶσαν Μοῦσαν ἐκάλεσε διὰ τὸ καθολικὸν τῶν τοιούτων λέξεων, ἀλλὰ τρόπον τινὰ οὕτω ποιεῖ καὶ ὁ τὴν Καλλιόπην ἐπικαλούμενος, εἴ περ, ὡς ὁ ποιητής πού φησι, πᾶσαι *τὸν Ἀπόλλωνα ἀμείβονται ὀπὶ καλῇ. ὅθεν ἡ Καλλιόπη σύγκειται, τὴν κλῆσιν σύνθετον σχοῦσα ἐκ τῆς ἐνεργείας πασῶν τῶν Μουσῶν, ἤγουν τῆς καλῆς ὀπός. οὕτω δέ πως προκαλοῦνται καὶ οἱ ἐκ Διὸς εἰπόντες ἄρχεσθαι, εἴ γε Ζεὺς μὲν ὁ νοῦς, Μοῦσαι δὲ ἡ κατὰ νοῦν γνῶσις. Ὅτι δὲ ἐννέα αἱ Μοῦσαι καὶ διατί, καὶ ὅτι Μνημοσύνης καὶ Διὸς θυγατέρες, καὶ ὅσα ἄλλα περὶ τούτων λέγονται, πολλοῖς καὶ πολλαχοῦ εἴρηται. διὸ περίεργον διαληφθῆναι νῦν ταῦτα. εἴ που δὲ παρεμπέσῃ τόπος, οὐ σιγηθήσεται τὸ καίριον. Σημείωσαι δὲ ὅτι καλῶς ὁ ποιητὴς καὶ νῦν καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς δὲ πολλαχοῦ ἐπίστροφον ἑαυτοῦ τὴν Μοῦσαν ποιεῖ, ἵνα ἐμμούσως λαλεῖν δόξῃ καὶ ἐμμελῶς καὶ ἐλλόγως κατὰ τὸν ὄντως ἄνθρωπον. κατὰ γὰρ τὸν εἰπόντα σοφὸν, οὓς οὐ προσορῶσιν αἱ Μοῦσαι, τούτους ποτῷ δηλήσατο Κίρκη, τουτέστι τούτους ἡ θηριώδης ἀλογία ἔβλαψεν. Ἔτι σημείωσαι καὶ ὅτι * ὁ μὲν δραστήριος λόγος ὁ κατὰ τὴν πρακτικὴν τὴν ἐμβριθῆ καὶ οἷον εἰπεῖν

ἀνδρώδη θεωρούμενος Ἑρμῆς λέγεται κατὰ προφορὰν ἀῤῥενικὴν, ἵνα, ὥς περ ἰαχὴ πόντου μεγάλη τροπικῶς ἀῤῥενοῦται, λεγομένη κτύπος ἄρσην πόντου, οὕτω καὶ λόγος γενναῖος, ταυτὸν δ᾽ εἰπεῖν εὐγενὴς φιλοσοφία φεύγουσα τὸ θηλύφωνον, ἑρμαΐζηται τῇ προφορᾷ. ᾧ δὴ Ἑρμῇ καὶ χρᾶται ἀγγέλῳ Ζεὺς ὁ νοῦς καὶ ὥς περ ὑποδρηστῆρι. ὅσον μέντοι τοῦ λόγου μὴ τοιοῦτον, ἀλλ᾽ οἷον θηλύστολον, τῷ στοχάζεσθαι ὡραϊσμοῦ τὰ πλείω καὶ ἡδονῆς καὶ φαιδρότητος καὶ κάλλους, Καλλιόπη Μοῦσα ἢ ὅλως Μοῦσαι τὸ τοιοῦτον εἶδος θηλυγενῶς ἐκφωνούμεναι, καὶ Διὸς μὲν οὖσαι καὶ αὐταὶ, τῷ φιλῳδῷ δὲ Ἀπόλλωνι μάλιστα μέλουσαι, ὃν καὶ ἀμείβονται ὀπὶ καλῇ κατὰ τὸ, Φοῖβος ἁγήτωρ μελέων (Eurip. Med. 426.), ὃς διατοῦτο καὶ Μουσηγέτης λέγεται. καὶ οὕτως αὐταῖς ὑπεμφαίνουσαι τὸ πρὸς τὸν Ἑρμῆν διάφορον, οὗ τὸ *συγγενὲς πρὸς τὰς Μούσας, καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ Μαῖα δηλοῖ. Μοῦσά τε γὰρ ἐκ τοῦ μῶ τὸ ζητῶ γίνεται καὶ Μαῖα ὡσαύτως. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ ἄειδε καὶ ὅλως τὰ προστακτικὰ οὐκ ἐξ ἀνάγκης ὑπεροχὴν δηλοῦσι τοῦ προφέροντος αὐτὰ προσώπου πρὸς τὸ προστασσόμενον εἰ μή που κατά τι σύμβαμα καὶ ποτέ. ὑποκινοῦσι γὰρ μόνον τὰ προστακτικὰ καὶ ἐρεθίζουσι πρὸς ἔργον, οὐ μὴν καὶ αὐθεντίαν πάντως δεσποτικὴν ἐνδείκνυνται· καὶ γέμει παραδειγμάτων ὁ βίος ἅπας. δηλοῖ δὲ καὶ ἡ λέξις τὴν φύσιν τοῦ πράγματος· τὸ γὰρ προστάσσειν σύγκειται ἀπὸ τῆς πρὸς προθέσεως τῆς δηλούσης τὸ ἐγγὺς καὶ ἀπὸ τοῦ τάσσειν, καὶ δηλοῖ τὸ ἐγγὺς τάσσειν τινὰ καὶ πλησίον τῆσδε τῆς ἐνεργείας ἧς πρὶν ἐχωρίζετο. τοῦτο δὲ οὐ μόνον δεσπότης ἢ πατὴρ ποιεῖ πρὸς δοῦλον καὶ υἱὸν, ἀλλὰ καὶ ἀνάπαλιν γίνεται. δεῖ γὰρ εἰδέναι ὅτι ἀπανούργως καὶ φυσικῶς πᾶσα παρακίνησις καὶ διέγερ*σις καὶ ἅπας 9
εἰς ἔργον ἐρεθισμὸς διὰ προστακτικοῦ ῥήματος γίνεται. εἰ δέ ποτε δυσωπία τις ὕπεστιν ἢ φόβος ἢ αἰδὼς ἢ ἔφεσις ἢ ἄλλη τις ἔνδειξις φυσικῆς θερμότητος ἐνδιάθετος, τότε ἀντὶ προστακτικοῦ εὐκτικῶς ὁ λόγος σχηματίζεται. καὶ τοῦτο ἐστὶν, ὅ περ ἐφεῦρε τὰ εὐκτικὰ ῥήματα. καὶ ἐνταῦθα οὖν ὁ ποιητὴς ἁπλούστερον ἐλάλησε τὸ ἄειδε πρὸς μυθικὴν θεάν. εἰ δὲ ἐνεδοίαζεν ὡς οὐχ᾽ ὑπακουσθήσεται, ἐσχημάτισεν ἂν τὸ ἄειδε εὐκτικώτερον. Ὅτι δὲ τὸ θεὸς ὄνομα ἐπί τε ἄστρων λέγεται παρὰ τὸ θέειν καὶ ἐπὶ
11 στοιχείων παρὰ τὴν εὔτακτον θέσιν αὐτῶν καὶ ἐπὶ τοῦ τὰ πάντα εὖ διατιθεμένου νοὸς καὶ ἐπὶ *σοφῶν δὲ ἀνδρῶν, οἳ πρὸς τὸν πρῶτον νοῦν ἑαυτοὺς ἀνάγουσι διὰ δυνατῆς ἐξομοιώσεως, καὶ αὐτὸ εἰς πλάτος ἔστιν εὑρεῖν παρὰ τοῖς παλαιοῖς. διὸ εἰς τοσοῦτον ἄρτι εἰρήσθω καὶ περὶ αὐτοῦ. Κἀκεῖνο δὲ ἰστέον ὅτι μυθικώτερον θεὰν ἤτοι Μοῦσαν ἐπικαλεῖται ὁ ποιητὴς διά τε προσοχὴν τῶν ἀκροωμένων, ἵνα ὡς Μούσης λαλούσης προσέχοιεν τοῖς λεγομένοις τὰς ἀκοὰς καὶ ἵνα καὶ ἑαυτὸν σεμνύνῃ ὡς θεοφιλῆ καὶ ἐν ψυχῇ ἔχοντα ἢ μίαν ἢ πάσας τὰς Μούσας καὶ διατοῦτο ἔνθεον, μάλιστα δὲ διὰ τὸ πιθανὸν τῶν πλασμάτων, ὁπηνίκα μυθικά τινα λέγει, οἷον θεῶν βουλὰς καὶ πολέμους ἐκείνων καὶ ἐπιβουλὰς καὶ ἔρωτας καὶ ἀποδημίας καὶ ὅλως πράξεις παντοίας. μαθὼν γὰρ ὁ ἀκροατὴς ὅτι Μοῦσα προκληθεῖσα λαλεῖ, οὐκ ἂν ἀπορήσῃ, πόθεν τὰ τοιαῦτα οἶδεν ὁ ποιητὴς, εἰδὼς τὸν μὲν *ποιητὴν καθάπαξ Μουσόληπτον, τὴν δὲ Μοῦσαν πάντα εἰδυῖαν ὡς θεάν. Ταυτὸν δὲ Μοῦσαν καὶ θεὰν εἰπεῖν καὶ Μούσας πληθυντικῶς καὶ θεὰς, ὥς περ καὶ Εἰλείθυια ἑνικῶς καὶ Εἰλείθυιαι πληθυντικῶς παρὰ τῷ ποιητῇ εὕρηνται. διὸ καὶ ἐν τῇ βῆτα ῥαψῳδίᾳ ἐρεῖ ὅτι αἱ Μοῦσαι, θεαὶ οὖσαι, πάρεισί τε ἴσασί τε πάντα. ἔνθα καὶ δῆλον ἔσται ὅτι κάτοχός ἐστιν ἁπάσαις ταῖς Μούσαις· ὥστε καὶ νῦν θεὰν εἰπὼν καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ Μοῦσαν καὶ μὴ ὀνομάσας ταύτην ἢ ἐκείνην ὅμως ἐμφαίνει ὅτι ἁπάσας καλεῖ, τουτέστι τὰς ἐννέα. καὶ ἀληθῶς οὕτω χρὴ νοεῖν, ὅτι καὶ πασῶν δέεται, εἴ περ ἐκείνων μὲν ἑκάστη μερίζονται τὰς λογικὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας, ἐπιστατοῦσαι ἄλλη ἄλλης ἰδίᾳ· ἡ δὲ Ὁμηρικὴ ποίησις ἁπάσης σοφίας θεωρεῖται ἔμπλεως. ὡς δὲ καὶ ταυτόν ποτέ ἐστι Μοῦσαν εἰπεῖν καὶ ᾠδὴν, δηλοῖ καὶ ἡ Μουσουργὸς γυνὴ, καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ τὸ, φιλαύλους Μούσας. Ὅτι τὸ, Πη*ληϊάδεω Ἀχιλλῆος, οὐ φυσικῶς ἔχει τοῦ ἡρωϊκοῦ μέτρου τοῦ ἐκ δακτύλων καὶ σπονδείων συγκειμένου, ἀλλὰ πάθος ἴσχει ὃ λέγεται συνίζησις. αἱ γὰρ τέσσαρες συλλαβαὶ, αἱ μετὰ τοὺς τέσσαρας πόδας, ἤγουν τὸ δε καὶ τὸ ω καὶ τὸ α καὶ τὸ χι εἰς δάκτυλον καταλογίζονται, τοῦ δε καὶ τοῦ ω λαμβανομένων ἀντὶ μιᾶς μακρᾶς. κατὰ δέ τινας ἡ μετὰ τοὺς πρώτους τρεῖς πόδας τετρασυλλαβία, τὸ ληϊάδε, δακτυλικῶς ποδίζεται, ὡς τοῦ ι καὶ τοῦ α καταλογιζομένων ἀντὶ βραχείας μιᾶς. λέγεται δὲ τὸ πάθος συνίζησις, καθά που καὶ ἡ συναίρεσις παρὰ Ἡρῳδιανῷ, κατὰ μίμησιν τῶν συνιζανόντων καὶ συμπιπτόντων σωμάτων καὶ πυκνουμένων ἐξ ἀραιότητος καὶ ἐκ

πλείονος κατεχόντων ὀλιγώτερον τόπον κατὰ συμπίλησίν τινα, ὃ δὴ καὶ ἐπὶ σεισμῶν ποτὲ γίνεται. καὶ γὰρ καὶ ἐνταῦθα ὁ καταλογισμὸς τῶν δύο συλλαβῶν εἰς μίαν συλλαβὴν δοκεῖ ποιῆσαι αὐτὰς συνιζῆσαι καὶ *οἷον κατασμικρυνθῆναι καὶ στενοχωρηθῆναι ἐκ πλατυσμοῦ εἰς στενότητα. τὸ δὲ αὐτὸ καὶ συνεκφώνησις λέγεται, διότι τὰ τῶν δύο λέξεων φωνήεντα ἐν τῷ μετρεῖσθαι νοοῦνται οὐκ ἔτι ὡς δύο, ἀλλ᾽ ὥς περ ἐὰν τῇ φωνῇ τοῦ ἑνὸς συνανεκράθη καὶ ἡ τοῦ ἑτέρου καὶ ὡς ἕν τι ἄμφω συνεξεφωνήθησαν. καὶ πάσχουσι τοῦτο φυσικῶς αἱ χασμῳδίαι ἤγουν αἱ τῶν φωνηέντων ἐπαλληλίαι καὶ συμπτώσεις. τάχιον γὰρ αὐτὰ καθ᾽ ἑαυτὰ λεγόμενα ἐκφωνοῦνται ἤ περ μετὰ συμφώνων· καὶ δηλοῦσι τοῦτο φανερᾶς καὶ οἱ δημοτικοὶ στίχοι οἱ τὸ παλαιὸν μὲν τροχαϊκῶς ποδιζόμενοι, καθὰ καὶ Αἰσχύλος ἐν Πέρσαις δηλοῖ, ἄρτι δὲ πολιτικοὶ ὀνομαζόμενοι. μέτρον μὲν γὰρ αὐτοῖς πεντεκαιδεκα συλλαβαί· οἱ δὲ πολλοὶ καὶ εἰς ἑπτακαίδεκα ἢ καὶ πλείονας αὐτούς ποτε περεκτείνουσι συλλαβὰς, αἵ τινες, αἱ πλείονες δηλαδὴ τῶν πεντεκαίδεκα, εἰ μὲν μετὰ συμφώνων λαλοῦνται, γελῶνται ὡς ἄῤῥυθ*μοι καὶ σκώπτονται ὡς πολύποδες· εἰ δὲ μόνοις ἐκφωνοῦνται καθαροῖς φωνήεσι, λανθάνον τὸ πολύπουν ἔχουσι τῇ ταχείᾳ συνεκφωνήσει τῶν φωνηέντων καὶ σώζεται ὁ τροχαϊκὸς ῥυθμός. Ἐνταῦθα δὲ σημαίνει καὶ ὅτι ἐπίτηδες ὁ ποιητὴς ἐχασμῴδησε διὰ εὐρυστομίαν καὶ σεμνὸν ὄγκον φωνῆς, ὃς γίνεται μὲν καὶ ἄλλως, μάλιστα δὲ διὰ τῆς συνδρομῆς τοῦ ω̄ καὶ ᾱ, ὡς δηλοῦσιν οἱ τεχνικοί. ἄλλως γὰρ, εἰ μὴ τοῦτο ἐπραγματεύσατο, ἴσχυε τῆς χάσμης ἀπαλλαγεὶς ἀπαθῆ τὴν συνθήκην τοῦ στίχου τέλεον ποιῆσαι, εἰπών· Πηλείδου ἢ Πηληϊάδου Ἀχιλῆος. ἀλλ᾽ οὐκ ἤθελε· πλεονάσας δὲ καθαροῖς φωνήεσιν ἐσέ*μνυνε καὶ τῇ χασμῳδίᾳ 12 τὸ τοῦ νοήματος ὕψος ἤγουν τῷ ἐντεῦθεν ὄγκῳ τῆς φωνῆς. ὡς δὲ καὶ ἀνειμένου εἴδους τὰ τοιαῦτα εἰσὶ, δηλοῖ ὁ γράψας τεχνικὸς, ὅτι χαίρει ἡ ἀνειμένη φράσις τῇ ἀλλεπαλληλίᾳ τῶν φωνηέντων, ὁποία τις ἐνταῦθα καὶ ἡ τῶν τεσσάρων ἄλφα μετὰ τῶν σὺν αὐτοῖς χάσμησις, στομφαστικὸν ὄγκον ἔχουσα, οὐ μὴν λειότατον, κατὰ τὴν τῶν πέντε ἄλφα ἐν τῷ· Ἀτρείδης τε ἄναξ ἀνδρῶν καὶ δῖος Ἀχιλλεύς. ἐκεῖνα γὰρ οὐ σεμνῶς βαίνουσιν, ἀλλὰ τροχάζουσιν. Ἀθηναῖοι δὲ προελόμενοι τοῦ, ὦ Δήμητερ, κοινοῦ ὄντος καὶ Ἀττικοῦ, τὸ, ὦ Δάματερ, Δωρικὸν, ὅτε τι θαυμαστικῶς λέγουσι, μαρτυροῦσι καὶ αὐτοὶ σεμνὰ τῇ φωνῇ τοῦ ἄλφα. εἰ δέ τινες τὴν χασμῳδίαν, ἤτοι κεχηνυῖαν στίχου σύνδεσιν, μίαν εἶπον τῶν πέντε ἢ ἓξ κακιῶν τοῦ ἔπους, αἳ ἀλλαχόθι δηλοῦνται, οἷον· ἐκ μέν μ᾽ *ἀλλάων ἁλιάων ἀνδρὶ δάμασσε, λεγέτωσαν ἐκεῖνοι τὸ αἴτιον. Ὅτι δὲ συνεκφώνησις ἤτοι συνίζησίς ἐστιν, ὅταν δύο συλλαβαὶ σύμφωνον μεταξὺ μὴ ἔχουσαι ἀντὶ μιᾶς παραληφθῶσι· διὸ καὶ εὖ εἴρηται ὅτι τὸ συνεκφωνούμενον τὰς δύο συλλαβὰς μίαν ἐν τῷ μέτρῳ ποιεῖ· καὶ ὅτι πολλαχῶς ἡ συνίζησις ἤγουν συνεκφώνησις γίγνεται, διέλαβον οἱ τῆς γραμματικῆς ἐξηγηταί. ἢ γὰρ δύο φωνήεντα χρόνου ὁμοίου ἀντὶ ἑνὸς παραλαμβάνονται, οἷον, δύο μακρὰ ἀντὶ μιᾶς μακρᾶς συλλαβῆς καὶ δύο βραχέα πάλιν ἀντὶ μιᾶς μακρᾶς ἢ καὶ ἀντὶ μιᾶς βραχείας, ἢ δύο ἀνόμοια, οἷον μακρὸν καὶ βραχὺ, ἀντὶ ἑνός· καὶ κοινὴ δέ ποτε συλλαβὴ, ἵνα μὴ πλείω λέγωμεν, μετὰ ἑτέρου φωνήεντος συνίζησιν ποιεῖ, ὡς καὶ ἐνταῦθα ἐν τῷ Πηληϊάδεω τὸ ω̄ οὔτε μακρὸν ἀναντιῤῥήτως ἐστὶν, ἀλλ᾽ οὐδὲ μὲν βραχύ. κοινὴν δὲ συλλαβὴν αὐτό φασιν οἱ γραμματικοὶ, ὅ περ συνεκ*φωνηθὲν καὶ συνιζῆσαν τῷ πρὸ αὐτοῦ βραχεῖ φωνήεντι ἐλογίσθη σὺν ἐκείνῳ ἀντὶ μιᾶς μακρᾶς. παραδείγματα δὲ τῶν εἰρημένων τρόπων τῆς συνιζήσεως μυρία χορηγοῦσιν οἱ ποιηταὶ, μόνου δὲ τοῦ τὰς δύο βραχείας ἀντὶ μιᾶς νοεῖσθαι ὀλίγα εἰσὶ τὰ παραδείγματα. προφέρεται γοῦν ἓν μὲν τοῦ Σωτάδα ἐν τῷ· σείων μελίην Πηλιάδα δεξιὸν κατ᾽ ὦμον, ὃ καὶ παρὰ τῷ Ἑρμογένει κεῖται. τὸ γὰρ λῐ καὶ τὸ ᾰ ὡς μία λογίζονται βραχεῖα συλλαβὴ πρὸς ἀπαρτισμὸν ποδὸς τοῦ ἀπὸ μείζονος Ἰωνικοῦ. ἕτερον δὲ παράδειγμα ὅμοιον ἐκ Πραξίλλης ἐν τῷ· ἀλλὰ τεὸν οὔ ποτε θυμὸν ἐνὶ στήθεσιν ἔπειθον· τὸ γὰρ τε̆ καὶ τὸ ο̆ν δύο αὗται βραχεῖαι συλλαβαὶ ἀντὶ μιᾶς βραχείας ἐλήφθησαν. εἰ δὲ καλῶς ἐπόδισάν τινες καὶ τὸ ληϊάδε, ὡς προείρηται, ἰδοὺ καὶ τοῦτο τέως τρίτον παράδειγμα. τοιαῦτα δὲ παρ᾽ Ὁμήρῳ καὶ τὸ, ἀστέρι ὀπωρινῷ ἐναλίγκιος (Iliad. έ. v. 5.)· καὶ τὸ, χαῖρε δὲ τῷ ὄρνιθι Ὀδυσσεύς (Iliad. κ΄. v. 277.). δῆλον δὲ *καὶ ὅτι ἡ κατὰ κοινὴν συλλαβὴν συνίζησις ἢ μακρά ἐστιν, ὡς ἐν τῷ, δεῶ Ἀχιλῆος, ἢ συνέσταλται, ὡς ἐν τῷ, χρυσέῳ ἀνὰ σκήπτρῳ, καὶ, δενδρέῳ ἐφεζόμενοι. περὶ δὲ συνιζήσεως καὶ μετ᾽ ὀλίγα εἰρήσεται. Ἰστέον δὲ ὡς τριῶν ὄντων στιχηρῶν ἐκ πλεονασμοῦ παθῶν, τοῦ μακροκεφάλου εἴτουν προκεφάλου, τοῦ προκοιλίου, καὶ τοῦ μακροσκελοῦς ἤτοι δολιχούρου, ὁ τῆς Ἰλιάδος πρῶτος στίχος

πάθους ἐστὶ προκοιλίου, ῥηθέντος οὕτω ἐκ μεταφορᾶς προγαστόρων ζῴων, οἷα πλεοναζούσης ἐν μέσῳ τῶν τοιούτων στίχων μιᾶς συλλαβῆς ἐξογκούσης τρόπον τινὰ κοιλίας δίκην τὴν τοῦ ἔπους μεσότητα.

Ὅτι τὸ Πηληϊάδεω λέξις ἐστὶν Ἰωνική. τὸ μὲν γὰρ κοινὸν ἔχει οὕτως· Πηλεὺς Πηλέως. ὅθεν Πηλεΐδης πατρωνυμικῶς ὁ τοῦ Πηλέως υἱὸς καὶ κλίνεται Πηλεΐδου. τὸ δὲ Ἰωνικὸν παράγεται οὕτως· Πηλεὺς Πηλῆος, ὥς περ Ἀχιλλεὺς Ἀχιλλῆος, Ὀδυσσεὺς Ὀδυσσῆος, βασιλεὺς βασιλῆος, καὶ ἄλλα *μυρία. Ὅτι δὲ καὶ διὰ τῆς ει διφθόγγου καὶ διὰ τοῦ ῑ δὲ μόνου τὰ τοιαῦτα ἐγράφοντό ποτε, καὶ ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ σαφέστερον εἴρηται. καὶ οὕτω μὲν τὸ Ἰωνικὸν, Πηλεὺς Πηλῆος· τούτου δὲ τὸ πατρωνυμικὸν Πηλήϊδης, καὶ πλεονασμῷ τοῦ ᾱ Πηληϊάδης, οὗ ἡ γενικὴ κατὰ Ἴωνας Πηληϊάδεω. ἔστι γὰρ παρατήρησις παλαιὰ τοιαύτη· τὰ εἰς ᾱς καὶ εἰς ης ὀνόματα ἰσοσυλλάβως κλινόμενα κοινῶς μὲν καὶ Ἀττικῶς εἰς ου ἔχει τὴν γενικήν· οἷον, Αἰνείας Αἰνείου, Πηλείδης Πηλείδου, Ἀτρείδης Ἀτρείδου. Δωρικῶς δὲ εἰς ᾱ μακρὸν περαίνει τὴν γενικήν· οἷον, τοῦ Αἰνεία, τοῦ Πηλείδα, τοῦ Ἀτρείδα·
13 Ἰωνικῶς δὲ διὰ τοῦ εω· Αἰνείεω, Πη*λείδεω, Ἀτρείδεω· Βοιωτικῶς δὲ διὰ τοῦ αο· οἷον Αἰνείαο, Πηλείδαο, Ἀτρείδαο, μακρᾶς ἐξάπαντος οὔσης τῆς παραληγούσης. Ἰστέον γὰρ ὅτι αἱ οὕτω χασμώμεναι, ὡς ἐν διαλύσει, γενικαὶ οὐδέποτε τὴν παραλήγουσαν ἰσόχρονον ἔχουσι τῇ ληγούσῃ, ἀλλὰ ἀνομοίαν ἀεί· καὶ ἐὰν μὲν ἡ λήγουσα μακρὰ εἴη, βραχεῖα ἐστὶν ἡ παραλήγουσα, ὡς ἐπὶ τοῦ Αἰνείεω, Πηλείδεω, Ἑρμείεω. ἐὰν δὲ τὸ λῆγον βραχύνηται, μακρὸν ἔσται τὸ παραλῆγον, ὡς ἐν τῷ Αἰνείαο, Ἑρμείαο, Πηλείδαο. οὕτω καὶ τὸ, Πριάμοιο, δένδροιο καὶ τὰ τοιαῦτα, Θετταλικὰ ὄντα κατά τινας, ἀνομοιόχρονον ἔχει τῇ παραληγούσῃ τὴν λήγουσαν. διὸ καὶ τὸ ἐμέο καὶ σέο καὶ ἕο ἀναλογώτερον ἔχει προσλαβόντα τὸ ῑ ἐν τῇ παραληγούσῃ, καὶ γενόμενα ἐμεῖο καὶ σεῖο καὶ εἷο καὶ ἀνομοίαν ποιήσαντα τῇ ληγούσῃ *τὴν παραλήγουσαν. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι οὐκ ἀεὶ τὸ ᾱ ποιητικῶς πλεονάζει ἐν τοῖς διὰ τοῦ ιδης πατρωνυμικοῖς, ἀλλὰ μόνον ἐξ ἀνάγκης, ὅτε πρὸ τοῦ ῑ μακρά ἐστι συλλαβή· οἷον Τελαμωνίδης Τελαμωνιάδης, Νηλήϊδης Νηληϊάδης. οὕτως οὖν καὶ Πηλήϊδης Πηληϊάδης. εἰ γὰρ μὴ πλεονάσῃ ἐν τοῖς τοιούτοις τὸ ᾱ, καὶ οὕτως ἀπαρτισθῇ δάκτυλος, οὐ συντελοῦσιν εἰς μέτρον ἡρωϊκὸν, διὰ τὸ καταπεραιοῦν εἰς πόδα ἀμφίμακρον. ἀμέλει ἐν τῷ Ἀτρείδης καὶ Πηλείδης οὐ πλεονάζει τὸ ᾱ· οὐ χρεία γάρ. καὶ οὕτω μὲν ἐν τούτοις φανερῶς πλεονάζει τὸ ᾱ. δῆλος δέ ἐστι κατὰ τοὺς παλαιοὺς ὁ πλεονασμὸς ἀπὸ τοῦ μέτρου τῶν συλλαβῶν. Τὰ γὰρ εἰς δης ἀπαθῆ πατρωνυμικὰ, μήτε συγκοπὴν παθόντα ἢ συναίρεσιν μήτε πλεονασμὸν, μιᾷ συλλαβῇ πλεονάζει τῆς γεννήτορος πρωτοτύπου γενικῆς, ἀφ᾽ ἧς ἡ πατρωνυμία γίνεται· οἷον ἡ Πριάμου γενικὴ ἐν τρισὶ συλλαβαῖς ἐστὶ, Πριαμίδης ἐν τέτρασιν. ὁμοίως καὶ *Νέστορος Νεστορίδης, Λητόος Λητοΐδης, Ἕκτορος Ἑκτορίδης, Ἀτρέος Ἀτρεΐδης παρὰ Πινδάρῳ. τὸ δ᾽ αὐτὸ καὶ ἐπὶ πάντων τῶν ἀπαθῶν πατρωνυμικῶν. οὕτως οὖν καὶ Πηλεὺς Πηλῆος Πηλήϊδης, Μηκιστεὺς Μηκιστῆος Μηκιστήϊδης. εἴπομεν μὴ συγκοπὴν παθόντα ἢ συναίρεσιν διά τε τὸ Ἀνθεμίωνος Ἀνθεμίδης, Δευκαλίωνος Δευκαλίδης. ταῦτα γὰρ ἐπειδὴ συνεκόπη ἐκ τοῦ Ἀνθεμιωνίδης, Δευκαλιωνίδης, οὐ πλεονάζει, ἀλλὰ ἐλλείπει μιᾷ συλλαβῇ τῆς τοῦ πρωτοτύπου γενικῆς, καὶ διὰ τὸ, Ἀτρείδης, Πηλείδης καὶ τὰ τοιαῦτα. ταῦτα γὰρ στενοχωρηθέντα τῇ συναιρέσει Ἀτρεΐδης, Πηλεΐδης, ἰσοσυλλαβεῖ τῇ πρωτοτύπῳ τρισυλλάβῳ γενικῇ. εἴπομεν μήτε παθόντα πλεονασμὸν διὰ τὸ Τελαμωνιάδης καὶ τὰ κατ᾽ αὐτό· ἐν οἷς καὶ ὁ Χαλκωδοντιάδης καὶ ὁ Λαομεδοντιάδης καὶ ὁ Φηρητιάδης. ταῦτα γὰρ ἐξ ἐμπτώσεως πλεονάσαντος τοῦ ᾱ δυσὶ συλλαβαῖς ὑπερέχει τῆς τοῦ Τελαμῶνος γενικῆς. οὐ*κοῦν οὕτω καὶ τὸ Πηληϊάδης καὶ Μηκιστιάδης οὐκ ἀναγκαίως ἔχει τὸ ᾱ, ἀλλ᾽ ἐκ πλεονασμοῦ αὐτοῖς προσεφύη εἰς δακτύλου ἀναπλήρωσιν. εἰσὶ δέ τινα εἰς δης πατρωνυμικὰ φύσει τὸ ᾱ ἔχοντα ἐν τῇ παραληγούσῃ, οἷον τὰ ἐκ τῶν διὰ τοῦ ιος κυρίων 11
ὀνομάτων· Ταλθύβιος Ταλθυβιάδης· οἱ παρώνυμοι οἱ παρ᾽ Ἡροδότῳ Ταλθυβιάδαι (Libr. VII. 134.)· Ἀτύμνιος Ἀτυμνιάδης ὁ ἐν τῇ ε ῥαψῳδίᾳ· Ἥλιος Ἡλιάδης, Κλύτιος Κλυτιάδης, Μενοίτιος Μενοιτιάδης, Λαέρτιος Λαερτίου Λαερτιάδης· διφορεῖται γὰρ τοῦτο, καὶ οὐ μόνον Λαέρτης λέγεται, ἀλλὰ καὶ Λαέρτιος, ὡς δηλοῖ καὶ Σοφοκλῆς· Θέστιος Θεστίου Θεστιάδης, Ἀλέξιος Ἀλεξίου Ἀλεξιάδης, Δέξιος Δεξίου Δεξιάδης, Φήμιος Φημίου Φημιάδης, Ὀΐλιος κατὰ τὸν τεχνικὸν Γεώργιον Ὀϊλιάδης· οὐ γάρ ἐστι, φησὶν, ἀπὸ τοῦ Ὀϊλεύς· ἦν γὰρ ἂν Ὀϊλείδης διὰ διφθόγγου· Ἀσκληπιὸς Ἀσκληπίου Ἀσκληπιάδης, καὶ τὰ ὅμοια. ἐν τούτοις γὰρ ἡ καθαρὰ λήγουσα *τῆς γενικῆς οὐ τρέπεται εἰς ῑ ὡς ἐν

τῷ Ὁμήρου Ὁμηρίδης, Πριάμου Πριαμίδης, ἀλλὰ εἰς ᾱ καθαρόν. ὁμοίως διὰ τοῦ αδης πατρωνυμοῦν-
ται καὶ τὰ εἰς ης κύρια, εἰς ου ἔχοντα τὴν γενικήν· οἷον, Ἱππότης Ἱππότου Ἱπποτάδης, Βούτης Βού-
του Βουτάδης, ἐξ οὗ γένος οὐκ ἀνώνυμον οἱ Ἐτεοβουτάδαι, ὧν ἡ σύνθεσις κατὰ τοὺς Ἐτεόκρητας·
ἦν δέ, φασι, Βούτης, υἱὸς Ποσειδῶνος, ὡς Ἡσίοδος ἐν καταλόγῳ. ὡσαύτως καὶ τὰ εἰς ᾱς ἰσοσυλλά-
βως κλινόμενα, οἷον, Ὕῤῥας κύριον Αἰολικόν· διὸ καὶ ψιλοῦται· ἀφ᾽ οὗ πατρωνυμικὸν Ὑῤῥάδης,
ὅ περ οἱ Αἰολεῖς Ὑῤῥάδιος λέγουσι. Πελίας Πελιάδης, Ἀλεύας Ἀλευάδης, ἀφ᾽ οὗ εὐ*γενὲς φῦλον οἱ 14
Ἀλευάδαι· Κέας Κεάδης, ὁ ἐν τῇ Ὁμηρικῇ Βοιωτίᾳ· Αἰνείας Αἰνειάδης, ὁ καὶ Αἰνέας Αἰνεάδης·
Βορέας Βορεάδης, Γρᾶς Γρᾶ Γράδης, Χαιρέας Χαιρεάδης, Δημέας Δημεάδης καὶ ἐν συναιρέσει Δημά-
δης· θετέον γὰρ ἐν τοιούτοις καὶ τοῦτο, εἰ καὶ μὴ πατρωνυμικόν ἐστιν, ἀλλὰ ὡς πατρωνυμικὸν,
καθάπερ καὶ τὸ Καρνεάδης, Σωτάδης καὶ ἕτερα. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι οὐ μόνον πλεονάζει τὸ ᾱ ἐν τοῖς
εἰς δης, ὡς ἀνωτέρω κεῖται, ἀλλὰ καὶ ἀποβάλλεται. ὁ γοῦν Ἐριχθονιάδης, ὡς ἀπὸ τοῦ Ἐριχθόνιος,
εὕρηται καὶ δίχα τοῦ ᾱ Ἐριχθονίδης, ὥς φασιν οἱ τεχνικοί. ὅτι δὲ καὶ ἄλλως τὸ Πηληιάδης ἔστι παρά-
γειν, ἐν τῇ δ̄ φανεῖται. Ὥς περ Ὀδυσσεὺς ποτὲ μὲν διὰ δύο σσ̄ παρὰ τῷ ποιητῇ, ποτὲ δὲ δι᾽ ἑνὸς, ὡς
μετὰ ταῦτα φανήσεται, οὕτω καὶ Ἀχιλλεὺς ἐνταῦθα μὲν ἐν τῷ, Πηληιά*δεω Ἀχιλῆος, καὶ ἀλλαχοῦ
δὲ δι᾽ ἑνὸς ἐκφωνεῖται λ̄, ἐν πλείοσι δὲ τόποις τὰ δύο λλ̄ ἔχει. ἐπαγωνίζονται δὲ ἄλλοι μὲν τῇ τοῦ ἑνὸς,
ἕτεροι δὲ τῇ τῶν δύο λλ̄ γραφῇ, τὰ μὲν δύο τιθέντες ἢ ἀπὸ τοῦ ἄχος ἰάλλειν ἤγουν λύπην ἐμβάλλειν,
λυπεῖν γὰρ φερωνύμως ἔμελλε τοὺς καταπολεμουμένους, ὡς καὶ ὁ Ἀπόλλων δοκεῖ τισὶν ἐκ τοῦ ἀπόλ-
λειν διὰ τὸ φοβερώτερον ὀνομάζεσθαι, ἢ κατὰ πλεονασμὸν τοῦ ἑτέρου λ̄ διὰ τὸ εὐφωνότερον, ὡς
καὶ ἐπὶ τοῦ ἀλλᾶ συνδέσμου γίνεται καὶ ἐπὶ ἑτέρων πολλῶν. οἱ δὲ τῷ ἑνὶ λ̄ συνηγοροῦντες πρῶτον
μὲν ἐκ τῆς ἀναλογίας, ἵνα ᾖ ὅμοιον τῷ, Ὀϊλεὺς, βασιλεύς· εἶτα ἐξ ἐτυμολογίας, ὡς ἀπὸ τοῦ ἄχος
τοῖς Ἰλιεῦσιν, ἤγουν λύπην τοῖς Τρωσὶν, αὐτὸν κατὰ φερωνυμίας καὶ τοῦτο λόγον καὶ θείᾳ προνοίᾳ,
καθά τις ἔφη, γενέσθαι· ἢ ἀπὸ τοῦ ᾱ στερητικοῦ καὶ τοῦ χιλὸς, ὅ ἐστιν ἡ ἐκ τῶν σπορίμων τροφή.
οὐ γὰρ χιλῷ, φασὶν, ἤτοι Δη*μητριακῷ καρπῷ ἐτράφη ὁ ἥρως, ἀλλὰ ζῴων μυελοῖς βρεφόθεν·
ἴσως δὲ καὶ δημῷ προβάτων, κατὰ τὸν Ὁμηρικὸν Ἑκτορίδην Ἀστυάνακτα· εἶτα κρέασι, τοῖς ἐκ τοῦ
κυνηγετεῖν, ὅτε ὁ Χείρων ἐπαιδαδώγει αὐτόν. ὃς καὶ ἐξεθρέψατο καὶ εἰς ἐπιστήμην τῶν τακτικῶν
ἀγαγὼν ἄριστον πολεμιστὴν εἰς Τροίαν ἔστειλε, πρώτως ὑπηνήτην ὄντα κατὰ τὴν ἱστορίαν. οὐ γὰρ
πιστέον τοῖς μύθοις, καθά που καὶ Ἱμέριος γράφει, οἱ τῆς γυναικωνίτιδος αὐτὸν ἐξαγαγόντες εἰς
τὴν Τροίαν στέλλουσιν. Ὅτι δὲ φιλοαχιλλεὺς ὁ ποιητὴς, μυριαχοῦ φανήσεται, ὃς τάχα, ὥς περ ἐξ
Ὀδυσσέως τὴν Ὀδύσσειαν, οὕτω καὶ τὴν Ἰλιάδα ἐξ Ἀχιλλέως Ἀχίλλειαν ἐπέγραψεν ἂν, εἰ μὴ τὸ πρε-
σβεῖον τῆς Ἑλλάδος οὕτως ἤμελλε καταβαλεῖν καὶ ταπεινῶσαι τῇ ἐξ ἑνός τινος ἐπιγραφῇ. διὸ οὔτε ἀπό
τινος ἑτέρου προσώπου ὅλως αὐτὴν παρονομάζει, ἐπεὶ μὴ ἐκ τοῦ Ἀχιλλέως δύναται, ἀλλὰ ἐκ τῆς Ἰλίου,
ὡς προε*λέχθη. καὶ τὸν Ἀχιλλέα δὲ ἐξαίρει καὶ σεμνύνει ἄλλως τε πολυειδῶς καὶ οἷς δὲ ἀπὸ τῆς αὐτοῦ
μήνιδος ἀρξάμενος, πρινὴ μὲν παύσασθαι τοῦ μηνίειν, κατασπείρει πολλαχοῦ τῆς ποιήσεως τὴν αὐτοῦ
μνήμην, ἵνα μηδεὶς αὐτοῦ λανθάνηται· ἐπὰν δὲ ἀποθέμενον τὴν μῆνιν ἐκφήνῃ αὐτὸν εἰς τὴν μάχην,
τὸ ὅλον τῆς ποιήσεως εἰς αὐτὸν δαπανᾷ, καὶ ἀντεπεξαγαγὼν αὐτῷ ἀξιόλογον ἀντίμαχον τὸν Τρωϊκὸν
Ἕκτορα, ὃς τὸν μὲν ἄλλον χρόνον οὐδὲ προκύπτειν τοῦ τείχους ἤθελεν, Ἀχιλλέως δὲ μηνίσαντος μεγάλα
κατὰ Ἑλλήνων κατώρθωσε. καὶ ῥίψας αὐτὸν ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ συγκατέλυσεν ἐκείνῳ τὴν ποίησιν, οὐ
μόνον ὅτι συναπέσβη τῷ Ἕκτορι καὶ ἡ τῶν πολεμικῶν ἔργων θερμότης καὶ οὐκ εἶχεν ὁ ποιητὴς τοῦ
λοιποῦ ἐπεξαγαγεῖν ἀντίπαλον τοιοῦτον ἕτερον τῷ Ἀχιλλεῖ ἀλλὰ καὶ ὅτι ὤκνησεν ἐπιπλέον μηκῦναι τὸν
λόγον ἵνα μὴ ἀναγκαίως καὶ εἰς τὸν του φιλουμένου Ἀχιλλέως θάνα*τον ἀπενεχθεὶς ἀφηγήσηται, ὅπως
ἀγεννῶς οὕτω καὶ ἀναξίως ὁ τηλικοῦτος ἥρως ἔπεσεν. εἰ δέ που παρελάλησέ τι περὶ θανάτου τοῦ Ἀχιλ-
λέως, ἀλλ᾽ οὐ κατὰ ἀφήγησιν καὶ εἰς πλάτος κατὰ σκοπὸν καὶ εἱρμὸν, ἀλλ᾽ ὡς ἐκ παρόδου καὶ πεφει-
σμένως καὶ οἷον εἰπεῖν ἄκροις χείλεσι, καθάπερ καὶ ἄλλα τῶν ὕστερον ἐπισυμβάντων, ὡς καὶ πρὸ ὀλί-
γου ἐῤῥέθη· ἔφθημεν γὰρ εἰπόντες, ὅτι ἀπὸ τῶν τελευταίων μὲν ὁ ποιητὴς ἤρξατο, οὐ κατὰ φύσιν
οὐδὲ σαφές τι ποιῶν, οὐδὲ καθ᾽ εἱρμὸν προβαίνων καὶ συνείρων τοῖς πρώτοις τὰ ἐφεξῆς, ἀλλὰ μετατι-
θεὶς τὰ πράγματα καὶ ἐκ τῶν μετὰ τὰ πρῶτα ποιούμενος τὴν ἀρ*χήν· εὐμεθόδως δὲ ὅμως καὶ τὰ 15

παλαιὰ, ναὶ μὴν καὶ τὰ μετὰ τὴν Ἰλιάδα συστρέφων καὶ στρεβλῶν καὶ περιάγων καὶ παρενείρων τῷ λόγῳ καὶ οὕτω πάντων δραττόμενος καὶ ἀντὶ σαφοῦς μεθόδου εἰς τὴν ἐμπερίβολον μεταχωρῶν καὶ δι᾽ ἧς λόγος ὑψηλὸς γίνεται. ὡς μὴ ἔξω χάριτος εἶναι, εἴ τις τὴν Ὁμηρικὴν ταύτην μεταχείρησιν παρεικάσει τῇ τοῦ γυμνοσοφιστοῦ ἐκείνου, ὃς αἰνιττόμενός τι πρὸς βασιλικὴν ἐρώτησιν βύρσαν νεόδαρτον 12
ἐπιζητήσας καὶ λαβὼν μέσῃ ταύτῃ τὴν χεῖρα ἐπέβαλεν, εἶτα τῇ δρακὶ σφίγγων καὶ πιέζων καὶ περιάγων τὰ κύκλῳ συνήγαγεν εἰς ἓν τὴν ἅπασαν βύρσαν καὶ συνέκλεισεν ἐν βραχεῖ καὶ οὐδὲν αὐτῆς ἔξω ἀφῆκε τῆς ἀφῆς, ἀλλὰ εὐφυῶς τὸ διαπεπταμένον ἐστενοχώρησε. Ὅτι δὲ ἐκ τοῦ χιλὸς παρονομάζεται ὁ Ἀχιλλεύς, προφέρεται εἰς μαρτυρίαν καὶ ὁ Εὐφο*ρίων, λέγων· ἐς Φθίην χιλοῦ κατήϊε πάμπαν ἄγευστος· τοὔνεκα Μυρμιδόνες μιν Ἀχιλλέα φημίξαντο. τοῦ δὲ χιλὸς ἡ χρῆσις καὶ παρὰ Ξενοφῶντι, ὡς ἔνθα φησὶ στρατιώτας ἀπελθεῖν που ἐκ τοῦ στρατοπέδου διὰ χιλόν. δῆλον δὲ ὅτι σεμνότερον καὶ μετ᾽ εὐφωνίας εὐγενέστερον τὸ Ἀχιλλεὺς διὰ δύο λλ· διαρκέστερον γὰρ οὕτως ἐνδιατρίβομεν τῷ τοῦ ἥρωος ὀνόματι καὶ γλυκύτερον καὶ ὀγκηρότερον μετὰ καὶ ἀναλόγου λειότητος. (Vers. 2.) Ὅτι τὸ οὐλομένην Πορφύριος μὲν ὄνομα λέγει σύνθετον ἐκ τοῦ ὀλοὸν καὶ τοῦ μένος, οἱονεὶ τὴν ἔχουσαν οὖλον ἤτοι ὀλέθριον μένος. ἕτεροι δὲ μετοχὴν μέσου ἀορίστου δευτέρου, ἵνα λέγῃ παθητικῶς οὐλομένην Ἰωνικῇ ἐπενθέσει τοῦ ῡ τὴν ὀλομένην καὶ ἀξίαν ὀλέσθαι, ὅ περ καὶ ὀλουμένη καὶ ἀπολουμένη λέγεται κατὰ χρόνον μέσου δευτέρου μέλλοντος. κατὰ δέ τινας οὐκ ἔστιν ἡ λέξις κυρίως παθητικὴ ἐνταῦθα κατὰ τὸ ὀλόμενος καὶ ὀλούμενος, ἀλλὰ ἐν μόνῃ φαί*νεται φωνῇ· οἳ καὶ καλῶς λέγουσιν. ὅτι γὰρ ἐνέργειαν σημαίνει, δηλοῖ ὁ ποιητὴς ἐπαγαγὼν τὸ, ἣ μυρί᾽ Ἀχαιοῖς ἄλγε᾽ ἔθηκε, μονονουχὶ λέγων κατὰ λόγον ἐπεξηγήσεως ὅτι οὐλομένην τὴν μῆνιν φημὶ, οὐχ᾽ ὅτι αὐτὴ ἔπαθέ τι, ἀλλ᾽ ὅτι μάλιστα ἐνήργησεν· ἔθηκε γὰρ ἄλγεα μυρία τοῖς Ἀχαιοῖς. Τὸ δὲ ἔθηκεν οὐ μόνον ἀντὶ τοῦ ἐποίησε νοεῖται καὶ ἐπέθηκεν, ἀλλὰ καὶ ἄλλως γλαφυρώτερον. ἐπεὶ γὰρ ἐναντία τὸ φύσει καὶ τὸ θέσει, δοκεῖ λέγειν ὅτι οὐ φύσει ἤλγησαν οἱ Ἕλληνες οὐδὲ κατά τινα νοσερὰν ἀκολουθίαν, ἀλλὰ θέσει διὰ τὴν οὐλομένην μῆνιν, ἧς μὴ γενομένης ἡ φύσις οὐκ ἂν ἄρτι τοὺς Ἀχαιοὺς ἔβλαψεν. ὃ παραδηλοῦταί πως κατωτέρω καὶ ἐν τῷ προΐαψεν, εἴ τις ἐκεῖ τὴν πρόθεσιν νοήσει χρόνου δηλωτικήν. Τὸ δὲ, μῆνιν οὐλομένην, μετακλιθὲν εἰς τὸ, ἣ μυρί᾽ Ἀχαιοῖς ἄλγε᾽ ἔθηκε, σχῆμα ἐποίησεν, ὃ κλίσις ἢ μετάκλισις λέγεται, ὡς μετ᾽ ὀλίγα σαφέστερον ῥηθήσεται. Μυρία δὲ ἢ ἀορί*στως τὰ πολλὰ λέγει καὶ παροξύνεται ἡ λέξις πρὸς διαστολὴν ὡρισμένου ἀριθμοῦ τοῦ μύρια, ἢ κατά τινας τὰ θρήνων ἄξια ὡς ἀπὸ τοῦ μύρεσθαι, ὃ δηλοῖ ποιὸν ἦχον γοερὸν, ἐξ οὗ καὶ τὸ μορμύρειν ἐπὶ ὑδάτων γίνεται καὶ ὁ κλαυθμυρισμός. Ἰστέον δὲ ὅτι τῶν πλειόνων παροξυνόντων μὲν τὸ ἀόριστον τὰ μυρία, προπαροξυνόντων δὲ τὸ ὡρισμένον ἤγουν τὰς δέκα χιλιάδας, Ἡρῳδιανὸς ἑκάτερα ὀφείλειν φησὶν ὀξυτονεῖσθαι κατὰ τὴν τρίτην ἀπὸ τέλους, ὅ ἐστι κατὰ τὴν προπαραλήγουσαν· καὶ λέγει καὶ κανόνα τινὰ εἰς τοῦτο ἐκεῖνος, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἀρσενικὸν ὁ μύριος προπαροξύνεται κατὰ τὸ Λύδιος, ὡς ἐπὶ μὲν παρατελευτώσης διὰ τοῦ ῑ συνεσταλμένου λεγόμενον, κατὰ δὲ τὴν τρίτην ἀπὸ τέλους μακρὸν ὄν. καὶ τὸ μύριον δὲ ὁμοίως, ἐπεὶ τὰ παρεσχηματισμένα οὐδέτερα ἀρσενικοῖς ὁμότονα αὐτοῖς ἐστίν. Ὅρα δὲ ὅτι ἔχων ὁ ποιητὴς εἰπεῖν, μυρί᾽ Ἀχαιοῖς ἄχε᾽ ἔθηκεν, οὐκ ἠθέλησε παῖξαι μέθοδον *διδοὺς τοῦ μὴ ληρεῖν τινὰς τὰ παραπίπτοντα. καὶ γὰρ ἤρκεσαν αὐτῷ ἱλαρῦναι τὸ τῶν ἐννοιῶν σκυθρωπὸν τὰ τρία πάρισα, τὸ ἔθηκε, τὸ προΐαψε καὶ τὸ τεῦχε. καὶ οὐκ ἠθέλησεν εἰς πλέον καλλωπίσαι· ὃς καὶ τὸ τεῦχεν οὐκ ἐν τέλει στίχου ἔθετο, ἐπέκρυψε δέ πως, ἵνα μὴ ἐπιβούλως δοκῇ πρὸς ἐμφανὲς κάλλος γράφειν ἔξω καιροῦ. Σημειῶσαι δὲ καὶ ὅτι ἐν μὲν Ὀδυσσείᾳ εἰπὼν, ἄνδρα πολύτροπον, καὶ, πολλὰ ἐπλάγχθη, καὶ, πολλῶν ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα, ἐπιμονὴν ἐποίησε λέξεως ἐκ τοῦ πολυτροπον καὶ πολλῶν καὶ πολλά· ἐνταῦθα δὲ δυνατὸν ὂν οὕτω
16 ποιῆσαι ὅμως οὐκ ἠθέλησεν, ἀλλὰ ἀντὶ τοῦ, πολλὰ ἄλγεα *ἔθηκε, πολλὰς δὲ ψυχὰς Ἄϊδι προΐαψεν ἡρώων, τὸ πολλὰ ἄλγεα μυρία εἶπε, διδάσκων ὡς ποτὲ μὲν ἐν ἐπιμονῇ ταῖς αὐταῖς χρηστέον λέξεσι, ποτὲ δὲ μεταληπτέον τὰς ἰσοδυνάμους. καὶ ἔστι καὶ τοῦτο εἶδός τι ἐπιμονῆς. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ μὲν, ἄλγεα ἔθηκε, φαίνεται ῥηθῆναι διὰ τοὺς τραυματισθέντας μὲν, μὴ θανόντας δέ· ἢ καὶ διὰ τοὺς ἄλλως λυπηθέντας· τὸ δὲ, (Vers. 3.) πολλὰς ψυχὰς Ἄϊδι προΐαψεν ἡρώων, διὰ τοὺς τεθνεῶτας, ἵνα λέγῃ ὅτι μυρίους μὲν πολυτρόπως ἄλλως ἤλγυνεν ἡ τοῦ Ἀχιλλέως μῆνις, πολλοὺς δὲ καὶ ἐθανάτωσε. ταῦτα

δὲ προοικονομίαι εἰσὶ τοῦ πλατυσμοῦ τῆς Ἰλιάδος· τὰ γὰρ μυρία ἄλγεα καὶ οἱ πολλοὶ θάνατοι πολλὴν
πάντως γραφῆς ὕλην δώσουσι τῷ ποιητῇ. Ἰστέον δὲ ὅτι πολλοῖς ἔθνεσιν ἀπὸ τῶν παρ᾽ αὐτοῖς ἐνδόξως
βασιλευσάντων αἱ κλήσεις ἔκειντο· *Ἕλληνες οὖν ἀπὸ Ἕλληνος, Ἀργεῖοι διὰ τὸν Ἄργον, Ἴωνες ἐκ
τοῦ Ἴωνος, Περσεὺς παρονομάζει τοὺς Πέρσας, καθὰ καὶ τοὺς Μήδους ὁ Μῆδος· οὕτω δὲ καὶ
Ἀχαιοὺς ὁ Ἀχαιός. Τὸ δὲ, ἴφθιμος ψυχὴ, γίνεται ἐκ τοῦ ἶφι τὸ ἰσχυρῶς, πλεονασμῷ τοῦ θ, ἵνα ᾖ,
ὥς περ ὄψι ὄψιμος, ἢ καὶ ἄλλως, ὡς ἄνθος ἄνθιμος, οὕτως ἶφι ἴφιμος, καὶ πλεονασμῷ ἴφθιμος,
ὑπερβιβασθέντος τοῦ χρόνου, καὶ τῆς μὲν ἀρχῆς γενομένης θέσει μακρᾶς, τῆς δὲ παραληγούσης φύσει
ἐκταθείσης. τὸ δὲ εἰπεῖν γενέσθαι αὐτὸ ἐκ τοῦ ἶφι καὶ τοῦ θυμὸς ἡ ψυχὴ οὐ λίαν ἀρέσκει τοῖς παλαιοῖς,
καὶ τὴν αἰτίαν ἐκεῖνοι λέγουσιν. Ἀττικὸν δὲ τὸ ἰφθίμους ψυχάς. καὶ ἠδύνατο μὲν καὶ ἰφθίμας εἰπεῖν
κοινῶς, ὡς δηλοῖ τὸ, ἰφθίμην ἄλοχον· ἐξέφυγε δὲ τὸ ἐν τρισὶ παρίσοις ἄκαιρον κάλλος. Ψυχὴ δὲ κατὰ
τοὺς παλαιοὺς οὐχ᾽ οὕτως ἐκ τοῦ ψύχω, ὅσον ἐκ τοῦ φύσις καὶ τοῦ ἔχω, ἵνα ᾖ φυσιοχὴ καὶ τροπῇ
συνήθει τοῦ φ εἰς π καὶ τοῦ π καὶ σ εἰς *ψ καὶ συγκοπῇ τοῦ ι καὶ τοῦ ο ψυχή. Τὸ δὲ Ἄϊδι μετα-
πλασμὸν κατά τινας ἔπαθε τῆς ληγούσης ἀπὸ τῆς Ἀΐδῃ δοτικῆς, ἧς εὐθεῖα ὁ Ἀΐδης. κατὰ δὲ ἑτέρους
ἐπλαγιάσθη ἀπὸ τοῦ Ἄϊς, οὗ καὶ γενικὴ εὑρίσκεται Ἄϊδος, εἰ μή τις ἐρεῖ καὶ τοῦτο ἀπὸ τοῦ Ἀΐδου
13 μεταπλασθῆναι. τί δέ ἐστιν ὁ μεταπλασμὸς, ἐν τοῖς ἑξῆς εἰρήσεται. τὸ δὲ Ἄϊς γίνεται παρὰ τὸ α
στερητικὸν καὶ τὸ εἴδω εἴσω τὸ βλέπω, καθάπερ καὶ ἐκ τοῦ νη στερητικοῦ καὶ τοῦ εἴδω εἴσω τὸ γινώ-
σκω νῆϊς ὁ ἄπειρος καὶ ἀνεπιστήμων. ἔστι γὰρ Ἄϊς τόπος σκοτεινὸς ὑπὸ γῆν, ἀφανὴς, ἀφωρισμένος
ψυχαῖς. διὸ καὶ Ἀΐδης λέγεται ὁ αὐτὸς καὶ Ἀϊδωνεύς· ὡς δέ τινές φασι καὶ Ἅιδης κατὰ συναίρεσιν τοῦ
Ἀΐδης. εἰς τοῦτο δὲ ἐναντιοῦται τὸ πνεῦμα· ὤφειλε γὰρ, εἰ ἀπὸ τοῦ Ἀΐδης ὁ Ἅιδης γέγονε συναιρεθεὶς,
ψιλοῦσθαι καὶ αὐτὸς, κατὰ καὶ ὁ Ἀΐδης. ἀλλὰ τοῦτο μὲν οἱ ἀποδεχόμενοι τὴν ἀπὸ τοῦ Ἀΐδης συναί-
ρεσιν δασυνθῆναι φασὶν Ἀττικῶς, τάχα διὰ τὴν *ἐν αὐτῷ ἄθροισιν τῶν ψυχῶν. εἰώθασι γὰρ Ἀττικοὶ
καὶ ἕτερα πολλὰ τοιούτῳ τινὶ λόγῳ δασύνειν, ὡς καὶ τὴν ἅλα καὶ τὸ ἅπας καὶ τὸ ἅλις ἀντὶ τοῦ ἀρκούν-
τως, λέγοντες ὅτι τὸ ἀθροιστικὸν α δασύνεται. οἱ δὲ ἄλλως ἀσυναιρέτως τὸν Ἅδην παράγοντες οὔτε
τὸ ι ἐν τῇ ἀρχούσῃ προσγράφουσιν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦ ἥδω φασὶ παραχθῆναι τὸν Ἅδην κατὰ ἀντί-
φρασιν, ᾧ ἥδεται καὶ χαίρει οὐδείς· καθ᾽ ὃ καὶ Χάρων μυθολογεῖται πορθμεὺς ἐν Ἅιδου, ὡς ἀπὸ τοῦ
χαίρειν, καίτοι χαρτὸν οὐδὲν ποιῶν, εἴ περ εἰς Κωκυτὸν πορθμεύει καὶ Ἀχέροντα καὶ Πυριφλεγέ-
θοντα. Τὸ δὲ προΐαψε τινὲς ἁπλούστερον ἀντὶ τοῦ προέπεμψε νοοῦσιν· ἔχει δὲ οὐχ᾽ ἁπλῶς οὕτως. οὐ
γὰρ πομπήν τινα ἢ προπομπὴν, ἀλλ᾽, ὡς καὶ τῷ γεωγράφῳ δοκεῖ, φθορὰν καὶ βλάβην τινὰ ἡ λέξις
δηλοῖ, ὡς ἀπὸ τοῦ ἴπτω, ἐξ οὗ, φησὶ, καὶ Ἄργος πολυδίψιον τὸ πολυΐψιον ἤτοι πολύφθορον. ἀλλὰ
περὶ τούτου μὲν ἐν οἰκείῳ τόπῳ ῥηθήσεται. ἐκ δὲ τοῦ ἴπτω *ἴψω τὸ βλάπτω οὐ μόνον τὸ ἰάπτω γίνεται,
ἀλλὰ καὶ ἴπος ἡ παγὶς τῶν μυῶν καὶ ἰποῦν ῥῆμα τὸ βλάπτειν παρὰ τῷ Αἰσχύλῳ καὶ παρὰ τῷ κωμικῷ
ἐν τῷ, ἰπούμενοι ταῖς εἰσφοραῖς (Equitt. v. 920.), καὶ ὁ ἴπνος βαρυτόνως ἢ ἰπνὸς ὀξυτόνως, δι᾽ οὗ
δηλοῦται ἡ ἑστία ἢ ὁ κλίβανος. ἐκ δὲ τοῦ τοιούτου ἴπτω καὶ ἲψ ἰπὸς εἶδος σκώληκος ἐμφυομένου τοῖς
κέρασι κατὰ τό· μὴ κέρα ἶπες ἔδοιεν. ἐξ οὗ καὶ τὸ ἰάπτω παράγει Ἡρῳδιανός. ἐκεῖθέν τε καὶ αἰπὺς
ὁ ὑψηλὸς καὶ χαλεπός· τὸ γὰρ ἰπῶ, τουτέστι τὸ βλάπτω, μετὰ τοῦ α ἐπιτατικοῦ κατὰ συναίρεσιν ποιεῖ
τὸ αἰπύς. ἰάπτω τοίνυν τὸ μετὰ βλάβης τι ποιῶ, πλεονάσαντος τοῦ α μέσον τοῦ ἴπτω. τάχα δὲ καὶ
*ἀπὸ τοῦ α ἐπιτατικοῦ μορίου καὶ τοῦ ἴπτω γίνεται αἴπτω τὸ ἄγαν βλάπτω, καὶ κατὰ μετάθεσιν δι᾽ 17
εὐφωνίαν ἰάπτω. ὅθεν καὶ ὁ Ἰαπετὸς καὶ τὸ προΐαψεν, ἤγουν μετὰ βλάβης εἰς Ἅιδην πρὸ τοῦ δέοντος
ἔπεμψεν, ὡς τῆς προ προθέσεως καιρικόν τι δηλούσης· ἢ ἁπλῶς ἔπεμψεν, ὡς πλεοναζούσης τῆς προθέ-
σεως, καθὰ καὶ ἐν τῷ, νῆας προπάσας, καὶ ἐν αλλοις πολλοῖς. εἰ δὲ προσεκτέον τῷ Σοφοκλεῖ
ἔνθα (Aiac. 503.) λέγει· λόγοις ἰάπτων· οὐδὲ τὸ μετὰ βλάβης παρέπεμψεν ὀρθῶς ἂν ἔχοι ἐπὶ τοῦ
προΐαψεν, ἀλλὰ ἀσυνθέτως καὶ καταμόνας, αὐτὸ δὴ τὸ βλάπτειν ἡ λέξις δηλοῖ, λέγοντος οἷον τοῦ
ποιητοῦ, ὅτι οὐ νόσῳ, οὐ τραύμασι μόνοις, οὐκ ἄλγεσιν ἡ μῆνις ἴαψεν ἤτοι ἔβλαψε τὰς τῶν ἡρώων
ψυχὰς, ἀλλὰ ἐσχάτῳ πάντων κακῷ, τῷ Ἄϊδι. ἐντεῦθεν δὲ οἱ μεθ᾽ Ὅμηρον ἀπονάμενοι ζημιοῦσθαι
τινά φα*σι θανάτῳ ἢ δικαιοῦσθαι καὶ ποινηλατεῖσθαι πληγαῖς ἢ ἀτιμίαις ἢ εἱρκτῇ ἢ οὕτω πως.
ἄλλως μέντοι τὸ, ἰάψῃς ὀρχήματα, ἑτέραν ἔννοιαν ὑποβάλλει τοῦ ἰάπτειν παρὰ τῷ αὐτῷ τραγικῷ

(Aiac. 710.) ἔστι γὰρ ἰάψειν ὄρχησιν ἢ τὸ εἰπεῖν καὶ διδάξαι παρὰ τὸ ἔπω ἴπτω πλεονασμῷ τοῦ ᾱ κατὰ τὸ ἐνέπω ἐνίπτω, ἢ τὸ ἐπιπέμψειν ἀπὸ τοῦ ἰῶ, ἐξ οὗ τὸ ἀφίημι· ὡς γὰρ θῶ θάπτω, ῥῶ ῥάπτω, οὕτως ἰῶ ἰάπτω τὸ ἵημι, ὅ ἐστι πέμπω· ὅθεν καὶ ἰός. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ ὅλον τοῦτο χωρίον τὸ, πολλὰς δ᾽ ἰφθίμους ψυχὰς Ἄϊδι προΐαψεν, ἐπαινεῖται πρὸς τῶν παλαιῶν ὡς καιρίως ἐμπερίβολον. ἔγκειται γὰρ αὐτῷ, φασὶ, ταῦτα· τὸ ψυχὰς οὐσία· ποσὸν τὸ πολλάς· ποιὸν τὸ ἰφθίμους· τόπος τὸ Ἄϊδι· χρόνος τὸ προΐαψεν, ὅ ἐστι πρὸ τοῦ μοιριδίου, φασὶν, ἔμπεμψεν. (Vers. 4.) Ἥρωας δὲ ἡ παλαιὰ σοφία γένος τι θεῖον εἶναι δοξάζει μέσον θεῶν καὶ ἀνθρώπων. καὶ τὸ μὲν θεῖον φῦλον εἰς θεοὺς διαιρεῖ καὶ δαίμονας, ὧν καὶ *διαφορὰν λέγει, ὁποία φανήσεται ἀλλαχοῦ· τοὺς δὲ ἀνθρώπους εἴς τε ἥρωας καὶ εἰς αὐτὸ τοῦτο ἀνθρώπους. καὶ ὑποβεβηκέναι μέν φησι θεοῖς δαίμονας, ἀνθρώπους δὲ ἥρωσιν, οὓς καὶ ἐκ θείου καὶ ἀνθρωπίνου σώματος φῦναι λέγουσι. διὸ καὶ Ἡσίοδος ἡμιθέους αὐτοὺς λέγει ἢ ἐκ θεᾶς ὄντας καὶ θνητοῦ ἀνδρὸς, ὁποῖος καὶ Ἀχιλλεὺς ὁ ἐκ Θέτιδος καὶ Πηλέως· ἢ ἀνάπαλιν, ὁποῖον ὁ Λυκόφρων τὸν Ἕκτορα παραδίδωσι, πατρὸς μὲν Ἀπόλλωνος, θνητῆς δὲ μητρός. καὶ οὕτω μέν τινες. ἕτεροι δὲ συντομώτερον φράζοντες φασίν· ἄκρα μὲν θεοὶ καὶ ἄνθρωποι· μέσον δὲ γένος ἀμφοῖν τὸ ἡρωϊκὸν, θεοῖς μὲν ὑποβεβηκὸς, ἀνθρώπων δὲ ὑπερκείμενον διὰ μετουσίαν ἀρετῆς, ἀφ᾽ ἧς καὶ δοκοῦσι παρονομάζεσθαι. καὶ δῆλον ὡς οἱ τοιοῦτοι ἀπὸ τῆς ἀρετῆς βούλονται καλεῖσθαι τοὺς ἥρωας, ἀνθρώπους μὲν ὄντας, διὰ δὲ τὸ θεῖον τῆς ἀρετῆς ἡμιθέους νομισθέντας. ἄλλοι δὲ ἀπὸ τοῦ ἔρωτος *τροπῇ τοῦ ε̄ εἰς η̄ παράγουσι τοὺς ἥρωας, καὶ τούτου ἢ ἐπαινετοῦ καὶ εἰς κάλλος θεῖον ὁρῶντος καὶ ἀνατεινομένου εἰς τὸ ἄκρον ἐφετὸν καὶ τῶν κάτω μὲν ἀπάγοντος τὸν ἄνθρωπον, ταῖς δὲ ἀνωτάτω θέαις προσενοῦντος, ὡς οὕτω κληροῦσθαι ἡμιθέου κλῆσιν αὐτόν· ἢ καὶ ἄλλως, ἐκ μυθικοῦ ἔρωτος καὶ ἐμπαθοῦς. ἔρως γὰρ κάλλους ἀμυθήτου πολὺς μυθικῶς ἐκκαυθεὶς τὰ ἀνομοίως ἔχοντα γένη συντήξας οἷον πρὸς γάμον ἔμιξεν. ἄλλοι δὲ ἀπὸ τῆς ἔρας τοὺς ἥρωας εἶπον καλεῖσθαι· γῆθεν γὰρ ἦσαν, εἰ καὶ δι᾽ ἀρετὴν ὥς περ οὐρανώθησαν. οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ ἀέρος, ὡς δηλοῦται καὶ ἔν τινι τῶν παρὰ Πορφυρίῳ ἐπιγραμμάτων, ἐν ᾧ κεῖται τὸ, σῆμα μὲν ἐν πόντῳ κεῖται· πνεῦμα δ᾽ ἀὴρ ὅδ᾽ ἔχει. φησὶ δὲ καὶ Ἡσίοδος· ἠέρα ἑσσάμενοι, πάντη φοιτῶντες ἐπ᾽ αἶαν, ἤγουν, ἐνδυθέντες ἀέρα, ὡς μετὰ τὸ ἀπολυθῆναι τοῦ σώματος μὴ κάτω ἀπιόντες ἀλλ᾽ ἐν ἀέρι ὄντες καὶ γέρας ἔχοντες τὸ *πανταχοῦ γῆς φοιτᾶν καὶ τὰ κατὰ ἀνθρώπους ἐπισκέπτεσθαι. Σημείωσαι δὲ ὅτι καὶ ἐνταῦθα Ὅμηρος τήν τε ἑαυτοῦ ποίησιν σεμνύνει καὶ τὸν ἀκροατὴν δὲ πάλιν παραμυθεῖται, ὡς, εἰ καὶ ἀπὸ τοῦ ἐσχάτου ἤρξατο ἔτους, ὅμως καὶ μεγάλα καὶ πολλά τινα ἐρεῖ καὶ οὐ μικροπρεπὴς αὐτῷ ἔσται ἡ ποιησις· καὶ ὑποβάλλει ἐλπίδας ὡς οὐδὲ περὶ τυχόντων ἐρεῖ προσώπων, ἀλλὰ ἡρώων, καὶ τούτων πολλῶν, μεμνήσεται, ὥστε καὶ πράξεων ἡρωϊκῶν, τῶν ἐν Τρωσί τε καὶ Ἕλλησι. διατοῦτο γὰρ καὶ προανεφώνησεν, ὡς εἴρηται, ὅτι μυρία
18 τοῖς Ἀχαιοῖς ἡ τοῦ Ἀχιλλέως μῆνις ἄλγεα ἔθηκεν, ἐκ τῶν Τρώων δηλαδὴ ἡρωϊκῶν καὶ αὐ*τῶν ὄντων, καὶ οἵων δαψιλῆ χορηγίαν ἱστορίας, ναὶ δὴ καὶ πλάσεως δραματικωτέρας ὑποβαλεῖν τῷ ποιητῇ, ὡς εἶναι τὸ Ὁμηρικὸν ὅλον προοίμιον, καθὰ καὶ ἐῤῥέθη, προκατασκευήν τινα, ἣν οἱ μὲν φιλόσοφοι σκοπὸν λόγου καλοῦσιν, οἱ δὲ ῥήτορες καὶ προέκθεσιν καὶ ὑπόσχεσιν ὑπισχνουμένου τοῦ ποιητοῦ, ἐκ τῆς τοῦ Ἀχιλλέως ἄρξασθαι μήνιδος καὶ μυρία ἱστορήσειν ἄλγη καὶ πολλὰς πράξεις ἡρωϊκάς. ἐν τούτοις δὲ καὶ ψόγος μήνιδος εὐφυῶς ὑποφαίνεται· ὡς πάνυ γὰρ αὕτη χειρίστη, εἴ περ διὰ μὲν ὁμόνοιαν σωτηρία πολυετὴς ἦν τοῖς Ἀχαιοῖς, διὰ δὲ τὴν ὀλιγοήμερον Ἀχιλλέως μῆνιν τοσαῦτα ἐπιγεγόνασι κακά. φευκτέον ἄρα τὴν μῆνιν, ἧς τὴν φαυλότητα τοῖς προθύροις ἐπέγραψε τῆς Ἰλιάδος ὁ ποιητής. εἰ δὲ μὴ μόνον ἥρωες Ἄϊδι παρεπέμφθησαν διὰ τὴν τοῦ Ἀχιλλέως μῆνιν. *ὅμως ἐκ μέρους τοῦ τῶν ἰφθίμων ψυχῶν τῶν ἡρώων καὶ τοὺς κοινοὺς νοητέον ἀνθρώπους. τάχα δὲ καὶ ἅπαντας τοὺς Ἀχαιοὺς συλλαβὼν ἐπαίνου νόμῳ ἥρωας λέγει, ἀποσεμνύνων τοὺς θανόντας ἐν τῇ μάχῃ καὶ παραθαῤῥύνων παιδευτικῶς καὶ ἑτέρους εἰς ὅμοια, ὡς θεῖον ὂν καὶ μακαριστὸν τὸ οὕτω θνήσκειν καὶ ἡρωϊκόν. οὕτω καὶ Ἀγαμέμνων ἐν τοῖς ἑξῆς θεραπεύων τὸ πανελλήνιον ἥρωας αὐτοὺς καλεῖ ὁμοῦ πάντας, καὶ οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ φίλους καὶ θεράποντας Ἄρεος. Κἀκεῖνο δὲ ἰστέον ὅτι σοφώτερον τινὲς ἐμβαθύναντες τὸ ἐξ ἀνδρὸς καὶ θεᾶς ἢ ἐκ θεοῦ καὶ γυναικὸς θνητῆς τοὺς ἥρωας γενέσθαι οὕτως ἀνήγαγον, φάμενοι τῶν ἀρετῶν τὰς μὲν ἀῤῥενωποὺς καὶ ἀνδρώδεις, οἷον τὴν ἀνδρίαν, τὸ τῆς δικαιοσύνης ἐπεξελευστικὸν κατὰ τῶν ἀδικούν-

*των, τὸ τῆς φρονήσεως δραστικὸν, καὶ τὰ τοιαῦτα· τὰς δὲ οἷον θηλυτέρας διὰ τὸ μαλθακώτερον, οἷον τὴν ἐπιείκειαν, τὴν *φιλίαν, τὸ πρᾶον, τὸ ἐλεεῖν καὶ ὅσα τοιάδε. οἱ μὲν οὖν ἀνδρώδους ἀρετῆς μέτοχοι ἄνθρωποι θεοῦ πατρὸς ἐλέγοντο· οἱ δὲ τῆς θηλυτέρας, ἀλλ᾽ οὗτοι μητρὸς θεᾶς ἐφημίζοντο. καὶ τοιοῦτον μὲν καὶ τοῦτο. Ἡ δὲ ἱστορικὴ κατάστασις ἡ περὶ τοῦ τῶν ἡμιθέων μύθου τοιάδε· ἀγὼν τοῖς παλαιοῖς ἦν πολὺς, ὡς εἰκὸς, ἀποσεμνύνειν τοὺς ἄρχοντας ἢ καὶ ἄλλως ὑπερέχοντας· καὶ ἕκαστοι τῶν ἐξ ἔθνους ἡμιλλῶντο τοῖς οἰκείοις βασιλεῦσιν ἐπινοήσασθαι πλείω τῶν λοιπῶν σεμνώματα. διὸ καὶ τοὺς κοινοὺς ἐγκωμιαστικοὺς ὑπεραναβάντες τόπους διὰ τὸ ὑψηλὸν καὶ θειότερον τῆς βασιλείας οὐκ ἔτι ἐκ πατέρων ἢ προγόνων τῶν ἁπλῶς ἤθελον κατάγειν τοὺς ἡγουμένους, ἀλλ᾽ ἔνθεόν τι γένος τὸ βασιλικὸν ὑπολαβόντες θεοὺς αὐτοῖς πατέρας ἐπέστησαν, καὶ τοῦτο κατὰ μέθοδον πολυσχιδῆ καὶ πολύτροπον καὶ ὡς ἑκάστῳ τῶν ἀρχόντων ἦν προσφυέστερον, ἵνα καὶ πιθανὸν εἴη τὸ θεόθεν γενεαλόγημα. *καὶ τοίνυν οἷς μὲν τὸ εὐγενὲς καὶ βασιλικὸν ἄκρως ἐπέπρεπεν, ἐκ Διὸς τούτους ἐποίουν κατάγειν τὸ γένος· οἷς δὲ λόγος ἐνέλαμπεν, Ἑρμῆς τούτοις ἐξελαλεῖτο πατήρ· ὁ μουσικὸς ἄρχων εἴτε καὶ μαντικὸς καὶ ἰατρικὸς Ἀπόλλωνι παῖς ἐπεγράφετο· ὁ στρατιωτικὸς καὶ ἀνδρεῖος ὑπὸ πατρὶ ἐτάττετο Ἄρεϊ· τοὺς ᾠδικοὺς ἤτοι ποιητικοὺς Καλλιόπη ἢ Τερψιχόρη παιδοποιησαμένη ἦγεν εἰς φράτορας· τοὺς δὲ τοιούτους καὶ Ἀπόλλων ᾠκειοῦτο εἰς παῖδας, ὅτι καὶ συνᾴδειν Μούσαις λέγεται· ὁ περὶ ποίμνια οὐ νομίου Πανὸς μόνον ἐλέγετο, ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ Ἑρμοῦ, ἤδη δὲ καὶ Ἀπόλλωνος, ὅτι καὶ νομίω ἐστὸν ἄμφω Ἀπόλλων τε καὶ Ἑρμῆς· ὁ ποδήνεμος Ζήτης τυχὸν ἢ Κάλαϊς ἐκ Βορέου καταβαίνει πρὸς γένεσιν. καὶ ἄλλως δὲ εἰπεῖν, ὁ ποδώκης καὶ θέειν ὑγρὸς ἢ καὶ τὰ εἰς ναυτιλίαν δεινὸς ἢ καὶ θαλαττοκρατεῖν εὐτυχῶς ἐπιβαλὼν Ποσειδῶνος ἢ Τρίτωνος ἢ Νηρέως ἢ Νηρηΐ*δος ἢ ὅλως θαλαττίου καὶ ἐνύγρου τινὸς δαίμονος τὸ γένος ἕλκειν ἐλέγετο. εἰ δὲ καὶ λουτροῖς προσπαθῶς εἶχε, πηγή τις μάλιστα ἢ ποταμὸς, τοῦτον τεκεῖν ἐμυθεύετο. οἱ κυνηγετεῖν εἰδότες καὶ ἀσχόλως τοῦ θηρᾶν ἔχοντες ὀρεινόμοις νύμφαις ὅσα καὶ μητράσιν ἐμέλοντο. τὸν ἐκ γῆς πλουτοῦντα οἷα καὶ μήτηρ ἡ Δημήτηρ ἀμφεῖπεν. αὐτόχρημα δὲ γῇ ἐλέγετο γείνασθαι, εἴ τίς που ἄρχων βουγάϊος ἦν, ὁποῖος ὁ Ἀνταῖος φαίνεται καὶ ὁ Τιτυός. ὅλως δὲ εἰπεῖν, τερατωδέστερον μὲν διὰ σεμνότητα οἱ παλαιοὶ τοὺς βασιλεῖς ἐκ θείου γένους ἐγενεαλόγουν καὶ ἡμιθέους ἔλεγον, τὴν δὲ τοῦ λόγου αὐτόνομον ἀ*τοπίαν ἀλληγορία ἐθεράπευεν ἢ ἀναγωγικὴ ἢ καὶ ἱστορική·* 19 *ἀλληγορία γάρ τις καὶ ἡ διὰ ἱστοριῶν θεραπεία τῶν μύθων εἶναι δοκεῖ τοῖς παλαιοῖς. εἰ δὲ καθ᾽ Ἡρόδοτον οἱ θεοὶ οὕτω καλοῦνται διότι κόσμῳ ἔθεντο τὰ πάντα πρήγματα, εὐλόγως καὶ τοὺς βασιλεῖς ἐθεοποίουν οἱ παλαιοὶ ὡς λαῶν κοσμήτορας κατὰ τὴν ποίησιν, καὶ τούτῳ τῷ λόγῳ ἀπεκλήρουν αὐτοῖς τὸ ἡρωϊκὸν ὡς οἷα καταγομένοις θεόθεν. οὐ μόνον δὲ θεοὺς ἀνθρώποις ἐφιστᾷ προγόνους ἡ κατά τι ἀγαθότης καὶ ἀρετὴ ὡς λέγεσθαι ἥρωας, ἀλλὰ καὶ εἰς θεοῦ ἀνάγει ὄνομα. πολλοὶ γοῦν ἢ τέχνας ἐκφήναντες ἢ τεχνῶν ὄργανα ἐξευρηκότες ἢ εὐηργετηκότες θεῖον ὄνομα ἐκληρώσαντο. καὶ τοῦτ᾽ ἦν τὸ τὴν Ῥωμαϊκὴν πεῖσαν βουλὴν θεοὺς ψηφίζεσθαι τοὺς ἐκείνοις εὐαρεστοῦντας ἀνθρώπους, ὧν ἦν καὶ Καῖσαρ ὁ πρῶτος παρ᾽ αὐ*τοῖς ἐπικληθεὶς ἐν ἀνθρώποις θεὸς, οὗ υἱὸς ὁ Σεβαστὸς πρῶτος καὶ αὐτὸς θείαν ταύτην κλῆσιν λαχών. Ὅτι τὸ αὐτὸς ἐνταῦθα Ὅμηρος ἐπὶ νεκροῦ τίθησιν, εἰπὼν ὅτι τὰς μὲν ψυχὰς τῶν ἡρώων Ἄϊδι προΐαψεν, αὐτοὺς δὲ ἑλώρια ἔτευχε κύνεσσί τε καὶ οἰωνοῖς. αὐτοὺς γὰρ λέγει τὰ μετὰ τὴν ψυχὴν ἐνταῦθα μείναντα τῶν ἡρώων σώματα. αἴτιον δὲ οὐχ᾽ ὅτι κατά τινας θνητὴν οἰόμενος Ὅμηρος τὴν ψυχὴν τὸ πᾶν τοῦ ἀνθρώπου ἐν σώματι τίθησιν, ἀλλ᾽ ὅτι φύσει οὕτως ἔχει τὸ πρᾶγμα. εἰ γάρ τινος ἐν σωρείᾳ νεκρῶν ἐρωτήσαντος, τίς ἂν εἴη ἐξ αὐτῶν Πάτροκλος, ὑποδείξας τις δακτύλῳ τὸν κείμενον ἐρεῖ ὅτι αὐτός ἐστι, πάντως τὸ αὐτὸς ἐπὶ νεκροῦ σώματος ἀψόγως εἴρηκε. καὶ νῦν μὲν τὸ αὐτὸς ἐπὶ σώματος κεῖται, δακτύλῳ δείκνυσθαι δυναμένου, ὡς καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ* (Ajac. v. 1084.) *ἐν τῷ, αὐτὸν ὥστε σῶμα τυμβεῦσαι τάφῳ. ὅτε μέντοι ἐπὶ μόνης κεῖται ψυχῆς, τότε κατ᾽ ἐξοχὴν *τινα κεῖται τὸ αὐτὸς, ὡς κυρίως αὐτοῦ, τουτέστιν ἀνθρώπου, τῆς ψυχῆς οὔσης, δι᾽ ἧς τὸ εἶναι τῷ σώματι. Ἰστέον γὰρ ὅτι τὸ αὐτὸς ποτὲ μὲν ἐπὶ μόνου σώματος, ὡς προείρηται, ποτὲ δὲ ἐπὶ μόνης ψυχῆς, ὡς ὅτε φησὶν ἐν Ὀδυσσείᾳ* (λ΄. 601.) *περὶ Ἡρακλέος ὅτι αὐτὸς δὲ μετ᾽ ἀθανάτοισι θεοῖσι τερπόμενος ἔχει καλλίσφυρον Ἥβην, ποτὲ δὲ ἐπὶ τοῦ συναμφοτέρου ἤτοι τοῦ συνθέτου ἀνθρώπου. ὅτι δὲ καὶ ἄλλως πολλαχῶς λέγεται τὸ αὐτὸς, ἱκανῶς εἴρηται τοῖς παλαιοῖς. Ὅρα δὲ ὅπως ἐπὶ μὲν ψυχῶν ἀπελεύσεως τὸ προΐαψεν*

εἶπε τὸ ταχὺ τοῦ θανάτου ἐμφαίνων, ἐπὶ δὲ τοῦ σπαραγμοῦ τῶν κειμένων τεῦχεν εἶπεν, ὡς τοῦ πράγματος παράτασίν τινα πλείονα ἔχοντος. Ἰωνικὸν δὲ τὸ τεῦχεν, ὥς περ καὶ τὸ, ὀλέκοντο δὲ λαοί, καὶ, βῆ δ᾽ ἀκέων, καὶ ὅσα ὅμοια ἤτοι ἀναύξητα. καὶ εἰρήσεται μετ᾽ ὀλίγα περὶ τούτων. Ὁ δὲ κύων ἀπὸ τοῦ κύω τὸ φιλῶ παράγεται. ὀφείλων δὲ τρισυλλάβως κλι*νεσθαι κύωνος, ἔχει τὴν γενικὴν δισύλλαβον κατὰ πάθος διὰ δύο κανόνων ἐναντιότητα. εἷς μὲν γὰρ κανὼν συστέλλεσθαι θέλει τὸ ω̄ τῆς εὐθείας ἐν τῇ γενικῇ διὰ τὴν τοῦ γένους κοινότητα· ὁ κύων γὰρ καὶ ἡ κύων φαμέν· ἕτερος δέ τις κανὼν φυλάττεσθαι θέλει αὐτὸ διὰ τὸ βραχὺ εἶναι τὸ δίχρονον τῆς παραληγούσης, ὁποῖόν τι καὶ τὸ Ἀμφιτρύων Ἀμφιτρύωνος καὶ τὰ ὅμοια. ἡ γοῦν τῶν δύο κανόνων μάχη περὶ τὴν τοῦ κύωνος παραλήγουσαν διέφθειρεν οἷον καὶ ἐξώθησε τὸ ὑποκείμενον καὶ τὴν τρισυλλαβίαν εἰς δισυλλαβίαν περιέστησεν. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, αὐτοὺς δ᾽ ἑλώρια, οὕτω μὲν κατὰ συναλοιφὴν ἀναγνωσθὲν ἐκτεταμένην ἔχει τὴν ἄρχουσαν τοῦ ἑλώρια λόγῳ σπονδείου κατὰ κοινὴν συλλαβήν· ἐκτείνεται γὰρ οὐ μόνον διὰ τὴν ἐπικειμένην δασεῖαν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἐπαγομένην ὀξεῖαν, ἔτι δὲ καὶ τὴν πρὸ αὐτῆς. εἰ δὲ ἀσυναλείπτως γράφει τις, αὐτοὺς δὲ ἑλώρια τεῦ*χεν, ἁπλοϊκῶς ὁ τόπος ποδίζεται κατὰ δάκτυλον. δεδιπλῶσθαι δὲ τὸ λ̄ τοῦ ἑλώρια ὀκνητέον εἰπεῖν, εἰ καὶ ἄλλοις τετόλμηται. ὥς περ δὲ τοῦ πελώριον προϋπόκειται τὸ πέλωρ, οὕτω καὶ τοῦ ἑλώριον τὸ ἕλωρ, γενόμενον ἢ ἐκ τοῦ ἕλκω ἢ ἐκ τοῦ ἕλω τὸ φονεύω. Ὅτι ἐν τῷ, οἰωνοῖσί τε πᾶσι, διχῶς ἡ στιγμή· ἢ γὰρ ἐν τῷ πᾶσι στικτέον τελείαν, ἵνα λέγῃ, ὡς πολλοὶ προὔκειντο ἕλωρ πᾶσι τοῖς ἐπιχωριάζουσι σαρκοφάγοις ὀρνέοις, ἢ εἰς τὸ οἰωνοῖσί τε, ἵνα τὸ πᾶσιν ἐπάγηται τοῖς ἑξῆς καὶ λέγῃ, ὅτι ἐν πᾶσιν ἡ τοῦ Διὸς ἐτελεῖτο βουλή. εἰ δὲ Ζηνόδοτος ἀντὶ τοῦ πᾶσι γράφει δαῖτα, σφάλλεταί, φησι· δαῖτα γὰρ ἐπὶ μόνων ἀνθρώ*πων Ὅμηρος τίθησιν. Ὅτι δὲ πολυώνυμον ὁ οἰωνὸς καὶ πόθεν γίγνεται καὶ ὡς Ἰωνικῆς διαλέκτου ἐστὶν ἡ τοῦ ῑ προσθήκη ἐν τῷ οἰωνοῖσι καθὰ καὶ ἐν τῷ κύνεσσι καὶ τοῖς ὁμοίοις, ἀλλαχοῦ ῥηθήσεται. φανεῖται δ᾽ ἐν τοῖς ἑξῆς καὶ ὅθεν ὁ οἰωνὸς καὶ ὡς Αἰολέων ὁ τῶν συμφώνων διπλασιασμὸς καθὰ ἐν τῷ κύνεσσιν, οὕτω καὶ ἐν τῷ ὅττι καὶ ὅππως καὶ ἐν ἄλλοις μυρίοις.

Ὅτι ἔφθασε μὲν ὁ Ὅμηρος μεγεθῦναι τὴν ἑαυτοῦ ποίησιν διὰ τοῦ ὑποσχέσθαι καὶ μυρία τινὰ εἰπεῖν καὶ ἡρωϊκὰ, ἐνταῦθα δὲ κορωνίδα τινὰ ἐπιτιθεὶς αὐξήσεως ἐπάγει· Διὸς δ᾽ ἐτελείετο βουλή· ὡς μὴ ἂν τῆς τοῦ Ἀχιλλέως μήνιδος τοιαῦτα δυνησομένης, εἰ μὴ θεία τις ἦν βουλή. ἐὰν δὲ τοῦτο ἦν, ἄρα μεγάλα τινὰ γενήσονται, καὶ Διὸς βουλῇ πρέποντα. ἐνταῦθα δὲ καὶ τοῦ Ἀχιλλέως ὑπεραπολογεῖται, οἱονεὶ λέγων μὴ δι᾽ ἐκεῖνον *ἀλλὰ διὰ τὸ εἱμαρμένον ἐξ ἀνάγκης ταῦτα γενέσθαι. βουλὴν γὰρ Διὸς τὴν εἱμαρμένην φασὶν, ὡς τῆς εἱμαρμένης Διὸς λεγομένης, καθὰ καὶ τοῖς Στωϊκοῖς ἔδοξεν. ὅθεν καὶ περιέσπων τινὲς τὸ βουλῆ, ἐν οἷς καὶ Νικάνωρ ὁ Στιγματίας ἐπικληθεὶς, διότι ἐπολυλόγησε περὶ στιγμῶν, λέγοντες ὅτι γεγόνασι ταῦτα τῇ βουλῇ τοῦ Διός. τινὲς δὲ βουλὴν Διὸς εἶπον τὸ τὴν γῆν, ὡς καὶ ὁ Εὐριπίδης ἐν Ὀρέστῃ (Vs. 1639.) μυθολογεῖ, κουφίσαι βαρουμένην τῷ τῶν λαῶν φόρτῳ κατὰ τὴν αὐτῆς αἴτησιν. οὗ χάριν, φασὶ, τόν τε Θηβαϊκὸν τὰ πρῶτα συνεστήσατο πόλεμον καὶ μετ᾽ ἐκεῖνον ἀνήγαγεν ἐπὶ φθορᾷ Τρῶας καὶ Ἕλληνας, Μώμου, φασὶ, συμβουλευσαμένου, μὴ κεραυνοῖς ἢ κατακλυσμοῖς πάντα διαφθεῖραι, ἀλλ᾽ εὐμεθόδως ἄλλως, καὶ ὑποθεμένου τήν τε τῆς Θέτιδος θνητογαμίαν, ἀφ᾽ ἧς ὁ Ἀχιλλεὺς, καὶ θυγατρὸς καλῆς γέννησιν, τῆς Ἑλένης δηλαδὴ, δι᾽ ἣν τὰ κατὰ Τροίαν ἐγένοντο, πεσόντων πολ*λῶν, καὶ δι᾽ Ἀχιλλέα τὰ μὲν πολεμοῦντα, τὰ δὲ μηνίοντα. τινὲς μέντοι Διὸς βουλὴν τὴν τοῦ Ἀχιλλέως ἐννοοῦσι τιμὴν, ὡς μετὰ ταῦτα φανήσεται. Ὅτι δὲ τὸ Ζεὺς Διὸς ἑτερόκλιτόν ἐστιν, ἐν τοῖς ἑξῆς ῥηθήσεται. ὡς δὲ Ζεὺς οὐ μόνον ὁ κατὰ μῦθον πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε, οὐδὲ μόνον ὁ καθ᾽ ἱστορίαν Κρητικὸς βασιλεὺς, ἀλλὰ καὶ ὁ κατὰ ἀναγωγὴν ἀὴρ καὶ αἰθὴρ καὶ ἥλιος καὶ οὐρανὸς καὶ εἱμαρμένη καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ παντὸς ἡ καὶ πρόνοια καὶ ὁ νοῦς δὲ ὁ κατὰ ἄνθρωπον, καθωμίληται ταῖς παλαιοῖς.

26 Τοῦ δὲ ἐτελείετο ἡ πα*ραγωγὴ ἢ ἐκ τοῦ τελῶ τελείω, ὡς χρῶ χρείω, θῶ θείω, ἢ ἐκ τοῦ τελέω τελείω,
ὡς σέω σείω. Ὅτι θέλων ἐνδείξασθαι ὁ ποιητὴς ὡς οὐ μόνον δεῖ ἀπὸ τῶν τελευταίων ἀρχόμενόν τινα 16
*ἐπὶ τὰ πρεσβύτερα τῶν πραγμάτων ἀνατρέχειν, ὅ περ αὐτὸς ἐπὶ τῆς τοῦ Ἀχιλλέως ἐποίησε μήνιδος, ὡς προείρηται, ἀλλ᾽ ἔστιν ὅτε δέον ἐστὶ καὶ κατὰ φύσιν χρῆσθαι τοῖς πράγμασιν ἤγουν ἀπὸ τῶν πρώτων ἄρχεσθαι καὶ οὕτω προβαίνειν τοῖς ἐφεξῆς διὰ σαφήνειαν, φησὶ κἀνταῦθα προεκθετικῷ σχήματι πρὸς τὴν ἐν αὐτῷ Μοῦσαν, ὅτι τὴν τοῦ Ἀχιλλέως μῆνιν ἄειδέ μοι, οὐχὶ ἄλλοθεν, ἀλλὰ ἐξ οὗ δὴ καιροῦ τὰ

πρῶτα διέστησαν Ἀτρείδης τε ἄναξ ἀνδρῶν καὶ δῖος Ἀχιλλεὺς, τουτέστι, μὴ ὥς περ τὰ Τρωϊκὰ, οὕτω καὶ τὴν τοῦ Ἀχιλλέως μῆνιν ἐκ τῶν ἐσχάτων θελήσεις ἀείδειν, ἀλλ᾽ αὐτὴν ἀρχῆθεν κατὰ φύσιν διεξόδευσον, ἀρξαμένη ἐξ *αὐτοῦ τοῦ καιροῦ τῆς τῶν βασιλέων διαστάσεως καὶ εἰποῦσα καὶ αὐτὸν τὸν τῇ 21
ἔριδι ξυμβαλόντα ἐκείνους, ἤτοι τὸν δαίμονα τὸν τῆς στάσεως αἴτιον. ὃ δὴ καὶ ποιεῖ, καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς τοῦ Χρύσου πρεσβείας περαίνει τὴν ἱστορίαν κατὰ ἀκολουθίαν μέχρι τέλους. τινὲς δὲ οὐ χρονικὸν εἶπον τὸ, ἐξ οὗ δὴ τὰ πρῶτα, πρὸς ὁμοιότητα τοῦ ἀφ᾽ οὗ καὶ ἐξ ὅτου καὶ ἀφ᾽ ὅτου, καιροῦ δηλαδὴ, ἀλλὰ αἰτιολογικὸν, οἷον, ἐξ οὗ αἰτίου τὰ πρῶτα ἡ ἔρις γέγονεν. οἳ καὶ ἱστῶντες τὴν Ὁμηρικὴν ἐρώτησιν εἰς τὸ, διαστήτην ἐρισαντε, ἐπιφέρουσιν ὡς ἀόριστον ὄνομα τὸ, τίς τ᾽ ἄρ σφωε καὶ ἑξῆς, ὅ ἐστι, τῶν τις, ὡς ἔοικε, δὴ θεῶν αὐτοὺς ἐρίσαι ἀνέπεισε. κρεῖσσον μέντοι ἐρωτηματικὸν εἶναι τὸ τίς, ἵνα μετὰ τὸ τοιοῦτον πύσμα ἡ Μοῦσα λαλήσῃ. δῆλον δὲ ὡς οὐ μόνον γράφεται, τίς τ᾽ ἄρ σφῶε, ἀλλὰ καὶ μάλιστα ἐγκλιτικῶς, τίς τ᾽ ἄρ *σφωε, ἤγουν αὐτούς. Σκόπει δὲ, εἰ ἐνδοξότερον τοῦ δῖος Ἀχιλλεὺς τὸ ἄναξ ἀνδρῶν, ὅ περ καὶ ὁ ῥήτωρ Νέστωρ γνωματεύσει ὅπου φέρτερον Ἀχιλλέως τὸν Ἀτρείδην ἐρεῖ ὡς πλειόνεσσιν ἀνάσσοντα. ὅτι δὲ τοὺς δίους καὶ Διῒ φίλους λέγει, ὅθεν παρὰ τοῖς ὕστερον καὶ ὁ Δίφιλος τὸ κύριον κέκραται, πολλαχοῦ φανήσεται. Ἀτρείδην δὲ τὸν Ἀγαμέμνονα οὐ πάντες ἱστοροῦσιν. Ἡσίοδος γὰρ καὶ ἕτεροι Πλεισθένους αὐτὸν γενεαλογοῦσιν. ὡς δὲ τὸ Ἀτρεΐδης Πινδαρικῶς κατὰ διάστασιν Δωρικόν ἐστι, δηλοῦσιν οἱ παλαιοί. Σημείωσαι δὲ ὅτι ἄνακτας ἐκάλουν τοὺς βασιλεῖς οἱ παλαιοὶ διὰ τὸ ἀνακῶς ἤγουν ἐπιμελῶς ἔχειν τῶν ὑποτεταγμένων, λέγοντες, ὡς καὶ Πλούταρχος (Vita Thesei), ὅτι πρῶτον οἱ Διόσκουροι οὕτως ἐπεκλήθησαν, ὡς τῶν πλεόντων ἐπιμελούμενοι. δῆλον οὖν ὅτι θεία τις λέξις τὸ ἄναξ. διὸ καὶ ἐπὶ ὑπεροχῆς κεῖται, οἷον ἐπὶ βασιλέων καὶ ἐπὶ οἰκοδεσποτῶν, ὡς καὶ τοῦτο οἱ παλαιοὶ λέγουσι. δηλοῖ δὲ *καὶ Εὐριπίδης (Hippol. v. 88.) τὴν τῆς λέξεως θειότητα εἰπών· ἄναξ· θεοὺς γὰρ δεσπότας καλεῖν χρεών· καὶ ἡ τοῦ Αἴαντος δὲ εἰρωνεία παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ (Aiac. v. 667.) τὸ, μαθησόμεσθα δ᾽ Ἀτρείδας σέβειν· θεία γὰρ λέξις καὶ τὸ σέβειν. ἡ δὲ χρῆσις τοῦ ἀνακῶς καὶ παρὰ τῷ Ἡροδότῳ. ἐν δὲ τῇ τῶν ἐθνικῶν καταγραφῇ καὶ κύριον ὄνομα φέρεται Ἄναξ, υἱὸς Γῆς καὶ Οὐρανοῦ, ἀφ᾽ οὗ καὶ ἡ Μίλητος Ἀνακτορία ἐκλήθη ποτέ. ὥς περ δὲ τὸ ἄναξ, οὕτω καὶ τὸ δῖος, ὅ ἐστιν ἔνδοξος, ἐπὶ ἀνθρώπων ὑπερεχόντων λέγεται καθ᾽ ὁμοιότητα τοῦ Διός· ἐξ οὗ δΐος καὶ κράσει δῖος, ὡς Χίος νῆσος καὶ ἀπ᾽ αὐτῆς Χΐος καὶ Χῖος ἀνήρ. φέρουσι δὲ κατὰ τοὺς παλαιοὺς οἱ δῖοι τὰς ὑπεροχὰς οὕτως· οἷον Ἀχιλλεὺς δῖος χάριν ἀνδρείας, Ὀδυσσεὺς χάριν συνέσεως, Ἀλέξανδρος καὶ Κλυταιμνήστρα δῖοι διὰ κάλλος, Εὔμαιος δι᾽ εὔνοιαν, Θάλασσα καὶ Χάρυβδις διὰ μέγεθος· τὸν δὲ Ἀχιλλέα καὶ διογενῆ λέγει, ὥστε πολλοὶ δῖοι καὶ δι᾽ εὐγένειαν. *ἐν τούτοις δ᾽ ἔστιν ἰδεῖν καὶ ὡς φιλέλλην ὁ ποιητὴς ὢν θεοῖς ἐπικλᾷ τὴν στάσιν τῶν Ἑλληνικῶν ἀριστέων, Ἀπόλλωνι δηλαδὴ καὶ Διῒ, ὡς οὐκ ἂν ἀθεεὶ τῶν τοιούτων ἡξόντων πρὸς ἅμιλλαν στασιώδη. ἅμα δὲ καὶ μεγεθύνει τὸ πρᾶγμα ὡς οὐ μικρὸν ἐσόμενον, εἴ γε θεοκινητόν ἐστιν. Ὅτι διάστασις ἡ μέν ἐστι φιλούντων, ὡς ὅτε ἀλλήλοις συνταξάμενοι ἄλλην ἄλλος τράπωνται, ἡ δὲ ἐπὶ ἔχθρᾳ, ὡς ὅτε τὸν τῆς φιλίας ζυγόν τινες ἀποφορτισάμενοι καὶ τὸν σύνδεσμον λύσαντες διαστῶσιν. οὕτω δὲ καὶ συμπλοκὴ ἡ μέν τίς ἐστιν ἐπὶ φιλίᾳ καὶ ἑνώσει, ὅ περ καὶ εἰρήνη λέγεται παρὰ τὸ εἰς ἓν εἴρεσθαι, ἡ δὲ ἐπὶ ἐχθραινόντων, ὅ περ καὶ ἐρίζειν ἐστί. καὶ σημείωσαι ὅπως ἐκ τοῦ εἴρειν καὶ τὸ ἐρίζειν καὶ ἡ εἰρήνη λέγεται, ὥς περ καὶ τὸ συμβάλλειν ποτὲ μὲν ποιεῖ τὴν ἐπὶ κακῷ συμβολὴν, ποτὲ δὲ τὸ ἀνάπαλιν. ταῦτα εἰδὼς ὁ ποιητής φησι διαστῆναι τοὺς βασιλεῖς ἐρίσαντας, πρὸς διαστολὴν εἰπὼν τοῦτο *τῆς φιλικῆς διαστάσεως· καὶ πάλιν, ὅτι θεὸς αὐτοὺς ἔριδι ξυνέηκε μάχεσθαι, ἤτοι συνέβαλε, συνέπλεξε πρὸς ἔριν, ἵνα διαστείλῃ τὴν τοιαύτην συμπλοκὴν τῆς φιλικῆς. Ἰστέον δὲ ὡς τὸ διαστήτην καὶ ἐπὶ ζυγιτῶν ἵππων ταραχθέντων ἐν τῇ π̄ ῥαψῳδίᾳ (Vers. 470.) κεῖται, καὶ ὅτι περιέργως τινὲς ἐπιβαλόντες Θεοκρίτου στήτην τὴν γυναῖκα εἰπόντος γρά-
17 φουσιν ἐνταῦθα διὰ στήτην ἐρίσαντο, ἵνα λέγῃ ὁ ποιητὴς, ὡς διὰ γυναῖκα ἤρισαν. ὁ δὲ τούτοις προσέχων εἴη ἂν φιλόκαινος. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι Ὅμηρος μὲν τὸ συνέηκεν (Vers. 8.) ἀντὶ τοῦ συνέβαλεν ἔφη ἐνταῦθα, καὶ σύνεσιν δέ που ποταμῶν λέγει τὴν συμβολήν (Odyss. κ΄. 515.)· οἱ δὲ μετὰ τὸν Ὅμηρον ἐπὶ *φρονήσεως καὶ τὸ συνῆκε τιθέασι καὶ τὴν σύνεσιν, λαβόντες ἐξ Ὁμήρου τὴν ἀφορμὴν, ὃς 22
τὴν λέξιν τοῦ ξυνῆκεν ἐν πολλοῖς καὶ ἐπὶ τοῦ νοεῖν τίθησιν, ὡς τὸ, ξυνέηκε θεᾶς ὄπα φωνησάσης

(Il. β. 182.), καὶ, νῦν δ᾽ ἐμέθεν ξύνες (Ibid. v. 26.), καὶ, μέν μευ βουλέων ξύνιον (Il. ά. 273.). ὁμώνυμον οὖν τὸ ξυνέηκεν. ὃ παρὰ τοῖς ὕστερον καὶ ἐπὶ τοῦ ἐν ἀνθρώπῳ συνειδότος τέθειται, καθὰ δηλοῖ καὶ τὸ, ἡ ξύνεσις, ὅτι σύνοιδα δείν᾽ εἰργασμένος (Eurip. Orest. v. 396.). οὐκ ἄδηλον δὲ ὅτι Ἀττικῶν ἴδιον τὸ τὴν συν̄ πρόθεσιν ξυν̄ λέγειν, προστιθέναι δὲ πολλάκις καὶ τὸ ε̄ τοῖς παρῳχημένοις. οὕτω γοῦν τὸ συνώρων ξυνεώρων φασίν. ἐντεῦθεν καὶ τὸ συνῆκεν ἀντὶ τοῦ ἀνέπεισε καὶ συνέβαλε ξυνέηκέ φησιν ὁ ποιητής. εὕρηται δὲ καὶ ἡ σῡ συλλαβὴ μεταβάλλουσα τὸ σ̄ εἰς ξ̄ ἐν τῷ ἀναξυρὶς, ὃ τὸ παρὰ Ῥωμαίοις βρακίον δηλοῖ. ἀναξυρὶς γὰρ τὸ τοιοῦτον ἐκ τοῦ ἀνασύρεσθαι κατὰ τοὺς *παλαιοὺς λέγεται. πολλάκις δὲ καὶ τὸ χ̄ εἰς ξ̄ τρέπεται. διξὰ γοῦν φασὶ καὶ τριξὰ καὶ πενταξά. ἐκ τούτου δὲ ἰδιωτικώτερον καὶ ἡ μοναξία ἔοικε λέγεσθαι. Τὸ δὲ μάχεσθαι ἑρμηνεία νῦν ἐστὶ τῆς βασιλικῆς ἔριδος, δηλοῦν πολλὴν οὕτως αὐτὴν εἶναι, ὡς καὶ μαχεῖσθαι ἂν αὐτοὺς, κατὰ τὸ, ὁ δ᾽ Ἀτρείδην ἐξεναρίζοι (Il. ά. v. 191.) λείπει δὲ τὸ ὥστε ἐν τῷ μάχεσθαι, ἵνα ᾖ, ἔριδι ξυνέηκεν ὥστε μάχεσθαι· ἢ καὶ ἄλλως, λείπει ἄρθρον, ἵνα λέγῃ, ἔριδι τῇ τοῦ μάχεσθαι· ἢ καὶ ἑτέρως, καθ᾽ ἑρμηνείαν, ἔριδι, ἤγουν αὐτόχρημα μάχῃ. οὐ γὰρ ἁπλῶς διαστήτην τόπῳ μακρῷ ἢ ἐξ ἀγορᾶς λυθείσης ἢ ἀπὸ συμπλοκῆς μαχίμου, ἀλλὰ κατὰ ἔριν μάχιμον. Ὅτι τὸ μὲν προσεχὲς αἴτιον τῆς τοῦ Ἀχιλλέως μήνιδος ἡ τῆς Βρισηΐδος ἐστὶν ἀφαίρεσις· τὸ δὲ πρὸ τούτου αἴτιον ἡ τοῦ βασιλέως διαμάχη· τὸ δὲ ἔτι ποῤῥώτερον ὁ λοιμὸς, ὑπὲρ οὗ λαλήσας ὁ Ἀχιλλεὺς ἠτίμωται· τὸ δὲ ἐπέκεινα ὁ ἥλιος, *ὃν λοιμωδῶν νοσημάτων φασὶν αἴτιον. Σημείωσαι οὖν ὅτι εἰπὼν ὁ ποιητὴς, (Vers. 9.) ὡς ὁ Ἀπόλλων ὁ τῆς Λητοῦς καὶ τοῦ Διὸς υἱὸς συνέβαλεν εἰς φιλονεικίαν τοὺς βασιλεῖς, ὅμοιον λέγει ὡς ἐὰν εἶπεν ὅτι ὁ ἥλιος αὐτοὺς εἰς φιλονεικίαν συνέμιξε. καὶ ἔστι πολλὰ τοιαῦτα πόῤῥω αἴτια παρὰ τοῖς παλαιοῖς, ὧν ἓν καὶ τὸ τοῦ Ἀναχάρσιδος, ὃς ἐρωτηθεὶς, διὰ τί παρὰ Σκύθαις οὐκ εἰσὶν αὐληταὶ, εἶπε, διότι οὐδὲ ἄμπελοι. μακρὰν γὰρ καὶ ἐκεῖνος ἀνέβη· τὸ μὲν γὰρ ἐγγὺς ἦν εἰπεῖν, ὅτι οὐδὲ μέθη παρὰ Σκύθαις ἐστὶν οὐδὲ οἶνος· ὁ δὲ ἀνέδραμεν ἐπὶ τὸ ποῤῥώτερον αἴτιον, τὰς ἀμπέλους. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος ἤγουν τοῦ ἡλίου ποῤῥωτέρω αἴτιόν ἐστιν ἡ τοῦ Διὸς βουλὴ ἡ ἀνωτέρω ῥηθεῖσα, ἵνα πλακείη ὁ λόγος οὕτως· ἡ τοῦ Διὸς βουλὴ, κινήσασα τὸν Ἀπόλλωνα, πεποίηκε λοιμόν· οὗ ζητηθέντος, ἀφαιρεθεὶς ὁ Ἀχιλλεὺς τὴν Βρισηΐδα ἐμήνισε. Λητοῦς δὲ υἱὸς ὁ Ἀπόλλων λέγεται, τουτέστι νυκτός· δο*κεῖ γὰρ ἐξ αὐτῆς οἷα μητρὸς ὁ ἥλιος γεννᾶσθαι, ὡς καὶ Σοφοκλῆς ἐν Τραχινίαις (Vers. 94.) λέγει. καὶ ζητητέον τὴν ἐκείνου ἀλληγορίαν, ἔνθα φησὶν ὅτι ἡ νὺξ ἐναριζομένη τίκτει κατευνάζει τε τὸν ἥλιον. παρέοικε δὲ πάντως τῇ τοιαύτῃ τοῦ Σοφοκλέους ἐννοίᾳ καὶ Αἰσχύλου ἐν Ἀγαμέμνονι (Vers. 273.) τὸ, εὐάγγελος ἠὼς γένοιτο μητρὸς εὐφρόνης πάρα. ὡς γὰρ ἐκ νυκτὸς ἥλιος, οὕτω καὶ ἠὼς ἐξ εὐφρόνης. Λητὼ δὲ ἡ νὺξ διὰ τὴν παρ᾽ Εὐριπίδῃ (Orest. v. 213.) σοφὴν καὶ πότνιαν λήθην. Ὑπνοῦντες γὰρ νυκτὸς πάντων λανθανόμεθα. δεῖ δὲ εἰδέναι καὶ ὅτι ὁ Ἀπόλλων μέρος τι τῆς εἱμαρμένης λαμβάνεται μυριαχοῦ τῷ ποιητῇ καὶ, ὡς ἄν τις εἴπῃ, μερικὸς φαίνεται Ζεὺς καὶ οἷον μικρόν τι χρεὼν, τουτέστι μικρά τις εἱμαρμένη. διὸ καὶ Διὸς υἱὸς λέγεται οὐ μόνον ὡς περὶ ἀέρα καὶ οὐρανὸν φερόμενος, ὧν ἑκάτερον Ζεὺς λέγεται, ἀλλὰ καὶ ὡς εἱμαρμένη τις, εἴτουν μοιρίδιον, καὶ τὰ μὲν μόνος αὐτὸς, τὰ δὲ σὺν τῷ Διῒ κατα*πράττεται. Ἥλιος γάρ ἐστιν αἰτίαν ἔχων τῶν γινομένων κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν δόξαν, καθὰ καὶ ὁ Ζεύς. διὸ καὶ ἐνταῦθα τὰ κατὰ τὴν μῆνιν τοῦ Ἀχιλλέως βουλῇ τε Διὸς καὶ χόλῳ Ἀπόλλωνος πράττεται. Χόλος δὲ Ἀπόλλωνος ὁ λοιμὸς, οὗ περ ὁ Ἀπόλλων αἴτιος, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς ῥηθήσεται. Περὶ δὲ τοῦ υἱὸς φασὶν οἱ τεχνικοὶ ὡς οἱ Ἀττικοὶ δίχα τοῦ ῑ ἐν μόνῳ τῷ ῡ γράφουσιν αὐτό· καὶ ἴσως πρὸς διαστολὴν τοῦ ὗς ὑὸς ὁ χοῖρος, ἡ κοινὴ διάλεκτος τὸ ῑ συνεξεφώνησε. φύσει γὰρ διὰ μόνου τοῦ ῡ ὤφειλεν εἶναι, εἴτε ἀπὸ τοῦ φύω εἴτε ἀπὸ τοῦ
23 ὕω τὸ βρέχω γίνεται. Ὅτι τὰ προτακτικὰ ἄρθρα στερηθέντα τῶν ὑποτεταγμένων αὐ*τοῖς ὀνομάτων σφοδρότερόν τε ἐκφωνοῦνται κατὰ τοὺς τόνους καὶ εἰς ἀντωνυμίας μετάγονται, οἷον ἐν τῷ, ὁ γὰρ Ἀπόλλων βασιλῆϊ χολωθεὶς, ἐὰν λείψῃ τὸ Ἀπόλλων, τὸ ō τὸ ἄρθρον ἀντωνυμία γίνεται καὶ ἐξακουστότερον ἐκφωνεῖται, εἰπόντος τοῦ ποιητοῦ· ὃ γὰρ βασιλεῖ χολωθεὶς, ἀντὶ τοῦ οὗτος. τοιοῦτον καὶ τὸ, ὃ μὲν καὶ ὃ δέ. καὶ αὐτὰ γὰρ ὀξυφωνούμενα ἀντὶ ἀντωνυμιῶν κεῖνται. τὸ δ᾽ αὐτὸ νοητέον καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἄρθρων. οὕτω γὰρ καὶ τοῦ ἀντὶ τοῦ τούτου φαμὲν, καὶ τὸν ἀντὶ τοῦ τοῦτον καὶ τοὺς ἤγουν τούτους, λειπόντων δηλαδὴ τῶν συντασσομένων τούτοις ὀνομάτων καὶ ἀπὸ κοινοῦ λαμβανομένων διὰ τὸ

γνώριμον. (Vers. 10.) Ὅτι ἡ κοινὴ μὲν διάλεκτος βαρύνει τοὺς ἐνεργητικοὺς πρώτους μέλλοντας, περισπᾷ δὲ μόνους τοὺς τῆς πέμπτης τῶν βαρυτόνων· σπείρω γὰρ σπερῶ φησὶ, *κείρω κερῶ, φθείρω φθερῶ, καὶ τὰ ἄλλα ὡσαύτως. Δωριεῖς δὲ καὶ ἑτέρους δίχα τῆς πέμπτης περισπῶσι μέλλοντας· πεσῶ γάρ φασι καὶ κλαυσῶ καὶ ἐσῶ· ἐξ ὧν καὶ τὸ πεσεῖται καὶ κλαυσεῖται καὶ ἐσεῖται καὶ ἕτερα τοιαῦτα. Αἰολεῖς δὲ καὶ τοὺς τῆς πέμπτης περισπωμένους μέλλοντας βαρύνουσι καὶ διὰ τοῦ σ ἐκφέρουσι· σπέρσω γάρ φασι καὶ κέρσω καὶ φθέρσω. οὕτω δὲ καὶ ὄρω ὄρσω τὸ διεγερῶ, ἐξ οὗ καὶ τὸ, νοῦσον ἀνὰ στρατὸν ὦρσε κακήν. οὕτω δὲ καὶ τοῦ ἔῤῥω τὸ φθείρω ὁ μέλλων ἔρσω Αἰολικῶς, ἐξ οὗ καὶ τὸ ἀπόερσεν ἐν τοῖς
18 ἑξῆς ἀντὶ (Il. ζ. 348.) τοῦ ἀπέφθειρε. ποιοῦσι δὲ τοῦτο οἱ Αἰολεῖς πρὸς ἀναλογίαν τῶν λοιπῶν μελλόντων, οἳ δυνάμει ἢ ἐνεργείᾳ τῷ σ παραληγόμενοι βαρύνονται. Σημείωσαι δὲ ὅτι, ὥς περ κακία λέγεται ἡ ἐναντία τῇ ἀρετῇ καὶ κακὸς ὁ ἐναντίος τῷ ἔχοντι ἀρετὴν, οὕτω καὶ νοῦσον κακὴν ὁ ποιητὴς λέγει τὴν ἐναντίαν τῇ ἀρετῇ τοῦ σώματος, τῇ *ὑγείᾳ, ἢ καὶ ἄλλως, τὴν φευκτὴν, ἐκ τοῦ χάζω τὸ ὑποχωρῶ, ἣν δηλαδὴ ὡς ὀλεθρίαν φεύγομεν. διὸ ὁ ποιητὴς ἑρμηνεύων ἐπάγει· ὀλέκοντο δὲ λαοί. οὕτω καὶ τοῦ, κακῶς ἀφίει, ἑρμηνευτικὸν τὸ, κρατερὸν ἐπὶ μῦθον ἔτελλεν. ὥς περ δὲ νόσον ἐνταῦθα ἔφη κακὴν, οὕτω καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς ἔριν κακὴν ἐρεῖ καὶ πόλεμον κακόν· ἐξ ὧν ἄν τις χάζοιτο. ταῦτα δ᾽ ἀνάπαλιν ἔχει πρὸς τὸ κακὸς, ὃ σημαίνει τὸν δειλὸν, ὃς δηλαδὴ χάζεται τῆς μάχης ἀναχωρῶν καὶ φεύγων εἴτε καὶ ἀναδυόμενος. οὗ καὶ αὐτοῦ χρῆσις παρὰ τῷ ποιητῇ. δύναται δὲ κακὴ νόσος καὶ ἔρις εἶναι καὶ ὡς κακωτική. Τὸ δὲ νοῦσος Ἰωνικὴν ἐπένθεσιν ἔχει τοῦ ῡ· ὡς γὰρ ὁδὸς οὐδὸς καὶ βότας βούτας παρ᾽ Εὐριπίδῃ καὶ κόρος κοῦρος ὁ νέος καὶ ὀλομένη οὐλομένη καὶ ὅρος οὖρος ὁ περιορισμὸς καὶ γονὸς γουνὸς ὁ γόνιμος τόπος, οὕτω καὶ νόσος νοῦσος κατὰ τοὺς Ἴωνας μηκύνοντας τὸ ō τῇ προσλήψει τοῦ ῡ. οὗ περ ἀνάπαλιν *οἱ Βοιωτοὶ ποιοῦσι κατὰ τὴν Ἡρακλείδου παράδοσιν, προστιθέντες αὐτοὶ τῷ ῡ διχρόνῳ τὸ μικρὸν ō, καὶ βραχυνομένου μέν, φησι, βραχύνοντες, μηκυνομένου δὲ μηκύνοντες, τὸ ὕλη οὔλη λέγοντες καὶ τὸ ὕδωρ οὔδωρ. Ὅτι λαοὶ παρὰ τὸ λᾶ ἐπιτατικὸν μόριον καὶ τὸ αὔω τὸ φωνῶ· ἐξ ὧν λαυὸς καὶ κατὰ κρᾶσιν λαὸς, ἐκπεσόντος τοῦ ῡ δι᾽ εὐφωνίαν· πολύφωνος γὰρ ὁ λαὸς καὶ ἀλαλητοῦ, ὅ ἐστι θορύβου, αἴτιος. καὶ οὕτω μὲν ἡ κοινὴ ἐτυμολογία. ἡ δὲ ἱστορία ἐκ τῶν λάων, ὅ ἐστι λίθων, παράγει τοὺς λαοὺς, λέγουσα ὅτι Κέκροψ πολυανθρωποῦσαν ἰδὼν τὴν Ἀττικὴν συγκαλεῖται τὸν ὄχλον καὶ παρασημαίνεται τὸν ἀριθμὸν λάεσιν ἤτοι λίθοις ἑκάστου ἕνα ῥίψαντος, κἀντεῦθεν ἐκεῖνοι λαοὶ ἐκλήθησαν καὶ ἀπ᾽ ἐκείνων μένει τὸ ὄνομα. ὁ δὲ μῦθος μετὰ τὸν ἐπὶ Δευκαλίωνος κατακλυσμὸν καὶ τὴν ἐκεῖθεν λειπανθρωπίαν κελευσθῆναι φησὶ τὸν Δευκαλίωνα θῦσαι μὲν Διῒ Φυξίῳ περί που *τὰ κατὰ τὸν Παρνασὸν μέρη, εἰς ἀέρα δὲ λᾶας ἤγουν λίθους ἀφιέναι ὑπὲρ κεφαλῆς, τοὺς μὲν αὐτὸν, τοὺς δὲ τὴν γυναῖκα Πύῤῥαν καὶ τὴν θυγατέρα Πανδώραν, ἣν Ἡσίοδος πρώτην γυναῖκα φησί· καὶ πάντας τούτους τοὺς λίθους εἰς ἀνθρώπους μεταπεσεῖν ζωωθέντας καὶ διὰ τοῦτο κληθῆναι λαούς. τοῦτο δὲ καὶ παρὰ Πινδάρῳ (Ol. 9. v. 68.) κεῖται εἰπόντι ἄτερ εὐνᾶς ἐκτήσαντο λίθινον γόνον, λαοὶ δ᾽ ὀνόμασθεν. ὁ δὲ τοιοῦτος μῦθος ἀπὸ θαύματος πεπλάσθαι δοκεῖ. θαυμάζοντες γὰρ, ὡς εἰκὸς, οἱ τότε τὴν πάλιν μετὰ τὸν κατακλυσμὸν πολυανθρωπίαν τοῦτο ἐπλάσαντο, οἱονεὶ λέγοντες ὅτι ὁ κατακλυσμὸς πάντα παρέσυρε *πλὴν εἰ μὴ ἄρα λίθους, ἐξ ὧν ἡ τῶν ἀνθρώπων γέγονε πολυπλήθεια. καὶ συγχωρητέον τῷ μύθῳ, ὥς 24
περ ἀπολιθοῦντι διὰ τῆς Γοργόνος τοὺς ἀνθρώπους, οὕτω καὶ ἐκ λίθων ἀνθρώπους ποιοῦντι, ὃς καὶ τοὺς ἐξ ἀρχῆς ἀνθρώπους ἐκ δρυῶν καὶ πετρῶν ἐγέννα καὶ ἐκ γῆς δὲ αὐτοὺς ἀνεβλάστανεν ὡς τοὺς Σπαρτοὺς καὶ ἐκ μυρμήκων δὲ μετέβαλλεν. ὁ δ᾽ αὐτὸς μῦθος ὁ ἐκ λίθων ἀνθρώπους ποιήσας ληφθήσεταί ποτε καὶ εἰς σκῶμμα σκληρῶν ἀνθρώπων, ὡς ἐοικέναι τοῖς τοιούτοις τὸν μῦθον τοῦτον ἐπαληθεύεσθαι. ὅτι δὲ ἡ σκληρότης εἰς λιθωδίαν λαμβάνεται, δηλώσει καὶ ὁ ποιητὴς (Il. ώ. v. 611.), ὅτε εἴπῃ· λαοὺς δὲ λίθους ποίησε Κρονίων, τουτέστι σκληροὺς, ἀτέγκτους, ἀσυμπαθεῖς. (Vers. 11.) Ὅτι τρεῖς ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς αἰτίας, ἐξηρτημένας ἀλλήλων, τίθησιν, ὡς δηλοῦσι καὶ οἱ αἰτιολογικοὶ σύνδεσμοι. φησὶ γὰρ ὅτι τοὺς βασιλεῖς *ὁ Ἀπόλλων τῇ ἔριδι ξυνέβαλε. διὰ ποίαν αἰτίαν; ὁ γὰρ βασιλῆϊ χολωθεὶς νόσον ἐπήγειρε τοῖς Ἕλλησι. τίνος ἕνεκεν; οὕνεκα τὸν Χρύσην ἠτίμησεν ὁ βασιλεύς. διὰ τί δὲ; ὁ γὰρ ἦλθε θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν καὶ τὰ ἑξῆς. καὶ ἔστι τὸ σχῆμα ἐμπερίβολον. τοιοῦτον δέ τι ποιήσει καὶ ἀλλαχοῦ πολλαχοῦ καὶ ἐν τῷ λόγῳ δὲ τοῦ βασιλέως τῷ περὶ Χρυσηΐδος. Ὅρα δὲ ὅτι οὐ λέγει κατὰ

τοὺς ὕστερον ἀτιμῶ ἀτιμώσω ἐν τρίτῃ συζυγίᾳ, ἀλλὰ ἀτιμήσω κατὰ δευτέραν συζυγίαν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ φανήσεται. Τὸ δὲ οὕνεκα σύνδεσμός ἐστιν αἰτιολογικός. γέγονε δὲ ἀπὸ τοῦ οὗ ἕνεκα. διὸ καὶ δασύνεται, παθὸν ἔκθλιψιν τοῦ μετὰ τὴν καταρχὴν δευτέρου φωνήεντος, ὡς καὶ τὸ ὦ ἐτάν, ὦ 'τάν· καὶ μὴ ἔστι, μή 'στι, καὶ ἄλλα πολλά. (Vers. 12.) Τὸ δὲ, ὁ γὰρ ἦλθεν, ἐπαναφορὰν ποιεῖ μετὰ τοῦ, ὁ γὰρ βασιλῆϊ χολωθείς· ποιητικὴν μέντοι καὶ οὐ πεζῷ λόγῳ πρέπουσαν. Θοαὶ δὲ νῆες ἢ ταχεῖαι ἢ, ὥσπερ θοὸν βέλος τὸ ὀξὺ, οὕτω θοαὶ καὶ αὗ*ται, ὡς ὀξεῖαι τὰ περὶ πρώραν, ἵνα ταχὺ οὕτω πλέοιεν, τέμνουσαι ῥᾷον τὸ ὕδωρ. (Vers. 13.) Ὅτι ἐπὶ αἰχμαλώτων ἐξωνήσεως οἰκεῖον τὸ λύεσθαι. ὅθεν καὶ λύτρα τὰ δῶρα λέγονται τὰ εἰς τοῦτο διδόμενα. τὰ δ' αὐτὰ καὶ ἄποινα, ὡς ἄν τις εἴποι ἄφοινα, δι' ὧν τις φόνου λύεται. ὁ μέντοι μὴ ἐξωνησάμενος, ἀλλὰ τρόπον ἄλλον ἐκ τῶν πολεμίων τινὰ ἐξαγαγὼν, ῥύεσθαι λέγει, οὐ μὴν λύεσθαι, καὶ τὰ ὑπὲρ τούτου διδόμενα οὐ λύτρα, ἀλλὰ σῶστρα, ποτὲ δὲ καὶ ζωάγρια. τὸ γὰρ λύεσθαι καὶ τὸ λύτρον κυρίως ἐπὶ ἐξωνήσεως αἰχμαλώτου ἢ ζῶντος ἢ καὶ τεθνεῶτος, ὁποῖος ὁ Ἕκτωρ ἐν τῇ ω ῥαψῳδίᾳ. διὸ καὶ Ὅμηρος ἐπιμένει τῇ λέξει ταύτῃ διὰ τὸ καίριον καὶ ὧδε καὶ ἐκεῖ. λέγεται δὲ καὶ παθητικῶς καὶ κατ' ἐνέργειαν, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ ποιητοῦ, ποτὲ μὲν λέγοντος, λυσόμενός τε θύγατρα, ποτὲ δὲ, παῖδα δέ μοι λύσατε φίλην, καὶ, τὴν δ' ἐγὼ οὐ λύσω, καὶ, οὐδ' ἀπέλυσε θύγατρα. Ὅτι συνε*τὸς ὁ Χρύσης, ὃς ὑπὲρ τῆς θυγατρὸς ἐλθὼν εἰς τὸν Ἑλληνικὸν ναύσταθμον ἄποινά τε φέρων λαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ καὶ οὐχ' ἁπλῶς ἄποινα, ἀλλὰ καὶ ἀπερείσια ἤτοι λαμπρὰ καὶ, ὡς ὁ Ὅμηρος ἐρεῖ, ἀγλαὰ, πρὸς ἅ περ ἀπερείσειεν ἄν τις τὸν λογισμόν· ἢ καὶ ἄλλως, ἀπερείσια ἤγουν κατὰ μετάθεσιν εἰπεῖν ἀπειρέσια. (Vers. 14.) καὶ οὐ τοῦτο μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος αἴρει 19
στέμμα, ἔτι δὲ καὶ τὸ σκῆπτρον, ἵνα ἢ δοκῇ καὶ αὐτὸς ὁ Ἀπόλλων συμπαρεῖναι αὐτῷ ἢ πρέσβυς οὗτος ἥκειν ἐκ τοῦ Ἀπόλλωνος, ὡς ἂν κατὰ τοὺς παλαιοὺς, εἰ μὲν εἴη φιλοχρήματος ὁ Ἀγαμέμνων, δῶρα λαβὼν λύσηται τὴν παῖδα· εἰ δὲ φιλόθεος, αἰδέσηται τὰ τοῦ Ἀπόλλωνος παράσημα. διὸ καὶ ἡ δημηγορία τοῦ Χρύσου λέγει, ὡς ἂν τὰ δῶρα λάβῃ ἁζόμενος τὸν Ἀπόλλωνα, οἷα μηδὲ λογισομένου δῆθεν τοῦ Χρύσου δῶρα δοῦναι, ἀλλ' ἐπιγράψοντος τὸ πᾶν τῇ τιμῇ τοῦ Ἀπόλλωνος. εἰ τοίνυν ὁ βασιλεὺς οὐ πεισθήσε*ται, ἀλλὰ καὶ ἀπειλήσεται τῷ γέροντι, καί τι καὶ κατὰ τοῦ στέμματος ἐρεῖ καὶ τοῦ σκήπτρου, πιθανῶς ἂν ὁ Ἀπόλλων θυμωθείη καὶ ποιήσῃ τὰ μυθευόμενα, ὡς ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα εἰρήσεται. Ἰστέον δὲ ὅτι τε τὸ φέρων ἄποινα ἤτοι λύτρα ἀντὶ τοῦ βαστάζων λέγεται, ὃ τί διαφέρει τοῦ ἄγειν, πολλαχοῦ φανήσεται, καὶ ὅτι ἐπὶ βάρους ἀχθεινοῦ κυρίως τὸ φέρειν· διὸ τὸ στέμμα οὐ φέρει ὁ Χρύσης, ἀλλ' ἐν χερσὶν ἔχει ὡς ἐλαφρόν· καὶ ὅτι κατ' ἔρωτα τῆς μυθολογουμένης Δάφνης δάφνινον ἦν τὸ στέμμα τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ ὅτι αὐτῷ ἀνάκειται τὸ τῆς δάφνης φυτὸν, λεγόμενον οὕτω παρὰ τὸ δα ἐπιτατικὸν καὶ τὸ *φωνεῖν· τοιοῦτον γάρ ἐστι καιόμενον, καθὰ καὶ ὁ πρῖνος· καὶ ὅτι μαντικῆς αὐτὸ ἐστι σύμβολον, καθάπερ ἄλλοις πλατύτερον καὶ σοφώτερον εἴρηται. (Vers. 15.) Τὸ δὲ σκῆπτρον χρυσοῦν ἐνταῦθα πλάττει ὁ ποιητὴς τῷ Ἀπόλλωνι, τουτέστι τῷ Ἡλίῳ, διὰ τὸ καὶ τὸ μέταλλον τοῦ χρυσοῦ Ἡλίῳ παρὰ τῶν παλαιῶν ἀνατίθεσθαι, ὡς τῇ Σελήνῃ τὸν ἄργυρον καὶ ἑτέρῳ τῶν πλανήτων ἄλλο τι, καθά περ ἐν τοῖς τοῦ Πινδάρου (Isthm. Od. 5.) φέρεται. σημεῖον δὲ βασιλείας καὶ λόγων καὶ δίκης κατὰ τοὺς παλαιοὺς τὸ σκῆπτρον ἦν. Ἀγαμέμνων τε γὰρ ὁ εὐρυκρείων ἵσταται σκῆπτρον ἔχων, καὶ Τηλεμάχῳ δημηγοροῦντι δίδωσί τις σκῆπτρον· ὡσαύτως καὶ Ἀχιλλεὺς δημηγορῶν σκῆπτρον ἔχει. ὁ δ' αὐτὸς ἀδικηθεὶς κατ' αὐτοῦ ὄμνυσιν ὡς συμβόλου τῆς δίκης. ἔστι δὲ ὅτε καὶ ἐπὶ βακτηρίας εὐτελοῦς τὸ σκῆπτρον λαμβάνεται, ὡς ἐν Ὀδυσσείᾳ φαίνεται. γίνεται *δὲ πλεονασμῷ τοῦ ρ ἀπὸ τοῦ σκήπτω τὸ ἐπερείδομαι ὡς προϋπάρχοντος τοῦ σκήπτου, ἀφ' οὗ ὁ σκηπτοῦχος. ὅθεν ὁ Πίνδαρος (Ol. 1. v. 19.) σκᾶπτον αὐτὸ Δωρικῶς καλεῖ. ὅμοιος δὲ πλεονασμὸς τοῦ ρ γέγονε καὶ ἐν τῷ ἔνοπτρον καὶ λέκτρον καὶ δέρτρον καὶ βάκτρον καὶ ῥόπτρον καὶ ἄροτρον καὶ τέρετρον. Ὅτι δὲ καὶ διαφέρει σκῆπτρον σκίπωνος, δηλοῖ ὁ γεωγράφος, εἰπὼν βασιλεῖς τινὰς σκίπωνα ἔχειν ἀντὶ σκήπτρου. Ὅτι ἡ ἀνὰ πρόθεσις ἰσοδυναμοῦσα μὲν τῇ κατὰ αἰτιατικῇ συντάσσεται παρὰ τῷ ποιητῇ, οἷον· ἀνὰ οὐλαμὸν ἀνδρῶν, καὶ· νοῦσον ἀνὰ στρατὸν ὦρσε κακήν· καὶ, ἀνὰ στρατὸν ᾤχετο κῆλα θεοῖο. ἑαυτῆς δὲ οὖσα καὶ τὴν ἄνω σχέσιν δηλοῦσα ποτὲ μὲν δοτικῇ συντάσσεται, ὡς τὸ, ἐτίθει ἅρματα ἀνὰ βωμοῖς, καὶ· ἀνὰ Γαργάρῳ ἄκρῳ, καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ· ἀνὰ φαιδίμῳ ὤμῳ. οὕτω δὲ καὶ Πίνδαρος (Ol. 8. v. 67.)· χρυσέαις ἀν' ἵπποις. ποτὲ δὲ μετὰ

αἰτιατικῆς, ὡς τὸ, ἀνά τ᾽ ἔντεα καὶ μέλαν αἷμα. ἐνταῦθα δὲ ἐν τῷ, χρυσέῳ ἀνὰ σκήπτρῳ, *τὴν ἀνὰ πρόθεσιν οἱ μὲν ἀντὶ τῆς σὺν ἔλαβον, ἵνα λέγῃ ὅτι σὺν τῷ χρυσῷ σκήπτρῳ, οἱ δὲ ἀντὶ τοῦ ἄνω, ἵνα νοῆται τὸ στέμμα ἐξαρτᾶσθαι τοῦ σκήπτρου. τὸ δὲ πάθος τοῦ στίχου τούτου συνίζησις κατὰ τοὺς γραμματικοὺς, τοῦ ω φωνήεντος καὶ τῆς παραληγούσης τῆς ἀνὰ προθέσεως λαμβανομένης ἀντὶ βραχείας μιᾶς, ὡς καὶ προείρηται, ἢ καὶ ἄλλως, τοῦ αὐτοῦ ω μετὰ τῆς πρὸ αὐτοῦ συλλαβῆς λογιζομένων εἰς μίαν βραχεῖαν κατὰ συνίζησιν. ἡ γὰρ χασμῳδία κοινώσασα τὸ φύσει μακρὸν ω ἐταπείνωσεν, ὡς εἰ καὶ βραχὺ ὂν ἐλήφθη μετὰ ἑτέρου βραχέος εἰς μίαν βραχεῖαν συλλαβὴν πρὸς δακτύλου ἀπαρτισμόν. δῆλον δὲ ὡς προκέφαλος κατὰ τὴν προῤῥηθεῖσαν στιχηρὰν μέθοδον εἴτουν μακροκέφαλος ὁ παρὼν στίχος ἐστίν. Ἰστέον δὲ ὅτι ὁμώνυμός ἐστι καὶ ἡ παρὰ τοῖς γραμματικοῖς συνίζησις. οὐ μόνον γὰρ ἡ μετρικὴ, ὁποία σὺν μυρίαις καὶ ἡ ἐν τῷ πρώτῳ στίχῳ τῆς Ἰλιάδος καὶ ἡ ἐνταῦθα κειμένη, ἀλ*λὰ καὶ ἡ κατὰ κρᾶσιν, ὡς εἰκὸς δὲ καὶ ἡ κατὰ συναίρεσιν. Ἡρῳδιανὸς οὖν τὴν ἐν τῷ σιδήρεος σιδηροῦς καὶ φοινίκεος φοινικοῦς κρᾶσιν συνίζησιν λέγει. διὸ καὶ ἔστιν εἰπεῖν ὡς ἡ μὲν μετρικὴ συνίζησις κλέπτει διανοητῶς τὴν κλῆσιν ταύτην ὡς δυνάμει συνιζάνουσα διὰ τὸ ταχὺ καὶ οἷον συναλειπτικὸν καὶ ἐπίτροχον καὶ οὕτω στενολόγον τῆς συνεκφωνήσεως. ἡ δὲ κατὰ κρᾶσιν ἔτι δὲ καὶ συναίρεσιν ἐνεργείᾳ ἐστὶ συνίζησις. ἤδη γὰρ ἐν αὐτῇ ἐνήργηται διὰ τῆς ὀλιγοσυλλαβίας ἡ συνίζησις, καθὰ καὶ ἐν τῇ συνόδῳ τῆς ὀξείας καὶ τῆς βαρείας εἰς παράκλασιν περισπωμένου τόνου. καὶ αὐτὸ γοῦν συνίζησιν ὁ αὐτὸς καλεῖ, ἐν οἷς περὶ τοῦ ἀχρήϊος καὶ ἀχρεῖος διαλαμβάνων φησὶν ὅτι, ἡ γὰρ ὀξεῖα καὶ βαρεῖα συνίζουσαι περισπωμένην ποιοῦσιν. ἐκεῖ δὲ καὶ συναίρεσιν τὴν τοιαύτην συνίζησιν ὁ αὐτὸς εἰπεῖν δοκεῖ. Ὅτι ἔοικεν ἡ τῶν Ἑλλήνων ἐν τῇ Τροίᾳ κατάστασις ἐκ δημοκρατίας συγκεῖσθαι καὶ βασιλείας. ὅ περ, οἷα εἰκὸς, *καὶ ὁ Χρύσης εἰδὼς τούς τε Ἀχαιοὺς πάντας ἐλίσσετο καὶ τοὺς βασιλεῖς δὲ μάλιστα. ἦν γὰρ τοῦ δήμου μὲν παντὸς εἰπεῖν, βασιλέως δὲ τὸ ὑστάτην κατ᾽ Εὐριπίδην ἀφεῖναι ὄπα καὶ κυρῶσαι τὸ δοκοῦν, ὡς πολλαχοῦ δηλοῖ ὁ ποιητὴς, ὃς ἐνταῦθα μὲν τοῦ δήμου λαλήσαντος τὰ ὑπὲρ Χρύσου φησὶν ὡς οὐχὶ τῷ βασιλεῖ ταῦτα ἤρεσεν· ἐν δὲ τῇ η ῥαψῳδίᾳ ποιεῖ τὸν αὐτὸν βασιλέα τοῖς τοῦ δήμου ἀρεσκόμενον καὶ λέγοντα, ὡς οἱ μὲν, οἱ Ἀχαιοὶ, ταῦτα ὑποκρίνονται, ἐμοὶ δ᾽ ἐπιανδάνει οὕτω. Ἰστέον δὲ ὅτι τε κοινότερον τοῦ λίτω ἐνεστῶτος δι᾽ ἑνὸς τ γραφομένου τὸ λίσσομαι καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ ἀναγκαίως διὰ δύο σσ γράφονται, καὶ ὅτι τὸ ἑλίσσετο *ἐβιάσαντό τινες δασῦναι, ἵνα ᾖ, ὡς ἐστρέφετο εἰς πάντας δυσωπητικῶς. (Vers. 16.) Ὅτι 26
ἐν τῷ, Ἀτρείδα δύω κοσμήτορε λαῶν, δοκεῖ παρέλκειν τὸ δύω· πάντως γὰρ ὁ ἀκούσας, Ἀτρείδα κοσμήτορε λαῶν, δύο νοεῖ, εἰ καὶ μὴ ῥητῶς τὸ δύο πρόσκειται. τοιοῦτον καὶ τὸ, δύο δοῦρε, καὶ ἕτερα. καλοῦσι δὲ καὶ τοῦτο ἀδολεσχίαν οἱ σοφοὶ, ὅτε δηλαδὴ τὸ ἀπό τινος νοούμενον λέξεως προστεθείη ἐκ περισσοῦ ἐκφωνηθὲν καὶ οὕτω διττολογηθῇ. τοιοῦτον καὶ τὸ, Πριαμίδην νόθον υἱόν. καὶ γὰρ καὶ ἐνταῦθα, ἐπειδὴ τὸ εἰπεῖν Πριαμίδην τὸν υἱὸν δηλοῖ τοῦ Πριάμου, παρελκόντως κεῖται τὸ, νόθον υἱὸν καὶ ἀδολεσχία τις εἶναι καὶ αὐτὸ δοκεῖ· λέγει γὰρ Πριάμου υἱὸν νόθον υἱόν. ὅμοιον καὶ παρὰ τῷ κωμικῷ τὸ, διὰ μικρὸν ἀργυρίδιον. καὶ δίχα γὰρ τοῦ μικρὸν ἀργυρίου σμικρότητα δηλοῖ τὸ ἀργυρίδιον. ἔχουσι δὲ ἀπολογίαν τὰ τοιαῦτας, οὐ *μόνον τὸν συνήθη τῇ ποιήσει πλεονασμὸν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀπὸ τῆς τοιαύτης προσθήκης σαφήνειαν. καθόλου γὰρ οὐδὲ μίαν προσθήκην κενῶς ἀποῤῥιπτεῖ ὁ ποιητὴς, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ φανεῖται σαφέστερον. περὶ δὲ τοῦ τοιούτου σχήματος ῥηθήσεταί τι καὶ ἐν τῇ ε ῥαψῳδίᾳ. οὐκ ἄδηλον δὲ οὐδ᾽ ὅτι τὸ δύω τινὲς εἰς τὸ κοσμήτορε συνέταξαν, ἵνα ᾖ τοὺς δύο βασιλεῖς. Κοσμήτορας δὲ πολλαχοῦ τοὺς ἡγεμόνας λέγει, ὡς κοσμοῦντας ἤτοι εὐτακτοῦντας τὸν λαόν. κόσμος γὰρ ἡ τάξις ἐκ τοῦ κομῶ τὸ ἐπιμελοῦμαι, ἀφ᾽ οὗ καὶ ὁ πάντων περιεκτικὸς κόσμος, ὃν εὐτάκτως ἡ πρόνοια ἔταξεν. ἀγαθὴ δὲ καὶ ἄλλως εἰς ἔπαινον ἡ λέξις. ἀπ᾽ αὐτῆς γὰρ κόσμιος ἀνὴρ, καὶ πρᾶγμα κατὰ κόσμον πραχθὲν τὸ εὔκοσμον, οὗ τὸ ἀνάπαλιν ἄκοσμον καὶ μὰψ, ἀτὰρ οὐ κατὰ κόσμον γινόμενον. Τὸ δὲ δύω δύναται μὲν καὶ διὰ τοῦ ο μικροῦ σώζειν τὸ μέτρον, ἡ πλείων δὲ γραφὴ ἐκτείνει αὐτὸ κατὰ ἀνα*λογίαν τῶν εἰς ω ληγόντων δυϊκῶν ὀνομάτων. εἰ δέ τις μέμφεται τοῦτο, μεμφέσθω καὶ τὸ δυοῖν καθ᾽ ὁμοίαν ἀναλογίαν ἐκφωνηθὲν καὶ τὸ τρεῖς καὶ τὸ τριῶν καὶ τὸ τρισὶν, ὧν κλίσις μὲν διόλου οὐκ ἔστιν. αὐτὰ δὲ ὅμως πρὸς ὁμοιότητα πτώσεων ὀνομάτων ἐκπεφώνηται. μαρτυρεῖ δὲ τῇ τοῦ δύω διὰ τοῦ ω μεγάλου γραφῇ καὶ τὸ κοινῶς γραφόμενον δυώδεκα, ἐξ οὗ τὸ δώδεκα. (Vers. 17.) Ὅτι ὥς περ θώραξ ὅπλον σκέπον τὸν τοῦ ἡμετέρου σώματος θώρακα,

οὕτω καὶ κνημὶς τὸ σκέπον τὰς κνήμας τῶν στρατιωτῶν. ἀφ᾽ οὗ εὐκνήμιδες Ἀχαιοὶ ἀπὸ μέρους οἱ εὔοπλοι, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς ῥηθήσεται πλατύτερον. ἀρετὴ γὰρ στρατιώτου καὶ ἡ τῶν ὅπλων διευθέτησις. ὅτι δὲ καὶ ἐπὶ ὀρεινῶν τινῶν μερῶν, ὥς περ οἱ κνημοὶ, οὕτω καὶ αἱ κνημῖδες λέγονται, ἀλλαχόθι γνωσόμεθα. ἐκτείνει δὲ τὴν λήγουσαν Ἀττικῶς καὶ ἡ κνημὶς καὶ τὸ εὐκνήμις. βαρύνεται δὲ τὸ εὐκνήμις κανόνι τοιούτῳ· τὰ εἰς ις *θηλυκὰ ὀξύτονα εἰ μὲν ἐν τῇ συνθέσει φυλάσσει τὸ θηλυκὸν μόνον γένος, καὶ τὸν αὐτὸν τόνον φυλάσσει, οἷον· σκελὶς, περισκελίς. εἰ δὲ μεταληπτικὰ γίνονται καὶ ἀρσενικοῦ γένους, μεθίστανται εἰς βαρεῖαν τάσιν, οἷον· ἐλπὶς, δύσελπις. τοῦτο γὰρ κοινόν ἐστι τῷ γένει. ταύτῃ τοι καὶ τὸ καταιγὶς μὲν ὀξύνεται ὡς μονογενές· τὸ δὲ μελάναιγις βαρύνεται. οὕτω δὲ καὶ τὸ κληῒς εὔκληϊς, κνημὶς εὔκνημις. ὁμοίως καὶ ψηφὶς πολυψήφις, ὡς τὸ, πολυψήφιδα παρ᾽ ὅρμον φεύγειν. καὶ οὕτω μὲν τὸ εὔκνημις βαρύνεται, μακροκαταληκτεῖ δὲ, καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται, καθότι, ὡς καὶ τῷ Ἡρωδιανῷ δοκεῖ, τὰ μὲν βαρύτονα τῶν εἰς ις ληγόντων συστέλλεται, τὰ δὲ ὀξύτονα ἐκτείνεται. τοῦ προτέρου, φησὶ, γένους ἐστὶ τὸ Ἄλεξις, Πρύτανις. οὕτω δὲ καὶ ὄφις, ἔχις, Θέτις. τοῦ δὲ δευτέρου, ἀκτὶς, δελφὶς, κρηπὶς, ψηφὶς, κνημὶς καὶ τὰ τούτων σύνθετα. καὶ ἡ ἁψὶς δὲ οὕτως ἐκτείνει τὸ κατ᾽ αὐτὴν *τέλος, ὡς δηλοῖ τό· μή πως ὡς ἁψῖσι λίνου ἁλόντε (Il. ε. 487.). ἀλλαχοῦ δὲ ὁ αὐτὸς κανονίζων πιθανῶς τὸν τόνον τῆς ταχυτῆτος καὶ τῆς δηϊοτῆτος λέγει ὅτι τὰ εἰς σ λήγοντα μετὰ μακρᾶς, ἡνίκα ὀξύνονται, τὴν παραλήγουσαν ἔχει ἐκτεινομένην· κνημίς· ψηφίς· γλωχίς· αἰδώς· ἠώς. διὸ καὶ ἡ ἕως βαρυτονηθεῖσα συνέστειλε τὴν παραλήγουσαν. οὔκουν καὶ ἡ ταχυτής, φησι, καὶ ἡ δηϊοτὴς, εἰ

27 ὠξύνοντο, βραχυπαραληκτεῖν εἶχον ἄν. *(Vers. 18.) Ὅτι ὁ Χρύσης ἢ κολακεύων τοὺς Ἕλληνας εὔχεται κατὰ τῶν ὁμοεθνῶν Τρώων ἢ καὶ ἐνδιαθέτως, ὡς δι᾽ ἐκείνους ἀποστερηθεὶς τῆς παιδός. εἰ γὰρ μὴ Ἀλέξανδρος ἥρπασεν, οὐκ ἂν ἡ παῖς ᾐχμαλώτιστο. διὸ οὐ μόνον ἐκπορθῆσαι αὐτοὺς εὔχεται τὴν τοῦ Πριάμου πόλιν, ἀλλὰ προσεπεύχεται καὶ εὖ οἴκαδε ἱκέσθαι αὐτοὺς, οἷα μαντικῶς εἰδὼς ὡς κακὰ ἐν τῷ 21
νόστῳ πείσονται. σύντομος δὲ τῷ Χρύσῃ ἡ δημηγορία, μόνων γινομένη τῶν καιρίων. οὐ γὰρ ἐπέτρεπεν αὐτῷ ἡ συστολὴ πλείω δημηγορεῖν, ὅς γε καὶ ἀπειλῆς ἀκούσας ἔδεισε καὶ οὐκ ἔτι οὐδὲν οὐδ᾽ ὅλως ἐλάλησε. πόλιν δὲ Πριάμου τὴν Τροίαν λέγει, ἐπεὶ καὶ κατὰ τὴν τρα*γῳδίαν τοῦ κρατοῦντος ἡ πόλις νομίζεται. Ὅτι δὲ ὁ Πρίαμος παρὰ τὸ πρίασθαι λέγεται, ἱστορεῖ καὶ Λυκόφρων (Alexandr. v. 335.). ὅτε γάρ ποτε ἡ Τροία ἑάλω ὑφ᾽ Ἡρακλέος, πριαμένη αὐτὸν Ἡσιόνη ἡ ἀδελφὴ καλύπτρας γυναικείας, αὐτὴ μὲν ἀπῆλθεν αἰχμάλωτος ὑπὸ Τελαμῶνι οὖσα, τὸν δὲ ἀδελφὸν ἀφῆκε ζώπυρον γένους ἐκεῖ, ἔχοντα ἐπ᾽ ὀνόματος τὸ τοῦ πρίασθαι ὄνειδος, ἐξ οὗ καὶ μετωνομάσθη Πρίαμος, Ποδάρκης πρώην καλούμενος. Ἰστέον δὲ ὅτι ἡ ἀρχὴ τῆς τοῦ Χρύσου δημηγορίας τὸ, ὑμῖν μὲν θεοὶ δοῖεν, συνίζησιν ἔχει τοῦ ε καὶ οι ἐν τῷ θεοὶ, καὶ λογίζεται ποὺς εἷς μακρὸς ἐκ βραχείας συλλαβῆς καὶ μακρᾶς εἰς μίαν μακρὰν πρὸς ἀπαρτισμὸν σπονδείου ποδός. οὗ ἀνάπαλιν γίνεται ἐν τῷ, οἶδ᾽, ἀρετὴν οἷος ἐσσί (Il. ν. 275.). ἐκεῖ γὰρ μακρὰ συλλαβὴ καὶ βραχεῖα τὸ οι καὶ τὸ ος ἀντὶ μιᾶς εἰσὶ μακρᾶς. λέγονται δὲ καὶ οὗτοι οἱ στίχοι προκοίλιοι. τοῦ δὲ δοῖεν πρῶτον πρόσωπον τὸ δοίημεν, οὗ συγκο*πέντος καὶ ἀπελθόντος τοῦ μ τὸ δοῖεν γίνεται. Ὅτι Ὄλυμπος παρὰ τῷ ποιητῇ ὄρος Μακεδονίας ἢ καθ᾽ Ἡρόδοτον Θετταλίας ὑψηλότατον, θεῶν οἰκητήριον, κατὰ μύθου ἄδειαν, θελήσαντος ὡς ἀνθρωποπαθέσιν αὐτοῖς καὶ τόπον τινὰ ἐξαίρετον δοῦναι εἰς ἀνθρωπικωτέραν διαγωγήν. ὅθεν καὶ Ὀλύμπιοι λέγονται. ἡ δὲ ἀλληγορία Ὄλυμπον τὸν οὐρανὸν λέγει ὡς οἷον ὁλόλαμπον. καὶ τάχα διὰ τοῦτο ὁ μῦθος οὐκ ἄλλο τι ὄρος αὐτοῖς ἔδωκεν, ἀλλὰ τὸν Ὄλυμπον, διὰ τὸ ἔχειν δηλαδὴ συμβιβάζεσθαι εἰς τὸν λαμπρὸν οὐρανὸν τῇ ἀναπτύξει τοῦ ὀνόματος. ἔοικε δὲ ἐκ τοῦ ὁλόλαμπος συγκοπῆναι μὲν ἡ λα συλλαβὴ, τραπῆναι δὲ τὸ δεύτερον ο εἰς υ Αἰολικῶς, ὡς τὸ, ὄνομα ὄνυμα, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὀνυμαίνω καὶ τὸ νωνυμος καὶ τὰ τοιαῦτα. διὸ καὶ ψιλοῦται τὸ Ὄλυμπος· ψιλωτικοὶ γὰρ οἱ Αἰολεῖς. εἰσὶ δὲ καὶ ἕτεροι Ὄλυμποι· ἔν τε γὰρ Πελοποννήσῳ, ὡς καὶ ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ ἐγράφη, καὶ ἐν *Κύπρῳ δὲ ὄρος μαστοειδὲς μεταξὺ Κιτίου καὶ Ἀμαθοῦντος Ὄλυμπος λέγεται. καὶ ἄλλη δέ τις ἀκρώρεια Κύπρου ἐκαλεῖτο οὕτως, ἐν ᾗ ναὸς Ἀκραίας Ἀφροδίτης, ἄδυτος γυναιξί. καὶ περὶ τὰς ἀκρωρείας δὲ τοῦ Ταύρου Ὄλυμπος ὄρος καὶ φρούριον, ἀφ᾽ οὗ κατοπτεύεται πᾶσα Λυκία καὶ Παμφυλία καὶ Πισιδία κατὰ τὸν γεωγράφον· καὶ λόφοι δέ, φησι, τῆς Ἴδης τέσσαρές τινες Ὄλυμποι ἐκαλοῦντο. ἔστι δὲ καὶ Βεβρύκων

ὄρος Ὄλυμπος, οὗ ἐθνικὸν οἱ Ὀλυμπηνοί. ἦν δὲ καὶ αὐλητὴς ὀνομαζόμενος Ὄλυμπος, οὗ μέμνηται
ὁ κωμικός. Ὅρα δὲ ὅτι, Ὁμήρου Ὀλύμπια θεῶν δώματα εἰπόντος, ἐκεῖθέν πως ὁρμηθέντες οἱ ὕστερον
*Ὀλύμπια ὠνόμασαν τὸν ἐν Ἤλιδι μέγαν ἀγῶνα, οὐ τῷ Ὀλύμπῳ ἀλλὰ Ὀλυμπίῳ Διῒ παρονομάσαντες 28
αὐτόν. (Vers. 20.) Ὅτι τὸ, παῖδα δέ μοι λύσατε φίλην, τὰ δ' ἄποινα δέχεσθε, ἁζόμενοι Διὸς υἱὸν,
Ἀπίων καὶ Ἡρόδωρος, ὧν βιβλίον εἰς τὰ τοῦ Ὁμήρου φέρεται, διδόασι καὶ ἀπαρεμφάτως γράφεσθαι·
παῖδα δέ μοι λῦσαί τε φίλην, τὰ δ' ἄποινα δέχεσθαι, λαμβανομένου, φασὶν, ἀπὸ κοινοῦ τοῦ δοῖεν,
ἵνα λέγῃ ὅτι, δοῖεν θεοὶ τήν τε παῖδα λῦσαι καὶ τὰ δῶρα λαβεῖν. τὸ δὲ ἁζόμενοι καθ' ὑπερβατόν
φασιν· Ἀτρεῖδαι καὶ Ἀχαιοὶ, ἁζόμενοι Διὸς υἱόν. Ὅτι ἄζω μὲν τὸ ξηραίνω ψιλοῦται παρὰ τὸ ᾱ
στερητικὸν καὶ τὸ ζῆν· οὐ ζῶσι γὰρ τὰ ξηρά· καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἄζη ἐν Ὀδυσσείᾳ (χ'. 184.) ἡ ξηρασία,
καὶ Ἀζανία τόπος ἐν Πελοποννήσῳ οὐ πάνυ πολύϋδρος· ἅζεσθαι δὲ τὸ σέβεσθαι δασύνεται ἀπὸ τοῦ
χάζω τὸ ὑποχωρῶ. ἰστέον γὰρ ὅτι *τοῖς μὲν τρισὶ ψιλοῖς συμφώνοις ψιλὸν πνεῦμα ἐπετίθετο, τοῖς δὲ
τρισὶ δασέσι πνεῦμα δασύ. τοῦ τοίνυν χάζω κατὰ τὸν λόγον τοῦτον δασυνομένου, τὸ δασὺ πνεῦμα
ἐναπέμεινε τῷ ᾱ μετὰ τὴν τοῦ δασέος χ̄ ἀναχώρησιν. τοιοῦτον δέ τι, φασὶν, αἴτιον καὶ τοῦ δασύνε-
σθαι τοῦ ἑταῖρος τὴν ἄρχουσαν ὡς ἀπὸ τοῦ ἔθους. ἑταῖρος γὰρ ὁ ἐν ἔθει τυγχάνων ἡμῖν. ἀνεπόδισεν
οὖν, φασὶν, ἡ τοῦ θ̄ δασεῖα μετὰ τὴν εἰς ψιλὸν μεταβολὴν καὶ ἀναβέβηκεν εἰς τὴν ἄρχουσαν. Ὅτι
φύσει μὲν ἑκαβόλος ἐστὶν Ἀπόλλων ὡς ἑκὰς βάλλων· πρόνοια δὲ μετρικὴ δακτυλικὴ ἔτρεψεν αὐτὸν
εἰς ἑκηβόλον. οὕτω δὲ σὺν μυρίοις ἄλλοις καὶ ἡ ἐλαφοβόλος Ἄρτεμις ἐλαφηβόλος ἐστίν. (Vers. 22.)
Ὅτι εὐφημεῖν παρὰ τῷ ποιητῇ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ φανεῖται, οὐκ αὐτόχρημα τὸ ἐπαινεῖν, ἀλλὰ τὸ ἐνθεα-
στικῶς ἀγαθὰ λέγειν. διὸ ἐνταῦθα εἰπὼν, ἐπευφήμησαν πάντες Ἀχαιοὶ, ἐπάγει, τί ἦν τὸ ἐπευφή-
μησαν· αἰδεῖσθαί τε ἱερέα καὶ *ἄποινα δέχεσθαι. ἰστέον δὲ ὅτι Εὐριπίδης ἐντεῦθεν λαβὼν ἔφη τὸ,
λαοὶ δ' ἐπεῤῥόθησαν (Phoeniss. v. 1244.). Ὅρα δὲ τὸ πάντες. πάντως γὰρ τοῖς πᾶσι καὶ Ὀδυσσεὺς καὶ
Νέστωρ συνεισάγονται καὶ οἱ λοιποὶ ἀριστεῖς. εἰ τοίνυν οὐ πεισθείη ὁ βασιλεὺς, ὑπὲρ πάντας ἐθέλει
φρονεῖν μόνος, ὅ περ ἐπισφαλὲς, εἴ γε εἷς ἀνὴρ οὐδεὶς ἀνήρ. οἱ δὲ τοιοῦτοι πάντες ἐπαινετέοι μὲν τῆς
εὐπειθείας· οὐ γὰρ ἀντιλέγουσι τῷ βασιλεῖ· θρηνητέοι δὲ τῆς ἀθλιότητος, εἴ γε πανωλεθρίαν πείσον-
ται διὰ τὴν τοῦ ἄρχοντος πεισμονήν. εἴτε δὲ αἱρετὸς βασιλεὺς ὁ Ἀγαμέμνων τοῖς Ἀχαιοῖς εἴτε φυσικὸς,
οὐ καλὸν ἦν αὐτοὺς ἀντιπίπτειν αὐτῷ. διὸ καὶ οὕτω ποιοῦσι, δεικνύντος τοῦ ποιητοῦ οἵους εἶναι δεῖ
τοὺς ἀρχομένους τῷ ἄρχοντι. σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ παρ' Ἡροδότῳ ἐπιφημίζεσθαι οὐ ταυτόν ἐστι τῷ
ἐπευφημεῖν, ἀλλὰ μαντικὴ λέξις ἐστὶ, δηλοῦσα προφοράν τινα μαντείας δι' ἀναμνήσεως ἐνυπνίου.
Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ Ἀχαιὸς δίχα τοῦ κατὰ *τὴν δίφθογγον ῑ προφέρουσιν οἱ Αἰολεῖς κατὰ τοὺς τεχνικοὺς,
οἳ λέγουσιν ὡς διάλεκτοί τινες ἀποβάλλουσι τὸ ῑ τῆς αῑ διφθόγγου, οἷον Ἀθηναῖοι μὲν τὸ κλαίει κλάει
λέγουσιν· οὕτω δὲ καὶ καίει κάει, αἰεὶ ἀεὶ, αἰετὸς ἀετός. Αἰολεῖς δὲ τὸ παλαιὸς καὶ Ἀχαιὸς καὶ ἑταῖρος
22 πάλαος καὶ Ἄχαος καὶ ἕταρος. Ἴωνες δὲ σὺν Ἀττικοῖς τὸ χρύσειος, ἀργύρειος, χάλκειος καὶ τὰ ὅμοια,
χρύσεος φασὶ καὶ ἀργύρεος καὶ χάλκεος. ὡς δὲ οἱ Αἰολεῖς πολλάκις ἐν τοῖς διφθόγγοις οὐκ ἀποβάλλουσιν,
ἀλλ' ἀρκοῦνται μόνῃ διαστάσει, ὡς ἐν τῷ Ἀτρεΐδης, Αἰγεΐδης, Ἀργεΐος, ἐξ ὧν τὸ Ἀτρεΐδης, Αἰγείδης,
Ἀργεῖος, δηλοῦσι καὶ αὐτὸ οἱ παλαιοί. (Vers. 23.) Ὅτι τὰ παρὰ τῷ Χρύσῃ ἀπερείσια ἄποινα ἀγλαὰ
ἱστορεῖ Ὅμηρος, ὅ ἐστιν αἰγλήεντα ἢ ἀγαλλιᾶν ἔχοντα. (Vers. 24.) Ὅτι οὐ λέγει ὁ ποιητὴς ὡς οὐκ
Ἀτρείδαις ἥνδανεν ὁ τοῦ Χρύσου λόγος, ἀλλὰ τῷ Ἀτρείδῃ, τῷ Ἀγαμέμνονι δηλαδή. αὐτὸς γὰρ καὶ
τοῦ ἀδελφοῦ, ὡς εἰκὸς, προεῖχεν οἷα πρεσβύτερος. *ὡς γὰρ καὶ Ἡρόδοτός φησι, νομιζόμενα ἤγουν
νομιζόμενον ἔστι παρὰ πάντων ἀνθρώπων τὸν πρεσβύτερον ἄρχειν. τὸ δὲ ἥνδανε, περὶ οὗ δηλοῦταί τι
καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσσειαν, δασύνεται, ὡς δηλοῖ καὶ ἐν τῷ τραγῳδίᾳ τὸ ἁφανδάνοντα. γίνεται δὲ
ἐκ τοῦ ἥδω κατὰ παραγωγὴν ἡδάνω καὶ τροπῇ τοῦ η̄ εἰς ᾱ καὶ πλεονασμῷ τοῦ ν̄ ἁνδάνω. τὸν ὅμοιον δὲ
τρόπον γίνεται καὶ ἐκ τοῦ λήθω τὸ λανθάνω καὶ μήθω μανθάνω καὶ λήχω λαγχάνω καὶ δήκω δαγκάνω,
ἐξ οὗ Ἡρακλείδης συγκεκόφθαι φησὶ τὸ δάκνω κατά τινας, οἳ ἔθος φασὶν Αἰολικόν. ἔστι δὲ καὶ Ἀττι-
κὸν βαρύτονα ῥήματα συγκόπτειν, οἷον ἀγείρω ἄγρω· ἀγρόμενος πᾶς δῆμος (Il. ύ. v. 166.)· ἐγείρω
*ἔγρω· ἔγρετο δὲ Ζεύς (Il. ό. v. 4.)· ὀφείλω ὄφλω· ἵνα εἴη οὕτω καὶ δαγκάνω δάκνω. αὐτὸς μέντοι 29
ἐκ τοῦ δήκω πεποιῆσθαι φησὶ τοῦτο δυσὶ διαλέκτοις, Δωρίδι καὶ Ἰάδι. οἵ τε γὰρ Δωριεῖς προστιθέασι,

φησὶ, τὸ ν̄, οἵ τε Ἴωνες βραχύνουσι τὸ η̄ διὰ τοῦ ᾱ, ὡς καὶ ἡ μεσαμβρία δηλοῖ καὶ ἡ πάρη ἤγουν ἡ πήρη καὶ τὸ λελακυῖα καὶ μεμακυῖα. καὶ τοιοῦτον μὲν τοῦτο. εἰ δὲ τὰ προῤῥηθέντα ἐξ ὑποτακτικῶν κατά τινας γίνονται τοῦ ἅδω, λάθω, μάθω, λάχω, δάκω· εἴη ἂν αὐτοῖς ὅμοια καὶ τὸ φύγω φυγγάνω, τύχω τυγχάνω, θίγω θιγγάνω, ἐρύγω ἐρυγγάνω, πάθω πανθάνω. Ὅτι δύο εἴδη τοῦ ὑπερβατοῦ σχήματος. τὸ μὲν γάρ ἐστιν ἐννοίας διακοπὴ οἷον· ὁ Ἀγαμέμνων, βασιλεὺς δὲ ἦν Ἑλλήνων, ἐραστὴς γέγονε Χρυσηΐδος. τὸ δὲ ἕτερον, ὃ οὐδὲ κυρίως ὑπερβατόν ἐστιν, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς που τεχνολογηθήσεται, ἐν διακοπῇ λέξεως θεωρεῖται, *οἷον· λέων κατὰ ταῦρον ἐδηδὼς, ἤγουν λέων καταφαγὼν ταῦρον, καὶ· διὰ τάφρον ἔβησαν, ἤγουν διέβησαν τὴν τάφρον, καὶ ἐνταῦθα (Vers. 25.) τὸ, κρατερὸν δ' ἐπὶ μῦθον ἔτελλεν, ἤγουν ἐπέτελλε λόγον κρατερόν. ἐπιτέλλειν δέ φησι τὸ προστάσσειν καὶ ἐντέλλεσθαι, ὅ περ καὶ παθητικῶς λέγεται ἐν τῷ, μή μοι ταῦτ' ἐπιτέλλεο. ἐξ αὐτοῦ δὲ προσθέσει τοῦ σ̄ παρ' Αἰσχύλῳ ἐπιστολὴ ἡ ἐντολή. Ὅτι δὲ τὸ ἐπιτέλλειν καὶ τὸ ἐπιτέλλεσθαι καὶ ἐπὶ ἀστέρων λέγεται καὶ ἐπιτολὴ ἡ τούτων πρὸ τοῦ ἡλίου ἀνατολὴ, δηλοῦσιν οἱ παλαιοί. Κρατερὸν δὲ μῦθον τὸν μετὰ ἀπειλῆς λέγει λόγον. ἀλλαχοῦ δὲ τὸν αὐτὸν ἀπηνέα τε φησὶ κρατερόν τε. οἱ δὲ μεθ' Ὅμηρον καὶ Κρατερὸν ἱστοροῦσι κύριον ὄνομα. Ἀῤῥιανὸς δὲ ἐπὶ νικητοῦ τὴν λέξιν τίθησιν, οἷον· ὁ δεῖνα κρατερὸς τοῦ δεῖνος γέγονεν. Ἰστέον δὲ ὡς δοκεῖ ταυτὸν εἶναι κρατερὸς εἰπεῖν καθ' Ὅμηρον καὶ αὖ πάλιν κραταιός· ὅθεν καὶ ἡ ἐν Ὀδυσσείᾳ (μ'. 124.) μυ*θικὴ Κράταιΐς. γίνεται δὲ ὁ μὲν κρατερὸς παρὰ τὸ κράτος, καθὰ ὁ καρτερὸς ἐκ τοῦ κάρτος. ὁ δὲ κραταιὸς ἢ παρὰ τὸ κρᾶτα, ὃ δηλοῖ τὴν κεφαλὴν, κραταὸς, καὶ πλεονασμῷ τοῦ ῑ κραταιὸς, ὁ ἐν ἑαυτῷ κεφαλαιῶν τὸ πᾶν· ἢ παρὰ τὸ κρατὺς, οἷον· κρατὺς Ἀργειφόντης (Iliad. π'. v. 181.)· οὗ γενικὴ κρατέος, καὶ παράγωγον ὁ κρατειὸς, καὶ, ὡς εἴθε αἴθε, οὕτω κρατειὸς κραταιός. Σημείωσαι δὲ ὅτι μῦθον αἰεὶ ὁ ποιητὴς ἁπλῶς τὸν λόγον φησί· τὸ δὲ ἐπὶ ψευδοῦς λόγου τεθῆναι αὐτὸν τῶν ὑστέρων ἐστί. παραμένει δὲ καὶ μέχρι νῦν ἡ Ὁμηρικὴ χρῆσις ἔν τε ταῖς παραμυθίαις καὶ τοῖς παραμυθητικοῖς λόγοις. ὁ μέντοι λόγος ἦν ὅτε τὴν τῆς παρ' ἡμῖν ψευδομυθίας τάξιν εἶχεν, ὡς ὅτε τὸν Αἴσωπον λογοποιὸν ἀκούομεν ἀντὶ τοῦ μυθογράφου. παρὰ δὲ τοῖς ὕστερον ὁ μὲν μῦθος εἰς ψευδολογίαν ἔῤῥιπται, ὁ δὲ λόγος ἐπὶ τῆς ὁσημέραι ἀνθρωπίνης ὁμιλίας τίθεται. οὕτω καὶ τὸ εὐφημεῖν ἄλλως νῦν ἤ *περ ἐπὶ Ὁμήρου λέγεται· καὶ ἄλλα δὲ μυρία τῆς ἀρχαίας ἐνήλλακται χρήσεως. παντουργὸς γὰρ πάλαι μὲν ὁ πανοῦργος, ὡς καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ (Aiac. v. 447.)· νῦν δὲ θεία ἐστὶν ἡ λέξις. καὶ ἡ συμφορὰ δὲ, μέση οὖσα λέξις καὶ τιθεμένη ποτὲ καὶ ἐπὶ συμφέροντος, νῦν κακὸν μόνον δηλοῖ. ὁ τύραννος, τὸ βασιλικόν ποτε ὄνομα, βλασφημεῖται νῦν. ἐλέγετο ἐξαίσιον καὶ ἔκδικον τὸ ἔξω τοῦ αἰσίου καὶ δικαίου· νῦν δὲ ἀγαθολογοῦνται. χυδαῖοι οἱ πεπληθυσμένοι· νῦν δὲ οἱ οὐδαμινοί. πολλοστὸς οὐχ', ὡς πάλαι, ὁ πολὺς καὶ ἔνδοξος, ἀλλὰ ὁ τὸ μηδέν. ὠμὸς οὐχ' ὁ στεῤῥὸς καὶ ἀνένδοτος, ἀλλ' ἐπὶ φαυλότητος νῦν. ὁ ἀνόσιος νῦν μὲν οἴδαμεν τί λέγει· πάλαι δέ ποτε ἐδήλου τὸν ἄταφον. οὕτω καὶ καθωσιωμένος ἀρχῆθεν μὲν ὁ ὅσιος· οἱ δὲ ὕστερον ἄλλως φασίν. Ἰστέον δὲ ὡς τὸ, ἀλλ' οὐκ Ἀτρείδῃ ἥνδανε θυμῷ, ἤγουν ἀντιπτωτικῶς, τῇ τοῦ Ἀτρείδου ψυχῇ, καὶ τὸ, κρατερὸν δ' ἐπὶ μῦθον *ἔτελλε, διὰ τοῦ ἀναγραμματισμοῦ τοῦ ἐμφαινομένου ἐν τῷ, θυμὸς καὶ μῦθος, ψευδοπαρήχησιν ποιοῦσι, ποῖα σημειωθήσεται ἐν τοῖς ἑξῆς. (Vers. 29.) Ὅτι ὁ περί τινος μέλλοντος λέγων ἢ γράφων ποτὲ μὲν καιρόν τινα τίθησι, μεθ' ὃν ἐλπὶς ἔσται τελεσθῆναι τὸ πρᾶγμα, ποτὲ δὲ τοιοῦτον μέλλοντα καιρὸν ὑποτίθεται, μεθ' ὃν οὐκ ἔτι ὅλως ἔσται τὸ πρᾶγμα. ὃ καὶ ἔστιν εἰπεῖν ὑπόσχεσιν ἀπαρνητικὴν ἢ κατάθεσιν ἀτελεσφόρητον, οἷον· ὁ μὲν εἰπὼν, ὅτι οὐ παύσομαι ὀχλῶν, ἕως ἂν ἀνύσω τὸ σπουδαζόμενον, καιρὸν ἔθετό τινα ἐν τῷ μέλλοντι, καθ' ὃν παύσεται τοῦ ὀχλεῖν· ὁ δὲ εἰπὼν, οὐκ ἂν ἀποκριθείην σοι, ἄχρις ἂν ἐκτεμεῖς μου *τὴν γλῶσσαν, τοιοῦτον καιρὸν ὑπέθετο μέλλοντος, οὗ ἐλθόντος οὐδ' οὕτως ἔσται τὸ πρᾶγμα. πῶς γὰρ ἂν ὁ τὴν γλῶσσαν ἐκτμηθεὶς ἔχοι λαλεῖν; ὁ τοίνυν οὕτω καιροσκοπῶν οὐδέποτε τὸ πρᾶγμα ἐπιτελέσαι βούλεται. πολλὰ τοιαῦτα σχήματα παρὰ τῷ ποιητῇ ἐν τοῖς ἑξῆς. πρὸ δὲ ἐκείνων ἐνταῦθα τοιοῦτον ἐστί· λέγει τῷ Χρύσῃ ὁ βασιλεὺς ὅτι οὐ λύσω τὴν Χρυσηΐδα πρίν μιν καὶ γῆρας ἔπεισιν ἐν Ἑλλάδι, τουτέστιν, οὐδέποτε λύσω αὐτήν. εἰ γὰρ μὴ νῦν, ὅτε 23
καὶ νεάζει καὶ τῆς πατρίδος ἔστιν ἐγγὺς, ὅτε περιὼν ὁ πατὴρ αὐτὴν ἐξαιτεῖται, ὅτε δῶρα δίδοται, πολλῷ πλέον οὐ λύσει αὐτὴν ὅτε μηδὲν τούτων γίνεται. καιρὸν οὖν ὑποτιθεὶς ὁ βασιλεὺς, ἐν ᾧ ἔσται

τὸ ὑπεσχημένον, ἀνάνευσιν τελείαν ποιεῖται τῆς πράξεως. ὅρα δὲ, οἷος ἔσται ὁ βασιλεὺς, ἐὰν μετὰ μικρὸν ἐξ ἀνάγκης ψεύσηται, *καὶ οὔτε δῶρα λαβὼν, ἀλλὰ καὶ ἑκατόμβην προσεπιθεὶς τὴν παιδίσκην ἀποπέμψῃ τῷ πατρί. καὶ τοῦτο μὲν τοιοῦτον. ἐν δὲ τῷ, καὶ γῆρας ἔπεισι, δοκεῖ ἐκ περισσοῦ κεῖσθαι καὶ πρὸς οὐδὲν ἀναγκαῖον ὁ καῖ σύνδεσμος. Τὸ δὲ ἔπεισιν ἀντὶ μέλλοντός ἐστι τοῦ ἐπελεύσεται. πολλαχοῦ γὰρ οἱ παλαιοὶ χρόνους ἀντὶ χρόνων λαμβάνουσι. καὶ οὕτω μὲν ὁ ποιητὴς αἰτιατικῇ συντάσσει τὸ ἔπεισι, λαβὼν αὐτὸ ἀντὶ τοῦ καταλήψεται. οἱ δὲ μεθ᾽ Ὅμηρον δοτικῇ συντάσσουσιν, οἷον· ἔπεισι μοι ποιεῖν τάδε. τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ, τοῖς μύρμηξι πονεῖν ἐπῄει. (Vers. 30.) Ὅτι Ἄργος ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς πολλαχοῦ, τὴν Πελοπόννησον λέγει εἰπών· ἡμετέρῳ ἐνὶ οἴκῳ, ἐν Ἄργεϊ. οὐ γὰρ τὸ ἰδίως οὕτω λεγόμενον Ἄργος ἡ πόλις οἶκος ἦν Ἀγαμέμνονος, ἀλλ᾽ αὐτὸ μὲν ὑπὸ τὸν Διομήδην ἦν· ὁ δὲ Ἀγαμέμνων τῶν Μυκηνῶν ἦν βασιλεύς. ὅτι δὲ ἀπό τινος Ἄργου τὸ Ἄργος λέγεται καὶ εἴ τι ἄλλο εἰς τοῦτο *ῥηθῆναι δεῖ, κατ᾽ ἐπιτομὴν ζητητέον εἰς τὰ τοῦ περιηγητοῦ. Ὅρα δὲ ὡς ἐν ἑνὶ τόπῳ τὴν ἐν πρόθεσιν καὶ κοινῶς προήγαγε καὶ ποιητικῶς. τοιοῦτον γὰρ ἡ ἐνὶ κατ᾽ ἐπέκτασιν, ἥ τις ἐπέκτασις ὑπερτεθεῖσα ποιεῖ ἐκ δισυλλάβου τῆς ἐνὶ προθέσεως τὴν εἰν πρόθεσιν, οἷον· εἰν Ἀΐδαο δόμοισιν (Il. ψ΄. v. 19.). (Vers. 31.) Ὅτι ἡ τοῦ βασιλέως πρὸς τὸν Χρύσην δημηγορία μῖγμα ἔχει λυπηρῶν τε καὶ ἡδέων· λυπηρὸν μὲν τὸ μὴ λαβεῖν τὴν θυγατέρα καὶ τὸ μετὰ ἀπειλῆς ἀποπεμφθῆναι, ἡδὺ δέ πως ἡ περὶ τῆς παιδὸς ἀγαθὴ ὑπόσχεσις. οὐ γὰρ σιτοποιὸν αὐτὴν ἕξειν φησὶν ὁ βασιλεὺς οὐδὲ ὑδροφόρον, ἀλλὰ ἱστὸν ἐποιχομένην. ὃ δὴ καὶ Ἑλένη ἐν Τροίᾳ ποιεῖ καὶ Πηνελόπη ἐν Ἰθάκῃ, καὶ Καλυψὼ δὲ καὶ Κίρκη. Ἔτι δέ φησι· καὶ ἐμὸν λέχος ἀντιόωσαν. ὅ περ ταυτὸν εἶναι δοκεῖ τῷ, λέχος πορσαίνουσαν ἢ πορσύνουσαν, ὃ ἐν τῇ γ΄ ῥαψῳδίᾳ (V. 411.) κεῖται. τοῦτο δὲ εἴρηται μὲν σεμνῶς· ἔχει δέ πως μέσως κατὰ τὴν ἔν*νοιαν, ἵνα ὁ μὲν γέρων ἔχῃ νοεῖν ἀντὶ τοῦ μετέχουσαν καὶ κοινωνοῦσάν μοι κοίτης, ὁ δὲ λοιπὸς ἀκροατὴς ἀντὶ τοῦ ἀντῶσαν τῷ ἐμῷ λέχει τρόπον θαλαμηπόλου σχολαζούσης παρὰ κοιτῶνα. ἰστέον δὲ ὅτι Ὅμηρος μὲν οὕτω σεμνῶς ἔφρασε φειδοῖ τοῦ τε βασιλέως καὶ τῶν ἀκροατῶν· Θεόκριτος δὲ μιμησάμενος ἐν τῷ, αὐτή μοι στορέσει καλὰ δέμνια (Id. VI. v. 33.), σαφέστερον μὲν εἶπε, καθεῖλε δὲ τὴν ἡρωϊκὴν ἔμφασιν καὶ σεμνότητα. τοιοῦτον δὲ καὶ παρ᾽ Εὐριπίδῃ ἐν Ἑλένῃ (V. 59.) τὸ λέχος ὑποστρῶσαι. Σημείωσαι δὲ ὅτι ἐνταῦθα μὲν τὸ ἀντιόωσαν αἰτιατικῇ συνέταξεν· ἐν μέντοι τῷ, ἀντιόων ταύρων καὶ αἰγῶν ἑκατόμβης (Odyss. ά. v. 25.), γενικῇ τὸ ἀντιόων συντέτακται, διότι καὶ ἄλλο ἐκεῖνο τὸ ἀντιᾶν. τοῦτο μὲν γὰρ ἐπὶ ἁπλῶς ἐγγύτητος, ἐκεῖνο δὲ ἐπὶ γευστικῆς ἀπολαύσεως. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐνταῦθα μὲν τὸ ο̄ τὸ μικρὸν ἐπλεόνασεν, ὡς καὶ ἐν τῷ ὁρόωντες. ἀλλαχοῦ δὲ ἀντ᾽ αὐτοῦ τὸ ᾱ εὕρηται, ὡς ἐν τῷ ἀντι*άαν. οὕτω δὲ καὶ ἐν τῷ ὁράαν καὶ τοῖς ὁμοίοις. καὶ ὅτι τὸ ἀντιόων φύσει μὲν δευτέρας συζυγίας ἐστίν· ἀντιάω γὰρ ἀντιῶ· πλεονασμῷ δὲ τοῦ ο̄ μικροῦ βαρυτονεῖται. καὶ ὅτι τὸ μικρὸν ο̄ πλεονάζει ἐνταῦθα διὰ τὴν πρὸ αὐτοῦ βραχεῖαν παράληξιν εἰς δακτύλου ἀναγκαῖον ἀπαρτισμόν. τὸ δ᾽ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τοῦ ὁρόω· καὶ ἐκεῖ γὰρ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν ὁμοία γέγονεν ἡ παρένθεσις καὶ ἐπὶ τοῦ πυρὶ λαμπετόωντι. ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τοῦ φυσιόωντες. τὸ δ᾽ ὅμοιον καὶ ἐπὶ τοῦ ὀκριόωντο ἀντὶ τοῦ ἐτραχύνοντο. οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ τηλεθόωντες, μητιόωντες, κελευτιόωντες, γοόωντες, βοόωντες καὶ τῶν ὁμοίων. εἰ δέ γε τοῦ πλεονάζον*τος μακρὰ πρόκειται συλλαβὴ, οὐκ ἔτι τὸ μικρὸν ο̄, ἀλλὰ τὸ μέγα 31
ἐκεῖ παρεντίθεται, ἵνα ἐξ ἀνάγκης σπονδεῖος ποὺς ἀποτελεσθῇ, οἷον ἡβῶντες, ἡβώωντες. οὕτω δὲ καὶ τὸ ἱδρώωντες καὶ τὸ ὁρμώω, μαιμώω, αὐδώω καὶ ὅσα τοιαῦτα. καὶ ταῦτα μὲν οὕτως, ἤγουν τὰ περὶ τοῦ οῶ βαρύτονα ὑπὲρ δύο συλλαβάς. περὶ δὲ τοῦ γνώω, ζώω, πλώω, ῥώω ἕτερος λόγος, ὡς καὶ περὶ τοῦ μνώω καὶ χώω. Τὸ δὲ, ἱστὸν ἐποιχομένην, περιφραστικῶς ἀντὶ τοῦ ὑφαίνουσαν. ἑστῶσαι γὰρ καὶ ἐπιπορευόμεναι ὕφαινον αἱ ποιούμεναι τὴν ἱστουργίαν διὰ τὴν τῶν ὑφαινομένων, ὡς εἰκὸς, πλατύτητα. πρώτη δέ τις Αἰγυπτία γυνὴ καθεζομένη ὕφανεν, ἀφ᾽ ἧς καὶ Αἰγύπτιοι Ἀθηνᾶς ἄγαλμα καθημένης ἱδρύσαντο. καὶ ἄλλως δὲ, ἱστὸν ἐποιχομένην ἀντὶ τοῦ ἐπιστατοῦσαν ταῖς ὑφαινούσαις καὶ περιϊοῦσαν καὶ ἐπι*σκεπτομένην αὐτάς τε καὶ ὅσα ἔργα χρήσιμα ταῖς ἱστουργούσαις. γυναικεῖον δὲ τὸ ἱστουργεῖν παρ᾽ Ὁμήρῳ, καὶ οὐκ ἂν παρ᾽ αὐτῷ ὑφάνῃ ἀνὴρ, εἰ μὴ ἄρα βουλάς· εἰ καὶ τοῖς ὕστερον μοχθηρῶς παρατολμᾶται κατά τι Αἰγύπτιον ἔθος, ὃ καὶ Σοφοκλῆς παρεσημήνατο ἐν Οἰδίποδι τῷ ἐπὶ Κολωνῷ (V. 350.). τοῦ δὲ ἀντιᾶν ἀρχή ἐστιν ἡ ἀντὶ μόνη πρόθεσις, ἀφ᾽ ἧς καὶ ὄνομα ὁ ἀντίος, καὶ τὸ ἐξ

αὐτοῦ ἐναντίον. Σημείωσαι δὲ ὡς ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ σφοδρᾶς ἐννοίας ἐπιεικῶς ὁ βασιλεὺς μεθώδευ-
16 σεν· ἀντὶ γὰρ τοῦ εἰπεῖν, μή σε οὐδὲ ὁ θεὸς ὠφελήσῃ, *καὶ, μή σε βλάψω δεινῶς, ἄλλα εἶπεν, ὡς
28 δηλοῖ ἡ ποιητικὴ φραστική. *(Vers. 32.) Ὅτι ὁ μὴ ἀνεχόμενος ἀκούειν τινὸς λαλοῦντος, ἃ κινήσῃ 24
ἄν τινα εἰς θυμὸν, καλῶς ἂν εἴπῃ τὸ, ἀλλ' ἴθι, μή μ' ἐρέθιζε. πρὸς δὲ γέροντα ὑποπτήξαντα ἐπὶ ἀπειλαῖς καὶ πεισθέντα εὖ ἔχει ῥηθῆναι τὸ, ἔδδεισε δ' ὁ γέρων καὶ ἐπείθετο μύθῳ. Σημείωσαι δὲ ὅτι Ὅμηρος οὐ μάτην ἐνταῦθα προσέθηκε τὸ γέρων, ἀλλ' ἢ φιλοσοφῶν ἑτοίμους φυσικῶς εἰς δέος τοὺς γέροντας εἶναι· τὸ γὰρ θαῤῥεῖν αὐτοὺς ἐπιλέλοιπεν· ἢ καὶ οἰκτιζόμενος τὸν Χρύσην ὡς παθόντα οὐκ ἄξια τῆς πολιᾶς καὶ οὐ δεόντως ἀπ' ἐλπίδος γενόμενον. Ἰστέον δὲ ὅτι τε τοῦ ἔδδεισεν, ὅ ἐστιν ἐδειλίασε, προτότυπων τὸ δείω καὶ πλεονασμῷ τοῦ δ̄ δείδω· καὶ ὅτι τὸ ἴθι λείπεται προθέσεως· δηλοῖ γὰρ τὸ ἄπιθι. καὶ ὅτι ἀπὸ τοῦ εἴρω, τὸ εἰς μάχην συμπλέκω, γίνεται ἀποβολῇ τοῦ ῑ ἔρω· ἐξ οὗ ἐρέθω, ὡς φλέγω φλεγέθω, νέμω νεμέθω· ἀφ' οὗ τὸ ἐρεθίζω. τοῦ δὲ ἐρέθω ἡ χρῆσις ἐν τοῖς ἑξῆς, οἷον· ὅτ' ἄν με ἐρέθῃ, ἤγουν ἐρεθίζῃ, καὶ, μή μ' ἔρεθε ὀνειδείοις ἐπέεσσιν (Il. γ'. v. 414.). Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι, τεσσάρων τούτων ὄντων, τοῦ σάος ὁ ὑγιὴς, τοῦ σῶς κατὰ συναίρεσιν, τοῦ σόος διὰ τοῦ ō μικροῦ Ὁμηρικῶς, καὶ τοῦ σῶος διὰ παραλήγοντος τοῦ *ω̄ μεγάλου, χρῆσις ἐνταῦθα κεῖται τοῦ σάος ἐν τῷ· σαώτερος ὥς κε νέηαι, ἤγουν ὅπως ἀνακρωτηρίαστος ἀπονοστήσῃς, ὃ μεγάλην ἀπειλὴν ἔχει κατὰ τοῦ γέροντος Χρύσου, εἰ καὶ εὐφήμως ἐσχημάτισται. παραλαλεῖ γὰρ ὡς ἀκρωτηριασθήσεται, εἰ μὴ ταχὺ μνήσεται νόστου, ὃς ἐκ τοῦ νέω παράγεται, οὗ ὑποτακτικὸν παθητικὸν Ἰωνικὸν ἑνικὸν, ἐξ ἐνδείας τοῦ τ̄, τὸ νέηαι, ἤγουν ἀπέλθῃς. (Vers. 34.) Ὅτι φλοῖσβος κατὰ ὀνοματοποιΐαν ἦχος ὕδατος θαλασσίου ἐν τῇ ἐκκυμάνσει γινόμενος πρὸς τοῖς αἰγιαλοῖς παλινοστοῦντος. διὸ καὶ πολύφλοισ-
32 βος λέγεται θάλασσα. ἔστι δὲ ὅτε καὶ ἁπλῶς ἐπὶ θορύβου κεῖται, οἷον ἐπὶ πολε*μικοῦ, ὡς ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα φανήσεται. καὶ ἔστι μὲν καὶ ῥῆμα ὀνοματοπεποιημένον τὸ φλύω, οἷον· ἀνὰ δ' ἔφλυε καλὰ ῥέεθρα (Il. φ'. v. 361.). Οὐκ ἐκ τούτου δὲ γίνεται ὁ φλοῖσβος, ἀλλ' ἴσως μάλιστα ἐκ τοῦ φλέω. διὸ καὶ ἔχει τὸ ō ἀντιπαρακείμενον. ἡ δὲ ὀνοματοποιΐα τρόπος ἐστὶ ποιητικὸς καὶ αὐτὴ μιμουμένη τοὺς τῶν σωμάτων ἤχους, καὶ γέμει ταύτης ἡ ποίησις, ὡς πολλαχοῦ δειχθήσεται. ἐπενοήθη δὲ παρὰ τῶν παλαιῶν ἐπὶ πραγμάτων, ἃ οὐκ ὠνοματοθέτησαν οἱ πρὸ αὐτῶν, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς καὶ αὐτὸ ῥηθήσεται. (Vers. 35.) Ὅτι τὰ εἰς θεν̄ ἐπιῤῥήματα παρὰ τοῖς παλαιοῖς, φωνήεντος μὲν ἐπιφερομένου, ἐφείλκοντο χάριν εὐφωνίας τὸ ν̄, οἷον· ἀπάνευθεν ἔρχεται. εἰ δὲ σύμφωνον ἐπεφέρετο, δίχα τοῦ ν̄ ἐξεφωνοῦντο, οἷον· ἀπάνευθε κιών. περιττὴ δὲ ἡ πρόθεσις ἐν τῷ ἀπάνευθε. μυρία δὲ τοιαῦτα φανεῖται *καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς. ἐκ δὲ τοῦ κιὼν ἐξέδραμεν ὄνομα ὁ κίων, ἀναγκαίως αὐτὸς βαρυτονηθείς. Ὅτι τὸ γεραιὸς ἢ φύσει ἔχει τὸ ε̄, ὡς ἀπὸ τοῦ γέρας· γεραροὶ γὰρ καὶ τίμιοι οἱ γέροντες· ἢ ἀπὸ τοῦ γηραιὸς συνέσταλται, ὥς που καὶ ὁ μὴν σύνδεσμος μὲν λέγεται κατὰ συστολὴν καὶ τὸ ξηρὸν ξερὸν ἐν Ὀδυσσείᾳ. τὸ μέντοι μὴν καὶ διὰ τοῦ ᾱ λέγεται μὰν, καθὰ καὶ ἀπὸ τοῦ φρὴν γίνεται καὶ τὸ φρεσὶ κοινῶς καὶ τὸ φρασὶ Δωρικῶς παρὰ Πινδάρῳ· οὕτω δὲ καὶ τὸ μὴν καὶ μὲν καὶ μὰν τριφορεῖται. καὶ ὁ Πρίαπος δέ· οὐ γὰρ μόνον διὰ τοῦ ᾱ προφέρεται ἀλλὰ καὶ Πρίεπος καὶ Πρίηπος λέγεται. (Vers. 36.) Ὅτι παρὰ τῷ ποιητῇ ἐπαμφοτερίζει ἡ ἄρχουσα τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ ἐν μὲν τῷ, Ἀπόλλωνι ἄνακτι, καὶ πρὸ τούτων ἐν τῷ, ἑκηβόλου Ἀπόλλωνος, καὶ ἀλλαχοῦ δὲ ἐκτείνεται Ἀττικῶς, καίτοι τῆς ἐν τῇ παραληγούσῃ τῶν προθέσεων ἀναλογίας συστέλλεσθαι ἀπαιτούσης αὐτό. ἐν δὲ τῷ, ἐχώσατο Φοῖβος Ἀπόλλων, καὶ *ἐν ἄλλοις μυρίοις τόποις συστέλλεται. οὕτω δὲ καὶ τὸ Κρονίων διφορεῖται παρὰ τῷ ποιητῇ καὶ ἄλλα οὐκ ὀλίγα, εἰ καὶ οἱ νῦν στρυφνοὶ λογισταὶ τῶν στιχουργούντων μονόχρονα τὰ τοιαῦτα εἶναι θέλουσιν. Ἀπόλλων δὲ παρὰ τοῖς παλαιοῖς οὐκ εὐφήμως μὲν, ὅμως δὲ φοβερώτερον ὁ ἥλιος, εἰς ὃν ἀναφέρεται τὰ λοιμώδη νοσήματα. ὥσπερ γὰρ Ποσειδῶν πῇ μὲν σεισίχθων τὸ φοβερὸν, πῇ δὲ ἀσφάλιος τὸ εὔφημον, οὕτω καὶ ἥλιος πῇ μὲν ἀπόλλων, πῇ δὲ ἀλεξίκακος. εὐκράτως μὲν γὰρ ἔχουσαι διὰ τοῦ ἡλίου αἱ ὧραι ὑγείας εἰσὶν αἴτιαι, δυσκράτως δὲ διακείμεναι ἀπόλλουσιν. οὕτω δὲ καὶ φωσφόρος ὢν ὁ αὐτὸς ἥλιος ὅμως νυκτὶ ἐοικέναι μετ' ὀλίγα λεχθήσεται διὰ τὴν νοσερὰν ἢ νοτίαν τοῦ ἀέρος κατάστασιν. ὅτι δέ τινες ἐπελέγοντο τὰ φοβερὰ ἐπίθετα, δηλοῦσι καὶ οἱ ἐν ταῖς ἱστορίαις βασιλεῖς, ὁ Πολιορκητὴς καὶ ὁ Κεραυνός· καὶ ὁ Ἄρης δὲ ἀπὸ τοῦ βλάπτειν ὀνομασθῆναι δοκεῖ, ἐπεὶ καὶ *βροτολοιγὸς ὁ αὐτός. τινὲς μέντοι ἐκ τοῦ

ἀπολύειν παράγουσι τὸ Ἀπόλλων, ἵνα ᾖ μᾶλλον εὐφημότερον ἀπολύων τοὺς ἐν κατοχῇ κακώσεων. διὸ Μιλήσιοι κατὰ τὸν γεωγράφον καὶ Δήλιοι Οὔλιον τιμῶσιν Ἀπόλλωνα ἤγουν ὑγιαστικόν· οὔλειν γὰρ τὸ ὑγιαίνειν· ὡς καὶ Ἄρτεμις, φησὶν, ἀπὸ τοῦ ἀρτεμέας ποιεῖν, ὅ ἐστιν ὑγιεῖς. οὐκ ἔστι δὲ ὁ Ἀπόλλων μετοχικόν· ἐκλίνετο γὰρ ἂν Ἀπόλλοντος ὡς λέοντος· ἀλλὰ μάλιστα ῥηματικὸν ὡς τὸ ἀγάλλωνος καὶ εἴ τι τοιοῦτον. φυλάσσει δὲ τὸ ω ἐν τῇ γενικῇ ὡς καὶ πάντα τὰ εἰς λων ὀνόματα λήγοντα. Ὅτι δὲ ἐν τῷ ἄναξ ἄνακτος ἄνακτι ἐκ πλεονασμοῦ κεῖται τὸ τ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ φαίνεται, Ἡρακλείδης δηλοῖ, εἰπὼν ὅτι Κύπριοι καὶ Ἀττικοὶ παρεντιθέασι ῥήμασι καὶ ὀνόμασι τὸ τ, τὴν πόλιν πτόλιν λέγοντες καὶ τὸν πόλεμον πτόλεμον. τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐν τῷ ἄνακτος καὶ νυκτὸς καὶ ἐν τῷ ἀνύω ἀνύτω, ὅθεν ὁ Ἄνυτος κύριον, καὶ ἐν τῷ ἀρύω ἀρύτω, ὅθεν ἡ *ἀρύταινα, πλεονασμῷ δὲ τοῦ σ καὶ ὁ ἀρύστιχος. (Vers. 37.) Ὅτι τὸ ἐμοῦ καὶ σοῦ καὶ οὗ πενταχῶς κεῖνται. τὰ μὲν γὰρ πρωτότυπα ἐμοῦ σοῦ οὗ· ἡ δὲ διάλυσις ποιεῖ αὐτὰ ἐμέο σέο ἕο. ταῦτα δὲ συναίρεσις μὲν ποιητικὴ συναλείφει εἰς τὸ ἐμεῦ σεῦ εὗ· ἐπένθεσις δὲ τοῦ ι μετάγει εἰς τὸ ἐμεῖο σεῖο εἷο· παραγωγὴ δὲ μετασύρει αὐτὰ εἰς τὸ ἐμέθεν σέθεν ἕθεν. καὶ εἰσὶ τούτων πάντων αἱ χρήσεις παρὰ τῷ ποιητῇ. τὸ δὲ ἐμεῦ ἀποβαλὸν τὴν ἄρχουσαν ἐγκλίνεται, ἤγουν τὸν οἰκεῖον τόνον ἀναπέμπει τῇ ὄπισθεν συλλαβῇ, οἷον· κλῦθί μευ, ἀργυρότοξε, τουτέστι λαμπρότοξε. οὐ γὰρ ἔστι πλάσαι τόξον ὅλον ἀργύρεον. εἰ δὲ καὶ ἀνάκει*ται, ὥσπερ τῷ ἡλίῳ ὁ χρυσὸς, οὕτω τῇ σελήνῃ ὁ ἄργυ- 33
ρος, ὅμως οἰκειοῦται ὁ Ἀπόλλων ἥλιος καὶ τὸ τῆς σελήνης, ἐπεὶ καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐκείνη ἔχει τὸ φῶς. δῆλον δ' ὅτι καὶ χρυσότοξος ὁ αὐτός. διὸ καὶ Σοφοκλῆς (OT. 204.) ἀγκύλα χρυσόστροφα τὰ τοῦ Φοίβου τόξα λέγει. τὸ δὲ κλῦθι μεταπέπλασται ἀπὸ τοῦ κλῦε, ὡς καὶ ἑξῆς εἰρήσεται, καθὰ καὶ τὸ ἄνωχθι ἐκ τοῦ ἄνωγε. θέμα γὰρ εἶναι τοῦ κλῦθι τὸ κλῦμι οὐκ ἀρέσκει τοῖς παλαιοῖς. καὶ τὸ ἴθι δὲ ἀπὸ τοῦ ἴε μετεπλάσθη ἀορίστου δευτέρου, οὗ ἐνεστὼς εἴω τὸ πορεύομαι. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι, καθάπερ ἀργυρότοξος ὁ κατὰ λαμπρότητα τοιοῦτος, οὕτω καὶ βιὸς ἀργύρεος μετ' ὀλίγα ὁ λαμπρός. (Vers. 38.) Ὅτι ἀμφιβαίνειν παρὰ τῷ ποιητῇ ὡς ἐπιπολὺ τὸ σκοπεῖν καὶ περιέπειν, ὡς ὅτε λέων ἀμφιβαίνειν τοῖς σκύμνοις λέγεται ἢ κύων τοῖς σκυλακίοις. οὕτω δὲ καὶ ἐν μάχῃ *νεκρῷ τις ἀμφιβαίνει ὑπερμαχῶν ἐκείνου. καὶ Ἀπόλλων οὖν ἀμφιβεβηκέναι λέγεται τὴν Χρύσην πόλιν καὶ τὴν Κίλλαν, οἷα σκέπων καὶ βαίνων ἀμφὶ αὐτάς. τάχα γὰρ ἄσυλον διέμεινε τό τε Κιλλαῖον ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τὸ ἐν τῇ Χρύσῃ. διὸ καὶ περιουσιαζόμενος δῶρα εἶχε διδόναι ὁ Χρύσης εἰς λύτρα τῆς θυγατρός· καὶ οὐχ ἁπλῶς, ἀλλὰ καὶ ἀπερείσια καὶ οἷα μὴ πρὸς αὐτοῦ τοῦ γέροντος φέρεσθαι, ἀλλὰ παρ' ἑτέρων βαστάζεσθαι, ὡς εἰκός· εἰ καὶ Ὅμηρος αὐτὸ σιωπᾷ, καθὰ καὶ τὸ κατ' εἶδος τῶν δώρων, εἰωθὼς οὕτω ποιεῖν μυριαχοῦ, ἔνθα χρὴ καὶ σιωπᾶν τὰ μὴ ἀναγκαῖα λέγεσθαι. εἰ δὲ ἐν ταῖς λιταῖς καὶ ἐν τοῖς κατὰ τὸν Ἕκτορα δώρων πολλῶν μνησθεὶς ἐξέθετο ἐκεῖ καὶ τὸ πλῆθος καὶ τοὺς φέροντας, ἀλλ' ἐκεῖ πάνυ ἀναγκαῖον ἦν οὕτω ποιῆσαι τὸν Ὅμηρον. διὸ ἐξεγράψατο καὶ αὐτά. δῆλον δὲ ὅτι ὡς ἐπιπολὺ περιεποιοῦντο τὰ ἱερὰ ἐν ταῖς ἁλώσεσι τῶν πόλεων. *ὅθεν καὶ Ὀδυσσεὺς τῷ Μάρωνι ὡς Ἀπόλλωνος ἱερεῖ τὰ προσόντα ἐχαρίσατο. καὶ τῆς Τενέδου δὲ ἴσως διὰ τοῦτο ἶφι ἀνάσσειν φησὶ τὸν Ἀπόλλωνα, οὐ διότι οὐχ εἷλον αὐτὴν οἱ Ἕλληνες, ἀλλ' ὅτι, ὡς εἰκὸς, διὰ τὸν Ἀπόλλωνα φιλανθρωπότερον τοῖς ἐκεῖ προσηνέχθησαν. ἔστι δὲ ἡ μὲν Τένεδος νῆσος Αἰολικὴ, ποτὲ μὲν Λεύκοφρυς καλουμένη διὰ τὸ λευκὰς ἔχειν ὀφρῦς ἤγουν ἐξοχὰς παρὰ τοὺς αἰγιαλούς· διὰ δὲ τὸν Τρωϊκὸν Τένην, οὗπερ ἕδος ἤτοι κατοικητήριον γέγονε, μετακληθεῖσα Τένεδος· ὅν τινα Τένην διαβολὴ μὲν μητρυιᾶς Φιλονόμης ἢ Πολυβοίας συγκατέῤῥιψε διὰ τοῦ πατρὸς Κύκνου εἰς θάλασσαν, τῇ ἀδελφῇ Λευκοθέᾳ ἐγκλείσασα λάρνακι· ἡ δὲ Δίκη περισωσαμένη τῆς νήσου βασιλέα κατέστησεν. ἦν δὲ ἡ τῆς μητρυιᾶς διαβολὴ πρὸς τὸν Κύκνον ἐρωτικὴ, ὁποία καὶ ἡ τῆς Ἱπποδαμείας πρὸς Πέλοπα καὶ ἡ τῆς Ἀντείας πρὸς τὸν Προῖτον, ὅτι δηλαδὴ ὁ Τένης ἐβιάζετο αὐτὴν, καίτοι *αὐτὴ οὕτως εἰς τὸν Τένην ἐποίησεν. εἴρηται δέ τι πλέον περὶ τῆς νήσου ταύτης καὶ ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ. Ἡ δὲ Κίλλα πολίχνιον μὲν ἦν Τρωϊκὸν, κείμενον περί που τὴν Ἀτραμυττηνὴν χώραν. ἠφάνισται δέ. τὸ δὲ ὄνομα ἔσχεν ἀπό τινος ἡνιοχοῦντος τῷ Πέλοπι, ὃς Κίλλας μὲν ἐκαλεῖτο· αὐτόθι δὲ τεθνεὼς καὶ ταφεὶς ἐτιμήθη πρὸς τοῦ Πέλοπος κτίσματι πόλεως, ἥ τις δι' ἐκεῖνον Κίλλα ἐκλήθη. καὶ ἀπ' αὐτοῦ Κιλλαῖος Ἀπόλλων αὐτόθι καὶ ποταμός. ἔοικε δὲ ὁ Κίλλας διὰ τοῦ ντ κλίνεσθαι ὡς τὸ Πάλλας Πάλλαντος. διὸ καὶ οἱ κατὰ τὴν Κίλλαν ταύτην Κίλλαντες ἐκαλοῦντο. ἐν δὲ τοῖς τοῦ Πορφυρίου φέρεται ὅτι ἡ Κίλλα εἶχεν

ἱερὸν, ὃ διέστηκε θαλάσσης πλέθρα τέσσαρα, πρόσχωμα ποιοῦντος μεταξὺ αὐτοῦ καὶ Χρύσης ποταμοῦ, ᾧ ὄνομα Κίλλαιος· καὶ ὅτι δοκεῖ Πέλοπος εἶναι ἡνίοχος ὁ Κίλλας καὶ αὐτὸς ποιῆσαι τὸ ῥηθὲν ἱερὸν, πρὸς ὃ καὶ μνῆμα Κίλλου· ἀφ᾽ οὗ καὶ Κίλικες, φησὶν, οἱ τὸ Θήβης *πεδίον οἰκοῦντες. οὐ γὰρ Θηβαίους αὐτοὺς Ὅμηρος, ἀλλὰ Κίλικας φησὶν, ἑτερωνύμως δηλαδὴ, ὡς καὶ ἐπὶ ἄλλων ἐθνικῶν ὀνομάτων δειχθήσεται γινόμενον. φασὶ δὲ οἱ παλαιοὶ καὶ ἄλλην τινά που Κίλλαν εἶναι κατὰ τὴν Ἰουδαίαν, ἧς οἱ πολῖται Κιλλῆται καὶ Κιλλανοὶ ἐλέγοντο. πολλὰ δὲ τῶν ἀντιγράφων τὸ Κίλλας Κίλλος γράφουσιν ὡς Ὕλλος. συντομώτατον δὲ τοῦ γεωγράφου ἐκεῖνο· Κίλλου μνῆμα ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Κιλλαίου Ἀπόλλωνος χῶμα μέγα. ἡνίοχος δὲ ἦν Πέλοπος ἡγησάμενος τῶν τόπων· ἀφ᾽ οὗ ἴσως, φησὶ, καὶ ἡ ἐκεῖ Κιλι-
34 κία ἢ ἀνάπαλιν. ἀλλαχοῦ δὲ γράφει ὅτι ἐν τῇ Ἀτραμυττηνῇ χώρᾳ καὶ ἡ Χρύση καὶ ἡ Κίλλα. ἦν δὲ *καί τις τόπος ἄλλος Κίλλα πλησίον Θήβης, ἐν ᾧ Κιλλαίου Ἀπόλλωνος ἱερὸν, ὅπου ποταμὸς ἐξ Ἴδης φέρεται ὁ Κίλλος. ἦν δέ, φησι, καὶ ἐν Λέσβῳ Κίλλαιον καὶ περί που τὰ Γάργαρα Κίλλαιον ὄρος. ἡ δὲ Χρύση πόλις μὲν ἦν καὶ αὐτὴ ὁμοίως Ἀτραμυττηνὴ, πλησίον Θήβης τῆς μετὰ ταῦτα ῥηθησομένης. οὐκ ἔστι δὲ ἄρτι οὐδ᾽ αὐτὴ, πάλαι ἀφανισθεῖσα, ὡς ἡ ἱστορία φησίν. ὅτι δὲ κοινῶς μὲν Χρύσα, Ἰωνικῶς δὲ Χρύση· καὶ ὅτι πολλαὶ Χρῦσαι λέγονται, δηλοῦσιν οἱ παλαιοί. ἐγγύς τε γὰρ Λήμνου πόλιν Χρύσην ἱστοροῦσι καὶ περὶ Σκῦρον καὶ ἐν Ἑλλησπόντῳ οὐ μακρὰν Ἀβύδου. ἐλέγετο δέ, φασι, Χρύση καὶ ἀκρω- 26
τήριον περὶ τὴν Ἡφαιστίαν τῆς Λήμνου, βλέπον πρὸς Τένεδον. ὅτι δὲ ἡ Ὁμηρικὴ Χρύση τῶν ἀνωτέρω ῥηθέντων Κιλίκων ἦν, ἐν τοῖς ἑξῆς μετ᾽ ὀλίγα δηλωθήσεται. παραλία δὲ ἦν, ὡς δηλοῖ καὶ τό· *Χρύσα πολίχνιον ἦν ἐπὶ θαλάσσῃ, ἔχον λιμένα. (Vers. 39.) Ὅτι Σμινθεὺς Ἀπόλλωνος ἐπίθετον. καὶ οἱ μέν φασιν ἀπὸ Σμίνθης πόλεως περὶ Τροίαν, ὡς καὶ ὁ τὰ ἐθνικὰ ἐπιτέμνων φησίν· ἧς περ ὁ πολίτης καὶ Σμινθαῖος λέγεται καὶ Σμινθεὺς, ὡς εἶναι οὕτω Σμινθέα τὸν ἐν τῇ πόλει Σμίνθῃ τιμώμενον. οἱ δὲ ἀπὸ τῶν σμίνθων, ὃ δηλοῖ τοὺς μῦας, αὐτὸν οὕτω καλεῖσθαι φασί. δοκεῖ γάρ ποτε ἀναιρέτης γενέσθαι σμίνθων βλαπτόντων τοὺς ἐκεῖ, ὡς διὰ τοῦτο ναόν τε αὐτοῦ ἱδρυθῆναι καὶ αὐτὸν Σμινθέα κληθῆναι διὰ τοὺς ἀποσοβηθέντας μῦας, οὓς οἱ ἐγχώριοι σμίνθους ἐκάλουν. φησὶ γὰρ ἡ ἱστορία ὅτι ἐν τῇ Χρύσῃ Σμινθέως ἐστὶν ἱερὸν καὶ μῦς ὑπόκειται τῷ ποδὶ τοῦ ξοάνου, Σκόπα ἔργον τοῦ Παρίου, τὸ σύμβολον τὸ τὴν ἐτυμότητα σῶζον τοῦ ὀνόματος, ἤγουν ἐν ᾧ κεῖται ἡ τοῦ Σμινθέως ἐτυμολογία. ἡ δὲ τοῦτο λέγουσα ἱστορία καὶ τοξευθῆναι ὑπ᾽ Ἀπόλλωνος τοὺς μῦας λέγει καὶ τὸ λήϊον ἐκτίθεται τὸ ὑπ᾽ ἐκείνων *βλαπτόμενον, λέγουσα ὅτι Κρίνιδος ἦν τινὸς, ὃς ἱερᾶτο Ἀπόλλωνι. πρὸς ὃν Κρίνιδα ἔχει πως οἰκείως ὁ Χρύσης. ἐκεῖνός τε γὰρ εὖ ἔπαθεν ὑπὸ τοῦ Φοίβου ἐφ᾽ οἷς μύες τὰ ἐκείνου σινόμενοι λήϊα κατετοξεύθησαν. διὸ καὶ Σμινθέως, ταυτὸν δ᾽ εἰπεῖν μυοκτόνου, Ἀπόλλωνος ἱδρύσατο ἱερόν. καὶ οὗτος ὁ Χρύσης, εἰ καὶ μὴ ἐφ᾽ ὁμοίων, ἀλλ᾽ ὅμως ἄλλως, ὡς ἐθέλει, προκαλεῖται τὸν Ἀπόλλω εἰς ἄμυναν, ὃ καὶ ὁ συνιερεὺς Κρίνις πεποίηκεν. ὅτι δὲ καὶ μικρῶν τινῶν ἕνεκεν μεγάλας ἤθελον χάριτας ὀφλεῖν οἱ παλαιοὶ τοῖς ἐκδικηταῖς καὶ ὅτι ἐξ αὐτῶν ἐκείνους παρωνύμαζον, δηλοῦσιν αἱ ἱστορίαι. οἱ γὰρ περὶ Τραχῖνα Οἰταῖοι Κορνοπίωνα λέγονται τιμᾶν Ἡρακλέα χάριν ἀκρίδων ἀπαλλαγῆς ἤτοι παρνόπων, οὓς ἐκεῖνοι κόρνοπας λέγουσιν. Ἐρυθραῖοι δὲ Ἡρακλῆν Ἰποκτόνον σεβάζονται ὡς φθείροντα τοὺς ἀμπελοφάγους ἶπας. Ῥόδιοι δὲ Ἀπόλλωνα Ἐρυθίβιον, τὴν ἐρυσίβην ἐρυθίβην καλοῦντες. οὕτως οὖν ἀπὸ *μικρῶν ἡ κλῆσις καὶ τῷ Σμινθεῖ Ἀπόλλωνι· ἀπὸ σμίνθων γὰρ, οἵ περ μύες εἰσίν. οὕτω δὲ ἄξιος λόγου τοῖς παλαιοῖς ἐδόκει ὁ περὶ τοῦ Σμινθέως Ἀπόλλωνος μῦθος, ὥστε καὶ λόγοι Σμινθιακοὶ ἐγράφοντο καὶ μέθοδος ἦν εἰς τούτους ῥητορική. οἱ δέ τινες ἄλλην ἱστορίαν ἐκτίθενται περὶ τοῦ Σμινθέως, λέγοντες ὅτι Τεῦκροι, Κρῆτες ἄνδρες, εἰς ἀποικίαν στελλόμενοι χρῶνται Ἀπόλλωνι. ὁ δὲ ἀποφοιβάζει ἐκεῖσε καταμενεῖν αὐτοὺς καὶ στῆσαι τὴν εἰς ἀποικίαν ὁδοιπορίαν ἔνθα γηγενεῖς αὐτοῖς ἀντιπέσωσι. στέλλονται οὖν καὶ διαπεραιωσάμενοι προσβαίνουσι τοῖς Τρωϊκοῖς τόποις. καὶ οἱ μὲν ἐναγωνίως εἶχον, γηγενεῖς τινὰς καραδοκοῦντες ἄνδρας καὶ μεγάλην ἐκεῖθεν ἀντίταξιν. ὡς δὲ ὕπνος εἶχεν αὐτοὺς, ἐξέρπουσι γῆθεν μύες, οὓς αὐτοὶ σμίνθους ἐκάλουν κατὰ γλῶσσαν ἐγχώριον, καὶ κατατρώξαντες τοὺς τῶν ὅπλων ἀναφορεῖς, ἤτοι τε λαμῶνας καὶ πᾶν δὲ, εἴ τι αὐτοῖς ἦν ἐκ ζῴων ἀποδαρέντων, εἰς ἀχρηστίαν ὅπλων αὐτοὺς περιέστησαν. ὡς οὖν ἀφυπνίσθησαν καὶ οὔτε ὅπλοις εἶχον χρᾶσθαι καὶ πολλὰ δὲ τῶν σκευῶν αὐτοῖς ἀπηχρείωτο, μέγα τε διενοοῦντο κακὸν παθεῖν καὶ τοὺς μύας εἰς πολεμίους ἐνεγρά-

φοντο, κἀντεῦθεν τὸν χρησμὸν ὀψέ ποτε συνεβάλοντο καὶ τοῦτο νοεῖν ἐκεῖνον σοφίζονται. καὶ αὐτόθι τε μένουσι καὶ πόλιν τοῖς σμίνθοις παρώνυμον κτίζουσι καὶ Σμινθέα τιμῶσιν Ἀπόλλωνα ἤγουν, ὡς ἂν εἴποι τις, διὰ σμίνθων χρήσαντα· ὃν καὶ ἱδρύουσι μυὸς ἐπιβεβηκότα, ὡσανεὶ πατάξαντα τὸ θηρίον, καθὰ προεκτέθειται. καὶ αὕτη μὲν ἱστορία Τρωϊκὴ περὶ ὁπλοφάγων μυῶν. Ἡρόδοτος δὲ καὶ Αἰγυ*πτιακὴν ἐκτίθεται ταύτην (lib. II. 141.)· ὅτι Ἀραβίων καὶ Ἀσσυρίων ἀφικομένων εἰς Αἴγυπτον, 35
ἐπιχυθέντες μῦες ἀρουραῖοι κατέφαγον μὲν τοὺς φαρετρεῶνας καὶ τὰ τόξα, πρὸς δέ γε τῶν ἀσπίδων τὰ ὄχανα, ὥστε τῇ ὑστεραίᾳ φευγόντων αὐτῶν γυμνῶν ὅπλων πεσεῖν πολλούς. καὶ ἕστηκεν ὁ τῆς Αἰγύπτου τότε βασιλεὺς ἔχων ἐπὶ τῆς χειρὸς μῦν. ὁ δὲ γεωγράφος λέγει καὶ ὅτι Ἴδη, τὸ Τρωϊκὸν ὄρος, ἀπὸ τῆς ἐν Κρήτῃ παρωνόμασται ὑπὸ τῶν ἐκ Κρήτης ἀφιγμένων Τεύκρων, οἷς ἐπέθεντο οἱ ἀρουραῖοι μῦες. Ἡρακλέων δ᾽ ὁ Ποντικὸς πληθύοντάς φησὶ τοὺς παρὰ τὸ ἱερὸν μῦας νομισθῆναι ἱεροὺς, καὶ τὸ ξόανον οὕτω κατασκευασθῆναι, βεβηκὸς ἐπι τῷ μυΐ. διάφοροι δέ, φησι, τόποι, ἐν οἷς τὸ τοῦ Σμινθέως ὄνομα. Ἰστέον δὲ ὅτι ἔοικεν ὁ Σμινθεὺς καὶ Σμίνθιος λέγεσθαι, ὡς δῆλον ἐκ τῶν Σμινθιακῶν λόγων. ὡς γὰρ ἐκ *τοῦ Σάμιος καὶ Ῥόδιος τὰ Σαμιακὰ καὶ τὰ Ῥοδιακὰ, οὕτω φαίνεται καὶ ἐκ τοῦ Σμίνθιος εἶναι τὰ Σμινθιακά. Τοῖς δὲ ῥηθεῖσι προσεπιθετέον καὶ ὅτι δεινόν τι τὸ τῶν μυῶν ἔθνος ἐπεισφρῆσαν κατὰ θεομηνίαν καὶ δυσαπάλλακτον, εἰ μὴ θεόθεν ἀπαχθείη. καὶ ἃ μὲν βραχὺς οὗτος χρόνος καὶ διέθετο τὴν τῶν Μακεδόνων, ὄκνος καὶ εἰπεῖν. πρεσβύτερος δέ τις χρόνος ἔδειξε νέφος μυῶν περί που τὸν Μαρωνείτην ὄρειον ζυγὸν, ἀνερειφθὲν εἰς ἀέρα καὶ τοίχοις οἰκημάτων βίᾳ προσαραχθὲν καὶ οὕτως ἐξολωλός. οὐ μόνον δὲ κάτωθεν ἀναλαμβανόμενοι, ἀλλὰ καὶ ἄνωθεν ἱστόρηνται μῦες καταβρεχόμενοι. ὡς δὲ καὶ ἰχθύσιν ὗσεν ὁ θεὸς πολλαχοῦ, Ἀθήναιος ἱστορεῖ. Φαινίας γοῦν ἐν Χεῤῥονήσῳ φησὶν ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ὗσαι τὸν θεὸν ἰχθύας. οὕτω δέ φησι καὶ βατράχους περὶ Παιονίαν καὶ Δαρδανίαν, ὧν καὶ τοσοῦτον ἦν πλῆθος, ὡς τὰς οἰκίας καὶ τὰς ὁδοὺς πληρῶσαι. ὡς δὲ κτείνοντες καὶ *συγκλείοντες τὰς οἰκίας οὐδὲν ἤνυον, ἀλλὰ καὶ τὰ σκεύη ἐπληροῦντο καὶ μετὰ τῶν ἐδεσμάτων ἦσαν οἱ βάτραχοι συνεπόμενοι καὶ οὐδὲ τοῖς ὕδασιν ἦν χρῆσθαι οὐδὲ τοὺς πόδας ἐπὶ γῆν θεῖναι, οἷα συσσεσωρευμένων αὐτῶν· ὠχλοῦντο δὲ καὶ ὑπὸ τῆς τῶν τετελευτηκότων ὀσμῆς· ἔφυγόν, φασι, τὴν χώραν. τί ἂν οὖν θαυμάσῃ τις, εἴ περ ἢ θῆρες ἐξερημοῦσι τόπους πλεονάσαντες ἢ στοιχειακός τις ὄλεθρος, οἷος καὶ ὁ διὰ ποταμῶν, εἴ γε καὶ ζῷα φαυλότατα δεινὰ ποιοῦσι κατὰ τόπων οἰκουμένων; λέγεται γοῦν ὡς καὶ τῇ Ἀνάφῃ νήσῳ Ἀστυπαλαιέως τινὸς δύο πέρδικας ἐπαφέντος οὕτως εὐφόρησε περδίκων ὁ τόπος, ὡς κινδυνεῦσαι ἀναστάτους γενέσθαι τοὺς νησιώτας. Ἀστυπάλαια δέ, φασιν, αὖθις Ἀναφαίου τινὸς δύο λαγωοὺς αὐτῇ ἐμβαλόντος οὕτω κυριακῶς ἔσχεν ὑπὸ πλήθους λαγῶν, ὡς τοὺς Ἀστυπαλαιεῖς περὶ αὐτῶν μαντεύσασθαι καὶ τὴν Πυθίαν εἰπεῖν κύνας τρέφειν καὶ κυνη*γούς· ἁλῶναί τέ φασιν ἐν ἐνιαυτῷ πλείους τῶν ἑξακισχιλίων. τούτοις δὲ ὅμοια παθεῖν καὶ τοὺς περὶ Κάρπαθον οἶδε παροιμία ἡ λέγουσα, ὁ Καρπάθιος τὸν λαγωόν· περὶ ἧς καὶ ἐν τοῖς τοῦ Περιηγητοῦ κεῖται. εἰ δὲ καὶ ἀκρίδες ἢ ὄφεις ἢ λαγιδεῖς τόπους τινὰς ἠρήμωσαν, ἔστιν ἐξ ἱστοριῶν ἀναλέγεσθαι. Ὅτι ἐν οἷς Ὅμηρος ποιεῖ τὸν Χρύσην ἀναμιμνήσκοντα, ὡς τόν τε ναὸν ἤρεψέ ποτε τῷ Ἀπόλλωνι καὶ πίονα μηρία ταύρων καὶ αἰγῶν ἔκηε· καὶ αὐτὸν μὲν ἀντὶ τούτων ζητοῦντα χάριν, τὸν δὲ Ἀπόλλωνα ὑπακούοντα καὶ χαριζόμενον καὶ τιμωρίαν ἐκ τῶν Ἑλλήνων ὑπὲρ αὐτοῦ λαμβάνοντα, παιδεύει τοὺς ἀκροατὰς μεμνῆσθαι χαρίτων, εἴ γε καὶ ὁ Ἀπόλλων εὖ παθὼν ἀντευποιεῖ. οὕτω καὶ ἐν τοῖς μυθώδεσι παιδευτικὸς Ὅμηρος, καὶ διὰ τοῦτο φιλοσοφία τις πρώτη ἐδόκει τοῖς πάλαι ἡ ποίησις, εἰσάγουσά, φασιν, εἰς τὸν βίον ἐκ νέων καὶ διδάσκουσα ἤθη καὶ πάθη καὶ πράξεις *μεθ᾽ ἡδονῆς. καὶ διὰ τοῦτο τοὺς παῖδας διὰ ποιητικῆς ἐπαίδευον, σωφρονιστὰς τοὺς ἀοιδοὺς οἰόμενοι, ὡς καὶ τὸν τῆς Κλυταιμνήστρας φύλακα, καὶ τὸν Ἵππαρχον παρατρέχοντες, ὃς ᾐτιᾶτο τοὺς φιλοτιμουμένους Ὁμήρῳ περιποιεῖν πᾶν μάθημα καὶ πᾶσαν τέχνην ὡς ἐὰν καί τις κατηγορίῃ, φησὶ, τῆς Ἀττικῆς εἰρεσιώνης καὶ ἃ μὴ δύναται φέρειν μῆλα καὶ ὄχνας· ποιητὴν ἔλεγον εἶναι τὸν σοφόν. τοῦτο δὲ πάντως διὰ τὸ τῇ ποιήσει πᾶν μάθημα καὶ τέχνην ἅπασαν ἐμφαντάζεσθαι. Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ τοιοῦτον τοῦ Ὁμήρου πλάσμα πιθανὰ καὶ τὰ κατὰ τὸν Ἀχιλλέα ποιεῖ. εἰ γὰρ ἐνταῦθα ὁ Χρύσης διὰ τὴν θυγατέ*ρα 36
λιταζόμενος τὸν Ἀπόλλωνα ἀνύει τὴν τῶν Ἑλλήνων κάκωσιν, πολλῷ πλέον ἐν τοῖς ἑξῆς ἡ Θέτις, μείζων οὖσα τοῦ Χρύσου καὶ μείζονα τὸν Δία ἱκετεύουσα ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ, πλέον τι ποιήσει κακόν. (Vers. 40.)

Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ ἔρεψα σημαίνει μὲν τὸ ὠρόφωσα, παράγει δὲ ὄνομα ῥηματικὸν τὸν ὄροφον, ἐξ οὗ καὶ ὄροφος ὁμωνύμως δόναξ ποτάμιος, ἐπιτήδειος εἰς τὸ ἐρέφειν. πίονα δὲ μηρία καίειν λέγει τῷ Ἀπόλλωνι, διότι αὐτὰ ὡλοκαυτοῦντο μόνα ἐν ταῖς θυσίαις, τῶν δὲ λοιπῶν τοῦ ζῴου μελῶν ἐξῆν μετέχειν τοῖς θύουσιν, ὡς ἐν τοῖς ἐπιοῦσι φανήσεται. πίονα δὲ τὰ μηρία ἢ διὰ τὸ εὔλιπῆ ζῷα θύεσθαι ἢ διὰ τὸ λίπος τῆς κνίσσης, ὑφ᾽ ἧς ἐκαλύπτοντο οἱ μηροὶ, καθάπερ μετ᾽ ὀλίγα φησὶν ὁ ποιητής. τοῦ δὲ ἔκηα ἐνεστὼς οὐ τὸ καίω κοινῶς, ἀλλὰ τὸ κάω Ἀττικῶς. ἰστέον γὰρ ὡς τριῶν τούτων, τοῦ καίω *διὰ διφθόγγου καὶ τοῦ κάω καὶ τοῦ κέω διὰ τοῦ ε ψιλοῦ, ὃ πολλαχοῦ φανεῖται· ἀπὸ μὲν τοῦ καίω τὸ καύσω γίνεται τροπῇ συνήθει τοῦ ῑ εἰς ῡ, κατὰ τὸ κλαίω κλαύσω, ἀπὸ δὲ τοῦ κάω τὸ ἔκηα, ἐκ δὲ τοῦ ψιλογραφομένου κέω τὸ, πυρὰ πολλὰ κειάμενοι (Il. ί. 234.), καὶ ἕτερα τοιαῦτα. εἰ δὲ δόξει καὶ ἀπὸ τοῦ κάω εἶναι ὁ καύσω μέλλων, οὐδέν τι καινοπραγεῖται. κάω γὰρ, καὶ πλεονασμῷ τοῦ ῡ καύω, ὡς λάω λαύω καὶ ἀπολαύω. ὡς οὖν ἀπολαύω ἀπολαύσω, οὕτω καύω καύσω, καὶ, ὡς εἰκὸς, κλαύω κλαύσω. τοῦ γάρ τοι καίω ὁ μέλλων ἦν ἂν καίσω κατὰ τὸ παλαίω παλαίσω, παίω παίσω, ἐξ οὗ καὶ ποὺς ἀνάπαιστος καὶ πόλις Παισὸς καὶ συμπαίστωρ, ἔτι δὲ καὶ κατὰ τὸ πταίω πταίσω. (Vers. 41.) Ταύρους δὲ καὶ αἶγας ὁ Χρύσης τῷ Ἡλίῳ Ἀπόλλωνι θύει· τοὺς μὲν ἤτοι τοὺς ταύρους ὡς ἐργατικοὺς τῆς γῆς καὶ Ἡλίῳ συμπράττοντας εἰς τὸ ζῳογόνον καὶ ἀναδοτικὸν τῶν καρπῶν, αἶγας δὲ διά τε τὸ ὁρμητικὸν *τοῦ ζῴου καὶ εἰς ὕψος ἁλτικὸν, ὅ γε καὶ ἀπὸ τοῦ ἀΐσσειν ὀνομάζεται, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ τὰ ἐξ αἰγῶν κέρατα εὔθετα εἶναι εἰς τόξου ποίησιν. τοξότης δὲ καὶ ὁ Ἀπόλλων, ὡς προϊὼν ἐρεῖ ὁ ποιητής. ὅθεν καὶ οἱ μνηστῆρες ἐν Ὀδυσσείᾳ τοῦ τόξου πειρώμενοι αἶγας ἐβουλεύσαντο θῦσαι τῷ κλυτοτόξῳ Ἀπόλλωνι. ὅτι δὲ ἄθυρμα οἱ βόες τῷ Ἀπόλλωνι, δηλοῦσι καὶ αἱ Σικελικαὶ ἀγέλαι τῶν βοῶν, ὧν οἱ φίλοι τοῦ Ὀδυσσέως ἔφαγον. ὅτι δὲ καὶ ἄρνες αὐτῷ ἐθύοντο, δηλώσει Ἀχιλλεὺς, οἰόμενος ἀρνῶν καὶ αἰγῶν κνίσσῃ θεραπευθήσεσθαι τὸν Ἀπόλλωνα. καὶ Πάνδαρος δὲ ἄρνας πρωτογόνους θύσειν αὐτῷ εὔχεται, καὶ ἐν ταῖς σπονδαῖς δὲ ἄρνα λευκὸν Τρῶες Ἡλίῳ ἱερεύουσιν. ὅτι δὲ καὶ προβάτων χαίρει ποιμνίοις, ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ λέγεται. ταῖς γὰρ ἀγέλαις ἐκεῖ τῶν τοῦ Ἡλίου βοῶν καὶ πώεα προβάτων συννέμονται. οὐκ ἀποστέργει δὲ οὐδὲ ὄνους. Ὑπερβόρεοι οὖν, ὡς ὁ Πίνδαρος (Pyth. X. 51.) ἱστορεῖ, *τοιαῦτα ἐκείνῳ κνώδαλα ἔθυον. κατὰ δὲ Ἡρόδοτον καὶ Πέρσαι ἵππον αὐτῷ ἱέρευον ὡς ταχυτάτῳ τὸ ἐν τοῖς πεζοῖς ταχύτατον. καὶ ὅλως εἰπεῖν, νόμιον ἔχοντες οἱ Ἕλληνες τὸν Ἀπόλλωνα καὶ ζῳοτρόφον πάντων ἐκείνῳ τῶν τοιούτων ἀπήρχοντο. Ὅτι τὸ, τόδε μοι κρήηνον ἐέλδωρ, ἱκετεύων ἄν τις εἴπῃ καὶ εἰσακουσθῆναι ζητῶν. δηλοῖ δὲ ὅτι, τόδε μοι τέλεσον τὸ ἐπιθύμημα. (Vers. 42.) Τὸ δὲ, τίσειαν Δαναοὶ ἐμὰ δάκρυα σοῖσι βέλεσσιν, ἱκέτου λόγος δίκας λαβεῖν αἰτοῦντος ἐκ τῶν πολλὰ λυπησάντων. γίνεται μὲν τὸ μὲν κρήηνον ἀπὸ ῥήματος τοῦ κραιαίνω, ὥς περ τὸ κρῆναι, ὅ ἐστι τελειῶσαι, ἀπὸ δισυλλάβου τοῦ κραίνω καὶ τὸ μιῆναι ἀπὸ τοῦ μιαίνω. οὕτω δὲ καθ᾽ Ἡρῳδιανὸν καὶ τὸ κυδῆναι ἐκ τοῦ κυδαίνω, εἰ καὶ κυδᾶναι, φησὶ, καθ᾽ ἡμᾶς λέγεται ὡς καὶ κερδᾶναι. ἐέλδωρ δὲ τὸ ἐπιθύμημά ἐστιν, ἀπὸ τοῦ ἔλδω γινόμενον ῥήματος πλεονασμῷ καὶ ἑτέρου ε̄. φησὶ γοῦν που Ὅμηρος, ἧς ἔλδεαι ἤματα πάντα (Odyss. ψ΄. v. 6.). εἰ δὲ καὶ *τρισυλλάβως ἐέλδω εὕρηται, εἴη ἂν καὶ ἐκεῖθεν τὸ ἐέλδωρ. προϋπάρχει δὲ αὐτῶν τὸ ἕλω. δῆλον γὰρ ὡς ἕλοιτ᾽ ἄν τις τὸ ἐπιθυμητὸν, ὥς περ καὶ ἀνάπαλιν ἐπιθυμήσοι ἂν τοῦ αἱρετοῦ. εἰ δὲ δασύνεται μὲν τὸ ἑλεῖν καὶ ἑλέσθαι, ψιλοῦται δὲ τὸ ἔλδεσθαι, αἴτιον ἡ τοῦ δ̄ ἐπένθεσις. καὶ τοιοῦτον μὲν τοῦτο. Τὸ δὲ τίσειαν εὐκτικὸν μέν ἐστιν 28
Αἰολικόν· ἔπεσε δὲ καὶ εἰς χρῆσιν κοινήν. κανονίζεται δὲ καὶ αὐτὸ καὶ τὰ ὅμοια ῥήματα ἐκ πρώτων ἀορίστων ἐνεργητικῶν ληγόντων εἰς ᾱ, ἐπεντεθείσης τῆς ει̅ διφθόγγου πρὸ τοῦ ᾱ καὶ τῆς ἀρχούσης
37 ἀποβληθείσης, οἷον, ἔλεξα λέξεια, ἔτυψα τύψεια, ἔγραψα γράψεια. οὕτω γοῦν καὶ ἔτι*σα τίσεια. εὔχεται δὲ τὰ τοιαῦτα ῥήματα κατὰ τοὺς παλαιοὺς σύντομον πράγματος ἄνυσιν καὶ τοῦτο μόνον διαφέρουσι τῶν κοινῶν εὐκτικῶν, οἷον τὸ μὲν τύψαις ἢ λέξαις ἢ γράψαις ἀόριστον ἔχει τὸν ἐπιθυμητὸν καιρὸν τοῦ εὐκταίου πράγματος· ὁ δὲ εἰπὼν τύψειας ἢ λέξειας ἢ γράψειας εὔχεται τάχιον ἀνυσθῆναι ὃ εὔχεται. διό, φασιν, οὐ δεῖ λέγειν ἡμᾶς πρός τινα τὸ, ζήσειας εὐτυχῶς, ἤ τι τοιοῦτον, ἵνα μὴ δοκῶμεν εὔχεσθαι τάχιον αὐτὸν ἐλθεῖν εἰς τέλος τοῦ καλῶς ζῆν. τὸ δὲ, τίσειαν Δαναοὶ ἐμὰ δάκρυα σοῖσι βέλεσι, δοκεῖ μὲν ἀλόγως λεχθῆναι. διὰ τί γὰρ οἱ Δαναοὶ, οἳ ἐπευφήμησαν αἰδεῖσθαι αὐτὸν, πείσονται κακὰ καὶ μὴ ὁ Ἀγαμέμνων; λύεται δὲ ὅτι Ἀγαμέμνονος μὲν θανόντος ὁ στρατὸς ἐλύετο καὶ

ἡ Χρυσηῒς ἀπήγετο, αὐτῶν δὲ πιπτόντων καὶ τῆς αἰτίας ζητουμένης ἀπελάμ*βανε τὴν παῖδα. εἰ δὲ καὶ
τῶν ὁμοεθνῶν Τρώων, ὡς δεδήλωται, οὐκ ἐφείσατο διὰ τὸ οἰκεῖον καλὸν, πολλῷ πλέον τῶν Ἑλλήνων. ἔχει
δὲ τὸ τίσειαν τριπλῆν ἔννοιαν ὡς πρὸς τὰ τρία τοῦ τίω σημαινόμενα· ἤγουν πρὸς τὸ τίω τὸ τιμῶ, καὶ πρὸς
τὸ τίω τὸ ἀνταποδίδωμι, καὶ πρὸς τὸ τίω τὸ τιμωρίαν δίδωμι, ἵνα λέγῃ ὁ γέρων ὅτι, τιμήσειαν οἱ Δαναοὶ
τὰ ἐμὰ δάκρυα, κακωθέντες ὑπὸ σοῦ· ἢ ἀνταποδοῖεν τὰ ἐμὰ δάκρυα καὶ ἀντικλαύσειαν· ἢ κατὰ νοῦν παθη-
τικὸν τιμωρίαν δοῖεν, ἤγουν τιμωρηθεῖεν τοῖς σοῖς βέλεσι διὰ τὰ ἐμὰ δάκρυα, καὶ ἀντιπτωτικῶς δὲ εἰπεῖν,
ἀντὶ τῶν ἐμῶν δακρύων. καὶ ὅρα ὅτι καὶ ἐδάκρυσεν ἀποπεμφθεὶς ὁ γέρων, εἰ καὶ Ὅμηρος οὐκ ἐπεσημήνατο
αὐτὸ ἀνωτέρω. καὶ σημείωσαι ὅτι πολλὰ τοιαῦτα εὑρήσεις παρὰ τῷ ποιητῇ τὰ λεγόμενα κατὰ τὸ σιωπώμε-
νον, ὅ πέρ ἐστι σχῆμα λόγου καὶ αὐτό. ἐπειγόμενος γὰρ εἰς τὰ ἀναγκαῖα σιγᾷ τὰ μὴ πάνυ τοιαῦτα καὶ
ἀφίησι τῷ ἀκροα*τῇ ἐπινοεῖν αὐτά. Ἰστέον δὲ ὅτι Δαναοὶ ἀπὸ Δαναοῦ οἱ Ἕλληνες ἀδελφοῦ Αἰγύπτου. δίδυ-
μοι δὲ οὗτοι παῖδες Βήλῳ τῷ Λιβύης, πολύπαιδες ἐκ διαφόρων γυναικῶν, Αἴγυπτος μὲν υἱοῖς πεντήκοντα,
Δαναὸς δὲ θυγατράσι τοσαύταις. τούτων Δαναὸς μὲν θανάτῳ τοῦ πατρὸς ἦρξε Λιβύης, Αἴγυπτος δὲ
Ἀραβίας. ἔνθα καὶ καταστρεψάμενος τὴν τῶν Μελαμπόδων, φασὶ, χώραν, ἀφ᾽ ἑαυτοῦ ὠνόμασεν
Αἴγυπτον. ἐπεὶ δὲ χρησμὸς ὑπέπτησσε τὸν Δαναὸν ἐπὶ τοῖς τοῦ Αἰγύπτου παισὶ, φεύγει ἐκεῖθεν, πρῶτος
ναῦν κατασκευάσας Ἀθηνᾶς ὑποθήκῃ, κληθεῖσαν πεντηκόντορον κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν αὐτοῦ θυγα-
τέρων, ἃς καὶ ἐνθέμενος τῇ νηῒ ἔφυγε καὶ εἰς Ἄργος ἐλθὼν βασιλεύει· καὶ ἀπ᾽ αὐτοῦ οἱ Ἕλληνες Δαναοί.
οἷα δὲ ὕστερον ἔπαθεν ὁ Αἴγυπτος, ἐλθὼν καὶ αὐτὸς εἰς Ἄργος, καὶ ὡς αἱ Δαναΐδες πᾶσαι πάντας
τοὺς ἐκείνου κατέσφαξαν ἀφυλάκτως ὡς ἐν γάμῳ νυμφίους συσχοῦσαι δίχα μιᾶς ἢ δύο *τινῶν, αἱ ἱστο-
ρίαι δηλοῦσιν. ἰστέον δὲ ὅτι οὐχ᾽ ἁπλῶς οὕτω Δαναὸς ἐλθὼν κατέσχε τοῦ Ἄργους ἀπόνως, ὑποχωρή-
σαντος αὐτῷ τοῦ τότε κρατοῦντος Ἑλλάνορος, ἀλλὰ διότι μετῆν αὐτῷ τοῦ Ἄργους ἀνέκαθεν διὰ τὴν τοῦ
Ἰνάχου θυγατέρα Ἰὼ, ἧς πέμπτη γέννα πεντηκοντόπαις, κατὰ τὸν Αἰσχύλον ἦν ὁ Δαναὸς, καθὰ καὶ
ὁ Αἴγυπτος. Δάκρυα δὲ γίνεται παρὰ τὸ δάκνω. δακνομένης γὰρ οἷον ψυχῆς πρόεισι δάκρυον. (Vers. 43.)
Ὅτι ὥς περ χρηστὸν εἰς φράσιν καὶ τὸ ἀπεῖπε καὶ τὸ ἀπείπατο, οὕτω καὶ τὸ ἔφη καὶ τὸ ἔφατο, καθὰ καὶ
τὸ φὰς καὶ φάμενος. ὅθεν καὶ τοῖς Πυθαγορείοις ἐπεχωρίαζεν ἐπὶ *τῶν διδασκαλικῶν ἀποφάσεων τὸ, 38
αὐτὸς ἔφατο. Ὅτι Φοῖβος Ἀπόλλων ἢ ὡς οἷον φαόβιος, ἐπεὶ καὶ ἀργυρότοξος, ἢ καὶ παρωνύμως ἀπὸ
τῆς μάμμης Φοίβης, ἢ καὶ παρὰ τὴν φόβην τὴν τρίχα ὡς ἀκειρεκόμης. ἐξ αὐτοῦ δὲ ἐῤῥέθη τραγικῶς
κατ᾽ ἀλληγορίαν τὸ, ἡλίου φοίβῃ φλογί. Ὅτι τοὺς ποιητικοὺς δαίμονας καὶ θεοὺς τὰ μὲν ἄλλα σεμνύνει
ἡ ποίησις, αἰὲν ἐόντας ἀποκαλοῦσα καὶ αἰειγενέτας καὶ ἀφθίτους καὶ ἀθανάτους καὶ πάντα δυναμέ-
νους δίχα τοῦ τὴν εἱμαρμένην ἀναλύειν καὶ μηδὲ ὁρωμένους, εἰ μὴ ἄρα ἐν μεταμορφώσει διὰ ἐνάρ-
γειαν, τὰ δ᾽ ἄλλα σωματώδεις αὐτοὺς πλάττει καὶ ἀνθρωποπαθεῖς, εἴ γε καὶ τιτρώσκονται, ὡς
Ἀφροδίτη καὶ Ἄρης καὶ Ἅιδης, καὶ κεραυνῷ βληθέντες οὐδὲ εἰς δεκάτους ἐνιαυτοὺς τὰ ἕλκη θερα-
29 πεύονται, βάλλονται δὲ καὶ ὑπὸ ἔρωτος Ἀθηνᾶς δίχα *καὶ Ἀρτέμιδος· αὗται γὰρ παρθένοι πλάττον-
ται· καὶ δέος πάσχουσιν ὡς οἱ δείσαντες ὑπὸ τῷ Βριάρεῳ καὶ τρόμον ἐπὶ τῷ δέει, ὡς ἡ Ἀφροδίτη, καὶ
φθονοῦσιν, ὡς ἡ Καλυψὼ αὐτοὺς αἰτιωμένη λέγει, καὶ ἐσθίουσι καὶ πίνουσι καὶ ὑπνοῦσι καὶ ὅλως
πάντα πάσχουσιν ὅσα περ ἄνθρωποι. οὕτω γοῦν καὶ ἐνταῦθα ὁ Ἀπόλλων ἥλιος ὑπακούει τῷ ἱερεῖ
Χρύσῃ προκαλουμένῳ αὐτὸν εἰς ἄμυναν καὶ ἀναλαμβάνει θυμὸν καὶ ποιεῖ κακὰ εἰς τοὺς Ἕλληνας.
τοῦτο δὲ οὕτω πλάττει ὁ ποιητὴς ἢ διότι ἐμψύχους οἱ ἀρχαῖοι σοφοὶ τοὺς ἀστέρας ἐνόμιζον καὶ μεγάλα
ἐνεργεῖν δυναμένους, καὶ μάλιστα τὸν ἥλιον, ὡς καὶ ὁ παραβάτης (Julianus Orat. in Solem.) δηλοῖ
ἐν τῷ εἰς αὐτὸν ἐγκωμίῳ, ἢ διότι δαίμονας ἐφίστασθαι τοῖς ἄστροις ἐδόξαζον διατιθεμένους τὰ ἐν
κόσμῳ οὐ μόνον καθ᾽ ἑαυτοὺς, ἀλλὰ καὶ δι᾽ ἐπικλήσεων, ὅθεν καὶ τὰ κατὰ τὸν λοιμὸν ἐκ μαγικωτέρας
μεθόδου οἴονταί τινες ὑπὸ τοῦ Χρύσου τεχνασθῆναι· ἢ καὶ διότι *τὸ κατὰ τύχην φυσικῶς γενόμενον
εἰς ἠθικὴν αἰτίαν ἀνάγει παιδευτικῶς ὁ ποιητής. συνέβη μὲν γὰρ λοιμὸς κατὰ φύσιν. Ὅμηρος δὲ κατά
τι θεῖον αὐτὸν γενέσθαι φησὶν, ἵνα ὁ Ἀγαμέμνων δίκας δώσῃ ἐφ᾽ οἷς τὸν Ἀπόλλωνα περιφρονήσας
τὸν Χρύσην ἠτίμησε. καθόλου γὰρ ὁ ποιητὴς οὐδεμίαν εὔλογον εὐχὴν ἄπρακτον πίπτειν ἱστορεῖ, ἀλλ᾽
ἐάν τις δίκαια εὔξηται παρ᾽ αὐτῷ, ἢ ἐχθροὶ πίπτουσιν ἢ σύμβολα δίδονται ἢ φίλοι ἐπανήκουσιν ἢ ἔργα
εὐοδοῦνται ἢ ἁπλῶς ἀγαθὰ ἕτερα γίνονται. οὕτω παιδευτικὸς καὶ βιωφελὴς ὁ ποιητὴς καὶ ἐν μύθοις

καὶ πλάσμασιν. ἰστέον δὲ καὶ ὅτι οὐ πάντας οἱ παλαιοὶ τοὺς παρ᾽ αὐτοῖς θεοὺς ἀνθρωποπαθεῖς ἐνόμιζον, ἀλλὰ φασὶν ὡς τοῦ δαιμονίου φύλου τὸ μὲν ἐμπαθὲς οἶδεν ἡ ποίησις, ὡς προείρηται, τὸ δὲ οὐ τοιοῦτον, ὡς ὅτε λέγει, θεοὶ ῥεῖα ζώοντες, τουτέστι μετὰ ῥᾳστώνης καὶ ἀπαθείας. (Vers. 44.) *Ὅτι τὸ εἰπεῖν Ὀλύμπια κάρηνα οἰκειότερον ἐπὶ ὄρους *νοεῖν ἤ περ ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ. Ὄλυμπος μὲν γὰρ τὸ ὄρος ἔχει κάρηνα ἤτοι ἐξοχάς. ὁ μέντοι οὐρανὸς, σφαῖρα ὢν, οὐκ ἂν κυρίως λέγοιτο κάρηνα ἔχειν. ὅλως γὰρ ὁ Ὅμηρος περὶ Ὀλύμπου, ὡς μὲν ὄρους, λέγειν ἔργον ἔχει καθὰ ποιητής· ὡς δὲ περὶ οὐρανοῦ ἀλληγορικῶς, πάρεργον. Τὸ δὲ κάρηνα ἐκ μεταφορᾶς εἴληπται τῆς τῶν ζῴων κεφαλῆς. οὕτω δὲ καὶ ἀπὸ ἄλλων μερῶν τοῦ σώματος ἄλλα κατὰ μεταφορὰν μέρη τοῦ ὄρους λέγεται, ὡς προϊοῦσι φανήσεται, οἷον ὀφρῦς ὄρους διὰ τὰς τῶν ζῴων ὀφρῦς, καὶ πόδες διὰ τοὺς πόδας, καὶ ἄλλα δι᾽ ἄλλα, ὡς ἀκριβέστερον ἐν τῇ Βοιωτίᾳ φανεῖται. Ὅτι δὲ Ἰωνικὸν καὶ τὸ Οὔλυμπος κατὰ τὴν ἐπένθεσιν τοῦ ῡ, καθὰ καὶ τὸ οὐλομένην, καὶ ὡς παρὰ τὸ ὁλολαμπὲς Ὄλυμπος ἐκλήθη ὁ οὐρανὸς, καὶ ὡς Αἰολικὴν τροπὴν ἔχει τοῦ ο εἰς ῡ, καὶ ὡς οὐκ ἀλόγως ψιλοῦται κατὰ τὴν ἄρχουσαν, καὶ ὅτι τὸ κάρηνον καὶ ἑτεροίως ὀνομάζεται κοινῶς τε καὶ ποιητι*κῶς, δηλωθήσεται ἐν ἰδίοις τόποις.* (Vers. 45.) *Ὅτι ἔθος Ὁμήρῳ ἐν πολλοῖς πληθύνειν τὰ ἑνικὰ, ὡς ὅτε τὸ ἅρμα λέγει ἅρματα καὶ τὸ τοῦ Αἴαντος πρόσωπον πρόσωπα. οὕτω καὶ τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος τόξον τόξα ἐνταῦθα φησὶ διὰ σεμνότητα, εἰπὼν τόξ᾽ ὤμοισιν ἔχων. ὅτι δὲ τόξα καὶ ἡ πᾶσα τοξικὴ σκευὴ ἐλέγετο, φανήσεται πολλαχοῦ ἐν τοῖς μετέπειτα. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐκ τοῦ ἔω ὦ τὸ ὑπάρχω ὀξυτόνως μὲν κατὰ πρόσληψιν συλλαβῆς ὠμὸς καρπὸς ὁ μὴ μεταβληθεὶς εἰς πέψιν, καὶ ὠμὴ τροφὴ ἡ μὴ ἑψηθεῖσα, καὶ ὠμὸς ἄνθρωπος ὁ σκληρός. βαρυτόνως δὲ ὦμος μέρος σώματος τὸ*

39 *στεῤῥῶς ὑπομένον τὰ ἄχθη. Ὅτι ἐοίκασιν *οὐ μικραὶ τοῖς παλαιοῖς αἱ φαρέτραι εἶναι, οὐδὲ τοὺς ὀϊστοὺς ἔξω προκύπτοντας ἔχειν, ἀλλὰ ὅλους αὐτοὺς ἔσω στέγειν. καὶ δῆλον ἐκ τοῦ ἀμφηρεφέα φαρέτραν εἰπεῖν τὴν κύκλῳ ἐρεφομένην. ἔνθα ὅρα οὐ μόνον ὡς τὸ ἐρέφειν ἐπὶ φαρέτρας τέθεικε, μετενεγκὼν ἀπὸ τῆς τῶν οἰκοδομημάτων στέγης, ἐφ᾽ ὧν κυρίως τὸ ἐρέφειν καὶ ὄροφος λέγεται· ἀλλὰ καὶ ὅτι οὐκ εἴθισται τὸ ἀμφηρεφὲς ἐπὶ οἴκου λέγεσθαι, εἰ καὶ ἀπὸ τοῦ ἐρέφειν γίνεται, ἀλλ᾽ ἀποκεκλήρωται ἡ λέξις μόνῃ τῇ θήκῃ τῶν ὀϊστῶν διὰ τὸ φέρειν τὰ τρῶσαι δυνάμενα, ὥς περ ὁ γωρυτὸς τῷ τόξῳ διὰ τὸ χωρεῖν τὸ ῥυτὸν, ὅ ἐστι τὸ βίᾳ ἑλκυστόν.* (Vers. 46.) *Ὅτι ὀνοματοποιΐα ἐστὶ μίμησις λεκτικὴ ποιότητος ἤχου. καλεῖται δὲ οὕτω διὰ τὸ ποιεῖσθαι δι᾽ αὐτῆς ὄνομα ἤτοι λέξιν, ἥ τις ὀνοματοπεποιημένη λέγεται. συνηρίθμηται δὲ τοῖς ποιητικοῖς τρόποις καὶ πλεο*νάζει μάλιστα παρὰ τῇ ποιήσει, ἐπινοηθεῖσα ἐξ αἰτίας τοιαύτης. οἱ παλαίτατοι ἐν σοφοῖς ὀνοματοθέται, μή πω φθάσαντες ἅπασι σώμασί τε καὶ πράγμασι θέσθαι ὀνόματα, ὅτι μηδὲ ἦν εἰς γνῶσιν αὐτοῖς ἀθρόα ἐλθεῖν ἅπαντα, ἤλλαξαν τὸ χρεὼν, ἀφέντες τὰ πλείω ἀνώνυμα. οἱ δὴ μετ᾽ ἐκείνους ἀνεπλήρουν ὡς ἐκ διαδοχῆς ἅ περ ἐλλέλειπτο. καὶ οἱ μέν τινες ἐτύγχανον οὗ περ ἤθελον καὶ ἐτίθεντο προσφυῶς ταῖς οὐσίαις ἑκάστων τὰ σφίσι δοκοῦντα ὀνόματα, νομοθετοῦντες καὶ ἑτέροις οὕτω ποιεῖν, εἴ ποτε πρᾶγμά τι σκεπτόμενοι μὴ ἔχοιεν ὄνομα εἰς αὐτό. καὶ γέμουσι τοιούτων καινοφανῶν λέξεων αἵ τε τῶν σοφιστῶν αἱρέσεις καὶ αἱ φιλόσοφοι διατριβαί. οἱ δέ τινες, ὄνομα παλαιὸν ἔχοντες, εἶτά που ὅμοιόν τι εὑρηκότες ἀνώνυμον πρᾶγμα, ὑπῆγον καὶ αὐτὸ τῇ παλαιᾷ κλήσει διὰ τὴν ἐμφαινομένην ὁμοιότητα. βοῦς γὰρ ὁ ἐργατικὸς τοπρῶτον ἐκλήθη, καὶ κύων δὲ ὁ χερσαῖος· *ὁ δὲ δυσώνυμος θαλάσσιος βοῦς καὶ ὁ ἔνυγρος κύων ὕστερον ἐξ ὁμοιότητός τινος τὰς τοιαύτας ἔλαχον κλήσεις. τὸ δ᾽ αὐτὸ καὶ ἐπὶ ἑτέρων μυρίων ὁμωνύμως γέγονε. καὶ τοῦτο ἐστὶν, ὃ τὴν ἐν ὁμωνυμίᾳ σύνοδον ἢ σύγχυσιν ἤθροισεν. ὡς γάρ τις ξενίζων μὲν πλείστους, οἰκίας δὲ μὴ τοσαύτας ἔχων, ὑφ᾽ ἑνὶ σταθμῷ πλείους καταλύειν ἀφίησιν, οὕτω καὶ περὶ ὀνοματοθεσίαν ἠσχολημένος τις πολλάκις ὀνόματι ἑνὶ πρωτοθέτῳ πολλὰ ὑπήγαγεν ἕτερα λαλοῦντα καθ᾽ ὁμωνυμίαν εἰς ἕν. ἡ τοιαύτη τῶν ὀνομάτων ἔνδεια καὶ τὰς πλείους τῶν ἀντωνυμιῶν ἐξεῦρε. πολλαχοῦ γὰρ τοῖς πάντῃ ἀγνώστοις αὐτὰς ἐπιλέγομεν ἀντὶ ὀνομάτων γνωστῶν ἀντωνομασίαις ἀρκούμενοι. ἡ αὐτὴ στενοχωρία καὶ παραγωγὰς ὀνομάτων εἵλκυσε καὶ ἁπλότητας λέξεων εἰς συνθέσεις ἐκίνησιν. ἐντεῦθεν καὶ τὰ τροπικὰ περιείργασται μεταφέροντα ἐξ ἑτέρων εἰς ἕτερα καὶ τὴν πρώτην θέσιν τῶν ὀνομάτων καινοτο*μοῦντα πολυσχιδῶς. ὁ δ᾽ αὐτὸς λόγος καὶ τὸ τῆς ὀνοματοποιΐας μιμηλὸν ἐτεχνάσατο. ἔνθα γὰρ οὐκ ἦν οὐσιώδη κλῆσιν εὑρέσθαι ἢ φθάσασαν τεθῆναι ἢ ῥᾷον δυναμένην ἄλλως γενέσθαι, ὀνοματοποιΐα*

*ἐν τούτοις ἐπαῤῥησιάζετο, ἐκ τοῦ κατά τινα κίνησιν ποιοῦ ἤχου δηλοῦσα τὸ ὑποκείμενον. καὶ πλείη μὲν πᾶσα γαῖα ταύτης, πλείη δὲ θάλασσα, καὶ οὐδὲ ἀὴρ αὐτῆς ἀπήλλακται. καὶ δηλοῦσιν αἱ βρονταὶ, αἱ βροχαὶ, αἱ βοαὶ, οἱ βόμβοι, οἱ φλοῖσβοι, οἱ ἦχοι, οἱ βρόμοι, τὰ λοιπὰ ὅσα κατ᾽ ἄμμον οὐδ᾽ αὐτὰ ποσοῦνται. τοιούτου τρόπου ἐνταῦθα παρ᾽ Ὁμήρῳ τὸ, ἔκλαγξαν ὀϊστοί. ὀνοματοποιΐα γάρ ἐστι καὶ αὐτὸ καὶ ποιότης ἤχου, ὃν ἐν συντόνῳ κινήσει ἀποτελοῦσιν ἔσω τῆς φαρέτρας οἱ ὀϊστοί. σημείωσαι δὲ ὅτι οἱ μὲν παλαιοὶ οὐ βούλονται ὥς περ τῶν ἄλλων ῥημάτων, οὕτω δὴ καὶ τὰς τῶν ὀνοματοπεποιημένων κινήσεις ἀεὶ ἀκριβολογεῖν, ἵνα μὴ τὴν ἰδιότητα τοῦ ἤχου τούτῳ τῷ τρό*πῳ ἐν πολλοῖς ἐξαφανίζωσιν. εἰ δέ τις ἐνταῦθα περιεργάζεται τὸν τοῦ ἔκλαγξαν ἐνεστῶτα, ἢ κλάγγω ἐστὶν ὡς τὸ σφίγγω, ἢ κλάζω ὡς τὸ πλάζω. τὸ δὲ ἐξ αὐτοῦ ἔχει πλεονασμὸν τοῦ ν̄ δι᾽ εὐρυφωνίαν, ὡς τὸ ἐπλάγχθη καὶ τὸ παλιμπλαγχθέντες, ἀπὸ τοῦ πλάζω καὶ αὐτὰ γενόμενα. καιρία δὲ λέξις τὸ ἔκλαγξαν. διὸ καὶ ἐπιμένει αὐτῇ ὁ ποιητὴς, ὄνομα παραγαγὼν ἐξ αὐτοῦ τὴν κλαγγὴν, καὶ εἰπών· δεινὴ δὲ κλαγγὴ γένετ᾽ ἀργυρέοιο βιοῖο. λειότερον δὲ ἡ κλαγγὴ τῆς κραυγῆς, ὡς καὶ τὸ κλάζειν καὶ κλώζειν τοῦ κράζειν καὶ κρώζειν προσηνέστερα. διὸ κορώνη μὲν ἢ κόραξ κράζειν ἢ κρώζειν λεχθήσονται διὰ τὸ τραχὺ τῆς τοῦ *ζῴου φωνῆς· γέρανος δὲ κλάζειν καὶ αὐτὴ, οὐ μὴν κράζειν λεχθήσεται. οὐ γὰρ ἡ φωνὴ τῆς γεράνου κατὰ τὴν τοῦ ῥ̄ ἐκφωνεῖται τραχύτητα, ἀλλὰ κατὰ τὴν τοῦ λ̄ λειότητα. ὅτι δὲ τὸ κλάζειν καὶ ἡ κλαγγὴ οὐκ ἐπὶ μόνων ὀϊστῶν καὶ τόξου καὶ γεράνου, ἀλλὰ καὶ ἐπ᾽ ἄλλων λέγεται, οἷον καὶ ἐπὶ συῶν, δειχθήσεται ἀλλαχοῦ. ὅτι δὲ καὶ ἡ ἀμφασία καὶ ἡ ἀμβροσία καὶ τὸ ἄμβροτον καὶ τὸ χρίμπτειν καὶ τὸ ῥίμφα καὶ ὁ κόμπος καὶ ὁ κομψὸς καὶ τὸ πίμπλασθαι καὶ τὸ καταπιμπρᾶν καὶ ἄλλα πλεονασμὸν ἔπαθον τοῦ ν̄ διὰ σεμνότητα φωνῆς· ὡς καὶ τὸ ἔκλαγξαν καὶ τὸ, λίγξε δὲ βιὸς* (Iliad. δ΄. 125.) *καὶ τὸ λέλογχε καὶ ἄγγελος καὶ τὸ καγχαλᾶν, φανήσεται ἐν ἰδίοις τόποις. εἰ δὲ ἡ κλαγγὴ τῶν τοῦ Ἀπόλλωνος ὀϊστῶν ὡς ἡλίου ἦχον δηλοῖ τινὰ ἐμμελῆ ἀποτελούμενον ὑπὸ τῆς ἡλιακῆς σφαίρας ἐν τῷ κινεῖσθαι, *ὃ Πυθαγόρας μὲν ἤθελε ληρεῖν, ἄλλοι δὲ ἀνέτρεψαν, ζητητέον καὶ ἐν τοῖς Ἡρακλείτου εἰς τὸν Ὅμηρον. ὡς δὲ μόνος παρ᾽ Ὁμήρῳ τοξότης ἐν θεοῖς Ἀπόλλων, καθὰ καὶ ἡ ἀδελφὴ Ἄρτεμις, ὁ Ὁμηρικὸς μῦθος οἶδε, βοηθούμενος καὶ ὑπὸ ἀλληγορίας, εἰς ὅσον ἐγχωρεῖ. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ὁ μῦθος οὐδεμίαν τῶν τεχνῶν ἀδέσποτον ἀφίησιν, ἀλλὰ πάσαις δαιμόνιά τινα ἐφιστᾷ, οἷον, ταῖς χειρωνακτικαῖς τὴν Ἀθηνᾶν, ταῖς μαχίμοις τὸν Ἄρην, τὸν Ποσειδῶνα τῇ ναυτιλίᾳ. καὶ ἡ ἀλληγορία θεραπεύει τὰ τοιαῦτα, καθάπερ αὐτῇ δοκεῖ. καὶ αὐτὰ δὲ τὰ στοιχεῖα οὕτω πως ὁ μῦθος ἀπομερίζει, μέλεσθαι μὲν τὴν γῆν λέγων νύμφαις καὶ Δήμητρι, θάλασσαν δὲ ἀνιεὶς Ποσειδῶνι καὶ Τρίτωνι καὶ τοῖς ἀμφὶ τὸν Νηρέα, ὑπὸ τῷ Διῒ δὲ ποιῶν ὅσον ἀνώτερον. καὶ τί δεῖ τὰ τοῦ μύθου λέγειν; ὅπου γε τὸ τῆς ἀποτελεσματικῆς σοφίας περίεργον οὐδὲν ἀφῆκε τῶν περὶ γῆν, ὃ μὴ τέθεικεν ὑπὸ τῇ τῶν πλανήτων ἐπι*κρατείᾳ, οὐ μόνον περὶ τὰ μεγάλα φιλοτιμούμενον, ὧν ἓν καὶ τὰ μέταλλα, ἀλλὰ καὶ μέχρι αὐτῶν κρομμύων καὶ σκορόδων σμικρολογούμενον. ὁ τοίνυν μῦθος οὕτω τὰ πάντα διανέμων προϊστᾷ καὶ τῆς τοξευτικῆς τέχνης τὸν Ἀπόλλωνα, κοινωνὸν αὐτῷ διδοὺς καὶ τὴν Ἄρτεμιν. καὶ ἡ μὲν ἀλληγορία ταῦτα νοεῖ λέγεσθαι ἢ διὰ τὸ ἐν ἀκτινοβολίαις ἑκηβόλον τῶν τοιούτων ἀστέρων ἤγουν Ἀπόλλωνος ἡλίου καὶ Ἀρτέμιδος σελήνης ἢ καὶ ὅτι δοκοῦσιν οὗτοι συνεπαρήγειν τι τοῖς τοξεύουσιν. ὁ δὲ μῦθος, οὐδὲν τοιοῦτον περιεργαζόμενος, λέγει σωματικώτερον, ὅτι τε φαρέτραν ὁ Ἀπόλλων ἐνάπτεται καὶ τόξον χειρίζεται καὶ ὀϊστὸν ἀφίησι καὶ βάλλει καὶ οἱ βαλλόμενοι πίπτουσι καὶ πυκναὶ πυραὶ αὐτῶν καίονται. ἃ δὴ καὶ ἀποδέχεται Ἀρίσταρχος, ὥς φασιν οἱ παλαιοί. ἐκεῖνος γὰρ, ὡς καὶ προείρηται, οὐδέν τι τῶν παρ᾽ Ὁμήρῳ ἀλληγορεῖν ἤθελεν, οἷον, τὸν Δία εἰς οὐρανὸν ἀνάγειν ἢ ἥλιον ἢ ἀέ*ρα ἢ νοῦν. Ἀθηνᾶν δὲ εἰς φρόνησιν ἢ γῆν ἢ αἰθέρα, Ἥραν δὲ εἰς ἀέρα ἢ βασιλείαν, Ἄρην δὲ εἰς θυμὸν ἢ πόλεμον, καὶ Ἥφαιστον εἰς πῦρ, καὶ ἄλλους εἰς ἄλλα· ἀλλὰ πάντα κατὰ τὸ προφερόμενον καὶ προφαινόμενον τοῦ μύθου ἐνόει. εἰ δὲ καὶ τρόπος ποιητικὸς ἡ ἀλληγορία, ἀλλ᾽ ἐκεῖνος ἀλληγορίαν ῥητορικὴν ἐνόει, τουτέστι σχῆμά τι ῥητορικὸν, ἀλληγορίαν οὕτω καλούμενον, περὶ οὗ ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα ῥηθήσεται.* (Vers. 47.) *Ὅτι τὸ, ὁ δ᾽ ἤϊε νυκτὶ ἐοικὼς, ἡ μὲν ἀλληγορία ἐπὶ Ἀπόλλωνος ἤγουν ἡλίου λέγει, ὡς ἐν τῷ καιρῷ τοῦ λοιμοῦ μὴ καθαρῶς ἀκτινοβολοῦντος, μηδὲ φοίβου ὄντος ταῖς ἀκτῖσι, κατὰ τὸ, ἡλίου φοιβῇ φλογὶ, ὅ δή φησιν Αἰσχύλος· ἀλλὰ διὰ τὴν παχύτητα τοῦ ἀέρος ἀμυδρὰν καὶ ἀμαυρὰν καὶ ζοφώδη κατάστασιν ἔχοντος. ὅτι γὰρ λοι-*

*μώδης νόσος ἦν ἡ τοῦ Ἀπόλλωνος τοξεία κατὰ τῶν Ἀχαιῶν καὶ ὅτι τοῦ τοιούτου κακοῦ αὐτὸς αἴτιος, πάντες οἱ παλαιοί φασι. καὶ οὕτω μὲν ἡ ἀλληγορία. ἡ δὲ ῥη*τορικὴ ἐπιβολὴ νυκτὶ ἐοικέναι λέγει τὸν βλοσυρὸν καὶ ἄγριον τὴν ἰδέαν, ὥς περ αὖ ἥμερον τὸν μὴ τοιοῦτον, τὸ μὲν ἀπὸ τῆς ἡμέρας· πραῢ γάρ τι καὶ εὐπρόσωπον ἡ ἡμέρα· ἐκεῖνο δὲ ἀπὸ τῆς νυκτὸς, δυσπροσώπου οὔσης καὶ διὰ τοῦτο φοβερᾶς. ὅθεν καὶ δειδία λέγεται παρὰ τὸ δεδιέναι. διὰ τοῦτο καὶ τὸν Ἕκτορά που (Il. μ'. 462) νυκτὶ ἐοικέναι τὰ ὑπώπια λέγει διὰ τὸ δεινὸν καὶ δυσαντίβλεπτον. τοῦ δὲ ἤϊε τὸ θέμα εἴω, ἐξ οὗ συνῃρημένον τὸ εἴω, περὶ οὗ ῥηθήσεται καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς. ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, νυκτὶ ἐοικὼς, παραβολικόν τί ἐστιν, ὡς ἐν τοῖς*

*41 ἑξῆς ῥηθήσεται, ὅπου κεῖται τὸ, ἠΰτ' ὀμίχλη. δῆλον δὲ τοῦτο ἐκ τοῦ ἐοικὼς, ᾧ σύστοιχον ἡ *εἰκὼν ἡ καὶ παραβολή.* 31 *(Vers. 49.) Ὅτι πολλάκις αἱ διάφοροι σημασίαι ἀλλαγὴν ποιοῦνται τοῦ τόνου, ὥς περ ἐπί τε ἄλλων ἔστιν ἰδεῖν καὶ ἐπὶ τοῦ βιὸς καὶ βίος. βίος μὲν γὰρ βαρυτόνως ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης διαγωγῆς ἢ ζωῆς· βιὸς δὲ ὀξυτόνως τὸ τόξον, ὅ περ ἢ ἀπὸ τῆς βίας γίνεται κατὰ τοὺς παλαιοὺς, ὅ ἐστι δυνάμεως· βίας γὰρ χρεία εἰς τὴν τόξου τάσιν· ἢ παρὰ τὸν βίον· δι' αὐτοῦ γὰρ δοκοῦσιν οἱ παλαιοὶ τὰ εἰς τὸ ζῆν πορίζεσθαι. διὸ καὶ ἀστείως ὁ σκοτεινὸς Ἡράκλειτος ἔφη, ὡς ἄρα τοῦ βιοῦ, ἤτοι τοῦ τόξου, τὸ μὲν ὄνομα βιὸς, τὸ δὲ ἔργον θάνατος. παρωνόμασται μὲν γὰρ ἐκ τοῦ βίου, ὡς τοῦ ζῆν αἴτιος· θανατοῖ δὲ τοὺς βληθέντας καὶ στερίσκει τοῦ ζῆν. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐνταῦθα τὸ, δεινὴ δὲ κλαγγὴ γένετ' ἀργυρέοιο βιοῖο, ἀνόμοιόν ἐστι πρὸς τὸ, νευρὴ καλὸν ἄεισε, χελιδόνι ἰκέλη ἄντην, ἐκεῖ γὰρ ἱλαρὰ *ἡ κλαγγή. τὸ δὲ, ἀργυρέοιο βιοῖο, συντελεῖ εἰς τὸ Φοῖβον εἶναι τὸν ὡσανεὶ φαόβιον. πάντως γὰρ τοιοῦτος ὁ ἀργυρόβιος ἤτοι λαμπρότοξος.* (Vers. 48.) *Ὅτι τὸ ἀπάνευθε τῶν νεῶν καθεσθῆναι τὸν Ἀπόλλωνα καὶ ἐγχειρῆσαι τῇ τοξείᾳ καὶ πρῶτα μὲν οὐρῆας καὶ κύνας βαλεῖν, εἶτα δὲ καὶ τοῖς Δαναοῖς βέλος ἐχεπευκὲς ἐπαφεῖναι, κατὰ μὲν τὴν πιθανότητα τοῦ μυθικοῦ πλάσματος ἔργον ἀνύειν, εἰ μὴ ἀπάνευθε γενόμενος, ἀφήσει βέλη. οὐ γὰρ ἀγχέμαχος ὁ τοξότης, ἀλλὰ διαστήματος μακροτέρου δέεται τοπικοῦ. ἡ μέντοι ἀλληγορία τοιαῦτα τινὰ ἐπὶ τούτοις βούλεται, λέγουσα ὅτι τοῦ περὶ Ἕλληνας λοιμοῦ ἡ μὲν ἱστορία φυσικὸν αἴτιον ὑλικὸν δίδωσι, τὴν, ὡς εἰκὸς, φθοροποιὸν μεταβολὴν τοῦ περιέχοντος ἐξ ἀναθυμιωμένων σηπεδόνων, ἃς ὁ περὶ τὴν Ἴδην τόπος ἀνεδίδου ὑπὸ ἀνάγοντι τῷ Ἀπόλλωνι, τουτέστι τῷ ἡλίῳ, οὐ μόνον πολυ*πίδαξ ὢν, ἀλλὰ καὶ πολυπόταμος κατὰ τὴν παλαιὰν ἱστορίαν τήν τε ἄλλην καὶ τὴν Ὁμηρικήν. ὃς δὴ λοιμὸς ἀπάνευθε νεῶν ἐκ τῶν ἐνδοτέρω πεδιάδων ἀρξάμενος πρῶτα μὲν πάσης νομαδιαίας ἐκεῖ ἀγέλης ἥψατο διὰ τὸ ἐγγυτέρω εἶναι τοῦ πρωτοπαθοῦς ἀέρος καὶ εὐθὺς μεταλαμβάνειν αὐτοῦ τῇ κάτω πρὸς τὴν γῆν νεύσει· πλέον δὲ τοὺς ὀρέας ἔβλαψεν, οἳ καὶ αὐτοὶ κάτω κεκυφότες, ἀδιαφορήτου σήψεως μετέχοντες, ἔτι καὶ διὰ τὸ ἐξ ἀνομοειδῶν καὶ διαφερόντων τῇ φύσει σύνθετοι εἶναι, εὐπαθέστερον εἶχον πρὸς τὸ λοιμῶδες πάθος καὶ ἄλλως αὐχμηρῶς καὶ ξηρῶς τῆς κράσεως ἔχοντες, κατὰ καὶ οἱ κύνες, ὥς φασιν οἱ παλαιοὶ, ὡς μὴ ἀντέχειν τῇ τοῦ ἀέρος θερμότητι· καὶ μὴν καὶ ὀσφρήσεως εὖ ἔχοντες καὶ δι' αὐτὸ ῥᾷον φθειρόμενοι. φασὶ γὰρ τὰς ἡμιόνους ἀπολειφθείσας τινῶν ἀνευρίσκειν δι' ὀσφρήσεως τὴν ὁδόν. ὅθεν καὶ αὗται μὲν ῥᾷον ὑπὸ τοῦ λοιμοῦ ἔπασχον, *μάλιστα δὲ οἱ καθαροῦ ἀέρος δεόμενοι κύνες ᾔσθοντο τοῦ κακοῦ διὰ τὴν ὀξύτητα καὶ αὐτοὶ τῆς ὀσφρήσεως ὀξὺ μετειληφότες τῆς κακώσεως, καὶ μάλιστα ἐὰν καὶ ἀργοὶ καθ' Ὅμηρον ἦσαν, ὅ ἐστι λευκοὶ, ὡς τῶν λευκῶν, φασὶ, σωμάτων διὰ τὸ ἀραιότερον εὐπαθεστέρων ὄντων ἤ περ τὰ μέλανα. πρωτοπαθῶς μὲν οὖν ὀρέες καὶ κύνες ἐκακώθησαν· δευτέρως δὲ καὶ ἄλλα ζῷα, εἰ καὶ Ὅμηρος ἐκεῖνα σιγᾷ τρόπῳ ποιητικῷ ἐκ μέρους δηλώσας τὸ πᾶν· εἶτα καὶ ἀνθρώποις ἐπεδήμησε τὸ κακὸν, ὀψέ ποτε ταῖς ναυσὶν ἐπιχωριάσαν, διά τε τὸ ἀνωφορεῖσθαι αὐτοῖς τὸ τῆς ὀσφρήσεως αἰσθητήριον καὶ διὰ τὸ ἀφεστάναι τῶν τόπων, ἐν οἷς οἱ φαῦλοι αὐχμοὶ τότε τὸν ἀέρα ἔχραναν καὶ διὰ τὸ τῆς τροφῆς ἴσως καθάρειον καὶ τὸ τοῦ σώματος ἐκ γυμνασίων ἀπέριττον. καὶ οὕτω μὲν ἡ ἱστορία θεωρεῖται τοῦ λοιμοῦ, ἐφιστῶσα καὶ ὡς, εἰ μὴ πρωτοπαθῶς γῆθεν εἰσφρεῖται τὸ λοιμῶδες, ὡς τοῖς χερσαίοις προσ*πίπτειν, ἀλλ' ἐκ διεφθορότος τοῦ ὕψου ἀέρος ἐστὶ τὸ κακὸν, πτηνὰ προπειρῶνται τοῦ πάθους καὶ οἱ ἀκροβολισμοὶ τοῦ ὀλέθρου κατ' αὐτῶν γίνονται. ὁ δὲ μῦθος τὰ οἰκεῖα τερατευόμενος ἄλλως αὐτὸν αἰτιολογεῖ, θεομηνίαν αἰτιώμενος τοῦ πανδήμου τούτου πάθους καὶ ὕβριν τὴν εἰς τὸν μυθικὸν Ἀπόλλωνα, ἣν ὁ βασιλεὺς μὲν, ὡς προεῤῥέθη, ἐξελάλησεν, ὁ δὲ δῆμος ἀκούσας οὐκ ἐδυσχέρανεν, ὡς δέον ὂν γραφῆναι ἀσεβείας τὸν*

Ἀγαμέμνονα, εἴ γε διὰ τὴν Χρυσηΐδα καὶ Ἀπόλλωνα ὕβρισε καὶ Δία δὲ ἱκέσιον καὶ τὰς αὐτοῦ θυγατέρας λιτὰς παρεῖδε, περὶ ὧν ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα φιλοσοφεῖ ὁ ποιητὴς, λέγων *μὴ χρῆναι παραβλέπειν 42
αὐτάς. δῆλον δὲ ὅτι πολλὰ τοιαῦτα οἱ μῦθοι τερατεύονται, ὡς δι' ἑνὸς ἀνθρώπου ἀτασθαλίαν καὶ, καθὰ Εὐριπίδης φησὶν, ἐξ ἰδίας ἀνοίας κοινὰ κακὰ θεόθεν γίνεσθαι. οὕτω γὰρ δι' ἕνα τινὰ τὸν Οἰνέα ὁ Καλυδώνιος σῦς πᾶσαν τὴν τῶν Αἰτωλῶν λέγεται σίνασθαι Ἀρτέμιδος χόλῳ· ἀπήλαυσε δὲ καὶ τῶν τοῦ Οἰδίποδος κακῶν ἡ τῶν Θηβαίων πᾶσα γῆ· ὁ δὲ Λοκρὸς Αἴας ἐν τῷ ἐκ Τροίας ἀπόπλῳ τὴν Ἀθηνᾶν ἐρεθίσας εἰς πάντας Ἀχαιοὺς ἐσκέδασε τὸ κακόν. ἐνταῦθα δὲ σημείωσαι καὶ τὸν ἀνισασμὸν τὸν κατά τινα οἷον ἀντίδοσιν καὶ ἀντιπάθειαν. οὐ γὰρ μόνον ἡ γῆ τῶν Φρυγῶν διὰ Ἑλληνίδα γυναῖκα τὴν Ἑλένην πάσχει κακῶς, ἀλλὰ καὶ Ἕλληνες διὰ γυναῖκας Φρυγίας, τὴν Χρυσηΐδα καὶ τὴν Βρισηΐδα, παραπόλλυνται λοιμῷ. (Vers. 50.) Ὅτι οὐρῆας τοὺς ἡμιόνους λέγει ἢ παρὰ τὸ *ὄρος ὀρέας καὶ Ἰωνικῶς οὐρῆας· ἐπεὶ τὰ ἐν ὄρεσιν ἔργα, ὡς καὶ ἐν τῇ τοῦ Πατρόκλου ταφῇ δηλωθήσεται, διὰ τῶν τοιούτων ζῴων ἐξετελοῦντο, διαφερόντως, φασὶν, ἰσχυόντων ἐκεῖ, ὡς ταλαεργῶν ὄντων, καὶ ἀχθοφόρων· ἢ παρὰ τὸν οὖρον, ὃ δηλοῖ τὸν ἄνεμον· τοῦτο δὲ διὰ τὸ ἄγονον τῶν τοιούτων ζώων καὶ τὸ τοῦ σπερματικοῦ πνεύματος ἄκαρπον καὶ ὥς περ ἀνεμιαῖον. διὸ καὶ τὰ ἐν τοῖς ᾠοῖς ἄκαρπα διὰ τὴν τοιαύτην αἰτίαν οὔρια ἡ κοινὴ λέγει συνήθεια. ὡς δὲ οὐρῆες καθ' ὁμωνυμίαν καὶ οἱ φύλακές ποτε λέγονται, φανεῖταί που ἐν τοῖς ἑξῆς.
32 ὅρα δὲ ὅτι πρὸ τούτων πληθυντικῶς εἰπὼν τὰ πρῶτα, ἑνικῶς ἐνταῦθα λέγει πρῶτον Ἀττικῷ σχήματι. τὸ δὲ, οὐρῆας ἐπῴχετο, χρήσιμον ἐν τοῖς ἑξῆς εἰς τὸ, ἱστὸν ἐποιχομένην. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ, οὐρῆας καὶ κύνας ἀργοὺς, οἱ μὲν ἀργούς φασι κατ' ἀντίφρασιν τοὺς ταχεῖς θέειν, ἕτεροι δὲ τοὺς ἀληθῶς ἀργοὺς, ὁποίους τραπεζῆας ἀγλαΐης *ἕνεκεν κομέουσιν ἄνακτες, ἄλλοι δὲ τοὺς, ὡς προεγράφη, λευκοὺς καὶ ὡς εἰπεῖν ἀργεννοὺς, ἐξ ὧν τὸ Ἀθήνησι Κυνόσαργες σύγκειται, ὡς ἑτέρωθι φανεῖται. (Vers. 52.) Ὅτι βάλλειν παρὰ τῷ ποιητῇ ὡσεπιπολὺ τὸ μήκοθεν ἀφιέντα βέλος τυγχάνειν τοῦ σκοποῦ. ἄλλως μέντοι ἀφιείς τις καὶ μὴ ἐπιτυγχάνων οὐκ ἄν ποτε κυρίως βάλλειν λεχθείη. βάλλειν γὰρ ἁπλῶς τὸ ἐπιτυγχάνειν. ὅθεν καὶ ἐπήβολος ὁ ἐπιτυχὴς λογισμοῦ, καὶ βουλὴ, ὡσανεὶ βολὴ, ἡ ἐπιτυχὴς σκέψις· καὶ τὸ (Odyss. ό. 296.), ναῦς δ' ἐπέβαλεν εἰς Φηρὰς, ἀντὶ τοῦ, ἐπιτυχῶς ἀπῆλθε. φησὶν οὖν καὶ ὧδε Ὅμηρος ὅτι βέλος ἐχεπευκὲς ἐφιεὶς ὁ Ἀπόλλων ἔβαλλεν ἤτοι ἐπετύγχανεν. ἔστι δὲ τρόπου ἐτυμολογικοῦ τὸ βέλος βάλλε. διφορεῖσθαι δὲ δοκεῖ τὸ βάλλειν· οὗ τὸ μὲν κοινῶς ῥητὸν διὰ τοῦ ᾱ, τὸ δὲ σιγηλῶς νοητὸν βέλλειν, ἀφ' οὗ καὶ τὸ βέλεμνον καὶ τὸ βέλος καὶ ἡ βολή. ὡς δὲ τριχῶς τὸ βάλλειν, ὡμολόγηται. σημαίνει γὰρ τὸ ἐπι*τυγχάνειν, τὸ ῥίπτειν, τὸ τιθέναι. (Vers. 51.) Ἐχεπευκὲς δὲ τὸ οἷον ἔχον τι πεύκης, πικρίαν δηλαδή. καὶ γὰρ πικρὸν καὶ τῆς πεύκης τὸ δάκρυον. ὅθεν ἴσως καὶ τὸ πικρὸν πευκέδανον παρωνόμασται προπαροξυτόνως πρὸς ὁμοιότητα τοῦ ἐρυθρόδανον. ἀφ' οὗ βέλος ὀξυτόνως πευκεδανὸν τὸ καὶ ἐχεπευκὲς ἤγουν ἐχέπικρον. τινὲς δὲ ἐχεπευκὲς εἶπον τὸ θανάσιμον καὶ ἐκτέμνον τοῦ βίου τὸν βληθέντα δίκην πεύκης, ἥ τις ἐκτμηθεῖσα οὐκέτι ἀναβλαστάνει. ἐνταῦθα δὲ σκοπητέον τὸ τοῦ Ἡροδότου (Libr. VI. 37.), εἰπόντος ὅτι πίτυς ἐκκοπεῖσα οὐκ ἀναφύει μόνη πάντων δένδρων, ἀλλὰ πανώλεθρος ἐξαπόλλυται. ὅθεν καὶ παροιμία τὸ, ἐκτριβῆναι πίτυος δίκην. εἰ γὰρ καὶ πεύκη καὶ κυπάρισσος καὶ ἕτερα ἐκκοπέντα οὐκέτι ζῇ, πῶς Ἡρόδοτος ἔφη, ὡς πίτυς μόνη πάντων δένδρων ἐκκοπεῖσα οὐκ ἀναφύει; ἢ τάχα εἴς τι πιτυῶδες καὶ τὰ τοιαῦτα θετέον διά τινα ἐν αὐτοῖς ὁμοίαν ποιότητα, διὸ καὶ ὁμοίου πάθους τῇ πίτυϊ *μετέχουσιν; ἡ δὲ σύνθεσις τοῦ ἐχεπευκὲς ὁμοία ἐστὶ τῇ, ἐχέμυθος, ἐχέκολλα, ἐχενηΐς, ἐχέφρων, ἔτι δὲ καὶ τῇ τοῦ φέρω φερέπονος, φερέοικος, ἄρχω ἀρχέστρατος, καὶ τῶν ὁμοίων· ἐν οἷς καὶ ἐχεχειρία, καὶ τροπῇ ἐκεχειρία ἡ ἄδεια, εἴτουν ἐποχὴ χειρῶν· καὶ ἐχέτλη, ἧς ἔχεταί τις τλημόνως, καὶ ἀρχέκακος καὶ ἡγέλοχος. ὅρα δὲ ἐν τῷ, βέλος ἐχεπευκὲς ἐφιεὶς, ὅτι τε τὸ βέλος ἐκτείνει τὴν λήγουσαν λόγῳ στιγμῆς κατὰ κοινὴν συλλαβὴν, καὶ ὅτι τὸ ἐφιεὶς μακρὸν ἔχει τὸ παραλῆγον δίχρονον. εἰ δὲ μάλιστα ἐχρῆν ἐκτετάσθαι αὐτὸ ἐν τῷ, ἀλλὰ κακῶς ἀφίη, δι' αὔξησιν, ἀλλ' ἐκεῖ Ἰωνική ἐστιν ἡ δι' ἀναυξησίαν συστολὴ τοῦ ἐν τῷ *παρατατικῷ διχρόνου. (Vers. 52.) Ὅτι ἔθος ἦν 43
Ἕλλησι καίειν τοὺς νεκροὺς, ὃ δὴ καὶ εἰς ἔτι παραμένει τισὶ τῶν Βορείων βαρβάρων. ἐποίουν δὲ τοῦτο ἐκεῖνοι πρὸς ἔνδειξιν τοῦ τὸ μὲν θεῖον τοῦ ἀνθρώπου ἀνωφορηθὲν ὥς περ ἐν ὀχήματι τῷ πυρὶ προσμῖξαι τοῖς οὐρανίοις, τὸ δὲ γήϊνον κάτω μεῖναι, τὸ μὲν πυρὶ δαπανηθὲν, τὸ δὲ ἐναπομεῖναν λειψάνοις

ὀστῶν. οἱ δέ φασιν ὅτι τὸ μὲν νεκρὸν οὐ καθαρὸν ἐδόκει, ἁγνισμὸς δέ τις ἦν ἡ διὰ πυρὸς δαπάνη τοῦ νεκρωθέντος, ὅτι καὶ τὸ πῦρ ἁγνιστικόν· διὸ καὶ οἱ καθαρμοὶ διὰ πυρὸς ἐγίνοντο, καὶ Εὐριπίδης δὲ τοιοῦτόν τι ἐμφαίνει, ὅπου φησὶν ὅτι τὸ τῆς Κλυταιμνήστρας δέμας πυρὶ καθήγνισται. ὁ δὲ Λυκόφρων τῇ προτέρᾳ ἐννοίᾳ συντρέχει, ἐν οἷς τὴν Σκύλλαν καυθεῖσαν δομηθῆναι φησὶν, ἤγουν ἀνακτισθῆναι, ἀναζωωθῆναι, καὶ γενέσθαι κατὰ τὸν ποιητὴν *κακὸν ἀθάνατον. διὸ καὶ οἱ γυμνοσοφισταὶ πυρίκαυστοι γινόμενοι ἀπετιθέντο τὴν ζωὴν, ὡς καὶ ὁ τοῦ Ἀλεξάνδρου Κάλανος. ἔδοξε δέ τισιν, οὐ μὴν ἀληθῶς, τὸν Ἡρακλέα κατάρξαι τοῦ ἔθους τῆς τῶν νεκρῶν καύσεως. παῖδα γάρ, φασι, φίλου τινὸς Λικυμνίου τὸν Ἀργεῖον ἐξαιτησάμενος ἐπὶ συμμαχίᾳ τῇ κατὰ τοῦ Λαομέδοντος καὶ ὁρκωμοτήσας, ἦ μὴν ἐπανασώσασθαι τῷ πατρὶ τὸν υἱὸν, διεξέπεσε τῆς εὐορκίας, οἷα τοῦ Ἀργείου πεσόντος ἐν τῷ πολέμῳ. ἀφοσιοῦται δὴ τὴν ἀνακομιδὴν ὁ Ἡρακλῆς καύσας τὸν Ἀργεῖον καὶ τὰ ὀστᾶ κομίσας τῷ πατρὶ, καὶ σοφίζεται αὐτὸν ὡς ἤδη ἔχοντα τὸν υἱόν. καὶ τὸ ἔθος, φασὶ, παραμεῖναν ἔκτοτε γέγονε κοινὸν τοῖς Ἕλλησιν. ἔφθη δὲ καὶ ἕτερον, φασὶ, παῖδα τοῦ Λικυμνίου τὸν Οἰωνὸν πολέμῳ ἀποβαλεῖν Ἡρακλῆς. διὸ καὶ ὀκνῶν ὁ πατὴρ ἐπὶ τῷ Ἀργείῳ τὸν ὅρκον ἐδέξατο. ἀλλ' οὕτω μὲν Ἕλληνες τοὺς νεκροὺς ἔκαιον, τὰ ὀστᾶ μόνα κατέχοντες καὶ *θάπτοντες εἰς μνήμην τῶν καιομένων. Αἰγύπτιοι δὲ τοὺς νεκροὺς ἐταρίχευον, ἵνα ὅλον τὸ σῆμα τοῦ ποτὲ ζῶντος ἔχωσιν εἰς μνήμης ζώπυρον. πῶς δὲ ἐταρίχευον, ἱστορεῖ Ἡρόδοτος. δῆλον δὲ ὅτι οὐ πᾶσιν ἤρεσκεν ἡ τῶν νεκρῶν καῦσις. τῶν τις οὖν παλαιῶν ἀχθόμενος, ὡς μιαινομένου τοῦ πυρὸς οἷς ὡμίλει νεκροῖς σώμασιν, ἐπικαλεῖται τὸν τοῦ πυρὸς κλοπέα Προμηθέα, λέγων· ἐπάρηξον, βοήθησον, κλέψον, εἰ δυνατὸν καὶ πάλιν, τὸ πῦρ. Ὅτι ἐν τῷ, αἰεὶ δὲ πυραὶ νεκύων καίοντο θαμειαὶ, πυραὶ λέγονται αἱ μεγάλαι πυρκαϊαί. καὶ ἴσως παρ' Ὁμήρῳ ἡ πυρὰ μὲν καὶ αἱ πυραὶ ἐπὶ νεκρῶν καύσεως, τὸ πῦρ δὲ καὶ τὰ πυρὰ ἐπὶ τοῦ ἄλλως ἁπλῶς ἀναπτομένου πυρός. καίεσθαι δέ φησιν ἄρτι νεκροὺς τοὺς τῶν λοιμωξάντων. οἱ γὰρ μετὰ ταῦτα πολέμου νόμῳ πεσόντες ἐν τῇ τοῦ Ἀχιλλέως μήνιδι ἑλώρια ἐγίνοντο κύνεσσί τε καὶ οἰωνοῖς, ὡς ἔφθασεν εἰπεῖν ὁ ποιητής· ὃς μεθοδεύσει κατὰ *τὸ δυνατὸν καὶ τὴν τούτων ταφὴν, ὡς ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα ῥηθήσεται. τὸ δὲ αἰεὶ καὶ τὸ θαμειαὶ τὸ πολυπληθὲς δηλοῦσι τῶν καιομένων. σημείωσαι δὲ ὅτι καίονται οὐ μόνον σώματα, ἀλλὰ καὶ πυραί· τοῦτο δὲ ἀντὶ τοῦ ἐξάπτονται. θαμειαὶ δὲ αἱ ἀλλεπάλληλοι καὶ πυκναὶ παρὰ τὸ θαμὰ τὸ πυκνῶς, ὅ περ ἐκ τοῦ ἅμα γέγονε. προϋπόκειται δὲ τοῦ θαμειαὶ ἀρσενικὸν ὄνομα θαμὸς ὁ πυκνὸς, ὃ πλεονασμῷ 33
τῆς ει διφθόγγου γέγονε θαμειὸς, ὥς περ φατὸς φατειὸς, ἀφνὸς ἀφνειὸς, σπερχὸς σπερχειὸς, ἀδελφὸς ἀδελφειὸς, ἀρνὸς ἀρνειός. ὁ δὲ πλεονασμὸς τοῦ θ διὰ τὴν δασεῖαν τοῦ ἅμα, ὁποῖόν τι καὶ ἐπὶ τοῦ θειλοπεδεύειν φασὶν οἱ παλαιοί. εἰλόπεδον γὰρ πέδον εἵλῃ βαλλόμενον, τουτέστιν ἡλίου θερμασίᾳ, καὶ πλεονασμῷ τοῦ θ θειλόπεδον καὶ ῥῆμα θειλοπεδεύω. ἰστέον δὲ ὅτι οὐ μόνον ἐν τῷ θαμειὸς καὶ τοῖς ὁμοίοις ἡ ει δίφθογγος πλεονάζει, ἀλλὰ καὶ ἐν ἄλλοις, ὥς περ καὶ *ἐν τῷ ἑξῆς ἑξείης. καὶ πολλοὶ δὲ ἐνεστῶτες καὶ μέλλοντες ἐνεργητικοὶ τοῦτο πάσχουσιν, οἷον βρώσω βρωσείω, πολεμήσω πολεμησείω, θῶ θείω κίχω κιχείω, ἔρω ἐρείω τὸ ἐρωτῶ, ὡς τὸ, μάντιν ἐρείομεν. διασαφητικὸν δέ ἐστιν ἐν τοῖς
44 ῥηθεῖσι τοῦ αἰεὶ τὸ θαμειαί. *(Vers. 53.) Ὅτι ἐπιρρηματικὸν ὄνομα τὸ ἐννῆμαρ καὶ δηλοῖ τὸ ἐννέα
12 ἤματα ἤγουν ἡμέρας. οὕτω δὲ καὶ τὸ αὐτῆμαρ ἀντὶ τοῦ αὐθημερὸν, τῷ αὐτῷ ἤματι· ἐξ οὗ, ἤγουν τοῦ αὐθημερὸν, καὶ σοφὸς αὐθημερινὸς ὁ ὡς εἰπεῖν αὐτοσχέδιος. ὅμοιον δὲ πρὸς τὸ ἐννῆμαρ καὶ αὐτῆμαρ καὶ τὸ, ποσσῆμαρ μέμονας, ἤγουν ἐπὶ πόσας ἡμέρας, ὃ ἐν τῇ ω ῥαψῳδίᾳ κεῖται. καὶ ἄλλα δέ εἰσι τοιαῦτα. ὅρα δὲ ὅτι εἰπὼν ὁ ποιητὴς, ἐννῆμαρ μὲν ἀνὰ στρατὸν ᾤχετο κῆλα θεοῖο, ἐπήγαγε· τῇ δεκάτῃ δὲ ἀγορήνδε καλέσσατο λαὸν Ἀχιλλεύς. ἠδύνατο μὲν γὰρ εἰπεῖν, τῷ δεκάτῳ δὲ, δηλαδὴ ἤματι, συνεκάλεσε τὸν λαόν. οὐκ ἠθέλησε δὲ οὕτως εἰπεῖν· οὐδὲ ἔλαβε τὸ ἐννῆμαρ ἀντὶ τοῦ ἐννέα ἤματα, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ ἐννέα ἡμέρας, διὰ τὸ *ταυτὸν εἶναι ἦμαρ καὶ ἡμέραν· καὶ ἐσχημάτισε καινοπρεπέστερον, καὶ ἀπὸ τοῦ ἤματος οὐδετέρου ὀνόματος ἀνέπαυσε τὴν σύνταξιν εἰς θηλυκὸν ἰσοδύναμον εἰπών· τῇ δεκάτῃ δὲ ἡμέρᾳ. τοιοῦτόν τι σχηματίσει καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς, ὅτε εἴπῃ· ἔθνεα πολλὰ ὀρνίθων ἀγαλλόμεναι πτερύγεσσιν (Il. β. 409.). οὐδέτερον μὲν γὰρ τὸ ἔθνεα καὶ δηλοῖ τὰς ἀγέλας· θηλυκὸν δὲ τὸ ἀγαλλόμεναι, οὐκ ἀποδοθὲν πρὸς τὸ ἔθνεα, ἀλλὰ πρὸς τὸ νοούμενον δι' αὐτοῦ, ὅ πέρ εἰσιν ἀγέλαι· εἰπεῖν δὲ κατὰ τοὺς παλαιοὺς, συνταχθὲν οὐ πρὸς τὸ ῥητὸν, ἀλλὰ πρὸς τὸ νοητόν. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, ᾤχετο

κῆλα θεοῖο, πάνυ καιρίως ἔχει τοῦ ῥήματος. οὐκ ἔστι γὰρ ἐν αὐτῷ λέξιν εὑρέσθαι καιριωτέραν τοῦ ᾤχετο. τοιοῦτον καὶ τὸ, οὐρῆας ἐπῴχετο, καὶ πρὸ αὐτοῦ τὸ, ἱστὸν ἐποιχομένην. τὸ δὲ καλέσσατο οὐ κοινὸν, ὡς τὸ ἐκάλεσεν, ἀλλὰ Ἀττικὸν, ὡς καὶ τὸ, καλοῦμαι Στρεψιάδην, παρὰ τῷ κωμικῷ (Nubb. 1223.). (Vers. 54.) Ὅτι πολλάκις ἄλλα μέρη λόγου *ἀντὶ ἄλλων λαμβάνονται διὰ τὴν πρὸς ἄλληλα συγγένειαν, οἷον ἀπαρέμφατα ἀντὶ ὀνομάτων, ὡς ἐν τῷ (Il. ά. 258.), περίεστε μὲν τῇ βουλῇ, περὶ δ᾽ ἐστὲ μάχεσθαι, ἤγουν περίεστε δὲ καὶ ὑπερέχετε καὶ ἐν τῇ μάχῃ. λαμβάνονται δὲ καὶ μετοχαὶ ἀντὶ ὀνομάτων, ὡς ὅτε τὴν τοῦ δεῖνος φαμὲν ἐρωμένην ἀντὶ τοῦ γυναῖκα, καὶ νόσον οὐλομένην τὴν ὀλεθρίαν· καὶ ὀνόματα ἀντὶ ἐπιῤῥημάτων, ὡς τὸ, πλατὺ χαίνειν ἀντὶ τοῦ πλατέως, καὶ ὠκὺ βαδίζειν ἀντὶ τοῦ ταχέως· καὶ ἀντωνυμίαι δὲ ἀντὶ ἐπιῤῥημάτων, ὡς τὸ ἄλλῃ ἀντὶ τοῦ ἀλλαχοῦ, καὶ ταύτῃ ἀντὶ τοῦ οὕτω. καὶ σύνδεσμος δὲ ἀντὶ προθέσεως λαμβάνεται, οἷον ὁ δὲ ἀντὶ τῆς εἰς, ἐν τῷ, Πυθῶδε ἤγουν εἰς Πυθὼ, καὶ ἀγορήνδε καὶ φύγαδε καὶ οἴκαδε ἀντὶ τοῦ εἰς ἀγορὰν καὶ εἰς φυγὴν καὶ εἰς οἶκον. ἔστι δὲ ἐξ ἀντιστρόφου καὶ πρόθεσιν εὑρεῖν ποτὲ λαμβανομένην ἀντὶ συνδέσμου, ὡς ὅτε τις εἴπῃ ὅτι ἐκ τῶνδε τάδε γενήσεται, *τουτέστιν ἕνεκεν τούτων τάδε συμβήσεται. ἐνταῦθα γὰρ ἡ ἐκ πρόθεσις ἰσοδυναμεῖ συνδέσμῳ τῷ ἕνεκεν. οὕτω δὲ πολλάκις νοεῖται καὶ τὸ ἐπὶ τούτοις ἀντὶ τοῦ διὰ ταῦτα καὶ ἕνεκεν τούτων. καὶ ὁ εἰπὼν δὲ ὅτι ὁ μῦθος κοινός ἐστι τῶν ῥητόρων ἐκ παραινέσεως ἀντὶ συνδέσμου τοῦ ἕνεκεν τὴν ἐκ πρόθεσιν ἔλαβε. καὶ ταῦτα μὲν οὕτως. Ἰστέον δὲ ὅτι, ὡς ἐν τῷ τοιόσδε, τοσόσδε,
34 τηλικόσδε, ὅδε, ἥδε καὶ τοῖς ὁμοίοις, οὕτω καὶ ἐν τῷ πόλεμόνδε, Πυθῶδε, φύγαδε, οἴκαδε, Ἄϊδόσδε καὶ τοῖς τοιούτοις, δυνατὸν ἐπέκτασιν μὲν εἶναι τὴν δε συλλαβὴν, λαμβάνεσθαι δ᾽ ἔξωθεν πρόθεσιν χάριν συντάξεως ἐντελοῦς, ὁποῖόν τι γίνεται καὶ ἐν τῷ, *τόδ᾽ ἱκάνεις, ἤγουν εἰς τόδε τὸ χωρίον, καὶ ἐν τῷ τῇδε, ὅ ἐστιν ἐν ταύτῃ τῇ ὁδῷ τυχὸν ἢ τῇ κώμῃ. ὅτι δὲ ἐπέκτασιν ποιεῖ οὐ μόνον τὸ ι ἐν τῷ οὑτοσὶ καὶ νυνὶ καὶ ἐνταυθὶ κατὰ τὸν τεχνικὸν Γεώργιον καὶ ὄψι, ὅθεν καὶ ὀψιμαθὴς, καὶ νυνμενί, φησι, καὶ νυνγαρὶ ἀντὶ τοῦ νῦν, ἀλλὰ καὶ τὸ η ἐν τῷ ὁτιὴ καὶ τίη ἀντὶ τοῦ τί βαρυτόνως, ἢ κατά τινας τιὴ ὀξυτόνως, καὶ ἐπειὴ ἀντὶ τοῦ ἐπειδή· ἔτι δὲ καὶ ἡ θα συλλαβὴ ἐν τῷ ἦσθα καὶ ἔφησθα καὶ τοῖς ὁμοίοις· ὁμοίως δὲ καὶ τὸ δ μετὰ τοῦ ι, οἷον ὁδὶ καὶ νυνδὶ ἀντὶ τοῦ νῦν καὶ ἐνθαδί· τὰ πλείω δὲ μᾶλλον ἡ δε συλλαβὴ, δῆλον ἐστί. ταύτῃ δὲ τῇ ἐπεκτάσει χαίρει μάλιστα ἡ ποίησις, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ ἄστυδε, ἅλαδε, πόλινδε, Τροίηνδε. οὕτω δὲ καὶ τὸ κλισίηνδε· περὶ ἧς κλισίης ἑτέρωθι ῥηθήσεται. ἀγορὰ δὲ ὁ τόπος τε τῆς συνάξεως καὶ τὸ *πλῆθος δὲ τὸ συναγόμενον καὶ αὐτὴ ἡ δημηγορία. παρὰ δὲ Ἡροδότῳ (VII. 58.) κεῖται καὶ πόλις Θρᾳκία καλουμένη Ἀγορά. ὅτι δὲ ἡ βουλευτικὴ ἀγορὰ τίμιόν τι καὶ θεῖον πρᾶγμα, δηλοῖ καὶ τὸ Διὸς Ἀγοραίου βωμὸν ἱδρῦσθαι ἀλλαχοῦ τε καὶ κατὰ Ἡρόδοτον περὶ Σικελίαν.
Ὅτι πιθανὸς ἀεὶ ἐν τοῖς πλάσμασιν ὢν ὁ ποιητὴς τοιοῦτος καὶ ἐνταῦθα ἐστὶ περὶ τὰς ἡμέρας τοῦ λοιμοῦ. εἰ μὲν γὰρ περὶ πρώτην εὐθὺς ἡμέραν ἢ δευτέραν ἢ τρίτην τὸ τῆς νόσου ἐζητεῖτο αἴτιον, ἀπίθανος καὶ οὐκ εὔπλαστος ὁ λόγος ἦν. τί γὰρ ἰδὼν βαρὺ ὁ Ἀχιλλεὺς ζητήσει τὴν αἰτίαν; πόθεν δὲ καὶ στοχάσεται ὅτι μηνίει Ἀπόλλων ὁ τῷ λοιμῷ ἐπιστατῶν, μηδενὸς παραδόξου συμβάντος; ἐπεὶ δὲ παρῆλθον ἤδη ἐννέα ἡμέραι, τόσον χωσαμένου Ἀπόλλωνος, καὶ τὸ κακὸν δέον ὂν κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἐν τοσαύταις ἡμέραις ὑπολωφῆσαι, εἰ μὴ θεόθεν ἦν, τὸ δὲ ἐπιπλέον προάγεται, τότε δὴ ζητεῖται τὸ αἴτιον. Ἀχιλλεὺς δὲ *ζητεῖ τὴν αἰτίαν καὶ οὐκ ἄλλος τις τῶν Ἑλλήνων, ὡς μὲν Ὅμηρος λέγει, ἐπεὶ αὐτῷ ἐν φρεσὶν ἔθετο Ἥρα, κηδομένη τῶν Δαναῶν διά τε τὸ ὑβρισθῆναι ὑπ᾽ Ἀλεξάνδρου τοῦ Τρωὸς καὶ θέλειν τὴν τῶν Ἑλλήνων σωτηρίαν ἐπὶ βλάβῃ τῶν Τρώων, καὶ ὅτι καὶ τὸ τῶν Ἀργείων πρωτόθετον Ἄργος αὐτῆς ἦν. ὅθεν Ἀργεία ἐλέγετο, ὅ ἐστι Πελοποννησία. ὡς δὲ ἡ ἀλληγορία φησὶν, Ὅμηρος γὰρ πολλαχοῦ ἐπικρύπτει ποιητικώτερον τὰς ἀληθεῖς αἰτίας, ὁ Ἀχιλλεὺς τὴν τοῦ λοιμοῦ αἰτίαν ζητεῖ διὰ τὸ ἰατρικὸς εἶναι, οἷα κατὰ τὴν ποίησιν μαθητευθεὶς ἰατρῷ τῷ Χείρωνι, ὡς καὶ μετ᾽ ὀλίγα ῥηθήσεται. ὁρῶν οὖν ὅτι νυκτὶ ὁ Ἀπόλλων, ὡς προείρηται, ἔοικε διὰ τὴν τοῦ ἀέρος πάχυνσιν καὶ ζόφωσιν, καὶ ὅτι ὁ ἀὴρ οὐκ εἰλικρινῶς ἔχει, ἀλλὰ πάνυ νοσοποιός ἐστι, θεομηνίαν εἶναι τὸ πάθος συμβάλλεται, πρῶτος τῆς τοῦ κακοῦ αἰτίας αἰσθόμενος ὡς ἰατρός. τοῦτο γὰρ ὁ μῦθος, φασὶν, αἰνίσσεται διὰ τὸ εἰπεῖν ὅτι ἡ Ἥρα τῷ Ἀχιλ*λεῖ ἐν φρεσὶν ἔθετο. Ἥρα μὲν γὰρ ὁ ἀήρ· Ἀχιλλεὺς δὲ ἐξ ἀέρος τὴν τοῦ κακοῦ αἰτίαν νοεῖ. καὶ ἄλλως δέ γε τὸν Ἀχιλλέα ποιεῖ Ὅμηρος νοοῦντά τε τὸ κακὸν καὶ ἀγορὰν συνάγοντα,

ἵνα πιθανὸν δόξῃ τὸ κατ᾽ αὐτοῦ μόνον ὀργισθῆναι τὸν Ἀγαμέμνονα, ὡς καὶ πρώτου καὶ μόνου ζητήσαντος καὶ λαλήσαντος καὶ διὰ τοῦτο τῆς Χρυσηΐδος αὐτὸν στερήσαντος. ἄνθρωπος γὰρ θυμούμενος οὐ προσλογίζεται τὸ δίκαιον, ἀλλ᾽ εἴτε δικαίως εἴτε ἀδίκως τὸν αἴτιον τοῦ ζημιωθῆναι κολάζει. Σημείωσαι δὲ καὶ ἐνταῦθα τὸ τῶν Ἑλλήνων δημοκρατικόν· Ἀχιλλεὺς γὰρ δίχα βασιλέως ἀγείρει τὸν λαόν. ὡς δὲ ὁ ποιητὴς καὶ εὐεπίφορός ἐστιν εἰς τὸν ἐννέα ἀριθμὸν καὶ διὰ τοῦτο δοκεῖ τισὶ κἀνταῦθα μὴ ἄλλον ἀριθμόν τινα θεῖναι, ἀλλὰ ἐννῆμαρ εἰπεῖν, πολλαχοῦ ἐν τοῖς ἑξῆς φανήσεται. τὴν δὲ κατὰ τὸν Ἀχιλλέα ἰατρικὴν δηλοῖ καὶ ἡ ἐπ᾽ αὐτῷ παροιμία, φαμένη χρησμῳδικῶς, ὡς ὁ τρώσας καὶ ἰάσεται, ἣν *ἔφηνε Τήλεφος ὁ Μυσὸς, ὑπ᾽ Ἀχιλλέως καὶ πληγεὶς καιρίαν καὶ ἰαθείς. ὅθεν καὶ Τηλέφεια τραύματα κακοήθη, ὁποῖα θεραπεύσοι ἂν Ἀχιλλεὺς, ὡς καὶ τὸ Τηλέφου· καθὰ καὶ Χειρώνεια, ὅσα δυσαλθῆ ὄντα δέοιντ᾽ ἂν ἰατροῦ τοῦ Χείρωνος. (Vers. 56.) Ἰστέον δὲ ὡς εἰπὼν ὁ ποιητὴς, κήδετο γὰρ Δαναῶν, ὅτι ῥα θνήσκοντας ὁρᾶτο, ἐπιτηδευτὴν παρίσωσιν ἐποίησε διὰ τοῦ κήδετο καὶ τοῦ ὁρᾶτο τῶν Ἰωνικῶν. ἄλλως γὰρ εἶχεν εἰπεῖν Ἀττικῶς, ὅτι ῥα θνήσκοντας ἑώρα. (Vers. 55.) Ὅτι δὲ Ἥρα ὁ ἀὴρ, δηλοῦται, φασὶ, καὶ ἐκ τοῦ ἀναγραμματισμοῦ. ἐξ ὧν γὰρ ἡ Ἥρα γραμμάτων, ἐκ τούτω λαλεῖται καὶ ὁ ἀήρ. τοῦτο δὲ 46 ὁμοιότητα τῶν ταυτογραφουμένων δη*λοῖ. τοιαῦτα τινὰ καὶ τὸ χόλος ὄχλος καὶ τὸ ἀρετὴ ἐρατὴ καὶ τὸ φλύαρος φλαῦρος παρ᾽ Ἀττικοῖς. καὶ ἐν τούτοις γὰρ συγγένειά τις, ὥς περ γράμμασιν, οὕτω καὶ ἐν νοήμασιν. οὕτω τις τῶν ἐπιτρίπτων κολάκων τὸ Ἀρσινόη Ἥρας ἴον ἀνεγραμμάτιζεν, αἰκάλλων θωπευτικῶς τὴν βασίλισσαν Ἀρσινόην, ὡς πρέπουσαν εἶναι Ἥρας ὀσφράδιον. τοῦ δὲ αὐτοῦ τύπου καὶ τὸ λιαρὸς ἱλαρός· ἤδη δέ που καὶ τὸ λόχος ὄχλος, καὶ τὸ ὀλίγος λοιγὸς, καὶ τὸ ὄλισθος λοῖσθος, καὶ τὸ χλόη χολὴ, καὶ τὸ ῥὰ ἄρ, δι᾽ ὧν δηλοῦται τὸ δή· καὶ τὸ ἀγρυπνία ἀργυπνία, καὶ τὸ Ἄτλας τάλας, καὶ τὸ παραχύτης, σαπρὰ τύχη, καὶ ἕτερα· ἐν οἷς καὶ τὸ κάρα καὶ ἄκρα, ταυτιζόμενα ἐν τῷ κατ᾽ ἄκρης· ἤδη δὲ καὶ τὸ καρὶς ἀκρίς. μάλιστα δὲ προσφυὲς εἰς τὸ κατὰ τὴν Ἥραν ἀναγραμματιζόμενον τὸ Ῥέα κύριον εἰς τὸ ἔρα, ὅ ἐστι γῆ, *εἰς ἣν δηλαδὴ ἀλληγορεῖται ἡ τοῦ Κρόνου γυνὴ Ῥέα κατὰ τὸ, ὀρεστέρα παμβῶτι γᾶ, μᾶτερ αὐτοῦ Διὸς, ὃ κεῖται παρὰ Σοφοκλεῖ (Philoct. 396.). Ἰστέον δὲ ὅτι τὰς γυναῖκας εἰωθὼς ὁ ποιητὴς ἐπιθετικῶς ἐπαινεῖν ἐκ μὲν τῶν κατὰ ψυχὴν δαΐφρονας καλεῖ καὶ ἰφθίμας καὶ κέρδεα εἰδυίας καὶ ὅσα ἄλλα ἐθέλει, ἀπὸ δὲ τῶν ἐκτὸς εὐπατερείας, εὐειδέας, καλλιπαρήους, ἑλικώπιδας, ῥοδοδακτύλους, βοώπιδας, ἀργυροπέζας καὶ ἕτερα. ἐνταῦθα δὲ λευκώλενον Ἥρην φησὶν, ὃ κατ᾽ ἀλληγορίαν τὸ διαφανὲς τοῦ ἀέρος αἰνίττεται. Ἰωνικὸν δὲ τὸ Ἥρη ὡς καὶ θήρα θήρη, πήρα πήρη, οὕτω καὶ Ἥρα Ἥρη· ὡς δὲ ἡ ὠλένη, ἀφ᾽ ἧς ἡ λευκώλενος, ἐκ τοῦ ὀλῶ τὸ πράττω γίνεται ἐπενθέσει τοῦ υ κατὰ Ἴωνας, ἵνα ᾖ οὐλένη καὶ Δωρικῶς ὠλένη, καὶ ἀλλαχοῦ εἰρήσεται. (Vers. 57.) Ὅτι τὸ ἤγερθεν σημαίνει μὲν ἐνταῦθα τὸ ἠθροίσθησαν, ἀπὸ θέματος τοῦ ἀγείρω. ἔστι δὲ Αἰολικόν· κανονίζεται δὲ ἀπὸ τῆς ἀγερθέντος μετοχῆς ἀποβολῇ τῆς *τος. πλατύτερον δὲ περὶ τούτου καὶ τῶν ὁμοίων ῥημάτων λεχθήσεται μετ᾽ ὀλίγα, ὅτε λέγει περὶ Ἀθηνᾶς ἐν τῷ, δεινὼ δέ οἱ ὄσσε φάανθεν. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ ἤγερθεν σημαίνει ποτὲ καὶ τὸ ἀνέστησαν ἀπὸ τοῦ ἐγείρω. διὸ ἐνταῦθα διασαφῶν ἑαυτὸν Ὅμηρος ἐπάγει μετὰ τὸ, οἱ δ᾽ ἐπεὶ οὖν ἤγερθεν, τὸ, ὁμηγερέες τ᾽ ἐγένοντο· περιφράζων τὸ ἤγερθεν καὶ οἱονεὶ λέγων ὅτι ταυτόν ἐστιν ἤγερθεν εἰπεῖν ἐν μιᾷ λέξει καὶ ὁμηγερέες ἤγουν ὁμοῦ ἀγηγερμένοι ἐγένοντο. (Vers. 58.) Ὅτι ἀναστὰς ὁ Ἀχιλλεὺς δημηγορεῖ. οὕτω δὲ ἦν ἔθος τοῖς παλαιοῖς κἂν βασιλεῖς ἦσαν, ὡς ἂν ἔχοιεν τοὺς κύκλῳ ἐπιστρέφειν καὶ ὑπὸ πάντων ἐπίσης ἀκούεσθαι. εἰ δέ ποτέ τις καθήμενος ἐδημηγόρησε, καινὸν τὸ πρᾶγμα ἐδόκει, καὶ ὁ τοῦτο ποιῶν παραιτήσεως ἐδέετο, καθά που ὁ Ἀγαμέμνων ποιήσει, ὅτε διὰ τὸ τετραυματίσθαι αὐτόθεν ἐξ ἕδρης διαλέγεται (Il. τ. 77.). καὶ ἐνταῦθα δὲ σημείωσαι, ὅτι σχῆμα ἐστὶ τὸ λεγόμενον κατὰ τὸ σιωπώμενον. *νοητέον γὰρ ὅτι καὶ σκῆπτρον κατέχει ὁ Ἀχιλλεὺς, οἷα ἔθους ὄντος καὶ τούτου. διὸ προϊὼν ἐν τῷ δημηγορεῖν καὶ εἰς τὸ σκῆπτρον ὄμνυσιν εἰπών· ναὶ μὰ τόδε σκῆπτρον, καὶ ὕστερον εἰς γῆν ῥίπτει αὐτό. (Vers. 59.) Ὅτι ἐξ αὐτοῦ τοῦ καιροῦ προοίμιον ὁ Ἀχιλλεὺς πορισάμενος φησί· νῦν ἡμᾶς οἴομαι παλιμπλαγχθέντας ἀπονοστήσειν, ἐὰν τὸν θάνατόν γε φευξούμεθα, ἐπειδὴ πόλεμός τε δαμᾷ καὶ λοιμὸς Ἀχαιούς. ἀεὶ δὲ σχεδὸν ἔθος Ὁμήρῳ οὕτω ποιεῖν καὶ ἐκ τῶν ἐγγὺς καὶ ὅ φασι παρὰ πόδας προοιμιάζεσθαι. τὸ δὲ παλιμπλαγχθέντας οἱ μὲν ἀντὶ τοῦ ἐκ δευτέρου πλανηθέντας

φασὶ, χρώμενοι τῇ τῶν νεωτέρων ἱστορίᾳ, τῇ λεγούσῃ ὅτι τὰ πρῶτα ἐπιστρατεύσαντες τῇ Τροίᾳ οἱ Ἕλληνες ἥμαρτον τῆς ὁδοῦ καὶ τὴν μηδὲν αὐτοῖς εἰς τιμωρίαν προσήκουσαν γῆν ἐληΐζοντο. ἡ δὲ ἦν ἡ ὑπὸ τῷ Τηλέφῳ Μυσία. ὁ δὴ Τήλεφος ἀντικαταστὰς ἐποίησέ τι κακὸν καὶ ἔπαθε. πέπονθε μὲν τραῦμα δεινὸν ὑπὸ Ἀχιλ*λέως, ἀμπέλου ἕλικι συμποδισθέντος αὐτῷ τοῦ ἵππου κατὰ Διονύσου πρόνοιαν καὶ πεσόντος εἰς γῆν· ἐποίησε δὲ τὸ ἀπράκτους ὑποχωρῆσαι τοὺς Ἕλληνας. ὡς δὲ τὸ τραῦμα εἶχεν ἀθεράπευτον, χρᾶται, καὶ ὁ χρησμὸς ἀνεῖπε τὸ θρυλλούμενον· ὡς ἄρα ὁ τρώσας ἰάσεται. πλέει γοῦν τὴν ταχίστην ἐπ᾿ Ἀχιλλέα καὶ συμβαίνει τὸν μὲν ἰάσασθαι τὴν ὠτειλὴν, τὸν δὲ δοῦναι μισθὸν τῆς ὑγείας τὴν εἰς Τροίαν ὁδηγίαν. ὡς οὖν ἅπαξ ποτὲ τὴν ἀρχὴν ἐπλανήθησαν, οὕτω, φασὶ, δέδιε καὶ νῦν ὁ Ἀχιλλεὺς, μὴ πάλιν πλαγχθῶσιν ἤτοι τὸ δεύτερον. καὶ οὕτω μέν τινες, ἀκολουθοῦντες καὶ τῷ γεωγράφῳ, εἰπόντι ὅτι ὁ τοῦ Ἀγαμέ*μνονος στόλος Μυσίαν, ὡς Τρωάδα, πορθῶν ἐπαλινδρόμησεν 47
αἰσχρῶς. ἄλλοι δὲ οὐκ ἀρεσκόμενοί φασιν, ὅτι οὔτε τὸ πάλιν ὅλως ἐπὶ τοῦ ἐκ δευτέρου κεῖταί που παρὰ τῷ ποιητῇ καὶ οὐδὲ φαίνεται ὁ ποιητὴς Τηλέφῳ ἢ ἑτέρῳ τινὶ ἀνατιθεὶς τὴν ὁδηγίαν τὴν εἰς τὸ Ἴλιον, ἀλλ᾿ ἢ τῷ μάντει Κάλχαντι· ἐρεῖ γὰρ ὅτι ὁ Κάλχας διὰ τὴν ἑαυτοῦ μαντοσύνην ἡγήσατο ταῖς τῶν Ἀχαιῶν νηυσὶν εἰς τὴν Ἴλιον· τάχα δὲ καὶ τῷ Ἀπόλλωνι, εἴ περ ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων, τουτέστιν ὁ ἥλιος, τὴν μαντοσύνην τῷ Κάλχαντι δέδωκε. φασὶ δὲ καὶ ἄλογον εἶναι δευτέραν ταύτην πλάνην παθεῖν τοὺς Ἕλληνας. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον ἐκεῖνο ἀληθῶς ἦν πλάνη· οὐ γὰρ εἶχον εἰδέναι, ὅποι πλέουσι. τοῦτο δὲ οὐκ ἂν ἔχοι τις πλάνην εἰπεῖν. τά τε γὰρ κατὰ τὴν Τροίαν οἴδασι καὶ οὐδὲ οἴκαδε πλανηθῆναι ἂν, ἀλλὰ νοστήσειν λεχθήσονται. *ταῦτα καὶ ἄλλα εἰπόντες φασὶ, κάλλιον εἶναι νοῆσαι τὸ παλιμπλαγχθέντας ἀντὶ τοῦ ὀπίσω μάτην απονοστήσαντας, ὡς ἐκ μεταφορᾶς βέλους τινὸς ἐμπελάσαντος στερεῷ τινὶ σώματι καὶ ὀπίσω στραφέντος. ὃ δὴ συνηθές ἐστι τῷ ποιητῇ λέγειν πάλιν πλάζεσθαι, ὡς ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα φανήσεται. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τοῖς Ἀπίωνος καὶ Ἡροδώρου εἰς τὸν Ὅμηρον ὑπομνήμασι γενναῖος ἀγὼν κεῖται τοῦ ἐκ δευτέρου τοὺς Ἕλληνας ἐπὶ Τροίαν στρατεῦσαι τῇ Μυσίᾳ τὰ πρῶτα προσβαλόντας καὶ ἀπωσθέντας ὑπὸ Τηλέφου. τόποι δὲ τῆς τοιαύτης κατασκευῆς ἄλλοι τε καὶ οὗτοι. Ἀχιλλεύς, φασι, τὴν Σκύρον ἑλὼν καὶ λῃσάμενος γυναῖκας ἐκεῖθεν τὴν Ἶφιν μὲν τῷ Πατρόκλῳ δίδωσιν, αὐτὸς δὲ τῇ τοῦ Λυκομήδους Δηιδαμείᾳ συγγίνεται, ἀφ᾿ ἧς Νεοπτόλεμος, ὁ ὕστερον συμμαχήσας τοῖς Ἕλλησι. δῆλον οὖν, φασὶν, ὡς ἐν τῇ πρώτῃ μάχῃ τὴν Σκύρον ὁ Ἀχιλλεὺς ἐπόρθησεν. εἰ γὰρ ἐν τοῖς ὕστερον *δέκα ἔτεσιν εἷλε τὴν Σκύρον, οὐκ ἂν οὐδὲ δεκαέτης που τοῖς Ἕλλησι συνεμάχησεν ὁ Νεοπτόλεμος. ἔτι δὲ ὑπονοεῖται, φασὶ, τῷ Φιλομηλείδῃ τῷ Λεσβίῳ πεπαλαικέναι Ὀδυσσεὺς, ὡς ἐν Ὀδυσσείᾳ λέγεται, κατὰ τὸν πρῶτον πλοῦν, ἡνίκα ἐπεξενοῦντο Λεσβίοις οἱ Ἕλληνες, οὐχ᾿ ὅτε Ἀχιλλεὺς ἐπολιόρκει αὐτοὺς ὡς πολέμαρχος. καὶ ὅτε δέ, φασιν, ἡ Πηνελόπη ἐρεῖ, ὅτι ἤδη μοι τόδε εἰκοστὸν ἔτος ἐστὶν ἐξ οὗ Ὀδυσσεὺς εἰς Τροίαν ἔβη, ἔστιν ὑπονοεῖν, ὅτι τὴν πρώτην δεκαετίαν ὧδε κἀκεῖ πλανώμενοι ἀνάλωσαν Ἕλληνες. ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὕτως, ἔχοντα πολλὰς ἀντιλογίας· ἡ δὲ Ὁμήρου γνώμη δήλη ἐστὶν, ἀποφηναμένου τὸν Κάλχαντα τοῖς Ἕλλησι τοῦ εἰς τὴν Τροίαν πλόου ἀφηγήσασθαι. Ἰστέον δὲ ὅτι ἔθος Ὁμήρῳ ἀδιαφορεῖν ἐν τοῖς δυϊκοῖς καὶ τοῖς πληθυντικοῖς καὶ ποτὲ μὲν πληθύνειν τὰ δυϊκὰ, ποτὲ δὲ δυάζειν τὸ πλῆθος, ὡς μυριαχοῦ φανήσεται. διὸ καὶ ἡ τοῦ Ἀχιλλέως δημηγορία οὕτως ἄρχεται· *νῦν ἄμμε, ἤγουν ἡμᾶς, παλιμπλαγχθέντας ὀΐω ἂψ ἀπονοστήσειν. ἔστι δὲ Αἰολικὸν τὸ ἄμμε, ὡς δῆλον ἐκ τῆς βαρυτονήσεως καὶ τῆς ψιλώσεως καὶ τῆς τῶν ἀμεταβόλων διπλώσεως. (Vers. 60.) Περὶ δὲ τοῦ ὀΐω καὶ τοῦ ἄψ, ὅ ἐστιν ὀπίσω, καὶ τοῦ δαμᾷ καὶ τοῦ λοιμὸς ἐν τοῖς ἑξῆς ῥηθήσεται. (Vers. 62.) Ὅτι ἐν τῷ εἰπεῖν, ἀλλ᾿ ἄγε δή τινα μάντιν ἐρείομεν, ἤγουν ἐρωτήσωμεν, ἢ ἱερῆα ἢ ὀνειροπόλον, ὀνειροπόλον μὲν λέγει τὸν περὶ ὀνείρους στρεφόμενον κἀκεῖθεν τὸ μέλλον προει-
36 δότα διὰ τοῦ κρίνειν ὀνείρους, ἱερέα δὲ τὸν τὴν θυτικὴν εἴτουν ἱερατικὴν μετιόντα καὶ δι᾿ ἐντόμων μαντευόμενον ἤγουν ἱερείων σφαγίων, ὁποῖον Σοφοκλῆς τὸν Τειρεσίαν ἱστορεῖ. μάντιν δὲ οἱ μὲν γενικῶς καὶ ἀδιορίστως εἶπον τὸν ἁπλῶς εἰδότα τὸ μέλλον καθ᾿ οἱονοῦν τρόπον μαντικῆς, ἕτεροι δὲ κατ᾿ ἐξοχὴν μάντιν ἐνταῦθα τὸν οἰωνοσκόπον ἐνόησαν. διὸ καὶ τοιοῦτος ἀνίσταται ὁ Κάλχας οὐχ᾿ ἱερεὺς, ταυτὸν δ᾿ εἰπεῖν θυηπόλος, οὐδὲ ὀνειροπόλος, ἀλλὰ οἰωνοπόλων, ὅ *ἐστι τῶν περὶ τοὺς αἰσίους οἰωνοὺς πολουμένων ἤτοι ἀναστρεφομένων, ὁ ἄριστος. ἔδει γὰρ ἕνα τῶν ὀνομασθέντων τριῶν ἀναστῆναι, ἢ μάντιν

ἢ ἱερέα ἢ ὀνειροπόλον. οὐκ ἦν δὲ οὔτε ἱερεὺς οὔτε ὀνειροπόλος ὁ ἀναστάς μάντις ἄρα ἤτοι οἰωνοπόλος κατὰ τὸν ποιητήν. Σοφοκλῆς δ᾿ ἂν εἴποι οἰωνοθέτης. ἀλλὰ τοῦτο μὲν πιθανόν ἐστιν. Ὅμηρος δὲ ἐν ἄλλοις ἕτερον ὁμολογουμένως ἔχει τὸν μάντιν παρὰ τὸν οἰωνοπόλον, λέγων· οὔτε τι μάντις ἐὼν οὔτ᾿ οἰωνῶν σάφα εἰδώς. καὶ ἔοικε τάχα εἶναί τι μέρος ἢ εἶδος μαντικῆς καὶ τὸ τοιοῦτον ὄνομα τὸ μάντις, 48 ἐξιδιασθέντος ἐν αὐτῷ τοῦ γενικοῦ ὀνόματος. καὶ ἴσως τοιοῦτος ἐστὶν ὁ ἐνθουσιαστὴς *ἤτοι ἔνθεος, οἱονεὶ μαινόμενος καὶ ἐξεστηκὼς ἐν τῷ προλέγειν τὰ μέλλοντα. ὅθεν καὶ μάντις παρὰ τὸ μαίνεσθαι εἴρηται. μανίαν γάρ τινα ἔνθεον ἐκστατικῶς οἱ μάντεις ἐν τῷ προλέγειν ἔπασχον· ὥστε γένος μὲν ὁ μάντις, εἴδη δὲ αὐτοῦ ὁ ἐνταῦθα μάντις, ἤγουν ὁ ἐνθουσιαστὴς, καὶ ὁ ἱερεὺς καὶ ὁ ὀνειροπόλος. ἰστέον δὲ ὅτι οὐκ ἔξω λόγου καὶ τὸ γενικῶς μὲν, ὡς καὶ προεῤῥέθη, νοῆσαι τὸν μάντιν, εἴδη δὲ αὐτοῦ εἰπεῖν τὸν ἱερέα καὶ τὸν ὀνειροκρίτην, ἵνα λέγῃ ὅτι ἐρωτηθήτω τις μάντις, οἷον ἱερεὺς ἢ ὀνειροπόλος. οὕτω καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ (ω. 246.) γένος εἰπὼν τὸ φυτὸν ἐπάγει τὰ εἴδη ἐν τῷ, οὐ φυτὸν, οὐ συκῆ, οὐκ ἄμπελος, οὐ μὲν ἐλαίη, καὶ ἑξῆς. τοιοῦτον καὶ παρ᾿ Εὐριπίδῃ (Hecub. 14.) τὸ, οὔτε ὅπλα οὔτ᾿ ἔγχος. γένος μὲν γὰρ τὰ ὅπλα, εἶδος δὲ τὸ ἔγχος. εἰ δὲ δύο τούτων μάντεων ὀνομασθέντων, ἱερέως καὶ ὀνειροπόλου, τρίτος ἀνίσταται ὁ ἐξ ἑτέρου *εἴδους οἰωνοπόλος Κάλχας, καινὸν οὐδὲν, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἀνύποπτον τὸν Ἀχιλλέα ποιεῖ. αὐτοῦ γὰρ ἄλλους ἐρωτηθῆναι θελήσαντος, ἕτερος ἀνέστη, ὃν οὐ προεκαλέσατο Ἀχιλλεύς. ἔστι δὲ νοῆσαι καὶ ὅτι ὁ αὐτὸς Κάλχας καὶ ἱερεὺς ὢν καὶ ὀνειροπόλος περὶ οἰωνοὺς μάλιστα εὐδοκίμει. διὸ καὶ ὡς παντοῖος ἀνίσταται ἤγουν ὡς τέλειος μάντις, καὶ οὕτως ἀμύμων κατὰ τὸν ποιητήν. (Vers. 63.) ὀνειροπόλος δὲ διχῶς, ἢ ὁ βλέπων αὐτὸς ὀνείρους καὶ κατ᾿ αὐτοὺς προλέγων, ὡς ὁ Ἀγαμέμνων ἐν τῇ β´ ῥαψῳδίᾳ, ἢ ὁ τοὺς ὑπ᾿ ἄλλων βλεπομένους διευκρινῶν, ὡς τοὺς τῆς Πηνελόπης ὁ Ὀδυσσεύς. καὶ εἰσὶν ἔγγραφοί τινες τέχναι ὀνειροκριτικαὶ, ὥς περ ἦσαν καὶ οἰωνιστικαὶ καὶ θυτικαὶ καὶ ἕτεραι. ὅτι δὲ τὸν οἰωνοπόλον ἐξέχειν οἶδεν ὁ ποιητὴς, δῆλον ἐκ τοῦ ὡσεπιπολὺ δι᾿ οἰωνοσκοπίας παρ᾿ αὐτῷ σημαίνεσθαι τὰ μέλλοντα. φανερὸν δὲ καὶ ὅτι οἶδεν ὁ ποιητὴς καὶ ἄλλους τρόπους μαντικῆς, τήν τε διὰ σημείων καὶ τεράτων καὶ τὴν διὰ τῆς *φήμης δὲ, ὡς ἐν Ὀδυσσείᾳ φαίνεται. πολλαὶ δὲ καὶ ἄλλαι παρὰ τοῖς παλαιοῖς τερθρεῖαι μαντικαί. φύλλων τε γὰρ ψόφοις τοῖς ἐν τῷ καίεσθαι προειδέναι τὸ μέλλον ᾤοντο καὶ λαχμοῖς τισὶ καὶ ἐνοδίοις συμβόλοις, ὁποῖον καὶ τὸ τοῦ Ἱπποκράτους λεγόμενον φέρεται, καὶ ἑτέροις μυρίοις, ὧν οὐδένα λόγον Ὅμηρος τίθεται, ὅς γε καὶ τὸν ὀνειροπόλον φαίνεται ὑποβιβάζειν τοῖς ἄλλοις διὰ τὸ περὶ πταιστὸν ὑποκείμενον καταγίνεσθαι, οἷα μὴ πάντων τῶν ὀνείρων ἀληθευόντων, ὡς καὶ ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ δείκνυσιν, ἀλλὰ μὴν καὶ ἐν τῷ εἰπεῖν· καὶ γάρ τ᾿ ὄναρ ἐκ Διός ἐστι. τοῦτο γὰρ εἰς λύσιν ἀπορίας ἐπήγαγεν, ὥς τινος ἐρωτήσοντος· τί οὖν καὶ ὀνειροπόλον ἐρωτήσομεν τὸν περὶ ψευδῆ καταγινόμενον, καὶ καθ᾿ Ἡρόδοτον εἰπεῖν, πεπλανημένα εἰς ἀνθρώπους ἐνύπνια περιεργαζόμενον; τοῦτο δὴ λύων φησὶν, ὅτι οὐ πάντες ὄνειροι ψευδεῖς, ἀλλά τινες ἂν γένοιντο καὶ ἐκ Διὸς, οὓς καὶ διοπέμπτους ἐκάλουν. οἱ δὲ τοιοῦτοι κυρίως εἶχον *τὴν τοῦ ὀνείρου κλῆσιν, ὡς τὸ ὂν ἤτοι τὸ ἀληθὲς εἴροντες καὶ λέγοντες. διὸ καὶ ὀμφὴ ὁ τοιοῦτος ὄνειρος ἐλέγετο διὰ τὸ τὸ ὂν φαίνειν. ἰστέον δὲ ὅτι κἄν τε εἴπῃ τις, καὶ γάρ τι ὄναρ, ἐμερίκευσε τὸν ἁπλῶς ὄνειρον, κἄν τε εἴπῃ, καὶ γάρ τε ὄναρ, ὁμοίως μερικῶς εἶπε διὰ τὸ ἀπροσδιορίστως καὶ δίχα ἄρθρου εἰπεῖν. ὁ δὲ εἰπὼν, καὶ γὰρ τὸ ὄναρ ἢ τοὖναρ ἢ πᾶν ὄναρ, ἐκεῖνος ἁπλῶς εἶπε καὶ οὐ πρὸς μέρος, ἀλλὰ καθόλου. καὶ ταῦτα μὲν ἐν τούτοις. οἱ δὲ παλαιοὶ ἐν τῷ, ἀλλ᾿ ἄγε δή τινα μάντιν ἐρείομεν, φασὶ καὶ ὅτι κοινή πώς ἐστι τέχνη ἰατρικὴ καὶ μαντική. Μελάμπους οὖν καὶ Πολύειδος ἀμφότεροι ἐπ᾿ ἀμφοῖν ἔνδοξοι ἐγένοντο. καὶ Αἰσχύλος δέ πού, φασι, τὸν ἰατρὸν μάντιν ὀνομάζει. καὶ Ἀχιλλεὺς δὲ ἰατρικῶς νοήσας τὰ κατὰ τὸν λοιμὸν μαντικῆς δέεται. (Vers. 62.) Ἰστέον δὲ ὅτι τε ἐν τῷ, ἀλλ᾿ ἄγε δὴ, τὸ ἄγε οὐκ ἔστι καθαρῶς ῥῆμα προστακτικὸν, ἀλλ᾿ ὡς ἐπίῤῥημα παρακελευσματικὸν κατὰ τὸ, φέρε, εἶα, ἄγρει δεῦρο καὶ τὰ τοιαῦτα. *ὧν ἴδιον τὸ καὶ ἑνικοῖς καὶ πληθυντικοῖς ῥήμασι συντάσσεσθαι. καὶ ὅτι τὸ ἐρείομεν πλεονασμὸν ἔχει καὶ αὐτὸ τῆς ει διφθόγγου. καὶ ὅτι ταυτόν ἐστιν ἱερέα εἰπεῖν καὶ ἐμπύρων γενόμενον καὶ ἐμπύροις χρώμενον κατὰ τὸ, ἐμπύρων ἐγενόμην. καὶ ὡς ἐμπύρῳ χρῆται τέχνῃ. καὶ ὅτι τὸ ὀνειροπόλος ὁμοίως τῷ οἰωνοπόλος σύγκειται. καὶ ὅτι τὸ, καὶ γάρ τ᾿ ὄναρ ἐκ Διός ἐστιν, ἐπεμβολή ἐστι συστατικὴ, ὡς εἴρηται, τοῦ ὀνειροπόλου. διὸ καὶ αὐτοῦ δίχα εὐοδοῦται ἡ σύνταξις οὕτως· ἀλλ᾿ ἄγε δὴ ἐρείομεν τὸν δεῖνα ἢ τὸν δεῖνα, ὃς

εἴποι ἂν, διὰ τί τόσον ἐχώσατο Ἀπόλλων, ὅ ἐστι συνεχέθη τῷ θυμῷ. ἔστι δὲ τοῦ χώσατο θέμα τὸ χῶ, ὡς καὶ τοῦ ἐῤῥώσαντο τὸ ῥῶ. τὸ *γὰρ χώω καὶ ῥώω καὶ ζώω καὶ τὰ τοιαῦτα οὐ κινοῦνται εἰς μέλλοντας. 49
(Vers. 65.) Ὅτι ἑκατόμβη ἡ θυσία οὐχ' ἁπλῶς, ἀλλ' ἡ πολυτελὴς, ἡ ἐξ ἑκατὸν δηλονότι κυρίως βοῶν. ἣν δὴ καὶ βούταν φόνον κατὰ τὴν τραγῳδίαν ὀρθῶς εἴποι τις ἄν· ὁποίαν καὶ ὁ παρὰ Ἡροδότῳ θύσας Κλεισθένης εὐώχει τοὺς τῆς θυγατρὸς μνηστῆρας καὶ τοὺς πολίτας· καθὰ καὶ χιλιόμβη ἡ ἀπὸ χιλίων.
37 καταχρηστικῶς μέντοι καὶ ἡ ἐξ ἑκατὸν ζῴων ἢ, καιριώτερον εἰπεῖν, βοσκημάτων τοῦ τῶν βοῶν μέρους συνεισάγοντος καὶ τὰ λοιπά. διὸ καὶ ὁ ποιητὴς εἰπὼν, εἴ περ εὐχωλῆς ἐπιμέμφεται καὶ ἑκατόμβης, ἐπάγει· εἴ πως βούλεται ἡμῖν τὸν λοιγὸν ἀμῦναι, ἀρνῶν κνίσης αἰγῶν τε τελείων μετασχών· ὡς τῇ ἑκατόμβῃ πάντως καὶ ἀρνῶν συνεισαγομένων καὶ αἰγῶν. οὕτω δὲ καὶ Σοφοκλῆς οἶδε. φησὶ γοῦν ἐν Τραχινίαις· τὰ πάνθ' ὁμοῦ ἑκατὸν συμ*μιγῆ βοσκήματα. συνᾴδει δὲ τῷ λόγῳ τούτῳ καὶ ὁ εἰπών· ποιοῦσιν ἑκατόμβας ἑκάστου γένους Ἑλληνικῶς, ὡς καὶ Πίνδαρος φησὶ, πάντα θύειν ἑκατόν. τινὲς δὲ ἑκατόμβην εἶπον τὴν ἐξ ἑκατὸν βάσεων ἤτοι ποδῶν, ὡς εἶναι τούτῳ τῷ λόγῳ ἑκατόμβην καὶ τὴν ἐκ ζῴων συντελουμένην τετραπόδων πέντε πρὸς τοῖς εἴκοσιν. καὶ οἱ μὲν ταῦτα εἰπόντες ὡρισμένον τι δεδηλώκασιν. ἄλλοι δὲ εἰς ἀοριστίαν τὸν λόγον ἐξαγαγόντες καὶ τὸ ἑκατὸν ἀντὶ τοῦ πολλὰ νοήσαντες ἀορίστως ἑκατόμβην φασὶ τὴν ἐκ πολλῶν ἁπλῶς ζῴων, οἷα τὸν ἑκατὸν ἀριθμὸν πολλάκις καὶ ἐπὶ τοιούτου σημαινομένου εὑρίσκοντες κείμενον, ὡς καὶ ἐν τῷ ἑκατόνζυγος ναῦς ἡ πολύζυγος, καὶ, ἑκατὸν δέ τε δούραθ' ἁμάξης, καὶ ἑκατόγχειρ Αἰγαίων, καὶ ἑκατόμπολις Κρήτη. οὐ μὴν τοιοῦτον καὶ αἱ Ἑκατόννησοι. ἐκεῖναι γὰρ ὡς Ἑκάτου ἤγουν Ἀπόλλωνος νῆσοι οὕτω λέγονται. σημείωσαι δὲ ὅπως ἐκ τοῦ αὐτοῦ μὲν παράγεται καὶ ἡ *ἑκατόμβη, ὅθεν καὶ τὸ ἑκατόμβοιον· ἡ δὲ σημασία αὐτῶν πλεῖστον ἔχει τὸ διάφορον, ὡς ἐν οἰκείῳ τόπῳ φανήσεται. καὶ ὅτι, εἰ καὶ πολλὰ ζῷα ἐν τῇ ἑκατόμβῃ, νικᾷ ὅμως τὸ τοῦ βοὸς ὄνομα διὰ τὸ τίμιον, ὃς καὶ ὀψέ ποτε κατήρχθη σφάζεσθαι, τυπούμενος καὶ ἐν νομίσμασιν. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ, εὐχωλῆς ἐπιμέμφεται, λείπει τὸ ἕνεκεν, ἵνα λέγῃ ὅτι ἐπιμέμφεται ἡμῖν ἕνεκεν εὐχῆς. καὶ τοῦτο δηλοῖ ὁ ποιητὴς καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς εἰπών· οὔτε εὐχῆς οὔτε ἑκατόμβης ἐπιμέμφεται, ἀλλ' ἕνεκ' ἀρητῆρος, ἐπιμέμφεται δηλαδή. ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, ἑκατόμβης ἐπιμέμψασθαι, ἱρῶν μηνίσαι φησὶν ἐν τοῖς ἑξῆς.
(Vers. 66.) Τὸ δὲ ἀρνῶν κατὰ τοὺς παλαιοὺς οὐκ ἀπὸ μονοσυλλάβου εὐθείας κλίνεται· ἄῤῥητος γὰρ ἡ τοιαύτη· ἀλλ' ἔστιν εὐθεῖα δισύλλαβος, ἀρὴν ἀρῆνος, καὶ ἐξ αὐτοῦ κατὰ συγκοπὴν τὸ, ἀρνὸς ἀρνὶ καὶ ἡ λοιπὴ κλίσις. ἐτυμολογεῖται δὲ ἡ λέξις παρὰ τὴν ἀρὰν, ὅ ἐστι τὴν εὐχὴν, ὅτι τε ἐν εὐχαῖς παρε*λαμβάνετο τὸ ζῷον θυόμενον καὶ ὅτι καὶ ἄλλως εὐκταῖον ἦν ἡ τῶν τετραπόδων κτῆσις τοῖς παλαιοῖς. κνίσσα δὲ λέγεται μὲν καὶ ἐπὶ λίπους καὶ ἄλλων τινῶν· ἐνταῦθα δὲ ἡ λέξις τὴν ἀπὸ κρεάτων ὀπτωμένων ἀνάδοσιν δηλοῖ τοῦ καπνοῦ. ὅτι δὲ ἡ κνίσσα καὶ δι' ἑνὸς σ γράφεται καὶ ἐκτείνει τὴν παραλήγουσαν καὶ ἐκ τοῦ κνῶ κνίζω γίνεται κατὰ τὸν Ἡρῳδιανὸν, δηλοῦται καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσσειαν. τὸ δὲ τελείων οὐ μάτην ὁ ποιητὴς προσέθετο· οὐδεμίαν γὰρ λέξιν εἰκῇ παραῤῥίπτειν οἶδεν αὐτός· ἀλλ' ὅτι τοῖς θείοις ὡς τελείοις προσάγειν χρὴ τέλεια· ἢ καὶ πρὸς ἀντιδιαστολὴν εἶπε τοῦτο τῶν ἀρνῶν οὐ τελείων ὄντων· ἀτελεῖς γὰρ οἱ ἄρνες ἔτι. ὁ μέντοι ἀρνειὸς τέλειός ἐστιν, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ δηλοῖ ὁ ποιητής.
(Vers. 67.) Λοιγὸς δὲ ὁ ὄλεθρος ἢ ἀπὸ τοῦ λείπω κατὰ τοὺς παλαιούς· ὅθεν καὶ ὁ λοιμός, φασιν, ὁ κατά τε νόσον καὶ ὁ φθορεύς· ἢ μᾶλλον παρὰ τὸ λέγω ὁ λέγων, ὅ ἐστι κοιμίζων εἰς θάνατον· μάλι*στα δὲ παρὰ τὸ ὀλίγος μεταθέσει τοῦ ο, ὁ ὀλιγῶν τοὺς ζῶντας. εἰσὶ δὲ καὶ ἕτεραι μεταθέσεις τοιαῦται, ἐν αἷς φανεῖται εἶναι καὶ ὁ λοῖσθος. ἐκ δὲ τοῦ λοιγὸς καὶ ὁ βροτολοιγὸς καὶ ὁ ἀθηρηλοιγὸς καὶ τὸ λοίγιον. ἀμῦναι δὲ λέγει τὸ ἀπροφασίστως βοηθῆσαι δίχα μύνης, ὅ ἐστι προφάσεως· μύνην γὰρ ἐν Ὀδυσσείᾳ ὁ ποιητὴς λέγει τὴν πρόφασιν.
*(Vers. 68.) Ὅτι ὁ ἤτοι καὶ ὁ μὲν ἄλλως ἀδιάφοροι 50
ὄντες ὅμως διαφέρουσι, καθότι ὁ μὲν ἤτοι ἐν καταρχῇ ἀεὶ λόγου τίθεται, οἷον, ἤτοι ὅ γ' ὡς εἰπὼν κατ' ἂρ ἕζετο. ὁ δὲ μὲν σύνδεσμος οὐ πίπτει ποτὲ ἐν λόγου ἀρχῇ, οἷον, ἀλλὰ σὺ μὲν ταύτην θεῷ πρόες. καὶ ὁ μὲν ἤτοι ποιητικός ἐστιν, ὁ δὲ μὲν τῆς κοινῆς φράσεως. τοιοῦτον δέ τι καὶ περὶ τοῦ ἀτὰρ καὶ αὐτὰρ καὶ δὲ ῥηθήσεται. ἰστέον δὲ ὡς οἱ μεθ' Ὅμηρον τὸ ἤτοι χυδαϊστὶ μὲν ἑρμηνευτικὸν οἴονται σύνδεσμον, καθὰ καὶ τὸ ἤγουν καὶ εἴτουν· ἀκριβῶς δὲ νοήματα διαζευγνύουσιν ἐν αὐτῷ, οἷον, ἤτοι τέθνηκεν ἢ ζῇ· καὶ, ἤτοι ἄνθρωπος ἦν ἢ ἕτερον ζῷον.
(Vers. 69.) Ὅτι τὸν Θεστορίδην Θεστόρειον

κτητικῶς λέγει ὁ Σοφοκλῆς. (Vers. 70.) Ὅτι τὸ ἤδη ἀντὶ τοῦ ἠπίστατο διὰ τῶν δύο η̄ παρὰ τῷ ποιητῇ 38 γράφεται δι᾿ αἰτίαν τοιαύτην. ἔθος τοῖς Ἀττικοῖς πολλάκις τὴν διὰ τοῦ ε̄ καὶ ῑ δίφθογγον διὰ τοῦ η̄ καὶ ῑ προάγειν, καὶ οὐ μόνον ἐν τῷ ἱερῇς καὶ βασιλῇς καὶ ἱππῇς, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ *ῥημάτων, ὡς ὅτε τοῦ ᾔκαζον τὴν ἄρχουσαν διὰ τοῦ η̄ προάγουσιν· ὁμοίως δὲ καὶ τοῦ ᾔειν, ὃ δηλοῖ τὸ ἦλθον. ὥς περ γὰρ ἀπὸ τοῦ εἰκάζω τὸ ᾔκαζον, οὕτω καὶ ἀπὸ τοῦ εἴω τὸ πορεύομαι τὸ ᾔειν προάγεται, τῶν μὲν ἐνεστώτων ἐχόντων τὴν διὰ τοῦ ε̄ καὶ ῑ γραφὴν, τῶν δὲ ἀπ᾿ αὐτῶν παρῳχημένων διὰ τοῦ η̄ καὶ ῑ τὴν τῆς ἀρχούσης ἀπαρτιζόντων δίφθογγον. κατὰ τὸν ὅμοιον δὴ τρόπον καὶ τὸ ᾔδειν, ὃ δηλοῖ τὸ ἠπιστάμην, ἀπὸ τοῦ εἴδω τὸ ἐπίσταμαι γεγονὸς, ὅμως ἐν τῇ παραληγούσῃ, κατὰ τὴν παλαιὰν καὶ αὐτὸ Ἀτθίδα τὸ η̄ μετὰ τοῦ ῑ ἔχει. καὶ οὕτω μὲν καθίσταται ἡ παραλήγουσα. ἡ δὲ λοιπὴ σκευωρία τοῦ ῥήματος τοιαύτη ἐστίν. ἔθος Ἰωνικὸν ἐκράτησε τοὺς ἐνεργητικοὺς ὑπερσυντελίκους διὰ τοῦ ε̄ καὶ ᾱ προάγειν κατὰ τὴν λήγουσαν τοῦ πρώτου προσώπου τῶν ἑνικῶν. τὸ γοῦν ἐπεποιήκειν πεποιήκεα φασὶν Ἴωνες καὶ τὸ ἐτετύφειν τετύφεα καὶ τὸ ᾔειν ᾔεα, οἷον, ᾔεα πολλὰ γουνούμενος. ὡσαύ*τως καὶ τὰ λοιπά. οὕτω γοῦν καὶ τὸ ᾔδειν διαλύοντες ᾔδεα λέγουσιν, ὡς τὸ, εἰ γὰρ ἐγὼ τάδε ᾔδεα. τούτου δὲ κερασθέντος γίνεται ᾔδη ἐν πρώτῳ προσώπῳ καὶ δηλοῖ τὸ ἠπιστάμην, οἷον, ᾔδη ἐγὼ, τουτέστιν ἐγίνωσκον. καὶ εἰσὶ τούτου χρήσεις παρά τε ἄλλοις καὶ Σοφοκλεῖ. τοῦ τοίνυν πρώτου προσώπου τοῦ ᾔδεα τὸ ε̄ καὶ τὸ ᾱ εἰς η̄ κεράσαντος ἐκβαίνει καὶ τὸ τρίτον ὁμόφωνον καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὴν αὐτὴν ἔχει γραφήν. εἰ δὲ ἀδύνατον κατὰ τὴν αὐτὴν διάλεκτον καὶ τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν ὁμοφωνεῖν τὸ τρίτον τῷ πρώτῳ, ἀλλ᾿ ὁ τοιοῦτος κανὼν ἐπὶ τῶν ἀσυναιρέτων ῥημάτων εἴρηται. τὰ δὲ συναιρεθέντα, ἐπεὶ πάσχουσι καὶ οὕτω, τῆς πρωτοτυπίας κατ᾿ ἀνάγκην ἐκπίπτουσιν, οὐδὲ τὴν τοῦ κανόνος φυλάττουσι παρατήρησιν. ἐνταῦθα δὲ ἰστέον καὶ ὡς ἔθος πολλάκις τῷ ποιητῇ, ὁπηνικὰ τὴν ἀρχὴν προσώπου μνησθείη τινὸς ἢ ἐπιφανοῦς ἢ ἄλλως αὐτῷ χρησίμου, λαλεῖν τι περὶ αὐτοῦ ἐγ*κωμιαστικὸν καὶ οὕτως αὐτὸ ἐγγράφειν καὶ οἷον ἐγκαθίζειν εἰς μνήμην ταῖς τῶν ἀκροωμένων ψυχαῖς. καὶ τοῦτο πολλαχοῦ μὲν ποιήσει· ἄρχεται δὲ τῆς τοιαύτης μεθόδου ἐνταῦθα πρῶτον ἀπὸ τοῦ Κάλχαντος. γένος τε γὰρ αὐτοῦ ἐκτίθεται, Θεστορίδην λέγων αὐτὸν, καὶ τέχνην, ὅτι δηλαδὴ μάντις ἄριστος. ᾔδη γάρ, φησι, τά τ᾿ ἐόντα, καὶ ἑξῆς. καὶ γὰρ ἐκ Μελάμποδος ἱστορεῖται κατάγεσθαι, τοῦ ἐξοχωτάτου ἐν μάντεσιν, ὡς ἐν Ὀδυσσείᾳ ἱστόρηται. ἡ δὲ τοιαύτη τῷ ποιητῇ μέθοδος ἀφορμὴ γίνεται τοῦ πολλὰ ἱστορεῖν. ἐν γὰρ τοιούτοις τόποις καὶ γενεαλο-

51 γεῖ καὶ τοπογραφεῖ καὶ πράξεις ἀρχαίας ἐκτίθεται καὶ ἄλλα καλὰ μυρία *ποιεῖ. περίπυστος δὲ τὰ εἰς μαντικὴν ὁ Κάλχας, εἰ καὶ τὰ εἰς τελευτὴν ἐδυστύχησεν· ὃς Μόψῳ, τῷ ἐγγόνῳ Τειρεσίου, περιτυχὼν περί που Κολοφῶνα κατὰ τὸν γεωγράφον· ἄλλοι γὰρ ἄλλως ἱστόρησαν· καὶ ἡττηθεὶς ἐπὶ μαντικῇ διὰ λύπην ἀπέθανε, σφαλεὶς μὲν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὀλύνθων τοῦ ἐρινεοῦ, ὡς καὶ Λυκόφρων ἱστορεῖ, οἳ τὸν ἀριθμὸν ἦσαν μύριοι κατὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ γεωγράφου, μέτρῳ δὲ μέδιμνος ἑνὸς ὀλύνθου περιττεύοντος· ἀστοχήσας δέ, φησι, καὶ τοῦ προβλήματος τῆς ὑὸς, ἥ τις τρεῖς εἶχε χοίρους, ὧν ἡ μία θῆλυς. ὅτι δέ τινες φασιν, ἐν τῇ τοῦ Κάλχαντος Ὁμηρικῇ γενεαλογίᾳ στίχους ἐκλελοιπέναι, ὁ Πορφύριος ἱστορεῖ, ἐκτιθέμενος καὶ στίχους δύο, ἐν οἷς Εὐβοεύς τε φαίνεται εἶναι καὶ Ἄβαντος ἀπόγονος. Ὅτι δὲ κάλχη ἡ πορφύρα, καὶ ἀπ᾿ αὐτῆς Κάλχας, ὁ ἢ πορφύρων, ὅ ἐστιν, ἐν βάθει βυσσοδο*μεύων μαντικὰ, ἢ ἀλλοῖα τινά· ἢ ὁ κατὰ χρόαν οἷον κάλχεος, ἤγουν πορφύρεος, καθ᾿ ὁμοιότητα τοῦ Ὁμηρικοῦ φοίνικος· καὶ ὅτι καλχαίνειν ἔπος ἢ τὸ πορφύρειν κατὰ νοῦν βύθιον ὡς ἐκ τῆς κάλχης, ἢ τὸ μαντεύεσθαι ὡς ἐκ τοῦ Κάλχαντος, δῆλον ἀπὸ τῶν παλαιῶν. ὅτι δὲ ὁ οἰωνοπόλος καὶ οἰωνόμαντις λέγεται καὶ οἰωνοθέτης καὶ οἰωνιστὴς, δηλοῦσιν οἱ παλαιοὶ, παρ᾿ οἷς καὶ ἡ ὀνειροκριτικὴ περιφραζομένη μαντεία λέγεται βροτῶν δεινοῖς ἐν ὀνείροις. Ὅτι ἀρετὴ μάντεως εὐδοκίμου, εἰδέναι τὰ κατὰ τὴν χρονικὴν τριμέρειαν. διὸ καὶ ὁ ποιητὴς ἐπαινῶν τὸν Κάλχαντα ὡς εὖ εἰδότα τῆς μαντικῆς φησίν· ὃς ᾔδη τά τ᾿ ἐόντα τά τ᾿ ἐσσόμενα πρό τ᾿ ἐόντα, ἤτοι τά τε ἐνεστῶτα τά τε μέλλοντα καὶ τὰ προγενόμενα. ὅρα δὲ ὅπως ἀπὸ τοῦ ἐνεστῶτος ἀρξάμενος πρεσβεῖόν τι τῷ τοιούτῳ χρόνῳ χαρίζεται καὶ οὕτως ἐντρέπει τοὺς ἐξοστρακίζοντας τὸν ἐνεστῶτα καὶ μόνον παρῳχημένον χρό*νον καὶ μέλλοντα δοξάζοντας. Ἰστέον δὲ ὅτι παρὰ μὲν τοῖς ὕστερον ὢν λέγεται καὶ ὄντα καὶ τὰ ὅμοια, παρὰ δὲ τῷ ποιητῇ ἀναλόγως μάλιστα μετὰ τοῦ ε̄ ἀεὶ τὰ τοιαῦτα προφέρονται· ἐὼν γὰρ λέγει καὶ ἐόντα καὶ αἰὲν ἐόντες καὶ ἀγέραστος ἔω καὶ τὰ ἄλλα ὁμοίως.

καὶ ἔχει οὕτως ἡ ἀκολουθία τῶν λέξεων. ἔστι γὰρ ἔω ῥῆμα, οὗ ὁ μέλλων ἔσω, ὁ δεύτερος ἀόριστος ἦον, ἡ μετοχὴ ἐών. ἐξ οὗ τὸ ἐόντος καὶ ἐόντα καὶ ἐοῦσα καὶ τὰ λοιπά. (Vers. 71.) Ὅτι τὸ ἡγεῖσθαι ἐπὶ μὲν ἀρχῆς τινὸς λαμβανόμενον καὶ ἐξουσίας γενικῇ φαίνεται συντάσσεσθαι· οἷον, ὁ Ἀγαμέμνων ἡγεῖται τῶν Ἑλλήνων. ἐπὶ δὲ προοδεύσεως καὶ ὁδηγίας δοτικῇ μάλιστα συντάσσεται· ὡς τὸ, Κάλχας ἡγήσατο ταῖς ναυσὶ τῶν Ἑλλήνων εἰς Τροίαν. τοῦτο δὲ καὶ ἀφηγεῖσθαι παρὰ τοῖς ὕστερον λέγεται. ταυτὸν γὰρ παρ' αὐτοῖς τὸ ἡγεῖσθαι καὶ προηγεῖσθαι καὶ ἀφηγεῖσθαι, ναὶ μὴν καὶ τὸ ἐξηγεῖσθαι. Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ τοιοῦτον ἐλλει*πτικῶς ἐῤῥέθη· ὡς ἐάν γε κατὰ τὸ πλῆρες λεχθείη, καὶ αὐτὸ γενικῇ συντάσσεται. ἔστι γὰρ τὸ ὅλον τοιοῦτον· Κάλχας ἡγήσατο ταῖς ναυσὶ τοῦ πρὸς τὴν Τροίαν πλοῦ. ὁμοίως δὲ συμβιβάζεται καὶ τὸ, Ποσειδῶν ἡγεῖται τοῖς πλέουσι, καὶ ὅσα τοιαῦτα. περὶ δὲ τῆς τοιαύτης συντάξεως καὶ τῆς τοῦ ἀνάσσειν καὶ τοῦ ἄρχειν καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς ῥηθήσεται. ἰστέον δὲ ὡς οἱ μεθ' Ὅμηρον ἔστιν ὅτε καὶ
39 ἀντὶ τοῦ οἴεσθαι τὸ ἡγεῖσθαι τιθέασιν. Ὅτι οὐ μόνον διὰ τοῦ ῑ αἱ ἐπεκτάσεις εἰσὶν, ὡς ἐν τῷ οὑτωσὶ καὶ ταυτὶ καὶ νυνὶ, ἔτι δὲ καὶ διὰ τῆς δε̄ συλλαβῆς, ὡς προείρηται, καὶ διὰ τῆς θᾱ δὲ ὁμοίως, ὡς δηλοῖ τὸ ἔφησθα, ἦσθα, ἐθέλησθα, καὶ τὰ τοιάδε· ἀλλ' οἵ γε παλαιοὶ καὶ τὸ ω τὸ μέγα ἔν τε ἄλλοις καὶ ἐν τῷ, Ἴλιον εἴσω, ἐπέκτασιν εἶναι φασὶ, νοοῦντες τὸ εἴσω ἀντὶ αὐτῆς ἐκείνης τῆς εἰς προθέσεως. τοῦτο δὲ οὐδὲν καινὸν, ἐὰν καὶ ἀντὶ ἐπιῤῥήματός τις νοήσῃ, διφορουμένου κατὰ τὴν σύνταξιν. ὥς περ γὰρ ἀπὸ τῆς *ἐξ προθέσεως ἀεὶ γενικῇ συντασσομένης τὸ ἔξω ἐπίῤῥημα γενόμενον ἀεὶ καὶ αὐτὸ τὴν γενικὴν ἔχει σύνταξιν, οὕτως οὐδὲν παράλογον, εἰ καὶ τὸ εἴσω γενόμενον ἀπὸ τῆς εἰς προθέσεως διφορουμένης ἐν τῇ συντάξει διφορεῖται καὶ αὐτὸ καθ' ὁμοίωσιν ἐκείνης. καὶ ἐπεί περ ἡ εἰς πρόθεσις καὶ αἰτιατικῇ κοινῶς οἶδε συντάσσεσθαι, ναὶ μὴν ἀλλὰ καὶ γενικῇ Ἀττικῶς, ὡς τὸ εἰς Ἅιδου, διὰ τοῦτο καὶ τὸ εἴσω ποτὲ μὲν οὕτω συνταχθήσεται· Ἴλιον εἴσω· ποτὲ ἄλλως, οἷον εἴσω τοῦ οἴκου. (Vers. 72.) Ὅτι πρὸς ὁμοιότητα τοῦ τοξοσύνη, βριθοσύνη καὶ ἑτέρων ὁμοίων, ἃ ἐν τοῖς ἑξῆς φανεῖται, λέγει Ὅμηρος ἐνταῦθα μαντοσύνην τὴν μαντικὴν *τέχνην, εἰπὼν ὡς ἡγήσατο Κάλχας νηυσὶν Ἀχαιῶν εἰς Ἴλιον, οὐ 52
πειραθεὶς ἄλλως τοῦ τόπου, ἀλλὰ ἣν διὰ μαντοσύνην, τὴν οἱ πόρεν Ἀπόλλων ὡς ἐπιστατῶν καὶ μαντικῆς, καθὰ πολλαχοῦ φαίνεται, οἷα ἥλιος. τὸ δὲ, ἣν διὰ μαντοσύνην, ἀντὶ τοῦ διὰ ἰδίαν μαντικήν· καὶ ἔστιν ἡ σύνταξις τρόπου ποιητικοῦ, ὃς λέγεται μὲν ἀναστροφὴ, κεῖται δὲ μυριαχοῦ τῆς ποιήσεως. τοιοῦτον δὲ καὶ πρὸ τούτων, τὸ βῆ δὲ κατ' Οὐλύμποιο, ἀντὶ τοῦ κατέβη· καὶ ἀλλαχοῦ, βῆ δὲ κατ' Ἰδαίων ὀρέων· καὶ παρ' Ἡσιόδῳ τὸ, ὅν τε διὰ, ἤγουν δι' ὅν. (Vers. 74.) Ὅτι ὁ τοῖς ῥηθεῖσιν ἐπενηνεγμένος στίχος τρίβραχυν ἔχων πόδα ἐν τῷ, Διὶ φίλε, λαγαρός ἐστι. θεραπεύεται δὲ τὸ πάθος ἀπεναντίας τῷ προκοιλίῳ. ἐκεῖνο μὲν γὰρ ἡ συνίζησις ἰᾶται, τοῦτο δὲ ἡ ἔκτασις τῆς ληγούσης τοῦ Διὶ, ἐκ τοῦ σφηκώδους τῆς ἐν τῷ διχρόνῳ βραχύτητος διαφυσᾷ, οἷον *πρὸς ὄγκον σπονδειακόν. (Vers. 75.) Ὅτι οὐχ ὁμοίως τῷ ποιητῇ σεμνοί εἰσιν ἐν τοῖς μύθοις οἱ μετ' αὐτὸν ποιηταί. ποῦ γὰρ σεμνὸν, Ὁμήρου ἑκατηβελέτην εἰπόντος τὸν Ἀπόλλωνα, μυθεύεσθαι τὸν Σιμωνίδην, ὡς ἑκατὸν βέλεσιν ἀνεῖλεν ὁ Ἀπόλλων τὸν ἐν Πυθοῖ δράκοντα, δέον ὂν μιᾷ βολῇ νεκρῶσαι τὸ θηρίον· οὐ γὰρ ἀρετὴ τοξότου τὸ πολλὰ βαλόντα βλάψαι. οὔκουν ἑκατηβελέτης ὁ τοιοῦτος, ἀλλ' ὁ ἕκαθεν βάλλων. τοῦτο γὰρ ἰδιότης τοξεύοντος. διὸ καὶ ἑκάεργος ὁ αὐτὸς, ὡς ἕκαθεν εἴργων. δύο οὖν τῶν ἐπιῤῥημάτων τοῦ ἑκὰς καὶ ἕκαθεν ἀπὸ μὲν τοῦ ἑκὰς ἑκηβόλος λέγεται, ἀπὸ δὲ τοῦ ἕκαθεν ἑκατηβελέτης. εἰ δέ τις ἑκατηβελέτην Ἀπόλλωνα εἰπεῖν θέλει ὡς ἀπὸ ἑκατὸν βελῶν, κάλλιον οὕτως εἰπεῖν αὐτὸν, ὡς ἑκατὸν, ἤγουν πολλὰ, ἔχοντα βέλη. διὸ καὶ Πίνδαρος εὐρυφαρέτραν αὐτὸν λέγει. (Vers. 76.) Ὅτι τὸ ἐγὼ συμφώνου μὲν ἐπιφερομένου ἀπρόσληπτόν ἐστι τοῦ ν̄ φωνήεντος δὲ ἐπαγομένου ἐφέλκεται ν̄ παρὰ *τῷ ποιητῇ, οἷον· τοιγὰρ ἐγὼν ἐρέω. ἔστι δὲ τὸ τοιγὰρ ἀντὶ τοῦ τοιγαροῦν, ὅ περ καὶ τοίνυν καὶ τοιγάρτοι λέγεται. οὕτω καὶ τὸ νῦ παραπληρωματικὸν ἀντὶ τοῦ δὴ σπανιώτατα μὲν, γίνεται δ' ὅμως ἐφελκυστικόν ποτε τοῦ ν̄ καὶ αὐτὸ, καὶ οὐ μόνον ἐν τῷ τοίνυν, ἀλλὰ καὶ παρ' Εὐριπίδῃ ἐν τῷ, σῶσόν νυν αὐτὸν μήδ' ἔρα τοῦ πλησίον. ἐπὶ δὲ τοῦ κε̄ παραπληρωματικοῦ καὶ τῶν εἰς θεν ἐπιῤῥημάτων ἐκδηλότερος ὁ τοιοῦτος ἐφελκυσμός. Ὅτι ὁ Κάλχας οἷα μάντις εἰδὼς τὸ τῆς δημηγορίας ἀποτέλεσμα καὶ ὅτι μεγάλα λυπήσει τὸν βασιλέα ἐφ' οἷς ἐρεῖ, οὐκ εὐθὺς ἅμα τῷ τοῦ Ἀχιλλέως λόγῳ τὴν τοῦ λοιμοῦ αἰτίαν ἐκτίθεται, ἀλλὰ πρῶτα μὲν οἷον ἀπολογεῖται ὡς οὐχ ἑκὼν λαλῶν, ἀλλὰ διὰ τὸ τὸν Ἀχιλλέα κελεύειν τὸν Διὶ φίλον.

εἶτα καὶ τὸ δέος ἐνδεικνύμενος τὸ πρὸς τὸν βασιλέα, θεραπεύων δὲ καὶ τὸ πλῆθος, ὡς φόβῳ τοῦ ἄρχοντος μὴ φθάσας προειπεῖν τὰ κακά, ἑπτὰ ταῦτα ἐκ τοῦ Ἀχιλ*λέως ἀπαιτεῖ, προασφαλιζόμενος ἑαυτόν· συνθήκην ἐπὶ βοηθείᾳ, εἴ τινα λυπήσει ἐφ' οἷς εἴπῃ· σύνθεο γάρ, φησι· καὶ συνθήκην οὐχ' ἁπλῶς, ἀλλὰ ἔνορκον· φησὶ γάρ, καί μοι ὄμοσον· καὶ βοήθειαν οὐ τὴν τυχοῦσαν ζητεῖ, ἀλλὰ ψυχῇ ὅλῃ καὶ μὴ ἄχρι μόνον ἀφοσιώσεως· ὄμοσον γάρ, φησι, πρόφρων μοι ἀρήξειν· καὶ οὐδὲ ἀτελῶς βοηθηθῆναι θέλει, οἷον λόγοις ψιλοῖς ἢ ἔργοις μόνοις, ἀλλὰ καὶ ἐν ἔπεσιν, εἴ περ παρά τινος ὑβρίζοιτο, καὶ ἐν χερσίν, εἴ τις τύπτειν ἐθέλει αὐτόν· εἶτα δὴ τὴν κορυφαίαν ἀξίωσιν ἐπιτιθεὶς ἀπαιτεῖ καὶ κατὰ παντὸς προσώπου βοηθῆσαι αὐτῷ, κἂν μέγιστον ἐκεῖνο εἴη· ὀΐομαι γάρ, φησιν, ἄνδρα χολωσέμεν, ὃς μέγα πάντων Ἀργείων κρατέει καί οἱ πείθονται Ἀχαιοί· προσαπαιτεῖ δὲ καὶ μὴ τὴν σήμερον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ μέλλον ἐπάρηξιν· τοῦτο γὰρ δηλοῖ τό, εἴ περ γάρ τε χόλον γε καὶ αὐτῆμαρ καταπέψῃ, ἀλλά γε καὶ μετόπισθεν ἔχει κότον, ὄφρα τελέσσῃ, ἐν *στήθεσσιν ἑοῖσι· μονονουχὶ γὰρ λέγει, ὡς οὔ μοι χρεία τῆς πρὸς τὸ παρὸν βοηθείας, ἀλλὰ τῆς εἰς τὸ μέλλον μάλιστα, εἴ γε τοιοῦτον ἄνδρα μέλλω λυπήσειν, ὃς ἀμύνασθαί με καὶ μετὰ ταῦτα δύναται· εἶτα ἐπὶ πᾶσιν, ὡς ἀπαιτήσας μεγάλα, ἐπάγει· σὺ δὲ φράσαι, εἴ με σαώσεις, τουτέστιν, εἰ δυνηθείης οὕτω μεγάλῳ πράγματι ἀντικαταστῆναι καὶ προσώπῳ, ἐξ οὗ κίνδυνός μοι καραδοκεῖται. ἑπτὰ οὖν, ὡς ἔφαμεν, ὁ Κάλχας ἐξ Ἀχιλλέως ἀπήτησε· συνθήκην, ὅ ἐστι συμφωνίαν, καὶ ταύτην ἐνώμοτον, ναὶ μὴν καὶ ὁλόψυχον. ἔτι δὲ καὶ ἐν λόγοις, ἀλλὰ δῆτα καὶ ἐν ἔργοις,
53 καὶ ἐπὶ παντὶ δὲ προσώπῳ, καὶ οὐδ' ἐπ' ὀλίγον ἀλλ' *ἐπὶ μακρόν. καὶ οὕτω μὲν ὁ Κάλχας. Ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς συντομώτατα ποιῶν τὸ ἀπαιτηθὲν τὰ μὲν πρῶτα ὄμνυσι, καὶ οὕτω συνθήκην πληροῖ καὶ ταύτην ἐνώμοτον, ἐν τῷ, οὐ μὰ γὰρ Ἀπόλλωνα Διὶ φίλον, καὶ τὸ πρόφρων ἀρήξειν βεβαιοῖ. οὐ γὰρ ἂν ὤμνυεν, εἰ μὴ βοηθεῖν ἤθελεν. ἐν δὲ τῷ, οὔ τις, ἐμεῦ ζῶντος καὶ ἐπὶ χθονὶ δερκομένοιο, σοὶ κοίλαις παρὰ νηυσὶ βαρείας χεῖρας ἐποίσει συμπάντων Δαναῶν, οὐδ' ἢν Ἀγαμέμνονα εἴπῃς, ὃς νῦν πολλὸν ἄριστος ἐνὶ στρατῷ εὔχεται εἶναι, τὰ λοιπὰ τέσσαρα βεβαιοῖ, τὸ ἐν ἔπεσιν ἀρήξειν καὶ τὸ ἐν χερσὶ καὶ τὸ εἰς πᾶν πρόσωπον καὶ τὸ μὴ μόνον πρὸς τὸ παρὸν ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ μέλλον. ἐν μὲν γὰρ τῷ, οὔ τίς σοι παρὰ νηυσὶ βαρείας χεῖρας ἐποίσει, καὶ τὸ ἔργοις βοηθῆσαι παραδηλοῖ, πολλῷ δὲ πλέον καὶ τὸ ἐν λόγοις. ὁ γὰρ ἐν τῷ μείζονι βοη*θῆσαι ὑποστὰς ἐν τῇ τῶν χειρῶν δηλαδὴ βίᾳ, πολλῷ πλέον ὑποστήσεται τὸ ἔλαττον, ἤγουν τὸ ἀμῦναι ὑβριζομένῳ τῷ Κάλχαντι. ἐν δὲ τῷ, οὔ τις συμπάντων Δαναῶν, οὐδ' αὐτὸς Ἀγαμέμνων, τὸ ἐπὶ παντὶ προσώπῳ ἀρήξειν ἐδήλωσε. τὸ δὲ ἐμοῦ ζῶντος καὶ ἑξῆς τὴν εἰς τὸ μέλλον ἐμφαίνει συγκρότησιν. καὶ ταῦτα μὲν οὕτως. Ὅρα δὲ ὅπως ὁ Ἀχιλλεὺς συνετώτατα τὴν δημηγορίαν μεταχειριζόμενος ποιεῖ μὲν ὅσα ὁ Κάλχας ἀπήτησε, προσδιορίζεται δέ τι ὅμως ἄξιον λόγου, συνθέμενος μὲν ὁρκωμοτικῶς πρόφρων ἔπεσι καὶ χερσὶν ἀρήξειν κατὰ παντὸς ἀνθρώπου καὶ εἰς τὸ μέλλον, κολάσας μέντοι τὴν εἰς τὸ μέλλον βοήθειαν ἀπό τινος χρονικοῦ καὶ τοπικοῦ ἐπιρρήματος· χρονικοῦ μὲν ἐν τῷ (Vers. 88.), οὔ τις, ἐμεῦ ζῶντος καὶ ἐπὶ χθονὶ δερκομένοιο, ὅ ἐστι φαινομένου· οἱονεὶ γὰρ λέγει ὅτι οὐκ εἰσαεὶ κατὰ τὸ μέλλον βοηθήσω σοι, ἀλλ' ἕως ἂν ζῶν περίβλεπτος ὦ καὶ ἐπιφανῶς ἔχω· *τοπικοῦ δὲ ἐν τῷ, κοίλαις παρὰ νηυσί, μονονουχὶ λέγων ὅτι καὶ ζῶν καὶ φαινόμενος οὐδ' οὕτω διόλου ἐπαρήξω σοι, ἀλλ' ἕως ἐνταῦθα ἐν τῇ Τροίᾳ ἐσμέν. οὐ γὰρ δήπου καὶ εἰς τὴν Φθίαν ἀπονοστήσας ὀφειλέτης σοι τῆς ἀρωγῆς ἔσομαι. ἐπεὶ δὲ οὗτος ὁ λόγος ἀπέκναιε τὸν Κάλχαντα, ἐπάγει εὐθὺς ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ θεραπείαν εἰπών· ὃς νῦν ἄριστος ἐν στρατῷ εὔχεται εἶναι, οἱονεὶ λέγων ὅτι, ἐὰν ἐνταῦθα βοηθήσω σοι, ἔχεις τὸ πᾶν. καὶ γὰρ ἐν ταῖς ναυσίν ἐστι σοι χρεία τῆς ἀρωγῆς, καὶ οὐχ' ὕστερον μετὰ τὴν τοῦ πολέμου λύσιν. νῦν γὰρ ἄριστος ὁ Ἀγαμέμνων, ὡς αἱρετὸς, εὐρυκρείων τυγχάνων· ὕστερον δὲ Μυκήνης μόνης ἐσόμενος βασιλεύς. καὶ ὅρα ὅπως ἔχῃ τι οὐκ ὀλίγον αὐστηρότητος ὁ τοῦ Ἀχιλλέως οὗτος λόγος. οὔτε γὰρ εἶπεν ἀπολύτως ὅτι ὁ Ἀγαμέμνων ἄριστος, ἀλλὰ νῦν ἄριστος, καὶ οὐδὲ ὅτι ἄριστός ἐστιν, ἀλλὰ εὔχεται εἶναι, τουτέστιν ᾄδεται, λέγεται· καὶ οὐδὲ ἄριστος ἁπλῶς, οἷον καὶ γένει καὶ ἀν*δρίᾳ καὶ παρὰ ὅλοις Ἕλλησιν, ἀλλὰ ἐν τῷ στρατῷ. ἑαυτὸν δὲ προϊὼν ἐρεῖ τοιοῦτον ἐν τῷ, ἄριστον Ἀχαιῶν οὐδὲν ἐτίμησας, τουτέστιν ἐμέ, τὸν καὶ βασιλέα καὶ ἀνδρειότατον καὶ εὐγενέστατον. διὸ καὶ ὁ Ἀγαμέμνων συνάγει χόλον τινὰ καὶ ἐν τούτοις. πικρὰ γάρ τά τε ἄλλα καὶ τό, οὐδ' ἢν Ἀγαμέμνονα εἴπῃς, εἰ καὶ παράκειται οἷον γλυκύ τι τὸ ἄριστος ἐν στρατῷ, ὃ καὶ αὐτὸ ἔχει τι

πικρίας, ὡς εἴρηται. Σημείωσαι δὲ ὅτι καὶ τὸ, οὔ τίς σοι βαρείας χεῖρας ἐποίσει, εὐστόχως συνεφωνήθη παρὰ τοῦ Ἀχιλλέως. μονονουχὶ γὰρ λέγει ὡς οὐ μέχρι καὶ τῶν σμικροτάτων καταγενήσεται τῶν ἐχθραινόντων τῷ Κάλχαντι. τοῦτο γὰρ ἀγεννὲς καὶ ψοφοδεὲς, οἷον εἴ τις ἀπειλεῖται ἢ δακτύλων δείξεσιν ἐρεθίζει ἢ χεῖρας ἐπισείει ἀλλὰ κατὰ βαρείας χειρῶν ἐπαγωγῆς ἐνστήσεται. διὸ οὐδὲ τὸ ἔπεσι βοηθῆσαι ῥητῶς ἐξεφώνησεν, ἀλλὰ νοηθῆναι αὐτὸ ἀφῆκεν. οὐ γὰρ ἐχρῆν ὀμόσαι τὸν Ἀχιλλέα, γλώσ*σαις ἀντεπεξελθεῖν λοιδόροις καὶ ἔπος ἐρείδειν πρὸς ἔπος, ὃ καὶ γυναῖκες ἂν ποιήσαιεν. ὅρα δὲ καὶ ὅτι ἐν οἷς ἄνω εἶπεν ὁ Κάλχας ὡς ὁ Ἀγαμέμνων πάντων Ἀργείων κρατέει καί οἱ πείθονται Ἀχαιοὶ, εὐρυκρείων τε ὁ Ἀγαμέμνων δείκνυται καὶ ἀγαθὸς βασιλεὺς, ὅ περ καὶ ἀλλαχοῦ μαρτυρεῖται· εὐρυκρείων μὲν ὡς πάντων κρατῶν, ἀγαθὸς δὲ ὅτι πειθοῖ ἄγει καὶ οὐ βίᾳ τὸν λαόν. καὶ ὅτι ὁ μὲν Κάλχας ᾐδέσθη ἄντικρυς καὶ ὀνομαστὶ εἰπεῖν ὅτι λυπήσει τὸν Ἀγαμέμνονα, οἷα καὶ αὐτὸς εἰπεῖν ἔχων τὸ ὀνομάζειν αἰδέομαι, ὅ περ ἐν Ὀδυσσείᾳ κεῖται· συμβολικῶς δὲ εἶπεν ὅτι χολώσει τὸν μέγα δυνάμε*νον. ὁ δέ γε Ἀχιλλεὺς 54 καὶ ἐξ ὀνόματος εἶπεν αὐτὸν, πολὺ τὸ θάρσος ἔχων, ὃ καὶ αὐτὸ τὸν βασιλέα πάντως ἐλύπησεν. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι πάνυ κυριολεκτεῖ ἐν τῷ, εἰ γὰρ τὸν χόλον καὶ αὐτῆμαρ, ἤγουν αὐθημερὸν, καταπέψῃ, ἀλλὰ καὶ μετόπισθεν ἔχει κότον. χόλος γὰρ καταπεφθεὶς κότος γίνεται. τοῦτο δὲ καὶ ὁρισμὸς μνησικακίας ἐστὶν, ὥς περ καὶ τὸ, ἄνδρ' ἀπαμύνασθαι, ὅτε τις πρότερος χαλεπήνῃ. ὀρθῶς γὰρ ἔχει φάναι ὅτι μνησικακῆσαι ἐστὶ τὸ, χόλον αὐτῆμαρ καταπέψαι, μετόπισθεν δὲ ἔχειν κότον, ὄφρα τελέσσῃ. τὸ δὲ καταπέψῃ μετηνέχθη ἀπὸ τῶν σιτίων τῶν μετὰ βρῶσιν ἱκανῶς κατασχεθέντων ἔσω ἄχρι καὶ πέψεως. οὕτω γὰρ καὶ ὁ κρυψίχολος πέττειν δοκεῖ τὸν θυμὸν, ὃ δὴ κότος ἐστίν. ὁ δὲ μὴ κρύπτειν εἰδὼς τὸν θυμὸν, ἐκεῖνος οὐ πέττει, ἀλλὰ τρόπον τινὰ ἐξεμεῖ. Ὅτι δὲ τὸ πέσ*σειν καὶ ἀντὶ τοῦ θεραπεύειν κεῖταί ποτε, φανεῖται ἐν τοῖς ἑξῆς. οὐκ ἀπὸ τοῦ πέττω δὲ γίνεται τὸ πέψῃ, ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ πέπτω σεσιγημένου ἐνεστῶτος. διφορεῖται γὰρ καὶ αὐτὸς, ὡς καὶ τὸ καλύπτω, ὅ περ ἔοικε καὶ καλύσσω εἶναι, ἀφ' οὗ ὁ κάλυξ γίνεται. οὕτω δὲ καὶ τὸ βλάπτω ἑτεροίως διφορεῖται, βλάβω λεγόμενον, ὡς ἀλλαχοῦ φανεῖται, ἀπὸ τοῦ βέβλαφα παρακειμένου, ἀνηγμένου εἰς ἐνεστῶτα, καὶ τρέψαντος τὸ φ̄ συνήθως εἰς β̄. ὃ γίνεται καὶ ἐπὶ τοῦ βλεμεαίνειν, ὅ πέρ ἐστιν ἀναῤῥώννυσθαι καὶ προθυμεῖσθαι, ὡς ἀπὸ φλεβός, φασιν. ὅθεν καὶ ἀβλεμὲς τὸ νωθρὸν, ὡς οἷον ἀφλεβές τι ὂν, καθὰ καὶ βλεμεαίνειν τὸ ὡσανεὶ φλεβεαίνειν, περὶ οὗ καὶ ἀλλαχοῦ δηλωθήσεται. ὅτι δὲ τοῦ πέττειν προϋπάρχει τὸ πέπτειν καὶ ὅτι Αἰολικόν ἐστιν, Ἡρακλείδης δηλοῖ, φάμενος οὕτως· Αἰολεῖς τὰ εἰς πτω̄ λήγοντα βαρυτονοῦντες μετατιθέασιν εἰς δύο σσ̄, ὡς καὶ ἡ Ὀδύσσεια δηλοῖ· οἷον, πέπτω *πέσσω, ὄπτω ὄσσω· ὀσσόμενος πατέρ' ἐσθλόν. Ἡρόδοτος δὲ τὸ χόλον καταπέψαι χόλον πιέσαι φησίν. Ἐν δὲ τῷ, οὐ μὰ γὰρ Ἀπόλλωνα Διὶ φίλον, σκοπητέον ὅτι καὶ τὴν ἄρχουσαν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐκτείνει ὁ ποιητὴς καὶ τὴν λήγουσαν τῆς Διὶ δοτικῆς, ὅ περ καὶ ἐν ἀμφοτέροις παρὰ τὴν κοινὴν ἀναλογίαν ἐστί. τὸ δὲ μᾱ ἐπίῤῥημά ἐστιν ἀπωμοτικὸν, περὶ οὗ ῥηθήσεται μετ' ὀλίγα ἐν τῷ, ναὶ μὰ τόδε σκῆπτρον. Τὸ δὲ, οὐ μὰ γὰρ Ἀπόλλωνα οὔ τις, ἐμεῦ ζῶντος, βαρείας σοι χεῖρας ἐποίσει, Ἀττικὸν σχῆμα ἐστὶ, τῶν δύο ἀποφάσεων λαμβανομένων ἀντὶ μιᾶς. Βαρεῖαι δὲ χεῖρες αἱ κακοποιοὶ, ὡς καὶ προϊὼν ἐρεῖ ὁ ποιητὴς ἐπὶ Ἀπόλλωνος. σημείωσαι δὲ ὅτι βαρείας χεῖρας ἔχειν οὐ ταυτόν ἐστι τῷ χερσὶ βρίθειν ἀεὶ, ἀλλὰ ποτὲ μὲν πλουσιότητα δηλοῖ τὸ τοιοῦτον· δύναται δέ ποτε καὶ Ὁμηρικῶς νοεῖσθαι, ὡς καὶ ἐν τῷ, εἴ τινος πλέον ἢ χειρὶ βρίθεις, ἀντὶ τοῦ δυνατὸς εἶ. (Vers. 77.) Τὸ δὲ πρό*φρων ταυτόν ἐστι τῷ ὑπέρφρων. αὐτὸ δὲ διχῶς· ὑπέρφρων γὰρ οὐ μόνον ὁ ὑπέρ τινος φρονῶν, ὡς ἐν τοῖς ῥηθεῖσι νοεῖται, ἀλλὰ καὶ ὁ περιφρονῶν τινὰ, καθὰ κεῖται ἀλλαχοῦ. (Vers. 78.) Τὸ δὲ ὀΐομαι ὅτι ἐκ τοῦ οἴομαι διαλέλυται καὶ ὅτι καὶ ὀΐω λέγεται τὸ αὐτὸ ἐνεργητικῶς, ἐκδηλότατόν ἐστιν. Ἐν δὲ τῷ χολωσέμεν ἰστέον ὡς τὰ εἰς ειν̄ ἀπαρέμφατα εἰς εν̄ ποιοῦσιν οἱ Δωριεῖς ἀποβολῇ τοῦ ῑ, ὡς καὶ μετ' ὀλίγα ῥηθήσεται. ἀντὶ γὰρ τοῦ λέγειν καὶ γράφειν λέγεν φασὶ καὶ γράφεν. ταῦτα δὲ προσλήψει τῆς με̄ συλλαβῆς λεγέμεν γίνεται καὶ γραφέμεν. οὕτω γοῦν καὶ τὸ χολωσέμεν παραγίνεται, χολώσειν χολώσεν χολωσέμεν. Σημείωσαι δὲ ὅτι ἐν τοῖς ῥηθεῖσιν ὑπὸ τοῦ Κάλχαντος ἔπαινος βασιλέως ὑψηλοῦ τε καὶ ἀγαθοῦ δηλοῦται εἶναι τὸ πολλῶν τε κρατεῖν καὶ εὐπειθῶν, ὁποῖοι καὶ οἱ Ἀχαιοὶ τῷ Ἀγαμέμνονι ἐφάνησαν ἐν τοῖς κατὰ τὴν Χρύσην. ἔφη γοῦν ὁ Κάλχας τὸν Ἀτρείδην πάντων μέγα *κρατέειν ὡς εὐρυκρείοντα, εἴτουν εὐρυμέδοντα, καί οἱ τοὺς τοιούτους πείθεσθαι. Καὶ ὅρα τὸ μέγα, ὄνομα

ὂν ἐπιῤῥηματικὸν, ἢ καὶ ἄλλως εἰπεῖν, ἐπίῤῥημα ὀνοματικόν· ὁποῖον καὶ τὸ πρόφρων ἀρήξειν, καὶ πρὸ αὐτῶν τὸ ὄχ᾽ ἄριστος ἤγουν ἐξόχως, ἐν ᾧ λείπει πρόθεσις πάντως ἡ ἐξ, καθὰ καὶ ἐν τῷ Ὄχη· ὄρος δὲ 55 ἡ Ὄχη Καρύστιον, ἐξέχον ἐν τοῖς ἐκεῖ. *(Vers. 80.) Ὅτι τὸ, κρείσσων γὰρ βασιλεὺς, ὅτε χώσεται ἀνδρὶ χέρηϊ, πρῶτον ἐστὶν ὧδε γνωμικὸν παρὰ τῷ ποιητῇ καὶ κατὰ τὸν εἰπόντα ὑφεστηκυῖα γνώμη σοφὴ, ἤγουν γνωμάτευμα καθολικὸν περὶ βιωτικοῦ τινὸς πράγματος, διδάσκον οἷος ποτὲ ὁ ἄρχων κατὰ ἐλάττονος θυμωθείς. λέγει δὲ ὅτι ὅτε βασιλεὺς ἄνδρα ταπεινὸν κυρώσει ἀμύνασθαι, ἀήττητός ἐστι. καὶ γὰρ καὶ τὸ χώεσθαι πολλάκις ὀργὴν δηλοῖ ἔμπρακτον, ὡς τὸ, ὅτι τόσσον ἐχώσατο Φοῖβος Ἀπόλλων· καὶ τὸ κρείσσων ἐπὶ νικῶντος καὶ ἐπικρατεστέρου τίθεται, ὡς τὸ, ὁππότερος δέ κε νικήσῃ κρείσσων τε γένηται, καὶ παρ᾽ Εὐριπίδῃ, ἀνάγκαι κρείσσονες αἱ ὑπερτεροῦσαι καὶ κραταιαὶ καὶ ὡς εἰπεῖν δυνατώταται· καὶ πάλιν· ἐπεὶ δὲ κρεῖσσον τὸ κακόν ἐστι τοῦ ἀγαθοῦ, καὶ ναυτικὴ ἀναρχία κρείσσων πυρός. ὁ δὲ τοιοῦτος κρείσσων, οὗ καὶ ῥῆμα τὸ κρεισσῶ παραδιδόασιν οἱ παλαιοὶ, λέγοιτ᾽ ἂν μάλα καιρίως καὶ ἀρείων πα*ρὰ τὸ Ἄρης, κατὰ τὸ (Hesiod. ἐργ. κ. ἡμ. 207.), τί λέληκας; ἔχει νύ σε πολλὸν ἀρείων. εἶτα τὸν τοιοῦτον λόγον πιστούμενος ἐπάγει· εἴ περ γάρ τε χόλον γε καὶ αὐτῆμαρ καταπέψῃ, καὶ ἑξῆς ὡς προγέγραπται. ὁ μὲν γὰρ χοώμενος ἀνδρὶ μὴ χερείονι ἁρπαγιμαῖον ἔχει τὸν καιρὸν τῆς ἀμύνης, ὃν τυχὸν μὲν εὑρηκὼς γενήσεται κρείττων τοῦ ἐχθροῦ, τυχὸν δὲ οὔ. ὁ δὲ τῷ χείρονι χωόμενος ἀεὶ καιρὸν ἔχων ἀήττητός ἐστι. Τὸ δὲ χέρηϊ συγκοπὴν ἔχει ἐκ τοῦ χερείων ὁ χείρων, χερείονος, χερείονι, καὶ ἐν συγκοπῇ χέρειι, καὶ τροπῇ τοῦ ε τῆς ει διφθόγγου εἰς η χέρηϊ, οὗ ἡ αἰτιατικὴ χέρηα καὶ πληθυντικὴ εὐθεῖα οἱ χέρηες. Ἰστέον δὲ ὅτι εἰς τὸ νοηθῆναι τὴν ῥηθεῖσαν Ὁμηρικὴν γνώμην συντελεῖ καὶ τοῦ Σοφοκλέος τὸ, οὐκ ἐκπέλει φρονεῖν μέγα, ὃς δοῦλος ἐστὶ τῶν πέλας. καὶ Εὐριπίδης δὲ φανερῶς αὐτὴν παραφράζει ἐν τῷ, καί πως ὀλίγ᾽ ἀρχόμενοι πολλὰ κρατοῦντες χαλεπῶς ὀργὴν μεταβάλλουσιν, ἤγουν οἱ βασιλεῖς *διὰ μικρὰν ἀρχὴν λύπης δυσκατάλλακτοί εἰσιν, ὡς πολλὰ κρατοῦντες, ἤτοι ὡς κρείσσονες. ταὐτὸν γὰρ ὁ πολλὰ κρατῶν καὶ ὁ κρείσσων, οἷς ἐναντίον ὁ ἥσσων. ἑρμηνεύει δέ πως παραφραστικῶς τὴν αὐτὴν γνώμην καὶ ῥήτωρ ὁ ἐν ὀγδόῳ αὐτοῦ λόγῳ οὕτως εἰπών· πρὸς ταῦτα ῥητόρευε καὶ δίκαια καὶ πρέποντα καὶ συμφέροντα, μάτην ὀργιζόμενος, ὡς οὐδενὸς προσδεῖται ὁ κρατῶν τὸ βούλημα τὸ ἴδιον, τούτων ἕκαστα ποιούμενος. μονονουχὶ γὰρ ὁ τοιοῦτος ῥήτωρ τὸν χωόμενον βασιλέα κρείσσω εἶναι λέγει, ὡς τὸ οἰκεῖον βούλημα κρατύνοντα καὶ μηδενὸς ὑπακούοντα. (Vers. 84.) Ὅτι ἀμείβεσθαί 42
ἐστιν οὐ μόνον ἔργοις ἀλλὰ καὶ λόγοις. οὕτω γοῦν ὁ ποιητὴς τὸ ἀνταπολογεῖσθαι καὶ ὅλως λαλεῖν τι πρὸς τὰ προσλαληθέντα ἀμείβεσθαι λέγει. ἐντεῦθεν δὲ καὶ λόγοι ἀμοιβαῖοι παρὰ τοῖς ποιηταῖς, ἐν οἷς τὰ πρόσωπα στιχηρῶς ἢ καὶ ἄλλως συντομώτερον πρὸς ἄλληλα φθέγγονται, ὅ περ καὶ ἀλλη*λογραφία λέγεται. Σημείωσαι δὲ ὅτι νῦν μὲν οὐ σαφῶς εἶπεν, ἀλλαχοῦ δὲ σαφηνίζει τὴν λέξιν ἐν τῷ, ἀμείβετο φώνησέν τε, καὶ ἐν τῷ (Il. γ΄. 171.), Ἑλένη μύθοις ἀμείβετο. (Vers. 85.) Ὅτι θεοπρόπος ὁ μάντις, ὁ θεοῖς πρέπων ἢ τὰ θεοῖς πρέποντα λέγων, καὶ θεοπρόπιον τὸ αὐτοῦ λόγιον ἤτοι μάντευμα, καὶ θεοπροπία ἡ μαντεία, καὶ τὸ ῥῆμα θεοπροπέω, ὅθεν καὶ μετοχὴ τὸ, ἐν Δαναοῖς θεοπροπέων ἀγορεύεις. ἦν δὲ καὶ τάγμα τι θεῖον ἐν Δελφοῖς, οἱ θεοπρόποι, οἳ καθ᾽ Ἡρόδοτον ἐσιτοῦντο μετὰ τῶν βασιλέων τὰ δημόσια. συγκέκοπται δὲ τὸ πρέπειν ἐκ τοῦ περιέπειν, ἐπειδὴ τὰ ἐκπρεπῆ καὶ εὐπρεπῆ καὶ
56 ἀριπρεπῆ καὶ ἀληθῶς πρέ*ποντα καὶ ἐπιπρέποντα περιέπομεν. (Vers. 87.) Ὅτι ἐν τῷ, Δαναοῖσι θεοπροπίας ἀναφαίνεις, οὐκ ἔστι καιριώτερον φάναι τοῦ ἀναφαίνεις. οἱ δὲ μεθ᾽ Ὅμηρον ἐντεῦθεν ὁρμώμενοι εἶπον τὸ, ἀνεῖλεν ὁ Φοῖβος, καὶ ὅσα τοιαῦτα. *(Vers. 92.) Ὅτι αὐδᾶν λέγεται τὸ ἀνθρωπίνως λαλεῖν. αὐδὴ γὰρ οὐχ᾽ ἁπλῶς ἡ τυχοῦσα φωνὴ, ἀλλ᾽ ἡ ἀνθρωπίνη. ὅθεν καὶ αὐδήεσσα, ἡ χρωμένη φωνῇ ἀνθρωπίνῃ, καὶ αὐδήεις ὁμοίως. γί*νεται δὲ παρὰ τὸ αὔω τὸ φωνῶ καὶ τὸ δέω τὸ δεσμῶ αὐδὴ ἡ συνδεδεμένη καὶ ἐναρμόνιος φωνή. (Vers. 94.) Ὅτι ὁ ἀρητὴρ, καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται, ἐκτείνει τὴν ἄρχουσαν, οἷον, ἠτίμησ᾽ ἀρητῆρα· καὶ, ἀλλ᾽ ἕνεκ᾽ ἀρητῆρος. καὶ ἴσως, ὥς περ ἐκ τοῦ ἴσχω γενόμενος ὁ ἰχὼρ ἐκθέσει μακρᾶς τῆς τοῦ ἴσχω φύσει μακρὸν αὐτὸς ἔσχε τὸ κατάρχον δίχρονον, οὕτω καὶ ὁ ἀρητὴρ ἔπαθεν ἐκ τῶν ἀρνῶν γενόμενος ἀπελεύσει τοῦ ν. (Vers. 97.) Ὅτι τὸ, οὐδ᾽ ὅ γε λοιμοῖο χεῖρας ἀφέξει, διχῶς νοεῖται· ἢ γὰρ ὅτι οὐκ ἂν ὁ Φοῖβος τοῦ καθ᾽ ἡμῶν λοιμοῦ τὰς ἑαυτοῖ χεῖρας ἀπόσχῃ, ἢ ὅτι οὐκ ἂν τὰς τοῦ ἀποτροπαίου θεοῦ Λοιμοῦ χεῖρας ἀποκωλύσῃ ἡμῶν. γίνεται δὲ ὁ λοιμὸς

ἐκ τοῦ λέλειμμαι, δι' οὗ δηλαδὴ λείπουσι τὰ ζῶντα. ἐκεῖθεν δὲ καὶ ὁ διὰ τοῦ ῑ λιμός, ὡς ἀλλαχοῦ φανεῖται. ὅτι ὁπηνίκα τὸ πρὶν δὶς ἐν λόγῳ ποιητικῷ παραλαμβάνεται, τὸ μὲν ἓν νοεῖται ἀντὶ τοῦ πρότερον καὶ οὐδὲ ἔχει ὡρισμένην τὴν *σύνταξιν, τὸ δὲ ἕτερον μετὰ ἀπαρεμφάτου ῥήματος συντάσσεται, ταυτὸν ὂν τῷ πρὸ τοῦ γενέσθαι τόδε τι· οἷον, οὐ πρὶν Ἀπόλλων λοιμοῦ χεῖρας ἀφέξει, πρὶν ἀποδοῦναι, ἤγουν πρὸ τοῦ ἀποδοῦναι τῷ Χρύσῃ τὴν παῖδα· καὶ, ἄνυσις οὐκ ἔσεται, πρὶν Ἄργοσδε ἰέναι, πρὶν γνῶναι τὴν Διὸς βουλήν· καὶ, μή τις πρὶν οἶκόνδε ἐπειγέσθω, πρὶν πὰρ Τρώων ἀλόχῳ κατακοιμηθῆναι. (Vers. 98.) Ἰστέον δὲ ὅτι δοῦναι μὲν ἐπὶ ἁπλῶς ἑκουσίου δόσεως, ὅθεν καὶ τὸ δῶρον· ἀποδοῦναι δὲ ἐπὶ τῶν χρεωστικῶς διδομένων, ὡς καὶ ὁ Δημοσθένης οἶδε, καθὰ εἰρήσεται. καὶ οὕτως ἀποδόμεναι ὁ βασιλεὺς λέγεται τὴν ἑλικώπιδα κόρην, οὐχ' ἑκὼν δηλαδὴ, ἀπριάτην, ἀνάποινον. ἐπιδιδόναι δέ ἐστι τὸ ἐπέκεινα τῶν προϋπαρχόντων δοῦναί τι. τὸ δὲ ἀπριάτην, ἀνάποινον, ἐπιῤῥήματα φασὶν οἱ παλαιοὶ ἀντὶ τοῦ ἀπριάδην καὶ ἀναποίνως, ἤγουν δίχα τοῦ πρίασθαι καὶ δίχα ἀποίνων. Τὸ δὲ ἀποδόμεναι δηλοῖ *μὲν τὸ ἀποδοῦναι καὶ γίνεται ἐπενθέσει τῆς μē συλλαβῆς. πῶς δὲ διασκευάζεται, ῥηθήσεται ἐν τοῖς ἑξῆς. Ὅτι ἑλίκωπες μὲν Ἀχαιοὶ οἱ τὰς κώπας ἑλίσσοντες, ἤγουν ναυτικοί· ἢ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται, οἱ πρὸς τὴν Ἑλίκην, τὸ ἄστρον, τὴν καὶ μεγάλην ἄρκτον λεγομένην, τοὺς ὦπας ἔχοντες καὶ ἀφορῶντες καὶ πρὸς ἐκείνην πλέοντες· ἢ οἱ ἀξιοθέατοι καὶ ἑλίσσοντες τοὺς ὦπας τῶν βλεπόντων εἰς ἑαυτούς. κούρη δὲ ἡ ἑλικῶπις καὶ διὰ τοῦτο μὲν τὸ ὕστερον ἡ ἀξιοθέατος δηλαδὴ καὶ τοὺς ἐραστὰς ἐφελκομένη· οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ ἡ αἰδήμων καὶ, ὥς φασιν οἱ παλαιοὶ, ἡ οὐκ ἀτενὴς τὴν θέαν, ἀλλὰ εἰς ἑαυτὴν *ἑλίσσουσα· ἢ καὶ ἡ μελανόφθαλμος καὶ οὕτως εὐπρεπὴς, διὰ τὸ ἑλικοὺς, ὅ ἐστι μέλανας, 57
43 ἔχειν τοὺς ὦπας. ἡ δὲ τοιαύτη καὶ ἑλικοβλέφαρος λέγεται. ὅτι δὲ τὸ μέλαν ἑλικὸν λέγεται, δηλοῖ καὶ ὁ εἰπὼν τὸν Αἴσηπον ποταμὸν ἑλικώτατον ὕδωρ. Ἰστέον δὲ ὅτι τε κόρην τὴν Χρυσηΐδα λέγει οὐχ' ὡς παρθένον, ψευδὲς γὰρ νῦν τοῦτο, ἀλλ' ὡς ἁπλῶς νεάνιδα. τοῦτο δὲ καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς εὑρεθήσεται παρὰ τῷ ποιητῇ. καὶ ὅτι λιταῖς ἀπειθήσας ὁ βασιλεὺς, αἳ δίχα τῶν ἄλλων σεμνῶν καὶ δώροις ἐδεξιοῦντο αὐτὸν, ὕστερον οὐ μόνον ἀπριάτην ἀποδώσει τὴν ζητηθεῖσαν, ὡς εἴρηται, ἀλλὰ καὶ ἑκατόμβην προσεπιθήσει· ἐν δὲ τοῖς ἑξῆς καὶ Ἄτη ἐπελεύσεται αὐτῷ, ὡς μὴ αἰδεσαμένῳ τὰς τοῦ Διὸς θυγατέρας λιτάς. τοιαύτη γὰρ ἡ τῶν λιτῶν φύσις, ὡς ἐν τῇ ῑ ῥαψῳδίᾳ ῥηθήσεται. καὶ Ἀχιλλεὺς δὲ τὰς τοῦ *βασιλέως μετὰ ταῦτα λιτὰς παρωσάμενος βλαβήσεται. (Vers. 99.) Ἐνταῦθα δὲ τοῦ ἄγειν ἐπὶ ἐμψύχων ῥηθέντος ἐν τῷ, ἄγειν θ' ἱερὴν ἑκατόμβην, ἰστέον ὅτι διαφορά ἐστι τοῦ ἄγειν καὶ τοῦ φέρειν, ὡς φανερὸν ἔσται καὶ ὅπου λέγει τις παρὰ τῷ ποιητῇ, μηδὲν ἔχειν ἐν Τροίᾳ, ὅ περ ἂν ἄγοιεν ἢ φέροιεν οἱ ἐχθροί. τοῦτο δὲ δηλοῦται καὶ ἐν τῷ (Aristoph. Nubb. 240.), ἄγομαι, φέρομαι, τὰ χρήματ' ἐνεχυράζομαι. καὶ φασί τινες, τὸ μὲν ἄγειν ἐπὶ ἐμψύχων λέγεσθαι καὶ τὸ ἄγεσθαι, τὸ δὲ φέρεσθαι καὶ φέρειν ἐπὶ ἀψύχων· ὅθεν καὶ φορεῖον καὶ φοράδην ἐπίῤῥημα καὶ φέρτρον ἡ νεκροφόρος κλίνη καὶ φορεῖν σκῆπτρον ἤτοι φέρειν, ὃ καὶ φοραίνειν ὁ ποιητὴς λέγεσθαι οἶδεν, ὡς ἐκ τοῦ φορῆναι φαίνεται. ἕτεροι δὲ ὁρῶντες τοῦτο πολλαχοῦ ἀληθῶς διαφωνοῦν φασὶν, ὅτι ἄγειν λέγεται τὸ ἐπὶ νηὸς ἢ ἅρματος. οἳ τί ἂν εἴποιεν πρὸς τὸ, βοῦν ἀγέτην κεράων, καὶ πρὸς τὰ ὅμοια; κάλλιον οὖν λέγουσιν οἱ πρῶτοι πλὴν ἐκ τοῦ πλεο*νάζοντος καὶ αὐτοί. εἰ γὰρ καὶ φανερῶς διαφέρει τὰ ῥηθέντα, καθὰ δηλοῖ καὶ τὸ, τὰ μὲν ἦγον, τὰ δὲ ἔφερον, ὡς δοκεῖν ἄγεσθαι μὲν τὰ αὐτοκίνητα, φέρεσθαι δὲ τὰ βασταζόμενα· ὅμως ἔστιν ὅτε ἀδιαφοροῦσιν, ὡς ἀντὶ ἀλλήλων λαμβάνεσθαι καὶ ἐπὶ ἑτέρων δέ τινων σημαινομένων τίθεσθαι, ὡς πολλαχοῦ φανήσεται, καὶ μάλιστα παρὰ τοῖς ὕστερον, οἳ καὶ τὸ προσφέρειν καὶ τὸ προσάγειν ἀδιαφορεῖν οἴδασιν. (Vers. 102.) Ὅτι οἱ μὲν ἄλλοι τῶν ἐν τῇ Τροίᾳ ἡγεμόνων βασιλεῖς λέγονται καὶ κρείοντες· Ἀγαμέμνων δὲ καὶ εὐρυκρείων συνθέτως, ἢ εὐρὺ κρείων, ἐν παραθέσει· περὶ οὗ κανών τις ἐν τοῖς ἑξῆς ῥηθήσεται. προϋπάρχει δὲ τούτων ὁ κρέων, οὗ θηλυκὸν ἡ κρέουσα. κατὰ δὲ τὸ εὐρυκρείων σύγκειται καὶ ἁλικρείων ὁ τῆς ἁλὸς ἄρχων. ἔστι δὲ εὐρυκρείων ὁ εὐρὺ βασιλεύων καὶ ὡς εἰπεῖν μέγας βασιλεὺς ἢ βασιλεὺς βασιλέων, εἴτε φύσει τοῦτο εἶχεν εἴτε ὡς αἱρετὸς ἁπάντων ἦν τῶν συμμά*χων βασιλεὺς, ἵνα μὴ τῇ πολυαρχίᾳ διασπᾶται τὸ συμμαχικόν. ὅτι δὲ τοῖς Ἀχαιοῖς ἐξ αἱρέσεως ἦν βασιλεὺς ὁ Ἀγαμέμνων, Εὐριπίδης ἐν Ἰφιγενείᾳ δηλοῖ σαφέστατα. (Vers. 103.) Ὅτι πολλῶν ῥημάτων τὸ θέμα λήγει τὸ πρῶτον εἰς ω̄· εἶτα προσλαμβάνει τὸ ν̄ ὄπισθεν τοῦ ω̄· μεθὸ γίνεται διὰ τοῦ νω̄

παραγωγή· ἔπειτα μεταπίπτει αὐτὸ εἰς τετάρτην συζυγίαν τῶν εἰς μι· οἷον ἄχω τὸ λυποῦμαι, καὶ προς-
λήψει τοῦ ν ἄχνω, καὶ παραγώγως ἀχνύω, καὶ ἐξ αὐτοῦ τὸ ἄχνυμι. τοιοῦτον καὶ τὸ ἄγω τὸ κλῶ,
ἄγνω, ἀγνύω, ἄγνυμι· θόρω τὸ πηδῶ, θόρνω, θορνύω, θόρνυμι· ὄρω τὸ διεγείρω, ὄρνω, ὀρνύω,
ὄρνυμι· σβέω, σβένω, σβεννύω, σβέννυμι· ἕω τὸ ἐνδύομαι, καὶ ἐξ αὐτοῦ ὁμοίως ἕννυμι καὶ ἀμφιέν-
νυμι· κορέω καὶ ὡσαύτως κορέννυμι· στορέω καὶ ὁμοίως στορέννυμι· οἴγω, οἴγνυμι· ζεύγω, ζεύγνυμι,
καὶ ἄλλα μυρία. ἡ τοιαύτη δὲ ἀκολουθία παράγει καὶ τὸ ῥωννύω καὶ ζωννύω ἐκ τοῦ ῥώω καὶ ζώω, καὶ
τὸ πτάρνυσθαι *ἀπὸ τοῦ πτάρω, καὶ τὸ ἄρνυσθαι, ἤτοι ἁπλῶς λαμβάνειν, ἀπὸ τοῦ αἴρω, ὡς καὶ ἐν
Ὀδυσσείᾳ εἴρηται, καὶ τὸ ὀμόργνυσθαι ὡς ἀπὸ τοῦ ὀμόργω, καὶ ἀπὸ σεσιγημένου τοῦ πήγω τὸ πήγνυ-
σθαι, καὶ φράγω φράγνυσθαι. οὕτω δὲ καὶ τὸ ῥήγνυσθαι καὶ δείκνυσθαι καὶ δαίνυσθαι καὶ διόμνυσθαι.
Ὅτι φρένες οὐ μόνον ἀσωμάτως καὶ νοητῶς ἐπὶ λογισμοῦ, ἀλλὰ καὶ μέρος τι τῶν σπλάγχνων, ὃ καὶ διά-
φραγμα λέγεται. ἔστι δὲ ὑμὴν ἀποχωρίζων τὸ ἧπαρ μετὰ τοῦ σπληνὸς τοῦ τε πνεύμονος καὶ τῆς καρδίας·
ἢ καὶ ἄλλως κατὰ τοὺς παλαιοὺς, φρένες εἰσὶν αἱ διεζωκυῖαι τὸν ὑπὸ τῷ πνεύμονι καὶ τῇ καρδίᾳ τόπον,
58 ὃ καλεῖται καὶ διάφραγμα. συντελεῖ δὲ εἰς *τὸ φρονεῖν, ὅθεν καὶ φρενήρης ὁ φρόνιμος. ἐν δὲ τῷ φλε-
γμαίνειν παραφροσύνας ποιεῖ. Ἀριστοτέλης δέ φησιν ὅτι ὑπὸ τὸν πνεύμονα τὸ διάζωμα τὸ τοῦ θώρα-
κος αἱ καλούμεναι φρένες πρὸς τὰ πλευρὰ καὶ τὰ ὑποχόνδρια καὶ τὴν ῥάχιν συνηρτημένον. ῥηθήσεται
δὲ περὶ αὐτῶν καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς. μελαίνας δὲ φρένας ἔφη ὁ ποιητὴς διὰ τὸ ἐντὸς αὐτὰς ἐν βάθει κεῖσθαι
καὶ μὴ ὁρᾶσθαι· ἢ καὶ ἄλλως μελαίνας τὰς τοῦ θυμουμένου καὶ μὴ ἔχοντος ἡμέρως, ἀλλ᾽ οἷον σκοτει-
νοῦ καὶ νυκτὶ ἐοικότος, ὅ περ ἐπὶ θυμουμένου Ἀπόλλωνος εἶπεν ὁ ποιητὴς καὶ ἐπὶ Ἕκτορος δὲ ὁμοίως
ἐρεῖ. ἕτεροι δὲ τολμηρότερον ἐξηγούμενοι φασὶν ὅτι, ἐπεὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ θυμουμένου πυρὶ λαμ-
πετόωντι ἐοικέναι λέγει, διὰ τοῦτο καὶ τὰς φρένας τοῦ τοιούτου μελαίνας φησὶ, λέγων· μένεος δὲ μέγα
φρένες ἀμφιμέλαιναι πίμ*πλαντο, ἵνα εἶεν ἀμφιμέλαιναι φρένες αἱ δίκην καπνοῦ τῷ θυμῷ μελαινόμε-
ναι, ὡς οἷα καπνοῦ τούτου συνόντος τῷ κατὰ τὴν τραγῳδίαν ἀνηφαίστῳ πυρὶ τοῦ θυμοῦ. (Vers. 104.)
Πυρὶ δὲ λάμποντι τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰκάζει τοῦ θυμουμένου διὰ τὸ ὑπέρυθρον καὶ ὡσανεὶ πυρωπὸν καὶ
πυροειδὲς, ὃ γίνεται διὰ λεπτοῦ αἵματος ἀνάδοσιν ἐν τῇ τοῦ θυμοῦ ζέσει, οὗ αἵματος ἀναδιδυμένου
διὰ λεπτῶν φλεβίων φλογωπὸς τρόπον τινὰ ὁ θυμούμενος διαδείκνυται. ἰστέον δὲ ὅτι νῦν μὲν οὐκ εἶπε
καιομένῳ πυρὶ τοὺς τοιούτους ἐοικέναι ὀφθαλμοὺς, ἀλλὰ μόνον λάμποντι διὰ χρόας ἔμφασιν· ἀλλα-
χοῦ δὲ τοὺς Ἕκτορος ὀφθαλμοὺς πυρί φησι δαίεσθαι, ἤγουν καίεσθαι, διὰ τὸ μάχιμον ἢ βαρβαρικὸν
τοῦ θυμοῦ. ἐρεῖ δέ που καὶ περὶ συὸς τὸ αὐτὸ ἐν τῷ, πῦρ ὀφθαλμοῖς δεδορκώς. τὸ δὲ πίμπλαντο τὸ
πολὺ δηλοῖ τοῦ θυμοῦ. οὐ γὰρ ἁπλῶς ἔχει μένος, ἀλλὰ πίμπλαται μένεος ἐκ μεταφορᾶς τῶν ὑδροδόχων
ἀγγείων, *ἃ πίμπλαται ὑγροῦ. ἰστέον δὲ ὅτι τε τὸ μέγα ἐν τοῖς ῥηθεῖσιν ἐπιῤῥηματικῶς κεῖται, ὁποῖα 44
πολλὰ καὶ ἄλλα εἰσὶ, καὶ ὅτι πρὸς πιθανότητα κεῖται τοῦ λάμπεσθαι πυρὶ ὀφθαλμούς. οὐ γὰρ ἁπλῶς
αὐτοὶ πρὸς λαμπηδόνα πυρὸς χρώζονται, ἀλλ᾽ ὅτε τινὶ μέγας ὁ θυμός. τοῦ δὲ πίμπλαντο τὸ θέμα πλῆμι
ἐκ τοῦ πλῶ, καὶ ἀναδιπλασιασμῷ καὶ πλεονασμῷ τοῦ ν δι᾽ ὄγκον φωνῆς πίμπλημι. οὕτω δὲ καὶ πρῶ,
πιπρῶ, πίμπρημι τὸ καίω. (Vers. 105.) Ὅτι τὸ ὄσσε δυϊκόν. δηλοῖ δὲ τοὺς ὀφθαλμούς. γίνεται μὲν
ἀπὸ τοῦ ὄσσω τὸ βλέπω, ἐξ οὗ καὶ τὸ, κάκ᾽ ὀσσόμενος, ἀντὶ τοῦ κακῶς περιβλεπόμενος. κλίνεται δὲ
κατὰ μέν τινας ἀπὸ τοῦ ὄσσος οὐδετέρου ὀνόματος, ὡς βέλος, οὗ δοτικὴ ἑνικὴ εὕρηται ἐν χρήσει τῷ
ὄσσει ὡς τῷ βέλει, καὶ ἀκολούθως εὐθεῖα δυϊκῶν ὄσσεε καὶ κατὰ ἀποκοπὴν ἢ συγκοπὴν ὄσσε. ἕτεροι δέ
φασιν οὕτως· ἀπὸ τοῦ ὄσσος ἀρσενικοῦ, ὡς πλόος, εὐθεῖα δυϊκῶν ὄσσω, ὡς πλόω, καὶ κατὰ με*τα-
πλασμὸν ὄσσε, ἤγουν κατὰ μεταποίησιν τοῦ ω τελικοῦ τῆς εὐθείας τῶν δυϊκῶν εἰς τὸ ε, ὅ περ καὶ
αὐτὸ τελικόν ἐστι τῆς τῶν δυϊκῶν εὐθείας. ἔστι γὰρ μεταπλασμὸς μετάθεσις καὶ μετασχηματισμὸς
λήξεως λέξεως εἰς ἕτερον συγγενὲς τελικὸν, ὡς εὐθὺς δειχθήσεται. γίνεται δὲ ὁ τοιοῦτος μεταπλασμὸς
καὶ ἐν ὀνόμασιν, οἷον, τῇ ὑσμίνῃ καὶ τῇ Δωδώνῃ, κοινῶς μὲν διὰ τοῦ η τὸ τελικὸν, ποιητικῶς δὲ διὰ
τοῦ ι κατὰ μετάπλασιν. τὸ δὲ ὅμοιον καὶ ἐπὶ τοῦ ἀλκῇ· τὸ γὰρ, λέων ἀλκὶ πεποιθὼς, διὰ τοῦ ι γραφὲν
μεταπέπλασται. καινότερον δὲ τούτων τὸ τῇ κλαδὶ παρ᾽ Αἰλιανῷ ἐν τῷ περὶ ζῴων ἰδιότητος. εὑρεθή-
σονται δὲ καὶ ἄλλοι ἐν τοῖς ἑξῆς πολλοὶ μεταπλασμοὶ ἐν ὀνόμασι. γράφεται δὲ τὸ τοιοῦτον πάθος καὶ
ἐν ῥήμασιν, οἷον, τὸ περιπατοίην ἐκ τοῦ περιπατοῖμι μετεπλάσθη ἀπὸ τελικοῦ δηλαδὴ εἰς τελικὸν, ὡς

καὶ ἀπὸ τοῦ γνοῖμι τὸ γνοίην καὶ ἀπὸ τοῦ δοῖμι τὸ *δοίην καὶ ἀπὸ τοῦ εἴδοιμι τὸ εἰδείην καὶ τὸ καινό- 40
τερον ἐκ τοῦ ἐκπεφεύγοιμι τὸ ἐκπεφευγοίην παρὰ Σοφοκλεῖ (Oed. T. 860.). τελικὸν γὰρ ἐν εὐκτικοῖς
καὶ τὸ μι, οἷον τύπτοιμι, καὶ τὸ ην, οἷον τυφθείην. ὅμοιον δέ τι ἔπαθε καὶ τὸ κλῦε, τουτέστιν ἄκουε. καὶ
αὐτὸ γὰρ μεταπλασθὲν εἰς ἕτερον προστακτικὸν τελικὸν κλῦθι γέγονεν, ὡς ἀρέσκει τοῖς παλαιοῖς. ὁμοίῳ
δέ τινι τρόπῳ καὶ τὸ ἄνωγε ἀντὶ τοῦ κέλευε ἄνωχθι γέγονεν. εὕρηται δὲ πάθος ὅμοιον καὶ ἐν ἐπιῤῥήμασιν,
ὡς ὅτε τὸ διχῆ διχα φαμὲν καὶ τριχῆ τρίχα καὶ τὰ ἑξῆς καὶ τὸ σαφῆ σάφα. καὶ ἐν τούτοις γὰρ τελικῶν
γέγονεν ἀναλλαγή. τελικὰ γὰρ ἐπιῤῥημάτων ὥς *περ τὸ η, οὕτω καὶ τὸ α, οἷον ἅμα, κάρτα ἀντὶ τοῦ 59
λίαν, μάλα, εἶτα, σφόδρα, ὑπόδρα ἀντὶ τοῦ ὑποβλεπτικῶς, ἄντα ἀντὶ τοῦ ἐξ ἐναντίας. περὶ δὲ τοῦ
ὄσσε δεδήλωται ἄλλως καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσσειαν. *(Vers. 106.) Ὅτι εἰ καὶ τῶν μάντεων ἐν ἐλπίδι 16
κακῶν χρῄζομεν, ἀλλ᾽ ὅμως ἐν τῷ, ὦ μάντι κακῶν, ἵνα μή τις τοιοῦτόν τι νοήσῃ, τοῦτο γὰρ ἔπαινος
μάντεως, ἐπάγει ἐφερμηνεύων, οὐ πώ ποτέ μοι τὸ κρήγυον ἔειπες, ὅ ἐστι τὸ ἀγαθὸν, ὡς ὁ Πορφύριος
λέγει, ἵνα μάντιν κακῶν νοήσωμεν ἐνταῦθα οὐ τὸν ἐν κακοῖς χρήσιμον, ἀλλὰ τὸν δύσφημον καὶ κακὰ
μαντευόμενον *καὶ, καθά τις ἔφη, κακόμαντιν, ὅ περ ἀνωτέρω ἀσαφέστερον ἐδήλωσεν ἐν τῷ, καθά 20
τινες γράφειν ἐθέλουσι, κακοσσόμενος, ἤγουν ἀποκαλέσας κακὸν κατὰ τὴν ὄσσαν, ἤτοι κατὰ τὴν μαν-
τείαν. ἐπεὶ δὲ ἀσαφὴς ἦν καὶ ἔτι ὁ λόγος, ἐπάγει σαφέστερον, (Vers. 107. sq.) ὅτι αἰεί τοι, ἤγουν
σοι, τὰ κακά ἐστι φίλα φρεσὶ μαντεύεσθαι. ἐσθλὸν δὲ οὔτε τί πω εἶπας ἔπος οὐδ᾽ ἐτέλεσας. ὁ δὲ λόγος
οὗτος οἰκεῖος ἐστὶ λέγεσθαι πρὸς πάντα τὸν ἀεὶ τὰ δυσχερῆ τισὶν ἀπαγγέλλοντα. καὶ σημείωσαι ὅπως
ἐνταῦθα πλεοναχῶς τὸ αὐτὸ εἶπεν ὁ ποιητὴς, πρῶτα μὲν κακοσσόμενος εἰπὼν ἀσαφῶς, ὡς ἀνωτέρω
εἴρηται, εἶτα σαφέστερον, μάντι κακῶν, καὶ ἔτι ἐπιπλέον σαφῶς, ἀεί σοι φίλα ἐστὶ τὰ κακὰ μαν-
τεύεσθαι. καὶ ἔστι τὸ φίλα Ἀττικῶς ἀντὶ ἑνικοῦ τοῦ φίλον, ὡς καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ (Antigon. 689.)·
οὕτως ἀμυντέα ἐστὶ τοῖς κοσμουμένοις, ἀντὶ τοῦ ἀμυντέον· καὶ, σχέτλια γὰρ ἐμέ γε τάδε πάσχειν,
ἀντὶ τοῦ σχέτλιόν ἐστι· καὶ παρ᾽ Ἡρο*δότῳ νομιζόμενα ἀντὶ τοῦ νομιζόμενον· καὶ παρὰ τῷ κωμικῷ 30
συνεκποτέα ἐστί σοι καὶ τὴν τρύγα. ἢ καὶ ἄλλως, ἀεί σοι τὰ κακὰ φίλα ἐστὶν, οὐχ᾽ ὥστε καὶ ποιεῖν
αὐτὰ, οὐδὲ γὰρ δύνασαι, ἀλλ᾽ ὥστε μαντεύεσθαι. ὅτι δὲ τὸ κακοσσόμενος τινές φασιν ἀντὶ τοῦ κακῶς
καὶ ἀγρίως περιβλεψάμενος, προεῤῥέθη. νοῆσαι γὰρ τὸ κακοσσόμενος ἀντὶ τοῦ κακολογήσας οὐκ ἀρέ-
σκονται οἱ παλαιοὶ, λέγοντες, μηδέποτε τὴν ὄσσαν ἐπὶ κακῆς, ἀλλ᾽ ἐπὶ θείας τινὸς φήμης λέγεσθαι.
διὸ καὶ ἐπὶ μαντείας ἔστιν ὅτε τίθεται. ὅτι δὲ τὸ, κακοσσόμενος καὶ ἐν δυσὶ λέξεσιν εὑρίσκεται κάκ᾽
ὀσσόμενος, ἐν ἀντιγράφοις δηλοῦται παλαιοῖς. δῆλον δὲ ὡς καὶ ἀναπόλησιν φαντασιώδη σημαίνει
ἔστιν ὅτε τὸ ὀσσόμενος, οἷον, ὀσσόμενος πατέρ᾽ ἐσθλόν. (Vers. 106.) Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ἐν τῷ
πλεοναχῶς, ὡς εἴρηται, τὴν αὐτὴν ἔννοιαν φράσαι ταυτολογεῖ ὁ ποιητὴς ἐπίτηδες, πλεονάκις τὸ αὐτὸ
στρέψας νόημα ἐν τῷ, μάντι κα*κῶν· καὶ, οὔ ποτέ μοι τὸ κρήγυον ἔειπας· καὶ, αἰεὶ τὰ κακὰ μαν- 40
τεύῃ· καὶ, ἐσθλὸν οὔτε τί πω εἶπας. καὶ μιμεῖται τὸ τῶν ὀργιζομένων ἐν κατηγορίᾳ δυσκατάπαυστον,
οἳ τὰ αὐτὰ πολλάκις ἀναπολοῦσιν ὡς μή πω κατ᾽ ἀξίαν εἰπόντες. μάντιν δὲ κακῶν τὸν Κάλχαντα οὐκ
ἀμαρτύρως λέγει, ὡς οἱ παλαιοὶ ἐπισημαίνονται, ἀλλὰ διότι καὶ τὸ ἔσεσθαι δεκαετῆ τὸν πόλεμον
αὐτὸς ἐν τῇ Αὐλίδι ἐμαντεύσατο καὶ τὴν τῆς ᾀδομένης δὲ ἀπνοίας τῶν ἀνέμων αἰτίαν αὐτὸς ἐξεῦρεν,
ὅτε ἦσαν οἱ Ἕλληνες ἐκεῖ, καὶ τὴν ἐκεῖθεν δὲ εὔπλοιαν αὐτὸς ἐξιάσατο τῇ σφαγῇ τῆς Ἰφιγενείας τῆς
θυγατρὸς τοῦ βασιλέως. ταῦτα δὲ, εἰ καὶ κα*κὰ ἦσαν τῷ Ἀγαμέμνονι, ἀλλὰ γοῦν ἀληθῆ καὶ ἄριστον 60
μάντιν παριστῶσι τὸν Κάλχαντα. ὅρα γοῦν οἷον ἡ ὀργὴ, ἐφ᾽ ὕβρει προφέρουσα τὰ ἐφ᾽ οἷς ἄν τις ἐγκω-
μιάζοιτο, καθάπερ καὶ εἴ τις ἰατρὸν ψέγει, νόσους προλέγοντα καὶ τὰς ἐκείνων θεραπειας ἐπάγοντα.
ἦν δὲ ἂν ψεκτέος ὁ Κάλχας, ἐὰν κακὰ προέλεγε μὴ ἀποβαίνοντα. νῦν δὲ οὐ διότι ἔλεγε, διὰ τοῦτο ἀπέ-
βαινον τὰ κακὰ, ἀλλὰ διότι ἀποβήσεσθαι ἔμελλον, διὰ τοῦτο προὔλεγεν. (Vers. 108.) Ἰστέον δὲ καὶ
ὅτι τοῦ ἀγαθοῦ ἀνδρὸς ἐν δυσὶ τούτοις χαρακτηριζομένου, τῷ ἀγαθὰ λέγειν καὶ τῷ ἀγαθὰ τελεῖν,
ἀμφοτέρων τούτων ὁ βασιλεὺς στερίσκει τὸν Κάλχαντα, τῇ γλώσσῃ διὰ θυμὸν χαριζόμενος, εἰπὼν,
ὅτι ἐσθλὸν οὔτε τί πω εἶπας ἔπος οὔτε ἐτέλεσας. λείπει δὲ κατὰ ἐοικυῖαν ἔννοιαν τὸ ἔργον, ἵνα λέγῃ ὅτι
οὔτε ἔπος εἶπας οὔτε ἔργον ἐτέλεσας. Ὅρα δὲ τὸ, οὔ*τε τί πω εἶπας ἔπος, Ἀττικῶς ῥηθέν· ὡς γὰρ 10
ἔλεξας λόγον καὶ ὕπνωσας ὕπνον καὶ ἄλλα τοιαῦτα μυρία, οὕτω καὶ εἶπας ἔπος. τὸ δὲ οὔτε τί πω,

καθὰ καὶ μετ᾽ ὀλίγα τὸ οὐδέ τί πω, βαρύνοντα τὸν πῶ παραπληρωματικὸν σύνδεσμον διὰ συνέπειαν πάντως ἀφυπνίζει τὴν αὐτοῦ κοιμωμένην ὀξυτόνησιν ἐν τῷ, οὐ πώ ποτέ μοι, ὃ ταυτόν ἐστι τῷ, οὔπω ποτὲ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ φανεῖται. οὕτω δὲ καὶ ἐν τῷ, θεός πού σοι τό γ᾽ ἔδωκεν, εἰ τονηθείη τὸ που ὀξύνοιτο ἂν εὐλόγως. τὸ δὲ ἐτέλεσας ἀφορμή ἐστι τῆς τῶν ἀποτελεσματικῶν κλήσεως. ὅτι δὲ ἀγαθὰ νῦν ὁ Κάλχας λαλεῖ, δῆλον αὐτόθεν· ἀλλὰ καὶ ὅτι ἀγαθὸς ἦν ἀποτελεῖν, δῆλον καὶ αὐτὸ, εἴ γε ταῖς ναυσὶν εἰς τὴν Τροίαν αὐτὸς καθηγήσατο. σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι οὐ μάτην ὁ Κάλχας ἐδεδίει τὸν βασιλέα. ἰδοὺ γὰρ πολὺς αὐτῷ ἐπίκειται μαντευσαμένῳ τὸ ἀληθές. οὕτως ἀφόρητον ἐξουσία ἐγκοπτομένη τῆς ἐπιθυμίας. εἰ δὲ πρὸς Κάλχαντα τοιοῦ*τος ὁ βασιλεὺς, οἷος ἔσται τῷ Ἀχιλλεῖ, τῷ καὶ κινήσαντι τὸν Κάλχαντα, καί τι καὶ ὑβρίσαντι, ὡς προείρηται; καὶ ὅρα τὴν ἐν τοῖς πλάσμασιν Ὁμηρικὴν πιθανότητα. μεγάλα γὰρ λυπηθεὶς ἐπὶ τῷ Ἀχιλλεῖ ὁ βασιλεὺς μέγα τι καὶ ἀντιδράσει, ὡς εἰκὸς, κακὸν, καὶ στερηθεὶς τῆς ἑαυτοῦ Χρυσηίδος εἰκότως τὴν ἐκείνου ἀφαιρήσεται θυμομαχῶν. Τὸ δὲ κρήγυον, εἰ μὲν ἀντὶ ἐσθλοῦ ληφθήσεται, ἀκολούθως κεῖται μετὰ τῶν κακῶν. ἐναντία γὰρ ἐσθλὸν καὶ κακόν· καὶ εἰσὶν ἐνταῦθα δύο χωρία ταυτοδύναμα κατὰ ἄρσιν καὶ θέσιν, οἷον, ἀεὶ μάντις εἶ τῶν κακῶν· καὶ, οὐ πώ ποτέ μοι τὸ κρήγυον, ἤτοι ἀγαθὸν, εἶπας· καὶ πάλιν εὐθὺς, αἰεὶ κακὰ φιλεῖς μαντεύεσθαι. ἐσθλὸν δὲ οὔ πω εἶπας ἢ ἐτέλεσας. εἰ δὲ, ὡς τοῖς πλείοσι δοκεῖ, κρήγυον ληφθείη τὸ ἡδὺ καὶ, ὡς ἡ ἐτυμολογία λέγει, τὸ ἡδῦνον τὸ κῆρ ἤγουν τὴν ψυχὴν, κεῖται καὶ οὕτω τὸ ἀντιζυγοῦν πρὸς τὰ κακὰ ἤγουν τὸ ἐσθλὸν, ἵνα ὦσιν ἄλλως αἱ δύο *συζυγίαι, λυπηρὸν καὶ ἡδὺ, καὶ ἀγαθὸν καὶ κακὸν, οὕτω· μάντι κακῶν, ἤτοι λυπηρῶν, οὔ ποτέ μοι τὸ κρήγυον, ἤγουν ἡδὺ, ἔειπας· αἰεὶ κακὰ μαντεύῃ, ἐσθλὸν δὲ οὐδέν. ὅρα δὲ ἐν τῷ κρήγυον, εἴ περ ἀπὸ τοῦ κῆρ ἥδειν, ἤγουν ψυχὴν εὐφραίνειν, γίνεται, ὡς ἐκ τῆς αὐτῆς ἐτυμολογίας καὶ τὸ κέρδος γενόμενον, ἐπεὶ τὸ κέαρ ἡδύνει, ὅμως διαφορὰν πρὸς τὸ κρήγυον ἔχει πολλήν.

(Vers. 111. sqq.) Ὅτι δεινῶς καὶ πρὸς τὸ συμφέρον ἑαυτῷ τὴν δημηγορίαν διοικονομεῖται ὁ βασιλεύς. Κάλχας μὲν γὰρ τρία ταῦτα τοῦ βασιλέως ὡς ἐν προβολῇ ἐμέμψατο, ὅτι τὸν ἱερέα ἠτίμησεν, ὅτι τὴν θυγατέρα οὐκ ἀπέλυσε, καὶ ὅτι οὐκ ἀπεδέξατο ἄποινα. ὁ δὲ, οἷα ῥήτωρ δεινὸς, τὸ μὲν βαρύτατον σιωπᾷ, ὅτι δηλαδὴ τὸν ἀρητῆρα ἠτίμησεν, ἐπὶ δὲ τοῖς λοιποῖς δυσὶν ἐξελέγχειν τὸν Κάλχαντα βούλεται ὡς ἀλόγιστα λέγοντα. καὶ πρῶτα πρὸς τὸ περὶ τῶν ἀποίνων κεφάλαιον ἀποτεινόμενος κατειρωνεύεται, βαρυνόμε*νος ὅτι θεοπροπέων ἀγορεύει, τοῦδε ἕνεκα τοὺς Ἕλληνας ἀλγεῖν, ὅτι τὰ τῆς Χρυσηίδος οὐκ ἐδέξατο ἄποινα, τρόπον τινὰ λέγων πρὸς τὸ τρίτον κεφάλαιον τὸ, οὐκ ἀπεδέξατο ἄποινα, ὅτι τίς ἂν φρονῶν εἴπῃ τὸν Ἀπόλλωνα τοιαῦτα κακὰ κοινὰ ποιεῖν ἡμῖν, ὅτι μὴ δῶρα παρὰ αἰχμαλώτου τοῦ Χρύσου ἐγὼ ἔλαβον, δέον ὂν καὶ χάριτάς μοι ὁμολογεῖν· εἶτα καὶ πρὸς τὸ δεύτερον ἀπολογούμενος τὸ, οὐδ᾽ ἀπέλυσε θύγατρα, φησὶν ὅτι, οὐκ ἐποίησα τοῦτο, ἐπεὶ πολὺ αὐτὴν βούλομαι οἴκοι ἔχειν, προκρίνων αὐτὴν καὶ Κλυταιμνήστρας τῆς κουριδίης ἀλόχου. καὶ ὅρα ὅλον τὸ, ἐπεὶ πολὺ βούλομαι αὐτὴν οἴκοι
61 ἔχειν· δεινοποιῶν γὰρ *τὴν ἀπολογίαν φησὶν ὅτι οὐχὶ ὧδε θέλω, ἀλλὰ μάλιστα οἴκοι ἔχειν αὐτὴν, ὥστε οὐχ᾽ ὡς παλλακήν· καὶ οὐχ᾽ ἁπλῶς θέλω, ἀλλὰ βούλομαι, ὅ περ ἐπίτασις τοῦ θέλειν ἐστί· καὶ οὐ τυχόντως βούλομαι, ἀλλὰ καταπολύ. ἔχει δὲ ἔμφασιν καὶ τὸ ἔχειν ὡς περὶ γυναικὸς καὶ οὐ δούλης. ἔχεται γὰρ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί. εἶτα καὶ αἰτίαν προστίθησιν ὅτι οὐ γάρ ἐστιν αὕτη τῆς Κλυταιμνήστρας χερείων, οὐ 46
δέμας, οὐδὲ φυὴν, καὶ τὸ ἑξῆς. ταῦτα δὲ λέγει ὁ βασιλεὺς οὐχ᾽ οὕτω φρονῶν, ἀλλὰ τὸν μάντιν ἐλέγχων, ὡς μὴ δέον ὂν χολοῦσθαι τὸν Ἀπόλλωνα, ὥς περ οὐ διὰ τὸ μὴ δέξασθαι τὰ ἄποινα, οὕτως οὐδὲ διὰ τὴν αἰχμάλωτον, ἣν καὶ τῆς κουριδίης γυναικὸς ὁ ἥρως βασιλεὺς προβέβουλε. τάχα δὲ καὶ ῥητορικῶς αὐξάνων τὸ πρᾶγμα μεγάλα τὴν αἰχμάλωτον φιλεῖν λέγει ἐπίτηδες, ἵνα τὴν χάριν αὐ*ξήσῃ καί τι μέγα τοῖς Ἕλλησι φανείη χαρίζεσθαι, εἰ δι᾽ αὐτοὺς τὴν οὕτω φιλουμένην δίδωσι, μή τε λαβὼν ἄποινα, ἀλλὰ καὶ ἑκατόμβην ἐπιδούς. ἰστέον δὲ ὅτι οἱ τοιοῦτοι λόγοι τοῦ Ἀγαμέμνονος παρὰ τοῖς πλασματογράφοις τῶν ῥητόρων διδόασιν ἀφορμὰς κατηγορίας τῇ Κλυταιμνήστρᾳ, ἥ τις μοιχείας ἐγκαλουμένη καλῶς ἂν ἐπιμέμφοιτο τῷ βασιλεῖ, ὡς αὐτῆς οὕτω προτιθέντι τὴν αἰχμάλωτον. Τὸ δὲ προβέβουλα ἔστι μὲν μέσος παρακείμενος, ὡς τὸ μέμηλα· δηλοῖ δὲ τὸ προκρίνω καὶ πρὸ τῆς Κλυταιμνήστρας βεβούλημαι. οἱ δὲ λέγοντες ὅτι προβέβουλα ἀντὶ τοῦ, ὑπὲρ τῆς Κλυταιμνήστρας, καὶ δι᾽ ἐκείνην βούλομαι αὐτὴν, σεμνύνουσι μὲν τὸν βασιλέα ὡς μὴ προκρίνοντα τὴν δούλην τῆς γυναικὸς, περιποιούμενον δὲ τάχα αὐτὴν

εἰς θαλαμηπόλον τῇ Κλυταιμνήστρᾳ, καθὰ καὶ πρὸ μικροῦ ἐδήλωσεν ἐν τῷ, ἐμὸν λέχος ἀντιόωσαν,
ἤγουν ἐπιμελομένην τοῦ βασιλικοῦ *κοιτῶνος· τὴν δὲ Ὁμηρικὴν ἀφανίζουσι δεινότητα. καὶ οὐδὲ εὐοδοῦ- 20
ται ὁ τοιοῦτος νοῦς διὰ τὸν ἐπαγόμενον πολὺν τῆς Χρυσηΐδος ἔπαινον. ὥς περ δὲ μέλω μελήσω μεμέ-
ληκα καὶ μέσος παρακείμενος μέμηλα, καὶ ὤλεκα ὦλα, τεθάληκα τέθηλα· οὕτω βεβούληκα βέβουλα.
τοιοῦτόν τι καὶ τὸ λέληκα. δαιμονίη, τί λέληκας; καὶ τὸ δεδούπηκα, δέδουπα, κατὰ Ἡρωδιανόν.
δεδουπότος Οἰδιπόδαο· καὶ ἕτερα οὐκ ὀλίγα, ἐν οἷς καὶ τὸ ἐκτύπηκα, ἔκτυπα. εἰσὶ γὰρ καὶ περισπώ-
μενοι τοιοῦτοι μέσοι παρακείμενοι, ὡς πολλαχοῦ φανεῖται· οἳ καὶ αὐτοὶ κατὰ τὰ προῤῥηθέντα μιᾷ συλ-
λαβῇ ἐνδέουσι τοῦ ἐνεργητικοῦ, ὅ περ ἐν τοῖς βαρυνομένοις οὐκ ἔστι ῥήμασιν. ἐν ἐκείνοις γὰρ ἰσοσυλ-
λαβεῖ καθόλου ὁ μέσος τῷ ἐνεργητικῷ. (Vers. 114.) Κουριδίη δὲ ἄλοχος, ἣν τις κόρην ἔτι οὖσαν
ἠγάγετο, οὐ μὴν ἢ ἑτέρῳ προσυζευχθεῖσαν εἰς γάμον ἢ καὶ ἄλλως γραῦν. Τὸ δὲ, οὐ ἕθεν, ἤγουν οὐκ
αὐτῆς, ἐστὶ χερείων, τὰ τῶν ἀντιγράφων *ἀκριβέστερα οὔ ἑθεν προπαροξυτόνως ἔχουσιν, ὡς τῆς ἕθεν 30
ἀντωνυμίας ἐγκλινάσης τὴν οἰκείαν ὀξεῖαν τῇ ὄπισθεν συλλαβῇ. (Vers. 115.) Ἐν δὲ τῷ, οὐ δέμας
οὐδὲ φυὴν οὔτε φρένας οὔτε τι ἔργα, ἐπαινεῖται ὁ ποιητὴς ὡς ἐνὶ στίχῳ πᾶσαν γυναικὸς ἀρετὴν ἐμπερι-
λαβὼν, τὴν τοῦ σώματος εὐσυνθεσίαν, τὸ εὐφυὲς, τὸ συνετὸν, τὸ ἐργατικόν. εὐφυὲς δέ φαμεν τὸ
δεξιὸν τοῦ ἤθους καὶ ἐπαγωγὸν, οὗ στερόμενον τὸ κάλλος δέλεάρ ἐστι κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἄτερ ἀγκί-
στρου νηχόμενον. Θεόκριτος δὲ παραξέσας τοῦ Ὁμηρικοῦ τούτου ἔπους φησί που (Idyll. 22. 160.) τὸ,
οὔτε φυῆς ἐπιδευέες οὔτε νόοιο. ἰστέον δὲ ὅτι σημειοῦνται οἱ παλαιοὶ τὸ δέμας τὸν μὲν ποιητὴν ἐπὶ
ἐμψύχου ἀεὶ τιθέναι σώματος ὡς συνδεδεμένου τῇ ψυχῇ καὶ δι᾽ αὐτῆς συνεστῶτος, τὸ δέ γε σῶμα ἐπὶ
ἀψύχου, τουτέστιν ἐστερημένου ψυχῆς, διὰ τὸ σῆμα καὶ, ὡς ἄν τις εἴποι, μνῆμα γενέσθαι τοῦ ζῶντος
ποτέ. τοὺς δὲ μετὰ τὸν ποιητὴν, ἐν οἷς καὶ ὁ Εὐριπίδης, ἀδια*φόρως χρᾶσθαι τῇ λέξει φασί. δεῖ δὲ 40
εἰδέναι ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ ποιητὴς τὸ δέμας ἐπὶ ἀψύχου ποτὲ τίθησιν, ὡς ἐν τῷ, δέμας πυρός. καὶ τὸ
σῶμα δὲ ἐν τῇ γ΄ ῥαψῳδίᾳ, ὡς λεχθήσεται, δοκεῖ ἐπὶ ἐμψύχου τεθῆναι. ἐκ δὲ τῆς ῥηθείσης φυῆς καὶ
πρόσωπον εὐφυὲς παρὰ τῇ τραγῳδίᾳ. ἡ δὲ ἐν τοῖς ἑξῆς εὐφυὴς πτελέα γλυκέως ὡς ἐν κυριολεξίᾳ εἴρη-
ται. ἑτέρως δέ γε οἱ μεθ᾽ Ὅμηρον εὐφυΐαν φασὶ τὴν εἰς μάθησιν δεξιότητα· Ὁμηρικῆς δὲ βουλῆς καὶ
τὸ, μηροὶ εὐφυεῖς. Φρένας δὲ νῦν οὐ μέρος σώματος εἶπεν, ὡς πρὸ ὀλίγου, ἀλλὰ τὴν φρόνησιν.
(Vers. 116.) Ὅτι ἐν τῷ, ἀλλὰ καὶ ὣς ἐθέλω δόμεναι πάλιν, περισπᾶται παρὰ *τοῖς παλαιοῖς τὸ ὥς. 62
φέρεται γὰρ ἐν τοῖς Ἡροδώρου καὶ Ἀπίωνος, ὅτι τὸ ὦς, ὅτε δηλοῖ τὸ ὅμως, περισπᾶται. ὅρα δὲ τὸ τοῦ
βασιλέως σεμνόν. εἰ γὰρ καὶ ὁ Κάλχας δεῖν ἔφη ἀποδοῦναι τῷ πατρὶ τὴν κόρην, ἀλλ᾽ ὁ βασιλεὺς δώσειν
αὐτήν φησιν, ἑκουσίως δηλαδή· οὐ μὴν ἀποδώσειν, δηλονότι ἀκουσίως. οὕτω γὰρ πρὸ ὀλίγου ἐῤῥέθη
διαφέρειν τὸ διδόναι καὶ ἀποδιδόναι. καὶ Δημοσθένης οὖν λέγει που περὶ Φιλίππου, ὡς εἰ μὲν ἀποδί-
δωσι τὸν δεῖνα τόπον, ὡς ἡμέτερον ληψόμεθα· εἰ δὲ δίδωσι, ὡς χαριζόμενος ἑκουσίως οἰκεῖόν τι, οὐ
ληψόμεθα. καὶ δίδωσι μὲν ὁ τοιοῦτος λόγος ἀφορμὰς παιγνίων τοῖς κωμικοῖς· ὅμως δὲ τοιαύτην ἔχου-
σιν αἱ λέξεις αὗται διαφοράν. Τὸ δὲ πάλιν ἀντὶ τοῦ ἔμπαλιν καὶ ὀπίσω καὶ ἐξ ἀρχῆς νοεῖται ἐκφανέ-
στατα. οὐ γὰρ λέγει ὁ βασιλεὺς ἐκ δευτέρου δώσειν τὴν Χρυσηΐδα *ἀλλὰ πάντως εἰς τὰ ὀπίσω πέμψειν 10
τῷ πατρί. (Vers. 117.) Ὅτι τὸ, βούλομ᾽ ἐγὼ λαὸν σόον ἔμμεναι ἢ ἀπολέσθαι, οὐ σεμνῶς, ἀλλ᾽, ὡς
οἱ παλαιοί φασιν, εὐήθως ἤγουν ἁπλοϊκῶς καὶ ἀφελῶς εἶπεν ὁ Ἀγαμέμνων. ὃ καὶ Πρίαμος ἂν εἴποι
ὁ τοῖς Ἕλλησιν ἔχθιστος. κἀκεῖνος γὰρ διὰ τὸ φύσει καλὸν ἕλοιτ᾽ ἂν σόον εἶναι τὸν Ἕλληνα στρατὸν,
εἰ μόνον ἀπόσχοιντο τοῦ πολιορκεῖν. οὐκ ἔχει οὖν ὑψηλόν τι καὶ σεμνὸν ὁ λόγος, ἀλλὰ καὶ τοῦτο, καθὰ
καὶ ἄλλα τινὰ πρὸ τούτου, ἠθικῶς ὁ βασιλεὺς καὶ οὕτως ἁπλῶς ἐπελθὸν αὐτῷ εἴρηκεν ὡς ἐν ἀγωνίᾳ
καὶ θυμομαχίᾳ. τινὲς δὲ οὕτω θεραπεύουσι τὸ νόημα· βούλομαι σόον εἶναι τὸν λαόν· ἢ, εἰ μὴ τοῦτο
γένηται, ἀπολέσθαι ἂν βουλοίμην αὐτός. ἐνταῦθα δέ φασιν οἱ παλαιοὶ ὡς, εἰ μὲν νοηθείη τὸ, ἢ ἀπο-
λέσθαι, ἀντὶ τοῦ ἤ περ, διασαφητικός ἐστιν ὁ ἢ σύνδεσμος· ἐὰν δὲ ἀντὶ τοῦ καὶ ἀπολέσθαι ἐμὲ, παρα-
διαζευκτικὸς κατὰ τὸν Πορφύριον. ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐκ τῆς Ὁμηρικῆς ἐν*νοίας τοῦ, βούλομαι ἐγὼ, 20
τῆς ἑξῆς, ὠφελημένος ὁ περιᾳδόμενος Φωκίων ἐν τῷ μέμφεσθαι τοῖς Ἀθηναίοις ἀγνωμονοῦσιν ἔφη
ἐπ᾽ ἐκκλησίας τὸ, βούλομαι μᾶλλόν τι ὑφ᾽ ὑμῶν παθεῖν αὐτὸς ἢ κακόν τι δρᾶσαι αὐτὸς εἰς ὑμᾶς. ἔνθα
ὅρα καὶ τὸ μᾶλλόν τι, ὅμοιον ὂν τῷ ὁμοῦ τι καὶ μή τι καὶ οὔ τι καὶ οὕτω τι καὶ τοῖς ὁμοίοις. ἔτι δὲ ὅρα

*καὶ αὐτὸ τὸ μᾶλλον χαρακτηριστικὸν ὂν τοῦ, ὡς ἐῤῥέθη, διασαφητικοῦ τοῦ, ἢ ἀπολέσθαι. ἔστι γάρ, φασι, διασαφητικὸς τοιοῦτος σύνδεσμος ὁ μεταξὺ δύο λόγων τιθέμενος καὶ ἐκλεγόμενος τὸ ἕτερον, εἰς ἐπίτασιν δέ ποτε προσλαμβάνων τὸ μᾶλλον ἐπίῤῥημα, κατὰ τὸ ῥηθὲν τοῦ Φωκίωνος νόημα, ἢ τὸν περ σύνδεσμον, ὡς ἀνωτέρω γέγραπται. παραδιαζευκτικὸς μέντοι ὁ μὴ τῶν δύο λέξεων τὸ ἓν δεχόμενος· οἷον, ἢ Ἀχαιοὶ ἢ Πελοποννήσιοι. τοῦτο γὰρ διαζευκτικοῦ τοῦ ἢ συνδέσμου ἴδιον· ἀλλά πως καὶ τοὺς δύο, οἷον, χιτῶνά μοι χρῆσον ἢ καὶ ἱμάτιον. αἰτεῖ μὲν γὰρ τὸ ἕτερον, οὐ λυπεῖ δὲ καὶ *τὰ δύο δοθέντα. ὅτι δὲ δίχα τῶν εἰρημένων καὶ ἄλλα σημαινόμενά εἰσι τοῦ ἢ συνδέσμου, δηλοῖ ὁ γράψας ὅτι ἔστι καὶ διαπορητικός· οἷον, ἢ ὅγε φάσγανον ὀξὺ ἐρυσάμενος· καὶ, ἦε χόλον παύσειε· καὶ, ἢ δολιχὴ νοῦσος ἢ Ἄρτεμις ἰοχέαιρα. ἔστι δὲ καὶ ἰσοδύναμος τῷ εἰ· οἷον, ἢ καὶ ἐμὸν δόρυ μαίνεται ἐν παλάμῃσι· καὶ, ἢ τοιόσδε ἐὼν, ἐν τῇ γ' ῥαψῳδίᾳ. ἔστι καὶ παρέλκον ὑποτασσόμενον πύσματι· οἷον, ἀλλὰ τί ἤ μοι ταῦτα διελέξατο θυμός; ἔστι καὶ ἐρωτηματικὸν διαλαμβανόμενόν ποτε καὶ δὶς καὶ τρὶς ἐν διαζευκτικαῖς διανοίαις ἐντελέσιν· οἷον, ἠέ τι Μυρμιδόνεσσιν ἢ ἐμοὶ αὐτῷ; καὶ ἑξῆς. ἔστι καὶ βεβαιωτικόν· οἷον, ἦ μάλα δὴ τέθνηκε Μενοιτίου ἄλκιμος υἱός. ἔστι καὶ συγκριτικόν· οἷον, τοῦ ἑλομένου τὸ ἀγαθὸν οὐχ ἧττον ἢ τοῦ παρασχόντος τὰ σπέρματα. ὅτι δὲ καὶ ἄλλα τινὰ ὀλίγα σημαίνει ὁ ἢ σύνδεσμος, ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσσειαν δηλοῦται, ὅπου ἡ Νεκυία. ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι παρὰ μὲν τοῖς ὕστε*ρον μονόφθογγα καὶ βραχέα φωνήεντα ἐκθλίβονται ἤγουν κουφίζονται, παρὰ δὲ τοῖς παλαιοῖς ἅπαντα· ὅθεν καὶ νῦν ἐν τῷ, βούλομ' ἐγὼ, ἡ αι δίφθογγος ἐξεθλίβη. Τὸ δὲ σόος παρὰ τῷ ποιητῇ ἀεὶ συστέλλει τὴν παραλήγουσαν, ὡς ἀπὸ τοῦ σέω τὸ ὁρμῶ, ὃ προσλήψει τοῦ υ γίνεται σεύω. καὶ ἔστι σόος οἱονεὶ ὁ τὰς φυσικὰς ὁρμὰς ἔχων. ἀκολούθως δὲ καὶ τὸ λαοσσόος Ἀθηνᾶ καὶ αὐτὸ συστολὴν ἔχει τῆς παραληγούσης. οὕτω δὲ καὶ παρὰ Θεοκρίτῳ τὸ, δορυσσόος Κάστωρ, καὶ δύσσοα θρέμματα. ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι καὶ ῥῆμα ἐστὶ σόω διὰ τοῦ ο μικροῦ, οὗ τὸ προστακτικὸν σούσθω παρὰ Σοφοκλεῖ ἐκ τοῦ σοέσθω συναιρε-*

*63 θέν. *ἐντεῦθεν δὲ καὶ τὸ ἀπέσσουα Δωρικὸν, ὡς δηλοῖ τὸ, ἔῤῥει τὰ καλά· Μίνδαρος ἀπέσσουα, ἤγουν ἀφόρμησεν, ἀπῆλθε, τέθνηκεν. ἀπὸ δὲ τοῦ σόος τούτου βοηθεῖται καὶ ὁ τεχνικὸς εἰς τὴν παρ' αὐτῷ ἐτυμολογίαν τοῦ σολοικισμοῦ, εἰπὼν σολοικισμὸν εἶναι σόου λόγου αἰκισμόν. ἐκ δὲ τοῦ αὐτοῦ σόος, κράσεως γενομένης τῶν δύο ο εἰς ω μέγα, ὡς ἐν τῷ προόρα πρώρα, ἀποτελεῖται τὸ σῶς· οἷον, νῦν τοι σῶς αἰπὺς ὄλεθρος. ἢ καὶ ἀπὸ τοῦ σάος, ἐξ οὗ καὶ τὸ σαώτερος γίνεται κατὰ κρᾶσιν σῶς, ᾧ προστεθέντος τοῦ ο μικροῦ ἐν τῇ ληγούσῃ γράφεται παρὰ τοῖς ὕστερον τὸ σῶος μετὰ παραληγούσης μακρᾶς, οὐ μὴν καὶ παρὰ τῷ ποιητῇ. τὸ μέντοι σῶς εὕρηται παρ' αὐτῷ ἐν χρήσει. ὡς δὲ καὶ δύο ῥημάτων ὄντων, σώω διὰ παραληγούσης μακρᾶς καὶ σόω διὰ βραχείας, ἐκ τούτου μὲν ὁ παρ' Ὁμήρῳ *σόος γίνεται, ἐκεῖ-*

26 θεν δὲ ὁ παρὰ τοῖς ὕστερον σῶος, καὶ ἀλλαχοῦ δηλωθήσεται. *(Vers. 118.) *Ὅτι στερούμενος τῆς Χρυσηίδος ὁ Ἀγαμέμνων, ἣν εἰς γέρας εἶχε, γέρας αὐτίκα ζητεῖ αὐτῷ ἑτοιμάσαι τοὺς Ἕλληνας, ἵνα μὴ μόνος, φησὶν, ἀγέραστος ἔω, ἤγουν ὦ καὶ ὑπάρχω, περὶ οὗ προείρηται. ἐπεὶ οὐδὲ ἔοικε, φησίν· ἀγέραστον δηλαδὴ εἶναι τὸν ἐν πᾶσιν, ὡς μετὰ ταῦτα δειχθήσεται, γεραρώτατον. καὶ οὕτω μὲν ὁ βασιλεύς. Ἀχιλλεὺς δὲ ἀντικαθιστάμενος πρὸς *μὲν τὸ, ἵνα μὴ ἀγέραστος ὦ, ἐπιφέρει· Ἀτρείδη κύδιστε· οἱονεὶ λέγων, ὅτι πῶς ἀγέραστος ὁ κύδιστος; εἶτα ὡς τὸν βασιλέα ἐλέγξας εἰς τοῦτο ψευδόμενον ἐπάγει τὸ φιλοκτεανώτατε, ὀνειδίζων, ὡς οὐ θέλοντα γέρας, ἀλλ' ἁπλῶς κτέανον ἤτοι κτῆμα, ὥστε εἶναι αὐτὸν φιλοχρήματον. πρὸς δὲ τὸ αὐτίκα, ὅ πέρ ἐστιν ἐνεστῶτος, τὸν μέλλοντα χρόνον ἀντιτίθησι, λέγων ὡς, εἴ ποτε πόλιν Τροίην ἕλωμεν, οὐχ' ἁπλῶς δώσομεν καὶ χαριούμεθα, ἀλλ' ὡς ὄφλημα ἀποτί-* 48
*σομεν, καὶ οὐχ' ἁπλῇ, ἀλλὰ τριπλῇ καὶ τετραπλῇ· οὐ χάριν, ὥς φασιν οἱ παλαιοὶ, ἀλλ' ὡς κακῷ δανειστῇ. πρὸς δὲ τὸ ἑτοιμάσατε πληθυντικῶς ῥηθὲν ὑπὲρ πάντων ἀπολογούμενος φησί· πῶς ἄν σοι δώσουσι γέρας Ἀχαιοί; οὓς καὶ κολακεύων μεγαθύμους λέγει, καταδημαγωγῶν αὐτοὺς καὶ ἐρεθίζων κατὰ τοῦ βασιλέως. ὅθεν ὁ βασιλεὺς εὐλαβηθεὶς, μή ποτε τοῖς λόγοις τοῦ Ἀχιλλέως ἀνασεισθῇ ὁ λαὸς, ἀφίησι τὸ ἑτοιμά*σατε καὶ ὑποθωπεύει βραχύ τι τοὺς Ἀχαιοὺς, μεγαθύμους καὶ αὐτὸς προσειπὼν καὶ αὐτοῖς ἀναθεὶς τὸ δοῦναί τι αὐτίκα γέρας εἴτε καὶ μή. καὶ οὕτω τοῦ δήμου ἀποστὰς τῶν ἀρίστων εὐμεθόδως ἅπτεται, ἀπειλούμενος ἢ τὸ τοῦ Αἴαντος ἢ τὸ τοῦ Ὀδυσσέως ἢ τὸ τοῦ Ἀχιλλέως γέρας ἀφελέσθαι. ἰδὼν δὲ τοὺς Ἕλληνας ἡσύχως φέροντας τὴν τῶν ἀριστέων ὕβριν καὶ γαληνῶς ἔχοντας, εἰδὼς δὲ καὶ ὅτι*

*ἀλογίστως ἀπειλεῖται τῷ Ὀδυσσεῖ καὶ τῷ Αἴαντι τοῖς ἀναιτίοις, αὐτῶν μὲν ἀπέχεται ὡς οἷα κατὰ δευτέραν φροντίδα μεταβουλευσάμενος, ἀπειλεῖται δὲ ἀγαγέσθαι τὴν Βρισηίδα αὐτὸς ἰὼν εἰς τὴν τοῦ Ἀχιλλέως σκη*νὴν, μεγαλοπρεπῶς ἑαυτὸν διορθωσάμενος καὶ εὐτάκτως τῷ λόγῳ προβὰς ἀπὸ τῶν ὅλων Ἑλλήνων* 64 *εἰς ὀλίγους, τοὺς διαληφθέντας τρεῖς ἀριστεῖς, καὶ ἀπὸ τῶν ὀλίγων εἰς ἕνα τὸν Ἀχιλλέα.* (Vers. 120.) *Ὅτι καὶ ἐνταῦθα, ὡς ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ βιβλίου, τρεῖς αἰτίας ἀλλήλων ἐξαρτᾷ, χρησάμενος ποικίλοις αἰτιολογικοῖς συνδέσμοις, τῷ ὄφρα, τῷ ἐπεὶ καὶ τῷ γάρ. φησὶ γάρ· ἐμοὶ δὲ γέρας αὐτίκα ἑτοιμάσατε, ὄφρα μὴ οἶος ἀγέραστος ἔω· ἐπεὶ οὐδὲ ἔοικε. λεύσσετε γὰρ, ὅ μοι γέρας ἔρχεται ἄλλῃ, ἤγουν ἀπέρχεται ἀλλαχοῦ. καὶ μικρὸν δὲ ἀνωτέρω τέσσαρας αἰτίας συνῆψεν, εἰπών· οὕνεκα Χρυσηίδος ἄποινα οὐκ ἤθελον δέξασθαι· ἐπεὶ πολὺ βούλομαι αὐτὴν οἴκοι ἔχειν. καὶ γὰρ Κλυταιμνήστρας προβέβουλα· ἐπεὶ οὔ χείρων ἐκείνης ἐστί. τὸ γὰρ οὕνεκα καὶ τὸ γὰρ καὶ τὸ ἐπεὶ σύνδεσμοι αἰτιολο*γικοί. ὡσαύτως καὶ μετ᾽ ὀλίγα φησίν· οὐ γὰρ ἐγὼ Τρώων ἕνεκα ἦλθον· ἐπεὶ οὔ τί μοι αἴτιοι εἰσίν. οὐ γάρ πώ ποτ᾽ ἐμὰς βοῦς ἤλασαν· ἐπεὶ πολλὰ μεταξὺ οὔρεα. Ὅτι λεύω μὲν λεύσω τὸ λιθάσω δι᾽ ἑνὸς γράφεται σ νόμῳ μέλλοντος, λεύσσω δὲ τὸ βλέπω ἐν δυσὶ προφέρεται σσ καὶ πρὸς διαστολὴν ἐκείνου καὶ ὡς ἐνεστὼς, εἰ καὶ ἄλλως οὐδέ ποτε πρὸ τῶν δύο σσ εὑρίσκεται δίφθογγος πλὴν τούτου καὶ πλὴν τοῦ κρείσσων καὶ τοῦ ἐξ αὐτοῦ ῥήματος τοῦ κρεισσῶ. χρῆσις δὲ αὐτοῦ κἀνταῦθα ἐν τῷ, λεύσσετε γὰρ τό γε πάντες. εἰ δὲ καὶ μέλλων τοῦδε τοῦ λεύσσω ἐστὶ τὸ λεύξω, τίς οἶδεν;* (Vers. 121.) *Ὅτι ἐξαίρετον τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἔοικεν ἔχειν τὸ τῶν ποδῶν τάχος ὁ Ἀχιλλεὺς, ναὶ δὲ καὶ τὸ κάλλος, ὡς ἐν τῇ Βοιωτίᾳ φανήσεται· ἀφ᾽ οὗ καὶ θεοείκελος λέγεται· ὡς καὶ ὁ Πάρις Ἀλέξανδρος θεοειδής. καὶ γένει μὲν καὶ ἄλλοι προεῖχον, ἐν ἀνδρίᾳ δὲ ὁ Αἴας οὐκ εἶχε τὰ δευτε*ρεῖα αὐτοῦ. ἐρεῖ γάρ που ὁ ποιητὴς ὅτι ἐν αὐτοσταδίᾳ μάχῃ οὐκ ἂν Αἴας ὁ μέγας εἴξῃ οὐδ᾽ αὐτῷ Ἀχιλλεῖ. ποδωκείᾳ μέντοι πάντων ὁ Ἀχιλλεὺς προεῖχε καὶ ποσὶν οὐκ ἦν ἐρίσαι αὐτῷ, ὡς ἀλλαχοῦ ὁ ποιητὴς λέγει. διὸ συχνὰ ποδώκη τε αὐτὸν καλεῖ καὶ διαλελυμένως πόδας ὠκύν· ἀλλὰ καὶ ποδάρκη, ὅ ἐστιν ἐπαρκοῦντα ἢ ἐξαρκοῦντα τοῖς ποσὶ καὶ ἐπιπολὺ θέειν δυνάμενον, ὅ περ ἐπίτασίς ἐστι ποδωκείας, ὡς ἄλλο ὂν τὸ ποδώκη τινὰ εἶναι ἢ ποδάρκη. οὐ γὰρ πᾶς ποδώκης ἤδη καὶ ποδάρκης, εἰ μὴ καὶ τοῖς ποσὶν ἐπαρκῶν ἀντέχει καὶ θέει ἀκάματα.* (Vers. 122.) *Ὅτι τὸ, Ἀτρείδη κύδιστε, φιλοκτεανώτατε πάντων, ἐπιπλοκή ἐστιν ἐπαίνου καὶ ψόγου ἐπιτιμητικὴ ἐπ᾽ αἰσχύνῃ τοῦ βασιλέως, οἱονεὶ λέγοντος τοῦ Ἀχιλλέως, ὡς οὐκ ἔδει τὸν κύδιστον φιλοκτέανον εἶναι, τῷ κρείττονι πλουτοῦντα, τουτέστι τῇ δόξῃ. πολλάκις γὰρ τὸ κῦδος αἱρετώτερον πλούτου, εἴ γε πλούτου μὲν καὶ τοῖς φαύ*λοις μέτεστι, δόξης δὲ μόνοις τοῖς ἀγαθοῖς. τὸ δὲ λέγειν κύδιστε ἀντὶ τοῦ ἐφύβριστε, διότι κῦδος ἀρσενικῶς ἡ λοιδορία, ἐξ οὗ καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ κατά τινας τὸ κυδάζεσθαι, ὅ ἐστι λοιδορεῖσθαι, ἀντιλέγεται. Ὁμήρῳ γὰρ ὁ ῥηθεὶς κῦδος οὐκ ἔγνωσται, ἀλλὰ τὸ κῦδος οἶδεν οὐδετέρως τὴν δόξαν. ὑπερβολικὸν δὲ τὸ, πάντων εἶναι φιλοκτεανώτατον τὸν Ἀτρείδην, οὐ μὴν ἐμμαρτύρως ἀληθές. ἔστι δὲ φιλοκτέανος ὁ φιλοκτήμων· ἐπεὶ καὶ ταυτὸν κτῆμα καὶ κτέαρ καὶ κτέανον εἰπεῖν.* (Vers. 123.) *Ὅτι πᾶσαν ἐρώτησιν τὴν ἐν ἀντιλογίαις στερεὰν εἶναι δεῖ καὶ οἵαν ἄλυτον. ἐρωτᾷ γοῦν Ἀχιλλεὺς τὸν βασιλέα ὅτι πῶς σοι δώσουσιν αὐτίκα γέρας οἱ Ἀχαιοί; πρὸς τοῦτο δὲ οὐκ ἔστιν ἀψόγως ἐκεῖνον ἀπολογήσασθαί τι. εἰς τρία γὰρ διῃρημένου τοῦ χρόνου, νῦν μὲν αὐτίκα οὐκ ἔστι γέρας δοῦναι.* (Vers. 124.) *οὐδὲ γὰρ ἔχουσιν ἄδαστα ξυνήια κείμενα πολλὰ ὡς οἷον κειμήλια χρήσιμα εἰς βίον, ὃν δή τις ἔφη κοινίτην, καὶ διὰ τοῦτο ἄλλως μὲν *εἰπεῖν ἔτι ἄδαστα· δριμέως δὲ κατά τινα παλαιὸν ἄληκτα, ἤγουν μή πω εἰς λάχος ἐλθόντα, ὥστε λαχεῖν τισὶν εἰς κλῆρον.* (Vers. 126.) *Λείπεται οὖν ἢ τὰ προδεδασμένα ἐπαγείρειν παλίλλογα, ἤγουν πάλιν ὡς ἐξ ὑπαρχῆς συναγόμενα· ὅ περ οὐκ ἐπέοικεν· οὐδὲ γὰρ χρὴ γενέσθαι ἀναδασμὸν ἤγουν δεύτερον μερισμὸν τῶν προμερισθέντων· ὅ περ ἄμπαλον ὁ Πίνδαρος ἔφη, τουτέστι δεύτερον πάλον καὶ κλῆρον ἐπὶ μερισμῷ· ἢ ἀλλὰ χρὴ ἀναμένειν τὸν μέλλοντα χρόνον, εἴ πού τινα θεὸς δῶσι πόλιν Τροΐην εὐτείχεον ἐξαλαπάξαι, ὅτε τριπλῆ, τετραπλῆ τ᾽ ἀποτίσομεν, τὸ ὑπὲρ τῆς Χρυσηίδος δηλαδὴ ἀντισηκοῦν, καθὰ, ὡς εἰκὸς, ἦν ἔθος *ἐν τοιούτοις γίνεσθαι. ὁ δὲ λόγος οὗτος δίκαιος μέν* 65 *ἐστιν, οὐκ ἀρέσκει δὲ τῷ βασιλεῖ θυμουμένῳ, ὡς ἂν ἡ τοῦ Διὸς βουλὴ πληρωθῇ.* (Vers. 124.) *Ἰστέον δὲ ὡς ξυνήια δηλοῖ μὲν τὸ κοινά· γίνεται δὲ ἢ ἀπὸ τοῦ ξυνὸς ὁ κοινός· οἷον, ξυνὸς Ἐνυάλιος· οὗ κτητικὸν ξύνειος, ὡς ἡμετέρειος, καὶ διαλύσει καὶ ἐκτάσει οὐδέτερον αὐτοῦ τὸ ξυνήιον· ἢ καὶ ἄλλως, ὡς*

ὁ ξεῖνος, ξείνιον καὶ πλεονασμῷ ξεινήιον, οὕτω ξυνὸς, ξύνιον καὶ ξυνήιον. (Vers. 126.) ἐν δὲ τῷ παλίλλογα τροπὴ γέγονε τοῦ ν̄ εἰς λ̄, ὁποία καὶ ἐν τῷ πάλλευκον κάρα καὶ τοῖς ὁμοίοις. (Vers. 129.) 49
Πόλιν δὲ Τροΐην οἱ μὲν φασὶ Τρωικὴν ἁπλῶς τινὰ, ὁποίας πολλὰς ἐπόρθησεν Ἀχιλλεύς. διὸ καὶ μετ᾽ ὀλίγα ἐρεῖ· ὁππότε Ἀχαιοὶ Τρώων ἐκπέρσωσι πτολίεθρον. ἔστι γὰρ ταυτὸν πόλιν Τροΐην εἰπεῖν καὶ Τρώων πτολίεθρον. ἄλλοι δὲ πόλιν Τροΐην νοοῦσι τὴν Τροίαν αὐτὴν, οὕτω λεχθεῖ*σαν κατὰ διάλυσιν. καὶ μὴν πολλοῖς ἑτέροις τῶν παλαιῶν τοῦτο οὐκ ἤρεσεν, οἱ λέγουσι μηδὲ λεχθῆναί που ἀλλαχοῦ τὴν Τροίαν τρισυλλάβως παρὰ τῷ ποιητῇ, ἀλλὰ δισυλλάβως· οἷον, ἀμφὶ πόλιν Τροίην φραζοίμεθα βουλήν (Od. λ΄. 509.)· καὶ, ἀμφὶ πόλιν Τροίην μαρνοίμεθα Ἀχαιοί (Od. λ΄. 512.). τινὲς δέ γε τῶν παλαιῶν συγχέοντες τὸ πᾶν καὶ ταῦτα διέλυσαν, ὡς ἐν τοῖς Ἀπίωνος καὶ Ἡροδώρου φέρεται. Τὸ δὲ Τροίην ἔχει ἀπορίαν ἐπὶ τῇ διὰ τοῦ ō μικροῦ γραφῇ, ἐὰν αὐτῇ μὲν τὴν Τρωικὴν δηλοῖ, τὸ δὲ Τρωικὸν ὄνομα κατὰ πᾶσαν τὴν αὐτοῦ κίνησιν διὰ τοῦ ω̄ μεγάλου γράφηται. εἰ δὲ καὶ ἐκ τοῦ Τροία διελύθη, οὐδὲν ἧττον ἡ αὐτὴ ἀπορία κρατεῖ. εἰ γὰρ ἀπὸ τοῦ Τρωὸς ἡ Τροία, διὰ τί τῇ οῑ διφθόγγῳ παραλήγεται καὶ μὴ τῇ διὰ τοῦ ω̄, ἵνα εἴη Τρῴα, ὡς Μινῴα; τάχα δὲ ἂν ἔχῃ τοῦτο ἀπολογίαν τὴν τοῦ ω̄ μεγάλου ἀλλοίωσιν εἰς τὴν οῑ δίφθογγον. ὡς γὰρ ἀγκῴνη, ἀγκοίνη, οὕτω καὶ Τρῴα, Τροία. ἐκεῖνο δὲ πάλιν μένει δυσαπολόγητον. *εἰ γὰρ Τρωίους ἵππους τοὺς Τρωικοὺς διὰ τοῦ ω̄ μεγάλου γράφομεν, δυσχερές ἐστιν ἀπολογήσασθαι, διὰ τί πόλις Τροΐη ἡ Τρωικὴ διὰ τοῦ ō μικροῦ ἔχει τὴν ἄρχουσαν. ἐπιτείνει δὲ μάλιστα τὴν ἀπορίαν ὁ Πίνδαρος, ὃς αὐτὴν τὴν Τροίαν Τρωίαν ἐν Ἰσθμιονίκαις εἰπὼν διὰ τοῦ ω̄ μεγάλου γράφει τὴν παραλήγουσαν. εἰ γὰρ οὕτως ἐκεῖνο, πολλῷ πλέον τὴν Τροΐην, ἤτοι τὴν Τρωικὴν, διὰ τοῦ ω̄ μεγάλου ἐχρῆν γράφεσθαι. καὶ ταῦτα μὲν οὕτω. Τὸ δὲ εὐτείχεον Ἰωνικῶς κεκίνηται ἀπὸ τοῦ τεῖχος, τείχεος, εὐτείχεος. ἄλλως μέντοι τὸ κοινὸν εὐτειχέα ἦν ἄν. ὡς γὰρ σθένος εὐσθενὴς, βέλος ὀξυβελὴς, οὕτω καὶ τεῖχος εὐτειχὴς, οὗ αἰτιατικὴ εὐτειχέα. Ἀλαπάξαι δὲ κυρίως τὸ ἐκκενῶσαι, ὅθεν καὶ λαπάρα ἡ κενὴ ὀστῶν καὶ λαφύσσω. γίνεται δὲ ἐκ τοῦ λαπάζω πλεονασμῷ τοῦ ᾱ. παρὰ γοῦν τῷ Αἰσχύλῳ εὕρηται τὸ ῥῆμα χωρὶς τοῦ ᾱ. καταχρηστικῶς δὲ καὶ τὸ πορθεῖν ἀλαπάζειν λέγεται ὡς ἐν ταῖς ἁλώσεσιν ἐκκενουμένων τῶν πό*λεων. κεῖται δέ που ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ φανερῶς τὸ ἀλαπάζειν οὐκ ἐπὶ ἁλώσεως ἢ πορθήσεως πόλεως, ἀλλὰ ἁπλῶς ἐπὶ ἐκκενώσεως. γίνεται δὲ τὸ λαπάζειν ἐκ τοῦ λάπτειν, ἀφ᾽ οὗ καὶ τὸ λάφυρον. ἔστι δὲ λάπτειν κυρίως τὸ ῥοφεῖν, ὀνοματοποιηθὲν καὶ κυριολεκτηθὲν ἐπί τε κυνῶν καὶ λύκων καὶ τοιούτων ζῴων καρχάρων. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ, Ζεὺς δῶσι, κατὰ Ἴωνας ἢ ἐκ τοῦ δῶ γίνεται προσλήψει τῆς σῑ συλλαβῆς ἢ ἐκ τοῦ δῷς, ὃ καὶ κάλλιον· ἵνα ᾖ, ὡς λάβῃς λάβῃσι, λάχῃς λάχῃσι, καὶ ὅσα τοιαῦτα, πρὸς ὁμοιότητα τοῦ τίθης τίθησιν· οὕτω καὶ ἐὰν δῷς, ἐὰν δῶσι. (Vers. 132.) Ὅτι κλέπτειν τὸ μέν ἐστι ταῖς χερσὶ, τὸ δὲ τῷ λογισμῷ. φησὶ γοῦν ὁ ποιητής· μὴ δ᾽ οὕτως, ἀγαθός περ ἐὼν, κλέπτε νόῳ· ἀντὶ τοῦ παραλογίζου καὶ θέλε ἀπατᾶν. ἔστι δὲ καὶ οὗτος ὁ λόγος κρᾶμα ἐπαίνου καὶ ψόγου. ἔπαινος μὲν γὰρ τὸ ἀγαθός περ ἐὼν, καθὰ καὶ τὸ, θεοείκελ᾽ Ἀχιλλεῦ· τὸ δὲ, μὴ κλέπτε νόῳ, ἔχει τι σφο*δρότητος. ἰστέον δὲ ὡς τρεῖς εἰσὶ τρόποι, καθ᾽ οὓς ἐξίσταταί τις τοῦ οἰκείου βουλήματος· ἢ γὰρ πειθόμενος, ἢ ἀπατώμενος, ὅ περ ὁ ποιητὴς παρελεύσεσθαι λέγει, ἢ ἄκων ἐν τῷ κελεύεσθαι· ἅ περ ὁ Ἀγαμέμνων οὐκ ἂν ἐνταῦθα παθεῖν ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως διανίσταται. οὔτε γὰρ νόῳ κλέπτων, φησὶ, παρελεύσεαί με, ἤγουν παραδράμῃς, οὔτε πείσεις οὔτε κελεύσεις ἀποδοῦναι τὴν Χρυσηίδα. Τὸ δὲ παρελεύσεαι ἔχει τι λεληθότως καὶ σκωπτικόν. οἱονεὶ γὰρ λέγει ὅτι, εἰ καὶ τῇ ποδωκείᾳ παρελθεῖν με δύνασαι, ἀλλὰ ἀπατῶν καὶ δολιευόμενος οὐκ ἄν με νικήσας παρέλθῃς. Ἰστέον δὲ
66 ὅτι τε ἐν τῷ, μὴ δ᾽ οὕτως, ἀγαθός περ ἐὼν, ἀργὸς κεῖ*ται ὁ δὲ σύνδεσμος ληφθεὶς ἀντὶ τοῦ δῆ, καὶ ὅτι οὐ χειρὶ μόνον καὶ νόῳ, ἀλλὰ καὶ ποσὶ κλέπτεταί τις κατὰ τὸ, ποδοῖν κλοπὰν ἀρέσθαι, ἤγουν
19 λάθρα φυγεῖν. *(Vers. 133.) Ὅτι τὸ ἐθέλειν καὶ τὰ ὅμοια προαιρετικὰ ῥήματα, οἷον τὸ αἱρεῖσθαι, 50
20 τὸ βούλεσθαι, τὸ γλί*χεσθαι, τὸ ἐφίεσθαι καὶ τὰ ὅμοια, δύο συντάξεις ἔχουσι· μίαν μετὰ ἀπαρεμφάτου ῥήματος, οἷον, αἱροῦμαι λέγειν, ἐθέλω γράφειν, βούλομαι λαλεῖν, καὶ τὰ ἐφεξῆς ὁμοίως· ἑτέραν δὲ μετὰ ἐγκλίσεως ὑποτακτικῆς, οἷον, ἐθέλω ἵνα γράφω, βούλομαι ἵνα λαλῶ, καὶ τὰ ἄλλα ὡσαύτως. ταύτας τὰς δύο συντάξεις ὁ ποιητὴς ἐν μιᾷ ἐννοίᾳ ἐνταῦθα τιθείς φησιν· ἢ ἐθέλεις, ὄφρ᾽ αὐτὸς μὲν ἔχῃς γέρας, ἐμὲ δὲ ἧσθαι δευόμενον; (Vers. 135.) Ὅτι σχῆμα ἐλλειπτικὸν ἐνταῦθα τὸ, ἀλλ᾽

εἰ μὲν δώσουσι γέρας μεγάθυμοι Ἀχαιοὶ, ἄρσαντες κατὰ θυμὸν, ὅπως ἀντάξιον ἔσται. εἰ δὲ μὴ δώσουσιν, ἐγὼ ποιήσω τάδε. χωλεύει γὰρ ἡ σύνταξις καὶ μένουσα ἐκκρεμὴς οὐκ ἀπήρτισται. λείπει γὰρ τὸ ἐφησυχάσω ἢ παύσομαι ἢ τοιοῦτόν τι, ἵνα λέγῃ, ὅτι ἐὰν δώσουσιν, ἡσυχάσω· ἐλλέλειπται δὲ ἀρχαϊκῶς διὰ τὸ πάνυ δῆλον καὶ αὐτόθεν φανερόν. τίς γὰρ οὐκ οἶδεν ὅτι, ἐὰν δώσουσι γέρας οἱ Ἀχαιοὶ, ὡς ἔσται ἀντάξιον, *πάντως ἂν ἐφησυχάσῃ ὁ βασιλεύς; εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλα τοιαῦτα σχήματα ἐλλείψεως παρὰ τοῖς παλαιοῖς, ὡς παρὰ τῷ κωμικῷ (Plut. v. 468.)· ἐὰν μὲν ἀποφήνω πάντων αἰτίαν ἐμέ· εἰ δὲ μὴ, ποιεῖτε ὅ περ ἂν δοκῇ ὑμῖν. καὶ Μένανδρος ὁ κωμικός· εἰ μὲν δή τινα πόρον ἔχεις· εἰ δὲ μὴ, νενόηκ᾽ ἐγώ. καὶ Πλάτων ὁ κωμικός· εἰ μέν σοι τὴν θάλασσαν ἀποδώσει ἑκών· εἰ δὲ μὴ, ταῦτα πάντα συντριαινῶν ἀπολέσω. καὶ Σοφοκλῆς· εἰ μέν τις οὖν ἔξεισιν· εἰ δὲ μὴ, λέγε. κεῖται δὲ ὅμοιον σχῆμα καὶ ἐν τῷ τέλει τῆς ῥαψῳδίας ταύτης ἐν τοῖς τοῦ Ἡφαίστου λόγοις. οἱ μέντοι καθιστῶντες τὸ σχῆμα εἰς τὸ ἔσται, καὶ οὕτω ποιοῦντες αὐτὸ ἀνελλιπὲς, εὐσύντακτον μὲν ποιοῦσι τὴν ἑρμηνείαν, ἀχρειοῦσι δὲ τὴν Ὁμηρικὴν ἀρετὴν καὶ τὴν τοῦ θυμουμένου ἀπαλείφουσιν ἔμφασιν, καὶ οὐδέ σπουδαῖόν τι λέγουσι. φασὶ γὰρ ὅτι ἀλλ᾽ εἰ μὲν δώσουσί μοι γέρας οἱ Ἀχαιοὶ, ὡς ἐστὶν ἀντάξιον, ἔσται, τουτέστιν εὖ ἕξει τὸ πρᾶγμα· καὶ οὐδὲ οἴ*δασιν ὅτι διὰ ἐλλείψεως πάλιν καὶ ταύτης ψυχρᾶς ἰῶνται τὴν ἔλλειψιν. πάντως γὰρ καὶ ἐν τῷ ἔσται λείπει τὸ ἀγαθὸν ἢ δίκαιον ἤ τι τοιοῦτον, ἵνα λέγῃ ὅτι ἔσται δίκαιον ἢ ἀγαθόν. καλλίων δὲ δή που τοῦ τοιούτου ἐλλειπτικοῦ σχήματος ἡ Ὁμηρικὴ ἔλλειψις. (Vers. 136.) Τηρητέον δὲ ὅτι τὸ ἀντάξιον οὐ μάτην ὁ βασιλεὺς προσέθετο. ἀλλ᾽ εἰς ἀφορμὴν πάλιν ἔριδος, ἵνα κἂν τυχὸν γέρας αὐτῷ θέλωσιν οἱ Ἕλληνες δοῦναι, ἔχῃ αὐτὸς πάλιν καὶ οὕτω κατὰ τοῦ Ἀχιλλέως θυμοῦσθαι, προβαλλόμενος μὴ εἶναι τὸ γέρας ἀντάξιον. ὅμοιον δέ τι ὁ αὐτὸς βασιλεὺς καὶ ἐν τῇ γ′ ῥαψῳδίᾳ ποιήσει, ὅπου τιμὴν ἀποδοῦναι τοὺς Τρῶας θέλει, ἥν τινα ἔοικεν, ὡς ἂν καὶ *ἐκεῖ ἔχῃ πολέμου λαβὰς καὶ ἐσύ- 67
στερον. Τὸ δὲ, ἄρσαντες κατὰ θυμὸν, ἀρχή ἐστι καὶ ἀφορμὴ τῆς τοῦ θυμήρους συνθέσεως. πάντως γὰρ ὅ πέρ τις ἄρσει κατὰ θυμὸν, ὅ ἐστιν ἁρμόσει ἢ ἀρέσει, θυμῆρες ἐκεῖνο ἐστί. φασὶ δὲ οἱ παλαιοὶ ὅτι Ἀρίσταρχος μὲν δασύνει τὸ ἄρσαντες, λέγων ἐξ αὐτοῦ γενέσθαι τὸ ἅρμα· Ἡρῳδιανὸς δὲ ψιλοῖ, ὡς ἀπὸ τοῦ ἄρω, ἄρσω Αἰολικοῦ. Σημείωσαι δὲ ὡς πολλαχοῦ καινοῖς χαίρων σχήμασιν ὁ ποιητὴς οὐ μόνον προσεχῶς, ὡς ἐῤῥέθη, ἐκαινοφώνησεν, ἀλλὰ καὶ πρὸ τούτων ἐν τῷ, μὴ νύ τοι οὐ χραίσμῃ σκῆπτρον καὶ ἑξῆς. λείπει γὰρ ἐκεῖ τὸ δέδοικα ἢ ὅρα, μή σοι οὐ χρησιμεύσῃ τὰ τοῦ θεοῦ. (Vers. 137.) Ὅτι τὸ, εἰ δέ κε μὴ δώωσιν, ἐγὼ δέ κεν αὐτὸς ἕλωμαι, εἴποι ἂν ὁ αὐτάρκης ὢν ἑαυτῷ, κἂν μὴ ἔχοι τοὺς ὑπακούοντας. Ὅτι καὶ ἡ παροιμία φησὶν, ὡς αἱ δεύτεραί πως φροντίδες σοφώτεραι, καὶ *ὁ ποιητὴς δὲ πολλαχοῦ τοῦτο αὐτοῖς ἔργοις ὑποδηλοῖ, ἐν οἷς τὰς δευτέρας συμβουλὰς κρεῖττον ἤ περ τὰς προϋπαρξάσας μελετᾷ πραγματικῶς. οὕτω γοῦν ἐνταῦθα καὶ ὁ βασιλεὺς τὰ μὲν πρῶτα οὐ μόνον τῷ Ἀχιλλεῖ, ἀλλὰ καὶ τοῖς μηδὲν αἰτίοις συναπειλεῖται, ὡς προείρηται, τῷ τε Ὀδυσσεῖ καὶ τῷ Αἴαντι, ἑνὸς τῶν τριῶν γέρας εἰπὼν ἀφαιρήσεσθαι· εἶτα μεταγνοὺς ὡς οὐ καλῶς ἀπειλησάμενος ταῦτα μὲν μεταφράσεσθαι λέγει καὶ ὕστερον· τελευτῶν δὲ εἰς μόνον ἀποτείνει τὸν Ἀχιλλέα τὰ τῆς ἀπειλῆς. καὶ Ἀχιλλεὺς δὲ ἐν τοῖς ἑξῆς δευτέρων ἀμεινόνων ἔτυχε κατὰ τὴν παροιμίαν. βουλευσάμενος γὰρ ἀναστῆναι καὶ φονεῦσαι ὕστερον παύεται καὶ ὀνειδίσαι μόνον σκέπτεται, καὶ οὐκέτι λέγει ὡς ἰδίαις ὑπεροπλίαις ἑαυτὸν ὁ βασιλεὺς ὀλέσει, ὅ περ οὐ γέγονεν, ἀλλ᾽ ὅτι τοῦ Ἀχιλλεως ποθὴ ἔσται ἐν τοῖς Ἕλλησιν, ὅ περ ἀληθῶς γέγονεν ὕστερον. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι διὰ λύπην Ἀχιλ*λέως ὁ Ἀγαμέμνων τὴν ῥηθεῖσαν ἀνεστήσατο ἀπειλὴν κατά τε Ὀδυσσέως καὶ Αἴαντος. λυπεῖ γὰρ πάντως τὸν ἥρωα τὸ συνατιμᾶσθαι αὐτῷ τοὺς φιλτάτους. ὅτι δὲ φίλτατοι αὐτῷ Ἑλλήνων Αἴας τε καὶ Ὀδυσσεὺς, ἐν τῇ ί ῥαψῳδίᾳ φανήσεται καὶ ἐν τῇ β′ δὲ, εἴ περ ὁ Θερσίτης ἔχθιστος ἦν Ἀχιλλῆι μάλιστα καὶ Ὀδυσσεῖ. φαίνεται γὰρ ὅτι Ὀδυσσεὺς καὶ Ἀχιλλεὺς φίλοι ὄντες ἀλλήλοις τὸν αὐτὸν ἐμίσουν ἐχθρόν. Ὅρα δὲ ὅτι ἡμεῖς μὲν τῇ μεταφράσει ἐπὶ ἄλλου σημαινομένου χρώμεθα, Ὅμηρος δὲ μεταφράζεσθαι φησὶ τὸ μεταβουλεύεσθαι. (Vers. 140.) Ἰστέον δὲ ὅτι τε τὸ, ἀλλ᾽ ἤτοι μὲν ταῦτα μεταφρασόμεσθα καὶ αὖτις, ὑστεροβουλίας ἐστὶ σκοπὸς, ὃ δὴ καὶ ἐπιφράζεσθαι καὶ ἐπιμηθεύεσθαι λέγεται. καὶ ὅτι ἀνωτέρω τούτου στίχος εἷς κεῖται δοκῶν κατὰ τὸν Λογγῖνον εἶναι παρένθετος. ἔστι δὲ ἐκεῖνος τὸ, ἄξω ἑλών. ἀρκεῖ τε γάρ, φησιν, εἰς τελείαν ἔννοιαν τὸ ἄνω αὐτοῦ *κείμενον ἔπος καὶ τὸ ἐφεξῆς δὲ τοῦ ἄξω ἑλὼν, ὁ δὲ κεχολώσεται, ὃν ἂν ἵκωμαι,

εἰς οὐδὲν δέον ἐκ περισσοῦ τέθειται. τίς γὰρ οὐκ οἶδεν ὡς λυπήσεται ὁ ἀδικηθείς; (Vers. 141.) Ὅτι
τὸ, νῆα μέλαιναν ἐρύσσομεν, ἐς δ᾽ ἐρέτας ἐπιτηδὲς ἀγείρομεν, ἐς δ᾽ ἑκατόμβην θείομεν, ὁμοιοκατά-
ληκτα μὲν οἱ γραμματικοὶ διὰ τὰς μὲν συλλαβὰς λέγουσι τὰς ἐν τῷ τέλει, πάρισα δὲ οἱ ῥήτορες, ὥς 51
περ|αὖ πάλιν ἐπαναφορικὰ τὸ, ἐς δ᾽ ἐρέτας, ἐς δ᾽ ἑκατόμβην· καὶ κάλλος αὐτὰ ποιεῖν λόγου φασίν.
(Vers. 142.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐπίτηδες μὲν προπαροξυτόνως φαμὲν τὸ ἐν ἔργῳ καὶ ἐπιτηδευτῶς καὶ ἐξ
ἐπιτηδεύσεως οἷον τινός· τὸ δὲ ἐπιτηδὲς τὸ ἐνταῦθα ὀξυτονούμενον ὄνομα οἱ παλαιοί φασιν εἶναι πλη-
θυντικὸν, οὗ περ εὐθεῖα ἐστὶν ὁ ἐπιτηδής. ὥς περ δέ που τὸ ἀκλεεῖς πληθυντικὸν παρ᾽ Ὁμήρῳ ἀκλεὲς
λέγεται, ἐκβληθέντος τοῦ ῑ, οὕτω γέγονε καὶ τὸ ἐπιτηδὲς ἐκ τοῦ ἐπιτηδεῖς, ἐκδραμόντος τοῦ ῑ διὰ χρείαν
*μετρικήν. Ἔτι ἰστέον ὡς τὸ ἐρύσομεν, ἀγείρομεν, θείομεν, βήσομεν, εἰ καὶ συμβουλευτικά εἰσιν, ὅμως
οὐ μεγεθύνουσι τὴν παραλήγουσαν. Ἴωνες γὰρ ἀδιαφοροῦσι περὶ τὰ τοιαῦτα, ὡς μυριαχοῦ φανήσεται.
(Vers. 143.) Ὅτι τὴν παρειὰν παρήϊην ἐθέλει λέγειν ὁ ποιητὴς κατὰ διάλυσιν τῆς ει διφθόγγου, καὶ
παρήϊον τὸ τῶν ἵππων παραγναθίδιον. καὶ τὴν καλλιπάρηον διὰ τοῦ η γράφει, τὸ μὲν ε τῆς διφθόγ-
γου τρέψας εἰς η, τὸ δὲ ῑ προσγεγράφθαι ἀφείς. λέγει δ᾽ ἐνταῦθα καλλιπάρῃον τὴν Χρυσηΐδα ὁ βασι-
λεὺς, ἐχόμενος οἷον αὐτῆς τῷ λογισμῷ καὶ δεικνὺς ὡς, εἰ καὶ στερεῖται αὐτῆς, ὅμως ἀναμιμνήσκει
68 οἷον ἀπόλλυσι καλόν. *(Vers. 144.) Ὅτι βουληφόροι παρὰ τῷ ποιητῇ οὓς νῦν τῆς συγκλήτου φαμέν.
ἰστέον γὰρ ὅτι ἡ μὲν ἀγορὰ παντὸς ἦν τοῦ δήμου κοινὴ καὶ κηρύγματι ἐξακούστῳ ἠθροίζοντο, ἡ δὲ
βουλὴ τῶν ἐκκρίτων μόνων, συγκαλουμένων ἰδίᾳ καὶ οὐ μετὰ τοῦ πλήθους. Ὅτι Ὁμήρου ἀρχὸν εἰπόν-
τος ἐπὶ νηὸς, οἱ μεθ᾽ Ὅμηρον συνθέντες ναύαρχον τὸν τοιοῦτον φασίν. εἴη δ᾽ ἂν τοιοῦτος ὁ καὶ κόμης
παρὰ τοῖς ὕστερον. εἰ δὲ καὶ βουληφόρος ἐστὶν ὁ αὐτὸς, μεῖζον τὸ ἀξίωμα καὶ οἷον πάνυ κοσμεῖν τὸν
ἐπὶ πρεσβείᾳ στελλόμενον. Ὅτι ἐν μὲν τῇ ἀπειλῇ πρῶτον ἔταξε τὸν Ἀχιλλέα ὁ βασιλεὺς, εἰπών· ἢ τε-
σὸν ἀφέλωμαι γέρας ἢ Αἴαντος ἢ Ὀδυσσέως· ἐν δὲ τῷ τῆς τιμῆς λόγῳ ὕστερον τάττει τὸν Ἀχιλλέα μετὰ
καί τινος σκώμματος, εἰπὼν ὅτι ἀρχὸς ἔστω τῆς εἰς τὸν Ἀπόλλωνα νηὸς, βουληφόρος, ἢ Αἴας ἢ Ἰδο-
μενεὺς ἢ δῖος Ὀδυσσεὺς ἠὲ σὺ, Πηλείδη, πάντων ἐκπαγλότατ᾽ ἀνδρῶν. (Vers. 145.) Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν
τῷ εἰπεῖν, δῖος Ὀδυσ*σεὺς, καὶ τιμῆσαι τὸν ἄνδρα τῷ ἐπιθέτῳ ἐνέφηνεν, ὅτι ὁ Ὀδυσσεὺς ἔσται ναύαρ-
χος· καὶ ὅτι, ὥς περ τὸ Ἀχιλλεὺς ποτὲ μὲν, ὡς προείρηται, διπλασιάζει τὸ τῆς λῃγούσης κατάρχον
σύμφωνον, ἤγουν τὸ λ, ποτὲ δὲ μονάζον ἔχει αὐτὸ, οὕτω καὶ τὸ Ὀδυσσεὺς ἀνωτέρω μὲν ἐν τῷ, ἢ Ὀδυ-
σῆος, δι᾽ ἑνὸς σ ἐξήνεκται, ἐνταῦθα δὲ διὰ δύο σσ. καὶ δοκεῖ τὸ μὲν ἓν σ εἶναι ἀπὸ μέλλοντος τοῦ
ὀδύσω, ὃ δηλοῖ τὸ ὀργίσομαι, τὰ δὲ δύο ἀπὸ ἐνεστῶτος τοῦ ὀδύσσω τὸ ὀργίζομαι. Ὅτι δὲ τὸ Ὀδυσσεὺς
παρά τισι μὲν δασύνεται παρὰ τὴν ὁδὸν, ὑπό τινων δὲ ψιλοῦται, ὅ περ καὶ μάλιστα Ὁμηρικόν ἐστιν,
ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσσειαν γέγραπται, ὅπου καὶ τὸν Ὀδυσσέα ὁ ποιητὴς ἐτυμολογεῖ. (Vers. 146.) Τὸ
δ᾽ ἐκπαγλότατε ἐκ τοῦ ἐξεπλάγη δευτέρου ἀορίστου γενόμενον ὤφειλεν ἐκπλαγώτατε εἶναι διὰ τοῦ ω
μεγάλου. ἐπεὶ δὲ ἡ τοιαύτη γρα*φὴ ἀσυντελὴς ἦν δακτυλικῷ μέτρῳ, γέγονε μετάθεσις τοῦ λ ἐπὶ τὰ ἔμ-
προσθεν, ὡς ἂν οὕτω, σμικρυνθέντος τοῦ ο διὰ τὴν πρὸ αὐτοῦ μακρὰν συλλαβὴν, γένηται ἡ λέξις εἰς
δάκτυλον χρήσιμος. σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ ἐκπαγλότατε δόξειε μὲν ἂν μέτριόν τι σκῶμμα εἶναι καί πως
ὅμοιον ὡς ἐν εἰρωνείᾳ τῷ θαυμάσιε, ὃν δηλαδὴ ἐκπλαγείς τις θαυμάσεται. ἔχει δὲ πολύ τι βαρύτητος.
διὸ καὶ εἰς θυμὸν ἐκμαίνει τὸν Ἀχιλλέα. γίνεται γὰρ ἡ λέξις ἐκ τοῦ πλήσσω, ἀφ᾽ οὗ καὶ ὁ ἔμπληκτος
καὶ ὁ παραπλὴξ καὶ τὸ ἐμπλήγδην ἐπίῤῥημα ἐν Ὀδυσσείᾳ καὶ ὁ ἀπόπληκτος. ἔχει δέ τι σφοδρότητος καὶ
τὸ σχῆμα ἡ ἀποστροφή. ἀπὸ γὰρ εὐθειῶν τοῦ Αἴας ἢ Ἰδομενεὺς ἢ Ὀδυσσεὺς ταχέως ἀπέστρεψε τὸν
λόγον ἐν τῷ, ἢ σὺ, Πηλείδη ἐκπαγλότατε, ἵνα μὴ καὶ λάθῃ ἡ ὕβρις. (Vers. 147.) Ὅτι εὐχῆς ὁ σκοπὸς
ἱλασμός ἐστιν, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ, ὄφρα ἱλάσσεαι ἱερὰ ῥέξας. (Vers. 148.) Ὅτι τὸ ὑπόδρα *ἰδὼν ἀντὶ
τοῦ δραστικὸν καὶ δριμὺ, ὡς ἀπὸ τοῦ δρῶ τὸ πράττω· μάλιστα δὲ, ὡς ὀρθῶς δοκεῖ τοῖς παλαιοῖς,
ἀντὶ τοῦ ὑποβλεπτικῶς, παρὰ τὴν ὑπὸ πρόθεσιν καὶ τὸ δρῶ τὸ βλέπω καὶ οἱονεὶ διορῶ, ἐξ οὗ φασὶ καὶ
τὸ δέρκω παράγωγον· ὅθεν καὶ τὸ δραθάνειν, ὅ ἐστι κοιμᾶσθαι, οἱονεὶ ἡ τοῦ βλέπειν ἀπόθεσις· καὶ
δραπέτης ὁ οἷον ἐκπετασθεὶς τοῦ ὁρᾶν καὶ μὴ βλεπόμενος διὰ τὸ φυγεῖν. ἐκ τοίνυν τοῦ τοιούτου δρῶ
ῥήματος τὸ ὑπόδρα, ὡς τῆς ὄψεως μὴ κατὰ φύσιν ἐχούσης τοῖς ὀργιζομένοις, ἀλλά πως παρατιθεμένης
καὶ ὑποβαλλομένης· ὅθεν καὶ βλοσυρὸς λέγεται ὁ τὸ βλέμμα ὑποσύρων, ὁποῖόν τι καὶ οἱ φύσει τὰς

*ὄψεις διεστραμμένοι πάσχουσι· πλὴν οὗτοι μὲν ὑποβλέπειν λέγονται, καὶ ὑπόδρα βλέπειν· ἐκεῖνοι δὲ
παραβλέπειν, ὅθεν καὶ παραβλῶπες ὀνομάζονται. Ἰστέον δὲ ὅτι δοκεῖ ἀπὸ τοῦ ῥηθέντος δρῶ γίνεσθαι
καὶ τὸ ἀθρῶ, ἵνα ᾖ ἀδρῶ τὸ ἄγαν ὁρῶ, καὶ κα*τὰ συγγένειαν τοῦ δ πρὸς τὸ ϑ ἀθρῶ, καθὰ καὶ
ἐκ τοῦ μήδω γίνεται ὁ προμηθὴς, καὶ ἐκ τοῦ οὐδενὸς τὸ ἐξουθενῶ, καὶ ἄλλα δέ τινα ὁμοίως, ὡς ἀλλα-
52 χοῦ ῥηθήσεται.* *(Vers. 149.) *Ὅτι εἰς ἀναίδειαν ὁ Ἀχιλλεὺς ἐπισκώπτων τὸν Ἀγαμέμνονα λέγει·* 69
*ὤ μοι ἀναιδείην ἐπιειμένε. τοῦτο δὲ λέγει διὰ τὸ τὸν Ἀγαμέμνονα ἐν ἐπηκόῳ πάντων δόξαι ἀσχημονῆ-
σαι ὑπερτιθέντα τῆς κουριδίης γυναικὸς τὴν αἰχμάλωτον Χρυσηΐδα καὶ διὰ τὸ τολμῆσαι καὶ αὐτοῦ
καταναιδεύσασθαι δι᾽ ἀπειλῆς. τὸ δὲ, ἀναιδείην ἐπιειμένε, ἀντὶ τοῦ προφανῆ ἔχων ἀναίδειαν καθά τι
περίβλημα, ἢ, ἐνδεδυμένε αὐτὴν οἷά τι ὅπλον, κατὰ τὸ, ὅπλα εἱμένοι, καὶ, ἐπιειμένος ἀλκήν. καλεῖ δὲ
αὐτὸν καὶ κερδαλεόφρονα, ὥς περ καὶ φθάσας φιλοκτεανώτατον ἔσκωψεν αὐτόν. δοκεῖ δὲ τοῖς παλαιοῖς
φύσει ὁ φιλοχρήματος καὶ ἀναιδὴς εἶναι. δῆλον δὲ ὡς κερδαλεόφρων ἐστὶ καὶ ὁ ὕπουλος δίκην κερδοῦς,
ὅ ἐστιν ἀλώπεκος τῆς δολίας, ἢ ὁ τὰ πρὸς κέρδος, ἤτοι δόλον, φρονῶν.* (Vers. 151.) *Ὅτι δύο οἶδεν
ἐνταῦθα τρόπους πολέμου ὁ ποιητὴς, ἢ ὁδὸν ἐλθεῖν ἢ ἀνδράσιν ἶφι μάχεσθαι. ἔστι δὲ ὁδὸν μὲν ἐλθεῖν
τὸ τοὺς ἀριστεῖς *εἰς λόχον ἀπελθεῖν, ὡς δοκεῖ τοῖς παλαιοῖς, οἳ καὶ ἀπὸ Δημοσθένους φέρουσι χρῆσιν,
εἰπόντος ἐν τῷ κατὰ Ἀριστοκράτους τὸ, ἐν ὁδῷ καθελών, ἀντὶ τοῦ ἐν λόχῳ. Ἶφι δὲ μάχεσθαι τὸ κοι-
νῶς μετὰ τοῦ λαοῦ ἐξ ἀντιπαρατάξεως φανερᾶς, ὅ περ καὶ ἔστι κυρίως ἶφι πολεμεῖν, ὡς τοῦ λόχου
δόλῳ καὶ οὐ τοσοῦτον ἰσχύι εὐοδουμένου. διὸ καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς ὁ αὐτὸς ὀνειδίζων σαφέστερον λέγει τῷ
βασιλεῖ, ὅτι οὔτε ποτ᾽ ἐς πόλεμον ἅμα λαῷ θωρηχθῆναι, οὔτε εἰς λόχον ἐλθεῖν σὺν ἀριστήεσσιν
Ἀχαιῶν τέτληκας θυμῷ ὡς οἷα τλησικάρδιος. δύναται δὲ καὶ ἄλλως ὁδὸς πλατυκώτερον λέγεσθαι πρὸς
διαστολὴν ἀντιπροσώπου παρατάξεως καὶ τὸ ἐπὶ λείᾳ ἀπελθεῖν που καὶ τὸ ἐπὶ κατασκοπεύσει λαοῦ
ἢ τείχους ἀναμετρήσει. εἰ δὲ καὶ αὐτὰ τρόπον τινὰ λόχος ἐστὶν, ἀλλὰ τὸ εἰς ὁδὸν ἐλθεῖν, ἤγουν
πρεσβείαν, οὐκέτι λόχος ἐστίν. ἔοικε δὲ εἰς πάντα ὁ Ἀχιλλεὺς εὐδοκιμεῖν· ἐν μὲν ὁδῷ οἷα πολέμαρχος
*καὶ πολλὰς μὲν πόλεις, πολλὰς δὲ νήσους παραστησάμενος· ἐν δὲ τῷ ἶφι μάχεσθαι οἷα τὴν Τροίαν
γενναίως πολιορκῶν. Τὸ δὲ ἐλθεῖν ἐλθὲν λεγόμενον Δωρικῶς, ἐὰν προσλάβῃ πρὸ τοῦ ν τὴν με συλλα-
βὴν, ὡς προείρηται, ἐλθέμεν λέγεται, ὡς καὶ χολωσέμεν καὶ λεγέμεν καὶ ὅσα τοιαῦτα· προστεθείσης
δὲ ἐν τῷ τέλει τῆς αι διφθόγγου ἐλθέμεναι γίνεται καὶ λεγέμεναι. καὶ εἰσὶ καὶ ἄλλα τοιαῦτα παρὰ
πολλοῖς ποιητικὰ ῥήματα πάμπολλα. οὐ μόνον δὲ ἐν τοῖς τοιούτοις πλεονάζει ἡ με συλλαβὴ, ἀλλὰ καὶ
ἐν τοῖς εἰς ναι λήγουσιν ἀπαρεμφάτοις πρὸ τῆς ληγούσης τίθεται· οἷον, ποιηθῆναι ποιηθήμεναι, θωρη-
χθῆναι θωρη*χθήμεναι καὶ ἕτερα μυρία τοιαῦτα. τὸ μέντοι θεῖναι καὶ δοῦναι καὶ εἶναι οὐχ᾽ ἁπλῶς* 70
*πρὸ τῆς ληγούσης δέχονται τὴν με συλλαβὴν, ἀλλὰ ἀποβολῇ τῶν ὑποτακτικῶν φωνηέντων, ἤγουν τοῦ
υ καὶ τοῦ ι· θέμεναι γὰρ καὶ ἔμμεναι λέγομεν· ἀλλὰ καὶ δόμεναι, ὡς καὶ ὁ ποιητὴς πρὸ μικροῦ εἶπεν,
ἀποδόμεναι ἑλικώπιδα κούρην. ταῦτα δὲ καὶ τὴν τελευταίαν δίφθογγον ἀποβάλλουσι καὶ γίνονται
θέμεν καὶ ἔμεν καὶ δόμεν.* (Vers. 152.) *Ὅτι αἰχμηταὶ μὲν ἁπλῶς οἱ στρατιῶται· καὶ καλοῦνται οὕτως
ἀπὸ ἑνὸς μέρους τῶν ὅπλων ἤτοι τῆς αἰχμῆς, ὥς περ καὶ ἀπὸ κνημίδων εὐκνήμιδες οἱ καθόλου εἰπεῖν
εὔοπλοι, καὶ ἀπὸ θώρακος θωρηκταὶ, καὶ ἀπὸ ἀσπίδων ἀσπιδιῶται καὶ ἀσπισταὶ, καὶ ἀπὸ κόρυθος ἤγουν
περικεφαλαίας κορυθάϊκες καὶ κορυθαίολοι καὶ κορυσταὶ, προστεθέντων δὲ καὶ τῶν ἵππων ἱπποκορυ-
*σταὶ, καὶ ἀπὸ δοράτων δορίκλυτοι. ὁπλῖται μέντοι μεθ᾽ Ὅμηρον ἀπὸ γενικοῦ ὀνόματος τῶν ὅπλων
53 ἐκλήθησαν, ὥς περ καὶ ὁπλότεροι οἱ νέοι, καὶ ὑπέροπλοι οἱ αὐθάδεις. κεῖται δ᾽ ἐνταῦθα καὶ τὸ ἤλυ-
θον ἐντελὲς, οἷον, οὐ γὰρ ἐγὼ Τρώων ἕνεκ᾽ ἤλυθον, οὗ συγκεκομμένον τὸ ἦλθον κατὰ τὸ, ὃ γὰρ ἦλθε
θοὰς ἐπὶ νῆας. οὕτω καὶ ἁπλοῦν μὲν τὸ ἀλεγεινόν· συγκέκοπται δὲ τὸ ἀλγεινὸν, ὡς καὶ τὸ ἄλγος.*
(Vers. 153.) *Ὅτι αἴτιος παρ᾽ Ὁμήρῳ λέγεται ὁ αἰτιατέος καὶ ὑπὸ μέμψιν καὶ αἰτίασιν κείμενος καὶ
ἀπολύτως λαμβάνεται, οἷον, οὔ τί μοι αἴτιοί εἰσιν οἱ Τρῶες· καὶ, οὔ τί μοι αἰτίη ἐσσί· θεοὶ νύ μοι
αἴτιοί εἰσιν. οἱ δὲ μεθ᾽ Ὅμηρον ἄλλως χρῶνται τῇ λέξει.* (Vers. 156.) *Ἰστέον δὲ ὡς ὁ μὴ βλαβῆναι λέγων
ὑπό τινων καλῶς ἂν ἐρεῖ ὅτι, οὔ τί μοι αἴτιοί εἰσιν· οὐ γάρ πώ ποτ᾽ ἐμὰς βοῦς ἤλασαν, οὐδὲ μὲν ἵππους.
ἐνταῦθα δὲ δηλοῖ ὁ ποιητὴς ὅτι πολέμου ἀφορμὴ τοῖς παλαιοῖς ὡσεπιπολὺ τὸ βοῦς ἢ ἵππους ἀπελάσαι
ποθὲν ἢ καρπὸν *γῆς ἐπιδραμόντας δηλήσασθαι ἤγουν βλάψαι, οὗ χρῆσις ἐστὶ καὶ παρὰ Ἡροδότῳ·*

*δηλέοντο γάρ φησιν ἀντὶ τοῦ ἔβλαπτον. ἐκεῖθεν δὲ καὶ τὸ δηλητήριον. Σημείωσαι δὲ ὅτι ἡ διάφορος σημασία τῶν ῥημάτων διαφόρους πολλάκις συζυγίας ποιεῖ. δηλῶ μὲν γὰρ δηλώσω τὸ φανερὸν ποιήσω· δηλῶ δὲ δηλήσω τὸ βλάψω. οὕτω καὶ νοῶ νοήσω τὸ εἰς νοῦν λήψομαι· νοώσω δὲ τὸ ἐμβαλῶ νοῦν. καὶ πολεμήσω μὲν τὸ μαχήσομαι· πολεμώσω δὲ τὸ κινήσω ἕτερον εἰς μάχην. καὶ σταθμῆσαι μὲν τὸ ζυγοστατῆσαι· σταθμώσασθαι δὲ παρὰ Ἡροδότῳ τὸ στοχάσασθαι. καὶ κηλήσω μὲν τὸ θέλξω, ἐξ οὗ ὁ ἐν Ὀδυσσείᾳ κηληθμός· κηλώσω δὲ ῥῆμα οὐ σεμνὸν, ἐξ οὗ κηλωστὰ τὰ πορνεῖα παρὰ Λυκόφρονι. καὶ βοήσω μὲν τὸ τρανῶς φωνήσω· βοώσω δὲ τὶ μεταμορφώσω εἰς βοῦν. καὶ τὸ σκηνῶ δὲ σκηνώσω, ἐξ οὗ καὶ σκήνωμα καὶ τὸ σκηνῶ σκηνήσω, ἀφ᾽ οὗ οἱ σκηνῖται, διαφορὰν ἔχουσι φανεράν. ὁμοίως καὶ *τὸ ζηλῶ ζηλώσω τὸ, πρωτότυπον τοῦ ζηλωτοῦ, καὶ τὸ ζηλῶ ζηλήσω τὸ τοῦ ζηλήμονος, ὃ ἐν Ὀδυσσείᾳ κεῖται. καὶ τὸ κυκλῶ κυκλώσω καὶ κυκλήσω. καὶ ῥῶ ῥήσω, ὅθεν τὸ ῥῆμα· καὶ ῥῶ ῥώσω, ἀφ᾽ οὗ ἡ ῥῶσις. εἰ δὲ καὶ τὸ φηλῶ φηλήσω καὶ φηλώσω, ὡς τὸ, φηλώσας πρόμον παρὰ Λυκόφρονι, οἴδασι διαφορὰν, χρὴ ζητῆσαι. γίνεται δὲ τὸ δηλῶ, ἤγουν βλάπτω, ἀπὸ τοῦ δαίω, ὅθεν καὶ ὁ δαλός. ὡς γὰρ ἐκ τοῦ πρήθω τὸ καίω μεταθέσει τοῦ ρ̄ καὶ τροπῇ τοῦ η̄ εἰς ε̄ γίνεται πέρθω διὰ τοὺς ἑπομένους ἐμπρησμοὺς ταῖς πορθήσεσι· καὶ ὡς παρὰ τὸ δαίω τὸ καίω δῆρις ἡ μάχη, ἔτι δὲ καὶ δηΐς· οὕτω παρὰ τὸ αὐτὸ δαίω δηλεῖσθαι τὸ καυστικῶς βλάπτειν ὡσεὶ καὶ διὰ δαλοῦ καίοντος. καὶ τοιαῦτα μὲν ταῦτα. (Vers. 154.) Τὰς βοῦς δὲ θηλυκῶς Ἴωνές φασι, καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ ῥηθήσεται, ἤδη δὲ καὶ Ἀττικοὶ, ὥς περ καὶ τὰς ὄϊς καὶ τὰς ἵππους καὶ τὰς ἡμιόνους καὶ τὰς κύνας. Σημείωσαι δὲ ὅτι ἐνταῦθα μὲν ἐλάσαι *τὸ πολέμου νόμῳ ἀπελάσαι· λέγεται δὲ καὶ ἐπὶ σιδήρου ἐλάσεως καὶ ἐπὶ κτίσεως τείχους καὶ ὀρύξεως τάφρου καὶ ἱππηλασίας. εὕρηται δὲ καὶ κατελάσαι κωμικώτερον ἐπὶ ἀσέμνου σημασίας. τὸ δὲ ὅρκους ἐπήλασαν παρ᾽ Ἡροδότῳ ἀντὶ τοῦ ἐπήγαγον ἀπεναντίας ῥηθὲν πρὸς τὸ ἀπήλασαν τὸν ἐπακτὸν ὅρκον ὀνομασθῆναι πεποίηκε παρὰ τοῖς ὕστερον. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ, οὐ γάρ πώ ποτ᾽ ἐμὰς βοῦς ἤλασαν, ὁ πῶ παραπληρωματικὸς σύνδεσμος ἐκ βαρυτονήσεως ἐνεκλίθη· οἷον, οὔ πω γάρ ποτε. διὸ καὶ προπαροξύνεται, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται. δηλοῖ
71 δὲ τὴν τοῦ συνδέσμου βαρεῖαν τάσιν καὶ τὸ, οὐ δέ τί πω *ἴδμεν καὶ ἑξῆς. (Vers. 155.) Ὅτι τὴν Φθίαν ἤγουν τὰ νῦν κατά τινας λεγόμενα Φάρσαλα τὴν τοῦ Ἀχιλλέως πατρίδα ἐριβώλακα λέγει ἤγουν μεγαλόβωλον, ἔτι δὲ καὶ βωτιάνειραν ἤτοι θρεπτικὴν ἀνδρῶν· ἐν δὲ τοῖς ἑξῆς καὶ μητέρα μήλων ἤγουν προβάτων καὶ θρεμμάτων αὐτὴν ὀνομάσει διὰ τὸ πίονα εἶναι τὴν ἐκεῖσε γῆν. ὁ δὲ πολίτης αὐτῆς Φθιώτης λέγεται. εἰσὶ δέ τινες καὶ Φθῖοι παρὰ τῷ ποιητῇ, ἕτεροι παρὰ τοὺς Φθιώτας, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς, ὅτε δέον ἐστὶ, ῥηθήσεται. ὁ δὲ τὰ ἐθνικὰ γράψας ἀπὸ Φθίας γυναικὸς ἢ Φθίου υἱοῦ Ποσειδῶνος καὶ Λαρίσσης κληθῆναι τὴν Φθίαν φησὶ, λέγων καὶ ὅτι πόλις καὶ μοῖρα Θετταλίας ἡ Φθία, καὶ ὅτι τὸ τοπικὸν καὶ Φθιώτης καὶ Φθῖος λέγεται. καὶ Αἰλιανὸς δὲ μέμνηταί τινος Φθίας παρθένου, ἧς, φησὶν, ἐρασθεὶς Ζεὺς μετέβαλε τὴν μορφὴν εἰς περιστεράν. *Ἰστέον δὲ ὡς τοῦ βωτιάνειρα προϋπόκειται ὁ βότης καὶ Ἰωνικῶς βούτης, ὡς ὑποδηλοῖ καὶ ὁ παρ᾽ Ἡσιόδῳ ἀβούτης ἀνήρ. Δωριεῖς δὲ τὸ βούτης εἰς ω̄ μέγα τρέψαντες κατὰ τὸ Μοῦσα Μῶσα βώτης εἴποιεν ἂν, οὗ θηλυκὸν ἡ βῶτις, τῆς βώτιδος· ὅθεν γῆ τε βωτιάνειρα ἡ θρεπτικὴ ἀνδρῶν, παρὰ τὸ βῶ βώσω βωβότης καὶ τὸ ἀνὴρ ἀνέρος· καὶ παμβῶτις παρὰ Σοφοκλεῖ ἡ πάντων τροφός. καὶ ἔστι τοῦτο καθολικώτερον. ἡ γάρ τοι βωτιάνειρα πρὸς εἶδος ἓν καλεῖται τὸ τῶν ἀνθρώπων, ὥς περ πρὸς ἑτεροῖα ζωϊκὰ εἴδη τὸ ἱππόβοτον πεδίον, τὸ αἰγίβοτον, τὸ μηλόβοτον, τὸ βούβοτον. Ὅτι ἐπὶ τόπων πολὺ διεστώτων, ἐν οἷς καὶ θάλασσα μεσολαβεῖ, εἴποι τις ἂν τὸ, μάλα πολλὰ μεταξὺ οὔρεά τε σκιόεντα θάλασσά τε ἠχήεσσα. (Vers. 157.) Ἰστέον δὲ ὅτι σκιόεντα μὲν ἀπὸ τοῦ παρακολουθοῦντος λέγει τὰ δασέα καὶ σκιᾶς ἀποτελεστικὰ διὰ τὸ τῆς ὕλης λάσιον· ἠχήεσσα δὲ, περὶ ἣν πολὺς ἦ*χος γίνεται. ὁ δὲ ἦχος ὀνοματοπεποίηται, ὥς περ καὶ ἡ ἰαχή. δῆλον δὲ ὅτι τὸ σκιόεντα καὶ ἐπὶ δωμάτων λέγεται, ὡς τὸ μέγαρα σκιόεντα. (Vers. 158.) Ὅτι τὸ, ἀναιδείην ἐπιειμένε, ἤγουν ἐνδεδυμένε, τὸ πρὸ ὀλίγου ῥηθὲν, ἐνταῦθα ἐπὶ πλέον αὐξάνων φησίν· ὦ μέγα ἀναιδές· καὶ κυνῶπα, ἀπὸ εὐθείας ὁ κυνώπης· οὗ θηλυκὸν ἡ κυνῶπις, ὡς δηλοῦσι καὶ αἱ τῆς τραγῳδίας κυνώπιδες. παρακατιὼν δὲ διαλύει τὸ σύνθετον καὶ κυνὸς ὄμματα ἔχειν αὐτὸν λέγει. καὶ ὅρα ὅτι καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς ταυτολογεῖ διὰ θυμὸν, καθὰ καὶ ὁ βασιλεὺς ἀνωτέρω, καὶ οὐ θέλει μεταβῆναι τῆς ἐπὶ ἀναιδείᾳ κατηγορίας. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅπως εἰς*

πολὺν ἐξελαθεὶς θυμὸν ὁ βασιλεὺς ὅμως οὐδὲν τραχὺ προσεῖπε τὸν Ἀχιλλέα, ἀλλὰ πολλὰ καὶ δεινὰ
54 παρ' ἐκείνου ἀκούσας αὐτὸς ἐκπαγλότατον μόνον ἐκεῖνον ἠρκέσθη προσειπεῖν, συνεννοησάμενός που καὶ
αὐτὸς τὸ τοῦ τραγικοῦ, ὡς αἰσχρὸν λόγοις κολάζειν τὸν δυνάμενον ἔργοις *ἀμύνασθαι, μάλιστα δὲ
παιδεύων, μὴ ἐφιέναι ἄγαν τῇ γλώσσῃ τὸν θυμούμενον. Ὅτι τὸ ἄρνυσθαι παρὰ τοῖς παλαιοῖς κυρίως
ἐπὶ τοῦ ἀντικαταλλάσσεσθαι ἔκειτο, καὶ εἴρηται περὶ αὐτοῦ ἐντελέστερον ἐν τῷ α' τῆς Ὀδυσσείας. νῦν
δὲ ἐν τῷ, τιμὴν ἀρνύμενοι σοί τε καὶ τῷ Μενελάῳ πρὸς Τρώων, τιμὴν τὴν τιμωρίαν φασὶν οἱ παλαιοὶ
φιλοσοφώτερον. ὡς γὰρ ὁ ἀδικηθεὶς χρήματα πολλάκις πρὸ τοῦ ἀδικήσαντος ἄρνυται καὶ ζημίαν οὕτω
τῆς εἰς αὐτὸν ἀδικίας ἀντικαταλλάσσεται ἢ τυχὸν καὶ κόλασιν ἀντιλαμβάνει τῆς ὕβρεως ἐκ τοῦ ὑβρίσαν-
τος, οὕτω καὶ οἱ Ἕλληνες πολιορκοῦντες τὴν Τροίαν τιμωρίαν ταύτην τοῖς βασιλεῦσιν ἀντικαταλάσ-
σονται τῆς ὑπὸ Τρώων πεπλημμελημένης εἰς τὴν Ἑλένην ἁρπαγῆς. Τὸ δὲ εἰπεῖν ὅτι τιμὴν, ἤγουν
ἀγαθὸν κλέος, ἐκ Τρώων ἀρνύμενοι σοί τε καὶ τῷ Μενελάῳ, φαῦλον μέντοι προφανὲς οὐκ ἔχει. ἔφη
γὰρ καὶ ὅτι πολεμοῦμεν, ὄφρα σὺ χαίρῃς. οὐκ *ἀρέσκει δὲ τοῖς παλαιοῖς. βούλονται γὰρ τοὺς Ἕλλη-
νας πρὸς Τρώων τιμωρίαν καὶ δίκην ἤγουν ἐκδίκησιν εἰσπράττεσθαι καὶ, ὡς Ὅμηρος ἐρεῖ, ποινὴν, οὐ
μὴν δόξαν. τοῦτο γὰρ παρέλκον δοκεῖ ὡς οἷα παρακολούθημα τῆς ποινῆς. καίτοι οὐ κακῶς ἔχει καὶ ἐπὶ
κλέους ἐνδόξου νοηθῆναι τὴν τιμὴν, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς φαίνεται. καὶ γὰρ ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ μετ' ὀλίγα ὅτι
πάρεισι καὶ ἄλλοι οἵ κέ με τιμήσουσιν, ὥστε οὐδὲν φαῦλον νοῆσαι, ὅτι Ἀχιλλεὺς μὲν τοιαύτην εἶπε
τιμὴν τῷ βασιλεῖ ἄρνυσθαι, αὐτὸς δὲ ἄλλως λέγει ἔχειν τὸ τιμᾶσθαι καὶ ἄλλοθεν. Σκοπητέον δὲ εἴ περ
τὸ τιμωρεῖν, ἤτοι βοηθεῖν, ἐκ τοῦ τιμὴν ἀρνύμενοι ἐπινενόηται συν*τεθῆναι. ἔστι γὰρ τιμωρεῖν τὸ 72
τιμὴν αἴρειν ποθὲν ὑπέρ τινος ἢ ἀείρειν· ὅθεν καὶ ὁ τιμάορος, ὅ ἐστι τιμωρός. ἐκ δὲ τοῦ ἄρνυσθαι
καὶ τὸ μισθαρνεῖν, τὸ μισθὸν δηλαδὴ ἄρνυσθαι. Ὅτι Ὅμηρος μὲν εἰπὼν, Μενελάῳ σοί τε, κυνῶπα,
εὐθεῖαν οἶδε τὴν ὁ κυνώπης, ὡς καὶ προείρηται. ὁ μέντοι εἰπὼν τραγικὸς κελαινῶπα θυμὸν τὴν βαθεῖαν
ψυχὴν, ἑτεροίαν οἶδεν εὐθεῖαν καὶ οὐδὲ βαρύτονον κατὰ τὸ Κύκλωψ, ἀλλὰ ὀξύτονον. (Vers. 160.)
Ὅτι ὅ περ ἐν Ὀδυσσείᾳ εἶπεν ἐντρέπεσθαι ἤγουν ἐπιστρέφεσθαι, τοῦτο ἐνταῦθα μετατρέπεσθαι λέγει·
οὗ ἑρμηνεία ποιητικὴ τὸ ἀλεγίζειν, οἷον, τῶν, ἤγουν ὧν, οὔ τι μετατρέπῃ οὐδ' ἀλεγίζεις, ὅ ἐστι λόγον
ἔχεις. παράγωγον δὲ τὸ ἀλεγίζειν ἐκ τοῦ ἀλέγειν. Ὅτι πολύνους καὶ πυκνὴ καὶ γοργὴ ἡ τοῦ Ἀχιλλέως
ἐνταῦθα δημηγορία· ἔχει δέ τι καὶ καταφορικόν. δυσχεραίνει μὲν γὰρ ἐπὶ τῇ βα*σιλικῇ ἀπειλῇ, λέγει
δὲ καὶ χάριτας αὐτῷ ἐποφείλεσθαι, εἴ γε μὴ διὰ τοὺς Τρῶας ὡς βλάψαντας, ἀλλὰ διὰ τοὺς Ἀτρείδας
ὡς ἀδικηθέντας ὑπὸ Τρώων ἦλθεν εἰς Τροίαν. βαρὺ δὲ ἡγεῖται καὶ ὅτι ἀφαιρεῖται ἀπ' αὐτοῦ ὁ βασι-
λεὺς ὃ μὴ δέδωκεν αὐτὸς, ἀλλ' οἱ Ἀχαιοί. φησὶ δὲ καὶ ὅτι οὔτε μὴ πονοῦντι αὐτῷ ἐδόθη τὸ γέρας,
καθὰ καὶ τῷ Ἀγαμέμνονι, ἀλλὰ πολλὰ μογήσαντι, καὶ ὅτι οὐδέ ποτε ἶσον αὐτῷ ἔχει γέρας. ἀλλὰ τὸ
μὲν πλεῖον, φησὶ, τοῖ πολέμου χεῖρες ἐμαὶ διέπουσιν· ἢν δέ ποτε δασμὸς ἵκηται, σοὶ τὸ γέρας πολὺ
μεῖζον· ἐγὼ δ' ὀλίγον τε φίλον τε ἔρχομ' ἔχων. οἰκεῖα δὲ ταῦτα λέγεσθαι παρὰ τῶν φιλοπονούντων μὲν, ἐν
αὐταρκείᾳ δὲ ζώντων, πρὸς τοὺς πλεονεκτεῖν θέλοντας. Ἰστέον δὲ ὅτι λείας ἐπισυναχθείσης πολλῆς ἐμε-
ρίζοντο ἐπίσης τὰ λάφυρα διά τινος λαχμοῦ· ἐδίδοντο δὲ ἰδίᾳ τοῖς βασιλεῦσι καὶ ἀριστεῦσι κατ' ἐξαίρετον
ἀπόμοιραί τινες, αἳ δὴ καὶ γέρας ἐλέγοντο. *λέγει οὖν Ἡρόδοτος καὶ ἐν Σπάρτῃ τοῖς βασιλεῦσιν εἶναι
γέρα ἕτερά τέ τινα καὶ τὸ διπλήσια νέμειν αὐτοῖς τὰ πάντα. τῷ μέντοι βασιλεῖ ἐκ τῆς λείας καί τι πλέον
ἢ τὸ γέρας προσεπεδίδοτο, καθά τινες φασὶ τῶν παλαιῶν, ἵνα ἔχῃ δαπανᾷν αὐτὸ καὶ μὴ τρύχεσθαι
ἀναλῶν τὰ οἰκεῖα εἰς τὰ κατὰ καιρὸν τῶν ἀριστέων συμπόσια εἰωθότα γίνεσθαι, ὡς ἐν πολλοῖς τῶν
Ὁμήρου φαίνεται. καὶ ταῦτα εἰσὶν, ἐφ' οἷς πλεονεξίαν καὶ κερδαλεότητα τοῦ βασιλέως ὁ Ἀχιλλεὺς κατη-
γορεῖ, ὡς δῆθεν νοσφιζομένου πολλὰ ἐξ ἐκείνων καὶ ὡς εἰπεῖν δημοβόρου, ὅ περ μετ' ὀλίγα ἐρεῖ. ἐν τού-
τοις δὲ πρὸς ὁμοιότητα τοῦ, τριχάϊξ τριχάϊκος, κεῖται τὸ, πολυάϊκος πολέμοιο, διὰ τὰς ἐν αὐτῷ πολλὰς
ὁρμὰς καὶ μετατροπὰς, ὧν ἕνεκα καὶ Ἄρης ἀλλοπρόσαλλος ῥηθήσεται ἐν τοῖς ἑξῆς. (Vers. 166.) Ὅτι
ὁ ἀτὰρ καὶ ὁ αὐτὰρ οἱ σύνδεσμοι ἀδιάφοροι πάντῃ εἰσὶ πρός τε ἀλλήλους καὶ πρὸς τὸν δὲ σύνδεσμον.
διαφέ*ρουσι δὲ ἀμφότεροι τοῦ δὲ συνδέσμου, ὅτι αὐτοὶ μὲν ποιητικώτεροί εἰσιν, ἐκεῖνος δὲ κοινός· καὶ
αὐτοὶ μὲν ἀεὶ προτάσσονται τῶν τοῦ λόγου συντάξεων, ἐκεῖνος δὲ ἀεὶ ὑποτάσσεται. τὸ δ' ὅμοιον προεί-
ρηται καὶ περὶ τοῦ ἤτοι καὶ μέν. δῆλον δὲ ὅτι καὶ ὁ καὶ σύνδεσμος καὶ ὁ τὲ, εἰ μὴ παραπληρωματικῶς

ἁπλῶς οὕτω τίθενται, ἰσοδυνάμως ἔχουσι. διαφέρουσι δὲ ὅτι ὁ καὶ μὲν προκατάρχει τῶν λέξεων· οἷον, καὶ ἐγὼ, καὶ σύ· ὥς περ καὶ, αὐτὰρ ἐγὼ, αὐτὰρ σύ· ὁ δὲ τὲ ὑποπίπτει, οἷον, ἐγώ τε, σύ τε, ὡς καὶ τὸ ἐγὼ δὲ, σὺ δέ. τὸν δὲ τόνον τοῦ ἀτὰρ καὶ αὐτὰρ παρασημειοῦνται οἱ παλαιοὶ ὡς μὴ ἀναλόγως ἔχοντα, λέγοντες ὅτι αἱ εἰς ρ̄ λήγουσαι βραχυκατάληκτοι λέξεις βαρύνονται, κἂν ἄλλοθέν ποθεν εἰς ὀξὺν τόνον βιάζωνται· οἷον, πάτερ, μῆτερ, σῶτερ, θύγατερ, ἦμαρ, ὕπαρ, ἧπαρ, φρέαρ, χωρὶς τῆς ὑπὲρ προθέσεως διὰ τὸ τὰς προθέσεις φιλοξυτόνους εἶναι, καὶ χωρὶς τοῦ ἀτὰρ καὶ αὐτάρ· ἐπεὶ καὶ *οἱ συμπλεκτικοὶ σύνδεσμοι φιλοῦσιν ὀξύνεσθαι. προϋπάρχων δὲ ὁ ἀτὰρ γεννᾷ τὸν αὐτὰρ Αἰολικῇ ἐπενθέσει τοῦ ῡ. δῆλον δὲ ὅτι τῷ ἀτὰρ καὶ αὐτὰρ καὶ δὲ ἰσοδυναμεῖ ἐν πολλοῖς καὶ ὁ μὲν σύνδεσμος, οἷον· ἐγὼ μὲν εἶπον, σὺ μέντοι οὐκ ἤκουσας. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀλλά· ὁποῖα ἦν πρὸ ὀλίγων τὸ, ἀλλ' οὐκ Ἀτρείδῃ ἥνδανεν, ἀλλὰ κακῶς ἀφίει. ἐκεῖ γὰρ οἱ ἀλλὰ σύνδεσμοι ἀντὶ τοῦ δὲ κεῖνται, ποιοῦντες καὶ σχῆμα ἐπαναφορικὸν διὰ τὸ κεῖσθαι ἐν στίχων ἀρχαῖς. (Vers. 168.) Ὅτι οἱ Ἴωνες τὰς μὲν χρονικὰς αὐξήσεις τῶν παρῳχημένων κατασπῶσι, συνάρχεσθαι τοῖς ἐνεστῶσι ποιοῦντες αὐτοὺς, ὡς προείρηται· οἷον, ἀγαπῶ ἀγάπων,
73*ὀρύσσω ὄρυσσον. ὡσαύτως καὶ τὰς διὰ τοῦ ε̄ αὐξήσεις καθελόντες τὴν αὐτὴν ἀρχὴν περιποιοῦνται τοῖς ἐνεστῶσι καὶ τοῖς παρῳχημένοις, τοῦ τύπτω τὸν παρατατικὸν τύπτον λέγοντες καὶ τὸν ἀόριστον τύψα. αὔξησιν μέντοι διὰ διπλασιασμοῦ γενομένην οὐδέποτε καταβάλλουσιν. οὐ γὰρ ἂν τὸ τέτυφα τύφα ἐροῦσιν οὐδὲ τὸ πεποίηκα ποίηκα. χαίρουσι γὰρ τοῖς ἀναδιπλασιασμοῖς ὅτι μάλιστα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ μόνον ἐν ταῖς αὐξήσεσιν ἐῶσι κατὰ χώραν μένειν αὐτοὺς, ἀλλὰ καὶ ῥήμασί τισι καὶ μετοχαῖς προστιθέασιν, ὡς δοκεῖν ἐν αὐξήσει τὰ τοιαῦτα εἶναι· ὁποῖα εἰσὶν ἄλλα τε καὶ τὸ λελαχὼν καὶ τὸ λελαβών· ἀλλὰ καὶ τὸ τετύκοντο δαῖτα καὶ ἐκλελάθοιτο γάμοιο, ἐν οἷς ἀπέῤῥιψαν μὲν τὸ ε̄ τῆς αὐξήσεως τοῦ ἐτύκοντο καὶ ἐλάθοντο, προσέθεντο δὲ τὸν τοῦ τε καὶ λε̄ διπλασιασμόν. τοιοῦ*τον φασὶ καὶ ἐνταῦθα τινὲς εἶναι τὸ, ἐπὴν κεκάμω πολεμίζων, ὥστε καὶ ἐν τῷ δέχθαι ἄποινα οὐ νοητέον ὅτι ἀφαίρεσις γέγονε τῆς τοῦ δεδέχθαι αὐξήσεως Ἰωνικῶς, ἀλλὰ μᾶλλον Αἰολικὴ συγκοπή. ἰστέον δὲ ὅτι οὐ πάντες ἀρέσκονται γράφειν κεκάμω, ἀλλ' οἱ πλείους τὸ κε̄ συνδετικὸν ἔχοντές φασιν, ἐπήν κε, ἤγουν ἐπειδὰν κάμω. Τοῦ δὲ πολεμίζειν πρωτότυπον τὸ πολεμεῖν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ῥηθήσεται. (Vers. 169.) Ὅτι φέρτερον πρᾶγμα λέγει ὁ ποιητὴς τὸ παρ' ἡμῖν προφερέστερον καὶ κρεῖττον καὶ διαφέρον ἢ ὑπερφέρον τῶν ἄλλων· οἷον, ἐπειῆ πολὺ φέρτερον· φέρτατον δὲ τὸ ὑπερφερέστατον. οὕτω δὲ καὶ τὸ πολὺ φέρτερον διὰ τὴν προσθήκην τοῦ πολὺ ταυτόν ἐστι τῷ φέρτατον. ἐνταῦθα δὲ περισπῶντες οἱ παλαιοὶ τὸ ἐπειῆ φασὶν ὅτι τὸ ῆ ὑποτασσόμενον τῷ ἐπεὶ περισπᾶται, μετὰ δὲ τοῦ τῑ ἐγκλίνεταί· οἷον, τίη δὲ σύ; (Vers. 170.) Ὅτι ἀπὸ τοῦ ζῴου τῆς κορώνης, εὐλύγιστον ἐχούσης τὸν τράχη*λον, ἡ τῶν θυρῶν κορώνη μετήνεκται, ὥς περ καὶ ἀπὸ τοῦ κόρακος ὁ κόραξ, δηλαδὴ τὸ κοράκιον. ἀπὸ δὲ τῆς τῶν θυρῶν ταύτης κορώνης διὰ τὸ ἐπικαμπὲς τοῦ ὀργάνου, ἴσως δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ ζῴου, καὶ κορωνίδες λέγονται νῆες οὐ μόνον ὡς κατὰ τὴν κορώνην μέλαιναι, ἀλλὰ καὶ ὡς τὰ ἄφλαστα τὰ κατὰ πρώραν καὶ πρύμναν, οἷα ἐν λυγισμῷ, ἐπικαμπτόμενα ἔχουσαι. αἱ δὲ τοιαῦται κορῶναι καὶ τὴν κορώνην παρήγαγον, εἰς ἣν ἐντίθεται ἡ νευρὰ, ἄκραν οὖσαν τοῦ τόξου. ὅθεν καὶ τὸ ἀγαθὸν τέλος τῶν πράξεων χρυσῆν κορώνην ἡ παροιμία καλεῖ, ὡς ὅτε τις εἴπῃ, χρυσέαν ἐπιτεθῆναι κορωνίδα ταῖς πράξεσιν ἢ τοῖς λόγοις, ἤτοι συμπέρασμα καὶ τέλος, ἀπὸ τῆς τοιαύτης τοῦ τόξου κορώνης τὴν μεταφορὰν λαβοῦσα ἢ τυχὸν καὶ ἀπὸ τῆς τῶν νηῶν κορωνίδος ἢ καὶ ἀπὸ τῆς τὰς θύρας συγκλειούσης κορώνης. Ἰστέον δὲ ὡς, εἴ περ νῆες κορωνίδες αἱ μέλαιναι λέγονται, πρὸς διαστολὴν οὕτω καλοῦνται *τῶν μιλτοπαρῄων, ἃς ἡ Βοιωτία δηλοῖ. κοῖλαι μέντοι οὐ διασταλτικῶς ὀνομάζονται. (Vers. 171.) Ὅτι κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἄφενος μὲν ὁ δι' ὀλίγου συναγόμενος, πλοῦτος δὲ ὁ διὰ πολλῶν ἐτῶν οἱονεὶ πολλόετός τις ὤν. γίνεται δὲ ἄφενος, ὡς τοῖς πλείοσι δοκεῖ, ἀπὸ τοῦ ἕνου, ὅ ἐστι χρόνου, ὅς, εἰ καὶ παρ' ἡμῖν καὶ ψιλοῦται, ἀλλὰ παρὰ τοῖς παλαιοῖς Ἀττικῶς δασύνεσθαι λέγεται. τοῦτο δὲ ἢ παρὰ τὸ ἕω τὸ πληρῶ ἤτοι τελειῶ, ἐξ οὗ καὶ ὁ ὅλος· τελεσφόρος γὰρ κατὰ τοὺς παλαιοὺς ὁ ἐνιαυτός· ἢ παρὰ τὴν ἕνωσιν τῶν τεσσάρων ὡρῶν καὶ τῶν κατ' αὐτὰς ἔργων· ἢ καὶ ἄλλως παρὰ τὸ εἷς ἑνὸς, ἵνα κατὰ τὴν ἕνην καὶ αὐτὸς εἴη βοῦς, μόσχος, μονόκερως· βοῦς μὲν διὰ τὸ κατὰ βόας ἐργατικὸν τῆς γενέσεως· μόσχος δὲ διὰ τὸ ἀεὶ νεάζειν ἐφ' οἷς ποιεῖ· μονόκερως δὲ διὰ τὸ μοναδικὸν καὶ ἀνεπικοινώνητον κατ' ἐνέργειαν τοῖς μερικοῖς καιροῖς. ἔτι ἰστέον καὶ

ὡς διφορεῖται ἄφενος κατὰ τὸ γένος. καὶ Ὅμη*ρος μὲν οὐδετέρως προάγει αὐτὸ, λέγων· ἄφενος καὶ πλοῦτον ἀφύξειν· εὕρηται δὲ παρά τισι καὶ ἀρσενικῶς ὁ ἄφενος. οὕτω καὶ ὄσσος ἐπὶ ὀφθαλμοῦ διφόρησιν ἔχει, ὡς προδεδήλωται. κατὰ δὲ Ἡρωδιανὸν καὶ τάριχος ἑκατέρως λέγεται. τὸ τάριχος γὰρ καὶ ὁ τάριχος. φέρει δ᾽ ἐκεῖνος καὶ χρήσεις ἀμφοῖν. Μένανδρος· ἐπέπασα ἐπὶ τὸ τάριχος ἅλας. Φιλιππίδης· τυροὺς καὶ ταρίχους. Ἀριστοφάνης· ἐπὶ τῷ ταρίχει τὸν γέλωτα κατέδομαι. ὁ αὐτός· τάριχον τοῦτον πλύνω. δῆλον δὲ ὡς οὕτω καὶ ὁ σκότος φέρεται καὶ τὸ σκότος καὶ τὸ ὄνειδος καὶ ὁ ὄνειδος καὶ τὸ χρεῖος ἤγουν χρέος καὶ ὁ χρεῖος παρὰ Φίλωνι, ὅθεν ὁ ἀχρεῖος *σύγκειται. πολλὴ δὲ καὶ ἐν ἄλλοις 74
ἡ διφόρησις, ὡς καὶ ἡ νείκη δηλοῖ καὶ τὸ νεῖκος καὶ ἡ δίψα καὶ τὸ δίψος καὶ ἡ βλάβη καὶ τὸ βλάβος· ἔτι δὲ καὶ ἡ τρίβος καὶ ὁ τρίβος, ὡς Εὐριπίδης γράφει. Ἀφύσσειν δὲ τὸ ἀντλεῖν ἐνταῦθα καὶ δηλοῖ τὴν τοῦ πλουτεῖν δαψίλειαν. ἐν δὲ τοῖς ἑξῆς που ἐπὶ ἐντέρων τὴν λέξιν τίθησιν ὁ ποιητὴς, ἐκπεπτωκότων τῆς κοιλίας διὰ πληγὴν, οἷον· ἔντερα ἤφυσεν ὁ χαλκός, καὶ φασιν οἱ παλαιοὶ γίνεσθαι αὐτὸ ἀπὸ τοῦ ᾱ στερητικοῦ μορίου καὶ τοῦ φύω φύσσω ἀφύσσω τὸ τῆς συμφυΐας ἀποστερῶ. Ἰστέον δὲ ὅτι τε κἀνταῦθα φιλοκτεανώτατον τὸν βασιλέα εἶναι ὁ Ἀχιλλεὺς ὑποδηλοῖ. τοιοῦτον γὰρ τὸ ἐθέλειν οὐχ᾽ ἁπλῶς κτᾶσθαι, ἀλλὰ οἷον ἀντλεῖν πλοῦτον· καὶ ὅτι ἀπελθεῖν οἴκαδε ὁ ἥρως ἐθέλει ὡς ἐνθάδε, φησὶν, ἄτιμος ἐών. φιλοτιμότατος ἄρα ἐστί· καὶ ὅτι ταυτὸν τὸ ἄτιμος τῷ ἀγέ*ραστος, ὅ περ εἶπεν ὁ βασιλεύς· καὶ ὅτι τὸν
56 ἄτιμον ἀτίμητόν που ἐρεῖ. *(Vers. 173.) Ὅτι Ἀχιλλέως εἰπόντος, ἄπειμι Φθίηνδε, ὁ Ἀγαμέμνων 27
ἀστείως ἀντιλέγων φησί· φεῦγε μάλα, εἴ τοι θυμὸς ἐπέσσυται· οὐδέ σ᾽ ἔγωγε λίσσομαι εἵνεκ᾽ ἐμεῖο μένειν· μυκτηρίζων τε ὡς οὐδὲν χρήσιμον ὄντα καὶ τὴν παρ᾽ ἐκείνου λεγομένην ἀπέλευσιν φυγὴν οἷον εὐσχήμονα ὀνο*μάζων, ὡς δειλανδρήσαντος. τὸν δὲ τοιοῦτον λόγον τοῦ Ὁμήρου οἰκεῖον ἐστὶ πρὸς πάντα εἰπεῖν τὸν ἐκφοβεῖν θέλοντά τινας ὡς κακόν τι πεισομένους διὰ τῆς αὐτοῦ ὑποχωρήσεως. Τὸ δὲ, εἵνεκα ἐμεῖο, οὐκ ἀργῶς κεῖται, ἀλλ᾽ ἐπεὶ φθάσας ὁ Ἀχιλλεὺς εἶπεν, ὡς οὐ διὰ τοὺς Τρῶας ἦλθε πολεμήσων, ἀλλὰ διὰ τοὺς Ἀτρείδας. ἐπειδὴ δὲ ὁ αὐτὸς καὶ ἀπεσέμνυνε τοὺς Ἕλληνας ἔν τε τῷ, ἔδοσαν δέ μοι υἷες Ἀχαιῶν, καὶ ἐν τῷ, ὁππότε Ἀχαιοὶ Τρώων ἐκπέρσωσι πτολίεθρον, ἀντιδημαγωγεῖ καὶ ὁ βασιλεὺς ἐνταῦθα τὸν ὄχλον, λέγων· παρ᾽ ἔμοι γε καὶ ἄλλοι, οἵ με τιμήσουσιν. εἶτα, ἐπεὶ οὐ πάνυ ἔνδοξον τὸ τὸν βασιλέα τῷ δήμῳ χαρίζεσθαι, ἐπήγαγεν ἐνδοξότερον τὸ, μάλιστα δὲ μητίετα Ζεύς. Ὅτι δὲ καὶ τὸ ἑαυτοῦ φιλοπόλεμον ὁ Ἀχιλλεὺς ηὔξησεν ὡς φιλίαν διὰ τοῦτο ἀπαιτεῖν, καταῤῥίπτεῖ καὶ τοῦτο ὁ βασιλεὺς, μισεῖν αὐτὸν μάλιστα εἰπὼν ὡς φίλεριν καὶ φιλοπόλεμον, καθὰ καὶ κατωτέρω ῥηθήσεται. *καὶ οὕτω πρὸς τὴν τοῦ Ἀχιλλέως δημηγορίαν ὁ βασιλεὺς ἀντειπεῖν προθέμενος ὅμως πρὸς τὸ ἀνδρεῖον ἐκεῖνον εἶναι καὶ αὐτὸν μὲν τὸ πλεῖον τοῦ πολέμου χερσὶ διέπειν, ἀρκεῖσθαι δὲ ὀλίγα λαμβάνοντα οὐκ ἀντεῖπε, διδάσκοντος τοῦ ποιητοῦ καὶ ἐνταῦθα μὴ δεῖν ἀπαναισχυντεῖν πρὸς φανερὰν ἀλήθειαν. (Vers. 174.) Ὅτι ὥς περ ἡ ἐπὶ πρόθεσις ἔστιν ὅτε μόνη αὐτὴ καθ᾽ αὑτὴν τίθεται ἀντὶ ῥήματος τοῦ ἔπεστιν, οἷον· οὔ τοι ἔπι δέος, ἀντὶ τοῦ οὐκ ἔπεστί σοι φόβος, ὡσαύτως καὶ ἡ μετὰ πρόθεσις τὸν τόνον ἀναβιβάσασα λέγεται ἀντὶ τοῦ μέτεστιν, ὡς καὶ Εὐριπίδης δηλοῖ· οὕτω καὶ τὸ, πάρα. τοῦτο δὲ καὶ ἀντὶ ἑνικοῦ λαμβάνεται ῥήματος *τοῦ πάρεστι καὶ ἀντὶ πληθυντικοῦ, οἷον· παρ᾽ ἔμοι γε 75
καὶ ἄλλοι. ὁμοίως καὶ τὸ ἔνι, ὅ πέρ ἐστιν ἡ ἐν πρόθεσις μετὰ ἐπεκτάσεως. καὶ αὐτὸ γὰρ ποτὲ μὲν ἀντὶ τοῦ ἔνεστιν ἤγουν ἐνυπάρχει νοεῖται, ποτὲ δὲ ἀντὶ τοῦ ἔνεισιν, ὡς τὸ, ἐπεὶ οὔ οἱ ἔνι φρένες οὐδ᾽ ἠβαιαί. τοῦτο δὲ τὸ σχῆμα οἱ παλαιοὶ μετατύπωσιν καλοῦσι, λέγοντες ὅτι ἐκ συνθήκης ἁπλοῦν γέγονεν ἤγουν μετετυπώθη ἀπὸ συνθέτου λέξεως εἰς ἁπλῆν. καὶ καινὸν οὐδὲν, ἐὰν αἱ προθέσεις αὗται ὑπαρκτικοῦ ῥήματος λείποντος λαμβάνωνται ἀντ᾽ αὐτοῦ. ἐν πολλοῖς γὰρ ἡ τῶν ὑπαρκτικῶν ῥημάτων ἐλλέλειπται σύνταξις. ἐκεῖνο δὲ καινότερον, ἐὰν ἡ ἀνὰ πρόθεσις ἀναβιβασθέντος τοῦ τόνου λαμβάνεται ἀντὶ ῥήματος τοῦ ἀνάστηθι, ὡς τὸ, ἀλλ᾽ ἄνα ἐξ ἑδράνων. ἔτι δὲ καινὸν καὶ ἐὰν ἡ ἀντὶ πρόθεσις αὐτὴ καθ᾽ ἑαυτὴν ποιῇ καὶ ῥῆμα τὸ ἀντιάαν *ἤγουν ἀντικρὺ γίνεσθαι, ὥς περ καὶ τὸ ἀντιόων· ἔτι δὲ καὶ ὄνομα τὸ ἀντίος· ὅθεν καὶ ὁ ἐναντίος καὶ τὸ ἐναντιῶ ῥῆμα. οὕτω δὲ καὶ ἐκ τῆς περὶ προθέσεως ὁ Πέριμος, κύριον, φανεῖται γενόμενος, καὶ ἐκ τῆς ἀμφὶ ὁ Ἄμφιος, καὶ τῆς ὑπὸ Ὕπιος, ποταμὸς Παφλαγονικός. οὐ μὴν ἀναντιῤῥήτως καὶ ἐκ τῆς ἀνὰ ὁ Ἄνιος. ἐκεῖνος γὰρ ἐκ τῆς ἀνίας παρῆκται κατά τινας. σημειοῦνται δὲ οἱ παλαιοὶ ὅτι, ὥς περ προθέσεις τινὲς ἀντὶ ῥημάτων λειπόντων λαμβάνονται, οὕτω κατά τινα

ἀνταπόδοσιν καὶ ῥήματα δεόμενα προθέσεων ἐκφωνοῦνται μὲν δίχα ἐκείνων, ἑρμηνεύονται δὲ σὺν ἐκεί-
νοις, ὡς τὸ, εἶμι Φθίηνδε, ἀντὶ τοῦ, ἄπειμι εἰς τὴν Φθίαν· καὶ, ἴθι, μή μ᾽ ἐρέθιζε, ἀντὶ τοῦ ἄπιθι.
τὸ δὲ ἀνάπαλιν λέξεις μετὰ προθέσεων οὖσαι περισσὰς ἔχουσιν αὐτάς· ὡς τὸ, ἀπ᾽ οὐρανόθεν, καὶ
ἕτερα φανησόμενα πολλαχοῦ. (Vers. 175.) Ὅτι καινός τις ἐστι μεταπλασμὸς ὁ τῶν εὐθειῶν τῶν εἰς
ης ἀρσενικῶν ὀνομάτων, *ὅτε εἰς ᾱ μεταπλασθῶσι κατὰ τὴν λήγουσαν, οἷον ὅτε ὁ τοξότης τοξότα λέγε-
ται καὶ ὁ ἱππότης ἱππότα καὶ ὁ αἰχμητὴς αἰχμητὰ καὶ ὁ κυανοχαίτης κυανοχαῖτα Ποσειδάων διὰ
συνεσταλμένου τοῦ ᾱ· καὶ ὁ ἠπύτης ἠπύτα κῆρυξ ἤγουν φωνητικὸς παρὰ τὸ ἠπύω τὸ φωνῶ. οἱ μὲν γὰρ
μεταπλασμοὶ, ὡς προεγράφη, ἀπὸ τελικοῦ γίνονται εἰς ὁμοιόπτωτον τελικὸν, οἷον τὸ ἀλκῇ ἀπὸ τοῦ η εἰς ι
μετεπλάσθη ἐν τῷ, ἀλκὶ πεποιθὼς, ἅ πέρ εἰσι καὶ ἀμφότερα τελικὰ δοτικῆς. ὡσαύτως καὶ τὸ ὄσσω
δυϊκὸν, ὃ δηλοῖ τοὺς ὀφθαλμοὺς, μεταπλασθὲν ἐν τῷ ὄσσε εἰς συγγενὲς μετέπεσε τελικόν. καὶ γὰρ καὶ
τὸ μεταπλασθὲν ω καὶ τὸ ε, εἰς ὃ μεταπέπλασται, τελικά εἰσι τῶν δυϊκῶν. ὁμοίως ἔπαθε καὶ τὸ ἐρυ-
σάρματοι ἵπποι ἐν τῷ ἐρυσάρματες. καὶ ἡ οι γὰρ δίφθογγος καὶ ἡ ες δὲ συλλαβὴ εὐθείας πληθυντι- 57
κῆς εἰσὶ τελικά. τὸ μέντοι ἱππότης ἱππότα καὶ τὰ ὅμοια ἀπὸ τῶν εἰς ης εὐθειῶν εἰς ᾱ μεταπε*σόντα
μεταπλασμὸν παράδοξον ἔπαθον. καὶ ἴσως οὐδὲ μεταπλασμὸν τὸ τοιοῦτον κλητέον. τὸ γὰρ ᾱ τοῦτο
οὐκ εὐθείας ἑνικῆς ἀρσενικῆς ἐστὶ τελικὸν παρ᾽ ἡμῖν, ἀλλὰ κλητικῆς τῆς ὦ ἱππότα καὶ ὦ τοξότα. ἔστι
δὲ κατὰ τοὺς παλαιοὺς Βοιωτῶν καὶ Αἰολέων ὁ τοιοῦτος τύπος τοῦ σχηματισμοῦ. διὸ καί τινα ἐκ τῶν
τοιούτων προπαροξύνονται, ὡς ἐνταῦθα τὸ μητίετα Ζεὺς, ἐκ τοῦ μητιέτης γενόμενον, ὃ δηλοῖ τὸν βου-
λευτικόν· μῆτις γὰρ ἡ βουλή· καὶ ἐκ τοῦ ἀκακήτης τὸ ἀκάκητα, ὁ εἰρηνικὸς, καὶ μὴ κακοποιῶν. προ-
παροξυντικοὶ γάρ εἰσιν οἱ Αἰολεῖς ἐν πολλοῖς, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ δύνατος, παρ᾽ αὐτοῖς προπαροξυνόμενον
καὶ ἄλλα μυρία. σημείωσαι δὲ ὅτι ὁ μητίετα Ζεὺς καὶ μητιόεις λέγεται, ὃν ἑρμηνεύει Θεόκριτος ἐν τῷ,
Διὸς μέγα βουλεύοντος. (Vers. 176.) Ὅτι ἔχθιστον διοτρεφέων βασιλέων ἑαυτῷ τὸν Ἀχιλλέα ὁ Ἀγα-
μέμνων λέγει, ῥητορικώτατα περιτρέπων τὸ τοῦ Ἀχιλλέως ἐγκώμιον εἰς ψό*γον αὐτοῦ. ὁ μὲν γὰρ ὡς
πολεμικὸν ἀνωτέρω συνέστησεν ἑαυτὸν, ὁ δὲ ἔχθιστον αὐτὸν καλεῖ ἐξ αὐτοῦ τούτου ὁρμηθείς. ἀεὶ γάρ
τοί, φησιν, ἔρις τε φίλη πόλεμοί τε μάχαι τε, οὐ ψέγων πάντως ὡς πολεμικόν· χρὴ γὰρ τοιοῦτον
εἶναι· ἀλλ᾽ ὡς φιλοπόλεμον καὶ ὡς φίλεριν καὶ μὴ καιρὸν εἰδότα μάχης, αἰεὶ δὲ τοιούτοις χαίροντα,
ἢ καὶ ὡς ἐπὶ Κάλχαντος, οὕτω δὲ καὶ ἐνταῦθα τὸ τοῦ Ἀχιλλέως πλεονέκτημα εἰς ὄνειδος μεθιστῶν. οὕτω
γὰρ δεινὸς περιτρέπειν ὁ ποιητὴς τὰ νοήματα. Διοτρεφεῖς δὲ τοὺς βασιλεῖς λέγει ὃν τρόπον καὶ διογενεῖς,
76 ὡς τοῦ ἀστρολογουμένου Διὸς συμβαλλομένου τι εἰς αὐτοὺς κατὰ τοὺς ταῦτα δοξάζειν στέρ*γοντας. διὸ
καὶ Ἡσίοδος λέγει ὡς ἐκ μὲν Μουσῶν καὶ Ἀπόλλωνος ἀοιδοὶ καὶ κιθαρισταὶ, ἐκ δὲ Διὸς βασιλῆες. ἰστέον
δὲ ὅτι τὸ μὲν διοτρεφὴς συστέλλει τὴν ἄρχουσαν ὡς ἀπὸ τῆς Διὸς γενικῆς, τὸ δὲ διογενὴς ἐκτείνει αὐτὴν
ἀπὸ τοῦ δῖος ὃ ἔνδοξος. διογενὴς μὲν γὰρ ὁ δῖος τὸ γένος, διοτρεφὴς δὲ ὁ τραφεὶς ὑπὸ τοῦ Διός.
δῆλον δὲ ὡς οὐ μόνον ἐκ τῆς Διὸς γενικῆς αἱ συνθέσεις γίνονται, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ δοτικῆς, οἷον, διιπετὴς
ποταμός· Διίφιλος, ἐξ οὗ κατὰ κρᾶσιν Δίφιλος κύριον ὄνομα· Διιτρέφης κύριον· διιπετὲς Παλλάδιον.
(Vers. 177.) Τὸ δὲ, πόλεμοί τε μάχαι τε, ἢ ἐκ παραλλήλου δηλοῖ τὸ αὐτὸ ἢ καὶ διαφορά τις ἔστι ταῖς
λέξεσιν, εἴ γε μάχεται μέν τις καὶ λόγοις, ὡς καὶ ἡ λογομαχία δηλοῖ· καὶ αὐτὸς δὲ ὁ ποιητὴς μετ᾽
ὀλίγα φησὶ, μαχεσσαμένω ἐπέεσσι· πολεμεῖν δὲ λόγοις οὐ λέγεται. καὶ ἄλλως δὲ *μάχη μὲν αὐτὴ ἡ τῶν
ἀνδρῶν συνεισβολὴ παρὰ τὸ αἷμα χέειν, ὁ δὲ πόλεμος καὶ ἐπὶ παρατάξεων καὶ μαχίμου καιροῦ λέγεται.
χρήσιμον δὲ ὧδε καὶ τὸ πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ ἔχθιστος ἐνταῦθα οὐκ ἔστι κυρίως
ὑπερθετικὸν, ἀλλὰ ἁπλῶς εἴληπται ἀντὶ τοῦ ἐχθρὸς, ἵνα μὴ ἀναγκασθείη τις νοῆσαι ὅτι πάντες μὲν
ἐχθροὶ ἦσαν τῷ Ἀγαμέμνονι, ἔχθιστος δὲ ὁ Ἀχιλλεύς. ἄλλως μέντοι εἰπεῖν, καὶ ψεύδεται νῦν θυμού-
μενος ὁ βασιλεὺς, ὥς περ καὶ μετ᾽ ὀλίγα εἰς τὸ αὐτὸς ἐλθεῖν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀχιλλέως καὶ εἰς τὸ
λαβεῖν τὸ τοῦ Αἴαντος ἢ τὸ τοῦ Ὀδυσσέως γέρας. οὕτω δέ πως καὶ Ἀχιλλεὺς ἐψεύδετο κολακεύων τὸν
λαὸν, ἐν οἷς ἔφη ὅτι ἔδοσαν δέ μοι γέρας οἱ Ἀχαιοὶ, καὶ· νῦν δὲ ἄπειμι Φθίηνδε. ὡς δὲ πολλὰ ὑπερ-
θετικὰ, ὥς περ δὴ καὶ συγκριτικὰ, εἰς ἁπλότητα λαμβάνονται, μυριαχοῦ φανεῖται· ὧν καὶ τὸ, θεῶν
ὀλοώτατος ἀντὶ τοῦ ὀλοὸς ἐν θεοῖς καὶ τὸ σαώτερος *ὥς κε νέηαι ἤγουν σῶος ὅπως ἀπέλθῃς.
(Vers. 178.) Ὅτι καταβλητικὸν ὀφρύος μεγαλαύχου τὸ, εἰ μάλα καρτερός ἐσσι, θεός που σοὶ

τό γ᾽ ἔδωκεν. εἰ γὰρ οὐδὲ ἐπὶ τοῖς ἐφ᾽ ἡμῖν ἀλαζονεύεσθαι χρὴ, πολλῷ πλέον ἐπὶ τοῖς μὴ ἐφ᾽ ἡμῖν. Τὸ δὲ ἐσσὶ ποιητικὸν μέν ἐστι καὶ εἰς λογογραφίαν οὐ χρήσιμον· παράγεται δὲ οὕτως. ἔστι ῥῆμα ἔω δηλοῦν ὕπαρξιν, ἐξ οὗ κατὰ παραγωγὴν τροπῇ τοῦ τέλους εἰς μι̅ γίνεται ἐμὶ τὸ ὑπάρχω, ὃ προσλαβὸν τὸ ι̅ γίνεται εἰμί. ἐκ τούτου τοῦ ἐμὶ τροπῇ τοῦ μ̅ εἰς σ̅ τῷ λόγῳ τῶν εἰς μι ἐνεστώτων γίνεται τὸ δεύτερον ἐς. καὶ ἐπεὶ οὐδέποτε ῥῆμα μονοσύλλαβον συστέλλεται χωρὶς τοῦ θὲς, δὸς, ἓς, ἀνάγκη ἐκταθῆναι τὸ ἓς, ὃ δηλοῖ τὸ ὑπάρχεις, καὶ γενέσθαι μακρὸν φύσει ἢ θέσει. ἀλλὰ φύσει μακρὸν οὐκ ἔστι γενέσθαι. ἢ γὰρ τὸ ε̅ εἰς η̅ τραπήσεται καὶ συνεμπίπτει τῷ ἦς ἀντὶ τοῦ ἔφης, ἢ τὸ ι̅ προσλήψεται καὶ γενήσεται εἶς. ἀλλὰ τοῦτο προκατελήφθη *δεύτερον πρόσωπον εἶναι τοῦ εἰμὶ καὶ τοῦ εἶμι, ὃ δηλοῖ τὸ ἔρχομαι, ὡς τὸ, τίς πόθεν εἶς ἀνδρῶν; ἀνάγκη οὖν, ἐπεὶ οὐ δύναται φύσει ἐκταθῆναι, γενέσθαι κἂν γοῦν θέσει μακρόν. καὶ τοίνυν διπλασιαζομένου τοῦ σ̅ γίνεται ἐσσ. ἐπεὶ δὲ οὐδέποτε λέξις Ἑλληνικὴ εἰς δύο σύμφωνα τὰ αὐτὰ καταλήγει διὰ τὸ δυσεκφώνητον, πλεονάζει τὸ ι̅ καὶ γίνεται ἐσσί. καὶ οὕτως ἀναπληροῦται τὸ λεῖπον διὰ τῆς τοῦ ι̅ ἐπεκτάσεως. ἔστι δὲ μονῆρες τὸ ῥῆμα. οὐδὲν γὰρ τῶν δευτέρων προσώπων εἰς ι̅ λήγει. διὸ οὐδὲ ἐφελκυστικὸν ποτὲ τοῦ ν̅ γίνεται ὡς τὸ τίθησι καὶ δίδωσι καὶ τὰ ὅμοια. (Vers. 180.) Ὅτι οἱ κατὰ κλῆσιν ἐθνικὸν Μυρμιδόνες κεκλημένοι οἱ τῷ Ἀχιλλεῖ ὑποτεταγμένοι Φθιῶται ἐλέγοντο, περὶ ὧν καὶ ἑξῆς ἐν τῇ Βοιωτίᾳ δηλωθήσεται. κληθῆναι δέ φασι τὴν ἀρχὴν Μυρμιδόνας πρώτους τοὺς περὶ Αἴγιναν· νῆσος δὲ αὕτη πρὸ τῆς Ἀττικῆς· προσαναπλάττοντες μῦθον τοιοῦτον· ὡς ἄρα εἶχε μὲν Αἰακὸς τὴν *νῆσον τὴν Αἴγιναν, σπάνις δὲ ἦν τῶν ἀρχομένων δι᾽ ὀλιγανθρωπίαν. μικροβασιλείας δὲ οὔσης αὐτῷ τῆς ἀρχῆς, δέεται τοῦ πατρὸς Διὸς, κἀκεῖνος τοὺς ἐκεῖ μύρμηκας εἰς ἀνθρώπους μεταποιεῖ, κἀκεῖθεν εἰς πλῆθος οἱ ἀρχόμενοι ἐπιδεδώκασι τῷ Αἰακῷ καὶ οἱ τοιοῦτοι ἐκ τῆς αὐτῶν πρωτογόνου φύτλης Μυρμιδόνες παρωνομάσθησαν. καὶ τοιαῦτα μὲν οἱ μυθογραφοῦντες, ἐν οἷς καὶ ὁ Λυκόφρων, στρατὸν μύρμων ἐξάπεζον τοὺς Μυρμιδόνας εἰπών. οἱ δὲ τὸν μῦθον ἱστορικῶς θερα-
58 πεύοντες γεωρύχους τοὺς Αἰγινήτας εἶναι φασὶ, κοιλαίνοντας τὴν γῆν δίκην σπηλαίων καὶ ὑπὸ μὲν
τὰς καταδύσεις οἰκοῦντας, τὸ δὲ ἀναβαλ*λόμενον χῶμα εἰς εὔχρηστον καρποῖς γῆν διαπεταννύοντας 77
διὰ τὸ τὴν νῆσον τὰ μὲν ἄνω τραχεῖαν εἶναι, ἀγαθὴν δὲ τὰ ἔνερθεν. διὰ τοῦτο τοίνυν τοὺς ταῦτα ποιοῦντας μύρμηξιν εἰκάζοντες οἱ ἰδόντες, διὰ τὸ τῆς διαίτης, ὡς εἰπεῖν, μυρμηκόβιον, Μυρμιδόνας ἐπεκάλουν αὐτούς. ἐκεῖθεν δὲ ὕστερον τῷ Αἰακῷ συμμετοικισθέντες τινὲς εἰς Φθίαν συναπήγαγον ἑαυτοῖς καὶ τὴν κλῆσιν καὶ τοὺς μὲν πατριώτας νησιώτας Αἰγινήτας ἀφῆκαν καλεῖσθαι, τοὺς δὲ Φθιώτας ἐξ ἑαυτῶν εἰς Μυρμιδόνας μετέθεντο. καὶ οὕτω μὲν ταῦτα. ἕτεροι δὲ ἀγαθὸν εἶναι τὸν Αἰακὸν ἱστοροῦντες τὰ εἰς τὸ ἄρχειν φασὶν, ἀπὸ πολλῆς ὅτι μάλιστα λειπανδρίας τὴν ὑπ᾽ αὐτῷ γῆν εἰς πολυανθρωπίαν ἐπαυξηθῆναι κἀντεῦθεν διαδοθῆναι τὸν μῦθον ὡς, ὅ τί περ οἱ κατὰ χώραν μύρμηκες, ἄνδρες τῷ Αἰακῷ ἐγένοντο κατ᾽ εὐχήν. εἴωθε δὲ ἡ *παροιμία καὶ ἐν ἄλλοις τὸ πολὺ τῆς εὐτυχίας ἀπὸ μυρμήκων λαλεῖν, ὡς καὶ ὅτε μυρμηκιάν φησιν ἀγαθῶν. συντελεῖ δέ τι ἐνταῦθα καὶ Θεόκριτος εἰπών· μύρμηκες ἀνάριθμοι, ἐπὶ πολυπληθείας λαοῦ. Ὅτι τὸ ἀνάσσειν, ὥς περ καὶ τὸ ἡγεῖσθαι καὶ τὸ ἄρχειν, ποτὲ μὲν γενικῇ, ποτὲ δὲ δοτικῇ συντάσσεται, οἷον· Μυρμιδόνεσσιν ἄνασσε, ἀντὶ τοῦ Μυρμιδόνων ἄνασσε. ἐν δὲ τῇ π̅ ῥαψῳδίᾳ, ἄρχε δὲ Μυρμιδόνεσσι, λέγει. οὕτω καὶ Τρώων ἡγεῖταί τις καὶ Τρώεσσιν ἡγεῖται, διφορουμένης τῆς τῶν ῥημάτων συντάξεως, ὡς καὶ πρὸ τούτου γέγραπται. (Vers. 181.) Ὅτι κοτέοντα ἐνταῦθα λέγει τὸν νῦν πρώτως θυμοῦσθαι ἀρξάμενον Ἀχιλλέα, παραχρώμενος πάντως τῇ λέξει. τὸ γὰρ τοιοῦτον χολοῦσθαι μᾶλλον ἐστίν. ὁ γὰρ κότος, ὡς προεγράφη, χόλος ἐστὶν ἀποκείμενος. μετ᾽ ὀλίγα μέντοι κυριολεκτῶν, χόλον παύσειε, φησίν. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, σέθεν δ᾽ ἐγὼ οὐκ ἀλεγίζω οὐδ᾽ ὄθομαι κοτέοντος, ἀπειλή*σω δέ τοι ὧδε, ἄρχων ἢ ἀρχικὸς ἀνὴρ εἴποι ἂν πρός τινα ταπεινότερον θυμούμενον. ὁ βασιλεὺς δὲ τοῦτο φησὶ πρὸς Ἀχιλλέα οἱονεὶ λέγων ὡς, εἰ καὶ σὺ ἔφης, οὔ τι μετατρέπεσθαί με τῶν Ἀχαιῶν οὐδ᾽ ἀλεγίζειν, ἀλλ᾽ ἐγώ σε περιφρονῶ καὶ εἰς τοσοῦτον, ὥστε καὶ ἀπειλοῦμαι, ὡς ἐμὲ μὲν ἀφαιρεῖται Χρυσηίδα Φοῖβος, ἐγὼ δὲ ἄγω τὸ σὸν γέρας. τοῦτο δὲ οὐκ ἔνδικον. οὐ γὰρ ἐχρῆν τὸν Ἀχιλλέα ῥυσιάζεσθαι διὰ τὸν Φοῖβον. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ μὲν ὄθομαι, ὅ ἐστιν ἐπιστρέφομαι, μετακινοῦμαι, πρωτότυπόν ἐστι τῆς τε ὀθόνης καὶ τοῦ ἐννοσιγαίου καὶ τοῦ εἰνοσίχθονος καὶ τοῦ εἰνοσιφύλλου ὄρους. (Vers. 184.) Τὸ δὲ, ἐγὼ ἄγω, ἀντὶ τοῦ ἄξω. ἐκ τούτου δὲ καὶ ἀπαγωγὴ ἡ αἰχμα-

*λωσία καὶ ἀγελεία, ἡ ἀπάγουσα λαφυραγωγίαν. περὶ δὲ τούτου καὶ τῆς βασιλικῆς ἀδικίας καὶ μετ᾽ ὀλίγα εἰρήσεται. Ὅτι τὸ Χρυσηὶς, ὥς περ καὶ τὸ Βρισηὶς, πατρωνυμικῶς ἐῤῥέθησαν ἀπὸ πατέρων τοῦ τε Χρύσου καὶ τοῦ *Βρισέως. φησὶ γοῦν προϊὼν, κούρη Βρισῆος. φασὶ γὰρ ὅτι ἐν ἀρχαίαις χωρογραφίαις φέρεται, ὡς Χρύσης καὶ Βρίσης ἀδελφοὶ ἦσαν, παῖδες Ἄρδυος, ὁ μὲν οἰκῶν ἐν Πηδάσῳ ἐπὶ τῷ Σατνιόεντι ποταμῷ, ὁ δὲ Χρύσης ἐν τῇ Χρύσῃ, διεχούσῃ τῆς Πηδάσου ἡμέρας ὁδόν. ἦν δέ, φασι, τῷ Χρύσῃ μὲν θυγάτηρ Ἀστυνόμη, τῷ Βρίσῃ δὲ Ἱπποδάμεια. τὰ δὲ Ὁμηρικὰ ὀνόματα ταύταις ἀπὸ πατέρων μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν τεθέντα, ὥς τινες καὶ τοῦτο εἶπον.* (Vers. 185.) *Ὅτι νῦν μὲν ὁ Ἀγαμέμνων αὐτὸς ἐλθεῖν εἰς τὴν τοῦ Ἀχιλλέως κλισίαν ἐπαπειλεῖται, προϊὼν δὲ, ἐπεί περ πρὸ μικροῦ ἐῤῥέθη ὅτι αἱ δεύτεραί πως φροντίδες σοφώτεραι, πτοεῖται τὸ τῆς ἐγχειρήσεως ἐπικίνδυνον, καὶ μάλιστα, ἐπεὶ καὶ Ἀχιλλέως ἀκούει δεινὰ ἐπαπειλησαμένου καὶ μεταφράζεται καὶ οὐκέτι αὐτὸς ἔρχεται, ἀλλὰ στέλλει κήρυκας, ὡς ῥηθήσεται. Κλισία δὲ ἡ αὐτοσχέδιος καὶ οὐ πολυτελὴς οἴκησις καὶ καρικὴ, *ἥ τις οὔτε θάλαμος οὔτε οἶκος οὔτε δόμος οὔτε μέγαρον οὔτ᾽ ἄν τι τῶν τοιούτων κυρίως ῥηθείη. ταῦτα γὰρ καὶ οἰκοδομητὰ καὶ παραμόνιμα. Σκηνὴ δὲ μάλιστα ἡ τοιαύτη λέγεται οἴκησις, καὶ οὐκ ἔστι καιριωτέραν ἄλλην ἑρμηνείαν εὑρεῖν. ταυτὸν γὰρ κλισία τε καὶ σκηνὴ, πλὴν ὅσον ἡ μὲν κλισία μιμεῖταί πως οἰκίαν, πύλας τε ἔχουσά τινας καὶ μοχλὸν ἐπὶ ταῖς πύλαις, ὁποία καὶ ἡ τοῦ Ἀχιλλέως κλισία φανήσεται. ἡ δὲ σκηνὴ οὐκ ἀπὸ ξύλου ἐξ ἀνάγκης μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ σινδόνων ἢ πίλων ποτὲ συνίσταται, ὅθεν καὶ οἱ Σκηνῖται*
78 *τὸ ἔθνος παρονομάζονται. δῆλον δὲ ὅτι ἡ κλισία καὶ κλισιὰς λέγεται. φη*σὶ γοῦν Ἡρόδοτος ὅτι μεγάλαι κλισιάδες ἀναπέπτανται τῷ Πέρσῃ. ἔοικε δὲ ἡ κλισία ἀπὸ τοῦ κλίσιον οὐδετέρου παρονομάζεσθαι. ἔστι δὲ τὸ κλίσιον, ὡς μὲν ὁ ποιητὴς ἐν Ὀδυσσείᾳ βούλεται, δουλικὸν εὐτελὲς οἴκημα· ὡς δὲ τῷ Δίωνι δοκεῖ, τὸ τῶν προβάτων σκεπαστικὸν καὶ φυλακτικὸν οἰκίδιον, εὐτελὲς πάντως ὂν καὶ αὐτὸ, οὐχ᾽ ἧττον ἢ τὸ παρὰ τῷ ποιητῇ κλίσιον. Ἰστέον δὲ ὅτι φανερῶς ἄδικος εἰς τὸν Ἀχιλλέα, ὡς καὶ πρὸ ὀλίγου ἐγράφη, ὁ βασιλεύς. οὐ γὰρ δίκαιον εἰπεῖν ὅτι ἐμὲ ἀφαιρεῖται Ἀπόλλων τὴν Χρυσηίδα, ἐγὼ δὲ ἄγω τὸ σὸν γέρας τὴν Βρισηίδα, τουτέστιν ὡς αἰχμάλωτον ἀπαγάγω κατὰ τὸ, δακρυόεσσαν ἄγηται, ἐλεύθερον ἦμαρ ἀπούρας. δῆλον οὖν ὅτι χαρτὰ τῷ μυθικῷ Ἀπόλλωνι ταῦτα, τῷ τῶν Τρώων ἐπικούρῳ, ἐκπολεμώσαντι ἀλλήλοις τοὺς ἀριστεῖς τῶν Ἀχαιῶν.* *(Vers. 186.) *Ὅτι ὁ ἀπειλησάμενός τινι μέγα τε μέγας ὢν καὶ αὐτὸς εὐλόγως ἂν ἐπαγάγοι τὸ, ὄφρ᾽ εὖ εἰδῇς, ὅσον φέρτερός εἰμι σέθεν, στυγέῃ δὲ καὶ ἄλλος ἶσον ἐμοὶ φάσθαι καὶ ὁμοιωθῆναι ἄντην, τουτέστιν ἄντικρυς ἢ ἀντικρύ. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ στυγεῖν οὐ μόνον ἐπὶ τοῦ μισεῖν τάττεται, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ φρίσσειν, ὡς καὶ ἐνταυθα. μετήνεκται δὲ ἡ λέξις ἀπὸ τῆς στυγὸς, ἣν ὁ μῦθος πηγὴν ἐν Ἅιδου ἀναστομοῖ, περὶ ἧς καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ γέγραπται.* (Vers. 187.) *Τὸ δὲ, ἶσον ἐμοὶ φάσθαι, ἀφορμὴ γέγονε τοῖς μετὰ ταῦτα τοῦ συνθῆναι τὸ τῆς ἰσηγορίας ὄνομα. ἶσον γὰρ φάσθαι καὶ ἶσον ἀγορεῦσαι καὶ ἰσηγορία τῆς αὐτῆς δυνάμεώς εἰσι, ψεκτὰ ὄντα καὶ ἄμφω, εἰ πρὸς βασιλέα γίνονται. ἐκ δὲ τούτου καὶ ἡ ἀντιλογία συνετέθη, ἰσολογία τις οὖσα καὶ αὐτή. Σημείωσαι δὲ ὅτι ταυτολογεῖ καὶ ἐνταῦθα ὁ ποιητής. τὸ γὰρ ἶσον φάσθαι καὶ τὸ ὁμοιωθῆναι ἄντην τὴν αὐτὴν δηλοῦσί πως ἔννοιαν. τὸ δὲ ἶσον φάσθαι σεμνῶς ῥη*θὲν ὅμοιόν ἐστι τῷ ἐναντίον εἰπεῖν, ὡς δηλοῖ τὸ, ὅς τις σέθεν ἀντίον εἴπῃ, τουτέστιν ἀντιφήσει καὶ ἐναντιολογήσει σοι. Τὸ δὲ ὁμοιωθῆναι ἄντην πρὸς ἀκρίβειαν κεῖται. ὁμοιωθήσεται μὲν γάρ τις ποτὲ μεγάλῳ ἄρχοντι, οὐ μὴν οὕτω ἄντην καὶ, ὡς εἰπεῖν, κατ᾽ ἐνώπιον, ἰδίᾳ δέ που καὶ κρύφα καθ᾽ ἑαυτὸν γλώσσῃ χαριζόμενος. Τὸ δὲ εἰδῇς νοεῖται μὲν ἀντὶ τοῦ γνώσῃ, μάθῃς, ἔστι δὲ ἐνεστὼς ἀντὶ μέλλοντος. εἰδῶ γὰρ τὸ θέμα, οὗ ὁ μέλλων εἰδήσω, ὅθεν *καὶ εἴδησις ἡ γνῶσις καὶ εἰδηκέναι καὶ εἰδηκὼς,*
39 *ἐξ ὧν κατὰ συγκοπὴν τὸ εἰδέναι καὶ ὁ εἰδώς.* *(Vers. 189.) *Ὅτι στήθη λάσια τὰ τοῦ Ἀχιλλέως φησὶν ἢ τοιαῦτα, ὡς εἰκὸς, ὄντα πυκνὰ ταῖς θριξὶν, ὁποῖοι πολλοὶ τῶν θερμοτέρων, οἷς ὦπται καὶ ὑπὲρ σπιθαμὴν καθειμένον τοιοῦτον τὸ λάσιον, ἢ τὰ συνετὰ κατὰ μετάληψιν λέξεως. λάσιον μὲν γὰρ τὸ πυκινὸν ἤτοι πυκνόν. πυκινὸν δὲ καὶ πυκνὸν τὸ φρόνιμον ἐν πολλοῖς, ὥστε εἴη ἂν στῆθος λάσιον. ὅθεν καὶ τὸ, ἦτορ ἀναδίδωσι βουλεύματα λάσια, ἤτοι πυκινὰ, καὶ τὸ τοῦ Αἰσχύλου εἰπεῖν, ἐξ οὗ τὰ κεδνὰ βλαστάνει βουλεύματα. διὸ καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς Πατροκλῆος ἐρεῖ καὶ Πυλαιμένεος δὲ λάσιον κῆρ κατὰ τοιοῦτον σημαινόμενον. οὐ γὰρ δή που τετρίχωνται τὸ κῆρ ἐξ ἀνάγκης, εἰ καί τινες καρδίαι*

ἐξ ἀνατομῆς τοιαῦται ἐφάνησαν κατὰ τὴν παλαιὰν ἱστορίαν, *ὡς καὶ ἡ τοῦ Λυσάνδρου καὶ ἡ τοῦ κυνὸς 79
τοῦ Ἀλεξάνδρου. εἶναι δὲ τὰ τῶν πανούργων καὶ συνετῶν στήθη λάσια, δηλοῦσιν οἱ φυσιογνώμονες. λάσιον δὲ ἔστι μὲν τὸ δασύ· γίνεται δὲ, ὥς περ τὸ δασὺ ἀπὸ τοῦ δα̃ ἐπιτατικοῦ μορίου καὶ τοῦ σύω ἢ σεύω τὸ ὁρμῶ, ἔνθα δηλαδὴ πολλὰ ὁρμῶσι καὶ ἀναδίδονται κάτωθεν τὰ τὸ δάσος ποιοῦντα, οὕτω καὶ τὸ λάσιον ἐκ τοῦ λα̃ ἐπιτατικοῦ καὶ τοῦ σῶ τὸ ὁρμῶ, οὐ μὴν ἀπὸ τοῦ σεύω, ἵνα μὴ ἀναγκασθῇ διὰ διφθόγγου γράφεσθαι, ὡς ἐκ τοῦ καθαρεύω τὸ καθάρειον. ἐνταῦθα δὲ δίχα τῶν τοῦ Ἰαμβλίχου, ἃ κείσονταί που ἐν τοῖς ἑξῆς, σημείωσαι καὶ Πλάτωνος (Alcib. I. p. 120.) τὸ, ἔχων τὰς ἀνδραποδώδεις ἐπὶ τῆς ψυχῆς τρίχας, ὅ περ ἦν σκῶμμα ἐπὶ ἀνοησίᾳ, ληφθὲν ἀπὸ τῆς τῶν ἀνδραπόδων κουρᾶς, ἥν, φασιν, οἱ ἐλευθερωθέντες ἤλλασσον Ἀθήνησιν ἥ τις καὶ ἐλέγετο θρὶξ *ἀνδραποδώδης, οὐ κοσμοῦσα τοὺς οὕτω κομήτας, ὡς εἶναι καὶ αὐτοὺς ἡρωικῶς καρηκομόωντας. Τὸ δὲ ἀνωτέρω ῥηθὲν σχῆμα ἡ μετάληψις ἄλλο ἐστὶ παρὰ τὴν ἐν τοῖς πολιτικοῖς ῥήτορσι μετάληψιν. ἐκείνη μὲν γὰρ τοῖς ποιητικευομένοις δυσχερὴς φαίνεται, τὸ δὲ παρὸν σχῆμα τοιοῦτον ἐστίν. ὅταν τις πρώτη λέξις ἑρμηνεύηται διά τινος δευτέρας ταυτοσήμου καὶ ἰσοδυνάμου, αὐτὴ δὲ ἡ δευτέρα ὡς ὁμώνυμος δηλοῖ καί τι ἑτεροῖον, οἰκειώσηται δὲ ἡ πρώτη ἐκείνη λέξις τὴν τρίτην τὴν ἑτερόφυλον, ὡς οἷον ἐκλαθομένη τῆς συγγενοῦς δευτέρας λέξεως, τὸ τοιοῦτον λέγεται μετάληψις ἤτοι μεταλλαγὴ ἐκ τῆς δευτέρας τῆς ἰσοδυνάμου εἰς τὴν τρίτην τὴν ἑτεροίαν. λέγεται γὰρ μεταλαμβάνειν καὶ τὸ ἀλλάσσειν, οἷον· ἔχων τις δόρυ, μετέλαβε σπάθην. οὕτως οὖν καὶ μετάληψις τὸ σχῆμα, ὅτε ἡ πρώτη ἀπὸ τῆς καθ᾽ ἑρμηνείαν ἰσοδυνάμου ἑαυτῇ δευτέρας λέξεως μεταβῇ εἰς τὴν τρίτην τὴν ὁ*μοίαν πως τῇ δευτέρᾳ. οἷον βροτὸς λέγεται ὁ ἀνήρ. ἀλλὰ καὶ φὼς ὁ αὐτὸς ὀξυτόνως. λέγεται δὲ καὶ φῶς φωτὸς τὸ οὐδέτερον περισπωμένως ἐκ τοῦ φάος. ἐὰν οὖν τις τὸ, ἀβρότην, ἤγουν νύκτα, ἥ τις σύγκειται ἐκ τοῦ α̃ στερητικοῦ μορίου καὶ τοῦ βροτοῦ ἤτοι τοῦ φωτὸς, νοήσῃ ἀντὶ τοῦ ἀφώτιστον κατὰ τοὺς παλαιοὺς ὡς τοῦ βροτοῦ λαμβανομένου καὶ ἀντὶ φωτὸς, τοῦ δὲ φωτὸς λεγομένου καὶ ἐπὶ φωτισμοῦ, μετάληψιν ἐποίησε, μεταλαβὼν τὸν βροτὸν εἰς φῶτα· πλὴν οὐχὶ ἄνδρα τὸν συγγενῆ τῷ βροτῷ, ἀλλὰ εἰς τὸ ἐπὶ τοῦ φωτίζειν. ὁμοίως καὶ γλήνη ἡ κόρη τοῦ ὀφθαλμοῦ. κόρη δὲ ἁπλῶς καὶ ἡ παρθένος. ἐν γοῦν τῷ, ἔῤῥε, κακὴ γλήνη, ὁ εἰπὼν τὸ γλήνη ἀντὶ τοῦ κόρη ἤγουν παρθένος, τουτέστιν, ἔῤῥε, ὦ δειλὸν κοράσιον, καὶ μεταβὰς ἀπὸ πρώτης λέξεως εἰς τρίτην οὐκ ἰσοδύναμον τῇ πρώτῃ, ἀλλὰ τῇ δευτέρᾳ, μεταληπτικῶς ἐσχημάτισε καὶ αὐτός. τοιοῦτον ἀνωτέρω καὶ τὸ λάσιον τὸ πυ*κνόν· πυκνὸν δὲ τὸ συνετόν· λάσιον ἄρα τὸ συνετόν. οὕτω καθίσταται εἰς σαφὲς καὶ τὸ, οὐκ ἔσθ᾽ ὅπως· οἷον, οὐκ ἔσθ᾽ ὅπως ἀληθῆ λέγει, ἤγουν οὐκ ἔστιν ὅτε ἀληθεύεις. ὅπως μὲν γὰρ ἔστιν ὅτε ἀντὶ τοῦ ὡς, αὐτὸ δὲ πάλιν ταυτὸν πολλάκις τῷ ὅτι. μεταληπτικῶς οὖν τὸ ὅπως ἀντὶ τοῦ ὅτι. ὅμοιον καὶ τὸ ὅπως ἀντὶ τοῦ καθά· ὡς τὸ, φελλοὶ δ᾽ ὅπως, παρ᾽ Αἰσχύλῳ (Choëph. 504.). ὅπως μὲν γάρ ποτε τὸ ὡς. αὐτὸ δὲ ἔστιν οὐ παραβολικῶς ἀντὶ τοῦ καθάπερ, ὅθεν μεταλήψεως λόγῳ τὸ ὅπως ἀντὶ τοῦ καθά. οὕτω δὲ ἐφοδεύεται καὶ τὸ ὅτι ἀντὶ τοῦ λίαν οἷον, ὅτι μάλα. τὸ μὲν γὰρ ὅτι ταυτὸν δύναταί ποτε τῷ ὡς· τὸ δὲ ὡς ἔστιν ὅτε ἀντὶ τοῦ λίαν· τὸ τοίνυν ὅτι σημαίνοι ἂν τὸ λίαν, ὥς πέρ ποτε καὶ τὸ ὡς. τοιούτῳ τρόπῳ καὶ ἐν Οἰδίποδι τῷ Τυράννῳ Σοφοκλῆς ἔφη τὸ ὅπως τάχιστα ἀντὶ τοῦ λίαν ταχέως, μεταλαβὼν τὸ ὅπως εἰς τὸ ὡς, αὐτὸ δὲ εἰς τὸ λίαν. πολλὰ δὲ καὶ ἕτερα τοιαῦτα παρὰ τοῖς πα*λαιοῖς καὶ μάλιστα παρὰ τῷ Θεοκρίτῳ. τοιούτου δὲ τρόπου καὶ τὸ ποντικοὶ ἰδιωτικῶς λεγόμενον ἐπὶ νεύρων. εἰσὶ μὲν γὰρ ἀληθῶς μύες τινὲς παρὰ Ἀριστοτέλει ποντικοί. τὸ δὲ ποντικοὺς τοὺς μυῶνας εἰπεῖν καὶ εἰς τοῦτο μεταλαβεῖν τὴν λέξιν ἐκείνην μεταλήψει ἔοικε τῇ παρὰ τοῖς γραμματικοῖς. μυῶνες μὲν γὰρ μύες τινές· μύες δὲ ποντικοί· μυῶνες ἄρα ποντικοί. καὶ τοιαύτη μὲν ἡ ῥηθεῖσα μετάληψις, ἐξηλωμένη καὶ τοῖς ἄρτι παικτικώτερον. ὅτι δὲ μετάληψις καὶ ἡ ἀλληγορία λέγεται παρὰ τοῖς σοφοῖς καὶ ἡ τῶν λέξεων ἑρμηνεία, ὅθεν καὶ λέξεις ἀμετάληπτοι αἱ ἀνερμήνευτοι, οὐκ ἔστιν ἀμφιβαλεῖν. Ἦτορ δὲ κα*τὰ τοὺς παλαιοὺς ἡ ψυχὴ παρὰ τὸ ἄω τὸ πνέω· πνεῦμα γὰρ νοερὸν ἡ ψυχή. Ὅτι τὸ διχῇ ὁπηνίκα 80
συσταλῇ κατὰ τὴν λήγουσαν, μετατίθησι καὶ τὸν τόνον καὶ βαρυτόνως λέγεται δίχα, ἐξ οὗ καὶ τὸ διάνδιχα. οὕτω καὶ τὸ τριχῇ τρίχα λέγεται, καὶ ὁμοίως τέτραχα καὶ πένταχα. τὸ δὲ δίχα ἀντὶ τοῦ χωρὶς καὶ ἄνευ τῆς ὑστέρας χρήσεως ἐστί. παρὰ γὰρ τοῖς ἀρχαίοις τὸ δίχα ἀντὶ τοῦ διχῇ ἐλαμβάνετο, ἐξ οὗ καὶ τὸ παρὰ τοῖς ὕστερον δίχα μετήνεκται. ὅτι δὲ τὰ τοιαῦτα κατὰ μεταπλασμόν τινα ἔτρεψαν τὸ η̃ εἰς α̃,

*προείρηται. γίνεται δὲ τὸ διάνδιχα ἐκ τῆς διὰ καὶ ἀνὰ προθέσεως, ὧν ἡ μὲν διὰ δυασμόν τινα σημαίνει, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ διαιρεῖσθαι καὶ διαφωνεῖν καὶ διίστασθαι καὶ ἐκ τοῦ διαζυγίου καὶ τῆς διαφορᾶς, ἡ δὲ ἀνὰ πρόθεσις δευτέρωμά τι δηλοῖ, ὡς ἐν τῷ ἀναβαπτίζειν φαί*νεται καὶ ἀνακρίνειν καὶ ἐπανερωτᾶν καὶ τοῖς ὁμοίοις, ἵνα ᾖ διάνδιχα βουλεύεσθαι τὸ δυάζειν βουλὴν οὕτω καὶ οὕτως καὶ ἀναβουλεύεσθαι ἄλλως καὶ ἄλλως.* (Vers. 191.) *Ὅτι ἐν τῷ μερμήριξεν Ἀχιλλεὺς, ἤγουν ἐβουλεύσατο, εἰ τοὺς μὲν Ἕλληνας ἀναστήσειεν, ὁ δ᾽ Ἀτρείδην ἐξεναρίζοι, τὸ ἀναστήσειεν οἱ μὲν κοινότερον ἐνόησαν ἀντὶ τοῦ ταράξας ἐξεγερεῖ, οἱ δὲ ἀντὶ τοῦ ἄνω κάτω ποιήσει, ἀναστατώσει, ἀναστάτους ποιήσει. καὶ εὕρηται ἡ λέξις παρὰ τοῖς παλαιοῖς, οἳ πόλιν ἀναστήσειν πολλάκις τὸ ἀναστατώσειν φασί. καὶ εἰ τοῦθ᾽ οὕτως ἔχει, ἔστι καὶ αὐτὸ πρωθύστερον ἤγουν σχῆμα ὑστερολογίας, ἵνα ᾖ τὸ ἀκόλουθον οὕτω. Ἀτρείδην ἐξεναρίζοι, τοὺς δὲ ἀναστήσει, ὅ ἐστιν ἀναστάτους καὶ ἀβασιλεύτους ποιήσει.* (Vers. 189.) *Μερμηρίζειν δὲ τὸ μερίζεσθαι εἰς διαφόρους βουλὰς, ἐξ οὗ καὶ ἡ μέριμνα γίνεται· ἐτράπη δὲ τὸ ε̄ εἰς η̄, ἵνα χρησιμεύσῃ εἰς μέτρον σπονδειακόν. καὶ ὁ μηρὸς δὲ ἀπὸ τοῦ μερίζω γίνεται τροπῇ τοῦ ε̄ εἰς η̄. ἡ δὲ *ἄρχουσα τοῦ μερμηρίζειν ἐξ ἀναδιπλασιασμοῦ ἐστὶ καὶ προσθήκης τοῦ ρ̄. τοῦτο δὲ καὶ ἐπὶ ἄλλων γίνεται. καὶ ἐν τῷ μαρμαίρω γὰρ καὶ ἐν τῷ δαρδάπτω καὶ ἐν τῷ καρκαίρω διπλασιασμός ἐστι καὶ πλεονασμὸς τοῦ ρ̄. ἐκ δὲ τοῦ μερμηρίζειν καὶ μέρμηραι παρὰ τοῖς παλαιοῖς αἱ βουλαὶ, ὡς τὸ, ἄμπαυμά τε μερμηράων. Ἐναρίζειν δὲ καὶ ἐναίρειν τὸ σκυλεύειν δηλοῖ, ὅθεν καὶ ἔναρα τὰ σκῦλα ἤτοι τὰ λάφυρα. λέγεται δέ ποτε ἐναίρειν καὶ ἐναρίζειν καὶ τὸ φονεύειν, οὗ παρακολούθημά ἐστι τὸ σκυλεύειν.* (Vers. 192.) *Ὅτι ταυτολογεῖ Ὅμηρος καὶ ἐν τῷ, ἠὲ χόλον παύσειεν ἐρητύσειέ τε θυμόν. ταυτὸν γὰρ χόλον παῦσαι καὶ ἐρητῦσαι ἤγουν κωλῦσαι θυμόν. τοῦτο δὲ ἔστι μὲν φρονήσεως ἄκρας ἤγουν τὸ ἐν ἀκμῇ θυμοῦ βουλεύεσθαι τὰ εἰς φιλίαν. τῶν τισὶ δὲ παλαιῶν μεμπτόν τι δοκεῖ τὸ οὕτως ἐν ὑπερβολῇ χόλου ἡρωικοῦ πλάσαι τὸν Ὅμηρον, ὡς ταχὺ ὁ Ἀχιλλεὺς κατεκλάσθη τοῦ κατὰ θυμὸν ἀτενοῦς. εἰ δὲ καὶ *αὐτοὶ οὕτω φρονοῦσιν, ἀλλ᾽ ὁ ποιητὴς πολλαχῶς ἐκκλίνει τὴν αἰτίασιν. Τὸ δὲ ἐρητύειν ἀπὸ τῆς εἱρκτῆς παράγουσιν οἱ παλαιοὶ, ἵνα ἐξ αὐτῆς εἴη εἱρκτύειν τὸ οἱονεὶ καθείργειν καὶ ἐγκλείειν καὶ οὕτω κωλύειν καὶ ἀποβολῇ τοῦ κ̄ καὶ ἐνθέσει τοῦ η̄ ἐρητύειν.* (Vers. 193.) *Ὅτι τὸ, ἕως ὁ ταῦθ᾽ ὥρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν, ἀστείως ἐσχημάτισται καὶ πρὸς κάλλος. τὸν γὰρ προσεχῶς ἀνωτέρω στίχον συμπληρώσας εἰς θυμὸν, ἔφη γὰρ, ἐρητύσειέ τε θυμὸν, εἰς τὴν αὐτὴν λέξιν τελειοῖ καὶ τὸν παρόντα στίχον εἰπὼν, κατὰ φρένα κατὰ θυμόν. καὶ ἔστι μὲν τοῦτο ἀντιστροφὴ ῥητορικὴ, ὅμοιον τῷ, ταξιάρχους παρ᾽ ὑμῶν, ἱππάρχους παρ᾽ ὑμῶν. οὐκ ἔστι δὲ καθαρῶς ἀντιστροφή. οὐ γὰρ ἡ τελευταία λέξις ἐν τοῖς δυσὶ στίχοις τὴν αὐτὴν σημασίαν καὶ ἔννοιαν ἔχει, ἀλλὰ ἄνω μὲν ὁ θυμὸς τὸν χόλον ἐδήλου, κάτω δὲ τὴν ψυχήν. ἔστιν οὖν κατὰ ὁμωνυμίαν ἀντιστροφὴ σπανίως εὑρισκομένη παρὰ τοῖς παλαιοῖς, εἰ μὴ ἄρα τις καὶ ἐν *τῷ ἐρητύσειέ τε θυμὸν βιάσεται θυμὸν νοεῖσθαι τὴν ψυχήν. Σημείωσαι δὲ ὅτι ἕως ἔστιν ὅτε καὶ ἀντὶ τοῦ τέως λαμβάνεται, ὃ σημαίνει τὸ πρὸς τὸ παρόν· ὡς δηλοῖ καὶ παρ᾽ Ἡροδότῳ τὸ, ἕως μὲν σιγὴν ἔχει. κεῖται δέ που ἡ λέξις οὕτω καὶ παρὰ τῷ ποιητῇ ἐν τοῖς ἑξῆς. τὸ δὲ ἕως ὁ ταῦθ᾽ ὥρμαινε, πάθος ἔχει περὶ τὴν τοῦ στίχου καταρχὴν προκεφάλου εἴτουν μακροκεφάλου ὄντος. τὸν γὰρ πρῶτον τόπον ποὺς ἐπέχει ἀμφίβραχυς, ἕως ὁ. ὁ δὲ ἀμφίβραχυς ἀνοίκειος μέτρῳ δακτυλικῷ, εἰ μὴ θεραπεύοιτο, καθά περ καὶ ἐνταῦθα θεραπειά τις τῷ πάθει τῆς τοῦ στίχου κεφαλῆς ἐφεύρηται. τὸ*
81 *μὲν γὰρ ἕως κατὰ λόγον συνιζήσεως εἰς μίαν κα*ταλογίζεται μακρὰν συλλαβήν. τὸ δὲ ō κατὰ τέσσαρας* 61
*τρόπους κοινῆς συλλαβῆς ἐκ τοῦ ταπεινώματος τῆς βραχείας ἀνίσταται μηκυνόμενον. καὶ γὰρ καὶ δασύνεται καὶ τόνον ἔχει ὀξὺν, κἂν ἡ συνέπεια βαρύνῃ αὐτὸ καὶ εἰς μέρος δὲ λόγου καταπεραιοῖ καὶ διὰ τοῦτο δύναται στίζεσθαι· ἔχει δὲ καὶ τὸ τ̄ ἐπαγόμενον. ὅτι δὲ καὶ τὸ δασὺ πνεῦμα καὶ τὸ τῆς τάσεως ὀξὺ καὶ ἡ τῆς λέξεως εἰς τέλειον καταπεραίωσις καὶ ἡ τῶν ψιλῶν συμφώνων ἐπιφορὰ βοηθεῖν εἰς μηκυσμὸν δύνανται τῷ βραχεῖ φωνήεντι, οὐ τοῦ νῦν καιροῦ ἐστὶ λέγειν τε καὶ αἰτιολογεῖν. Ὁρμαίνειν δὲ ἀεὶ λέγει ὁ ποιητὴς τὸ ἔτι ἐν κινήσει καὶ ἀρχῇ τυγχάνειν βουλεύματος. εἰ δὲ καὶ τὰ βουλευόμενα διαφόρως ἔχοιεν πρὸς ἄλληλα, μερμηρίζειν τὸ τοιοῦτον καλεῖ διὰ τὴν διχόνοιαν καὶ τὸν τοῦ θελήματος μερισμὸν, τραπέν*τος τοῦ ε̄ τοῦ μερισμοῦ εἰς η̄, ὡς προγέγραπται.* (Vers. 194.) *Ὅτι ὥς περ τὸ ὁρᾶτο παθητικῶς εἴρηται ἀντὶ τοῦ ὥρα καὶ ἔβλεπεν ἐν τῷ, θνήσκοντας ὁρᾶτο· οὕτω καὶ ἐν τῷ, ἕλκετο ἐκ κολεοῖο*

*μέγα ξίφος, ἀντὶ τοῦ ἐνεργητικοῦ τοῦ εἷλκεν ἔφη τὸ ἕλκετο. Τὸ δὲ μέγα ξίφος μεγάλην τὴν τοῦ ἥρωος χεῖρα δηλοῖ συλλογιστικῶς, τὴν αὐτοῦ ἁπτομένην καὶ βριαρὰν καὶ οἵαν κούφως ἔχειν τὸ τοιοῦτον ξίφος ἕλκειν καὶ, ὡς αὐτὸς ὁ ποιητὴς λέγει, βαρεῖαν. φησὶ γάρ· ἐπ᾿ ἀργυρέῃ κώπῃ σχέθε χεῖρα βαρεῖαν. τινὲς δὲ ἐνταῦθα χεῖρα βαρεῖαν τὴν ἀριστερὰν ἐνόησαν, ὑφ᾿ ἧς κατέχεται ἡ τοῦ ξίφους λαβή. Σημειῶσαι δὲ ὅτι παρὰ τοῖς ὕστερον τὸ ἕλκειν σταθμητικὴ λέξις γέγονεν ὁμοίως τῷ ῥέπειν, ὡς καὶ ἡ ὁλκὴ δηλοῖ καὶ τὸ καθέλκειν, ὅ ἐστι κάτω διὰ βάρος ῥέπειν. Ὅτι ἔθος Ὁμήρῳ πολλάκις τὸν δὲ σύνδεσμον ἐν διαφόροις ἐννοίαις ἐφεξῆς τιθέναι, ὧν εἷς, ὁπότερος τύχῃ, λαμβάνεται ἐξ ἀνάγκης ἀντὶ τοῦ *δή, ὥς περ καὶ ὁ μὲν σύνδεσμος ἀντὶ τοῦ μήν. φησὶ γοῦν ὧδε· ἕως ταῦτα ὥρμαινεν Ἀχιλλεὺς, ἕλκετο δ᾿ ἐκ κουλεοῦ τὸ ξίφος, ἦλθε δ᾿ Ἀθήνη. ἢ γὰρ ἐν τῷ, ἕλκετο δὲ, ἢ ἐν τῷ, ἦλθε δὲ, ἀναγκαίως ὁ δὲ ἀντὶ τοῦ δὴ ληφθήσεται. πολλάκις δὲ τοῦτο καὶ ἐν τῇ κοινῇ ὁμιλίᾳ γίνεται, οἷον· ἐμοῦ δὲ παραινοῦντος ὁ δὲ ἀντέβαινε. καὶ ἄλλως δὲ πολλάκις ὁ δὲ σύνδεσμος ἀντὶ τοῦ δὴ κεῖται, ὡς καὶ ἐν τῷ, μὴ δ᾿ οὕτως, ἀγαθός περ ἐὼν, κλέπτε νόῳ. εἷς γὰρ ὢν εἴληπται ἀντὶ τοῦ δή.* (Vers. 195.) *Ὅτι Ἀχιλλεὺς θυμῷ νικώμενος παράβολόν τι φρονεῖ, ξίφος ὀξὺ παρὰ μηροῦ ἐρύσασθαι μελετῶν κατὰ τοῦ βασιλέως. Ἀθηνᾶ δὲ οὐρανόθεν ἐλθοῦσα κωλύει, τουτέστιν ἡ παρ᾿ αὐτῷ ἀγχίνοια. οὐρανὸν δὲ ἐνταῦθα οἱ παλαιοὶ νοοῦσι τὴν κεφαλὴν, ἔνθα ἐνιδρυμένη ἡ τῆς ἀλληγορίας Ἀθηνᾶ μεταποιεῖ τὸ θρασὺ τοῦ Ἀχιλλέως βούλευμα, κατελθοῦσα, τουτέστι τῷ λόγῳ καταβεβηκυῖα εἰς τὸν μέλλοντα χρόνον, καὶ ὑποδείξασα *ὡς οὐ μόνον τυχὸν οὐδὲν ἀνύσει, ἀλλὰ καὶ δεινόν τι πείσεται διὰ τὸ τοῦ βασιλέως μεγαλεῖον, καὶ διδάξασα οὐ μόνον τῷ Ἀγαμέμνονι πρὸς καλοῦ εἶναι τὸ παύσασθαι τὸν Ἀχιλλέα τῆς τοιαύτης ὀργῆς, ἀλλὰ καὶ αὐτῷ τῷ Ἀχιλλεῖ. τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ, ἄμφω ὁμῶς θυμῷ φιλέουσά τε κηδομένη τε. ἄδηλον γὰρ, εἰ ἀνύσει τι κατὰ τοῦ εὐρυκρείοντος καὶ μὴ βλαβήσεται μικροβασιλεὺς αὐτὸς ὤν. εἰ δὲ καὶ ἀνύσει, οὐδ᾿ οὕτως ἔνδοξον τὸ ἀποτέλεσμα τῷ Ἀχιλλεῖ, βασιλεῖ ὄντι καὶ αὐτῷ καὶ παράβολον οὕτω πρᾶγμα τετολμηκότι. καὶ ἴσως τοῦτο δηλοῦται διὰ τοῦ τὴν Ἀθηνᾶν ὑπὸ Ἥρας πεμφθῆναι, δηλαδὴ τὸ τὸν Ἀχιλλέα ὑπὸ τῆς βασιλικῆς καταστάσεως συμπεισθέντα ἀφεῖναι τὸ πολὺ τοῦ θυμοῦ. Ἥρα γὰρ καὶ ἡ βασιλεία καὶ Ἡραία ζωὴ ἡ βασιλική. ὑπὸ τοιαύτης οὖν Ἥρας πείθεται φρονεῖν, λογισάμενος μὴ δεῖν εἶναι αὐτὸν ἄνδρα μέγαν ἡγεμονικὸν οὕτω θυμωθῆναι ὡς μεγάλῳ βασιλεῖ *ἐπεξελθεῖν. ἢ γὰρ οὐκ ἀνύσει καὶ οὐκ εὖ αὐτῷ γέγονεν, ἢ ἀνύσει τὸν τοῦ βασιλέως φόνον καὶ γενήσεται κακὰ μέγιστα, ὧν τὸ κεφάλαιον αὐτῷ μὲν δύσκλεια, τοῖς δὲ Ἕλλησιν ἀναστάτωσις. καὶ ἄλλως δέ πως ὑπὸ Ἥρας, ὡς οἷον ἀέρος, ἡ φρόνησις Ἀθηνᾶ πέμπεται, διὰ τὸ ἀερίαν καὶ σκοτεινὴν καὶ ἐξ ἀφανοῦς οἷα ἀνέλπιστον ἐλθεῖν αὐτῷ τὴν ἐκ μετανοίας ἐπιμήθειαν. διὸ καὶ αὐτὸς ἐκεῖνος θαυμάζει τὸ πρᾶγμα.* (Vers. 197.) *Καὶ τὸ, ἔστη δ᾿ ὄπισθεν, τοῦτο δηλοῖ κατὰ τοὺς παλαιοὺς ὅτι τοῦ μέλλοντος αὐτὸν εἰς ἔννοιαν ἤγαγεν ἡ Ἀθηνᾶ. ἔμπροσθεν μὲν γὰρ τὰ οἰχόμενα καὶ ἤδη γενόμενα καὶ εἰς θέαν ἢ πεῖραν ἐλθόντα, ὀπίσω δὲ καὶ *ὄπισθεν* 82
τὰ ἔσεσθαι μέλλοντα, ἐπειδὴ ἀπροόρατον τὸ μέλλον, καθάπερ ἀόρατα καὶ τὰ κατόπιν ἡμῖν ὄντα. Τὸ δὲ οὐρανόθεν τοῦτο τὸ παρ᾿ Ὁμήρῳ τὸ νῦν ἀλληγορηθὲν ἀφορμὴ γέγονε τοῖς Πλατωνικοῖς τῆς κεφαλικῆς οὐρανώσεως, οἵ περ μυθεύονται τὴν ψυχὴν ἐκπεσοῦσαν τῶν ἄνω καὶ σώματι ἐγκλεισθεῖσαν ἐνοικισθῆναι τῇ κεφαλῇ, πλασθείσῃ πρὸς τύπον οὐρανίου σφαιρώματος, ὡς ἂν μὴ πάντη ἀλλοφύλῳ τόπῳ ἐμπέσοι, ἀλλὰ τῷ μικρῷ τούτῳ οὐρανίσκῳ ἐγκατοικοῦσα ἔχοι μεμνῆσθαι ὅθεν ἦν. Ξανθῆς δὲ κόμης ἑλεῖν τὸν Ἀχιλλέα ἡ Ἀθηνᾶ λέγεται συμβολικῶς, καὶ τοῦτο διὰ τὸ ἐν τῇ κεφαλῇ, ὡς εἴρηται, ἱδρύσθαι τὸ ἡγεμονικόν. (Vers. 198.) *Μόνῳ δὲ αὐτῷ λέγεται φαίνεσθαι, διότι οὐδεὶς εἶχε συνορᾶν ἃ ἔνδον Ἀχιλλεὺς καθ᾿ ἑαυτὸν ἐβουλεύετο. οἱ δὲ παλαιοί φασι, μόνους τούτους, τὸν Ὁμηρικὸν Ἀ*χιλλέα καὶ τὸν Ἀθηναῖον Σωκράτην, ἐν συντυχίαις τῷ οἰκείῳ κεχρῆσθαι δαίμονι. Ἀχιλλεύς τε γὰρ ἐνταῦθα λαλεῖ καὶ ἀκούει τὰ μυθευόμενα, καὶ Σωκράτης δὲ ἔλεγεν, ὡς εἰπέ μοι τὸ δαιμόνιον. εἶχον δὲ ἂν οἱ παλαιοὶ ἐν τοῖς Ὁμηρικοῖς προσώποις προσθεῖναι, ὡς τοιοῦτον τινὰ καὶ τὸν Ὀδυσσέα, καθὰ καὶ ἑτέρους τινάς.* (Vers. 199.) *Θαμβεῖται δὲ Ἀχιλλεὺς, εἰ οὕτω θυμὸς πολὺς ἐξεκαύθη αὐτῷ καὶ μετατρέπεται ταχὺ μεταβουλευσάμενος δι᾿ ἀγχίνοιαν, ὥς γε καὶ ἀνωτέρω ἐβουλεύετο, ἢ τόδε τι κακὸν ποιήσει ἢ τὸν χόλον παύσει, ὡς ἑτοίμως ἔχων εἰς καταλλαγήν. εἰ γὰρ καὶ ἡ ὕβρις ἀνεζωπύρει ἐξάπτουσα τὸν θυμὸν, ἀλλ᾿ ἡ φρόνησις κατεσβέννυε, κἂν οἱ παλαιοὶ αἰτιῶνται, ὡς ἐῤῥέθη, τὸν τοιοῦτον τόπον, ὡς τοῦ ποιη-*

τοῦ ἀχρόνως οὕτω τὸν τηλικοῦτον τοῦ Ἀχιλλέως θυμὸν ἀπαμβλύνοντος. τὴν δὲ τοῦ Ἀχιλλέως ἀγχίνοιαν,
ἤγουν τὴν ἐν ἀκαρεῖ χρόνῳ καὶ ὀλίγῳ καὶ, ὡς εἰπεῖν, ἐκ τοῦ ἄγχιστα νόησιν *καὶ πρόγνωσιν τοῦ μέλλον- 62
τος ὑπαινίττεται ὁ ποιητὴς καὶ ἐν τῷ, αὐτίκα δ᾽ ἔγνω θάμβησέν τε. ἀγχίνοια γὰρ καὶ ἀγχινοεῖν καὶ
αὐτίκα ἔγνω τῆς αὐτῆς σημασίας εἰσί. Τὸ δὲ θαμβεῖν καὶ θαυμάζειν ἐπὶ θέας καὶ τῆς ἐντεῦθεν ἐκπλή-
ξεως εἴωθε λέγεσθαι, ὡς ὅ γε μὴ βλέπων οὐδέν τι τούτων πάσχειν λέγεται. τὸ δὲ ἐθάμβησεν ἐνεργητι-
κὸν ἡ νεωτέρα χρῆσις οὐκ ἔχει. θαμβούμενοι γὰρ καὶ ἐθαμβήθη καὶ τεθάμβημαι φασὶν οἱ μεθ᾽
Ὅμηρον. (Vers. 197.) Ἡ δὲ ξανθὴ κόμη, τοιαύτη γὰρ ἱστορεῖται τὸν Ἀχιλλέα κοσμεῖν, τὸ θερμὸν
παραδηλοῖ καὶ ὀργίλον τοῦ ἥρωος. τοιοῦτοι γάρ, φασιν, οἱ ξανθόχολοι. ξανθὸς δὲ ἱστόρηται καὶ
ὁ Μενέλαος. ἀλλ᾽ ἐκεῖνος οὐκ ἦν ἀκράχολος, ἀλλὰ ἐνηής. διὸ καὶ μαλθακὸς ἐδόκει πολεμιστής. τὸ δὲ,
ξανθῆς κόμης ἕλε Πηλείωνα, ἢ ἀντίπτωσίς ἐστιν ἀντὶ τοῦ εἷλε τὴν ξανθὴν κόμην τοῦ Πηλείωνος,
ἢ ἔλλειψιν ἔχει προθέσεως· εἷλε γὰρ τὸν Ἀχιλλέα ἐκ τῆς ξανθῆς κόμης. ὁ δὲ *ξανθὸς ὅτι ἐκ τοῦ ἄνθος
γίνεται πλεονασμῷ τοῦ ξ, δηλοῦται τοῖς παλαιοῖς, ἵνα ᾖ ξανθὴ κόμη ἡ ἀνθηρά. δύναται δὲ καὶ ἀπὸ
τοῦ ἐξανθεῖν εἶναι ἀπελεύσει τοῦ κατ᾽ ἀρχὴν ε, ὃ δὴ καὶ ἐν τῷ Ἐξάδιος γέγονεν, ὅν τινες τρισυλλάβως
Ξάδιον γράφουσιν, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς εἰρήσεται. οὕτω δὲ καὶ τῆς ἐς προθέσεως καὶ τῆς ἐν ἔστιν οὗ ἀφαι-
ρεῖται τὸ κατάρχον ε, ὡς δῆλον ἐν τῷ ἔνερθεν νέρθεν, ἐνέρτερος νέρτερος, καὶ ἐν τῷ σκορακίζειν καὶ
σκαρδαμύττειν καὶ σκερβόλλειν, ὅ ἐστιν ἐς κέαρ βάλλειν καὶ προνώπιον παρ᾽ Εὐριπίδῃ ἤτοι προενώπιον
πρόσχημα, οἷον· γῆς Πελοπίας προνώπιον (Eurip. Hipp. 374.). καὶ κτεὶς κτενὸς ὡς οἱονεὶ ἐκτεὶς
παρὰ τὸ ἐκτείνειν τὰς κτενιζομένας τρίχας· ἴσως δὲ καὶ τὸ κλέπτειν ὡς ἀπὸ τοῦ ἐκλέπειν τοὺς ὑποκλε-
πτομένους ἀφῃρέθη τὸ ε. Ὅτι δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ ξαίνειν, ἀφ᾽ οὗ καὶ ξάνιον τὸ κτένιον, γίνεται ὁ ξανθὸς
ὡς οἷον ξαντὸς διὰ τὸ ἀξίαν εἶναι τὴν τοιαύτην μάλιστα κτενίζεσθαι τρίχα ὑποδη*λοῦσιν οἱ παλαιοί.
τακτέον δὲ εἰς τοιαύτην ἀντιστοιχίαν ψιλοῦ εἰς δασὺ καὶ τὸ Τιθωνὸς ἐκ τοῦ τιταίνω, καὶ τὸ αὐθέντης
ὁ αὐτόχειρ, ὡς δηλοῖ ψιλούμενον τὸ (Il. κ΄. 298.), ἀνά τ᾽ ἔντεα καὶ μέλαν αἷμα. ὅμοιον καὶ τὸ ἐλε-
φαίρω ἐκ τοῦ ἔλπω τὸ ἐλπίζω, καὶ τὸ σφεδανὸν ἐκ τοῦ σπεύδω, καὶ ἡ τερθρεία ἐκ τοῦ τερατεία. ὁμοίας
δὲ ἀγωγῆς καὶ τὸ ἄρθρον καὶ τὸ ῥεῖθρον καὶ ὁ ἐπὶ ζῴων λόφος ἐκ τοῦ λέπω τὸ λεπίζω, καὶ ἡ φιάλη
ἐκ τοῦ πιεῖν, καὶ ἐκ τοῦ κάπτω ὁ κεκαφηὼς, καὶ τὸ μυελὸς σφονδυλίων ἔκπαλτο, καὶ μοιχὸς παρὰ τὸ
μὴ οἰκὸς, ἤγουν καθ᾽ Ἡρόδοτον ἐοικὸς, δι᾽ ὃν οὐκ ἔοικε τὰ γένη. ἀνάπαλιν δὲ ἀντιστοιχεῖ ψιλὰ πρὸς
83 δασέα ἐν *τῷ ἀμπεχόνη ἐκ τῆς ἀμφὶ προθέσεως, καὶ ἐκεχειρία τὸ ἐπέχειν χεῖρας, καὶ τὸ πέφραδα, καὶ
οἱ ὅμοιοι ἀναδιπλασιασμοί. σὺν ἄλλοις δὲ μυρίοις καὶ ὁ παρὰ Σοφοκλεῖ λεύκιππος Αἰνιάν, καὶ ὁ ἀπη-
λιώτης, καὶ οἱ ἀντήλιοι. Ὅτι δὲ κόμη ξανθὴ ἐκόσμει καὶ τὸν Μενέλαον, ἐν τοῖς ἑξῆς ἱστορήσει ὁ ποιη-
τής. δῆλον δὲ ὡς ἡ ξανθὴ κόμη, ἀφ᾽ ἧς καὶ Ξάνθος ὄνομα ἵππου ξανθοῦ, ὡς εἰκὸς, καὶ πυῤῥὰ
λέγοιτ᾽ ἄν· ἧς παρώνυμον πύῤῥιχος. ἔτι δὲ καὶ πυρσὴ συγγενῶς ἔχουσα πυρσῷ τῷ καὶ φανῷ. ἡ δ᾽ αὐτὴ
κόμη ῥηθείη ἂν καὶ αἴθη ὡς ἐκ τοῦ αἴθὸς, οὗ χρῆσις ἐν τῷ, αἰθὸς γεγένημαι. ἡ δὲ τοιαύτη αἴθη κόμη
τὴν παρὰ Λυκόφρονι Κομαιθὼ παρήγαγεν, ὅ περ ἴσον ἐστὶ τῷ πυῤῥότριχα. καὶ ἡ Ἀγαμεμνονέη δὲ
Αἴθη πυῤῥὰ εἴη ἂν κατὰ τὴν εἰρημένην αἰθὴν, καὶ ἄλλως δὲ φοινικῆ, ἐπεὶ καὶ φοῖνιξ ἵππος ὁ ὁμό-
*χρους φοίνικι τῇ ὀπώρᾳ. εἰ δ᾽ ἄλλως διαφορά ἐστι ξανθοῦ τοῦ ἡλιώδους, ἔτι δὲ καὶ πυῤῥοῦ τοῦ οἱονεὶ
φλογέου καὶ φοινικοῦ τοῦ καθ᾽ αἷμα, μεριστέον πρὸς τὰ τοιαῦτα τρία τὰς εἰρημένας λέξεις, ὡς δῆλον
ἐστίν. Ὅρα δὲ ἐν τοῖς κατὰ τὸν Ἀχιλλέα, ὅτι τε ὅπλα ἐφόρουν οἱ παλαιοὶ καὶ ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ ὅτι
οὐκ ἀγαθὸν ἦν ἐνόπλους ὄντας βουλεύεσθαι. μικροῦ γὰρ ἂν μέγα συνέβη κακὸν τοῦ Ἀχιλλέως χρησα-
μένου τῷ ξίφει. διὸ καὶ ἐκωλύθη παρὰ τοῖς ὕστερον ἡ ἁπλῶς ὅπῃ τύχῃ ὁπλοφορία διὰ τὰ ἐξ αὐτῆς
κακά. εἰ γὰρ κατὰ τὸν ποιητὴν αὐτὸς ἐφέλκεται ἄνδρα σίδηρος καὶ ἰδίᾳ που κείμενος, τί οὐκ ἂν ποιήσῃ
φορούμενος; καὶ δηλοῦσι τοῦτο καὶ ὅσοι τῶν βαρβάρων ὁπλοφορεῖν διὰ βίου μεμελετήκασι, παρ᾽ οἷς
οὐδέποτε φόνοι ἐπιλείπουσι. φέρεται δὲ καὶ περὶ Ζαλεύκου τοῦ Λοκροῦ ἱστορία, ὡς νομοθετήσοι μὲν
ὁ ἀνὴρ μηδένα φορεῖν ὅπλα ἐν βουλευτηρίῳ. ἐπεὶ δέ ποτε πολέμου ἐπι*κειμένου ἔνοπλος ὢν εἰσῆλθε,
κατ᾽ ἀνάγκην οὕτως ἔχων, εἰς τὴν βουλὴν, ὑπέκρουσε μέν τις ὡς ἤδη τὸν νόμον ὁ Ζάλευκος λέλυκεν.
ὁ δὲ οὐ λύσειν ἔφη, ἀλλὰ κυρώσειν, καὶ ἅμα τῷ ξίφει δοὺς ἑαυτὸν ἀπέῤῥηξε τὸ ζῆν, ὅ περ ἦν ποινὴ
τῷ παραβάντι τὸν νόμον. Ἰστέον δὲ ὅτι ἀναλληγόρητον νοούμενον τὸ μετετράπετο ἀντὶ τοῦ ἐστράφη

κεῖται, τρέψας δηλαδὴ ὀπίσω τὰς ὄψεις, ἵνα ἴδῃ, τίς ὁ τῆς κόμης αὐτὸν ἑλὼν, ὅτε καὶ ἰδὼν καὶ γνοὺς θαμβεῖται καὶ ὠφελεῖται. Ἀθήνη δὲ μυθικῶς μὲν Διὸς θυγάτηρ, οἱονεὶ ἀθήλη τις οὖσα ὡς μὴ θηλάσασα. ὤδινε μὲν γάρ, φασιν, ἡ κεφαλὴ τοῦ Διός. ἐφίσταται δὲ προσκληθεὶς Ἥφαιστος καὶ πλήττει πελέκει τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ ἐγκυμονούμενον ἐξέθορε τελεία κόρη ἔνοπλος, καὶ αὐτὴ ἐκ τοῦ μὴ θηλάσαι τὴν κλῆσιν ἔλαχε. θῶ γὰρ θήσω τὸ θηλάζω, ὡς τὸ, ἐπηετανὸν γάλα θῆσθαι· ἐξ οὗ καὶ ἀρνίον γαλαθηνόν, καὶ τιθηνὸς ἡ τροφὸς, ἡ καὶ θηλαμὼν παρὰ *Λυκόφρονι, ἔτι δὲ καὶ ἡ θηλὴ καὶ τὸ θηλάζειν καὶ ἡ τήθη ὡς οἷον ἐπιτάσσουσα τῷ βρέφει τῇ, τουτέστι λάβε, θήλασον, κατὰ τοὺς παλαιούς. ἀλληγορικῶς δὲ, ὡς ἐν ὀλίγῳ πολλὰ συνελεῖν, Ἀθήνη ἡ φρόνησις ἢ κατὰ στέρησιν καὶ αὐτὴ τῆς θηλῆς διὰ τὸ τέλειον ἢ παρὰ τὸ ἀθρεῖν τὸ βλέπειν, ἀθρήνη τις οὖσα, ὡς τῶν μελλόντων καὶ δεόντων προβληπτική· ἐκ Διὸς δὲ, διότι ἐκ τοῦ νοός. Ζεὺς γὰρ καὶ ὁ νοῦς· ἐκ κεφαλῆς δὲ διὰ τὸ ἐκεῖ λογιστικὸν, οὗ προβολὴ ἡ φρόνησις. Ἥφαιστος δὲ αὐτὴν ἐκφαίνει, διότι αὐτὸς μὲν εἰς πῦρ ἀλληγορεῖται τὸ καὶ φωσφοροῦν καὶ ἐκκαῖον καὶ ἀνωφορούμενον. καὶ ἡ φρόνησις δὲ φωσφόρος τέ ἐστι καὶ τὸ δραστήριον πρηστήριον
63 οἷον ἔχει καὶ οὐδὲν ταπεινὸν φρονεῖ, ἀλλὰ ὑπερῆρται καὶ ἄνω φέρεται. συγκροτεῖται δὲ καὶ ἐκ τῶν ἐπιθέτων ἡ Ἀθηνᾶ εἰς τὸ νοεῖσθαι φρόνησις, ὡς ἐν οἰκείοις τόποις ἕκαστον φανήσεται. εἰ δέ ποτε καὶ στοιχειακῶς ἡ Ἀθηνᾶ εἰς γῆν *ἀλληγορεῖται καὶ εἰς αἰθέρα ἐκλαμβάνεται, καὶ αὐτὸ λεχθήσεται κατὰ καιρόν. ὁ δὲ παραβάτης ἐν οἷς Δία νοεῖ τὸν ἥλιον, ἐξ αὐτοῦ γενέσθαι λέγει τὴν Ἀθηνᾶν ἤτοι τὴν πρόνοιαν. διό, φησι, καὶ θείᾳ μοίρᾳ Ὅμηρος ἀπεμαντεύσατο τὸ, τιοίμην, ὡς τίετ' Ἀθηναίη καὶ Ἀπόλλων. γεννᾷ δέ, φησιν, οὐκ ἐξ ἀκροτάτου μέρους, ἀλλὰ ὅλην ἐξ ὅλου. ὅτι δὲ Ἀθηνᾶ πρόνοια λέγεται, φέρει ἐκεῖνος καὶ χρῆσιν τοιαύτην· ἵκετο δ' ἐς Πυθὼ καὶ ἐς γλαυκῶπα προνοίην. Τέσσαρες δὲ εὐθεῖαι εἰσὶ τῆς Ἀθηνᾶς· πρωτότυπος μὲν ἡ Ἀθήνη, οἷον ἀθήλη, ὡς εἴρηται· ἀνδρομήκης γὰρ τῆς τοῦ Διὸς ἐξέθορε κεφαλῆς· ἐκ δὲ τούτου κατὰ συστο*λὴν Ἀθάνα γέγονε, καθὰ παρά τε Σοφοκλεῖ 84
κεῖται καὶ ἑτέροις· ὥς περ δὲ τὴν ἅμαξαν κατὰ παραγωγὴν ἁμαξαίαν φασὶ καὶ τὴν αὐλὴν αὐλαίαν καὶ τὴν προνομὴν προνομαίαν ὡς ἐπὶ ἐλέφαντος καὶ τὴν προτέρην προτεραίαν καὶ τὴν ὑστέραν ὑστεραίαν καὶ τὴν ἀλκὴν ἀλκαίαν ὡς ἐπὶ λέοντος καὶ τὴν πέρην περαίαν καὶ τὴν ἀκτὴν ἀκταίην ὡς ἐπὶ Ἀττικῆς παρὰ Καλλιμάχῳ καὶ τὴν γαλήνην γαληναίην ὡς τὸ, γαληναίη τε γένηται καὶ τὴν ἀνάγκην ἀναγκαίαν, οἷον· ἀναγκαίη γὰρ ἐπείγει· καὶ τὴν σελήνην σεληναίαν, οἷον· ἐπειδὴ φῶς σεληναίης καλόν· οὕτω καὶ τὴν Ἀθήνην Ἀθηναίαν φασὶν ἄλλοι τε καὶ ὁ ποιητής. οἱ μέντοι ὕστερον ἀποβάλλοντες τὸ ῑ τῆς αῑ διφθόγγου καὶ Ἀθηνάαν ποιοῦντες, ὥς περ τὴν ἐλαίαν ἐλάαν Ἀττικῶς, οἷον· τίς τῆς ἐλάας παρέτραγεν; Ἀθη*νάαν μὲν οὔ φασι, τὰ δὲ δύο ᾱ κιρνῶντες λέγουσιν Ἀθηνᾶν. διὸ καὶ ἐκτείνεται ἡ ταύτης εὐθεῖα καὶ ἀεὶ περισπᾶται διὰ τὴν τῶν δύο ᾱ κρᾶσιν. Ἰστέον δὲ ὅτι παρασημειοῦνται οἱ παλαιοὶ, μὴ λέγεσθαί ποτε Ἀθηναίαν γυναῖκα διὰ τὴν τοιαύτην Ὁμηρικὴν Ἀθηναίαν ἤτοι Ἀθηνᾶν. ἀνὴρ μὲν γάρ, φασιν, Ἀθηναῖος ἐστὶν, ὥς περ καὶ Θηβαῖος, οὐ μὴν, ὥς περ Θηβαία, οὕτω καὶ Ἀθηναία γυνὴ, ἀλλὰ ἑτερωνύμως γυνὴ Ἀττική. τὸ γὰρ Ἀθηναία ἤδη προκατείληπται. ὅθεν, ὡς θεῖόν τι τυγχάνον ὄνομα καὶ ὑπερηρμένον, οὐ θέμις ὑποκαταβῆναι καὶ θνητοῖς προσώποις ἐγκαθεσθῆναι καὶ ὡς οἷον ἱεροσυληθῆναι θείαν κλῆσιν. Παυσανίας δὲ καὶ Αἴλιος Διονύσιος ἐν τοῖς οἰκείοις λεξικοῖς φασὶν ὅτι Μετακλείδης αἰτίαν φησὶ τοῦ μὴ λέγεσθαι Ἀθηναίας τὰς Ἀττικὰς γυναῖκας, ἵνα μὴ τὴν ἄγαμον αἱ γαμούμεναι τῇ προσηγορίᾳ καταισχύνωσιν. ὅτε δὲ ἤρξαντο αἱ ἀσταὶ ἤτοι Ἀττικαὶ γυναῖκες Ἀθηναῖαι *λέγεσθαι, τότε δὴ ἐπενοήθη καὶ τὸ τὴν θεὸν μηκέτι Ἀθηναίην καλεῖσθαι, ἀλλὰ κατὰ συναίρεσιν Ἀθηνᾶν. ἕτεροι δὲ τῶν παλαιῶν οὕτω συντόμως εἶπον· ἀνάττικον Ἀθηναίαν γυναῖκα εἰπεῖν· ἀστὰς δὲ τὰς Ἀττικὰς γυναῖκας ἔλεγον ὡς καὶ τοὺς ἄνδρας ἀστούς. Σημείωσαι δὲ ὅτι τε καθ' ὁμοιότητά τινα τῶν προῤῥηθέντων ὀνομάτων οὐδὲ ἀνδρείαν γυναῖκα βούλονται λέγεσθαι, ἀλλ' ἀνδρικὴν, οἷα τὸ τῆς ἀνδρείας ὄνομα τῇ ἀρετῇ ἀποκληρώσαντες· καὶ ὅτι ἐνταῦθα μὲν ὀνόματι ἀρσενικῷ οὐκ ἐπηκολούθησε παρασχηματισμὸς θηλυκοῦ. Ἀθηναῖος μὲν γὰρ ἀνήρ· οὐκέτι δὲ καὶ Ἀθηναία γυνὴ, ἀλλὰ, ὡς εἴρηται, ἀστὴ καὶ Ἀττική. παρὰ μέντοι τοῖς φιλοσόφοις γίνεταί τι ἀνάπαλιν. αὐτοὶ γὰρ ἀρετὴν μὲν λέγουσιν· ἐξ αὐτῆς δὲ παρωνυμούμενον ἀρσενικὸν ὀκνοῦσιν εἰπεῖν τὸν ἐνάρετον· ἀντὶ δὲ αὐτοῦ ἑτερωνύμως σπουδαῖον φασὶ τὸν τῆς ἀρετῆς μετέχοντα. οὕτω καὶ ἑταίρα μὲν ἡ πόρνη λέγε*ται, ἀρσενικὸν δὲ αὐτῆς οὐχ'

εὕρηται. τάχα γὰρ, ἵνα τις ἀστείως εἴποι, οὐκ ἦν εἰκὸς ἄνδρα παρωνυμεῖσθαι τῇ μὴ ἐχούσῃ ἕνα τινά. διὰ μετοχῆς μέντοι ὁ τοιοῦτος ἀναπληροῦται· ἡταιρηκὼς γὰρ λέγεται. πάλιν δὲ αὖ ἑταῖρος μὲν ὁ φίλος λέγεται, ἑταίρα δὲ ἡ φίλη οὐκ ἂν ἀψόγως εὑρεθείη ἄν. ἐτέθη γὰρ ἡ λέξις ἐπὶ πόρνης εὐφημότερον. Ὅτι φύσει μὲν ὄπισθεν μετὰ τοῦ σ̄ γραπτέον· συγκέκοπται γὰρ ἀπὸ τοῦ ὀπίσωθεν· τὸ δὲ, στῆ δ' ὄπιθεν, ἀποβολὴν τοῦ σ̄ πέπονθε. τοῦτο δὲ καὶ ἐν ἄλλοις εὑρεθήσεται. (Vers. 200.) Ὅτι Παλλάδα τὴν Ἀθηνᾶν λέγει κατὰ ἀλληγορίαν διὰ τὸ τῆς προνοίας ἢ φρονήσεως, εἰς ἣν ἡ Ἀθηνᾶ ἐκλαμβάνεται, ὀξυκίνητον, ὡς ἀπὸ τοῦ πάλλω τοῦ δηλοῦντος τὸ κινῶ· ἐξ οὗ καὶ πάλος ὁ κλῆρος λέγεται καὶ κραιπάλη ὁ ἐκ μέθης παλμὸς, ὅ ἐστι κίνησις καὶ δίνησις τοῦ κάρα ἤγουν τῆς κεφαλῆς. ἡ δὲ ἱστορία εἰς ταυτὸν ἄγει τῇ νεάνιδι τὴν Παλλάδα, οὕτω παρὰ τοῖς παλαιοῖς τὰς *μείρακας ὀνομάζεσθαι λέγουσα· ὅθεν καὶ ἡ παλλακὶς παρωνόμασται, καὶ πάλλαντες δὲ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις οἱ νέοι, ὥς φησι Φιλιστίδης ἐν Συγγενικοῖς. τὸ δὲ λέγειν οὕτω καλεῖσθαι αὐτὴν, ἐπειδὴ ἐν τῇ γιγαντομαχίᾳ Πάλλαντά τινα πεφόνευκε γίγαντα, ἢ ὅτι ἐκ τῆς τοῦ Διὸς συνέπαλτο κεφαλῆς, ἢ ὅτι κεραυνῷ τῆς Σεμέλης βληθείσης καὶ τοῦ Διονύσου διεκπεσόντος ἐμβρύου παλλομένην τὴν τοῦ ἀμβλώματος καρδίαν ἤνεγκε τῷ Διὶ, ἢ εἴ τι τοιοῦτον ἄλλο λέγεται, μύθου ἐστὶ παραλήρημα. καὶ ἐκεῖνο μέντοι ἰστέον ὅτι τὰ τῆς Παλλάδος εἴδωλα Παλλάδια τοῖς παλαιοῖς
85 ὀνομάζονται καὶ ὅτι φρόνησις ἠθικῶς ἐστὶν ἡ Ἀθηνᾶ, *ὡς ἐῤῥέθη. διὸ καὶ Διὸς καὶ Μήτιδος εἶναι λέγεται, ἤτοι νοὸς καὶ βουλῆς. φησὶ γὰρ ὁ μῦθος ὅτι ἔγκυος οὖσα τὴν Ἀθηνᾶν ἡ Μῆτις κατεπόθη ὑπὸ τοῦ Διὸς, ἐν δὲ τῷ ὡρισμένῳ ταῖς κυούσαις καιρῷ ἐξέθορεν, ὡς πρὸ μικροῦ εἴρηται, τῆς τοῦ Διὸς κεφαλῆς ἡ Ἀθηνᾶ. Ὅτι τὸ, δεινὼ δέ οἱ ὄσσε φάανθεν, ἀντὶ τοῦ, δυσαντίβλεπτοι τῷ Ἀχιλλεῖ φάνησαν οἱ τῆς Ἀθηνᾶς ὀφθαλμοὶ, εἴτε μυθικῶς διὰ τὸ φοβερὸν εἴτε καὶ μάλιστα πρὸς ἀλληγορίαν. οὐ γὰρ ἔσχεν οἷον ἀντωπῆσαι καὶ ἐναντίος ἐλθεῖν τῷ ὀρθῷ λογισμῷ, οἷα μή τινα ἔχοντι ἀντιλογίαν, ἀλλὰ εὐθὺς, φησι, μετετράπετο, ὅ περ μυθικῶς μὲν δηλοῖ, ὡς εἴρηται, τὸ ἐστράφη, ὡς ἂν ἴδῃ τίς ὁ τῆς κόμης ἁψάμενος, ἀλληγορικῶς δὲ τὸ μετεβλήθη τοῦ θυμοῦ, ἢ ἐπεστράφη τοῦ φρονῆσαι, κατὰ τὸ, οὔ τι μετατρέπῃ οὐδ' ἀλεγίζεις. τινὲς δὲ τὸ, δεινὼ δέ οἱ ὄσσε *φάανθεν, ἀντὶ τοῦ φαει- 64
νοὶ αὐτῷ ἐγένοντο καὶ ἐφωτίσθησαν οἱ ὀφθαλμοί. διὸ αὐτίκα ἔγνω ἐκείνην οἷα ἀγχίνους, ὡς πρὸ μικροῦ εἴρηται, καὶ οὐκ ἔλαθεν αὐτὸν τοῦ λοιποῦ οὔτε ὅτι κακῶς μελετᾷ καὶ ὅτι δεῖ κρεῖττόν τι ἐπιλογίσασθαι οὔθ' ὅτι φρόνησις αὐτὴ ἐπῆλθεν αὐτῷ. Τὸ δὲ φάανθεν σκευωρεῖται οὕτως. τὰ εἰς μὲν πληθυντικὰ τῶν εἰς ην̄ ληγόντων παθητικῶν ἀορίστων τῷ η̄ παραληγόμενα ἀποβολῇ τοῦ η̄ καὶ μ̄ τὸ τρίτον τῶν πληθυντικῶν ποιοῦσιν, οἷον ἐτύφθην πρῶτος ἀόριστος παθητικός· τούτου τὸ πληθυντικὸν ἐτύφθημεν καὶ ἐξ αὐτοῦ ἀποβολῇ τοῦ η̄ καὶ μ̄ τὸ τρίτον τῶν πληθυντικῶν κατὰ τοὺς Αἰολεῖς ἔτυφθεν ἀντὶ τοῦ ἐτύφθησαν. οὕτω καὶ ἠγέρθημεν ἤγερθεν, ἐκοσμήθημεν ἐκόσμηθεν, ἐτμάγημεν ἀντὶ τοῦ διεκόπημεν ἔτμαγεν· ὡς τὼ βουλεύσαντε διέτμαγεν· ἐφαάνθημεν ἐφάανθεν· δεινὼ δέ οἱ ὄσσε ἐφάανθεν ἀντὶ τοῦ ἐφάνησαν. ὁμοίως καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα, ἐν οἷς καὶ τὸ *ἐρήτυθεν καθέδρας, ἤγουν κατέσχον, ἢ ἡσύχασαν κατὰ τὰς καθέδρας. οἱ δὲ παλαιοὶ οὕτω καθολικώτερον κανονίζουσι τὰ τοιαῦτα Αἰολικὰ, πλατύτερον παραδιδόντες κανόνα. φασὶ γὰρ ὅτι πολλοὶ παρῳχημένοι τὰ τῶν οἰκείων πληθυντικῶν τρίτα ποιοῦσιν ἐκ τῆς γενικῆς τῶν ἰδίων μετοχῶν, κλινομένης μὲν διὰ τοῦ ντ̄, ἀποβαλλούσης δὲ τὴν τελευταίαν συλλαβήν· οἷον, λέγων λέγοντος, ἡ μετοχή. ταύτης τῆς γενικῆς ἀφαιρεθεῖσα ἡ λήγουσα ποιεῖ τοῦ ἔλεγον παρῳχημένου τὸ τρίτον πληθυντικὸν ἔλεγον. οὕτω καὶ γράφων γράφοντος, ἐγράφομεν ἔγραφον. ὁμοίως καὶ τυφθεὶς τυφθέντος, ἐτύφθημεν ἔτυφθεν, κοσμηθέντος ἐκόσμηθεν, φαανθέντος φάανθεν. ὡσαύτως καὶ δὺς δύντος, ἔδυμεν ἔδυν· φὰς φάντος, ἔφαμεν ἔφαν· κτὰς ὁ φονεύσας κτάντος, ἔκταμεν ἔκταν· στὰς στάντος, ἔσταμεν ἔσταν, καὶ ἄλλα πολλά. πλατύτερος δὲ ὁ τοιοῦτος ἐῤῥέθη κανὼν, διότι οὐ μόνον Αἰολικὰ τάσσει ῥή*ματα, ἀλλὰ καὶ κοινὰ, ὧν τῆς αὐξήσεως ἀφαιρεθείσης τὰ αὐτὰ καὶ Ἰωνικὰ γίνονται ἀντὶ κοινῶν, οἷον τὸ ἐλέγομεν ἔλεγον λέγον καὶ τὰ ὅμοια. (Vers. 201.) Ὅτι Ὅμηρος μὲν αἰτιατικῇ συντάσσει τὸ φωνῶ, οἷον· καί μιν φωνήσας, πρὸς ὁμοιότητα τοῦ προσειπεῖν. οἱ δὲ μεθ' Ὅμηρον μετὰ δοτικῆς φασιν, οἷον· φωνῶ σοι ὁμοίως τῷ λέγω καὶ λαλῶ. Ὅτι πτερόεντες οἱ λόγοι διὰ τὸ ταχὺ καὶ διὰ τὴν ἐν αὐτοῖς ἁρμονίαν καὶ εὐσυνθεσίαν, καὶ ὅτι τέμνουσι τὸν ἀέρα, καθὰ τὸ πτερὸν, ἴσως δὲ καὶ ὅτι τοὺς λογίους ὑψοῦντες ἐξαίρουσιν, ὅθεν παρέξεται καὶ τὸ, νῦν τοι

*λέγων πτερῷ σε. ὁ δὲ μῦθος ἀγῶνα καθίζει τῇ τε τῶν Σειρήνων ᾠδικῇ τέχνῃ καὶ τῇ τῶν Μουσῶν καὶ ὑποβιβάζει τὰς Σειρῆνας ταῖς Μούσαις· αἳ δὲ, καθὰ συνέδοξεν, ἀνασπῶσι πτερὰ τῶν Σειρήνων· ἦσαν γὰρ ὀρνιθοφυεῖς αἱ Σειρῆνες· καὶ μηρίνθῳ συνδέουσι καὶ στεφάνων συμμετρήσαντες κύκλοις περιτίθενται στέφανον ἑκάστη πτέρινον. καὶ οὐ τοῦτο μόνον ποιοῦ*σιν ἐπὶ τῇ τῶν Σειρήνων αἰσχύνῃ, ἀλλὰ καὶ τοὺς λόγους καλοῦσι πτερόεντας, στεφανοῦντες οἷον καὶ αὐτοὺς ὡς νικητὰς τῷ τῶν πτερῶν ἐπιθέτῳ, καθὰ καὶ τὰς σφῶν κεφαλὰς αὐτοῖς τοῖς πτεροῖς. ἔθος οὖν ἐντεῦθεν Ὁμήρῳ ἔπεα λέγειν πτερόεντα. τῶν τινὲς δὲ παλαιῶν σοφῷ μεθοδικῷ, ἐκλαθομένῳ τῆς κατ' αὐτὸν τέχνης τέλεον, ἐπέσκωψαν εὐφυῶς, ὡς γεγόνασιν αὐτῷ οἱ λόγοι πτερόεντες ὡς οἷα πτερυξάμενοι ἐξ αὐτοῦ.* *(Vers. 202.) *Ὅτι σύνηθες* 86
*Ὁμήρῳ συγκόπτειν τὸ ποτὲ, οἷον· τίπτε ἀντὶ τοῦ διὰ τί ποτε. ἔστι δ' οὗ καὶ τοῦ ε ἐκθλιβέντος ἐν τῷ ἐπάγεσθαι φωνῆεν δασυνόμενον τρέπει τὰ ψιλὰ εἰς δασέα, οἷον· τίφθ' οὕτως ἕστητε; Ὅτι αἰγίοχος Ζεὺς κατὰ μὲν μῦθον ὁ μετὰ γέννησιν τὴν ἐν Κρήτῃ ὑπὸ αἰγὸς εὑρηκὼς τὴν ὀχὴν, δηλαδὴ τὴν τροφὴν, ὁπηνίκα τὸν παιδοβρῶτα πατέρα Κρόνον ἐκρύπτετο, ἧς αἰγὸς τὸ κέρας τῇ Ἀμαλθείᾳ δοθῆναι λέγεται, ὡς ἐν τοῖς εἰς τὸν Περιηγητὴν γέγραπται· ἢ καὶ ἄλλως αἰγίοχος Ζεὺς ὁ ἔχων τὴν αἰγίδα, τουτέστι τὸ δέρμα τῆς ῥηθείσης αἰγὸς, ἣν ἐθήλασεν. ἔφερε γάρ, φασιν, αὐτὴν ἐναπτόμενος εἰς μνήμην. καὶ ἔστιν Αἰγίοχος, ὡς ἄν τις εἴπῃ, αἰγίδοχος, ἐκπεσόντος τοῦ δ διὰ ὄγκον χασμώδη σεμνότητι πρέποντα. ἡ δὲ ἀλληγορία Δία μὲν τὸν ἀέρα νοεῖ, αἰγίδα δὲ τὰ περὶ αὐτὸν δείματα, δι' ὧν ἐπαιγίζων τοὺς κάτω ἐκδειματοῖ. καὶ ῥηθήσεται περὶ τούτου κάλλιον ἔνθα τῆς αἰγίδος *Ὅμηρος μνήμην ποιήσεται.* (Vers. 203.) *Ὅτι τὸ ἴδω ἴδῃς ἴδῃ παθητικῶς λέγει ὁ ποιητής· ἴδωμαι γάρ φησιν ἀντὶ τοῦ θεάσωμαι*
65 *καὶ ἴδηαι καὶ κατὰ κρᾶσιν ἴδῃ, ὅ ἐστι θεάσῃ, οἷον· ἦ ἵνα ὕβριν ἴδῃ Ἀγαμέμνονος; εὑρίσκεται δὲ καὶ τὸ τρίτον τούτων ἴδηται. τούτοις δὲ ἀκόλουθα παρ' Ἀττικοῖς καὶ τὸ ὑπιδόμενος καὶ ἰδέσθαι καὶ τὰ τοιαῦτα. Ὅτι ὁ μὲν ἀμφιβάλλων περὶ πράγματος καλῶς ἂν εἴποι τὸ, ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω, τὸ δὲ καὶ τετελέσθαι ὀΐω. ὁ μέντοι εὖ εἰδὼς ἐρεῖ ἂν, ὧδε γὰρ ἐξερέω, τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔσται.* (Vers. 205.) *Ὅτι ὥς περ ἀγήνωρ ἔστιν οὐ κατὰ ψόγον ὁ ἄγαν τῇ ἠνορέῃ χρώμενος, οὕτω καὶ ὑπέροπλος ὁ διὰ θρασύτητα ὑπὲρ τὸ δέον ὅπλοις χρώμενος, καὶ ὑπεροπλία ἡ τοιαύτη κακία· οἷον, ᾗς, ὅ ἐστιν ἰδίαις, ὑπεροπλίῃς τάχ' ἄν ποτε θυμὸν ὀλέσσῃ. Σημείωσαι δὲ ὅτι ὁπλότατον μὲν, καὶ ὁπλότερον ὁ ποιητὴς λέγει τὸν νέον καὶ ὅπλα αἴρειν δυνάμενον, οὐκ ἐπὶ ψόγῳ τὴν λέξιν τιθείς· τὸ δὲ ὑπέρο*πλος, καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ ἐπὶ σκώμματι λαμβάνεται. Τὸ δὲ τάχα ἀντὶ τοῦ ταχέως ἐκ τοῦ ταχέα κατὰ συγκοπὴν ὡς τὸ σαφέα σάφα, λιγέα λίγα, ὠκέα ὦκα. βούλονται γὰρ οἱ παλαιοὶ τὸ τάχα μὴ εἶναι διστατικόν ποτε παρὰ τῷ ποιητῇ. Στοχαστικῶς δὲ εἴρηται τῷ Ἀχιλλεῖ ὁ τοῦ βασιλέως ὄλεθρος, μονονουχὶ λέγοντι ὅτι ὁ οὕτω θρασὺς καὶ οἰόμενος κρείσσων εἶναι τῶν, οἷς θυμοῦται, ταχὺ ἄν ποτε ὀλεῖται, περιτυχὼν ἑτέρῳ μὴ ὑπενδιδόντι κατ' ἐμέ.* (Vers. 206.) *Ὅτι γλαυκῶπις Ἀθηνᾶ οὐ μόνον γραφικῶς, ὡς ἁπλῶς γλαυκοὺς ἔχουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἀλλὰ καὶ, ὡς ἂν εἴποι τις, δεινὴ τὴν ὄψιν καὶ ἐκπληκτικὴ κατὰ τὰ γλαυκωπὰ τῶν θηρίων. γλαυκοὶ γὰρ καὶ οἱ λέοντες οἱ βασιλικοὶ καὶ ἰδεῖν δεινοί. καὶ δράκοντας δέ τις τῶν ποιητῶν γλαυκῶπας καλεῖ. γλαυκῶπις οὖν καὶ ἡ φοβερὰ κατὰ τὸ πρὸ μικροῦ ῥηθὲν τὸ, δεινὼ δέ οἱ ὄσσε φάανθεν. τάχα δὲ καὶ ἄλλως ὁ μῦθος ἐπίτηδες τὸ γλαυκὸν τοῖς *τῆς Ἀθηνᾶς ἀφώρισεν ὀφθαλμοῖς διὰ τὸ πρὸς αὐτὴν συγγενὲς τῆς λέξεως καὶ τὴν ἐξ ἀναπτύξεως ἐτυμολογικῆς ταυτότητα. Ἀθήνη τε γὰρ ἀλληγορικῶς ἀπὸ τοῦ ἀθρεῖν εἰρῆσθαι δοκεῖ ὡς προαθροῦσα τὰ οἷον ἐν σκότει καὶ μέλλοντα. καὶ τὸ γλαυκὸν δὲ ἀπὸ τοῦ γλαύσσω παρῆκται τὸ θεωρῶ καὶ δηλοῖ τὸ ὑπόλευκον καὶ εὐόρατον. εἰ τοίνυν ταυτὰ τὸ γλαύσσειν καὶ τὸ ἀθρεῖν, ἔχει πως συγγενῶς κατ' αὐτὰ καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν παραγόμενα. διὸ τὸ γλαυκωπὸν ᾠκείωται τῇ Ἀθηνᾷ ὡς ἀθρητικῇ βλεπτικόν. διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἡ γλαὺξ οἰκεία τῇ Ἀθηνᾷ, οὐ μόνον ὡς νυκτὸς ὁρῶσα, ὥς περ καὶ ἡ σύνεσις κατὰ τὸν εἰπόντα, ὀρθῇ κελεύθῳ ἐν *ταῖς βουλαῖς τὰ ἐν σκότει* 87
ποδηγετεῖ· ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ γλαύσσω παραγωγὴν, ὅ πέρ ἐστι ταυτὸν τῷ ἀθρῶ. οὕτω καὶ ἄλλα τῶν ὀρνέων ᾠκείωνται ἄλλοις θεοῖς διὰ τὴν πρὸς ἐκείνους συγγένειαν ἢ κατὰ τὸν τῆς κλήσεως τύπον ἢ κατὰ ἐνεργείας ταυτότητα, οἷον ἡ νῆσσα τῷ Ποσειδῶνι· ὑγρὰ μὲν γὰρ οὐσία ὁ Ποσειδῶν, καὶ ἡ νῆσσα δὲ παρὰ τὸ νῶ νήσω τὸ κολυμβῶ ἠτυμολόγηται, ἐξ οὗ καὶ τὸ νήχω καὶ ἡ ναῦς καὶ ὁ Νηρεύς· ἱέραξ δὲ ἱέρωται Ἡλίῳ Ἀπόλλωνι διά τε τὸ ὀξὺ τῆς κινήσεως· ὠκυπέτης γὰρ ὁ ἱέραξ, καὶ ὁ ἥλιος δὲ

ὀξυκίνητος· καὶ διὰ τὴν ἐξ ἐτυμολογίας συγγένειαν. καὶ γὰρ ἵεται ῥᾷον ὁ ἥλιος. ἐντεῦθεν δὲ καὶ ὁ ἱέραξ ὠνόμασται. ὅθεν καὶ ἰαπετὸς παρὰ τὸ ἵεσθαι καὶ πέτεσθαι ἡ οὐρανία σφαῖρα λέγεται. οὕτω καὶ ἡ φαληρὶς τῇ Ἀφροδίτῃ συνῳκείωται, οὐ μόνον κωμικώτερον διὰ τοὺς *ἰθυφάλλους καὶ τοὺς φαλλοὺς καὶ, ὡς γοργότερον ἔφη τις, διὰ συνέμφασιν τοῦ φαλλοῦ, ἀλλὰ καὶ διὰ λευκότητα τὴν ἐν σπέρματι ζωικῷ, οὗ περ ὁμοιότης ἔγκειται τῷ τῆς φαληρίδος ὀνόματι. φάλιον γὰρ τὸ λευκὸν, ἐξ οὗ καὶ τὰ φάλαρα. καὶ κύκνος δὲ τῷ Ἀπόλλωνι οὐ μόνον διὰ τὸ ᾠδικὸν καὶ μαντικὸν ἀφιέρωται, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ λευκὸν, ὅ περ ἐκ τοῦ λεύσσειν ἤτοι βλέπειν παράγεται, οὗ περ Ἀπόλλων ἐστὶ παραίτιος· ὅθεν καὶ Δήλιος ἐπιθετικῶς ὀνομάζεται ὡς δῆλα καὶ εὐόρατα πάντα ποιῶν. καὶ ἀετὸς δὲ τῷ Διὶ ἤτοι τῷ αἰθερίῳ ἀέρι ἀνιέρωται, οὐ μόνον ὡς τελείῳ τέλειος καὶ ὡς οὐρανίῳ ὑψιπέτης, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν κατὰ τοὔνομα κοινωνίαν. ἀετός τε γὰρ καὶ ἀὴρ ἄμφω παρὰ τὸ ἄω τὸ πνέω δοκοῦσι παράγεσθαι. οἰκεῖος δέ πως καὶ λάρος Ἑρμῇ, οὐ μόνον ὡς Ἀργειφόντῃ λευκὸς, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ παρωνυμεῖν τρόπον τινὰ τῇ τοῦ λόγου γλυκύτητι. ὅ τε γὰρ λόγος *πρᾶγμα λαρὸν ἤγουν ἡδὺ, καὶ ὁ λάρος δὲ παρὰ τόνον ἐκπέφευγε τὴν πρὸς τὸ λαρὶν συνέμπτωσιν, καὶ, ἵνα μὴ πολλοῖς ὁμοίοις ἐπεξιόντες περιττὰ σοφιζώμεθα, οὕτω καὶ γλαὺξ οἰκεῖον τῇ ἀθρητικῇ Ἀθηνᾷ διὰ τὴν πρὸς τὸ ἀθρεῖν τοῦ γλαύσσειν ταυτότητα. ἵνα δὲ τῶν ὀρνίθων ἀφέμενοι καὶ ὑπόκαταβάντες γενώμεθα καὶ τῶν περὶ γῆν, οὕτω καὶ ἄλλα τινά τισιν ἀνάκεινται διὰ ὁμοίας αἰτίας, οἷον Διονύσῳ κισσός· κισσητὸς γὰρ ὁ οἶνος, οὗ δοτὴρ ὁ Διόνυσος. νάρκισσος Ἐριννύσι στεφάνωμα· νάρκισσός τε γὰρ ἐκ τοῦ νακρᾶν παρηχεῖται καὶ τοῦ νακρᾶν Ἐριννύες τοῖς κακούργοις παραίτιοι. πεύκης φυτὸν Ἡφαίστῳ ἀνεῖται, οὐ μόνον ὅτι εὐέξαπτον, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν δᾷδα, ἥ τις ἀπὸ τοῦ δαίω τὸ καίω παράγεται, καθὰ καὶ ἐκ τοῦ αἴθειν ὁ Ἥφαιστος. ἡ τρίγλα κατὰ τοὺς παλαιοὺς Ἀρτέμιδος ἄγαλμα, παρόσον ἡ τρίγλα μὲν κατὰ τὸν Κίλικα ποιητὴν τριγόνοις γοναῖς ἐπωνόμασται τρὶς *γεννῶσα τοῦ ἔτους· καὶ Ἄρτεμις, ταυτὸν δὲ εἰπεῖν σελήνη, τριταία μετὰ γέννησιν σαφῶς διεκφαίνεται. τῇ δ᾽ αὐτῇ Ἀρτέμιδι, ταυτὸν δ᾽ εἰπεῖν Ἑκάτῃ, καὶ μαινίδα θύεσθαί φασι διὰ τὸ δοκεῖν μανιῶν αἰτίαν εἶναι τισὶν, ὡς οἷον εἰπεῖν τοῖς σεληνιαζομένοις. καὶ ἄλλοι δὲ ἰχθύες ἀνεῖνται τισὶ κατὰ οἰκειότητα, οἷον Ἀπόλλωνι μὲν κίθαρος ἤτοι κιθάρα· ἐπεὶ κιθαριστὴς ἐκεῖνος περιᾴδεται· Ἑρμῇ δὲ βόαξ, ὡς κήρυκι διὰ τὴν βοὴν, παρ᾽ ἣν καὶ Βοώτης, κήρυκος ὄνομα· Ἀφροδίτῃ δὲ ἀφύη, ἡ καὶ ἀφρῖτις, διὰ τὸ ἄμφω ἐξ ἀφροῦ φῦναι, τήν τε ἀφύην δηλαδὴ φυσικῶς καὶ τὴν δαίμονα μυθικῶς. οὕτω καὶ λύκος Ἀπόλλωνος ἄθυρμα διὰ τὴν ἀμφιλύκην νύκτα μεθ᾽ ἣν ἐκφαίνεται ἥλιος. καὶ λαγωὸς ἐρώτων ἀνάθημα διὰ τὸ ταυτὸν τῆς κατὰ κλῆσιν γενέσεως. λαγώς τε γὰρ ἀπὸ τοῦ λάειν καὶ Ἔρως ἐκ τοῦ ὁρᾶν, ἅ περ τὸ βλέπειν μηνύουσι. καὶ Ἀθηνᾷ δὲ δράκων ἱέρωται, ἵνα, ὅθεν τὰ τῆς ἀρχῆς, ἐκεῖ καταλή*ξῃ 66 ὁ λόγος ἡμῖν, διὰ τὸν αὐτὸν λόγον. δράκοντος μὲν γὰρ πρόκειται τὸ δέρκω ἤτοι βλέπω, Ἀθηνᾶς δὲ τὸ ἀθρεῖν· ἀθρεῖν δὲ ταυτόν ἐστι τῷ δέρκεσθαι. Σημείωσαι δὲ ὅτι περὶ τῆς γλαυκός φασιν οἱ παλαιοὶ ὡς ἐνεργὸς διὰ σκότους οὖσα ἤγουν ἐν σκότει καὶ νυκτὶ μεθ᾽ ἡμέραν ἤτοι κατ᾽ αὐτὴν τὴν ἡμέραν ἀποτυφλοῦται ξηρότητι καὶ λεπτότητι τῆς περὶ τὸν ὀφθαλμὸν ὑγρότητος, μὴ φερούσης τὴν πρὸς τὸ φῶς σύγκρασιν. ἡ δὲ περὶ γλαυκὸς παροιμία ἡ λέγουσα, γλαὺξ εἰς Ἀθήνας, ἐμφαίνει μὲν καθ᾽ ἱστορίαν καὶ αὐτὴ φίλον εἶναι πτηνὸν Ἀθηνᾷ τὴν γλαῦκα· λαμβάνεται δὲ ἢ ἐπὶ τῶν συμβαλλόντων ἔνθα μὴ χρεία 88 συμβολῆς, ἢ ἐπὶ *τῶν θαμιζόντων ἔνθα πολὺ τοιοῦτον πλῆθος. οἱ δὲ παλαιοί φασι καὶ ὅτι τὸ, γλαῦκα Ἀθήναζε, ἁρμόττει ἐπὶ τῶν ἄλλοθεν μάτην τὰ πλεονάζοντα ὡς σπάνιά τινα ἐμπορευομένων, ὃ καὶ εἶναι ὅμοιον τῷ, πύξον ἐς Κύτωρον ἤγαγες, ἢ ἰχθὺν εἰς Ἑλλήσποντον. Ὅτι δὲ ἡ γλαὺξ οὐ μόνον ὀξύνεται κοινότερον, ἀλλὰ καὶ περισπᾶται Ἀττικῶς, δηλοῦται ἀλλαχοῦ. (Vers. 207.) Ὅτι ἐν τῷ, ἦλθον ἐγὼ παύσουσα τεὸν μένος, αἴ κε πίθηαι, δηλοῖ φιλοσόφως ὁ ποιητὴς τὸ ἐφ᾽ ἡμῖν εἶναι παύεσθαι θυμοῦ, εἴτε καὶ μὴ, καὶ ὅλως τὸ μὴ βίᾳ εἶναι, ἀλλ᾽ ἑκούσιον τὸ καλόν. (Vers. 211.) Ὅτι ὀνειδίζειν οὐ μόνον τὸ εὐεργεσίας ἀναφέρειν τοῖς εὐηργετημένοις, ὅ περ πρὸ μικροῦ Ἀχιλλεὺς ἐποίησε προσονειδίσας τῷ βασιλεῖ, ὡς τὸ μὲν πλεῖον τοῦ πολέμου αὐτὸς ἔχει, ἐκεῖνος δὲ τὸ πλέον τοῦ δασμοῦ· ἀλλὰ καὶ τὸ ἁπλῶς ὀνοστά τινα καὶ ἐπί*μομφα λέγειν. Ἀχιλλεὺς οὖν ἐνταῦθα ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἐπιτραπεὶς ἔπεσιν ὀνειδίσαι, ὡς ἔσεταί περ, εὐεργεσίας μὲν οὐ προφέρει τῷ βασιλεῖ, οὐδὲ ἀχάριστον εἶναι λέγει, ὅ περ ἦν κυρίως ὄνειδος· ἄλλως δὲ ὑβριστικῶς ὀνειδίζει, οἰνοβαρῆ τε προσειπὼν καὶ ἕτερα ὅσα εἰρήσεται. εἰ μὴ

*ἄρα ἐρεῖ τις ὅτι ἐξελάθετο, καὶ δέον ὂν ὀνειδίσαι καὶ εὐεργεσιῶν ὑπομνῆσαι καὶ ἀχαριστίας τὸν Ἀγα-
μέμνονα γράψασθαι, ὁ δὲ ὑβρίζει ἐκεῖνον, ἡττηθεὶς αὖθις τῷ θυμῷ καὶ οἷ παρηγγέλθη ἐκλαθόμενος.
ὅτι δὲ οὐκ ἀεὶ τὸ ὄνειδος βαρεῖα λέξις ἐστὶ καὶ ἀηδὴς, δηλοῖ οὐ μόνον ὁ γράψας ὡς καλὸν ὄνειδος σπαρ-
γάνων ἀειλόμην, ἀλλὰ σὺν ἄλλοις καὶ ὁ εἰπὼν κάλλιστον ὄνειδος. εἴη δὲ ἂν τοιοῦτον ὄνειδος ὁ λόγος
ὁ προφέρων πάθος τι δεινὸν μὲν, ἐπίσημον δὲ ἄλλως ἐν ἀνθρώποις καὶ θαυμαζόμενον, ὁποῖον καὶ τὸ
τοῦ Οἰδίποδος διήγημα, οὗ μέρος καὶ ἡ τῶν σφυρῶν αὐτοῦ τρῆσις καὶ οἴδησις, ὅθεν Οἰδίπους ἐκλή*θη,
καὶ ἡ κατὰ Θηβῶν ἐπίθεσις τῆς Σφιγγὸς, καὶ ὅσα τοιαῦτα. Ὅρα δὲ ὅπως ἡ Ἀθηνᾶ τὸ ὀλίγον συγχωρεῖ
τῷ Ἀχιλλεῖ, ἤτοι τὸν βασιλικὸν ὄνειδον, ἵνα τοῦ μείζονος ἀποτρέψῃ κακοῦ, ἤτοι τῆς φονικῆς ἐγχειρή-
σεως. οὕτω καὶ ἰατρός ποτε τῷ πυρέττοντι ἀπαγορεύων οἶνον, ὕδωρ δίδωσιν. οὐ γὰρ δεῖ τοῖς κρατοῦσι
πάθεσιν αὐστηρῶς ἀντιβαίνειν, ἀλλὰ μετρίως εἴκειν· καθὰ καὶ Ἡσίοδος τῷ ἀδελφῷ παραχωρεῖ, πλού-
του κορεσάμενον, τότε δὴ νείκεα ὀφέλ*λειν, ἤτοι φιλονεικεῖν. *(Vers. 213.) Ὅτι φανερῶς ἐνταῦθα
ὁ ποιητὴς τὴν Ἀθηνᾶν οὐ θεὰν ἀφίησι νοεῖν, ἀλλὰ φρόνησιν στοχαστικὴν τοῦ μέλλοντος ἐν τῷ, καί 89
67 ποτέ τοι τρὶς τόσσα παρέσσεται ἀγλαὰ δῶρα ὕβριος εἵνεκα τῆσδε· σὺ δ' ἴσχεο, πείθεο δ' ἡμῖν. ἃ δὴ
πραϋντικά ἐστι μεγάλου θυμοῦ, καθὰ καὶ πρὸ αὐτῶν τὸ, ἀλλ' ἄγε, λῆγ' ἔριδος, μηδὲ ξίφος ἕλκεο χειρί.
ἀλλ' ἤτοι ἔπεσι μὲν καὶ ἑξῆς, ὡς προείρηται. οὐκ ἐξ Ἀθηνᾶς γὰρ τῆς μυθικῆς ἀκούων, ἀλλ' οἴκοθεν
ἐννοεῖται τοιαῦτα στοχαστικῶς ὁ Ἀχιλλεύς. διὸ καὶ ψεύδεται διεκπεσὼν τῆς ἀληθείας ἐπὶ τὸ ἔλαττον.
τοιοῦτον γάρ ποτε ἡ στοχαστικὴ νόησις. ὅτι δὲ ψεύδεται, δῆλον ἐκεῖθεν. ἐν γὰρ ταῖς λιταῖς ὁ βασιλεὺς
οὐ τρὶς τόσα, ἀλλ' ἀπειροπλασίονα δῶρα ὑπισχνεῖται τῷ Ἀχιλλεῖ. καὶ ὅρα οἷον τὸ δωρεῖσθαι, εἴ περ
τὰ ὕστερον δῶρα καραδοκήσας ὁ Ἀχιλλεὺς καθυφίησι τοῦ το*σούτου ἄρτι θυμοῦ. εἰ δὲ τοῖς πρέσβεσιν
ὕστερον ἀπαριθμουμένοις τὰ δῶρα οὐχ' ὑπείκειν θέλει, συνετοῦ καὶ τοῦτο ἀνδρὸς, μὴ προαρπάζειν τὴν
συμμαχίαν ἀλλ' ἀναβάλλεσθαι τοῖς ἐχθροῖς καὶ παρατείνειν τὴν χάριν καὶ οὕτως αὔξειν τὰ τῆς τιμῆς.
ἔοικε δὲ Ἀχιλλεὺς ἀρέσκεσθαι ἐν τοῖς ἀδικήμασι τῇ εἰς τὸ τριπλάσιον ποινῇ. τῷ μὲν γὰρ Ἀγαμέμνονι
κατ' ἄλλον λόγον τριπλῇ καὶ τετραπλῇ τοὺς Ἕλληνας ἀποτῖσαι τὸ γέρας ὑπέσχετο, ἑαυτῷ δὲ ἀδικηθέντι
τρὶς τόσα φησὶ παρέσσεσθαι. καὶ ὅρα ὅτι ποικίλως φράζων ὁ ποιητὴς τὸ τριπλᾶ τρὶς τόσα φησίν. εἰκὸς
δὲ καὶ ἀντὶ τοῦ πολλάκις εἰρῆσθαι τὸ τρίς· ἐπεὶ καὶ οἱ τρισμάκαρες καὶ ὁ τρισευδαίμων καὶ τὰ τοιαῦτα
κατὰ τοιοῦτον σημαινόμενον σύγκειται ἀπὸ τοῦ τρὶς ἐπιῤῥήματος, εἰ καὶ τὸ τρισάθλιος ὁ Πινδαρικὸς
μῦθος ἄλλως νοεῖ. οὕτω καὶ τρίαινα ποτὲ μὲν ἡ τριγλώχιν, ποτὲ δὲ ἡ πολυτοιαύτη. (Vers. 216.) Ὅτι
ὁ ἐν θυμοῦ καιρῷ πεισθεὶς *τῷ πραΰνοντι καλῶς ἂν εἴπῃ τὸ, χρὴ τὸ σὸν ἔπος φυλάξασθαι καὶ μάλα
περ θυμῷ κεχολωμένον· ὣς γὰρ ἄμεινον. λέγει δὲ Ὅμηρος τὸ φυλάξασθαι εἰρύσασθαι κατ' ἐπένθεσιν
τοῦ ῑ· τὸ μέντοι ἁπλοῦν ἐρύσασθαί ἐστιν. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ χρὴ ὀξυνόμενον μὲν ἐπίῤῥημα δηλοῖ κατὰ τοὺς
παλαιοὺς τὸ, δέον ἐστί· περισπώμενον δὲ ῥηματικόν ἐστιν ἀπὸ τοῦ χρῶμαι, οἷον· τί χρῆ τούτῳ; ἔστι
δὲ καὶ ἐπὶ μαντείας, οἷον, χρῆ μοι τοιαῦθ' ὁ Φοῖβος. ἀκριβέστερον δὲ περὶ τούτου ἐν τοῖς ἑξῆς ῥηθή-
σεται. (Vers. 218.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐνταῦθα Ὁμήρου γνωμικὸν εἰπόντος τὸ, ὅς κε θεοῖς ἐπιπείθη-
ται καὶ ἑξῆς, ὀρθὸν ἔσται παρῳδηθὲν οὕτω κατὰ πτῶσιν ἑνικήν· ὅς κε θεῷ ἐπιπείθηται, μάλα τ'
ἔκλυεν αὐτοῦ, ἤγουν θεὸς ἀκουσθεὶς ἀντακούει ἐπιπλέον. ἔχει δέ τι καινοπρεπές· τὸ γὰρ κοινὸν καὶ
σύνηθες ἦν ἂν, ὃς θεοῖς πείθεται, κλύεται. οὐκ ἔσχε δὲ οὕτω φράσαι διότι τοῦ κλύω οὐκ εἰσὶ παθη-
τικά. (Vers. 219.) Ὅτι κώ*πη ἡ τοῦ ξίφους λαβὴ μέρους ὄνομα, ὅθεν καὶ ὅτε κώπην τις εἴπῃ τὴν
ναυτικὴν, κώπη καὶ ἐκείνης κυρίως ἡ λαβὴ, ἀφ' ἧς καὶ τὸ ὅλον ὠνόμασται. αὐτὴ μέντοι ἔχει τὸ καὶ
ἐλάτη λέγεσθαι, καὶ πλάτη δὲ, διὰ τὸ ἐλαύνεσθαί κατὰ τὸ κάτω πλατύ. ἡ δὲ Ὁμηρικὴ ἀργυρέη ἐῤῥέθη
πρὸς διαστολὴν ἐκείνης, οἷον ἐπ' ἀργυρέῃ κώπῃ σχέθε χεῖρα βαρεῖαν. δι' ἣν ἀργυρέην κώπην καὶ ξίφος
λαλεῖται ἀργυρόηλον. (Vers. 220.) Ὅτι τὸ ἀπιθεῖν ἀεὶ παρ' Ὁμήρῳ διὰ τοῦ ῑ γράφεται ὡς ἀπὸ τοῦ
πιθῶ δευτέρου μέλλοντος γενόμενον. παρ' ἡμῖν δὲ διὰ διφθόγγου γράφεται ἐκ τοῦ ἀπειθὴς ὀνόματος,
καθὰ καὶ τὸ ἀφειδῶ ἐκ τοῦ ἀφειδής. (Vers. 223.) Ὅτι οὐ μόνον ἐν ἔργοις ἡ ἄτη, ἀλλὰ καὶ ἐν λόγοις,
ὁποῖοι καὶ οἱ κατὰ χόλον ὑβριστικοί. διὸ εἰπὼν ὁ ποιητὴς, ὡς ἀταρτηροῖς ἐπέεσσιν Ἀτρείδην προσέει-
πεν Ἀχιλλεὺς, ἐπάγει· καὶ οὔ πω λῆγε χόλοιο, δηλῶν ὅτι ἀτηρὸς λόγος ἐστὶ καὶ ὁ χολωτός. πλεονα-
σμὸς δέ ἐστι φα*νερὸς τῆς ταρ συλλαβῆς ἐν τῷ ἀταρτηροῖς. (Vers. 225.) Ὅτι ἐν στίχῳ ἑνὶ τρεῖς*

ὕβρεις ὁ Ἀχιλλεὺς ἐπιῤῥίπτει τῷ βασιλεῖ, λέγων κομματικῶς· οἰνοβαρὲς, κυνὸς ὄμματ᾽ ἔχων, κρα-
δίην δ᾽ ἐλάφοιο. παρακατιὼν δὲ καὶ δημοβόρον λέγει αὐτὸν, ἀπολύτως οὕτως εἰπὼν καὶ ἀσυνδέτως,
δημοβόρος βασιλεύς. οἰνοβαρὴς μὲν οὖν ὁ Ἀγαμέμνων ὑπονοεῖται, διότι εὐεπιφόρως που ἔχων εἰς τὰ
κατὰ οἶνον εὑρίσκεται, τοῖς τε ἀριστεῦσιν ἐπονειδίζων, ὅτι μὴ γενναίως μάχονται, καὶ ταῦτα παρ᾽
αὐτῷ πίνοντες, ὥς περ αὐτὸς, καὶ λόγους δέ τινας λαλῶν συμποσιακοὺς, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς φανήσεται,
90 καὶ αἱ κλισίαι δὲ αὐτοῦ, ὥς τις ἐρεῖ ἐν *τοῖς ἑξῆς, οἴνου πλεῖαι εἰσίν· ἀναιδὴς δὲ διὰ τὰ πρὸ μικροῦ
εἰς τὸν Ἀχιλλέα φορτικά· δειλὸς δὲ διὰ τὸ πολλαχοῦ λέγειν τὸ, φεύγωμεν, καθάπερ δηλωθήσεται.
ἔοικε δὲ καὶ πρὸ τούτου τοῦ χρόνου τοιαῦτα τινὰ ὁ Ἀγαμέμνων ποιεῖν ἐξ ὧν ἄρτι ὁ Ἀχιλλεὺς οὕτω
σφοδρῶς ὑβρίζει αὐτόν. οὐ γὰρ ἂν ἁπλῶς οὕτω καὶ ψευδῶς τοὺς λόγους παρέῤῥιψε. Τὸ δὲ, κυνὸς
ὄμματ᾽ ἔχων, φθάσας καὶ ἄλλως ἔφρασεν, ὅτε ἀναιδείην τε ἐπιειμένον ἔλεγε τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ κυνώ-
πην συνθέτῳ ὀνόματι ἐκάλει αὐτόν. ἀντίκειται δὲ τὸ, κυνὸς ὄμματα ἔχων, πρὸς τὸ, κραδίην ἐλάφοιο,
καὶ ἔστιν ἀντίθετον σχῆμα ῥητορικὸν, ἵνα λέγῃ αὐτὸν θρασὺν μὲν ὡς κύνα, δειλὸν δὲ ὡς ἔλαφον.
τοιαύτη γὰρ ἡ ἔλαφος. διὸ καὶ φυζακινὴν αὐτὴν ἡ ποίησις καλεῖ. Ἐνταῦθα δέ φασιν οἱ παλαιοὶ, ὅτι
τρία ταῦτα Ἰσοκρά*της ἀγαθὰ μαρτυρεῖ Κόνωνι, τῷ τῶν Ἀθηναίων σρατηγῷ, ἐπιμέλειαν, πίστιν,
ἐμπειρίαν πολέμων, συναγαγὼν τὸ ἐγκώμιον ἀπὸ τῶν ἐναντίως ἐνταῦθα προσμαρτυρουμένων τῷ Ἀγα-
μέμνονι. ἐξ οἰνοποσίας μὲν γὰρ ἀμέλεια· ἐξ ἀναιδείας δὲ ἀπιστία ἡ πρὸς τὸ κοινόν· ἡ δὲ δειλία τὴν
τῶν πολεμικῶν ἀπειρίαν ἐργάζεται. εἰ τοίνυν κακὸν ἀμέλεια καὶ ἀπιστία καὶ ἀπειρία πολέμων, ἃ δὴ
πρόσεστι τῷ Ἀγαμέμνονι, ἀγαθὸν ἄρα ἐξ ἐναντίου ἐπιμέλεια καὶ πίστις καὶ πεῖρα πολεμικῶν. ἐντεῦ-
θεν οὖν Ἰσοκράτης τὶ τοῦ Κόνωνος ἐγκώμιον ἠρανίσατο. Σημειωτέον δὲ ὡς ὁ Ἀγαμέμνων πολλὰ ὑβρί-
σαντα τὸν Ἀχιλλέα καὶ πρὸ τούτου καὶ νῦν οὐκ ἀνθύβρισεν, ἀλλὰ καὶ ἀγαθόν που καὶ θεοείκελον ἔφη
αὐτὸν, αἰδούμενος τὴν ἀρετὴν τοῦ ἀνδρὸς, ἴσως δὲ καὶ ὀκνῶν λόγοις κολάζειν, ὃν ἔργοις ἀμυνεῖται.
οὕτω δὲ ἦν ἡ τοῦ Ἀχιλλέως ἀρετὴ ὁμολογουμένη, ὥστε καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς μάλα *μέν φησι καρτερὸν
αὐτὸν εἶναι, ἐκ θεοῦ δὲ τοῦτο λαβεῖν. Ἰστέον δὲ ὅτι ὁ οἰνοβαρὴς ἔχει καὶ ῥῆμα βαρύτονον τὸ οἰνοβα- 68
ρείω, οὗ τῆς μετοχῆς χρῆσις ἐν Ὀδυσσείᾳ. (Vers. 226.) Ὅτι ψόγος στρατηγοῦ τὸ, οὔτε ποτ᾽ ἐς πόλεμον
ἅμα λαῷ θωρηχθῆναι, οὔτε λόχονδ᾽ ἰέναι σὺν ἀριστήεσσιν Ἀχαιῶν τέτληκας θυμῷ· τὸ δέ τοι κὴρ
εἴδεται εἶναι· τουτέστι, θανάτῳ εἰκάζεται ὑπὸ σοῦ ἡ κινδυνώδης μάχη καὶ οὐ χαίρεις ἐπ᾽ αὐτῇ ὡς
χάρμῃ. Ἀχιλλεὺς δὲ κατὰ τοῦ βασιλέως ταῦτα σκώπτει, ἐπάγων καὶ ὅτι πολὺ λώϊόν ἐστι κατὰ στρατὸν
δῶρα ἀποαιρεῖσθαι, ὅς τις σέθεν ἀντίον εἴπῃ, ἤγουν αἱρετώτερόν σοι ζημιοῦν τοὺς ἀντιλέγοντας ἤ περ
ἐκ πολέμου ζῆν. Ὅτι στρατὸν εὐρὺν εἰπὼν Ἀχαιῶν ὁ ποιητὴς ἔδειξεν ὡς καλῶς εὐρυκρείοντα τὸν Ἀγαμέ-
μνονα λέγει, ὅν περ ἄλλοι καὶ εὐρυμέδοντα φασίν. (Vers. 227.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ μὲν ἅμα λαῷ θωρη-
χθῆναι τὴν φανερὰν δηλοῖ καὶ ἀντιμέτωπον παράταξιν, τὸ δὲ λόχον *δ᾽ ἰέναι σὺν ἀριστεῦσι τὴν, ἐξ ἐπι-
κρύψεως ἐπίθεσιν σημαίνει. Ὅτι δὲ ἀριστέων μάλιστα ὁ λόχος δέεται, ἐν τῇ ν' ῥαψῳδίᾳ ῥηθήσεται,
ὅπου καὶ λόχος ῥηθῆναι φαίνεται παρὰ τὸ λέγω τὸ ἐπιλέγω, ἐν ᾧ εἰσὶν ἐπίλεκτοι καὶ, ὡς νῦν φησὶν
ὁ ποιητὴς, ἀριστεῖς. Σημείωσαι δὲ ὅπως ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς παρέφρασεν ἢ ἡρμήνευσε τὸ πρὸ ὀλίγου
ῥηθὲν τὸ, ἢ ὁδὸν ἐλθεῖν ἢ ἀνδράσιν ἶφι μάχεσθαι. τὸ μὲν γὰρ εἰς πόλεμον ἅμα λαῷ θωρηχθῆναι
τοῦτο ἐστὶν ἀνδράσιν ἶφι μάχεσθαι, τὸ δὲ λόχονδε ἰέναι ταυτόν ἐστι τῷ ὁδὸν ἐλθεῖν. (Vers. 230.)
Ὅρα δὲ ὅτι ἐν τῷ, δῶρα ἀποαιρεῖσθαι, δῶρα ὁ ποιητὴς λέγει οὐ τὰ κυρίως, ἀλλὰ ἁπλῶς τὰ κατὰ λάχος
προσόντα τοῖς Ἕλλησι. καὶ ἔοικε σκωπτικῶς τοῦτο ῥηθῆναι παρ᾽ ὑπόνοιαν. δέον γὰρ ὂν, τὸν βασιλέα
δῶρα διδόναι, ὁ δὲ δῶρα ἀφαιρεῖται· ἢ καὶ ἄλλως, δῶρα τὰ γέρα. τὸ γὰρ γέρας δῶρον πάντως τοῖς
ἀριστεῦσιν, οὐ κλήρῳ λαγχάνον, ἀλλὰ πρὸς χά*ριν διδόμενον. ὁ γοῦν τὸ ἀλλότριον ἀφαιρούμενος γέρας
δῶρον ἀφαιρεῖται, ὃ δὴ ἐπὶ τῆς Βρισηΐδος ἠπείληται καὶ γεγένηται εἰς Ἀχιλλέα. εἰ δὲ μὴ εὕρηται καὶ
ἕτερος τοῦτο πεπονθὼς, ἀλλὰ τυχὸν μὲν κατὰ τὸ σιωπώμενον γεγόνασι καὶ ἐπ᾽ ἄλλοις τὰ ὅμοια· τέως
γε μὴν παρὰ τῷ ποιητῇ καὶ ἐκ μιᾶς πείρας καθολικόν τι πολλάκις συνάγεται κατὰ πιθανότητα. Ἀλέξαν-
δρος οὖν διὰ μίαν γυναῖκα τὴν Ἑλένην, ἧς αὐτὸς πεπείραται, καλλιγύναικα τὴν Ἑλλάδα καλεῖ. καὶ
Μενέλαος δὲ τοὺς Πριαμίδας ὑπερφιάλους καὶ ἀπίστους λέγει, ἑνὸς τοιούτου πεπειραμένος τοῦ Πάριδος.
91 καὶ Ὀδυσσέα δὲ ὁ ποιητὴς διὰ μιᾶς πό*λεως ἅλωσιν πτολίπορθον πολλαχοῦ λέγει, ἅπαξ που τὸν ὄντως

πολιορκητὴν Ἀχιλλέα τοιούτου καταξιώσας ὀνόματος. ἐνθυμητέον δὲ ὡς ἔχουσί τι συγγενὲς οἵ τε παρ᾽ Ἡσιόδῳ δωροφάγοι βασιλεῖς καὶ ὃς δὲ καθ᾽ Ὅμηρον δῶρ᾽ ἀποαιρεῖται. καὶ ὅτι ἡ σύνθεσις τοῦ ἀποαιρεῖται ὁμοία τῇ τοῦ, ἀποαίρεο κούρην. (Vers. 231.) Ὅτι Ἀχιλλεὺς οὐκ ἂν ὡς εἰς μόνον ἑαυτὸν ἀδίκου πειραθεὶς τοῦ βασιλέως οἷα δαπανήσαντός τι τῶν αὐτοῦ, δημοβόρον αὐτὸν καλεῖ. οὐ γὰρ ἂν εὖ τοῦτο λέγοι, μὴ καὶ θυμῷ φερόμενος λάθοι ἂν σκῶμμα καθ᾽ ἑαυτοῦ συντιθείς. εἰ γὰρ δι᾽ αὐτὸν δημοβόρος ὁ βασιλεὺς, ἄρα τοῦ δήμου αὐτὸς καὶ ὁ τυχὼν στρατιώτης καὶ ὡς εἰπεῖν τῆς ἀγέλης ἄνθρωπος καὶ οὐκέτι ἄριστος Ἀχαιῶν, ὁποῖον ἑαυτὸν αὐτὸς ἐρεῖ. εἰ δὲ δημότης ἐστὶν, ὀφείλει ἄρα σιγᾶν. δῆμον γὰρ ἄνδρα οὐ δεῖ ἀντιλέγειν βασιλεῖ *παρὲξ ἀγορεύοντα, ὡς που ὁ Τρωικὸς ῥήτωρ Πολυδάμας φησίν. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἀστείως εἴρηται. δημοβόρον δὲ ἄλλως τὸν Ἀγαμέμνονα λέγει Ἀχιλλεὺς, ὡς αὐτὸν ἑαυτῷ τὰ κοινὰ δαπανῶντα, οἷα εἰκὸς, πολλάκις, ὡς πρὸ μικροῦ εἴρηται. ἐνταῦθα δὲ ἀσυνδέτως εἰπὼν, δημοβόρος βασιλεὺς, ἐλλειπτικῶς εἶπε διὰ θυμόν. λείπει γὰρ τὸ εἶ. ὁμοίως δὲ καὶ μετ᾽ ὀλίγα ἐρεῖ· ἦ γὰρ ἂν, Ἀτρείδη, νῦν ὕστατα λωβήσαιο. ἐλλείπει γὰρ ἐνταῦθα ὡς λαμβανόμενον ἀπὸ κοινοῦ τὸ, εἰ μὴ οὐτιδανοῖς ἤνασσες. σφόδρα δὲ κινητικὸν τοῦ δήμου τὸ δημοβόρος βασιλεὺς καὶ ἐρεθιστικὸν εἰς θυμόν. ὥς περ δὲ παρ᾽ Ἡσιόδῳ τὸ δωροφάγοι ἐπιτείνει τὸ κακὸν τοῦ δωροληπτεῖν, οὕτω κἀνταῦθα τὴν ἀδικίαν τὸ, δημοβόρος, ὃ ἠρέμα ὑπελαλήθη καὶ ἐν τῷ, δῶρ᾽ ἀποαιρεῖσθαι. ὅρα δὲ καὶ ὅτι οὐ μόνον οἰνοβαρὴς ὁ Ἀγαμέμνων σκώπτεται ἀλλὰ καὶ βορός. ἐν τούτοις δὲ ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ τῶν Ἀχαιῶν καταφέρεται *οὐκ εὐλόγως, εἰπών· ἐπεὶ οὐτιδανοῖσιν ἀνάσσεις· ἐθέλων ἐκείνους θυμομαχοῦντι αὐτῷ συνδιατίθεσθαι, ὡς καὶ ἐπαναστῆναι τῷ βασιλεῖ. Τὸ δὲ, σέθεν ἀντίον εἴπῃ, ὅμοιόν ἐστι πρὸς τὸ, ἶσον ἐμοὶ φάσθαι, καὶ πρὸς τὸ ἀντείπῃ. (Vers. 232.) Ὅτι Ἀττικοὶ πολλάκις εὐκτικὰ λαλοῦσιν ἀντὶ παρῳχημένων, οἷον· ἐπεὶ ἔλθοι ὁ δεῖνα, ἤτοι ἦλθε· καὶ, ὡς δὲ λαλήσοι, ἀντὶ τοῦ ἐλάλησε· καὶ ἄλλα τοιαῦτα. οὕτω καὶ ὧδε τὸ, ἦ γὰρ ἂν νῦν ὕστατα λωβήσαιο, ἀντὶ τοῦ τὰ ὕστερα ἂν ἐλωβήσω, ἤγουν ὕβρισας. λώβη γὰρ ἡ εἰς τὸ φανερὸν ὕβρις καὶ, ὡς εἰπεῖν, ἐν μέσῳ λαοῦ βαίνουσα εἴς τινα, οἱονεὶ λαύβη καὶ κατὰ κρᾶσιν λώβη. τινὲς μέντοι παρὰ τὸ λώπιον ἐτυμολογοῦσι τὴν λώβην, ὅ πέρ ἐστιν ἱμάτιον, ἀφ᾽ οὗ καὶ λωποδύτης καὶ ῥῆμα λωποδυτῶ, ἵνα ᾖ λώβη ἡ ἐν ἀπεκδύσει λωπίου ὕβρις ἐπαγομένη διὰ μάστιγος. Σημείωσαι δὲ ὅτι ἐν τῷ, ἦ γὰρ ἂν ὕστατα λωβήσαιο, λείπει θυμικῷ λόγῳ τὸ, εἰ μὴ οὐτι*δανοῖσιν ἄνασσες, ἵνα λέγῃ ὅτι τὰ ὕστατα ὕβρισας ἂν ἐμὲ τὸν τηλικοῦτον, εἰ μὴ οὐτιδανοὶ ἦσαν οἱ Ἀχαιοὶ καὶ ἀφιλότιμοι οἱ παρὰ σοῦ
69 βασιλευόμενοι. (Vers. 234.) Ὅτι θυμῷ ἐλαυνόμενος ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ εἰς ὅρκον συνελάσας ἑαυτὸν οὐ Δία ἢ τοιοῦτόν τι ἐπόμνυται, ἀλλ᾽, ὥς περ κατὰ τὸν παλαιὸν λόγον τὸ παρατυχὸν ὄργανον, ὅπλον ἐστὶν ἀ*χορηγήτου θυμοῦ, οὕτω καὶ νῦν Ἀχιλλεὺς ἐκ τοῦ παρατυχόντος πράγματος τὸν ὅρκον πορίζεται διὰ τὸν τοῦτο ἀπαιτοῦντα θυμὸν καὶ ὀμνύει εἰς τὸ ἀνὰ χεῖρα σκῆπτρον καὶ τούτου τὴν αἰτίαν ἐπάγει αὐτὸς, διχόθεν εὔλογον εἶναι τὸ πρᾶγμα τιθείς. εἴτε γὰρ ἁπλῶς ξύλον θετέον τὸ σκῆπτρον τοῦτο τὸ ἀνὰ χεῖρας, καλόν ἐστιν εἰς ὅρκον, συμβολικώτερόν τε καὶ ἀφελέστερον. ὡς γὰρ αὐτὸ οἷα ξύλον τὴν τομὴν ἐν ὄρεσσι λελοιπὸς οὔ ποτε τοῦ λοιποῦ φύλλα καὶ ὄζους φύσει οὐδ᾽ ἀναθηλάσει· περιέλεψε γὰρ αὐτὸ ὁ χαλκὸς φύλλα τε καὶ φλοιόν· οὕτως οὐδὲ ἡμεῖς ἅπαξ ἐνταῦθα ἐν τῇ ἀγορᾷ τομὴν λελοιπότες καὶ ἀλλή*λων ὥς περ ἀποτμαγέντες τῇ διαστατικῇ ἔριδι τὸ τῆς φιλίας ἐνδειξόμεθα θάλος ἐσύστερον καὶ συμβη- 92
σόμεθα. καὶ οὕτω μὲν εὔθετον εἰς ὅρκον ὡς ξύλον ἁπλῶς θεωρούμενον τὸ σκῆπτρον τόδε. εἰ δὲ καὶ οὐχ᾽ ὡς ἁπλῶς ξύλον, ἀλλ᾽ ὡς θεῖόν τι καὶ τίμιον καὶ, ὡς προείρηται, βασιλείας ὑπουργὸν καὶ δίκης σύμβολον θεωρήσει τις αὐτό· εἰς τόδε γὰρ τὸ βασιλικὸν ὀμνύει καὶ οὐχ᾽ ἁπλῶς εἰς ἅπαν σκῆπτρον· μάλιστα ἂν εἰς ὅρκον παραληπτέον αὐτὸ, οὐ δι᾽ ἑαυτὸ, ἀλλὰ διότι μιν ἐν παλάμαις φορέουσι δικασπόλοι, οἵ θέμιστας πρὸς Διὸς φυλάσσουσι. διὸ εἰς τόδε τὸ σκῆπτρον ὀμνύων ὡς εἰς αὐτὴν τὴν Διὸς ἀρχὴν ἢ εἰς τὴν δίκην ἢ εἰς τὴν θέμιν φησί· ναὶ μὰ τόδε σκῆπτρον καὶ τὰ ἑξῆς· καὶ ἐπάγει ἐν τῷ τέλει ὅτι ὅδε μέγας ἔσσεται ὅρκος. πῶς δὲ μέγας; διὰ τὰ ῥηθέντα. ἔστι δὲ τὸ πᾶν τοῦ ὅρκου τοιοῦ*τόν τι· μὰ τόδε σκῆπτρον, ὄντως Ἀχιλλῆος ποθὴ ἵξεται υἷας Ἀχαιῶν σύμπαντας, ὅτε πολλοὶ ὑπὸ Ἕκτορος ἀνδροφόνοιο θνήσκοντες πίπτουσιν. εἰ δέ τῳ μὴ ἀρέσκει ὁ εἰς τὸ σκῆπτρον ὅρκος διὰ τὸ ἀφελές τε καὶ εὐτελὲς, ἐνθυμείσθω τὸ, ἴστω σίδηρος ὅρκιόν τέ μοι ξίφος· ἔτι δὲ καὶ τοὺς ὀμνύοντας τὴν πλάτανον ἢ τὸν χῆνα ἢ τὰ τοιαῦτα. πολλῷ γὰρ δή που τοῦτο ἐκείνων σεμνότερον, εἰ καὶ ἐν καιρῷ θυμοῦ σχεδιά-

ζεται. θεὸν γὰρ ὀκνεῖ, φασὶν, ἐπομόσασθαι, δεδιὼς τὸ τοῦ ὅρκου δυσέκβατον. Ἰστέον δὲ ὅτι, δύο τούτων ὄντων ἐπιῤῥημάτων ὁρκωμοτικῶν, τοῦ μὰ καὶ τοῦ νὴ, ἀπωμοτικὸν μὲν ἤτοι ἀποφατικόν ἐστι τὸ μά· οἷον, μὰ τὴν δίκην οὐ ποιήσω τό· κατωμοτικὸν δὲ τὸ νή· οἷον, νὴ τοὺς λόγους ποιήσω τό. ὁ μέντοι ποιητὴς ἐνταῦθα καὶ κατωμοτικὸν ἔχων ὅρκον καὶ ἀπωμοτικὸν, τὴν δὲ τοῦ νῆ χρῆσιν μὴ ἔχων τότε ἐγνωσμένην, τῷ ναὶ ἀντ' αὐτοῦ ἐχρήσατο ἐπιῤῥήματι καὶ δίδωσιν ἀ*φορμὴν ἡμῖν ὑπονοεῖν, ὡς ἐντεῦθεν ὕστερον τὸ νὴ ἐπίῤῥημα γέγονεν, εἰπών· ναὶ μὰ τόδε σκῆπτρον, καὶ ἐμφήνας ὅτι καὶ καταφατικῶς ὀμόσει καὶ κατὰ ἀπόφασιν ἤγουν κατωμοτικῶς καὶ ἀπωμοτικῶς· διὰ μὲν τὸ ναὶ κατωμοτικῶς, ἀπωμοτικῶς δὲ διὰ τὸ μά. καὶ ἔστιν ὅρκος ἐνταῦθα ἐν καταφάσει μὲν τὸ, ὄντως Ἀχιλλῆος ποθὴ ἵξεται Ἀχαιούς· ἐν δὲ ἀποφάσει τὸ, σὺ δὲ οὐ δυνήσεαι, ἀχνύμενός περ, χραισμεῖν. Ἰστέον δὲ ὅτι παρὰ τοῖς Δωριεῦσιν εὕρηται ἐξ ὀρθοῦ ὁρκωμοτικὸν ἐπίῤῥημα τὸ ναὶ, οἷον, ναὶ τὼ σιὼ, ἤγουν νὴ τοὺς θεούς. καὶ τάχα ἐκ τούτου μάλιστα τὸ νὴ ὁρκωμοτικὸν ἐπίῤῥημα γέγονε. τὸ μέντοι Ὁμηρικὸν τοῦτο ναὶ βεβαιωτικόν ἐστιν ἐπίῤῥημα. Σκῆπτρον δὲ νῦν μὲν βασιλικὸν ἄλλως τε σεμνὸν καὶ χρυσείοις δὲ ἥλοις πεπαρμένον. ἐν δὲ Ὀδυσσείᾳ, ὡς καὶ προεῤῥέθη, καὶ πτωχικὸν σκῆπτρον εὕρηται, ἤτοι βάκτρον καὶ ῥάβδος, ὅ περ οὐκ ἂν γένοιτό τινι ὅρκος διὰ τὴν εὐ*τέλειαν. εἰ γὰρ καὶ ἐκεῖνο τομὴν ἐν ὄρεσι λέλοιπε, περιφραστικῶς ἀντὶ τοῦ, ἐξετμήθη τοῦ ὄρους, ἔτι δὲ καὶ ἐξελεπίσθη, ἀλλ' οὐ δικασπόλοι φέρουσιν αὐτό. διὸ οὐδὲ μέγα ἐκεῖνο εἰς ὅρκον. τοῦτο μέντοι μέγα τὸ παρὰ τῷ Ἀχιλλεῖ διὰ τὴν δίκην καὶ τὴν τοῦ Διὸς θέμιν, ὧν ἐστι σύμβολον. διὸ καὶ δὶς ἐπεσημήνατο τὸ αὐτοῦ μεγαλεῖον ὁ ποιητὴς πρό τε τοῦ ὅρκου εἰπών· μέγαν ὅρκον ὀμοῦμαι· καὶ μετὰ τὸν ὅρκον· ὃ δέ τοι μέγας ἔσσεται ὅρκος, τοῖς τε νῦν δηλαδὴ καὶ τοῖς μετὰ ταῦτα μανθάνουσιν. (Vers. 239.) Ἐνταῦθα δὲ ὅρα καὶ ὅτι τὸ, ὃ δέ τοι μέγας ἔσσεται ὅρκος, εἶχε μὲν καὶ ἄλλως εἰπεῖν, τὸ δέ τοι μέγας ἔσσεται ὅρκος. ἤγουν τὸ βασιλικὸν σκῆπτρον· ὅμως δὲ ὁ ποιητὴς καινότερον σχηματίζει, ἀποδεδωκὼς πρὸς τὸ, ὅρκος, ὁποῖά τινα ποιήσει καὶ ἀλλαχοῦ. ἔστι δὲ τὸ σχῆμα ὅμοιον ὡς καὶ εἴ τις εἴποι, ὅτι τάδε καὶ τάδε γίνονται· ὃ δέ τοι τρόπος οἰκονομίας βασιλικῆς, ἢ τὸ καὶ τὸ γενήσεται, ὅς περ δὴ νόμος προνοίας *θεοῦ, καὶ ὅσα τοιαῦτα. (Vers. 238.) Δικασπόλοι δὲ λέγονται οἱ περὶ δίκας πολοῦντες, ὡς οἰωνοπόλοι καὶ ὀνειροπόλοι οἱ περὶ οἰωνοὺς καὶ ὀνείρους. Δίκη δὲ καὶ θέμις ταυτόν ἐστι. διὸ καὶ ὁ ποιητὴς ἑφερμηνεύων φησί· δικασπόλοι, οἵ θέμιστας πρὸς Διὸς φυλάσσουσι. θεσμοφύλακες οὖν οἱ δικασπόλοι. ἄμφω δὲ ταῦτα ἦσαν οἱ βασιλεῖς, οἷς καὶ τὸ σκῆπτρον σύμβολον ἦν δίκης, ὥς περ ἀνδρίας τὸ δόρυ. Σκοπητέον δὲ ὡς τὸ μὲν δικασπόλος καὶ τὰ κατ' αὐτὸ παροξύνεται· ἀμφίπολος δὲ καὶ πρόπολος τὰ μετὰ προθέσεων προπαροξύνονται. Τὸ δὲ θέμιστας Δωρικόν. ὡς γὰρ χάρις χάριδος χάρι-
93 τος, οὕτω θέμις θέμιδος καὶ θέμιτος, *ἐξ οὗ τὸ θεμιτὸν καὶ ἀθέμιτον, πλεονασμῷ δὲ τοῦ σ̄ θέμιστος, ὅθεν καὶ Θεμίστιος κύριον καὶ ἀθεμίστια ἐν Ὀδυσσείᾳ τὰ ἄδικα. ὅτι δὲ ἡ παρ' Ὁμήρῳ διὰ τοῦ στ̄ κλινομένη Θέμις μυθικὴν θεὰν δηλοῖ, ἀλλαχοῦ φανήσεται. (Vers. 234.) Φύλλα δὲ διὰ δύο λλ̄ εὐλόγως. δοκοῦσι γὰρ οὕτω λέγεσθαι διὰ τὸ ἐν τῷ φυσᾶσθαι λαλαγεῖν, ἢ πρὸς διαστολὴν τοῦ φύλου, ὃ δηλοῖ τὴν φυλήν. (Vers. 235.) Τομὴν δὲ λέγει τὸ ἐν τῷ ὄρει λελειμμένον σύῤῥιζον, οὗ τὸ σκῆπτρον ἀποτέτμηται. (Vers. 236.) Τὸ δὲ, οὐκ ἀναθηλήσει· περὶ γάρ ῥά ἑ χαλκὸς ἔλεψε φύλλα τε καὶ φλοιὸν, πάνυ παρατετηρημένως εἴρηται. ἰτέα γὰρ καὶ ἄλλα τῶν φυτῶν, εἰ καὶ τομὴν ἐν ὄρεσι λέλοιπεν, ἀλλὰ καὶ οὕτω προΐενταί τι θάλους, κείμενα ἢ φυτευόμενα· ἐκλεπισθέντα δὲ οὐκέτι ἀναθηλήσουσιν οὐδ' αὐτά. Χαλκὸν δὲ τὸν σίδηρον λέγει διὰ τὴν πάλαι ποτὲ χρῆσιν τοῦ χαλκοῦ, ὁπηνί*κα εἰς σιδήρου χρείαν ἐβάπτετο, ὅτε καὶ χαλκῷ κατὰ τὸν Ἡσίοδον εἰργάζοντο ἄνθρωποι, μέλας δ' οὐκ ἔσκε σίδηρος. Τὸ δὲ ἑ δηλοῖ μὲν αὐτὸ ἤγουν τὸ σκῆπτρον· ἐγκλίνεται δὲ καὶ ἀντωνυμία ἔστι τριγενὴς, ὥς περ καὶ τὸ νῖν καὶ τὸ μίν. Ἔστι δέ πως ἀκατάλληλον ἐνταῦθα κατὰ σύνταξιν ὑγιῆ τὸ, περὶ γάρ ῥά ἑ χαλκὸς ἔλεψε φύλλα τε καὶ φλοιόν. οὐ γὰρ πάνυ εὐοδοῦται εἰς σύνταξιν ὁ εἰπὼν, ὅτι περιέλεψεν ὁ χαλκὸς αὐτὸ φύλλα τε καὶ φλοιόν. ἀλλὰ κατὰ γενικὴν εἰπεῖν ἔδει παρὰ τοῦ σκήπτρου, ὅτι ὁ χαλκὸς περιελέπισεν αὐτοῦ τὰ φύλλα καὶ τὸν φλοιόν. ἔχει δὲ ἡ καινότης τῆς τοιαύτης συντάξεως θεραπείας τρεῖς· μίαν μὲν τὴν ἀντίπτωσιν, ὡς τοῦ ἑ ἀντὶ πτώσεως ἄλλης κειμένου ἤγουν ἀντὶ γενικῆς, ἤ τίς ἐστι τὸ αὐτοῦ· ἑτέραν δὲ ἔχει θεραπείαν πρὸς λῆψιν προθέσεως ἔξωθεν, ἵνα λέγῃ, ὅτι περιέλεψεν αὐτὸ ὁ χαλκὸς κατὰ τὰ φύλλα καὶ τὸν φλοιόν· τρίτην δὲ καὶ τελευταίαν *θεραπείαν ἡ τοιαύτη σύνταξις ἔχει τὴν στιγμὴν καὶ τὴν ἐκ τοῦ ἐπιφερομένου

σαφήνειαν. ἡ γὰρ στιγμὴ ἀναπαύουσα τὸ ἑ ἐπάγει ὕστερον τὸ φύλλα τε καὶ φλοιὸν, ἵνα λέγῃ ὅτι περιέλειψεν αὐτὸ ὁ χαλκός. ποῖον αὐτό; τὰ φύλλα δηλαδὴ καὶ τὸν φλοιόν. καὶ ἔστι τὸ μὲν ἑ ἤγουν αὐτὸ ὁλότης τοῦ ξύλου, τὸ δὲ, φύλλα καὶ φλοιὸν, δήλωσις μέρους τοῦ ἐκπίπτοντος ἐν τῷ λεπίζεσθαι. τοιαῦτα δὲ καὶ ἄλλα μυρία παρὰ τῷ ποιητῇ ἔχοντα τὴν ὁλότητα κατὰ αἰτιατικὴν πτῶσιν, εἶτα ἑρμηνείαν αὐτῆς ἐκ τῶν μερῶν ὁμοιόπτωτον, ὡς ἐκθεραπεύεσθαι ὁμοίως τριχῶς καὶ αὐτά· οἷον, ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων; ἢ γὰρ τὸ σὲ ἀντὶ πτώσεως ἑτέρας ἐλήφθη· σοῦ γὰρ ὤφειλεν εἰπεῖν· καὶ ἔστι τοῦτο ἀντίπτωσις· ἢ πρόθεσιν προσληπτέον ἔξωθεν, οἷον· ποῖόν σε ἔπος ἐξέφυγε κατὰ τὸ ἕρκος τῶν ὀδόντων; τοῦτο δὲ μάλιστα ἐκδηλότατον ἀπὸ τοῦ ἐντελῶς ἐν Ὀδυσσείᾳ ῥηθέντος· εὖτ᾽ ἄν μιν *κάματος κατὰ γυῖα λάβῃσιν, ὅ περ εἰ δίχα προθέσεως ἐῤῥέθη, εὖτ᾽ ἄν μιν κάματος γυῖα λάβῃσιν, ὅμοιον ἦν τῇ ἐνταῦθα καινοπρεπείᾳ τοῦ σχήματος, ἤγουν, ὡς εἴρηται, νοητέον ὅτι ἔφυγε κατὰ τοὺς ὀδόντας· ἢ στικτέον εἰς τὸ ἔφυγε καὶ τὸ μὲν σὲ νοητέον δηλοῦν τὸν ὅλον ἄνθρωπον, τὸ δὲ ἕρκος ὀδόντων ἐπηνέχθαι εἰς δήλωσιν τοῦ μέρους, ὅθεν ὁ λόγος φυγὰς ἐδραπέτευσεν, ὅ πέρ εἰσι τὰ χείλη, αἱ θύραι τοῦ στόματος. τοιοῦτον καὶ τὸ, τί δέ σε φρένας ἵκετο πένθος; ἢ γὰρ τὸ σὲ ἀντὶ τοῦ σοῦ εἴληπται· ἢ τί δέ σε κατὰ τὰς φρένας ἵκετο πένθος; ἢ τί ποτέ σε πένθος ἵκετο; τὰς σὰς φρένας δηλαδή. ὅμοιον καὶ τὸ, ἐπεί μιν ἄχος κραδίην καὶ θυμὸν ἵκανεν, ἤγουν ἐπειδὴ αὐτοῦ τὴν καρδίαν λύπη κατέλαβεν· ἢ αὐτὸν κατὰ τὴν καρδίαν λύπη κατέλαβεν· ἢ αὐτὸν λύπη κατέλαβεν ἤγουν τὴν καρδίαν αὐτοῦ. τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ, Ἕκτορα δ᾽ αἰνὸν ἄχος πύκασε φρένας· καὶ τὸ, ἄδος τέ μιν ἵκετο θυμόν· καὶ *κρατερόν ῥά ἑ πένθος ὀφθαλμοὺς κάλυψε· καὶ τοὺς δ᾽ ἄρα πάντας ὑπὸ τρόμος ἔλλαβε γυῖα· καὶ Τρῶας δ᾽ ἄχος ἔλλαβε θυμὸν, καὶ ἄλλα μυρία. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ ὅτε που εἴπῃ ὁ ποιητὴς, πρύμνῃ ἐνὶ νηὶ, τοιαύτην ἔχειν τινὰ μέθοδον καὶ τοῦτο τὸ σχῆμα τῶν δύο δοτικῶν· ὅλον μὲν γὰρ ἡ ναῦς, μέρος δὲ ἡ πρύμνα. λέγει οὖν ὅτι ἐν τῇ νηὶ, ἤγουν ἐν μέρει αὐτῆς τῇ πρύμνῃ, ἢ κατὰ ἀντίπτωσιν ἐν τῇ πρύμνῃ τῆς νηός. ὅμοιον καὶ τὸ, ἀλλ᾽ οὐκ Ἀτρείδῃ ἥνδανε θυμῷ. ὅλον μὲν γάρ τοι ὁ Ἀτρείδης, μέρος δὲ ὁ θυμός· ἢ τοίνυν τῷ Ἀτρείδῃ οὐκ ἤρεσκεν ἐν τῷ θυμῷ, ἢ ἀντιπτωτικῶς τῷ τοῦ Ἀτρείδου θυμῷ. (Vers. 237.) Ὁ δὲ φλοιὸς γίνεται μὲν *ἐκ τοῦ φλέω, ὀξύνεται δὲ ὡς τὸ κολοιός· ἀποβαλὼν δὲ τὸ ῑ βαρύνεται ὡς τὸ χνόος, ῥόος· 94
ἔκτοτε δὲ καὶ συναιρεθὲν γίνεται φλοῦς. ὥς περ δὲ τὸ φλοιὸς ἐκπεσὸν τοῦ ῑ βαρύνεται, οὕτω καὶ ἐπὶ ἄλλων ὀνομάτων συμβαίνει. ἐκ τοῦ χροιὰ γὰρ ἡ χρόα γίνεται καὶ ἐκ τοῦ ῥοιὰ ῥόα καὶ ἐκ τοῦ δειρὴ ὁ τράχηλος δέρη. (Vers. 238.) Ὅτι τὸ, ἐν παλάμαις φορέουσι, *τὸ σκῆπτρον δηλαδὴ οἱ δικάσπολοι,
71 ἀντὶ τοῦ φέρουσι κεῖται, καὶ ἔστι πάνυ συνήθης ἡ λέξις τοῖς ποιηταῖς. *(Vers. 240.) Ὅτι πολλάκις 21
ὁ ποιητὴς ἐν βραχεῖ προεκτίθεται τὰ ἐσύστερον ὑπ᾽ αὐτοῦ εἰς πλάτος λεχθησόμενα, ψυχαγωγῶν οὕτω τοὺς ἀκροατὰς γλιχομένους ἐκεῖνα προμαθεῖν. καὶ καλεῖται τὸ τοιοῦτον σχῆμα προαναφώνησις. οὕτω γοῦν καὶ ἐνταῦθα προαναφωνεῖ λέγων· ἔσται ποτὲ ποθὴ τοῖς Ἕλλησι τοῦ Ἀχιλλέως, εὖτ᾽ ἂν πολλοὶ ὑφ᾽ Ἕκτορος ἀνδροφόνου πίπτωσι θνήσκοντες. σὺ δὲ ὁ Ἀγαμέμνων οὐ δυνήσῃ χραισμεῖν, ἀλλ᾽ ἔνδοθι θυμὸν ἀμύξεις χωόμενος. ὁμοίως δὲ προαναφώνησις ἦν καὶ ὃ εἶπεν ἡ Ἀθηνᾶ πρὸς Ἀχιλλέα τὸ, καί ποτέ σοι τρὶς τόσσα δῶρα παρέσσεται, παραμυθουμένη τὸν ἀκροατὴν ὑβριοπαθοῦντα ἐπὶ τῷ Ἀχιλλεῖ. ποθὴ δέ ἐστιν ὁ πόθος, καὶ ἀπ᾽ αὐτοῦ παρήχθη ὡς χόλος χολή. ὀξύνεται δὲ τὸ ποθὴ κανόνι τοιούτῳ· τὰ εἰς ος δισύλλαβα τῷ ο παραληγόμενα βαρύτονα ἀπαρασχη*μάτιστα οὐδετέροις, ἐὰν ποιῶσι θηλυκὸν, ὀξύτονον αὐτὸ ποιοῦσι· στρόφος στροφὴ, νόμος νομὴ, ῥόος ῥοὴ, πλόκος πλοκή. οὕτω καὶ ποθή. σεσημείωται τὸ κόρη ἐκ τοῦ κόρος ὁ νέος. ἐντάσσεται δὲ τῷ τοιούτῳ κανόνι καὶ ἡ βιοτὴ ἐκ τοῦ βίοτος, εἰ καὶ τρισυλλαβεῖ. (Vers. 243.) Ἀμύσσειν δὲ κυρίως τὸ ξέειν, ὡς καὶ αἷμα ῥυΐσκεσθαι, οἱονεὶ αἱμύσσειν μετὰ δασείας καὶ ἀποβολῇ τοῦ ῑ ἀμύσσειν μετὰ ψιλῆς. ἀμύσσειν γοῦν τις λέγεται παρειὰν, ἐξ οὗ καὶ ἀμυχαὶ σαρκῶν καὶ ἀμυχαὶ ξεσμάτων τῶν ὁπουδήποτε, οἷον καὶ ἐν βιβλίοις ἢ ξύλοις. τὸ δὲ τὴν ψυχὴν ἀμύσσειν μεταφορικόν ἐστιν ἀπὸ σώματος. (Vers. 244.) Χωόμενος δὲ ἐνταῦθα οὐκ ἐπὶ ὀργῆς, ἀλλὰ ὁ συγκεχυμένος τὴν ψυχὴν τῇ λύπῃ, ὅ πέρ ἀχνύμενος ἔφη ἀνωτέρω. Ἰστέον δὲ ὡς ἡ ῥηθεῖσα προαναφώνησις ἔπεισε τὸν ἥρωα εἶξαι τοῖς κήρυξι. τί γὰρ ἔδει θυμομαχεῖν αὐτὸν, οὗ μικρὸν ὅσον σύμπαντες υἷες Ἀχαιῶν δεήσονται, ὡς μόνου δυναμένου *χραισμεῖν, ὅ ἐστι βοηθεῖν, χρησιμεύειν; ὅθεν καὶ γίνεται τὸ τοιοῦτον ῥῆμα. χρησιμῶ γὰρ καὶ τροπῇ

τοῦ η εἰς ᾱ καὶ μεταθέσει τοῦ διχρόνου χραισμῶ, οὗ σημειώδης δεύτερος ἀόριστος ἔχραισμον, ὅθεν
ὑποτακτικὸν χραίσμω, οὗ τρίτον χραίσμῃ τὸ προῤῥηθέν. Τὸ δὲ εὖτ᾽ ἂν ἐπίῤῥημά ἐστι χρονικὸν, ἴσον
τῷ ὅτε. Ὅτι περιαυτολογῶν ὁ Ἀχιλλεὺς ἄριστον Ἀχαιῶν ἑαυτὸν ἀποκαλεῖ φιλοτίμως καὶ μεγαλοπρεπῶς.
εἰ δὲ φθάσας αὐτὸς ἄριστον ἐν στρατῷ εἶναι τὸν Ἀγαμέμνονα εἶπε, ζητητέον τὰ ῥηθέντα ἐκεῖ. δῆλον
δὲ ὡς οὐκ ἀεὶ ψεκτὸν τὸ περιαυτολογεῖν κατὰ τὸν παροιμιαζόμενον Ἀστυδάμαντα. ἔστι δέ ποτε καὶ
95 φιλοτίμου καὶ *μεγαλοψύχου ἤθους ὁ τοιοῦτος ἔπαινος, καθὰ δηλοῖ καὶ ὁ παρὰ Σοφοκλεῖ μαστιγο-
φόρος Αἴας καὶ ὁ Φιλοκτήτης δὲ καὶ ὁ ἐν Τραχινίαις Ἡρακλῆς καὶ ἕτεροι μυρίοι. φράζει δὲ ὁ Ἀχιλ-
λεὺς οὕτω· πείσεται τάδε ὁ βασιλεὺς, ὅτ᾽ ἄριστον Ἀχαιῶν οὐδὲν ἔτισεν. (Vers. 245.) Ὅτι δημηγο-
ρήσας ὁ Ἀχιλλεὺς ἔβαλε πρὸς τῇ γῇ τὸ σκῆπτρον, ἤγουν ἔῤῥιψε. καὶ ὅρα οἷον ὁ θυμός. ὅ περ γὰρ
ὕψωσε τῇ ὁρκωμοσίᾳ ῥίψας εἰς γῆν ἐξουδένωσεν, οὐ ψιλὸν δὲ κόσμου τὸ ῥηθὲν σκῆπτρον, ἀλλὰ χρυ-
σέοις ἥλοισι πεπαρμένον κατὰ τὸν ποιητήν· ὃ περίφρασίς ἐστι τοῦ, χρυσόηλον εἰπεῖν, πρὸς ὁμοιότητα
τοῦ ἀργυρόηλον. τὰ μέντοι κοινὰ καὶ ἰδιωτικὰ σκῆπτρα οὐκ ἂν εἴη τοιαῦτα. (Vers. 247.) Ὅτι ἐν τῷ,
Ἀτρείδης δ᾽ ἑτέρωθεν ἐμήνιε, παραχρησάμενος εἶπε τὸ μηνίειν ὁ ποιητής. οὔ πω γὰρ μηνίει ὁ βασιλεὺς,
ἀλλὰ χολοῦται, ὡς προείρηται. Ἰστέον δὲ ὡς ὁ μὲν *ποιητὴς μηνίειν οἶδε βαρυτόνως. οὕτω δὲ καὶ
ἡ κοινὴ χρῆσις. τῶν τινὲς δὲ ὕστερον Ἀττικῶν μηνιᾶν εἶπον, ὡς βοᾶν, καὶ μηνιῶντες ὡς βοῶντες.
τοιοῦτοι δέ τινες καὶ τὸ συνιέναι εἰς τὸ συνιεῖν ἐκαινοτόμησαν ἐκ τοῦ συνιῶ. Ὅτι ὁπηνίκα τὰς τῶν
πραγμάτων περιπετείας αὐξήσει πλασματικῶς ὁ ποιητὴς, καὶ ἀλύτως ἔχειν ποιήσει αὐτὰς ἢ πάνυ δυσλύ-
τως, ὥστε τὸν ἀκροατὴν ἐπαπορεῖν καὶ λέγειν, ὡς οὐκέτι λυθήσεται ἡ τοῦ πράγματος δυσχέρεια, τότε
δὴ μηχανᾶται λύσεις καὶ ἄλλας μὲν, μάλιστα δὲ ταύτας ὡς ἐπιπολὺ τὰς πέντε, ἢ πάσας ὁμοῦ ἤ τινάς·
παρουσίαν θεοῦ, ξυναλλαγὴν γερόντων ἀνδρῶν, ἀπειλὴν, πληγὴν καὶ γέλωτα. οἷον, ἐν μὲν τῇ
β΄ ῥαψῳδίᾳ, ἐπειδὴ παντὸς κινηθέντος τοῦ στρατοῦ εἰς φυγὴν καὶ ἀνάπλουν δυσχερέστατον ἦν ἐκείνους
κατασχεῖν, θεά τε οὐρανόθεν πάρεστιν ἡ Ἀθηνᾶ καὶ οἱ δύο γέροντες μεταπείθουσιν. Ὀδυσσεὺς δὲ καὶ
ἀπειλαῖς ἐπέχει καὶ πληγαῖς. *ἐπὶ δὲ πᾶσιν ὁ διὰ τὸν Θερσίτην γέλως ἀπάγει τῆς σκυθρωπότητος τοὺς
Ἀχαιοὺς καὶ ἱλαρύνων ποιεῖ γλυκύτερον ἡγεῖσθαι τοῦ νόστου τὸν πόλεμον. καὶ οὕτω μὲν ἐκεῖ. ἀλλαχοῦ
μέντοι, ἔνθα μὴ πάνυ μέγιστα τὰ τῆς ἀνάγκης, οὐ πάσαις χρᾶται λύσεσιν ἀλλὰ τισίν· ὥς περ δὴ καὶ
ἐν τούτοις τὸν τοῦ Ἀχιλλέως θυμὸν Ἀθηνᾶ τε ἔπαυσε καὶ νῦν ἡ δημηγορία τοῦ γέροντος Νέστορος. ἐν
δὲ τῷ τέλει τῆς ῥαψῳδίας ταύτης ὁ τῆς Ἥρας θυμὸς καὶ ὁ τοῦ Διὸς χόλος γέλωτι τῷ διὰ τὸν Ἥφαιστον
ἱλαρύνονται, ἡ δὲ Ἥρα καὶ ἀπειλῇ τινὶ σωφρονίζεται. τὸν μέντοι τοῦ Ἀγαμέμνονος χόλον οὔτε Νέστωρ
συμβουλεύων ἰσχύσει σβέσαι οὔτε Ἀχιλλεὺς ἀπειλούμενος, ἀλλ᾽ ἀφαιρήσεται τὴν Βρισηίδα κατὰ τὴν
ἱστορικὴν ἀλήθειαν. διὸ καὶ πάσχει κακῶς ὕστερον ὡς μηδενὶ τῶν πάντων ὑπείκων, οἷς ὑπάγονται
ἄνθρωποι. Ὅτι ὥς περ ἐν τοῖς προλαβοῦσιν ἐγενεαλόγησεν ἐπὶ συστάσει προσώπου τὸν Κάλχαντα *οἷα
πρόσωπον ἀξιόλογον καὶ πολλαχοῦ τῆς ποιήσεως παραληφθησόμενον, οὕτω καὶ νῦν εἰς τὸν Νέστορα
δαπανᾷ στίχους τινὰς ὀλίγους, ὡς ἂν ἔχοιμεν καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς μεμνῆσθαι αὐτοῦ. (Vers. 248.) Καὶ
φησὶν, ὅτι ἡδυεπὴς ἦν λιγὺς Πυλίων ἀγορητὴς, οὗ καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδή· τῷ
δ᾽ ἤδη δύο μὲν γενεαὶ, καὶ τὰ ἑξῆς. καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ δὲ δούλους τήν τε Εὐρύκλειαν καὶ τὸν Εὔμαιον 72
γενεαλογίας ἀξιοῖ διὰ τὸ πάνυ μέλλειν ἐκεῖ χρησιμεύσειν αὐτῷ τὰ τοιαῦτα πρόσωπα, ὡς καὶ ἐν τῇ Ἰλιάδι
χρησιμεύσει ὁ Νέστωρ. εἰ δὲ μὴ καὶ ἐπ᾽ Ἀχιλλέως ἢ Ἕκτορος ἢ Αἴαντος ἢ τῶν ὁμοίων τοιοῦτόν τι
πεποίηκεν Ὅμηρος, φανερὸν ὅτι διὰ τὸ πάντη ἐπιδοξότατον τῶν προσώπων οὐκ ἐδεήθη τοιαύτης συστά-
σεως. Κάλχαντα μὲν γάρ τις ἀκούσας ἢ Εὐρύκλειαν ἢ Εὔμαιον, ἤδη δὲ καὶ Νέστορα τὸν διὰ τὸ γῆρας
ἀπόλεμον καὶ ἀνεντρεχῆ καὶ ἀνεπίδεικτον τά γε εἰς μάχην καὶ ἀδόκιμον οὐ πά*νυ ἂν εἰδέναι αὐτοὺς ἔχοι·
Ἀχιλλέα δέ τις ἀκούσας ἢ Ἕκτορα ἢ ὅσοι τοιοῦτοι ἀρκεῖται μόνῃ τῇ κλήσει αὐτόθεν εἰς συστατικὸν γνώ-
ρισμα, καὶ οὐ δέονται περιάπτου σεμνώματος, ὡς ἂν οὕτω ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀκροατῶν ἐγκαθίσωσιν.
εἰ δὲ καὶ εἰς τὸν Θερσίτην ἐλάλησέ τι τοιοῦτον ὁ ποιητὴς, ἀλλ᾽ ἐκεῖνο οὐκ ἦν προσωπικὴ σύστασις, ἀλλὰ
σκώμματα καταβλητικὰ ἐκείνου καὶ ἀφανιστικὰ τῆς περὶ αὐτοῦ μνήμης. διὸ καὶ προανεφωνήθη ὅτι
οὐκέτι λαλήσει ὁ Θερσίτης, ὥστε οὐδὲ μεμνήσεταί τις αὐτοῦ. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ ἡδυεπὴς λόγου δηλοῖ
96 ἀρετὴν καὶ τὴν αὐτῷ ἐγκεκραμένην γλυκύτητα. τοῦτο γὰρ ἐφερμηνεύων ὁ ποιητὴς *εἶπεν, ὅτι μέλιτος

*γλυκίων αὐδὴ ἔῤῥεε τῷ γέροντι. γλυκὺς μὲν οὖν καὶ ἡδὺς ταυτὰ τρόπον τινά· ὁ δὲ καὶ μέλιτος γλυκίων ἔῤῥεεν αὐδήν. εἰ δὲ ἔπεσιν ἡδὺς καὶ μελίῤῥυτος τὴν αὐδὴν ὁ γέρων, οὐκ ἂν εἴη πάντη ἀπᾷδον καὶ μελιηδέα συνθέτως εἰπεῖν αὐτόν. τὸ δὲ λιγὺς οὐ λόγου ἁπλῶς ἀλλὰ φωνῆς ἐστὶ ποιότης, ὡς τὸ, λίγα κλάζοντες· ἢ κάλλιον εἰπεῖν ἀρετή. οὕτω γὰρ καὶ οἱ κήρυκες λιγαίνειν λέγονται, καὶ λιγύφθογγοι καλοῦνται, ὡς καὶ ἡ ἀηδών. λέγεται δὲ καὶ μάστιγξ λιγυρὰ καὶ ἠχὴ λιγύθροος καὶ ἄνεμοι λιγέες. ὀξυνομένου δὲ τοῦ λιγὺς ἐπὶ τοῦ ὀξέος τὸ Λίγυς κύριον καὶ τὸ ἀπ᾿ αὐτοῦ ἐθνικὸν βαρύνεται πρὸς διαστολὴν τούτου. ἰστέον δὲ καὶ ὅτι, εἰ καὶ ἰσοδυναμεῖ τὸ λιγὺς τῷ ὀξὺς, ἀλλὰ τὸ μὲν λιγὺς μόνης ἔστιν ἐπίθετον φωνῆς, τὸ δὲ ὀξὺ καὶ ἐπὶ βελῶν καὶ οἴνου καὶ ἑτέρων πολλῶν λέγε*ται. Καὶ ὅτι, ὥς περ ζητῶ καὶ ζητεύω, ὡς τὸ, ζητεύει βίοτον* (Hesiod. *ἔργ.* 400.), *οὕτω καὶ ἀγορῶ, ἐξ οὗ ἀγορήσατο καὶ ἀγορητὴς, καὶ ἀγορεύω, ἐξ οὗ τὸ, μή τι φόβον δ᾿ ἀγόρευε.* (Vers. 249.) *Γλῶσσα δὲ νῦν μὲν τὸ τῆς φωνῆς ὄργανον· δηλοῖ δέ ποτε καὶ ἀπεξενωμένην διάλεκτον, ὡς τὸ, γλῶσσ᾿ ἐμέμικτο, καὶ ὡς ὅτε εἴπωμεν, ὅτι τὸ μὲν λοιμοῖο καὶ δένδροιο καὶ ἵπποιο Θετταλῶν γλώσσης ἐστί· Συρακουσίων δὲ γλῶσσα λέγει τὸ πίσυνος· Κρητῶν δὲ γλώσσης τὸ θεράπων· αἱ δὴ γλῶσσαι, καθὰ καὶ αἱ ἀπ᾿ αὐτῶν συγκροτούμεναι διάλεκτοι, κατασκευάζονται παρὰ τοῖς παλαιοῖς μὴ ἀπὸ φύσεως εἶναι διὰ τὸ μηδὲ κοινὰ πᾶσι τυγχάνειν τοῖς ὁμοειδέσιν. ὅτι δὲ τῆς ζωικῆς γλώττης παρώνυμον ἐπὶ φιλήματός τινος τὸ καταγλώττισμα καὶ ἡ ἐν αὐλοῖς γλωσσὶς ἀναγκαία οὖσα τοῖς μελικοῖς, δῆλον ἐστί. τῆς μέντοι χωρικῆς γλώττης τῆς τὰς διαλέκτους συγκροτούσης παρώνυμον τετόλμηται παρὰ τοῖς παλαιοῖς τὸ γλωσση*ματικόν. Τὸ δὲ, ἔῤῥεεν αὐδὴ, τὴν τοῦ λόγου δηλοῖ δαψίλειαν ὡς ῥύδην καὶ ἀπαραποδίστως προϊόντος καὶ κατὰ ῥεῦμα προχεομένου καὶ ῥέοντος. ὅτι δὲ τοιοῦτος ὁ Νέστωρ, αὐτὰ δηλώσει τὰ πράγματα. εἰ δὲ τοιοῦτος αὐτὸς, πολλῷ πρότερον, κατὰ σχῆμα συλλογισμοῦ θαυμαστέος Ὅμηρος ὁ τὰ κατ᾿ αὐτὸν μιμούμενος καὶ πλάττων. Νέστορα οὖν, φασὶν, ἐπαινῶν ἑαυτὸν δοκεῖ ἐπαινεῖν, καθὰ πρὸ μικροῦ καὶ Ἀχιλλεὺς ἐποίησε φανερῶς ἄριστον ὀνομάσας ἑαυτόν. μή ποτε δὲ διὰ τοῦτο καὶ Μέλητος ποταμοῦ υἱὸν τὸν ποιητὴν ἐπλάσαντο οἱ παλαιοί· Μέλητος μὲν, κατά τινα ἐν τοῖς ἑξῆς φανησομένην παρῳδίαν ἢ καινοτέραν παρήχησιν διὰ τὴν μελιτόεσσαν ἡδυέπειαν· ποταμοῦ δὲ, διὰ τὸ πολύῤῥουν τῆς φράσεως καὶ διὰ τὸ οἷον ποταμηδὸν προβάλλειν τὰς τοῦ λόγου ῥοάς. διὸ καί τις τῶν παλαιῶν καλῶς ἠρώτησε, τίς ἀμείνων Ὁμήρου φράσαι; πρὸς ὃν ἀποτείναιτ᾿ ἄν τις *θαῤῥούντως, ὅτι οὐδείς. δύο δὲ ὄντων Ὁμηρικῶν ῥητόρων, Ὀδυσσέως τε καὶ Νέστορος, οὐ δημηγορεῖ νῦν Ὀδυσσεὺς, ὡς ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀπειληθεὶς, ἵνα μὴ δόξῃ θωπεύειν αὐτὸν, ὡς ἂν μὴ τὸ γέρας ἀφαιρεθῇ. Τὸ δὲ, οὐ ἀπὸ γλώσσης, ὡς οἷα καί τινος Μουσῶν σίμβλου, γλυκίων ῥέεν αὐδὴ, οὐ μόνον ταῖς ἐννοίαις ἡδὺν εἶναι δηλοῖ τὸν Νέστορα, ἀλλὰ καὶ τῇ φράσει κομμωτικόν. διὸ, εἰ καὶ καταφορικῶς ἔφραζέ ποτε, οὐκ ἂν ἦν ἀγλευκὴς, οἷα τὴν τραχύτητα τῆς δημηγορίας λεαίνων οὐ μόνον μεθόδοις ἀλλὰ καὶ κάλλει φράσεως. οὔκουν ὁ ποιητὴς ποτὲ μὲν γλυκὺν εἶναι ῥήτορα τὸν Νέστορά φησι, ποτὲ δὲ οὔ, ἀλλὰ ἁπλῶς τοιοῦτον, εἰσαεὶ δηλαδή. Τὸ δὲ, ἔῤῥεεν αὐδὴ, τὸ ῥῆμα ἐστὶν, ἐξ οὗ ὁ ῥήτωρ παράγεται. Ὅτι δύο ταῦτα τῷ Νέστορι προσμαρτύρεται ὁ ποιητὴς, λογιότητά τε ῥητορικὴν καὶ φρόνησιν. ὅθεν, οἶμαι, καὶ ὁ παρὰ τῷ γεωγράφῳ εἴληπται ὁρισμὸς τῆς ῥητορικῆς, λέγων ὡς ῥη*τορική ἐστι φρόνησις περὶ λόγους. καὶ ὅτε μὲν ἡδυεπῆ ἔφη ἐκεῖνον ἀνωτέρω καὶ τὰ ἑξῆς, ὡς ῥήτορα συνέστησε τὸν γέροντα. ἔστι γὰρ ὁ Νέστωρ Ὁμηρικὸς ῥήτωρ, οὗ τὰ δευτερεῖα φέρει Ὀδυσσεύς.* (Vers. 250.) *Ὅτε δὲ εἴπῃ, τῷ δ᾿ ἤδη δύο μὲν γενεαὶ μερόπων ἀνθρώπων ἐφθίατο, οἵ οἱ πρόσθεν ἅμα τράφεν, ἠδ᾿ ἐγένοντο ἐν Πύλῳ, μετὰ δὲ τριτάτοισιν ἄνασσε, σύνεσιν αὐτῷ ἐπιμαρτύρεται τὴν ἐξ ἐμπειρίας πολυχρονίου. μήτηρ γὰρ φρονήσεως ἐμπειρία. τοῦτο δὲ πλατέως ἐνταῦθα λεχθὲν ἐν Ὀδυσσείᾳ ὁ ποιητὴς ἀπεστένωσεν, οὕτω φράσας· τρὶς γὰρ δή μίν φασιν ἀνάξασθαι γένε᾿ ἀνδρῶν. ἔστι δὲ, ὅ περ ἐνταῦθα λέγει, τοιοῦτον· ὅτι κα*τὰ τὴν ἱστορίαν Ἡρακλῆς, ἔτι νεωτάτου ὄντος τοῦ* 97
Νέστορος, τὴν Πύλον πολιορκήσας, ὅτε καὶ Ποσειδῶν αὐτῷ καὶ Ἀπόλλων ἀντέστησαν κατὰ Πίνδαρον, τούς τε γέροντας ἀνεῖλε, μίαν ἐκείνην γενεὰν, καὶ δευτέραν γενεὰν τοὺς ἀκμάζοντας πρὸ τοῦ Νέστορος, ἄμφω καὶ γενομένους καὶ τραφέντας ἐν τῇ Πύλῳ. καὶ ἐκείνους μὲν ἀνεῖλεν, ἤγουν τοὺς γέροντας, ὡς
73 *λόγοις βλάψαντας· ἐκώλυσαν γὰρ τὸν τῆς Πύλου βασιλέα Νηλέα ὑποδέξασθαι καὶ καθᾶραι φόνου τὸν Ἡρακλέα· τούτους δὲ, ἤτοι τοὺς ἀκμαίους, ὡς καὶ ἔργοις λυπήσαντας· μαχόμενοι γὰρ ἀντέστη-*

σαν· τὴν δὲ τρίτην περιεποιήσατο γενεὰν τὴν τῶν παίδων ὡς ἀμεμφῆ καὶ μηδὲν αὐτὸν βλάψασαν, ἧς καὶ ἦρξεν ὕστερον ὁ Νέστωρ, τῆς τρίτης δηλαδή. ἰστέον δὲ ὅτι ὁ λόγος οὗτος ἱστορεῖ μέν τι τῶν κατὰ τὸν Νέστορα, οὐ μὴν καὶ πολυχρονιότη*τα φανερῶς προσμαρτυρεῖ αὐτῷ. ἕτεροι δὲ οὕτω φασίν· ὅτι γενεὰ κατὰ τοὺς παλαιοὺς οἱ τριάκοντα χρόνοι, μεθ᾿ οὓς τελειοῦται ἄνθρωπος, ὡς δοκεῖ καὶ Ἡσιόδῳ ἐν τῷ, μή τε τριηκόντων ἐτέων μάλ᾿ ἀπολείπων. τῷ τοίνυν Νέστορι δύο γενεαὶ ἀνθρώπων ἐφθίατο, τουτέστι παρῆλθον· ἤνασσε δὲ τῆς τρίτης γενεᾶς καὶ τῶν ἐν αὐτῇ ὄντων, τουτέστιν ὑπερέβη τὰ ἑξήκοντα ἔτη. ἔχει δὲ καὶ ὁ λόγος οὗτος πρόσκομμά τι· πρῶτα μὲν διὰ τὴν ἀοριστίαν· οὐ γὰρ φανερῶς ὥρισται, οἷον ἔτους ἦν ὁ Νέστωρ, ἀλλὰ δηλοῦται μόνον ὅτι ὑπὲρ τὰ ἑξήκοντα ἦν ἔτη· εἶτα καὶ διότι τὸ, οἵ οἱ πρόσθεν ἅμα τράφεν ἠδ᾿ ἐγένοντο ἐν Πύλῳ, οὐκ εὐκόλως πρὸς τὴν τοιαύτην ἔννοιαν συμβιβάζεται. λέγεται οὖν τις καὶ τρίτη ἔννοια τοιαύτη· ὅτι δύο γένη ἀνθρώπων ὅλα παρῆλθον, αὐτὸς δὲ ἄρτι τῶν τρίτων ἤνασσεν, οἷον ἐβασίλευσεν ἔτι παντελῶς νεάζων ἀκμαίων καὶ ἤδη τελείων στρατιωτῶν. ἀπέκαμον ἐκεῖ*νοι καὶ τῷ χρόνῳ ἔφθιντο καὶ παρεθέντες γεγόνασιν ἀπόμαχοι. καὶ ἰδοὺ ἔφθιτο τῷ Νέστορι μία γενεά. ἦρξεν αὖθις ἑτέρων ὁ Νέστωρ τῇ ἀκμῇ τεθηλότων. ἀπερύη δὲ τῷ χρόνῳ καὶ αὐτοῖς τὸ νεοτήσιον ἄνθος καὶ ἀπέσβη τὸ πρὸς τὰ ἔργα θερμόν. καὶ ἰδοὺ δευτέρα γενεὰ οὗτοι, οἳ ἐπίσης τοῖς πρὸ αὐτῶν ὑπὸ αὐτῷ, ἤτοι τῷ Νέστορι, ὄντες ἅμα τράφεν καὶ ἐγένοντο. φθαρέντων δὲ καὶ αὐτῶν, ὁ Νέστωρ ἔτι ἐξήρκεσε. νῦν δέ γε τρίτης ἀνάσσει γενεᾶς, ἀκμαίας δηλαδὴ καὶ ἀντιπάλου τοῖς Τρωσίν· ὡς εἴ γε μὴ τοιαύτης ἄρχει τρίτης γενεᾶς, ἀλλ᾿ ἐκείνης τῆς παιδικῆς τῆς περισωθείσης ἐν τῇ τῆς Πύλου ἁλώσει. ἢ καὶ ἄλλως· ἀνδρῶν τῶν ὑπὲρ τὰ ἑξήκοντα ἔτη πεμπέλων ἄρχει καὶ ὁμοίων ἑαυτῷ, ἐξ ὧν οὐδεμία τοῖς Ἀχαιοῖς εἰς μάχην ἐστὶ λυσιτέλεια, ὥστε μᾶλλον οὕτω λέγοιτ᾿ ἂν τρίτης ἄρχειν ὁ Νέστωρ γενεᾶς· ὧν αἱ μὲν δύο πρόσθεν γεγονυῖαι οὐκέτι εἰσί· τῆς δὲ τρίτης ἄρτι ἄρχει αὐτὸς, ἐξαρκέσας καὶ εἰς *γενεὰν τρίτην. ὅτι δὲ τὸ γενεὰ πολυσήμαντόν ἐστι, δηλοῦσιν οἱ παλαιοί. ἰστέον δὲ ὅτι τὴν ῥηθεῖσαν τριακονταετῆ γενεὰν Ἡρόδοτος βραχύ τι παρεκτείνων φησὶν, ὡς γενεαὶ τρεῖς ἀνδρῶν ἑκατὸν ἔτεα εἰσί. (Vers. 250.) Μέροπες δὲ οἱ ἄνθρωποι παρὰ τὸ φύσει μεμερισμένην ἔχειν τὴν ὄπα εἴς τε λέξεις καὶ εἰς συλλαβὰς καὶ εἰς στοιχεῖα, ὃ μηδεμία τις ἄλλη ἔχει φωνὴ παρὰ τὴν τῶν ἀνθρώπων αὐδήν. αἱ γὰρ ἄλλαι οὔτε ὄπες λέγονται, ὥς περ οὐδὲ αὐδὴ, καὶ οὐδὲ ἐπιμερίζονται. οἱ μέντοι τῆς ἡμετέρας θείας αὐλῆς μέροπας τοὺς ἀνθρώπους ἐπικληθῆναι φασὶν ἀπὸ τοῦ μερισμοῦ ἤτοι διαμερισμοῦ τῆς ὀπὸς, ὃν ἔπαθον μετὰ τὸν τῆς Χαλάνης πύργον διαμερισθέντες ἁπανταχοῦ τῆς γῆς. δῆλον δὲ ὅτι καὶ ὄρνιθές τινες λέγονται μέροπες, ὧν τάχα πρὸς διαστολὴν ἐνταῦθα πρόσκειται τὸ ἀνθρώπων. φησὶ γάρ· δύο γενεαὶ μερόπων ἀνθρώπων. εὕρηνται δὲ καὶ οἱ Κῷοι, τουτέστιν οἱ τῆς Κῶ τῆς νήσου ἔποικοι, Μέροπες *ἰδίως καλούμενοι ὀνόματι ἐθνικῷ καὶ ἡ νῆσος αὐτῶν Κῶς Μεροπηίς. εὑρεθήσεται δέ που καὶ κύριον ὄνομα ὁ Μέροψ ἐν τοῖς ἑξῆς. ἰστέον δὲ ὅτι τὸ μὲν μερόπων ἀνθρώπων ἐντελῶς πέφρασται, καθὰ καὶ τὸ βροτοὶ ἄνδρες. ὁ δὲ ἄλλως τοὺς ἀνθρώπους φράσας καταμόνας βροτοὺς ἢ μέροπας ἐλλείπει. (Vers. 251.) Τὸ δὲ ἐφθίατο Ἰωνικόν ἐστιν, ὡς ἀλλαχοῦ σαφῶς ῥηθήσεται. Τὸ δὲ ἐτράφησαν καὶ ἐγένοντο σχῆμα ἐστὶ κατὰ μέν τινας ὑστερολογία, κατὰ δὲ ἄλλους πρωθύστερον· ἐπεὶ τὸ πρῶτον ὕστερον τίθεται καὶ τὸ ὕστερον πρῶτον. τὸ γὰρ ἐγένοντο πρῶτον τοῦ ἐτράφησαν· ὕστερον γάρ τις τρέφεται, γεννηθῆναι φθάσας. πολλὰ δὲ
98*καὶ ἄλλα τοιαῦτα παρὰ τῷ ποιητῇ, οἷον τὸ, ἀνδρῶν ἀγορὰς ἠμὲν λύει ἠδὲ καθίζει. πρῶτον γὰρ τὸ καθίζειν ἀγορὰν τοῦ λύειν· καὶ τὸ, εἰσῆλθε καὶ ὑπέρβη λάϊνον οὐδόν. πρῶτον γὰρ ὑπερβαίνει τις οὐδὸν, εἶτα εἰσέρχεται. τοιοῦτον καὶ τὸ, ἀνέβη μέγαν οὐρανὸν Οὔλυμπόν τε, ὡς φανήσεται ἐν τοῖς ἑξῆς. ὅμοιον καὶ τὸ, τοὺς μὲν ἀναστήσειεν, ὁ δ᾿ Ἀτρείδην ἐξεναρίζοι, ὡς καὶ πρὸ ὀλίγου ἐῤῥέθη. (Vers. 252.) Τὴν δὲ Πύλον παρὰ μὲν Ὁμήρῳ οὐκ ἔστιν ἀναντιῤῥήτως εὑρεῖν λεγομένην κατὰ γένος ἀρσενικόν· ὁ μέντοι γεωγράφος καὶ ἄλλοι τὸν Πύλον φασίν. ὅτι δὲ τρεῖς Πύλοι, καὶ ὅτι οἱ μὲν τῆσδε τῆς Πύλου, οἱ δὲ ἐκείνης φασὶν ἄρχειν τὸν Νέστορα, οἱ δὲ καὶ τῶν τριῶν, γραφήσεται καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς. περὶ δὲ Πύλου διείληπται καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσσειαν. λέγει δ᾿ ἐνταῦθα τὴν Πύλον ἠγαθέην οὐ τόσον ἐκ τοῦ ἄγαν θείαν· *ἢ γὰρ ἂν ἐφύλασσε τὸ ν̄ τοῦ ἄγαν ὁμοίως τῷ ἀγάννιφος Ὄλυμπος· ὅσον ἐκ τοῦ ἀγῶ ἀγάζω, ὅθεν ἀγαστὸς, ἀφ᾿ οὗ ἀγαθός. οὕτω δὲ καὶ ἠγαθέη ἡ ἀγαστή. (Vers. 253.) Ὅτι ἐν τῷ, ἀγορήσατο καὶ μετέειπε, παρατηροῦσιν οἱ παλαιοὶ ὡς ἀγορήσασθαι μὲν ὁ ποιητὴς λέγει τὸ ἁπλῶς δημηγορῆσαι,

μετειπεῖν δὲ τὸ μετὰ ταῦτα παραινετικῶς ὑποθέσθαι τὸ ποιητέον, οἷον ἐν τοῖς πρὸ τούτων ὁ Κάλχας πρῶτα μὲν ἀγορήσατο, ἑαυτὸν ἀσφαλισάμενος καὶ ἄλλ᾽ ἄττα εἰπών· εἶτα καὶ μετέειπεν, ὅ περ ἐχρῆν γενέσθαι. οὕτω δὴ καὶ ἐνταῦθα ἀγορήσατο μὲν ὁ Νέστωρ ἀπὸ τοῦ, ὢ πόποι, ἕως τοῦ, ἀλλὰ πίθεσθε
74 καὶ ὔμμες· μετεῖπε δὲ ἐν τῷ, μή*τε σὺ ποίει τόδε, μήτε σὺ, ὦ βασιλεῦ καὶ ὦ Ἀχιλλεῦ. *(Vers. 254.) 17
Ὅτι τὸ, ὢ πόποι, σχετλιασμὸν δηλοῖ καὶ πάθος ψυχῆς ἐπὶ δεινοῖς τισὶ γινομένοις, ἐφ᾽ οἷς ἢ θρηνήσει τις ἢ ἐκθαμβηθήσεται ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον πείσεται, ὡς καὶ ἐνταῦθα ὁ Νέστωρ ἐμφαίνει ὅλην ἐλεεῖν τὴν Ἑλλάδα. ἐκ παραλλήλου δὲ καὶ τὸ ὢ καὶ τὸ πόποι δηλοῦσι τὸ αὐτὸ, ὡς ἐάν τις εἴποι, φεῦ παπαί. καὶ γὰρ καὶ τὸ φεῦ παπαὶ παράλληλα κείμενα τὴν αὐτὴν σημασίαν ἔχουσιν. ἔστι δὲ σχῆμα ἐκ παραλλήλου, ὅτε δύο λέξεις ὁμοῦ κεῖνται παράλληλοι, προφορᾷ μόνῃ διαφέρουσαι, σημαίνουσαι δὲ τὸ αὐτό· οἷον, θάνατόν τε μόρον τε· ταυτὸν γὰρ αἱ λέξεις ἄμφω δηλοῦσι· καὶ, βάσκ᾽, ἴθι, ἀντὶ τοῦ, πορεύθητι, ἄπελθε· καὶ, ποθέεσκε δ᾽ ἀϋτήν τε πόλεμόν τε· καὶ, ῥινοῦ τε βοῶν τ᾽ εὐποιητάων· ῥινὸς γὰρ ἐνταῦθα καὶ βόες ταυτὸν δηλοῦσιν. ὅμοιον καὶ τὸ πατρὸς ἐσθλοῦ κἀγαθοῦ πεφυκέναι καὶ τὸ λίαν πάνυ καὶ τὸ τυχὸν ἴσως καὶ ὅσα τοιαῦτα. ἐπίῤῥημα δέ ἐστι τὸ πόποι πρωτόθετον καὶ *ἴσως ὠνοματοπεποιημένον, ὥς περ καὶ τὸ ποποῖ καὶ τοττοῖ καὶ ὀτοττοῖ καὶ παπαὶ καὶ φεῦ καὶ ἄλλα πολλά. φασὶ δὲ οἱ παλαιοὶ ἐν τῷ ὢ πόποι ὅτι τὸ ὢ καὶ δασεῖαν εἶχε καὶ περιεσπᾶτο ὡς ἐνθουσιαστικόν τι ἐπίῤῥημα· παρὰ δὲ τοῖς ὕστερον οὐδέτερον τούτων πάσχει. οὔτε γὰρ δασεῖαν οὔτε περισπωμένην ἔχει, ἵνα μὴ συνεμπέσῃ τῷ ὦ ῥήματι, ὃ δηλοῖ τὸ πέμψω, ὅ περ μετὰ συνθέσεως ἐφῶ γίνεται καὶ ἀφῶ. τοῖς δὲ βιαζομένοις τὸν Ὅμηρον καὶ μετάγουσι πρὸς ἑτέρους ποιητὰς τὰ ἐκείνου ἀρέσκει λέγειν τὸ ὢ πόποι ἀντὶ τοῦ ὦ θεοί· ἐπειδὴ εὕρηνται ἐν τοῖς μεθ᾽ Ὅμηρον οἱ θεοὶ πόποι λεγόμενοι οἱονεὶ ἔποποι κατὰ *τοὺς παλαιοὺς, ὡς 99
τὰ πάντα διοπτεύοντες, ὁποῖον δή τι καὶ ὁ δίοπος δηλοῖ, λέξις παρ᾽ Αἰσχύλῳ ἡγεμονική. Ὅτι μέγα κακὸν ὁ ποιητὴς κρίνει, ἐφ᾽ ᾧ πενθήσουσι μὲν οἱ φίλοι, χαρήσονται δὲ οἱ ἐχθροί. καὶ δηλοῖ τοῦτο ἐν οἷς θέλων δεῖξαι φαύλην τὴν τῶν βασιλέων ἔριν φησίν· ὢ πόποι, ἦ μέγα πένθος Ἀχαιίδα γαῖαν ἱκάνει· γηθήσαι δὲ Πρίαμος ἄλλοι τε Τρῶες, ἐὰν τάδε πύθοιντο. σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ μὲν πένθος ἐκ τοῦ πάθος μετηλλάγη, καθὰ καὶ τὸ βάθος ἐκ τοῦ βένθος, οἷον ἡμένη ἐν βένθεσιν ἁλός· τὸ δὲ Ἀχαιίδα ἐντελῶς ἔχει, καθὰ καὶ τὸ Ἀχαιικός. τὸ δέ γε Ἀχαΐδα καὶ Ἀχαϊκὸν, ὥς περ καὶ τὸ Ἀχαΐα, παρὰ τοῖς ὕστερον ἀπέλευσιν ἔπαθε τοῦ ι κατὰ ἀκολουθίαν Αἰολέων, οἳ, ὡς καὶ προεδηλώθη, ἀποβάλλουσιν αὐτὸ καὶ ἐν τῷ Ἀχαιὸς, ὡς καὶ ἐν τῷ παλαιός. Τὸ δὲ ἱκάνω ἀεὶ παρὰ τῷ ποιητῇ *ἐκτείνει τὴν παραλήγουσαν. Τὸ δέ γε ἱκανώτατος ἀπὸ τοῦ ἱκάνω γενόμενον ἀμφιβόλως ἔσχεν, εἴτε διὰ τοῦ ω μεγάλου γραφήσεται, ὅ περ καὶ μάλιστα τοῖς πλείοσιν ἔδοξεν, εἴτε καὶ διὰ τοῦ ο μικροῦ. ἐξυγομάχησαν γὰρ καὶ εἰς τοῦτο τινές. Ὅρα δὲ τὸ, ἦ μέγα πένθος, τὴν ἁπλότητα τοῦ συνθέτου Μεγαπένθους, ὃς τῷ Μενελάῳ υἱὸς ἐτέχθη μετὰ τὴν Ἑλένης ἁρπαγὴν ἐξ ἑτέρας ἐν καιρῷ μεγάλου πένθους, οὐ τοῦ νῦν μέντοι λεγομένου ὑπὸ Νέστορος, ἀλλὰ τοῦ κοινοῦ. τὸ δὲ, ἦ μέγα πένθος, παραφράζων ἑτέρωθι φησίν· ἦ κε μέγ᾽ οἰμώξειε γέρων καὶ ἑξῆς. (Vers. 258.) Ὅτι τελείων ἀνθρώπων ἔπαινος τὸ, οἳ περὶ μὲν βουλῇ Δαναῶν, περὶ δ᾽ ἐστὲ μάχεσθαι. αὐξάνων δέ τις που τὸ ἐγκώμιον ἀντὶ τοῦ Δαναῶν πάντων ἐρεῖ ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον· παραφράσας δὲ αὐτὸ, εἰ βούλεται, μεταγάγῃ ἐκ τῆς ποιητικῆς στρυφνότητος εἰς τοιαύτην τινὰ σαφήνειαν· οἳ περίεστε μὲν πάντων τῇ βουλῇ, περίεστε δὲ καὶ τῇ κατὰ πόλεμον *δεξιότητι. οἰκεῖος δὲ ὁ λόγος ἐπὶ ἀνδρῶν ἀνδρείων τε καὶ συνετῶν· ἁρμόσει δέ ποτε καὶ ἐπὶ ἑνὸς διὰ παραφράσεως, οἷον, ὡς βουλῇ τε καὶ μάχῃ πάντων περίεστιν ὧν μάλιστα χρεία τοῖς ἐν πολέμῳ. διὸ καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς Ἄρην καὶ Ἀθηνᾶν ὁ ποιητὴς ἐρεῖ τῇ μάχῃ ἐνδημεῖν, ὧν Ἄρης μὲν μάχης, Ἀθηνᾶ δὲ βουλῆς ἐπιστατεῖ. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ περιεῖναι ποτὲ μὲν τὸ ὑπερέχειν δηλοῖ καὶ περιττότερον εἶναι, ὡς ὅτε τις εἴποι, ὅτι ὁ δεῖνα περίεστι τοῦ δεῖνος· ὥς περ καὶ ἐνταῦθα ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ ὁ Ἀγαμέμνων περιεῖναι λέγονται πάντων ἔν τε βουλῇ καὶ μάχῃ· ποτὲ δὲ τὸ περιεῖναι λέγεται ἐπὶ περιουσιασμοῦ τοῦ ἐν τῷ βίῳ, ὡς ὅτε τις εἴποι, ὡς πολλὰ μὲν κεκοπίακα, οὐδὲν δέ μοι περίεστιν, ἀντὶ τοῦ ἐκ περισσοῦ κεῖται, ἐξ οὗ καὶ ἡ περιουσία λαμβάνεται. δηλοῖ δὲ τὸ περιεῖναι πολλάκις καὶ τὸ ἁπλῶς ζῆν. οὕτω γὰρ περιεῖναί τις τῷ βίῳ λέγεται. Ἰστέον δὲ ὅτι διδάσκει ὁ ποιητὴς καὶ ἐνταῦθα, ὡς ψεύσεταί ποτε κατὰ και*ρὸν ὁ σπουδαῖος, καθάπερ ὁ Νέστωρ ἐνταῦθα. οὐ γὰρ ἀληθεύει λέγων ὅτι ἔν τε βουλῇ καὶ μάχῃ περίεισιν οἱ ῥηθέντες βασιλεῖς. Ἀχιλλεὺς

μὲν γὰρ πάντων τῇ μάχῃ περίεστιν, οὐ μὴν δὲ καὶ ὁ Ἀγαμέμνων. τῇ μέντοι βουλῇ ἀμφότεροι ἐλαττοῦνται τοῦ γε Νέστορος τούτου καὶ τοῦ Ὀδυσσέως. ἐψεύσατο οὖν καιρίως ὁ γέρων, κολακικώτερον ἐν δέοντι λαλῶν καὶ μαλθάσσων οὕτω τὴν τῶν ἡρώων σκληρότητα. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ἐν τῷ, περὶ δ᾽ ἐστὲ μάχεσθαι, συγκροτεῖν ὁ ποιητὴς δοκεῖ τοὺς λέγοντας τὰ ἀπαρέμφατα ῥημάτων εἶναι ὀνόματα. τὸ γὰρ μάχεσθαι δίχα ἄρθρου ληφθὲν ταυτόν ἐστι τῇ μάχῃ. λέγει γὰρ ὅτι, περίεστε βουλῇ καὶ μάχεσθαι, ἤγουν τῇ μάχῃ. καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς δὲ ὁμοίως, ὅτε εἴπῃ, προθέουσιν ὀνείδεα μυθήσασθαι, ἤγουν προτρέχουσιν αἱ ὕβρεις τοῦ εἰπεῖν ἤτοι τοῦ λόγου. (Vers. 259.) *Ὅτι γέρων πολλάκις τισὶ λόγου ἀξίοις ὁμιλήσας καὶ δι᾽ αἰδοῦς ἀγόμενος, εἶτα δύο τινὰς νεωτέρους ἀλλήλοις καταλλάττων στασιά*ζοντας εἴποι ἂν τὸ, ἀλλὰ πείθεσθε· ἄμφω δὲ νεωτέρω ἐστὸν ἐμεῖο. ἀνεπίφθονον γάρ φασι γέροντος ἀκούειν νεωτέρους, γηρᾶν προσδοκῶντας. εἰ δὲ πλείους εἶεν οἱ εἰρηνευόμενοι, ἀφελὼν τὸ ἄμφω ἐρεῖ· ἀλλὰ πίθεσθε· νεώτεροι γάρ μου ἐστέ. εἶτα ἐπισυνάψει τὰ ἐφεξῆς· ἤδη γάρ ποτ᾽ ἐγὼ καὶ ἀρείοσιν, ἠέπερ ὑμῖν, ἀνδράσιν ὡμίλησα, καὶ οὔ ποτε μ᾽ οἵ γ᾽ ἀθέριζον. οὐ γάρ πω τοίους ἴδον ἀνέρας οὐδὲ ἴδωμαι, οἷον τυχὸν τὸν δεῖνα ἢ τὸν δεῖνα. κάρτιστοι δὴ κεῖνοι ἐπιχθονίων τράφεν ἀνδρῶν. κείνοισι δ᾽ ἂν οὔ τις ἐρίζοι τῶν οἳ νῦν βροτοί εἰσιν ἐπιχθόνιοι. καὶ μὲν τοῖσιν ἐγὼ μεθομίλεον· καλέσαντο γὰρ αὐτοί· καὶ μέν μευ βου*λέων ξύνιον, πείθοντό τε μύθῳ. ἀλλὰ πίθεσθε καὶ ὔμμες· ἐπεὶ πείθεσθαι ἄμεινον.* (Vers. 273.) *Καὶ ὅρα τὸ ξύνιον γενικῇ συνταχθέν. δηλοῖ δὲ τὸ ξυνίεσαν καὶ ᾐσθάνοντο καὶ, ὡς ὁ ποιητὴς εὐθὺς ἑρμηνεύει, ἐπείθοντο μύθῳ. ἐνεστὼς δὲ τοῦ ξύνιον ἄχρηστος τὸ ξυνίω, οὐ παράγωγον τὸ ξυνίημι.* (Vers. 260.) *Τὸ δὲ ἤδη κατὰ τοὺς παλαιοὺς τοῖς τρισὶ χρόνοις συνεπιμερίζεται, τῷ παρῳχημένῳ, ὡς ἐνταῦθα ἐν τῷ, ἤδη γάρ ποτ᾽ ἐγώ· καὶ, τῷ δ᾽ ἤδη δύο γενεαὶ ἔφθιντο· τῷ ἐνεστῶτι, ὡς τὸ, ἤδη γάρ μοι εἰκοστὸν ἔτος ἐστί· καὶ τῷ μέλλοντι, εἰ καὶ δοκεῖ ὁ Λουκιανὸς εἰς τοῦτο ἀπαρέσκεσθαι, ὡς τὸ, ἤδη λοίγια ἔργα τάδ᾽ ἔσεται. εἰ δέ τινες τοῦτο ἄλλως γράφουσιν, ἢ δὴ λοίγια ἔργα ἔσται, ἀντὶ τοῦ, ὄντως δὴ, εὑρεθήσονται εἰς τοῦτο χρήσεις ἐν τοῖς ἑξῆς ἕτεραι. Τὸ δὲ, ἠέπερ ἡμῖν, κάλλιον ἢ ἠέπερ ὑμῖν. τοῦτο μὲν γὰρ πάνυ βαρὺ, ὡς μόνων τῶν δύο ἀριστέων τραχέως *καταφερόμενον· τὸ δὲ ἡμῖν πάντως λεῖον καὶ ἀνεπαχθέστερον διὰ τὸ κοινότερον. ἔστι γάρ πως τὸ ἡμῖν ὅμοιον τῷ, οἳ νῦν βροτοί ἐσμεν.* (Vers. 261.) *Τὸ δὲ ἀθερίζειν δηλοῖ μὲν τὸ ἀποῤῥιπτεῖν καὶ ἐξουθενοῦν, καὶ μετήνεκται ἀπὸ τῶν ἀθέρων· ἡ δὲ χρῆσις τοῦ ἀθέρος παρὰ τῷ Αἰλιανῷ ἐν τῷ περὶ προνοίας. ἄχρηστοι δὲ οἱ ἀθέρες εἰς καρπὸν συγκομιζόμενοι. εἰσὶ δὲ στάχυες ἀγεννεῖς, ἐφ᾽ οἷς αἱ σταχυηλόγοι πονοῦνται, οὓς οὐκ ἀξιοῖ θερίζειν ὁ γεωργός. ὅτε δὲ ὁ ποιητὴς ἐν τοῖς ἑξῆς* (Il. υ΄. 277.) *ἀνθερίκων μνησθῇ, φυτόν τί ἐστιν ὁ ἀνθέριξ, ὃς καὶ ἀνθέρικος λέγεται· οὗ ὁ τύπος κατὰ τὸ ὁ κῆρυξ καὶ ὁ κήρυκος. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐκ τοῦ ἀθερίζειν καὶ ἰχθὺς ἡ ἀθερίνα ἔοικε λέγεσθαι. ἀθερίζεται γάρ πως καὶ αὐτὴ διὰ τὸ εὐτελές. διὸ καὶ ἀτυχὲς ἰχθύδιον ἐν τοῖς τοῦ Ἀθηναίου* (Libr. VIII. 8.) *εὕρηται λεγομένη.* (Vers. 262.) *Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ἐν μὲν τῷ, οὐ γάρ πω τοίους ἄνδρας ἴδον, τὸν παρῳχημένον χρόνον λέγει· ἐν δὲ τῷ, οὐδὲ ἴδωμαι, τὸν μέλ*λοντα. τὸν δὲ ἐνεστῶτα τὸ, οὐδὲ νῦν ὁρῶ, τέως μὲν σιωπᾷ, ἵνα μὴ πάνυ λυπήσῃ τοὺς ἀκροατάς· προϊὼν δὲ σαφέστατα λέγει πως καὶ αὐτὸν ἐν τῷ, οὔ τις ἐκείνοις μαχέοιτο τῶν νῦν ἀνθρώπων. Τὸ δὲ, κείνοις οὔ τις ἂν ἐρίζοι τῶν νῦν, ἀναμφήριστον ὑπεροχὴν δηλοῖ. ὅμοιον τούτῳ καὶ τὸ, ἐκείνοις οὐδ᾽ ἂν ἔργα ἀραχνάων ἐρίσειαν. ἀνόμοιον δὲ πρὸς ταῦτα ἐν τοῖς ἑξῆς τὸ, Νέστωρ οἶος ἔριζεν. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ ἐστὸν ἤγουν ὑπάρχετον δεύτερον δυϊκὸν ὀξύνεται μὲν ἀκολούθως τῷ εἰμὶ ἐσσὶ, καὶ τοῖς ἑξῆς, ἕως τοῦ τρίτου τῶν πληθυντικῶν. ἔχει δὲ τὸ σίγμα ἐν τῇ παραληγούσῃ ποιητικῶς τε καὶ ἄλλως Ἀττικῶς ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ἐσσὶ καὶ ἐστὶ καὶ ἐσμὲν καὶ ἑξῆς. καὶ καινὸν οὐδὲν, εἴ γε καὶ τὸ ἤτην ἤγουν ὑπηρχέτην μετὰ τοῦ σίγμα ἔστιν ἐν τῷ, ἀδελφὼ ἤστην, ἤγουν ἀδελφοὶ ὑπῆρχον.* (Vers. 265.) *Ὅτι βουλομένῳ τῷ ποιητῇ μὴ μόνοις ἐμμένειν τοῖς Τρωικοῖς, ἀλλά που καὶ ἑτέραις προγενεστέραις ἱ*στορίαις παραρτύειν τὴν ποίησιν, χρησιμεύει καὶ ὁ Νέστωρ εἰς τοῦτο, χορηγὸς παλαιῶν ἱστοριῶν ἐν πολλοῖς γινόμενος. ἡ δὲ μέθοδος ὡσεπιπολὺ τῆς τῶν ἱστοριῶν παρενθέσεως τοιαύτη. ὁ γέρων οὗτος οὐκ ἔχων ἔργοις διεκφαίνεσθαι κατὰ τὸν Τρωικὸν πόλεμον διὰ τὸ βαθὺ γῆρας συνιστᾷ ἑαυτὸν ἄλλως, οἷς πάλαι ποτὲ ἠνδραγαθίσατο καὶ μέμνηται πράξεων ἑαυτοῦ, ἃς ἐν νεότητι κατειργάσατο, ὡς ἂν ὁ νῦν ἀχρεῖον αὐτὸν βλέπων εἰς πόλεμον καὶ μηδέν τι μέγα περὶ αὐτοῦ λογιζόμενος ἐπιστρέφηται τοῖς διηγήμασι καὶ τῷ καταλόγῳ τῶν ἀριστέων*

*ἐντάττῃ καὶ τὸν πάλαι ποτὲ τοιοῦτον γενόμενον. τοιοῦτος οὖν ὁ Νέστωρ ὢν πολλαχοῦ περιαυτολογεῖ καὶ κατατείνων ἑαυτοῦ ἐγκώμια καὶ ἀριστείας μέμνηται καὶ προσώπων ἀξίων λόγου, καὶ οὕτω τοῖς Τρωικοῖς παρεμπλέκει πολλὰ τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι ἱστορουμένων γενέσθαι, οἷς αὐτὸς ὁ γέρων παρεῖναι ποτέ φησιν, ὥς περ δὴ καὶ ἐνταῦθα τόν τε *Πειρίθοον καὶ τὸν Ἐξάδιον παρεισοδιάζει καὶ τὸν Καινέα καί τινα Πολύφημον ὁμώνυμον τῷ ἐν Ὀδυσσείᾳ Πολυφήμῳ Κύκλωπι καὶ ἄλλους, αὐτούς τε ἱστορῶν κρατίστους γενομένους ἐπιχθονίων ἀνδρῶν καὶ κρατίστοις μαχομένους, τοῖς Κενταύροις δηλαδή. Λαπίθαι δὲ ἦσαν οὗτοι, ὅ τε Πειρίθοος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν, γένος Θετταλικὸν εὐγενείᾳ τε καὶ ἀνδρίᾳ ἐπίσημον, οἳ τοῖς ἱπποκενταύροις, ἀγρίῳ τινὶ φύλῳ κατὰ τὸν γεωγράφον, μάχην συγκροτήσαντες κατεπολέμησαν. ἕτεροι δέ φασιν ὅτι ὁ Πειρίθους Ἀθηναῖος μὲν ἦν ἀνὴρ, Ἰξίονος υἱὸς ἐν Θετταλίᾳ βασιλεύσαντος· ἀπὸ δὲ τοῦ περιθέειν οὕτως ὠνόμασται οἱονεὶ ὁ *περιττὸς εἰς τὸ θέειν. ὁ δὲ μῦθός φησὶ τὸν Δία* 101
ὁμοιωθέντα ἵππῳ περιθέειν τὴν αὐτοῦ μητέρα πειρῶντα, κἀντεῦθεν αὐτὸν κληθῆναι Περίθοον καὶ πλεονασμῷ τοῦ ῑ Πειρίθοον. ὅτι δὲ Δῖα ἐκαλεῖτο ἡ τοῦ Πειριθόου μήτηρ, καὶ ὅτι, ὡς Πάνθοος Πάνθους, οὕτω Πειρίθοος Πειρίθους, καὶ ὅτι ἐν τῷ Περίθοος ἡμάρτηται ἡ περὶ πρόθεσις προσλαβοῦσα τὸ ῑ καὶ ποιήσασα τὸ, Πειρίθοος ἐκ πλεονασμοῦ ἀσυνήθους, καὶ ὡς οἱ Δωριεῖς τρέποντες τὴν ει̅ δίφθογγον εἰς τὸ η̅ καὶ ὥς περ πλείων πλήων καὶ μείων μήων, οὕτω καὶ τὸ διὰ διφθόγγου Πειρί-
76 *θοος διὰ τοῦ η̅ γράφοντες Πηρίθοος πταίουσι, δηλοῦσιν οἱ παλαιοὶ, λέγοντες ὡς οὐδέποτε τὴν ει̅ δίφθογγον τὴν ἔχουσαν ἐκ πλεονασμοῦ τὸ ῑ εἰς η̅ τρέπουσι. τὸ γάρ τοι ξένος ξεῖνος οὐ γράφουσι ξῆνος διὰ τοῦ η̅. καὶ οὕτω μὲν ταῦτα.* (Vers. 264.) *Τὸν δὲ Καινέα λόγος κάλλος τε περιττὸν *ἔχειν καὶ ἀνδρεῖον εἶναι καὶ ἄτρωτον διαμεῖναι μέχρι πέρατος τοῦ ζῆν, καθὰ καὶ ὁ Τελαμώνιος Αἴας παρ᾽ Ὁμήρῳ φαίνεται. ὁ δὲ μῦθος φύσει ἄτρωτον αὐτὸν εἶναι φησὶ, πλάττων καὶ ὅτι παρθένος εὐπρεπής ποτε γεγόνοι, καὶ Ποσειδῶνος αὐτῇ μιγέντος, αἰτησαμένη ἀνὴρ γενέσθαι καὶ ἄτρωτος μεῖναι, ὧν ἤθελεν, ἔτυχε. λέγεται δὲ καὶ ὑπερφρονῆσαι. ἀκόντιον γὰρ, φασιν, ἐν ἀγορᾷ μέσῃ πήξας εἰς ὀρθὸν θεὸν τοῦτο προσέταξεν ἀριθμεῖν. ὅθεν ἡ δίκη ποινὴν αὐτὸν ἀσεβείας εἰσπραττομένη πεποίηκεν ὑπὸ τοῖς Κενταύροις, οἳ δρυσί τε καὶ ἐλάταις αὐτὸν εἰς γῆν ἤρεισαν ἄῤῥηκτον καὶ ἄκαμπτον δύντα ὑπὸ γῆν, θεινόμενον στιβαραῖς καταΐγδην ἐλάταις, ὥς φησιν Ἀπολλώνιος. εἴη δ᾽ ἂν ταυτὸν, καινέα εἰπεῖν καὶ νικητὴν, κατὰ τὸ, καίνυτο φῦλ᾽ ἀνθρώπων, ἤγουν ἐνίκα τοὺς τότε ἀνθρώπους. Ὅτι ὡς τὸ Ὀϊλεὺς Ἰλεὺς εὕρηται παρά τε Ἡσιόδῳ καὶ ἄλλοις ἀφαιρέσει τῆς ἀρχούσης, οὕτω καὶ ὁ *παρ᾽ Ὁμήρῳ Ἐξάδιος παρά τισι τῶν νεωτέρων Ξάδιος εὕρηται δίχα τοῦ κατάρχοντος ε̅ κατὰ τοὺς παλαιοὺς, οἳ φασι καὶ ὅτι ὤφειλε δασύνεσθαι ἡ ἄρχουσα, εἰ καὶ ἡ Ὁμηρικὴ συναλοιφὴ ψιλοῦσθαι δηλοῖ αὐτό.* *(Vers. 266.) *Ὅτι ἐπα-* 34
*ναλήψει πρώτῃ ἐνταῦθα χρᾶται ὁ ποιητὴς, εἰπών· Κάρτιστοι δὴ κεῖνοι καὶ ἐπαγαγών· κάρτιστοι μὲν ἔσαν. ἐνταῦθα δὲ καὶ ἐπιμονὴν ἐποίησε διὰ τὸ ἔνδοξον τῶν προσώπων. τῇ γὰρ λέξει τοῦ κράτιστοι ἐπέμεινε, τρὶς αὐτὸ εἰπὼν ἐν δυσὶ στίχοις διὰ τὸ μὴ ἔχειν καιριωτέραν λέξιν εἰπεῖν. ὥστε οὐκ ἄν τις θαυμάσοι, ἐὰν ταυτοσημάντους λέξεις ἐκ παραλλήλου λέγῃ, ὅς γε καὶ τὴν αὐτὴν ἀπαραποιήτως λέξιν πολλάκις τίθησι, ταυτολογεῖν οὐκ ὀκνῶν. ἔφη γάρ· κάρτιστοι ἐκεῖνοι ἐπιχθονίων ἀνδρῶν. κάρτιστοι μὲν ἔσαν καὶ *καρτίστοις ἐμάχοντο· οὐ μὴν ἀνδράσι κατ᾽ αὐτοὺς, ἀλλὰ θηρσὶν, ὡς ῥηθήσεται αὐτίκα. κάρτιστοι δὲ ἢ παρὰ τὸ κάρτα, ὃ δηλοῖ τὸ λίαν, ἢ μάλιστα ἐκ τοῦ κράτος κατὰ μετάθεσιν, ὡς βράδιστοι ἵπποι, βάρδιστοι. κράτιστοι δὲ οἱ ἀνδρειότατοι καὶ νικηταί. τοιοῦτον δέ τι καὶ ὁ καρτερὸς, ὡς δηλοῖ παρὰ Ἀῤῥιανῷ τὸ, Θηβαίων ἐγένετο καρτερὸς, ἤγουν περιεγένετο τῶν Θηβαίων καὶ, αὐτόχρημα εἰπεῖν, ἐκράτησεν.* (Vers. 268.) *Ὅτι φῆρας ὀρεσκῴους τοὺς Κενταύρους φησὶ, τουτέστι θῆρας ὀρειφοίτας. Αἰολικὴ δὲ λέξις κατὰ τοὺς παλαιοὺς τὸ φῆρες ἀντὶ τοῦ θῆρες, ὡς τῶν Αἰολέων οὕτω λεγόντων. ἰστέον δὲ ὅτι ἡ τοῦ θ̅ μετάληψις εἰς τὸ φ̅ καὶ *Ἀττικῆς ποτὲ διαλέκτου ἐστίν. ἐκεῖνοι γὰρ τὸ* 102
θλᾶν φλᾶν λέγουσι. τὸ μέντοι φλίψεται τὸ ἐν Ὀδυσσείᾳ καὶ τὸ παρὰ Θεοκρίτῳ ἐν Ἀδωνιαζούσαις Αἰολικὸν καὶ αὐτό. τινὲς δὲ τοὺς Κενταύρους φῆρας φασὶ κατὰ λέξιν σύνθετον ἐπιθετικῶς οἱονεὶ φυῆρας, τοὺς ἐκ δύο φυῶν ἡρμοσμένους, ὅ ἐστι διφυεῖς, τὸ μὲν κάτω ἵππους ὄντας ἄχρι καὶ εἰς αὐχένα, τὸ δὲ ἐντεῦθεν ἀνθρώπους καὶ τὸ ὅλον εἰπεῖν ἵππους τε ὄντας ἀκεφάλους καὶ ἀνθρώπους ἄποδας. ὅθεν καὶ τὸ ἀστεῖον ἐκεῖνο εἴρηται, ὅτι δηλαδὴ ἐν τῇ τῶν ἱπποκενταύρων φύσει ἵππος μὲν ἀπερεύγεται ἄνδρα,

*βροτὸς δ᾽ ἀποπέρδεται ἵππον. ὅτι δὲ ἐγένοντο οἱ ἱπποκένταυροι καὶ γενναῖοι καὶ δεξιοὶ κελητίζειν καὶ
ὅτι λῃστρικῶς ἔζων, καὶ ἡ τοῦ Παλαιφάτου ἱστορία φησί. δῆλον δὲ ὅτι Κένταυροι μὲν ἐκλήθησαν διότι
ταύρους ἀγριανθέν*τας καὶ πολλὰ περὶ Θετταλίαν βλάπτοντας κατεκέντησαν· ἐνομίσθησαν δὲ σύν-
θετοι ἐξ ἵππων καὶ ἀνδρῶν, διότι ἁρματηλατεῖν ἀφέντες κελητίζειν ἐπετηδεύσαντο ἤγουν ἀζεύκτοις
ἵπποις ἐποχεῖσθαι καὶ ἁρπάζοντες, εἶτα φεύγοντες καὶ κατὰ νώτου βλεπόμενοι ἐφάνταζον τοὺς πολ-
λοὺς ὡς ἐξ ἡμισείας εἰσὶν ἄνθρωποι ἐγκεκεντρισμένοι ἵπποις, καὶ ἡ φαντασία τὸν μῦθον ἀστείως
ἀνέπλασε. λέγονται δὲ περὶ τὸ Πήλιον ὄρος καὶ τὴν Οἴτην οἰκεῖν, ἔνθα καὶ ἡ τῶν Εὐρωπαίων Μαγνή-
των χώρα ἐστίν. ὁ δὲ μῦθος Ἰξίονος αὐτοὺς γενεαλογεῖ καὶ νεφέλης, ἀφ᾽ ὧν γενέσθαι τινὰ Κένταυρον,
ἄνδρα θηριώδη καὶ ἀνθρώποις ἀνεπίμικτον· ὃν μιγνύμενον ταῖς Μαγνήτισιν ἵπποις τὸ τῶν ἱπποκεν-
ταύρων ἀποτελέσαι φῦλον, σύνθετον ἔκ τε μητρὸς ἵππου καὶ πατρὸς ἐκείνου δὴ τοῦ Κενταύρου, κλη-
θέντος, φασὶν, οὕτω, διότι ὁ Ἰξίων κεντήσας αὖραν ἤτοι ἀερίαν νεφέλην ἐγέννησεν αὐτὸν *ἐξ ἐκείνης,
ὡς ὁ μῦθος ἐλήρησεν. ἔοικε δὲ ὁ ῥηθεὶς Ἰξίων, ὃ καὶ πρῶτος παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἱστορούμενος γενέ- 77
σθαι φονεὺς, φαντασιοκόπος τις εἶναι καὶ πραγμάτων ἐφιέμενος ὑπὲρ αὐτὸν ὄντων, ὁποίους πολλοὺς
ὁ μακρὸς χρόνος ἤνεγκε. διόπερ ὁ μῦθος ἐρᾶν αὐτὸν λέγει τῆς Ἥρας, ὕψους τινὸς δηλαδὴ ἡγεμονικοῦ.
καὶ γὰρ οἱ παλαιοὶ καὶ εἰς τοιοῦτόν τι, ὡς εἴρηται, τὴν Ἥραν ἐκλαμβάνονται, ζωὴν Ἡραίαν λέγον-
τες τὴν βασιλικήν· ἧς διεκπεσὼν ὁ Ἰξίων ἐμίγη, φασὶ, νεφέλῃ, σκιᾷ τινὶ δηλαδὴ καὶ φαντάσματι τῆς
φιλουμένης ὑψηλῆς ζωῆς καὶ εἰδώλῳ τοῦ ποθουμένου, καὶ ἀπέτεκε Κενταύρους, ἀνυποστάτους δηλο-
νότι ἐννοίας, καὶ ἃς οὐκ οἶδε φύσις τελεσφορεῖν. οὐδὲν γάρ ἐστιν ὁ ἱπποκένταυρος, ὥς περ οὐδ᾽ ὁ τρα-
γέλαφος. Περὶ δὲ τοῦ ὀρεσκῴοισι γέγραπται εἰς τὴν Ὀδύσσειαν ἐν τῷ, Λακεδαίμονα κητώεσσαν.
ἐνταῦθα δὲ τοῦτο μόνον ῥητέον ὅτι ἀπὸ τοῦ κείω τὸ κεῖμαι γίνεται κοῖος, καὶ ἐκ*τάσει κῷος, ὡς
πατροῖος πατρῷος· ὅθεν καὶ ὀρεσκῷοι θῆρες οἱ ἐν ὄρεσι κείοντες, ὅ ἐστι κείμενοι καὶ διάγοντες· ἢ ἀπὸ
τοῦ κῶ τὸ κεῖμαι κατὰ πρόσληψιν συλλαβῆς κῶος καὶ ὀρεσκῶος, ὥς περ καὶ κώμη ἀπὸ τοῦ κῶ γίνεται
προσλαβόντος τὴν μη̃ συλλαβὴν ὁμοίως τῷ ῥῶ ῥώμη, βρῶ βρώμη, τρῶ τρώμη ἡ τρῶσις, γνῶ γνώμη.
ἀρέσκει δὲ τοῖς παλαιοῖς ἡ πρώτη ἐτυμολογία, δι᾽ ἧς καὶ ἡ προσγραφὴ τοῦ ῑ βοηθεῖται ἐν τῷ ὀρεσκῷος,
οὗ τὸ ἀνάλογον κατὰ τὸ Ἀχελῷος καὶ ἀθῷος. Ὅτι οὐκ ἀρκετὸν μάχεσθαί τινα, εἰ μὴ καὶ νικήσει·
οὕτω γὰρ κράστιστος ὁ τοιοῦτος. διὸ εἰπὼν ἐπαινετικῶς Ὅμηρος, ὡς κάρτιστοι καρτίστοις ἐμάχοντο,
ἐπάγει· καὶ ἐκπάγλως ἀπώλεσαν. Ἔστι δὲ ἐκπάγλως τὸ ὡς ἂν ἐκπλαγείη τις, οὗ πρὸς ὁμοιότητα ἑρμη-
νεύεται καὶ ὁ ἐκπαγλότατος. (Vers. 269.) Ὅτι ἐ φθάσας εἶπεν ὡμίλησα ἐν τῷ, καὶ ἀρείοσιν ἠέπερ
ἡμῖν ὡμίλησα, τοῦτο ἄλλως φράζει ἐν τῷ, τοῖσιν ἐγὼ μεθομίλεον. *(Vers. 270.) Ὅτι ἀπίαν γῆν
ἐνταῦθα νοητέον ἢ τὴν ἀλλοδαπὴν καὶ μακρὰν ἐκ τοῦ ἄπο, ἢ, ὡς καὶ Σοφοκλῆς λέγει, τὴν Πελοπον-
νησίαν ἀπὸ Ἄπιδος, περὶ οὗ ἐν τοῖς εἰς τὸν Περιηγητὴν εἴρηται, ὅπου Ἀπιδανεῖς ἐκεῖνος τοὺς Ἀρκάδας
καλεῖ. δῆλον δὲ ὅτι Πελοποννήσιος ὁ Νέστωρ, ὡς Πύλιος· ἐντὸς γὰρ Πελοποννήσου ἡ Πύλος. εὑρε-
θήσεται δέ που παρ᾽ Ὁμήρῳ ἀπία γῆ μὴ δυναμένη εἰς Πελοποννησίαν λαμβάνεσθαι. ὅτι δύο ἄδηλα
ἐνταῦθα δι᾽ ἑνὸς δήλου ἔδειξεν ὁ ῥήτωρ Νέστωρ, πιστούμενος τὸ μὲν αὐτὸν ἄριστον εἶναι τῇ συνέσει
διὰ τῶν κρατίστων Λαπιθῶν, οἳ αὐτῷ ἐπείθοντο συμβουλεύοντι, τὸ δὲ αὐτοὺς καρτίστους εἶναι διὰ
103 τῶν Κεν*ταύρων, οὓς, ἀριδήλως κρατίστους ὄντας, οἱ Λαπίθαι κατηγωνίσαντο. ἐν τούτοις δὲ καὶ
ἀπὸ τοῦ μείζονος ὁ Νέστωρ ἐπιχειρεῖ αὐξάνων καὶ συνιστῶν ἑαυτόν. κράτιστοι μὲν γὰρ οἱ Λαπῖθαι τῶν
ἄρτι ἀνθρώπων. αὐτὸς δὲ μετεκλήθη, φησὶν, ὑπ᾽ ἐκείνων ἔτι νέος ὢν, καὶ οὐκ αὐτὸς ἐπὶ μισθῷ ἦλθεν,
ἀλλ᾽ αὐτοὶ ἐκαλέσαντο· καὶ βουλευόμενος εἶχε καταπειθεῖς ἐκείνους. συνάγει γοῦν διὰ τούτων, ὅτι τοὺς
νῦν Ἕλληνας μάλιστα τούτῳ πειστέον, εἴ περ αὐτοὶ μὲν οὐ κράτιστοι κατ᾽ ἐκείνους, αὐτὸς δὲ οὐκ ἔτι
νέος, ὡς τότε· ἀλλ᾽ ὅσον αὐτοὶ τοὺς Λαπίθας ἀνδρίᾳ ὑποβεβήκασι, τοσοῦτον αὐτὸς ἑαυτὸν τῇ ἐκ νέου
συνέσει διὰ τὴν ἐκ τοῦ γήρως ἐμπειρίαν ὑπεραναβέβηκε. καὶ ἔστιν ὁ αὐτὸς Νέστωρ ἐκεῖ μὲν ἀτελὴς κρα-
τίστοις ἀνδράσι συνὼν, ἐνταῦθα δὲ τέλειος οὐχ᾽ οὕτω κρατίστοις συστρατευόμενος. ἵνα δὲ μὴ ἐλέγ-
χοιτο ὡς τοῖς*οὕτω κρατίστοις παρεξετάζων ἑαυτὸν καὶ φαίνοιτο ἀπίθανα λέγων ἢ καὶ ψευδόμενος ἄντι-
κρυς, οὐ γὰρ οὕτω μάλα ἐν νεότητι ἀνδρεῖος ὁ Νέστωρ εἶναι ἱστόρηται, ὁμολογεῖ ὅτι οὐ κατ᾽ ἀνδρίαν
ἀλλὰ διὰ σύνεσιν ἐκείνοις τοῖς κρατίστοις χρήσιμος ἦν. ἐμαχόμην γάρ, φησι, κατ᾽ ἐμαυτόν· ἐκείνοις*

δὲ οὐκ ἄν τις μάχοιτο. τῇ βουλῇ δὲ κρείττων ἦν ἐκείνων. διὸ καὶ ἐπείθοντο. Καὶ σημείωσαι ὅπως καὶ ἐνταῦθα μίαν ἔννοιαν διαφόρως ἔφρασεν ὁ ποιητής. τὸ γὰρ, οὔπω τοίους ἀνέρας ἴδον οὐδὲ ἴδωμαι, καὶ τὸ, κράτιστοι ἐκεῖνοι ἐπιχθονίων ἦσαν ἀνδρῶν, καὶ τὸ, ἐκείνοις οὔ τις τῶν νῦν ἀνθρώπων μάχοιτο, τῆς αὐτῆς ἐννοίας εἰσίν. (Vers. 272.) Ἔστι δὲ τὸ μάχοιτο ἀντὶ τοῦ ἐρίσοι καὶ ἐξισωθείη τὰ εἰς μάχην. καὶ σημείωσαι τὴν λέξιν. ὅρα δὲ καὶ τὸ πιθανὸν τοῦ ῥήτορος. ὁμολογεῖ γὰρ μὴ πάνυ ἀνδρεῖος γενέσθαι, ἵνα πιστὸν ποιήσῃ τὸ τῆς συνέσεως. ἰστέον δὲ ὅτι ἐν γάμου πανηγύρει ὁ τῶν Κενταύρων *ἤρχθη πόλεμος, μηνίσαντος Ἄρεος, διότι μὴ γέγονε μνήμη τις καὶ αὐτοῦ, ὡς Ἀριστείδης ἐν τῷ εἰς τὴν Ῥώμην αὐτοῦ λόγῳ φησὶ, καὶ διὰ τοῦτο τὸν γάμον ταράξαντος. (Vers. 271.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι οὐκ ἔστι παρὰ τῷ ποιητῇ συντεθειμένη ἀντωνυμία, ἀλλ' ὁπηνίκα συνθέτως ἀντονομάσαι βούλεται, δύο ταυτοσήμους ἐκ παραλλήλου ἀντωνυμίας τίθησιν, οἷον βουλόμενος εἰπεῖν ἑαυτὸν λέγει, ἓ δ' αὐτὸν ἐποτρύνει μάχεσθαι· ἢ καὶ ἄλλως, αὐτόν μιν πληγῇσι δαμάσας. οὕτως οὖν καὶ ἐνταῦθα τὸ κατ' ἐμαυτὸν κατ' ἔμ' αὐτὸν εἶπεν. οὐ θέλουσι γὰρ οἱ παλαιοὶ συνθέτως γράψαι κατ' ἐμαυτόν. τοιοῦτον καὶ παρ' Ἀττικοῖς τὸ σφίσιν αὐτοῖς καὶ σφῶν αὐτῶν καὶ ἡμῶν αὐτῶν καὶ ὅσα κατὰ ταῦτα. (Vers. 272.) Ὅτι τὸ, οὔ τις τῶν, οἳ νῦν βροτοί εἰσιν ἐπιχθόνιοι, σχῆμα ἐστὶ κατὰ τοὺς παλαιοὺς κλίσις ἢ μετάληψις. ἔστι δὲ κλίσις ἢ μετάληψις, ὅταν ἡ προτεθεῖσα πτῶσις οὐ φυλάξῃ τὴν ἑαυτῆς ἀκολουθίαν, ἀλλ' εἰς ἑτέ*ραν πτῶσιν μετακλιθείη ἢ μεταληφθείη, οἷον καὶ τὸ, τοὺς, ὅσοι τὸ Πελασγικὸν Ἄργος ἔναιον· καὶ, τοίην ἀοιδὴν ἐπικλείουσιν ἄνθρωποι, ἥ κεν ἀκουόντεσσι νεωτάτη ἐστί. τοιοῦτον, ὡς προεῤῥέθη, καὶ τὸ, μῆνιν ἄειδε οὐλομένην, ἣ μυρία ἔθηκεν ἄλγεα. ἐν τούτοις γὰρ αἱ αἰτιατικαὶ εἰς εὐθείας μετεκλίθησαν ἢ μετελήφθησαν. ὅμοιον καὶ τὸ, ἄνδρα μοι ἔννεπε, ὃς πολλὰ ἐπλανήθη. καὶ ὅρα ἑτέραν ταύτην μετάληψιν παρὰ τὴν πρὸ μικροῦ ῥηθεῖσαν. Ὅτι ἡ τοῦ Νέστορος ἐνταῦθα δημηγορία τὴν προσωπικὴν αὐτοῦ σύστασιν πλείονα ἔχει τῆς ἀξιώσεως καὶ τὸ πάρεργον πλεῖον αὐτοῦ τοῦ ἐργώδους πράγματος καὶ τὸ προοίμιον ὑπὲρ τὸν ἀγῶνα καὶ, ὡς ἄν τις εἴποι, τὴν κεφαλὴν τοῦ λόγου μείζω τοῦ λοιποῦ σώματος. τὸ
78 μὲν γὰρ πρᾶγμα ἐν μόνοις δέκα ἔπεσι διείληπται, ὁ δὲ τοῦ Νέστορος ἔπαινος καὶ ἡ ἱστορικὴ παρεμπλοκὴ ἐν τρισκαίδεκα στίχοις ἐκτέθειται. αἴτιον δὲ τούτου, ὅτι τὸ μὲν πρᾶ*γμα αὐτόθεν ἔχει τὸ δυνατὸν καὶ, ὡς δίκαιον, οὐ ποικίλων ἑρμηνευμάτων δέεται, τῷ δὲ προσώπῳ χρεία ἦν μακροτέρας συστάσεως, ὡς ἂν ἀξιωματικῶς καταιδέσῃ καὶ μὴ ἀχρειώσῃ τὴν τοῦ πράγματος ἰσχὺν τὸ δοκοῦν εὐτελὲς τοῦ προσώπου. γενναία δὲ ἡ τοῦ Νέστορος ἀξίωσις αὐτοῖς ἐπαξιοῦσα καὶ μόνοις τοῖς ἀναγκαιοτάτοις διὰ τὸ κατεπεῖγον καὶ μηδὲν τοῦ καιρίου καὶ ἀληθοῦς πλέον λέγουσα καί πως ἀμφοῖν τοῖν ἀριστέοιν χαριζομένη δίχα πανουργίας. καὶ γὰρ ἀξιοῖ μήτε τὴν Βρισηΐδα ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀφαιρεθῆναι, ἣν, ὡς καὶ
Ἀχιλλεὺς ἔφη, οὐκ αὐτὸς ἀλλ' οἱ Ἀχαιοὶ γέρας ἔδοσαν τῷ Ἀχιλλεῖ· μήτε μὴν *τὸν Ἀχιλλέα ἐρίζειν τῷ 104
βασιλεῖ. διὰ τί; οὐ γάρ ποτέ, φησιν, ὁμοίας ἔτυχε τιμῆς σκηπτοῦχος βασιλεὺς καὶ ᾧ περ ἁπλῶς κῦδος δέδωκε θεὸς δι' ἀνδρίαν τυχὸν, ὃ δηλοῖ τὸ καρτερός ἐσσι, ἢ καὶ δι' εὐγένειαν, ὃ δηλοῖ ἐν τῷ, θεὰ δέ σε γείνατο μήτηρ. Ἐν τούτοις δὲ καὶ ἑρμηνεύει ἐπεξεργαστικώτερον, τί σημαίνει τὸ δοθῆναι πρὸς Διὸς κῦδος τῷ Ἀχιλλεῖ. δηλοῖ δὲ καὶ ὡς οὐ μόνῳ αὐτῷ κῦδος δέδοται, εἴ γε καὶ ὁ Ἀγαμέμνων, ὡς καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς φθάσας ἔφη, κύδιστός ἐστι. φησὶ γάρ· εἰ δὲ σὺ καρτερός ἐσσι, θεὰ δέ σε γείνατο μήτηρ· ἀλλ' ὅδε φέρτερός ἐστιν, ἐπεὶ πλεόνεσσιν ἀνάσσει. ὥστε καὶ κύδιστός ἐστι φύσει ὁ Ἀγαμέμνων ὡς εὐρυκρείων καὶ πλειόνων ἀνάσσων, καὶ οὐχ ἁπλῶς κύδιμος, ὦ Ἀχιλλεῦ, κατὰ σὲ τὸν ἐκ τοῦ Διὸς μὲν κῦδος ἔχοντα, μικροβασιλέα δέ. καὶ ὅρα, ὅπως οὔτε γενναιότητα οὔτε εὐγένειαν ὑπερ*τίθησι τῆς βασιλείας. θείας γὰρ λήξεως κατὰ τοὺς παλαιοὺς δοκοῦσιν εἶναι οἱ βασιλεῖς. ἐνταῦθα δὲ ὅρα καὶ ὅπως πραγματικῶς ὁ Νέστωρ ἀπὸ βασιλέως ἀρξάμενος εἰς αὐτὸν κατέληξεν, ὅ περ αὐτὸς ἀλλαχοῦ ἐπισημαίνεται ὡς ἐπίτηδες οὕτω τοὺς λόγους μεθοδεύων. ἐρεῖ γάρ που πρὸς τὸν βασιλέα ὅτι ἀπὸ σοῦ μὲν ἄρξομαι, εἰς σὲ δὲ λήξω. ἤρξατο δὲ ἐνταῦθα ἐκ τοῦ βασιλέως, προκαταστέλλων τὸν θυμὸν αὐτοῦ ἐν τῷ, μήτε σὺ, ἀγαθός περ ὢν, ποίει τάδε. εἶτα πρὸς τὸν Ἀχιλλέα λαλήσας ἀνακάμπτει εἰς τὸν βασιλέα, καὶ φησίν· Ἀτρείδη, σὺ δὲ παῦε τεὸν μένος. (Vers. 275—281.) Ἰστέον δὲ ἐν τοῖς ῥηθεῖσιν ὅτι τε τὸ, μήτε σὺ τόνδε ἀφαιροῦ τὸ οἰκεῖον γέρας, ἀποαίρεο λέγει φυσικῶς· ἐκ ταύτης γὰρ τῆς πρωτοτύπου διαλύσεως κέκραται τὸ, ἀφαιροῦ προστακτικόν· καὶ ὅτι κἀνταῦθα κεῖται τὸ πρῶτα πληθυντικῶς ἀντὶ ἑνικοῦ τοῦ

20 πρῶτον· καὶ ὅτι τὸ, ἔτυχεν, ἔμμορε λέγει κατὰ χρόνον μέσον παρακείμε*νον. μείρω γὰρ μερῶ, μέμορα,
καὶ μεταθέσει ἔμμορα τὸ εἰς μοῖραν ἔλαχον. Τὸ δὲ σκηπτοῦχος, ὡς μὲν πρὸς τὸ σκῆπτρον, ἔλλειψιν
δοκεῖ ἔχειν τοῦ ρ̄ διὰ καλλιφωνίαν. εἰ δὲ, ὡς προεγράφη, ἀπὸ τοῦ σκάπτου γίνεται, ἀνελλιπῶς ἔχει.
σκᾶπτον γὰρ καὶ Πίνδαρος Δωρικῶς τὸ σκῆπτρον φησίν. ἰστέον δὲ ὅτι, ὥς περ διαφέρει ὁ δᾶδας ἔχων
ἁπλῶς καὶ ὁ ἐν τοῖς κατ' Ἐλευσῖνα μυστηρίοις δᾳδοῦχος, καὶ ὁ ῥάβδον ἁπλῶς ἔχων καὶ ὁ ταξεωτικὸς
ῥαβδοῦχος, οὕτω καὶ ὁ σκῆπτρον ἁπλῶς ἔχων κατὰ τὸν ἐν Ὀδυσσείᾳ πτωχὸν Ὀδυσσέα, καὶ εἴ τις
ἄλλος τοιοῦτος, καὶ ὁ σκηπτοῦχος, ὃς βασιλεὺς εἶναι ἰδιάζεται. Τὸ δὲ φέρτερος λείπουσαν ζητεῖ πρό-
θεσιν τὴν πρὸ ἢ ὑπέρ· δηλοῖ γὰρ προφερέστερον ἢ ὑπερφερέστερον. (Vers. 275.) Ὅτι καὶ τὴν Βρισηίδα,
ὥς περ καὶ πρὸ τούτου τὴν Χρυσηίδα, κούρην καλεῖ, ὡς ἁπλῶς νέαν· οὐ γὰρ δή που παρθένοι
30 εἰσὶν, οὔτε ἐκείνη οὔτε αὕτη. πολλαχοῦ δὲ τῆς ποιήσεως ἐπὶ τοιούτου *σημαινομένου ἡ κόρη κεῖται.
44 *(Vers. 277.) Ὅτι ἐν τῷ, μήτε σὺ, Πηλείδη, θέλε, ἐρίζειν βασιλεῦσιν, οἱ παλαιοὶ εἰς τὸ δή ὀξεῖαν
τιθέασι μετὰ ἀποστρόφου, συναλείφοντες, ὡς ἂν εἴη, μήτε σὺ, Πηλείδη' θέλε, ἤγουν μήτε σὺ,
ὦ Πηλείδη, ἔθελε. φασὶ γὰρ μὴ εἶναι παρὰ τῷ ποιητῇ τὸ θέλειν δισυλλάβως, ἀλλὰ ἐθέλειν μετὰ τοῦ ε̄.
105*(Vers. 284.) Ὅτι τὸν Ἀχιλλέα φησὶν ὁ Νέστωρ ἕρκος εἶναι πολέμοιο κακοῖο τοῖς Ἀχαιοῖς, καὶ οὐχ
ἁπλῶς, ἀλλὰ καὶ μέγα ἕρκος καὶ πᾶσιν Ἀχαιοῖς. καὶ ὅρα ὅπως οὐδὲν μὲν ὁ Νέστωρ ἐπέκρυψε τῶν
ἀγαθῶν, ὧν ἔχουσιν ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ Ἀχιλλεύς· ἐθέλει δὲ ὅμως· μᾶλλον δὲ λίσσεται διὰ τὸ σεμνό- 79
τερον, ὅ ἐστι λιτανεύει τὸν βασιλέα, παύσασθαι τοῦ χόλου τῷ Ἀχιλλεῖ. κρίνει γὰρ ἀδικεῖσθαι αὐτόν.
(Vers. 286.) ὁ δὲ βασιλεὺς ὁμολογεῖ μὲν εὖ εἰπεῖν τὸν γέροντα ῥήτορα, οὐ ποιεῖ δὲ τὸ συμβουλευθὲν,
ἀλλ' αἰτιᾶται τὸν Ἀχιλλέα ὡς πάντων ἐθέλοντα περιεῖναι, οὐδὲν λέγων ἀληθὲς, μάτην δὲ οὕτω τὴν
αἰτίαν τῆς ἔριδος ὑπὸ φιλονεικίας ἀνατιθεὶς τῷ Ἀχιλλεῖ. διὸ καὶ βλαβήσεται ὕστερον ὡς καὶ λιτὰς τοῦ
γέροντος παριδὼν καὶ ὡς ἀγαθῷ συμβούλῳ μὴ πεισθείς. εἰ γὰρ ἀγαθὴ παραίφασίς ἐστιν ἑταίρου, τί ἂν
10 πάθῃ χρηστὸν ὁ ταύ*τῃ μὴ ἐθέλων πείθεσθαι; (Vers. 284.) Ἰστέον δὲ ὅτι ταυτὸν ἐνταῦθα ἕρκος καὶ
τεῖχος εἰπεῖν, ἵνα νοῆται ὁ Ἀχιλλεὺς οἷά τι κατὰ τῶν πολεμίων πυργοειδὲς ἔρυμα ἵστασθαι, ὁποῖος καὶ
ὁ Αἴας ἐν τοῖς ἑξῆς που ῥηθήσεται. Δῆλον δὲ ὡς τὸ, πολέμου ἕρκος, διαστολὴν ἔχει πρὸς τὸ αὐλῆς ἕρκος καὶ
ἀλωῆς ἕρκος καὶ τὰ τοιαῦτα. (Vers. 282.) Τὸ δὲ, παύσασθαι χόλου, διχῶς φράζει Ὅμηρος· Ἀτρείδη,
σὺ δὲ παῦε τεὸν μένος· καὶ πάλιν, λίσσομαι μεθέμεν χόλον. καὶ ἔστι κἀνταῦθα διττολογία πρὸς διόρθω-
σιν λόγου. δυσωπητικώτερον γὰρ τοῦ, παῦε μένος, τὸ λίσσομαι μεθέμεν χόλον. ταυτὸν δὲ μεθέμεν εἰπεῖν
καὶ μεθεῖναι καὶ ἀφεῖναι, ὡς πολλαχοῦ φανεῖται. (Vers. 286. sqq.) Ὅτι ἀγαθῷ συμβούλῳ οἰκεῖον
προσφωνηθῆναι τὸ, ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα, γέρον, κατὰ μοῖραν ἔειπες. ὁ δὲ περισσὰ πράττων καὶ
πάντων ὑπερφέρεσθαι θέλων εἰκότως ἂν ἀκούσοι τὸ, ἀλλ' ὅδ' ἀνὴρ ἐθέλει πάντων περιέμμεναι ἄλλων.
20 πάντων μὲν κρα*τέειν ἐθέλει, πάντεσσι δ' ἀνάσσειν, πᾶσι δὲ σημαίνειν. καὶ ὅρα καὶ τὴν τοιαύτην
ταυτολογίαν τοῦ Ἀγαμέμνονος μὲν οὖσαν, πρέπουσαν δὲ ἀνδρὶ θυμουμένῳ. καὶ γὰρ ὁ θυμὸς οὐκ ἐπι-
τρέπει τῷ λαλοῦντι συλλέγειν νοήματα, ἀλλὰ μίαν ἔννοιαν ἐμπερικλείσας τῷ στόματι ἀφίησι μασσᾶ-
σθαι αὐτήν. οὐδέ ποτε γὰρ οἴονται οἱ θυμούμενοι ἱκανῶς εἰρηκέναι, ὥς φασιν οἱ σοφοὶ, ἀλλὰ πολλά-
κις ἐπανακυκλοῦσι τὰ αὐτά. ὁ γοῦν Ἀγαμέμνων ἐνταῦθα τὴν μίαν ἔννοιαν τετράκις ἔστρεψε. τὸ γὰρ
πάντων περιεῖναι καὶ πάντων κρατεῖν καὶ πᾶσιν ἀνάσσειν καὶ πᾶσι σημαίνειν τῆς αὐτῆς δυνάμεως εἰσίν·
27 ἐν οἷς καὶ πολύπτωτός ἐστι σχη*ματισμὸς τὸ πάντων καὶ πάντεσσι καὶ πᾶσι. ταυτολογήσει δὲ μετ'
42 ὀλίγα καὶ ὁ Ἀχιλλεύς. *(Vers. 291.) Ὅτι ὁμολογεῖ μὲν καὶ Ἀγαμέμνων, ἀνδρεῖον εἶναι τὸν Ἀχιλλέα,
αἰτιᾶται δὲ ὡς ὑβριστὴν, λεγων· εἰ δέ μιν αἰχμητὴν ἔθηκε θεὸς, τοὔνεκά οἱ προτρέχουσιν ὀνείδεα μυθή-
σασθαι; τουτέστιν, εἰ δὲ ἀνδρεῖος ἐστὶ, διὰ τοῦτο αἱ ὕβρεις αὐτῷ τοῦ λέγειν προτρέχουσι; καὶ ὅρα τὸ
μυθήσασθαι ψιλὸν αὐτὸ μόνον ἴσον ὂν τῷ τοῦ λόγου, ἵνα ᾖ, προτρέχουσι τοῦ ἁπλῶς λόγου οἱ κατὰ
ὄνειδος. (Vers. 292.) Ὅτι ὥς περ ἀπὸ τοῦ παραβάλλειν, ὅ ἐστι, συγκρίνειν, γίνεται παραβλήδην τὸ
106 συγκριτι*κῶς· οὕτω καὶ ἀπὸ τοῦ ὑποβάλλειν τὸ ὑποβλήδην, ὅ ἐστιν ὑποβλητικῶς καὶ ὡς ἐν περικοπῇ
διεξοδικοῦ λόγου. ὑποβάλλειν δέ ἐστι τὸ ἄλλου λέγοντος μὴ ἀνασχέσθαι ἀπαρτισθῆναι τοὺς λόγους,
ἀλλ' ὑποβαλεῖν τοὺς ἑαυτοῦ, ὡς δῆλον καὶ ἐκ τοῦ, ὑπολαβὼν δὲ ὁ δεῖνα ἔφη, ὃ δὴ καὶ ἐνταῦθα ποιεῖ
ὁ Ἀχιλλεύς. οὐ γὰρ ἀνασχόμενος διεξοδεῦσαι τὴν κατηγορίαν τὸν βασιλέα ὑποβλήδην ἀμείβεται. ἰστέον

δὲ ὅτι ὑποβάλλειν οὐ τοῦτο μόνον λέγεται, ἀλλὰ καὶ τὸ νόθα ταῖς ὠδινούσαις ὑποτιθέναι βρέφη, ἃ καὶ ὑποβολιμαῖα διὰ τοῦτο λέγονται. ὅθεν καὶ ὁ Σοφοκλῆς ὑποβολιμαίους εἶπε λόγους τοὺς μὴ γνησίους τῆς σώφρονος διανοίας, ἀλλὰ νόθους. καὶ δύναται καὶ ἐνταῦθα ἴσως τὸ ὑποβλήδην τοιοῦτόν τι λέγειν· ἃ γὰρ νῦν λέγει ὁ Ἀχιλλεὺς, θυμοῦ ὑποβάλλοντος λέγει. οἱ δὲ γνήσιοι τῆς αὐτοῦ δια*νοίας τόκοι ἐν τοῖς ὕστερον τὴν Ἄτην μέμψονται, μεταμελομένου ἐπὶ τῇ μήνιδι. κρείττων δὲ ἡ πρώτη ἑρμηνεία. Ὅτι δὲ ὑποβάλλειν λέγεται καὶ τὸ διερμηνεύειν τὰ τῶν λαλούντων ἢ πρὸς τὸ κατὰ γλῶτταν σαφὲς, ὅθεν καὶ ὑποβολεῖς οἱ διερμηνευταὶ, ἢ πρὸς εὐδιάρθρωτον διὰ τὸ τοῦ λόγου δυσήκοον, ὃ καὶ ὑββάλλειν συγκόψας λέγει ὁ ποιητὴς, ἐν τοῖς ἑξῆς που ἔσται δῆλον. ἔστι δὲ ὑποβαλεῖν κοινότερον καὶ τὸ ἐρεθιστικῶς

80 ὑποθέσθαι τὰ πρὸς ἔριν· ἐξ οὗ καὶ ὁ διάβολος ἄνθρωπος καὶ ὁ διαβολεύς. τὸ δὲ τοιοῦτον καὶ ἐνδιαβαλεῖν συνθέτως λέγεται. ἀκριβέστερον μέντοι φάναι, ὑποβαλεῖν μὲν κοινότερον τὸ οἱονεὶ κρύφα βαλεῖν ἐξ ἐρεθισμοῦ· βαλεῖν δὲ καὶ ἐνδιαβαλεῖν τὸ διαμπὰξ βαλεῖν συκοφαντικῶς. τὸ δέ γε εἰπεῖν, ὡς τάδε τὰ ῥήματα τοιόνδε νοῦν ὑποβάλλει, ταυτόν ἐστι τῷ ὑποτίθησιν. (Vers. 293.) Ὅτι τὸ, δειλὸς ἂν καὶ οὐτιδανὸς καλεοίμην, εἰ δή σοι πᾶν ἔργον ὑπείξομαι, ὅττι*κεν εἴπῃς, εἴποι ἄν τις πρὸς τὸν δεσποτικῶς πολλὰ ἐπιτάττοντα. Ἀχιλλεὺς δὲ ταῦτα φησὶ πρὸς Ἀγαμέμνονα οὐκ ἀπαγορεύων ὡς οὐδ᾽ ὅλως ὑπείξεται, ἀλλὰ ὡς οὐκ ἐπὶ παντὶ ὑπείξει. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ οὐτιδανὸς πλεονασμός ἐστι τοῦ δ, ὥς περ καὶ ἐν τῷ ἐχθοδοπὸς καὶ ἐν τῷ πολυδίψιον Ἄργος. ἐχθοδοπὸς μὲν γὰρ ἐκ τοῦ ἔχθω καὶ τοῦ ὄπτω ἢ τοῦ ὂψ ὀπὸς, ἵνα ᾖ ἐχθοοπὸς, ὃν μισοῦμεν καὶ βλέποντες ἢ προσφωνοῦντες. Ἄργος δὲ πολυδίψιον, οἷον πολυΐψιον, ὡς ἐν καιρῷ ῥηθήσεται. οὕτω δὲ καὶ τὸ κνώδαλον, εἴτε ὑπὸ κυνῶν ἁλίσκεται εἴτε κνώσσει ἐν τῇ ἁλὶ, πλεονασμὸν ἔχει τοῦ δ, ὡς καὶ ἡ ἄχερδος, ἧς οὐκ ἔστι χειρὶ ἅψασθαι διὰ τὸ ἀκανθῶδες, καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ ὕω γινόμενον ὕδωρ, καὶ τὸ ἀνέρος ἀνδρὸς, καὶ ἕτερα, ἐν οἷς καὶ τὸ ἀμαλδῦναι, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς φανήσεται, καὶ ἡ πῖδαξ ἀπὸ τοῦ πιεῖν γινομένη. ἴσως δὲ καὶ ὅλη ἡ δᾶ συλλαβὴ πλεονάζει ἐν τῷ οὐτιδανός. *(Vers. 295.) Ὅτι καὶ Ἀχιλλεὺς ταυτολογεῖ διὰ τὸν θυμὸν ὁμοίως τῷ Ἀγαμέμνονι. φησὶ γάρ· ἄλλοισιν δὴ ταῦτ᾽ ἐπιτέλλεο· μὴ γὰρ ἔμοιγε σήμαινε. ταυτὸν γὰρ τὸ μὴ ἐπιτέλλου καὶ τὸ μὴ σήμαινε. πλείων δὲ ἡ ταυτολογία ἐκεῖ, ὡς ἐῤῥέθη. οἰκεῖος δὲ οὗτος ὁ λόγος μεγάλῳ τινὶ πρὸς τὸν ἀπειλητικῶς ἐπιτάσσοντα. τινὲς δὲ ἀρέσκονται, ὡς καὶ Λογγῖνος δηλοῖ, νόθον εἶναι τὸν δεύτερον στίχον, οὗ κατάρχει τὸ σήμαινε, στίζοντες εἰς τὸ, μὴ γὰρ ἔμοιγε, τελείαν, καὶ λαμβάνοντες ἐκ κοινοῦ τὸ ἐπιτέλλεο, ἵνα λέγῃ ὅτι, ἄλλοις ἐπιτέλλεο· μὴ γὰρ ἔμοιγε ἐπιτέλλεο. (Vers. 298.) Ὅτι κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἡ Μασσαλιωτικὴ καὶ Σινωπικὴ ἔκδοσις τῆς Ἰλιάδος τὸ μαχήσομαι διὰ τοῦ η ἔχει. Ἡρακλέων δέ, φασιν, ὁ γραμματικὸς, τὰ μὲν ῥήματα διὰ τοῦ ε προφέρει μάχεσθαι, μαχέσασθαι καὶ τὸ μαχεσάμενον· τὰ δὲ ὀνόματα διὰ τοῦ η, οἷον μαχητὴς, μαχήμων. τοιοῦτον δὲ καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς τὸ κορέσασθαι· αὐτὸ μὲν γὰρ διὰ τοῦ ε, τὸ * δὲ ἀκόρητος ὄνομα διὰ τοῦ η. ἡ δὲ πλείων χρῆσις διφορεῖ καὶ μαχήσω καὶ μαχέσω λέγουσα, ὥς περ καὶ αἰνέσω καὶ αἰνήσω, ποθήσω καὶ ποθέσω, ἐξ οὗ ἐν Ὀδυσσείᾳ κύων ἀπόθεστος· καλέσω καὶ καλήσω, ὅθεν κύρια Καλήτωρ καὶ Καλήσιος· οἰκήσω καὶ οἰκέσω, ὅθεν κατοικεσία καὶ συνοικέσιον· αἰδέσω καὶ αἰδήσω, ἐξ οὗ καὶ ὁ αἰδήμων· νεικέσω νεικήσω, ὀζέσω καὶ ὀζήσω, ὡς Ἀριστοφάνης ἐν Σφηξίν· ἡγῶ ἡγήσω καὶ ἡγέσω, ἐξ οὗ ἡγεμὼν καὶ ἡγεσία· γαμῶ γαμήσω καὶ γαμέσω, ἐξ οὗ καὶ γαμετὴ ἡ γυνὴ καὶ γαμέτης ὁ ἀνήρ. κηδῶ κηδήσω καὶ κηδέσω, ὧν τοῦ μὲν τὸ κεκαδησόμεθα, τοῦ δὲ ὁ κηδεμών. Ὅτι ὁ ἀφαιρούμενος, *ἅ περ ὡς ἐν χάριτι παρά τινων ἔλαβε, τῶν 107

δὲ οἰκείων μὴ ὑπεξιστάμενος, καιρίως ἂν εἴπῃ τὸ, χερσὶ μὲν οὔτι ἔγωγε μαχήσομαι, οὔτε σοὶ οὔτε τῳ ἄλλῳ, ἐπεί μ᾽ ἀφέλεσθέ γε δόντες. τῶν δ᾽ ἄλλων, ἅ μοί ἐστι, τῶν οὐκ ἄν τι φέροις ἀνελὼν, ἀέκοντος ἐμοῦ. καὶ ὅρα τὸ ἀνελὼν οὐκ ἀντὶ τοῦ φονεύσας, ἀλλὰ λαβών. οὕτω δὲ ἀεὶ φησὶν ὁ ποιητής. κυριολεκτεῖται δὲ ἡ λέξις ἐπὶ σωμάτων τῶν κάτωθεν ἐκ γῆς ἀναλαμβανομένων. διὸ καὶ τὸ ἀνελεῖν, ὅ ἐστι φονεῦσαι, τοιαύτην ἔννοιάν τινα ὑποβάλλει. δοκεῖ γὰρ δηλοῦν τὸ ἄνω εἰς ὕψος ἑλεῖν τὸν θανόντα ἄνθρωπον· ἐπεὶ τῶν τις σοφῶν καὶ θανεῖν εἶναι λέγει τὸ θέειν ἄνω, οὐ ἀνάπαλιν γένεσιν τὴν εἰς γῆν νεῦσιν. (Vers. 299.) Τὸ δὲ ἀφέλεσθε βαρέως εἶπεν Ἀχιλλεύς. οὐ γὰρ ἔτι τὸν βασιλέα αἰτιᾶται ὡς αὐτὸν ἀφελόμενον, ἀλλὰ τοὺς πάντας Ἀχαιοὺς ὡς μηδὲν ὑπὲρ αὐτοῦ λα*λήσαντας. διὸ καὶ παρακατιὼν λέγει· ἵνα γνώωσι καὶ οἵδε, οἵ τινες δηλαδὴ διὰ τὸ σὸν δέος ἐφησυχάζουσι. πρὸς τοὺς Ἕλληνας δὲ

ἀποτείνεται καὶ τὸ, οὔτε τῳ ἄλλῳ, ἵνα ἐνδείξηται μηδένα διὰ λόγου ἔχειν. διὸ καὶ τὸ, αἶψα αἷμα κελαινὸν ἐρωήσει περὶ δουρὶ, ἀορίστως εἶπεν ἐπίτηδες, ἵνα ἐμφήνῃ ὅτι αἵματος ἐρωὴ ἔσται, κἂν ὁ βασιλεὺς, κἂν ἄλλοι τινὲς αὐτῷ ἐπέλθωσι. Ἰστέον δὲ ὅτι, ὥς περ τὸ ἀφέλεσθε παθητικῶς φησὶν Ὅμηρος, οὕτω καὶ τὸ ἀνελὼν παρὰ τοῖς ὕστερον λέγεται. ἀνείλετο γὰρ, φασι, καὶ ἀνελόμενος. (Vers. 302.) *Ὅτι τὸ, εἰ δ᾽ ἄγε μὴν πείρασαι, ἵνα γνώωσι καὶ οἵδε, τινὲς μὲν σχῆμα νοοῦσιν ἐλλείψεως, οἷον, εἰ δὲ βούλει, ἄγε πειράθητι· ἕτεροι δὲ καὶ τοῦτο σχῆμα ἐκ παραλλήλου φασὶ, δύο ἐνταῦθα ἰσοδυνάμων κειμένων λέξεων, τοῦ τε εἰ παρακελευσματικοῦ ἐπιῤῥήματος καὶ τοῦ ἄγε ἀντὶ τοῦ εἶα ἄγε, ὡς ἐάν τις εἴποι, ἄγε δὴ φέρε, ὡς τοῦ δὲ ἀντὶ τοῦ δὴ λαμβανομένου, ἵνα *λέγῃ ὅτι, εἶα δὴ ἄγε πείρησαι. φασὶ δὲ καὶ ὅτι τοῦτο τὸ εἰ προσλήψει τοῦ ᾱ γίνεται εἶα, ὃ δηλοῖ τὸ ἄγε φέρε, καὶ ἀρέσκει οὕτω τῷ Νικάνορι, καὶ δοκεῖ κρειττόνως οὕτως ἔχειν. ἐν γὰρ τοῖς ἑξῆς εὑρεθήσονται τοιαῦτα σχήματα, ἐν οἷς τὸ μὲν εἰπεῖν, εἰ δὲ βούλει, ἄγε, ποίησον τόδε, οὐκ ἔσται εὔοδον· τὸ δὲ εἰπεῖν, εἶα δὲ ἄγε, ποίησον, πάνυ εὐοδωθήσεται. ἰστέον δὲ ὅτι ἐκ τοῦ, εἰ δ᾽ ἄγε μὴν, πείρησαι, παρέξεσται τὸ, ἔστω μηδὲν ἀπείρητον, παρὰ Ἡροδότῳ. δοκεῖ δὲ τὸ ῥηθὲν εἶα παροξύνεσθαι, ὡς κατ᾽ ἐπέκτασιν ἔχον τὸ ᾱ, ὁποῖόν τι καὶ ἐν τῷ ναίχι γίνεται. ὅτι δὲ τὸ εἶα συνεσταλμένην ἔχει τὴν λήγουσαν, ἡ τραγῳδία δηλοῖ ἐν τῷ, ἀλλ᾽ εἶα, τέκνον· καὶ, ἀλλ᾽ εἶα, χώρει· καὶ, ἀλλ᾽ εἶα, φείδου μηδέν. ἐξ ἰαμβικῶν δὲ στίχων ταῦτα εἰσί. σημείωσαι δὲ ὅτι κατὰ τὴν τέχνην τοῦ Γεωργίου προπερισπᾶται τὸ ῥηθὲν εἶα, εἰπόντος, ὅτι τε παρακελευσματικὸν ἐπίῤῥημά ἐστι, καὶ ὅτι, ὡς ῥέω ῥέα καὶ πλεονασμῷ τοῦ ῑ ῥεῖα, οὕ*τως ἕω τὸ ἐκπέμπω, ἕα, καὶ πλεονασμῷ, εἶα. φέρει δὲ καὶ χρῆσιν τῆς λέξεως κειμένην, φησὶ, παρ᾽ Εὐριπίδῃ ἐν Σολεῖ ταύτην· εἶα δὴ,*
45 *φίλον ξύλον, ἔκτεινέ μοι σεαυτὸ καὶ γίνου θρασύ.* *(Vers. 304.) *Ὅτι τὸ, ὣς τώ γε ἀντιβίοισι μαχεσ-* 81
σαμένω ἐπέεσσιν ἀνστήτην, σχῆμα ὃν καταστατικὸν ἐννοίας, οἱ γραμματικοὶ παραγραφὴν καλοῦσι,
108 *συγκαταριθμοῦντες αὐτὸ τοῖς ποιητικοῖς τρό*ποις. χρώμεθα δὲ τούτῳ τῷ σχήματι, ὅτε συμπληρώσαντες τὰ φθάσαντα ἐπὶ ἑτέραν διήγησιν μεταβαίνομεν. τοιοῦτον καὶ μετ᾽ ὀλίγα τὸ, ὣς οἱ μὲν τὰ πένοντο κατὰ στρατὸν, καὶ ἄλλα μυρία. ἀντίβια δὲ ἔπη τὰ ἐναντιοδύναμα.* (Vers. 305.) *Ὅτι τὸ τὴν σύναξιν σκεδάννυσθαι λύεσθαι λέγεται. φησὶ γάρ· λῦσαν δ᾽ ἀγορήν· καὶ, λῦτο δ᾽ ἀγών· καὶ, ἀνδρῶν ἀγορὰς ἠμὲν λύει, ἠδὲ καθίζει. σημείωσαι οὖν ὅτι, εἰ τὸ σκεδάζεσθαι λύσις ἐστὶ, δεσμός τις ἄρα τὸ συνάγεσθαι, ὥστε ἐκ τούτου ὁ δῆμος ἐτυμολογεῖται, συνδεδεμένος οἷον τυγχάνων ὄχλος, κατὰ τοὺς παλαιοὺς, ἐκ πάντων δὲ κατὰ εἰρήνην δεδεμένος. τὸ γὰρ τούτου ἀνάπαλιν παράγει τὴν λύην, ὃ σημαίνει τὴν στάσιν, ὅ ἐστι διάστασιν, παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, τὴν διαλυτικὴν τῆς συνδετικῆς ὁμονοίας. ὅθεν καὶ Διόνυσος Λυαῖος, οὐ μόνον ὡς ἐκλύων μέλη, *ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ αἴτιος εἶναι λύης τοιαύτης ἐν τῷ ἀμέτρως πίνεσθαι. Ὅτι οὐ μόνον δαῖτα ἴσην λέγει ὁ ποιητὴς, ἀλλὰ καὶ νῆας ἴσας, ὥστε μὴ ἀεὶ τειχίζειν, καὶ πλεονασμῷ τοῦ ε̄ ἐΐσας ἢ πορευτικὰς καὶ ταχέας παρὰ τὸ ἰέναι.* (Vers. 309.) *Ὅτι κρίνειν οὐ μόνον ἐπὶ τοῦ δικάζειν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ ἁπλῶς χωρίζειν καὶ ἐπιλέγεσθαι. ἐρέτας γοῦν ἐνταῦθα ὁ Ἀγαμέμνων ἔκρινεν ἤτοι ἐπελέγετο, οἳ καὶ ἔκκριτοι ἂν διὰ τοῦτο λεχθεῖεν. ἔστι δὲ ταυτὸν ἐρέτας κρίνειν καὶ ἐρέτας ἐπίτηδες ἀγείρειν.* (Vers. 312.) *Ὅτι τὸ ἀναπλεῦσαι ἀναβῆναι λέγεται, οἷον, οἱ μὲν ἔπειτ᾽ ἀναβάντες ἐπέπλεον ὑγρὰ κέλευθα. πρόσκειται δὲ τὸ ὑγρὰ, ἐπεὶ καὶ διὰ ξηρᾶς ἔστι κέλευθος. Τὸ δὲ κέλευθα μεταπλασμὸν γένους φασὶν οἱ παλαιοὶ, μεταπλασθέντος τοῦ ἡ κέλευθος εἰς τὸ κέλευθον. γίνονται δὲ τοιαῦτα πολλά. οὕτω γὰρ καὶ τοὺς μηροὺς μηρὰ λέγει ἡ ποίησις, καὶ τοὺς ῥύπους ῥύπα, ὡς καὶ Θεόκριτος, ἅπαν ῥύπον. καὶ τὰ ζυγὰ *δὲ τοῦ τοιούτου εἴδους εἰσίν. ὡσαύτως καὶ τὰ δεσμὰ καὶ τὸ, γυμνάζει τὰ τράχηλα, παρὰ Καλλιμάχῳ. οὕτω δὲ καὶ τοὺς λύχνους καὶ τοὺς δίφρους λύχνα καὶ δίφρα φασὶν οἱ παλαιοί. μεταβολὴ δὲ γένους καὶ ἡ ἰσθμὸς καὶ ἡ τάρταρος παρὰ Πινδάρῳ, καὶ παρὰ Ἡσιόδῳ οὐδετέρως, Τάρταρά τε ἠερόεντα. ὅμοιόν τι καὶ τὸ ἡμέρα καὶ ἦμαρ· ἐναλλαγὴν γὰρ γένους ἔπαθε καὶ αὐτό.* (Vers. 313.) *Ὅτι λύματα ἐλέγοντο τὰ καθάρματα, οἱονεὶ λούματά τινα ὄντα, ἅ περ ἐν τῷ λούεσθαι ἀπεβάλλοντο, καὶ τὸ καθαίρεσθαι ἀπολυμαίνεσθαι. καὶ ἦν παρὰ τοῖς παλαιοῖς αὕτη καιριωτάτη λέξις ἐν ταῖς ἐπὶ θυσίᾳ καθάρσεσι. διὸ καὶ ὁ ποιητὴς ἐπιμένων οὕτω φησί· λαοὺς δ᾽ Ἀτρείδης ἀπολυμαίνεσθαι ἄνωγεν. οἱ δ᾽ ἀπελυμαίνοντο καὶ εἰς ἅλα λύματ᾽ ἔβαλλον. διὰ τί δὲ εἰς τὴν ἅλα; ἢ πάντως διὰ τὸ φύσει ῥυπτικὸν εἶναι τὸ τῆς θαλάσσης ὕδωρ. εἰς τὴν ἀπέριττον οὖν φασὶ τὰ περιττώματα ἔβαλλον. διὸ καὶ*

*παροιμία φησί· ⋆θάλασσα κλύζει πάντα τἀνθρώπων κακά· ἣ παρ᾽ Εὐριπίδῃ κεῖται. ἀπὸ δὲ τῶν τοιούτων
λυμάτων καὶ παρὰ τοῖς ὕστερον ἡ λύμη ἐπὶ βλάβης λέγεται, ἣν ἄξιόν ἐστιν ἀπολούσασθαι· καὶ ὁ λυμεὼν
ἐντεῦθεν, ὃν κάθαρμά τις ἂν εἴποι καὶ πίνον αὐτόχρημα, ὥς περ καὶ ὁ παρὰ Σοφοκλεῖ Αἴας* (v. 382.)
*κακοπινέστατον ἄλημα ἤγουν πλάνημα στρατοῦ τὸν Ὀδυσσέα καλεῖ. καὶ τὸ λυμαίνεσθαι δὲ ἐπὶ βλάβης
ἐκ τοῦ Ὁμηρικοῦ τοῖς ὕστερον εἴληπται, πλὴν ὅσον ἡ μὲν Ὁμηρικὴ λέξις τὸ λυμαίνεσθαι σεμνὴ καὶ
οὐδέν τι ἐπισυρομένη ψόγου ῥύπασμα, ἡ δὲ παρὰ τοῖς ὕστερον λύμη καὶ τὸ λυμαίνεσθαι καὶ ὁ λυμεὼν
ἐπὶ ψόγου λαμβάνονται. ὥς περ δὲ τὸ βρῶμα βρώμη λέγεται παρὰ τῷ ποιητῇ καὶ παρ᾽ ἑτέροις τὸ τρῶμα
τρώμη, οὕτω καὶ τὸ Ὁμηρικὸν λῦμα τὸ λύμη παρήγαγεν. εἴη δ᾽ ἂν καινὸν οὐδὲν καὶ τὸ λῦμα φορτικὴν
λέξιν εἶναι γενόμενον ἐκ τοῦ λούω, εἴ γε καὶ τὸ κάθαρμα μισεῖται ἀπὸ τοῦ κα⋆θαίρω παραχθὲν,
καὶ ἐκ τοῦ ἅζω τὸ σέβομαι ἄγος, δι᾽ οὗ δηλοῦται τὸ μίασμα.* (Vers. 315.) *Ὅτι δηλοῖ καὶ ἐνταῦθα
ὁ ποιητὴς τέλεια δεῖν εἶναι τὰ θυόμενα. φησὶ γάρ· ἔρδον Ἀπόλλωνι τεληέσσας ἑκατόμβας. ταῦροι δὲ*
82 *καὶ αἶγες ἦσαν τὰ θυόμενα. ἔστι δὲ ἔρδειν τὸ θύειν, ὡς ἀλλαχοῦ ῥηθήσεται. ὥς περ δὲ φθόγγος φθογ-
γήεις, οὕτω τέλος τελήεις, οὗ θηλυκὸν ἡ τελήεσσα.* (Vers. 316.) *Ὅτι ἀτρύγετος ἡ θάλασσα
ἢ ἡ βαθεῖα, ἧς οὐκ ἔστιν εὑρεῖν τρύγα, ἢ οἷον ἀτρύετος ἤγουν ἀκαταπόνητος διὰ τὴν τοῦ στοιχείου
δύναμιν πλεονασμῷ τοῦ γ̄, ἢ ἀφ᾽ ἧς οὐδὲν τρυγῶμεν. τὸ γὰρ τρυγᾶν ἐπὶ γῆς κυριολεκτεῖται. ὅτι δὲ καὶ
ἀὴρ καὶ αἰθὴρ ἀτρύ⋆γετοι, ἀλλαχοῦ φανήσεται. Ὅρα δ᾽ ἐνταῦθα, ὅτι τε οὐχ᾽ ἑκατόμβην ἀλλ᾽ ἑκατόμ-* 109
*βας ἀναγκαίως ὁ βασιλεὺς θύει τῷ Φοίβῳ, καὶ ὅτι καλῶς διὰ τὸν γενησόμενον ἀνάπλουν παρὰ θῖν᾽
ἁλὸς ἀτρυγέτοιο θύουσιν. ὡς δὲ, καθὰ ῥηγμὶν ἐκ τοῦ ῥήσσειν, οὕτω καὶ θὶν θινὸς θηλυκῶς τὰ πολλὰ
ὁ αἰγιαλὸς λέγεται, περὶ ὃν ῥήσσονται καὶ θείνουσιν, ὅ ἐστι τύπτουσι τὰ κύματα πλήττοντα. διὸ καὶ
παραπλῆγες ἀκταὶ λέγονται. καὶ ὅτι τὸ θὶν θινὸς ὡς δι⋆κατάληκτον ἔχει ἀντὶ διφθόγγου μόνον τὸ* 6
δίχρονον, ἀγραμματίκευτός ἐστιν ὁ μὴ εἰδώς. ⋆(Vers. 317.) *Ὅτι τὸ, κνίσση δ᾽ οὐρανὸν ἷκεν ἑλισσο-* 24
*μένη περὶ καπνῷ, ἐμφαντικόν ἐστι τῆς τῶν τυθέντων ζῴων πιότητος. ἔχει δέ τι καὶ ἀστεῖον ὁ λόγος
κατὰ τοὺς παλαιοὺς, δεικνύων φανταστικῶς τὴν λευκὴν πιμελὴν συναναμιγνυμένην τῇ μελανίᾳ τοῦ
καπνοῦ. κνίσσα δὲ καὶ νῦν ἡ τῆς πιμελῆς ἀνάδοσις· οὐρανὸς δὲ ὁ ἀήρ. Τὸ δὲ ἷκεν ἀντὶ τοῦ κατελάμβα-
νεν ἀεὶ διὰ τοῦ ῑ παρὰ τῷ ποιητῇ γραφόμενον ἀπὸ τοῦ ἵκω, ἐξ οὗ καὶ τὸ ἱκάνω καὶ ἱκνῶ. δῆλον δὲ ὡς
προῆν τὸ ἐν τῷ ῑ γραφόμενον ἵκω τοῦ παρὰ τοῖς ὕστερον διὰ τοῦ η̄, ἐφ᾽ οἷς γέγονε σύμβασις τοῖς ⋆κρι-
τικοῖς, ἵνα μὴ ἀμφιμάχοιντο, γράφεσθαι τοῦ ἵκω τὰ μὲν ἐνεργητικὰ διὰ τοῦ η̄, τὰ δὲ παθητικὰ διὰ
τοῦ ῑ. καὶ οὕτω φυλάσσονται παρὰ τοῖς μεθ᾽ Ὅμηρον ἄμφω αἱ γραφαί. δύναται δὲ καὶ ἄλλως τὸ,
οὐρανὸν ἷκε, νοηθῆναι κατὰ προθέσεως ἔλλειψιν ἀντὶ τοῦ, εἰς οὐρανὸν ἤρχετο. Τὸ δὲ, περὶ καπνῷ,
καινότερον συντέτακται· τὸ γὰρ κοινὸν, περὶ καπνὸν, καὶ ἢ ἀττικισμός ἐστιν ἢ κατὰ ἀναστροφὴν κεῖ-
ται ἡ πρόθεσις, ἵνα ᾖ περιελισσομένη καπνῷ. ὅτι δὲ καὶ ἡ περὶ καὶ ἡ ἀμφὶ καὶ ἡ ὑπὸ πρόθεσις μυρια-
χοῦ δοτικῇ συντάσσονται καὶ μάλιστα ἡ ὑπὸ καὶ ἡ ἀμφὶ, τὰ ἐφεξῆς δείξει.* (Vers. 325.) *Ὅτι ἐπικρί-
νει καὶ ὁ ποιητὴς, οὐκ εὖ διαπράξασθαι τὸν βασιλέα τὰ ἐπὶ τῷ Ἀχιλλεῖ. φησὶ γὰρ ὅτι προσέταξε τοῖς
κήρυξι, χειρὸς λαβόντας ἤτοι ἁψαμένους ἢ ἀπὸ χειρὸς λαβόντας ἄγειν τὴν Βρισηίδα. εἶτα οἷον
μεμφόμενος ἐπάγει· κρατερὸν δ᾽ ἐπὶ μῦθον ἔτελλεν, ἤγουν ἀπηνῆ, ὥς πέρ ποτε καὶ ἐπὶ ⋆τοῦ ἱερέως
Χρύσου. διὸ κατωτέρω καὶ ἀπηνέα ἐρεῖ τὸν βασιλέα. τοῦτο δὲ συγγενὲς πρὸς τὸ κρατερὸν, ὡς δηλοῖ
τὸ, ἀπηνέα τε κρατερόν τε. Ἰστέον δὲ ὡς τὸ κρατερὸς ὀξύνεται ὡς ἔχον τὴν παραγωγὴν διὰ τοῦ ερος ἐκ
τοῦ κάρτος, ὡς βλάβος βλαβερός. τὰ μέντοι διὰ τοῦ τερος ἔχοντα τὴν παραγωγὴν βαρύνονται, ὡς τὸ
σφέτερος, πρότερος κύντερος. τὸ Ἀμφοτερὸς κύριον πρὸς διαστολὴν ὀξύνεται.* (Vers. 320.) *Ὅτι ὥς
περ καὶ ἕτερα πολλὰ τῶν κυρίων ὀνομάτων οἰκείως ταῖς προσωπικαῖς ἐνεργείαις ὠνομασμένα κατὰ τὴν
λεγομένην φερωνυμίαν κεῖνται παρὰ τῷ ποιητῇ, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν βασιλικῶν ἐνταῦ⋆θα κηρύκων γέγονε.* 110
*Ταλθύβιον γάρ τινα καὶ Εὐρυβάτην κήρυκας τοῦ βασιλέως φησὶ καὶ ὀτρηροὺς θεράποντας, ὅ ἐστι
σπουδαίους, παρὰ τὸ ὀτρύνω ἢ ἀπὸ τοῦ τρῶ τὸ δειλιῶ καὶ συστέλλομαι πλεονασμῷ τοῦ ο̄. παρῆκται δὲ
Ταλθύβιος μὲν ἀπὸ τοῦ θάλλειν κατὰ τὴν βοὴν, οἱονεὶ θαλθύβιος· Εὐρυβάτης δὲ παρὰ τὸ εὐρὺ
βάζειν. καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ δὲ κῆρυξ ὁμοίως Εὐρυβάτης Ἰθακήσιος. καὶ Τρωικὸς δέ τις κῆρυξ Περίφας*
83 *λέγεται ὡς περιττῶς φωνῶν. ὁ δ᾽ αὐτὸς καὶ Ἠπύτου υἱὸς παρὰ τὸ ἠπύειν καὶ αὐτοῦ κληθέντος ὡς*

κήρυκος. ἠπύειν γὰρ τὸ φωνεῖν. καὶ αὐτὸ δὲ τὸ κῆρυξ ἐκ τοῦ γηρύω τὸ φωνῶ παράγεται. (Vers. 321.)

Τὸ δὲ θεράπων κατὰ Κρῆτας δηλοῖ, φασὶ, δοῦλον ὁπλοφόρον, ὅ περ οὐκ οἶδεν Ὅμηρος. γέγραπται δέ τι περὶ αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ ἡ παροιμία Εὐρυ*βάτην πονηρὸν οἶδεν ἄνδρα, ὃν οἱ πλείους Εὐρύβατον λέγουσιν, ἀφ᾽ οὗ εὐρυβατεύεσθαι τὸ πονηρεύεσθαι. Ἡρόδοτος δὲ ἱστορεῖ στρατηγὸν Εὐρυβάτην Ἀργεῖον, πένταθλον ἐπασκήσαντα καὶ μονομαχεῖν ἄριστον. ὁ δ᾽ αὐτὸς καὶ Ταλθυβίου ἱερὸν ἱδρύσασθαι φησὶν ἐν Σπάρτῃ καὶ ὅτι ἀπόγονοι ἐκεῖσε Ταλθυβιάδαι καλούμενοι. Ἰστέον δὲ ὅτι ἄσυλοι ἐς τὸ παντελὲς ἦσαν οἱ κήρυκες οἷα θεῖον γένος νομιζόμενοι. ἐδόκουν γὰρ κατάγεσθαι ἀπὸ Κήρυκος υἱοῦ Ἑρμοῦ, ὃς ἐκ Πανδρόσου ἐγεννήθη αὐτῷ, θυγατρὸς Κέκροπος. διὸ καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ στέλλων ὁ Ὀδυσσεὺς κατασκόπους εἰς ἀλλοδαπὰς χώρας καὶ κήρυκα ἐδίδου ἕπεσθαι διὰ τὸ ἄσυλον. καὶ ἦσαν μέσοι θείου τε γένους καὶ ἀνθρωπίνου καὶ οὐκ ἦν θεμιτὸν κακοῦσθαι αὐτοὺς, εἰ μὴ ἄρα Λαιστρυγόνες μάρψειάν τινα ἢ Κύκλωψ ἢ ἕτερός τις, ὃς οὐκ οἶδε θέμιστας. διὸ καὶ ὁ βασιλεὺς κήρυκας εἰς τὴν τοῦ Ἀχιλλέως στέλλει σκηνὴν, πρὸς οὓς *οὐκ ἂν ἐνδείξηται ὁ Ἀχιλλεὺς τὴν ἀπειλὴν, ἣν ἔφη πρὸ μικροῦ εἰπών· αἶψά τι αἷμα κελαινὸν ἐρωήσει περὶ δουρί. λογίζεται γὰρ ὁ βασιλεὺς ὡς ἢ ἀνύσουσιν οἱ κήρυκες καὶ ἕξει αὐτὸς ὃ θέλει, ἢ ἀλλ᾽ ὑποστρέψουσιν ἀβλαβεῖς καὶ τὸ ἐντεῦθεν αὐτὸς τὸ ποιητέον βουλεύσεται. Ἀχιλλεὺς δὲ ἰδὼν αὐτοὺς καὶ τὸ καθῆκον τηρῶν αἰδεῖται καὶ, χαίρετε, προσφωνεῖ, κήρυκες, Διὸς ἄγγελοι καὶ ἀνδρῶν. καὶ ἕρμαιον ἡγεῖται τὸ πρᾶγμα, εἰ τοιοῦτοι ἄνδρες ἦλθον ἀφαιρησόμενοι τὴν Βρισηίδα, οὓς μάρτυρας ὕστερον ἕξει τῆς τοῦ ἀπηνέος βασιλέως ἀδικίας παρά τε θεοῖς καὶ ἀνθρώποις. κάλλιον ἄρα ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ εὐλογώτερον σεμνύνει τοὺς θείους κήρυκας ἤ περ τὸ σκῆπτρον ἐκεῖνο, ὃ καὶ εἰς ὅρκον ἔθετο. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ πρεσβεῖον τῶν κηρύκων δηλοῖ καὶ Ἡρόδοτος, ἐν οἷς λέγει ὅτι Ταλθυβίου μῆνις κατέσκηψεν εἰς Λακεδαίμονα, διότι τοὺς τοῦ Ξέρξου κήρυκας αὐτοὶ ἀνεῖλον, ὅτε γῆν καὶ ὕ*δωρ ἐζήτουν· καὶ ὅτι συνέχεον Λακεδαιμόνιοι τὰ πάντων ἀνθρώπων νόμιμα, ἀποκτείναντες κήρυκας. (Vers. 323.)

Ὅτι καὶ παρ᾽ Ὁμήρῳ, καθὰ καὶ Ἡσιόδῳ καὶ ἄλλοις, ἀντὶ προστακτικῶν λαμβάνονται τὰ ἀπαρέμφατα, οἷον ἐνταῦθα τὸ, χειρὸς ἑλόντε ἀγέμεν Βρισηίδα, ἤγουν ἄγετε. ἔοικε δὲ καὶ τοῦτο τὸ σχῆμα κατ᾽ ἔλλειψιν γίνεσθαι, ὡς ῥήματος προαιρετικοῦ τινὸς λείποντος, οἷον τοῦ θελήσατε ἀγέμεν ἢ σπεύσατε ἢ τοιούτου τινός. μονῆρες δὲ ἐν θηλυκοῖς ἡ χεὶρ, ἣ κλίνεται διχῶς, ποτὲ μὲν διὰ τοῦ ε, ὅθεν καὶ τὰ χέρνιβα, ποτὲ δὲ διὰ τῆς ει διφθόγγου, ποτὲ δὲ κατὰ Ἡρωδιανὸν καὶ μετατεθείσης αὐτῆς εἰς η. ᾧ μαρτυρεῖ, φησὶν, Ἀλκμᾶν ἐν τῷ, ἐπ᾽ ἀριστερὰ χηρὸς ἔχων. Αἰολεῖς δὲ χέῤῥος λέγοντες μαρτυροῦσι τούτοις καὶ αὐτοί. οὐ γὰρ πρότερον διπλασιάζουσι σύμφωνον, εἰ μὴ βραχεῖα εἴη προηγουμένη· εἰμὶ ἐμμί· ἡμεῖς ἄμμες. Σημείωσαι δὲ ὅτι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ πεντάκις ἐχρή*σατο τοῖς ἀπὸ τοῦ ἄγω ῥήμασι διὰ τὸ καίριον τῆς λέξεως. ἄγονται γὰρ ὡσεπιπολὺ τὰ ἔμψυχα, καθὰ προεῤῥέθη. ἐκ δὲ τοῦ τοιούτου ἄγειν καὶ ἐπὶ αἰχμαλωσίας εἴρηται ἀπαγωγή· καὶ τὸ ἀγείρειν δὲ ἐντεῦθεν παράγεται. ἄγουσι δέ που καὶ τὸν Ἕκτορα Τρῶες ἄλλον τρόπον εἰς τὸ ἄστυ, ὡς ἐν τῇ ἡ ῥαψῳδίᾳ φανεῖται. στρατηγοὶ δὲ αὖθις ἄλλως ἄγουσι τὸν λαόν· καὶ ἑτέρως κατάγειν τις θρίαμβον λέγεται καὶ παῖδας ἀνάγειν, καὶ ὅλως πολυσήμαντον τὸ ἄγειν ἐστὶν ἔν τε συνθέσει καὶ ἐν ἁπλότητι. Κεῖται δὲ ἐν τούτοις καὶ τὸ κλισίην κατ᾽ ἔλλειψιν καὶ τῆς εἰς προθέσεως καὶ τῆς δε ἐπεκτάσεως,
111 δηλοῦντος τοῦ *ποιητοῦ ὡς ταυτόν ἐστιν εἰπεῖν ἔρχεσθον κλισίην καὶ ἔρχεσθον εἰς κλισίην καὶ ἔρχεσθον κλισίηνδε. οὕτω καὶ πρὸ ὀλίγου εἰπὼν ἅλαδε, ὑποκαταβὰς εἰς ἅλα ἔφη σαφέστερον. ἰστέον δὲ ὡς ἐν τῷ, ἔρχεσθον κλισίην, δύναται καὶ ἡ ἐπὶ πρόθεσις λείπειν, ὡς δηλοῖ κατωτέρω τὸ, ἐπὶ κλισίας ἱκέσθην. (Vers. 325.)

Ὅτι ἐν τῷ, εἰ δέ κε μὴ δώῃσιν, ἐγὼ δέ κεν αὐτὸς ἕλωμαι ἐλθὼν σὺν πλεόνεσσι, τό οἱ καὶ ῥίγιον ἔσται, οὐδετέρου γένους ἐστὶ τὸ πλεόνεσσιν, ἵνα λέγῃ, ὅτι ἐλθὼν ἀφαιρήσομαι τὴν Βρισηίδα σὺν ἄλλοις πολλοῖς τοῦ Ἀχιλλέως κτήμασι. καὶ συμφωνεῖ τοῦτο καὶ εἰς τὸ τοῦ βασιλέως φιλοκτέανον. Τὸ δὲ εἰπεῖν ὅτι, ἐλθὼν σὺν πλεόνεσσιν ἀνδράσιν ἀφέλωμαι τὴν Βρισηίδα, ἀγεννές φασί τινες καὶ βασιλικῆς φωνῆς οὐκ ἄξιον. δειλίαν γὰρ κατηγορεῖ τοῦ στείλαντος καὶ, ὡς ὠνειδίσθη, καρδίαν αὐτὸν ἔχειν ἐμφαίνει ἐλά*φου. δύναται μέντοι ἄλλως ἀψόγως καὶ τοῦτο νοηθῆναι, ὡς οἷα καταδημαγωγοῦντος τοῦ βασιλέως τοὺς Ἕλληνας ὡς δυναμένους τῷ Ἀχιλλεῖ ἀντεπεξάγεσθαι, περὶ ὧν καὶ φθάσας εἶπεν, ὅτι πάρεισί μοι καὶ ἄλλοι, οἵ κέ με τιμήσουσι· ἄλλως τε καὶ ἐπεὶ ὁ Ἀχιλλεὺς καθήψατό πως τῶν Ἑλλήνων ἐν τῷ,

οὔτε σοὶ μαχήσομαι, οὔτε τῳ ἄλλῳ, ὡς καὶ τῶν ἄλλων Ἀχαιῶν ἀδικησάντων, καὶ ἐν τῷ, ἐπεί με ἀφέ-
λεσθέ γε δόντες, καὶ ἐν τῷ, αἶψα αἷμα κελαινὸν ἐρωήσει περὶ δουρὶ, θαῤῥεῖ ὁ βασιλεὺς ὡς ἤδη καὶ
οἱ ἄλλοι ἐκπολεμωθέντες τῷ Ἀχιλλεῖ ἀκέλευστοι ἕψονται αὐτῷ κατ' ἐκείνου. διὸ καὶ φησὶν ἐλθεῖν σὺν
πλεόνεσσι, καὶ ἐπάγει, τό οἱ καὶ ῥίγιον ἔσται, ὡς φρικαλέου ἐσομένου τῷ Ἀχιλλεῖ τοῦ ἐπελθεῖν αὐτῷ
καὶ τοὺς Ἀχαιούς. Ῥίγιον δὲ τὸ φρικτὸν διὰ τὸ καὶ ῥῖγος ἐν τοιούτοις πολλάκις γίνεσθαι τῇ συστολῇ
τοῦ ἐμφύτου θερμοῦ. (Vers. 326.) Ὅτι καθάπερ ἐν τῷ, ἀλλὰ κακῶς ἀφίει, οὕτω καὶ ὧδε *ἐν τῷ,
ὣς εἰπὼν προΐει, συνέστειλεν Ἰωνικῶς τὸ δίχρονον τοῦ ἵει, μακρὸν ἄλλως φύσει ὂν δι' αὔξησιν κατὰ
τὸ, κνίσση δ' οὐρανὸν ἷκε, καὶ τὰ ὅμοια. (Vers. 330.) Ὅτι μυριαχοῦ φίλον τοῖς ῥήτορσιν ἀντὶ κατα-
φάσεων εὐειδεῖ χρᾶσθαι σχήματι τῷ κατὰ ἀπόφασιν, ὡς καὶ ὅτε εἴπῃ τὸ, οὐ γάρ μιν ἀφαυρότατος βάλεν,
84 ἀλλὰ δηλαδὴ ὁ ἰσχυρότατος. οὕτω καὶ ὧδε φησὶν, ὡς οὐ γήθησεν Ἀχιλλεὺς ἰδὼν τοὺς ἐκ βασιλέως
κήρυκας, ἀλλ' ὑπερελυπήθη δηλονότι. τοιοῦτον καὶ τῶν ὕστερον, Ἐπικούρου μὲν τὸ, οὐ παραγένησις,
ἤτοι ἀποδημία, καὶ Θουκυδίδου τὸ, διὰ τὴν οὐ περιτείχισιν, ἤγουν τὸ ἀτείχιστον. (Vers. 331.) Ὅτι
φόβος τε ὑπῆν τοῖς κήρυξι καὶ αἰδὼς, ὁπηνίκα τὸν Ἀχιλλέα εἶδον· φόβος μὲν διὰ τὴν φθάσασαν λαλη-
θῆναι ἀπειλὴν ὑπ' αὐτοῦ· αἰδὼς δὲ διὰ τὴν τοῦ ἥρωος ἀρετήν. διὸ φησί· τὼ μὲν ταρβήσαντε καὶ
αἰδομένω βασιλῆα στήτην. ἔφη δὲ καὶ ὅτι ἀέκοντες ἔβαινον· ᾔδεισαν γὰρ οὐκ ἐπὶ δικαίοις *βαίνοντες,
ἐπείθοντο δὲ ὅμως τῷ βασιλεῖ. οὕτω που καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς ἡ Ἑλένη δεινὸν ἑαυτῇ καὶ αἰδοῖον λέγει τὸν
Πρίαμον, καὶ ἐπαινεῖται πανταχοῦ ἡ συζυγία τοῦ φόβου καὶ τῆς αἰδοῦς, ὁπηνίκα τοῖς ἐλάττοσι πρὸς
τοὺς μείζονας ἔνεστι. διὸ καὶ τραγικός τις (Sophocl. Aiac. 1101.) φησί· δέος γὰρ ᾧ πρόσεστιν,
αἰσχύνη θ' ὁμοῦ, σωτηρίαν ἔχοντα τόνδ' ἐπίστασο. τοὺς ἀγαθοὺς δὲ πάντως τῶν ὑπερεχόντων καὶ αἰδέ-
σεταί τις καὶ φοβηθήσεται. τοὺς γὰρ μὴ τοιούτους μισήσας εἰς μοῖραν ἀποῤῥίψας τυραννικὴν φοβηθή-
σεται μὲν, οὐκ αἰδεσθείη δὲ ἄν. Τὸ δὲ ταρβῆσαι κατὰ μέν τινας ὠνοματοπεποίηται. ἕτεροι δὲ σύνθε-
τον αὐτὸ λέξιν φασὶν ἀπὸ τοῦ ταράσσω καὶ τοῦ βοή· ἐπιταράσσονται γὰρ τὴν βοὴν οἱ φοβούμενοι
καὶ οὐκ αἴρεται αὐτοῖς βοὴ οὐδὲ εἰσὶ βοὰν ἀγαθοὶ, ἀλλ' ὡσταπολλὰ καὶ ἄφωνοι καθίστανται. Τὸ δὲ
αἰδομένω διφορεῖται· νῦν μὲν γὰρ ἀπὸ βαρυτόνου γίνεται ῥήματος τοῦ αἴδω, ὡς καὶ τὸ, αἰδο*μένων
ἀνδρῶν· εὑρίσκεται δὲ καὶ περισπώμενον τὸ αἰδῶ, ἐξ οὗ καὶ τὸ αἰδεῖται καὶ ὁ αἰδούμενος. τοιοῦτον καὶ
τὸ, ἐπιμελόμενος ἐπιμελούμενος, στερόμενος στερούμενος, καὶ ἕτερα· ὡς καὶ τὸ ἐγήθησε καὶ γηθόμε-
νος. Σημείωσαι δὲ ὅτι, εἰ καὶ οἱ κήρυκες ἐτάρβησαν· οὐδὲ γὰρ εἶχον τῆς χειρὸς ἑλεῖν τὴν Βρισηίδα,
ὡς ὁ βασιλεὺς ἐπέταξεν· ἀλλ' ὁ Ἀχιλλεὺς ἑκὼν δώσει αὐτὴν, ἵνα μὴ ἐμφύλιος μάχη μελετηθῇ, καὶ ἄλλως
μεθοδεύοντος οὕτω τοῦ ποιητοῦ, ἵνα μὴ, τῆς περιπετείας αὐξηθείσης πλέον τοῦ δέοντος, ἱστορηθῇ τι
παρὰ τὸ ἀληθὲς καὶ ἐκπέσῃ ὁ λόγος εἰς κακόζηλον. (Vers. 332.) Ὅτι πολλὰ τῶν προσώπων ὁ ποιητὴς
σιωπῶν*τα εἰσάγει, ὁπηνίκα μὴ ἔστι καίριον λόγους περιτιθέναι αὐτοῖς. καὶ ἔστιν ἀληθῶς φρονούντων 112
ἀνθρώπων προτιμᾶσθαι σιγὴν ἔλλογον ἀκαίρου λόγου. ἐνταῦθα γοῦν οἱ κήρυκες, ἐλθόντες εἰς Ἀχιλλέα
τὸν τηλικοῦτον καὶ εἰδότες ὅποι ἦλθον, οὐδέν τι προσφωνοῦσιν αὐτὸν, ἀλλὰ σιωπῶντες ἵστανται. διὰ
τί; θωπεύειν μὲν γὰρ οὐκ εἶχον τὸν Ἀχιλλέα βασιλικοὶ ὄντες· δουλοπρεπὲς γὰρ τοῦτό γε· παροξύνειν
δὲ οὐκ ἐτόλμων. διὸ σιωπῶντες ἵστανται. καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς δὲ σιγᾷ ὁ Χρύσης, ἀπολαβὼν τὴν Χρυσηίδα·
ἐπεὶ οὔτε ἀχαριστεῖν εἶχεν· ἔχει γὰρ τὸ ποθούμενον· οὔτε μὲν εὐχάριστόν τι λαλεῖ, μεμνημένος τῶν
τοῦ Ἀγαμέμνονος ἀπειλῶν καὶ εἰδὼς ὅτι ἀκόντων Ἑλλήνων ἔσχε τὴν θυγατέρα. εὑρήσεις δὲ καὶ ἄλλα
πρόσωπα σιωπῶντα παρὰ τῷ ποιητῇ, τὰ μὲν διὰ φόβον, τὰ δὲ διὰ πένθος ἢ διὰ θάμβος, ὡς *καὶ
ἡ Βρισηὶς ἐνταῦθα θαμβουμένη σιγᾷ. καὶ θαυμάσεις τὸν ποιητὴν, ὥς περ λέγοντα, οὕτω δὴ καὶ
σιωπῶντα. εἶδος δὲ πάντως σιωπῆς ἐστὶ καὶ ἡ ἔλλειψις. διὸ καὶ παρασιώπησις λέγεται, ἐν καιρῷ καὶ
αὐτὴ καὶ ἐλλόγως γινομένη παρὰ τῷ ποιητῇ. διαφέρει δὲ σιγῆς, ὅτι αὐτὴ μὲν εἰς τὸ παντελὲς σιωπᾷ τὰ
τοῦ πράγματος, ἡ δὲ ἔλλειψις τὸ μὲν λέ*γει, τὸ δ' οὔ. *(Vers. 334.) Ὅτι οὕτω συνετὸς καὶ εὐσταθὴς 14
ὁ Ἀχιλλεὺς, καθὰ καὶ μετ' ὀλίγα ῥηθήσεται, ὥστε τοὺς κήρυκας ἰδὼν διὰ τὴν Βρισηίδα ἐλθόντας οὐκ 24
ἔτι, ὡς πρὶν, ὀξύνεται εἰς θυμὸν, ἀλλὰ μετριοπαθεῖ, καὶ μόνον πεπονθὼς τὸ μὴ γηθῆσαι πρῶτα
μὲν προσφωνεῖ τοὺς κήρυκας, ὅ περ αὐτὸς οὐκ ἔχει· χαίρετε γάρ, φησι, κήρυκες. εἶτα καὶ τοῦ βασι-
λέως, οἷα εἰκὸς, καθάπτεται, ἀκούσων ἐξ ἐκείνου, εἴ περ αὐτὸ μάθοι τὸ, ἀπόντα με καὶ τύπτε.

ὅπως δὲ οὐκ ἐγήθησεν Ἀχιλλεὺς, ὁ ἑξῆς λόγος δηλώσει. Ὅτι τοὺς κήρυκας Διός ἀγγέλους ὁ Ἀχιλλεὺς λέγει καὶ *ἀνδρῶν διὰ τὸ ἔν τε πάσαις θυσίαις αὐτοὺς διακονοῦντας μεσιτεύειν, ναὶ μὴν καὶ ἐν ἀνδρῶν βουλαῖς τε καὶ ἀγοραῖς· ἢ Διὸς μὲν, διότι καὶ αὐτοὶ γαρύοντες ἤτοι φωνοῦντες ἀγγέλλουσιν, ὡς Ἑρμῆς τε καὶ Ἶρις, οἱ περὶ τὸν Δία εἴροντες, καὶ διότι καὶ ἐξ Ἑρμοῦ υἱοῦ Διός εἰσιν, ὡς προείρηται, καὶ εἰς ἐκεῖνον ἀναφέρονται· ἀνδρῶν δὲ, διότι βασιλέων ὑπηρέται εἰσίν. ὅτι δὲ κήρυκες μὲν ἐκ τοῦ, ὡς εἴρηται, γαρύειν λέγονται, Ἑρμῆς δὲ καὶ Ἶρις παρὰ τὸ εἴρειν, δῆλον ἐστίν. Ὅρα δὲ ἐν τῷ, ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν, ὡς ἐκ παραλλήλου κεῖται ὁ καὶ καὶ ὁ ἠδὲ, κείμενοι ὡς σύνδεσμος εἷς. (Vers. 335.) Ὅτι τὸ ἄσσον ἐπίῤῥημα σημαίνει μὲν τὸ ἐγγὺς, γίνεται δὲ ἀπὸ τοῦ ἐγγὺς ἔγγιον, ἔσσον καὶ ἄσσον. καὶ ῥηθήσεται περὶ τούτου ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα πλατύτερον. εἰ δὲ ἀκριβῶς περισπᾶται αὐτὸ καὶ τὰ κατ᾽ αὐτὸ, χρὴ ζητῆσαι. 85
(Vers. 337.) Ὅτι τὰ πρῶτα τῶν φίλων τῷ Ἀχιλλεῖ ὁ τοῦ Μενοιτίου Πάτροκλος, ὡς ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα δειχθή*σεται. καὶ ὅτι διχῶς καὶ Πάτροκλος λέγεται ὡς Ἐτέοκλος, καὶ Πατροκλῆς ὡς Ἐτεοκλῆς. διὸ καὶ ἡ κλητικὴ ἐνταῦθα ὦ Πατρόκλεις ἐστὶν, ὡς τὸ ὦ Ἡράκλεις. φησὶ γάρ· ἀλλ᾽ ἄγε, διογενὲς Πατρόκλεις, ἔξαγε κούρην. Καὶ ὅρα τὸ ἔξαγε· οὐ γὰρ εἶπεν, ἔκφερε. τὸ γὰρ ἐκφέρειν ἐπὶ ἀψύχου, ὡς καὶ τὸ φέρειν καὶ ἡ ἐκφορά. Κόρην δὲ τὴν Βρισηίδα καὶ νῦν εἶπεν ὡς νεάνιδα. παρακατιὼν δὲ καὶ γυναῖκα ἐρεῖ αὐτήν· ἡ δ᾽ ἀέκουσα γυνὴ κίεν. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸν Πάτροκλον ἡ παλαιὰ ἱστορία καὶ συγγενῆ τῷ Ἀχιλλεῖ παραδίδωσι, λέγουσα ὅτι Ἡσίοδός φησι, Μενοίτιον, τὸν Πατρόκλου πατέρα, Πηλέως
113 εἶναι ἀδελφὸν, ὡς εἶναι ἀντανεψιοὺς *οὕτως ἀμφοτέρους ἀλλήλοις. ἄλλοι δέ φασιν ὅτι Διὸς Μυρμιδών· οὗ Ἄκτωρ, ὃς Αἴγιναν γήμας μετὰ τὸ τεκεῖν τὸν ἐκ Διὸς Αἰακὸν ποιεῖται Μενοίτιον· οὗ Πάτροκλος. τούτῳ τοίνυν τῷ λόγῳ Αἰγίνης παῖδες ἀμφιπάτορες Αἰακὸς καὶ Μενοίτιος. καὶ οὕτω πάλιν γνησία συγγένεια τῷ Πατρόκλῳ καὶ τῷ Ἀχιλλεῖ. τὸ δὲ Μενοίτιος πλεονασμὸν ἔχει τοῦ ι ὡς ἐκ τοῦ μένος, καθὰ καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ τὸ Φιλοίτιος ἐκ τοῦ φίλος. οὕτω δὲ καὶ τὸ Θυμοίτης καὶ παρὰ Θεοκρίτῳ δὲ τὸ Δαμοίτης ἀπὸ τοῦ θυμὸς καὶ δῆμος. Ὅρα δὲ καὶ τὸ, ἀλλ᾽ ἄγ᾽, ἔξαγε, ὧν τὸ μὲν ἔξαγε καθαρῶς ἐστὶ προστακτικὸν, τὸ δὲ ἄγε τέτριπται ὡς παρακελευσματικὸν ἐπίῤῥημα εἶναι, καθὰ πολλαχοῦ καὶ τὸ φέρε, ὃ δὴ καὶ πληθυντικοῖς εἴωθεν ἐπιλέγεσθαι, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ, ἀλλ᾽ ἄγε δή τινα μάντιν ἐρείομεν. *Ὅτι μέγα εἰς ἀταραξίαν ψυχῆς τὸ προετοιμασθῆναι καὶ ἑαυτὸν προμαλάξαι τῇ καραδοκίᾳ τοῦ μέλλοντος λυπηροῦ. ἰδοὺ γὰρ ὁ Ἀχιλλεὺς, ὁ φθάσας πολλὰ εἰπεῖν καὶ κυκῆσαι τὸ συνέδριον, διὰ τὴν ἀπειλὴν τοῦ βασιλέως ἐν αὐτῇ τῇ ἀποβάσει τῆς ἀπειλῆς καὶ τῇ ἀφαιρέσει τῆς κόρης οὐ μικροψυχεῖ οὐδὲ φθέγγεταί τι κατὰ τοῦ βασιλέως πλέον, ἀλλ᾽ ἢ μόνον ἀπηνέα καλεῖ αὐτὸν βασιλέα, καὶ διὰ τοῦτο ἐκ θυμοῦ ἀπροόρατον τοῦ μέλλοντος. ἔφθασε γὰρ ἤδη ὁρίσαι τὸ πρᾶγμα παρ᾽ ἑαυτῷ, ὅτε εἶπεν· ἀφέλεσθέ με δόντες. διὸ οὐδὲ εἶπεν ὁ ποιητὴς ἀνωτέρω, ὅτι ἰδὼν τοὺς κήρυκας ὁ Ἀχιλλεὺς ἐλυπήθη, ἀλλὰ μέσως πως ἔφρασεν, εἰπών· οὐδ᾽ ἄρα τώ γε ἰδὼν γήθησεν Ἀχιλλεὺς, ὅ περ δηλοῖ τὸ μὴ πάνυ αὐτὸν δυσχερᾶναι. διὸ καὶ ἑτοίμως τὴν γυναῖκα δίδωσι. δύναται μέντοι τὸ οὐκ ἐγήθησε καὶ ἄκραν λύπην σημαίνειν, ἐάν περ μετ᾽ ὀλίγα καὶ δακρύῃ ὁ Ἀχιλλεύς. (Vers. 340.) Σημείωσαι δὲ *καὶ ὅπως δεξιῶς ὁ Ἀχιλλεὺς εἰς σκῶμμα τοῦ βασιλέως παρέῤῥιψε τὸ ἀπηνῆ αὐτὸν προσειπεῖν, ὡς μὴ δέον ὂν οὕτως εὐθὺς ἀπηνῆ τὸν βασιλέα εἶναι. Ἀπηνὴς δὲ κοινῶς μὲν ὁ σκληρὸς καὶ ἐναντίος πρὸς τὸν ἐνηῆ. Ἀττικοὶ δὲ ἀπηνὲς καὶ τὸ ἁπλῶς ἄπο αἴνου ἔλεγον ἤτοι τὸ ἀπαίδευτον, ὡς ὁ κωμικὸς ἐν Νεφέλαις παραδηλοῖ, φράζων τι καὶ δριμὺ ἐκεῖνος διὰ τὸ καὶ ἀγρίους τοὺς τοιούτους καλεῖν. Σημείωσαι δὲ ὡς ἐν τῷ, πρὸς τοῦ βασιλῆος ἀπηνέος, οὐ πάνυ συνήθης ἐστὶν ἡ φράσις· τὸ γὰρ κοινότερον, πρὸς τοῦ ἀπηνέος βασιλέως. αἴτιον δὲ τοῦ συσχεθῆναι τὴν φράσιν ὁ θυμὸς τοῦ λαλοῦντος, ὃ καὶ ἐν ἄλλοις φαίνεται. Ὅτι πολλαὶ τῶν εὐθειῶν μονάζουσι πλαγίας μὴ ἔχουσαι ἀλλ᾽ οἷον στειρεύουσαι τῶν μετ᾽ αὐτὰς πτώσεων. αὐτίκα τὸ γυνὴ οὔτε γενικὴν ἔχει οὔτε τὰς ἑξῆς πτώσεις ἄνευ τῆς αἰτιατικῆς· γυνὴν γὰρ εὑρῆσθαι λέγουσί τινες τῶν παλαιῶν. οὕτως οὐδὲ τὸ ὕδωρ πτώσεις *ἔχει πλαγίας, οὐδὲ ὁ μάρτυς, οὐδὲ τὸ ἦδος, ὃ δηλοῖ τὴν ἡδονήν· οὐδὲ τὸ ὄφελος, οὐδὲ τὸ ἦτορ, οὐδὲ ἄλλα πολλά. ὥς περ δὲ πολλαὶ τῶν εὐθειῶν, ὡς εἴρηται, πλαγίας οὐκ ἔχουσιν, οὕτω καὶ πολλαὶ τῶν πλαγίων ὀρφαναί εἰσιν ὥς περ μητέρων τῶν εὐθειῶν. αὐτίκα ἡ τοῦ μάρτυρος γενικὴ εὐθεῖαν οὐκ ἔχει κοινὴν ἀνάλογον λήγουσαν εἰς ρ. οὐδὲ ἡ γυναικὸς γενικὴ εὐθεῖαν ἐκφωνουμένην ἔχει τὴν γύναιξ, ἀλλὰ

καθ' Ἡρωδιανὸν εἰπεῖν ἑτερόζυγος ἡ γυναικὸς γενικὴ ἐξενήνεκται ὡς πρὸς τὴν εὐθεῖαν· γυνὴ γάρ.
συμβαίνει οὖν πολλάκις ἐν ταῖς τοιαύταις εὐθείαις, ὅ περ ἐπὶ τῶν ὑποβολιμαίων παίδων γίνεται. ὡς
γὰρ ἐκεῖ αἱ μητέρες, ὅσαις οὐκ εἰσὶ γνήσια βρέφη, νόθα ἑαυταῖς ὑποβάλλουσιν, οὕτω καὶ ἐνταῦθα
ἡ μονάζουσα εὐθεῖα καὶ, ὡς εἰπεῖν, στερίφη μήτηρ τὰς νόθους πλαγίους φιλιοῦται καὶ ὑποβάλλουσα
ἑαυτῇ οἰκειοῦται εἰς κλίσιν· οἷον ἡ γυνὴ ἡ μὴ ἔχουσα γενικὴν οἰκείαν εἰσποιεῖ*ται ἄνευ ἀναλογίας κανο-
νικῆς τὴν γυναικὸς γενικὴν ἑαυτῇ καὶ τὰς ἑξῆς πλαγίας. ὡσαύτως καὶ τὸ μάρτυς μὴ ἔχον ὅλως ἀναλό-
γως εἰς οἰκείαν κλίσιν μεταπεσεῖν μεταβαίνει ἑτεροκλίτως εἰς τὴν μάρτυρος γενικήν· ἧς εὐθεῖα οὐδ' αὐτὴ
ἀνάλογος ὁ μάρτυρος. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τοῦ ὕδωρ ὕδατος καὶ φρέαρ φρέατος καὶ τῶν ἄλλων
ὀνομάτων, ἅ περ οἱ γραμματικοὶ ἑτερόκλιτα λέγουσι. καὶ τὸ Ζεὺς δὲ ἑτεροκλίτως ἔχει· ἡ γὰρ Διὸς
γενικὴ ἀπὸ σιγωμένης εὐθείας ἐπλαγιάσθη. Δὶς γὰρ Διὸς, ὡς κὶς κιὸς, ὁ σκώληξ· ὥστε ἡ δοκοῦσα
εὐθεῖα τοῦ Διὸς, ὁ Ζεὺς, ψεύδεται τὴν τοιαύτην δόκησιν. ἐπεὶ δὲ τὸ μὲν Ζεὺς *οὐ κλίνεται, τὸ δὲ Δὶς 114
συνεμπίπτει κατὰ φωνὴν τῷ δὶς ἐπιῤῥήματι, ἐσιγήθη μὲν ἡ προσφυὴς εὐθεῖα τοῦ Διὸς, πρόκειται δὲ
τὸ Ζεὺς ἑτερόκλιτον ἀντ' αὐτῆς διὰ τὸ κοινότερον. συνηθέστερον γὰρ ὁ Ζεὺς ἤ περ ὁ Ζὰν καὶ ὁ Ζὴν καὶ
ὁ Δὶς καὶ ὁ Δὰν καὶ ὅσα ἄλλα κεῖνται παρὰ τῷ παλαιῷ τεχνικῷ. διὰ τί δὲ οὐ κλίνεται τὸ Ζεὺς, ἐν τῷ
τέλει τῆς ῥαψῳδίας ταύτης ῥηθήσεται. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ ἐπὶ ῥημάτων τὸ αὐτό ποτε γίνεται· οἷον
ὀμβρίζω μὲν καὶ σταθμίζω εὕρηται παρὰ τοῖς παλαιοῖς, μέλλοντες δὲ αὐτῶν ἢ ὅλως ἐξ αὐτῶν κινήσεις
οὐχ' εὕρηνται, ἀλλὰ καὶ τὸ ὤμβρησε καὶ τὸ ἐστάθμησε διὰ τοῦ η̅ γράφεται ὡς ἀπὸ θεμάτων τοῦ ὀμβρῶ
καὶ σταθμῶ. κἀκεῖνο δὲ ἰστέον ὡς πολλαὶ τῶν εἰς ος̅ ληγουσῶν γενικῶν ἀναδρομὴν πάσχουσιν εἰς
86 εὐθεῖαν, οἷον Τρὼς Τρωὸς, ὁ Τρωὸς, ἤγουν ὁ Τρωικός· ἐξ οὗ καὶ *Τρωαὶ ἵπποι αἱ Τρωικαί· δμὼς
δμωὸς, ὁ δμωὸς ὁ δοῦλος, ἀφ' οὗ καὶ δμωαὶ αἱ δουλίδες· ὁ φύλαξ τοῦ φύλακος, ὁ φύλακος· ἑκα-
τόγχειρ ἑκατόγχειρος, ὁ ἑκατόγχειρος. οὕτως οὖν καὶ ἡ μάρτυρος γενικὴ ἀναδραμοῦσα εἰς εὐθεῖαν
ἐποίησε τὸ ὁ μάρτυρος, ἐξ οὗ πληθυντικὸν οἱ μάρτυροι. τινὲς δὲ τὸ μάρτυρός φασιν εὐθεῖαν εἶναι πρω-
τότυπον καὶ ἐξ αὐτοῦ κατὰ συγκοπὴν γενέσθαι τὸ μάρτυς. διό, φασιν, οὐδὲ κλίνεται, ὡς οὐδὲ ἄλλη
εὐθεῖα πάθος τοιοῦτον ἔχουσα. καὶ οὕτω μέν τινες. Ἡρωδιανὸς δὲ εἰπὼν ὅτι καὶ μάρτυροι καὶ μάρ-
τυρες ἑκατέρως, ἐπάγει ὅτι τέτριπται τὸ μάρτυρες ἀπὸ τῆς μάρτυς εὐθείας, ἣν ἡ Αἰολέων διάλεκτος
διὰ τοῦ ρ̅ προφέρει. ἐκεῖνοι γάρ, φησι, τὸ σ̅ εἰς ρ̅ μεταβάλλουσι, τὸ οὗτος οὗτορ λέγοντες καὶ τὸ ἵππος
ἵππορ· εἰς ὃ ζητητέον χρῆσιν καὶ ἐν τοῖς Ἰαμβλίχου εἰς τὰ κατὰ Πυθαγόραν· οὕτως οὖν, φησὶ, καὶ μαρ-
τυς μάρτυρ, ἀφ' ἧς ἐκπίπτει πληθυντικὸν *οἱ μάρτυρες παρά τε τοῖς κωμικοῖς καὶ Ἱππώνακτι. οἱ δέ γε
μάρτυροι ἀπὸ τῆς ὁ μάρτυρος εὐθείας, οἷον· Ζεὺς δ' ἄμμ' ἐπιμάρτυρος ἔστω. (Vers. 339.) Ἔτι ἰστέον
ὡς τὸ, μάρτυροι ἔστων πρός τε θεῶν μακάρων πρός τε θνητῶν ἀνθρώπων καὶ πρὸς τοῦ βασιλέως,
ἀντὶ τοῦ, ἔμπροσθεν θεῶν καὶ ἀνθρώπων καὶ βασιλέως. παιδευτικὸς δὲ ὁ λόγος ὡς δέον ὂν ἀνατιθέ-
ναι θεῷ τὰ πολλὰ τῶν ἐν ἡμῖν. διὸ καὶ Ἀχιλλεὺς πλεῖον οὕτω τιμᾶται ἤ περ ἐὰν ἠμύνατο τὸν λυπή-
σαντα. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι, ὁπηνίκα ὡς ἐν παρακλήσει φαμὲν, πρὸς τῆς τριάδος ἢ πρὸς τοῦ θεοῦ
ἢ πρὸς τοῦ λόγου ἢ πρὸς τῆς φιλίας αὐτῆς ἢ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα, ἡ πρὸς πρόθεσις καὶ ἐν τοῖς τοιούτοις
ἐπὶ τοιαύτης τινὸς εἴληπται σημασίας. ὁπηνίκα δὲ εἴπῃ τις, πρὸς καλῶν ἢ πρὸς κακῶν εἶναί τι, ἑτε-
ροῖον ἐν τοῖς τοιούτοις ἐστὶ σημαινόμενον τῆς προθέσεως· ἀλλοῖον δὲ αὖ πάλιν ἐν τῷ, πρὸς σοῦ εἰμί·
ὥς περ καὶ ἐν τῷ, πρὸς ἄλλης ἱστὸν ὑφαί*νοις, ὅ φησί που Ὅμηρος. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ἀντιδιαιρεῖ τὸν
μάκαρα καὶ τὸν θνητὸν, ὡς τῶν ἀνθρώπων μὲν θνητῶν ὄντων, μακάρων δὲ τῶν θεῶν, ἤτοι ἀθα-
νάτων, ὡς μὴ ὑποπιπτόντων Κηρὶ, τουτέστι θανατηφόρῳ Μοίρᾳ. Καὶ ὅτι κατὰ σχῆμα ἐξοχῆς
ἐνταῦθα τὸν βασιλέα τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων ἐχώρισεν, ὥς περ καὶ πρὸ τούτου τὸν Πάτροκλον τῶν
λοιπῶν ἑτάρων τοῦ Ἀχιλλέως, ὅτε εἶπε· σύν τε Μενοιτιάδῃ καὶ οἷς ἑτάροισι. Τὸ δὲ, μάρτυροι
ἔστων, ἀρχαϊκῶς ἀττικίζεται, κατὰ ἔθος συντάσσον οὐ μόνον δυϊκὰ ὀνόματα πληθυντικοῖς ῥήμασιν
ἀλλὰ καὶ πληθυντικὰ ἑνικοῖς καὶ ἀνάπαλιν. Τὸ δὲ ἔστων ἢ ἐκ τοῦ ἔστωσαν συγκέκοπται ἢ ἐκ τοῦ
ἔστω τρίτου ἑνικοῦ γέγονε προσλήψει τοῦ ν̅. (Vers. 342.) Ὅτι ἐν τῷ, ὀλοῇσι φρεσὶ θύει, τὸν
θυμὸν παρετυμολογεῖ. ἐκ τοῦ θύειν γὰρ, ὅ ἐστιν ὁρμᾶν, παράγεται ὁ θυμός. ἐκ δὲ τοῦ ὀλοὴ φρὴν
σύγκειται τὸ ὀλοόφρων. ὀλέθρια δὲ φρονεῖν λέγει τὸν βασιλέα οὐ μόνον ἑαυτῷ ἀλ*λὰ καὶ τοῖς ἄλλοις

Ἀχαιοῖς. Τὸ δὲ πάθος τοῦ στίχου τὸ ἐν τῷ ὀλοῇσι θεραπεύουσιν οἱ μετρικοὶ, ὡς οἴδασιν ἐκεῖνοι,
λαγαροῦ ὄντος καὶ ἐκτείνοντος μουσικῶς τὴν λō συλλαβὴν διὰ τῆς ἐφεξῆς περισπωμένης. τινὲς μέντοι
ἐτόλμησαν γράψαι ὀλοιῇσι φρεσὶν, ἵνα οὕτω ἀπαθὴς εἴη ὁ στίχος. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐκ τοῦ ῥηθέντος θύειν
115 καὶ Θυάδες αἱ Βάκχαι. αἱ δ' αὐταὶ καὶ Θύσαι παρὰ Λυκόφρονι. *(Vers. 343.) Ὅτι ἀνδρὸς φρονί-
μου καὶ ἀγχινουστάτου ἴδιον τὸ, ἅμα νοεῖν τά τε πρόσω, τουτέστι τὰ πα*ρελθόντα, καὶ τὰ ὀπίσω,
τουτέστι τὰ μέλλοντα, καὶ ἐκ τῶν παρεληλυθότων στοχάζεσθαι, οἷα καὶ τὰ μέλλοντα ἔσται. διόπερ
Ἀχιλλεὺς αἰτιᾶται τὸν Ἀγαμέμνονα, ἐπεὶ οὐκ οἶδε νοῆσαι ἅμα πρόσω καὶ ὀπίσω, τουτέστιν, ἐπεὶ οὐκ
οἶδεν ὅτι, ὥς περ τὰ πρὸ τούτου δι' ἐμοῦ πολεμαρχοῦντος ἠνύετο, οὕτω καὶ τὰ ἐσύστερον, καὶ οὔτε
ἐκεῖνα ἐμοῦ δίχα, δι' ὧν σόοι ἐμάχοντο, οὔτε τὰ μετὰ ταῦτα. οὔκουν ἐκ τῶν γενομένων ἀριστευμάτων
ἅμα καταστοχάζεται καὶ οἷα ἔσται τὰ τοῦ μέλλοντος χρόνου. καὶ νῦν μὲν οὕτω ψέγει τὸν μὴ ἅμα,
τουτέστιν ὁμοῦ ἐν ἀμερεῖ χρόνῳ, τά τε πρόσω καὶ τὰ ὀπίσω βλέποντα, ἀλλὰ ἀναμένοντα τὸν ἐπιόντα
χρόνον εἰς διδασκαλίαν τῶν ἀποβησομένων. ἐν δὲ τοῖς ἑξῆς ἐπαινέσει γέροντα, ὃς ἅμα πρόσω καὶ ὀπίσω
λεύσσει. Ἰστέον δὲ ὅτι ἀστεῖον τὸ νόημα καὶ ποιητικήν τινα ἔχον ὑπερβολήν· τὸν γὰρ πάνυ προσεκτι-
κὸν καὶ ἀγχίνουν καὶ μὴ μόνα τὰ ἐν ποσὶν *ὁρῶντα μηδὲ τοῖς πρὸ ὀφθαλμῶν μόνοις ἀρκούμενον,
ἅ περ εἰκότως ἂν ἔμπροσθεν λέγοιντο, ἀλλά τι ἐπιστρεπτικῶς προβλέποντα καὶ τῶν ὀπίσω ἤτοι τῶν μὴ
προόπτων μηδ' ἐν ὀφθαλμοῖς κειμένων, ἐκεῖνον βλέπειν τά τε ἔμπροσθεν ἡ ποίησις λέγει καὶ τὰ ὄπισθεν,
ὡς ἀγχίστροφον καὶ ζῴοις ἐοικότα, ὅσα ὑγρότερα ὄντα καὶ συχνάκις ῥᾷον ὧδε καὶ ἐκεῖ τὸν τράχηλον στρέ- 87
φοντα τά τε ἔμπροσθεν ὁρῶσι καὶ τὰ ὀπίσω· ὅ περ οὐ δύναται ποιῆσαι ἄνθρωπος διὰ τὸ τῶν ὀμμάτων
ἔμπροσθεν κειμένων μὴ εὐλύγιστον καὶ εὔστροφον ἔχειν τὸν τράχηλον. (Vers. 348.) Ὅτι τῆς Βρισηί-
δος ἀπαγομένης, ἔχων ὁ ποιητὴς εἰπεῖν τι πλατύτερον περὶ ἐκείνης, ὡς ἐπαθήνατο, οἷα εἰκὸς, ὤκνησεν
ἀκαίρως διασκευάσαι· ἠρκέσθη δ' ἐμφῆναι μόνον τὰ εἰκότα λέξει μιᾷ, εἰπών· ἡ δ' ἀέκουσα γυνὴ κίεν. ἔνθα
ὅρα τὸ γυνὴ, ἔμφασιν ἔχον διαθέσεως, ἣν πάσχοι ἂν ἄλοχος ἀποσπωμένη φίλου ἀνδρός. (Vers. 349.)
Ὅτι συμ*παθεῖς οἱ ἥρωες παρὰ τῷ ποιητῇ καὶ ἑτοιμοδάκρυες. καὶ ἔστιν ἀγαθοῦ ἤθους τὸ τοιοῦτον
παραστατικόν. διὸ καὶ ἡ παροιμία φησίν· ἀγαθοὶ δ' ἀριδάκρυες ἄνδρες. Ἀχιλλεὺς οὖν ἐνταῦθα τῆς
Βρισηίδος ἀφαιρεθεὶς δακρύει. καὶ μετ' ὀλίγα δακρυχέων προκαλεῖται τὴν μητέρα καὶ βαρυστενάχων.
καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς δὲ ὁ Ἀγαμέμνων, οἷα κρήνη μελάνυδρος, προῤῥέει τὰ δάκρυα· καὶ ὁ Πάτροκλος δέ
που ὡς κόρη νηπία δακρύει. καὶ ἄλλοι δὲ πολλοὶ τῶν ἡρώων ὅμοιά τινα πάσχουσι. καὶ ἄλλως δὲ, ὡς
φασιν οἱ παλαιοὶ, οὐδὲν καινὸν, ἐὰν Ἀχιλλεὺς ἄρτι ἀχθόμενος δακρύῃ, παθὼν λύπην. οὐ γὰρ ἀπα-
θὴς ὁ σπουδαῖος ἀλλὰ μετριοπαθής. ἀρκεῖ δὲ αὐτῷ ὅτι οὐκ ἀντελάβετο τῆς Βρισηίδος καὶ ὅτι οὐδὲν
εἶπε βαρὺ πρὸς τοὺς κήρυκας οὐδὲ ἔπραξεν. εἰ δὲ δακρύει, μέτριον τοῦτο πάθος καὶ οὐ πάνυ ἐπίμομ-
φον. ὁ δὲ καὶ τοῦτο αἰδεῖται ποιῶν. διὸ καὶ νόσφι τῶν ἑταίρων ἑζόμενος δακρύει ὅτι *ἠτίμωται. οὐ γὰρ
φιλογύνης ὁ νεανίας ἀλλὰ φιλότιμος. ὁ μέντοι παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ Αἴας οὐδὲ ἐπὶ τοῖς μεγίστοις τῶν
κακῶν ἐδάκρυσεν· ἐμβριθὴς γὰρ ἐκεῖνος καὶ μεγαλόθυμος καὶ μανίας ἐγγύς. (Vers. 350.) Ὅτι πολλά-
κις ἐν ταῖς δευτέραις συζυγίαις τῶν περισπωμένων μετὰ τὴν συναίρεσιν, ὡς καὶ πρὸ τούτου ἐγράφη,
πλεονάζει ποτὲ μὲν τὸ ō τὸ μικρὸν, ποτὲ δὲ τὸ ᾱ τὸ βραχύ· οἷον μετὰ τὴν συναίρεσιν τοῦ ὁρῶν, πλεο-
νάσαντος τοῦ ō, γίνεται ὁρόων ὁ βλέπων. ἄλλοτε δὲ ἐν τῷ ὁρᾷ πλεονάσαν τὸ βραχὺ ᾱ πρὸ τῆς ληγού-
116 σης τὸ ὁράᾳ πεποίηκεν. οὕτω καὶ, ἠιόνες βοόωσι, καὶ, κῦμα βοάᾳ ποτὶ χέρσον. Ὅτι ἔοικε *τὸ
παλαιὸν ὁ οἶνος μέλας εἶναι τὴν χρόαν, μή πω περιεργασαμένης τῆς τρυφῆς τούς τε λευκοὺς καὶ τοὺς
κιῤῥοὺς καὶ τοὺς ἀνθοσμίας. καὶ βότρυες δὲ ὡσεπιπολὺ τοιοῦτοι· οἷον, μέλανες δ' ἀνὰ βότρυες ἦσαν.
ὅθεν καὶ πόντον οἴνοπα φησὶν ὁ ποιητὴς, τουτέστιν οἴνου ὄψιν ἔχοντα, καθ' ὁμοιότητα τοῦ, αἴθοψ
οἶνος ἀντὶ τοῦ μέλας, ὡς μετ' ὀλίγα ἐρεῖ ὁ ποιητής. εἰ δὲ καὶ πολιὰν ἅλα λέγει ἀντὶ τοῦ λευκὴν, ἀλλὰ
τοῦτο ἢ τοῦ περὶ τὸν αἰγιαλὸν μέρους τῆς θαλάσσης κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἔστιν ἐπίθετον, ὡς ἀεὶ τῆς
παραιγιαλιτιδος λευκοτέρας οὔσης τοῦ πόντου, ὅς ἐστι τὸ τῆς θαλάσσης βαθὺ, ἢ τὴν ἐπαφρίζουσαν
δηλοῖ καὶ οὕτω λευκανθίζουσαν. διὸ καὶ Μέλανθος Ποσειδῶν παρὰ Λυκόφρονι, τὸ μὲν διὰ τὴν τοῦ
πόντου μελανίαν, τὸ δὲ διὰ τὸ οἷον ἐπανθοῦν καὶ ὑποπόλιον τοῦ ἀφροῦ. λέγονται δέ που ὁμοίως καὶ
*βόες οἴνοπες οἱ μέλανες. Σημείωσαι δὲ ὅτι, πολλῶν ὄντων ἐπιθέτων θαλάσσης, οὐ πάντα τῇ ὅλῃ

*προσαρμόττουσι θαλάττῃ ἀλλὰ τὰ πλείω μέρεσί τισιν αὐτῆς. γλαυκὴ γοῦν οὐ πᾶσα, μόνη δὲ ἡ καὶ ἀβαθὴς καὶ ἄμμον δὲ ὑποκειμένην ἔχουσα λευκὴν καὶ οὕτω χρῶμα γλαυκὸν παραυγάζουσα· καὶ πολιὰ δὲ θάλασσα ὁμοίως οὐ πᾶσα, ἡ πρὸς τῷ αἰγιαλῷ δέ. μέλας δέ γε πόντος ὁ ἀκράτως τοιοῦτος. τὸ μέντοι πορφύρεον καὶ τὸ κυάνεον καὶ τὸ οἰνωπὸν διαφοραὶ μελανίας, ὥς περ καὶ τὸ δνοφερὸν ὕδωρ. ὅτε τοίνυν πόντος μέλας ἢ πορφύρεος ἤ τι τῶν τοιούτων λέγεται, ὡς ἀπὸ μερῶν εἰς τὸ πᾶν τὸ ἐπίθετον φέρεται. Ἐνταῦθα δ' ἐνθυμητέον ὡς, καθὰ Ὀδυσσεὺς ἐν Ὀδυσσείᾳ τῆς πατρίδος ἀποδημῶν ἐκάθητο παρὰ τὸν αἰγιαλὸν πενθῶν καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς διαπεταννύων ἐκεῖ, ὅθεν ὁ πλοῦς αὐτῷ ἔμελλεν οἴκαδε γίνεσθαι, οὕτω καὶ Ἀχιλλεὺς ἐνταῦθα ἐκάθητο παρὰ τὸν αἰγιαλὸν, ὁρῶν ἐπὶ πόντον καὶ *ἀποπλέων οἷον τῇ θέᾳ εἰς τὴν πατρίδα, καὶ σώματι μὲν ἐν τῇ Τροίᾳ παρὼν, τῇ φαντασίᾳ δὲ τὴν Φθίαν ὁρῶν. ἔχει δὲ καὶ ἄδειαν οὕτω πενθεῖν ἀμέμπτως μηδενὸς ὁρῶντος· ἀπρεπὲς γὰρ ἐν ὄψει πολλῶν διὰ τὴν Βρισηίδα δακρύειν τὸν ἥρωα. προοικονομεῖ δὲ πιθανῶς ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς καὶ τὸ ἐντυχεῖν εὐπλάστως καταμόνας τὸν Ἀχιλλέα τῇ μητρὶ Θέτιδι ἐκ θαλάσσης ἐλθούσῃ. Ἰστέον δὲ ὅτι πολιὰν ἅλα ὁ μῦθος λέγει τὴν γραῖαν, καθὰ καὶ τὸν Νηρέα γέροντα. ὁ δ' αὐτὸς καὶ Γραίας τινὰς πλάττει θαλασσίας δαίμονας πολιὰς ἐκ γενετῆς, καθὰ καὶ ὁ τῆς ἱστορίας κύκνος περιᾴδεται, ὡς ἐν ἄλλοις δεδήλωται. δῆλον δὲ ὡς ἐπὶ μὲν ἄλλων τινῶν ἐπίθετον ἡ πολιὰ, ἐπὶ δὲ τριχῶν ἰδιάζει· ἀρκεῖ γὰρ ἀντὶ πολιῶν τριχῶν πολιὰς μόνον εἰπεῖν. Ὅτι δύο κῆρες, ὡς ἡ ἱστορία φησὶν, εἰς Ἅιδου κατῆγον τὸν Ἀχιλλέα, ἡ μὲν ὀλιγοχρόνιος ἔντιμον, ἡ δὲ πολυετὴς καὶ οὐ μετὰ τι*μῆς, καὶ τοῦτο καὶ ἀλλαχοῦ ῥηθήσεται. ἐνταῦθα δὲ συντομώτατα λέγων ὁ Ἀχιλλεὺς δυσχεραίνει ὅτι μινυνθάδιος ὢν, τουτέστιν ὀλίγος τῷ χρόνῳ, δηλαδὴ τῆς ζωῆς ἤγουν μίνυνθα καὶ ἐπ' ὀλίγον ζῆσαι μέλλων, ὅμως οὐδὲ τιμὴν ἔχει. ταύτην δὲ τὴν ἱστορίαν τόποις διαφόροις καταμερίσει ὁ ποιητὴς, ἐνταῦθα μὲν συντόμως εἰπὼν, ἀλλαχοῦ δὲ τὸ αὐτὸ ἱστορήσων πλατύτερον. ὥς περ δὲ ἀμφαδὸν ἀμφάδιος, οὕτω μίνυνθα μινυνθάδιος. προϋπάρχει δὲ ἀμφοῖν τὸ μινυὸν, ὃ, καθὰ τὸ τυννοῦτον, οὕτω καὶ αὐτὸ δηλοῖ παρ' Ἀττικοῖς τὸ μικρόν. ἐξ οὗ καὶ μινύθω τὸ ἐλαττῶ, καὶ σμικρύνω καὶ μινύρω καὶ μινυρίζω τὸ ὑποκλαίω. τοῦτο δὲ καὶ κινύρεσθαι λέγεται. εὐφήμως δὲ εἰπόντος τοῦ Ἀχιλλέως τὸ μινυνθάδιος, ἡ μήτηρ μετ' ὀλίγα περιπαθέστερον ὠκυμορώτατον αὐτὸν ἐρεῖ. σημείωσαι δὲ ὅτι καὶ ἐπὶ χρόνου λέγεται τὸ μινυνθάδιος, ὡς τὸ, μινυνθάδιος δέ οἱ αἰὼν*
88 *ἔπλετο, ἤγουν ὀλίγη καὶ βραχεῖα ἡ ζωή.* *(Vers. 354.) *Ὅτι ἐπὶ ἀποτυχίᾳ ὀφειλομένης τιμῆς ἔστιν* 117
εἰπεῖν τὸ, τιμήν πέρ μοι ὄφελλεν Ὀλύμπιος ἐγγυαλίξαι, νῦν δ' οὐδέ με τυτθὸν ἔτισεν. ἔστι δὲ τυτθὸν 12
τὸ μικρὸν ἐκ μεταφορᾶς, φασὶ, τῶν ὑποτιτθίων ἤγουν ὑπομαζίων βρεφῶν, τροπῇ συνήθει τοῦ ῑ εἰς τὸ ῡ. ἐκ δὲ τοῦ τυτθὸν γίνεται καὶ ὁ Τυδεὺς ὁ μικρὸς τὸ δέμας κατὰ συγγένειαν τοῦ θ καὶ τοῦ δ, ἣν δηλοῖ σὺν ἄλλοις μυρίοις καὶ τὸ Προμηθεὺς καὶ Ἐπιμηθεὺς, γινόμενα ἐκ τοῦ μήδω, καὶ τὸ μηδεὶς, μηθεὶς, καὶ τὸ οὐδενῶ, ἐξουθενῶ. (Vers. 359.) *Ὅτι ἐν ἄλλοις μὲν δαίμονά τινα καταδυομένην εἰς τὴν θάλασσαν μολυβδαίνῃ εἰκάσει· βάρους γὰρ χρεία τοῖς καταδυομένοις· ἐνταῦθα δὲ τὴν Θέτιν ἀναβαίνουσαν ἐκ θαλάσσης ἀναδῦναι λέγει καθὰ ὀμίχλην. καὶ *γὰρ καὶ οἱ ἀναδυόμενοι κουφότητος δέονται, καὶ ἡ ὀμίχλη τοιοῦτον ἐστί. καὶ ὅρα ὅτι δύεσθαι μὲν καὶ καταδύεσθαι λέγεται τὸ εἰς βάθος ὑγρὸν κατιέναι, ὡς καὶ ὁ Ἥλιος δύεται εἰς τὸν μυθικὸν Ὠκεανόν· ὅθεν καὶ ζῷα δυτικὰ παρ' Ἀριστοτέλει τὰ καθ' ὕδατος δυόμενα. τὸ δὲ ἐκεῖθεν ἀνιέναι ἀναδύεσθαι. λέγεται δέ ποτε ἀναδύεσθαι καὶ ἐπὶ τοῦ ὀκνεῖν ἢ καὶ ἀργεῖν ἐξ ὁμοιότητος τοῦ ῥηθέντος ἀναδύεσθαι καὶ τῆς κατ' αὐτὸ ἀργίας ἐπὶ τῶν βαρυτέρων μάλιστα σωμάτων· ῥᾷον γὰρ καταδύεσθαι δοκεῖ τὰ βάρη ἤ περ ἀναδύεσθαι. ἡ δὲ τοιαύτη ἔννοια παρήγαγέ πως καὶ τὸ ἀναβάλλεσθαι ἤτοι ὀκνεῖν καὶ ἀναδύεσθαι καὶ ἀργεῖν· βράδιον γάρ τι ἀναβάλλεται κάτωθεν ἄνω ἤ περ καταβάλλεται, καὶ μάλιστα εἴ τις ἐπὶ νοῦν λάβοι, ὡς ὁ ὀρύσσων ἀναβάλλειν ἤγουν ἄνω ῥίπτειν λέγεται τὸν χοῦν. οὗ ἀνάπαλιν ἔχει τὸ καταβάλλειν. Πρώτη δὲ παρὰ τῷ ποιητῇ παραβολὴ σύντο*μος τὸ, ἠΰτ' ὀμίχλη. περὶ δὲ παραβολῆς ἐν τῇ β ῥαψῳδίᾳ πλατύτερον ῥηθήσεται. Αἰολικῶς δὲ ψιλοῦται τὸ ὀμίχλη, ὡς δῆλον ἐκ τῆς ἐνταῦθα συναλοιφῆς· φησὶ γὰρ, ἠΰτ' ὀμίχλη. ἔτι δὲ καὶ Ἰωνικῶς ἔχει τὴν ψιλὴν, κοινῶς δέ γε δασύνεται παρὰ τὴν ὁμοῦ εἴλησιν. εἰσὶ δὲ οἳ καὶ ἄλλως ψιλοῦσιν αὐτὸ παρὰ τὸ ἀχλύειν, δι' ἧς ἀχλύονται ὄμματα. ἔστι δὲ τὸ ἠΰτε παραβολικὸν ἐπίῤῥημα ἰσοδυναμοῦν τῷ καθὰ καὶ τοῖς τοιούτοις, πλὴν ὅσον ἐκεῖνα μὲν λόγου πεζοῦ καὶ κοινὰ, τοῦτο δὲ ποιηταῖς εὔχρηστον, ὡς καὶ τὸ*

εὖ, ὃ καὶ αὐτὸ παραβολῆς ἐστὶν ἐπίῤῥημα, ὡς δηλοῖ τὸ, εὖτ᾽ ὄρεος κορυφαῖς, ἐν τῇ γ' ῥαψῳδίᾳ, ἐξ
οὗ καὶ γίνεται τὸ ἠΰ· εὖ γὰρ καὶ κατὰ διάλυσιν ἐΰ καὶ κατὰ ἔκτασιν ἠΰ καὶ μετὰ παραπληρώσεως ἠΰτε,
ὥς περ καὶ εὖ εὖτε, καθὰ προείρηται. οὐχ᾽ ἧττον δὲ τοῦ εὖτε καὶ ἠΰτε ποιητικὸν ἐπίῤῥημα παραβολι-
κὸν τὸ ᾧπερ ἀντὶ τοῦ καθὰ κατὰ τοὺς *τεχνικοὺς, καὶ τὸ ᾧτε· οἷον, ᾧτε χερνᾶτις γυνὰ, ἤγουν ὡς
χερνῆτις, ὅ ἐστι ταπεινὴ κατὰ τὴν Ὁμηρικὴν ἔριθον. γίνεται δὲ κατὰ Ἡρωδιανὸν οὕτως· ὡσείτε καὶ
ὡσείπερ, καὶ ἀποβολῇ τοῦ σ̄ καὶ κράσει τοῦ ω̄ καὶ ε̄ εἰς τὴν ῳ̄ δίφθογγον διὰ τὴν τοῦ ῑ συναίρεσιν ᾧτε
καὶ ᾧπερ. περὶ δὲ τῆς διαλύσεως τοῦ εὖτε εἰς τὸ ἠΰτε ἐν τῇ ἑξῆς ῥαψῳδίᾳ ῥηθήσεται. Ἰστέον δὲ ὅτι,
καθάπερ ὀμίχλη διὰ τοῦ η̄, οὕτω καὶ κίχλη καὶ ζεύγλη καὶ τρίγλη, ὡς ἀρέσκον ἐστὶν Ἡρωδιανῷ. τὰ
μέντοι εἰς ᾱ, φησὶ, τοιαῦτα ὀνόματα ὑπὲρ τὸ λ̄ καὶ ἕτερον ἔχει λ̄, ἤγουν διὰ δύο λλ̄ ἐκφέρονται, οἷον
118 Σιβύλλα, Ἀνθύλλα, ἀδελφὴ Μέμνονος, ἀφ᾽ ἧς *ἐν τῷ Νείλῳ πόλις ὁμώνυμος· ὅθεν, φησὶ, τὸ
στρέβλα, παραλόγως γραφὲν ὑπό τινων, διορθωτέον· ἀναλογώτερον γὰρ τὸ στρέβλη. (Vers. 361.)
Ὅτι ἐν τῷ, χειρί τέ μιν κατέρεξεν, ἔπος τ᾽ ἔφατ᾽ ἔκ τ᾽ ὀνόμαζε, καταρέζειν ἐστὶ τὸ ῥέζειν ἤγουν ποιεῖν
πρᾶγμα οἰκεῖον καὶ αὐτὸ τῇ χειρί· ὅ πέρ ἐστι καταψᾶν καὶ ἅπτεσθαι ἠρέμα κολακευτικῶς. Ἰστέον 89
δὲ ὡς τὸ μὲν πράττειν ἀσυνθέτως λέγεται ῥέζειν, ὡς τό· τίς νύ σε τοιάδ᾽ ἔρεξε; καὶ, ὡς εἴ τι κακὸν
ῥέζουσαν ἐνωπῇ. τὸ δ᾽ αὐτὸ καὶ ἔρζω κατὰ μετάθεσιν, ἐξ οὗ τὸ, ἔρξον ὅπως ἐθέλεις. τὸ δὲ καταψᾶν
συνθέτως καταρέζειν, καὶ ἐν συγκοπῇ δέ ποτε καῤῥέζειν· ὅθεν τὸ καῤῥέζουσα ἐν τοῖς ἑξῆς ἐρεῖ ὁ ποιη-
τής. διὸ καὶ οἴονταί τινες παρὰ τὴν κατὰ πρόθεσιν καὶ τὸ ἕζειν σὺν τῷ ῥᾶ συνδέσμῳ γενέσθαι κατα-
ρέζειν τὸ οἱονεὶ συγκαθίζειν λεαντικῶς τῇ καταψήσει τὰ ἐπα*νιστάμενα. κοινῶς δὲ κατέρεξε δι᾽ ἑνὸς ρ̄
εἴρηται, ὡς καὶ τὸ ἔρεξεν ἐν τῷ, τίς νύ σε τοιάδ᾽ ἔρεξεν; Ἀττικῶς γὰρ διὰ δύο ρρ̄ τὰ τοιαῦτα προφέρον-
ται. Τὸ δὲ ἐξονόμαζεν οἱ μὲν ἀντὶ τοῦ ἐξ ὀνόματος ἐκάλει φασίν· ὅ περ ἐν πολλοῖς οὐκ ἀληθὲς εὑρεθή-
σεται, ὥς περ οὐδὲ ἐνταῦθα· οὐ γὰρ Ἀχιλλέα προσφωνεῖ τὸν υἱὸν ἡ Θέτις ἐξ ὀνόματος, ἀλλὰ, τέκνον,
φησὶ, τί κλαίεις; οἱ δὲ ἀκριβέστεροι ἀντὶ τοῦ ἐλάλησεν ἁπλῶς, ὡς εἶναι ἐκ παραλλήλου ταυτὰ τό τε
ἔφατο ἔπος καὶ τὸ ἐξονόμαζεν, ὥς περ καὶ ἐν τῇ σ' ῥαψῳδίᾳ φησί· διαπέφραδε καί μοι ἔειπε· καὶ ἐκεῖ
γὰρ τὸ φράζειν καὶ τὸ εἰπεῖν τὸ αὐτὸ ἐκ παραλλήλου ἔστι. καὶ ἄλλως δὲ εἰπεῖν κατὰ τοὺς παλαιοὺς,
ἐξονομάζειν ἐστὶ τὸ διεξοδικῶς λέγειν ἤτοι μὴ μετρίαις τισὶ λέξεσιν, ἀλλὰ λόγῳ χρᾶσθαι τῷ ἐξ ὀνομά-
των πολλῶν συγκειμένῳ ἤτοι ἐκ λέξεων· ὄνομα γὰρ καὶ ῥῆμα παρὰ τοῖς ῥήτορσι πᾶσα λέξις ἐλέγετο. τὸ
μέντοι *ὀνομαστὶ καλεῖν ὀνομαίνειν καὶ ἐξονομαίνειν λέγεται, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς φανήσεται. (Vers. 362.)
Ὅτι γεροντικόν τι πρόσωπον, εἰ ἀνακρίνει τινὰ νεώτερον, τί παθὼν πενθεῖ, καλῶς ἂν εἴποι τὸ, τέκνον,
τί κλαίεις; τί δέ σε φρένας ἵκετο πένθος; ἐξαύδα, μὴ κεῦθε νόῳ, ἵνα εἴδομεν ἄμφω. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ
τὰ λυποῦντα ἐκτιθέναι εἰς διήγησιν κουφισμὸν ποιεῖται τῆς λύπης. διόπερ ἐνταῦθα ἡ Θέτις τὸν υἱὸν
ἐρωτᾷ, τί κλαίεις καὶ τὰ ἑξῆς, οὐχ᾽ ἵνα μάθῃ, ὅ περ ἠγνόει· οἶδε γὰρ, ὡς καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς ἐρεῖ· ἀλλ᾽
ἵνα κουφίσῃ τὴν ψυχὴν τῇ ἐκφορᾷ τοῦ βαρύνοντος. Κἀκεῖνο δὲ ἰστέον, ὡς παρ᾽ ἡμῖν μὲν τὸ εἴδωμεν
ἐπὶ ἐνεστῶτος παντελῶς ἐστὶν ἄχρηστον, παρὰ δέ γε τῷ ποιητῇ πολλαχοῦ εὐχρηστεῖται. κλίνει γὰρ
αὐτὸ ὡς ἀπὸ τοῦ εἴδω εἴδεις, θέματος ἀχρήστου ἡμῖν· ἡμεῖς γὰρ εἰδῶμεν φαμὲν περισπωμένως, ὅ περ
ταυτόν ἐστι τῷ γνωσώμεθα. Τὸ δὲ, τί δέ σε φρένας ἵκετο πένθος; οὐ πάνυ εὐσύντακτον ὂν, *ὅμοιόν
ἐστι τῷ, περὶ γάρ ῥά ἑ χαλκὸς ἔλεψε φύλλα τε καὶ φλοιὸν, περὶ οὗ προγέγραπται. Τὸ δὲ ἐξαύδα καὶ
τὸ, μὴ κεῦθε νόῳ, τῆς αὐτῆς ἐννοίας εἰσί. δύναται δὲ τὸ τοιοῦτον ἐξαυδᾶν λεχθῆναι καὶ ἀνακαλύπτειν
καὶ ἐκκαλύπτειν νοῦν. (Vers. 365.) Ὅτι ὥς περ τὸ ἐπεὶ κατὰ πλεονασμὸν ἐπειῆ γέγονεν, οἷον, ἐπειῆ
πολὺ φέρτερόν ἐστιν· οὕτω καὶ τὸ τί, τιή· οἷον, τιή τοι ταῦτα εἰδυίῃ ἀγορεύσω; σημείωσαι δὲ ὅτι οἱ
παλαιοὶ ἐν μὲν τῷ ἐπειῆ, καθὰ καὶ προείρηται, περισπῶσι τὸ η̄ τῆς ληγούσης, ἐνταῦθα δὲ βαρύνου-
σιν ἐγκλίνοντες, ὡς ἐν τοῖς Ἀπίωνος καὶ Ἡροδώρου φέρεται. οἱ δὲ Ἀττικοὶ ὀξυτόνως λέγουσι τιὴ καὶ
ὁτιή. δῆλον δὲ ὡς ἐπέκτασίς τίς ἐστιν ἐν τοῖς τοιούτοις τὸ η̄, ἑτεροία μέντοι παρὰ τὴν ἐν τῷ νυνὶ καὶ
τοῖς ὁμοίοις. (Vers. 366.) Ὅτι τὸ, ᾠχόμεθα ἐς Θήβην ἱερὴν πόλιν Ἠετίωνος καὶ ἑξῆς, ἱστορία ἐστὶ
πρὸ τοῦ χόλου πάντως πραχθεῖσα τοῦ Ἀχιλλέως. εἰ γὰρ καὶ ἤρξατο ἐκ τῆς μήνιδος ὁ Ὅμηρος, *ἀλλὰ
μυρίας ὅσας τῶν πρὸ αὐτῆς ἱστορίας καὶ πράξεις Τρωικάς τε καὶ Ἑλληνικὰς τῇ ποιήσει παρενσπερεῖ,
ὡς προείπομεν, μηδέν τι παραλείπων τῶν καιριωτέρων. ἱστορεῖ τοίνυν ἐνταῦθα ὅτι περ ἡ Χρυσηὶς

οὐκ ἐκ τῆς Χρύσης πόλεως ἠχμαλώτιστο, ὅ περ ἄν τις ὡς εἰκὸς ὑπολάβοι, ἀλλ' ἐκ τῆς ὑποπλακίου Θή-
βης, ἀποσταλεῖσα ἐκεῖ, φασὶ, παρὰ τοῦ πατρὸς Χρύσου ὡς εἴς τι κρησφύγετον ἐρυμνὸν, κατὰ δέ
τινας εἰς ἑορτὴν Ἀρτέμιδος ἐκεῖ ἀπελθοῦσα· ὁ μέντοι Ἀχιλλεὺς πολεμαρχῶν καὶ τὰ περὶ Φρυγίαν ληι-
ζόμενος καὶ ταύτην τὴν Θήβην εἷλε καὶ τὴν Χρυσηίδα μετὰ τῶν ἄλλων ἠνδραποδίσατο. Περὶ δὲ τῆς
Θήβης ταύ*της καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς ῥηθήσεται. νῦν δὲ τοῦτο ἰστέον ὅτι τὴν παρὰ τῷ ποιητῇ ταύτην Θήβην 119
πληθυντικῶς ἄλλοι Θήβας φασὶ, καὶ εἰσὶ καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα διφορούμενα κατ' ἀριθμόν· Ἀθή-
νην γὰρ τὴν πόλιν καὶ Ἀθήνας εὑρίσκομεν, καὶ Κρήτην καὶ Κρήτας, καὶ ἀκρωτήριον Μάλειαν Μαλείας,
καὶ ἄλλα διάφορα. Ἱστοροῦσι δέ τινες ὅτι ἐκ τῶν ὑποπλακίων Θηβῶν ἡ Χρυσηὶς ἐλήφθη οὔτε κατα-
φυγοῦσα ἐκεῖ οὔτ' ἐπὶ θυσίαν Ἀρτέμιδος ἐλθοῦσα, ὡς ὁ τὰ Κύπρια γράψας ἔφη, ἀλλὰ πολῖτις ἤτοι
συμπολῖτις Ἀνδρομάχης οὖσα. ὁ δὲ γεωγράφος λέγει καὶ ὅτι τὸ τῆς Θήβης πεδίον δι' ἀρετὴν περιμάχη-
τον ἦν ποτὲ Μυσοῖς καὶ Λυδοῖς, ὕστερον δὲ τοῖς ἐξ Αἰολίδος καὶ Λέσβου Ἕλλησι, καὶ ὅτι ὕστερον
ἔρημος καὶ ἡ Θήβη καὶ ἡ Λυρνησσὸς, διέχουσα Ἀδραμυττείου σταδίους, ἡ μὲν ξ', ἡ δὲ π'. *ἱερὰ δὲ
οὐ μόνον ἡ ῥηθεῖσα Θήβη, ἀλλὰ καὶ πᾶσα πόλις, ὡς φυλακτικὴ τῶν ἐντὸς, ὅ περ θεῖον τῷ ὄντι ἐστίν.
ὅθεν ἐν τοῖς ἑξῆς ὁ ποιητὴς καὶ τοὺς νύκτωρ φυλάσσοντας τὸ στρατόπεδον καὶ ὑπεραγρυπνοῦντας τῶν
ἄλλων ἱερὸν τέλος φυλάκων φησί· καὶ ἱερὰ δέ που λέγει τείχεα, καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ δὲ ἱερὸν Τροίης πτο-
λίεθρον. οἱ δὲ μεθ' Ὅμηρον καὶ εἰς ἱερόσυλον ἀποτάσσουσι πολίτην ἐκεῖνον, ὃς καθέλῃ χάριν οἰκείαν
τεῖχος πόλεως. Πόλιν δὲ Ἠετίωνος τὴν Θήβην λέγει, τοῦ πατρὸς Ἀνδρομάχης τῆς γυναικὸς Ἕκτορος,
ὡς τοῦ Ἠετίωνος εἰ καὶ μὴ οἰκιστοῦ, ἀλλ' ὅμως βασιλέως ἐν αὐτῇ ὄντος· τοῦ γὰρ κρατοῦντος, φασὶν,
ἡ πόλις νομίζεται. Κίλικες δὲ, ὡς καὶ προεγράφη, οἱ περὶ τὴν τοιαύτην Θήβην ἐλέγοντο, ὧν ἦρχεν
Ἠετίων ἀπὸ ἀετοῦ αὐτὸς παρονομαζόμενος. τῶν δὲ ῥηθέντων Κιλίκων ἔνδοξος ἀποικία λέγεται. ἱστορεῖ-
ται γὰρ ὅτι οἱ κατὰ Παμφυλίαν Κίλικες ἀπὸ τῶν πρὸς τῇ Ἴδῃ *ᾠκίσθησαν. αὐτοὶ δὲ πόθεν ἐκλήθησαν,
προγέγραπται. Ὅτι δὲ Θῆβαι ἦσαν πολλαὶ, ἀλλαχοῦ εἴρηται. Τὸ δὲ, ᾠχόμεθα ἐς Θήβην, ἁπλῶς εἴλη-
90 πται ἀντὶ τοῦ ἤλθομεν. λαμβάνεται δέ ποτε ἡ λέξις καὶ ἐπὶ τῶν ἀφανῶν γενομένων, οἷον· ὁ δεῖνα
ποιήσας τόδε τι ᾤχετο· ἀλλὰ καὶ ἐπὶ θανάτου, οἷον· πρὸ ὥρας ᾤχετο· ἐξ οὗ καὶ οἰχόμενος καὶ ἀποι-
χόμενος ὁ θανών. (Vers. 367.) Ὅτι ἐν τῷ, τὴν δὲ διεπράθομεν καὶ ἤγομεν ἐνθάδε πάντα, κοινῶς
ἄγειν λέγει ἐπί τε ἐμψύχων καὶ μὴ τοιούτων. καὶ παράγεται ἀπὸ τοῦ τοιούτου ῥήματος καὶ ἡ ἀπαγωγὴ
ἐπὶ αἰχμαλωσίας. Κεῖται δὲ ἐνταῦθα καὶ τὸ εὖ ἐπὶ ἀρετῆς ἐν τῷ, καὶ τὰ μὲν εὖ δάσαντο, τουτέστι
κατὰ δικαιοσύνην καὶ ἰσότητα διεμοιράσαντο μετὰ σφίσιν, ὅ ἐστιν ἐν αὐτοῖς. τοῦτο δὲ ἔν τισι τῶν ἀν-
τιγράφων μετά σφισιν ἐγκλιτικῶς γράφεται. (Vers. 369.) Ὅτι ἐξελεῖν καὶ ἐξελέσθαι παρὰ τῷ ποιητῇ
τὸ ἐπιλέξασθαι καὶ δοῦναί τι ὡς ἐξαίρε*τον· αἱρεῖν γὰρ καὶ ἑλεῖν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐννοίας λαμβάνονται·
ὅθεν καὶ συνθέτως ἐξαιρεῖν καὶ ἐξελεῖν ταυτὰ νοοῦνται, καὶ εἴ περ ἦν ἐν χρήσει, ὥς περ τὸ ἐξαίρετον,
οὕτω καὶ τὸ ἐξέλετον, οὐκ ἂν ἦν ἔξω ἀναλογίας ἡ παραγωγή. νῦν δὲ τὸ μὲν ἐξέλετον ἄχρηστόν ἐστι, τὸ
δὲ ἐξελεῖν ἔστι παρὰ τῷ ποιητῇ, καθ' ὃ ἐξεῖλον Ἀχαιοὶ τὴν Χρυσηίδα τῷ βασιλεῖ. ἐξελεῖν δέ ποτε λέγε-
ται καὶ τὸ ἐκβαλεῖν καὶ ἀπολέσαι, καὶ ὑπεξελεῖν τὸ εἰς μέρος θεῖναι. τοῦτο δὲ καὶ ἐξαιρεῖν ὀνομάζεται,
ὅθεν ἐξαίρεσιν λίθου φησί που Ἡρόδοτος. * (Vers. 370. sqq.) Ὅτι ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς σχήματι ἀνα- 120
κεφαλαιώσεως χρῆται διὰ τοῦ Ἀχιλλέως, ἐπαναλαμβάνων τὰ πρὸ μικροῦ ἱστορηθέντα εἰς ἀνάμνησιν 16
τοῦ ἀκροατοῦ· ἅ πέρ εἰσιν ἡ τοῦ Χρύσου ἱκετεία, ἡ τῶν δώρων προβολὴ, ὁ τῶν Ἀχαιῶν ἐπευφημισμὸς,
ἡ τοῦ βασιλέως ἀπειλὴ, ἡ τοῦ Ἀπόλλωνος μῆνις, ἡ τοῦ Κάλχαντος μαντεία, ὁ χόλος τοῦ βασιλέως,
ἡ τῆς Χρυ*σηίδος ἀποστολὴ, καὶ ἡ τῆς Βρισηίδος ἀφαίρεσις. Ἰστέον δὲ ὅτι ἕως μὲν τῆς τοῦ Ἀγαμέμνο-
νος ἀπειλῆς αὐτοὺς ἐκείνους ξηροὺς ἔθετο τοὺς στίχους ὁ ποιητὴς παλιλλογῶν, οὓς ἐν τοῖς φθάσασιν
ἔγραψε, διδάσκων, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις μυρίοις, ὅτι ἐν πολλοῖς ἔξεστι τῷ ῥητορεύοντι ἀνεπιλήπτως ταυ-
τολογεῖν καὶ μὴ τὰ καλῶς ῥηθέντα παρακινεῖν, μηδὲ κόπους ἑαυτῷ παρέχειν ἐν κενοῖς μηδενὸς κατεπεί-
γοντος, μηδὲ μελετᾶν ἀγωνιᾶν εἰσαεί. τὰ μέντοι ἐφεξῆς ἄλλαις λέξεσι καὶ σχήμασιν ἐπιτέμνει, ἐπιτρο-
91 χάδην ἀνακεφαλαιούμενος καὶ διδασκαλίαν ἑτέραν ταύτην ἀνακεφαλαιώσεως ὑποτιθεὶς, ἐν ᾗ τὰ μακρό-
τερον προδιηγηθέντα ἐπιτετμημένως προάγονται. καὶ τοίνυν ἐν τῇ τοιαύτῃ ἐπιτρόχῳ ἀνακεφαλαιώσει
εὔξασθαι μὲν τὸν Χρύσην φησὶ, τὸν Ἀπόλλωνα δὲ ὑπακοῦσαι καὶ τοὺς Ἀχαιοὺς πυκνοὺς θνήσκειν

καὶ τὸν μάντιν εὖ εἰδότα θεοπροπίας εἰπεῖν καὶ τὰ ἑξῆς. οὔτε δὲ ὁποία *τις ἦν ἡ εὐχὴ λέγει οὔτε τὴν
τοῦ Ἀπόλλωνος μῆνιν ἐκφράζει οὔτε τοὺς τοῦ Κάλχαντος λόγους φράζει οὔτε ἄλλο διασκευάζει οὐδὲν,
ἀλλ᾽ ἐπιτρέχει μόνα τῶν προϊστορηθέντων τὰ καιριώτατα. ὥστε ἔχομεν ἐνταῦθα δύο τρόπους ἀνακε-
φαλαιώσεων, ἕνα μὲν τὸν αὐτὰ ἐκεῖνα ξηρὰ τὰ προλεχθέντα πάντα φράζοντα, ἕτερον δὲ τὸν ἐπιδρομά-
δην τοῖς καιρίοις μόνοις ἐπεξιόντα. Ὅτι Ἀχιλλεὺς ὑψῶν ῥητορικῶς τὴν εἰς αὐτὸν βασιλικὴν ἀδικίαν
ἀσεβείας τὸν Ἀγαμέμνονα γράφεται, εἴ γε, ὡς πρὸς τὴν μητέρα φησὶν, αὐτὸς μὲν ἐκέλευε θεὸν ἱλάσκε-
σθαι, τὸν δὲ Ἀτρείδην διὰ τοῦτο χόλος ἔλαβεν. ἐκέλευσε δὲ τὸ ῥηθὲν Ἀχιλλεὺς ἐν τῷ, ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν
τήνδε θεῷ πρόες. (Vers. 388.) Ὅτι σφοδρὰν ἐπεξέλευσιν φράζει τὸ, αἶψα δ᾽ ἀναστὰς ἠπείλησε μῦθον,
ὁ δὴ τετελεσμένος ἐστὶν, ἤγουν ὃς δὴ τετέλεσται. (Vers. 389.) Ὅτι ἑλίκωπες Ἀχαιοὶ οὐ μόνον, ὡς εἴρη-
ται, οἱ τὰς κώπας ἑλίσσοντες, ἢ τοὺς τῶν ὁρώντων ὀφθαλμοὺς *ἑλίσσοντες ἐπ᾽ αὐτοὺς, ὡς καὶ εἶδος
ἀγητοὶ ὄντες, ὅ ἐστι θαυμαστοὶ, ἀλλὰ καὶ οἱ τὴν ὄψιν γοργοὶ καὶ συχνὰ τοὺς ὦπας ἑλίσσοντες, ὅποι
δέον ἐστὶ, καὶ μὴ νωθροί· ἢ οἱ πρὸς τὴν Ἑλίκην, τὴν μεγάλην ἄρκτον, ὡς καὶ τοῦτο ἐῤῥέθη, βλέπον-
τες ἐν τῷ πλέειν· πρὸς ταύτην γὰρ Ἕλληνες ἐναυτίλλοντο. τὸ δὲ πρὸς τὴν ἑτέραν ἄρκτον μικρὰν τὴν
κυνόσουραν πλέειν Φοινίκων ὕστερον εὕρημα. τὸ δὲ λέγειν ἑλίκωπας τοὺς μελανοφθάλμους οὐκ ἀρέσκει
τοῖς παλαιοῖς· φασὶ γὰρ κόραις μᾶλλον πρέπειν τὸ ἐπίθετον, ὡς προείρηται. Ὅτι ὥς περ τὸ στέλλειν,
121 ἀφ᾽ οὗ ὁ στόλος, οὕτω καὶ τὸ πέμπειν, ἐξ οὗ καὶ ὁ πομπίλος ἰχθὺς, οἰκεῖον ἐπὶ *θαλάσσης, οἷον·
τὴν μὲν σὺν νηὶ εἰς Χρύσην πέμπουσι. καὶ ἐν ἄλλοις δὲ μυριαχοῦ τοῦτο φανεῖται. Τὸ δὲ, εἰς Χρύσην,
δύναται καὶ ἀρσενικῶς νοηθῆναι εἰς τὸν πατέρα Χρύσην καὶ θηλυκῶς εἰς τὴν Χρύσην πόλιν. Ὅτι
καταμόνας μὲν ὁ Ἀχιλλεὺς λαλῶν εἶπεν, ὡς ἑλὼν ὁ βασιλεὺς ἔχει γέρας, τὴν τοῦ Βρισέως δηλαδὴ, αὐτὸς
ἀπούρας, ὅ ἐστιν ἀφορίσας ἐκ τοῦ Ἀχιλλέως· ἐνταῦθα δὲ κατὰ πρόσωπον ὁμιλῶν τῇ μητρὶ αὐτὸ λέγει
τὸ πραχθὲν, ἤγουν ὅτι νέον αὐτὴν κλισίηθεν ἔβαν κήρυκες ἄγοντες. (Vers. 392.) Ὅτι Ὁμήρου εἰπόν-
τος κούρην Βρισῆος, παρασημειοῦνται καὶ ἐντεῦθεν οἱ παλαιοὶ πατρωνυμικῶς ἐσχηματίσθαι καὶ τὴν
Χρυσηίδα καὶ τὴν Βρισηίδα, λέγοντες κύρια εἶναι ταύταις ὀνόματα τὰ προῤῥηθέντα. τὸ δὲ σχῆμα κα-
λοῦσιν ἀντονομασίαν· ἀντὶ γὰρ τοῦ εἰπεῖν τὸ κύριον ὄνομα τῆς γυναικὸς κού*ρην Βρισῆος εἶπεν αὐτήν.
ἐνταῦθα δὲ σημείωσαι ὅτι καθ᾽ ὁμοιότητα τῆς ἀντωνυμίας εἶπον ἀντονομασίαν τὸ ῥηθὲν σχῆμα οἱ
παλαιοί· ἀντονομάζουσι γὰρ καὶ τοῦτο καὶ ἡ ἀντωνυμία, πλὴν ἡ μὲν ἀντωνυμία ἐν μιᾷ λέξει ὡς μέρος
λόγου, ἡ δὲ ἀντονομασία ἐν δύο, ποτὲ δὲ καὶ πλείοσι· σχῆμα γάρ ἐστι. (Vers. 393.) Ὅτι ὁ ἀξιῶν τινὰ
βοηθῆσαι πρὸς δύναμιν εἴποι ἂν τὸ, ἀλλὰ σὺ, εἰ δύνασαί γε, περιίσχεο, ἤγουν βοήθησον, περισσῶς
ἀντίσχου. τούτου δὲ ὁ κοινὸς ἐνεστὼς ἀντέχου ἐστίν. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ, ἀντίσχεο παιδὸς ἑῆος, τὸ ἑῆος
ἢ ἀπὸ τοῦ ἑὸς ὁ ἴδιος γίνεται ἑὺς καὶ ἐκτάσει τοῦ ε ἠὺς, γενικὴ ἠέος καὶ μεταθέσει ἑῆος· ἢ καὶ ἄλλως, ἀπὸ
τοῦ εὖ ἐὺς ὁ ἀγαθὸς καὶ τὰ λοιπὰ καθ᾽ ὁμοίαν ἀγωγήν· ἢ καὶ παρὰ τὸ ἥδω τὸ εὐφραίνω ἡδὺς καὶ ἀπο-
βολῇ τοῦ δ ἠὺς, καὶ τὰ ἄλλα ὁμοίως τοῖς ἀνωτέρω· ἢ παρὰ τὸ ἔω τὸ ἀπολαύω ἐὺς, καὶ τροπῇ τοῦ ε
κατὰ τὴν εἰρημένην ὁμοιότητα τὰ ἑξῆς· ἢ καὶ ὡς πνίγω πνιγεὺς, οὕ*τως ἔω ἐεὺς, ὅθεν Ἰωνικὴ γενικὴ ἑῆος.
(Vers. 394.) Ὅτι ἀξιοῖ ὁ ποιητὴς μεμνῆσθαι ἡμᾶς χαρίτων, εἴ ποθεν ἢ λόγῳ ἢ ἔργῳ ὄνησιν σχοίημεν
ἔκ τινος. διὸ καὶ ἡ Θέτις Ἀχιλλέως ὑποθεμένου ἀναμνήσει τὸν Δία παλαιᾶς εὐεργεσίας καὶ ἀντ᾽ αὐτῆς
αἰτήσεται τιμὴν τῷ υἱῷ, εὖ ποιήσασά ποτε τὸν Δία καὶ αὐτὴ κατὰ τὸν μῦθον καὶ ἔπει καὶ ἔργῳ· ἔπει
μὲν, ὅτε τὴν ἐπιβουλὴν ἐμήνυσε τῷ Διΐ· ἔργῳ δὲ, ὅτε τὸν ῥηθησόμενον Βριάρεων ἀνήγαγε συμμαχή-
σοντα. Τὸν δὲ Δία ἐνταῦθα περιφράζων κραδίην Διὸς λέγει, οἷον, εἴ ποτε δή τι ἢ ἔπει ὤνησας κρα-
39 δίην Διὸς ἠὲ καὶ ἔργῳ. *(Vers. 396.) Ὅτι ἦθος ὑπογράφει γυναικεῖον ὁ ποιητὴς ἐν τῇ διηγήσει τοῦ,
πολλάκι γάρ σου ἤκουσα εὐχομένης ἀμῦναι τῷ κελαινεφεῖ Διΐ. ἔθος γὰρ γυναιξὶν, εἴ που ἅπαξ καλόν 92
τι ἐνδείξονται, συνεχῶς αὐχεῖν καὶ μεμνῆσθαι αὐτοῦ καὶ τῷ κατορθωθέντι ἐναγλαΐζεσθαι. ἀνὴρ μέντοι
γελοῖός ἐστιν εἰ τοῦτο πάσχοι. αἴτιον δὲ ὅτι γυναιξὶ σπάνιον τὸ κατορθοῦν. διὸ κἂν τι καταπράξωνται
εἰσάπαξ μέγα, φέρουσιν ἀεὶ ἐπὶ στόματος τὸ καινὸν τοῦ πράγματος· ἀνὴρ δὲ οὐκ ἀγαπᾷ ἑνὸς
ἀγαθοῦ εὐστοχήσας. διὸ καὶ ἡ κωμῳδία πολλὰ καταπαίζει Κλέωνος, ἑνὶ καὶ μόνῳ βρενθυομένου τῷ
κατὰ Πύλον ἀριστεύματι. καὶ ἡ παροιμία δὲ μῶκον ἔχει κατὰ τοιούτου ἀνδρὸς ἐν τῷ, σαυτὴν
122 ἐπαινεῖς, ὥς περ Ἀστυδάμας, γύναι, ὡς τοῦ *Ἀστυδάμαντος γυναικιζομένου ἐν τῷ ἀπρεπῶς περιαυ-

τολογεῖν. ἐὰν δὲ καὶ Ὀδυσσέα μιᾶς πόλεως ἅλωσις σεμνύνῃ, ἀλλ᾽ οὐε προφέρει τοῦτο ἐκεῖνος καυχώμενος, καὶ ἄλλως δὲ, ὡς ἐν τῇ β´ ῥαψῳδίᾳ ὁ ποιητὴς ἐρεῖ, μυρία ἔοργεν ἀγαθὰ Ὀδυσσεὺς, καὶ οὐ τῷ ἑνὶ μόνῳ τούτῳ σεμνύνεται οὐδὲ πολλάκις αὐτῷ ἐναβρύνεται. Νέστορι δὲ οὐδ᾽ αὐτῷ Νέμεσις ἐλλαμπομένῳ ἄλλοτε ἄλλως τοῖς ὑπὲρ ἑαυτοῦ λόγοις, καὶ οὕτω χορηγοῦντι ἀγαθὰς ὕλας τῷ ποιητῇ ἐς τὸ γράφειν δίχα γε τοῦ ἀδολεσχεῖν ταυτολογικῶς. Τὸ δὲ πολλάκι ἀποβολὴν ἔπαθε τοῦ σ̄, ὡς καὶ τὸ πλειστάκι καὶ τοσαυτάκι καὶ δηθάκι καὶ τὰ ὅμοια. καὶ ἔστι μεταπλασμός τις καὶ τοῦτο ἐπιῤῥηματικός. τελικῶν γὰρ ἐπιῤῥημάτων ὥς περ τὸ ις̄ βαρύτονον, οἷον, πολλάκις, δηθάκις, οὕτω καὶ τὸ ῑ, οἷον, αὐτόθι, κεῖθι, ὅθι· πρὸς ἃ με*ταπέπλασται τὸ πολλάκι καὶ τὰ κατ᾽ αὐτὸ, καθάπερ καὶ τὸ χῶρι· χωρὶς μὲν γὰρ ὀξύνεται, ὡς τὸ λικριφίς· ἐκπεσόντος δὲ τοῦ σ̄ εἰς τὴν ἀναλογίαν τῶν ῥηθέντων εἰς ῑ ἐπιῤῥημάτων ἀπηντομόλησε. (Vers. 397. sqq.) Ζεὺς δὲ κελαινεφὴς παρὰ τὸ κελαινὸς φαίνεσθαι· τοιοῦτος γὰρ ὁ ἀήρ. ἐντεῦθεν δὲ καὶ αἷμά που ἐρεῖ κελαινεφὲς, ἢ παρὰ τὸ κελαίνεσθαι καὶ νείφειν, οἱονεὶ κελαινονεφής· ἢ παρὰ τὸ κελαίνεσθαι νέφεσι· νεφεληγερέτης γάρ. εἰ δὲ εἰς νοῦν ἀλληγορεῖται, τότε κάλλιόν ἐστιν εἰπεῖν αὐτὸν καλαινὸν μὲν διὰ τὸ βαθὺ, φαεινὸν δὲ διὰ τὸ φύσει φωσφόρον. Ἰστέον δὲ ὅτι τῶν διηγήσεων αἱ μὲν εἰσὶν ὁμιλητικαὶ κατὰ τοὺς παλαιοὺς, ὅτε τις δηλαδὴ ἀκούσας ποτὲ ἀπό τινός τι αὐτῷ ἐκείνῳ διηγεῖται τῷ εἰπόντι τὸ προακουσθέν· αἱ δὲ ἀπαγγελτικαὶ, ἤγουν ὅταν τις κελευσθεὶς ἀγγείλῃ τὸ παρ᾽ ἑτέρου ἐπιταχθέν· αἱ δὲ ὑποστατικαὶ, ὅταν τις οἴκοθεν ἀφηγῆταί τι παρ᾽ ἑαυτοῦ ἢ παρ᾽ ἑτέρου πρα*χθὲν, ὡς πολλαχοῦ ὁ Νέστωρ ποιεῖ. ἐνταῦθα δὲ ὁ Ἀχιλλεὺς ὁμιλητικὴν ἐκτίθεται διήγησιν, ἐκεῖνα λέγων τῇ μητρὶ, ἅ περ ἤκουσεν ἀπ᾽ αὐτῆς· φησὶ γὰρ, πολλάκις ἤκουσά σου ἐν μεγάροις πατρὸς λεγούσης τάδε. Ὅτι ὥς περ τἄλλα παρὰ τοῖς ποιηταῖς ἀνθρωποπαθὲς τὸ δαιμόνιον φῦλον, οὕτω δὴ καὶ κατὰ τὴν βασιλείαν· αὐστηρὸς γὰρ ὢν ὁ Ζεὺς ἔχει τοὺς τυραννιῶντας καὶ ἐπανισταμένους. φησὶ γοῦν ὁ μῦθος ὅτι συνδῆσαι τὸν Δία ἤθελον Ἥρη τε καὶ Ποσειδάων καὶ Παλλὰς Ἀθήνη· ἡ μὲν Ἥρα κατὰ τοὺς μυθικοὺς διὰ ζηλοτυπίαν, ἐπεὶ παρευδοκιμούμενος αὐτὴν παρηνόμει περὶ τὴν εὐνὴν, πολλαῖς ἀναχρωνύμενος γυναιξίν· ὁ δὲ Ποσειδῶν διὰ τὸ τῆς μερίδος ἑτερόζηλον· Ζεὺς μὲν γὰρ εἶχε τὰ περὶ οὐρανὸν, Ποσειδῶν δὲ τὰ περὶ θάλασσαν ἔλαχεν· ἡ Ἀθηνᾶ δὲ, διότι αὐτὴν ἀφῆκε βιασθῆναι ὑπὸ Ἡφαίστου, ὁπηνίκα τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ γεννηθεῖσα τελεία προέκυψε. τι*νὰ δὲ τῶν ἀντιγράφων ἀντὶ τοῦ, καὶ Παλλὰς Ἀθήνη, γράφουσι, καὶ Φοῖβος Ἀπόλλων. ἄτοπον γάρ φασιν ἐπιθέσθαι τῷ πατρὶ Διὶ τὴν οὕτω πάνυ στεργομένην Ἀθηνᾶν· τὸν δέ γε Ἀπόλλωνα εὐλόγως τῷ Διὶ μηνίειν, ὡς θητεῦσαι παραχωρήσαντι, καὶ δι᾽ ἄλλας αἰτίας, ἃς οἱ μυθογράφοι φασίν· οἱ σὺν Ὁμήρῳ λέγουσι καὶ ὅτι Θέτις ἐλθοῦσα τότε ὑπελύσατο, ἤτοι λεληθότως ἐρύσατο τοῦ δεσμοῦ τὸν Δία, καλέσασα τὸν ἑκατόγχειρον εἰς Ὄλυμπον, ὃν Βριάρεων καλέουσι, φησὶ, θεοὶ, ἄνδρες δέ τε πάντες Αἰγαίωνα, ὃν καὶ φασὶ τοῦ οἰκείου πατρὸς Ποσειδῶνος ἀμείνονα τῇ βίᾳ εἶναι· ὃν καὶ δείσαντες οἱ θεοὶ οὐκ ἔδησαν τὸν Δία. καὶ ταῦτα μὲν τὰ τοῦ μύθου, ᾧ χρᾶται ὁ Ὁμηρικὸς Ἀχιλλεὺς, λέγων ἐπιβουλὴν μὲν τὸν Δία παθεῖν ὑπὸ Ἥρας καὶ Ποσειδῶνος καὶ Ἀθηνᾶς τῶν τοῖς Ἀχαιοῖς ἄρτι βοηθούντων, μεῖναι δὲ ὅμως αὐτὸν ἀβλαβῆ διὰ τὴν τοῦ ἑκατόγχειρος Βριάρεω συμμαχίαν, συνεπιλαμ*βανομένης τῆς Θέτιδος. ἔνθα καὶ ὅρα τὴν τοῦ νεανίου ῥήτορος δεινότητα, ὃς ἐπίτηδες θαῤῥύνων τὴν Θέτιν ἐπιβούλους μὲν κατέλεξε τοῦ Διὸς Ἥραν καὶ Ποσειδῶνα καὶ Ἀθηνᾶν τοὺς βοηθοῦντας τοῖς Ἀχαιοῖς, σώτειραν δὲ Διὸς τὴν Θέτιν ἔδειξεν, ὡς δέον εἶναι τὸν Δία ταύτῃ βοηθῆσαι εἰς ἃ θέλει, ἥ περ τοῖς ποτὲ ἐπιβούλοις· ὃ καὶ γίνεται. διὸ κἂν ἡ Ἥρα ἐναντιωθῇ, ἀνύσει οὐδέν. Ἡ δὲ ἀλληγορία Ἥραν μὲν καὶ ἐνταῦθα τὸν ἀέρα νοεῖ, Ποσειδῶνα δὲ τὸ στοιχεῖον τοῦ ὕδατος, Ἀθηνᾶν δὲ τὴν γῆν, ὡς ἀπὸ τοῦ ἀνθεῖν, καὶ διότι, φασὶν, ἐργάνη μὲν Ἀθηνᾶ λέγεται, γῆς δὲ τὸ ἐργάζεσθαι· Δία δέ φησι τὸν ὑπερκείμενον πάντων αἰθέρα· Θέτιν *δὲ τὴν τοῦ παντὸς θέσιν, ταυτὸν ἄμφω ἡγούμενοι τήν τε θέτιν καὶ τὴν θέσιν, ὥς 123
περ καὶ φάτιν καὶ φάσιν· Βριάρεων δὲ ἑκατόγχειρα τὸν ἥλιον, ὃς πολλαῖς οἷον χερσὶ κατεργάζεται τὰ ὑφ᾽ ἥλιον. καὶ ἔχει μὲν ὁ λόγος οὗτος ὁ περὶ Βριάρεως καὶ ἄλλως τὸ πιθανόν· βοηθεῖται δὲ καὶ ὑπὸ τῆς ῥοδοδακτύλου Ἠοῦς. ἐὰν γὰρ διὰ τὸν ἥλιον καὶ τὰς αὐτόθεν ἀκτῖνας δάκτυλοι τῇ ἡμέρᾳ πλάττονται, λέγοιτ᾽ ἂν καὶ αὐτὸς ὁ ἥλιος οὐκ ἀπιθάνως χεῖρας ἔχειν καὶ ταύτας ἑκατὸν, ὅ ἐστι πολλάς. τῶν τοίνυν ῥηθέντων προσώπων οὕτω κατ᾽ ἀλληγορίαν ἐκλαμβανομένων, ἡ τοῦ ῥηθέντος μύθου θεραπεία

*οὕτω πως διατίθεται, εἰπεῖν συντομώματα, ὡς οὐδὲν ἂν ἐκώλυε τὸν αἰθέρα Δία καταστασιασθῆναι
ὑπὸ τῶν λοιπῶν στοιχείων καὶ ἄνω κάτω πάντα γενέσθαι καὶ σύγχυσιν τὸ σύμπαν παθεῖν, εἰ μὴ Θέ*τις,
τουτέστιν ἡ τοῦ παντὸς κατὰ φύσιν θέσις, μένειν αὐτὰ κατὰ χώραν ἐποίησε διὰ μέσου τοῦ ἑκατόγχει-
ρος, τουτέστι τοῦ ἡλίου, ὃς καὶ αὐτὸς θέσιν ἔχων τὴν πρέπουσαν καταλλάττειν οἶδε τὴν στάσιν καὶ τὰ* 93
*μέγιστα τῇ τοῦ παντὸς διευθετήσει συμβάλλεται. ἰστέον δὲ ὅτι ἡ τοιαύτη ἀλληγορία οὐ συμβιβάζεται
πρὸς τὰ Τρωικά. καὶ εἰκότως. τῶν γὰρ μύθων ὅσοι τῷ Τρωικῷ πολέμῳ σύγχρονοι, θεραπεύοιντο
ἂν πρὸς τὰ Τρωικά· ὅσοι δὲ παλαιγενεῖς καὶ πρὸ αὐτοῦ Ὁμήρου τεθέντες, εἰ καὶ ἀλληγοροῖντο, ἀλλ᾽
οὐδὲν αὐτοῖς μετέσται τοῦ Τρωικοῦ πολέμου. Τινὲς δὲ καὶ οὕτω τὸν τοιοῦτον μῦθον θεραπεύουσιν,
Ἥραν μὲν καὶ Ποσειδῶνα τὸν ἀέρα καὶ τὸ ὕδωρ νοοῦντες, Ἀθηνᾶν δὲ τὸ αἰθέριον πῦρ, διὰ τὸ τῆς
χροιᾶς, φασὶν, ἄνθος οὕτως ὀνομαζομένην, ὥς περ καὶ Παλλάδα διὰ τὸ εὐκίνητον· Δία δὲ τὸν θεῖον
νοῦν, τὴν ψυχὴν τοῦ παντός· Θέτιν δὲ τὴν τῶν ὅλων διάθεσίν τε καὶ διακόσμησιν· ἑκατόγ*χειρον δὲ
καὶ Βριάρεων τὴν τῆς τοιαύτης διακοσμήσεως βριαρὰν ἀνάγκην τε καὶ ἰσχὺν, ἥ τις διάθεσις καὶ ὅς τις
Βριάρεως τὰ τοιαῦτα στοιχεῖα διὰ τὸ τῆς ὕλης ἄτακτον κατεπιχειρεῖν θέλοντα τοῦ Διὸς καὶ οἷον ἐπι-
κρατεῖν ἔπαυσαν τοῦ ἐγχειρήματος. ἄλλοι δὲ τῇ τοῦ Ζηνοδότου γραφῇ στοιχοῦντες, τῇ λεγούσῃ, Ἥρη
τε καὶ Ποσειδάων καὶ Φοῖβος Ἀπόλλων, καὶ Ἥραν μὲν καὶ Ποσειδῶνα καὶ Ἀπόλλωνα συνήθως ἀέρα
νοήσαντες καὶ ὕδωρ καὶ ἥλιον, εἶτα δὴ τὸν Αἰγαίωνα εἰς αἰῶνα τινὰ καὶ χρόνον ἀλληγοροῦντες, ἑκα-
τόγχειρον δὲ τὴν ἐν τῷ αἰῶνι τῶν ἔργων πολυχειρίαν νοοῦντες, τὸν δὲ Δία ἤτοι Ζῆνα εἰς τὸ ζῆν ἐκλαμ-
βάνοντες, συμβιβάζουσιν οὕτω τὸν μῦθον· ὅτι κίνδυνος ἦν, μὴ ζῆν τοὺς περὶ γῆν, ἀλλὰ ἀπολέσθαι
τὸν ζωτικὸν Δία συνδεθέντα, ὥς περ τῇ τῆς στοιχειακῆς ὕλης ἀταξίᾳ, εἰ μὴ φυσική τις θέσις ἦν τοῖς
στοιχείοις καὶ αἰὼν ἤτοι χρόνος παρήχθη καὶ χειρῶν ἐργασία ἐπιτηδεύθη *καὶ κίνησις ἡλίου ἐκολά-
σθη τῇ τῆς κινήσεως ἀντιστρόφῳ φορᾷ. καὶ σημείωσαι οἷον ὁ ἑκατόγχειρ ἐνταῦθα· ἔχεις γὰρ ἐντεῦ-
θεν ἐγκώμιον ἐργατικῆς πολυχειρίας πορίσασθαι. καὶ τοιαῦτα μέν τινα οἱ ἀλληγορηταί. ἡ δὲ ἱστορία
λόφον τινὰ οἶδεν Αἰγαίωνος περὶ τὴν Ἀσίαν, ἐξ οὗ πηγαί τινες ἑκατὸν ἀναπιδύουσαι, ἤτοι πολλαὶ
ἢ αὐτὸ τοῦτο ἑκατὸν, καὶ τὰ ἐκεῖ πεδία λιπαίνουσαι τὴν τοῦ ἑκατόγχειρος μυθολογίαν παρήγαγον.
φησὶ γὰρ ἡ τοῦ Ἀῤῥιανοῦ ἱστορία ὅτι Βριάρεως, γῆς καὶ οὐρανοῦ παῖς, θαλαττοκρατήσας ὁρμητηρίῳ
ἐχρήσατο Εὐβοίᾳ τῇ νήσῳ, κἀκεῖθεν ὁρμώμενος κατεστρέψατο τὰς Κυκλάδας, ὃς καὶ Αἰγαίων ὠνόμα-
σται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. οὗτος δὲ καὶ αἰτίαν παρασχεῖν λέγεται τῷ Αἰγαίῳ πελάγει εἰς ἐπωνυμίαν.
σῆμα δὲ αὐτοῦ δείκνυσθαι κατὰ τὸν Ῥυνδακὸν ποταμὸν οὐ πόῤῥω θαλάσσης λόφον τινὰ καὶ τοῦτον
ἐπικαλεῖσθαι Αἰγαίωνος, καὶ ἀπὸ τοῦ λόφου τούτου *πίδακας ἐκδιδόναι ἑκατὸν καὶ ταύτας καλεῖσθαι
παλάμας Βριάρεω. Ἰστέον δὲ ὅτι, ὥς περ ἑκατογκέφαλον τὸν Τυφῶνα ὁ μῦθος, οὕτω καὶ τὸν Αἰγαίωνα
ἑκατόγχειρον ἔπλασε. καὶ ἔστι καθ᾽ ἱστορίαν ἐκεῖνο μὲν περινοίας ἀρχικῆς σύμβολον καὶ τοῦ πολλὰ
δοκεῖν τὸν Τυφῶνα φρονεῖν, τοῦτο δὲ τοῦ πολλὰ πράττειν αἴνιγμά ἐστιν, ὅθεν καὶ ὁ πολυμήχανος
Ἀρχιμήδης μιᾷ προσβολῇ πολλὰ βέλη ἀφιεὶς ἑκατόγχειρ πρὸς τῶν βαλλομένων ἐκλήθη. καὶ ἄλλως δὲ
φράσαι, εἴη ἂν ἑκατόγχειρ ὁ πολύχειρ ἢ πράξεσιν ἢ πλήθει στρατοῦ ἢ μηχαναῖς. ἡ δ᾽ ἐν τοιούτοις δρα-*
124 *στηριότης ὀξυλάβεια ἔργων λέγεται. τὸ δὲ ἑκατόγχειρον ἀπὸ γε*νικῆς ἐστὶ τῆς τοῦ ἑκατόγχειρος, ἥ τις
εἰς εὐθεῖαν ἀναδραμοῦσα παρήγαγε τὸν ἑκατόγχειρον.* (Vers. 402. sqq.) *Ὅρα δὲ ὅπως, ὡς ἐν ἀνθρώ-
ποις εἰσὶ πολλάκις παῖδες οὐχ᾽ ὅμοιοι ἤγουν ὁμονοητικοὶ τῷ πατρὶ, οὕτως οὐδὲ ὁ μυθικὸς Βριάρεως
φίλα φρονεῖ τῷ πατρὶ, ἢ Κρόνῳ ὄντι κατὰ τὸν Ἀῤῥιανὸν ἢ Ποσειδῶνι κατά τινας, ἀλλὰ κατα-
βραβεύει αὐτὸν, ὥς φασιν οἱ παλαιοὶ, τοῦ φυσικοῦ θεσμοῦ προθέμενος τὸ δίκαιον. οὕτω καὶ ἐν
μύθοις φαντάζει ὁ ποιητὴς τά τε ὑψηλότερα καὶ τὰ ἀνθρώπινα δὲ, φιλοσοφῶν ἀμφοτέρωθεν. τριώ-
νυμος δὲ ὁ τοῦ Διὸς οὗτος ἐκδικητὴς, Βριάρεώς τε καλούμενος καὶ Αἰγαίων καὶ ἑκατόγχειρ εἴτ᾽ οὖν
ἑκατόγχειρος. Ὅρα δὲ καὶ τὴν ἐμβρίθειαν καὶ σεμνότητα τοῦ λόγου· δυνάμενος γὰρ ὁ ποιητὴς ἐγγυ-
τάτω παραθεῖναι δύο εὐθείας τὸ, κύδεϊ γαίων, καὶ τὸ Αἰγαίων, καὶ οὕτως ἐπαναστροφὴν ἢ παρή-
χη*σιν αὐθαδεστέραν ποιῆσαι ῥητορικὴν, οἷον, Αἰγαίων γαίων κύδεϊ, ἢ ἄλλως πως· ὁ δὲ οὐκ ἐποίησεν
οὕτως, οἷα μὴ θέλων ἄκαρπον ἄνθος γραφῆς ἐνθεῖναι τῇ ποιήσει παρὰ καιρὸν καὶ ἀμεθόδως καλλω-
πίσαι τὸν λόγον. οὐ γὰρ ἔδει ποιῆσαι τοιαῦτα παίζειν πενθοῦντα τὸν Ἀχιλλέα. Ἰστέον δὲ ὅτι αἰθέρος,*

ἃς ἀνωτέρω ἐῤῥέθη, νοηθείσης τῆς Ἀθηνᾶς, προσεθεώρησάν τινες ἀκολούθως καὶ ταῦτα· κορυφῆς μὲν αὐτὴν ἐκγενέσθαι Διὸς διὰ τὸ δοκεῖν αἰθέρα τὸν ὑψηλότατον εἶναι ἀέρα, παρθένον δὲ διατελεῖν διὰ τὸ ἁγνὸν τοῦ τοιούτου ἀέρος, γλαυκῶπιν δὲ καλεῖσθαι διὰ τὸ τοῦ στοιχείου ἔγγλαυκον, καὶ φωσφόρον διὰ τὸ διαφανές. Ὅτι, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς πολλαχοῦ φαίνεται, σκληρὸν ὁ μῦθος τὸ τῆς Ἥρας ἦθος πλάττει, ἀντικαθισταμένης ἀεὶ τῷ Διί. ποιεῖ δὲ ὁ ποιητὴς τοῦτο λαβὼν ἀφορμὰς ἐκ τοῦ προῤῥηθέντος παλαιτάτου μύθου. σκοπητέον γὰρ, ὡς εἰκὸς, οἵα κακοτροπία γυναικὸς βουλευσαμένης τυραν*νίδα τῷ ἀνδρί. ἔχει δὲ τὰς ἀρχὰς ὁ μῦθος ἐκ τῆς φυσικῆς ἀληθείας. τῷ ὄντι γὰρ τῇ Ἥρᾳ πρὸς τὸν Δία, ὅ ἐστι τῷ ἀέρι πρὸς τὸν αἰθέρα, οὐ μόνον στοργή τις ὕπεστι κατὰ τὴν κοινὴν ἀμφοῖν ποιότητα τῆς θερμότητος, ἀλλὰ καὶ μάχη καὶ διάστασις ἀσύμβατος κατὰ τὴν ἀεὶ ξηρότητα καὶ ὑγρότητα· ξηρὸς μὲν γὰρ ὁ αἰθὴρ, ὑγρὸς δὲ ὁ ἀήρ. Ὅτι πολλά εἰσι διώνυμα παρὰ τῷ ποιητῇ, τουτέστι δυσὶν ὀνόμασι καλούμενα· καὶ τῶν τοιούτων ὀνομάτων τὸ μὲν ὁ ποιητὴς εἰς θεοὺς ἀναφέρει, τὸ δὲ ἀνθρώποις ἀπονέμει, δηλῶν ὅτι μουσοτραφὴς ὢν οἶδε καὶ τὰ θεῖα καὶ τῆς τῶν θεῶν ἐπαΐει διαλέκτου. παρασημειοῦνται δὲ οἱ παλαιοὶ ὅτι τὸ μὲν ὅλως κρεῖττον τῶν ὀνομάτων θεοῖς δίδωσιν ἡ ποίησις ὡς θειότερον, τὸ δὲ μὴ τοιοῦτον ἀνθρώποις· ἅς περ ἐνταῦθα τὸ Βριάρεως εὐγενέστερον τοῦ Αἰγαίων ἐστὶ καὶ σεμνότερον, ἔτι δὲ καὶ ὀγκηρότερον εἰς
94 φωνήν. διὸ καὶ εἰς θεοὺς ὡς θεῖόν τι ἀνάγεται. οὕτω καὶ *ἐν τοῖς ἑξῆς Ξάνθον μέν τινα ποταμὸν
καλοῦσι θεοὶ, ἄνδρες δὲ Σκάμανδρον· καὶ ὄρνιν τινὰ θεοὶ μὲν χαλκίδα κικλήσκουσιν, ἄνδρες δὲ κύμινδιν· ἐν δὲ Ὀδυσσείᾳ τὸ μῶλυ θεοὶ μόνοι οὕτω καλοῦσιν, ἀνθρώποις δὲ οὔτε ἔγνωσται οὔτε ὠνόμασται. Ὅτι δὲ τρόπον τινὰ καὶ τριώνυμος ὁ Βριάρεως, πρὸ βραχέων εἴρηται. ἐξ ἀνθρώπων δὲ τῷ μύθῳ καὶ ἡ ῥηθεῖσα πολυωνυμία παρείλκυσται, παρ᾽ οἷς ἄλλο μὲν ὄνομα οἰκειακὸν, ἄλλο δὲ ἐν τοῖς ἐκτὸς, ὡς καὶ ἡ Ἀλκυόνη δηλοῖ ἐν τοῖς ἑξῆς ἡ καὶ Μάρπησσα. (Vers. 404.) Ἰστέον δὲ ὡς τὸν μυθικὸν Αἰγαίωνα ὁ Στωϊκὸς Ὅμηρος Ποσειδῶνος εἶναι φησίν. ὁ δὲ ποιητὴς φησὶ καὶ ὅτι τοῦ πατρὸς ἀμείνων ἦν, ὅ περ σπάνιον κατὰ τὸν Ἡσίοδον λέγοντα· παῦροι δέ τε πατρὸς ἀρείους. φασὶ δὲ οἱ παλαιοὶ ὅτι Ζηνόδοτος ὁ ἀντὶ τοῦ, Παλλὰς Ἀθήνη, μεταγράψας, Φοῖβος Ἀπόλλων, καὶ ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ, οὗ πατρὸς ἀμείνων, γράφει, πολὺ φέρτερος ἁπάντων, *ὁπόσοι ναίουσιν ὑπὸ Τάρταρα εὐρώεντα. ἀμελεῖται δὲ ὁ Ζηνόδοτος καὶ ἐν τούτῳ· οὐ γὰρ ἐκ τῶν ἀπὸ Ταρτάρου Τιτάνων ὁ Βριάρεως, ἀλλὰ δαίμων, φασὶ, θαλάσσιος. Ὅτι δὲ τὸ Βριάρεως καὶ πεντασυλλάβως λέγεται Ὀβριάρεως, ἔστιν ἀλλαχοῦ γνῶναι. Ὅτι τὴν μὲν τοῦ Αἰγαίωνος παρήχησιν ἐξέκλινεν, ὡς εἴρηται, ὁ ποιητὴς ἐν τῷ μὴ ὁμοιοπτώτως εἰπεῖν, Αἰγαίων κύδεϊ γαίων, ἀλλ᾽ ἐν ἀρχῇ μὲν στίχου ἑνὸς εἰπεῖν Αἰγαίωνα, ἐν δὲ τέλει τοῦ ἑτέρου γαίων, αἰτιατικὴν δηλονότι καὶ εὐθεῖαν, εἰ καὶ ἄλλως ἡ ἔκθλιψις τοῦ ᾱ τῆς αἰτιατικῆς, εἰς τρισυλλαβίαν συστείλασα τὸν Αἰγαίωνα,
ἔμφασιν δίδωσι παρηχή*σεως. καὶ οὕτω μὲν οὐ καθαρῶς παρήχησεν ὁ ποιητὴς ἐν τῷ Αἰγαίωνι. ἐφεξῆς 125
δ᾽ ἑτέρᾳ παρηχήσει χρᾶται, εἰπὼν ὅτι τὸν Αἰγαίωνα ὑπέδδεισαν μάκαρες θεοὶ οὐδέ τ᾽ ἔδησαν. τοῦτο δὲ πάνυ καινότροπον. διὸ καὶ σπάνιοι αἱ τοιαῦται πανταχοῦ παρηχήσεις. ὡσεπιτοπλεῖον γὰρ αἱ παρηχήσεις ἤγουν αἱ ταυτὸν ἠχοῦσαι λέξεις διαφορὰν ἔχουσιν οὐ μόνον κατὰ τὴν σημασίαν ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν προφορὰν, οἷον τὸ, Εὐπείθει πείθοντο (Odyss. ω΄. 464.)· καὶ, κατὰ πεδίον Ἀλήϊον οἶος ἀλᾶτο (Iliad. ζ. 201.), πάτον ἀνθρώπων ἀλεείνων. τὸ δὲ πάντῃ ταυτοφώνους εἶναι τὰς παρηχήσεις σπάνιον καὶ μεμετρημένον παρὰ τῷ ποιητῇ, οἷον καὶ τὸ, χόλος δέ μιν ἄγριος ᾕρει· Ἥρη δ᾽ οὐκ ἔχαδε στῆθος χόλον (Iliad. δ΄. 22.). τοιοῦτόν τι καὶ τὸ πρὸ ὀλίγου ῥηθὲν τὸ, ἀλλὰ πίθεσθε καὶ ὔμμες, ἐπεὶ πείθεσθαι ἄμεινον (Vs. 274.). καὶ γὰρ καὶ τὸ πίθεσθε μέσου ἀορίστου δευ*τέρου προστακτικοῦ πληθυντικοῦ καὶ τὸ πείθεσθαι ἀπαρέμφατον ἐν διαφόρῳ γραφῇ τὸν αὐτὸν ἦχον ἔχουσι. καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς δὲ τὴν τῆς Ἥρας κλητικὴν διὰ τῶν δύο η̄ καὶ τὴν τῆς Ἴριδος διὰ τῶν δύο ῑ ἐγγὺς ἀλλήλων τίθησι κατὰ τοιαύτην παρήχησιν, παντελῶς μὲν ἠχοῦσαν ταυτὸν, ἀνομοιότητα δὲ ἔχουσαν κατά τε τὴν ἔννοιαν καὶ κατὰ τὴν γραφήν. φησὶ γάρ· Ἶρι θεὰ, τίς γάρ σε προέηκε; Ἥρη με προέηκε. τούτου τοῦ εἴδους ἐστὶ καὶ τὸ, οὐκ ὀφθήσῃ κενὸς ἐναντίον μου, ἀλλ᾽ ἄλλον τρόπον καινός. καὶ γὰρ καὶ ἐνταῦθα κενὸς μὲν καὶ καινὸς τὰ αὐτὰ κατὰ τὸν ἦχον ἀπαραλλάκτως εἰσὶ, πλὴν τὸ μὲν πρῶτον διὰ τοῦ ε̄ ψιλοῦ γράφεται, τὸ δὲ δεύτερον τὴν διὰ διφθόγγου γραφὴν ἀπηνέγκατο. τοιοῦτον καὶ παρὰ Θεοκρίτῳ τὸ, ὅρη, φίλε, ὃ μελύδριον ὥρῃ ἐξεπόνησα, τουτέστιν, ὅρα τὸ μέλος, ὃ καθ᾽ ὥραν ἐπονήσαμεν. καὶ παροι-

μιῶδες τὸ, ζεῖ χύτρα, ζῇ φιλία. καὶ *τοῦτο μὲν τοιοῦτον παρηχήσεως εἶδος ταυτοφωνίαν ἔχον παντελῆ, διαφορὰν δὲ φέρον κατὰ μόνην γραφήν· ὅ πέρ ἐστι διάφορον πρὸς τὴν ῥητορικὴν παρήχησιν, ἥ τις ταυτογραφουμένη διαφορὰν ἔχει κατὰ τὴν ἐκφώνησιν. ἔστι δὲ καὶ ἄλλο ξενίζον παρηχήσεων εἶδος, ᾧ χρᾶται καὶ ὁ ποιητής. καὶ κεῖνται τούτου ἱκανὰ παραδείγματα ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσσειαν. ἔστι δὲ τοιοῦτον, ὅταν καὶ παρηχῇ τις ἐν ἀνομοιότητι γραφῆς φωνηέντων ὁμοίως τοῖς πρὸ τούτου καὶ τὴν ταυτοφωνίαν δέ πως ἀλλοιοῖ· καθὸ καὶ ἠναντίωται τοῦτο τῷ πρὸ αὐτοῦ τῷ παντελῶς ταυτοφώνῳ, οἷον τὸ, Σκύλλη κοίλης ἐκ νηός· καὶ, Ἐπειὸς ἐποίησε σὺν Ἀθήνῃ· καὶ, φίλησε δὲ φῦλον ἀοιδῶν· καὶ Ἀῤῥιανὸς, φῦναι Φινέα· καὶ Ἡσίοδος, Φυλέα φίλον μακάρεσσι θεοῖσι· καὶ Εὐριπίδης, ἐλελίζει αἴλινον, καὶ ὅσα ἄλλα ὅμοια. τὰ δὲ τοιαῦτα οὐκ ἐπιτηδευτὰ ἔοικεν εἶναι, ἀλλ' ἐκ τοῦ παρατυχόντος παρήχηνται, *ὡς καὶ ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ εἴρηται. ἔστι τι καὶ ἄλλο πανοῦργον παρηχήσεως εἶδος, ὅ περ κατὰ γραμμάτων μετάθεσιν γίνεται, ὁποῖόν τι περιειργάσατο ὁ εἰπὼν, τὸ τοῦ λόγου νᾶμα μάννα δοκεῖν τοῖς ἀκροαταῖς· τὸ γὰρ νᾶμα χωρῆσαν ὡς ἀνάῤῥουν εἰς μάννα μετεῤῥύη. τοιοῦτον καὶ τὸ, οὐ λίθῳ βαλὼν, ἀλλὰ τῇ χειρὶ λαβών· καὶ τὸ, λέπας καὶ πέλας παρὰ Λυκόφρονι. καὶ εἰσὶ καὶ τούτου σπέρματα παρὰ τῷ ποιητῇ, ὃς εἰπὼν ἐν Ὀδυσσείᾳ, ἠμείψατο μύθῳ, ἐπήγαγε, θυμὸν ὤρινας· ὡς τοῦ μύθου καὶ τοῦ θυμοῦ τοῖς αὐτοῖς διοικουμένων γράμμασι. καὶ ἐν τῷ, θυμοδακὴς δὲ μῦθος, τὸ αὐτὸ ἐμφαίνεται· καὶ ἐν τῷ, οὐχ' ἥνδανε θυμῷ, κρατερὸν δ' ἐπὶ μῦθον ἔτελλεν. οὕτω δὲ περιεργασαμένων τινῶν τὴν μίαν λέξιν καὶ διαστρεψάντων αὐτὴν, ἄλλοι μένειν αὐτὴν κατὰ χώραν ἀφέντες ἔπαιξαν ἄλλως ἅ περ ἤθελον. ἡ γοῦν κωμῳδία τοιαῦτα τινὰ διθυραμβώδη ἐποίει, ἐν μιᾷ λέξει *ἀναγκάζουσα γραφὰς διαφόρους νοεῖν· οἷον ὅτε εἴπῃ, ὅτι ὁ Ζεὺς λήροις τοὺς νικῶντας ἀναδῶν στεφανοῖ. τὸ γὰρ λήροις λέγεται μὲν, ὡς τῶν νικώντων ἐν Ὀλυμπίοις φλυάρῳ καὶ κενῷ κόμπῳ θελγομένων, βούλεται δὲ λέγειν καὶ ὅτι λειρίοις ἤγουν ἄνθεσι τοὺς νικῶντας ἀναδεῖ. τὸ αὐτὸ ποιεῖ ὁ κωμικὸς καὶ ὁπηνίκα κηρύλου μεμνημένος τοῦ ζῴου, ὅ περ τὴν διὰ τοῦ η ἔχει γραφὴν, ἀποσκώπτει εἰς κουρέα τινὰ, κηρύλον ἐκεῖνον θέλων νοεῖσθαι, ὡς ἀπὸ τοῦ κείρω τὸ κουρεύω, ὅ περ διὰ διφθόγγου γράφεται. ὅμοιον καὶ τὸ ἐστεφάνιξα
126 χάδωρησάμην. δοκεῖ μὲν γὰρ λέγειν ὅτι, δώροις ἐδεξιωσάμην· παραλαλεῖ δὲ καὶ *τὸ Δωρικῶς εἰπεῖν·
ὡς τοῦ ἐστεφάνιξα, διαλέκτου ὄντος Δωρικῆς. ταῦτα δὲ παίγνια κωμικὰ κατά τινα δῆθεν ὁμωνυμίαν, 95
οὐ μὴν παρηχήσεις. ἡ γὰρ παρήχησις οὐ μιᾷ μόνῃ λέξει ἐμπεριγράφεται, ἀλλ' ἐν δυσὶ τὸ ἐλάχιστον. ἔστιν οὖν ὅλως τοιαύτη τις ἡ τῶν ῥηθεισῶν παρηχήσεων θεωρία. ἡ παρήχησις ἢ διαφορὰν μέν τινα ἔχει ἐν λέξεων προφορᾷ, ταυτότητα δὲ ἐν γραφῇ, καὶ ταύτην διχῶς· ἢ γὰρ ὀρθῶς κειμένων τῶν παρηχουσῶν λέξεων, ἢ ἀνεστραμμένως· ὀρθῶς μὲν ἐν τῷ, οὐδ' Εὐπείθει πείθοντο, καὶ τοῖς ὁμοίοις, ὃ δὴ καὶ μόνον καιριωτάτη ἐστὶ παρήχησις· ἀντεστραμμένως δὲ, οἷον τὸ μῦθος καὶ θυμὸς, καὶ βαλὼν καὶ λαβὼν, καὶ τὰ τοιαῦτα· ἢ ἀνάπαλιν ταυτότητα μὲν ἔχει περὶ λέξεων προφορὰν, διαφορὰν δὲ ἐν τῇ τῶν φωνηέντων γραφῇ· οἷον τὸ, ἔδδεισαν οὐδέ τ' ἔδησαν· *πολλάκις δὲ καὶ ἀμφότερα ἤγουν διαφορὰν καὶ φωνῆς καὶ γραφῆς, ὡς τὸ, Φυλέα φίλον μακάρεσσι· καὶ, εἴδωλον δ' ἑτέρωθεν ἑταίρου πόλλ' ἀγόρευε· καὶ, ἥλῳ γὰρ ἧλος, κατὰ παροιμίαν τὴν ἐν Πολιτείαις (Politic. v. 11.) παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει κειμένην, ἣν οἱ μὴ εἰδότες ἄλλως γράφουσιν. ὡς γὰρ πάσσαλος κασσάλῳ ἐκκρούεται, οὕτω καὶ αὐτοὶ ἧλος ἥλῳ φασίν. (Vers. 407.) Ὅτι τὸ μνήσασα, ὅ ἐστιν ἀναμνήσασα, αἰτιατικῇ συντάσσει
31 μετὰ γενικῆς· οἷον, μνήσασα τὸν Δία τῶνδε τινῶν. *(Vers. 408.) Ὅτι προαναφώνησις τεχνικὴ τὸ, αἴ κέν πως ἐθέλῃσιν, ὁ Ζεὺς δηλαδὴ, ἐπὶ Τρώεσσιν ἀρῆξαι, ἤγουν ἐπαρῆξαι τοῖς ἐν τῇ Τροίᾳ, τοὺς δὲ κατὰ πρύμνας τε καὶ ἀμφ' ἅλα ἔλσαι, ὅ ἐστιν εἰλῆσαι ἢ ἐλάσαι, Ἀχαιοὺς κτεινομένους καὶ τὰ ἑξῆς. προαναφωνεῖ γὰρ τὰ γενησόμενα Ὅμηρος νῦν, δι' ὧν ὁ Ἀχιλλεὺς πρὸς τὴν μητέρα φησίν. Ὅτι πρὸ μικροῦ ὁ Ἀχιλλεὺς τὸ πλεῖον τοῦ πολέμου αὐτὸς διέπειν εἰπὼν καὶ ἄριστον ἑαυτὸν Ἀχαιῶν ἀποκαλέσας καὶ νῦν παρὰ τῇ μητρὶ περιαυτολογῶν τοιοῦτον πάλιν ἑαυτὸν ὀνομάζει, εἰπών· (Vers. 410.) ἵνα πάντες ἐπαύρωνται βασιλῆος, ἤγουν ἐπαπολαύσωσι καὶ ἐπιχαρεῖεν τῷ βασιλεῖ· (Vers. 412.) γνῷ δὲ καὶ Ἀτρείδης εὐρυκρείων Ἀγαμέμνων ἣν ἄτην, ἤγουν τὴν αὐθαίρετον βλάβην, ὅτ' ἄριστον Ἀχαιῶν, ἤγουν ἐμὲ, οὐδὲν ἔτισε. Σοφοκλῆς δὲ τὸ τοιοῦτον νόημα παρα*φράζων ἐπὶ Αἴαντος περιφραστικώτερον φησὶν, ὅτι τοιοῦτος ἦν ὁ Αἴας, οἷον οὔ τινα ἡ Τροία εἶδε μολόντα γῆς ἀπὸ Ἑλληνίδος. ἐμφαντικῶς δὲ

ἄριστον ἄρτι ἑαυτὸν ὁ Ἀχιλλεὺς λέγει. εἰ μὲν γὰρ συγκατατίθεται ἡ μήτηρ ἄριστον αὐτὸν εἶναι, ἵνα τί μὴ τιμᾶται ὡς ἄριστος; εἰ δὲ μὴ ἔστιν ἄριστος, διὰ τί οὐκ ἔστι τοιοῦτος; ἀλλὰ μινυνθάδιος μὲν γέγονε, τιμὴν δὲ οὐκ ἔχει, ὁποίαν οἱ ἄριστοι. (Vers. 410.) *Σημείωσαι δὲ ὅτι ἐν τῷ, πάντες ἐπαύρωνται βασιλῆος, νοηθείη ἂν βασιλεὺς καὶ ὁ κατὰ τὸν ἐν Ὀδυσσείᾳ Ἔχετον βασιλέα βροτῶν δηλήμονα, ἵνα λέγῃ σεμνῶς καὶ εὐφήμως, πάντες ἐπαύρωνται βασιλέως τούτου κακοῦ,* **κατὰ τὸ, πολλάκι καὶ ξύμπασα* 127 *πόλις κακοῦ ἀνδρὸς ἀπηύρα. ἔνθα ὅρα τὸ ἀπαυρεῖν ταυτὸν ὂν τῷ Ὁμηρικῷ ἐπαυρεῖν. διὸ καλῶς ἡ αὐτῶν ἑρμηνεία, ἤγουν τὸ ἐπαπολαύειν, τὰς ἐκείνων ἔχει προθέσεις.* (Vers. 414.) *Ὅτι μονῳδικῷ ἔοικε σχήματι τὰ τῆς Θέτιδος πρὸς Ἀχιλλέα εἰπούσης· ὤ μοι, τέκνον ἐμὸν, τί νύ σ᾽ ἔτρεφον, αἰνὰ τεκοῦσα; καὶ τὰ ἑξῆς. πενθεῖ δὲ αὐτὸν, ὅτι ἅμα τε ὠκύμορός ἐστι καὶ ὀϊζυρὸς περὶ πάντων, ἤτοι περισσότερον πάντων. καὶ σημείωσαι τὴν συντομίαν τοῦ, τί σ᾽ ἔτρεφον, αἰνὰ τεκοῦσα; δύο γὰρ ἐν ὀλίγῳ συνέστρεψε νοήματα, οἱονεὶ οὕτως εἰποῦσα· οὐκ ὤφελόν σε τεκεῖν. εἰ δὲ καὶ ἔτεκον, τί δή ποτε δυστυχῶς ἔτρεφόν σε; Τὸ δὲ αἰνὰ τεκοῦσα, ἀντὶ τοῦ αἰνῶς. ὥς περ καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς ἐρεῖ, ὅτι οὐ καλὰ πόλεμόνδε συνοισόμεθα, ἀντὶ τοῦ οὐ καλῶς.* (Vers. 417.) *Τὸ δὲ ὀϊζυρὸς τοιαύτην* **ἔχει παραγωγήν· ὥς περ παρὰ τὸ αἲ ἐπίῤῥημα γίνεται τὸ αἰάζω καὶ παρὰ τὸ ὢ ὤζω ἐν Αἰσχύλῳ, ἐξ οὗ τὸ οἰμάζω, οὕτω παρὰ τὸ οἲ οἴζω, ἐξ οὗ παράγωγον οἰζύω, καὶ κατὰ διάλυσιν ὀϊζύω· ὡς τὸ* (Il. γ΄. 408.), *ἀλλ᾽ ἄγε δὴ περὶ κεῖνον ὀΐζυε, ἐξ οὗ ὀϊζὺς ἡ ἀξία θρήνων κακοπάθεια καὶ ὀϊζυρὸς ὁ θρήνων ἐπάξιος. Τῷ δὲ ῥηθέντι*
96 *ὡς μονῳδικῷ πρόσκειται καὶ ταῦτα· αἴθ᾽ ὄφελες παρὰ νηυσὶν ἀδάκρυτος καὶ ἀπήμων ἧσθαι· ἐπεί νύ τοι αἶσα μίνυνθά περ, οὔ τι μάλα δήν· νῦν δ᾽ ἅμα τ᾽ ὠκύμορος καὶ ὀϊζυρὸς περὶ πάντων ἔπλεο, τῷ σε κακῇ αἴσῃ τέκον ἐν μεγάροισιν. ἔστι δὲ ἐναντία τὸ μίνυνθα καὶ τὸ δὴν, ὧν ἐκ τοῦ μὲν γίνεται ὁ μινυνθάδιος, ὡς ἐδηλώθη, τοῦ δὲ ὁ δηναιὸς, ὅ ἐστι πολυχρόνιος καὶ δηρὸν τὸ ἐπιπολὺ, τροπῇ τοῦ ν εἰς ρ, καὶ δήνεα τὰ βουλεύματα, οἷς χρόνου δεῖ. διὸ καὶ παροιμία κεῖται, δηρὸν βουλεύειν, ἵν᾽ ἔχῃ καὶ πολλὸν ἄμεινον· εἰς ἣν συντελεῖ καὶ Σοφοκλέους τὸ,* **φρονεῖν γὰρ οἱ ταχεῖς οὐκ ἀσφαλεῖς.* (Vers. 420.) *Ὅτι ἐν τῷ, Ὄλυμπον ἀγάννιφον, φανερῶς Ὄλυμπον τὸ ὄρος λέγει. ὁ γὰρ Ὄλυμπος ὁ εἰς οὐρανὸν λαμβανόμενος οὐ νίφεται, ὅτι μηδὲ νεφελοῦται, ὅπου γε κατὰ τοὺς παλαιοὺς καὶ αὐτοῦ τοῦ Ὀλύμπου τοῦ ὄρους τὰ ἄκρα ὡς ὑπερνεφῆ οὔτε νίφεται οὔτε κατομβρεῖται, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ φανερῶς φησὶν ὁ ποιητής. Ἰστέον δὲ ὅτι διχρόνῳ παραλήγεται τὸ, ἀγάννιφον· ἐκ δὲ τοῦ διφορουμένου νείφω. ἢ γὰρ ἐκ τοῦ ἐνεστῶτος τοῦ ἔχοντος τὸ ι, ἢ ἐκ τοῦ γραφομένου ἐν διφθόγγῳ, οὗ δεύτερος ἀόριστος ἔνιφον, ὅθεν δοκεῖ ἡ νιφὰς εἶναι καὶ ὁ νιφετός. ἐκεῖθεν δὲ καὶ τὸ νέφος καὶ τὸ νένοφα, οὗ μεμνημένος ὁ Ἡρωδιανὸς ἀπορεῖ, πῶς ὁ Ἀριστοφάνης νένοφα εἶπε καὶ οὐ νένοιφα, ἵνα ἦν, ὥς περ λείβω λέλοιβα, λείπω λέλοιπα, οὕτω καὶ νείφω νένοιφα. περὶ οὗ ἔστιν εἰπεῖν, ὡς οὐκ ἐκ τοῦ νείφω ἐκλίθη κατὰ τὸ πείθω πέποιθα καὶ ὅσα ἕτερα ἐπὶ ἐνε***στῶτος ἔχουσι τὸ ε μετὰ τοῦ ι, ἀλλ᾽, ὡς εἰκὸς, ἐκ τοῦ νέφω, ἵνα ᾖ, ὥς περ λέγω λέλογα, οὕτω καὶ νέφω νένοφα, κατὰ τὰ ἔχοντα τὸ ε μόνον ἐν τῷ ἐνεστῶτι. τοῦ δὲ νέφω, εἰ καὶ μὴ ἔστι χρῆσις, ἀλλὰ δοκεῖ ὅμως πρωτότυπον αὐτὸ εἶναι τοῦ νείφω, ὡς ὑποδηλοῖ καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ νέφος καὶ ἡ νεφέλη. ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι τὸ ἄγαν οὐκ ἀεὶ ἐν ταῖς συνθέσεσι φυλάσσει τὸ τοῦ τέλους ἀμετάβολον, ἀλλ᾽ ἔστιν οὗ, ὡς ἔστι μαθεῖν ἐξ ἐπαγωγῆς.* (Vers. 421.) *Ὅτι ἐρεθιστικὸν τῷ Ἀχιλλεῖ πρὸς τῆς μητρὸς ῥηθὲν τὸ, ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν παρήμενος μήνι᾽ Ἀχαιοῖς, πολέμου δ᾽ ἀποπαύεο πάμπαν.* *(Vers. 423.) *Ὅτι τὸν Δία εἰς Ὠκεανὸν ἔρχεσθαι ἐπὶ τοὺς ἀμύμονας Αἰθιοπῆας, θεοὺς* 128
δ᾽ ἅμα πάντας ἕπεσθαι, δωδεκάτῃ δὲ αὖθις ἔρχεσθαι εἰς Ὄλυμπον, τινὲς μὲν ἱστορικῶς θεραπεύουσι, 8
*λέ***γοντες ὅτι ἐν Διοσπόλει μέγιστόν ἐστι Διὸς ἱερὸν, ἀφ᾽ οὗ λαβόντες Αἰθίοπες Διὸς ξόανον καὶ ἄλλων δαιμόνων σὺν αὐτῷ κατά τινα καιρὸν τεταγμένον περινοστοῦσι τὰ κατὰ τὴν Λιβύην καὶ πανηγυρίζουσι πολυτελῶς ἐπὶ δώδεκα ἡμέρας, ἐπεὶ καὶ τοσοῦτοι παρ᾽ αὐτοῖς οἱ θεοί. τοῦτο γοῦν, φασὶν, εἰδὼς ὁ ποιητὴς, οἷα καὶ τοιούτων ἐθῶν ἔμπειρος, ὅν γε καὶ Αἰγύπτιον γενεαλογοῦσι τινὲς, πλάττει ἐνταῦθα δωδεκαήμερον ἀποδημίαν Διὸς, ἐξ ἱστορικῆς ἀφορμῆς καὶ νῦν εἰς τὸ πλάσμα ἐλθών. ἕτεροι δὲ ἀλληγορίαν τινὰ καὶ εἰς τοῦτο φασὶ, λέγοντες, Δία μὲν τὸν ἥλιον, Ὠκεανὸν δὲ, ὡς ὁ γεωγράφος φησὶ, τὸν καθ᾽ ὅλον τὸ μεσημβρινὸν κλίμα τεταμένον ἤγουν τὰ νότια τῆς οἰκουμένης τὰ πρὸς τοῖς Αἰθίοψιν, ὅπου κατὰ τὸν χειμέριον καιρὸν ὁ τοιοῦτος ἄπεισι Ζεὺς ἐπὶ κυανέων ἀνδρῶν δῆμον κατὰ τὴν ποίησιν, ἤτο.*

ἐπὶ Αἰθιοπίαν. ἐπεὶ δὲ καὶ ὁ τῶν πραγμάτων τούτων *καιρὸς καὶ ὁ λοιμὸς μετὰ χειμῶνα γενέσθαι φαί-
νεται, εἰκότως ἂν χθιζός που καὶ πρώην ὁ τῆς ἀλληγορίας ταύτης Ζεὺς, Αἰθιοπικώτερος ὢν, μετά
τινας οὐ πολλὰς ἡμέρας εἰς τὸ Ἑλλαδικὸν κλίμα τελέως ἀποκαταστήσεσθαι λέγοιτ᾽ ἂν, συντελέσων τι
πρὸς βοήθειαν τῷ Ἀχιλλεῖ. καὶ ταῦτα μὲν τοιαῦτα. ἐν οἷς σημείωσαι ὡς καὶ εἰς ἥλιον ἀλληγορεῖται
ὁ Ζεύς· ὁ δ᾽ αὐτὸς καὶ εἰς οὐρανὸν, ὡς καὶ ἐν Ἀράτῳ δηλοῦται, καὶ ἐν Ἡροδότῳ δὲ, εἰπόντι ὅτι 97
τὸν κύκλον πάντα τοῦ οὐρανοῦ Δία καλοῦσιν οἱ Πέρσαι, ὥστε πολλὰ τῇ λέξει παρυφίσταται σημαινό-
μενα. ἔστι γὰρ Ζεὺς ἱστορούμενος, μυθευόμενος, ἀλληγορούμενος· τοῦτο δὲ εἰς νοῦν, εἴτ᾽ οὖν ψυχὴν
τοῦ παντός· εἰς ἀέρα, εἰς αἰθέρα, εἰς ἥλιον, εἰς οὐρανόν. καὶ οὕτω μὲν καὶ ταῦτα. Ὁ δὲ ποιητὴς ἐπί-
τηδες ἄλλως οἰκονομεῖ ἀποδημεῖν τὸν Δία, ὡς ἂν ἐν τῷ μέσῳ καὶ οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τοῦ λοιμοῦ ἑαυτοὺς
ἀναλάβωσι, καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς παρ᾽ ἑαυτῷ ταλαν*τεύσας τὰ καθ᾽ ἑαυτὸν ἢ ἐπιμείνῃ τῇ μήνιδι ἢ ῥοπήν τινα
σχοίη πρὸς καταλλαγήν· ἔτι δὲ, ὃ καὶ μάλιστα πρὸς τὸ πιθανὸν συμβάλλεται, ἵνα καὶ οἱ Τρῶες, μα-
θόντες, ὡς εἰκὸς, τὰ τῆς μήνιδος, θαρσήσωσι τὴν μάχην καὶ οὕτω τέλος ἕξει ὁ σκοπὸς τοῦ Ὁμηρικοῦ
Διός. ἐκ πρώτης γὰρ ἢ δευτέρας ἡμέρας καί τινων ὀλίγων τῶν ἐφεξῆς οὐκ ἦν εἰκὸς πληροφορίαν τοῖς
Τρωσὶν ἐντελῆ γενέσθαι τῆς τοῦ Ἀχιλλέως μήνιδος, ἀλλ᾽ ἦν ἂν ἡ εἰς τὴν μάχην αὐτοῖς τόλμα ἀπίθα-
νος. Περὶ δὲ Αἰθιόπων, καὶ ὅτι κατὰ παραγωγὴν Αἰθιοπῆες λέγονται, καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ ἐδηλώθη.
πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ὅμοια· ἐν οἷς καὶ ἡγεμονεὺς καὶ ἡνιοχεὺς καὶ ὁ ἐκ τοῦ Ἀλκαῖος Ἀλκεὺς, ὅθεν καὶ
Ἀλκείδης Ἡρακλῆς, καὶ ὁ ἐκ τοῦ παρὰ Πινδάρῳ διάβολος, κοινῶς διαβολεύς. Ἀμύμονας δὲ αὐτοὺς
λέγει, οὐχ᾽ ὅτι πάντες ἀγαθοὶ ἀλλ᾽ ὅτι τινές· πολλοὶ γὰρ ἀπ᾽ αὐτῶν ἀνθρωποφαγοῦσιν. ἕτεροι δὲ τοὺς
μακρο*βίους Αἰθίοπας ἀμύμονας λέγεσθαι νοοῦσι, περὶ ὧν καὶ ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ γέγραπται.
ἄλλοι δὲ γράφουσι, μετὰ Μέμνονας Αἰθιοπῆας, λέγοντες Αἰθίοπάς τινας εἶναι οὕτω καλουμένους
ἀπὸ Μέμνονος υἱοῦ Τιθωνοῦ καὶ Ἡμέρας. Ὁ δὲ Ὠκεανὸς σεσημείωται συστέλλων τὸ ᾱ. τὰ γὰρ διὰ τοῦ
ανος ὀξύτονα ὑπὲρ τρεῖς συλλαβὰς ἐκτείνει τὸ ᾱ χωρὶς τῶν παρὰ τοῖς ὕστερον, οἳ τὴν παραλήγουσαν τοῦ
Ἰουλιανὸς συστέλλουσιν. ὁ ἑανὸς πέπλος συστέλλων τὸ ᾰ οὐκ ἀντίκειται· τρισύλλαβος γάρ ἐστιν. Ἰστέον δὲ
ὅτι τὸ, Ζεὺς ἐς Ὠκεανὸν εἰς τοὺς δεῖνα χθιζὸς ἔβη μετὰ δαῖτα, ἤγουν εὐωχίαν, θεοὶ δ᾽ ἅμα πάντες ἕποντο,
129 δωδεκάτῃ δέ τοι αὖτις *ἐλεύσεται Οὔλυμπόνδε, παρῳδηθήσεταί ποτε εἰς πανδαισίαν πολυτελῆ μακροή-
μερον. (Vers. 427.) Ὅτι τοῖς παλαιοῖς ἔθος ἦν, ὁπηνίκα ἱκέτευον, κεφαλῆς τε λαμβάνεσθαι τῆς τοῦ ἱκετευο-
μένου καὶ χειρὸς δεξιᾶς ἢ καὶ γονάτων· κεφαλῆς μὲν διὰ μέσης γενειάδος κατὰ Εὐριπίδην ἢ ἀνθερεῶνος
καθ᾽ Ὅμηρον διὰ τὸ ἡγεμονικόν· ἐν αὐτῇ γὰρ τὸ λογιστικὸν, ὡς προείρηται· δεξιᾶς δὲ διὰ τὸ πρακτι-
κόν· γονάτων δὲ διὰ τὸ κινητικὸν καὶ βαδιστικόν. καὶ ἤθελον συμβολικῶς τοὺς ἱκετευομένους παρακα-
λεῖν διὰ μὲν τῆς κεφαλῆς εἰς τὸ συνθέσθαι καὶ κατανεῦσαι, διὰ δὲ τῆς δεξιᾶς εἰς τὸ πρᾶξαι, διὰ δὲ
γονάτων εἰς τὸ κινηθῆναι πρὸς ἃ ζητοῦνται ἢ καὶ ἐπικλασθῆναι τὴν ψυχὴν καὶ καμφθῆναι οἷς ἱκε-
τεύονται. καὶ γὰρ ἐν τοῖς γόνασι μάλιστα κλᾶται τὸ σῶμα. καὶ ἦσαν ταῦτα σύμβολά τινα καὶ οἷον
οἰωνισμοὶ τοῦ τῆς ἱκε*τείας τέλους. σκαιᾶς μέντοι ἤτοι ἀριστερᾶς χειρὸς οὐ προσήπτοντο διὰ τὸ δυσοιώ-
νιστον. οὐ γὰρ προσεῖχον τοῖς ἀριστεροῖς, ὅπου γε καὶ τὰ μὴ αἴσια σκαιὰ καὶ ἐπαρίστερα ἔλεγον, ὥς
περ τὰ ἀγαθὰ δεξιὰ, τύχην λέγοντες δεξιὰν καὶ νόημα δεξιὸν καὶ δεξιοῦσθαι τὸ φιλοφρονεῖσθαι. κεφα-
λῆς δὲ οὐ τῆς ὅλης ἥπτοντο ἀλλὰ τοῦ ἀνθερεῶνος καὶ τοῦ γενείου, ὡς καὶ Εὐριπίδης δηλοῖ λέγων· ὁρῶ
σε δεξιὰν κρύπτοντα καὶ πρόσωπον ἔμπαλιν στρέφοντα, ὡς μή σου προσθίγω γενειάδος. τούτου δὲ
δηλωτικὸν καὶ τὸ, μὴ πρὸς γενείου μὴ ᾽ξέλῃ τὰ φίλτατα· καὶ τὸ, ἀλλ᾽, ὦ φίλον γένειον, αἰδέσθητί με.
Ἰστέον δὲ ὅτι, εἰ καὶ κεφαλῆς καὶ χειρὸς καὶ γονάτων οἱ ἱκέται ἥπτοντο, ἀλλὰ τὴν ὅλην ἱκετείαν γουνά-
ζεσθαί φασιν ἐκ μέρους οἱ παλαιοὶ, διότι τοῖς ἱκετεύουσιν, εἰ καὶ μὴ κεφαλῆς ἢ χειρὸς ἔστι λαβέσθαι,
τῆς μὲν ἔμπαλιν τυχὸν στρεφομένης, τῆς δὲ κρυπτομένης, ἀλλὰ γόνατος γοῦν οὐ πάνυ δυσχερὲς ἅπτε-
*σθαι. οἱ δὲ μεθ᾽ Ὅμηρον τὴν τοῦ γουνπετεῖν λέξιν ἐντεῦθεν ἐφεῦρον, συνθέντες ἐκ τοῦ γόνυ καὶ τοῦ
πέτειν, ἐξ οὗ τὸ πίπτειν παράγεται, ὡς τὸ ῥίπτειν ἀπὸ τοῦ ῥέπειν. ἀκολούθως δὲ τούτῳ καὶ ἡ γουνκλι-
σία ὠνόμασται. Ὅτι δὲ πέτω ἔστι ῥῆμα βαρύτονον ἄῤῥητον, δηλοῖ ὁ πέσω μέλλων εὔχρηστος· ὃ Δωριεῖς
καὶ Αἰολεῖς πεσῶ λέγουσιν, ὡς ἐσῶ, κλαυσῶ, ἐξ ὧν τὸ πεσεῖται, ἐσεῖται, κλαυσεῖται καὶ τὰ ὅμοια. ἐκ δὲ
τοῦ πεσῶ ἀνελθόντος εἰς ἐνεστῶτα καὶ τὸ πέσημα, ὅ ἐστι πτῶμα, κεῖται παρὰ τοῖς τραγικοῖς. Ὅτι

ὁ θαῤῥῶν ἱκετεῦσαι καὶ πεῖσαι τινὰ εἴποι ἂν καιρίως τὸ, καί μιν γουνάσομαι καί μιν πείσεσθαι ὀΐω.
καὶ ὅρα ὅτι νῦν μὲν τὸ πείσεσθαι σαφῶς ἔχει· ὅτε δὲ Ἀχιλλεὺς θυμομαχῶν εἶπεν (Vs. 296.), ἅ τινα
οὐ πείσεσθαι ὀΐω, ἀσαφῶς εἶχεν ὁ λόγος. ἢ γὰρ, εἰς ἃ οὐ πείσεσθαι οἴομαί τινα, ἢ εἰς ἃ ἐγὼ οὐ πει-
σθήσομαι, ὃ καὶ κάλλιον. ἔφη γὰρ κατωτέρω ἐκεῖ· οὐ γὰρ ἔγω γέ τί σοι πείσεσθαι ὀΐω. Τὸ δὲ, καί
*μιν, προτεθὲν ἐν τῷ, καί μιν γουνάσομαι, καί μιν πείσω, σχῆμα καλὸν ποιεῖ τὸ κατ᾽ ἐπαναφοράν.
(Vers. 429.) Ὅτι συνήθη Ἀττικὴν ἔλλειψιν ἔχει τὸ, χωόμενον κατὰ θυμὸν ἐϋζώνοιο γυναικός. τὸ γὰρ
πλῆρες· χωόμενον ὑπὲρ γυναικὸς ἢ ἕνεκεν γυναικός. Ἰστέον δὲ ὅτι τοῦ κατὰ θυμὸν χώεσθαι ἤγουν
συγχέεσθαι τὸν Ἀχιλλέα τέλος τὸ μηνίειν Ἀχαιοῖσι, πολέμου δ᾽ ἀποπαύεσθαι πάμπαν· ὃ παρῄνεσεν
ἡ μήτηρ Θέτις τῷ φίλῳ υἱῷ, προαναφωνητικῶς καὶ αὐτὸ ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ τεθέν. Εὔζωνον δὲ γυναῖκα
τὴν Βρισηΐδα λέγει ἀντὶ τοῦ εὐκόσμητον, ἀπὸ μέρους τινὸς τοῦ γυναικείου κόσμου, τῆς ζώνης δηλαδή·
ὡς καὶ εἴ τις εἴπῃ ἄνδρα μιτροχίτωνα καθ᾽ ὁμοιότητα τοῦ ἀμιτροχίτωνας ἑταίρους. ὡς γὰρ ἀνὴρ ὁπλίζε-
ταί ποτε μερικῶς μίτρᾳ, οὕτω καὶ γυνὴ κατὰ τῶν ἐραστῶν ὁποῖά τι ὅπλον τὸ ἑαυτῆς εὔζωνον προβάλ-
λεται. οἱ μέντοι μεθ᾽ Ὅμηρον εὔζωνον ὁδίτην λέγοντες ἢ τοιοῦτόν τι ἐπὶ ἀσκεύου *καὶ εὐσταλοῦς τὴν
λέξιν τιθέασιν. Ὅρα δὲ ὅτι γυναῖκα, οὐ μὴν κόρην ἐνταῦθα τὴν Βρισηΐδα εἶπεν, ὡς ἀλλαχοῦ. Ὅτι
98 κρίνει καὶ ὁ ποιητὴς, ἠδικῆσθαι τὸν Ἀχιλλέα, λέγων βίῃ ἀέκοντος ἀφαιρεθῆναι τὴν Βρισηΐδα. πάντως
δὲ τὸ βίᾳ οὐ δίκαιον. (Vers. 430.) Ἀέκουσα δὲ καὶ ἐκείνη κατὰ τὸν ποιητὴν ἐπορεύθη. Τὸ δὲ ἀέκοντος
ἑρμηνεία ἐστὶ τοῦ βίῃ, ὅ περ λέξις ἐστὶν ὁμώνυμος καὶ διὰ τοῦτο ἔχει τι ἀσαφείας, εἰ μὴ ἑρμηνεύοιτο.
λέγεται γάρ ποτε βία καὶ ἡ κατὰ ῥώμην δύναμις. Ὅτι ὥς περ οἶκος μὲν καὶ δόμος τὸ ὅλον λέγεται,
μέρος δὲ αὐτῶν ἡ ἑστία, ἥ τις καὶ ἱστία ὀνομάζεται, καὶ πάλιν ὅλον μέν τι ὁ ναὸς, μέρος δὲ αὐτοῦ
*ὁ βωμὸς, οὕτω καὶ ὅλον μὲν ὁ λιμὴν, μέρος δὲ ὁ ῥηθησόμενος ὅρμος· αὐτὸ δὴ τὸ πρὸς τῇ γῇ, ἔνθα 130
καὶ ὁρμεῖ ἡ ναῦς, καὶ ὑπὸ τῶν ναυτῶν ὁρμίζεται. καὶ εἰς μὲν τὸν λιμένα πλησίστιοι καταβαίνουσιν οἱ
πλέοντες, εἰς δὲ τὸν ὅρμον ἐρετμοῖς καθιστῶσι τὴν νῆα. διὸ ὁ μὲν ὁρμισθεὶς ἐνελιμενίσθη, οὐ μὴν ὁ ἐν
λιμένι ἐξ ἀνάγκης καὶ ὥρμισται, εἰ μὴ καὶ πρὸς τῇ γῇ γένηται. ἐὰν δὲ βωμὸς ὁ ὅλος λεχθῇ που ναὸς
ἢ ἑστία ὁ σύμπας οἶκος, ἀπὸ μέρους ἐλέχθη τὸ πᾶν ὁμοίως καὶ ἐὰν τὸν πάντα λιμένα ὅρμον τις εἴποι·
ὁ γὰρ λιμὴν ὅρμων περιεκτικός. διὸ ἡ καθωμιλημένη γλῶσσα ὁρμησίας τὰς τοῦ λιμένος προσγείους λέγει
κατατομὰς καὶ καταγωγάς. ὅτι δὲ ὅρμος κυρίως ἐστὶ τὸ τοῦ λιμένος πρὸς τῇ γῇ πέρας, δηλοῦται σαφῶς
καὶ ἐν τῷ, λιμένα Ναύπλιον ἐκπληρῶν πλάτη ὁρμεῖ, ὡς μὴ *ἂν ἄλλως ἐξὸν ὂν ὁρμισθῆναι νῆα τοιαύ-
την, εἰ μὴ κώπαις ἐκπληρώσασα τὸν ὅλον λιμένα πρὸς τῇ γῇ γένηται. δηλοῖ δὲ φανερῶς τὴν ἐν τούτοις
διαφορὰν καὶ τὸ, λιμὴν εὔορμος. δῆλον δὲ καὶ ὅτι ἀρετὴ λιμένος τὸ πολυβενθὲς, ἤγουν ἀγχιβαθὲς,
ὡς ἂν ἔχοι τὰς τῶν ἀνέμων στέγειν ἐμβολὰς καὶ μὴ τὰς νῆας λύειν προσαρασσομένας ταῖς ἀκταῖς. εἰ δέ
τις λιμὴν μὴ τοιοῦτος εἶναι τετυχηκὼς ἄπιστός ποτε τοῖς ἐλλιμενισθεῖσιν ἀποβαίη, ἀστείως ἂν παρα-
γραμματισθεὶς πολυπενθὴς ἀντὶ πολυβενθέος κληθήσεται. Ἰστέον δὲ ὅτι τε ἐκ τοῦ ῥηθέντος ὅρμου
ἔξορμος λέγεται ἐν τῷ ἀναπλεῦσαι ὁ ἔξω τούτου γεγονώς· καὶ ὅτι καὶ κόσμος περιτραχήλιός τις ὅρμος
ποτὲ καλεῖται ὁ καὶ ὁρμίσκος καθ᾽ ὑποκορισμόν. Ἐνταῦθα δ᾽ ἰστέον καὶ ὅτι ἔργον διασκευῆς τὸ ἐν τοῖς
πράγμασι τὸν τρόπον λεπτολογεῖν, καθ᾽ ὃν αὐτὰ γίνονται, κἂν μὴ πάνυ ἀναγκαῖον εἴη ἔστιν ὅτε τὸ
τοιοῦτον τῷ ἀ*κροατῇ. καὶ πλεονάζει ὁ ποιητὴς τούτῳ τῷ σχήματι γυμνάζων τὸν ἀκροατὴν, ὅπως ἔστι
καὶ ἐν τοῖς εὐτελέσιν εὐπορεῖν τοῦ γράφειν. τίθησιν οὖν καὶ ἐνταῦθα διασκευὴν, ἐν οἷς λέγει, τοὺς
Ἕλληνας εἰς Χρύσην ἀπελθόντας τοιαῦτα τινὰ, ὡς εἰκὸς, ποιεῖν. οἱ δ᾽, ὅτε δὴ λιμένος πολυβενθέος
ἐντὸς ἵκοντο, ἱστία μὲν στείλαντο, θέσαν δ᾽ ἐν νηὶ μελαίνῃ· ἱστὸν δ᾽ ἱστοδόκῃ πέλασαν προτόνοισιν
ὑφέντες· τὴν δ᾽ εἰς ὅρμον προέρυσαν ἐρετμοῖς. ἐκ δ᾽ εὐνὰς ἔβαλον, κατὰ δὲ πρυμνήσια ἔδησαν· ἐκ δὲ καὶ
αὐτοὶ βαῖνον ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης, καὶ ἑξῆς. καὶ σημείωσαι ὅτι τὸν μὲν τῆς προδιειλημμένης νηὸς ἀνά-
πλουν τὸν ἐκ Τροίας καὶ τὸν ἐκεῖ αὖθις κατάπλουν οὐ διεσκεύασεν ὁ ποιητὴς ὡς ἀγωνιῶν καὶ σπεύδων
εἰς ἔργα καὶ οὐδὲ σκυθρωποῖς πράγμασι παραμῖξαι θέλων πανηγυρικοῦ σχήματος ἱλαρότητα. τὴν δὲ εἰς
Χρύσην αὐτῆς καταγωγὴν καὶ τὰ τῆς θυσίας ὡς πανηγυρικὰ τῷ συγγενεῖ φιλοτι*μεῖται σχήματι, τῇ
διασκευῇ, οὐ στενολεσχήσας, ἀλλὰ κατακόρως ἐπιστοιβάσας διασκευάς. τὸν δὲ τοιοῦτον πλοῦν μετρῶν
ὁ γεωγράφος φησὶν, ὅτι ἀπὸ τῆς Κιλίκων Χρύσης ἐπὶ τὸν ναύσταθμον ἑπτακόσιά που στάδια πλοῦς

ἡμερήσιος, ὅσον φαίνεται πλεύσας ὁ Ὀδυσσεύς. (Vers. 433.) Ἰστέον δὲ ὅτι ἱστία μέν εἰσι τὰ ἐπὶ τοῦ κέρως λίνα, οἷς ὅσα καὶ πτεροῖς ἡ ναῦς τὸν δρόμον ταχύνει. Στείλασθαι δὲ παρὰ μὲν τοῖς ὕστερον καὶ ἐπὶ πορείας τίθεται. στέλλεται γοῦν τις ὁδόν τινα. ἐνταῦθα δὲ τὸ, στείλαντο ἱστία, ἀντὶ τοῦ συνέστειλαν εἴρηται. σημαίνει δέ ποτε καί τινα κοσμιότητα τὸ στέλλειν, ὡς δηλοῖ ὁ στολμὸς καὶ ὁ εὐσταλής. ἀπὸ δὲ τοῦ Ὁμηρικοῦ στέλλειν καὶ περιστέλλειν λέγεταί τις κακὸν ἀντὶ τοῦ περικρύπτειν, περικαλύπτειν. τὸν δὲ ναυτικὸν στόλον ἑτεροῖόν τι στέλλειν παράγει. (Vers. 434.) Ἱστὸς δὲ τὸ ὀρθὸν ξύλον, οὗ περ τὸ κέρας καὶ τὰ ἱστία ᾐώρηνται, κατ' ἐξοχήν τινα οὕτω λεχθείς. αὐτὸς γὰρ μάλιστα ὀρθὸς ἵστα*ται. Ἱστοδόκη δὲ ξύλον κατὰ πρύμναν ἐξέχον, καθ' οὗ κλίνεται ὁ ἱστός. γράφεται δὲ διὰ τοῦ κ, διότι τὰ παρὰ τὸ δέχω οὕτω προάγονται Ἰωνικῶς, οἷον ξεινοδόκος, δοροδόκη, ἱστοδόκη· ἤδη δὲ καὶ Ἀττικῶς. πανδοκεύτριαν γοῦν ὁ κωμικός φησι καὶ ξυροδόκην, καπνοδόκην καὶ τοιαῦτά τινα. δῆλον δὲ ὅτι κοινωνία τις ἦν τῇ παλαιᾷ Ἰάδι καὶ Ἀτθίδι. Πρότονα δὲ κατά τινας μὲν σχοινία, δι' ὧν τὰ ἱστία πῇ μὲν ἀνέλκονται, πῇ δὲ χαλῶνται, μάλιστα δὲ τὰ συνδέοντα τὸ κέρας πρὸς τὸν ἱστὸν, ὥς φασιν οἱ εἰδότες. φυλάσσεται γὰρ ἡ λέξις ἔτι καὶ νῦν παρὰ τοῖς Ἀνατολικοῖς. εὕρηται δὲ καὶ ἀρσενικῶς ὁ πρότονος.

131 Τὸ δὲ ὑφέντες καιρίως *εἴρηται ἀντὶ τοῦ χαλάσαντες. ἐντεῦθεν καὶ παρὰ τοῖς μεθ' Ὅμηρον καθυφιέναι τὸ ἀνίεσθαί τινος ἐνστάσεως, καὶ δίκη καθυφέσεως, ὅτε τις δικηγόρος χαυνωθεὶς προδῷ τὴν ὑπόθεσιν, ὑπενδοὺς καὶ οἷον καταχαλασθείς. Ὅρμος δὲ τί ἐστιν, ἀνωτέρω ἐγράφη. (Vers. 436.) Εὐναὶ δὲ νῦν οὔτε αἱ κοῖται οὔτε αἱ διατριβαὶ, ἀλλὰ αἱ τὴν νῆα εὐνάζουσαι ἄγκυραι ἐν τῷ χαλᾶσθαι κατὰ τοῦ ὕδατος. πολλαχοῦ δὲ ἡ λέξις εὑρεθήσεται. Πρυμνήσια δὲ τὰ ἀπόγεια σχοινία, τουτέστιν, οἷς ἡ ναῦς ἀποδεῖται εἰς γῆν καὶ οἷς ὥς περ πείθεται. διὸ τὰ αὐτὰ καὶ πείσματα λέγονται. (Vers. 437.) Ῥηγμὶν δὲ ἐνταῦθα μὲν ὁ αἰγιαλὸς, ᾧ τὰ κύματα προσρήσσονται, ὥς πού φησιν ὁ ποιητὴς, χέρσῳ ῥηγνύμενον μεγάλα βρέμει. ἐν δὲ Ὀδυσσείᾳ καὶ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, ἣν αἱ κῶπαι ῥήσσουσι, ῥηγμῖνα καλεῖ. καὶ *νῦν μὲν οὕτω διεσκεύασεν ὁ ποιητὴς, προϊὼν δὲ θυτικὴν διασκευὴν ἑτέραν ποιήσει ἐν τῷ, ἀνέρυσαν μὲν πρῶτα καὶ ἔσφαξαν καὶ ἔδειραν καὶ τὰ ἑξῆς. ἀλλαχοῦ δὲ διασκευάζων τὸν ἐξ ὕπνου νυκτερινοῦ ἐγερθέντα ἐρεῖ· μαλακὸν ἔνδυνε χιτῶνα, περὶ δὲ μέγα βάλλετο φᾶρος, καὶ τὰ ἐφεξῆς. Περὶ δὲ ὁπλίτου ἀνδρὸς ἐν ἑτέροις διασκευάσει, ὅτι κνημῖδας μὲν 99
πρῶτα περὶ κνήμας ἔθηκε, καὶ τὰ ἑξῆς. ὅλως γὰρ χαίρει διασκευαῖς ὡς περιφραζούσαις τὸ πρᾶγμα καὶ πλατυνούσαις, ναὶ μὴν καὶ γλυκαζούσαις τῇ ἀφελείᾳ, ἐχούσαις δὲ καὶ διδασκαλίαν πραγμάτων καὶ λόγου σαφήνειαν τῇ κατὰ φύσιν τῶν πραγμάτων διεξόδῳ καὶ τάξει, ὡς πολλαχοῦ δειχθήσεται. ὅτι δέ ποτε καὶ κάλλους ἐκφανοῦς χρεία ταῖς διασκευαῖς, δηλοῦν ἐντεῦθεν ἄρχεται ὁ ποιητὴς κεφαλαιώσας τέσσαρα ἔπη διὰ τῆς ἐκ προθέσεως κατὰ σχῆμα εὐειδὲς ἐπανα*φορικὸν καὶ εἰπών· ἐκ δ' εὐνὰς ἔβαλον, ἐκ δὲ καὶ αὐτοὶ βαῖνον, ἐκ δ' ἑκατόμβην βῆσαν, ἐκ δὲ Χρυσηῒς νηὸς βῆ. ὡς δὲ τὰς ῥηθείσας
41 εὐνὰς εὐναίας πού Εὐριπίδης φησὶν, οἶδεν ὁ περιτυχών. *(Vers. 440.) Ὅτι τὸ, τὴν μὲν Ὀδυσσεὺς πατρὶ φίλῳ ἐν χερσὶν ἐτίθει, ἁπλῶς εἶπεν ἀντὶ τοῦ ἐδίδου ἢ παρετίθει, ἄλλως γὰρ ἐνταῦθα οὐ πάνυ κυριολεκτεῖται τὸ τιθέναι. Ὅτι Ὀδυσσεὺς ἀποδοὺς τῷ Χρύσῃ τὴν θυγατέρα ἐν τῷ ἀγαγεῖν ἐπὶ βωμὸν, ἵνα οὕτως ἐμφήνῃ μὴ τῷ Χρύσῃ ἀλλὰ τῷ Φοίβῳ τὴν χάριν γενέσθαι, εἶτα χρᾶται καὶ διηγήσει ἁπλῇ, αὐτὸ διεξελθὼν ψιλὸν τὸ πρᾶγμα ἐν στενῷ· (Vers. 442.) ὦ Χρύση, πρό μ' ἔπεμψεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων, ὡς ναύαρχον δηλαδὴ, παῖδά τέ σοι ἀγέμεν, Φοίβῳ θ' ἱερὴν ἑκατόμβην ῥέξαι ὑπὲρ Δαναῶν,
132* ὄφρ' ἱλασώμεθα ἄνακτα, ὃς νῦν Ἀργείοισι πολύστονα κήδε' ἐφῆκεν. Ὅτι δὲ τοῦ, ἄναξ ἀνδρῶν, πολὺ ἐνδοξότερον τὸ, εὐρυκρείων, οὐκ ἄδηλόν ἐστιν. ἐνταῦθα δὲ ἔδει μὲν εἰπεῖν τι τὸν Χρύσην αὐτίκα, ὅτε ἀπέλαβε σταλεῖσαν τὴν θυγατέρα. ὁ δὲ ποιητὴς δεξιώτατα σιγῶντα ποιεῖ αὐτὸν, ὡς καὶ πρὸ μικροῦ τοὺς κήρυκας, καθὰ καὶ προείρηται. οὔτε γὰρ ἐπαινεῖν ὁ γέρων ἔχει τοὺς ἀποδιδόντας, μεμνημένος ὅσα ἠπείληται καὶ εἰδὼς οὐχ' ἑκουσίαν τὴν ἀπόδοσιν, καὶ οὐδὲ ψέγειν καλὸν ἔγνωκε τοὺς δωρησαμένους. παροξυντικόν τε γὰρ τοῦτο καὶ οὐδὲ πρέπον εὐεργετουμένῳ ἀνδρί. τάχα δὲ καὶ ἡ πολλὴ χαρὰ παραιρεῖται τοὺς λόγους τῷ γέροντι. διὸ καὶ ὁ ποιητὴς ἐπεσημήνατο εἰπών· ὁ δ' ἐδέξατο χαίρων, ἄλλως τε κατὰ τοὺς παλαιοὺς οὐδὲ τοσαύτην ἔχει κίνησιν τὰ ἡδέα, ὅσην τὰ λυπηρά. διὸ τὴν μὲν *ἐπὶ τῇ θυγατρὶ λύπην ἔχων καὶ ἠδυπόρησε καὶ ἐλάλησε, χαρᾶς δὲ οὐδὲν ποιεῖ ἐπίσημον, ἀλλ' ἢ μόνον εὔχεται ἀγαθὰ

τοῖς Ἕλλησιν ὕστερον, εἰς ὃ προεκλήθη ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσέως, ὅτε καὶ λαλεῖ πρὸς ὃν ἐχρῆν ἤγουν πρὸς
τὸν Φοῖβον, οὗ χάριν ἔλαβε τὸ θυγάτριον, ὃ ἐπὶ βωμὸν ἄγων Ὀδυσσεὺς ἐν χερσὶν αὐτῷ ἔθετο. Ὅρα
δὲ πεισμονῆς ἀκαίρου βασιλικῆς ἀποτέλεσμα, ὡς καὶ προεγράφη. ὁ γὰρ ἀπερείσια μὴ λαβὼν δῶρα
ἀπριάτην τε ἀπέδωκε τὴν αἰχμάλωτον καὶ ἑκατόμβην προσαποδέδωκεν. Ὅτι ὁ τιμηθεὶς μέν τινι βαθμῷ
στάσεως, ὀλεθρίως μέντοι γε ἢ ἄλλως ἐπιζημίως, εἴποι ἂν εὐκαίρως ὅτι ὡς ἐν ἑκατόμβης μοίρᾳ ἐγένετο.
κἀκεῖ γὰρ ἔστι μὲν κατὰ τὸν ποιητὴν τὸ τῆς στάσεως ἐφεξῆς κατὰ τὸν βωμόν· ἑξείης γάρ, φησιν,
ἔστησαν περὶ βωμόν· τῶν δὲ ἑστώτων οὐδὲν περισώζεται· σφάττονται γάρ. (Vers. 448.) Ἐΰδμητος
δὲ νῦν ὁ εὐδόμητος, ᾧ ἴσον ἐν ἄλλοις ὁ ἐϋκτίμενος, οὗ θηλυ*κὸν ἡ εὐκτιμένη. (Vers. 449.) Ὅτι
καὶ θύοντες χερνίπτονται οἱ παλαιοί, ὡς ἐνταῦθα καὶ εὐχόμενοι δέ, ὡς ἐν Ὀδυσσείᾳ φαίνεται. δεῖ γὰρ
καθαροὺς τῶν θείων γίνεσθαι. φησὶ γάρ· χερνίψαντο δ' ἔπειτα καὶ οὐλοχύτας προβάλοντο, ἤγουν
προέθεντο, προέῤῥιψαν. εἰσὶ δὲ οὐλοχύται, ὡς μὲν ἓν ἀνθ' ἑνὸς εἰπεῖν, τὰ προθύματα. οὐλοχύτας
100 γὰρ πρὸ τῆς θυσίας μετεχειρίζοντο καί, ὡς ὁ ποιητής φησι, προεβάλοντο. εἰ δὲ χρὴ καὶ πλατύτερον
εἰπεῖν διὰ τὸ σαφέστερον, οἱ οὐλοχύται οὐλαὶ ἦσαν, τουτέστι κριθαὶ μετὰ ἁλῶν, ἃς ἐπέχεον τοῖς
βωμοῖς πρὸ τῆς ἱερουργίας. ἐποίουν δὲ τοῦτο ἢ πολυπλήθειαν καρπῶν οἰωνιζόμενοι, ὧν ἀπαρχαὶ οἷον αἱ
οὐλαὶ αὗται προσήγοντο, ἢ ἄλλως διὰ τὸ πρὸς θεοὺς εὐχάριστον ὑπὲρ τῆς εἰς τὸ ζῆν εὐεργεσίας, ἐπεὶ τοῦ
βαλανηφαγεῖν καὶ τῆς τῶν δρυκάρπων ἀπαλλαγέντες τροφῆς εἰς ἥμερον βίον τὸν ἐκ τῶν σπορίμων μετέ-
πεσον. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ κριθὰς προεβά*λλοντο, σπέρμα ἥμερον, ἃς πρώτας κρατεῖ λόγος εἰς χρῆσιν
ἐλθεῖν τοῖς πάλαι ποτὲ ἀπαλλαγεῖσι τοῦ βαλανηφαγεῖν. διὸ καὶ κριθαί, φασιν, ἐκλήθησαν, διότι
αὐτῶν εὑρεθεισῶν διεκρίθησαν τῶν ἀλόγων ζῴων οἱ ἄνθρωποι. ἐντεῦθεν δὲ καὶ ὁ κρίβανος οἱονεὶ
κριθῆς βαῦνος. καλοῦσι δὲ βαῦνον μέχρι καὶ ἐσάρτι Πελοποννήσιοι τὸν τοῦ πυρὸς τόπον, ὃν καὶ παρι-
στίαν λέγομεν ἰδιωτικῶς. ἐκεῖθεν δὲ καὶ οἱ παρὰ τῷ κωμικῷ κριβανωτοί, ἄρτοι δηλαδὴ ὀπτηθέντες
κριβάνῳ, ὃν καὶ κλίβανον διὰ τοῦ λ φασίν, ὁμοίως τῷ κεφαλαργία, κεφαλαλγία. εἰς εὐχάριστον
οὖν μνήμην τῆς παλαιᾶς βρώσεως αἱ οὐλαὶ προεβάλλοντο, αἵ τινες τὴν ἀρχὴν ὅλαι, ἤτοι σῶαι,
ἠσθίοντο, πρινὴ γενέσθαι τὰ τοῦ ἀλετοῦ. διὸ καὶ οὐλαὶ λέγονται κατὰ πρόσληψιν τοῦ υ, ὁλαὶ ἄλλως
ὀφείλουσαι λέγεσθαι. ὅθεν καί, ὁπηνίκα μὴ παρῆσαν οὐλαί, τουτέστι κριθαί, ἀντὶ κριθῶν δρυὸς
φύλλα προεβάλλοντο, ἀνατρέχοντες καὶ *οὕτω πρὸς παλαιτάτην μνήμην διαίτης καὶ ἀναμιμνησκόμενοι
τῆς ἐκ τῶν δρυκάρπων παλαιφάτου τροφῆς, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ οἱ τοῦ Ὀδυσσέως ἑταῖροι, μὴ ἔχοντες
κρῖ λευκόν, φύλλα δρεψάμενοι τέρενα δρυὸς ηὔχοντο. οἱ δ' αὐτοὶ καὶ οἶνον λείβειν μὴ ἔχοντες ὕδωρ
ἔσπενδον, εὐπόριστα ταῦτα σπονδήν τε καὶ οἷον οὐλοχύτας ἐξευρηκότες. καὶ αὕτη μὲν αἰτία τῆς τῶν
κριθῶν παραλήψεως ἐν τοῖς οὐλοχύταις. ἅλας δὲ ταῖς οὐλαῖς ἀνεμίγνυον οὐ μόνον διὰ γονιμότητα καὶ
τὸ ἐν τροφαῖς νόστιμον, ἀλλὰ καὶ διότι φιλίας οἱ ἅλες σύμβολον. διὸ καὶ τοῖς ἐπιξενουμένοις παρετί-
θεντο πρὸ τῶν ἄλλων βρωμάτων ἢ *διὰ τὸ τῆς φιλίας νόστιμον καὶ παράμονον· παραμονῆς γὰρ αἴτιος 133
πολλοῖς τῶν σωμάτων καὶ ὁ ἅλς· ἢ καὶ εἰς σύμβολον τῆς κατὰ φιλίαν ἑνώσεως. ὡς γὰρ ἃλς ἐξ ὑδατίων
πολλῶν ῥυτῶν καὶ χυτῶν παγεὶς ἕν τι στερεὸν γέγονε σῶμα, οὕτω καὶ οἱ συνελθόντες εἰς ξενίαν ἐκ διε-
στώτων εἰς ἓν τῷ τε τόπῳ καὶ τῇ φιλικῇ διαθέσει συνήχθησαν. οἶνος δὲ εἰ καὶ μὴ τοῖς οὐλοχύταις συμ-
παρελαμβάνετο, ἀλλ' οὖν ἐν ταῖς σπονδαῖς χρήσιμος ἦν μετὰ τοὺς οὐλοχύτας, διότι καὶ ἡ τούτου εὕρε-
σις, ὥς περ καὶ ἡ τῶν κριθῶν, πολιτικοῦ βίου καὶ ἡμέρου ἐστὶ καταρχή· ὀψὲ γάρ ποτε εὕρηται.
Ἰστέον δὲ ὅτι τοῦ ποιητοῦ οὐλοχύτας εἰπόντος τινὲς τῶν ὕστερον, ὧν ἐστὶ καὶ ὁ Ῥωμαῖος Δίων, οὐ
συνθέτως οὐλοχύτας, οὐλὰς δὲ μόνον φασίν. ἔστι δὲ καὶ ἄλλως συντομώτατα φράσαι περί τε οὐλο-
χυτῶν καὶ τῆς δι' οἴνου *σπονδῆς, ὅτι, διττῆς οὔσης ἐν ἡμῖν τροφῆς τῆς ἀναγκαιοτάτης, ξηρᾶς τε, ἥ
τις ἐν σπέρμασι θεωρεῖται καὶ ἄλλοις καρποῖς, ἔτι δὲ καὶ τῆς ὑγρᾶς τῆς θεωρουμένης πρώτως μὲν ἐν
ὕδατι, δευτέρως δὲ καὶ ἐν οἴνῳ, ἀπαρχὰς οἱονεὶ τῆς ὅλης ζῳογόνου τροφῆς εὐχαρίστως οἱ παλαιοὶ τούς
τε οὐλοχύτας ἐν ταῖς θυσίαις προεβάλλοντο ἀπὸ ξηρᾶς τινὸς τροφῆς, ἀλλὰ μὴν καὶ τὰς σπονδὰς ἐν ἄλλοτε
ἄλλῳ ὑγρῷ γινομένας πρὸς τοὺς καιρούς. μετὰ δὲ τοὺς οὐλοχύτας αἱ θυσίαι καὶ ἡ ἐν αὐταῖς κρεωφα-
γία· διότι καὶ μετὰ τὴν τῶν ἀναγκαίων τροφῶν εὕρεσιν ἡ τῆς κρεωδαισίας πολυτέλεια καὶ τὸ τῆς τρυ-
φῆς ἐπείσακτον εὕρηται. δεῖ δὲ εἰδέναι ὅτι τινὲς παντελῶς ἑτέραν τραπόμενοι οὐ θύματα ἢ προθύματα

ἢ προβολὴν θυμάτων τοὺς οὐλοχύτας φασὶν, ἀλλ᾽ αὐτὰ τὰ κανᾶ, εἴτουν τὰ ἀγγεῖα, δι᾽ ὧν αἱ οὐλαὶ χέονται, οὐλὰς νοοῦντες ἀπὸ μέρους, καθὰ καὶ ὁ Δίων ἔφρασε, τὸ μῖγμα τὸ ἐκ κριθῆς *καὶ ἁλῶν. αἱ δὲ οὐλαὶ ὀξύνονται πρὸς διαστολὴν τοῦ οὖλαι τρίχες, εἰ καὶ ἄλλως συμπίπτουσι ταῖς τραυματικαῖς οὐλαῖς. Ὅτι χεῖρας ἀνασχὼν ἀντὶ τοῦ ἀνατείνας εἰς εὐχήν. λέγεται δὲ τὸ ἀνασχεῖν καὶ ἐπὶ ἀνατολῆς· ἀνίσχειν γὰρ ὁ ἥλιος καὶ ἀνασχεῖν λέγεται. Τὸ δὲ, χεῖρας ἀνασχὼν, ἐν ἄλλοις ἀνασχόμενος εὑρεθήσεται παθητικῶς, ὅ περ ἕτερος ποιητὴς ἀναπτύξας χεῖρας φησί. σημείωσαι δὲ ὅτι τῷ ἀνίσχειν ἀντίκειται τὸ κατίσχειν, ὡς Ἡρόδοτος δηλοῖ (l. III. 28.) λέγων· κατίσχει σέλας ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τὴν βοῦν τὴν γεννῶσαν τὸν Ἆπιν· καὶ ὅτι τὸ ἀνασχεῖν καὶ ἐπὶ ὑπομονῆς ποτὲ λέγεται. φησὶ γοῦν ὁ αὐτὸς, μέγα ἢ σμικρὸν λυπηρὸν ἀνασχήσειν ἤγουν ἀνέξασθαι. ἐνταῦθα δὲ τὸ μεγάλ᾽ εὔχετο χεῖρας ἀνασχὼν, ἢ ἐξάκουστον εἶναι δηλοῖ τὴν εὐχὴν, ἐκπεφωνημένην εἰς ἐπήκοον, ἢ λέγει ὅτι μεγάλα τινὰ πρὸς θάῤῥος εὔξατο. (Vers. 451.) Ὅτι ταυτολογεῖ τὰ τοῦ Χρύσου ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς ἐν δυσὶ στίχοις, εἰπὼν *καὶ νῦν τὸ, κλῦθί μευ, ἀργυρότοξε, καὶ ἑξῆς· παραδηλῶν ὡς καὶ ἐν ἄλλοις, ὅτι περ οὐ δεῖ τὰ ἤδη εὖ γραφέντα, ἐν οἷς οὐ δέον, παρακινεῖν. Ἐνταῦθα δὲ σημείωσαι καὶ τὴν τοῦ Χρύσου εὐχὴν πάνυ ἀπεστενωμένην· ἑνὶ γὰρ στίχῳ σφίγγεται τῷ, ἤδη νῦν Δαναοῖσιν ἀεικέα λοιγὸν ἄμυνον. καὶ οὐκέτι τὰ καλὰ ἐκεῖνα εὔχεται, ἃ παρὰ τῷ Ἑλληνικῷ ναυστάθμῳ δακνόμενος ἔτι τὴν ψυχὴν, ἐφ᾽ οἷς ἔπαθε. διὸ καὶ τὸ νῦν προσέθετο τῇ εὐχῇ, μονονουχὶ λέγων, ὡς οὐκέτι εὔχομαι αὐτοὺς εὖ οἴκαδ᾽ ἱκέσθαι· ἀγαπητὸν γὰρ, εἰ καὶ τοῦ νῦν ἀπαλλαγεῖεν κακοῦ. Ὅρα δὲ καὶ ὅπως ἄνετος ὁ ἱερεὺς τὰ οἰκεῖα νέμεται, μηδὲν πρὸς τῶν πολεμίων Ἀχαιῶν βλαπτόμενος. ἐν τούτοις δὲ κεῖται καὶ χρῆσις τοῦ ἰψάμην μέσου ἀορίστου ἀντὶ τοῦ ἔβλαψα. φησὶ γάρ· μέγα δ᾽ ἴψαο λαὸν Ἀχαιῶν. ὅθεν καὶ ἶψα καὶ πλεονασμῷ τοῦ δ δίψα, ὡς βλαπτικὴ, καὶ πολυδίψιον κατά τινας, Ἄργος τὸ πολυβλαβὲς, εἰ καὶ ἕτεροι *τὸ πολυπόθητον φασίν.

134*(Vers. 458.) Ὅτι ἔννοια διασκευῆς καὶ ἐνταῦθα ἐν τῷ, αὐτὰρ, ἐπεί ῥ᾽ εὔξαντο καὶ οὐλοχύτας προ- 101
8 βάλοντο, αὖ ἔρυσαν μὲν πρῶτα καὶ ἔσφαξαν καὶ ἔδειραν, μηρούς τ᾽ ἐξέταμον, κατά τε κνίσσῃ ἐκάλυψαν, δίπτυχα ποιήσαντες, ἐπ᾽ αὐτῶν δ᾽ ὠμοθέτησαν. καῖε δ᾽ ἐπὶ σχίζῃς ὁ γέρων, ἐπὶ δ᾽ αἴθοπα οἶνον λεῖβε. νέοι δὲ παρ᾽ αὐτὸν ἔχον πεμπώβολα χερσίν. αὐτὰρ, ἐπεὶ κατὰ μῆρ᾽ ἐκάη καὶ σπλάγχν᾽ ἐπάσαντο, μίστυλλόν τ᾽ ἄρα τἆλλα καὶ ἀμφ᾽ ὀβελοῖσιν ἔπειραν, ὤπτησάν τε περιφραδέως. διασκευάζει δὲ τὸν τρόπον τῆς θυσίας, λέγων ὅπως ἐγίνετο. ἃ δὲ ἐν τούτοις λεχθῆναι χρὴ, εὐθὺς εἰρήσεται· ὧν πρῶτον, (Vers. 459.) ὡς ἔθος Ἑλληνικὸν, εἰ μὲν τοῖς ἄνω ἔθυον, ἀνακλᾶν τὸν τοῦ ἱερείου τράχηλον, ὥστε ἀφορᾶν ὡς εἰς οὐρανόν. καὶ ἐλέγετο τοῦτο αὖ ἐρύειν ἐν παραθέσει δύο λέξεων, ἢ αὐερύειν ἐν συνθέσει κατὰ ὑφὲν, τουτέστιν ὀπίσω ἕλκειν, καὶ ἀναφέρειν ἐν τῷ ἀνακλᾶν· ὃ δὴ ἑρμηνεύειν δοκεῖ Σοφοκλῆς ἐν τῷ, ἄνω τρέπων ἔσφαζεν. ἐὰν μέντοι ἥρωσιν ἢ ὅλως τοῖς κατοιχομένοις ἔθυον, κάτω τὸ ἱερεῖον ἀποβλέπον ἐσφάζετο. Τοῦ δὲ σφάζειν πρωτότυπον τὸ φῶ φάζω, καὶ πλεονασμῷ τοῦ σῖγμα σφά*ζω κατὰ τὸ μικρὸν σμικρὸν καὶ μέρδω σμέρδω καὶ μῶ σμῶ, ὅθεν καὶ τὸ σμήχω. ἐξ αὐτοῦ δὲ ἡ διασφὰξ ἐπὶ σχίσματος εἴτε πετραίου εἴτε καὶ τοῦ κατὰ σῶμα, ὁποία καὶ ἡ τῆς ῥίνης παρὰ τῷ Ὀππιανῷ καὶ ἡ τοῦ κατὰ τοὺς κωμικοὺς αἰδοίου, ὃ καὶ κριθὴν ἐκεῖνοι καθ᾽ ὅμοιον λόγον ἐκάλεσαν. καὶ οὕτω μὲν οἱ παλαιοὶ αὖ ἔρυον· (Vers. 460.) τοὺς δὲ μηροὺς κνίσσῃ, τουτέστι πιμελῇ, καλύπτοντες ἔκαιον, ἧς δὴ κνίσσης τῆς καὶ προγραφείσης ὄνομα σώζεται μέχρι καὶ νῦν παρὰ τοῖς κνισσάριον καλοῦσιν αὐτήν. (Vers. 461.) Ἔκαιον δὲ δίπτυχα ποιοῦντες ἤγουν δίπλωμα τῇ πρὸς ἀλλήλους ἐπιθέσει τῶν μηρῶν, ἢ μάλιστα διπλοῦντες ἐν αὐτοῖς τὴν κνίσσαν. ἦν γὰρ σπουδὴ ὁλοκαυτωθῆναι τοὺς μηροὺς, λαμπρῷ καταφλεχθέντας πυρὶ, ὡς, εἴ γε μὴ τοῦτο ἀπέβαινεν, ἀπαίσιον ἦν τοῖς Ἕλλησι τὸ γινόμενον καὶ οὐκ ἐδόκουν καλλιερεῖν, ὁπηνίκα κατὰ τὴν τραγῳδίαν οἱ μηροὶ καταῤῥυεῖς καλυπτῆς ἐξέκειντο πιμελῆς. *καὶ οὕτω μὲν τοὺς μηροὺς ὥς τι τίμιον ὡλοκαύτουν, ἐξαιροῦντες ἀπὸ τῶν ἄλλων τοῦ ζῴου μερῶν διὰ τὸ συντελεῖν τοῖς ζῴοις εἰς βάδισίν τε καὶ εἰς γένεσιν τῇ προέσει τοῦ σπέρματος. τῶν δὲ λοιπῶν τοῦ ζῴου μελῶν μικρά τινα ἐκτέμνοντες οἷον τινὰς ἀπαρχὰς τοῦ ὅλου ζῴου ἐπετίθουν αὐτὰ τοῖς διπτύχοις. καὶ τοῦτο ὠμοθετεῖν ἐκάλουν τὸ τοῖς μηροῖς ὠμὰ πάντοθεν ἀκρωτηριάζοντας κρεάτων ἐπιτιθέναι τμήματα, ὡς δοκεῖν κατὰ τοὺς παλαιοὺς ὅλα οὕτω τὰ μέρη τοῦ ἱερείου καρποῦσθαι. τινὲς μέντοι ὠμοθετεῖν ἄλλως εἶπον ὡς ἀπὸ τοῦ ὤμου. ἐν γοῦν ῥητορικῷ λεξικῷ εὕρηται

οὕτως· ὠμοθέτησαν, τὸ ἀφ᾽ ἑκάστου μέλους τοῦ ἱερείου ἀπετέμοντο καὶ ἀπήρξαντο ἀπ᾽ ὤμου καὶ ἐνέβαλον εἰς τὰ μηρία κατὰ τὴν θυσίαν. καὶ οὕτω μέν πως ὠμοθέτουν θύοντες. (Vers. 464.) καταχαυθέντων δὲ τῶν μηρῶν, τότε δὴ πρὸ τοῦ φαγεῖν ἐμερίζοντο ἑαυτοῖς εἰς βρῶσιν τὰ τῷ σπληνὶ παρωνυμούμενα σπλάγ*χνα, τουτέστι τὰ ἐντοσθίδια, σπλῆνα, καρδίαν, ἧπαρ. τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ, σπλάγχνα ἐπάσαντο, δηλοῦντες ἐνδιαθέτως ἐκ ψυχῆς τελεῖν τὴν θυσίαν. ἔστι δὲ πάσασθαι τὸ γεύσασθαι, ἀφ᾽ οὗ καὶ ἄπαστος ἐδητύος ὁ ἄγευστος, ὧν προϋπάρχει τὸ πῶ τὸ κτῶμαι· ὅθεν καὶ τὸ πῶυ καὶ πηὸς ὁ ἐξ ἀγχιστείας ἐπίκτητος συγγενὴς, καὶ πολυπάμμων ὁ πολυθρέμμων, εἴτ᾽ οὖν πολύκτητος, ταυτὸν δὲ φάναι πολυκτήμων. (Vers. 465.) ἐπεὶ δὲ καὶ τοῦτο ποιήσειαν, τότε δὴ τὰ μελεϊστὶ τμηθέντα μιστύλλοντες, τουτέστιν εἰς μεῖστα, ὅ ἐστι σμικρότατα, κόπτοντες ἀμφ᾽ ὀβελοῖσιν ἔπειρον ἢ πεμπωβόλοις, περὶ ὧν κατωτέρω εἰρήσεται, καὶ περι*φραδέως ὀπτῶντες ἤσθιον. καὶ ταῦτα μὲν ἱστορεῖ περὶ Ἑλλήνων 135 ὁ ποιητής. ὁ δὲ γεωγράφος οἶδε Περσικὴν ἑτεροίαν θυσίαν, γράφων οὕτω· θύουσιν ἐν ὑψηλῷ τόπῳ Πέρσαι, τὸν οὐρανὸν ἡγούμενοι Δία. τῶν δὲ ἱερείων οἱ μάγοι τὰ κρέα διελόμενοι τοῖς θεοῖς οὐδὲν ἀπένεμον, λέγοντες τῆς ψυχῆς τοῦ ἱερείου δεῖσθαι τὸν θεὸν, ἄλλου δὲ οὐδενός. τοῦ δὲ ἐπίπλου μικρόν τι ἐπὶ τὸ πῦρ τιθέασιν. Ἰστέον δὲ ὅτι τε τὰς σχίζας εἰς ἐντελείαν διασκευῆς παρέλαβεν ἁπλῶς οὕτως ὁ ποιητὴς, καὶ ὅτι τὰ μηρὰ οἱ ἀνωτέρω κείμενοι μηροὶ μετέπλασαν, καὶ ὅτι, ὡς καὶ προεφάνη, ὁ σπλὰν Δωρικῶς, ἤγουν ὁ σπλὴν, παράγει τὰ σπλάγχνα κατὰ τοὺς παλαιοὺς, καὶ ὅτι μιστύλλειν μὲν παρὰ τῷ ποιητῇ, ὡς εἴρηται, τὸ διαιρεῖν εἰς μερίδας μικρὰς, παρὰ δὲ τοῖς Ἀττικοῖς μιστυλᾶσθαι κατὰ δευτέραν συζυ*γίαν περισπωμένης τὸ διὰ μιστύλης, ὅ ἐστι διὰ κοίλου ἄρτου, ζωμὸν ἀρύεσθαι, ἴσως δὲ καὶ τὸ ἐν μικροῖς ἀρτίσκοις, ὡς δηλοῖ τὸ, μεμιστυλημένοι ἐπ᾽ ὀλιγίστοις ἀλφίτοις. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι κατὰ τοὺς παλαιοὺς τὸ μὲν μεῖστον, ὅ ἐστι τὸ σμικρότατον, διὰ διφθόγγου γράφεται ὡς ἀπὸ τοῦ μεῖον, καθὰ καὶ ἀπὸ τοῦ πλεῖον τὸ πλεῖστον, αὐτὸ δὲ τὸ μιστύλλειν τὸ ε̄ τῆς διφθόγγου ἀπέβαλε. τὸ δ᾽ αὐτό, φασι, πέπονθε καὶ τὸ μικρὸν ἀπὸ τοῦ μεῖον γενόμενον. καὶ γὰρ τὸ μὲν μεῖον διὰ διφθόγγου, τὸ δὲ μικρὸν τὴν διὰ τοῦ ῑ ἔχει γραφὴν, ὅπου γε καὶ τὸ μεῖστον, οὐδὲν καινὸν, εἰ διὰ τοῦ ῑ ἐγράφη, ὡς τὸ χερείων χείριστος, ἀρείων ἄριστος. (Vers. 466.) Κἀκεῖνο δὲ ἰστέον ὅτι, ὡς πολλαχοῦ δειχθήσεται, ὀπτητοῖς, ὅ ἐστι κατὰ συγκοπὴν ὀπτοῖς, οἱ ἥρωες ὡσεπιπολὺ χρῶνται κρέασι καὶ τούτοις ἐκ τῶν προχείρων ζῴων. ἡ δὲ τρυφὴ πάνυ μακρὰν αὐτῶν ἀπεσκήνου. ἰχθυοφαγίαν δὲ καὶ θήραν ὀρνίθων ὁ λιμὸς *ἀναγκάζων ἐσχεδίαζεν, ὡς ἐν Ὀδυσσείᾳ φαίνεται. Τὸ δὲ, περιφραδέως ὀπτᾶν, ταυτόν ἐστι τῷ ἐπιστημόνως. ἐμπειρίας γάρ, φασι, χρεία τοῖς ὀπτῶσι καὶ ἐποπτείας συχνοτέρας ἤ περ τοῖς ἕψουσι. διὸ καὶ τὸ ὀπτᾶν ὡς ἀπὸ τῆς τοιαύτης ἐποπτείας εἴρηται, καθὰ καὶ τὸ ὀπταίνω ἄχρηστον, ἀφ᾽ οὗ τὸ ὀπτανεῖον. Ἀττικοὶ δὲ ἀπανθρακίζειν τὸ ὀπτᾶν λέγουσιν, ὡς δηλοῖ καὶ ὁ κωμικός. δῆλον δὲ ὅτι τοῦ περιφραδέως προϋπάρχει τὸ φραδὴς φραδέος ἀπὸ τοῦ φράζω, ὡς τὸ, φραδέος νόου ἔργα τέτυκται· ὅθεν σύνθετον ὁ παρὰ Σοφοκλεῖ ἀριφραδὴς ἀνὴρ καὶ ὁ πρὸς διαστολὴν αὐτοῦ βαρυνόμενος Ἀρίφραδης τὸ κύριον. (Vers. 458.) Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ, αὐτὰρ ἐπεί ῥ᾽ εὔξαντο, κατὰ προσπάθειαν Ὁμηρικὴν κεῖται συναλιφεὶς ὁ ῥὰ σύνδεσμος. πάνυ γὰρ αὐτῷ χαίρει ὁ ποιητὴς, καὶ γέμει αὐτοῦ διαπαντὸς ἡ τούτου γραφὴ, ὡς οἷα τῷ τοιούτῳ ῥῶ χαίροντος, κατὰ τοὺς ἐν τῇ Βοιωτίᾳ εἰρησομένους Ἐρετριεῖς. *Τὸ δὲ εὔξαντο καὶ ὅσα τοιαῦτα εἰσὶ μὲν Ἀττικῶς ἀναύξητα, κεκοίνωται δὲ πλέον ἤ περ τὰ μετὰ αὐξήσεως κοινά. (Vers. 459.) Τὸ δὲ πρῶτα πεπλήθυνται κἀνταῦθα κείμενον ἐπιῤῥηματικῶς ἀντὶ τοῦ πρῶτον. (Vers. 461.) Τοῦ δὲ δίπτυχα θέμα τὸ πτύσσω, καθὰ καὶ τοῦ πτὺξ πτυχὸς καὶ τοῦ πολύπτυχος. πρωτότυπον δὲ τοῦ πτύσσω τὸ πτῶ, ἐξ οὗ καὶ πτήσσω τὸ κατὰ φόβον συστέλλομαι. (Vers. 462.) Αἴθοψ δ᾽ οἶνος ὁ οἷον ἐπικεκαυμένος τὴν ὄψιν ἤτοι μέλας ἢ ἐρυθρὸς, ὁποίαν σύνθεσιν ἔχει καὶ ὁ Αἰθίοψ τὸ ἐθνικὸν, διαφέρων κατὰ μόνον τὸ τρισυλλαβεῖν, ἢ καὶ ὁ θερμὸς καὶ ἐκκαίων παρὰ τὸ αἴθω. (Vers. 463.) Τοῦ δὲ λείβειν οἶνον καιρὸς οὐ μόνον ὁ κατὰ θυσίας ἀλλὰ καὶ ὁ κατ᾽ ἀρχὴν ὁδοιπορίας καὶ ἀπόπλου καὶ ὕπνου καὶ ξενίας καὶ ὅσα τοιαῦτα. Ἐν δὲ τῷ, νέοι δὲ παρ᾽ αὐτὸν ἔχον πεμπώβολα χερσὶ, φασὶν οἱ παλαιοὶ ὡς οἱ μὲν ἄλλοι τρισὶν ἔπειρον ὀβελοῖς, οἳ λέγοιντο ἂν τριώβολα· μόνοι δὲ οἱ Κυμαῖοι, Αἰολικὸν δὲ οὗτοι *ἔθνος, πεμπωβόλοις ἐχρῶντο. ἔστι δὲ ἡ τοῦ πεμπωβόλου λέξις Αἰολικὴ, καθὰ καὶ ἡ χρῆσις. πέμπε γὰρ οἱ Αἰολεῖς τὰ πέντε φασίν· ὅθεν καὶ πεμπάζειν κυρίως τὸ κατὰ

πεντάδας ἀριθμεῖν, ἐξ οὗ ἀναπεμπάζειν μεταφορικῶς τὸ ἀναμετρεῖν καὶ ἀναλογίζεσθαι. ἔοικε δὲ τὸ
παρὰ τοῖς Κυμαίοις τοῦτο πεμπώβολον δακτύλοις πτύον λικμητικοῦ ἢ ὀδοῦσι τριαίνης, οἷς ἐνεπείρετο
τὸ ὀπτώμενον. Ὅρα δὲ ὅπως τὸ μὲν ἁπλοῦν ὀβελὸς διὰ τοῦ ε̄ παρὰ τὸ βέλος, τὸ δὲ ἐξ αὐτοῦ σύνθετον
διὰ τοῦ ο̄ ἀπὸ τῆς βολῆς· πεμπώβολον γάρ. καὶ οὕτω μὲν τὸ πεμπώβολον λέξις Αἰολικὴ καὶ δηλοῖ ἐργα-
136 λεῖόν τι μαγειρικὸν πενταδάκτυ*λον καὶ, ὡς ἄν τις ἰδιωτευόμενος εἴπῃ, πεντάσουβλον. εἰ δέ τις εἴπῃ
πεντώβολον, παρήγαγε μὲν τὴν λέξιν, ὥς περ καὶ τὸ πεμπώβολον· οὐκέτι δὲ ἀφῆκεν αὐτὴν Αἰολικὴν
εἶναι, ἀλλὰ διαλέκτου Ἀτθίδος αὐτὴν ποιεῖ, καὶ δηλοῖ τοὺς πέντε ὀβολούς, ὥς περ τοὺς τρεῖς τὸ τριώ-
βολον καὶ τοὺς δύο τὸ διώβολον. ἔοικε δὲ παρὰ μὲν τῷ ποιητῇ ταυτοδύναμα εἶναι ὁ ὀβολὸς, καὶ
ὁ ὀβελὸς, σκεῦός τι μαγείρου ἐν τῷ ἄκρῳ ὀξὺ καὶ βάλλειν δυνάμενον καὶ βολὴν ὡς βέλους ποιεῖν· παρὰ
μέντοι τοῖς ὕστερον μεγάλην ἔσχον διαφοράν, οἵ περ ὀβελὸν μὲν διὰ τοῦ ε̄ τὸν αὐτὸν λέγουσι τῷ ποιητῇ,
τὸν μαγειρικόν· ὀβολὸν δὲ σιδήρου τι ἔλασμα ἔλεγον, σχῆμα μέν πως ἔχον ὀβελοῦ, οὐ μὴν καὶ εἰς
πάντῃ ὀξὺ λῆγον. οὕτω δὲ ἁδρὸν ἦν τῇ παχύτητι ἐκεῖνο τὸ ἔλασμα τοῦ ὀβολοῦ, ὥστε ὀβολοὶ ἓξ τὴν
δράκα ἐ*πλήρουν καὶ τοῦτο ἐλέγετο δραχμὴ, ὀβολῶν τοιούτων ἑξὰς, ὅσων ἐπιδεδράχθαι δύναται χείρ.
οἱ δὲ τοιοῦτοι, ὡς εἰκὸς, ὀβολοὶ χρόνῳ τοῦ ὕψους ὑποσπώμενοι καὶ κατὰ μικρὸν ὑποκαταβαίνοντες τοὺς
ὕστερον ταπεινοὺς καὶ πετηλώδεις καὶ, ὡς ἄν τις ἐρεῖ, ἐπιπέδους, ἐποίησαν ὀβολοὺς, τοὺς λεγομένους
φόλλεις. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ὁμηρικοῦ ὀβελοῦ καὶ τὸ γραφικὸν σημεῖον μετήνεκται ὁ ὀβελὸς, ὅς ἐστι γραμμή
τις εὐθεῖα, προτιθεμένη μὲν στίχων ἤτοι ὀρδίνων ἔξω, ἀπαιτοῦσα δὲ τὸν θεατὴν δοκεῖν; ὅτι ῥυεῖσα
ἐπέπεσε τοῖς γράμμασιν ὥς πέρ τις ὀβελὸς μέλας ἀπὸ σιδήρου καὶ ἠμαύρωσεν αὐτά. ὃ καὶ λέγεται μετα-
φορικῶς ὀβελίζειν. Ἰστέον δὲ ὅτι τὴν τῶν σπλάγχνων οἰκονομίαν ἐν ἄλλοις οὕτω φράζει ὁ ποιητής·
σπλάγχνα δ᾽ ἄρ ἐμπείραντες ὑπείρεχον Ἡφαίστοιο. (Vers. 467.) Ὅτι πόνος παρὰ τῷ ποιητῇ ἡ ἐνέρ-
γεια, ὡς καὶ ἐν τῷ, αὐτὰρ ἐπεὶ ἐπαύσαντο πόνου, ὅ περ ἑρμηνεύων φησὶ, τε*τύκοντό τε δαῖτα·
οἱονεὶ γάρ φησιν, ὅτι πόνος νῦν ἡ ἑτοιμασία τῆς δαιτός. τίθησι δέ ποτε τὴν λέξιν καὶ ἐπὶ κακοπαθείας.
Τὸ δὲ τετύκοντο οὕτω γίνεται. ἔστι ῥῆμα τεύχω, δηλοῦν τὸ κατασκευάζω· οὗ κινηθέντος εἰς δεύτερον
ἀόριστον γίνεται τὸ ἔτυχον καὶ Ἰωνικῶς ἔτυκον· ἐξ οὗ καὶ τυκίζω τὸ κτίζω καὶ τυκίον, ἐργαλεῖον οἰκο-
δομικόν. καὶ ἐκ τούτου μέσος ἀόριστος Ἰωνικὸς τετυκόμην, οὗ τὸ τρίτον πληθυντικὸν τετύκοντο ἀντὶ 103
τοῦ ἐποίησαν, κατεσκεύασαν. (Vers. 468.) Ὅτι ἀνοίκειον ἐλευθέροις μέχρι κόρου ἐσθίειν καὶ, ὡς οἱ
παλαιοὶ φασὶ, δουλοπρεπές. τὰ γοῦν σεμνὰ πρόσωπα ὁ ποιητὴς ἐσθίειν φησὶν, ἕως οὐκέτι θυμὸς
ἐδεύετο δαιτὸς ἐΐσης καὶ ἕως πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο, ἤγουν ἕως ἐξεπλήρωσαν τὴν τοῦ φαγεῖν
καὶ πιεῖν ἔφεσιν. ἐξέντο γὰρ τὸ ἐξεπλήρωσαν παρὰ τὸ ἕω τὸ πληρῶ· ἐξ οὗ καὶ τὸ ὅλος. ἀφ᾽ οὗ παρά-
γωγον ἕημι, οὗ δεύτερος ἀόριστος, ἣν ὁ μέσος ἥ*μην, τρίτον πληθυντικὸν ἧντο καὶ Ἰωνικῶς ἕντο. ἀπὸ
δὲ τοῦ τοιούτου ἕημι καὶ τὸ, ἐξ ἔρον εἶναι παρὰ τῷ ποιητῇ ἐν τοῖς ἑξῆς ἀντὶ τοῦ ἐκπλῆσαι τὸν ἔρον,
δασυνομένης καὶ ἐκεῖ τῆς ἀρχούσης τοῦ εἶναι. ἐξ αὐτοῦ δὲ καὶ τὸ, ἐπεί χ᾽ ἕωμεν πολέμοιο, ἀντὶ τοῦ
ἐπειδὰν πληρωθῶμεν καὶ κορεσθῶμεν μάχης. Τὸ δὲ ἔρον Αἰολικόν ἐστι, καὶ εὕρηται αὐτοῦ εὐθεῖα
παρὰ τῷ ποιητῇ καὶ παρὰ τῷ Ἡσιόδῳ δὲ ἐν τῇ Θεογονίᾳ· κεῖται δὲ καὶ παρὰ Κοΐντῳ ἐν τῷ, πολέμου
δ᾽ ἔρος ἔμπεσε θυμῷ. τὸ δὲ λέγειν ὅτι διαφορά τίς ἐστι τοῦ ἔρος, τοῦ γραφομένου διὰ τοῦ ο̄ μικροῦ καὶ
τοῦ διὰ τοῦ ω̄ μεγάλου, ὅτι τὸ μὲν ἐπὶ τῆς πάντων τῶν ἄλλων ἐφέσεως λέγεται, τὸ δὲ διὰ τοῦ ω̄ μεγά-
λου ἐπὶ τῶν κατὰ τὴν Ἀφροδίτην ἐρώτων, οὐκ ἀποδέχονται οἱ παλαιοὶ, οἷα τὸν ποιητὴν εὑρίσκοντες ἐν
τῷ, οὐ γάρ πώ ποτέ με θεᾶς ἔρος, οὐδὲ γυναικὸς, σμικρύναντα μὲν τὴν λέξιν, τιθέντα δὲ αὐτὴν ἐπὶ
σωματικοῦ ἔρω*τος. ἐκεῖνο οὖν μᾶλλον ῥητέον ὅτι Αἰολικὸν μὲν τὸ διὰ τοῦ ο̄ μικροῦ, Ἀττικὸν δὲ καὶ
Ὁμήρου ὕστερον τὸ διὰ τοῦ ω̄ μεγάλου κατὰ ἔκτασιν ἀπὸ τούτου γενόμενον, ὡς καὶ ὁ παρ᾽ Ὁμήρῳ
κάλος ἤγουν σχοῖνος ἐκταθεὶς παρὰ Ἀττικοῖς τοὺς κάλωας ἔκλινεν. εὕρηται δὲ καὶ ὁ λαγὸς συστέλλων
τὴν λήγουσαν, ὡς δηλοῖ καὶ ὁ Ἀθήναιος. καὶ τὸ γελοῖον δὲ τοιοῦτόν τι εἰς τὸν γέλων παραδηλοῖ· ἀπὸ
γὰρ τοῦ γέλως γέλωτος γελῶον ὤφειλεν εἶναι, τὸ δὲ γελοῖον ἀπὸ συστολῆς γενέσθαι φαίνεται, ὡς τὸ
ἄλλος ἀλλοῖος καὶ τὰ ὅμοια. Ἰστέον δὲ ὅτι τὴν πόσιν ἐνταῦθα τῆς ἐδητύος προέθετο, τάχα μὲν καὶ ἐκ
137 τοῦ παρατυχόντος, ἴσως δὲ *καὶ ὅτι βιαιότερον ἡ δίψα τῆς πείνης. διὸ καὶ τὸ τοῦ ἀναγκαίου θεραπευ-
τικὸν τὴν πόσιν τῆς ἐδητύος προέθετο. θέμα δὲ τῆς ἐδητύος οὐ τὸ ἐδῶ ἐδέσω, ἐξ οὗ τὸ ἐδεστὸν,

ἀλλὰ τὸ ἐδῶ ἐδήσω ἄχρηστον. ὅθεν ἴσως καὶ ἡ ἐδηδοκὼς μετοχὴ ἐπενθέσει τῆς δō συλλαβῆς, ὡς ὑπεμφαίνει καὶ τὸ, λέων κατὰ ταῦρον ἐδηδώς. ἐκεῖνο δὲ μέσος Ἀττικός ἐστι παρακείμενος τοῦ ἔδω. ὡς δὲ ἐΐση δαὶς ἡ κατὰ ἰσότητα ἢ διὰ παντὸς ἰοῦσα τοῦ σώματος πλεονασμῷ τοῦ ε, καὶ ὡς καὶ νηός ἐστιν ἡ τοιαύτη λέξις ἐπίθετον, οὐ κεῖται εἰς ἀμάρτυρον. (Vers. 470.) Ὅτι τοὺς κρατῆρας ἐπιστέψασθαι ποτοῖο τὸ ἐπιχειλεῖς ποιῆσαι αὐτοὺς καὶ μέχρι στεφάνης, ὅ ἐστι χείλους, πληρῶσαι δηλοῖ. ὃ καὶ παρὰ τῷ Χρυσολόγῳ εὕρηται, εἰπόντι κρατῆρας ἐστεμμένους οἴνου, ὅ περ ἡ ποίησις κρατῆρας ἐπιστεφέας οἴνου φησίν. ὥς περ δὲ ἀνωτέ*ρω οἱ νέοι ἔχον πεμπώβολα, οὕτω κἀνταῦθα κοῦροι κρητῆρας ἐπεστέψαντο ποτοῖο. νεωτέρων γὰρ αἱ τοιαῦται ὑπηρεσίαι. διὸ καὶ μέχρι νῦν τοὺς ἐν τοιούτοις καθυπουργοῦντας παῖδας καὶ παιδίσκας φαμέν. ὡς δὲ τὸ γένος, οὕτω καὶ ὁ τόνος διάφορος τοῦ ποτοῦ, ἤτοι τοῦ πινομένου ὑγροῦ καὶ τοῦ πότου ἤγουν τοῦ συμποσίου. τὸ μὲν γὰρ ὀξύνεται, ὁ δὲ πότος βαρύνεται. *(Vers. 471.) Ὅτι ὥς περ στρέφω καὶ ἐξ αὐτοῦ στρόφος καὶ ἀπ' αὐτοῦ τὸ στρωφῶ κατὰ ἔκτασιν καὶ 24
δηλοῖ τὸ στρέφω, οὕτω τρέπω τρόπος τρωπῶ, τρέχω τρόχος τρωχῶ, καὶ νέμω νόμος νωμῶ τὸ παρέχω, ἐξ αὐτοῦ δὲ καὶ τὸ κινῶ. ὡσαύτως καὶ πέλω πόλος πωλῶ τὸ ἀναστρέφομαι. καὶ αὐτὸ γὰρ καὶ τὸ πωλέσκω διὰ τὸν τοιοῦτον κανόνα μεγεθύνονται παρὰ τῷ ποιητῇ. περὶ δὲ τοῦ παλιντροπάασθαι καὶ τοῦ τροχάζειν καὶ τοῦ δέμω δόμος δομῶ, μένω μόνος μονῶ, καὶ ἑτέρων τοιούτων εὐλόγως ἀπορουμένων ζητητέον ἐν ἄλλοις. *(Vers. 472.) Ὅτι ᾠδαὶ διάφοροι παρὰ τῷ ποιητῇ· αἱ μὲν ἐπὶ θείοις, οἷον, οἱ δὲ πανημέριοι μολπῇ θεὸν ἱλάσκοντο, καλὸν ἀείδοντες, μέλποντες, ὁ δὲ φρένα τέρπετ' ἀκούων· οἰκεῖος δὲ ὁ λόγος ἐπὶ ἐνδελεχοῦς θείας μολπῆς. ἕτεραι δὲ ᾠδαὶ ἔν τε γάμοις καὶ εἰλαπίναις καὶ ἁπλῶς ἐν εὐωχίαις, ὁποία ἡ ἐν τῇ ὁπλοποιίᾳ μουσικὴ καὶ ἡ παρὰ τοῖς μνηστῆρσί τε καὶ τοῖς Φαίαξιν. Ἀχιλλεὺς δὲ, προϊόντος τοῦ λόγου, ἄλλον τρόπον μεταχειρίζεται τὴν ᾠδὴν, ἀείδων κλέα ἀνδρῶν. εἰσὶ δὲ καὶ πενθητήριοι ᾠδαὶ καὶ ἀοιδοὶ θρήνων ἔξαρχοι παρὰ τῷ ποιητῇ. ὅλως δὲ, ὡς οἱ παλαιοὶ σημειοῦνται, πέντε εἰσὶν ᾠδαὶ παρὰ τοῖς ἥρωσι· σωφρονιστικὴ, ὁποία ἡ τοῦ τῇ Κλυταιμνήστρᾳ συνόντος ἀοιδοῦ·
04 ἐγκωμιαστικὴ, ὡς ἡ ῥηθεῖσα τοῦ Ἀχιλλέως· θρηνητική· ὀρχηματικὴ, ὡς ἡ τοῦ νεανίου τοῦ ἐν τῇ ὁπλοποιίᾳ ᾄδοντος· καὶ παιανικὴ, ὁποία ἐστὶν ἡ νῦν αὕτη παρὰ τῷ ποιητῇ. φησὶ γὰρ, (Vers. 473.) καλὸν ἀείδοντες παιήονα. *ἔστι δὲ παιήων ὕμνος τίς, φασιν, εἰς Ἀπόλλωνα οὐ μόνον ἐπὶ παύσει λοιμοῦ, ὡς ἄρτι, ᾀδόμενος, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ παύσει πολέμου, ὡς ἐν τοῖς ὕστερον φανήσεται παρ' αὐτῷ τῷ ποιητῇ· πολλάκις δὲ καὶ προσδοκωμένου τινὸς δεινοῦ ᾀδόμενος. καὶ ὁ μὲν ποιητὴς παιήονα τοῦτον καλεῖ· οἱ δὲ μετ' αὐτὸν καὶ παιῶνα, ἐξ οὗ καὶ ῥῆμα παιωνίζειν, ἔτι δὲ καὶ παιᾶνα, ἐξ οὗ καὶ οἱ παιᾶνες καὶ τὸ τούτου ῥῆμα παιανίζειν. γίνονται δὲ αἱ τοιαῦται λέξεις ἐκ τοῦ παίω τὸ θεραπεύω· αὐτὸ δὲ ἐκ τοῦ παύω τροπῇ τοῦ διχρόνου εἰς δίχρονον· ἐπεὶ ἐπὶ καταπαύσει κακοῦ τινὸς ὁ τοιοῦτος ὕμνος ἐξεύρηται. ἔστι δὲ καὶ Παιήων *ὄνομα ἰατροῦ τοῦ παρὰ θεοῖς, ὡς ἐν τοῖς 138
ἑξῆς ῥηθήσεται. ἐτυμολογεῖται δὲ καὶ αὐτὸ ὁμοίως· ἐπεὶ θεραπευτικὸν καὶ καταπαυστικὸν κακοῦ τὸ τῶν Ἀσκληπιαδῶν φῦλον. τὸν δὲ ῥηθέντα ἰατρὸν Παιήονά τινες τὸν αὐτὸν εἶναι νομίζουσι τῷ Ἀπόλλωνι. διὸ καὶ ἐνταῦθα στίζοντες εἰς τὸ, καλὸν ἀείδοντες, ἐπάγουσι· Παιήονα μέλποντες ἑκάεργον, ἀντὶ τοῦ, ὕμνον ᾄδοντες εἰς τὸν Παιήονα Ἀπόλλωνα. οὐκ ἀρέσκει δὲ τοῦτο τοῖς ἀκριβεστέροις· ἀντιλέγεται γάρ. ὥς περ δὲ παίω παιήσω ἐπὶ τοῦ τύπτω κατὰ τὸ, τοιαῖσδε σφενδόναις παιήσομεν, οὕτως ἴσως καὶ παίω παιήσω ἐπὶ θεραπείας, ἐξ οὗ ὁ Παιήων. ὅθεν κατὰ συστολὴν Παιάων, εἶτα ὥς περ Ἀλκμάων Ἀλκμᾶν παρὰ Πινδάρῳ, οὕτω Παιάων Παιᾶν. ὁ δὲ Παιήων συγκοπεὶς Παιὼν γίνεται, ὡς τὸ, ἰὴ Παιὼν, καὶ Παιῶνος εὐ*μενοῦς τυχών· ὅθεν καὶ παιωνία θεραπευτικὴ βοτάνη. δοκεῖ δὲ ὁ Παιὼν ἀναλογεῖν κατά τε ὀξυτόνησιν καὶ φυλακὴν τοῦ ω τῆς εὐθείας διόλου πρὸς τὸ αἰὼν καὶ Ληναιὼν καὶ τοὺς λοιποὺς Ἀττικοὺς μῆνας, καὶ πρὸς διαστολὴν δὲ τοῦ Παίων Παίονος βαρυτόνου ἐθνικοῦ καὶ κυρίου ὀξύνεσθαι αὐτὸς καὶ τὸ ω τῆς ληγούσης ἐν ταῖς ἐφεξῆς πλαγίαις τηρεῖν. ὁ μέντοι παίων βαρύνεται καὶ συστέλλει τὸ ω κατὰ τὰς πλαγίας ὡς οἷά τι μετοχικόν. καθάπερ γὰρ ὁ Ἰάσων τὸ κύριον ἐκπέφευγε τῇ μετὰ τοῦ ν μόνου κλίσει τὴν μετοχικὴν σύγκρουσιν, οὕτω καὶ ὁ Παίων τὸ κύριον καὶ τὸ κατ' ἔθνος. παίων μὲν γὰρ παίοντος μετοχή· Παίων δὲ Παίονος ὄνομα, ἐξ οὗ καὶ Παιονία χώρα. ἐνθυμητέον δ' ἐνταῦθα καὶ τὸ, Παιωνία χεὶρ, ὅ ἐστι θεραπευτική· καὶ τὸ, καί μοι θάνατος παιὰν

ἔλθοι. (Vers. 474.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τοῦ, καλὸν ἀείδοντες Παιήονα, ἐφερμηνευτικὸν Ὅμηρος ἐπάγει εὐθὺς τὸ, μέλποντες Ἑκάερ*γον· ὁ δὲ φρένα τέρπετ᾽ ἀκούων, ἵνα ᾖ τὸ μέλπειν μὲν ταυτὸν τῷ ἀείδειν, τὸ δὲ Ἑκάεργον ἴσον τῷ Παιήονα, τὸ δὲ τέρπετ᾽ ἀκούων διασαφητικὸν τοῦ καλὸν ἀείδειν. πάντως γὰρ τὸ καλὸν τερπνόν ἐστι καὶ τοῦ καλὸν ἀείδειν τέλος τέρπειν ἀκοήν. Ὅτι δὲ Ἑκάεργος Ἀπόλλων ὁ ἕκαθεν εἴργων ὡς τοξότης ἢ ᾧ ἐχρησίμευσεν εἰς ἐκτροφὴν γυνὴ Ἑκαέργη ἢ ὁ ἕκαθεν ἐργαζόμενος τὰ περὶ γῆν ὡς ἥλιος, καθωμίληται τοῖς παλαιοῖς. (Vers. 472.) Τὸ δὲ, μολπῇ ἱλάσκοντο, διαστολὴν ἔχει ἑτεροίων ἱλασμῶν, ὁποῖος προεδηλώθη καὶ ὁ δι᾽ ἑκατόμβης καὶ ἀποδόσεως τῆς Χρυσηίδος. ὡς δὲ ὁ φρένα τερπόμενος ἐν τῷ ἀκούειν ἤδη καὶ ἱλάσκεται, δῆλον ἐστί. καὶ ὅτι μέλπειν γίνεται παρὰ τὸ μέλει ἕπεσθαι· καὶ ὅτι τὸ μολπῇ Ἀττικὸν ἦν, εἴ περ εὐθὺς παρέκειτο τὸ μέλπεσθαι, ἵνα ἦν μολπῇ μέλποντες. (Vers. 475.) Ὅτι καὶ ἄλλως μὲν δῆλον ὡς φωτὸς στέρησίς ἐστι τὸ σκότος, διὸ καὶ κνέφας λέγεται ὡς κενὸν φάους, Ὅμη*ρος δὲ σαφέστερον δηλοῖ αὐτὸ, εἰπών· ἦμος δ᾽ ἠέλιος κατέδυ καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθεν. (Vers. 476.) Ὅτι τὰ ἀπόγεια σχοινία τῆς νεὼς οὐ μόνον πείσματα λέγονται ἀλλ᾽ ἰδοὺ καὶ πρυμνήσια. κοιμήσαντο γάρ, φησι, παρὰ πρυμνήσια νηός. (Vers. 477.) Ὅτι τὸ ἠριγένεια καὶ ῥοδοδάκτυλος ἠὼς ἐπώνυμά εἰσι τῆς πρωινῆς ἡμερινῆς καταστάσεως. καὶ οὐκ ἔστιν ἠὼ νοῆσαι τὴν πρωιαν σαφῶς, ἐὰν μὴ καὶ κροκόπεπλος λεχθείη ἢ ἠριγένεια ἢ ῥοδοδάκτυλος. ἐγράφη δὲ περὶ τούτου εἰς τὰ τῆς Ὀδυσσείας ἐντελῶς. ἐνταῦθα δὲ τοῦτο μόνον προσθετέον ὅτι ῥοδοδάκτυλος ἠὼς κατὰ τοὺς παλαιοὺς διὰ τὸ πυρῶδες τοῦ ἀέρος περὶ ἀνατολὰς ἡλίου. ἀκριβέστερα δὲ τὰ ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ γραφέντα. (Vers. 478.) Ὅτι ὥς περ ἀναβαίνειν, οὕτω καὶ ἀνάγεσθαι τὸ ἐκ τοῦ λιμένος ἀναπλέειν· οὗ τὸ ἀνάπαλιν καταπλέειν τε καὶ κατάγεσθαι ὡς ἄνω γῆς κειμένου καὶ οὕτως ἀναβαινομένου τοῦ πλεομένου ὕδατος διὰ τὸ ὑψοῦ κεῖσθαι, *καθὰ μετ᾽ ὀλίγα ἐν τῷ, ὑψοῦ ἐν νοτίῳ, δηλοῖ ὁ ποιητής. Ἰστέον δὲ ὡς τὸ, ἀνάγοντο μετὰ στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν, συγκροτεῖ τὸ εἶναι τὸν Ἀγαμέμνονα εὐρυκρείοντα. πάντως γὰρ τοιοῦτος ἐστὶ βασιλεὺς, ᾧ εὐρὺς εἴκει λαός. (Vers. 479.) Ὅτι ἐν τῷ, ἴκμενον οὖρον ἵει ἑκάεργος Ἀπόλλων ἤγουν ἥλιος, λελύσθαι τε τὸν λοιμὸν ὁ ποιητὴς ἐμφαίνει· λοιμοῦ γὰρ στυγνότητα διασκεδάννυσιν ἄνεμος· καὶ φύσιν δὲ ἀνέμου διδάσκει, ὃς ἐξ ἰκμάδος ὑδάτων ἀτμιζομένης ὑπὸ ἡλίου γίνεται. διὸ καὶ ἐν ἄλλοις φησὶν, ἀνέμων μένος ὑγρὸν ἀέντων. ὑγρότης γὰρ ὑλικὸν ἀνέμου αἴτιον, ὅθεν καὶ ψιλοῦται τὸ

139 ἴκμενος ἀπὸ τῆς ἰκμάδος. ὅτι δὲ καὶ δασύ*νεται παρὰ τὸ ἱκέσθαι ὡς οἱονεὶ ἱκόμενός τις ὢν ἤγουν ἐπιτήδειος εἰς τὸ ἱκέσθαι, λέγουσι καὶ αὐτὸ οἱ παλαιοὶ, ἵνα προσφυῶς ὁμοῦ εἴη τὸ ἵκμενος καὶ τὸ οὖρος, ὁ μὲν παρὰ τὸ ἱκέσθαι ὢν, ὁ δὲ παρὰ τὸ ὀρούειν, Ἰωνικῇ ἐπενθέσει τοῦ υ. ὁ δὲ τοιοῦτος ἄνεμος εἴη ἂν Ὁμηρικῶς εἰπεῖν καὶ πλησίστιος, οὗ πρὸς ὁμοιότητα εἴρηκέ τις καὶ ἄρτον πλησίγναθον, ὥς περ αὖ πάλιν

24 πρὸς τοῦτο εἴρηται ὁ φυσίγναθος. *(Vers. 480.) Ὅτι διασκευάζων ὁ ποιητὴς καὶ οἷον ἐκφράζων 105

ἀνάπλου εὔπλοιαν φησίν· οἱ δ᾽ ἱστὸν στήσαντο, ἀνά θ᾽ ἱστία λευκὰ πέτασαν· ἐν δ᾽ ἄνεμος πρῆσεν μέσον ἱστίον, ἀμφὶ δὲ κῦμα στείρῃ πορφύρεον μεγάλ᾽ ἴαχε, νηὸς ἰούσης· ἡ δ᾽ ἔθεε κατὰ κῦμα, διαπρήσσουσα κέλευθον. καὶ ὅρα ὅπως ἐν μὲν τῇ στάσει τοῦ ἱστοῦ καὶ τῇ ἐκπετάσει τῶν ἱστίων λεία ἐστὶν ἡ φράσις τῷ ποιητῇ, ἐν δὲ τοῖς ἑξῆς ἐτράχυνε τὴν φωνὴν τῇ τε ὀνοματοποιίᾳ τοῦ ἴαχε καὶ τῷ συχνῷ ῥοίζῳ τοῦ ρ τὸν τραχὺν ἦχον τοῦ πλοῦ μιμούμενος. ἔστι δὲ τὸ μὲν ἱστὸν ἐστήσαντο τρόπος ἐτυ*μολογικὸς, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ τὸ, ἱστὸν στησαμένη ὕφαινεν· ἑκάτερος γὰρ ἱστὸς ἐκ τοῦ ἵστασθαι λέγεται. τοιοῦτο δὲ καὶ τὸ, μολπῇ μέλποντες. Τὸ δὲ ἱστία παρηχεῖται πρὸς τὸν ἱστόν. Τὸ δὲ, ἱστία λευκὰ πέτασαν, δηλοῖ μὲν τὸ ἀνεπέτασαν καὶ ἥπλωσαν· ἀρχὴ δὲ γέγονε τοῦ πτερὰ νηὸς καὶ τὰ ἱστία λέγεσθαι. διαπετάννυνται γὰρ καὶ ὠκύτητος εἰσὶν αἴτια, ὥς περ τὰ πτερὰ τοῖς πτηνοῖς, οὕτω καὶ αὐτὰ ταῖς ναυσί. κατὰ τὸ παρέλκον δὲ καὶ οὐκ ἀναγκαίως κεῖται τὸ λευκά. Τὸ δὲ, ἄνεμος πρῆσεν, ὅ ἐστιν ἐφύσησε, καὶ τὸ, διαπρήσσουσα κέλευθον, ὅ ἐστι διαπερῶσα, παρήχησίς τίς ἐστι καὶ αὐτὸ, οὐ πάνυ εὐχρηστουμένη. διὸ οὐδὲ ἐγγυτάτω κεῖνται αἱ λέξεις, ἀλλὰ διίστανται ἱκανῶς, ἵνα μὴ πάνυ ἐκφανὴς ὁ τούτων ἦχος αὐτίκα γίνηται. θέμα δὲ τοῦ πρῆσεν ἢ τὸ πρήθω ἢ τὸ περῶ συγκοπὲν, ἐξ οὗ καὶ τὸ πρήσσουσα. (Vers. 482.) Στεῖραν δὲ τὴν τρόπιν λέγει ἀπὸ τοῦ στεῤῥὸν πλεονασμῷ τοῦ ι· ἐντεῦθεν δὲ καὶ τὸ στεῖρα βοῦς *ἢ γυνή. Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ δειρὴ μὲν, ὃ δηλοῖ τὸν τράχηλον, ὀξύνεται τῇ διφθόγγῳ παραληγόμενον, ἀποβολῇ δὲ τοῦ ι βαρύνεται· δέρη γὰρ βαρυτόνως φαμέν. τὸ μέντοι στείρη ἐναντίως ἔχει· δίχα μὲν γὰρ

τοῦ ῑ λεγόμενον τάσιν ἔχει ὀξεῖαν, εἴ περ στεῤῥὰν καὶ στερεὰν λέγομεν· μετὰ δὲ διφθόγγου βαρύνεται.
Πορφύρεον δὲ κῦμα ἀντὶ τοῦ μέλαν, ὥς περ αἷμα πορφύρεον. ἐοίκασι γάρ πως ἄμφω τὰ χρώματα, ἐπεὶ
ἐγγὺς μελανίας ἐστὶ καὶ τὸ πορφυροῦν. καὶ ἐπὶ θαλάσσης δὲ τὸ πορφύρειν λέγεται, ἐξ οὗ καὶ τὸ ἐν βάθει
διανοεῖσθαι καὶ οἷον κυμαίνεσθαι λογισμοῖς πορφύρειν λέγεται, οἷον, κραδίη δέ οἱ πόρφυρε. Τὸ *δὲ, 140
μεγάλα ἴαχε, ταυτὸν ἂν ἐλάλει καὶ εἴ περ ἑνικῶς ἦν, μέγα ἴαχε. Τὸ δὲ, νηὸς ἰούσης, χρήσιμον εἰς νόη-
σιν τῆς εἴσης νηός. (Vers. 483.) Τὸ δὲ, ἔθεε κατὰ κῦμα, τὸ ῥῆμα ἐστὶν, ἐξ οὗ θοὴ λέγεται ναῦς.
(Vers. 485.) Ὅτι ὕπεστι διαφορά τις τοῦ ἐρύειν καὶ τοῦ ἐρύεσθαι, εἴ γε οἱ Ἀχαιοὶ νῆα μὲν ἐπ' ἠπεί-
ροιο ἔρυσαν, τὰ δὲ πρὸ βραχέων ὀπτηθέντα ἐρύσαντο πάντα, εἶτα δαίνυντο. (Vers. 486.) Ὅτι διττὸν
τῇ νηὶ τὸ ὑψοῦ ἵστασθαι, ποτὲ μὲν ὑψοῦ ἐν νοτίῳ, καθὰ ἐν Ὀδυσσείᾳ λέγεται, ὅτε δηλονότι ἐν ὕδατι
ὥρμισται, ποτὲ δὲ ὑψοῦ ἐν ψαμάθοις, ὅτε ἔξω ἑλκυσθῇ ἐπὶ ἠπείρου ἔνθα καὶ τὰ μακρὰ ὑπ' αὐτῇ
τανύονται ἕρματα. Εἰσὶ δὲ νῦν ἕρματα τὰ ὑποκείμενα ταῖς ναυσὶν ἐκ ξύλων ἐρείσματα, ἐφ' ὧν αἱ νῆες
ἐρείδονται, ἃ δὴ κατὰ τεχνικήν τινα γλῶτταν καλοῦσιν οἱ πολλοὶ φαλάγγια. καὶ ὤφειλε μὲν ἡ λέξις
ψιλοῦσθαι διὰ τὴν ἐκ *τοῦ ἐρείσματος συγκοπὴν, δασύνεται δὲ ἄλλως κανόνι τοιούτῳ. τὰ βραχυνό-
μενα φωνήεντα, καταλήγοντα δὲ εἰς ρ̄, ἐπιφερομένου τοῦ μ̄, δασύνεται· ὅρμος, ἅρμα, ὁρμαθός.
οὕτω δή, φασι, καὶ τὸ ἕρμα, πλὴν τοῦ ἄρμενον τὸ ἁρμόδιον καὶ πλὴν τοῦ Ὄρμενος, κυρίου ὀνόματος.
τὸ δὲ ἁρμοῖ ἐπίῤῥημα, ὃ δηλοῖ τὸ νεωστὶ, διφορεῖται μὲν κατὰ τοὺς παλαιοὺς, ἡ δὲ πλείων χρῆσις
δασύνει αὐτὸ Συρακουσίων ὂν κατὰ τὸν τεχνικόν. ἁρμὸς γάρ, φησιν, ἁρμοῦ ἁρμῷ καὶ συστολῇ ἁρμοῖ
κατὰ τὸ ἔξω ἐξοῖ καὶ ἔνδον ἐνδοῖ παρὰ Θεοκρίτῳ. ἰστέον δὲ ὅτι ἕρμα παρὰ τῷ ποιητῇ καὶ κόσμος γυναι-
κεῖος ἐνώτιος. φησὶ δέ που καὶ ἕρμα ὀδυνῶν τὸ ἐνέρεισμα. οἴδαμεν δὲ καί τινα πλοίου ἔνθεσιν ἕρμα
λεγομένην, ὅ περ ἡ μὴ ἔχουσα ναῦς ἀνερμάτιστος λέγεται. Ὅτι δὲ καθὰ διχῶς τῆλε καὶ τηλοῦ καὶ ἄγχι
καὶ ἀγχοῦ, οὕτω καὶ ὕψι καὶ ὑψοῦ λέγεται, δῆλον ἐστίν. ἐν τούτοις δὲ καὶ πλοίου καταγωγὴν εἰς λι*μένα
106 ἔφρασεν Ὅμηρος οὕτω· νῆα μὲν οἵ γε μέλαιναν ἐπ' ἠπείροιο ἔρυσαν ὑψοῦ ἐπὶ ψαμάθοισιν· ὑπὸ
δ' ἕρματα μακρὰ τάνυσαν· αὐτοὶ δ' ἐσκίδναντο, καὶ ἑξῆς. Ὅρα δὲ ὡς, εἰ καὶ ψάμμος ἐν δυσὶ μμ̄ προ-
φέρεται, ἀλλ' ἡ ψάμαθος, ὥς περ καὶ ἡ ἄμαθος ἓν αὐτὸ ἔχει. (Vers. 487.) Τοῦ δὲ σκίδναντο
πρωτότυπον τὸ σκεδῶ σκίδνημι, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ φανεῖται, ὡς καὶ τοῦ πίλνατο τὸ πελῶ πίλνημι. τὸ δὲ
σκεδῶ εὕρηται καὶ δίχα τοῦ σ̄ καὶ ἀπ' αὐτοῦ γίνεται τὸ κίδνασθαι καὶ τὸ ἀκιδνότερον. τοῦ δὲ κεδῶ οὐ
μόνον τὸ κεδάζω παράγωγον, ὡς τοῦ σκεδῶ τὸ σκεδάζω καὶ τοῦ ἰσῶ τὸ ἰσάζω, ἀλλὰ καὶ τὸ κεδαίω πρὸς
ὁμοιότητα τοῦ ἰσῶ ἰσαίω παρὰ Ἀράτῳ καὶ τῶν ὁμοίων. Τὸ δὲ τάνυσαν πρὸς τὸ μακρὰ εἴρηται· ἄλλως
δὲ ἦν εἰπεῖν ἔθεντο. (Vers. 488.) Ὅτι τῷ ἐνεργεῖ καὶ ἐντρεχεῖ οὐ φορητὸν ἡ τοῦ καλοῦ ἀργία. οὐ γὰρ
ἀνέχεται ἀπρακτεῖν, ἀλλ' οἱονεὶ φθίνειν δοκεῖ, ἐπειδὰν, κατὰ τὸν ποιητὴν εἰπεῖν, μάθοι *μὲν ἔμμεναι
ἐσθλὸς, ἀεργὸς δὲ κάθηται. καὶ Ἀχιλλεὺς οὖν ἐν τῷ μηνίειν, ἐπεὶ οὔτε εἰς ἀγορὰν πωλέσκετο κυδιάνει-
ραν, οὔτε ποτ' ἐς πόλεμον, τουτέστιν ἐπεὶ οὔτε λόγοις οὔτε ἔργοις ἐνέπρεπε, φθινύθεσκε φίλον κῆρ·
ἐπόθει δὲ ἀϋτήν τε πόλεμόν τε. (Vers. 490.) Ὅρα δὲ ὅτι τὸν μὲν πόλεμον δίχα ἐπιθέτου ἐξήνεγκε·
τὴν δὲ ἀγορὰν ἐσέμνυνεν, εἰπὼν αὐτὴν κυδιάνειραν, προτιθεὶς τὸν λόγον τῆς ἐν μάχαις εὐδοκιμήσεως.
(Vers. 492.) Ἀϋτὴ δὲ ἡ βοὴ παρὰ τὸ αὔω τὸ φωνῶ. λαμβάνονται δὲ καὶ ἄμφω ποτὲ ἐπὶ πολέμου.
ἀϋτὴ γὰρ καὶ βοὴ πολλαχοῦ ἡ μάχη ἐκ τοῦ παρακολουθοῦντος· παρακολουθεῖ γὰρ ἡ μεγάλη βοὴ τῇ
μάχῃ. διὸ καὶ φύλοπις λέγεται ἐκ τῆς τῶν φύλων ὀπὸς, καὶ ἐνυὼ δὲ ἀπὸ τοῦ ἐναΰω τὸ φωνῶ. Τὸ δὲ
πωλέσκετο πολλαχοῦ φανεῖται ὅτι ἐκ τοῦ πέλω πόλος πωλῶ ἤγουν ἀναστρέφομαι γίνεται κατὰ τὸ τρέπω
τρόπος τρωπῶ καὶ τὰ ὅμοια. μέλλων γὰρ τοῦ πωλῶ πωλέσω, ἐξ οὗ τὸ πωλέ*σκω, ὡς ἀρῶ ἀρέσω ἀρέσκω.
(Vers. 493.) Ὅτι αἱ διὰ τοῦ οιο̄ γενικαὶ κατὰ μὲν τοὺς ἄλλους Θετταλικαὶ, ὡς προείρηται, εἰσὶν, ἐν
δὲ τοῖς Ἀπίωνος καὶ Ἡροδώρου Βοιωτῶν φέρονται γλώττης, τοῖο, οἷο, καλοῖο. Ὅτι ἐν τῷ, δωδεκάτη
ἐγένετο ἠώς, ἠὼ τὸ νυχθήμερον λέγει. ποσαχῶς δὲ λέγεται ἠὼς, ἐν Ὀδυσσείᾳ εἴρηται. (Vers. 494.) Ὅτι
τὸ ἴσαν πληθυντικὸν τρίτον ῥῆμα ὧδε μὲν ἀντὶ τοῦ ἐπορεύθησαν, ἀλλαχοῦ δὲ ἀντὶ τοῦ ἔγνωσαν,
οἷον· τὰ δ' οὐκ ἴσαν ὡς ἐτέτυκτο. τὸ δ' ἐνταῦθα, πρὸς Ὄλυμπον ἴσαν θεοί. (Vers. 496.) Ὅτι τὸ μὲν
ἀπὸ βάθους ἀνελθεῖν ἀναδῦναι λέγεται· Θέτις οὖν ἀνεδύσατο κῦμα θαλάσσης. τὸ δὲ ἐκεῖθεν ἀνωτέρω
ἀναβῆναι φαμὲν, *ὥστε καὶ τὸ ἐξ οὐρανοῦ μὲν ἕως τῆς θαλαττίας ἐπιφανείας καταβῆναι ἐστὶ, τὸ δὲ 141

ἐκεῖθεν καταδῦναι. Ὅτι οὐ μόνον τὸν πρὸς ἑσπέραν καιρὸν οἶδεν ὁ ποιητὴς λιταῖς πρέποντα, ὡς ἐν τῇ ί ῥαψῳδίᾳ εὕρηται καὶ ἐν τῇ τοῦ Πριάμου ἱκετείᾳ, καὶ ὅτε δὲ Ὀδυσσεὺς τὴν Ἀρήτην ἱκετεύει, ὁπηνίκα αἱ ψυχαὶ πρὸς ἔλεον ἀνίενται, ἀλλὰ καὶ τὸν ὄρθρον ἐπιτήδειον οἶδε τοῖς γουναζομένοις εἰς ἔντευξιν διὰ τὸ νηφάλιον τοῦ καιροῦ. Θέτις γοῦν ὄρθρου τῷ Διὶ ἐντυγχάνει. φησὶ γὰρ ὁ ποιητής· ἠερίη δ᾽ ἀνέβη μέγαν οὐρανὸν Οὔλυμπόν τε. τοῦτο δὲ τρόπος ὑστερολογίας ἐστί. πρῶτον γὰρ ὑπεραναβῆναι δεῖ τὰς τοῦ Ὀλύμπου κορυφὰς, εἶτα τὸν ὑπὲρ τὰ νέφη τόπον καταλαβεῖν, οὐρανὸν καὶ αὐτὸν λεγόμενον ὁμωνύμως τῷ στερεμνίῳ. Τὸ δὲ ἠερίη ἐὰν ἀντὶ τοῦ ὀρθρινὴ, ὡς εἴρηται, λαμβάνηται, πλεονασμὸν ἔχει τοῦ ε. ἦρ *γὰρ ὁ ὄρθρος καὶ κλίνεται ἦρος ἦρι, οἷον, ἦρι μάλα Ἑλλήσποντον πλεούσας· ὅθεν καὶ ἠὼς ἠριγένεια, ὡς ἀλλαχοῦ εἴρηται. ἠρίη γοῦν ἡ ὀρθρινὴ, καὶ πλεονασμῷ ἠερίη, οἷον καὶ τὸ, ἠερίη γέ τοι παρέζετο καὶ λάβε γούνων. τινὲς δὲ ἠερίαν τὴν ἀερίαν νοοῦσιν· οὐ γὰρ ἔστιν εἰς οὐρανὸν κάτωθεν ἀνελθεῖν, εἰ μὴ διὰ μέσου ἠέρος ἤτοι ἀέρος. *(Vers. 498.) Ὅτι εὐρύοπα τὸν Δία λέγει ἢ ὡς μεγαλόφθαλμον διὰ τὸ προνοητικὸν ἢ ὅτι εὐρὺ βλέπομεν διὰ τοῦ ἀέρος, ὅς ἐστι Ζεὺς, ἢ ὅτι εὐρεῖαν ἔχει ὄπα. βροντητικὸς γὰρ ὁ αὐτὸς Ζεὺς καὶ ἐριβρεμέτης καὶ ἐρισμάραγος. λέγεται δὲ καὶ διηχὴς ὑπὸ τῶν φυσικῶν. καὶ Δία μὲν οὕτως εὐρύοπα λέγει ὁ ποιητής. Ἥρα δὲ βοῶπις, ὡς μὲν ἀὴρ, καὶ αὐτὴ ἔοικε τῇ βοῇ παρονομάζεσθαι διὰ τοὺς ἀερίους ἤχους· μυθικῶς δὲ ἡ λέξις ἔπαινός ἐστιν αὐτῆς ὡς γυναι*κὸς διὰ τὸ κατὰ βοῦν μεγαλόφθαλμον· ἐξ οὗ καὶ κύριον ὄνομα Εὐρώπη τέθειται. ὅρα δὲ ὡς νῦν μὲν ἀνάλογως κατὰ πτῶσιν αἰτιατικὴν ἔφη εὐρύοπα Δία· ὅτε δὲ εἴπῃ, εὐρύοπα Ζεὺς, καινοσχημάτιστος ἐκείνη εὐθεῖα, ὡς προδεδήλωται, κατὰ αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν ἐκπεφωνημένη. (Vers. 499.) 107
Ὅτι λαβὼν ὁ μῦθος ἐκ τῆς ἀληθείας τὸ τὸν Δία ἤτοι τὸν αἰθέρα ὑψηλότατον καὶ ὑπέρτατον εἶναι καθίζει ἐν τῇ ῥαψῳδίᾳ ταύτῃ τὸν μυθευόμενον Δία ἐν ἀκροτάτῃ κορυφῇ πολυδειράδος Ὀλύμπου. Ἰστέον δὲ ὅτι, ὥς περ κορυφὴ ὄρους μεταφορικῶς ἀπὸ τῆς τῶν ζῴων κορυφῆς, οὕτω καὶ δειρὴ ἡ ἐξοχὴ ἡ λήγουσα εἰς στενὸν ἀπὸ τῆς τῶν ζῴων δειρῆς. ὅθεν καὶ πολυδειρὰς Ὄλυμπος τὸ ὄρος δηλαδὴ, τὸ ἔχον πολλὰς ἐξοχάς. ὅτι δὲ καὶ πόδες ὄρους καὶ κνημοὶ καὶ ῥάχεις καὶ ἕτερα τοιαῦτα ἐκ τῶν ζωικῶν, ἀλλαχοῦ φανήσεται. ἡ δὲ κλίσις τοῦ πολυδειράδος ὡς Ἀρκάδος. προσφυῶς δὲ παράκειται *κορυφὴ καὶ πολυδειρὰς διὰ τὸ καὶ ἐν ζῴοις συμπεφυκέναι τὰ τοιαῦτα. (Vers. 500.) Ὅτι λαβεῖν γούνων τὸ ἅψασθαι λέγει ἢ ἔχεσθαι. διὸ καὶ παρακατιὼν φησί· Θέτις δ᾽ ὡς ἥψατο γούνων, ὣς εἴχετο ἐμπεφυυῖα. (Vers. 501.) Ὅτι σκαιᾷ μὲν χειρὶ, ὅ ἐστι λαιᾷ, τῶν γονάτων ἥψατο τοῦ Διὸς ἡ Θέτις, δεξιτερῇ δὲ ὑπ᾽ ἀνθερεῶνος ἑλοῦσα ἐλίσσετο. ἔστι δὲ ἀνθερεὼν ὁ τόπος, φασὶ, περὶ ὃν ἀνθεῖ τὸ γένειον. λέγεται δέ ποτε καὶ ἐπὶ γυναικὸς καταχρηστικῶς. τί δὲ οἰωνίζεται διὰ τούτων ἡ Θέτις, προγέγραπται ἐν τοῖς περὶ τοῦ γουνάζεσθαι. ἐκ δὲ τοῦ ἀνθηροῦ παρῆκται ὁ ἀνθερεὼν συστολῇ τοῦ η εἰς ε καὶ πλεονασμῷ ἑτέρου ε. ὁ δὲ
142 τύπος ὡς τὸ ἀκαν*θεὼν, χαραδρεὼν, αὐγουστεὼν καὶ τὰ τοιαῦτα. ζητητέον δὲ μάλιστα ἐν τῇ ε ῥαψῳδίᾳ καθ᾽ Ὅμηρον ὁ ἀνθερεὼν, πρὸ δὲ αὐτοῦ ἐν τῇ δ᾽. τὸ δὲ, ὑπ᾽ ἀνθερεῶνος ἑλοῦσα, ἢ ἀντὶ τοῦ κάτωθεν τοῦ ἀνθερεῶνως ἑλοῦσα ἢ ἀντὶ τοῦ ὑφελοῦσα καὶ ὑφαψαμένη τοῦ ἀνθερεῶνος. γίνεται δὲ ἡ τοιαύτη σκαιὰ χεὶρ καὶ ὁ ἀπ᾽ αὐτῆς σκαιὸς καὶ ἐπαρίστερος ἄνθρωπος, ποτὲ δὲ καὶ ἀνόητος, ἀπὸ τοῦ σκάζειν, φασὶν, ὅ ἐστι χωλεύειν, ὅθεν καὶ ὁ σκαμβός· ἵνα ᾖ σκαιὰ χεὶρ ἡ σκάζουσα περὶ τὸ ἐνεργεῖν, ὡς ἀνυστικωτέρας οὔσης τῆς δεξιᾶς. ὡς δὲ καὶ τὰ δυτικὰ σκαιὰ λέγονται καὶ ὅτι καὶ Σκαιὸς κύριον ὄνομα, ἐξ ὧν καὶ Σκαιαὶ πύλαι Τρωικαὶ, φανεῖται ἐν τοῖς ἑξῆς. (Vers. 504.) Ὅτι λαβοῦσα ἡ Θέτις ἀρχὰς ἐπιχειρημάτων ἐκ τοῦ υἱοῦ ἀναμιμνήσκει τὸν Δία, ὡς ὠφέλησέ ποτε αὐτὸν ἔπει καὶ ἔργῳ, καθὰ προεγράφη. καὶ οὕτως *ὀφειλέτην ἐκεῖνον δείξασα εἰς χάριν ἀνταπαιτεῖ τὸ, τίμησόν μοι τὸν υἱὸν, ὃς ὠκυμορώτατός ἐστι τῶν ἄλλων. οὐ λέγει δὲ καὶ πῶς τὸν Δία ὠφέλησε, διότι τε οὐ χρὴ φανερῶς ἐξονειδίζειν τὸν εἰδότα καὶ ὅτι οὐδὲ θέλει ὁ ποιητὴς ἀκαίρως διττολογεῖν. φθάσας γὰρ ἤδη προϊστόρησε μελετᾶσθαι δεσμοὺς Διός ποτε, οἷς ἡ Θέτις ἐβοήθησεν. ὁ δὲ Ζεὺς τὴν μὲν χάριν μὴ ἀποδοῦναι οὐκ ἔχει, κατανεῦσαι δὲ ἐπὶ βλάβῃ τῶν Ἑλλήνων δυσχερῶς ἔχει. νικᾷ μέντοι ἡ τῆς εὐεργεσίας ἀνταπόδοσις. ἀγεννὲς γὰρ τὸ μὴ ἀντιτίνειν τοῖς εὐεργέταις χάριτας. εἰ δὲ ἡ Ἥρα μὴ θέλει, ἀλλ᾽ οὐδὲν αὐτῆς μέλον ἐστὶ τῷ Διὶ, διδάσκοντος τοῦ ποιητοῦ ὅτι καὶ τῶν οἰκειοτάτων ἐν πολλοῖς προτιμητέον τὸν εὐεργέτην. καὶ ἄλλως δὲ ἡ Ἥρα, εἰ μὴ Θέτις ἐξεβοήθησέ ποτε, κατήγαγεν ἂν τὸν Δία τῆς ἀρχῆς. βέλτιον οὖν τῇ Θέτιδι, ὡς

καὶ προγέγραπται, ὑπακοῦσαι κατὰ τῶν Ἀχαιῶν, ὡς εὐεργέτιδι, καὶ μὴ πεισθῆναι τῇ Ἥρᾳ *ὑπὲρ 20
αὐτῶν τῇ ἐπιβούλῳ. εἰ δὲ καὶ ἠράσθη ποτὲ τῆς Θέτιδος ὁ Ζεὺς, ὡς μῦθος φέρεται, ἔχοι ἂν καὶ
τοῦτο συλλαβέσθαι τι αὐτῇ πρὸς πειθὼ τοῦ Διός. (Vers. 505.) Τὸ δὲ, ὠκυμορώτατος ἄλλων, ψευδῶς
εἴρηται διὰ λύπην· πολλοὶ γὰρ πρὸ Ἀχιλλέως ὠκύμοροι. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, εἴ ποτε δή σε ὄνησα, ἢ
ἔπει ἢ ἔργῳ, τόδε μοι κρήηνον ἐέλδωρ· τίμησόν μοι υἱὸν ὃς ὠκυμορώτατος ἄλλων ἔπλετο, ἤγουν πέλει,
ἁρμόσει ποτὲ προσώπῳ παρακλητεύοντι εὐηργετημένον τινά. τὸ δὲ, σὲ ὄνησα, ὤνησας κραδίην Διὸς
πρὸ τούτων ἔφη ὁ Ἀχιλλεύς. Ὅτι τὸ ἀκάματος καὶ ἀθάνατος ἀεὶ παρὰ τῷ ποιητῇ ἐκτείνει τὴν ἄρχου-
σαν, ἤγουν τὸ ἐν ἀρχῇ στερητι*κὸν ἐπίῤῥημα, ὡς ἂν γινόμενα εἰς δάκτυλον τὸ εὔμετρον συνεργάζων- 27
ται. *(Vers. 509.) Ὅτι ἐν τῷ, τόφρα ἐπὶ Τρώεσσι τίθει κράτος, ὄφρ' ἂν Ἀχαιοὶ υἱὸν ἐμὸν τίσωσιν, 41
ὀφέλλωσί τέ ἑ τιμῇ· προεκτίθεται οἷον ὁ ποιητὴς τὰ ὕστερα, μονονουχὶ λέγων πρὸς τὸν φιλέλληνα
08 ἀκροατὴν, ὅτι οὐ διὰ τέλους κρατήσουσιν οἱ Τρῶες, ἀλλ' ἕως ὁ Ἀχιλλεὺς ὑπὸ Ἀχαιῶν τιμηθῇ. τοῦτο
δὲ ταχὺ γενήσεται. (Vers. 510.) Ὅρα δὲ τὸ, ὀφέλλωσιν αὐτὸν τῇ τιμῇ· αὔξησις γάρ τις ἀνθρώπῳ
καὶ ἡ τιμή. τινὲς δὲ γράφουσιν, ὀφέλλωσίν τέ ἑ τιμὴν, ἵνα συνήθως Ὁμήρῳ νοῇ τις οὕτω τριχῶς·
αὐξήσωσιν αὐτὸν κατὰ τὴν τι*μήν· ἢ αὐξήσουσιν αὐτὸν ἤγουν τὴν εἰς αὐτὸν τιμήν· ἢ αὐξήσου- 143
σιν αὐτοῦ τὴν τιμήν. (Vers. 513.) Ὅτι ἐμπεφυκέναι καὶ ἐμφῦναι τὸ ἐγκρατῶς καὶ δυσαποσπάστως δρά-
ξασθαι. οὕτω καὶ πολύπους ἐμφύεσθαι τῇ πέτρᾳ λέγεται καὶ Θέτις τοῖς γόνασι τοῦ Διὸς ἐμπεφυυῖα εἶναι.
καὶ χερσὶ δέ τις ἐμπέφυκεν, ὅταν χειρὸς χειρὶ δράξηται· καὶ τοῖς χείλεσι δὲ ὀδὰξ ἐμφύεται, ὅταν τοῖς
ὀδοῦσιν ἐνδάκῃ τὸ χεῖλος, ὀδὰξ κατεσθίει. ἰστέον δὲ ὅτι μέσος παρακείμενος ἐστὶ τὸ ἐμπεφυυῖα κατὰ
κανόνα, ὃν ἐκτίθεται καὶ Ἡρωδιανὸς, λέγων, καθαρεύοντι τῷ ἐνεστῶτι συγκαθαρεύειν καὶ τὸν μέσον
παρακείμενον, οἷον φύω πέφυα, ἀκούω ἀκήκοα. ἐτυμολογία δὲ τοῦ ἐμφῦναι ὁμοία τῷ συμφῦναι. δοκεῖ
γὰρ ἐμφῦναι εἶναι τὸ εἰς ἓν φῦναι καὶ μίαν οἷον φυὴν τόδε τι γενέσθαι μεθ' ἑτέρου τινὸς ἐν τῷ στεῤῥῶς
δράξασθαι, ὡς μηδὲ δοκεῖν ἅπτεσθαι, ἀλλὰ προσπεφυκέναι ἤ*γουν κατὰ φύσιν ἡνῶσθαι ἢ φύσει ἐνεῖ- 10
ναι, κατὰ τὸ, τρίχες κρανίῳ ἐμπεφύασιν. (Vers. 514.) Ὅτι ὁ ζητῶν ἀπό τινος ἢ κατάνευσιν ἀληθῆ
ἢ ἀνάνευσιν καλῶς ἂν εἴπῃ τὸ, νημερτὲς δή μοι ὑπόσχεο καὶ κατάνευσον ἢ ἀπόειπε. ἔστι δὲ νημερτὲς
τὸ μὴ ἡμαρτημένον διὰ τὸ ψεύδεσθαι ἀλλὰ ἀληθές. (Vers. 517.) Ὅτι ὀχθῆσαι τὸ δεινοπαθῆσαι ἢ
πονῆσαι· ὅθεν καὶ Ἡσίοδος εὐοχθεῖν λέγει τὸ ἐπὶ καλοῖς κοπιᾶν· ἢ καὶ ἄλλως, ὀχθῆσαι τὸ εἰς ὕψος
ἐπᾶραι τὸν θυμόν· ὃ δή φησι Σοφοκλῆς ἐν τῷ, ὑψοῦ δ' αἴρει θυμὸν Οἰδίπους ἐν λύπαις. ὄχθος γὰρ
τοπικὴ ἐπανάστασις. τὸ γοῦν, μέγ' ὀχθήσας, ἀντὶ τοῦ ὑπερλυπηθείς· καὶ τὸ, ὤχθησαν θεοὶ, ἀντὶ
τοῦ, ἐδεινοπάθησαν, ἠχθέσθησαν, ἢ ὕψωσαν τὸν θυμὸν ἢ τὸν φόβον. ἐκ δὲ τοῦ Ὁμηρικοῦ ὀχθεῖν
καὶ τὸ παρὰ τοῖς ὕστερον προσοχθίζειν παρῆκται καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ προσόχθισμα. (Vers. 518.) Ὅτι
ἐν τῷ, ἢ δὴ λοίγια ἔργα ἔσεται, ὅτε με ἐχθοδοπῆσαι ἐφήσεις τῇ Ἥρᾳ, λοίγια μὲν λέγει τὰ ὀλέ-
*θρια, ἐχθοδοπῆσαι δὲ τὸ ἐχθρανθῆναι. τὸ δὲ ἐφήσεις ἀντὶ τοῦ ἀναπείσεις ἐκ τοῦ ἐφίημι τὸ ἐντέλ- 20
λομαι. γίνεται δὲ τὸ μὲν λοίγια ἐκ τοῦ λοιγὸς ὁ ὄλεθρος· αὐτὸ δὲ ἀπὸ τοῦ ὀλίγον κατὰ μετάθεσιν τοῦ
ο̃, ὥς φασιν οἱ παλαιοί. ὀλιγοῖ γὰρ τὰ ζῷα, οἷς ἐμπέσῃ ὁ λοιγός. προεγράφησαν δὲ καὶ ἕτεραι ὅμοιαι
μεταθέσεις ἐν τοῖς περὶ Ἥρας λόγοις. τὸ δ' ἐχθοδοπῆσαι ἢ ἀπὸ τοῦ ἔχθω τὸ μισῶ γίνεται, καὶ τοῦ
ὄπτω τὸ βλέπω πλεονασμῷ τοῦ δ̃, ὡς καὶ προεγράφη, ἢ ἐκ τοῦ ἔχθος καὶ ὂψ ὀπὸς ἡ φωνὴ, ἵνα ᾖ
ἐχθοδοπὸς καὶ ὁ τὰ πρὸς ἔχθος φωνῶν. οὐκ ἄδηλον δὲ ὅτι τὸ, ἢ δὴ λοίγια, τινὲς μὲν ἤδη ἔγραψαν
παροξυτόνως, ὡς καὶ προεδηλώθη· τινὲς δὲ τὸ μὲν ἢ ἀντὶ τοῦ ὄντως φασὶ, τὸ δὲ δὴ ἄνευ τόνου προ-
φέρουσιν, ὁμοίως τῷ ἐπιδητούτοις. (Vers. 519.) Ὅτι τὸ, ὅτ' ἄν με ἐρέθῃσιν ὀνειδίοις ἐπέεσσιν, ἀρχή
ἐστιν ἤγουν πρωτότυπον τοῦ ἐρεθίζω, ὡς τὸ, ἀλλ' ἴθι, μή μ' ἐρέθιζε. *(Vers. 522. sq.) Ὅτι ἀγαθῆς 144
εὐλαβοῦς ὑποσχέσεως τὸ, ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν αὖτις ἀπόστιχε, μή σε νοήσῃ ὁ δεῖνα· ἐμοὶ δέ κε ταῦτα μελή-
σεται, ὄφρα τελέσσω. Ἀττικὸν δὲ τὸ μελήσεται, καθὰ εὐθὺς καὶ τὸ κεφαλῇ κατανεύσομαι. τὰ δὲ κοινὰ
τούτων ἐστὶ μελήσει καὶ κατανεύσω. (Vers. 524.) Ὅτι τὸ, εἰ δ', ἄγε, τῇ κεφαλῇ κατανεύσομαι, ὅμοιόν
ἐστι τῷ, εἰ δ', ἄγε, μὴν πείρησαι, περὶ οὗ προείρηται. τὸ δὲ κατανεῦσαι τῇ κεφαλῇ τὸν Δία μέγιστον
09 ἦν τέκμωρ ἤτοι τέλος πράξεων. διὸ καὶ φησὶν ἐκεῖνος ὅτι, οὐ γὰρ ἐμὸν παλινάγρετον οὐδ' ἀπατη-
λὸν οὐδ' ἀτελεύτητον, ὅ τί κεν κεφαλῇ κατανεύσω. ὁ δὲ λόγος οἰκεῖος ἐνδόξῳ προσώπῳ μεγάλῳ ὑπο-

σχομένῳ. εὐτελεῖ δέ τινι οὐ προσήκει ὁ λόγος ἅπας. τριῶν γὰρ ὄντων, δι᾽ ἅ τις οὐ ποιεῖ τὸ *ὑπεσχημένον, ἀπάτης, μεταμελείας, ἀδυναμίας, ἀπατηλὸς μὲν οὐκ ἐξ ἀνάγκης ἔσται τοῖς εὐτελέσιν ὁ λόγος τῆς ὑποσχέσεως, ἀλλ᾽ οὐδὲ παλινάγρετος, ὅ ἐστιν ἐκ μεταμέλου ἀνάπαλιν ἀγειρόμενος· ἀτελεύτητος δὲ κατ᾽ ἀνάγκην τινὰ ἔσται ἤγουν ἀτελὴς, ἐὰν μέγα ᾖ τὸ ὑπεσχημένον καὶ μὴ τελευτηθῆναι δυνάμενον. τῷ δὲ δυνατωτάτῳ εἰκὸς ταῦτα πάντα προσεῖναι. δηλοῖ δὲ ὁ λόγος, δεῖν εἶναι τοὺς εὖ γεγονότας, ἐμμένειν ταῖς ὑποσχέσεσιν, ἐφ᾽ αἷς κατανεύσουσι. τίμιον γὰρ ἡ κεφαλὴ, καὶ οὔτε τὴν αὐτῆς δεῖ κατάνευσιν ἀπρακτεῖν οὔτε τοὺς λόγους ψεύδεσθαι, ἐφ᾽ οἷς τῷ βασιλικῷ λογισμῷ ἡ γλῶσσα καθυπουργεῖ. παρασημειοῦνται δὲ οἱ παλαιοὶ ἐνταῦθα, ὅτι καὶ διὰ τῆς κατανεύσεως ταύτης τῆς οὕτω τιμίας φαίνεται δοξάζων ὁ ποιητὴς ἐν τῇ κεφαλῇ τὸ λογιστικὸν ἱδρύσθαι, ὥς περ τὸ θυμικὸν περὶ τὴν καρδίαν, ὁπηνίκα εἴπῃ ὅτι, κραδίη δέ οἱ ἔνδον ὑλάκτει· καὶ, οἰδάνε*ται δὲ κραδίη χόλῳ. τὸ δὲ ἐπιθυμητικὸν περὶ τὸ ἧπαρ, ἐν οἷς δι᾽ ἐπιθυμίαν πταίσαντι τῷ Τιτυῷ γῦπες τὸ ἧπαρ κείρουσιν. ἡ δὲ ἀλληγορία τὴν τοῦ Διὸς κατάνευσιν, ὡς καὶ ἐν τῇ β´ ῥαψῳδίᾳ εἰρήσεται, σημείων τινῶν οὐρανίων ἔκφανσιν βούλεται εἶναι, οἷον δι᾽ ἀστέρων κινήσεως ἢ ἀστραπῶν ἢ βροντῶν ἢ καὶ οἰωνῶν, δι᾽ ὧν ὁ ἀνωτάτω καὶ κορυφαῖος Ζεὺς δοκεῖ τοῖς κάτω τὰ μέλλοντα ὑπισχνεῖσθαι καὶ κατανεύειν οἷον ἐπὶ τῇ ἐκβάσει αὐτῶν. (Vers. 526.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, οὐ γὰρ ἐμὸν παλινάγρετον οὐδ᾽ ἀπατηλὸν οὐδ᾽ ἀτελεύτητον. καὶ οὕτω φασὶν οἱ παλαιοὶ, ὅτι διὰ μὲν τοῦ, οὐ παλινάγρετον, δηλοῖ ὡς βέβαιός ἐστι· διὰ δὲ τοῦ, οὐδ᾽ ἀπατηλὸν, ἐμφαίνει ὅτι καὶ φιλαλήθης ἐστί· διὰ δὲ τοῦ, οὐδ᾽ ἀτελεύτητον, ὅτι καὶ τελεσιουργός ἐστιν. ἐν δὲ τῷ, οὐ γὰρ ἐμὸν, λείπει τὸ ἔπος ἤ τι τοιοῦτον, ὡς καὶ ἐν τῷ, κερτομίοις Δία Κρονίωνα προσεῖπε, λείπει τὸ ἔπεσιν. (Vers. 527.) Ὅρα δὲ ὅτι, ὥς περ ἀνωτέρω τὸ μελήσει *μελήσεται εἶπεν, οὕτω καὶ τὸ κατανεύσω καὶ παθητικῶς ἔφη κατανεύσομαι. τῷ δὲ κατανεύσω ἀκόλουθον μετ᾽ ὀλίγα τεθὲν καὶ τὸ νεῦσεν, οὐ μὴν νεύσατο. (Vers. 528.) Ὅτι πάντα ὑποτυπούμενος ἄριστα ὁ ποιητὴς παραφαίνει καὶ οἷαι ἂν ὦσιν αἱ καλαὶ ὀφρύες, λέγων· κυανέῃσιν ἐπ᾽ ὀφρύσι νεῦσε Κρονίων, ὁ μυθικὸς δηλαδὴ Ζεὺς, ὡς τοιούτων οὐσῶν τῶν καλῶν ὀφρύων. τῷ μέντοι ἀλληγορουμένῳ Διὶ οὐ τοιαῦται ἂν εἶεν ὀφρύες. τὰς δὲ τῆς κεφαλῆς αὐτῷ τρίχας οὔ φησιν, οἵου χρώματος ἦσαν, ἀλλὰ ἀρκεῖται μόνον εἰπὼν αὐτὰς θείας τρίχας ἐν τῷ, ἀμβρόσιαι δ᾽ ἄρα χαῖται ἐπεῤῥώσαντο ἄνακτος. σημείωσαι δὲ ὅτι ἐκ τῶν Ὁμηρικῶν κυανέων ὀφρύων ἐκέρδησέ τις τὸ εἰπεῖν ὀφρύων νέφωσιν τὴν σκυθρωπότητα. ἔχοι δ᾽ ἂν πάντως νεφώσιας ὀφρύων ἀλληγορικῶς καὶ ὁ ἀὴρ Ζεὺς, ὅτε νεφούμενος αἴσιόν τι δηλοῖ, λόγῳ διοσημίας. Ὅρα δὲ ὅτι τὸ Κρονίων ἐνταῦθα ἐξέτεινε τὴν πα*ραλήγουσαν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ· ὡσεπιπολὺ μέντοι συστέλλεται. Ἰστέον δὲ ὡς, εἰ καὶ πολυλογοῦνται αἱ σωματικαὶ ὀφρύες ἐτυμολογικῶς, ἀλλὰ νῦν ἀρκεῖ φάναι ὡς παρὰ τὸ ὄπτω γίνεται καὶ τὸ ῥύω τὸ φυλάσσω τροπῇ συνήθει ἐν πολλοῖς τοῦ π̄ εἰς φ̄. φυλάσσουσι γὰρ τὴν ὄψιν ἔκ τε ἄλλων καὶ τοῦ μὴ κακουργεῖσθαι ὑπὸ ἱδρώτων. (Vers. 529.) Χαίτη δὲ οὐ μόνον ἐπὶ ἀνθρώπου κυριολεκτεῖται, ὡς καὶ ὧδε φαίνεται καὶ ἐν τῷ, κυανοχαίτης Ποσειδῶν· ἀλλὰ καὶ ἐπὶ λέοντος λέγεται· ὅθεν καὶ χαιτήεις ἐκεῖνος, καὶ ἄρκτος δὲ χαιτήεσσα· καὶ ἐπὶ ἵππου· ἐπ᾽ αὐτοῦ δὲ καὶ ἡ θρὶξ λέγεται, ὡς δηλοῖ

145 τὸ, ἵπποι καλλίτριχες, οἱ καὶ λασιαύ*χενες διὰ τὴν τοιαύτην τρίχωσιν. γίνεται δὲ χαίτη παρὰ τὸ χῶ καὶ τὸ ἀΐττω· χεῖται γὰρ ἀΐσσουσα ὧδε καὶ ἐκεῖ, καὶ μάλιστα τοῖς δρομιχαίταις κατὰ τὸ, ἀμφὶ δὲ χαῖται ὤμοις ἀΐσσονται, ὥστε ἀπὸ ἐλλόγου συναιρέσεως ἡ χαίτη ἔχει τὴν δίφθογγον. Ἐν δὲ τῷ, κυανέαις ἐπ᾽ ὀφρύσιν, ἡ ὅλη νοεῖται κεφαλὴ ἀπὸ μέρους συνεκδοχικῶς καὶ κατὰ σύλληψιν, ὡς οἱ τεχνικοί φασι, διὰ τὸ συνεκδέχεσθαι καὶ συλλαμβάνεσθαι ἤγουν συνεννοεῖσθαι ταῖς ὀφρύσι τὴν ὅλην κεφαλήν· ὅ πέρ ἐστιν ἴδιον συνεκδοχῆς ἤτοι συλλήψεως, ως πολλαχοῦ φανήσεται. διὸ καὶ φησίν· ἀμβρόσιαι χαῖται ἐπεῤῥώσαντο· οὐ γὰρ ἂν μόνων κινηθεισῶν τῶν ὀφρύων αἱ χαῖται συνεκινήθησαν. ὅτι δὲ ὀφρύες λέγονται τροπικῶς καὶ ποιαί τινες ἐξοχαὶ ὀρειναὶ, ἡ Βοιωτία καλῶς δηλώσει. τὴν δὲ ἀνωτέρω ῥηθεῖσαν συγγέ*νειαν τοῦ φ̄ πρὸς τὸ π̄ δηλοῖ καὶ τὸ Φύγελλα, ἰδιωτισθὲν εὐφημότερον ἐκ τοῦ Πύγελλα. φέρεται δὲ ἐνταῦθα ἱστορία, ὅτι Εὐφράνωρ Ἀθήνῃσι γράφων τοὺς δώδεκα θεοὺς, καὶ ἀπορῶν πρὸς οἷον ἀρχέτυπον γράψει τὸν Δία, παρήει ἐν διδασκάλου, καὶ ἀκούσας τῶν ἐπῶν τούτων, ἀμβρόσιαι δ᾽ ἄρα χαῖται καὶ τὰ ἑξῆς, ἔφη ὡς ἤδη ἔχει τὸ ἀρχέτυπον καὶ ἀπιὼν ἔγραψεν. οἱ δέ φασιν ὅτι ἀπὸ τούτων τῶν δύο στίχων ὁρμηθεὶς Φειδίας ὁ ἀγαλματοποιὸς ἐποίησε τὸν ἐν Ὀλυμπίᾳ Δία, οὕτω καμπτόμενον.

καὶ ὁ γεωγράφος δέ φησιν ὅτι πρὸς Ὁμηρικὸν παράδειγμα τὸ, ἐπ᾽ ὀφρύσι νεῦσεν, ὁ Φειδίας ἐποίησε τὸν ἐν Ὀλυμπίᾳ Δία ἐλεφάντινον. οὕτω δέ, φησι, μέγας ἦν, ὡς ἅπτεσθαι σχεδὸν τῆς κορυφῆς τῆς ὀροφῆς. διὸ καὶ κοσμίως εἴρηταί, φησι, τὸ, Ὅμηρος ὁ τὰς τῶν θεῶν εἰκόνας ἢ μόνος ἰδὼν ἢ μόνος δείξας. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ ἐπεῤῥώσαντο μετηνέχθη ἀπὸ ἀνδρῶν ἐῤῥωμένως εἴς τι ἔρ*γον κινουμένων. ῥώονται δὲ καὶ ἵπποι, ὅτε εἰς δρόμον συντείνονται. συντόνου δὲ κινήσεως εἶναι δοκεῖ τὸ, χαίτας ἐπιῤῥώσασθαι κρατὸς ἀπ᾽ ἀθανάτοιο, ἵνα πιθανῶς οὕτω πλασθείη καὶ ἡ εὐθὺς ἐφεξῆς τοῦ Ὀλύμπου κίνησις. (Vers. 530.) Ὅτι κατανεύσας ὁ Ζεὺς τῇ κεφαλῇ μέγαν ἐλέλιξεν Ὄλυμπον. ἔθος δὲ τῷ ποιητῇ τοιαῦτα τινὰ τερατολογεῖν ἐπὶ τῶν θείων κινήσεων κατὰ ἔννοιαν σωματικωτέραν. ὡς γὰρ ἐν τοῖς κάτω μέγα σῶμα κινούμενον σαλεύσοι ἄν ποτε τὸ ὑποκείμενον, οὕτω δῆθεν καὶ ἐπὶ τῶν ἀνωτάτω γενήσεται. διὸ καὶ Ἥρα ἐν τοῖς ἑξῆς σεισαμένη ἐν τῷ θρόνῳ μέγαν ἐλέλιξεν Ὄλυμπον, ὡς ἐκεῖ φανήσεται. καὶ ἄλλα δὲ ὅμοια ῥηθήσεται. καὶ εὐδοκιμεῖ καὶ ἐν τοῖς τοιούτοις ὁ ποιητὴς, ἀναλόγως τοῖς προσώποις πλάττων τὰ τῶν ἔργων ἀποτελέσματα. τὸ δὲ ἐλέλιξεν ἐπαινεῖται παρὰ τῶν παλαιῶν ὡς τῷ τάχει καὶ τῷ λείῳ καὶ ἀπροσκόπῳ τῆς ἐκφωνήσεως τῶν *συλλαβῶν δηλοῦν τὸ ταχὺ τῆς Ὀλυμπίας κινήσεως, καθὰ καὶ ἀλλαχόθι φανήσεται. πολλαχοῦ γὰρ ὁ ποιητὴς ἢ τραχύνει ἢ λεαίνει τὰς λέξεις καὶ τὴν αὐτῶν συνθήκην ἐπίτηδες, ἀναλόγως τοῖς φραζομένοις πράγμασιν. ὅτι ὥσπερ ἐν τῷ νοῶ νοήσω καὶ κράσει νώσω καὶ πλεονασμῷ τοῦ κ̄ νώσκω προτίθεται καταρχὰς τὸ γ̄ καὶ γίνεται γνώσκω καὶ κατὰ ἀναδιπλασιασμὸν γιγνώσκω, κατὰ δὲ ὅμοιον πλεονασμὸν καὶ τὸ γίνεται ποιεῖται γίγνεται καὶ ἡ σύννοια ξύγγνοια, ὃ δηλοῖ συγγνώμην, καὶ ὁ δοῦπος γδοῦπος, ὅθεν καὶ ῥῆμα γδουπῶ γδουπήσω ἐν τοῖς ἑξῆς, ἔστι δὲ καὶ ἐρίγδουπος, ὥσπερ καὶ γνόφος παρὰ τὸ νέφω· οὕτω καὶ τὸ μὴ νοεῖν ἀγνοεῖν· αὐτὸ δὲ πλεονασμῷ τοῦ ῑ καὶ ἀγνοιεῖν λέγεται πρὸς εὐχρηστίαν μέτρου, οἷον, οὐδέ μιν Ἥρη ἠγνοίησεν. (Vers. 532.) Ὅτι εἰ καὶ ἅλλομαι δασύνεται, ὃ δηλοῖ τὸ πηδῶ, ἀλλὰ τὸ ἆλτο ψιλοῦται. τάχα μὲν καὶ ὡς Αἰολικὸν, μάλιστα δὲ *κατὰ τοὺς παλαιοὺς διὰ τὴν τοῦ τ̄ ἐπιφοράν. τὸ γὰρ ᾱ λῆγον εἰς λ̄, ἐπαγομένου ἑνὸς τῶν τῆς τρίτης συζυγίας συμφώνων, ἤγουν τοῦ δ̄ ἢ θ̄ ἢ τ̄, ψιλοῦται· οἷον, ἀλδαίνω τὸ αὔξω, ἀλθαίνω τὸ θεραπεύω, Ἄλτης κύριον· οὕτως οὖν καὶ τὸ ἆλτο ἀντὶ τοῦ ἐπήδησε. καὶ τὸ ἁλὸς δὲ ψιλωθῆναι ἄν φασι κατὰ τὸν κανόνα τοῦτον, ἐὰν ἀλτὸς ἐκλίθη διὰ τοῦ τ̄· ὑποσταλέντος δὲ αὐτοῦ ἐκληρονόμησε τοῦ οἰκείου, καὶ ἐδασύνθη, καθὰ καὶ ἡ εὐθεῖα. (Vers. 533.) Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ, ἡ μὲν ἔπειτα εἰς ἅλα ἆλτο βαθεῖαν· Ζεὺς δ᾽ ἑὸν πρὸς δῶμα, ἐξ ἀναλόγου νοητέον ἔξωθεν ῥῆμα, ἵνα ᾖ, ὡς Θέτις μὲν ἥλατο εἰς θάλασσαν, Ζεὺς δὲ πρὸς τὸ ἴδιον δῶμα *ἦλθε. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τοιαῦτα παρὰ τῷ ποιητῇ, ὧν ἓν, ὡς ἀλλαχοῦ φανεῖται, καὶ τὸ, 146
σῖτον καὶ οἶνον ἔδοντες. (Vers. 534.) Ὅτι ἕδος οὐ μόνον ἔδαφος, ἀλλὰ καὶ ἡ καθέδρα, ἐκ τοῦ ἕζω. ἐνταῦθα οὖν τῷ Διὶ ἀναστάντι θεοὶ ἅμα πάντες ἕποντο ἐξ ἑδέων, περὶ ἃ ἐκάθηντο. τοιοῦτον καὶ τὸ, λιπὼν ἕδος, ἔνθα θάασσε· καὶ τὸ, οὐχ᾽ ἕδος ἐστὶ, γεραιέ. ὅτι παιδευτικὸν ἤθους τὸ εἰπεῖν ὡς, τοῦ ἄρχοντος ἐπερχομένου, οἱ περὶ αὐτὸν καθήμενοι ἀνέστησαν. ᾧ ἔοικε τὸ ἐπανέστησαν, ἐν τῇ β′ ῥαψῳδίᾳ κείμενον. τοῦτο δὲ νῦν ἄλλως φράζων φησίν· οὐδέ τις ἔτλη μεῖναι ἐπερχόμενον, καὶ πάλιν· ἀλλ᾽ ἀντίοι ἔσταν ἅπαντες. παλιλλογεῖ γὰρ καὶ νῦν, ἐγκαθίζων δι᾽ ἐπιμονῆς τῇ ψυχῇ τῶν ἀκροατῶν τὴν παίδευσιν. ἐντεῦθεν τοῖς Λάκωσι νόμος ἐπανίστασθαι τοὺς νέους τοῖς πρεσβυτέροις. ὅρα δὲ τὸ ἀρχαϊκὸν τῆς λέξεως τοῦ *ἐπανίστασθαι. πάλαι μὲν γάρ ποτε τὸ ἐπὶ τιμῇ ἀνίστασθαι ἐδήλου· ὕστερον δὲ μάχιμος ἡ λέξις τοῦ ἐπανίστασθαι καὶ τῆς ἐπαναστάσεως τῆς ἐπὶ προθέσεως τὸ κατὰ δηλούσης, ὡς καὶ ἐν τῷ, ἥκεις ἐφ᾽ ἡμᾶς, παρ᾽ Εὐριπίδῃ· καὶ ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας παρ᾽ Αἰσχύλῳ, ἤγουν κατὰ Θηβῶν· ὡς εἶναι παρὰ τοῖς ὕστερον τὸ ἐπανίστασθαι ὅμοιον τῷ κατεξανίστασθαι. σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ, οὐδέ τις ἔτλη μεῖναι ἐπερχόμενον, ἀσαφὲς ὂν, δύναται γάρ ποτε ὡς ὁμώνυμος καὶ ἀμφίβολος ἔννοια λεχθῆναι καὶ ἐπὶ ἀριστέως, ὃν οὐδεὶς δύναται τλῆναι ἐπιόντα, διεσαφήθη ἀναγκαίως διὰ τοῦ, ἀλλ᾽ ἀντίοι ἔσταν ἅπαντες. ἔστι δὲ ἄλλως καὶ αὐτὸ εἰπεῖν ποτὲ κατὰ καιρὸν ἐπὶ ἀνδρῶν ἀφόβων, οἳ κινδύνου ἐφεστῶτος οὐ φεύγουσιν· ἀλλ᾽ ἀντίοι ἵστανται. αἴτιον δὲ τῆς τῶν ῥηθεισῶν δύο ἐννοιῶν ἀσαφείας καὶ τοῦ ἐντεῦθεν ἐνδοιασμοῦ ὁ σχεδιασμὸς, καθ᾽ ὃν πνέων τὰ ἔπη Ὅμηρος ἢ καὶ, ὡς εἰπεῖν, ἀπνευστὶ γράφων καὶ *λαλῶν ἐξηρεύγετο πολλαχοῦ καὶ τοιαῦτα, ἐν οἷς διάφοροι ἄλλως καὶ ἄλλως ἔννοιαι παραφαίνονται. (Vers. 531.) Ὅτι ὃ φθάσας διστᾶν ἔφη Ὅμηρος ἐν τῷ, διαστήτην ἐρίσαντε, τοῦτο καὶ

*διατμήγειν φησὶν, ὅ ἐστι διακόπτειν, διαιρεῖν. ἐνταῦθα οὖν λέγει ὅτι Θέτις καὶ Ζεὺς ὡς βουλεύσαντε ἤγουν βουλευσάμενοι διέτμαγεν ἤτοι διεχωρίσθησαν. Ὅτι ἀλληγορικῶς μὲν ἡ θαλασσία Θέτις ἀργυρόπεζα, διότι αἱ ὡσανεὶ πέζαι τῆς θαλάσσης, τουτέστι τὰ ἔσχατα ὅσα πρὸς τῷ αἰγιαλῷ, ἀργύρεα εἰσὶν ὡς διάλευκα, μελάντερα δὲ τὰ ἐνδότερα. διὸ καὶ ὁ ποιητὴς ἐπὶ μὲν αἰγιαλοῦ φησί· θῖνα ἐφ᾿ ἁλὸς πολιῆς, ἤτοι λευκῆς· ἐπὶ δὲ τοῦ ἐσωτέρω μέλανά τε καὶ οἴνοπα πόντον λέγει· σωματικῶς δὲ κατὰ μῦθον ἀργυρόπεζα ἡ λαμπρόπους, ὁποία τίς ἐστι καὶ ἡ καλλίσφυρος καὶ ἡ παρ᾿ Εὐριπίδῃ ἁβρὸν βαίνουσα παλλεύκῳ ποδί. τινὲς δὲ πέζαν ἐνταῦθα νοοῦσι κόσμον τινὰ πρὸς τῷ τοῦ ἱματίου ὄν*τα κάτω τέρματι,*
44 *ἵνα εἴη ἀργυρόπεζα ἡ κόσμον λαμπρὸν περὶ τὰς ᾤας τοῦ ἱματίου ἔχουσα.* *(Vers. 540.) *Ὅτι καὶ* 111
ἐνταῦθα δηλοῖ σαφέστατα ὁ ποιητὴς ὡς πολλάκις τις διά τι πάθος ψυχῆς ἐρωτᾷ καὶ περὶ οὗ ἀκριβῶς οἶδεν. ἡ Ἥρα γὰρ, οὐκ ἀγνοοῦσα ὅτι συνεφράσατο βουλὴν ἡ Θέτις τῷ Διὶ, ὅμως ἐρωτᾷ· τίς δ᾿ αὖ τοι,
147 *δολομῆτα, θεῶν συμφράσσατο βουλάς; ὃ δὴ σκῶμ*μα ἐστὶ δολίου ἀνδρός. οὔκουν ἀεὶ διὰ μάθησιν ἐρωτᾷ τις, ἀλλ᾿ οὐδὲ διὰ μόνην παραμυθίαν τοῦ ἐρωτωμένου, ὡς ἡ Θέτις τὸν υἱὸν Ἀχιλλέα ἠρώτησεν· ἔστι δὲ ὅτε καὶ διὰ ἔλεγχον καὶ διὰ θυμόν.* (Vers. 541.) *Ὅτι πρὸς φίλον κρυψίνουν εἴποις ἂν τὸ, αἰεί σοι φίλον ἐστὶν, ἐμεῦ ἀπὸ νόσφιν ἐόντα, κρυπτάδια φρονέοντα δικαζέμεν, οὐδέ τί πώ μοι πρόφρων τέτληκας εἰπεῖν ἔπος, ὅττι νοήσεις. καὶ ὅρα ἐνταῦθα ὅτι τὸ νόσφιν ἐόντα καὶ τὸ φρονέοντα οὐ πρὸς τὸ σοὶ ἀπεδόθη κατὰ πτῶσιν δοτικὴν, ἀλλὰ πρὸς τὸ δικάζειν, ἵνα λέγῃ, ὅτι ἀεί σοι φίλον ἐστὶ δικάζειν σε νόσφιν ἐόντα καὶ κρυπτὰ φρονέοντα. καὶ εἰσὶ τοιαῦται πολλαὶ συντάξεις ἐπαμφοτερίζουσαι καὶ δυνάμεναι τοῖς τε προηγουμένοις καὶ τοῖς ἐφεπομένοις συντάττεσθαι, οἷον, χαίρω τῷ λόγῳ ᾧ λέγεις· καὶ αὖθις· χαίρω τῷ λόγῳ, ὃν λέγεις. καὶ τοῦτο γὰρ ἀσόλοικον, *ἐπεὶ τὸ λέγειν αἰτιατικὴν σύνταξιν δέχεται, οἷον, λόγον λέγεις· καὶ τὸ πρῶτον δὲ καλῶς ἔχει διὰ τὸ προηγούμενον. τὸ γὰρ χαίρω δοτικῇ συντάσσεται, οἷον, χαίρω οἷς λέγεις. τοιοῦτον καὶ τὸ, ἥδομαι τοῖς ῥήμασιν οἷς ἤκουσα, καὶ αὖ πάλιν, ἥδομαι τοῖς ῥήμασιν, ἃ ἤκουσα. μυρία δὲ καὶ ἄλλα τοιαῦτα. οὕτως οὖν καὶ τὸ Ὁμηρικὸν δυάζεται τῇ συντάξει· καλὸν γὰρ καὶ τὸ, ἀεί σοι φίλον ἐστὶ νόσφιν ἐόντι καὶ κρυπτὰ φρονοῦντι δικάζειν· ὁμοίως δὲ ὀρθὸν καὶ τὸ, φίλον σοι ἀεί ἐστι, δικάζειν σε νόσφιν ἐόντα καὶ κρυπτάδια φρονέοντα. Τὸ δὲ ἀπὸ νόσφιν πλεονασμὸν ἔχει τῆς προθέσεως, ὡς καὶ ἐπὶ ἄλλων γίνεται.* (Vers. 542.) *Τὸ δὲ κρυπτάδια ὁμοιότητα ἔχει πρὸς τὸ ἀμφάδια, ὃ δηλοῖ τὰ φανερά. Δικάζειν δὲ λέγει τὸ σεμνῶς καὶ βασιλικῶς οἰκονομεῖν καὶ ἐπικρίνειν. Τὸ δὲ, πώ μοι, ὀξύνεται ὡς ἐγκλινόμενον, καθὰ δηλοῖ καὶ τὸ οὔπω καὶ τὸ, ἐσθλὸν δ᾿ οὔτε τί πω εἶπας, καὶ τὸ, οὐ γάρ πω τοίους ἀνέρας ἴδον. *τὰ γὰρ ἐγκλινόμενα, εἴ ποτε τόνου κληρονομήσουσιν, ὀξὺν αὐτὸν ἔχουσιν, οἷον, φημί σοι, σοί φημι καὶ τὰ ὅμοια. διὸ καὶ τὸ πώποτε καλῶς δι᾿ ὀξείας ἐκφέρεται τάσεως, ὡς καὶ τὸ πώμαλα. οἱ γὰρ περισπῶντες αὐτὸ δυσαπολογήτως εἰς ἀπόδοσιν αἰτίας ἔχουσι. τὸ γὰρ ἐν ἁπλότητι μὴ περισπώμενον πῶς ἂν ἐν συνθέσει περισπασθήσεται;* (Vers. 543.) *Τὸ δὲ, εἰπεῖν ἔπος, ὡς καὶ τὸ εἶπας ἔπος, τρόπος ἐτυμολογίας ἐστίν· ἐκ γὰρ τοῦ εἰπεῖν τὸ ἔπος γίνεται.* (Vers. 544.) *Ὅτι Ζεὺς ἀλλαχοῦ μὲν ἁπλῶς πατὴρ ἐλέχθη διὰ τὸ τοῦ ἀέρος ζῳογόνον. ἐνταῦθα δὲ πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε, ἤτοι κηδεμὼν οὐ μόνον στοιχείων καὶ ἀστέρων καὶ ὅλως τῶν θειοτέρων, ἀλλὰ καὶ ἀνδρῶν, τουτέστιν ἀνθρώπων ὡς ἀπὸ μέρους. ἀπὸ δὲ τῶν ἀνθρώπων, τοῦ τιμιωτάτου γένους, καὶ εἰς τὰ ἄλλα διαβαίνει τὸ νόημα. ὁ δὲ μῦθος πατέρα θεῶν καὶ ἀνδρῶν ἄλλως τὸν Δία φησὶ, λέγων ὅτι κατὰ τοὺς Ὁμηρικοὺς μύθους τῶν ἄλλων δαι*μόνων οἱ μὲν μόνων θνητῶν πατέρες λέγονται, ὡς Ποσειδῶν Κύκλωπος καὶ Ὤτου καὶ Ἐφιάλτου, Ἀφροδίτη Αἰνείου, Θέτις Ἀχιλλέως καὶ ἄλλοι ἄλλων, οἱ δὲ μόνων ἀθανάτων, ὡς Κρόνος Διὸς, Ἥρας, Ἅιδου, Ποσειδῶνος, Ζεὺς δὲ μόνος καὶ ἀθανάτων πατὴρ, οἷον Ἀπόλλωνος, Ἡφαίστου, Ἄρεος, καὶ θνητῶν δὲ, οἷον Σαρπηδόνος, Αἰακοῦ, Μίνωος, Ἡρακλέους, Περσέως.* (Vers. 545.) *Ὅτι περίεργον μὲν ἡ γυνὴ καὶ πάντα εἰδέναι θέλει ὅσα βούλεται ἀνήρ. ἀλλ᾿ ὁ συνετὸς οὐ ποιήσει οὕτως, ἕψεται δὲ τῷ ποιητῇ εἰς ἀρίστην ὑποθήκην καὶ λυσιτελεστάτην ἀνδρὶ τῷ μὴ πάντα τῇ γυναικὶ φράζειν, ἀλλ᾿, ὡς παραγγέλλει ἀλλαχοῦ, τὸ μέν τι ἐκκαλύπτειν αὐτῇ, τὸ δὲ κρύπτειν. διὸ καὶ Ὀδυσσεύς που οὕτω ποιεῖ, οὐδὲν φράσας τῇ Πηνελόπῃ ἐξ ὧν ἔμελλε ποιεῖν. καὶ ὁ Ζεὺς δὲ ἐνταῦθα φησὶ πρὸς τὴν Ἥραν, ὅτι μὴ δὴ πάντας ἐμοὺς ἐπιέλπεο μύθους εἰδήσειν· χαλεποί τοι ἔσονται, ἀλόχῳ περ ἐού*σῃ. ἀλλ᾿ ὃν μέν κ᾿ ἐπιεικὲς ἀκουέμεν, οὔ τις*

αὐτὸν πρότερος εἴσεται· ὃν δ' ἂν ἐγὼν ἀπάνευθεν ἐθέλοιμι νοῆσαι, μή τι σὺ ταῦτα ἕκαστα διείρεο μηδὲ μετάλλα. ἰστέον δὲ ὅτι ὁ ποιητὴς παιδευτικὸς ὢν οὐ μόνον ἐν ἱστορίαις ἀλλὰ καὶ ἐν μύθοις διδάσκει τὸ ποιητέον, ὃς τὸ μὴ πάντα φράζειν ταῖς γυναιξὶν ἱστορικῶς μὲν ἐπὶ Ὀδυσσέως ἐδίδαξε, μυθικῶς δὲ ἐνταῦθα διὰ τοῦ Διός. οὕτω καὶ ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα τὸ μὴ δεῖν παννύχιον τὸν ἄρχοντα ὑπνοῦν πραγματικῶς ἐκδιδάξει διὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ μυθικῶς δὲ διὰ τοῦ Διός. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ, μὴ δὴ πάντας ἐμοὺς ἐπιέλπεο μύθους εἰδήσειν καὶ τὰ ἑξῆς, ὡς προ*γέγραπται, οἰκεῖα εἰσὶ λέγεσθαι παρά 148
τινος πρὸς τὸν ἀκαίρως θέλοντα μαθεῖν ἐξ αὐτοῦ μυστήρια. (Vers. 547.) Ὅρα δὲ τὸ ἐπιεικὲς ἀντὶ τοῦ πρέπον καὶ ἐοικός. οὕτω δὲ ἀεὶ παρὰ Ὁμήρῳ ἡ τοιαύτη λέξις λαμβάνεται· παρὰ μέντοι τοῖς νεωτέροις τὸ ἐπιεικὲς ἐπὶ πρᾳότητος λέγεται. Τὸ μέντοι ἐπιεικῶς ἐπίρρημα ἔστιν ὅτε καὶ ἄλλο τι δηλοῖ· ἀντὶ τοῦ λίαν γὰρ λαμβάνεται ἐν τῷ ἐπιεικῶς ἄτοπον καὶ τοῖς τοιούτοις. τὸ δέ, ταῦτα ἕκαστα, καινότερον ἔχει σχηματισθὲν, εἴ τε πρὸς τὸν λόγον τοῦ Διὸς εἴ τε πρὸς τοὺς λόγους ἀποδοθήσεται· μετέπεσε γὰρ ἀπὸ ἀρσενικοῦ γένους εἰς οὐδέτερον. (Vers. 550.) Τὸ δὲ κοινότερον ἦν εἰπεῖν, μή τι σὺ τοὺς ἐμοὺς μύθους
112 ἢ τὸν ἐμὸν μῦθον διείρεο μηδὲ μετάλλα. μεταλλᾶν δὲ τὸ πολυπραγμονεῖν ἀεὶ παρ' Ὁμήρῳ· ἀφ' οὗ καὶ ἐπὶ τῶν ὑπὸ γῆν τὸ μεταλλεύειν εἴρηται καὶ τὰ ἐκεῖθεν *ἀνορυττόμενα μέταλλα λέγονται, κληθέντα, φασὶν, οὕτω διὰ τὸ μετὰ ἄλλα πάντα ἐπινοηθῆναι. καὶ γὰρ ἔοικε τῶν περὶ γῆν πάντων τῶν ἄλλων εὐθετηθέντων τότε δὴ μετὰ τὰ ἄλλα ἐκεῖνα ἐπιχειρῆσαι τοὺς ἀνθρώπους καὶ ταῖς γεωργίαις καὶ ἀφεῖναι μὲν τὰ νῶτα τῆς γῆς, ἐπιχειρῆσαι δὲ ταῖς λαγόσιν αὐτῆς, ὡς ἂν ἔχοιέν τι κερδαίνειν καὶ ἀπ' αὐτῶν. *(Vers. 552.) Ὅτι ἐν τῷ, αἰνότατε Κρονίδη, ποῖον τὸν μῦθον ἔειπας; ὃ δὴ ὄνειδος φίλον 26
τῇ Ἥρᾳ κατὰ τοῦ Διὸς, περιττῶς κεῖται τὸ ἄρθρον ἐν τῷ, τὸν μῦθον ἔειπας· τὸ γὰρ κοινὸν καὶ σύνηθες, ποῖον μῦθον ἔειπας; Αἰνότατος δὲ ὁ δεινότατος ἀποβολῇ τοῦ δ καὶ τροπῇ Δωρικῇ τῆς ει διφ*θόγγου εἰς τὴν αι, καθὰ καὶ Ἑρμογένης ὑποδηλοῖ, ἔνθα λέγων τὰ τῆς δεινότητος σημαινόμενα προήνεγκέ που εἰς μαρτυρίαν τὸ, αἰνῶς ἀθανάτῃσι θεῇς εἰς ὦπα ἔοικεν, ἤγουν δεινῶς ἔοικε θεαῖς ἡ Ἑλένη. (Vers. 554.) Ἰστέον δὲ ὅτι ὡς ἐν τῷ, ποῖον τὸν μῦθον ἔειπας, οὕτω δοκεῖ καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν τῷ, ὃν σὺ τὸν νεκρὸν ἀπεῖπας, περιττὸν εἶναι τὸ τὸν ἄρθρον. Ὅτι ἀπράγμονος προσώπου λόγος τὸ, καὶ λίην σε πάρος γ' οὔτ' εἴρομαι οὔτε μεταλλῶ· ἀλλὰ μάλ' εὔκηλος τὰ, ἤγουν ταῦτα, φράζεαι, ἅσσ' ἐθέλησθα. νῦν δ' αἰνῶς δείδοικα κατὰ φρένα, μή σε παρείπῃ ὁ δεῖνα, ἤγουν παραπείσῃ, παραλογίσηται, περὶ οὗ ἐν τοῖς μετὰ ταῦτά που ἀκριβέστερον δηλωθήσεται. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ ἅσσα, ὃ δηλοῖ τὸ ἅτινα, ἐκ τοῦ ἃ γίνεται, ὅ πέρ ἐστιν ἄρθρον οὐδέτερον ὑποτακτικὸν πληθυντικὸν, καὶ ἀπὸ τοῦ σα, ὃ δηλοῖ τὸ τινὰ Μεγαρικῶς καὶ Δωρικῶς. διὸ καὶ δασύνεται ὁμοίως τῷ ἅτινα. φασὶ δὲ οἱ παλαιοὶ καὶ *ὅτι τρία σημαίνει τὸ ἅσσα, τὸ ἅτινα καὶ τὸ ὅσα καὶ τὸ τινά. καὶ ὅτε μὲν ἰσοδυναμεῖ τῷ ἅτινα καὶ τῷ ὅσα, δασύνεται, οἷον, τὰ φράζεαι, ἅσσ' ἐθέλῃσθα· καὶ, ἅσσ' ἂν ἐμοί περ αὐτῇ. ὅτε δὲ κεῖται ἀντὶ τοῦ τινὰ, ψιλοῦται. τὸ δ' αὐτὸ ῥητέον καὶ ἐπὶ τοῦ ἄττα ἐκ τοῦ ἅσσα· γὰρ ἐκεῖνο γίνεται. φασὶ δὲ οἱ παλαιοὶ περὶ τοῦ ἄττα καὶ ὅτι τρία δηλοῖ, τὸ τινὰ, ὅτε καὶ ψιλοῦται, τὸ ἅτινα, ὅτε δασύνεται· τοῦτο Ἴωνες ἅσσα λέγουσι· καὶ τρίτον τὸ πότε ἢ τὸ ἰσοδυναμοῦν τούτῳ. Ἀριστοφάνης· πύθου, χελιδὼν πηνίκ' ἄττα φαίνεται. (Vers. 555.) Τοῦ δὲ δείδοικα πρωτότυπον ὂν τὸ δέδοικα ἐκ τοῦ δείδω τὸ δειλιῶ, ἔχει ἀπορίαν πῶς διὰ τοῦ κ ἐκφέρεται *καὶ μὴ διὰ τοῦ θεματικοῦ δ, διὰ τὸν κανόνα, δι' οὗ ὥρισται καθολικῶς ὅτι 149
ἐπὶ τῶν βαρυτόνων, δι' οὗ συμφώνου ἐκφέρεται ὁ ἐνεστὼς, δι' αὐτοῦ καὶ ὁ μέσος παρακείμενος, οἷον, λείβω λέλοιβα, λέγω λέλογα, κατὰ τὸν Ἡρωδιανὸν, καθ' ὃν ἔδει ἀπὸ τοῦ δείδω δέδοιδα εἶναι τὸν μέσον παρακείμενον. λύσις δὲ τῆς ἀπορίας ταύτης τὸ μὴ χρῆναι τρία παράλληλα δ παραλαμβάνεσθαι· τὸ γὰρ τοιοῦτον ψελλισμῷ, φησὶν, ὑποπίπτει. διὸ ἀντεισῆλθε τοῦ τρίτου δ τὸ κ τοῦ ἐνεργητικοῦ παρακειμένου τοῦ δείδω δείσω δέδεικα, ὃς ἐσιγήθη διὰ τὸ τοῦ μέσου παρακειμένου πολύχρηστον. ὅτι δ' ἐν πολλοῖς ἡ παραλληλία φεύγεται, δηλοῖ καὶ ὁ τεμένιος, ὃς δέον ὂν διφθόγγῳ παραλήγεσθαι κατὰ τὸν κανόνα τοῦ κήτειος, κήδειος, ἐπιτήδειος καὶ τῶν ὁμοίων, ὅμως, ἵνα μὴ ἐπάλληλα εἴη τὰ τρία ε, ἐγράφη διὰ μόνου τοῦ ι. *Σοφοκλῆς· τεμενίαν τε φυλλάδα. οὕτω καὶ τὸ, ἴριδι δίῃ, κακίζεται διὰ τὸ ἀλλεπάλληλον τῶν διχρόνων. (Vers. 554.) Τοῦ δὲ εὔκηλος τοιαύτη τίς ἐστιν ἡ παραγωγή· ἕκηλος ὁ ἥσυχος ἢ παρὰ τὸ ἑκὰς περί τινα ἐσχατιὰν ἀλᾶσθαι· δοκεῖ γὰρ ὡς τὰ πολλὰ ἐρημάζων εἶναι ὁ ἡσυχάζων· ἢ παρὰ

τὸ ἓ ἤγουν ἑαυτὸν κηλεῖν, ὅ ἐστι θέλγειν. εἰ γὰρ καὶ μὴ πολλοῖς, ἑαυτῷ γοῦν ὅμως χρηστός ἐστι καὶ
ἡδὺς ὁ προθέμενος καθ᾽ ἡσυχίαν ζῆν. δασυνόμενον δὲ τὸ ἕκηλος ἀπό τε τῆς ἓ ἀντωνυμίας καὶ ἀπὸ τοῦ
ἑκὰς ὅμως ψιλοῦται διὰ τὴν Αἰολικὴν ἢ καὶ Ἰωνικὴν τοῦ ῡ ἐπένθεσιν κατὰ τὸ ὅρος οὗρος καὶ τὰ ὅμοια,
ἐν οἷς καὶ ὁ ἀπὸ τοῦ εἷς ἑνὸς γινόμενος εὖνις, ὅ ἐστι μεμονωμένος καὶ ὡς εἰπεῖν ἑνιαῖος. (Vers. 557.)
Ὅτι κεῖται καὶ ἐνταῦθα τὸ λαβεῖν ἐπὶ γενικῆς· φησὶ γὰρ, ἠερίη γάρ σοι παρέζετο καὶ λάβε γούνων,
ἀντὶ τοῦ ἥψατο. οἱ δὲ νεώτεροι λαβέσθαι τοῦτο φασὶ κατὰ φωνὴν παθητικήν. τι δὲ δηλοῖ τὸ ἠερίη, 113
προείρηται, ὅτι δηλαδὴ *ἀερία ἢ ὀρθρινή. τὸ δὲ γούνων ἀπὸ τοῦ γουνύων γινεται μεταθέσει τοῦ ῡ, ὡς
καὶ γόνυος γουνὸς, γόνυα γοῦνα. (Vers. 561.) Ὅτι ὁ θυμούμενος κατά τινος πολυπράγμονος μὲν,
ἀδυνάτου δὲ βλάψαι, δύναται Ὁμηρικῶς εἰπεῖν τὸ, δαιμόνιε, ἀεὶ μὲν ὀΐεαι, τουτέστι νοεῖς, οὐδέ σε
λήθω· πρῆξαι δ᾽ ἔμπης, ἤγουν ὅμως, οὔ τι δυνήσεαι, ἀλλὰ ἀπὸ θυμοῦ μᾶλλον ἐμοὶ ἔσεαι· τὸ δέ τοι
ῥίγιον ἔσται. εἰ δ᾽ οὕτω τοῦτ᾽ ἐστὶν, ἐμοὶ μέλλει φίλον εἶναι. λέγει δὲ ὅτι οὐδέποτε μέν σε λανθάνω,
καὶ λῆσαι δέ με οὐ δύνασαι, ἀλλὰ καὶ μῖσος ἔχεις ἐξ ἐμοῦ καὶ φρικτόν σοι ἔσται τὸ πρᾶγμα. τοῦτο γὰρ
δηλοῖ τὸ ῥίγιον· φρίσσουσι γὰρ οἱ ῥιγοῦντες. (Vers. 562.) Τὸ δὲ ἀπὸ θυμοῦ ἀντὶ τοῦ ἔξω ψυχῆς ἤτοι
ἀποθύμιος, ὡς μετὰ ταῦτα ἐρεῖ ὁ ποιητής· ὅ περ οἱ νεώτεροι ἀκαταθύμιον λέγουσιν. εἰ δὲ ἀπὸ θυμοῦ
τις λέγεται παρὰ τῷ ποιητῇ, ὅτε ἐν θυμῷ τινὸς ὢν ἤτοι ἔσω ψυχῆς, εἶτα ἐκπέσῃ ἐκεῖθεν, ἄρα ἐξ
Ὁμήρου λαβόντες οἱ ὕστερον φασὶν ἐξ ὀμ*μάτων τὸν πηρωθέντα, οἷον, Δίδυμος ὁ ἐξ ὀμμάτων· ὁμοίως
καί τινας ἀπὸ ἐπάρχων καὶ ἑτέρους ἀπὸ βασιλέων καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολλά. ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐναντίον τῷ
ἀποθυμίῳ τὸ καταθύμιον, ἐξ οὗ γυνή τις παρ᾽ Ἡροδότῳ Καταθυμία κέκληται. (Vers. 564.) Τὸ δὲ, ἐμοὶ
μέλλει φίλον εἶναι, ἠθικῶς εἶπεν, οἷον, ἐμοὶ, ὡς ἔοικε, φίλον ἐστίν· ἀντὶ τοῦ, οὕτω μοι ἀρέσκει, οὕτως ἐγὼ
42 θέλω. * (Vers. 565.) Ὅτι τὸ, ἀλλ᾽ ἀκέουσα κάθησο, προστακτικὸν προπαροξύνεται. τὰ γὰρ σύν-
θετα προστακτικὰ βραχυκατάληκτα ὡσεπιπολὺ ἀναπέμπει τὸν τόνον, οἷον, λέγε κατάλεγε, σπεῖρε
κατάσπειρε· οὕτως οὖν καὶ ἧσο κάθησο. τὸ μέντοι, ἀκέουσα καθῆστο, ἀντὶ τοῦ ἡσυχάζουσα ἐκάθητο,
προπερισπᾶται, διότι τὰ τροχαϊκὰ περισπώμενα φυλάττει τὴν αὐτὴν ἐκφώνησιν ὡσεπιπλεῖστον καὶ
150 μετὰ σύνθεσιν, οἷον, ἦγε κατῆγεν, εὗρεν ἐφεῦρεν, εἶχε κατεῖχεν, εἶδε *παρεῖδεν, εὗδε καθεῦδεν, οἷον,
ἔνθα καθεῦδεν ἀναβάς· οὕτως οὖν καὶ ἧστο καθῆστο. ἐὰν μέντοι μεταποιηθῇ εἰς βραχὺ τοῦ τρο-
χαίου ἡ ἄρχουσα, τότε δὴ καὶ ὁ τόνος ἐν τῇ συνθέσει ἀναβιβάζεται, ὡς δηλοῖ τὸ ἄναγεν, ἔτι δὲ καὶ
τὸ κάτεσχεν ὅσα τε ἄλλα τούτοις ὅμοια. τὸ δὲ ὡσεπιπλεῖστον πρόσκειται τῷ κανόνι διὰ τὸ οἶδα σύνοιδα,
οἶσθα κάτοισθα καὶ εἴ τι τοιοῦτον. οἱ δὲ παλαιοί φασι καὶ ὅτι τὸ καθῆστο προπερισπᾶται ὡς ἀπὸ
τοῦ ἕζω ἧσμαι, ἀφ᾽ οὗ τὸ ἥσμην, ἧσο, ἧστο καὶ καθῆστο. οἱ γὰρ δισύλλαβοι παρακείμενοι ἔχοντες
δύο σύμφωνα φυλάττουσι καὶ ἐν τῇ συνθέσει τὸν τόνον, οἷον, εἶργμαι καθεῖργμαι, ἦγμαι κατῆγμαι.
οὕτως οὖν καὶ ἧσμαι καθῆσμαι, ἥσμην καθήσμην, ἐξ οὗ τὸ καθῆστο. εἰ δὲ ἦν, φασὶν, ἀπὸ τοῦ ἧμαι
ἥμην, ἀνεδίδου ἂν τὸν τόνον ὁμοίως τῷ κάθημαι κάθητο. (Vers. 567.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, ἀλλ᾽ ἀ*κέουσα
κάθησο, ἐμῷ δ᾽ ἐπιπείθεο μύθῳ, μή νύ τοι οὐ χραίσμωσιν, ὅσοι θεοί εἰσ᾽ ἐν Ὀλύμπῳ, ἆσσον ἰόνθ᾽,
ὅτε κέν τοι ἀάπτους χεῖρας ἐφείω, ἤγουν ἐφῶ, ἐπιπέμψω, ἐπιβαλῶ, δηλοῖ μὲν συμβολικῶς καὶ τὸ τοῦ
αἰθέρος δραστήριον κατὰ τῶν στοιχείων, δύναται δὲ χρησιμεύειν παραποιηθὲν ἐν καιρῷ καὶ εἰς ἀπει-
λὴν τὴν ἀπό τινος κρείττονος εἰς μὴ τοιοῦτον. εἰσὶ δὲ χεῖρες ἄαπτοι αἱ δειναὶ καὶ ἀπτόητοι κατὰ Ἀρί-
σταρχον. διὸ καὶ ἐψιλοῦτο, φασὶ, τὸ δεύτερον ᾱ, ἢ ἀΐαπτοι, κατὰ ἔλλειψιν τοῦ ῑ, ἃς οὐ δύναταί τις
ἰάψαι, ὅ ἐστι βλάψαι, ἢ κατὰ ἐπίτασιν αἱ πολλὰ ἰάπτειν δυνάμεναι. Ἀριστοφάνης δὲ ἐν ταῖς Γλώσ-
σαις, ὥς φασιν οἱ παλαιοὶ, ἀέπτους γράφει διὰ τοῦ ε̄ οἱονεὶ ἀῤῥήτους, ἃς οὐ δύναταί τις εἰπεῖν, ἢ
δυσπαρακολουθήτους, αἷς οὐ δύναταί τις ἕπεσθαι. καὶ ἄλλως δὲ χεῖρες ἄαπτοι αἱ ἀπροσπέλαστοι, ὧν
οὐκ ἂν ἅψαιτό τις. τούτῳ δὲ τῷ λόγῳ καὶ ἐδασύνετο τὸ δεύτερον ᾱ. *ὅτι δὲ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις οὐ μόνον
τὰ ἀρκτικὰ τῶν λέξεων φωνήεντα ἐπνευματίζοντο ἀλλὰ καὶ τὰ διὰ μέσου ἐν ταῖς συλλαβαῖς, ὡμολόγη-
ται ὑπὸ τῶν ἀντιγράφων, ὡς ῥηθήσεται καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς· ὅ περ δηλοῖ που καὶ ὁ Ἀθήναιος. ἐν δὲ τῷ,
θεοι εἰσ᾽ ἐν Ὀλύμπῳ, οὐκ ἐκθλίβεται τοῦ εἰσὶ, καθά τινες οἴονται, τὸ ῑ σὺν τῷ ν̄, ἀλλὰ μόνον τὸ ῑ,
πρινὴ διὰ χασμῳδίαν προσλάβῃ τὸ ν̄. τὸ δ᾽ αὐτὸ καὶ ἐπὶ ἄλλων μυρίων τοιούτων κουφισμῶν. Τὸ δὲ,
ἆσσον ἰόντε, κατὰ τὴν συνήθη ἐν τοῖς τοιούτοις ἀδιαφορίαν δυϊκῶς ἐκφωνηθὲν ὅμως ὡς πληθυντικὸν

κεῖται. δύναται δὲ καὶ κυρίως εἶναι δυϊκὸν διὰ τὸ διγενὲς τῶν τε θεαινῶν καὶ τῶν ἐν αὐταῖς ἀῤῥένων.
Τὸ δὲ ἐφείω πλεονασμὸν συνήθη ἔχει τῆς ει διφθόγγου. (Vers. 569.) Ὅτι τὸ ἐπιγνάμψασα ἤτοι
κάμψασα φίλον κῆρ ἀντὶ τοῦ κλιθεῖσα, ταπεινωθεῖσα, ὑποχαλασθεῖσα τοῦ ἀτενοῦς ἤθους. ἡ δὲ μετα-
φορὰ ἐκ τῶν καμπτομένων σωμά*των. λέγεται δέ τις καὶ ἄλλον κάμπτειν ἤτοι πείθειν, μετάγειν, ὡς
τὸ, ἐπέγναμψε γὰρ ἅπαντας. δοκεῖ δὲ ἢ ἐκ τοῦ γόνυ ῥῆμα εἶναι ἄῤῥητον γνῶ τὸ εἰς γόνυ κλίνω, ἐξ
114 οὗ γνάπτω καὶ γνάμπτω· ἢ ἐκ τοῦ κνῶ, ἀφ᾽ οὗ καὶ τὸ αἴγειον κνῆ τυρὸν, γενέσθαι κνάπτω τὸ παρὰ
Σοφοκλεῖ καὶ κνάμπτω καὶ τροπῇ γνάμπτω. διὸ καὶ κναφεὺς ὁ αὐτὸς καὶ γναφεύς. τὸ δὲ κνάμπτω
κοινότερον τὸ κάμπτω, ἐκδραμόντος τοῦ ν. ὡς δὲ ὁ γομφίος ἐκ τοῦ γνάμπτω παρῆκται τροπῇ τοῦ
α εἰς ο, δι᾽ οὗ κάμπτεται ἡ τροφὴ, δηλοῦσιν οἱ παλαιοί. Ὅτι καὶ ἐνταῦθα ὀχθῆσαι τὸ ἀχθεσθῆ-
ναι ἢ ὑψῶσαι τὸν φόβον ἢ τὸν θυμὸν μεταφορικῶς ἀπὸ τῆς τῶν ποταμῶν ὄχθης, ὡς προείρηται.
φησὶ γάρ· ὄχθησαν δ᾽ ἀνὰ δῶμα Διὸς θεοὶ Οὐρανίωνες. Ὅτι κλυτοτέχνην λέγει τὸν Ἥφαιστον διὰ
τὰ περίκλυτα ἔργα, οἷς λυσιτελεῖ πρὸς ἀπαρτισμὸν ὁ εἰς πῦρ ἐκλαμβανόμενος Ἥφαιστος. Ὅτι
ὁ Ἥφαιστος ὁ κα*ταλλάσσων ἐνταῦθα τῷ Διὶ τὴν Ἥραν τοιαύτην τινὰ, ὡς ἐν συντόμῳ εἰπεῖν,
ὑποβάλλει ἔννοιαν. Ἥρα μὲν γὰρ ὁ ἀὴρ, θερμὸς ὢν, φασι, καὶ ὑγρὸς, εἰ καὶ ἄλλως αὐτοῦ τὸ θερμὸν
ἀντιλέγεται· αἰθὴρ δὲ ὁ Ζεὺς, δραστικὸν τοῦτο στοιχεῖον ποιότησι συγκεκροτημένον, τῇ τε ξηρᾷ καὶ
θερμῇ. τὰ τοίνυν στοιχεῖα ταῦτα πῇ μὲν φιλίως ἀλλήλοις ἔχει, ὡς καὶ προεγράφη, καθὸ ἄμφω θερμὰ
εἶναι δοκεῖ, πῇ δὲ εἰς ἔχθραν διχάζονται κατὰ τὴν τοῦ ὑγροῦ καὶ ξηροῦ ἐναντιότητα. ὁ τοίνυν μῦθος
ἑνώσας αὐτὰ κατά τινα εἰκασίαν φαντασιώδη γάμου καὶ τὸν μὲν ἀέρα ἐκθηλύνας τῷ ὀνόματι καὶ εἰς
Ἥραν μεταθέμενος, τῷ *δὲ Διὶ ὡς δραστηριωτέρῳ φυλάξας τὸ ἀνδρῶδες τοῦ ἄῤῥενος ὄνομα, ὅμως καὶ 151
μετὰ τὴν φιλίωσιν καὶ γαμικὴν ταύτην συζυγίαν φυλάττει ἐν αὐτοῖς ἐκεῖνα τὰ πρὶν ἰδιώματα οὐ μόνον
τὴν ἐν τῇ θερμότητι εὔνοιαν καὶ οἷον συνάφειαν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἔριν καὶ διάστασιν τὴν κατὰ τὸ ξηρὸν
καὶ ὑγρόν· καὶ διὰ τοῦτο ποιεῖ μὲν αὐτοὺς ἔστιν ὅτε ἀνθισταμένους ἐριστικῶς, αὖθις δὲ καταλλάσσε-
σθαι λέγει αὐτούς. εἴ ποτε τοίνυν μεσίτην τινὰ τῇ αὐτῶν καταλλαγῇ θελήσει πλάσασθαι, ποιεῖ μὲν καὶ
ἄλλα τινὰ, ὅσα δοκεῖ αὐτῷ, παράγει δέ που καὶ Ἥφαιστον αὐτοὺς καταλλάσσοντα, τουτέστιν ἁπλῶς
τὴν θερμότητα· Ἥφαιστος γὰρ εἰς τὸ θερμὸν ἀλληγορικῶς ἐκλαμβάνεται, δαίμων λεγόμενος ἐπιστα-
τῶν τῇ θερμῇ οὐσίᾳ. οὕτω τοίνυν καὶ ἐνταῦθα ἔριδος παρεισπεσούσης τῇ Ἥρᾳ καὶ τῷ Διὶ αὐτὸς
μέ*σος ἐλθὼν τὴν καταλλαγὴν πραγματεύεται. οὐ γὰρ θέλει ὁ μῦθος παντελῶς λέγειν ἀπίθανα, ὅ περ
ἔπαθεν ἂν, ἐὰν ἕτερόν τινα παρεισήγαγε μεσιτεύοντα εἰς τοιαύτην ὁμόνοιαν. οὔτε γὰρ Ἀθηνᾶ οὔτε
Ἄρης οὔτε Ἄρτεμις οὔτε ἄλλος τις τῶν τοιούτων κατὰ φυσικὴν ἔννοιαν λέγοιτ᾽ ἂν λύειν τὴν ἔριν τῇ
Ἥρᾳ καὶ τῷ Διὶ καὶ ἐκ διαστάσεως ἄγειν εἰς ἕνωσιν οἰκειότερον ἤ περ ὁ Ἥφαιστος, θερμή τις αὕτη
φύσις. Ποσειδῶνα δὲ εἴ τις εἶπε τοῦτο ποιεῖν, οὐδὲν τὸ παράπαν ἔλεγε. Ποσειδῶν μὲν γὰρ εἰς ὑγρότητα
ἐκλαμβάνεται· ὑγρότης δὲ εἰρήνην καὶ σύμβασιν ἀέρι καὶ Διὶ οὐκ οἶδε ποιεῖν, ἀλλὰ μάλιστα μάχην,
ὡς ἡ φύσις τοῦ πράγματος παριστᾷ. συγχέει γὰρ μᾶλλον τὸ περιέχον καὶ συγκροτεῖ τὴν ἔριν τῷ ἀέρι
τὴν τοῦ αἰθέρος ἀφανίζων ἱλαρότητα καὶ ταῖς κάτωθεν ἀναθυμιάσεσιν ἄχος οὐράνιον κατὰ τὴν τρα-
γῳδίαν γίνεται. Ἥφαιστος μέντοι, τουτέστι τὸ θερμὸν, ἐὰν κατισχύσῃ, τόν τε *ἀέρα γαληνιᾶν ποιεῖ
καὶ νηνεμίαν αὐτῷ ἐμποιεῖ, ὡς καὶ τῷ αἰθέρι οὕτω σπένδεσθαι, καὶ εἰς εἰρηνικὰς ἄγει καταστάσεις τὸ
πᾶν, ὁποία ἥ τε ἐαρινὴ καὶ ἡ μετ᾽ αὐτὴν καὶ εἴ τις δὲ ἄλλη παρεμπέσοι τῷ ἐνιαυτῷ. οὐκ ἔστι γὰρ τὴν
Ἥραν ἀποθέσθαι τὸ σκυθρωπὸν οὐδὲ βοῶπιν φανῆναι καὶ λευκώλενον, μὴ μεσολαβοῦντος Ἡφαίστου,
τῆς ἁπλῶς δηλονότι θερμότητος. πιθανῶς ἄρα ὁ μῦθος τὸν Ἥφαιστον ἐνταῦθα παράγει λύοντα τὴν
ἔριν τῇ τε Ἥρᾳ καὶ τῷ Διΐ. δεῖ δὲ εἰδέναι ὅτι οὐ πάντοτε ὁ Ἥφαιστος εἰς τὴν ἁπλῶς θερμότητα ἐκλαμ-
βάνεται, ἀλλὰ τοῦτο μὲν σπανίως. διὸ καὶ οὐράνιος νοεῖται καὶ Διὸς ἤτοι αἰθέρος υἱὸς καὶ τοῖς θεοῖς
ἄνω ἤτοι τοῖς ἄστροις, οἷς ἡ φύσις διὰ τὸ φωσφόρον ἐκ πυρὸς εἶναι δοκεῖ, αὐτὸς οἴκους τεκτήνασθαι
λέγεται. ὡσεπιπλεῖστον δὲ Ἥφαιστον ἡ ἀλληγορία τὸ πῦρ αὐτὸ νοεῖ, τουτέστι τὴν καυστικὴν θερμό-
τητα, καὶ τοῦτο ἢ τὸ διακονικὸν καὶ περὶ γῆν ἢ *τὸ ἐκ πάθους ἐν τοῖς μετεώροις γινόμενον, οἷον τὸ ἐν
κεραυνοῖς καὶ ἀστραπαῖς καὶ τοῖς τοιούτοις, ἅ περ οὐχ᾽ ἁπλῶς θερμότης ἐστὶν, ἀλλὰ καυστικὴ καὶ
οἷα αἴθειν τὴν ἁφὴν, ὡς ἡ ἐτυμότης τοῦ Ἡφαίστου δηλοῖ· ὅς Ἥφαιστος καὶ χωλὸς λέγεται οἷα σκάζων,

*ἐὰν μήτινα ὕλην τὴν ὑπανέχουσαν ἔχῃ καὶ ἀμφοτέρους τοὺς πόδας γυὸς ἤγουν χωλός· τοῦτο γὰρ ὁ ἀμφι-
γυήεις δηλοῖ. ἀμφοτέρωθεν γὰρ σκάζει μὴ ἔχων ὕλην τὴν ὑπερείδουσαν, οἷον κάτω μὲν, ξύλα καὶ
εἴ τι ἄλλο ἐξάπτεται γήϊνον, ἄνω δὲ τὴν ξηρὰν καὶ καπνώδη ἐκ γῆς ἀναθυμίασιν. οὐ τοίνυν ὁ τοιοῦτος
Ἥφαιστος ἡ ὑπερβολὴ τῆς θερμότητος, ὁ καυστικὸς, ὁ φθαρτικὸς τοῦ παραπίπτοντος, μεσολαβεῖ
τὰ εἰς φιλίαν τῇ Ἥρᾳ καὶ τῷ Διὶ, ἀλλ' ἐκεῖνος ὁ εὔκρατος, ἡ ζωογόνος δηλαδὴ στοιχειακὴ θερμότης,
ὁ τῷ Διὶ σύστοιχός τε καὶ φίλιος. ὁ γὰρ λοιπὸς οὐράνιος Ἥφαιστος, ὁ χωλὸς, ὁ φλογώδης, οὐ πάνυ
φιλητὸς τῷ Διί. *διὸ οὐδὲ πολυωρεῖ ἐν τοῖς ἄνω, ἀλλὰ κάτω ῥίπτεται ἀπὸ βηλοῦ θεσπεσίοιο, ὥς φησι
μετ' ὀλίγα ὁ ποιητής. οὐ γὰρ φίλος ἐκεῖνος τῷ Διὶ, ἀλλὰ μᾶλλον τῇ μητρὶ Ἥρᾳ. πάθος γὰρ Ἥρας
ὁ τοιοῦτος Ἥφαιστος, ἤτοι ἀέρος σύμπτωμα, ὅτε μὴ φιλίως ἔχει πρὸς τὸν αἰθέρα, μηδὲ κατὰ φύσιν,
ἀλλὰ ταῖς γῆθεν ἀναθυμιάσεσιν ὥς περ φραγνυμένη, πρὸς τὸν Δία ἐκπεπολέμωται. τότε γὰρ οἱ κεραυ-
νοὶ καὶ οἱ σκηπτοὶ γίνονται καὶ εἴ τι ἄλλο τοιοῦτον τῷ αἰθέρι ἐπιπροσθοῦν. διὸ καλῶς ἂν μήτηρ τοῦ
τοιούτου οὐρανίου Ἡφαίστου τοῦ, ὡς ἐῤῥέθη, χωλοῦ ἡ Ἥρα καταμόνας λέγοιτο καὶ μόνη τεκεῖν αὐτὸν,
152 καθά τινες τῶν μυθογράφων *φασὶν, ὡς αὐτὴ αἰτία οὖσα τῆς τῶν τοιούτων ἐν μετεώρῳ παθῶν γενέ-
σεως. ἀστεῖοι δὲ ὁμοίως καὶ οἱ μὴ τῆς Ἥρας μόνης υἱὸν αὐτὸν ποιοῦντες, ἀλλὰ ὁμοῦ μὲν Ἥρας καὶ
Διὸς, πλὴν ἀπὸ κλεψιγαμίας, ὅτε φίλους λήθοντε τοκῆας εἰς εὐνὴν ἐφοίτων. κλέπτουσι γάρ πως τὰ
τοιαῦτα πάθη τὸ γίνεσθαι καὶ οὐ παῤῥησιάζονται τὴν φυσικὴν ἀεὶ γένεσιν. ἐπεὶ δὲ χωλὸς καὶ ὁ λοιπὸς 115
τῆς ἀλληγορίας Ἥφαιστος, τὸ περὶ γῆν δηλονότι, ὡς ἐῤῥέθη, πῦρ, ἀστείως ἂν καὶ τούτου μήτηρ
ἡ αὐτὴ ὁμοίως Ἥρα λέγοιτο. ἐξ ἀέρος γὰρ ἀληθῶς καὶ ὁ τοιοῦτος Ἥφαιστος, οὐ μόνον διότι ἡ φλὸξ
ἀήρ ἐστιν ἐξαφθεὶς, ἀλλὰ καὶ ὅτι τηναρχὴν ἔοικεν εἰς γῆν ἄνωθέν ποθεν ἐλθεῖν, ἢ κεραυνοῦ ὡς εἰκὸς
κατενεχθέντος καὶ ξύλῳ ἐνσκήψαντος καὶ οὕτως ἀρχήν τινα καὶ σπέρμα πυρὸς ἐνδόντος ἀνθρώποις
ἢ καὶ διά τινος μηχανῆς, πυ*ρὸς ἐξ ἀέρος κατενεχθέντος, ὁποῖα καὶ τὰ διὰ λίθων, κρυστάλλων καὶ
ὑέλων ἐξαπτόμενα. καὶ τὰ πυρεῖα δὲ τῇ τοῦ μεταξὺ ἀέρος ἐκπυρώσει ἐκφαίνουσι πῦρ· καὶ ξύλον δὲ
σιδήρῳ συχνὰ προστριβόμενον ἢ καὶ ξύλον ξύλῳ ἐξεπύρωσε τὸ μεσολαβοῦν τοῦ ἀέρος καὶ πῦρ ἄφαντον
ἔφηνε. καὶ οὕτως Ἥρας υἱὸς ὁ χωλὸς Ἥφαιστος ὅ τε οὐράνιος ἄνω καὶ κάτω ὁ περὶ γῆν· εἰ δὲ βούλει
σὺν τῇ Ἥρᾳ καὶ Διὸς διὰ τὴν ἄνωθεν ἐκ μετεώρου κατένεξιν, ὡς εἶναι διὰ ταῦτα τὸν μὲν ὑπερβολι-
κὸν Ἥφαιστον φίλον Ἥρᾳ μᾶλλον ἤ περ Διὶ, τὸν δὲ εὔκρατον τὸν στοιχειακὸν Διὶ μᾶλλον ἤ περ
τῇ Ἥρᾳ πεφιλιῶσθαι. ὅλως δὲ, ἵνα τὰ μακρὰ τῆς ἀλληγορίας ἐπιτμηθῇ τῆς ἤδη διὰ πλειόνων
ἐκτεθείσης, Ἥφαιστός ἐστιν ἢ ἡ ἁπλῶς θερμότης ἢ ἡ καθ' ὑπερβολὴν καὶ καυστική. τούτων δὲ
ἡ μὲν ἁπλῶς θερμότης φιλίαν τε μεσιτεύει τῷ Διὶ καὶ τῇ Ἥρᾳ καὶ θεοῖς οἰνοχοεῖ καὶ τῶν ἄνω οὐκ
ἀπολείπεται. ἡ δὲ καθ' ὑπερ*βολὴν καὶ καυστικὴ, ἀλλ' αὕτη χωλή τέ ἐστιν ἀεὶ, ὡς προείρηται, καὶ
ἄνωθεν κάτω ῥίπτεται. διὸ οὔτε μόνον οὐρανία ἐστὶν οὔτε μόνον χθονία, ἀλλὰ καὶ περὶ γῆν διὰ
τὴν ἐξ ἀνθρώπων χρῆσιν αὐτοῦ καὶ διὰ τὰς πολλαχοῦ ἀναδόσεις τῶν αὐτομάτων θερμοτήτων, καὶ
οὐρανία δὲ διὰ τὰς τῶν ἀστραπῶν γενέσεις καὶ τῶν κεραυνῶν καὶ τῶν τοιούτων μετεώρων παθῶν. ἔστι
δ' ὅτε ἡ αὐτὴ καὶ ἄμφω κατὰ ταυτὸν ἄνω μὲν γενομένη, κάτω δὲ ἐνεχθεῖσα καὶ τῷ ἀξιολόγῳ τῆς ὕλης
ἐξαρκέσασα ἕως καὶ εἰς γῆν.* (Vers. 572.) *Ὅτι ἐπίηρα παρὰ τοῖς νεωτέροις τὰ ἐπιθυμητὰ παρὰ τὸ
ἐρᾶν, ὡς ἀπὸ εὐθείας τῆς τὸ ἐπίηρον. οἱ δὲ παλαιοὶ ἐπίηρα φασὶ τὴν μετὰ ἐπικουρίας χάριν καὶ παρά-
γουσι τὴν λέξιν οὕτως· ὥς περ κόπτω κόπανον καὶ ἔχω ὄχανον τὸ τῆς ἀσπίδος κράτημα, δρέπω δρέπα-
νον, ἥδω καὶ ἐν συστολῇ ἕδω ἕδανον καὶ ἕδνον κατὰ συγκοπὴν, φρύγω φρύγανον, πέττω ἢ πέπτω
πόπανον, ξέω *ξόανον, οὕτως ἐρῶ τὸ ἐπιθυμῶ ἔρανον καὶ ἐκτάσει ἤρανον καὶ ἐπιήρανον, οὗ πληθυν-
τικὸν ἐπιήρανα καὶ ἀποκοπῇ ἐπίηρα. εὕρηται δὲ καὶ ἀσυνθέτως παρὰ τῷ ποιητῇ ἦρα, οἷον, ἦρα
Πριάμῳ φέρων, τουτέστι χάριν. ὁ μέντοι Ἡρωδιανὸς ἁπλούστερον παράγων φησίν· ἠρ ἡ ἐπικουρία
ὀξυτόνως· ἡ γενικὴ ἦρος, αἰτιατικὴ ἦρα, καὶ ἐν συνθέσει ἐπίηρα. μή ποτε δὲ δυσλύτως ἀπορηθείη ἂν
ἐνταῦθα ὁ τόνος. εἰ γὰρ ὀξυτόνως ἠρ ἡ ἐπικουρία, διὰ τί μὴ ὠξύνθη ἡ γενικὴ καὶ αἱ κατ' αὐτὴν πλά-
γιοι πρός τε ὁμοιότητα τοῦ κὴρ κηρὸς καὶ ἵνα μὴ συνεμπέσῃ τῇ κλίσει τοῦ ἦρος, ὃ δηλοῖ ἔαρος; χρῆσις
δὲ τῆς ῥηθείσης λέξεως τὸ, μητρὶ φίλῃ ἐπίηρα φέρων· καὶ μετ' ὀλίγα τὸ, μητρὶ δ' ἐγὼ παράφημι καὶ
αὐτῇ περ νοεούσῃ πατρὶ φίλῳ ἐπίηρα φέρειν. ἔνθα τὸ, μητρὶ δ' ἐγὼ παράφημι, ταυτόν ἐστι τῷ*

συμβουλεύω. ἐξ ὁμοίας δὲ ἀγωγῆς καὶ τὸ πεῖσαι λόγοις παρειπεῖν ὁ ποιητὴς λέγει, ὥς περ πρὸ ὀλίγου ἔφη· δέδοικα, μή σε ἡ Θέτις παρείπῃ. ταὐτὸν γὰρ τὸ φάναι, ἀφ᾽ οὗ τὸ παράφημι, καὶ τὸ εἰπεῖν, ἐξ οὗ τὸ παρειπεῖν. οὕτω δὲ λέγει ὁ ποιητὴς καὶ παραῤῥητοὺς τοὺς λόγοις πειθομένους, ὃ καὶ οἷον ἐτυμολογῶν φησί· παραῤῥητοί τ᾽ ἐπέεσσιν. ὁμοίως δὲ παρῆκται καὶ τὸ παραυδᾶν καὶ τὸ παραμυθεῖσθαι. εἰ δὲ καὶ τὸν αἶνον ἐπὶ τοῦ ἁπλῶς λόγου θήσει τις, ὅμοια τό τε παραινῶ καὶ τὸ παράφημι, ἐξ οὗ ἡ παραίφασις. τὸ δὲ παρηγορεῖσθαι κοινότερον μὲν καὶ αὐτὸ ἴσον δύναται τῷ παραυδᾶν καὶ παραμυθεῖσθαι. Εὐριπίδης δὲ τὸ τὴν δημηγορίαν παραποιῆσαι παρηγορῆσαι φησίν. *(Vers. 573.) 153

116 Ὅτι ἐπὶ μεγάλης ἔριδος οἰκεῖον λεχθῆναι πρὸς τοὺς ἐρίζοντας τὸ, ἢ δὴ λοίγια ἔργα τάδ᾽ ἔσσεται οὐδέ 14 τ᾽ ἀνεκτὰ, εἴ περ ὑμεῖς ἐριδαίνετε ὧδε. δηλοῖ δὲ ὅτι ὄντως δὴ ὀλέθρια τὰ γινόμενα καὶ οὐ φορητὰ, ἐὰν ὑμεῖς οὕτως ἐρίζητε. τινὲς δὲ τὸ ἢ δὴ, ὡς Ἀπίων καὶ Ἡρόδωρος φασὶν, ἐν ἑνὶ μέρει λόγου ἤδη φασὶ, λέγοντες ὅτι, ὡς καὶ προεῤῥέθη, ἐπὶ τριῶν χρόνων τὸ ἤδη λαμβάνεται, ἐπί τε παρῳχημένου καὶ ἐνεστῶτος, ὡς παρεδειγματίσθη ἐκεῖ, καὶ ἐπὶ μέλλοντος δὲ, ὡς τὸ, ἤδη λοίγια ἔργα ἔσσεται. καὶ εἰ τοῦτο ὀρθὸν, ποῦ λοιπὸν θήσομεν τὸν *Λουκιάνειον σολοικισμὸν, τὸν λέγοντα, ἤδη σολοικιῶ; οἱ δὲ τοιοῦτοι ὁμοίαν ἐπικρίνουσι γραφὴν καὶ ἐν οἷς φθάσας ὁ Ζεὺς ἔφη, ἢ δὴ λοίγια ἔργα ὅτε καὶ ἑξῆς· οὐκ ἀπεικὸς γὰρ ἐκεῖ οὕτω νοῆσαι αὐτούς. Τὸ δὲ ἐριδαίνω ἀπὸ τοῦ ἐρίζω παράγεται, τραπέντος καὶ ἐνταῦθα τοῦ ζ̄ εἰς δ̄ κατὰ συγγένειαν, καθὰ καὶ ἐν τῷ ἕζω ἕδος, ῥέζω ἔρδω, σκύζω σκυδμαίνω, ὥς περ καὶ ἐριδμαίνω· εὕρηται γὰρ ἐν χρήσει καὶ τοῦτο. ἰστέον δὲ ὅτι οὐ μόνον τὸ ζ̄ εἰς δ̄ μεταποιεῖται, ὡς ἐν τοῖς ῥηθεῖσι καὶ ἐν τῷ ἐρίζω ἐρίσδω καὶ τοῖς ὁμοίοις Δωρικοῖς, ἀλλὰ καὶ ἔμπαλιν τὸ δ̄ εἰς ζ̄, ὡς ἐν τῷ ἀρίδηλος ἀρίζηλος ἀστὴρ καὶ ἐν τοῖς εἰς ζε̄ λήγουσιν ἐπιῤῥήμασιν. ὡς γὰρ ἔστι τὸ οἴκαδε, οὕτω καὶ Ἀθήναδε, Θήβαδε, ἔραδε τὸ εἰς ἔραν ἤτοι γῆν· τροπῇ δὲ τοῦ δ̄ γέγονεν Ἀθήναζε, ἔραζε. τὸ δ᾽ αὐτὸ καὶ ἐν τοῖς ὁμοίοις. ἰστέον δὲ ὅτι κοινῶς παραδείγματα τῆς εἰς ἄλληλα μεταχωρήσεως τοῦ δ̄ καὶ τοῦ ζ̄ καὶ τὸ κνίζα κνίδη, *ἁρμόζω ἁρμόδιον, φράζω ἀριφραδὲς καὶ φραδίμων, ζᾶ ἐπιτατικὸν δᾶ, ἴζμεν κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἴδμεν, εἰ καὶ οἱ ὕστερον ἐπέκριναν μὴ εὑρίσκεσθαι ἐν συλλήψει πρὸ ἀμεταβόλου διπλοῦν σύμφωνον, πέδον πεζὸς, ὄζω, οὗ μέσος παρακείμενος ὄζωζα καὶ ὄδωδα, ὥς περ καὶ χάζω κέχαδα, φράζω πέφραδα, ῥάζω τὸ ῥαίνω ἔῤῥαδα, ὅθεν καὶ τὸ τοῖχοι ἐῤῥάδαται, ἕζεσθαι καθεδεῖσθαι, χλάζω κέχλαδα παρὰ Πινδάρῳ, πεδοῖ παρ᾽ Αἰσχύλῳ, τὸ δ᾽ αὐτὸ καὶ πεζῇ, δεύω τὸ βρέχω Δεὺς καὶ Ζεὺς ὁ ἀὴρ, ὀκλάζω ὀκλαδίας δίφρος, ἕζω ἑδώλιον ἡ τῆς νηὸς κλητίς· ἐκ δὲ τοῦ αὐτοῦ καὶ ἕδρα καὶ ἱδνῶ τὸ ἐν τοῖς ἑξῆς ῥηθησόμενον καὶ ἱδρύω καὶ ἀΐδιος ὁ μὴ ἵζων ἀλλὰ βέβαιος καὶ στάσιμος· ὄζω ὀδμὴ, ζήμιος δήμιος, ὁ ζημιῶν τοὺς κολαζομένους, κλύζω κλύδων, μέρζω σμερδαλέον καὶ σμερδανὸν, μήδεα μέζεα τὰ αἰδοῖα, ἀδιεχὲς ἔν τε Ὀδυσσείᾳ καὶ τῷ δ̄ τῆς Ἰλιάδος. οὕτω δὲ καὶ μαδὸς μα*ζὸς, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς φανεῖται. (Vers. 574.) Ἰστέον δὲ ὡς, Ὁμήρου εἰπόντος ἐνταῦθα, εἰ δή σφω, ἤγουν εἴ περ ὑμεῖς, θνητῶν ἕνεκα ἐριδαίνετον, φασὶν οἱ τεχνικοὶ, ὅτι τε τὸ νὼ καὶ σφὼ ἀπὸ τοῦ νῶι καὶ σφῶι γεγόνασιν ἀποβολῇ τοῦ ῑ, καὶ ὅτι οὐ περισπῶνται διὰ τὴν ἀποκοπὴν κατὰ τὸ, ἱδρῶτα ἱδρῶ, δῶμα δῶ, ἀλλ᾽ ὀξύνονται ἀναλόγως ὡς δυϊκά· καὶ ὅτι ἀναγκαίως ἀπεκόπη τὸ νὼ καὶ τὸ σφὼ ἐκ τοῦ νῶι καὶ τοῦ σφῶι. οὐδέποτε γάρ, φασι, τὸ ω̄ κείμενον πρὸ καθαρεύοντος τοῦ ῑ περισπᾶται, ἀλλ᾽ ἢ ὀξύνεται, ὡς ἐν τῷ Τρωὶ καὶ δμωὶ, ἢ προπαροξύνεται, ὡς ἐν τῷ ἥρωι, Μίνωι. διὸ καὶ ἐν τῷ νῶιν καὶ σφῶιν, ἐπειδὴ τὸ ω̄ προκείμενον τοῦ ῑ περισπᾶ*ται, ἐπενοήθη συναίρεσις τοῦ νῷν, καὶ σφῷν πρὸς ἀποφυγὴν 154 παραλογίας, οἷον, οὐ γὰρ σφῷν γένος ἀπόλωλε τοκήων, τὸ ἐν Ὀδυσσείᾳ κείμενον. (Vers. 575.) Ὅτι κολῳὸς ὁ θόρυβος κατὰ μὲν Φιλόξενον ἀπὸ τοῦ κλῶ γίνεται ὀνοματοπεποιημένου ῥήματος κατὰ πρόσληψιν συλλαβῆς. διὸ οὐδὲ προσγέγραπται, φησι, τὸ ῑ. ἀπὸ δὲ τοῦ τοιούτου κλῶ καὶ τὸ κλάζω γέγονε κατὰ παραγωγήν. κατὰ δὲ ἑτέρους ἀπὸ τοῦ κολοιὸς γίνεται κατὰ ἔκτασιν τοῦ ο̄ εἰς ω̄, μείναντος δηλαδὴ τοῦ ῑ προσγεγραμμένου. κολῳός τε γὰρ ὁ θόρυβος καὶ ὁ κολοιὸς δὲ θορυβητικόν. διὸ καὶ εἰς παραβολὴν θορύβου χρησιμεύσει που τῷ ποιητῇ. τινὲς δὲ καὶ οὕτω φράζουσιν· ὥς περ ἐκ τοῦ κλείω κλοιὸς καὶ ἐκτάσει κλῳὸς σὺν τῷ ῑ, οὕτω καὶ κολῳὸς ὁ θόρυβος ἐκ τοῦ κολοιὸς τὸ ὄρνεον. ὅθεν καὶ τὸ κολῳῶ ῥῆμα ἔχει τὸ ῑ ἐν προσγραφῇ. ἄλλοι δὲ *ἀπὸ τοῦ κολούω παράγουσιν αὐτὸ, τραπέντος τοῦ ου̅ εἰς ω̄, ὡς καὶ ἐν τῷ Μοῦσα Μῶσα. κολούει γάρ πως ὁ θόρυβος ἤγουν κολοβοῖ καὶ ἀφαιρεῖταί τι τῶν σπουδαίων

ἔργων πολὺς ἐλαυνόμενος κατὰ τὸν ποιητήν. φησὶ γάρ· κολῳὸν ἐλαύνετον. καὶ ὅρα τὸ ἐλαύνετον ἀντὶ
τοῦ ἐπιτείνετε ἀπὸ μεταφορᾶς ῥηθὲν τοῦ ἐλαυνομένου ἵππου ἢ σιδήρου. πεποίηται δέ, φασι, τὸ ἐλαύνειν
διαλέκτοις τρισί. Βοιωτῶν μὲν γὰρ τὸ ἐλάω διὰ τοῦ ᾱ, Αἰολέων δὲ τὸ προστιθέναι τῷ ᾱ τὸ ῡ· ἐλαύω
γὰρ λέγουσιν· ἡ δὲ πρόσθεσις τοῦ ν̄ Δώριος. τὸ γὰρ δύω δύνω φασὶ Δωριεῖς καὶ τὸ θύω θύνω· θῦνε
γὰρ ἀμπεδίον. ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι ἐκ τοῦ ἀνωτέρω εἰρημένου κλῶ καὶ τὸ κλάζω παρῆκται καὶ τὸ κλώζω,
καθ᾽ ὃ κλώζεσθαι λέγονται καὶ ἀποσυρίττεσθαι οἱ ἐν θεάτροις νικώμενοι καὶ κλωσμὸν πάσχειν. καὶ ὅτι
ἐκ τοῦ κολούω καὶ κόλον κέρας καὶ κόλος βοῦς ὁ κεκολουσμένος τὰ κέρατα, ἐξ οὗ συντέθειται ὁ κολοβὸς,
*καὶ κύκλοι δὲ τροπικώτερον μαθηματικοὶ κατ᾽ οὐρανὸν καλούμενοι κόλουροι, καὶ ψωμοὶ δὲ ἄκολοι οἱ
ἐν Ὀδυσσείᾳ. (Vers. 576.) Ὅτι καὶ ἐνταῦθα σχῆμα ἐστὶ τὸ λεγόμενον κατὰ τὸ σιωπώμενον ἐν τῷ, οὐδέ
τι δαιτὸς ἐσθλῆς ἔσσεται ἦδος, ἤγουν ἡδονή. νοητέον γάρ, κἂν σεσιώπηται, ὅτι δαινυμένοις ἕωθεν
τοῖς περὶ τὸν Δία ἡ ἔρις ἐπιγέγονε. διὸ προϊὼν λέγει ὅτι πρόπαν ἦμαρ δαίνυντο. αἰνίττεται δὲ ὁ τῆς
τοιαύτης δαιτὸς λόγος, ὡς ἐξὸν μύθῳ τὸ ἀεὶ ἐν ῥαστώνῃ ἔμφρονι τὰ θεῖα εἶναι. τοιοῦτον δὲ σχῆμα
ἦν καὶ ἐν τοῖς προλαβοῦσιν, ὅπου περὶ Ἀχιλλέως ἔφη ὁ ποιητὴς ὅτι ουδέποτε εἰς ἀγορὰν πωλέσκετο,
ἐπόθει δὲ ἀϋτήν τε πόλεμόν τε. νοητέον γὰρ ἐκεῖ ὅτι διὰ μέσων τῶν δώδεκα ἡμερῶν καὶ ἀγοραὶ, ὡς
εἰκὸς, ἐγίνοντο καί τινες ἐκδρομαὶ πολέμων οἷον, ἐν λόχοις ἢ ἐν λείαις. Ὅμηρος μέντοι οὐ θέλει περὶ
μικρά τινα τὸν λόγον ἀπασχολεῖν, ἀλλὰ ἁπλῶς οὕτω τὰ περὶ αὐτῶν παραῤῥι*πτεῖ, δεικνὺς ὡς εὐπορεῖ
μὲν τοῦ καὶ τοιαῦτα γράφειν, ἀπαξιοῖ δὲ αὐτά. Ἰστέον δὲ ὡς τὸ, οὐδέ τι δαιτὸς ἐσθλῆς ἔσσεται ἦδος,
ἐπεὶ τὰ χερείονα νικᾷ, δύναταί τις καὶ ἐπ᾽ ἄλλά τινα παρῳδήσας μεταγαγεῖν, οἷον, οὐδέ τι νίκης
ἐσθλῆς, ἢ φήμης ἐσθλῆς, ἔσσεται ἦδος, ἐπεὶ τὰ χερείονα νικᾷ. Εὐριπίδης δὲ παραφράζων αὐτόν 117
φησιν· ἐπεὶ δὲ κρεῖσσον τὸ κακὸν ἐστὶ τοῦ ἀγαθοῦ. ἔνθα ὅρα τὸ κρεῖσσον ὡς χρήσιμον καὶ αὐτὸ εἰς τὸ,
κρείσσων γὰρ βασιλεὺς ὅτε χώσεται καὶ ἑξῆς. ἐνταῦθα δὲ καὶ σχῆμα παραμέμικται ἀντίθετον, ὡς τοῦ
ἐσθλοῦ ἀντικειμένου πρὸς τὰ χείρονα. ἔστι δὲ ἐσθλὴ δαὶς ἡ τῶν σοφῶν καὶ σπουδαίων προσώπων, ἐν ᾗ
ἐρίζειν οὐ χρή. Ὅτι δὲ μονήρες ἐν ὀνόμασι τὸ ἦδος, καθὰ καὶ τὸ ὄφελος, καὶ ὅτι ψιλοῦται κατὰ τὴν
ἄρχουσαν ὡς τροχαϊκὸν, καθὰ καὶ τὸ ἦμαρ, οὐκ ἔστι τὸν περὶ λόγους ἀμφιβαλεῖν. Ἡρωδιανὸς δὲ ἐν
τῷ αὐτοῦ συμποσίῳ δασύνεσθαι αὐτὸ λέγει πρός τινων ὡς *ἀπὸ τοῦ ἥδω καὶ τῆς ἡδονῆς. ἐκρίναμεν δέ,
φησιν, ὥστε μᾶλλον ψιλοῦν αὐτό. φέρεται δὲ κανὼν τοιοῦτος· τὰ εἰς ος οὐδέτερα δισύλλαβα, ἀρχό-
μενα ἀπὸ φύσει μακρᾶς, ψιλοῦσι τὸ καταρχὰς φωνῆεν, οἷον εὖχος, ἦδος. ὅλως δὲ πάντα τὰ τρο-
χαϊκὰ ψιλοῦται, ὡς καὶ τὸ ἦχος, ἦμος ἀντὶ τοῦ ἡνίκα· οὕτω δὲ καὶ τὸ ἦμαρ μετασχηματισθὲν ἀπὸ
τοῦ ἡμέρα, ὡς καὶ τὸ ἦδος Αἰολικῶς ἀπὸ τῆς ἡδονῆς· ὥς περ καὶ ἀπὸ τοῦ μηχανὴ μετεσχηματίσθη τὸ
μῆχος, ὅ περ καὶ μῆχαρ λέγεται, ὡς ἦμαρ καὶ ὡς μῶμαρ ὁ μῶμος παρὰ Λυκόφρονι, προσφυέστερον δὲ
155 εἰπεῖν, ὡς ἀλκὴ ἄλκαρ. σεσημείωται ἐν τῷ ῥηθέντι κανόνι τῶν *τροχαϊκῶν τὸ ἧλος δασυνθὲν καὶ τὸ
ἧχι ἀντὶ τοῦ ὅπου, ἐφ᾽ ὧν ἔστι καὶ ἀπολογία εὔλογος τοῦ δασύνεσθαι αὐτά. σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ, ἐπεὶ
τὰ χερείονα νικᾷ, παραφράσας τις ὕστερον ἐγνωμάτευσεν οὕτω· τὸ μὲν παράνομον ἐπὶ τὸ χεῖρον
ἀνηβᾷ, τὸ δὲ καλὸν ταχέως ἀφίπταται τῆς τῶν ἀνθρώπων πολιτείας. (Vers. 579.) Ὅτι ἐν τῷ, δαῖτα
ταράξῃ, τὸ μὲν σχῆμα ἔοικέ πως ῥητορικῇ ἐπαναστροφῇ· τὸ γὰρ τέλος τῆς πρώτης λέξεως ἀρχὴ τῆς δευ-
τέρας γίνεται, ὡς καὶ ἐν τῷ, ἔνθα θάασσεν, ἤγουν ἐκάθητο, καὶ ἐν τῷ ἦλθε θέων. Τὸ δὲ ταράξῃ
ὠνοματοπεποίηται καί ἐστι καιριωτάτη λέξις. διὸ καὶ ἀνερμήνευτος ἢ δυσερμήνευτός ἐστιν. ἐξ αὐτῆς
δὲ παρὰ τοῖς νεωτέροις ἡ ταραχὴ καὶ ὁ τάραχος. ἐκεῖθεν δὲ καὶ ὁ τάρταρος καὶ τὸ ταρβεῖν, ὡς φανή-
σεταί που. Ἰστέον δὲ ὅτι σκωπτικὸν εἰς ταραχώδη γέρον*τα τὸ, ὄφρα μὴ αὖτε νεικείῃσι πατὴρ, σὺν
δ᾽ ἡμῖν δαῖτα ταράξῃ. (Vers. 581.) Ὅτι καὶ ἐνταῦθα σχῆμα κεῖται καινοπρεπὲς ἐλλειπτικὸν τὸ, εἴ περ
γάρ κ᾽ ἐθέλῃσιν Ὀλύμπιος ἐξ ἑδέων στυφελίξαι· ὁ γὰρ πολὺ φέρτατός ἐστι. καὶ ἔστι τοῦτο ὅμοιον τῷ,
εἰ μὲν γὰρ δώσουσι γέρας μεγάθυμοι Ἀχαιοὶ καὶ ἑξῆς, ὡς ἐκεῖ γέγραπται, ἵνα λέγῃ νῦν, ὡς εἴ περ
ὁ Ζεὺς ἐθέλει ἐκ τῶν οὐρανίων ἑδρῶν μετακινῆσαι ἡμᾶς, ἀνύσει ὃ θέλει· δύναται γάρ. Τὸ δὲ ἀνύσει,
ὃ θέλει, λείπει, ὡς φανερὸν ὄν, κἂν μὴ λέγηται· ἢ καὶ ἄλλως λείπει τὸ στυφελίξει ὡς ἀπὸ κοινοῦ λαμ-
βανόμενον, ἵνα ᾖ ὁ λόγος, ὅτι ἐὰν θελήσῃ στυφελίξαι, πάντως ἂν στυφελίξῃ· δύναται γάρ. ἕτεροι δὲ
θεραπεύοντες καὶ τοῦτο τὸ σχῆμα εἰς ἀνελλιπές φασιν, ὡς εἴ περ ἐθελήσει Ὀλύμπιος, πάντως ἂν στυφε-

λίξαι ἐκ τῶν ἑδέων. γίνεται δὲ τὸ στυφελίζειν ἀπὸ τοῦ στύφειν καὶ ἑλίσσειν ἢ ἐλελίζειν καὶ δηλοῖ τὸ στρυφνῶς καὶ ἐστυμμένως συστρέφειν. Τὸ δὲ *ἕδος ἀπὸ τοῦ ἕζω, ἐξ οὗ καὶ ἡ ἕδρα. καὶ ὅρα καὶ νῦν ὡς ἕδος οὐ μόνον τὸ ἔδαφος ἀλλὰ καὶ ἡ καθέδρα. (Vers. 582.) Ὅτι τὸ καθάπτεσθαι λόγοις οὐκ ἀεὶ ἐπὶ αὐστηρότητος καὶ ὕβρεως, ἀλλὰ καὶ ἁπλῶς ἐπὶ τοῦ ὁμιλεῖν καὶ λόγου τινὰ ἀξιοῦν, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ εἴρηται. Ὅμηρος οὖν καὶ ἐνταῦθα φησίν· ἀλλὰ σὺ τόν γ' ἐπέεσσι καθάπτεσθαι μαλακοῖς. καὶ ὅρα ὅτι τὸ καθάπτεσθαι καὶ ἀντὶ προστακτικοῦ τοῦ καθάπτου εἶπεν, ὅ πέρ ἐστι σχῆμα ἐλλειπτικὸν Ἰωνικὸν ἢ καὶ Ἀττικὸν, ὡς προγέγραπται· καὶ πτώσει αἰτιατικῇ συνέταξεν. ὅτι δὲ καὶ γενικῇ συντάσσεται τὸ ἅπτεσθαι λεγόμενον ἐν ἁπλότητι, δῆλον καὶ ἐκ τοῦ, ἥψατο γούνων. σημείωσαι δὲ ὅτι καινότερον εὕρηται παρ' Ἡροδότῳ τὸ καθάπτεσθαι ἐν τῷ, Δημαράτου καὶ τῶν ἄλλων μαρτύρων καθαπτόμενος, ἤγουν μάρτυρας προφέρων τὸν Δημάρατον καὶ τοὺς λοιπούς. ὅτι δὲ τὸ ἅπτεσθαι μετὰ τῆς ἐπὶ προθέσεως δοτικῇ συντάσσεται, φανεῖ*ται ἐν τοῖς ἑξῆς, ὅπου ἐρεῖ ὁ ποιητὴς τὸ, ἐφῆπται τοῖσδε τισὶν ὀλέθρου πείρατα. Μαλακοὶ δὲ λόγοι οἱ κολακευτικοὶ καὶ ψυχὴν σκληρὰν μαλάσσοντες καὶ, ὡς εἰπεῖν, μαλακοποιοὶ, ὡς καὶ δέος χλωρὸν τὸ χλωροποιόν. Ὅτι ἀγαθῆς θεόθεν ἐλπίδος τὸ, αὐτίκ' ἔπειθ' 18 ἵλαος Ὀλύμπιος ἔσσεται ἡμῖν. *(Vers. 586.) Ὅτι πραϋντικὸν ἀνθρώπου θυμουμένου ἐν τῷ κακῶς 156 πάσχειν τὸ, τέτλαθι καὶ ἀνάσχεο κηδόμενός περ. εἰ δὲ καὶ ὑπὸ μεγιστᾶνος πάσχει τις, οἰκεῖον ἐπαγα- 3 γεῖν καὶ τὸ ἐφεξῆς· μή σε, φίλον περ ἐόντα, ἐν ὀφθαλμοῖσιν ἴδωμαι θεινόμενον· τότε δ' οὔ τι δυνήσομαι, ἀχνύμενός περ, χραισμεῖν· ἀργαλέος γὰρ ὁ δεῖνα ἀντιφέρεσθαι, ὅ ἐστιν, ἐναντιοῦσθαι· γίνεται δὲ παρὰ τὸ ἀπεναντίας φέρεσθαι. ἡ δὲ λέξις ἢ πάθος δηλοῖ, ἵνα λέγῃ, ὅτι ἀργαλέος ἐστὶ πάσχειν ἐναντίωσιν, ἢ ἐνέργειαν, νοουμένη ἀντὶ τοῦ ἀργαλέος ἐστὶν, ὥστε τινὰ ἀντιφέρεσθαι ἤγουν ποιεῖν ἐναντίωσιν πρὸς αὐτόν. πρωτότυπον δὲ τὸ ἀντιφέρεσθαι τοῦ ἀντιφερίζειν. ἄμφω δὲ *οὐκ ἂν εἶεν πάνυ μακρὰν τοῦ ἰσοφαρίζειν ὡς ἰσότητα δηλούσης τῆς προθέσεως. καὶ μὴν δύνανται καὶ ἐναντιότητα δηλοῦν καθ' ὁμοιότητα τοῦ ἀντία φάσθαι. ἰστέον δὲ ὅτι τὸ τέτλαθι ἐκ τοῦ τλῆθι γέγονεν ἀναδιπλασιασμῷ καὶ συστολῇ τῆς παραληγούσης. (Vers. 587.) Τὸ δὲ, φίλην περ ἐοῦσαν, καὶ πρὸ αὐτοῦ τὸ, μητρὶ φίλῃ, καὶ πρὸ τούτων τὸ, παῖδα φίλην, σχέσεώς ἐστι συγγενικῆς ἐπίτασις, ἵνα ὥς περ ἐπιτείνεται ἡ φιλία δι' ἑτεροίας φιλίας κατὰ τὸ, ἑταῖρος φίλος, καὶ τὸ, φίλους κἄτι μᾶλλον ἢ φίλους τὸ Εὐριπίδειον· οὕτω αὔξοιτο καὶ τὸ συγγενικὸν στέργηθρον διὰ τοῦ φίλον καὶ τῶν τοιούτων. Τὸ δὲ, ἐν ὀφθαλμοῖς ἴδωμαι, διέσταλται τοῦ κατὰ νοῦν βλέπειν καὶ ἄλλως δὲ φαντάζεσθαι. Ἴδω δὲ εἰπεῖν καὶ ἴδωμαι ταυτόν ἐστιν, ὡς μυριαχοῦ φανεῖται. Ὅτι πολλὰ τῶν ἱστορουμένων καὶ μυθευομένων ὁ ποιητὴς οὐκ ἐντελῶς ἐν ἑνὶ τόπῳ ἐκτίθεται, ἀλλ' εὐμεθόδως τέμνει χάριν ποικιλίας καὶ δια*φόροις τόποις ἐπιμερίζει τὸ ἓν, ὥς περ καὶ ἐνταῦθα ἐν τοῖς κατὰ τὴν Ἥραν αὐτὸ τοῦτο μόνον λέγει, ὅτι καὶ ἄλλοτέ ποτε Ζεὺς μὲν θυμὸν ἔσχε κατὰ τῆς Ἥρας, Ἥφαιστος δὲ ἀλεξῆσαι σπεύσας ἔπαθε τὰ μυθευόμενα· ἐν ἄλλοις δὲ καὶ τὴν αἰτίαν ἐρεῖ, δι' ἣν ὁ Ζεὺς ἐχολώθη τῇ Ἥρᾳ, διηγήσεται δὲ καὶ ἅ περ ἐκείνη ἔπαθεν. (Vers. 591.) Ὅτι τὸ ποδὸς ῥιφῆναι τὸν Ἥφαιστον ἀπὸ βηλοῦ θεσπεσίοιο ὑπὸ τοῦ Διὸς οὐδὲν ἄλλο δηλοῖ, καθὰ καὶ προείρηται, ἢ ὅτι πολλάκις αἱ ἄνω ἐκπυρωθεῖσαι ἀναθυμιάσεις ἐν τοῖς μετεώροις κάτω ῥιπτοῦνται ὥς περ οἱ κεραυνοὶ καὶ εἴ τι ἄλλο τοιοῦτον, καὶ οὐκ ἔστιν ἐπὶ πολὺ παραμεῖναι τοῖς ἄνω τόποις τοιοῦτον Ἥφαιστον, ἀλλὰ ἢ ἄλλως ἀφανιζόμενος λύεται καὶ σκεδάζεται ἢ κάτω βάλλεται. Βηλὸς δὲ συνήθως ὁ τῆς οἰκίας βατὴρ παρὰ τὸ βαίνεσθαι, ὡς καὶ οὐδὸς παρὰ τὸ ὁδεύεσθαι, ὅθεν καὶ τόποι ἀβέβηλοι μὲν οἱ ἱεροὶ καὶ ἄβατοι, βέβηλοι δὲ οἱ βα*τοὶ καὶ τοῖς τυχοῦσι. διὸ καὶ Ὅμηρος οἴκους ἐν οὐρανῷ πλάττων, οὓς ὁ μυθικὸς Ἥφαιστος τεύχει, ἑκάστῳ θεῷ οἶκον καὶ δῶμα περικλυτὸν σκευάζων διὰ τοῦτο ἀκολούθως καὶ βηλὸν λέγει, θεσπέσιον μέντοι. ὅτι δὲ οὐδὸς παρὰ τὸ ὁδεύεσθαι, ὡς εἴρηται, γίνεται, δηλοῦσι καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν Οἰδίποδι τῷ ἐπὶ Κολωνῷ πολλὰ τῶν ἀντιγράφων ὁδὸν δίχα τοῦ υ γράφοντα τὸν οὐδὸν ἐν τῷ, καταῤῥάκτην ὁδὸν χαλκοῖσι βάθροισι γῆθεν ἐῤῥιζωμένον. καὶ τοῦτο μὲν τοιοῦτον. βηλὸν δέ τινες τῶν ἀρχαίων ἐνταῦθα φασὶ τὴν περίοδον τοῦ αἰθέρος καὶ τῶν ἀστέρων, ἕτεροι δὲ τὸν ἀνωτάτω καὶ πάντα περιέχοντα ἀέρα. τινὲς δέ φασι τὸν τοιοῦτον βηλὸν κατὰ Δρύοπας μὲν Ὄλυμπον εἶναι, κατὰ δὲ Χαλδαίους οὐρανόν. ὀξύνεται δὲ ὁ ῥηθεὶς βηλός· τὸ δὲ κύριον καὶ ποταμοῦ δὲ ὄνομα προπερισπᾶται, ἵνα κἀνταῦθα διάφορος εἴη τόνος πρὸς τὸ τῆς σημασίας διάφορον τὸ μυριαχοῦ φαινόμενον

ὁποῖόν τι καὶ τὸ ὀχὴ μὲν ὀξυτόνως ἡ τροφὴ, ἀφ᾽ ἧς καὶ τὸ *εὐοχθεῖν κατά τινας παρ᾽ Ἡσιόδῳ, καὶ
ἡ εὐωχία δὲ κατὰ ἔκτασιν. ὅμοιον δὲ πρὸς τὰ ῥηθέντα καὶ τὸ πλεῖον πλείονος τὸ συγκριτικὸν καὶ τὸ
πλειὼν ὀξυτόνως κατὰ περιοχὴν ὁ ἐνιαυτὸς ὁ καιρικὰ πλείω ἐμπεριειληφώς. ἔτι δὲ Τύρος πόλις βαρυτό-
νως καὶ τυρὸς ὀξυτόνως ὁ ἀπὸ γάλακτος. καὶ νόμος μὲν ὁ τὸ δίκαιον διδοὺς, νομὸς δὲ ἐν ὀξείᾳ τάσει
ὁ τῆς νομῆς τόπος καὶ ὁ κατὰ Αἰγυπτίους ἐν ἐνορίαις. καὶ καιρὸς μὲν κατὰ τόνον ὀξὺν ὁ χρονικὸς, καῖ-
ρος δὲ προπερισπωμένως τὸ μίτωμα, ὃ καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ δηλοῦται. καὶ Ἄνεκτος μὲν προπαροξυτόνως
157 κύριον, ἀνεκτὸς δὲ ὀξυτόνως ὁ φορητός. ὁμοίως καὶ Νικήτης μὲν *κύριον, νικητὴς δὲ ὁ νικήσας.
καὶ Κάκος μὲν λῃστὴς, κακὸς δὲ τὸ ἐπίθετον. καὶ ἄλλα δὲ ὅμοια πολλά. Ἰστέον δὲ ὅτι ἡ τοῦ Ἡφαί-
στου ῥῖψις οὐρανόθεν καὶ τοιοῦτόν τι δηλοῖ, ὡς ὁ ἄνω τόπος ὁ αἰθέριος, περὶ ὃν οἱ θεοὶ, οὐδὲν φθαρ-
τικὸν καὶ ἐπιβλαβὲς καὶ ὅλως φαῦλόν τι παραμένον ἔχει. διὸ οὔτε ὁ μυθικὸς Βρόντης καὶ Στερόπης
καὶ Ἄργος φιλοῦνται τῷ Διὶ, ἀλλὰ καὶ ἡ Ὁμηρικὴ Ἄτη ἐκεῖθεν κατηνέχθη. ὅθεν καὶ λόφος Ἄτης ἐν
Τροίᾳ παρὰ Λυκόφρονι, ἔνθα ὑπὸ Διὸς ἐκείνη ἐῤῥίφη, ὡς καὶ ἐν τοῖς Ἀπίωνος καὶ Ἡροδώρου δηλοῦ-
ται. οὕτως οὖν καὶ ὁ καυστικὸς Ἥφαιστος ἐκεῖθεν ὀστρακιζόμενος ῥίπτεται· οἱ δὲ Τιτᾶνες καὶ ὑπο-
ταρτάριοι γίνονται, οὓς ἡ ἀλληγορία δηλοῖ. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ, ῥῖψε ποδὸς τεταγὼν ἀπὸ βηλοῦ
θεσπεσίοιο, τὸ μὲν ῥῖψε ποδὸς τεταγὼν, ἤγουν τείνας ἢ λα*βόμενος, ὡς εἰρήσεται, ἀστείως ἔφη, ὡς
εἰ καὶ λαγὼν ἤ τι τοιοῦτον ἑλὼν ὁ Ζεὺς καὶ κουφίσας ἐκ ποδὸς ἐξέῤῥιψε. Θεσπέσιος δὲ βηλὸς εἴρηται
πρὸς διαστολὴν τῶν μὴ θείων ἀλλὰ βεβήλων. Τὸ δὲ τεταγὼν Ἰωνική ἐστι μετοχὴ μετὰ συνήθους ἀνα-
διπλασιασμοῦ ἐν χρόνῳ ἀορίστῳ δευτέρῳ ἐκ τοῦ τάζω τάξω, ἐξ οὗ καὶ τὸ τέξον, ὅθεν ἀόριστος πρῶτος
οὐ χρηστὸς ἔταξα, δεύτερος ἔταγον, οὗ μετοχὴ ταγὼν καὶ Ἰαστὶ τεταγών. οἱ δὲ τεχνικοὶ ἐθάῤῥησαν 119
εἰπεῖν καὶ ὡς ἐκ τοῦ τῶ τὸ λαμβάνω γίνεται τάζω κατὰ παραγωγὴν, ὡς φρῶ φράζω, ῥῶ ῥάζω τὸ ῥαίνω,
καὶ ἐξ αὐτοῦ τὸ τεταγὼν κατὰ τὴν ῥηθεῖσαν ἐπιβολὴν, ἵνα ᾖ ποδὸς τεταγὼν ἤγουν λαβὼν ἔῤῥιψεν. ἐκ
δὲ τοῦ ῥηθέντος τῶ καὶ τὸ τῆ, ὅ ἐστι λάβε, γίνεται κατὰ τὸ ζῆ προστακτικὸν τὸ καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ.
(Vers. 592. sqq.) Ὅτι φησὶν ὁ μυθικὸς Ἥφαιστος καὶ ταῦτα· πᾶν δ᾽ ἦμαρ ἢ πανδῆμαρ φερόμην,
ὅτε δηλαδὴ ὁ Ζεὺς αὐτὸν ἄνωθεν ἔῤ*ῥιψεν· ἅμα δ᾽ ἠελίῳ καταδύντι κάππεσον ἐν Λήμνῳ· ὀλίγος δέ μοι
θυμὸς ἐνῆεν. καὶ ὅρα ὅτι τὸ φέρεσθαι μὲν λέγεται παρὰ τῷ ποιητῇ ἐπὶ κινήσεως, ἡ δὲ φορὰ οὐχ᾽ εὕρη-
ται παρ᾽ αὐτῷ. λέγει δὲ καὶ ὅτι ἐνταῦθά με πεσόντα Σίντιες ἄνδρες κομίσαντο. ταῦτα δὲ μύθου τε
πιθανότητα ἔχουσιν ἀσφαλῆ ἐν τῷ πλάσματι ὡς ἐξ ἀφορμῆς τινὸς ἱστορικῆς καί που καὶ ἀλληγορικῶς
θεραπεύονται. μυθικῶς μὲν γὰρ ἀκόλουθον ἦν τῇ ἄνωθεν ῥίψει τοῦ Ἡφαίστου τὸ καὶ εἰς γῆν που
εἰπεῖν κατενεχθῆναι αὐτὸν καὶ περισωθῆναι ὑπό τινων παρά τινα καιρόν. καὶ τοίνυν ἦν ἡ μὲν γῆ Λῆ-
μνος, οἱ δὲ ἄνδρες Σίντιες, ὁ δὲ καιρὸς ἥλιος καταδὺς ἤγουν ἑσπέρα, ὅθεν καὶ ἱερὰ ἡ Λῆμνος ἐνομί-
σθη Ἡφαίστου καὶ ἱκανῶς ἐτιμᾶτο ἐκεῖ καὶ πόλις Ἡφαιστία ἦν αὐτόθι. καὶ ὁ μὲν μῦθος οὕτω πιθα-
νῶς πέπλασται, ἡ δὲ ἀλληγορία κατὰ τὸ δυνατὸν συμβιβαζομένη τοιαῦτα τινὰ νοεῖ. ὁ ῥιπτόμε*νος μὲν
Ἥφαιστος οὐρανόθεν εἴη ἂν ἡ τῶν ἄνωθεν κατασκηπτόντων εἰς γῆν πυρωδῶν κατένεγξις, ᾧ τινὶ
Ἡφαίστῳ καὶ ὀλίγος θυμὸς ἔνεστι διότι τὰ τοιαῦτα ἐπ᾽ ὀλίγον ἐξαρκεῖ. τὰ μὲν γὰρ πολλὰ ἐν τῷ μέσῳ
σβέννυνται, ὅσα δὲ καὶ μέχρι γῆς ἐνεχθῶσι, ταχὺ ἀφανίζονται καὶ αὐτὰ, εἰ μή τινος ὕλης δραξάμενα
βραχύ τι παραμείνωσι. καὶ τοιαύτη μὲν ὁλικώτερον ἡ περὶ τοῦ τοιούτου Ἡφαίστου ἀλληγορία. τὸ δὲ ἐν
Λήμνῳ κατενεχθῆναι αὐτὸν τῇ μυθικῇ συμβάλλεται πιθανότητι ὡς ἀπὸ ἱστορίας, οὐχ᾽ ὡς τῶν ἀερίων
ἐκπυρωμάτων ἐν Λήμνῳ καταπιπτόντων, ἀλλ᾽ ὅτι πῦρ καὶ ἐκεῖ γῆθεν ἀνεδίδοτό ποτε αὐτόματον.
διό περ ἀποκληρωτικῶς ἔδοξε τῷ μύθῳ αὐτόθι καταῤῥῖψαι τὸν Ἥφαιστον ὡς εἰς τόπον τινὰ συγ-
γενῆ. προσφυὴς γὰρ πάντως τῷ πυρὶ Ἡφαίστῳ τόπος πῦρ τε ἀναβλύζων καὶ ἄλλα σημεῖα ἔχων
θερμότητος, οἷον τὴν τῶν ἐκεῖ θερμῶν ὑδάτων ἀνάδοσιν, *τὸ ψιλὸν τῆς γῆς, τὴν πενίαν τῆς πιό-
τητος. διὸ οὐδὲ λασία ἐστὶν ἡ νῆσος ὕλαις ὀρειναῖς. οὕτω καὶ τὸν Τυφῶνα ὁ μῦθος πνεῦμα μὲν
ὄντα θερμὸν καὶ ἀπὸ τοῦ τύφω τὸ καίω παρονομαζόμενον, δαίμονα δὲ ὅμως λεγόμενον ἀντίπαλον
τῷ Διὶ, ὁ μῦθος εἰς τόπον ἄγει προσφυῆ. ἀπάγει γὰρ αὐτὸν εἰς τὴν Σικελίαν καὶ ἐκεῖ καταθεὶς
αὐτὸν ἐπικεῖσθαι μὲν τῷ Τυφῶνι τὴν Αἴτνην τὸ ὄρος λέγει, τὸν δὲ Τυφῶνα κάτωθεν κρατῆρας
ἀναφυσᾶν πυρός. τοῦτο δὲ ποιεῖ ὁ μῦθος διὰ τὸ ἀληθῶς καὶ ἐν τῇ Αἴτνῃ πῦρ κάτω μὲν ὑπο-

*τύφεσθαι, ἄνω δὲ ἐκφυσᾶσθαι ἀναπεμπόμενον. ὥς περ οὖν ἐκεῖ ἔδοξε τῷ μύθῳ ὑποθεῖναι τὸν
Τυφῶ*να τῇ Αἴτνῃ, οὕτω κἀνταῦθα ἠθέλησε τῇ πυροέσσῃ Λήμνῳ ἐπιῤῥῖψαι τὸν Ἥφαιστον. καὶ οὕτω* 158
*μὲν ταῦτα. ἡ δὲ ἱστορία καὶ ἄλλως προσοικειοῖ τῷ Ἡφαίστῳ τὴν Λῆμνον, οὐ μόνον διὰ τοὺς ἐν αὐτῇ
γῆθεν ἀναβαίνοντας κρατῆρας τοῦ πυρὸς, ὡς εἴρηται, ἀλλὰ καὶ διότι χαλκεῖς ἄνδρας ἤνεγκέ ποτε ἡ
νῆσος, οἳ πρῶτοι χαλκευσάμενοι βέλη διὰ τοῦτο Σίντιες ἐπεκλήθησαν, διὰ τὸ σίνεσθαι ἤτοι βλάπτειν
τῇ εὑρέσει τῶν ὅπλων. οἱ τοιοῦτοι καὶ ἄφαρ κομίσασθαι λέγονται τὸν Ἥφαιστον πεσόντα. δηλοῖ δὲ
ὁ λόγος ὡς, εἰ καὶ ἀλλαχόθι τοιαῦτα εἰσὶ πυρὰ, ὅμως οἱ Λήμνιοι ᾠκείωνται τῷ Ἡφαίστῳ μάλιστα καὶ
διὰ τὴν χαλκευτικὴν τέχνην, δι᾽ ἣν καὶ κλυτοτέχνης αὐτὸς λέγεται, ὡς οὐ μόνον πῦρ αὐτόματον ἔχοντες,
ἀλλὰ καὶ ὡς ἄλλως τοῦ πυρὸς ἐπιμελόμενοι καὶ διὰ τὴν τέχνην περιποιούμενοι αὐτόν. ἔστι γὰρ *κομί-
σασθαι τὸ ἐπιμεληθῆναι· ἐξ οὗ καὶ κομιδὴ ἡ ἐπιμέλεια καὶ κομιδῇ ἐπίῤῥημα ἀντὶ τοῦ λίαν καὶ ἐν πάσῃ
ἐπιμελείᾳ. καὶ ἄλλως δὲ Σίντιες οἱ Λήμνιοι, καθότι πειραταὶ ἦσαν, ὡς ἡ ἱστορία φησίν· ὥστε εἶναι
καὶ αὐτοὺς Λήμνια κακὰ, καθάπερ ὕστερον αἱ γυναῖκες, αἳ τοῖς ἀνδράσιν ἐν Λήμνῳ εἰς φόνον ἐπε-
βούλευσαν. καὶ ἄλλως δὲ ὡς οἱ Λήμνιοι ἄγριοι δηλοῖ καὶ παροιμία, Λημνίαν χεῖρα εἰποῦσα τὴν ἀπα-
ραίτητον, καὶ Λήμνιον βλέπειν ἀντὶ τοῦ δεινὸν καὶ πυρῶδες. ἐκεῖθεν δὲ καὶ Λήμνιον κακὸν ἢ ἀπὸ τῆς
κατὰ στόμα δυσωδίας τῶν Λημνιάδων ἢ μᾶλλον ἀπὸ τῶν θρυλλουμένων φόνων. δηλοῖ δέ τι περὶ τούτου
καὶ Ἡρόδοτος. ὅτι δὲ οἱ Σίντιες οὗτοι καὶ ἑτέρως ὕστερον ὠνομάσθησαν, δηλοῦται ἐν τοῖς τοῦ περιηγη-
τοῦ. ὅρα δὲ ὅπως ὁ μὲν βλαπτικὸς σίντης λέγεται διὰ τοῦ η, ὡς ὁ Χρύσης, τὸ δὲ ἐθνικὸν διὰ τοῦ ῑ καὶ
ἔχει τὴν κλίσιν τοῦ ὄφεως. ὅτι δὲ πρὸς ἄλλαις κλίσεσι καὶ Σίντοι ἐλέ*γοντο οἱ τοιοῦτοι Σίντιες, ὁ γεωγρά-
φος φησίν. ὡς δὲ καὶ Σίνις Σίνιδος ὕστερον λῃστὴς δίχα τοῦ τ, αἱ ἱστορίαι δηλοῦσι περιᾴδουσαι καὶ
αὐτὸν, καθὰ καὶ τὸν Σκείρωνα καὶ τὸν Πιτυοκάμπτην καὶ τὸν Κάκον καὶ τὸν Λίβυν Ἀνταῖον καὶ τοὺς
τοιούτους. καὶ εἰσὶν ἀληθῶς φερώνυμα τὸ Σίντιες οἱ παρ᾽ Ὁμήρῳ καὶ ὁ Σίνις, ἐπὶ κακῷ μέντοι, ἵνα
καὶ αὐτοὶ ὡς βλαπτικοὶ κατὰ τὴν παροιμιαζομένην Σιδηρὼ, θρασεῖαν ἐκείνην γυναῖκα, φορεῖν τὸ οἰκεῖον
ὄνομα.* (Vers. 593.) *Τὸ δὲ, ὀλίγος θυμὸς ἐνῆεν, ἔχει μὲν ἀκόλουθόν ποτε τὸ καὶ θανεῖν ἂν τὸν Ἥφαι-
στον ὀλιγούμενον, λύεται δὲ καὶ ἄλλως μὲν τῷ μὴ ἐξ ἀνάγκης ἀεὶ τῇ ὀλιγώσει φθορὰν ἐπακολουθεῖν,
μάλιστα δὲ ἀλληγορικῶς τῷ μὴ ὀλιγούμενα τὰ ἐναέρια πάθη, ἐν οἷς ἐστὶ καὶ τὰ κατὰ τὸν Ἥφαιστον,
ἤδη καὶ παντελῶς ἐπιλείπειν, ἀλλ᾽ εἶναι εἰσαεὶ κατὰ τὸ γίνεσθαι πάλιν καὶ πάλιν. ὅρα δὲ ὡς κομίζω
μὲν τὸ ἁπλοῦν, ἱπποκομῶ δὲ καὶ νοσοκομῶ τὰ σύνθετα.* *(Vers. 592.) *Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι δύο ῥίψεις
τοῦ Ἡφαίστου ὁ μῦθος λέγει, προτέραν μὲν τὴν μετὰ γένεσιν ὑπ᾽ αὐτῆς τῆς Ἥρας, ὅτε καὶ ἐχωλάνθη·
δευτέραν δὲ τὴν ὑπὸ τοῦ Διὸς, ὅτε τῇ μητρὶ ἀλεξῆσαι ἤθελε δεσμευθείσῃ πρὸς τοῦ Διός. Τὸ δὲ πανῆ-*
120 *μαρ τὸν Ἥφαιστον οὐρανόθεν εἰς γῆν φέρεσθαι, εἰ καὶ θεραπεύεται τοῖς ἀλληγορηταῖς, ἀλλὰ τῷ
μύθῳ μάλιστα δοτέον πρὸς ἔνδειξιν τοῦ ἐν μέσῳ πλείστου διασήμως κατὰ τὸ, ὅσον οὐρανὸς ἔστ᾽
ἀπὸ γαίης.* (Vers. 594.) *Τὸ δὲ ἄφαρ, ὃ μέχρι καὶ ἐς ἄρτι περιφέρεται παρὰ τοῖς λέγουσιν ἀφαρὶ τὸ
αὐτίκα, οὐ κολλητέον μετὰ τοῦ πεσόντα, οὐ γὰρ ἂν ἄφαρ, ἤγουν εὐθέως, πέσοι ὁ πᾶν ἦμαρ φερόμε-
νος, ἀλλὰ μετὰ τοῦ κομίσαντο, ἵνα λέγῃ ὅτι μετὰ τὸ πεσεῖν ἐπιμέλειαν ἔσχεν εὐθὺς φιλοξενικὴν, ἣν
ὀκνεῖ διασκευάζειν ὡς ἄκαιρον. ὅτι δὲ τὸ ἄφαρ ἐκ τοῦ ἅπτω ἅψω ἧφα γίνεται συστολῇ Δωρικῇ καὶ
ψιλώσει Αἰολικῇ καὶ ὅτι δηλοῖ τὸ αὐθωρὸν καὶ συναπτῶς ὡς ἐκ τοῦ ἅπτω, *δηλοῦται καὶ ἀλλαχοῦ.*
(Vers. 596.) *Ὅτι κύπελλον ποτηρίου εἶδος ἐπὶ τὰ ἔσω κύπτον, οὕτω λεγόμενον ὡς ἀπὸ τοῦ ἔκυπον δευ-
τέρου ἀορίστου. τὸ δ᾽ αὐτὸ καὶ ἀμφικύπελλον λέγεται οἱονεὶ πανταχόθεν ἐπὶ τὰ ἔσω κεκυφός· πολλάκις
γὰρ ἡ ἀμφὶ πρόθεσις τὸ κύκλῳ σημαίνει, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ νῆσος ἀμφίαλος καὶ βροντὴ ἀμφίπυρος
ἡ πάντοθεν κεραυνώσασα καὶ οὕτω πυράσασα. ἄλλοι δὲ κύπελλον τὸ οἰνηρὸν φασὶ ποτήριον, εἰς ὃ χύε-
ται, τουτέστιν ἐγχέεται, πηλὸς εἴτ᾽ οὖν οἶνος. χρὴ δὲ εἰδέναι ὅτι τὸ ἀμφικύπελλον, ὡς Ἀριστοτέλης
ἐμφαίνει, καινήν τινα κατασκευὴν ἔχει καὶ ἀξίαν ἐν τοῖς νῦν ζητήσεως. φησὶ γὰρ ἐκεῖ*νος ὅτι αἱ θυρί-* 159
*δες τοῦ μέλιτος ἀμφίστομοι· περὶ γὰρ μίαν βάσιν δύο θυρίδες εἰσὶν ὥς περ τῶν ἀμφικυπέλλων, ἡ μὲν
ἐκτὸς, ἡ δ᾽ ἐντός. Ἀριστοτέλης μὲν οὖν ὡς ἀπὸ δήλων τῶν ἀμφικυπέλλων ἱστόρει τὰ τοῦ μέλιτος.
νῦν δὲ χρὴ τὸ μέλι κατασκέψασθαι, ἵνα νοηθῇ καλῶς ἐξ αὐτοῦ τὸ ἀμφικύπελλον. τέως γε μὴν ὡς ἐν
εἰκασμῷ δοκεῖ ταυτὸν εἶναι ἀμφικύπελλον εἰπεῖν καὶ δικύπελλον, ὡς κατὰ τὰς ἀντιθέτους θυρίδας ἤτοι*

σύριγγας καὶ θήκας τοῦ μέλιτος μιᾷ βάσει, τουτέστι πυθμένι, δύο κυπέλλων διοικουμένων ὡς ἐν διδυμότητι, τοῦ μὲν ἄνω, τοῦ δὲ κάτω, ἵνα καὶ ἡ βάσις ἐν τοῖς τοιούτοις εἴη, ὅτε δεήσει, πρὸς πόσιν χρήσιμος. Ὅτι τὴν ἔριν τὴν σφοδρὰν, τὴν μέσον Ἥρας καὶ Διὸς, ἔπαυσεν ἐνταῦθα οὐ μόνον ἀπειλὴ Διὸς καὶ φόβος, ὃν ἡ Ἥρα ἔπαθεν, ἔτι δὲ καὶ συμβουλὴ τοῦ Ἡφαίστου ἐχέφρων, *ἀλλὰ καὶ ἀστεῖος τοῦ αὐτοῦ λόγος, κινήσας τὴν Ἥραν εἰς μειδίαμα. σύνηθες δὲ Ὁμήρῳ, καθὰ καὶ προείρηται, ὁπηνίκα τὰς τῶν πραγμάτων δυσχερείας αὐξήσει καὶ εἰς παντελῆ δυσκολίαν ἀναγάγοι, τοιούτοις τισὶ νοήμασι χρῆσθαι εἰς λύσιν τοῦ κινδυνώδους καὶ ἀλύτου τῶν περιπετειῶν. μειδίαμα δὲ Ἥρας μυθικῶς μὲν τὸ ἐπὶ τοῖς ἀστείοις λόγοις Ἡφαίστου τοῦ παιδὸς διαχεθῆναι αὐτὴν καὶ ὑπογελάσαι· ἀνθρωποπαθὲς γὰρ παρὰ τοῖς ποιηταῖς τὸ δαιμόνιον φῦλον, ὡς καὶ προγέγραπται. διὸ καὶ θυμοῦσθαι Ζεὺς καὶ Ἥρα ἐνταῦθα λέγονται ἀλλήλοις καὶ Ἥφαιστος ἄνωθεν ῥιπτεῖσθαι κάτω καὶ σώζεσθαι ὑπὸ ἀνθρώπων καὶ ὀλίγον ἔχειν θυμόν· ὅ περ παρὰ τοῖς ὕστερον συνθέτως ὀλιγοθυμεῖν λέγεται. καὶ οἱ θεοὶ ἄσβεστον γέλων παθεῖν λέγονται ἐπὶ τῷ Ἡφαίστῳ πονουμένῳ καὶ σπεύδοντι, ἐπειδὴ ἀνθρωπίνως γέλοιον ἀμφιγυήεις ἀνὴρ συντόνως κινούμενος καὶ τῇ χωλείᾳ κυμαινόμενος, *οἷον καὶ ὧδε καὶ ἐκεῖ περιφερόμενος. οὕτω γοῦν καὶ Ἥρα οὐκ ἄσβεστον καὶ χανδὸν γελῶσα, μειδιῶσα δὲ σεμνότερον, ὡς τοιούτῳ προσώπῳ ἔπρεπε, τὸ τοῦ παιδὸς ἐδέξατο χειρὶ κύπελλον. ἡ δὲ ἀλληγορία μειδίαμα Ἥρας τὴν ἐν τῷ ἀέρι βούλεται νοεῖν ἡσυχίαν καὶ ἱλαρότητα τὴν ἐκ τοῦ γαληνιᾶν, καθά που καὶ εἰρήνη γλυκὺ μειδιᾷ. καὶ ἡμέρα διαγελᾷ καὶ ἡ χθὼν γελᾶν λέγεται παρὰ τῷ ποιητῇ, ὡς φανήσεται· καὶ αἰγιαλὸς δὲ ὁμοίως παρ᾽ ἑτέρῳ ποιητῇ γελᾷ, κύμασιν ἐαρινοῖς ἠρέμα κλυζόμενος. φησὶ δέ που καὶ Ἱμέριος, ὅτι ἦρος ἡ γῆ μειδιᾷ ἡδύ τι καὶ χρυσαυγές. τὸ δὲ τοιοῦτον τῇ Ἥρᾳ μειδίαμα Ἥφαιστος περιποιεῖται, δηλαδὴ θερμότης κατακρατήσασα καὶ σκυθρωπότητα χειμερινὴν ἀπελάσασα, ὅτε οὐ μόνον μειδιᾶν ἡ Ἥρα λέγεται ἀλλὰ καὶ χρυσόθρονος εἶναι, καθάπερ ὁ ποιητὴς κατωτέρω φησὶ, διὰ τὴν ἐκ τοῦ πυρσοειδοῦς καὶ χρυσοφαοῦς ἡλίου ἐν ἀέρι λαμπρό*τητα. ὁ δὲ τοιοῦτος Ἥφαιστος καὶ κυπελλοφόρος γίνεται τῇ Ἥρᾳ διὰ τὴν σύμμετρον ἀναθυμίασιν, ἣν ἀνάγουσα ἡ θερμότης εἰς ἀέρα διαδίδωσι. λέγεται δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς ἐνδέξια πᾶσιν οἰνοχοεῖν γλυκὺ νέκταρ ἀπὸ κρατῆρος ἀφύσσων, ἐπειδὴ ταῖς κάτωθεν ἀναγομέναις ὑγρότησι καὶ οἱ ἀστέρες, οἳ θεοὶ λέγονται παρὰ τὸ θέειν, ἐδόκουν τρέφεσθαι κατὰ τὴν τῶν Ἑλλήνων δόξαν. ἃς δὴ ἀναθυμιάσεις νέκταρ ὁ μῦθος φησὶν, ἀντλούμενον ὡς ἀπὸ κρατῆρος τινὸς τῶν περὶ γῆν κοιλάνσεων. ἐνδέξια δὲ οἰνοχοεῖν λέγει τὸ ἐπιδεξίως ἢ ἀρξάμενον ἐκ τῶν δεξιῶν. (Vers. 598.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ οἰνοχοεῖν οὐ κυριολεκτεῖται ἐπὶ τοῦ νέκταρος ἀλλὰ πάντως ἐπὶ τοῦ οἴνου· τέθειται δὲ κατ᾽ ἀνάγκην καὶ ἐπὶ νέκταρος, ὡς καὶ ἐν τῇ γ᾽ ῥαψῳδίᾳ φανήσεται, διὰ τὸ μὴ εὐπορεῖν τὸν ποιητὴν σεμνοτέρας συμποσιακῆς λέξεως. εἰσὶ δὲ καὶ ἕτερά τινα τοιαῦτα, οἷον καὶ τὸ, ἐχειρονόμησε τοῖς σκέλεσιν ὁ Ἱπποκλεί*δης ἐκεῖνος· ὃς καὶ μεμφθεὶς εἶπε τὸ θρυλλούμενον, ὡς οὐ φροντὶς Ἱπποκλείδῃ. καὶ ἐνταῦθα γὰρ τὸ χειρονομεῖν οὐκ ἔστι κυρία λέξις ἐπὶ ποδῶν. τοιοῦτον καὶ τὸ, τρισχίλιαι ἵπποι κατὰ τὸ ἕλος βουκολέοντο· οὐ γὰρ οἰκεῖον ἐπὶ ἵππων τὸ βουκολεῖν. Ἰστέον δὲ ὅτι τε ἀστείως ὁ κωμικὸς Ἀντιφάνης ἀνάπαλιν πρὸς τὸ, ὠρχήσατο σκέλεσιν, ἔφη τὸ, οὐχ᾽ ὁρᾷς ὀρχούμενον ταῖς χερσὶ τὸν βάκηλον; καὶ ὅτι ὅμοιον τοῖς εἰρημένοις καὶ τὸ, εἶχεν ἐπὶ χειρὸς πέδην· ὅθεν σύνθετον ἡ χειροπέδη· καὶ γὰρ πέδη κυρίως ἐπὶ ποδῶν. ἔτι ἰστέον καὶ ὡς τὸ μὲν οἶναν οἰνοχοεῖν καὶ βουλὴν βουλεύειν καὶ τὰ τοιαῦτα σύστοιχα καὶ
160 ὁμοειδῆ ὄντα ὀρθῶς *φράζεται διὰ συνήθειαν καὶ σαφήνειαν. καὶ γοῦν ὁ παραβάτης ἔν τινι μύθῳ, οὗ ἀρχὴ, πλουσίῳ ἀνδρὶ πρόβατα ἦν πολλὰ, γράφει καὶ ὅτι βουκόλοι βοῶν, αἰγῶν αἰπόλοι, ἱπποφορβοὶ ἵππων, καὶ πολλὰ κτήματα. καὶ τὰ μὲν τοιαῦτα συνηθέστερον ἔχει, ὡς εἴρηται. τὸ δὲ ἄλλως ἀνομοειδὲς ἔχει καινότητα, οἷον τὸ, τρισχίλιοι ἵπποι κατὰ ἕλος ἐβουκολοῦντο, ὧν τοὺς μὲν νομέας ἱπποβουκόλους ἀκολούθως Ὁμήρῳ Εὐριπίδης φησὶ, καὶ ἐχειρονόμησε σκέλεσι, καὶ νέκταρ ἐῳνοχόει. 121
ἐπενοήθη δὲ ταῦτα διὰ συντομίαν λόγου. οἰνοχοεῖν μὲν γὰρ νέκταρ τὸ ἐγχέειν νέκταρ δίκην οἴνου, οὗ χρεία τῷ συμποσίῳ· χειρονομεῖν δὲ σκέλεσι τὸ ποιεῖν τοῖς ποσὶν, ὅ περ ὁ χειρονομῶν. τρισχίλιαι δὲ ἵπποι ἐβουκολοῦντο ἤτοι ἐνέμοντο σὺν βουσὶν ἢ ἐνέμοντο ἔνθα καὶ βόες ἄν. ὅμοιον καὶ τὸ, ᾠκοδόμησε πόλιν, *ἤγουν πόλιν καὶ οἴκους ἔδειμε. τὸ μέντοι, ᾠκοδόμησε θυσιαστήριον, πάνυ καινῶς εἴρηται. καὶ παρὰ Λυκόφρονι δὲ τὸ, λέοντα κείροντα ὀδόντι καὶ γνάθοις λήιον, ἐμφαίνει γοργῶς ὅτι ὁ Τήλεφος ὅμοιος

ἦν καὶ λέοντι καὶ συὶ δέ· λέων γὰρ οὐ κείρει λήιον. τοιούτου τύπου καὶ παρὰ τῷ κωμικῷ τὸ, βουθυτεῖ ὗν καὶ τράγον. οὕτω δὲ καὶ Εὐριπίδης φησὶ τὴν Μήδειαν τοκάδος δίκην λεαίνης ταυρουμένην, ἤγουν ἀγιουμένην ὡς λέαιναν καὶ ὡς ταῦρον. ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ὅμοιον τῷ χειρονομεῖν σκέλεσι τὸ καθ' Ἡλιόδωρον χειραγωγὸν εἰπεῖν ἱμάντα τὸν ἐκδεδεμένον ποδός. καὶ οὕτω μὲν ταῦτα. ἐν οἷς καὶ τὰ κατὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ Νείλου τυφλοστόματα· οὐ γὰρ ἂν λεχθείη τὸ στόμα τυφλὸν, ἀλλ' ἐμφαίνει γοργῶς τὸ τυφλόστομα, ὡς δυνάμεθα καὶ ὀφθαλμὸν καὶ στόμα εἰπεῖν τὴν τοῦ ποταμοῦ ἐκβολήν. Τὸ δὲ νέκταρ καὶ ἡ ἀμβροσία πέπλασται τῇ ποιήσει· καὶ εἰσὶν ὀνόματα τροφῆς θείας, ἣν καὶ *αὐτὴν οἱ ποιηταὶ οἴδασιν, ὡς μουσοτραφεῖς· τὸ μὲν νέκταρ ὑγρᾶς καὶ ἀναλογούσης οἴνῳ, διὸ καὶ οἰνοχοεῖσθαι εἴρηται, ἡ δὲ ἀμβροσία ξηρᾶς. ἐτυμολογεῖται δὲ τὸ μὲν νέκταρ ἀπὸ τοῦ κτῶ τὸ κτῶμαι καὶ τοῦ νε̄ στερητικοῦ οἱονεὶ τὸ ἄκτητον, ὃ οὐδενὸς θνητοῦ γίνεται κτέαρ ἤτοι κτῆμα. ἡ δὲ ἀμβροσία ἢ ἀπὸ τοῦ ᾱ στερητικοῦ καὶ τοῦ βροτὸς, ἣν οὐδεὶς ἔχει βροτὸς, πλεονάσαντος τοῦ ν̄ πρὸ τοῦ β̄ διὰ ὄγκον φωνῆς, ὡς ἐν πολλοῖς γίνεται· ἢ μάλιστα ἐκ τοῦ ὑπεραναβαίνειν ῥοὴν ἤγουν ὑπεράνω εἶναι φθορᾶς. ὅτι δὲ καὶ ἀνάπαλιν νέκταρ μὲν παρά τισι λέγεται ἡ ξηρὰ ἐν θεοῖς τροφὴ, ἀμβροσία δὲ ἡ ὑγρὰ, φανήσεται ἀλλαχοῦ. περὶ δὲ τούτων ῥηθήσεται καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς δ' ῥαψῳδίας. Ἰστέον δὲ ὅτι τε σεμνότερος πάντων, ὡς εἰκὸς, ὁ τοῦ μύθου Ζεὺς, ὡς μὴ συνδιατεθεὶς ὅλως, οἷς ὁ Ἥφαιστος καὶ λαλεῖ καὶ γελοίως πονεῖται· Ἥρα δὲ μετ' αὐτὸν τηρεῖ τὸ σεμνὸν μειδιάσασα· οἱ δ' ἄλλοι θεοὶ τοῦ τοιού*του ὕψους ὑποκατέβησαν, ἄσβεστον γέλων παθόντες. καὶ ὅτι τὸ πονεῖσθαι μετὰ συνέσεως ποιπνύειν ἡ ποίησις λέγει· ὃ γίνεται ἀπὸ τοῦ πονῶ πονύω, ὡς ἀλῶ ἀλύω, κινῶ κινύω, καὶ ἐν συγκοπῇ πνύω, καὶ ἀναδιπλασιασμῷ ποπνύω, καὶ πλεονασμῷ τοῦ ῑ ποιπνύω. ὁμοίου δὲ ἀναδιπλασιασμοῦ καὶ τὸ ποιφύσσω ἤγουν φυσῶ παρὰ Λυκόφρονι, καὶ ἄλλα δέ τινα. ὡς δὲ ἐκ τοῦ ῥηθέντος πνύω καὶ τὸ πεπνῦσθαι καὶ ὁ πεπνυμένος λέγεται, δῆλόν ἐστιν ἐκ τῶν παλαιῶν. Σημείωσαι δὲ ὅτι πάνυ σεμνῶς ἡ καθ' Ὅμηρον ἀείδουσα θεὰ γελᾶν μὲν θεοὺς ἔφη· ὅτι δὲ διὰ τὸν κυλλοποδίονα ἐγέλων σιγᾷ, ἵνα μὴ δοκοίη σιλλαίνειν ἀκαίρως. τὸ δὲ ἄσβεστος γέλως δηλοῖ ἔκ τινος θερμότητος τὸν γέλωτα γίνεσθαι, καὶ συμβάλλεταί πως τοῖς γραμματικοῖς, οἳ τὸν γέλωτα παρὰ τὴν ἕλην, ὃ δηλοῖ τὴν θερμότητα, ἐτυμολογεῖσθαι φασίν. *(Vers. 601. sqq.) Ὅτι 161 τὸ, ὣς τότε μὲν πρόπαν ἦμαρ ἐς ἠέλιον καταδύντα δαίνυντο, λεχθείη ἂν ἐπὶ τῶν διὰ πάσης ἡμέρας ἑστιωμένων. εἰ δὲ καὶ μουσικὴ χάρις ἐπανθεῖ τῷ συμποσίῳ, προσφυὲς εἰπεῖν καὶ τὰ ἐφεξῆς, οἷον· οὐδέ τι θυμὸς ἐδεύετο δαιτὸς ἐΐσης, οὔτε μὴν φόρμιγγος περικαλλέος, ἣν ἔχεν ὁ δεῖνα, οἷον ὁ Ἀπόλλων, Μουσάων θ', αἳ ἄειδον ἀμειβόμεναι ὀπὶ καλῇ. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, ἐς ἠέλιον καταδύντα, ἑφερμηνευτικόν ἐστι τοῦ, πρόπαν ἦμαρ, ἵνα νοῆται τὸ *πρόπαν ἦμαρ ἕως δύσεως ἡλίου, ὅ ἐστιν ἑσπέρας, οὐ μὴν καὶ ἐπέκεινα. Τὸ δὲ ἠέλιος δοκεῖ ἐκ τοῦ ἥλιος γενέσθαι κατὰ ἐπένθεσιν τοῦ ε̄. ψιλοῦται δὲ διὰ τὸν κανόνα τὸν λέγοντα, ὅτι τὸ η̄ πρὸ φωνήεντος ὂν κατὰ διάστασιν ψιλοῦται, οἷον ἠίθεος, ἤιος ὁ τοξικός· οὕτως οὖν καὶ ἠέλιος. σημειοῦνται δὲ οἱ παλαιοὶ καὶ ὅτι ἀεὶ οὕτως λέγει ὁ ποιητὴς τετρασυλλάβως· ἅπαξ δέ ποτε καὶ τρισυλλάβως ἔφη ἥλιον (Odyss. θ'. 271.). Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι, ἐπειδὴ ἐστὶν ἄω τὸ λάμπω καὶ προσθέσει τοῦ ῡ αὔω, ἐξ ὧν ἀὼς ἡ ἡμέρα καὶ αὔως Αἰολικῶς, δύναται τὸ ἠέλιος ἐκ τοῦ ἄω 122 ἔχειν τὴν ψιλὴν, ἐξ οὗ καὶ ἐτυμολογεῖται. γίνεται γὰρ ἀπὸ τοῦ ἄω τοῦ ῥηθέντος καὶ ἐκ τοῦ ἕλη ἡ θερμασία ἀέλιος, ὡς τὸ, ἀκτὶς ἀελίου, παρὰ Σοφοκλεῖ· ἀμφότερα γὰρ ἔχει ὁ ἥλιος· λάμπει τε γὰρ φωτιστικῶς, ἔτι δὲ καὶ θερμαίνει· καὶ τροπῇ τῆς ἀρχούσης γίνεται ἠέλιος. (Vers. 602.) Ἐΐσην δὲ δαῖτα λέγει ἢ τὴν ἴσην κατὰ πλεο*νασμὸν Ἰωνικὸν τοῦ ε̄· ἰσομοίρως γὰρ ἐδαίνυντο διὰ τὸ ἀφιλόνεικον· ἢ παρὰ τὸ εἴω τὸ πορεύομαι ἡ διὰ παντὸς ἱκνουμένη τοῦ σώματος ἤτοι πορευομένη καὶ ἅπαν αὐτὸ διοικοῦσα. (Vers. 604.) Ἀμείβεσθαι δὲ ὀπὶ καλῇ αἱ Μοῦσαι λέγονται ἢ ἑαυτὰς ἐν μέρει ἢ τὸν Ἀπόλλωνα, ὃς εἶχε τὴν φόρμιγγα. ὑπ' ἐκείνῳ γὰρ ὡς κορυφαίῳ τῆς ᾠδῆς ᾄδειν αὐταὶ λέγονται, ἀμοιβαδὸν δηλαδή· ἐξ οὗ καὶ αἱ ῥητορικαὶ ἀλληλογραφίαι ἀμοιβαῖοι λόγοι λέγονται καὶ ἔπη ἀμοιβαῖα. ἐνταῦθα δὲ συλλογιστικῶς ὁ Ὅμηρος οὐ μόνον μουσόληπτον ἑαυτὸν ὑπεμφαίνει ἀλλὰ καὶ Ἀπόλλωνι κάτοχον. αὐτὸν μὲν γὰρ ὅσα λέγει, ἐκ Μουσῶν ἐμπνεόμενος ᾄδει, ὡς ἐν προοιμίοις ἐφάνη· Μοῦσαι δὲ ὑπ' Ἀπόλλωνι ἀρχηγέτῃ τῆς ᾠδῆς ᾄδουσιν. οὐκοῦν ἡ ποίησις καὶ ὁ ποιητὴς ὑπὸ Μούσαις τε καὶ Ἀπόλλωνι καταρτίζονται, ὡς καὶ Ἡσίοδος παραδηλοῖ, κατάγων γενεαλογικῶς τοὺς ἀοιδοὺς ἤτοι τοὺς

*ποιητὰς ἐκ Μουσῶν καὶ Ἀ*πόλλωνος. διόπερ οὐ μόνον λόγιον χρῆμα ὁ ποιητὴς διὰ τὰς Μούσας, ἀλλὰ καὶ μαντικὸν διὰ τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὴν ἐκ τοῦ ἡλίου φιλοσοφίαν. καί τινα προλέγων καὶ Ὅμηρος μαντικῶς ἐν τοῖς μετὰ ταῦτά που φανήσεται. ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸ, ἀμειβόμεναι ὀπὶ καλῇ, κοινὸν μέν ἐστιν ἐνέργημα τῶν Μουσῶν· ὠνόμασται δὲ, ὡς καὶ προείρηται, ἡ Καλλιόπη ἐξ αὐτοῦ κατ᾽ ἐξαίρετον τὸ κοινὸν τῆς ἐνεργείας ἐξιδιωσαμένη τῇ κλήσει· παρὰ τὸ καλὸν γὰρ ἢ τὸ κάλλος τῆς ὀπὸς ὠνόμασται ἡ Καλλιόπη, ὡς τὰ ἐν φωνῇ κάλλος ἔχουσα. ἔοικε δὲ μηδεμίαν ἔχειν ὁ ποιητὴς λέξιν ἐπὶ τῶν ἐμμούσων ᾠδῶν καιριωτέραν τοῦ καλή· διὸ οὐ μόνον ὄπα καλὴν λέγει, ἀλλὰ καὶ τὴν τοῦ Ἀπόλλωνος φόρμιγγα περικαλλῆ ὀνομάζει, ὡς ἂν τις εἴποι καλὴν λίαν· ἐντεῦθεν γὰρ ὁ τοῦ λ̄ ἐν τῇ τοιαύτῃ λέξει διπλασιασμός. κἀκεῖθεν ἐοίκασιν ἀφορμὴν λαβόντες οἱ μεθ᾽ Ὅμηρον τέλος τοῦ πανηγυρι*κοῦ τῆς ῥητορικῆς εἴδους τὸ καλὸν εἰπεῖν· δῆλον δὲ ὅτι πανηγυρικὸν καὶ ἡ ποίησις. παρασημειοῦνται δὲ οἱ παλαιοὶ ὅτι τὸ μὲν καλὸν ἐκτείνει ἀεὶ παρὰ τῷ ποιητῇ τὸ δίχρονον, τὸ δὲ κακὸν ἐν συστολῇ ἔχει τὴν ἄρχουσαν. ὅτι δὲ καὶ τὸ καλεῖν συστέλλεταί ποτε, ἀφ᾽ οὗ καὶ τὸ καλὸν παράγεται, ἐδήλωσεν ὁ ποιητὴς ἔν τε ἄλλοις καὶ ἐν τῷ, καλέσαντο γὰρ αὐτοί. Ἰστέον δὲ ὅτι κατὰ τὸ, ἐς ἠέλιον καταδύντα, εἴρηται παρ᾽ Εὐριπίδῃ ἐν Ἱππολύτῳ τὸ εἰς τόδε ἀντὶ τοῦ ἕως τότε. τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ ἐς τόδε ὥρας καὶ ἐς τόδε καιροῦ. τὸ μέντοι
162 ἔστε ἀντὶ τοῦ ἕως μόνον αὐτὸ καθ᾽ αὑτὸ κείμενον, οἷον παρὰ Θεοκρίτῳ· ἔστε κ᾽ ἀπεί*πεν, ἤγουν μέχρις ἂν ἀπαγορεύσῃς, συγκοπὴν ἔπαθεν ἐκ τοῦ ἕως. διὸ καὶ δασύνεται.* (Vers. 607.) *Ὅτι δέδονται τόποι τινὲς τοῖς πλανήταις, οὓς οἴκους αὐτῶν καλοῦσιν οἱ νεώτεροι, ἐν οἷς αὐτοὺς ὄντας καὶ οἰκοδεσποτεῖν λέγουσιν. Ὁμήρου τοίνυν ἐνταῦθα εἰπόντος ὅτι ὁ Ἥφαιστος ἑκάστῳ τῶν θεῶν δῶμα ἐποίησε, γράφουσιν οἱ παλαιοὶ, ὅτι πρῶτος Ὅμηρος ἔδωκε τοῖς ἀπὸ μαθημάτων ἀφορμὴν τῆς τοιαύτης δόξης, εἰπὼν ἐνταῦθα ἕκαστον τῶν θεῶν ἴδιον οἶκον ἔχειν. ὅτι δὲ ἐπὶ ἀστέρων ἔστιν ὅτε τὸ τῶν θεῶν κεῖται ὄνομα, προείρηται. Ἥφαιστος δὲ λέγοιτ᾽ ἂν τὰ τοιαῦτα ποιεῖν δώματα, πιθανευομένου καὶ νῦν τοῦ μύθου τοῦτο διὰ τὴν ἄνω αἰθερίαν θερμότητα καὶ διὰ τὸ αὐτῆς δραστικόν. Ἐνταῦθα δὲ κεῖται καὶ τὸ κακκείοντες ἀντὶ τοῦ ἔφεσιν ἔχοντες τοῦ κατακεῖσθαι εἰς ὕπνον. οὕτω καὶ ὀψείοντες οἱ ἔχον*τες ἐπιθυμίαν τοῦ ὄψεσθαι καὶ βρωσείοντες καὶ πολεμησείοντες οἱ ἐπιθυμοῦντες βρώσεως καὶ πολέμου. καὶ ἄλλα δέ εἰσι τοιαῦτα μυρία. τὸ δὲ πρῶτον κ̄ τὸ τ̄ ἐστὶ τῆς κατὰ προθέσεως, εἰωθυίας ἐν τῇ τοῦ ᾱ ἀποκοπῇ συνεξομοιοῦσθαι τῷ ἐπαγομένῳ συμφώνῳ, ὡς καὶ ἐν τῷ, κάππεσον ἐν Λήμνῳ, δηλοῦται, καὶ ἐν τῷ κάλλιπον ἀντὶ τοῦ κατέλιπον. Ἰστέον δὲ ὅτι τοῦ κεῖσθαι καὶ τῶν ἀπ᾽ αὐτοῦ κινήσεων προϋπάρχει τὸ κέω, οὗ μετοχὴ κέων ἐν Ὀδυσσείᾳ· ὄρσο κέων, ὦ ξεῖνε. τοῦτο ἐνθέσει τοῦ ῑ γίνεται κείων, ὅθεν τὸ, κακκείοντες ἔβαν, ἤγουν κατακεισόμενοι εἰς ὕπνον. τῆς δὲ συστοιχίας τοῦ κακκείοντες ἐστὶ καὶ τὸ καῤῥέζειν ἤτοι καταψᾶν καὶ τὸ κάββαλε καὶ τὸ κάδδ᾽ ἔπεσε καὶ τὸ καπφάλαρα δὲ καὶ τὸ κάτθανεν, ὡς ἀλλαχοῦ φανεῖται σαφῶς.* (Vers. 608.) *Ὅτι πραπίδας τὰς φρένας εἰπεῖν χρήσιμον εἰς οὐδὲν τῇ λογογραφίᾳ. διὸ φυλαττέτω ἀπόθετον τῇ ποιήσει. χρῆσις δὲ αὐτοῦ *ἐν τῷ, Ἥφαιστος ποίησεν εἰδυίῃσι πραπίδεσσι. γίνεται δὲ ἴσως ἡ πραπὶς ἐκ τῆς πρὸ καὶ ἀπὸ προθέσεως καὶ τοῦ ἰδεῖν ἢ εἰδέναι, ἵνα ᾖ πραπὶς ἡ προβλεπτικὴ καὶ προγνωστικὴ τοῦ μέλλοντος φρήν. ἕτεροι δέ φασι τὴν πραπίδα γίνεσθαι ὅθεν καὶ ἡ φρὴν γίνεται, ἤγουν ἐκ τῆς πρὸ προθέσεως καὶ τοῦ ὧ δασυνομένου ῥήματος, ἐξ οὗ τὸ ἱῶ ἵημι, εἰ καὶ ἡ μὲν φρὴν διὰ τοῦ φ̄ προάγεται κατὰ τὸ φρουρὸς καὶ φροίμιον, ἡ δὲ πραπὶς ψιλοῦται Ἰωνικῶς τε καὶ Αἰολικῶς.* (Vers. 610.) *Ὅτι τὸν κατὰ φύσιν ὕπνον γλυκὺν ὀνομάζει, λέγων· ἔνθα Ζεὺς ἐκάθευδ᾽, ὅτε μιν γλυκὺς ὕπνος ἱκάνοι. καὶ σημείωσαι ὅτι οὐχ᾽ ἡμᾶς δεῖ κατακλινομένους εἰκῇ ἐπισπᾶσθαι τὸν ὕπνον, ἀλλὰ κοιμᾶσθαι ὅτε ὁ ὕπνος ἱκάνει, τουτέστι καταλαμβάνει ἡμᾶς. ὁ μέντοι σπουδαῖος οὐ μόνον οὐκ ἂν καλέσοι τὸν ὕπνον, ἀλλὰ καὶ ἀπώσεται ἥκοντα, εἴ περ οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν τὸν σπουδαῖον ἄνδρα. Ὅρα δὲ καὶ ἐνταῦθα ὅτι τὸ ἱκά*νει, ὡς καὶ προεγράφη, ἐκτείνει τὴν παραλήγουσαν. γίνεται δὲ ἐκ τοῦ ἵκω, ὅ περ παρ᾽ Ὁμήρῳ μὲν ἀεὶ τὴν διὰ τοῦ ῑ ἔχει, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται, γραφήν· παρὰ δὲ τοῖς μεθ᾽ Ὅμηρον διφορεῖται. Ἰστέον δὲ ὅτι Ζεὺς ἀκλίτως ἔχει διὰ κανόνων ἐναντιότητα, καθά φασιν οἱ παλαιοί. εἷς μὲν γὰρ κανὼν διὰ τοῦ εως κλίνει αὐτὸ τῷ λόγῳ τῶν εἰς ευς, ἵνα τοῦ ὑποτακτικοῦ φωνήεντος ἤγουν τοῦ ῡ ἐκπεσόντος κλιθείη Ζεὺς Ζέως. ἕτερος δὲ φυλάσσεσθαι θέλει καὶ ἐν τῇ γενικῇ τὴν τῆς 123
μονοσυλλάβου εὐθείας δίφθογγον, ὡς καὶ ἐν τῷ, κλεὶς κλειδὸς, παῖς παιδὸς, δαὶς δαιτός. ἡ γοῦν*

τοιαύτη στάσις τῶν κανόνων ἐξώθησε μὲν τὴν Δὶς εὐθεῖαν διὰ τὴν, ὡς προείρηται, πρὸς τὸ ἐπίῤῥημα συνέμπτωσιν· ἀφῆκε δὲ ταῖς πλαγίαις ἐκείνης ἐπείσακτον οἷον μητέρα τὴν Ζεὺς εὐθεῖαν, ἀπωρφανισμένην τῶν οἰκείων πλαγίων οἷα γνησίων παίδων τινῶν. (Vers. 611.) Ὅτι ἐν τῷ, ἔνθα καθεῦδ᾽ ἀναβὰς, παρὰ δὲ χρυσόθρονος Ἥρη, τὸ μὲν καθεῦδε προπερισπᾶται, ὡς πρὸ τούτου ἐγράφη, τὸ δὲ, παρὰ δὲ *χρυσόθρονος Ἥρη, ἔλλειψιν ἔχει· ὡς γὰρ τὸ μετὰ δὲ ἀντὶ τοῦ μετὰ ταῦτα δὲ, καὶ ἐπὶ δὲ καὶ πρὸς δὲ ἀντὶ τοῦ ἐπὶ τούτοις καὶ πρὸς τούτοις, οὕτω καὶ τὸ, παρὰ δὲ χρυσόθρονος Ἥρη, ἤγουν παρὰ δὲ αὐτῷ ἡ χρυσόθρονος Ἥρα. ἐν δὲ τῷ χρυσόθρονος φασὶν οἱ παλαιοὶ τὸν χρυσὸν ἀντὶ πυρὸς εἰλῆφθαι ἀλληγορικῶς. πυρώδη γάρ, φασι, τὰ πρὸς τῷ αἰθέρι καὶ τῷ ἡλίῳ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΗΣ Β. ΟΜΗΡΟΥ ΡΑΨΩΙΔΙΑΣ.

Ζεὺς, ὄνειρον ἐπιπέμψας Ἀγαμέμνονι, παρακελεύεται τοὺς Ἕλληνας ἐξάγειν ἐπὶ τὸν πόλεμον· ὁ δὲ πρότερον μὲν τῶν ἀρίστων συνέδριον συνήγαγεν, ἔπειτα δὲ ἐκκλησίαν ποιησάμενος ἀποπειρᾶται αὐτῶν, παρακελευσάμενος φεύγειν εἰς τὰς πατρίδας. κατέχει δὲ αὐτοὺς Ὀδυσσεὺς Ἀθηνᾶς προνοίᾳ καὶ Νέστωρ δημηγορήσας· εἶτα τροφὴν ἀνελόμενοι ἐξοπλίζονται αὐτοί τε καὶ οἱ ἡγεμόνες, ὁμοίως δὲ καὶ οἱ Τρῶες Ἴριδος αὐτοῖς ἀπαγγειλάσης. κατάλογον δὲ ὁ ποιητὴς ἐποίησε τῶν στρατευμάτων καὶ τῶν νηῶν.

ΑΛΛΩΣ.

Ζεὺς, ἐμέμνητο γὰρ τῆς Θέτιδος ἱκεσίας, τῶν ἄλλων θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων ὕπνῳ σχολαζόντων, πρὸ ὀφθαλμῶν ποιούμενος τιμῆσαι τὸν τοῦ Πηλέως, ὄνειρον Ἀγαμέμνονι πέμπει, κελεύων αὐτὸν ἐκβάλλειν πάντας Ἕλληνας εἰς τὴν μάχην, συμβουλεύων αὐτῷ δηλαδὴ καὶ τὸν Ἀχιλλέα παρακαλέσαι. ὁ δὲ οὐ συνιεὶς τὸ ὄναρ τοῖς ἀριστεῦσιν αὐτὸ διηγεῖται. καὶ μετὰ τοῦτο εἰς ἐκκλησίαν ἀθροίσας πάντας Ἕλληνας, ὑπόπτως πρὸς αὐτοὺς διακείμενος διὰ τὸ ἡγεῖσθαι τὸν Ἀχιλλέα, ἐπιτιθέμενον αὐτοῦ τῇ ἀρχῇ, προσοικειοῦσθαι τὸ πᾶν πλῆθος πειράζων, φεύγειν αὐτοὺς εἰς τὰς πατρίδας κελεύει. οἱ δὲ οὐ συνιέντες ἐπὶ τὸ καθέλκειν τὰς ναῦς καὶ εἰς τὰς πατρίδας ἀπαλλάττεσθαι χωροῦσιν. Ὀδυσσεὺς δὲ, ὑποθεμένης αὐτῷ Ἀθηνᾶς, τοὺς μὲν ἀρίστους πειθοῖ κατέχει, τῶν δὲ στρατιωτῶν πικρῶς καθάπτεται· παύει δὲ καὶ Θερσίτην, ἀμούσως πρὸς τὸν βασιλέα στασιάζοντα, καὶ τοὺς Ἕλληνας μεῖναι καὶ τὸ Ἴλιον ἑλεῖν προτρέπει. συμβουλεύσαντος δὲ καὶ Νέστορος τὰ αὐτὰ, Ἀγαμέμνων θύσας τῷ Διὶ τοὺς γέροντας ἑστιᾷ, καὶ προτρεψάμενος τοὺς Ἕλληνας ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐξάγει πάντας. ἑξῆς δέ ἐστιν ὁ κατάλογος τῶν νεῶν, ἐφ᾽ ὧν ἦλθον οἱ Ἕλληνες, καὶ τῶν ἡγεμόνων αὐτῶν καὶ τῶν Τρώων καὶ τῶν ἐπικούρων.

ΙΛΙΑΔΟΣ Β. ΟΜΗΡΟΥ ΡΑΨΩΙΔΙΑ. 163

Ὅτι τῆς ῥαψῳδίας ταύτης ἡ μὲν ἔμμετρος ἐπιγραφὴ αὕτη· Βῆτα δ᾽ ὄνειρον ἔχει, ἀγορὴν καὶ νῆας ἀριθμεῖ· ἡ δὲ πεζὴ τοιαύτη· ὄνειρος καὶ κατάλογος· ὥστε μέρος τῆς βῆτα *καὶ ἡ Βοιωτία ἤγουν ὁ κατάλογος τῶν νεῶν. Ὅτι ἐνταῦθα μὲν διὰ μύθου διδάσκει ὁ ποιητὴς μὴ δεῖν εἶναι τὸν ἄρχοντα παννύχιον εὕδειν, λέγων ὅτι, ἄλλοι μέν ῥα θεοί τε καὶ ἀνέρες ἱπποκορυσταὶ, οἱ περὶ Τροίαν δηλονότι πολεμισταὶ, εὗδον παννύχιοι, Δία δ᾽ οὐκ ἔχε νήδυμος ὕπνος. μετ᾽ ὀλίγα δὲ καὶ γνώμην ἐξάγει αὐτὸ τοῦτο ἀποφαινομένην καὶ διδάσκουσαν, ὡς ῥηθήσεται, ἔνθα ὁ ὄνειρος ὀνειδίζει τὸν παννύχιον ὕπνον τῷ Ἀγαμέμνονι. ἐν μέντοι τοῖς ἑξῆς καὶ πραγματικῶς αὐτὸ παραδώσει, τοὺς μὲν ἄλλους Ἕλληνας κοιμωμένους νύκτωρ ποιῶν, τὸν βασιλέα δὲ ἀγρύπνως ἔχοντα. (Vers. 1.) Ἰστέον δὲ ὅτι τε χαίρει ὡς μάλιστα ὁ ποιητὴς τῷ ῥὰ συνδέσμῳ, καθὰ καὶ προδεδήλωται· καὶ ὅτι ἐγκλίνεται καὶ αὐτὸς ἐν δέοντι, καθὰ καὶ ἐνταῦθα ἐν τῷ, ἄλλοι μέν ῥα· καὶ ὅτι κατὰ τοὺς τεχνικοὺς ἔστι καὶ ἕτερον ῥᾶ, ὃ σημαίνει μὲν τὸ εὐχερῶς, ὥς φασὶ, γίνεται δὲ ἀπὸ τοῦ *ῥᾴδιον κατὰ ἀποκοπήν· διὸ καὶ ὀξύνεται καὶ σὺν τῷ ῑ γράφεται καὶ οὐδὲ

ἐγκλίνεται. λέγεται δέ, φασι, καὶ σὺν τῷ β̄ βρᾴ, ἐπεὶ καὶ τὸ ῥᾴδιον Αἰολικῶς βρᾴδιον λέγεται.
(Vers. 2.) καὶ ὅτι νήδυμος ὕπνος ὁ βαθὺς καὶ ἀνέκδυτος, ἤτοι ὃν οὐ δύναταί τις ῥᾳδίως ἀποδύσα-
σθαι. καὶ γίνεται παρὰ τὸ δύω δύμος καὶ μετὰ τῆς νη̄ στερήσεως νήδυμος ἢ ἄγαν δύνων παρὰ τὸ νη̄
ἐπιτατικὸν καὶ τὸ δύω· ἔστι γὰρ ἐπίτασις καὶ διὰ τοῦ νη̄, ὡς δηλοῖ τὸ, πόντος νήχυτος. ὥς περ δὲ
ἀπὸ τοῦ δύω δύμος καὶ νήδυμος, οὕτω καὶ δύμος δίδυμος· δίδυμοι γὰρ οἱ ὄντες δύο ἐν γαστρὸς κατα-
δύσει μιᾷ. οἱ δὲ νήδυμον ὕπνον φασὶ τὸν ἡδὺν πλεονασμῷ τοῦ ν̄· καίτοι τινὲς οὐ βούλονται φωνήεντι
δασυνομένῳ τὸ ν̄ προστίθεσθαι. οἱ δὲ παλαιοὶ φασὶ καὶ δίχα τοῦ ν̄ εὑρίσκεσθαι ἥδυμον παρὰ τοῖς
μεθ' Ὅμηρον, ὡς παρὰ Ἀντιμάχῳ καὶ Σιμωνίδῃ. τινὲς δὲ καὶ ἐπὶ Ὁμήρου τὴν λέξιν ταύτην εἰς ταυτὸ
ἐβιάσαντο, ἀναγνόν*τες νῦν οὕτω· Δία δ' οὐκ ἔχεν· εἶτα, ἥδυμος ὕπνος. οἱ δὲ οὕτως ἀναγινώσκοντες
ἐνταῦθα μὲν εὐπόρως ἔχουσιν εἰς ὃ βούλονται διὰ τὴν τοῦ ἔχε τρίτου προσώπου συνθήκην ἐφέλκεσθαι
δυναμένου τὸ ν̄. ἐν μέντοι τοῖς ἑξῆς εὑρεθήσονται τόποι, ἐν οἷς οὐ δυνήσονται τοιοῦτόν τι ποιῆσαι,
ἀλλὰ προδήλως τὸ νήδυμος ἀρχόμενον εὑρεθήσεται ἀπὸ τοῦ ν̄ στοιχείου μὴ δυναμένου τῇ ὄπισθεν λέξει
προστίθεσθαι. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ἄλλο μὲν τὸ καθεύδειν, ἄλλο δὲ τὸ ὑπνοῦν καὶ οὐκ ἀεὶ τὸ αὐτὸ ἐξ
ἀνάγκης δηλοῦσι. καὶ γὰρ ἀνωτέρω μὲν ὁ Ζεὺς ἀναβὰς ἐκάθευδεν, ἐνταῦθα δὲ νήδυμος ὕπνος οὐκ εἶχεν
αὐτόν. ἔστι γὰρ καθεύδειν μὲν τὸ ἁπλῶς ἀναπίπτειν ὡς ἐπὶ ὕπνῳ, ὑπνοῦν δὲ αὐτὸ δὴ τὸ ἐκλελύσθαι 124
καὶ ἀπρακτεῖν τὰς αἰσθήσεις. καὶ τοῦτο καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς πολλαχοῦ φανήσεται. οὕτω δὲ καὶ τὸ κοιμᾶ-
σθαι τοῦ ὑπνοῦν διενήνοχεν ἐν πολλοῖς ὁμοίως τῷ καθεύδειν, ὡς καὶ ὅτε εἴπῃ, ὅτι κοιμή*σαντο καὶ
ὕπνου δῶρον ἕλοντο. Ἰστέον δὲ ὅτι ἱπποκορυστὰς ἐνόησάν τινες τοὺς ἔχοντας ἱππείας τρίχας ἐν ταῖς
κόρυσιν. ἀλλ', εἰ τοῦτο ἦν, ὤφειλεν ἱπποκόρυθας εἰπεῖν, ἢ οὕτω πως, ὁμοίως τῷ κορυθάϊκες καὶ κορυ-
164 θαίολος. ἔστιν οὖν ἱπποκορυστὴς ὁ καὶ ἱππιοχάρμης *ἤγουν ὁ ἱππότης πολεμιστής. Ὅτι ἐνταῦθα
ἔοικεν ἐφερμηνεύειν ὁ ποιητὴς, τίς ἐστιν ἡ βουλὴ τοῦ Διὸς ἡ ἐν τῇ ά ῥαψῳδίᾳ. φησὶ γὰρ ὅτι Ζεὺς
μερμήριζε κατὰ φρένα, ὡς Ἀχιλῆα τιμήσῃ, ὀλέσῃ δὲ πολέας ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν. αὕτη ἄρα ἡ βουλὴ τοῦ
Διός. (Vers. 4.) Ὅρα δὲ τὸ πολέας· σχῆμα γὰρ ἀμφιβολίας ποιεῖ. ἄδηλον γὰρ εἴτε πολλοὺς τῶν Ἀχαιῶν
ὀλέσει, ὧν ὀλλυμένων ἐτιμᾶτο Ἀχιλλεὺς, εἴτε πολλοὺς Τρῶάς τε καὶ Ἕλληνας ἐπὶ ταῖς ναυσὶ τῶν
Ἀχαιῶν, ὅ περ καὶ κάλλιον. καὶ γὰρ προϊὼν ἐρεῖ, ὅτι τεθήσονται Ἀχαιοῖς καὶ Τρωσὶν ἄλγεα καὶ στο-
ναχαί. Ὅτι ἀποδεχόμενος ὁ ποιητὴς ἐν τῇ ῥαψῳδίᾳ ταύτῃ ἑαυτὸν τῆς τοῦ ὀνείρου πλάσεως τοῦ ἀπατή-
σαντος τὸν Ἀγαμέμνονα φησὶν, ὡς πολλὰ σκεψαμένῳ τῷ Διὶ, λέγει δὲ ἂν Δία ὁ ποιητὴς τὸν ἑαυτοῦ
νοῦν, αὕτη ἀγαθὴ ἐφαίνετο βουλὴ, ἐπι*πέμψαι οὖλον ὄνειρον, ὃς κελεύσει τῷ βασιλεῖ θωρῆξαι καρη-
κομόωντας Ἀχαιοὺς καὶ ἐρεῖ αὐτῷ ὅτι νῦν ἕλοι ἂν πόλιν εὐρυάγυιαν Τρώων. ἐπαινεῖ δὲ ὁ ποιητὴς τὸ
τοιοῦτον πλάσμα διά τε τὸ τοῦ ὀνείρου λοξὸν, ὃ μάλιστα ἐπιπρέπει χρησμοῖς τοῖς τε ἄλλοις καὶ τοῖς δι'
ὀνείρων δὲ οὐχ' ἥκιστα καὶ διὰ τὸ πιθανὸν τοῦ τῶν Ἀχαιῶν εἰς τὸν πόλεμον θάῤῥους. οὐ γὰρ ἂν
ἄλλως ἐθάῤῥησαν οὔτε ὁ βασιλεὺς οὔτε ὁ στρατὸς τὴν ἔξοδον διχα του πολεμάρχου Ἀχιλλέως, εἰ μὴ
τοιοῦτος αὐτοὺς ἠρέθισεν ὄνειρος. καὶ οὕτω μὲν πιθανῶς ἔσχεν ἡ τῶν Ἑλλήνων τόλμα. ὁ δὲ ὄνει-
ρος εὖ πέπλασται καὶ εὐφυῶς καὶ χρησμολογικῶς διὰ τὴν λοξότητα· οὐ γὰρ αὐτὸ ἀριδήλως τὸ
πρᾶγμα δηλοῖ ἀλλὰ δι' ὁμωνυμίας ἐπικρύπτει τὴν ἀλήθειαν. τὸ γὰρ, νῦν ἕλοι πόλιν Τρώων, διὰ
τῆς ὁμωνυμίας τοῦ νῦν συνέχεε τὴν ἀλήθειαν, λέγοντος μὲν τοῦ ὀνείρου ὅτι κατὰ τὸ παρὸν δέκατον
ἔτος ἁλίσκεται ἡ Τροία, νοη*θέντος δὲ λέγειν ὅτι σήμερον ἕλοις ἂν τὴν Τροίαν. ἰστέον γὰρ ὅτι τὸ νῦν
κατὰ τοὺς παλαιοὺς τοὺς τρεῖς χρόνους δηλοῖ, τὸν ἐνεστῶτα, οἷον· ἦ γὰρ ἂν, Ἀτρείδη, νῦν ὕστατα
λωβήσαιο· καὶ τὸν παρῳχημένον, ὡς τὸ, νῦν ὤλετο πᾶσα Ἴλιος κατ' ἄκρης· καὶ τὸν μέλλοντα, οἷον·
νῦν δὲ δὴ Αἰνείαο βίη Τρώεσσιν ἀνάξει. καὶ σημείωσαι ὅτι οὐδὲ τὴν ἐν τοῖς λογίοις ἤτοι τὴν ἐν τοῖς χρη-
σμοῖς λοξότητα ἠγνόησεν ὁ ποιητὴς, ὅς γε καὶ πλάττει ἄρτι τοιοῦτον λόγιον. χρησμὸς γάρ τίς ἐστι
πάντως καὶ ὁ ὄνειρος ὁ ῥηθείς· ὃς, καθάπερ ἐφάνη, λελόξωται διὰ τὸ τοῦ νῦν πολυσήμαντον. ὅτι
δὲ τὸ τοιοῦτον πλάσμα πάνυ Ὅμηρος ἀπεδέξατο, δῆλον ἐκ τοῦ εἰπεῖν τὴν τοιαύτην βουλὴν οὐ πυκνὴν,
καθάπερ μετ' ὀλίγα ἐρεῖ τὸν Ἀγαμέμνονα πυκινὴν ἀρτύνεσθαι βουλὴν, ἀλλὰ ἀρίστην ὑπερθετικῶς.
φησὶ γὰρ ὅτι βουλευσαμένῳ πολλὰ τῷ Διὶ αὕτη ἀρίστη κατὰ θυμὸν ἐφαίνετο βουλὴ, ἡ μετὰ τὰς πολ-
*λὰς δηλαδὴ τὰς προτέρας ἐκείνας. καὶ σημείωσαι καὶ ἐνταῦθα τὴν τῆς παροιμίας ἀλήθειαν τῆς καὶ

παρ' Εὐριπίδῃ λεγούσης ὅτι αἱ δεύτεραί πως φροντίδες σοφώτεραι. τῇ γὰρ ὑστέρᾳ βουλῇ ὁ Ζεὺς ἐνταῦθα
συγκατατίθεται. (Vers. 6.) Ἰστέον δὲ ὅτι ἡ τοῦ ὀνείρου ἀπάτη γίνεται εἰς τοῦτο καὶ μόνον τὸ πεῖσαι
τὸν βασιλέα ἐξαγαγεῖν εἰς μάχην τὸν λαὸν δίχα τοῦ Ἀχιλλέως, ὡς ἐκ τότε τῶν Ἀχαιῶν ἐξ ἀνάγκης ἡττη-
θησομένων πιθανῶς. ὁ δὲ βασιλεὺς πείθεται, θεῖον εἶναι μαθὼν τὸν ὄνειρον· ὑπαχθεὶς δὲ καὶ ὡς
ὑπὸ δελέατός τινος τοῦ ταχὺ ἁλῶναι τὴν Τροίαν ἤτοι νῦν αὐτίκα σήμερον. Οὖλον δὲ ὄνειρον ἐνταῦθα
ὁ ποιητὴς λέγει τὸν ὀλέθρου αἴτιον τοῖς Ἕλλησι διὰ τὴν ἀπάτην, ὑφ' ἧς θαῤῥήσαντες τὸν πόλεμον
δίχα τοῦ Ἀχιλλέως κακῶς ἔπαθον. προϊὼν δὲ τὸν αὐτὸν καὶ θεῖον ὄνειρον ὀνομάζει, ὅ πέρ ἐστι διάφο-
ρον πρὸς τὸ, οὖλος ὄνειρος, ὥς περ καὶ τὸν Φοῖβον ὁ μῦθος διαφόροις *ὀνόμασι καλεῖ, ποτὲ μὲν
Ἀπόλλωνα ὀνομάζων αὐτὸν, ποτὲ δὲ ἰατρὸν, ὡς προγέγραπται. οὕτω γοῦν καὶ ὁ ὄνειρος οὖλος μὲν
διὰ τὸ τέλος· ὄλεθρον γὰρ ποιήσει· θεῖος δὲ ὡς θεόπεμπτος· Διὸς γάρ ἐστιν ἄγγελος. τινὲς δὲ οὖλον
ὄνειρον τὸν ὑγιῆ φασὶν ἀπὸ τοῦ ὅλος, ὅθεν καὶ οὖλος ἄρτος ὁ ὁλόκληρος. εἰ γὰρ καὶ ὁ βασιλεὺς οἰήσε-
ται τὸν ὄνειρον ἀτελῆ διὰ τὴν ἄγνοιαν τοῦ νῦν, ἀλλ' αὐτὸς τέλειος ἦν. δύναται δὲ καὶ, ὥς περ οὔλη
θρὶξ ἡ συνεστραμμένη, παρὰ τὸ εἰλῶ, ἀφ' ἧς ὁ οὐλόθριξ, οὕτω καὶ οὖλος ὄνειρος λέγεσθαι ὁ στρεβλὸς
καὶ σκολιὸς διὰ τὴν ἀσάφειαν. Καρηκομόωντας δὲ λέγει τοὺς Ἀχαιοὺς ἤτοι κομῶντας τὰ *κάρηνα καὶ 165
πολύτριχας, διότι ἔθος ἦν αὐτοῖς κόμην τρέφειν, οὐ μόνον εἰς κάλλος ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ φοβερόν. οὕτω
γὰρ καὶ λέων χαιτήεις φοβερώτερος τοῦ μὴ χαίτην ἔχοντος. λέγονται δὲ τὸν μὲν ἄλλον πάντα χρόνον
κομᾶν οἱ Ἕλληνες, ἐν δὲ πένθους καιρῷ κείρεσθαι. ὡσαύτως δὲ καὶ ἐν καιρῷ ἀκμῆς ἤτοι τελείας ἡλικίας.
τηνικαῦτα γὰρ πλόκαμον κείραντες ἀνετίθουν Ἀπόλλωνι κουροτρόφῳ καὶ ποταμοῖς, καθάπερ ὁ Ὅμηρος
ἱστορήσει ἐν τοῖς ἑξῆς. καὶ ἦν οὗτος μὲν ὁ πλόκαμος θρεπτήριος κατὰ τὸν Αἰσχύλον, πενθητήριος δὲ
ὁ ἕτερος. λέγεται δὲ τῆς τομῆς τοῦ θρεπτηρίου πλοκάμου κατάρξαι Θησεύς· κειράμενος γάρ, φασι,
τὴν ἔμπροσθίαν κόμην εἰς Δῆλον ἀνέθετο τῷ Ἀπόλλωνι. εἰ δέ τινες τῶν Ἑλλήνων οὐκ ἦσαν καρηκο-
μόωντες, παρεσημειώσατο αὐτοὺς ἡ ἱστορία καὶ ἐκ τοῦ τοιού*του παρασήμου τοὺς ἄνδρας ὠνόμασε,
Κουρῆτας αὐτοὺς ὀνομάζεσθαι λέγουσα· τοὺς δὲ ἀντιθέτους αὐτοῖς Ἀκαρνᾶνας ἱστοροῦσα λέγεσθαι, ὡς
καὶ ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα λεχθήσεται. Ἰστέον δὲ ὅτι τε φυσικαῖς θριξὶν ἔθαλλον οἱ Ὁμηρικοὶ καρηκο-
μόωντες, οὐ μὴν ἐντριβόμενοι κατὰ τοὺς ὕστερον καὶ προκόμια περίθετα φέροντες ἐφενάκιζον γυναι-
κικώτερον. καὶ ὅτι τὸ καρηκομόωντας οἱ μὲν τῶν παλαιῶν ὑφ' ἓν ἀναγινώσκουσιν, οἱ δὲ ἐν δυσὶ μέρεσι
λόγου, κάρη, εἶτα κομόωντας. καὶ ὅτι ἐκ τοῦ τοιούτου κομᾶν λέγεται κομᾶν καὶ τὸ ἐπί τινι κατορθώ-
ματι ἐπαίρεσθαι, ὡς ἄλλοι τε δηλοῦσι καὶ Ἡρόδοτος ἐν τῷ, ἐπὶ τυραννίδι ἐκόμησε. καὶ ὅτι κατὰ τὴν
Ἡροδότου ἱστορίαν ποτὲ χρόνου Ἀργεῖοι μὲν διά τι πένθος κατεκείροντο τὰς κεφαλὰς πρότερον κομῶν-
τες· Λακεδαιμόνιοι δὲ οἱ νικήσαντες ἔθεντο νόμον, μὴ κομῶντες πρώην, ἀπὸ τούτου κομᾶν. ὡς δὲ καὶ
συγγενῶς ἔχει ὁ καρηκομόων καὶ *ὁ ἀκειρεκόμης καὶ ὁ ἀκερσεκόμας, αἱ χρήσεις δηλοῦσιν. *(Vers. 8.) 37
Ὅτι τὸ, βάσκ' ἴθι, ταυτολογίαν ἔχει, ὡς καὶ ἐν τῇ α' ῥαψῳδίᾳ γέγραπται, κατὰ τὸ σχῆμα τὸ ἐκ
παραλλήλου λεγόμενον. καὶ εἰσὶν ἰσοδύναμοι λέξεις τό τε ἴθι καὶ τὸ βάσκε· ἢ καὶ ἄλλως, τὸ μὲν βάσκε
ἀντὶ τοῦ πορεύθητι, τὸ δὲ ἴθι κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἐπίῤ*ῥημα παρακελεύσεως, ὡς καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ·
ἴθ' ἐκκάλυψον, ὡς ἴδω τὸ πᾶν κακόν. τοὺς δὲ γράφοντας ὑφ' ἓν, βάσκιθι, ἀνατρέπουσιν οἱ παλαιοί.
καθ' ὁμοιότητα δὲ τοῦ, βάσκ' ἴθι, ῥηθήσεταί που ἐν τοῖς ἑξῆς καὶ τὸ, δεῦρ' ἴθι, ἐπὶ προκλήσεως μέν-
τοι ἐκεῖνο. Ἰστέον δὲ, ὡς ἀσύνδετον ὧδε σχῆμα τὸ, βάσκ' ἴθι, οὖλε ὄνειρε, ἐλθὼν ἐς κλισίην Ἀγαμέ-
μνονος ἀγορευέμεν ὡς ἐπιτέλλω· θωρῆξαί ἑ κέλευε Ἀχαιοὺς πανσυδίῃ. ἀσυνδέτως γὰρ εἶπε, βάσκ'
ἴθι, ἀγόρευε, κέλευε. καὶ ἐστί, φασιν, ὁ λόγος ἀρχοντικὸς ἤτοι ἄρχοντι πρέπων. Ὅρα δὲ τὸ, ἀγό-
ρευε ὡς ἐπιτέλλω. ἀρέσκει γὰρ Ὁμήρῳ τοὺς ἀγγέλους αὐ*τὰ ἐκεῖνα λέξεσιν αὐταῖς ἀγγέλλειν, ὅσα παρηγ- 166
γυήθησαν. διὸ καὶ ταυτολογεῖ ἐν ταῖς ἀγγελίαις ὁ ποιητής. εἰ δέ τι καὶ πλεῖον ἐπινοησάμενος προσθή-
σει ὁ ἄγγελος, τοῦτο τῆς ἐκείνου συνέσεως. τὸ μὲν γὰρ ἐπιταχθὲν οὐ μετεποίησεν· ὃ δὲ ἔδει
προσεπιθεῖναι, εἶπε καὶ αὐτὸ εὖ ποιήσας. ἐσθλὸν γὰρ καὶ τοῦτο τέτυκται κατὰ τὸν ποιητὴν, ὅτ' ἄγγε-
λος αἴσιμα εἰδῇ. ὁ γοῦν ὄνειρος, καίτοι μὴ παραγγελθεὶς, ὅμως εἰκάζεται τῷ Νέστορι, ὀνειδίζει δὲ καὶ
τῷ βασιλεῖ τὸν πάννυχον ὕπνον, οὐδέν τι ποιῶν ἀπεικός. οὐ γὰρ ἔβλαπτε ταῦτα τὴν ἀγγελίαν. σημειώ-
σαι δὲ ὅτι καθ' Ἡρόδοτον καὶ τὸν Ξέρξην ὄνειρον ἔπεισε στρατεύσασθαι, ἵνα τὸ χρεὼν, φησι, γένηται.

ἔνθα καὶ ὅρα τὸ ὄνειρον οὐδετέρως λεχθὲν, καὶ τὸ χρεὼν ἤτοι πεπρωμένον, ὅ περ τὸν παρ' Ὁμήρῳ
Δία ἀλληγορεῖ, τὸν εἰς εἱμαρμένην λαμβανόμενον. ἄλλος δὲ *ῥήτωρ εἰπὼν, ὡς ἀπῆλθεν ὁ δεῖνα εἰς τὸ
χρεὼν, τὸν φυσικὸν οὕτω θάνατον ἔφρασεν, ὃν χρεωστοῦντες οἱ ἐν γενέσει ἀποτίνουσιν ἀναλύοντες.
(Vers. 11.) Ἰστέον δὲ ὡς Ὅμηρος μὲν θωρήσσειν ἀεὶ ἐπὶ ὁπλισμοῦ φησὶν, οἱ δὲ μετ' αὐτὸν καὶ ἐπὶ
μέθης τὴν λέξιν τιθέασιν, ὅθεν καὶ θώρηξις κατὰ τοὺς παλαιοὺς οἰνοποσία καὶ ἀκρατοποσία, ἴσως δὲ
καὶ αὐτὸ διὰ τὸ μάχιμον τῶν μεθυόντων. (Vers. 12.) Τὸ δὲ πανσυδίῃ καὶ διὰ τῶν δύο σ̄ γράφουσιν
οἱ παλαιοὶ, ὡς τὸ σύσσιτος, σύσσωμος καὶ τὰ ὅμοια. δηλοῖ δὲ κατά τινας τὸ παμπληθεί· ἕτεροι δέ
φασι πασσυδίῃ ἀντὶ τοῦ πανστρατιᾷ, μηδενὸς ἀπομάχου μένοντος· ἄλλοι δὲ πανσυδίῃ ἀντὶ τοῦ πανορ-
μεί· Αἴλιος δὲ Διονύσιος ἀντὶ τοῦ παντελῶς, ὅθεν παρὰ Θουκυδίδῃ τὸ πανσυδεὶ διεφθάρθαι. Ἰστέον
δὲ ὅτι τε τὴν ῥηθεῖσαν θώρηξιν διὰ τοῦ ο̄ μικροῦ καὶ ἰῶτα γράφουσί τινες ὡς ἀπὸ τοῦ θόρω τὸ πηδῶ,
διὰ τὸ θούρους εἶναι τοὺς μεθύοντας, καὶ ὅτι χρῆσις αὐτῆς ἐν τῷ, λι*μὸν θόριξις λύει. Ὅτι τὴν
Τροίαν περιφράζων πόλιν εὐρυάγυιαν Τρώων καλεῖ. ἔστι δὲ εὐρυάγυια ἡ πλατύῤῥυμος· ἀγυιὰ γὰρ
ἡ κοινῶς λεγομένη ῥύμη, ἀφ' ἧς καὶ ἀγυιεὺς κίων ἱερὸς Ἀπόλλωνος, πρὸ θυρῶν ἑστὼς, λήγων εἰς ὀξύ. 126
γίνεται δὲ παρὰ τὸ ἄγειν· ὅθεν καὶ ὁ ἀγὼν καὶ ἡ ἀγορά. ἐναντία δὲ ἡ εὐρυάγυια ταῖς στενωποῖς. ἔφη
δέ τις καὶ ἀγυιάτιδας θεραπαίνας τοὺς πρὸ τῶν θυρῶν βωμοὺς, οἳ πρὸς χάριν Ἀγυιέως Ἀπόλλωνος
ἵδρυντο, τιμωμένου πρὸ πυλῶν ὡς ἀλεξικάκου. ὅτι δὲ καὶ προπαροξύνεται ἡ ἀγυιὰ, δηλωθήσεται ἐν
τοῖς ἑξῆς. (Vers. 13.) Ὅτι τὸ ἀμφιβάλλειν καὶ ἀμφισβητεῖν καὶ ἀμφιλέκτως ἔχειν ἀμφὶς φράζεσθαι
λέγει. οὕτω διχονοητικὸν καὶ τὸ, ἀμφὶς φρονέοντε. σημαίνει δέ ποτε ἡ λέξις καὶ τὸ ἐκτὸς, οἷον· ἀμφὶς
ὁδοῦ δραμέτην· ἔτι δὲ καὶ τὸ ἀμφότεροι, ὡς τὸ, ἀμφὶς ἀριζήλω. ἰστέον δὲ ὅτι καθάπερ ἀπὸ τῆς εἰς
προθέσεως καὶ τῆς ἐξ καὶ τῆς πρὸς καὶ τῆς *ἀνὰ καὶ κατὰ γίνεται ἐπιῤῥήματα τὸ εἴσω, τὸ ἔξω, τὸ πρόσω,
ἀφ' οὗ τὸ πόῤῥω, τὸ ἄνω, τὸ κάτω, καὶ ἐκ τῆς περὶ τὸ πέριξ, ὅθεν τὸ ἀπρὶξ κατὰ συγκοπὴν, καὶ ἐκ
τῆς ἀπὸ τὸ ἄπο· οὕτως καὶ τὸ ἀμφὶς ἐκ τῆς ἀμφὶ, οὐ τῆς λαμβανομένης ἀντὶ τῆς περὶ, οἷον· ἀμφ'
ἀγαθὸν θεράποντα, ἢ ἀντὶ τῆς ἐν, οἷον· ἀμφὶ πυρὶ στῆσαι τρίποδα, ἢ ἀντὶ τῆς ἐπὶ, οἷον· ἣν κτεῖ-
νεν ἀμφ' ἐμοί· ἀλλὰ τῆς σημαινούσης τὸ δύο ἐν τῷ ἀμφίδυμος, ἀμφίστομος. (Vers. 15.) Ὅτι ἐν τῇ
α' ῥαψῳδίᾳ τὸ ἅπτεσθαι συντάξας αἰτιατικῇ, ὡς ἐκεῖ ἐδηλώθη, ἐνταῦθα δοτικῇ συντάσσει. φησὶ γὰρ,
Τρώεσσι δὲ κήδε' ἐφῆπται, ἤτοι τῶν Τρώων κατὰ λόγον ἀντιπτώσεως. τινὲς δὲ τὸ ἐφῆπται ἀντὶ τοῦ
ἐπίκειται, ἐπικρέμαται. λέγεται δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ κρέμασθαι τὸ ἅπτεσθαι, ὡς δηλοῖ τὸ, βρόχον ἥψατο.
ἐρεῖ δὲ καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς ὁ ποιητὴς, ὀλέθρου πείρατ' ἐφῆπται, κατὰ ὁμοίαν ἔννοιαν. κήδεα δὲ αἱ βλά-
βαι, ἀπὸ τοῦ κήδω τὸ βλά*πτω, τοῦ ἀντιφραζομένου μὲν πρὸς τὸ ἕτερον κήδω, ἐξ οὗ καὶ ὁ κηδεμὼν
καὶ ὁ κηδεστὴς, ἔχοντος δὲ καί τινα ὁμοιότητα· καὶ γὰρ καὶ ὁ κηδόμενος φροντίζει τῶν φιλουμένων καὶ
ὁ κήδων τῶν μισουμένων, πλὴν ὁ μὲν εἰς καλὸν, ὁ δὲ εἰς κακόν. (Vers. 19.) Ὅτι ἐν μὲν τῷ τέλει τῆς
α' ῥαψῳδίας γλυκὺν ἔφη τὸν ὕπνον, ἐνταῦθα δὲ μελίφρονα καὶ ἀμβρόσιον, τὴν αὐτὴν δηλῶν ἔννοιαν.
γλυκὺ γὰρ καὶ ἡ ἀμβροσία, ἧς παρώνυμον ὁ ἀμβρόσιος, οἷον· περὶ δ' ἀμβρόσιος κέχυτο ὕπνος. προϊὼν
δὲ καὶ τὴν νύκτα, καθ' ἣν ὁ ὕπνος, ἀμβροσίαν ἐρεῖ. Τὸ δὲ ἐκκέχυτο ὡς ἐπὶ ὑγροῦ ἔφη, περιχεομέ-
167 νου ὅλῳ τῷ σώματι. τοῦτο δὲ διὰ τὴν ἐν ὕπνῳ *ἀπραξίαν ὅλου τοῦ σώματος καὶ διότι ὁ ὕπνος, φασὶν,
ἐξ ὑγρότητος. ὁ δὲ περικεχυμένος ὕπνος εἰκότως ἂν καὶ νήδυμος λέγοιτο, ἐξ οὗ ὡς ἀπὸ ὑγροῦ τινὸς
βαθέος οὐκ ἔστιν ἀναδῦναι τὸν ὑπνώττοντα. ὅρα δὲ ὡς ἡ Ὁμηρικὴ ἀμβροσία καὶ ὁ ἐξ αὐτῆς ἀμβρόσιος
ὕπνος, ἀλλὰ δὴ καὶ τὸ νέκταρ ἀπέχρησε τοῖς ὕστερον καὶ εἰς κυρίων ὀνομάτων εὕρεσιν· Ἀμβρόσιος γάρ
τις ἀνὴρ ἐκλήθη καί τις ἕτερος Νεκτάριος. Ὅτι Ὅμηρος εἰδὼς ὡς εἰώθαμεν ἄνθρωποι ἐν ὕπνοις ἐκείνους
ὡς ἐπὶ πολὺ φαντάζεσθαι, οἷς προσπαθῶς πως ἔχομεν κατὰ τὸ, οὗ περ οἴω μεμνήσεσθαι ἔν περ
ὀνείρῳ, τῷ Νέστορι πλάττει ἀπεικασθῆναι τὸν ὄνειρον. διὰ τί; διότι, φησὶ, μάλιστα γερόντων αὐτὸν
ὁ Ἀγαμέμνων ἐτίμα, οὐ μόνον ὡς συνετὸν ἀλλὰ καὶ ὡς φιλοβασιλέα, καθὰ καὶ ἐν τῇ α' ῥαψῳδίᾳ ἐδείχθη
καὶ μετὰ ταῦτα δὲ φανήσεται. *δῆλον δὲ ὅτι πᾶς ὄνειρος καθ' αὑτὸν μὲν ἀθέατος, τῇ δὲ πρὸς τὰ
πρόσωπα ἢ πρὸς ἕτερά τινα σώματα ἐξομοιώσει τῇ φαντασίᾳ γίνεται θεατός. (Vers. 20.) Ἵστασθαι
δὲ ὑπὲρ κεφαλῆς τῷ βασιλεῖ λέγει τὸν ὄνειρον, αἰνιττόμενος ἐν τῇ κεφαλῇ τὸ λογιστικὸν εἶναι, ὅπου καὶ
ὁ ἐγκέφαλος, ἐξ οὗ περ ἡ ἀρχὴ τῶν αἰσθήσεων. Ἡρόδοτος δὲ (VII. 17.) εἰς ὅμοιον ἱστορίας τρόπον

ἐλθὼν ἄλλως ἔφρασεν, εἰπών· ὑπερστὰν δὲ τὸ ὄνειρον τοῦ Ἀρταβάζου εἶπε. (Vers. 21.) *Γέροντας δέ
φασιν οἱ παλαιοὶ παρ' Ὁμήρῳ τοὺς ἐντίμους λέγεσθαι, ὥς περ δὴ καὶ ἐνταῦθα καὶ μετ' ὀλίγον ἐν τῷ,
βουλὴ μεγαθύμων γερόντων. ἐν οἷς καὶ Διομήδης ἦν καὶ οἱ Αἴαντες, οἳ χρόνῳ μὲν οὐκ ἦσαν γέροντες,
ἄλλως μέντοι ὡς ἔντιμοι μετὰ τῶν γερόντων κατελέγοντο. ὅτε μέντοι ὁ ποιητὴς γέροντα ἑνικῶς εἴπῃ,
τότε δὴ τὸν τῷ χρόνῳ πεπαλαιωμένον δηλοῖ. Σημείωσαι δὲ ὅτι καὶ ἐν τῷ, γέροντας ἀριστῆας Παναχαιῶν,
γέροντας τοὺς ἐντίμους εὑρήσομεν δηλουμένους, *ἐν οἷς οὐ μόνον γέροντες τῇ ἡλικίᾳ καί ποτε ὄντες
ἀριστεῖς, ἀλλὰ καὶ νέοι ἐνεργοῦντες ἄρτι τὸ ἀριστεύειν, οἳ παραχωροῦντες τῆς κλήσεως τῶν ἀριστέων
τοῖς γεραιοῖς ἀντιλαμβάνουσι τὸ λέγεσθαι καὶ αὐτοὶ γέροντες, οὐ μόνον διὰ τὸ ἄξιοι εἶναι τοιοῦτοι γενέ-
σθαι διὰ μακροβιότητος, ἀλλὰ καὶ διὰ φρόνησιν, δι' ἣν καὶ ὁ Τυρσηνὸς Τάρκων καὶ ὁ Τρωικὸς Κύ-
κνος πολιοὶ ἐκ γενετῆς φημίζονται. τάχα δὲ καὶ ὡς οἷον ἐκ μέρους ἀριστεῖς μὲν οἱ γέροντες διὰ τοὺς ἐν
τῷ τοιούτῳ συλλόγῳ ἀριστέας, γέροντες δὲ αὖ πάλιν οἱ ἀριστεῖς διὰ τοὺς συναναμεμιγμένους αὐτοῖς
27 γέροντας κατά τινα οἷον ἐπάλλαξιν ἢ ἀντίδοσιν.* *(Vers. 24.) *Ὅτι οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν βουληφό- 42
ρον ἄνδρα, ᾧ λαοί τ' ἐπιτετράφαται καὶ τόσσα μέμηλε. γνωματεύει δὲ ὁ λόγος ὅτι ἀνὴρ μὲν ἰδιώτης
τάχα ἂν οὐκ ἐπιψόγως ὑπνώσῃ παννύχιος καὶ οὐδὲ ὁ ἁπλῶς βουληφόρος ἄγρυπνος ἔσται, ὁ μέντοι βουλη-
φόρος βασιλεὺς οὐκ ἂν διὰ πάσης δεόντως ὑπνώσῃ νυκτός.* (Vers. 25.) *Τὸ γὰρ, ᾧ λαοὶ ἐπιτετράφαται
καὶ τόσσα μέμηλε, τὸν βασιλέα δηλοῖ, ᾧ τινὶ οὐ λαὸς ἐπιτέτραπται ἀλλὰ λαοί· καὶ οὐδὲ ἁπλῶς *ὀλίγα* 168
*μέμηλεν, ἀλλὰ τόσσα, τουτέστι πολλὰ κατὰ σχῆμα θαυμασμοῦ. δεῖ τοίνυν τὸν τοιοῦτον ἄρχοντα διδό-
ναι τι ἐγρηγόρσεως καὶ τῇ νυκτὶ διὰ τὰς τηνικαῦτα σκέψεις τῶν βουληφόρων κατὰ τὴν παροιμίαν τὴν
λέγουσαν, ἐν νυκτὶ βουλή. διὸ καὶ εὐφρόνη λέγεται ἡ νὺξ, ὥς φασιν οἱ παλαιοί. ὅθεν λαβὼν Εὐριπί-
δης ἔφη τὸ, ἤδη πότ' ἄλλως νυκτὸς ἐν μακρῷ χρόνῳ ἐφρόντισα καὶ ἑξῆς, ὡς τῶν καιριωτέρων σκέψεων
νυκτὸς μάλιστα φροντιζομένων. τὸ δ' ἐπιτετράφαται ἔστι μὲν Ἰωνικὸν ὅμοιον τῷ τετύφαται, δηλοῖ δὲ
ἐπίτροπον εἶναι τὸν βασιλέα λαοῦ· πάντως γὰρ ἐπίτροπος λέγοιτ' ἂν καὶ ᾧ περ ὁ λαὸς ἐπιτέτραπται,
ὥς περ καὶ οἰκίας ἐπίτροπος ὁ οἰκονόμος. μέμηλε δὲ τὸ διὰ φροντίδος γίνεται· ἔστι δὲ μέσος παρακεί-
μενος, καθὰ καὶ τὸ προβέβουλα, ὡς ἐν τῇ α' ῥαψῳδίᾳ εἴρηται.* **Ἰστέον δὲ ὅτι πάντως εὐρυκρείων, ᾧ
λαοὶ ἐπιτετράφαται, καὶ ὅτι δοκεῖ εὐλόγως παρὰ Λάκωσι Ζεὺς Ἀγαμέμνων ἐπιθετικῶς εἶναι, ὡς ὁ Λυ-
κόφρων λαλεῖ· Ἀγαμέμνων τε γὰρ εὐρυκρείων καὶ Ζεὺς εὐρυμέδων. εἰ δὴ ταυτὸν εὐρυκρείων καὶ εὐρυ-
μέδων, λέγοιτ' ἂν διὰ τοῦτο διθυραμβικώτερον καὶ Ἀγαμέμνων Ζεὺς, καθότι καὶ εὐρυκρείων. Τὸ δὲ,
τόσσα μέμηλε, ἤγουν πάνυ πολλὰ καὶ ὡς οἷον ἄῤῥητα, συντελεῖ τι εἰς τὸ μὴ χρῆναι παννύχιον εὕδειν
τοιοῦτον βουληφόρον. οὐ γὰρ ἂν αὐτῷ ἀρκοίη πρὸς βουλὴν ἡ ἡμέρα, μεμήλοι δὲ ἂν πολλὰ καὶ νύκτωρ·
ἀγρυπνητέον ἄρα. δῆλον δὲ καὶ ὡς τοῦ παννύχιος προϋπάρχει τὸ πάννυχος.* (Vers. 26.) *Ὅτι καὶ
ἐνταῦθα τὸ ξυνίημι γενικῇ συντάσσει ὁ ποιητὴς, λέγων· νῦν δ' ἐμέθεν ξύνες ὦκα, Διὸς δέ τοι ἄγγελός
εἰμι. οὕτω δὲ καὶ ἐν τῇ α' ῥαψῳδίᾳ συνέταξεν ὅτε ξυνιέναι εἶπεν ὁ Νέστωρ τῶν ἑαυτοῦ βουλευμάτων
τοὺς Λαπίθας. Διὸς δὲ ἄγγελον εἰπὼν Ὅμηρος *τὸν ὄνειρον τὸν ῥηθέντα ἐδήλωσε τὸ διοπέμπτους εἶναι
τῶν ὀνείρων τινὰς, ὡς καὶ ἐν τῷ, καὶ γάρ τ' ὄναρ ἐκ Διός ἐστιν. ἔτι δὲ καὶ ἐτυμολογίαν ἐνέφηνε τῆς
λέξεως· αὐτός τε γὰρ ἄγγελος εἶναι φησὶ Διὸς, οὗ περ οὐκ ἀπατηλὰ εἶναι τὰ ἔπη προείρηται, καὶ ὄνει-
ρος δὲ λέγεται παρὰ τὸ ὂν εἴρειν, ὅ ἐστιν ἀγγέλλειν τὸ ἀληθές· ἐξ οὗ καὶ ἡ Ἶρις παράγεται ἡ τῶν
θεῶν κατὰ τὸν μῦθον ἄγγελος, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ, Ἶρις ἀγγελέουσα.* (Vers. 27.) *Ὅτι τὸ, ὅς σευ ἄνευ-
θεν ἐὼν μέγα κήδεται ἠδ' ἐλεαίρει, εἴποι ἄν τις περὶ τοῦ ἐν τῷ ἀποδημεῖν ἐπιστρεφομένου τινὸς τῶν
ὑποδεῶν. Ἰστέον δὲ ὅτι πρὸς σαφήνειαν ἐτέθη τὸ ἐλεαίρει μετὰ τὸ κήδεται, διότι τὸ κήδειν καὶ ἐπὶ βλά-
βης λέγεται.* (Vers. 33.) *Ὅτι τὸ, ἀλλὰ σὺ σαῖς ἔχε φρεσὶν, ἀρχή ἐστι τοῦ ἐχέφρων συνθέτου ὀνόματος·
ὁ γὰρ ἔχων ἐν φρεσὶ καὶ μὴ ἐπιλανθανόμενος ἐχέφρων ἂν λέγοιτο. καὶ γὰρ καὶ ἔχειν ἐν φρεσὶν ἐνταῦθα
οὐ τὸ φυλάξασθαι καὶ μηδενὶ ἐξειπεῖν, ἀλλὰ τὸ *διαμνημονεύειν. διὸ καὶ ἐφερμηνεύων φησί· μηδέ σε
λήθη αἱρείτω.* (Vers. 34.) *Ὅτι ἐν τῷ, εὖτ' ἄν σε μελίφρων ὕπνος ἀνήῃ, μελίφρων μὲν ὁ γλυκὺς, ἃ δὴ
καὶ οἴνου εἰσί ποτε ἐπίθετα. Τὸ δὲ ἀνήῃ σημαίνει μὲν τὸ ἀνήσει, ἀφήσει, χαυνώσει· γίνεται δὲ ἢ ἀπὸ
τοῦ ἀνῶ, ἀνῇς, ἀνῇ, πλεονασμῷ τοῦ η· ἢ ἀπὸ τοῦ ἀνείη εὐκτικοῦ τροπῇ συνήθει τοῦ ε εἰς η, ὡς προσ-
γεγράφθαι τὸ ι. λέγεται δέ ποτε ἀνεῖναι καὶ τὸ ἀναπεῖσαι, καὶ τὸ ἐρεθίσαι δέ. οὕτω γάρ τις ἀνίησι κύνα*

εἰς θήραν. ἐκ τοῦ τοιούτου δὲ ῥήματος καὶ ἄνετοι βόες οἱ ἄφετοι καὶ ἀγελαῖοι, καὶ ἀνειμένος ὁ ἀπόλυτος καὶ ἀνεπίτακτος, ὡς τὸ, ἀνειμένη μὲν, ὡς ἔοικας, αὖ τρέφῃ· καὶ ἀνέδην ἐπίῤῥημα τὸ ἀνέτως καὶ ἐλευθέρως. ἔστι δὲ τὸ, εὖτ' ἄν σε μελίφρων ὕπνος ἀνήῃ περίφρασις τοῦ, ὅτ' ἀφυπνισθῇς. (Vers. 36.) Ὅτι ὁ ἐλπίζων τὰ μὴ γενησόμενα λέγοιτο ἂν ταῦτα φρονεῖν ἀνὰ θυμὸν, ἃ οὐ τελέεσθαι ἔμελλον. (Vers. 38.) Ὅτι ἔθος Ὁμήρῳ ἐν πολλοῖς ἀναφω*νεῖν τὸ νήπιος ἐπὶ τῶν μὴ βουλευομένων ἢ μὴ νοούντων καλῶς. ὥς περ δὴ καὶ ἐνταῦθα νήπιον αὐτὸς ὁ ποιητὴς λέγει τὸν Ἀγαμέμνονα ὡς μὴ σκεψάμενον, τί βούλεται ὁ χρησμός. ὁ μὲν γὰρ, ὡς προείρηται, τὸ νῦν πλατυκῶς λέγει, ὡς καὶ ὅτε Ἡσίοδος φησί· νῦν γὰρ γένος ἐστὶ σιδήρεον. ὁ δὲ Ἀγαμέμνων ἀπραγμόνως οὕτω τὸ, νῦν ἕλοις πόλιν εὐρυάγυιαν Τρώων, ἀκαριαίως ἀντὶ τοῦ τῷ ἤματι ἐκείνῳ καὶ αὐθημερὸν ἐνόησε. διὸ καὶ νήπιον αὐτὸν λέγει ὡς μὴ οἴκοθεν νοήσαντα, ἤγουν ἀλλὰ, ὡς ἑτέρως ἐχρῆν, ἢ μάντιν ἐπερωτήσαντα ἢ ἄλλο τι πεποιηκότα εἰς διασάφησιν
169 τῆς ὁμωνυμίας τοῦ χρησμοῦ. καὶ τοῦτο ἐστὶν *ὁ πᾶς ψόγος τοῦ Ἀγαμέμνονος, ὅτι οὐκ ἐπέστησε τῇ σημασίᾳ τοῦ νῦν. καίτοι καὶ ἄλλως ἔπταισεν, ὥς φασιν οἱ παλαιοί. πανσυδίῃ γὰρ κελευσθεὶς πολεμῆσαι, ὁ δὲ οὐχ' οὕτως ἐποίησεν, ἀλλὰ τοὺς Μυρμιδόνας ἀφεὶς καὶ τὸν Ἀχιλλέα ἐπολέμησεν. ἀλλ' ὁ ποιη- 128
τὴς τοῦτο οὐ παρασημαίνεται. τάχα γὰρ τὸ πανσυδίῃ οὐ τὸ παμπληθεὶ δηλοῖ ἀλλὰ τὸ προθύμως καὶ πάσῃ ὁρμῇ, ἐκ τοῦ πᾶν καὶ τοῦ σύω τὸ ὁρμῶ, ὅ περ ὁ Ἀγαμέμνων πεποίηκεν. *(Vers. 39.) Ὅτι ἐν τῷ εἰπεῖν, ὡς ἔμελλεν ὁ Ζεὺς ἄλγεά τε στοναχάς τε θήσειν Τρωσὶ καὶ Δαναοῖς, παρεμφαίνει ὁ ποιητὴς, ὡς ἐν καταρχαῖς γέγραπται, Ἰλιάδα λέγεσθαι, ὡς περιέχουσαν μὴ μόνα τὰ τῶν Ἰλιέων ἀλλ' ἁπλῶς τὰ συμβάντα κατὰ τὴν Ἴλιον. τὸ δὲ σχῆμα προαναφώνησις. (Vers. 41.) Ὅτι τὸν ὄνειρον καὶ ὀμφὴν λέγει· ἐκεῖνο μὲν, ὡς τὸ ὂν εἴροντα καθάπερ εἴρηται, τουτέστιν ἀγγέλλοντα· Διὸς γάρ αὐτὸν ἔφη ἄγγελον· τοῦτο δὲ παρὰ τὸ τὸ ὂν φαίνειν. ταυτὸν οὖν δηλοῦσιν ἐνταῦθα ὄνειρός τε καὶ ὀμφή. ὥς περ δὲ ἐκεῖνον θεῖον ὄνειρον εἶπεν, οὕτω καὶ ταύτην θείαν ὀμφήν· φησὶ γὰρ, θείη δέ μιν ἀμφέχυτ' ὀμφή. ἀπ' αὐτῆς δὲ καὶ Ζεὺς Πανομφαῖος ἤτοι Κληδόνιος. ὀμφὴ γὰρ αὖ πάλιν καὶ κληδὼν τὸ αὐτὸ δηλοῦσι, ναὶ μέντοι καὶ ἡ ὄσσα· οἱ δὲ νεώτεροι ἐπὶ ἁπλῶς λόγου τιθέασι καὶ τὴν ὄσσαν καὶ τὴν ὀμφήν. Τὸ δὲ ἀμφέχυτο ἐνταῦθα ἐπαινεῖται παρὰ τῶν παλαιῶν· σημαίνει μὲν γὰρ τὸ περι*ῆλθεν· ἐμφαίνει δέ, φασιν, ὅτι εἰς οὐδὲν αὐτῆς ὁ Ἀγαμέμνων ἐπιλέλησται. (Vers. 42.) Ὅτι σχῆμα ἐστὶ καὶ ἐνταῦθα διασκευαστικὸν, ἐν ᾧ ἐκτίθεται ὁ ποιητὴς ὅτι ὁ Ἀγαμέμνων ἐγερθεὶς ἐξ ὕπνου ἕζετο ὀρθωθεὶς, μαλακὸν δ' ἔνδυνε χιτῶνα, καλὸν, νηγάτεον, περὶ δὲ μέγα βάλλετο φᾶρος, ποσσὶ δ' ὑπὸ λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα, ἀμφὶ δ' ἄρ ὤμοισιν βάλετο ξίφος ἀργυρόηλον, εἵλετο δὲ σκῆπτρον πατρώιον ἄφθιτον αἰεί. τοιαῦτα δὲ σχήματα καὶ ἐν τῇ α' ῥαψῳδίᾳ ἦσαν, ὅτε ἡ ναῦς τῷ λιμένι προσώκειλε καὶ ὅτε ἡ ἑκατόμβη ἐτύθη. πολλαχοῦ δὲ καὶ ἀλλαχοῦ τοιαῦται παρὰ τῷ ποιητῇ εὑρεθήσονται διασκευαί. εἴωθε γὰρ, ὡς προείρηται, ἐπὶ διδασκαλίᾳ τῶν ἀκροωμένων ἐναυχυλεῖν τὸν αὐτοῦ λόγον καὶ τοῖς λεπτοῖς, ὡς ἂν αὐτοὶ μάθοιεν ῥητορικῶς καὶ ἐν τοῖς τοιούτοις εὐδοκιμεῖν. ἰστέον δὲ ὅτι καὶ κατὰ τάξιν αὐτῷ ἐν τῇ τοιαύτῃ διασκευῇ ἔχει τὰ πράγματα· ὑπόκειται μὲν γὰρ ὁ χι*τὼν, ἐπίκειται δὲ τὸ φᾶρος, ὧν περιβληθέντων ὑποδήσασθαι ἔδει, εἶτα ξίφος ἀμφι*βαλέσθαι, μετὰ δὲ τὸ σκῆπτρον ἑλέσθαι. ὅρα δὲ καὶ ὅπως ἑκάστῳ τῶν διασκευασθέντων ἐπίθετόν τι δέδωκε, μαλακὸν μὲν τὸν χιτῶνα εἰπὼν καὶ καλὸν, μέγα δὲ συλλογιστικῶς τὸ φᾶρος διὰ τὸ τοῦ φοροῦντος δηλαδὴ μέγεθος, λιπαροὺς δὲ τοὺς πόδας, καλὰ δὲ τὰ πέδιλα, τὸ ξίφος ἀργυρόηλον, τὸ σκῆπτρον ἄφθιτον. ὅρα δὲ καὶ διαφορὰν ἐνταῦθα τοῦ περιβαλέσθαι καὶ ἀμφιβαλέσθαι, εἴ περ φᾶρος μὲν περιβάλλεται, ξίφος δὲ ἀμφιβάλλεται. Γίνεται δὲ ὁ μὲν χιτὼν παρὰ τὸ χύω, οἱονεὶ
170 χυτών τις ὢν, ὡς ἀμέσως αὐτίκα *περικεχυμένος τῷ σώματι, ἢ καὶ ὡς μὴ στατὸς ἀλλ' οἷον χυτός τις διὰ τὸ λεπτὸν καὶ οὕτως εὐαφές. διὸ καὶ μαλακὸς λέγεται πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ φάρους. ἐκεῖνο γὰρ οὐκ ἐξ ἀνάγκης μαλακὸν, ὡς καὶ τῇ ὑφῇ ἀρηρὸς καὶ διὰ τοῦτο πυκνὸν μᾶλλον ἤ περ ὁ χιτών. καὶ ὅρα ὅτι λόγος μὲν μαλακὸς ἐν τοῖς πρὸ τούτου ὁ μαλακοποιὸς, χιτὼν δὲ μαλακὸς ὁ αὐτὸς ὢν τοιοῦτος. σημειοῦνται δὲ οἱ παλαιοὶ ἐπὶ ἀνδρὸς τὸν χιτῶνα λέγεσθαι, καθάπερ τὸν πέπλον ἐπὶ γυναικὸς, ὡς καὶ αἱ βαθύπεπλοι καὶ καλλίπεπλοι δηλοῦσι καὶ ἡ κροκόπεπλος καὶ τὸ, πέπλοισιν ἐκπονεῖ, παρ' Εὐριπίδῃ. καὶ μὴν αὐτὸς καὶ ἐπὶ ἀνδρῶν τὸν πέπλον τίθησιν ἔν τε τῷ Ἱππολύτῳ καὶ ἐν οἷς δέ που μελάμπεπλον παρεισάγει τὸν Τυνδάρεων καὶ τὸν Ὀρέστην πέπλοις κεκρύφθαι φησίν. ὡς δὲ τροπικῶς *καὶ πολεμικόν

τι φόρημα ὁ χιτὼν, ἐν τοῖς ἑφεξῆς πολλαχοῦ φανεῖται. δῆλον δὲ καὶ ὅτι οὐδὲ πάντοτε χιτὼν λέγεται τὸ ἐκ λίνου μὲν ὑφανθὲν, ἐπικείμενον δὲ αὐτίκα τῷ σώματι, εἴ γε καὶ ἐξ οὔλων ἐρίων χιτὼν λέγεται παρὰ τοῖς παλαιοῖς. (Vers. 43.) Καλὸν δὲ τὸν εὐειδῆ λέγει. οὕτω καὶ ὁ χρυσὸς καλός. καλὰ δὲ καὶ τὰ ἐκ
29 χρυσοῦ καὶ ὅσα τοιαῦτα· ἐν οἷς καὶ κρήδεμνα. ἐκεῖθεν δὲ καὶ σκῶμμα ποτὲ δριμὺ τὸ φιλόκαλος ἐπὶ πορνικοῦ, καὶ ἡ ἐν ἐπαίνῳ ἀπειροκαλία ἤγουν ἡ λίαν εὐείδεια. τῆς δ᾽ αὐτῆς ἐννοίας καὶ τὸ, ὁ δεῖνα καλὸς καὶ ἡ δεῖνα καλὴ, ἅ περ ἐν φλοιοῖς δένδρων τὸ παλαιὸν ἐγράφοντο, καθὰ ἐν τοῖς ἑξῆς δηλωθήσεται· εὐμορφίαν γὰρ ἐνταῦθα ἐδήλουν τὰ γράμματα. οὕτω καὶ τέλος πανηγυρικοῦ λόγου τὸ καλὸν, ἐπεὶ κάλλους μάλιστα ὁ πανηγυρικὸς λόγος ἐφίεται. Νηγάτεον δὲ ἢ τὸ νεωστὶ γενόμενον οἱονεὶ νεήγατον ἢ παρὰ τὸ νῆ στερητικὸν καὶ τὸ γατὸν τὸ γεγενημένον, *ἵνα δηλοῖ τὸ ἀγένητον καὶ, ὡς εἰπεῖν, ἀχειρότευκτον· ὥς περ γὰρ, φασιν, ἀπὸ τοῦ τείνω τατὸς, οὕτω καὶ ἀπὸ τοῦ γείνω γατὸς καὶ νηγάτεος. (Vers. 44.) Λιπαροὺς δὲ πόδας λέγει οὐ τοὺς διὰ τρυφὴν ἀλλὰ διὰ τὸ γυμνάσιον τοιούτους. ἀπὸ μέρους δὲ νοητέον τὸ πᾶν, ὡς καὶ τοῦ ὅλου σώματος εὐσαρκοῦντος δι᾽ εὐεξίαν τῷ βασιλεῖ. ὅτι δὲ τὸ γυμνάσιον τοιαῦτα ποιεῖ τὰ σώματα, ζητητέον καὶ εἰς τὸν κωμικόν. ὅτι δὲ καὶ ἐπὶ κρηδέμνῳ τίθεται τὸ λιπαρὸν, δῆλον ἐκ τῆς λιπαροκρηδέμνου, ἐν ᾗ δηλοῦνται τροπικῶς ἡ τοῦ κρηδέμνου λειότης τε καὶ στιλπνότης ἐκ λευκότητος. δοκεῖ δὲ ξενίζον εἶναι, εἰ καὶ γυναικῶν πόδες λιπαροί ποτε λέγονται. ἰστέον δὲ ὅτι τὸ ὑπὸ λιπαροῖσι τινὲς ὑπαὶ λιπαροῖσι γράφουσιν, ὀκνοῦντες νοεῖν ὡς καὶ αὐτὴ ἡ ὑπὸ πρόθεσις μακρὸν ἐνταῦθα ἔχει τὸ ō διὰ τὴν ἐπιφορὰν τοῦ λ̄ κατὰ λόγον κοινῆς συλλαβῆς. Τὸ δὲ ὑπεδήσατο δέδωκεν ἀρχὴν τῆς τῶν ὑποδημάτων κλή*σεως. ὑποδεῖσθαι γὰρ πάντως ἐπὶ ποδῶν, ὥς περ τὸ ἀναδεῖσθαι ἐπὶ κεφαλῆς. (Vers. 45.) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι, ὥς περ πρὸ τούτου ὁ Ἀχιλλεὺς, οὕτω καὶ νῦν ὁ Ἀγαμέμνων ξίφος φέρει. καὶ ἦν, ὡς καὶ προεγράφη, ἔθος τοῦτο παλαιὸν, ὁπλοφορεῖν ἀεὶ τοὺς ἥρωας, ὡς καὶ ὁ Τηλέμαχος ἐν Ἰθάκῃ ποιεῖ. περὶ δὲ τοὺς ὤμους τὰ ξίφη ἔφερον καὶ οὐκ ἐζώννυντο αὐτὰ, καθάπερ οἱ ὕστερον. (Vers. 46.) Ἄφθιτον δὲ αἰεὶ τὸ σκῆπτρον τοῦ Ἀγαμέμνονος ἀντὶ τοῦ ἄφθαρτον, ἀδιάδοχον, ὡς αὐτὸς ἑρμηνεύσει μετὰ ταῦτα πλατύτερον. διὸ καὶ τὸ πατρῷον πρόσκειται. φησὶ γὰρ, πατρώιον ἄφθιτον αἰεί. ἐπίτασις δὲ τοῦ ἄφθιτον τὸ αἰεί. ὅρα δὲ καὶ ὡς ἐν μὲν τῷ, μέγα βάλλετο φᾶρος, διὰ δύο λλ̄ ἡ γραφὴ λόγῳ παρατατικοῦ· ἐκ δὲ τῷ, βάλετο ξίφος ἀργυρόηλον, ἑνὶ λ̄ διοικεῖται τὸ ῥῆμα, μέσου ὂν ἀορίστου δευτέρου ἐν συνήθει χρόνου ὑπαλλαγῇ. (Vers. 48.) Ὅτι θέλων εἰπεῖν, ὡς γέγονεν ἡμέρα, περιφράζει οὕτως· Ἠὼς μέν ῥα θεὰ προσ*εβήσατο μακρὸν Ὄλυμπον, Ζηνὶ φόως ἐρέουσα, ἤτοι ἀπαγγελοῦσα, καὶ τὰ ἑξῆς. προσέθετο δὲ τὸ θεὰ, ἵνα μυθικῶς νοηθῇ· τῆς γὰρ σωματοειδοῦς ἠοῦς ἐστὶ τὸ ἀγγέλλειν φῶς τῷ τε Διὶ καὶ τοῖς ἄλλοις ἀθανάτοισιν οἱονεὶ δᾳδουχοῦσαν. ὅ περ δηλοῖ ἀλληγορικῶς τὸ, ἡμέρας οὔσης τόν τε ἀέρα Ζῆνα, ἤγουν Δία, πεφωτίσθαι καὶ τὰ λοιπὰ δὲ στοιχεῖα κατὰ τὸ ἐγχωροῦν. (Vers. 49.) Ἰστέον δὲ ὅτι Ὅμηρος μὲν φῶς ἀγγέλλειν θεοῖς ἔφη τὴν μυθικὴν Ἠῶ, ἀφυπνίζουσαν οἷον ἐκείνους· Εὐριπίδης δὲ ἀλληγορικῶς θεοῦ λαμπάδα τὴν ἡμέραν φησί. τὸ δὲ φῶς ἐρεῖν ταυτόν πώς ἐστι τῷ φωσφορεῖν. ἐνταῦθα δὲ σημειοῦνται οἱ παλαιοὶ ὅτι δεξιώτατα *ὁ ποιητὴς ἅμα τῇ τοῦ ὀνείρου 171
θέᾳ διαφαῦσαι τὴν ἡμέραν πεποίηκεν οὐ μόνον πρὸς ἔνδειξιν τοῦ παννύχιον εὕδειν τὸν Ἀτρείδην, ἀλλὰ καὶ ἵνα δηλώσῃ, φασὶν, ὅτι οἱ πρὸς τὴν ἠῶ ὄνειροι μᾶλλον ἀληθεῖς, ὡς ἤδη πεττομένων τῶν σιτίων καὶ τοῦ λογιστικοῦ νήφοντος καὶ μὴ ἐπιπροσθουμένου ταῖς ἐκ τῶν βρωμάτων ἀτμίσι. λέγουσι δὲ καὶ ὅτι τρίτη καὶ εἰκοστὴ αὕτη ἡμέρα τῆς Ἰλιάδος· δέκα μὲν γάρ, φασιν, αἱ τοῦ λοιμοῦ καὶ μέχρι τῆς μήνιδος, ἥτις ἦν ἡ δεκάτη· δώδεκα δὲ τῶν θεῶν ἐν Αἰθιοπίᾳ ὄντων. ἡ τοίνυν ἀνατολὴ αὕτη τρίτη καὶ εἰκοστή. καὶ οὕτω μὲν πιθανῶς οἱ παλαιοί. δύναται δὲ καὶ ἄλλως ἔχειν τὸ πρᾶγμα· ἐν γὰρ τῇ ῥηθείσῃ δεκάτῃ τοῦ λοιμοῦ ἡ Θέτις ἐλθοῦσα ἔφη τῷ Ἀχιλλεῖ χθιζὸν ἀπελθεῖν τὸν Δία εἰς τοὺς Αἰθίοπας τῇ δωδεκάτῃ ἐλευσόμενον. εἰ γοῦν χθιζὸς ἀπῆλθε, δευτέρα ἦν ἄρα ἡμέρα τῷ Διὶ ἡ *δεκάτη τοῦ λοιμοῦ. μεθ᾽ ἣν ἔδει ἄλλας δέκα καὶ μόνας διελθεῖν αὐτῷ ἡμέρας, αἵ τινες μετὰ τῶν δέκα ἡμερῶν τοῦ λοιμοῦ εἴκοσι συνεπλήρουν ἡμέρας. ἡ τοίνυν μετὰ τὴν δωδεκάτην αὕτη οὐκ ἂν εἴη εἰκοστὴ τρίτη ἡμέρα, ἀλλ᾽ εἰ μὲν εὐθὺς περὶ αὐτὴν ἐκείνην τὴν δωδεκάτην ἦλθεν ὁ Ζεὺς, εἴη ἂν εἰκοστὴ πρώτη ἡ σήμερον ἀνατολή. εἰ δὲ τῇ μετ᾽ αὐτὴν ἤτοι τῇ τρισκαιδεκάτῃ ἐπανῆλθεν ὁ Ζεὺς, ἔστιν εἰκοστὴ δευτέρα ἡ ἐν τῇ ῥαψῳδίᾳ ταύτῃ ἀνατολή. Ἰστέον δὲ ὡς, καθάπερ θῶκος θόωκος πλεονασμῷ τοῦ ō καὶ Ξενοφῶν Ξενοφόων καὶ

Κῶς νῆσος Κόως, οὕτω καὶ φῶς φόως. (Vers. 50.) Ὅτι ἀρετὴ κήρυκος τὸ λιγύφθογγον εἶναι ἤτοι ὀξύ-
φωνον, καὶ ὅτι καιριωτάτη ἐπ᾽ αὐτοῦ λέξις τὸ κηρύσσειν. διό φησιν, ἐπιμένων τῇ λέξει διὰ τὸ καίριον·
κηρύκεσσι λιγυφθόγγοισι κέλευε κηρύσσειν ἀγορήνδε καρηκομόωντας Ἀχαιούς· οἱ μὲν ἐκήρυσσον, τοὶ
δ᾽ ἠγείροντο μάλ᾽ ὦκα. ὁ δὲ τρόπος ἐτυμολογία, ὡς τοῦ κήρυκος ἐκ *τοῦ κηρύσσειν ἐτυμολογουμένου,
καθάπερ τῆς ἀγορᾶς ἐκ τοῦ ἀγείρειν. διὸ εἶπε κηρύσσειν ἀγορήνδε· τοὶ δ᾽ ἠγείροντο. ὅρα δὲ καὶ τὸ
κηρύσσειν Ἀχαιοὺς ἐντελῶς ῥηθέν. λέγει γὰρ κηρύσσειν ἤτοι τῇ βοῇ συγκαλεῖσθαι τοὺς Ἀχαιούς. τὸ
δὲ, οἱ μὲν ἐκήρυσσον, ἐλλιπῶς ἔχει τοῦ Ἀχαιούς. οἱ δὲ μεθ᾽ Ὅμηρον μετὰ δοτικῆς τὸ κηρύσσειν συντάσ-
σουσιν, οἷον κηρύσσειν Ἀχαιοῖς. Τὸ δὲ, μάλ᾽ ὦκα, τῆς εὐπειθείας τῶν Ἀχαιῶν σημεῖον ἐστὶ κατὰ τὸ,
172 καί οἱ πείθονται Ἀχαιοί. *(Vers. 53.) Ὅτι ἀγορὰ μὲν ἡ κοινὴ πάντων συνέλευσις διὰ κηρύκων λιγυ- 130
φθόγγων, βουλὴ δὲ ἡ μόνων τῶν γερόντων. διόπερ εἰπὼν ὅτι ἐκέλευσε κηρύσσειν εἰς ἀγορὰν, ὃ καὶ
ἐγίνετο, ἐπάγει· βουλὴν δὲ πρῶτον μεγαθύμων ἷζε γερόντων, ἤγουν πρὸ τῆς ἀγορᾶς βουλὴν ἐποίει σύγ-
κλητον. διδοὺς δὲ καὶ τοῖς ὕστερον ἀφορμὴν τοῦ εἰπεῖν σύγκλητον τὸ τοιοῦτον, φησί· τοὺς ὅ γε συγκα-
λέσας, ἤτοι τοὺς γέροντας, πυκινὴν ἠρτύνετο βουλὴν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ· κίκλησκε *δὲ γέροντας. ὅθεν τρα-
γικός τις σύγκλητον λέσχην γερόντων τὸ τοιοῦτον ὠνόμασεν. Ἡρόδοτος δὲ σύλλογον ἐπίκλητον λέγει
Περσῶν. τινὰ δὲ τῶν ἀντιγράφων βουλὴ γράφουσι δίχα τοῦ ν, ἵνα λέγῃ ὅτι βουλὴ πρῶτον ἐκαθέσθη
γερόντων, καὶ φασὶν οἱ παλαιοὶ ἀστειοτέραν καὶ Ἀριστάρχειον εἶναι τὴν τοιαύτην γραφήν. Γέροντας
δὲ τοὺς ἐντίμους λέγει, ὡς καὶ πρὸ μικροῦ γέγραπται, ἤτοι τοὺς ἡγεμόνας καὶ, ὡς εἰπεῖν, τὴν γερουσίαν,
δηλῶν ὅτι δεῖ τοὺς τοιούτους καὶ πρὸ τῆς πρεσβυτικῆς ἡλικίας γέροντας τοῖς ἤθεσι φαίνεσθαι. εἰ δὲ
σεμνὸν τῶν Λακώνων ἡ τῶν γερόντων βουλὴ καὶ οἱ δύο βασιλεῖς, φθάνει τὴν τοιαύτην πολιτείαν
ὁ ποιητὴς προειδὼς οἷς τε δύο κοσμήτορας τῷ τῶν Ἀχαιῶν λαῷ τοὺς Ἀτρείδας καθιστᾷ καὶ ἐν τοῖς και-
ρίοις βουλὴν τῶν γερόντων καθίζει αὐτοῖς. Πυκινὴ δὲ βουλὴ ἡ στεῤῥὰ ἐκ μεταφορᾶς τῶν πυκνῶν σωμά-
των, ἃ δυσπαθέστερά εἰσι τῶν ἀραιῶν. *Τὸ δὲ ἀρτύνεσθαι πλεονασμῷ τοῦ ν Δωρικῶς ἀπὸ τοῦ ἀρτύω
γίνεται, ὡς ἀπὸ τοῦ θύω τὸ θύνω τὸ ὁρμῶ καὶ ἀπὸ τοῦ χύω τὸ ἐκχύνω. δηλοῖ δὲ τὸ ἀπηρτισμένον τι
ποιεῖν. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ μὲν ἐκάθιζε βουλὴν ἀντὶ τοῦ συνῆγε νοεῖται καὶ συνεισάγει τὸν συνάξαντα τὴν
βουλήν· τὸ δὲ ἐκάθιζε βουλὴ δίχα τοῦ ν ἀντὶ τοῦ συνήγετο καὶ οὐ παραδηλοῖ τὸν συνάξαντα. ἐκ τοῦ
τέλους δὲ εἴρηται τὸ ἐκάθιζε· κληθέντες γὰρ καὶ συνελθόντες οἱ τῆς βουλῆς εἶτα ἐκάθηντο.
(Vers. 54.) Ἰστέον δὲ ὡς ἐν τούτοις κεῖται σχῆμα καινὸν τοιοῦτον. ἀπὸ κτητικοῦ ὀνόματος ἀναλυθέν-
τος ποιεῖται Ὅμηρος γενικὴν σύνταξιν οὕτως· Νεστορέῃ παρὰ νηὶ Πυλοιγενέος βασιλῆος, ἤγουν παρὰ
τῇ νηὶ τοῦ Νέστορος τοῦ Πυλίου βασιλέως. τοιοῦτον καὶ τὸ, τῷ Λαβδακείῳ παιδὶ Πολυδώρου τε καὶ
ἑξῆς, ἤγουν τῷ υἱῷ τοῦ Λαβδάκου καὶ τοῦ Πολυδώρου, καὶ τοῦ Κάδμου καὶ τοῦ Ἀγήνορος. ὅμοιον
καὶ τὸ τοῖς Τευταρείοις βου*κόλου πτερώμασιν, ἤγουν τοῖς τοῦ Τευτάρου Σκύθου ὀϊστοῖς, καὶ τὸ,
ἀπαρκτίαις πρηστῆρος αἴθωνος πνοαῖς, ἤγουν ταῖς πνοαῖς τοῦ ἀπὸ τῶν ἄρκτων βοῤῥᾶ. εἴη δ᾽ ἂν
τοιοῦτον καὶ τὸ, οἶκος βασιλικὸς τοῦ πάντα δυναμένου, ἤγουν οἶκος βασιλέως παντοδυνάμου, καὶ
πρᾶγμα ἐμὸν τοῦ εὐτελοῦς, ἤγουν ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ. Πυλαιγενὴς δὲ ἔστι μὲν διὰ διφθόγγου πλεονασμῷ
τοῦ ι ἐκ τοῦ Πύλος. εἰ δὲ γράφεται διὰ τοῦ η Πυληγενὴς, τροπὴν ἔπαθεν, ὁποίαν καὶ τὸ ἐλαφηβόλος
καὶ τὰ ὅμοια. (Vers. 57.) Ὅτι νυκτερινῇ ἀληθεῖ ὀπτασίᾳ οἰκεῖον τὸ, θεῖός μοι ἐνύπνιον ἦλθεν 131
ὄνειρος ἀμβροσίην διὰ νύκτα, ἤτοι κατὰ νύκτα, ἵνα ᾖ πρόθεσις ἀντὶ προθέσεως. ἀμβροσία δὲ ἡ γλυ-
κεῖα, καθὰ καὶ ἀνόπιν εἴρηται. ὥσπερ δὲ πρὸς ἄνδρας εἴρηται τὸ, κλῦτε, φίλοι, θεῖός μοι ἐνύπνιον
καὶ ἑξῆς, οὕτω καὶ πρὸς γυναῖκας λαληθήσεται τὸ, κλῦτε, φίλαι, καὶ τὸ ἑξῆς. (Vers. 58.) Ὅτι ὅτε
λέγει ὡς Νέστορι ἄγχιστα ἐῴκει ὁ ὄνειρος εἶδός τε *μέγεθός τε φυήν τε, φυήν τινες νενοήκασι τὸ ἐξ
εἴδους τε καὶ ψυχῆς ἀγαθὸν, ὃ φύσις ὑπ᾽ ἄλλων καὶ ἦθος λέγεται. εἴρηται δέ τι περὶ τῆς λέξεως ταύ-
της καὶ ἐν τῇ α΄ ῥαψῳδίᾳ. καὶ νῦν δὲ ῥητέον ὡς διττὴ ἡ φυὴ, ἡ μὲν κατὰ τὰ ἐκτὸς, ὡς τὸ, οὐ δέμας
οὐδὲ φυὴν, δεξιότης οὖσα σωματικὴ καὶ εἰς ταυτὸν ἥκουσα τῷ κάλλει, ἣν καὶ φύσιν ἡ τραγῳδία καλεῖ,
μέγα κακὸν οὖσαν καὶ αὖ πάλιν σωτήριον τοῖς καλῶς χρωμένοις· ἡ δὲ ποιαύτη φυὴ, ἀφ᾽ ἧς καὶ πρόσω-
πον εὐφυὲς, ὡς καὶ μηροὶ εὐφυεῖς, καὶ εἶδος λέγεται κατὰ τὸ, οὐκ ἄρα σοί γ᾽ ἐπὶ εἴδεϊ καὶ φρένες ἦσαν,
173 καὶ, οὕνεκα εἶδος μὲν καλὴ, ἀτὰρ οὐκ ἐχέθυμος, καὶ, πρῶτον μὲν *εἶδος ἄξιον τυραννίδος. καὶ αὕτη

μὲν ἡ κατὰ σῶμα φυὴ, καθ' ἣν εἴρηται καὶ τὸ, φυήν γε μὲν οὐ κακός ἐστιν. ἑτέρα δὲ κατὰ νοῦν, ὅθεν καὶ εὐφυὴς ὁ εὖ ἔχων τοιαύτης φυῆς εἰς τὸ εἰδέναι, καὶ σοφὸς ὁ πολλὰ εἰδὼς φυᾷ, ὁ ἀντιδιαστελλόμενος κατὰ τὸν αὐτομαθῆ καὶ θυμόσοφον εἰπεῖν λυρικὸν τῷ μαθόντι. Τὸ δὲ ἄγχιστα ἀντὶ τοῦ ἐγγυτάτω, ὃ ταυτόν ἐστι τῷ σχεδόν. Ὅτι οὐκ ᾐδέσθη ὁ ποιητὴς ἀδολεσχικῶς οἷον ταυτολογῆσαι καὶ τρὶς εἰπεῖν αὐταῖς λέξεσι τὴν αὐτὴν καὶ ἐνταῦθα ἔννοιαν. ἃ γὰρ ὁ Ζεὺς εἶπε πρὸς τὸν ὄνειρον, αὐτὰ ἐκεῖνα ὁ μὲν ὄνειρος ἐξεῖπε τῷ βασιλεῖ, ὁ δὲ βασιλεὺς τῇ γερουσίᾳ, διδάσκοντος καὶ νῦν τοῦ ποιητοῦ, ὡς καὶ προέφαμεν, οὐδὲν εἶναι καινὸν κατὰ καιρὸν πολλάκις ταυτολογίᾳ χρῆσθαι τὸν ῥήτορα. καίτοι Ζηνόδοτος, ὑπερπαθῶν οἷον τοῦ Ὁμήρου καὶ προ*μηθούμενος, ἰάσατο τὴν τρίτην ταυτολογίαν, ἐπιτεμὼν καὶ μεταγράψας οὕτως· ἠνώγει σε πατὴρ ὑψίζυγος, αἰθέρι ναίων, Τρωσὶ μαχήσασθαι προτὶ Ἴλιον. ὣς ὁ μὲν εἰπὼν ᾤχετ' ἀποπτάμενος, καὶ ἑξῆς. φασὶ δὲ πρὸς τοῦτον οἱ παλαιοὶ ὡς οὐ δυσωπητέον ἐν τοῖς τοιούτοις τὴν ταυτολογίαν. τὰ γὰρ ἀπαγγελτικὰ ἐξ ἀνάγκης δὶς καὶ τρὶς ἀναπολεῖται ταῖς αὐταῖς λέξεσιν. ἦν δέ, φασι, καὶ ἄλλως ἀναγκαῖον τοῖς συγκεκλημένοις βουλευταῖς διηγήσασθαι τὰ τοῦ ὀνείρου. (Vers. 71.) Σημείωσαι δὲ ὅτι, Ὁμήρου εἰπόντος ὡς ὄνειρος τάδε εἰπὼν ᾤχετο ἀποπτάμενος, πτερωτοὶ ἐντεῦθεν οἱ ὄνειροι ἀνεπλάσθησαν. διὸ καὶ Εὐριπίδης τὴν Γῆν μελανοπτερύγων Ὀνείρων μητέρα καλεῖ. σημείωσαι δὲ ὅτι μνημονικώτατον Ὅμηρος ἐμφαίνει τὸν βασιλέα, ὃς τοσοῦτον οὐκ ἐξελάθετο τοῦ ὀνείρου, καθὰ καὶ παρηγγέλθη ἐν τῷ, μηδέ σε λήθη αἱρείτω, ὥστε καὶ αὐταῖς λέξεσι τὰ ἐκείνου λαλεῖ. Ὅτι τὸ ἀφιέναι *καὶ ἀνιέναι λέγεται, οἷον· ἐμὲ δὲ γλυκὺς ὕπνος ἀνῆκε. Σοφοκλῆς δὲ λύειν τοῦτο φησὶν, εἰπών· ὁ παγκρατὴς ὕπνος λύει πεδήσας, οὐδ' ἀεὶ λαβὼν ἔχει. (Vers. 73.) Ὅτι θέμις τοῖς στρατηγοῖς ἔστιν ὅτε πειρᾶσθαι τῶν στρατιωτῶν πρὸ τοῦ πολέμου, εἴτε οἰκείᾳ γνώμῃ πολεμοῦσιν εἴτε ἀνάγκῃ, τουτέστιν εἴτε προθύμως ἔχουσι πολεμεῖν εἴτε καὶ μή· ὡς ἂν προθύμους μὲν ὄντας ἐπιῤῥώσειαν εἰς πλέον, μὴ προθυμουμένους δὲ εἰς θάρσος ἀγάγοιεν. καὶ Ἀγαμέμνων οὖν ἐνταῦθα, ἐπεὶ Ἀχιλλέως μηνίσαντος ὑπόπτως ἔχει τοῖς Ἀχαιοῖς, πρῶτον ἔπεσι πειρήσομαι, φησιν, ἣ θέμις ἐστὶ, καὶ φεύγειν σὺν νηυσὶ πολυκλήισι κελεύσω· ὑμεῖς δὲ ἄλλοθεν ἄλλος κωλύετε. οἴεται γὰρ ἐθελοκακεῖν τυχὸν τοὺς Ἕλληνας διὰ τὴν τοῦ πολεμάρχου Ἀχιλλέως ἀργίαν καὶ διὰ τοῦτο θέλει σχηματίσασθαι τὸν οἴκαδε ἀπόπλουν ὡς ἤδη ἀπογνοὺς τὴν τῆς Τροίας ἅλωσιν. ἐπεὶ δὲ ὕπεστι δέος, μή ποτε ἡδέως οἱ Ἕλληνες *τὸν λόγον προσηκάμενοι ὁρμήσωσιν ἀποπλεῖν, συμβουλεύει τοῖς γέρουσιν, ἵνα κωλύσωσιν ἀντιστάντες τῇ τοῦ βασιλέως δημηγορίᾳ. καὶ ἔστι μὲν ἡ βουλὴ ἀγαθὴ καὶ κατὰ τὸν Ὅμηρον πυκινὴ καὶ τῷ ὄντι στρατηγική. τὸ δὲ πρᾶγμα μικροῦ δεῖν εἰς μέγα κατέστρεψεν ἂν κακὸν, οἷα τοῦ ὄχλου ἅμα τῷ λόγῳ τοῦ βασιλέως ὑποκινηθέντος εἰς ἀπόπλουν πόθῳ τῶν οἴκοι. καὶ οὐκ ἤδη διὰ τοῦτο μεμπτέον τὴν βασιλικὴν βουλήν. οὐ γὰρ ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων ἀεὶ κριτέον τὰ καλὰ εἴτε καὶ φαῦλα. κατὰ γὰρ τὴν Ἡροδότειον Μοῦσαν εὖ βουλεύεσθαι κέρδος. εἰ γὰρ καὶ ἐναντιωθῇ τι, βεβούλευται μὲν οὐδὲν ἧττον εὖ, ἥττηται δὲ ὑπὸ τῆς τύχης τὸ βούλευμα. ὁ δὲ βουλευσάμενος κακῶς ἐὰν εὐτυχήσῃ, εὕρημα εὕρηκεν· οὐδὲν δὲ ἧττον κακῶς βεβούλευται. οὔκουν οὐδ' ἐνταῦθα ἐκ τοῦ ἀποτελεσθέντος γνωματευτέον· ἐπαινετέον δὲ τὸ βούλευμα διότι, ὅ περ ἤθελεν ὁ βασιλεὺς, *ἤνυσται. πεπείραται γὰρ ὅπως οἱ Ἕλληνες ὀκνοῦσι τὴν μάχην· καὶ ἀναλαβὼν αὐτοὺς διὰ τῶν δύο σοφῶν Ὀδυσσέως τε καὶ Νέστορος τὰ μὲν ἀπειλαῖς, τὰ δὲ πληγαῖς, πολλὰ δὲ καὶ λόγοις μαλθακοῖς, ἤδη δὲ καὶ ὀνειδισμοῖς, οὐ μόνον εἰς τὸ ἀρχαῖον ἀποκατέστησε τοὺς ὀκνοῦντας, ἀλλὰ καὶ τεραστίως διέθετο. ἐρεῖ γὰρ ὁ ποιητὴς ὅτι εὐθὺς αὐτοῖς γλυκίων ὁ πόλεμος ἐγένετο ἢ ὁ εἰς τὰ οἰκεῖα νόστος. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ θέμις ἐστὶν ἀντὶ τοῦ θεσμός· θέμις γάρ ἐστιν, ὡς εἴρηται, στρατηγῷ ἀποπειρᾶσθαι πρὸ τῆς μάχης τοῦ στρατεύματος. Σημείωσαι δὲ ὡς τὸ μὲν ᾗ ἀντὶ τοῦ ὅπου σὺν τῷ ῑ γράφουσιν οἱ τεχνικοὶ, *καθὰ καὶ τὸ πῇ καὶ ὅπῃ καὶ ἄλλῃ, ὅ ἐστιν ἀλλα- 174
χοῦ· τὸ δὲ, ἣ θέμις ἐστὶ, δίχα προσγραφῆς τοῦ ῑ τιθέασι, καθὰ καὶ τὸ, ἦ νέος, οὐκ ἀπάλαμνος, ἤγουν ὡς νέος, οὐκ ἄναλκις, καὶ τὸ μὴ, οἷον, μὴ τύψῃς, καὶ τὸ νὴ, οἷον, νὴ τὴν Ἀθηνᾶν, καὶ τὸ ἦ τὸ σχετλιαστικὸν καὶ θαυμαστικὸν, καὶ τὸ ὠὴ ἀνακλητικόν· οἷον, ὠὴ τίς ἐν πύλαισι δωμάτων κυρεῖ· ἔτι δὲ καὶ τὸ ὠὴ σχετλιαστικὸν καὶ τὸ ἤδη χρονικὸν, καὶ νῦνδη ἀντὶ τοῦ ἀρτίως ἐν ἑνὶ τόνῳ, ὃ καὶ φασὶ μόνῳ παρῳχημένῳ συντάσσεσθαι. Τὸ δὲ πολυκλήισι προπαροξυτόνως ἀναγινώσκουσιν οἱ παλαιοί.
32 ἔστι μὲν γὰρ ὀξυτόνως κληὶς ἡ ναυτικὴ καθέδρα παρὰ τὸ κλῶ, ἔνθα κλᾶται τὸ σῶμα συγκαμφθέν·

ἡ δὲ σύνθεσις βαρύνει αὐτὸ, καὶ γίνεται πολυκληῒς, πολυκληῗδος, ὡς πολυψήφιδος, μελαγκρήπιδος. Ἰστέον δὲ ὅτι πολυκληῗδες νῆες οὐ μόνον αἱ *πολυκάθεδροι κατὰ τὴν ῥηθεῖσαν ἐτυμολογίαν, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον αἱ πολυκλείδωτοι παρὰ τὴν κληῗδα, τουτέστι κοινῶς τὴν κλεῖδα. πολυκλείδωτοι γὰρ ἀληθῶς αἱ νῆες διὰ τὸ πολυγόμφωτον καὶ εὐάρμοστον. ταυτὸν δὲ κατὰ τοὺς παλαιοὺς κληὶς καὶ ἑδώλιον. γενικὴ δὲ τοῦ κληὶς κληῗδος, καὶ συναιρέσει κλῇδος, ὡς Νηρῇδος· ὅθεν τὸ κλῄδων θρόνοι παρὰ Λυκόφρονι. δοκεῖ δὲ καὶ ὁ τῆς εἰρεσίας ζυγὸς ἑδώλιον εἶναι. (Vers. 75.) Τὸ δὲ ἄλλοθεν σημειῶδές ἐστι τοῖς παλαιοῖς ὡς προπαροξυνόμενον, οἳ καὶ λέγουσι κανόνα τοιοῦτον· τὰ εἰς θεν ἐπιῤῥήματα τῷ ο̄ μόνῳ παραληγόμενα παροξύνονται, Κυπρόθεν, Ἰλιόθεν, Αἰνόθεν, Ἀβυδόθεν. τὸ ἄλλοθεν, πάντοθεν, οἴκοθεν, προπαροξύνονται, διότι ἀόριστά εἰσι καὶ κοινὴν τόπου σημασίαν ἀναδέχονται. ἕτεροι δέ φασιν ἁπλῶς ὡς πάντα τὰ εἰς θεν παροξύνονται χωρὶς τῶν ῥηθέντων τριῶν ὡς σεσημειωμένων. (Vers. 76.) Ὅτι καὶ ἐνταῦθα σχῆμα κεῖται, ὃ λέ*γεται κατὰ τὸ σιωπώμενον. ὅτι μὲν γὰρ ὁ βασιλεὺς δημηγορήσας ἕζετο, εἶπεν ὁ ποιητής· ὅτι δὲ φθάσας ἀνέστη δημηγορῆσαι, οὐκ ἐπεσημήνατο, ἀλλ' ἐσιώπησε· καὶ ἔστι καὶ τοῦτο μέθοδος συντομίας, ὡς μὴ θέλοντος τοῦ ποιητοῦ ἐνδιατρίβειν τοῖς μὴ καιρίοις. καὶ νῦν μὲν τὸ τέλος εἰπὼν ἀπεσιώπησε τὴν ἀρχὴν, ἀλλαχοῦ δὲ ἀνάπαλιν ποιεῖ, ὡς καὶ ὅτε τραπέζας παρατίθεσθαι λέγων τὴν ὕστερον ἀφαίρεσιν αὐτῶν σιωπᾷ. (Vers. 77.) Ὅτι τὸ, Πύλου ἠμαθόεντος, ἀντὶ τοῦ ἠμαθοέσσης· εἰ μὴ ἄρα τις ἀρσενικῶς ὀνομάσει τὸν Πύλον· ὅ περ, εἰ καὶ παρὰ ἄλλοις ἐστὶν, ὡς προείρηται, ἀλλὰ παρὰ τῷ ποιητῇ οὐ φαίνεται. τοιοῦτον δὲ καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ τὸ, ὑλήεντι Ζακύνθῳ, ἀντὶ τοῦ ὑληέσσῃ, ὁμοφωνοῦντος τοῦ θηλυκοῦ τῷ ἀρσενικῷ, ὡς ἐπὶ καὶ ἄλλων καταλήξεων γίνεται, οἷον ἐν τῷ, κλυτὸς Ἱπποδάμεια, καὶ, ἀγγελθεῖσά μοι γενναῖος, καὶ, φωκάων ὀλοώτατος ὀδμὴ, καὶ πικρὸς ὀδμὴ, καὶ ἀκοὴ *λίχνος, καὶ νεκρὸν δάμαρτα, καὶ ἐν ἄλλοις μυρίοις. ἠμαθόεις δὲ Πύλος ἢ ἡ γῆν ἀμαθώδη ἔχουσα ἤτοι ὑπόξηρον· τοιοῦτον γὰρ ἡ ἄμαθος· ἢ περὶ ἣν ποταμὸς ῥέει καλούμενος Ἄμαθος, ὥς φησιν ὁ γεωγράφος, λέγων· Ἄμαθος ποταμὸς περὶ Πύλον, ἀφ' οὗ ἠμαθόεις δοκεῖ καλεῖσθαι αὐτὸς, ἤγουν ὁ Πύλος. τὸ δὲ ἀμαθώδη τὴν ὅλην ἐκεῖ χώραν ἢ τὸν Πύλον εἶναι, ψεῦδος ἐκεῖνος εἶναι φησί. τινὲς δὲ καὶ τριῶν Πύλων οὐσῶν περὶ ἑκάστην αὐτῶν ποταμὸν ῥέειν φασὶν Ἄμαθον. ἔσται δὲ τούτου
175 μνεία καὶ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ. *(Vers. 79.) Ὅτι ἡγήτορες καὶ μέδοντες οἱ βασιλεῖς. δηλοῦται δὲ διὰ μὲν τοῦ ἡγήτορες τὸ τῶν βασιλέων ἡγεμονικὸν, διὰ δὲ τοῦ μέδοντες τὸ βουλευτικὸν ἀπὸ τοῦ μήδω τὸ βουλεύομαι. οὐ γὰρ μόνον ἡγεῖσθαι τὸν ἄρχοντα χρὴ ἀλλὰ καὶ πρόβουλον εἶναι. (Vers. 81.) Ὅτι νοσφίζεσθαι παρὰ μὲν τῷ ποιητῇ τὸ νόσφι καὶ χωρὶς γίνεσθαι καὶ ἀφίστασθαι, ἢ ἐνεργητικῶς τὸ χωρίζειν καὶ
νόσφι καὶ πόῤῥω ποιεῖν. παρὰ μέντοι τοῖς ὕστερον τὸ ἰδιοποιεῖσθαι νοσφίζεσθαι λέγεται· τὸ δ' αὐτὸ 133
καὶ σφετερίζεσθαι. καὶ ἄλλως δὲ φράσαι, πάλαι μὲν νοσφίζεσθαί τινας ἦν τὸ νόσφι τινὸς ἑαυτὸν ἀπάγειν καὶ οὕτω χωρίζειν, εἴτε λόγος ἦν ἐκεῖνο εἴτε πρᾶγμα· νῦν δὲ νοσφίζεταί τις εἰς ἑαυτὸν ἐπισπώμενος τὸ ἀλλότριον καὶ νόσφι τοῦ ἔχοντος ποιῶν αὐτό. ὅτι δὲ τὸ νόσφι ἐκ τοῦ ἲς ἰνὸς γίνεται ἴνοσφι, καὶ ἀφαιρέσει καὶ συγκοπῇ νόσφι, δηλοῦσιν οἱ παλαιοί. (Vers. 80.) Ἰστέον δὲ ὅτι Νέστορος εἰπόντος, ὡς εἰ μέν τις ἄλλος τῶν *Ἀχαιῶν εἶπε τὸν ῥηθέντα ὄνειρον, ψεῦδος ἂν φαῖμεν, τουτέστιν ἔφημεν, καὶ νοσφιζοίμεθα μᾶλλον, τουτέστι χωριζοίμεθα, πόῤῥω γενοίμεθα, ὡς προδεδήλωται. (Vers. 82.) νῦν δὲ ἴδεν ὃς μέγ' ἄριστος ἐν στρατῷ εὔχεται εἶναι· δοξάζειν φαίνεται ὁ ποιητὴς τοὺς τῶν σπουδαίων ἀνδρῶν ὀνείρους ὡσεπιπολὺ ἀληθεῖς εἶναι, ὥς περ δὴ καὶ ἐνταῦθα. εἰ μὲν γὰρ ὁ τυχὼν, φησιν, ἄνθρωπος ἔφη τὸν ὄνειρον, τάχ' ἂν ἐνομίσθη ψεύδεσθαι· ἐπεὶ δὲ Ἀγαμέμνων ὁ διοτρεφὴς καὶ διογενὴς εἶδεν αὐτὸν, οὐκ ἀπεικὸς τῷ τοιούτῳ ἀληθῆ Διὸς ἄγγελον ὄνειρον ὡς ἀγχιθέῳ καταπεμφθῆναι. καίτοι τινὲς ἄλλως εὐήθη τὸν λόγον εἶπον εἶναι τοῦ Νέστορος ἢ κολακευτικὸν λέγοντες, ὡς οὐ κατὰ διαφορὰν οἱ δυνατώτεροι τοὺς ἀληθεῖς ὀνείρους ὁρῶσιν. ἔτι δὲ καὶ ἄλλον τρόπον οἱ παλαιοί φασιν ἀληθεύειν ἂν τὸν τοῦ βασιλέως ἐπὶ τοιούτοις ὄνειρον. οἷς γάρ, φασιν, οἰκεῖον τὸ μεριμνᾶν, τούτοις ἀληθεῖς αἱ θεόθεν ἐμφά*σεις· τοῖς δ' αὐτοῖς οἰκεῖον καὶ τὸ ἀληθεύειν ἐπὶ τῇ αὐτῶν ἀφηγήσει. οἷς γὰρ ἡ ἀποτυχία κίνδυνον φέρει, οὐκ ἂν οἱ τοιοῦτοι ψεύσωνται. διό περ οὐκ ἂν ὁ Ἀγαμέμνων, ἐφ' οἷς ἰδεῖν λέγει, ψεύσεται. καὶ μὴν καὶ ἄλλως εἰπεῖν, οὐ ψευδεῖς τοὺς τῶν ἄλλων ὀνείρους ὁ Νέστωρ λέγει οἷα μόνων τῶν βασιλικῶν ἀληθευομένων, ἀλλ' ἐκείνους μὲν ὑπόπτους εἶναι καὶ μᾶλλον φησὶ νοσφιζομένους

ἤτοι χωριζομένους πίστεως, τοὺς δὲ βασιλικοὺς οὐ τοιούτους εἶναι. τίνι γὰρ ἂν χαριζόμενος ὁ βασι-
λεὺς μείζονι ψεύσηται; ἔτι δὲ οὐδὲ εἶπεν ὁ γέρων ὅτι, ἐὰν ἄλλος εἶπε, ψευδὴς ἦν ὁ ὄνειρος·
ἀλλ' ἐκεῖνος ἂν ὁ εἰπὼν ἰδεῖν ἐψεύσατο τὸ ἰδεῖν. ὁ δὲ Ἀγαμέμνων οὐ ψεύδεται τὸ ἰδεῖν· οὐ γὰρ
ἂν ἑαυτὸν ἀπατῴη. ὅτι δὲ καὶ ἀληθεύει ὁ ὄνειρος τοῦ βασιλέως, οὐδ' αὐτὸ εἶπεν ὁ Νέστωρ σαφῶς,
ἀλλ' ἔστιν αὐτῷ τοιοῦτος ὁ λόγος· εἰ μέν τις ἄλλος εἶπεν ἰδεῖν, δηλονότι τὸν ὄνειρον, τυχὸν ἂν ἔδοξε
ψεύδεσθαι· ἐπεὶ δὲ ὁ *βασιλεὺς ἰδεῖν φησὶν, ὁ ἐν τῷ στρατῷ μέγα ἄριστος, ἴδεν ἄρα. οὔκουν λέγει ὅτι
ἀληθὴς ὁ ὄνειρος, ἀλλ' ὅτι ἀληθῶς ἴδεν αὐτὸν ὁ βασιλεύς. ὅρα δὲ ὅτι καὶ τὸν σοφώτατον Νέστορα
ἡ λοξότης τοῦ ὀνείρου ἔλαθε καὶ τοὺς ἄλλους δὲ πάντας διὰ τὸ πεπρωμένον, ὡς ἂν εἴποι τις. ἔνθα καὶ
ἔστιν εἰπεῖν, ὡς ἐὰν ὁ Ἀγαμέμνων, ὡς προεγράφη, νήπιος παρὰ τῷ ποιητῇ, ὡς μὴ ἐπιστήσας τῷ τοῦ
ὀνείρου σκοπῷ, διὰ τί μὴ καὶ οἱ ἄλλοι νήπιοι οἱ συναγνοήσαντες μηδὲ βασανίσαντες; καὶ τάχα λύει τὸ
τοιοῦτον ἄπορον ἡ τοῦ Ζηνοδότου γραφή· ἐκεῖνος γὰρ, ὡς πρὸ ὀλίγου ἐῤῥέθη, οὐ γράφει τὸν βασιλέα
ἐξηγησάμενον τὸν ὄνειρον, *ὡς ἐκ τοῦ Διὸς ἐμηνύθη, ἀλλὰ συνέτεμε τὴν φράσιν. διὸ οἱ βουλευταὶ ὡς 176
μὴ ἀκούσαντες οὐδὲ ἐνόησαν· ὅθεν οὐδὲ νήπιοι εἰσίν. ἀλλὰ τοῦτο μὲν οὐκ ἔξω πιθανότητος· χαριέστε-
ρον δέ ἐστιν εἰπεῖν ὅτι φαίνεται διὰ τοῦ Ὀδυσσέως μὴ νοηθῆναι καὶ ὑπὸ τῶν γερόντων τὸν ὄνειρον
ὁμοίως τῷ βασιλεῖ περὶ τοῦ αὐθημερὸν τελεσθῆναι τὸ πᾶν, ὡς δηλώσει ἐν τοῖς ἑξῆς αὐτὸς ἐκεῖνος ἐν τῷ
λέγειν ἀορίστως· μείνατ' ἐπὶ χρόνον· καὶ, νῦν δὴ πάντα τελεῖται. οὔκουν νήπιος οὔτ' αὐτὸς οὔθ' οἱ
κατ' αὐτὸν, ὡς εἰκός. Ὅρα δὲ καὶ ὅπως φιλοβασιλεὺς ὁ Νέστωρ, μέγα ἄριστον αὐτὸν λέγων. καὶ εἶπε
μέν τι τοιοῦτον καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς, ὅτε πολλὸν ἄριστον αὐτὸν ἐν τῷ στρατῷ εἶπεν εἶναι· ἀλλ' ἐκεῖνο ἀπεναν-
τίας τε ἦν διαθέσεως καὶ οὐκ ἐνδιάθετον καὶ οὐδ' εἰς ταυτὸν ἥκει τῷ τοῦ Νέστορος. οὐ γὰρ οὕτω πάνυ
σεμνὸν ἀορίστως λεχθὲν τὸ πολλὸν ἄριστος, ὡς *τὸ μέγα ἄριστος. (Vers. 81.) Τὸ δὲ φαῖμεν ἀπὸ
τοῦ φαίημεν συνεκόπη, ἐξ οὗ φαῖεν τὸ τρίτον. ὅμοια δὲ τούτῳ καὶ τὸ δοῖμεν δοῖεν καὶ τὸ σταῖεν καὶ τὸ
τυφθεῖεν καὶ ὅσα τοιαῦτα. ἐν οἷς καὶ τὸ, ξυγγνοῖμεν ἡμαρτηκότες, οὗ πάντως τὸ τρίτον ξυγγνοῖεν, ὡς
καὶ τοῦ εἰδεῖμεν τὸ εἰδεῖεν. (Vers. 84.) Ὅτι ἀρχικὸν τὸ, ὡς ἄρα φωνήσας βουλῆς ἐξῆρχε νέεσθαι,
ἤγουν ἀρχὴν αὐτὸς ἐνέδωκε τοῖς βουλευταῖς προϊέναι εἰς ἀγοράν. (Vers. 85.) Ὅτι τὸ ἐπανέστησαν, ὡς
καὶ προείρηται, παρὰ μὲν τοῖς ὕστερον ἔριδός ἐστι δηλωτικὸν, ὡς ὅτε ὁ ὄχλος ἐπαναστῆναι τῷ ἄρχοντι
λέγεται. ὁ μέντοι ποιητὴς ἐπαναστῆναι καὶ νῦν λέγει τὸ καθήμενόν τινα, εἶτα εἰς τιμήν τινος ἀναστῆ-
ναι, οἷον, οἱ δ' ἐπανέστησαν πείθοντό τε ποιμένι λαῶν. τινὲς μέντοι πανέστησαν γράφουσιν, ἤτοι πάν-
τες ὀρθοὶ ἔστησαν, ὡς καὶ πρὸ τούτου πάντες ἀνέσταν, καὶ, ἀντίοι ἔσταν ἅπαντες. δῆλον δὲ ὅτι,
καθὰ καὶ Ἡρόδοτος δηλοῖ, τιμὴ τοῖς ἀγαθοῖς ἦν τὸ, ἐπιοῦσιν ἐκ τῆς ἕδρης τοὺς καθημένους ἀνίστα-
σθαι. (Vers. 87.) Ὅτι πολ*λοῖς ἡδύσμασι παραρτύων ὁ ποιητὴς τὴν ἑαυτοῦ ποίησιν ἕν τι τῶν τοιού-
των ἀγαθῶν ἔχει καὶ τὴν παραβολὴν, δι' ἧς πολλά τινα ἐξανύει καλά. δι' αὐτῆς γὰρ πολλαχοῦ καὶ
ζῴων ἰδιότητας καὶ φυσικὴν ἱστορίαν ποικίλην ἐκτίθεται, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς δηλωθήσεται. καὶ ὅλως οὐ
μόνον φιλόσοφόν τι πρᾶγμα ἡ παραβολὴ παρὰ τῷ ποιητῇ, ἀλλὰ καὶ πραγμάτων τῶν ὁσημέραι γινομέ-
νων διδασκαλία καὶ ἐναργείας ποιητικὴ καὶ πολυπειρίας περιποιητική. ἔργον δὲ αὐτῆς καὶ τὸ διδάσκειν
ἀριδήλως τὰ ὑποκείμενα πράγματα, ὧν χάριν παρείληπται. ὁ γὰρ ἀκούων ὅτι ὁ Ἕκτωρ μάλα προθύ-
μως εἶχεν ἀντιστῆναι τῷ Ἀχιλλεῖ, εἶτα τοῦ ποιητοῦ εἰπόντος ἀκούσας ὅτι, ὥς περ δράκων ὀρέστερος
βεβρωκὼς κακὰ φάρμακα μένει ἄνδρα, ἔδυ δέ μιν χόλος αἰνὸς, οὕτως ὁ Ἕκτωρ, ἄσβεστον ἔχων μένος
οὐχ' ὑπεχώρει, ἐδιδάχθη πάντως σὺν τῇ περὶ τοῦ δράκοντος ἱστορίᾳ καὶ τὴν πολλὴν προθυ*μίαν τοῦ
Ἕκτορος. ἔστιν οὖν παραβολὴ νόημα πιστούμενον ἐκ τῶν καθεκάστην γινομένων τὰ λεγόμενα, ἢ λόγος
διδάσκων καὶ πιστούμενος τὸ ὑποκείμενον ἐκ τῶν εἰωθότων ἀεὶ γίνεσθαι. λέγεται δὲ παραβολὴ διότι
134 τοῖς λεγομένοις παραβάλλει, τουτέστι συγκρίνει καὶ παρατίθησι πρᾶγμά τι γνώριμον εἰωθὸς ἀεὶ γίνε-
σθαι, ὅ περ ὀφείλει πάντως γνωριμώτερον εἶναι τοῦ δι' ὃ παρείληπται. κακία γὰρ παραβολῆς τὸ ἄγνω-
στον καὶ ἀσύνηθες, εἰς ὃ αἱ τοῦ Χοιρίλου κακίζονται παραβολαὶ, διότι οὐδὲ διδασκαλικὴ ἡ τοιαύτη
ἐστι παραβολή. λαμβάνεται δὲ ἀπὸ πάντων, λογικῶν τε καὶ ἀλόγων, ἐμψύχων τε καὶ ἀψύχων, ὡς
μυριαχοῦ δειχθήσεται. χαρακτηρίζεται δὲ ὡσεπιπολὺ διὰ τῶν παρακειμένων αὐτοῖς παραβολικῶν ἐπιῤ-
ῥημάτων· ὧν τὰ μέν εἰσι κοινὰ, οἷον τὸ ὡς, τὸ ὥς περ, τὸ καθάπερ, τὰ δὲ ποιητικὰ, οἷον τὸ εὖτε,

ἠὔ, ἠΰτε, ἅ τινα καὶ αὐτὰ τὸ καθὰ δηλοῦσι. δύναται δέ ποτε καὶ δί*χα τούτων εἶναι τὴν παραβολήν, οἷον, ὡς εἴ τις μονομαχίαν φράζων, εἶτα θέλων παραβολὴν εἰπεῖν, ἐρεῖ οὕτως· οὕτω καὶ θῆρες μάχονται, λέων τυχὸν καὶ κάπρος, τάδε καὶ τάδε ποιοῦντες· ἢ καὶ ἄλλως, ὅτι λόγος ἔχει, καὶ λέοντα καὶ κάπρον ἀλλήλοις μαχομένους τὰ καὶ τὰ ποιεῖν ἢ ὅτι εἶδον ἐγώ ποτε καὶ λέοντα καὶ κάπρον τὰ καὶ τὰ ποιοῦντας, ἢ ὅτι οὐδὲ λέων οὐδὲ κάπρος τοιάνδε μάχην συστήσουσι, τὰ καὶ τὰ ποιοῦντες. καὶ τοιαῦτα μὲν, ὡς ἐπιτόμως εἰπεῖν, τὰ τῆς παραβολῆς, περὶ ἧς πολλαχοῦ καὶ ἐν ἄλλοις τὰ δέοντα λαληθήσεται.

177 ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ὡσεπιπολὺ μὲν προηγεῖται ἡ παραβολὴ τῆς *ἀνταποδόσεως, οἷον· ὡς τόδε γίνεται, οὕτω τόδε. ποτὲ δὲ καὶ ἀνάπαλιν, οἷον· οὕτω διεπράχθη τόδε τι, ὡς ὅτε τόδε τι γεγένηται. καὶ ὅτι τῶν παραβολῶν αἱ μέν εἰσιν ἀναπόδοτοι, ὡς ὅτε τις εἴποι, ὅτι ἐμάχοντό τέ τινες ὡς θῆρες, τοιάδε τινὰ ποιοῦντες· αἱ δὲ μετὰ ἀποδόσεως, ὡς ὅτε τις εἴποι, ὅτι, ὡς δ᾽ ὅτε θῆρες μαχόμενοι τάδε τινὰ διαπράττονται· ὣς, ἢ οὕτω, καὶ οἵδε τάδε ἐποίουν. ἀποδέδοται γὰρ ἡ τοιαύτη παραβολὴ ἐν τῷ ὣς καὶ ἐν τῷ οὕτως. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. τοιαύτη τις καὶ ἐνταῦθα παραβολὴ παρὰ τῷ ποιητῇ, ἔνθα τὴν τῶν Ἀχαιῶν ὁρμὴν εἰς τὴν ἀγορὰν παραβολικῶς θέλων διδάξαι μελίσσαις εἰκάζει αὐτοὺς καὶ λέγει οὕτως· ἠΰτε ἔθνεα εἶσι μελισσάων ἀδινάων πέτρης ἐκ γλαφυρῆς, αἰεὶ νέον ἐρχομενάων, βοτρυδὸν δὲ πέτονται ἐπ᾽ ἄνθεσιν εἰαρινοῖσιν, αἱ*μέν τ᾽ ἔνθα ἅλις πεποτήαται, ἤγουν πέτονται Ἰωνικῶς, ὡς ῥηθήσεται μετ᾽ ὀλίγον· αἱ δὲ ἔνθα· ὣς τῶν ἔθνεα πολλὰ νεῶν ἄπο καὶ κλισιάων ἐστιχον ἰλαδὸν εἰς ἀγοράν. καὶ τοιαύτη μὲν ἡ παραβολὴ, δηλοῦσα καὶ διδάσκουσα τὴν τῶν Ἑλλήνων κίνησιν ἀπὸ πράγματος γνωρίμου καὶ εἰωθότος πάντοτε γίνεσθαι. (Vers. 87.) λέγει γὰρ ὅτι, ὥς περ αἱ μέλισσαι ἀπὸ πέτρας γλαφυρᾶς, δηλονότι σπηλαίου τινὸς ὡς εἰκὸς ὀρεινοῦ, ἐξερχόμεναι πολλαὶ ὁμοῦ καὶ πυκναὶ πέτονται βοτρυδὸν, οὕτω καὶ οἱ Ἕλληνες εἰς ἀγορὰν ἤρχοντο ἰλαδόν. πρὸς τοῦτο γὰρ καὶ μόνον ἡ παραβολὴ τῷ ποιητῇ καὶ οὐ πρὸς ὅλον τὸ πρᾶγμα. οὐ γὰρ ἡ παραβολὴ ὅλη τῷ πράγματι ὅλῳ προσαρμόζειν ἐνταῦθα δύναται. καὶ γὰρ τὰ μὲν ἔθνη τῶν μελισσῶν ἐκ μιᾶς πέτρας ἐξερχόμενα σκεδάζονται ἐν τοῖς ἄνθεσιν· οἱ δὲ Ἕλληνες τοὐναντίον ἀπὸ πολλῶν σκηνῶν καὶ νηῶν ἐξερχόμενοι εἰς ἕνα τόπον τὸν τῆς ἀγορᾶς εἶχον τὴν *ὁδὸν, ὥστε κατὰ τοῦτο ἐναντία ἐστὶ καὶ ἀνομοία ἡ παραβολὴ τῷ πράγματι. πρὸς ἓν γοῦν καὶ μόνον παρέλαβεν ὁ ποιητὴς ἐνταῦθα τὴν παραβολὴν, ἵνα δείξῃ ὅτι, ὥς περ αἱ μέλισσαι πολλαὶ καὶ βοτρυδὸν, οὕτως οἱ Ἕλληνες πολλοὶ καὶ ἰλαδόν. ἐὰν δὲ ἐκ πέτρας αἱ μέλισσαι, ἀπὸ δὲ τῶν σκηνῶν οἱ Ἕλληνες, τοῦτο ὁ ποιητὴς οὐ προσλογίζεται. δεῖ γὰρ εἰδέναι ὅτι οὐ συχναὶ παρ᾽ αὐτῷ εὑρεθήσονται παραβολαὶ ὅλαι διόλου συμβιβαζόμεναι τοῖς ὑποκειμένοις πράγμασιν, ὡσεπιπολὺ δὲ τὸ μὲν πλεῖον μέρος τῆς παραβολικῆς διασκευῆς ἄχρηστον τῷ ποιητῇ· ἔστι δ᾽ ὅτε καὶ ἐναντίον πρὸς τὸ πρᾶγμα εὑρίσκεται· ὀλίγον δέ τι μέρος ἐκ τῆς παραβολῆς τῷ πράγματι συμβιβάζεται. ἔστι γὰρ ἡ μέθοδος τοιαύτη τις τῷ ποιητῇ ἐν ταῖς παραβολαῖς. τῶν παραβολῶν τὰς μὲν πάνυ συντομώτατα καὶ ἀπερίττως ἐξάγει, οἷον ὡς ὅτε εἴπῃ, ὅτι ἡ Θέ*τις ἀνέδυ τῆς θαλάττης ἠΰτ᾽ ὀμίχλη· παραβολὴ γὰρ τὸ καθὰ ὀμίχλη. τοιοῦτον καὶ τὸ ὄρνιθες ὣς, καὶ, οἱ δὲ λύκοι ὣς ἐπόρουσαν. τὰς δὲ εἰς πλάτος μὲν ἐνδιασκεύως ἐκφέρει, ἀφηγουμένας ἀπαραλείπτως χάριν ἱστορίας ἅπαν τὸ πρᾶγμα, ὡς εἴωθεν αὐτὸ γίνεσθαι, ἀφίησι δὲ τῷ ἀκροατῇ ἐπιλέγεσθαι τῆς παραβολῆς τὰ τῷ πράγματι χρήσιμα, τὰ δὲ λοιπὰ ἐᾶν κεῖσθαι εἰς ἐντέλειαν παραβολικῆς ἀφηγήσεως. οὕτω τοίνυν καὶ ἐνταῦθα τῆς παραβολῆς ἐχούσης, ὅτι αἱ μέλισσαι ἐκ πέτρας ἔρχονται καὶ ὅτι πέτονται καὶ ὅτι ἐπὶ ἄνθεσιν ἐαρινοῖς καὶ ὅτι αἱ μὲν ἐνταῦθα, αἱ δὲ ἐνταῦθα, καὶ ὅτι βοτρυδὸν πέτονται, τοῦτο καὶ μόνον ἐκ τῆς παραβολῆς χρήσιμον πρὸς τὸ πρᾶγμα. ὡς γὰρ αὐταὶ βοτρυδὸν, οὕτως οἱ Ἕλληνες ἰλαδὸν, ὡς ταυτὸν ὂν τὸ βοτρυδὸν συνῆχθαι τὰς μελίσσας καὶ ἰλαδὸν ἵεσθαι τοὺς Ἕλληνας, ὅ ἐστι φαλαγγηδὸν καὶ κατὰ ἴλας. συστροφὴν γὰρ πλήθους δηλοῖ καὶ τὸ βοτρυδὸν καὶ τὸ ἰλα*δὸν, καὶ ποιότητος ἀμφότερά εἰσιν ἐπιῤῥήματα. τάχα δὲ καὶ τὸ, ἅλις αὐτὰς πέτεσθαι, ἤγουν ἠθροισμένως, χρήσιμον εἰς τὴν παραβολήν· τὸ γὰρ ἅλις πέτεσθαι ὅμοιόν ἐστι πρὸς τὸ βοτρυδὸν καὶ ἰλαδόν. τὰ δὲ ἄλλα πάντα τῆς παραβολῆς πρὸς μὲν τὴν ἱστορίαν τῶν μελισσῶν καλῶς ἔχει καὶ ἐντελῶς, πρὸς δὲ τὸ πρᾶγμα πάντῃ ἔχει ἀργῶς. οὔτε γὰρ ἐκ πέτρας οἱ Ἕλληνες οὔτε πέτονται οὔτε ἐπὶ ἄνθη, οὔτε οἱ μὲν ὧδε, οἱ δὲ ἐκεῖ. ταύτην δὴ τὴν παρατήρησιν φυλακτέον καὶ ἐπὶ τῶν ἐφεξῆς πλατειῶν παραβολῶν. ὀλιγάκις γὰρ, ὡς εἴρηται, παραβολὴ ὅλη διόλου ἐφαρμόζει τῷ πράγματι. καὶ ταῦτα

μὲν οὔτω. Τὰ *δὲ κατὰ μέρος τῆς ῥηθείσης παραβολῆς τοιαῦτα. τὸ μὲν ἠΰτε παραβολικὸν ἐπίῤῥημά 178 ἐστιν, ὡς προδεδήλωται, οὗ προηγεῖται τὸ εὖτε, ὡς καὶ αὐτὸ εἴρηται, διαλυθὲν εἰς τὸ ἠΰτε. ἰστέον γὰρ ὡς ἡ ευ δίφθογγος πολλαχῶς ἀλλοιοῦται καὶ οὐ μόνον φυλάσσεται κινουμένη, ὡς ἐν τῷ εὔχω εὐχὴ, 135 ἀλλὰ καὶ μεταμορφοῦται πολυειδῶς ἢ τοῦ ῡ ἐκπίπτουσα, ὡς ἐν τῷ σπεύδω σφεδανὸν, τεύχω τέχνη· ἢ τὸ ε̄ ἀποπτύουσα, ὡς ἐν τῷ φεύγω φυγὴ, ἐρεύγω ἐρυγὴ, πεύθω πυθών· ἢ τὸ ε̄ μόνον τρέπουσα εἰς ō, οἷον σπεύδω σπουδὴ, ἢ τὸ ῡ εἰς ῑ, οἷον φεύγω φευγωδός, φασι, καὶ φειδωλὸς ὁ φεύγων τὸ διδόναι· ἢ ἅμα μεταβάλλουσα τὸ ε̄ εἰς ō καὶ τὸ ῡ εἰς ῑ, οἷον λευγαλέος, λοίγιος, ὑφ᾽ ὧν δηλοῦται τὸ ὀλέθριον. ἔτι δὲ ἀλλοιοῦται καὶ διαλυομένη, εἶτα τρέπουσα τὸ ε̄ εἰς η̄, οἷον εὔκομος ἠΰκομος. οὕτως οὖν καὶ ἐκ τοῦ *εὖτε διαλύσει καὶ ἐκτάσει γίνεται ἠΰτ᾽ ὀμίχλη καὶ ἠΰτ᾽ ἔθνεα. ἔθνεα δὲ μελισσῶν καταχρηστικῶς λέγει· κυρίως γὰρ ἐπὶ ἀνθρώπων τίθεται ἡ λέξις, ἐφ᾽ ὧν καὶ τὸ ἔθος κυριολεκτεῖται, ἀφ᾽ οὗ καὶ τὸ ἔθνος παράγεται. λέγει δὲ καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς ὁμοίως χηνῶν καὶ γεράνων καὶ κύκνων ἔθνεα καὶ μυιάων ἔθνεα, παραχρώμενος τῇ λέξει καὶ ἐκεῖ καὶ μὴ θέλων ἀγέλην εἰπεῖν. κἂν γὰρ οἱ νεώτεροι ἀγέλας ἐπὶ ὀρνέων τιθῶσι, ἀλλ᾽ Ὅμηρος τὴν τοιαύτην λέξιν τῷ τῶν βοῶν πλήθει προσήρμοσε. βούλονται δὲ οἱ νεώτεροι ἐπὶ μελισσῶν οὐκ ἔθνος λέγειν, ἀλλὰ σμῆνος· μάλιστα δὲ ἑσμὸν μετὰ δασέος πνεύματος, ὡς δηλοῖ παρὰ Ἀριστοτέλει ὁ ἀφεσμός. τὸ γὰρ σμῆνος οὐ μόνον ἐπὶ πλήθους λέγεται μελισσῶν, ἀλλὰ καὶ τὸ σίμβλον ἤτοι τὸ ἀγγεῖον, ἐν ᾧ τὸ μέλι ἀποτιθέασιν αἱ μέλισσαι, σμῆνος καλεῖται. Τὸ δὲ μελισσάων καὶ τὸ ἀδινάων καὶ τὸ ἐρχομενάων καὶ τὸ κλισιάων σχῆμα μὲν ποιοῦσι κα*λὸν ἐπὶ κόσμῳ τῆς παραβολῆς, τὸ λεγόμενον ὁμοιοκατάληκτον καὶ πάρισον· εἰσὶ δὲ Αἰολικὰ, πλεονασμὸν ἔχοντα τοῦ ᾱ μακροῦ· ὄγκον δὲ ποιοῦσι φωνῆς πρεπούσης μεγαλοφωνίᾳ ποιητικῇ διὰ τὴν χασμῳδίαν τὴν ἐκ τοῦ ᾱ καὶ ω̄. Ἀδιναὶ δὲ μέλισσαι αἱ πυκναὶ παρὰ τὸ ἅδην, ὃ δηλοῖ τὸ δαψιλῶς. διὸ καὶ δασύνεσθαι αὐτό τινες βούλονται, καθὰ ἐν τοῖς Ἀπίωνος καὶ Ἡροδώρου δηλοῦται, ὡς τοῦ ἅδην δασυνομένου παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς. ἔνθα καὶ σημείωσαι τὴν διὰ ἑνὸς δ̄ γραφὴν τοῦ ἅδην καὶ τὴν τοῦ ᾱ συστολήν. Ἰστέον δὲ ὅτι κατὰ τοὺς παλαιοὺς πολλαχῶς τὸ ἀδινὸν, ἤγουν τὸ ἀθρόον, ὡς ἐνταῦθα· καὶ τὸ οἰκτρὸν, ὡς ἐν τῷ, ἀδινὸν στοναχῆσαι· καὶ τὸ ἁδὺ ἤγουν ἡδὺ, οἷον, Σειρήνων ἀδινάων· καὶ τὸ πυκνὸν καὶ ἰσχνὸν, οἷον, ἀμφ᾽ ἀδινὸν κῆρ· κατὰ δέ τινας καὶ τὸ ἠρέμα, οἷον, ἀδινῶς ἀνενείκατο φώνησέν τε. (Vers. 88.) Πέτραν δὲ γλαφυρὴν τὸ σπήλαιον λέγει, ὡς εἴρηται, ἵνα νοῶμεν ἐκ τοιαύτης *πέτρας ἤτοι σπηλαιώδους τὰς ῥηθείσας ἀδινὰς μελίσσας ἐξέρχεσθαι· ἀπὸ γὰρ μικροῦ ἀγγείου ἑτέρου πολλαὶ οὕτως οὐκ ἂν ἐξέλθοιεν μέλισσαι, ἵνα ἐξ αὐτῶν ὁ ποιητὴς ποιήσῃ παραβολὴν εἰς τὸ τοσοῦτον στράτευμα τῶν Ἀχαιῶν. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ πέτρα γλαφυρὴ καὶ τὸ παρ᾽ Ἡσιόδῳ γλάφυ πετρῆεν ταυτὸν δηλοῦσι· καὶ ὅτι ἐνταῦθα μὲν ἐπὶ αὐτοφυοῦς πράγματος ἥρμοσε τὸ γλάφειν, ἐξ οὗ τὸ γλαφυρὸν, κυρίως δὲ ἐπὶ χειροκμήτων τὸ τοιοῦτον τίθεται ῥῆμα κατὰ ὀνοματοποιΐαν, ὡς καὶ τὸ γράφειν. καὶ δηλοῖ ὁ ποιητὴς τοῦτο ἐν Ὀδυσσείᾳ, εἰπών· εὐνὰς διαγλάψασα, ὅ ἐστι κοιλάνασα. οὕτω καὶ τὸ σκάπτειν ἀπροσφυὲς ὂν τῷ πλοίῳ ἐποίησεν ὅμως σκάφος αὐτὸ λέγεσθαι, ὅ περ ἐπὶ γῆς μᾶλλον ἁρμόττει, ὡς τὸ, σκάφος οὐκ ἔτι οἰνέων. οἰκειότερον δὲ μᾶλλον ἐπὶ νηὸς τὸ γλαφυρὸν, καθὰ καὶ ἡ κοιλότης δι᾽ ἣν καὶ κοῖλαι νῆες λέγονται. αἰεὶ δὲ νέον ἔρχεσθαι τὰς μελίσ*σας λέγει διὰ τὸ πολὺ πλῆθος, ἵνα λέγῃ ὅτι οὕτω πολλαὶ ἦσαν, ὥστε συνεχῶς προϊοῦσαι νεωστὶ ἐδόκουν ἐξέρχεσθαι. οἱ δὲ νέον τὸ ἔαρ νοοῦσιν, εἰ καὶ ἄλλως πολιὸν λέγεται διὰ τὰ τότε ἄνθη, καὶ λέγουσιν ὅτι κατὰ τὸ νέον ἤτοι κατὰ τὸ ἔαρ ἔρχονται· τότε γὰρ μάλιστα τῶν σίμβλων ἐκπέτονται ἐς τὰ ἄνθη. ἄλλοι δέ φασιν ὅτι τὰ μὲν ἄλλα ζῷα τὴν πτῆσιν ἀποτεταμένην ποιοῦσιν, αἱ δὲ μέλισσαι κατὰ βραχύ. διὸ καὶ, οἷον εἰπεῖν, ἀεὶ νέον δοκοῦσι πέτεσθαι ὥς περ ἄρτι ἀρχόμεναι, καὶ μικρὸν ἐπικαθεσθεῖσαι τοῖς ἄνθεσιν εἶτα αἴρονται, καὶ πάλιν ἐφιζάνουσαι αὖθις πέτονται. καὶ ἄλλως δέ, φασι, νέον πέτονται, ἤτοι *ἀκμαῖον, ὡς ἀεὶ ὁμότονον ἀπ᾽ ἀρχῆς ἕως τέλους τὴν πτῆσιν 179 ποιούμεναι. (Vers. 89.) Τὸ δὲ βοτρυδὸν πέτεσθαι τὰς μελίσσας εἴληπται μὲν ὁμοιοτελεύτως πρὸς τὸ ἰλαδὸν ἰέναι τοὺς Ἕλληνας. πάνυ δὲ ἡ λέξις ἔχει ἐμφαντικώτατα· εἴποις γὰρ ἂν, ἰδὼν τὸ ἔθνος τῶν μελισσῶν, ὅταν ἐπικαθεσθῇ ἄνθεσι, βότρυϊ ἐοικέναι, ὡς ἀπὸ ῥαγῶν συγκειμένων ξανθῶν. ἐξήρτηνται γὰρ ἀλλήλων ὡς ῥάγες· καὶ πετόμεναι δὲ ἐγγὺς ἀλλήλων εἰσὶν, οὐ μόνον ὅτι ὑπὸ βασιλεῖ πέτονται προάρχοντι τῆς πτήσεως, ἀλλὰ καὶ διὰ δειλίαν τὴν ἀπὸ τῶν μελισσοφάγων ὀρνίθων. συνασπίζουσι γὰρ

ὥς περ τῇ πυκνώσει, καθὰ καὶ τὰ τῶν προβάτων ποίμνια. ἤδη δὲ καὶ διὰ τὸ δύσριγον, ψυχραὶ γάρ εἰσιν, ἐγγὺς ἀλλήλων πέτονται, θερμότητα ἑαυταῖς ἐντεῦθεν τινὰ μηχανώμεναι. ἰστέον δὲ ὅτι, Ὁμήρου εἰπόντος, βοτρυδὸν τὰς μελίσσας πέ*τεσθαι, ἐναλλάξας τὸ σχῆμα παλαιός τις σμῆνος ἔφη βοτρύων, καὶ ἐπεσημήνατο ἀντιστρόφως εἰπεῖν τῷ ποιητῇ, εἰπόντι τὸ βοτρυδὸν ἐπὶ μελισσῶν· ὡς καὶ ἐάν τινος εἰπόντος τοὺς ἄνδρας ὡς θῆρας μάχεσθαι, ἕτερος ἀναστρέψας εἴπῃ τοὺς θῆρας ἀνδρῶν δίκην μαχεσθῆναι. ποιεῖ δὲ τοιαῦτα καὶ Πίνδαρος. Ὁμήρου γὰρ ἐν ταῖς αὐτοῦ ποιήσεσι τὴν Μοῦσαν ἀείδειν διεγείραντος, αὐτός φησιν ὅτι ἀνέηκέ με ἡ Μοῦσα ἤγουν ἀνέπεισε· πάλιν Ὁμήρου νέφος εἰπόντος πεζῶν, ὁ Πίνδαρος στρατόν φησι νεφελῶν, ἀντιστρέψας καὶ οὕτω τὸ Ὁμηρικὸν, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς ῥηθήσεται. Τὸ δὲ, ἐπὶ ἄνθεσιν εἰαρινοῖς, ἀντὶ τοῦ, ἐπὶ ἄνθη ἐαρινὰ, ὅμοιον τῷ, ἦλθεν ἐπὶ Κρήτεσσιν, ἀντὶ τοῦ ἐπὶ τοὺς Κρῆτας. ἠρινῶν δὲ ἀνθέων μέμνηται διὰ τὸ φύσει κατὰ ἔαρ πλεονάζειν αὐτά. χειμὼν γὰρ ἄνθη οὐκ οἶδε· μετοπώρῳ δὲ εἴ πέρ εἰσι, τὴν παροιμίαν ξενίζουσιν ἐν μετοπώρῳ τὰ ἄνθη λέγουσαν. (Vers. 90.) Τὸ δὲ ἅλις παρὰ *τὸ ἁλίζω γίνεται, ὅθεν καὶ ἁλία Περσῶν παρ᾽ Ἡροδότῳ ἡ ἄθροισις· ἴσως δὲ ἐκεῖθεν παρ᾽ αὐτῷ καὶ τὸ ἀλέες ἀντὶ τοῦ ἠθροισμένοι ὁμοῦ, ὅ περ Ὅμηρος ἀολλέες φησί. (Vers. 93.) Τοῦ δὲ ἰλαδὸν χρῆσις καὶ παρὰ Ἡσιόδῳ. πρωτότυπον αὐτοῦ ἡ ἴλη, ὃ σημαίνει τὴν τάξιν. 136
καὶ πάλαι μὲν καὶ ἡ ἴλη καὶ τὸ ἰλαδὸν διὰ τῆς ει διφθόγγου εἶχε τὴν ἄρχουσαν, ὡς ἀπὸ τοῦ εἰλῶ τὸ συστρέφω· ἐξ οὗ τότε καὶ τὸ πέδειλον. ὕστερον δὲ οὐχ᾽ οὕτως, ἀλλ᾽ ἐν τῷ ῑ αὐτοῖς ἡ γραφή. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι διχῇ χρωμένου τοῦ ποιητοῦ ταῖς παραβολαῖς, ταῖς μὲν δι᾽ ὀλίγου καὶ πάνυ στενῶς, ταῖς δὲ εἰς πλάτος, ὡς προείπομεν· πρώτη μὲν αὐτῷ βραχυτάτη παραβολὴ καὶ ἀναπόδοτος ἐν τῇ α΄ ῥαψῳδίᾳ ἐστὶ τὸ, ἠΰτ᾽ ὀμίχλη· πλατεῖα δὲ πρώτη αὕτη ἐνταῦθα ἐκ τῶν μελισσῶν ληφθεῖσα, ζῴου συγγενοῦς τῇ ποιήσει, ὥς φασιν οἱ παλαιοὶ, διά τε τὸν μόχθον τὸν ἐπὶ τῇ ἐργασίᾳ καὶ διὰ τὴν τοῦ ἔργου γλυκύτητα καὶ τὸ τοῦ κηρίου *εὐσύνθετον. ὧν πάντων μετέχει καὶ ἡ ποίησις, πόνῳ τε προϊοῦσα· οὐδὲν γὰρ τῶν καλῶν πόνου χωρίς· ἔχουσα δὲ καὶ γλυκύτητα οὐκ ὀλίγην, ἐναγλαϊζομένη δὲ καὶ τῇ τοῦ μέτρου εὐσυνθεσίᾳ. (Vers. 92.) Ἐν τούτοις δὲ τὸ ἔστιχον ἐστιχόωντο φησὶν Ὅμηρος ὡς ἀπὸ ἐνεστῶτος τοῦ στιχῶ. ὡς γὰρ στείβω, οὗ δεύτερος ἀόριστος ἔστιβον καὶ μέλλων δεύτερος στιβῶ, ἀφ᾽ οὗ ἐξ ἀναδρομῆς τῆς εἰς θέμα ἐνεστὼς ὁ στιβῶ· οὕτω καὶ ἐκ τοῦ στείχω ἔστιχον στιχῶ θεματικὸς ἐνεστὼς συζυγίας δευτέρας τῶν περισπωμένων στιχῶ, ἐξ οὗ τὸ ἐστιχῶντο. τὸ μέντοι στιβῶ στιβήσω οὐ φαίνεται οἵας συζυγίας ἐστίν. Ὅτι τὸ, ἠιόνος προπάροιθε βαθείης ἐστιχόωντο, ἀγχιβαθῆ εἶναι δηλοῖ τὸν τοῦ ναυστάθμου αἰγιαλόν. ὅτι δὲ Ἠιὼν δισυλλάβως καὶ τόπος ἐστὶ Στρυμόνιος καὶ Ἠϊὼν τρισυλλάβως πόλις ἐν Χεῤῥονήσῳ παρὰ Θουκυδίδῃ καὶ ἄλλη πρὸς τῇ Πιερίᾳ, ὧν οἱ πολῖται, Ἠϊονεὺς καὶ Ἠϊονίτης, δηλοῦσιν οἱ παλαιοί. (Vers. 93.) Ὅτι τὴν ὄσσαν ἐνταῦθα φα*νερῶς ἄγγελον Διὸς λέγει, τουτέστιν ἀέρος, ἐν τῷ, μετὰ δέ σφισιχ ὄσσα δεδήει, ὀτρύνουσ᾽ ἰέναι, Διὸς ἄγγελος, ἥ τις ἐξακουομένη διὰ τοῦ ἀέρος ὀτρύνει τοὺς Ἕλληνας εἰς ἀγοράν. εἴη δ᾽ ἂν λέγων ἀλληγορικῶς ὄσσαν ἢ τὴν ιῶν βαυιλέων ἄρτι κέλευσιν, οἷς πειθόμενοι συνήγοντο, ἢ τὴν πάντων τῶν Ἀχαιῶν πρὸς ἀλλήλους ἐγκέλευσιν, οἱ ἐπέκεινα τῶν ἐννέα κηρύκων ὤτρυνον καὶ αὐτοὶ ἑαυτοὺς εἰς τὴν ἀγοράν. ὅρα δὲ τὸ, ὄσσα δεδήει, ἀντὶ τοῦ ἔλαμπε, καθ᾽ ὁμοιότητα φρασθὲν τοῦ, ἐνοπὴ, ὅ ἐστι μάχη, δεδήει, ὡς ἀπὸ τοῦ δαίω τὸ καίω· ἴσως δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ
180 δαίω τὸ μερίζω· πολλοὶ γὰρ οἱ βοῶντες· ἢ ἀπὸ τοῦ δαίω τὸ μανθάνω, ἀφ᾽ οὗ ὁ *διδάσκαλος, ἵνα δηλοῖ τὴν διδάσκουσαν τοὺς ἀκούοντας τὸ ποιητέον. ποιηταῖς δὲ μόνοις ἡ λέξις αὕτη φιλεῖται. ὡς δὲ θεία λέξις παρὰ ποιηταῖς ἡ ὄσσα, δηλοῦσα ποτὲ καὶ μαντείαν, πολλαχοῦ φαίνεται. (Vers. 95.) Ὅτι ἐκφράζων ἐν ὀλίγῳ τὸν τῆς ἀγορᾶς θροῦν φησίν· οἱ δ᾽ ἀγέροντο· τετρήχει δ᾽ ἀγορὴ, ὑπὸ δ᾽ ἐστοναχίζετο γαῖα λαῶν ἱζόντων, ὅμαδος δ᾽ ἦν. ἔστι δὲ τετρήχει μὲν κατὰ ὀνοματοποιίαν τὸ τετάρακτο ἢ τετράχυντο ἀπὸ τοῦ τεταράχει συγκοπῇ καὶ τροπῇ τοῦ ᾱ εἰς η̄. Τὸ δὲ στοναχίζεσθαι ὠνοματοπεποίηται καὶ αὐτὸ καὶ δηλοῖ ποιάν βοήν τινα, καθὰ καὶ τὸ στένειν ἐπὶ θαλάσσης παρὰ Σοφοκλεῖ λεγόμενον· οὐ μόνον γὰρ ἐπὶ θρήνου ἡ λέξις τίθεται ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἁπλῶς θορύβου. (Vers. 96.) Ὅμαδος δὲ ἡ ὁμοῦ αὐδὴ, ὁ κοινὸς θόρυβος, ὅ περ καὶ ἀλαλητὸς λέγεται, οἱονεὶ ὁμαλαλητός. Ὅρα *δὲ ὡς ἀναλόγως τῇ ὀτρυντύϊ τῆς ὄσσης κατεσπευσμένα παρενέσπαρται κομματικὰ, ποιοῦντα γλυκύτητα, τὸ, οἱ δ᾽ ἀγέροντο καὶ ἑξῆς ἕως τοῦ, ὅμαδος δ᾽ ἦν. τοῦ δὲ στεναχίζετο, οὗ πολλάκις ἡ ἄρχουσα καὶ διὰ τοῦ ο̄ μικροῦ

προφέρεται, διπλῆ ἡ παραγωγὴ ἐκ τοῦ στένω· στενάχω γὰρ ἐξ αὐτοῦ, εἶτα στεναχίζω. Ὅτι ἐννέα κήρυκες βοῶντες τοὺς Ἕλληνας κατεσίγαζον. αὔξησις δέ ἐστι καὶ τοῦτο τοῦ θορύβου τῆς ἀγορᾶς, εἰ τοσοῦτοι κήρυκες μόλις ἔπειθον αὐτοὺς σχέσθαι μὲν τῆς βοῆς, ἀκοῦσαι δὲ τῶν βασιλέων. σημείωσαι δὲ καὶ νῦν ὅτι, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς πολλαχοῦ φανήσεται, προσπαθῶς ἔχει ὁ ποιητὴς τῷ ἐννέα ἀριθμῷ διά τε ἄλλας αἰτίας, ἃς λέγουσιν οἱ παλαιοὶ, οἷον καὶ ὅτι τετράγωνός ἐστι καὶ τέλειος, ἐκ τελείου τοῦ τρία γινόμενος πολυπλασιασθέντος εἰς ἑαυτὸν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς Μούσας, αἳ τῷ ἀριθμῷ τούτῳ περιγράφονται. οἱ δ᾽ αὐτοὶ παλαιοὶ καὶ ὡς περισσάκις περισσὸν τὸν ἐννέα *σεμνύνουσιν ἀριθμὸν, εἰς τρεῖς διαιρούμενον τριάδας, ὧν ἑκάστη πάλιν τριὰς εἰς μονάδας τρεῖς. πολλαχοῦ τοίνυν ὁ ποιητὴς εὐεπίφορός ἐστιν εἰς τὸν ἐννέα ἀριθμὸν, ὡς δειχθήσεται. διὸ καὶ ἐνταῦθα τοὺς κήρυκας ἐννέα εἶναί φησι, καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς δέ που ἐννέα τινὰς ἀντανιστᾷ τῷ Ἕκτορι πολεμίους. τινὲς δὲ πειρῶνται καὶ ἱστορικῶς ἀποκαθιστᾶν τὴν τῶν κηρύκων τούτων ἐννεάδα, λέγοντες ὅτι Ταλθύβιος καὶ Εὐρυβάτης Ἀγαμέμνονος κήρυκες, Ὀδῖος Αἴαντος, Εὐρυβάτης ἕτερος Ὀδυσσέως, Ἀσφαλίων καὶ Ἐτεωνεὺς Μενελάου. συγκαταριθμοῦσι δὲ αὐτοῖς καὶ Στέντορα τὸν εὐρυβόαν, οὗ περ Ὅμηρος ἐν τοῖς ἑξῆς μεμνήσεται, καὶ τὸν Θοώτην, ἤδη δὲ καὶ τὸν Κάλχαντα, μεγαλόφωνον καὶ αὐτὸν τεκμηριούμενοι ἐξ ὧν εὕρηταί που ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα ὁ Ποσειδῶν τῷ Κάλχαντι ἐξομοιούμενος καὶ τοῖς Ἕλλησιν ἐμβοώμενος καὶ κελεύων μάχεσθαι.

137 *(Vers. 99.) Ὅτι τὸ, σπουδῇ ἕζετο λαὸς, παυσάμενοι κλαγγῆς, ἀντὶ τοῦ, μόλις ἐκαθέσθη 181
καὶ δυσχερῶς. διὸ καὶ ὁ Ἕκτωρ νυκτός που κατὰ τῶν Ἑλλήνων βουλευόμενος φησὶ, μὴ ἀσπουδεὶ φύ*γοιεν, ἀντὶ τοῦ μὴ δίχα σπουδῆς καὶ εὐχερῶς καὶ ἄνευ βίας. ὅτε μέντοι ἐρεῖ τις ἀπὸ σπουδῆς τι λέγειν, τότε ἡ λέξις τὸ ὁλοψύχως καὶ ἐνδιαθέτως καὶ ἐναγωνίως δηλοῖ. ἰστέον δὲ ὡς οἱ τεχνικοὶ τὸ, σπουδῇ ἤγουν τὸ ῥηθὲν Ὁμηρικὸν ἐπίῤῥημα λογίζονται ὁμοίως τῷ κομιδῇ ἀντὶ τοῦ λίαν καὶ σὺν ἐπιμελείᾳ. (Vers. 100.) Ὅρα δὲ τὸ κλαγγὴ ἐνταῦθα ἐπὶ ἀνθρώπων κραυγῆς τεθέν. (Vers. 101. sqq.) Ὅτι φθάσας μὲν ἄφθιτον ἔφη τὸ πατρῷον τοῦ Ἀγαμέμνονος σκῆπτρον, ὅ περ Ἥφαιστος ἔκαμε τεύχων· ἐνταῦθα δὲ ἐφερμηνεύων, πῶς ἄφθιτον ἦν, διότι δηλαδὴ ἀδιάδοχον, καθὰ προγέγραπται, ἢ καὶ ὡς θεόθεν εἰς αὐτὸν κατελθὸν, καὶ ἅμα καὶ γενεαλογίαν ἐκτιθέμενος, φησὶν ὅτι Ἥφαιστος μὲν αὐτὸ δῶκε Διὶ Κρονίωνι ἄνακτι· αὐτὰρ ἄρα Ζεὺς δῶκε διακτόρῳ Ἀργειφόντῃ· Ἑρμείας δὲ ἄναξ δῶκε Πέλοπι πληξίππῳ· αὐτὰρ ὁ αὖτε Πέλοψ δῶκ᾽ Ἀτρέϊ ποιμένι λαῶν· Ἀτρεὺς δὲ θνήσκων ἔλιπε πολύαρνι Θυέστῃ· *αὐτὰρ Θυέστης Ἀγαμέμνονι λεῖπε φορῆναι πολλῇσι νήσοισι καὶ Ἄργεϊ παντὶ ἀνάσσειν. οὕτω τοίνυν τὸ σκῆπτρον ἄφθιτον ὡς θεόθεν τε δοθὲν τῷ γένει τῶν Ἀτρειδῶν καὶ ἐκ προγόνων εἰς τοὺς ἐπιγόνους διαβεβηκός. Ὅρα δὲ ὅτι ἐν τῷ περὶ τοῦ σκήπτρου λόγῳ δεῆσαν ἢ τῷ ἀτὰρ συνδέσμῳ χρήσασθαι ἢ τῷ δὲ, ἐν ἑκάστῳ στίχῳ ἕνα παρ᾽ ἕνα χάριν ποικιλίας τοὺς τοιούτους συνδέσμους ὁ ποιητὴς τίθησιν, ἐκκλίνων τὸ μονοειδές. φησὶ γάρ· αὐτὰρ Ζεὺς ἔδωκεν, Ἑρμείας δὲ ἔδωκεν, αὐτὰρ Πέλοψ ἔδωκεν, Ἀτρεὺς δὲ ἔλιπεν, αὐτὰρ Θυέστης ἔλειπε. καὶ ὅρα καὶ ὅπως κατὰ σχῆμα ἐπιμονῆς τετράκις μὲν εἶπε τὸ ἔδωκε, δὶς δὲ τὸ ἔλειπεν. ἐποίησε δὲ ὁ ποιητὴς τοῦτο οἷα μὴ ἔχων λέξεις καιριωτέρας τούτων εἰπεῖν. ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸ μὲν, Ἀτρεὺς ἔλιπε, διὰ τοῦ ῑ γέγραφεν· ἔστι γὰρ χρόνου ἀορίστου δευτέρου· τὸ δὲ, Θυέστης Ἀγαμέμνονι λεῖπε, διὰ διφθόγγου, χρόνον ἀντὶ χρόνου λαβὼν ἤγουν ἀντὶ ἀο*ρίστου παρατατικὸν, ὁποῖόν τι καὶ ἐπὶ τοῦ εἶδον γίνεται. τὸ γὰρ εἶδον καὶ ἡ λοιπὴ κλίσις τοῦ τοιούτου ῥήματος, ὅ περ ἀντὶ τοῦ ἐθεασάμην λαμβάνεται, τὰ μὲν πλείω παρὰ τῷ ποιητῇ τὴν διὰ τοῦ ῑ ἔχει γραφὴν τῷ λόγῳ τοῦ δευτέρου ἀορίστου, ἐξ οὗ καὶ τὸ ἰδεῖν ἀπαρέμφατον καὶ ἡ ἰδὼν μετοχή· ἔστι δὲ ὅτε καὶ διὰ διφθόγγου γράφεται, ὅ πέρ ἐστι ῥῆμα χρόνου παρατατικοῦ, δηλοῦντος μὲν τὸ ἔβλεπον, λαμβανομένου δὲ ἀντὶ τοῦ ἀορίστου τοῦ ἐθεασάμην. τὸ δὲ σχῆμα τοῦ ῥηθέντος χωρίου κλίμακα καὶ κλιμακωτὸν λέγουσιν οἱ παλαιοὶ, ἕτεροι δὲ ἐποικοδόμησιν. γίνεται δὲ σχῆμα κλιμακωτὸν, ὅταν τὸ λῆγον τῆς φθασάσης ἐννοίας ἀρχὴ γένηται τῆς ἐφεξῆς, οἷον ὡς εἴ τις εἴπῃ· ὁ βασιλεὺς ἀγαθός· ὁ ἀγαθὸς ἀγαθὰ ποιεῖ· ὁ ἀγαθὰ ποιῶν εὐεργετεῖ· ὁ εὐεργετῶν θεὸν μιμεῖται. τοιοῦτόν τι κἀνταῦθα τὸ σχῆμα· Ἥφαιστος μὲν ἔδωκε Διὶ, Ζεὺς δὲ τῷ Ἑρμῇ, Ἑρμῆς δὲ Πέ*λοπι καὶ καθεξῆς. κάλλους δὲ σχῆμα κατὰ τοὺς παλαιοὺς τὸ κλιμακωτὸν, οἰκεῖον ὂν πανηγυρικαῖς ἐννοίαις, ὁποία τις ἐνταῦθα καὶ ἡ κατὰ τὸ βασιλικὸν σκῆπτρον γενεαλογία. τῆς δ᾽ αὐτῆς ἰδέας καὶ τὸ ἀτὰρ τρὶς κείμενον ἐνταῦθα ἐπαναφορικῶς ἐν καταρχῇ στίχων ἕνα

παρ᾽ ἕνα, καὶ ἡ ῥηθεῖσα ἐπιμονὴ καὶ τὰ ποιητικὰ πάρισα, τὸ, πολλῇσι νήσοισιν ἀνάσσειν, καὶ τὸ, αὐτὰρ ὁ αὖτε, δὶς τεθὲν κατ᾽ ἐπαναφορὰν ἐν δυσὶ στίχων ἀρχαῖς, εἰ καὶ ποιητικῶς πέφρασται. παρίσωται δὲ καλῶς καὶ τὸ, Διὶ Κρονίωνι ἄνακτι. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι δίχα τοῦ Ἡφαίστου τὰ λοιπὰ πρόσωπα ἐνταῦθα 138
182 μετὰ ἐπιθέτων ἐξάγει, τὸν Δία μὲν *εἰπὼν Κρονίωνα καὶ ἄνακτα, τὸν Ἑρμῆν δὲ διάκτορον Ἀργειφόντην, ἔτι δὲ καὶ ἄνακτα. θεία δὲ λέξις τὸ ἄναξ, ὡς καὶ ἐν τῇ α΄ ῥαψῳδίᾳ γέγραπται· διὸ καὶ ἐπὶ Ἑρμοῦ μόνου καὶ Διὸς αὐτὴν ἐνταῦθα τέθεικε. τὸν δὲ Πέλοπα πλήξιππον προσέφη· τὸν δὲ Ἀτρέα ποιμένα λαῶν, σεμνῶς ὀνομάσας αὐτόν· τάχα γὰρ κρείττων ἦν τοῦ πατρὸς τὰ εἰς βασιλείαν· τὸν δὲ Θυέστην πολύαρνα, οἱονεὶ λέγων ὅτι Ἀτρεὺς μὲν λαῶν ἦγε ποίμνια, ὁ δὲ Θυέστης ἀρνῶν καὶ τοιούτων ζῴων· τὸν Ἀγαμέμνονα δὲ προσάγει μὲν ἐπιθέτου χωρὶς, περιφραστικῶς δὲ ἄνακτα καὶ αὐτὸν εἰπεῖν βούλεται, λέγων αὐτὸν Ἄργεϊ παντὶ ἀνάσσειν. (Vers. 103.) Ἔστι δὲ διάκτορος μὲν ἢ ὁ διάτορος, ὅ ἐστι σαφὴς ἐν ταῖς ἀγγελίαις· τορὸν γὰρ τὸ τρανὲς καὶ σαφές· ἢ ὁ αὐτὸ τοῦτο ἄγγελος, ἀπὸ τοῦ ἄγω, ἐξ οὗ καὶ ὁ ἄγγελος. ἄγγελός τε γὰρ ἀπὸ τοῦ ἄ*γειν φαίνεται γίνεσθαι, καὶ διάκτωρ δὲ ὁμοίως ἀπὸ τοῦ ἄγω, ὥς περ ἀπὸ τοῦ λέγω λέκτωρ καὶ ἀλέκτωρ. τὸ δὲ ἄκτωρ κλιθὲν εἰς τὴν ἄκτορος γενικὴν πεποίηκε τῇ εἰς ἀρχὴν ἀναδρομῇ εὐθεῖαν τὴν ὁ διάκτορος ἤτοι ὁ ἄγγελος. καὶ αὐτὸ δὲ τὸ Ἑρμῆς ἀπὸ τοῦ εἴρω τὸ ἀγγέλλω ἐτυμολογοῦσι τινὲς, ἐξ οὗ Ἐρέας ὄνομα ὡς ὁ Αἰνέας καὶ πλεονασμῷ τῷ μ Ἑρμέας, ἐξ οὗ ὁ καὶ ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ δηλούμενος Ἑρμῆς. πλεονάζειν γάρ φασι πολλαχοῦ τὸ μ, ὥς περ καὶ ἐν τῷ μοχλὸς ἀπὸ τοῦ ὀχλῶ, καὶ ἀπὸ τοῦ εἴρω εἶραξ καὶ μεῖραξ, καὶ ἐκ τοῦ ἀχύρου ἀχυρμία, καὶ ἐκ τοῦ τέκω τέκμωρ τὸ τέλος. οὕτως οὖν καὶ Ἐρέας καὶ κατὰ πλεονασμὸν Ἑρμέας, ἐξ οὗ Ἑρμῆς ὁ τὰ τῶν θεῶν εἴρων ἤτοι ἀγγέλλων, ἵνα ἐκ τοῦ Ἑρμέας ἐπενθέσει μὲν τοῦ ι ὁ Ἑρμείας γίνεται, ὡς Αἰνέας Αἰνείας, Αὐγέας Αὐγείας, κατὰ κρᾶσιν δὲ Ἑρμῆς, ὡς Ποδέας Ποδῆς, Σωσέας Σωσῆς. ἡ μέντοι ἀλληγορία Ἑρμῆν τὸν λόγον νοοῦσα καὶ *ἐκ τοῦ ἑρμηνεύειν αὐτὸν ἐτυμολογεῖ ὡς ἑρμηνεύοντα τὰ τῆς ψυχῆς βουλήματα καὶ ἐξαγγέλλοντα, ὅθεν καὶ διάκτορον αὐτὸν καλεῖ οἷα τορῶς, ὅ ἐστι σαφῶς, ὡς προείρηται, αὐτὰ προάγοντα. τὸν δ᾽ αὐτὸν καὶ Ἀργειφόντην ἐπονομάζει ὡς ἀργὸν φόνου· εἰρηνικὸν γὰρ ὁ λόγος. ὁ δὲ μῦθος Ἀργειφόντην τὸν φονέα τοῦ Ἄργου καλεῖ, ὃν φύσεως τέρας ἡ ἱστορία παραδίδωσιν, ὀφθαλμοὺς αὐτῷ ἀνοίξασα διὰ παντὸς τοῦ σώματος, οὓς ἄλλοτε ἄλλους ἀνοίγων καὶ τοῖς μὲν μύων, τοῖς δὲ βλέπων, ἄϋπνος ἦν διὰ βίου, ἄστροις μέν τισιν ἀνατέλλουσιν ἐπανοίγων τοὺς μύοντας ὀφθαλμοὺς συνανατέλλοντας ὥς περ καὶ αὐτοὺς, ἑτέροις δὲ αὖ πάλιν τῶν ἀστέρων δυομένοις ἐγκαταμύων τοὺς βλέποντας ὀφθαλμοὺς καὶ ὥς περ συγκαταδύων τὸν ἐν αὐτοῖς ὀπτικὸν ἥλιον, ὃ καὶ Εὐριπίδης δηλοῖ ἐν οἷς φησὶν Ἄργου ὄμματα τὰ μὲν ξὺν ἄστρων ἐπιτολαῖσι βλέποντα, τὰ δὲ κρύπτοντα δυνόντων μέτα. *καὶ οὕτω μὲν ὁ μῦθος πολυωπὸν πλάττει τὸν Ἄργον. ἡ δὲ ἱστορία τὸν Ἄργον τοῦτον, ὃς καὶ πανόπτης ἐπεκαλεῖτο, πολυπράγμονα τὰ εἰς ὄψιν εἶναι βούλεται καὶ ὀριγνώμενον πᾶσι παρεῖναι πράγμασι καὶ ἀεί ποτε καὶ ὡς οἷόν τε συνεχῶς πάντα ὁρᾶν καὶ μηδὲν τῶν ὑπὸ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ διαλανθάνειν αὐτόν. ἴσως δὲ καὶ ἀγχίνους ὁ ἄνθρωπος ἦν καὶ τὰ μὲν ὁρῶν, τὰ δὲ προορῶν, ὁποῖον ὁ ποιητὴς λέγει τὸν βλέποντα τά τε ἔμπροσθεν καὶ τὰ ὄπισθεν, ὡς προγέγραπται. τυχὸν δὲ καὶ ὀξὺς ἦν τὴν θέαν, ἀλλὰ καὶ ἐγρηγορὼς τὰ πολλὰ καὶ ὀλίγῳ ὕπνῳ ἑαυτὸν ἐπιτρέπων. διόπερ ὁ μῦθος πολλοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῷ ἐφιλοτιμήσατο. εἰκὸς δὲ καὶ εὐθυόνειρον εἶναι τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἐδόκει καὶ κατὰ τοῦτο ἄϋπνος εἶναι ὡς καὶ ἐν τῷ ὑπνοῦν ἐοικὼς καθορᾶν διὰ τὴν ἀληθῆ τῶν φαντασιῶν ἔκβασιν. ὥς περ δὲ τὸν Ἄργον ὁ μῦθος αἰνιγματωδῶς ἐσέμνυνεν, οὕτω καὶ ἄλλον τινὰ πολλὰ πράτ*τοντα ταῖς χερσὶν ἑκατόγχειρα ἔπλασε, καί τινι ἀκαμάτῳ τὴν πορείαν ὄντι ἀπὸ χαλκοῦ τὸ σκέλος ἐσφυρηλάτησε. καὶ ἀκουστικόν δέ τινα ὄντα ὄνου φέρειν ὦτα εἶπε, τερατολογῶν πολυτρόπως τὰς φιλοτιμίας τῆς φύσεως. ἦν δὲ ὁ Ἄργος βασιλεὺς χώρας, ἥ τις ἀπ᾽ αὐτοῦ μὲν Ἄργος, ἀπὸ δὲ Πέλοπος ὕστερον ὠνομάσθη Πελοπόννησος. τὸν τοιοῦτον Ἄργον ἡ Ἥρα ἐπιστῆσαι λέγεται φύλακα τῆς Ἰοῦς, ἵνα ὁ Ζεὺς ὑπὸ τοιούτῳ σκοπῷ ἀΰπνῳ τηρούμενος ἀπέχοιτο τῆς τοιαύτης γυναικός. Ἑρμῆς δὲ δόλῳ τὸν Ἄργον καταγωνίζεται, Διὸς ἀξιώσαντος, καὶ ἐπεὶ
183 λαθραίως οὐκ εἶχεν αὐτὸν ἀνελεῖν, λίθῳ βαλὼν πεφόνευκε. κἀντεῦ*θεν Ἀργειφόντης λέγεται, οἷον Ἀργοφόντης, καὶ τροπῇ τοῦ ο εἰς ε καὶ πλεονασμῷ διχρόνου Ἀργειφόντης, ὥς περ καὶ ἀνδροφόντης ἀνδρεφόντης καὶ κατὰ πλεονασμὸν ἀνδρειφόντης. καίτοι τὸ ἀνδρειφόντης τινὲς ὡς ἀπὸ τῆς ἀνδρὶ δοτικῆς

*διὰ τοῦ ῑ γράψαντες διφορεῖσθαι τὴν λέξιν πεποιήκασι· τὸ μέντοι Ἀργειφόντης ἀεὶ τὴν διὰ διφθόγγου ἔχει γραφήν. ἰστέον δὲ ὅτι τὸ Ἀργεφόντης, καθὰ καὶ τὸ ἀνδρεφόντης, ἐξ ὧν Ἀργειφόντης καὶ ἀνδρειφόντης, Δωρικὰ εἰσὶν, ὡς Ἡρῳδιανὸς δηλοῖ ἐν οἷς λέγει τοιαῦτα· αἱ εἰς ος̄ ὀξύτονοι γενικαὶ συντιθέμεναι συμφώνου ἐπιφερομένου ἢ διὰ τοῦ ō λέγονται, οἷον Ζηνὸς Ζηνόθεος, θριπὸς θριπόβρωτος, ἁλὸς ἁλοθήκη· ἢ διὰ τοῦ ῑ, οἷον Αἰγίπαν, πυρίχαλκος, νυκτικόραξ. οὕτως οὖν, φησὶ, καὶ ἁλοτρίβανος, ὡς ἁλοπώλης καὶ ἁλοθήκη. ὁ μέντοι διὰ τοῦ ε̄ ἁλετρίβα*νος μήποτε Δώριον ἐστίν; οἱ γὰρ τὸν Ἀπόλλωνα Ἀπέλλωνα εἰπόντες καὶ τὸν ἀνδροφόνον ἀνδρεφόνον, οὗτοι καὶ τὸν ἁλοτρίβανον ἁλετρίβανον εἴποιεν ἄν. ἔτι ἰστέον καὶ ὡς ἐν τῷ Παυσανίου λεξικῷ φέρεται ἀργειφόντης ὁ ὀφιοκτόνος· ἄργην γάρ, φησιν, ἔνιοι τὸν ὄφιν καλοῦσιν. οὐ μέντοι ἱστορεῖ καὶ πῶς ὀφιοκτόνος ὁ Ἑρμῆς.*

(Vers. 104.) *Τὸν δὲ Πέλοπα πλήξιππον λέγει ὡς ἡνιοχικόν. τοιοῦτον γὰρ αὐτὸν ἡ ἱστορία παραδίδωσιν, ὃς Φρὺξ μὲν ἀνέκαθεν ὢν, εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲ διαβὰς, κατέχει τὴν ἀπ᾽ αὐτοῦ ῥηθεῖσαν, ὡς εἴρηται, Πελοπόννησον, καταγωνισάμενος ἅρματι τὸν Οἰνόμαον καὶ λαβὼν ἔπαθλον τήν τε βασιλείαν ἐκείνου καὶ τὴν θυγατέρα Ἱπποδάμειαν, ἣν ἐκεῖνος ἆθλον ἐτίθει τῷ νικήσαντι αὐτὸν ἅρματι. οἱ δὲ* 139 *παλαιοὶ καὶ ἄλλως πλήξιππον φασὶ κληθῆναι τὸν Πέλοπα, ὡς αὐτόν ποτε κατ᾽ ἀνάγκην τινὰ ἑαυτῷ ἡνιοχήσαντα. τοῦτο δὲ λέγουσι διὰ τὰ ἐπὶ τῷ Μυρτίλῳ θρυλλούμενα, ὃς ἡνιόχει μὲν Οἰνομάῳ *τῷ τῆς ῥηθείσης Ἱπποδαμείας πατρὶ, Ἑρμοῦ παῖς λεγόμενος διὰ τὸ δόλιος εἶναι καὶ λόγιος· προὔδωκε δὲ τὸν δεσπότην πεισθεὶς τῇ παιδὶ θελούσῃ τὸ κακὸν κατὰ ἔρωτα Πέλοπος καὶ τοὺς πασσαλίσκους ἤτοι ἐμβόλους ἐξελὼν, οἳ ταῖς χοινικίσιν ἤτοι τῷ ἄκρῳ τοῦ ἄξονος ἐνειρόμενοι κατέχουσι τοὺς τροχοὺς, διεκπεσεῖν αὐτοὺς ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἁρματηλασίας πεποίηκεν. οὐ γὰρ ἔτι τοὺς ἐμβόλους εἶχον αἱ χοίνικες διὰ τὴν τοῦ Μυρτίλου πανουργίαν. καὶ οὕτω νενίκηται μὲν ὁ δεσπότης Οἰνόμαος, ἢ κατά τινας καὶ ἀνῄρηται πρὸς τοῦ πενθεροφθόρου Πέλοπος ὁ πρὶν γαμβροκτόνος, δεινὰ τῷ Μυρτίλῳ ἐπαρασάμενος. ἦν δὲ τολοιπὸν Ἱπποδάμεια ὑπὸ τῷ Πέλοπι καὶ ὁ Μυρτίλος πρὸς τῆς δίκης ἐνηδρεύετο κατὰ τὴν ἀρὰν Οἰνομάου. ἦλθε δὴ καιρὸς καὶ ὁ Πέλοψ ὑπὸ ἡνιόχῳ τῷ αὐτῷ Μυρτίλῳ ἐφ᾽ ἅρματος ὥδευεν ἔχων καὶ τὴν Ἱπποδάμειαν παραβαίνουσαν. διψᾷ ἡ γυνή· ἐκλαλεῖ *τὸ πάθος· κάτεισιν ὁ Πέλοψ· ἄπεισιν ὑδρευσόμενος καὶ τὸν τῆς δίψης καύσωνα σβέσων τῇ γυναικί. τῇ δὲ ἄλλο πάθος ἐκκαίεται, καὶ πῦρ ἔρωτος ὑπανάπτεται, καὶ ἦν ὁ ἔρως ἐπὶ Μυρτίλῳ τῷ τοῦ δεσπότου προδότῃ. ὡς δὴ κατήπειγε τὸ πάθος, ἐκφαίνει αὐτὸ, ὡς γυνὴ, καὶ τὸν Μυρτίλον προκαλεῖται κατὰ τοῦ πυρός. ὁ δὲ, ἐνταῦθα γοῦν φρένας λαβὼν, οὐ πείθεται. ἐπάνεισιν ἐπὶ τούτοις ὁ Πέλοψ. καὶ ἡ γυνὴ, τὸν ἔρωτα εἰς μανίαν τρέψασα, τοιοῦτον γὰρ ἔρως ἐξαμαρτάνων, φθάνει κατειπεῖν τοῦ Μυρτίλου ψευδῆ, ὡς ἄρα ὁ τοῦ πατρὸς Οἰνομάου προδότης ἐπὶ τῷ πρώτῳ δεσπότῃ ἐν οὐδενὶ τίθησι καὶ τὸν δεύτερον καὶ ἅρματι ἐπιβουλευσάμενος τότε καὶ νῦν καταδιφροῦσαι τὸν Πέλοπα ἐν οὐ καλοῖς βεβούληται καὶ τὸν Οἰνόμαον καταῤῥίψας τοῦ ἅρματος διεκπεσεῖν ἄρτι τῆς εὐνῆς πειρᾶται τὸν Πέλοπα. ταῦτά τε οὖν, ὡς εἰκὸς, ἐλάλησε καὶ βίαν ἐξετραγῴδησε καὶ δόλον *Μυρτίλου καὶ λόγους αἱμύλους καὶ ὅσα ἄλλα ὁ δυστυχήσας ἔρως εἰς κατηγορίαν ὑπηγόρευε τῇ γυναικί. πιστεύει τοῖς λόγοις ὁ Πέλοψ καὶ πείθεται καὶ τοῦ Μυρτίλου καταδιαιτήσας ἐρήμην οὐκ ἤθελεν ἐκεῖνον ἔτι ζῆν· ἤδη γὰρ αἱ τῆς δίκης ἄρκυες τῷ Μυρτίλῳ ἐπήγνυντο. καὶ τέως μὲν ὁ Πέλοψ ἐχεμυθῶν ἔπεττε τὸν χόλον. ἐπειδὴ δὲ πρὸς κρημνῷ βαθυτάτῳ γένοιτο καὶ στενοχωρίᾳ ὁδοῦ, καὶ θάλασσα μὲν ὑπέξυε τὸν κρημνὸν, ὁ δὲ πυκναῖς πάγων ἐξετραχύνετο προβολαῖς, καὶ ὁ Μυρτίλος ἀφυλάκτως εἶχεν οὐδέν τι συνειδὼς ἑαυτῷ δεινὸν, λαβόμενος ἀπροόπτως ὁ Πέλοψ ἐκείνου βάλλει κάτω κάρα τὸν *ἄνδρα. καὶ ὁ μὲν κατέβαινε θανούμενος ταύτην εὑρὼν ποινὴν, οἷς τὸν δεσπότην Οἰνό-* 184
μαον ἔσφηλεν, ὁ δὲ Πέλοψ ἐφ᾽ ὁμοίοις ἑαυτῷ κηλίδα δυσδαιμονίας ἐνέτριψεν ἐν οὐ καλοῖς τὸν εὐεργέτην Μυρτίλον ἀμυνάμενος. ἔτι γὰρ ἑαυτοῦ ὢν ὁ Μυρτίλος, καὶ εἰδὼς ὡς οὐκ ἐν δίκῃ πίπτει, ἐπαρᾶται, καθά που Οἰνόμαος αὐτῷ, οὕτως αὐτὸς πανωλεθρίαν τῷ γένει τοῦ Πέλοπος. καὶ αὐτὸς μὲν οὕτως εἰπὼν οὐκέτι λαλεῖν εἶχεν, ἀλλὰ κατενεχθέντα αὐτὸν εἶχε τὸ ὑποκείμενον πέλαγος, ὃ καὶ Μυρτῷον ἐκεῖθεν ἐκλήθη· περὶ ὃ καὶ ἡ Αἴγινα νῆσος κατά τινας καὶ ἡ Ἐλευσίν. ἡ δὲ δίκη ἐπιστρέφεται τοῦ Μυρτίλου καὶ τρέπεται κατὰ τοῦ γένους τῷ Πέλοπι καὶ εἰς τοὺς ἐπιγόνους παραπέμπει τὰς ποινάς. ἐντεῦθεν οἱ Πελοπίδαι Ἀτρεύς τε καὶ Θυέστης τῇ τραγῳδίᾳ πολλὴν ἐχορήγησαν ὕλην, ὁ μὲν ἀδικήσας εἰς

*λέχος τὸν Ἀτρέα καὶ τὸ χρυσόμαλλον ἀρνίον ὑποσπάσας, ὃ πρὸς Ἑρμοῦ ἐκεῖνος εἶχεν ἐν τοῖς θρέμμασιν ἐξαίρετον, ὁ δὲ τῷ Θυέστῃ παραβαλὼν εἰς τροφὴν τὰ φίλτατα, ὧν καὶ γευσάμενος ἐκεῖνος πόλιν ἐξ αὐτοῦ ἀφῆκε καλεῖσθαι τὴν Ἔμειαν, ὅπου δηλαδὴ τὰ καταβρωθέντα ἐξήμεσε. καὶ ταῦτα μὲν Ἀτρεὺς καὶ Θυέστης, ἵνα τις ἐπιτέμῃ τὰ πολλά. Ἀγαμέμνων δὲ ὁ τοῦ Ἀτρέως καὶ Αἴγισθος ὁ τοῦ Θυέστου καὶ αὖ Ὀρέστης ὁ τοῦ Ἀγαμέμνονος, ὅπως τοὺς πατρῴους οἴκους διέθεντο, αἱ ἱστορίαι θρυλλοῦσι. ῥίπτει γὰρ Ἀγαμέμνονα μὲν Αἴγισθος, ἀλάστωρ γενόμενος τοῦ βασιλικοῦ λέχους τε καὶ σώματος, Αἴγισθον δὲ Ὀρέστης ἀμύνων τῷ πατρὶ, αὐτός τε τροχηλατούμενος κατὰ τὴν τραγῳδίαν τῷ τῆς μητρὸς αἵματι οὐκ εὐδαιμόνως ἔζησεν. οὕτως αἱ τοῦ Μυρτίλου Ἐριννύες τὸ τοῦ Πέλοπος γένος μετῆλθον, ὃς τὸν Μυρτίλον ἀνελὼν καὶ ἑαυτῷ ἡνιοχήσας πλήξιππος ὑπὸ Ὁμήρου κέκληται, *ὡς τὴν ἡνιοχείαν αὐτουργήσας, ὡς εἴ περ ἦν πλήξιππος, κεντρηνεκέας ἄρα ἤλαυνεν ἵππους. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἄλλοι. (Vers. 106.) Ὅμηρος δὲ τὰ μὲν κατὰ τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ τὸν Αἴγισθον οἶδε, τὰ δὲ κατὰ τὸν Ἀτρέα καὶ τὸν Θυέστην οὐχ᾽ ὁμοίως τοῖς λοιποῖς ἱστορεῖ, ἀλλὰ φαίνεται εἰδὼς αὐτοὺς πάνυ φίλια φρονοῦντας ἀλλήλοις. φησὶ γὰρ ὅτι Ἀτρεὺς θνήσκων ἔλιπε τὸ σκῆπτρον τῷ Θυέστῃ, ὡς ἐπὶ παιδὶ ἀτελεῖ τῷ Ἀγαμέμνονι θνήσκων τῷ πρεσβυτάτῳ τῶν παίδων καὶ ἀναθεὶς τῷ ἀδελφῷ Θυέστῃ ἐπιτροπεύειν τοῦ Ἀγαμέμνονος. ὁ δὲ αὖθις ἔλιπε τὸ σκῆπτρον, οὐ τῷ παιδὶ Αἰγίσθῳ περιόντι, ἀλλὰ τῷ Ἀγαμέμνονι τῷ ἐπιτροπευομένῳ, δίκαια ποιῶν. τινὲς δέ φασι τὸν ποιητὴν εἰδέναι μὲν καὶ αὐτὸν τὰ κατὰ τὸν Ἀτρέα καὶ Θυέστην κακὰ, σιωπῆσαι δὲ αὐτὰ διὰ τὸ τῆς ἱστορίας οὐκ εὔφημον καὶ ἵνα μὴ βλασφημήσῃ τὸ γένος· οὐ γὰρ εἴωθε κακολογεῖν Ὅμηρος. ἐμφαίνει μέντοι, φασὶν, ὥς περ *διὰ τοῦ πλήξιππος τὰ κατὰ τὸν Μυρτίλον μιᾷ λέξει τὸ πολὺ παραφήνας τοῦ πράγματος διὰ τὸ μὴ εὐκαίρως ἔχειν πολυλογεῖν, οὕτω καὶ ἐνταῦθα ὁμοίως τὰ κατὰ τὸν Ἀτρέα καὶ Θυέστην διὰ τοῦ ἔλιπεν. ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν ἄλλων προσώπων, παρ᾽ οἷς οὐκ ἦν τις διαφορὰ, τὸ ἔδωκε λέγει· ἔδωκεν Ἥφαιστος, ἔδωκε Ζεὺς, ἔδωκεν Ἑρμῆς, ἔδωκε Πέλοψ· ἐπὶ δὲ τῶν ἀλλήλοις διαφόρων τὸ ἔλιπεν ἔθετο, ὡς μήτε τοῦ Ἀτρέως αὐτόθεν ἑκοντὶ τὸ σκῆπτρον δόντος τῷ Θυέστῃ, μήτ᾽ αὖ τοῦ Θυέστου τὸ οἰκεῖον δόντος τῷ Ἀγαμέμνονι· τὸ μὲν γὰρ ἔδωκε φιλίας σημεῖον 140
φασὶν οἱ παλαιοὶ, τὸ δὲ καταλιπεῖν ἀνάγκης. καὶ τὸ πολύαρνα δὲ τὸν Θυέστην εἰπεῖν ἔμφασιν οἴονται διδόναι τοῦ νοσφισμοῦ τῆς χρυσέας ἀρνός· καίτοι τοῦτο ἄλλως δηλοῖ τὸν πολυθρέμμονα ὡς ἀπὸ μέρους τῶν ἀρνῶν, ἐξ ὧν καὶ τὸ ἄρνυσθαι, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ εἴρηται. καὶ ταῦτα μὲν οὕτως. ἐν δὲ τῷ χωρίῳ τούτῳ καὶ ἄλλο τι ση*μειοῦνται οἱ παλαιοὶ, ὅτι ἐξ ἑκάστου τῶν προσώπων ἡ τοῦ σκήπτρου διάβασις ἀνομοίως γίνεται, κἀντεῦθεν ποικιλίαν μηχανησαμένου τοῦ ποιητοῦ τῷ γενεαλογικῷ τόπῳ τούτῳ. οὐ γὰρ κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον Ἥφαιστος Διὶ καὶ Ζεὺς Ἑρμῇ καὶ οἱ ἑξῆς τοῖς μετ᾽ αὐτοὺς τὸ σκῆπτρον διδόασιν, ἀλλ᾽ Ἥφαιστος μὲν τῷ Διὶ τεῦξεν ἢ ὡς τεχνίτης χειρώναξ βασιλεῖ χαρισάμενος ἢ ὡς ἐπιτεταγμένος ὑπὸ Διός· Ζεὺς δὲ τῷ Ἑρμῇ δίδωσιν ὡς κηρύκειον. ῥάβδος δὲ τὸ κηρύκειον σύμβολον οὖσα τοῦ κήρυκα εἶναι τὸν φέροντα. Ἑρμῆς δὲ τῷ Πέλοπι τυχὸν μὲν δωρεῖται ὃ εἶχε κηρύκειον, τυχὸν δὲ καὶ
185 ὡς λαβὼν αὐτὸ πρὸς Διὸς καὶ κελευσθεὶς κομίσαι τῷ *Πέλοπι· Πέλοψ δὲ τῷ Ἀτρεῖ ὡς υἱῷ κληρονομήσαντι τῆς ἀρχῆς· Ἀτρεὺς δὲ Θυέστῃ ὡς ἐπιτρόπῳ τοῦ παιδὸς, καθὰ γέγραπται· ἐτελεύτησε γὰρ ἐπὶ μικροῖς τοῖς παισί· Θυέστης δὲ τῷ Ἀγαμέμνονι ὡς πληρῶν τὸ ἐπιτραπέν. (Vers. 108.) Τὸ δὲ, πολλαῖς νήσοισι καὶ Ἄργεϊ παντὶ ἀνάσσειν, δεῖγμά ἐστι τοῦ μὴ ἁπλῶς χειροτονητὸν εἶναι εἴτ᾽ οὖν αἱρετὸν βασιλέα τὸν Ἀγαμέμνονα κατά τινας, οἷς καὶ ὁ Εὐριπίδης ἐν τῇ κατ᾽ αὐτὸν Ἰφιγενείᾳ συνηγορεῖ· οὐ γὰρ Μυκήνης μόνον αὐτὸν βασιλέα λέγει, ἀλλὰ παντός τε τοῦ Ἄργους, ὅ πέρ ἐστιν ἡ Πελοπόννησος, καὶ νήσων πολλῶν, οἷον Ῥοδίων, Αἰγινητῶν, Ἰθακησίων. φησὶ γοῦν καὶ Ὀδυσσεὺς πρὸς Κύκλωπα· λαοὶ δ᾽ Ἀτρείδεω Ἀγαμέμνονος ἐσμέν. ἐκ πατέρων οὖν, φασὶ, Πελοποννήσου καὶ νήσων ἀρχὴν εἰληφὼς οὐ χειροτονητὸς ἦν. καὶ ὅρα ὅτι νήσων μὲν πολλῶν τὸν Ἀγαμέμνονα φησὶν *ἄρχειν, Ἄργους δὲ παντός. οὐκ ἄρα Μυκηναίων μόνων εἶναι ἄρχων δοκεῖ. τινὲς μέντοι νήσους ἐνταῦθα κώμας τινὰς τοῦ Ἄργους ἐννέα φασὶ, χερσαίας μὲν, καλουμένας δὲ νήσους, καὶ ὑπὸ ἐξουσίαν οὔσας τῷ Ἀγαμέμνονι. καὶ τοιαῦτα μὲν ταῦτα. ὅρα δὲ καὶ ὡς, εἰ καὶ καλὸν ὑπομειδιᾷ ἡ ῥηθεῖσα γενεαλογία, οἷς ἐκ τοῦ ῥητορικοῦ κάλλους ἔχει, ἀλλὰ καὶ ἑτεροίως ταῖς ποιητικωτέραις τῶν λέξεων χρώζεται. τοιαῦται δὲ μάλιστα τό τε φορῆναι ἤτοι φέρειν, οὗ θέμα φοραίνω ἢ φόρημι, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ φανεῖται, καὶ τὸ Θυέστα

ἀντὶ τοῦ Θυέστης ἐν τῷ, αὐτὰρ ὁ Θυέστ' Ἀγαμέμνονι λεῖπεν, οὗ ὁ μὲν ποιητικὸς χαρακτὴρ κατὰ τὸ,
ἱππότα Φοίνιξ, καὶ ἱππηλάτα Πηλεὺς, ὁ δὲ κοινὸς κατὰ τὸ, πενέστης, ὀρέστης, ἀργέστης. Ὅτι βου-
λευσάμενος ὁ βασιλεὺς πειράσασθαι τῶν Ἑλλήνων, καθὰ προγέγραπται, ὡς ἂν γνῷ, εἴτε θέλουσιν
ἀποκινδυνεύσειν εἴτε καὶ μὴ, καὶ παραγγείλας τῇ τῶν γερόντων βου*λῇ ἀντιπεσεῖν καὶ κωλῦσαι αὐτὸν,
ἐφ' οἷς δηλονότι μέλλει δημηγορῆσαι ὡς ἐπὶ φυγῇ καὶ καταλύσει τοῦ πολέμου, εἶτα καθίσας πανελλήνων
ἀγορὰν, ἀνίσταται καὶ δημηγορεῖ τοιαῦτα, ἐξ ὧν φαίνεται μὲν κατασκευάζειν τὴν τοῦ λόγου ἀξίωσιν,
τῇ δὲ ἀληθείᾳ τὸ ἐναντίον τῇ ἀξιώσει συνάγει. ἀξιοῖ μὲν γὰρ κατὰ τὸ φαινόμενον φεύγειν ἀφέντας τὸν
πόλεμον. καὶ τοῦτο ἔστιν αὐτῷ πέρας τῆς δημηγορίας. αἱ δὲ κατασκευαὶ, δι' ὧν δείκνυται δῆθεν τὸ δεῖν
φεύγειν, τοὐναντίον ἅπαν συνάγουσιν, οὔτε σταθεραὶ οὖσαι ἀλλὰ καὶ λίαν εὐδιάλυτοι. καὶ οὕτω ποιεῖ-
ται δημηγορίαν τὴν λεγομένην ἐσχηματισμένην. σχήματι γὰρ μόνῳ καὶ προσποιήσει καὶ κατὰ μόνον
τὸ φαινόμενον ἐξεπιπολῆς λέγει τὸ φεύγωμεν. ἐν δὲ τῷ βάθει τῶν λεγομένων καὶ τῇ τοῦ λόγου ψυχῇ
τὸ μὴ φεύγειν καὶ κατασκευάζει καὶ βούλεται, χρώμενος ἐννοίαις ἀμφιβόλοις τε καὶ διπλαῖς καὶ ὡς
*οἷον εἰπεῖν ἀμφιταλάντοις, δοκούσαις μὲν κατασκευάζειν τὸ δέον εἶναι φυγεῖν, ῥεπούσαις δὲ μᾶλλον
εἰς τὸ ἀνάπαλιν, ὡς εἶναι δυνατὸν τῷ λέγοντι εἰπεῖν, ὡς διὰ ταῦτα μάλιστα οὐ φευκτέον, ὦ βασιλεῦ,
δι' ἅτινα σὺ φεύγειν ἀξιοῖς. οὕτω τοίνυν ὁ βασιλεὺς τὴν δημηγορίαν στρεπτὴν κατασκευάσας καὶ
ἀφορμὰς ἐνδοὺς ἀντιλογιῶν τοῖς ἀριστεῦσι καραδοκεῖ μὲν ἀπ' αὐτῶν, ὡς εἰκὸς, ἐναντίωσιν, καθὰ καὶ
παρῄνεσεν. οὐ φθάνει δέ τις ἐκείνων ἀντιλαλῆσαι, καὶ ὁ ὄχλος πρὸς μόνον τὸ φαινόμενον ἀπιδὼν ἅμα
τε ἤκουσεν ὅτι φεύγωμεν, καὶ εὐθὺς ἀναστὰς τῆς ἀξιώσεως ταύτης γίνεται. εἰ γὰρ καὶ ἄλλως ἐν τοῖς
κινδυνώδεσι κατὰ τὴν Ὁμηρικὴν ἱστορίαν ἐπείθοντο οἱ Ἀχαιοὶ τῷ βασιλεῖ καὶ μάλα ἦσαν εὐπειθεῖς,
πολλῷ πλέον ἐνταῦθα τοιοῦτοι γένοιντο ἄν. Καὶ ὅρα τὸ ἐν τοῖς πρακτέοις ἀβέβαιον. ὁ γὰρ βασιλεὺς
ὁ πυκινὴν βουλὴν ἀρτύνας καὶ ἄριστα βουλευσάμενος τὴν τῶν Ἑλλή*νων διάπειραν, μικροῦ δεῖν εἰς
κακὸν ἂν ἀπώνατο τοῦ βουλεύματος. ἀλλ' οὐκ ἤδη διὰ τοῦτο καὶ κακῶς ἐβουλεύσατο· οὐ γὰρ ἐξ ἅπαν-
τος, ὡς καὶ προείρηται, ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων κριτέον τὰ πράγματα. ἔστι γὰρ οὗ καὶ βουλῆς οὐκ ἀγα-
θῆς τὸ τέλος εἰς ἀγαθὸν ἀπέβη, ὁποῖα τὰ τῶν Ἀθηναίων ὁ κωμικὸς εἶναι λέγει βουλεύματα. οὐκ ἤδη
δὲ διὰ τὸ τοῦ τέλους ἀγαθὸν ἀγαθὴν ἂν εἴποι τις καὶ τὴν προηγησαμένην εἶναι βουλήν. οὕτω καὶ ἀγα-
θὴν συμβουλὴν τέλος πολλάκις οὐκ ἀγαθὸν διεδέξατο. καὶ οὐ δήπου τῇ τοῦ τέλους φαυλότητι συναπο-
δοκιμαστέον καὶ τὴν πρὸ ταύτης βουλὴν, ἀλλ' αὐτὴν μὲν *ἀποδεκτέον, τὸ δὲ τέλος ἐπιγραπτέον τῇ τῶν 186
πρακτέων φύσει, ἅ περ ἐνδεχόμενα ὄντα ποτὲ μὲν οὕτω, ποτὲ δὲ ἄλλως ἐκβαίνουσι, τοῦ τυχιδίου ἔστιν
οὗ ἢ συνεπωθοῦντος ἢ ἀντιπράττοντος, ὡς εἶναι οὐκ ἀπροσφυὲς εἰπεῖν ὅτι καὶ ἐν τοῖς τοιούτοις οἱ
ἄνθρωποι πρὸς τὰς τύχας τὰς φρένας κέκτηνται. ἀγαθὴ μὲν οὖν ἡ βουλὴ τῷ βασιλεῖ καὶ στρατηγικὸν
ἡ πρὸ τῆς μάχης διάπειρα τῶν στρατιωτῶν, ὡς γέγραπται. εἰ δὲ διεξέπεσε τοῦ σκοποῦ, ἀλλ' αὐτὸς μὲν
συγγνωστέος· οἱ δὲ γέροντες ἀντιστήσονται τῷ τῆς τύχης ἀστάτῳ καὶ κωλύσουσι τὸν λαὸν καὶ ἀθροί-
41 σαντες εἰσαῦθις αὐτὸν εὐοδώσουσι τῷ βασιλεῖ τὸν σκοπὸν, ὡς μετὰ ταῦτα φανήσεται, καὶ δείξουσιν
οἷόν τε ἡ σύνεσις ἀγαθὸν καὶ ὅτι καλῶς ὁ βασιλεὺς πεποίηκε τὸ προβούλιον. εἰ γὰρ μὴ τὴν τῶν γερόν-
των βουλὴν καθίσας ἐδη*μηγόρησεν ἐκ πρώτης τὸ φεύγωμεν, οὐκ ἦν ἂν ὁ κωλύσων σκεδαννυμένην
τὴν ἀγορὰν, ἀλλ' ᾤχοντο ἂν οἱ Ἕλληνες φεύγοντες. ὅρα δὲ ὅτι ψεύσεταί ποτε ὁ σπουδαῖος, ὡς καὶ
ἐνταῦθα ὁ βασιλεὺς, λέγων τὸ φεύγωμεν καὶ ὅσα ἄλλα τὸ συμφέρον ὑπέβαλλεν. ὅτι δὲ ἡ δημηγορία
τῷ βασιλεῖ ἐσχημάτισται, δῆλον ἐντεῦθεν. αὐτὸς μὲν γὰρ βούλεται φεύγωμεν εἰπεῖν· τὰ δὲ εἰς τοῦτο
συνωθοῦντα νοήματα τὰ μὲν φανερῶς εἰσὶ κωλυτικὰ τούτου αὐτοῦ τοῦ φεύγειν, τὰ δὲ μέσως πως ἔχει καὶ
ἀμφοτέρων ἐστὶ σημαντικὰ, τοῦ τε φεύγειν καὶ τοῦ μή· καὶ ἀδηλίαν ἐμποιεῖ ὁπότερον βούλεται. ἔχουσι
γὰρ οὕτω πως τὰ τῆς δημηγορίας. (Vers. 110.) ἐκ προοιμίου μὲν οὕτως αὐτοὺς προσφωνεῖ· ὦ φίλοι
ἥρωες Δαναοὶ, θεράποντες Ἄρηος. εἶτα λέγει ὅτι ὁ Ζεὺς αὐτὸν ἄτῃ ἐνέδησε βαρείῃ, καὶ σχέτλιον
ἐκεῖνον καλεῖ, διότι ὑποσχόμενος καὶ κατανεύσας τὴν τῆς Τροίας ἅλωσιν νῦν ἠπάτησε καὶ κελεύει δυσ-
*κλέα Ἄργος ἱκέσθαι, ἐπεὶ πολὺν ὤλεσε λαόν. εἶτα τὸν Δία σεμνολογῶν φησίν· οὕτω που Διὶ μέλλει
ὑπερμενέϊ φίλον εἶναι. λέγει δὲ καὶ ὅτι πολλὰ πόλεων κάρηνα ἐκεῖνος ἔλυσε καὶ εἰσέτι λύσει. μετὰ δὲ
ταῦτα αἰσχύνων τοὺς Ἕλληνας φησὶν, ὅτι αἰσχρὸν τόδε γ' ἐστὶ καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι μὰψ, ἤγουν

μάτην, οὕτω τοιόνδε τοσόνδε τε λαὸν Ἀχαιῶν ἄπρηκτον πόλεμον πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι ἀνδράσι παυροτέροις, τέλος δ᾽ οὔ πώ τι πέφανται. εἶτα δηλῶν, πόσον εἰσὶν οἱ Τρῶες ὀλιγώτεροι, διδάσκει δι᾽ ὑποθετικοῦ τινὸς σχήματος, ὡς μετ᾽ ὀλίγα εἰρήσεται, ὑπὲρ δεκαπλασίονας εἶναι τοὺς Ἕλληνας τῶν ἐφεστίων Τρώων, ἤγουν ἐγκατοίκων, οἷς καὶ μάλιστα μεμέληκε τῆς μάχης, ὡς τῶν ἐπικούρων, εἰ καὶ ἐκ πολλῶν πόλεων ἦσαν ἐγχέσπαλοι, ὅμως μὴ ὁλοψύχως μαχομένων. ταῦτα εἰπὼν ἐπάγει καὶ ὅτι ἐννέα βεβάασι Διὸς μεγάλου ἐνιαυτοὶ, καὶ δὴ δοῦρα σέσηπε νεῶν καὶ *σπάρτα λέλυνται. καὶ ὅτι αἱ ἡμέτεραι ἄλοχοι καὶ τὰ νήπια τέκνα κάθηνται προσδεχόμεναι ἡμᾶς, ἡμῖν δὲ τὸ ἔργον αὔτως ἀκράαντον, οὗ ἕνεκα δεῦρο ἤλθομεν. καὶ ἐπὶ τούτοις ὡς ἤδη κατασκευάσας δῆθεν ὃ ἤθελεν ἐπάγει· ἀλλ᾽ ἄγεθ᾽, ὡς ἂν ἐγὼ εἴπω, πειθώμεθα πάντες· φεύγωμεν σὺν νηυσὶ φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν· οὐ γὰρ ἔτι Τροίαν αἱρήσομεν εὐρυάγυιαν. οὕτω τῆς δημηγορίας ἐχούσης τῷ βασιλεῖ σκοπητέον τὰ κατ᾽ αὐτήν. σκοπὸς μὲν γὰρ αὐτῷ δῆθεν τὸ φεύγωμεν. τούτου δὲ προκατάρχουσι κεφάλαια ταῦτα· μέμψις Διὸς ὡς ἀπατήσαντος, ὅ περ ἀδύνατον δειχθήσεται· καὶ ὄνειδος τῶν Ἑλλήνων, διότι τοσοίδε καὶ τοιοίδε ὄντες ἐπὶ μακρὸν οὕτω πολεμοῦντες οὐκ ἤνυσαν ὃ προέθεντο, ἀλλὰ καὶ τροπαιοῦχοι ἐλπιζόμενοι ἐπανελθεῖν τοῖς ἑαυτῶν, οἱ δὲ οὐ τοιοῦτοι ἐπανελεύσονται. καὶ ἄλλα δὲ ἐφεξῆς, ὡς φανήσεται, κεῖνται κεφάλαια, οἷς οὐκ ἂν ἐπενε*χθείη τὸ φεύγωμεν, δυναμένων τῶν ἀκουσάντων εἰπεῖν πρός γε τέως τὰ ῥηθέντα νῦν κεφάλαια ὡς οὔτε Ζεὺς ψεύδεται οὔτε ἡμεῖς ἀκλεῶς οὕτω καὶ ἀγεννῶς ἀναχωρήσομεν. καὶ οὕτω μὲν ταῦτα. τὰ δὲ κατὰ μέρος τῶν νοημάτων τοιαῦτα. τὸ μὲν, ὦ φίλοι, μέσως πως ἔχει, ὅτι τε φίλος ὢν ἐγὼ, κἂν ἀκλεῶς ἀναζεῦξαι μέλλω, ὅμως δι᾽ ὑμᾶς ἀνέξομαι, καὶ αὖ πάλιν ὅτι φίλοι ὄντες ὑμεῖς οὐκ ἂν ἀνέξοισθέ μου τῆς δυσκλείας οὐδὲ θελήσητε δυσκλέα Ἄργος ἱκέσθαι. τὸ δὲ, ἥρωες θεράποντες Ἄρηος, φανερῶς ἐπὶ κωλύσει ἔθετο, ὡς μὴ δέον ὂν τοὺς τοιούτους φεύγειν. ἐπαίρει γάρ, φασιν, ἐπίτηδες αὐτοὺς ἐγκω-
187*μίοις, ὅπως αἰδοῖντο φεύγειν. καὶ ὅρα ὅτι τοὺς ὅλους Ἕλληνας ἥρωας λέγει. θεράποντες δὲ Ἄρηος οἱ στρατιῶται, ὡς καὶ Διὸς οἱ βασιλεῖς καὶ Μουσῶν οἱ ἀοιδοί. τοῦ δὲ Ἄρηος εὐθεῖα Ὁμήρῳ ἄῤῥητος, ὁ Ἄρευς Αἰολική, ὡς καὶ Ἡρῳδιανῷ δοκεῖ, καθὰ καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς που σαφῶς δηλωθήσεται. (Vers. 111.) Τὸ δὲ, ἄτῃ ἐνέδησε βαρείῃ, ἀστείως τέτραπται, ὡς ἀπὸ δεσμοῦ βαρύνοντός τινα καὶ μὴ ἐῶντος προκόπτειν ἐφ᾽ οἷς χρή. εἰ γὰρ καὶ τῇ μυθικῇ Ἄτῃ ἁπαλοὶ οἱ πόδες, ἀλλὰ ἡ ἀληθὴς βαρύνειν οἶδε. τὸ δὲ τὸν Δία ἀπατῆσαι μετὰ τὸ κατανεῦσαι φανερῶς κωλύει τὸν ἀπόπλουν. οὐ γὰρ δυνατὸν ἐκεῖνον ψεύσασθαι μετὰ τὴν κατάνευσιν, εἴ περ οὐκ ἔστιν οὐδὲν ἔπος ἐκείνου ἀπατηλὸν, ὅ τι κεφαλῇ κατανεύσει. ὅτι δὲ κατένευσεν, οἱ γέροντες ἐν τοῖς ἑξῆς δηλώσουσι. καὶ ἄλλως δὲ οὐδεὶς ἂν σπουδαῖος ἐναντία *ἑαυτῷ βουλεύσηται. (Vers. 115.) Τὸ δὲ εἰπεῖν, ὅτι δυσκλέα με κελεύει ὁ Ζεὺς ἀπελθεῖν, ἐπεὶ πολὺν ὤλεσα λαὸν, οὐκ ἀφίησιν οὐδὲ αὐτὸ τὸν ἀκούοντα νοεῖν, ὅτι θέλει ἀναχωρεῖν ὁ βασιλεύς· ψυχῆς γὰρ βαρυνομένης ὁ λόγος. συγκέκοπται δὲ τὸ δυσκλέα ἐκ τοῦ δυσκλεέα, καὶ εἰσὶ καὶ πληθυντικαὶ χρήσεις τοιαίδε. ἄλλως μέν τοι συνῃρῆσθαι ὤφειλεν ἡ τοιαύτη τρισυλλαβία σὺν περισπασμῷ κατὰ τὸ ὑγιέα ὑγιᾶ, εὐφυέα εὐφυᾶ. (Vers. 116.) Τὸ δὲ, οὕτω που Διὶ μέλλει φίλον εἶναι, διὰ τὸν δισταγμὸν τοῦ που ἐπιῤῥήματος τοῦ δηλοῦντος τὸ ἴσως οὐδὲ αὐτὸ γενναίως ἔχει πρὸς δημηγορίαν. οὐ γὰρ διστάζειν δεῖ τὸν ἐπὶ μεγίστοις οὕτω βουλευόμενον, ἀλλὰ ἀξιωματικῶς ἀποφαίνεσθαι. (Vers. 117.) Τὸ δὲ, ὃς πολλὰς πόλεις κατέλυσε καὶ ἔτι λύσει, οὐδ᾽ αὐτὸ συμβάλλεταί τι πρὸς τὸ φεύγωμεν, ἀλλ᾽ ἀνάμνησίς ἐστι τῶν προτέρων ἀνδραγαθιῶν, ἐν αἷς πολεμαρχοῦντος Ἀχιλλέως εἰκοσιτρεῖς εἷλον πόλεις, ὅθεν οὐκ ἀδύνα*τον καὶ τὴν Τροίαν αἱρεθῆναι, καθὰ καὶ ἐκείνας. ἐνταῦθα δὲ σκεπτέον ὅπως ταυτὸν σημαίνει τὸ καταλύειν καὶ τὸ λύειν ὡς δεσμοῦ μέν τινος ὄντος τοῦ οἰκοδομεῖν, λύσεως δὲ τῆς καταῤῥίψεως. (Vers. 119.) Τὸ δὲ αἰσχρὸν εἶναι λαὸν τοσοῦτον τῷ πλήθει καὶ τοιόνδε τῇ ἀνδρίᾳ μὰψ οὕτω πολεμεῖν ὀλιγωτέροις ἀνδράσιν ἐπ᾽ οὐδενὶ τέλει, ἀναντιῤῥήτως ἐμποδιστικὸν τοῦ φεύγειν ἐστὶν ὡς μὴ ἂν πρέπον ὂν ἐπονειδίστως φεύξεσθαι τοῖς τοιούτοις. καὶ ἄλλως δέ, φασι, ταχεῖαν ἐγγυᾶται τὴν νίκην, εἰ πλείους αὐτοὶ τῶν Τρώων καὶ ἰσχυρότεροι καὶ Δία δὲ ἔχουσι σύμμαχον, οὗ κράτος ἐστὶ μέγιστον. ὅθεν ὁ Πυ- 14
θαγόρας λαβὼν φησί· θεός ἐστι τὸ πάντων κρατοῦν, ὅς γε καὶ πολέμων ἐξουσίαν ἔχει. τίς ἂν οὖν εἴην ἐγώ; (Vers. 120.) Αἰολέων δὲ ἡ τοῦ μὰψ βραχυλογία ἐκ τοῦ μάτην, ὧν καὶ τὸ ἂψ ἐκ τοῦ ὀπίσω καὶ τὸ ὃ ἐκ τοῦ ὅτι, καὶ αἱ ἀποκοπαὶ δὲ τοῦ δῶμα δῶ καὶ ῥάδιον ῥὰ καὶ κρῖμνον κρῖ καὶ

τῶν ὁμοίων, ἔ*τι δὲ καὶ αἱ συγκοπαί. τῶν δ᾽ αὐτῶν ὡς ψιλωτικῶν καὶ τὸ αὔτως· οὐ γὰρ ἀναντιῤῥήτως δασύνεται, ὡς φανεῖται καὶ ἑτέρωθι. (Vers. 134.) Τὸ δὲ, ἐννέα δὴ βεβήκασιν ἐνιαυτοὶ, οὐδ᾽ αὐτὸ προτρεπτικόν ἐστιν εἰς τὸ φυγεῖν. εἶχε γὰρ ἄν τις εἰπεῖν ὅτι οὐκ ἦν ἡμῖν καιρὸς τοῦ τὴν Τροίαν ἁλῶναι ὁ ἔνατος ἐνιαυτὸς, ὡς ἤδη τῶν ἐννέα βεβηκότων καιρὸν εἶναι τοῦ φυγεῖν· δεκάτῳ δὲ ἐνιαυτῷ ἁλῶναι τὴν Τροίαν ἔδει, οὗ παρελθόντος καιρὸς ἦν ἀναχωρήσεως. ἐπεὶ δὲ οὔ πω παρῆλθεν ὁ δέκατος, μενετέον ἀλλ᾽ οὐ φευκτέον καὶ ἐκδεκτέον τὸ πέρας τῆς μάχης. (Vers. 135.) Τὸ δὲ τὰ δοῦρα σαπῆναι καὶ τὰ σπάρτα λελύσθαι ἀριδηλότητα κώλυμά ἐστιν οὐ μόνον φυγῆς ἀλλὰ καὶ τῆς ἁπλῶς ἐπανόδου. διὰ τοῦτο γάρ φησι καὶ τὸ πλέον τοῦ κινδύνου τοῖς Ἕλλησιν ἐν τῷ νόστῳ γενέσθαι ναυαγίοις περιπεπτωκόσι διὰ τὴν τῶν νηῶν σαθρότητα· ὅθεν τινὲς καὶ τοὺς περὶ Κάλχαντα καὶ Ἀμφίλοχον πεζοὺς ἀπαλλα*γῆναι φασί· μαντικοὶ γὰρ ὄντες προΐδοντο τὸν ἐν θαλάσσῃ κίνδυνον. τοῦτο δέ, φασι, τὸ νόημα εἶπεν ἄν τις τοῖς Ἕλλησι, κἂν ἐξ ὀρθοῦ ἀποπλέειν αὐτοὺς ἐκώλυε. πρὸς μέντοι τὸ φαινόμενον βούλεται λέγειν, ὅτι φευκτέον πρὶν διαφθαρῶσιν ἡμῖν αἱ νῆες τέλεον. (Vers. 136.) καὶ τὸ τὰς ἀλόχους δὲ καὶ τὰ τέκνα προσμένειν τοὺς Ἕλληνας, αὐτοὺς δὲ μηδὲν ἔτι ἀνύσαι ἐπαμφότερα νοεῖται, ὅτι τε ἐπανιτέον τοῖς ποθοῦσιν, ἵνα, εἰ καὶ μὴ μετὰ λαφύρων ἐπανέλθωμεν, κἂν γοῦν ἡμᾶς αὐτοὺς ἐπανασωσώμεθα, καὶ ὅτι οὐκ ἐπανιτέον ἀκλεῶς ἐπὶ ἀτελέστῳ ἔργῳ, ἵνα μὴ τὰς ἐλπίδας ἐκείναις αἰσχύνωμεν. καὶ τὸ τῶν ἐνιαυτῶν δὲ ὁμοίως *διπλόην ἔχει· οὐ φευκτέον ὡς τοῦ χρόνου τῆς ἁλώσεως πληρουμένου, καὶ φευκτέον 188
διὰ τὸ ἄπρακτον τοῦ τοιούτου χρόνου. καὶ τὰ ἄλλα δὲ ὁμοίως ἀμφιβασθήσεται κατὰ ἐννοίας διπλᾶς. νικῶσι μέντοι αἱ τοῦ φεύγειν ἀποτρεπτικαὶ, διότι ἐνταῦθα ἐστὶ τῷ βασιλεῖ ὁ τῆς δημηγορίας σκοπός. (Vers. 141.) Μόνον δὲ ἀπὸ πάντων τὸ, οὐ γὰρ ἔτι Τροίην αἱρήσομεν εὐρυάγυιαν, παρασημειοῦνται οἱ παλαιοὶ ὡς παντελῶς λύον τὴν ἔμφασιν καὶ μὴ νοούμενον ἐν διπλότητι κατὰ ἀκολουθίαν τοῦ φεύγωμεν. Φασὶ δὲ καὶ ὅτι ἔν τισι τῶν ἀντιγράφων οὐδὲ ἐφέρετο τὸ τοιοῦτον, ὡς ἀφανιστικὸν τοῦ σχηματισμοῦ. (Vers. 139.) Ὅρα δὲ καὶ ἐν τῷ, ἀλλ᾽ ἄγετε, ὡς ἂν ἐγὼ εἴπω, πειθώμεθα πάντες, ὅτι τὸ πάντες οὐ μάτην παρέῤῥιψεν ὁ ποιητὴς, ἀλλ᾽ ἵνα τις τῶν γερόντων ἐντεῦθεν λαβὼν ἀφορμὴν ἀπάρξηται ἀντιλέγειν, *ὡς ἐν τῷ προβουλίῳ ἤδη ὥρισται, εἰ καὶ μὴ ἔφθη τις οὕτω ποιῆσαι, κινηθείσης τῆς ἀγορᾶς. ἔχει δέ τι βαθὺ καὶ τὸ πειθώμεθα. εἰπὼν γὰρ, πειθώμεθα, καὶ ἑαυτὸν τοῖς πειθομένοις συντέταχεν. αὐτὸς δὲ οὐ μόνον οὐ πείσεται, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους κωλύσει. (Vers. 140.) Καὶ τὸ φεύγωμεν δὲ ἄριστα τέθεικεν, ἵνα τις ἀντειπεῖν ἔχῃ· διὰ τί φευξούμεθα μηδενὸς διώκοντος φανερῶς; εἰ καὶ οἱ ἀκροαταὶ μηδέν τι περινοούμενοι τῶν λεγομένων ἐγένοντο καὶ πάνυ εὐπειθεῖς ὄντες κατὰ τὸ, καί οἱ πείθονται Ἀχαιοὶ, εὐθὺς ἀνίστανται καὶ τοῦ νόστου γίνονται κατὰ τὸ βασιλικὸν κέλευσμα· οἱ δ᾽ αὐτοὶ μετ᾽ ὀλίγα καὶ τῷ Ὀδυσσεῖ κοιρανέοντι μετὰ τοῦ βασιλικοῦ σκήπτρου ῥᾷον πείθονται. Τὸ δὲ, πατρίδα γαῖαν, ἐντελῶς καὶ νῦν πέφρασται, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις καὶ ἐν τῷ, πλάζει δ᾽ ἀπὸ πατρίδος αἴης. ἐν οἷς ὅρα ὡς τὸ μὲν, πατρίδα γαῖαν, διὰ τὸ ἀχάσμητον στοιχεῖ τῷ γ ἐν τῷ γαῖαν, τὸ δὲ, πατρίδος αἴης, ἀπε*στράφη αὐτὸ, οἷα καὶ αὐτοῦ δίχα εὔφωνον ὄν. καὶ οὕτω μὲν τοῦτο. πατρίδα δὲ μόνον εἰπεῖν ἐλλιπῶς ἔχει, ὥς περ καὶ τὸ πατρὶς, καθὰ μυριαχοῦ φαίνεται. πατρίς τε γὰρ γῆ δηλαδὴ ἡ ἐκ πατέρων καὶ ὁ πατρίδα δὲ εἰπὼν γῆν συνεισάγει. πρωτότυπον δὲ πατρίδος ἡ πάτρα, ἧς χρῆσις καὶ ἐν τῷ, εὖ δ᾽ ἐς πάτραν πλεύσαιμεν, καὶ ἐν τῷ, ὅρκους προδοῦσα καὶ πάτραν. οὐχ᾽ ὑποκοριστικὸν δὲ ἡ πατρὶς, ὡς οὐδὲ ἡ μητρὶς, ἀλλ᾽ ἁπλῶς παράγωγον. ὡς δὲ ἀπὸ τοῦ γῶ τὸ χωρῶ καὶ τίκτω γέα διὰ τοῦ ε ψιλοῦ, ὅθεν κατὰ κρᾶσιν τὸ γῆ, ἔτι δὲ καὶ γαῖα διὰ διφθόγγου, ὡς τὸ μῶ μαῖα, δηλοῦσιν οἱ παλαιοί· παρ᾽ οἷς καὶ ὅτι Γαιζῆται παρὰ τὴν γαῖαν οἱ Γαλάται, οἱ τῆς οἰκείας ἐκπεσόντες γαῖαν ἐζήτουν ἐφ᾽ ἧς οἰκήσουσι· καὶ ὅτι ἐκ τῆς γαίας καὶ γαῖος ἀπόγειος ἄνεμος καὶ βοῦς γαῖος ὁ ἐργατικός· καὶ ὅτι ἐκ τοῦ γέα, ὃ γράφεται διὰ τοῦ ε ψιλοῦ, γέϊος ἢ καὶ ἄλλως γάϊος *παρὰ Ἰταλιώταις καὶ Ταραντίνοις ὁ μίσθιος, ἔστι δ᾽ ὅτε καὶ ὁ παχὺς καὶ ἀναίσθητος ἄνθρωπος. τὸ δὲ παρῆχθαι τὴν γαῖαν ἀπὸ τῆς γῆς, ἵνα ᾖ, ὡς σελήνη σεληναία, οὕτω γῆ γαῖα, οὐκ ἀρέσκει τοῖς παλαιοῖς. καὶ καλῶς ἄρα τοῦτο· ἐχρῆν γὰρ τῷ λόγῳ τούτῳ τὴν γαῖαν μὴ προπερισπᾶσθαι ἀλλὰ παροξύνεσθαι. (Vers. 112.) Σχέτλιον δὲ τὸν Δία καλεῖ ὡς σχετλιοποιὸν καὶ τοῦ σχετλιάζειν πολλοῖς γινόμενον αἴτιον. ὅτι καὶ ἄλλως οὐχ᾽ ὑβριστικὸν ἀεὶ τὸ σχέτλιος, ἐν τοῖς ἑξῆς ἀριδήλως φανήσεται· σχέτλιος γὰρ ἔοικε λέγε-

*σθαι ὁ πλέον τοῦ δέοντος καὶ ἐφ᾽ οἷς οὐ καιρὸς προθυμούμενος καὶ ὡς εἰπεῖν ὁρμητίας, ὃν ἔδει
σχέσθαι καὶ τλῆναι καὶ μὴ ὁρμῆσαι εἰς τὰ παρόντα. ὥς περ δὲ τὸ νήπιος παρὰ τῷ ποιητῇ λέξις
ἐστὶν ἐπιφωνητικὴ ἐπὶ τοῖς μὴ κατὰ βαθεῖαν σύνεσιν γινομένοις, οὕτω καὶ τὸ σχέτλιος ἐπιφωνεῖται
ὡσεπιπολὺ τραχυτέροις καὶ αὐθεκάστοις προσώποις. ἔστι δὲ ὅτε σχέτλιος καὶ ὁ πολλὰ ἀνα*σχόμενος καὶ
τλάς. (Vers. 114.) Σημείωσαι δὲ καὶ ὡς πρός τινα ὑποσχόμενον, εἶτα δὴ ἀπατήσαντα, λεχθείη ἂν
τὸ, σχέτλιος, ὃς πρὶν μέν μοι ὑπέσχετο καὶ κατένευσε, νῦν δὲ κακὴν ἀπάτην βουλεύσατο. ὅτι δέ ἐστιν
οὐ μόνον κακὴ ἀπάτη ἀλλὰ καὶ ἀγαθὴ, Αἰσχύλος δηλοῖ εἰπών· ἀπάτης δικαίας οὐκ ἀποστατεῖ θεός.
εἴη δὲ ἂν ἀπάτη ἀγαθὴ ἡ ἐν καιρῷ καὶ οὐδ᾽ ἐπιβλαβής. τῇ δὲ τοιαύτῃ γνώμῃ συγγενὲς καὶ Ἡροδότου 143
τὸ, ἔνθα χρή τι ψεῦδος λέγεσθαι, λεγέσθω. οὕτω καὶ δόλιος Ὀδυσσεὺς κατὰ ἔπαινον καὶ πᾶς δὲ
ὁστισοῦν στρατηγός. ἀπάτη δὲ καὶ ἀπατῶ γίνεται ἐκ τοῦ ᾱ στερητικοῦ καὶ τοῦ πάτος ἡ τετριμμένη ὁδός·
189*ἀπάτη γάρ ἐστιν ἡ τοῦ ὀρθοῦ ἔκνευσις εἰς τὸ πλάγιον καὶ δόλιον. τάχα δὲ καὶ ἐκ τοῦ ἀτῶ τὸ βλάπτω
καὶ ἐκ τῆς ἄτης γίνεται ἡ ἀπάτη καὶ τὸ ἀπατᾶν, ὡς καὶ ἐκ τοῦ ἰδεῖν τὸ ἀπιδεῖν. καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς δὲ
ῥηθήσεταί τι περὶ τοῦ ἀπατᾶν. (Vers. 116.) Τὸ δὲ, οὕτω που Διὶ μέλλει, κατὰ λέξιν μίαν παρῳδη-
θὲν γένοιτ᾽ ἂν οἰκεῖον ῥηθῆναι ὑπό τινος ἀπορουμένου ἐπὶ θείαις οἰκονομίαις, οἷον· οὕτω που θεῷ
μέλλει ὑπερμενέϊ φίλον εἶναι. στρατηγῷ δὲ ἢ μάλιστα γενναίῳ βασιλεῖ πρέπον ἐπιλεχθῆναι τὸ, ὃς δὴ
πολλάων πολίων κατέλυσε κάρηνα ἠδ᾽ ἔτι καὶ λύσει· τοῦ γὰρ κράτος ἐστὶ μέγιστον. (Vers. 118.) ἔστι
δὲ τὸ, ἠδ᾽ ἔτι καὶ λύσει, ἀντὶ τοῦ, καὶ ἔτι λύσει, ὥστε περιττὸς κεῖται ὁ καὶ σύνδεσμος. μεγαλοπρε-
πῶς δὲ εἴρηται τὸ κάρηνα διὰ τὰς ὑψηλὰς πόλεις καὶ ἐπιδόξους. εἰ δὲ κάρηνα πόλεων τετόλμηται εἰπεῖν
τὰς ἀκροπόλεις *ἢ ἁπλῶς τὰς ἐξοχὰς καὶ οἷον κορυφὰς, ἀσφαλῶς ἂν προϊὼν καὶ πόλεως ἐρεῖ κρήδεμνα.
κεφαλῆς γὰρ ἤτοι καρήνου κόσμος τὸ κρήδεμνον, ὃ καὶ ἐπίκρανον κεφαλῆς ἡ τραγῳδία φησὶν, ἣν
ζηλοῦσι καὶ οἱ κίονος ἐπίκρανον φάμενοι. εἰ δ᾽ οὕτω ταῦτ᾽ ἔστι, προσφυῶς Εὐριπίδης περὶ Τροίας φησὶ
τὸ, ἀπὸ δὲ στεφάναν κέκαρσαι πύργων. ὡς καὶ κρήδεμνον κεφαλῆς, οὕτω καὶ τὸ στεφανοῦσθαι αὐτῆς
ἴδιον, ἤδη δέ ποτε καὶ τὸ κείρεσθαι. διὸ οἷα συστοίχως ἔχοντα χρηστά εἰσιν εἰς μίαν τροπήν. ὡς δὲ
καὶ πίθου κρήδεμνον λέγεται, ἡ Ὀδύσσεια δηλοῖ. ὅρα δὲ ὅτι οὐκ Ἄρεϊ οὐδὲ Ἀθηνᾷ ἢ Ἐνυοῖ τὴν τῶν
πόλεων ἅλωσιν ὁ ποιητὴς ἀλλὰ τῷ Διὶ ἐπιγράφει ὡς ἐφόρῳ τῶν στρατευμάτων. διὸ κατὰ Ἡρόδοτον
Κᾶρες Διὶ Στρατίῳ θυσίας ἀνάγουσι, καὶ ἡ θυγάτηρ Ἀθηνᾶ Στρατία. ἴσως δὲ κάρηνα πόλεων καὶ αἱ
κεφαλαὶ αὐτῶν ἤγουν οἱ βασιλεῖς. (Vers. 119.) Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι ὁ δυσανασχετῶν ἐπί τινι κακῶς
γι*νομένῳ ἐρεῖ ἂν, ὡς αἰσχρὸν τόδε γ᾽ ἐστὶ καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι, ὅτε εἰ καὶ ἐπὶ πολέμῳ ἡ αἰσχύνη,
πρέπει ἐπαγαγεῖν καὶ τὸ, μὰψ οὕτω τοιόνδε τοσόνδε τε λαὸν ἄπρηκτον πόλεμον καὶ ἑξῆς, ὡς προέκκει-
ται· (Vers. 121.) καὶ ὅτι ταυτολογεῖ τὸ πολεμίζειν καὶ τὸ μάχεσθαι· καὶ ὅτι τὸ τέλος οὔ πώ τι πέφαν-
ται ἀντὶ τοῦ πέφηνεν ἀπὸ τοῦ φαίνω, ὥς περ καὶ ἀπὸ τοῦ ξηραίνω ἐξήρανται, οἷον, ἐξήρανται ἡ χείρ.
πολλὰ δὲ καὶ ἕτερα τοιαῦτα, ἐν οἷς καὶ τὸ κατέξανται δέμας παρ᾽ Εὐριπίδῃ, καὶ πέφανται λιμήν·
190καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ, κλεινὸν ἔπος πέφανται. *(Vers. 123.) Ὅτι θέλων δεῖξαι ὁ ποιητὴς ὑποδεκαπλα-
σίονας εἶναι, ὡς προείρηται, τῶν Ἑλλήνων τοὺς ἐφεστίους Τρῶας, χρᾶται τοιούτῳ σχήματι ὑποθε-
τικῷ· εἴ περ ἂν ἐθέλοιμεν Ἀχαιοί τε Τρῶές τε ὅρκια πιστὰ ταμόντες ἀριθμηθήμεναι ἄμφω, Τρῶας
μὲν λέξασθαι ἤγουν ἐπιλέξασθαι ὅσοι εἰσὶν ἐφέστιοι, ἡμεῖς δ᾽ ἐς δεκάδας διακοσμηθεῖμεν Ἀχαιοὶ,
Τρώων δ᾽ ἄνδρα ἕκαστον ἑλοίμεθα οἰνοχοεύειν, πολλαί κεν δεκάδες δευοίατο οἰνοχόοιο. λέγει δὲ ὅτι ἐὰν 144
καθ᾽ ὑπόθεσιν ὁρκίων ἡμῖν γενομένων καὶ πολέμου ἀνοχῆς ὁρισθείσης ἐνσπόνδου ἡμεῖς μὲν δαιτυμόνων
νόμῳ ἀνακλιθῶμεν, ἑλοίμεθα δὲ οἰνοχοεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἐφεστίων Τρώων διαιρεθέντες κατὰ δεκάδας,
ἐπιστήσωμεν δὲ ἑκάστῃ δεκάδι Ἑλληνικῇ Τρωικὸν ἕνα οἰνοχόον, πολλαὶ ἂν δεκάδες δέοιντο καὶ οὐκ
ἔχοιεν τὸν οἰνοχοήσοντα, ὡς ἐκ τούτου φαίνεσθαι πολλα*πλασίους ἤγουν ὑπὲρ δεκαπλασίους εἶναι τῶν
Τρώων τοὺς Ἕλληνας. διὸ καὶ λέγει θαυμαστικῶς· τόσσον ἐγώ φημι πλέας εἶναι Ἀχαιοὺς Τρώων,
οἳ ναίουσι κατὰ πτόλιν. τοῦτο δὲ ἐφερμηνευτικόν ἐστι τοῦ ἐφέστιοι (Vers. 125.)· ἐφέστιος γὰρ
ὁ κατὰ πόλιν οἰκῶν καὶ ἑστίαν ἔχων. οἱ δὲ ἐπίκουροι κατὰ τοῦτον τὸν λόγον ἀφέστιοι. οὕτω δὲ καὶ
ἀνωτέρω τὸ, ὑπερμενέϊ Διὶ, ἑρμηνεύων ἔφη· τοῦ γὰρ κράτος ἐστὶ μέγιστον. καὶ κατωτέρω δὲ εἰπὼν, οἵ
με μέγα πλάζουσιν, ἐπάγει διασαφῶν· καὶ οὐκ ἐῶσιν ἐκπέρσαι Ἴλιον, οἱονεὶ λέγων ὅτι πλάζεσθαι λέγω*

τὸ μὴ ἐᾶσθαι ἑλεῖν τὴν Ἴλιον. (Vers. 124.) Ὅρα δὲ τὸ ἄμφω τεθὲν ἐπὶ Τρώων καὶ Ἑλλήνων. οὐ γὰρ μόνον ἐπὶ δύο προσώπων ἡ λέξις τίθεται, ὡς ἐν τῷ, ἄμφω ὁμῶς θυμῷ φιλέουσα, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ δύο λαῶν ἢ στρατευμάτων, ὡς ἐνταῦθα ἐν τῷ, ἀριθμηθῆναι ἄμφω. (Vers. 125.) Σημείωσαι δὲ καὶ τὴν καινότητα τοῦ σχήματος τοῦ, Τρῶας μὲν λέξασθαι, ἡμεῖς δ᾽ ἐς δεκάδας διακοσμηθεῖμεν. *ὤφειλε μὲν γὰρ εἰπεῖν· Τρῶας μὲν λέξασθαι, ἡμᾶς δὲ διακοσμηθῆναι. ὁ δὲ καινότερον ἐσχημάτισεν οὐκ ἀκολούθως τῷ Τρῶας ἐπενεγκὼν τὸ ἡμεῖς. διὸ ἔν τισιν ἀντιγράφοις εὕρηται, φασὶ, Τρῶες μὲν, ἵνα ὁμοίως ἐπάγηται τὸ ἡμεῖς δέ. (Vers. 129.) Ὅρα δὲ καὶ τὴν συγκοπὴν τοῦ πλέας ἀπὸ τοῦ πλέονας, καὶ ἔστιν ὁμοία τῷ χέρηι καὶ τοῖς τοιούτοις. συγκέκοπται δὲ ὁμοίως καὶ τὸ (Vers. 126.) κοσμηθεῖμεν, οὗ τὸ δεύτερον εἴη ἂν ἀκολούθως κοσμηθεῖτε, τὸ δὲ τρίτον κοσμηθεῖεν. κατὰ δεκάδας δὲ διαιρεῖ τοὺς δαιτυμόνας ὁ βασιλεύς· ἐπεὶ, φασὶ, ἔθος ἦν μὴ πλέονας τῶν δέκα συνεσθίειν. ἱστορεῖ γοῦν καὶ ὁ σοφώτατος Ἰάμβλιχος τὰ Πυθαγορικὰ συσσίτια μὴ ἔχειν πλεῖον ἢ δέκα ἀνθρώπους συνευωχουμένους. φασὶ δὲ οἱ παλαιοὶ ἐνταῦθα καὶ ὅτι μεγαλοπρεπῶς καὶ ἀστείως ὁ βασιλεὺς καὶ ἐν τῷ καθ᾽ ὑπόθεσιν τούτῳ συμποσίῳ δουλείαν τοῖς Τρωσὶν οἰωνίζεται· ὑπηρετικὸν γὰρ τὸ οἰνοχοεῖν. λέγουσι δὲ καὶ ἐπίτηδες οἰνο*χοεύειν εἰπεῖν τοὺς Τρῶας, ἢ μυκτηρίζοντα εἰς τὸν Γανυμήδην, ὃν λόγος ἦν οἰνοχοεύειν τῷ Διὶ Τρωικὸν ὄντα, ὡς δι᾽ ἐκεῖνον τοιούτους εἶναι καὶ τοὺς Τρῶας, ἢ διαπαίζοντα ἐκείνους ὡς ἐν συμποσίοις ἀλαζονευομένους. παρασημειοῦνται δὲ καὶ ὅτι Ἴλιον μὲν ὁ ποιητὴς πολλαχοῦ τὴν Τροίαν λέγει, ἐθνικὸν δὲ οὐδαμοῦ λέγει τοὺς Ἰλιεῖς ἀλλὰ Τρῶας ἁπανταχοῦ. οὕτω καὶ τὴν Εὔβοιαν εἰδὼς τοὺς πολίτας οὐ λέγει Εὐβοεῖς ἀλλὰ Ἄβαντας. τοῦτο δὲ καὶ ἐπὶ ἄλλων ἐν τοῖς ἑξῆς φανεῖται γινόμενον. παραπηγνύουσι δὲ σημείωσιν καὶ περὶ τῆς τοῦ Ἀχιλλέως ὕβρεως, εἰπόντος οἰνοβαρῆ τὸν Ἀγαμέμνονα. ἰδοὺ γάρ, φασιν, ἐνταῦθα τοὺς Ἕλληνας ἀριθμῶν ἀπὸ συμποσίου τὴν μέθοδον ἔλαβεν ὡς φίλοινος καὶ περὶ τοιαῦτα κεχηνώς· ἐνῆν γὰρ καὶ ἄλλως μεθοδεῦσαι τὴν αὐτῶν ἀρίθμησιν. (Vers. 128.) Τὸ δὲ ὑπὲρ δεκαπλασίους εἶναι τῶν Τρώων τοὺς Ἕλληνας ὑπερβολικῶς εἰρῆσθαι φασὶ, λέγοντες Τρώων μὲν εἶναι μυριά*δας πέντε, Ἑλλήνων δὲ δώδεκα, ἢ κατὰ τὸν Ἀρίσταρχον δεκατέσσαρας καὶ δύο χιλιάδες καὶ τριακόσιοι εἴκοσι. σημείωσαι δὲ ὅτι Ἀγαμέμνων μὲν Ἀχαιοῖς δέκα ἕνα ἐπιστήσας οἰνοχόον Τρῶα μετρίως ἔφη· ὁ δὲ παρ᾽ Ἡροδότῳ Ξέρξης ὀγκηρότατα μετρεῖ τοὺς ἑαυτοῦ, εἰπὼν πρὸς Δημάρατον ὅτι τῷ στρατῷ τῶν Λακεδαιμόνων συγκρινόμενοι πλείονες περὶ ἕνα ἕκαστον γινόμεθα ἢ χίλιοι. (Vers. 129.) Τὸ δὲ, ἐγώ φημι, σεμνόν ἐστιν ὡς ἀξιωματικῶς λεχθέν· οὐ γὰρ ἔφη, ἐγὼ οἴομαι, ἀλλ᾽, ἐγὼ ἀποφαίνομαι. (Vers. 124.) Τὸ δὲ, ὅρκια πιστὰ ταμόντες, ἀντὶ τοῦ τελέσαντες, θύσαντες. τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ ταμόντες· διὰ τομῆς γὰρ ζῴων θυομένων οἱ ἐπὶ *μεγάλοις ὅρκοι ἐγίνοντο. ἀεὶ τοίνυν οὕτω λέγει 191
ὁ ποιητὴς κατὰ διάλεκτον Ἰωνικὴν, ὡς καὶ παρὰ Ἡροδότῳ ἔστιν εὑρεῖν. (Vers. 131.) Ἰστέον δὲ ὅτι πάνυ ὀνειδιστικῶς εἰπὼν καὶ πικρῶς τὸ, ὑπὲρ δεκαπλασίους ὄντας τοὺς Ἕλληνας τῶν Τρώων, ὅμως μηδὲν ἀνύσαι εἰς κρίσιν νίκης ἢ ἥττης παραμυθεῖται προσηνέστερον τὸ ὄνειδος, ἐπαγαγὼν ὅτι ἀλλ᾽ ἐπίκουροι πολλέων ἐκ πολίων ἐγχέσπαλοι ἄνδρες εἰσὶν, ἀνισάζοντες τοῖς Τρωσὶ τὸ ἐλάττωμα, οἵ με μέγα πλάζουσι καὶ τὰ ἑξῆς· ἐν οἷς καὶ τὸ Διὸς μεγάλου ἐνιαυτοὶ, καὶ τὸ δοῦρα σέσηπε, καὶ σπάρτα λέλυνται, καὶ τὸ νήπια τέκνα, καὶ τὸ ἔργον ἀκράαντον, οὗ εἵνεκα δεῦρ᾽ ἱκόμεσθα, ὧν ἡ περιοχὴ πρὸς ἱστορίαν· ἐννέα δὴ βεβάασι καὶ ἑξῆς, ὡς προείρηται. δι᾽ ὧν ὀνειδίζει τῷ ἑαυτοῦ συμμαχικῷ ὁ βασιλεὺς, ὡς δέον ὂν ἀναχωρῆσαι, εἴ περ οἱ μὲν ἐπίκτητοι τῶν Τρώων οὕτω μά*χονται, αὐτοὶ δὲ οὐκ εἰσὶν ἀξιόμαχοι πρὸς ἐκείνους. καὶ ὅρα τό τε πολλέων ἐκ πολίων κάλλος τι ἔχον παρηχητικὸν, καὶ τὸ τοιόνδε τοσόνδε τε καλὸν ὂν ὡς πάρισον, καὶ τὸ πλάζουσιν ἀντὶ τοῦ ἀποπλανῶσι τοῦ σκοποῦ. χρησιμεύει γὰρ τοῦτο εἰς τὸ παλιμπλαγχθέντας, ὅ περ ἐν τῇ α΄ ῥαψῳδίᾳ εἴρηται. (Vers. 134.) Τὸ δὲ βεβάασιν Ἰωνικὴν ἀπέλευσιν ἔχει τοῦ κ̄ καὶ συστολὴν τοῦ η̄ εἰς ᾱ, καὶ γεννᾷ κατὰ κρᾶσιν τὸ βεβᾶσι κατὰ τὸ ἑστήκασιν, ἑσήασιν ἑστάασιν, ἑστᾶσι. Διὸς δὲ μεγάλου ἐνιαυτοὶ ἀντὶ τοῦ ἡλίου· μέτρον γὰρ κινήσεως ἡλιακῆς ὁ χρόνος ἐστίν. εἰ δέ που καὶ Κρόνος μέγας εὕρηται λεγόμενος, εὑρίσκεται δὲ οἰκεῖον καὶ ἐκεῖ τὸ μέγας, διὰ τὸ τοῦ ἀστέρος πολὺ μέγεθος. σημείωσαι δὲ ὅτι ὁ ἐνιαυτὸς γίνεται μὲν ἀπὸ τοῦ ἰαύω τὸ διατρίβω, δηλοῖ δὲ χρόνον μακρόν· ἰαύειν μὲν γὰρ τὸ διατρίβειν, διατρίβειν δὲ τὸ ἀργεῖν. ἐνιαυτὸς γοῦν χρόνος ὁ διατριβὴν ἔχων καὶ μὴ σύντομος. διὸ καὶ ἐπίθετον τοῦ ἔτους *εἴληπται παρὰ τῷ κωμικῷ, εἰπόντι ἐτῶν ἐνιαυτούς.

(Vers. 135.) *Τὸ δὲ, δοῦρα σέσηπεν, Ἀττικόν· Ἀθηναῖοι γὰρ πληθυντικοῖς οὐδετέροις ἑνικὰ ἐπάγουσι ῥήματα. τὸ μέντοι σπάρτα λέλυνται, κοινόν. διὸ καὶ φασὶν οἱ παλαιοὶ ὅτι ἑνὶ στίχῳ ἔθηκε τὴν Ἀτθίδα καὶ τὴν κοινὴν χρῆσιν. δοῦρα δὲ νεῶν πρὸς διαστολὴν τῶν τε κατὰ τὴν μάχην καὶ τῶν ἁπλῶς ξύλων* 145 *κατὰ τὸ, ἀνήλυθεν ἐκ δόρυ γαίης. παθητικὸν δὲ τὸ σέσηπε, καθὰ καὶ τὸ διέφθορεν ἐν τῷ, μαινόμενε, φρένας ἠλὲ, διέφθορας. τινὲς μέντοι αὐτὸ ἐνεργητικῶς νοοῦσιν, ἵνα λέγῃ ὅτι διέφθαρκας ἃς εἶχες φρένας. αὐτοὶ δὲ παραφέρουσι καὶ χρῆσιν ὁμοίαν ἐκ Μενάνδρου τὸ, εἰ δ᾿ ἔστιν οὗτος τὴν κόρην διεφθορώς· καὶ Ἀριστοφάνους τὸ, διέφθορας τὸν ὅρκον ἡμῶν· ὥστε διέφθορέ τις, φασὶν, ἕτερον, διέφθαρται δὲ ὑφ᾿ ἑτέρου. προσθετέον δὲ καὶ Σοφοκλέους τὸ, τὰς οὔσας τέ μου καὶ τὰς ἀπούσας ἐλπίδας διέφθορας. Σπάρτα δὲ τὰ σχοινία ὡς ἀπὸ *παλαιοῦ ἔθους· ἐοίκασι γὰρ, ὃ δὴ καὶ νῦν πολλαχοῦ γίνεται, σπάρτων φυτοῖς χρᾶσθαι οἱ παλαιοὶ εἰς πλοκὴν σχοινίων. καὶ ἦν ἐν λόγῳ σπάρτος Ἰβηρικὴ παρὰ τοῖς παλαιοῖς. λέγει δέ που καὶ γῆν σπαρτοφόρον ὁ γεωγράφος καὶ σχοινοπλοκικὴν σπάρτον. καὶ μέχρι δὲ νῦν εἶδός τι σχοινίου οἱ ἰχθυοβόλοι σπαρτίναν ὀνομάζουσι. καὶ ὁ κωμικὸς δὲ τοῦτο παρεμφαίνει ἐν τοῖς Ὄρνισιν, ἔνθα παίζων περὶ τῆς Λακωνικῆς Σπάρτης ὡς παρωνυμουμένης ἀπὸ φυτοῦ σπάρτου φησὶ μὴ ἂν δεηθῆναι σπάρτης κειρίαν ἔχων, ἤτοι μὴ δεηθῆναι σπαρτίνου πλέγματος, ἐὰν ἄλλην ἔχῃ κειρίαν ἤτοι δεσμὸν κλίνης. ἀλλὰ τί πλείω λέγειν; ὅπου καὶ σχοῖνος ἐκ τοῦ φυτοῦ τῆς σχοίνου λέγεται· ἐπεὶ τὸ παλαιὸν ἐκ φυτῶν σχοίνων ἐπλέκοντο τὰ τοιαῦτα, ὃ καὶ νῦν ἔτι πολλαχοῦ παραμένει. ἐν γοῦν Πελοποννήσῳ πολλοὶ οὕτω ποιοῦντες ἐπιλέγουσι καὶ καιρὸν ἐπιτήδειον τῇ τοῦ τοιούτου σχοίνου τομῇ, *λέγοντες· Μαΐου βροῦλον, ποντία κάνναβις. Ἴδε δὲ καὶ ὅτι ἐπὶ ξύλου μὲν ἔθηκε τὸ σήπεσθαι, ἐπὶ δὲ σχοίνου τὸ λύεσθαι, ὅ ἐστιν ἀναλύεσθαι· καὶ ὅτι οὐκ ἀεὶ ὁ μέσος παρακείμενος καὶ ἐνέργειαν δηλοῖ, ὡς ἐν τῷ, δέδορκά σε, ἤγουν βλέπω σε· καὶ πάθος, ὡς ἐν τῷ δεδορκὼς ἄστρον ὣς λάμψειν, ἤγουν θεαθείς· ἀλλὰ μυριαχοῦ ποτὲ μὲν μόνην ἐνέργειαν ὑποβάλλει νοεῖν, ὡς καὶ ἐν τῷ λέλοιπα καὶ λέλογχα, ποτὲ δὲ μόνον πάθος, ὡς ἐνταῦθα σέσηπε τὸ ἐσάπη. ὅμοιον δὲ καὶ τὸ τέτηκεν· ἀντὶ τοῦ ἐτάκη γάρ. δῆλον δὲ ὡς μεταπλασμὸν γένους ἔχει τὸ σπάρτα· ὡς γὰρ ἡ κέλευθος*
192 *τὸ κέλευθον, οὕτω καὶ ἡ σπάρτος τὸ *σπάρτον.* (Vers. 136.) *Νήπια δὲ τέκνα φησὶ τὰ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ ἀπόπλου ἐαθέντα τοιαῦτα. νῦν γὰρ οὐκέτι ἂν εἶεν νήπια, δεκαετῆ που ὄντα, ἐὰν τηνικαῦτα ἦσαν ἡλικίας βρεφικῆς.* (Vers. 137.) *Σημείωσαι δὲ ὅτι τε τὸ εἵαται, εἰ καὶ νοεῖται νῦν ἀντὶ τοῦ κάθηνται, ὅμως προσφυέστερον καὶ οὐδὲ ἔξω ἀναλογίας ἐστὶ ληφθῆναι ἀντὶ τοῦ εἰσὶ, καθὰ ἐν τῷ υ´ τῆς Ὀδυσσείας δηλοῦται σαφῶς, καὶ ὅτι ἀνωτέρω εἰπὼν, ὡς πολεμοῦσιν ἡμῖν οὔ πώ τι τέλος πέφανται, παρακατιὼν τὸ αὐτὸ παρέφρασε, λέγων σαφέστερον· ἡμῖν δὲ τὸ ἔργον οὕτως ἀκράαντον, οὗ ἕνεκεν δεῦρο ἱκόμεθα, μονονουχὶ λέγων ὅτι, κἂν πόλεις ἄλλας παρεστησάμεθα, ἀλλ᾿ ὁ σκοπὸς ἡμῖν οὐκ ἤνυσται, ἡ τῆς Τροίας ἅλωσις, ναὶ μὴν καὶ ἡ τῆς Ἑλένης ἀνακομιδή. ἐρεῖ οὖν ὁ ποιητής· ἧς ἕνεκεν πολλοὶ Ἀχαιῶν ἐν Τροίᾳ ὤλοντο. καὶ σημείωσαι ἐν τούτοις ὅτι *πρῶτος Ὅμηρος τέλος εἶπεν εἶναι τὸ οὗ ἕνεκεν.* (Vers. 143.) *Ὅτι τὸν κοινὸν λαὸν πολύν φασιν οἱ σοφοὶ, διαστέλλοντες πρὸς τοὺς βουλευτὰς οὐ πολλοὺς ὄντας. εἰλήφασι δὲ καὶ τοῦτο ἐκ τοῦ ποιητοῦ, πληθὺν ἐνταῦθα εἰπόντος τοὺς ἐν τῇ ἀγορᾷ ἐν τῷ, τοῖς δὲ θυμὸν ὄρινε πᾶσι μετὰ πληθὺν, ὅσοι οὐ βουλῆς ἐπάκουσαν. ἐκ δὲ τῆς τοιαύτης ἀγοραίας πληθύος καὶ ἀγοραῖος ἀνὴρ ἢ ὄχλος ἐπὶ σκώμματος λέγεται. καὶ ἀγοράζειν δὲ ἐνταῦθα,*
28 *τὸ διατρίβειν ἐν ἀγορᾷ.* *(Vers. 144.) *Ὅτι τὴν τῶν Ἀχαιῶν κίνησιν τὴν ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς, ὅτε οἴκαδε ἵεντο, δυσὶ παραβολαῖς διδάσκει ὁποία τις ἦν, μιᾷ μὲν ἀπὸ θαλάσσης, λέγων· κινήθη δ᾿ ἀγορὴ, ὡς κύματα μακρὰ θαλάσσης πόντου Ἰκαρίοιο, τὰ μέν τε, ἤγουν ἅ περ, Εὖρός τε Νότος τε ὤρορ᾿, ἐπαΐξας πατρὸς Διὸς ἐκ νεφελάων· ἑτέρᾳ δὲ ἠπειρωτικῇ τοιαύτῃ· ὡς δ᾿ ὅτε κινήσει Ζέφυρος βαθὺ λήϊον, ἐλθὼν λάβρος, ἐπαιγίζων, ἐπί τ᾿ ἠμύει ἀσταχύεσσιν, ὣς τῶν πᾶσ᾿ ἀγορὴ κινήθη. ἔστι δὲ κατὰ τοὺς παλαιοὺς αὕτη μὲν ἡ παραβολὴ διὰ τὴν ὁμοθυμαδὸν ὁρμὴν ἑκάστου τῶν Ἑλλήνων· ἡ δὲ πρώτη πρὸς* 146 *τὸν τάραχον. διὸ καὶ ἐπάγει ὁ ποιητὴς ὅτι ἀλαλητῷ εἰς τὰς νῆας ὥρμων. καὶ ἔχει καλῶς ὁ τοιοῦτος τῶν παλαιῶν λόγος· οὐ γὰρ τὴν ἁπλῶς κίνησιν τῶν Ἑλλήνων ἔδει κύμασι παραβαλεῖν ἀλλὰ τὴν μετὰ πολλοῦ θορύβου. τάχα δὲ καὶ ἄλλως αὐτὴ μὲν τὴν κατὰ ἴλας καὶ φῦλα κίνησιν τῶν Ἀχαιῶν δηλοῖ, ἡ δὲ τοῦ ληΐου τὴν κατὰ ἄνδρα ἕκαστον, ὅ περ Ὅμηρός φησι φῶτα ἕκαστον μετ᾿ ὀλίγα. ἡ γὰρ ἁπλῶς*

ἑνὸς ἑκάστου τῶν Ἑλλήνων ὁρμὴ καλῶς ἂν εἰκάζοιτο ἀσταχύεσσιν, οἳ ἀνέμου ἐπιπνέοντος ἐ*πικεκυφότες κινοῦνται. Κύματα δὲ μακρὰ τὰ ὑψηλὰ λέγει, τουτέστι τὰ εἰς ὕψος κορυφούμενα· οὕτω γὰρ καὶ μακρὸς Ὄλυμπος ὁ ὑψηλός. ἔστι δὲ ὅτε ἡ λέξις καὶ τὸ βαθὺ σημαίνει, ὡς ὅτε φρέατα μακρὰ λέγονται ἤγουν βαθέα, καὶ οὐχ᾽ ἁπλῶς, ἀλλὰ πάνυ βαθέα· οὐ γὰρ πᾶν βαθὺ ἤδη καὶ μακρὸν λέγεται. ἐνταῦθα γοῦν κύματα μὲν μακρὰ, λήϊον δὲ βαθὺ, οὐ μὴν μακρόν. (Vers. 145.) Πόντος δὲ Ἰκάριος μέρος τι τοῦ Αἰγαίου, Εὔρῳ καὶ Νότῳ μάλιστα κυμαινόμενος· ἔνθα, ὡς καὶ ὁ περιηγητὴς ἱστορεῖ, μεγάλα ἐγείρονται κύματα· καὶ ἡ αἰτία ἐῤῥέθη ἐκεῖ. Ἰκάριος δὲ πόντος ἢ ἀπὸ Ἰκάρου τοῦ θρυλλουμένου υἱοῦ *Δαιδάλου, ὃς αὐτόθι καταπεσὼν ἀπεπνίγη καὶ ἀφῆκε τῷ πόντῳ τὴν ἐξ αὐτοῦ κλῆσιν, ἢ ἀπὸ νησίου 193
τινὸς αὐτόθι ὄντος, ὡς ἐῤῥέθη ἐν τοῖς εἰς τὸν περιηγητήν. κἀνταῦθα δὲ ἀρκέσει τοσοῦτον εἰπεῖν, ὅτι κατὰ τὸν γεωγράφον παράκειται τῇ Σάμῳ νῆσος Ἰκαρία, ἀφ᾽ ἧς τὸ Ἰκάριον πέλαγος. αὐτὴ δὲ ἐπώνυμος Ἰκάρου παιδὸς Δαιδάλου, ὃς κηρίνοις, φασὶ, πτεροῖς μετεωρισθεὶς πρὸς ἥλιον καὶ μὴ κρατήσας τοῦ δρόμου, τακέντος τοῦ κηροῦ καὶ περιῤῥυέντων τῶν πτερῶν, αὐτόθι κατέπεσεν. Ἰστέον δὲ ὅτι χαριέντως νοηθείη ἂν Ἴκαρος ἅπας ὁστισοῦν τῶν νῦν ἐπιτρίπτων ἀποτελεσματικῶν, οἳ κατά τινα κῆρα πτερυσσόμενοι ἄνω δι᾽ εὕρεσιν ἀληθείας, εἶτα εἰς πόντον ψεύδους καταδύονται πίπτοντες. ἔρημος δέ, φασιν, ἡ Ἰκαρία· νομὰς δ᾽ ἔχει, αἷς χρῶνται Σάμιοι. ἐν τῷ Ἰκαρίῳ δὲ πελάγει, φασὶ, καὶ ἡ Σάμος κεῖται, ᾧ συνάπτει *πρὸς Νότον τὸ Καρπάθιον. (Vers. 146.) Τὸ δὲ ὤρορε γίνεται μὲν ἐκ τοῦ ὦρα παρακειμένου, Ἀττικῶς ὄρωρε, καὶ δηλοῖ τὸ διήγειρεν. ἔπαθε δὲ ὑπέρθεσιν χρόνου, μετατεθέντος τοῦ ω μεγάλου εἰς τὴν ἄρχουσαν. καὶ τοῦτο καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς πολλαχοῦ εὑρεθήσεται. οὕτω ποτὲ καὶ ἡ τοῦ Κρονίωνος συστέλλεται παραλήγουσα χρόνου μεταθέσει. ὁ γὰρ Κρονίων εἰ μὲν βραχύνει τὸ παραλῆγον δίχρονον, φυλάττει τὸ ω ἐν τῇ γενικῇ· εἰ δὲ ἐκτείνει αὐτὸ, ἀλλάσσει τὸ μακρὸν ω ἐν τῇ γενικῇ. οὕτω καὶ τὸ ἠνάλωτο ἐκ τοῦ ἀνήλωτο μετηλλάγη τῷ χρόνῳ, καὶ τὸ ἠναντιοῦτο ἀπὸ τοῦ ἐνηντιοῦτο. Ὅρα δὲ καὶ τὸ πατρὸς, ὅτι νῦν μὲν ἀπολύτως εἴρηκεν ἐπὶ Διὸς, ἀλλαχοῦ δὲ προστίθησιν, ὡς καὶ προείρηται, καὶ ὅτι πατήρ ἐστιν ἀνδρῶν τε θεῶν τε. Διὸς δὲ νεφέλας ἀντὶ τοῦ ἀερίας νεφέλας· ἐντεῦθεν γὰρ νεφεληγερέτης ὁ Ζεὺς, ὃς οὐδ᾽ ἂν εἴη εὔδιος ἢ εὐδίαν ποιῶν, ὅτε νεφέλας ἀγείρει. (Vers. 147.) Ὁ δὲ Ζέφυρος Βοῤῥᾶς τίς ἐστι καὶ αὐτὸς, συμπληρῶν τοὺς ἀστάχυας, *κἀντεῦθεν οὕτω καλούμενος ὡς τὸ ζῆν φέρων ἡμῖν ἤτοι ζωοφόρος. καὶ Βοῤῥᾶς δὲ κατὰ τοὺς παλαιοὺς παρὰ τὴν βορὰν, ὅ ἐστι τὴν τροφὴν, ὡς ἐν τῇ μεστώσει τῶν σταχύων τροφὴν διδούς. διὸ καὶ ἐπὶ τοῦ Ἰκαρίου πόντου Εὖρον εἰπὼν καὶ Νότον τοὺς μάλιστα ἐκεῖνον κυμαίνοντας ἐνταῦθα οὐκ ἐκείνων ἀλλὰ Ζεφύρου ἐμνήσθη, οὗ μάλιστα χρεία τῷ ληΐῳ. οὐδὲ γὰρ εἰκῇ οὐδὲ τὰ τοιαῦτα λαλεῖ ὁ ποιητής. καιτοί τινὲς ἑσπέριον, ὅ ἐστιν ἀπὸ δύσεως ἄνεμον εἶναι τὸν Ζέφυρον λέγοντες ζόφουρόν τινα ἐτυμολογοῦσιν αὐτὸν ἤτοι οὖρον ἀπὸ ζόφου ἀντὶ τοῦ ἄνεμον δυτικὸν, οὗ καταπνέοντος καὶ ἁδρύνεται τὸ λήϊον καὶ ὡς οἷον κυμαίνεται. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ ἡ δευτέρα παραβολὴ ἀπέχεται τοῦτό γε τῆς πρώτης, εἴ τις βαλὼν ὄψεις λήϊον Ζεφύρῳ κινούμενον εἰκασμόν τινα κυμάτων κινήσεως ἐν αὐτῷ φαντάσεται. εἰπεῖν γὰρ κατὰ τὸν ποιητὴν, πρὸ μέν τ᾽ ἄλλοι στάχυες, αὐτὰρ ἐπ᾽ ἄλλοι ἐπικύπτοντες τῇ καταπνοῇ καὶ *αὖ ἐξανιστάμενοι κυμάτων ὑποφρίκας διαφαίνουσι. Βαθὺ δὴ λήϊον ἐν τῇ παραβολῇ κεῖται, ἵνα φαντάσῃ ἐναργῶς τὴν τῶν Ἑλλήνων κίνησιν· οὐ γὰρ οὕτω τὰ ψιλὰ τῶν ληΐων, οὐδὲ οἱ μικροὶ στάχυες ὑποκινοῦνται Ζεφύρῳ, καθὰ τὸ βαθὺ λήϊον. Τὸ δὲ λήϊον ἀπὸ τοῦ γῆ ἐτυμολογοῦσιν οἱ παλαιοὶ οἷον γήϊον, τραπέντος τοῦ γ εἰς λ, ὁποῖόν τι καὶ ἐν τῷ μόγις καὶ μόλις γίνεται. τὸ δ᾽ αὐτὸ καὶ λάϊον Δωρικῶς λέγεται. διὸ συνελὼν ὁ Θεόκριτος λαῖον αὐτὸ λέγει, ὥς περ αὖθις τὰ λήϊα λῆα ποιεῖ ἡ συναίρεσις, καθὰ καὶ τὸ ληΐδιον λήδιον καὶ τὸν ληϊστὴν ληστὴν καὶ τὸ λεληΐσθαι λελῆσθαι ἀπὸ τοῦ ληΐζω. (Vers. 148.) Λάβρος δὲ ὁ λίαν βαρύς· ὁ γὰρ ἠρεμαῖος Ζέφυρος οὐχ᾽ οὕτω σαλεύει τὸ βαθὺ λήϊον. Ἐπαιγίζειν δὲ τὸ ἐφορμᾶν δηλοῖ καὶ ἄνωθεν ἐπιπνέειν· ὅθεν καὶ αἰγίδες, καὶ καταιγίδες. τὸ δ᾽ αὐτὸ καὶ καταιγίζειν λέγεται· δηλοῖ δὲ οὐ πάνυ βιαίαν πνοὴν ἀλλὰ σύντονον. γινεται δὲ ἀπὸ *τοῦ ἀΐσσειν, ὥς περ καὶ ἡ αἰγὶς, ἥ τις ἐκ μέσου παρακειμένου προάγεται τοῦ ἤϊγα. διὸ καὶ ἀνωτέρω ἔφη· Εὖρός τε Νότος τε ἐπαΐξας ἐκ νεφελῶν. Τὸ δὲ ἀΐξαι ἀπὸ τῶν νεφελῶν, τοῦτο ἐστὶ τὸ ἐπαιγίζειν. Τὸ δὲ, ἐπί τε ἠμύει ἀσταχύεσσιν, ἀντὶ τοῦ ἐπικλίνεται τὸ λήϊον τοῖς ἀσταχύεσιν ἤγουν διὰ τῶν ἀσταχύων. διττὸν γὰρ τὸ λήϊον· αὐτό τε γὰρ τὸ ὑποκείμενον

ἔδαφος λήϊον λέγεται, καὶ οἱ ἀστάχυες δὲ λήϊον λέγονται καὶ αὐτοί. ἐπικλίνεται γοῦν τὸ λήϊον οὐ κινού-
μενον αὐτῷ δὴ τῷ ἐδάφει ἀλλὰ τοῖς ἀσταχύεσιν. ἡ γῆ μὲν γὰρ ἀκινητίζει, οἱ δὲ στάχυες ἐπικλίνονται,
194 ἵνα, ὥς περ ἡ μάχη φρίσσει ἐγχείῃσιν, οὕτω τὸ λήϊον ἀνάπαλιν *ἐπικλίνηται ἀσταχύεσσι. Γίνεται δὲ τὸ
ἠμύει ἀπὸ τοῦ μύω πλεονασμῷ τοῦ η̄· μύει γὰρ καὶ συστέλλεται τὸ ἐξ ὀρθῆς στάσεως ἐπικλιθέν. οὕτω
καὶ τὸ τεῖχος τῆς Τροίας ἠμύσειν λέγει που ὁ ποιητὴς, τουτέστι κάτω κλιθῆναι. Ὁ δὲ ἄσταχυς πλεο-
νασμὸν ἔχει τοῦ ᾱ· στάχυς γὰρ τὸ πρωτότυπον οἱονεὶ σίταχυς παρὰ τὸ σῖτον ἔχειν. ὅτι δὲ καὶ μέρος
σώματος ὁ στάχυς, ἐν τῇ γάμμα ῥαψῳδίᾳ ῥηθήσεται. (Vers. 149.) Ὅρα δὲ ὡς ἀρξάμενος ἐκ τοῦ,
κινήθη δ᾽ ἀγορὴ, ἐπέρανεν ὡς οἷον κυκλικῶς τὰς παραβολὰς εἰς τὸ, ἀγορὴ κινήθη· ἤρεσε δὲ νῦν αὐτῷ 147
ἡ τοῦ κινεῖσθαι λέξις ἐν τῷ, κινήθη ἀγορή· καὶ, κινήσῃ Ζέφυρος· καὶ, ἀγορὴ κινήθη. ἔστι δὲ καὶ τὸ
ὦρορε ταυτὸν τῷ κινήσῃ, ὥς περ καὶ τὸ ἐπαΐξας τῷ ἐπαιγίζων. Ὅτι σπουδῆς ναυτικῆς ἐπὶ ἀπόπλῳ συν-
τονίαν φράζει Ὅμηρος ἐν τῷ, πᾶσ᾽ ἀγορὴ κινήθη, τοὶ δ᾽ ἀλαλητῷ νῆας ἐπεσσεύοντο, *ποδῶν
δ᾽ ὑπένερθεν κονίη ἵστατ᾽ ἀειρομένη· τοὶ δ᾽ ἀλλήλοισι κέλευον ἅπτεσθαι νηῶν ἠδ᾽ ἑλκέμεν εἰς ἅλα
δῖαν, οὐρούς τ᾽ ἐξεκάθαιρον· ἀϋτὴ δ᾽ οὐρανὸν ἷκεν οἴκαδε ἱεμένων, ὑπὸ δ᾽ ᾕρεον ἕρματα νηῶν. καὶ
οὕτω μὲν ἡ διασκευή. Ὅρα δὲ τὸ, κονίη ἀειρομένη, ἐξ οὗ ἐπενοήθη τοῖς ὕστερον ἡ τοῦ κονιορτοῦ σύν-
θεσις. δῆλον γὰρ ὡς ταυτὸν κονιορτὸς καὶ κόνις ἀειρομένη· οὐ μὴν κειμένη κάτω ὅτε οὐδὲ κοινιορτὸς
συνθέτως λέγεται, ἀλλὰ κόνις καὶ κονίη ἐν ἁπλότητι. (Vers. 152.) Ἔτι ὅρα καὶ ὡς ἐνταῦθα μὲν τὸ
ἅπτεσθαι γενικῇ συντάσσει εἰπών· ἀλλήλοις ἐκέλευον ἅπτεσθαι νεῶν· καὶ μετ᾽ ὀλίγα· οὐδ᾽ ὅ γε νηὸς
ἐϋσσέλμοιο μελαίνης ἅπτετο. ἐν μέντοι τῇ α´ ῥαψῳδίᾳ αἰτιατικῇ αὐτὸ συνέταξεν, ὡς προεῤῥέθη. Καὶ
σημείωσαι ὅτι τὸ μὲν ἅπτεσθαι ἀντὶ τοῦ ἐπιλαμβάνεσθαι γενικῇ συντέτακται· εἰ δὲ ἐπὶ φιλοφροσύνης
ἢ ἁπλῶς ὁμιλίας ἡ λέξις λαμβάνεται, τότε δὴ αἰτιατικῇ συντάσσεται. (Vers. 153.) Ἐν δὲ τῷ, οὐροὺς
ἐξεκάθαιρον, *οὐροὶ λέγονται οἱ τόποι ὅθεν ἡ ναῦς ὀρούει, τουτέστιν ὁρμᾷ, καθελκομένη εἰς θάλασ-
σαν. τούτους δὲ οἱ Ἕλληνες ἐξεκάθαιρον τῆς ὡς εἰκὸς τῷ πολλῷ χρόνῳ αὐτόθι συμπεφυρμένης ὕλης.
σημειώδης δέ, φασιν, ἡ λέξις, ὀξυνομένη πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ οὔρου τοῦ δηλοῦντος τὸν ἄνεμον. ἄλλως
γὰρ τὰ εἰς ρος δισύλλαβα ἁπλᾶ, ἔχοντα τὴν ου̅ δίφθογγον, βαρύνονται, κοῦρος ὁ νέος, θοῦρος
ὁ ὁρμητικὸς, οὖρος ὁ ἄνεμος. δῆλον δὲ ὅτι, ὡς ἐν τῷ μοῦνος Θερσίτης καὶ νοῦσος κακὴ καὶ λάϊνος
οὐδὸς καὶ ἴκμενος οὖρος, οὕτω καὶ ἐν τῷ οὐρὸς ὁ πλεονασμὸς τοῦ ῡ σχῆμα ποιεῖ, ὅ φασιν οἱ γραμματι-
κοὶ ἐπένθεσιν, ἥ τις καὶ ψιλοῖ τὰ δασέα, ὡς ὁ οὐδὸς δηλοῖ, καὶ ὁ περιορισμὸς οὖρος, καὶ ὁ εὔκηλος.
(Vers. 154.) Νηῶν δὲ καὶ νῦν ἕρματα τὰ ὑποκείμενα ταῖς ναυσὶ λέγει ξύλα ἔξω περὶ τὴν ἄμμον, ἐφ᾽
ὧν ὀχούμεναι αἱ νῆες ἑδράζονται καὶ ἐρείδονται. τὸ δὲ ταῦτα ὑφέλκειν ἐν τῷ μέλλειν ἀποπλέειν τὴν
νῆα *ὑφαιρεῖν λέγει ὁ ποιητής. οἱ δὲ μεθ᾽ Ὅμηρον ἐπὶ τοῦ κλέπτειν τιθέασι τὴν λέξιν, ὡς καὶ τὸ ὑφε-
λέσθαι, ἀφ᾽ οὗ καὶ τὸν φιλήτην παράγουσί τινες τῶν παλαιῶν σχολιαστῶν Ἡσιόδου, ἵνα ᾖ φιλήτης
ὁ παρ᾽ Ἡσιόδῳ μὴ ἀπὸ τοῦ φηλῶ φηλήσω τὸ ἀπατῶ· αὐτὸ γὰρ τρίτης ἐστὶ συζυγίας, ὡς δηλοῖ παρὰ
Λυκόφρονι τὸ, φηλώσας πρόμον· ἀλλὰ ὁ κλέπτης παρὰ τὸ ὑφελεῖν, οἱονεὶ ὑφειλήτης διὰ διφθόγγου,
καὶ ἀφαιρέσει τοῦ ῡ καὶ ἀπελεύσει τοῦ ε̅ φιλήτης διὰ τοῦ ι̅, ὡς ἂν τῷ σημαινομένῳ τοῦ ὑφειλήτου
συνεξομοιωθῇ καὶ ἡ γραφὴ τῆς λέξεως, ὑποκλαπεῖσά τι τῆς διφθόγγου, ὡς καὶ τοῦτο δοκεῖ τοῖς
παλαιοῖς. δῆλον δὲ ὅτι καὶ ἄλλαι τοιαῦται δίφθογγοι ἐξαιροῦνται τοῦ ε̅ δι᾽ αἰτίας ἀστείας, ὡς δηλοῖ
ἡ ἰδέα καὶ αἱ χιράδες καὶ ὁ λιμὸς, ὡς ἀλλαχοῦ εἴρηται, καὶ μάλιστα ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ· ὧν δὴ
τριῶν λέξεων ἡ μὲν φιλόσοφος ἰδέα ὡς ἀσώματος καὶ ἀσύνθετος ἁπλουστέραν τοῦ φυσικοῦ εἴδους προς-
φυῶς *ἔχει γραφὴν, αἱ δὲ χιράδες ἤτοι ῥαγάδες τῶν χειρῶν τῇ ἀπελεύσει τοῦ ε̅ τῆς διφθόγγου τὸ ἐκ
τῶν χειρῶν δηλοῦσιν ἀπεληλυθός· ὁ δὲ ἐκ τοῦ λείπω λιμὸς τὸ τῶν λιμωττόντων, φασὶν, ἐμφαίνει ἰσχνὸν
τῇ διὰ τοῦ ι̅ μόνου γραφῇ. (Vers. 155.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐν τούτοις κεῖται πληθυντικὸν Ἀττικὸν τὸ
ὑπέρμορα ἀντὶ τοῦ ὑπὲρ τὸ μεμοιραμένον ἤγουν ὑπὲρ τὸ μοιρίδιον, οὗ τὸ ἑνικὸν ἔν τε ἄλλοις καὶ ἐν
Ὀδυσσείᾳ ὑπέρμορον, ὧν πρωτότυπον καὶ κοινότερον καὶ σαφέστερον τὸ ὑπὲρ μοῖραν, οἷον, μὴ καὶ
195 ὑπὲρ μοῖραν δόμον Ἄϊδος εἴσω. *(Vers. 157.) Ὅτι τὴν Ἥραν ἐνταῦθα ποιῶν βουλευομένην ὁ Ὅμη-
12 ρος καὶ λέγουσαν διαπορητικῶς πρὸς τὴν Ἀθηνᾶν, ὢ πόποι, αἰγιόχοιο Διὸς τέκος ἀτρυτώνη, οὕτω
δὴ οἱ Ἕλληνες φεύξονται, λιπόντες εὐχωλὴν, ἤγουν καύχημα, τοῖς Τρωσὶ τὴν Ἑλένην; καὶ τὰ ἑξῆς,

τὴν Ἡραίαν ἤγουν βασιλικὴν φρόνησιν αἰνίττεται ταῦτα διανοουμένην, ἥ τις, ὡς εἰκὸς, ἐν πολλοῖς
μὲν τῶν ἡγεμόνων ἐκινεῖτο, ἐν μόνῳ δὲ τῷ Ὀδυσσεῖ ἐνήργησεν ὀξύτερον, ὃς ἐν ἀρχαῖς ὑπὸ ἀμηχανίας
48 καὶ ἄχους μικρόν τι στὰς διενοήθη καὶ αὐτὰ ταῦτα, ὡς εἰκὸς, καὶ αὐτὸς εἰς νοῦν ἔλαβεν, ὑπαγο-
ρευούσης οἷον τῆς Ἀθηνᾶς. εἶτα μηχανὴν ἀναλαβὼν καὶ ἑαυτὸν ἐρεθίσας εἰς τὸ ἀγανοῖς ἐπέεσσιν ἤγουν
ἡμερωτέροις λόγοις, ὡς ῥηθήσεται, κωλύειν ἄνδρα ἕκαστον, εὐθὺς *ὥρμησε κοιρανέων καὶ οὕτω διέπων
στρατὸν, ὡς ἐρεῖ ὁ ποιητὴς, ἀναστεῖλαι ὡς ἀγχίνους τὸν ὄχλον. τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ ἀγχοῦ αὐτῷ στῆναι
τὴν Ἀθηνᾶν, καὶ εἰπεῖν ἃ εἶπεν. ἐνταῦθα δὲ καὶ Ἀργείαν τὴν Λακωνικὴν Ἑλένην λέγει, ὡς καὶ τῆς
Λακεδαίμονος Ἄργους καλουμένης, καθάπερ καὶ ὅλη ποτὲ ἡ Πελοπόννησος. Σημείωσαι δὲ ὅτι καὶ
ἐνταῦθα παραδηλοῖ ὁ ποιητὴς σοφωτέρας κατὰ τὴν παροιμίαν ἐν ταῖς βουλαῖς εἶναι τὰς δευτέρας
φροντίδας. Ἀθηνᾶ μὲν γὰρ βουλαῖς Ἥρας τῆς, ὡς ἔγνωσται, εἰς βασιλείαν ἀλληγορουμένης ὑποτίθε-
ται τῷ Ὀδυσσεῖ ἀγανώτερον ἤγουν πραΰτερον τοὺς Ἕλληνας μετελθεῖν φεύγοντας, εἰποῦσα· σοῖς δ'
ἀγανοῖς ἐπέεσσιν ἐρήτυε φῶτα ἕκαστον. ὁ δὲ, ἐν τοῖς ἑξῆς φροντίσας, διαιρήσει τὸ νόημα καὶ ὃν
μὲν ἂν βασιλῆα καὶ ἔξοχον ἄνδρα εὑρήσει, τὸν τοιοῦτον μετέρχεται κατὰ τὴν παραγγελίαν τῆς Ἀθηνᾶς·
τοὺς δὲ δημότας οὐ μόνον οὐκ ἀγανοῖς λόγοις δε*ξιοῦται, ἀλλὰ καὶ ἐπαπειλησάμενος ἐντρίβει καὶ
πληγὰς, περιττότερόν τι ποιήσας τῆς θεόθεν ὑποθήκης. τοῦτο δὲ σεμνύνει τὸν Ὀδυσσέα, ὅτι καὶ πλεῖόν τι
τῆς μυθικῆς Ἀθηνᾶς ἐνενόησε. τινὲς δὲ σφαλέντα ἐν τοσούτῳ θορύβῳ τὸν Ὀδυσσέα καὶ συνταραχθέντα
ἐπιλαθέσθαι φασὶν ὧν ἡ Ἀθηνᾶ συνεβούλευσεν αὐτῷ. ἀληθῶς μέντοι, ἀφετέον γὰρ τὰ τοῦ μύθου,
τὰ μὲν πρῶτα ἡ φρόνησις οὐκ ἐντελῶς ἔλαμψε παρὰ τῷ Ὀδυσσεῖ, ἀλλὰ συγκεχυμένως ἓν μόνον ἐνενόησε
τὸ ἀγανοῖς λόγοις ἐπισχεῖν τοὺς Ἀχαιούς· ὕστερον δὲ διελὼν παρ' ἑαυτῷ ὅτι τοῖς μὲν βασιλεῦσιν ἀγα-
θὸν τὸ τοιοῦτον, ἄνδρες δὲ θρασεῖς κολακευόμενοι χείρους γίνονται, εἰς πλείονα θρασύτητα ἐπαιρό-
μενοι, τοὺς μὲν μεγάλους ἑτέρως καθομιλεῖ, τοὺς δὲ μὴ τοιούτους, ὡς ἐκείνοις πρέπον, μεταχειρίζε-
ται, οἷος ὁ κατὰ σύνεσιν τέλειος, ὃς δηλαδὴ ἐν αὐτοῖς τοῖς καιρίοις ἔχει τὸ μάλιστα ἐνεργὸν καὶ ἐν τοῖς
δεινοῖς· Ὀδυσσεὺς *γὰρ τὴν μὲν ἀρχὴν οὐκ ἐντελῶς ἐνόησε, πρὸς δὲ αὐτοῖς τοῖς ἀγῶσι γενόμενος ἐντε-
λέστατα φρονεῖ. σημειωτέον δὲ ὅπως ὁ Ὅμηρος αὐξήσας τὴν τοῦ πράγματος περιπέτειαν καὶ εἰς ἄπορον
ἀγαγὼν, ἀμήχανον γὰρ ἀνθρωπίνως ἐπισχεθῆναι τοὺς Ἕλληνας οὕτως οἷον κατὰ κράτος φεύγοντας
ἀκολούθως τῇ τοῦ βασιλέως δημηγορίᾳ, θεὸν ἐπεισάγει ἀνύοντα τὸ δυσχερὲς ἀνελπίστως ἐπιφανέντα
ὥς περ ἔκ τινος μηχανῆς, τὴν Ἀθηνᾶν δηλαδή. καί φασιν οἱ παλαιοὶ ὅτι πρῶτος Ὅμηρος καὶ τοῖς
τραγικοῖς ποιηταῖς μηχανὰς εἰσηγάγετο, οἳ πολλαχοῦ τῆς αὐτῶν ποιήσεως θεῖα πρόσωπα μηχανικῶς
τῷ θεάτρῳ *ἐπεισφέρουσιν. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ὁ ποιητὴς εἰς ἴσον πως ἄγει ἀρετὴν καὶ τὸν τῆς ἀρετῆς 196
μετέχοντα. ἐνταῦθα γὰρ ἡ μὲν Ἥρα παραγγέλλει τῇ Ἀθηνᾷ κωλῦσαι τοὺς Ἕλληνας, Ἀθηνᾶ δὲ οὐκ
αὐτὴ τοῦτο ποιεῖ, ἀλλ' ἐπιτρέπει τὸ πρᾶγμα τῷ Ὀδυσσεῖ, οἷά τις ἀρχιτέκτων σοφὸς ὑπηρέτην ἐντρεχῆ
ἐφευρηκώς· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς, ἀνὴρ φρόνησιν ἔχων, ἀνύει ὅ περ αὐτὴ ἔμελλε ποιῆσαι ἡ Ἀθηνᾶ· Ὀδυσ-
σεὺς δὲ τῷ ἔργῳ ἐπιτάσσεται ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς, οὐ διότι φρονιμώτερος Νέστορος, ἀλλ' ὅτι φρόνησιν
ἔμπρακτον εἶχε. Νέστωρ μὲν γὰρ ἤδη πέμπελος ἦν, Ὀδυσσεὺς δὲ μετὰ τοῦ λόγου καὶ τὸ πρακτικὸν εἶχεν.
*(Vers. 169.) Ὅτι τὸν Ὀδυσσέα δῖον ἐν ἄλλοις καὶ διογενῆ λέγων ἐνταῦθα σαφῶς παριστᾷ ὅτι οὐ 22
μόνον διὰ τὸ ἀρχικὸν τοιαύτας κλήσεις αὐτῷ ἐπιτίθησιν, ἀλλὰ καὶ μάλιστα διὰ τὴν σύνεσιν, εἰπὼν
αὐτὸν Διὶ μῆτιν ἀτάλαντον, ἤτοι ἴσον τῷ Διὶ κατὰ τὴν βουλήν. ἀλλαχοῦ δὲ θεοῖς ἐναλίγκια μήδεα
ἔχοντα ἐρεῖ αὐτόν. ἔστι δὲ κατὰ ἀλληγορίαν τὸ τὸν Ὀδυσσέα ἀτάλαντον εἶναι τῷ Διὶ κατὰ τὴν βουλὴν
ὅμοιον, ὡς εἴ τις εἴποι ὅτι νοῦς ἦν αὐτόχρημα· Ζεὺς γὰρ ἐνταῦθα ὁ νοῦς, δι' οὗ τὸ ζῆν εὖ τοῖς
ἀνθρώποις ἐστίν. Ἀτάλαντος δὲ ὁ οἷον ἰσόσταθμος· τὸ ᾱ μὲν γὰρ ἐνταῦθα ἰσότητα δηλοῖ κατὰ τοὺς
9 παλαιοὺς ἢ ὁμοιότητα, ὡς καὶ ἐν τῷ ἀδελφός· τάλαντον δὲ φαμὲν τὸν σταθμόν. Ἰστέον γὰρ ὅτι, ὥς
περ μέδιμνος τό τε σκεῦος *τὸ μετροῦν καὶ τὸ ὑπ' αὐτοῦ μετρούμενον, ἔτι δὲ καὶ χοίνιξ ὁμοίως· λέγο-
μεν γὰρ μέτρόν τι χοίνικα· καὶ πῆχυς δὲ αὐτός τε ὁ μετρῶν καὶ τὸ ὑπ' αὐτοῦ μετρούμενον· οὕτω καὶ
τάλαντον οὐ μόνον ὁ σταθμὸς, δι' οὗ τὰ βάρη διακρίνεται τῶν σωμάτων ἐντιθεμένων ταῖς πλάστιγξιν,
ἀλλὰ καὶ αὐτὸ βάρος τὸ σταθμώμενον. ἔστιν οὖν ἀτάλαντος καὶ ὁ τὸν ἴσον ἕλκων σταθμὸν, ἐὰν
ταλάντῳ μέλλοι κρίνεσθαι. ὁ δὲ Πορφύριος καὶ αὐτὸς ἀτάλαντον λέγων τὸν ἴσον ἄλλως τὴν λέξιν

καθίστησι, δεικνύων ἄνισον μὲν εἶναι παρὰ τοῖς παλαιοῖς τὸ τάλαντον, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται, ἀτάλαντον δὲ ἐντεῦθεν νοεῖσθαι τὸν μὴ κατὰ τὸ τάλαντον ἄνισον, ἀλλὰ τῆς ἐκείνου ἐστερημένον ἀνισότητος. γίνεται δὲ τὸ τάλαντον ὁ σταθμὸς παρὰ τὸ τάλας, ὃ δηλοῖ τὸν καρτερικόν. τοιοῦτον δὲ ὁ σταθμὸς, ὡς φορτιζόμενος καὶ διὰ τὰ βάρη ἐπινοηθείς. μάλιστα δὲ παρὰ τὸ ταλάσσειν τὸ καρτερεῖν, ἐξ οὗ καὶ ὁ Ἄτλας, καὶ ὁ Ἀτά*λας, τὸ ῥηθὲν τάλαντον γίνεται· ἀχθοφορεῖ γὰρ ἀεί. ὅθεν καὶ τρυτάνη παρὰ τοῖς ὕστερον λέγεται, διότι τοῖς ὄγκοις τρύεται ἤγουν καταπονεῖται. κυρίως δὲ μέρος τι τοῦ ζυγοῦ ἡ τρυτάνη. οὕτω δὲ καὶ πλάστιγξ λέγεται ὁ σταθμὸς ἐκ μέρους, ἤτοι ἐκ τῶν πλαστίγγων, τουτέστι τῶν κάτω πλατέων, οἷς τὰ βάρη ἐπίκεινται. καὶ ζυγὸς δὲ ὁ αὐτὸς ἀπὸ μέρους, οὗ αἱ ῥηθεῖσαι πλάστιγγες ἐξήρτηνται· πρὸς ὃν παροιμιάζεται τὸ ζυγὸς δόλιος, ᾧ ἀντίκειται τὸ δίκαιον στάθμιον τὸ παρώνυμον τοῦ σταθμοῦ. ὅτι δὲ ἄνισον, ὡς ἐῤῥέθη, τὸ τάλαντον καὶ ὅτι καὶ ἐπὶ μικροῦ ποσοῦ καὶ ἐπὶ
197 μεγάλου τίθεται καὶ ὑπὲρ ἑκατὸν μνᾶς παρὰ τοῖς *παλαιοῖς κορυφοῦται καὶ εἰς κεντηνάριον δὲ περιΐσταται, καὶ εἰσέτι κατωτέρω καὶ ἐν ἑτέροις ῥηθήσεται. (Vers. 170.) Ὅτι τοσοῦτον ἀμηχανεῖ ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεὺς, καὶ οὕτως αὐτοῦ τὴν καρδίαν ἄχος περιῆλθεν ὥστε οὐδ' ἥπτετο τῆς ἑαυτοῦ νηὸς καθελκομένης ὑπὸ τῶν αὐτοῦ θεραπόντων εἰς θάλασσαν. ἄλλοι δὲ τὸ, οὐδ' ὅ γε νηὸς ἐϋσσέλμοιο μελαίνης ἥπτετο, ἄλλως νοοῦσι, λέγοντες ὅτι κἂν οἱ ἄλλοι τῶν οἰκείων ἥπτοντο νεῶν, ἀλλ' Ὀδυσσεὺς οὐκ ἐποίει οὕτως, ἀλλ' ἵστατο, ἔργῳ διδάσκων ὅτι οὐ δεῖ οὕτω ποιεῖν. εἰ γὰρ ἔδει νηῶν ἅπτεσθαι, ἐποίει ἂν οὕτω καὶ αὐτός. διὰ τί δὲ τοῦτο ἐποίει; ἐπεί, φησιν, ἄχος καρδίαν καὶ θυμὸν ἵκανε, τουτέστιν ἐμπράκτως ἐδήλου, ὅ περ ἐβούλετο, οἷα λαλεῖν οὐκ ἔχων ὑπὸ ἀμηχανίας. ἄχος γὰρ κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἡ ἄφωνος ἀνία παρὰ τὸ ᾱ στερητικὸν μόριον καὶ *τὸ χαίνειν. τινὲς δὲ ὑπερβατῶς τὸν τόπον τοῦτον νοήσαντες οὕτως εἶπον· εὗρε τὸν Ὀδυσσέα ἑστῶτα, ἐπεί μεν ἄχος καρδίαν καὶ θυμὸν ἵκανεν· οὐδὲ ἥπτετο τῆς οἰκείας νηός. ναῦς δὲ εὔσελμος ἢ ἡ εὔζυγος καὶ εὐκάθεδρος, καθ' ὃ εὔεδρον Ἀργὼ φησί που Θεόκριτος· σέλμα γὰρ ἡ καθέδρα, ἐξ οὗ καὶ τὸ σελλίον ἔοικε λέγεσθαι· ἢ ἡ εὔσχοινος· φασὶ γὰρ οἱ παλαιοὶ σελμίδας λέγεσθαι τὰ σχοινία. Σημείωσαι δὲ καὶ ἐνταῦθα ὡς οὐκ ἀεὶ ἐξ ἀνάγκης ταυτόσημά εἰσι τὰ τὴν αὐτὴν ἐτυμολογίαν ἔχοντα. ἰδοὺ γὰρ ὥς περ παρὰ τὸ μὴ χαίνειν γίνεται κατά τινας μηχανὴ ἡ μὴ ἐῶσα χαίνειν τινὰ ψεκτικῶς διὰ τὸ ἐπιτυχὲς καὶ ἔντεχνον αὐτῆς, οὕτω καὶ τὸ ἄχος στερεῖ τοῦ χαίνειν, ὡς εἴρηται· καὶ ὅμως πάντῃ διαφέρετον τὸ ἄχος καὶ ἡ μηχανή. (Vers. 173.) Ὅτι, Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, σχῆμα ἐστὶ κλητικὸν, ὁμοιόπτωτον καλούμενον. λέγει δὲ αὐτὸ κατὰ τὸ φαινόμενον ἡ μυθι*κὴ Ἀθηνᾶ πρὸς τὸν Ὀδυσσέα, ἐπιῤῥωννύουσα καὶ τοῖς ἐγκωμίοις ἐπαίρουσα πρὸς τὴν τοῦ ἔργου σπουδὴν, ἵνα μὴ φυγόντες ἀγεννῶς οἱ Ἕλληνες ἀφήσουσι τοῖς Τρωσὶ τὴν Ἑλένην. ἀληθῶς δὲ ἡ παρ' αὐτῷ φρόνησις τοὺς τοιούτους λόγους ὑποτείνει αὐτῷ κατὰ λόγον αἰδοῦς. αἰδεῖται γὰρ, ὡς εἰκὸς, ἀναλογιζόμενος, ἐὰν ὁ Διογενὴς, ὁ ἀπὸ Λαέρτου, ὃς ἐξ Ἑρμοῦ ἕλκει τὸ γένος, ὁ πολυμήχανος, οὐχ' εὑρήσει τινὰ μηχανὴν ἐνταῦθα, ἀλλὰ περιόψεται τοὺς Ἀχαιοὺς οὕτω δὴ οἶκόνδε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν φευξομένους, ἐν νήεσσι πολυκλήϊσι πεσόντας, καταλίποιεν δὲ τὴν Ἑλένην καύχημα Πριάμῳ τε καὶ Τρωσὶν, ἧς ἕνεκα πολλοὶ Ἀχαιῶν ἐν Τροίᾳ ὤλοντο. τούτοις δὴ τοῖς λόγοις ἐπιῤῥωσθεὶς Ὀδυσσεὺς, οὓς φρονῶν ἄν τις ἀνὴρ λογίσαιτο, ἔχεται τοῦ ἔργου εὐθὺς καὶ ἀνύει πολυτρόπως τὸ στῆσαι τοὺς Ἕλληνας τῆς φυγῆς. Πολυμήχανον δὲ τὸν Ὀδυσσέα καλεῖ ὡς ἀληθῶς τοιοῦτον· πολλῶν γὰρ *εὕρηται τεχνῶν ἔμπειρος, ὡς καὶ ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ συναχθὲν εἰς πλάτος γέγραπται. εἰ δέ ποτε ἡ μηχανὴ ἐπὶ δόλου λαμβάνεται, εἴη ἂν καὶ οὕτω πολυμήχανος Ὀδυσσεὺς, ὃς παντοίοις δόλοις κεκοσμῆσθαί που λεχθήσεται. τῷ δὲ πολυμηχάνῳ ἐναντία ἡ παρ' ἑτέρῳ ποιητῇ ἀμήχανος γυνὴ, τουτέστιν ἀφελὴς καὶ ἁπλοϊκὴ καὶ ἄδολος καὶ ἀπάνουργος, ἑτέρα οὖσα παρὰ τὴν Ὁμηρικὴν ἀμήχανον Ἥραν, ὡς φανήσεται. (Vers. 175.) Τὸ δὲ, ἐν νήεσσι πεσόντες, ἄτακτον φυγὴν ὀνειδίζει· οὐ γὰρ εἶπεν, εἰς νῆας ἐμβάντες, ἀλλ' ἐμπεσόντες, ὡς εἴ περ ἐδιώκοντο. Ἐν δὲ τῷ ἕνεκα τῆς Ἑλένης εἰπεῖν πολλοὺς τῶν Ἀχαιῶν ἐν Τροίᾳ ἀπολέσθαι σαφῶς ἡρμήνευσε, τί ἐστι τὸ τέλος τοῦ εἰς τὴν Τροίαν πλόου. εἰπὼν γὰρ ἀνωτέρω ὅτι τέλος οὔ πώ τι πέφανται, καὶ ὅτι ἀτελὲς ἡμῖν τὸ ἔργον, οὗ ἕνεκα δεῦρο ἱκόμεθα, νῦν σαφῶς λέγει, τί τὸ τοῦ πολέμου τέλος, ὅτι δηλαδὴ, ὡς καὶ προεῤῥέθη, τὸ τὴν Ἑλένην *ἐκεῖθεν λαβεῖν· οἷς, ὡς καὶ αὐτὸ προεδηλώθη, ταυτὸν οἶδε τὸ τέλος καὶ τὸ οὗ ἕνεκα ὁ ποιητής. (Vers. 179.) Ὅτι

ἐρωεῖν ποτὲ μὲν τὸ ὁρμᾶν καὶ προπηδᾶν, ποτὲ δὲ καὶ τὸ ἀναποδίζειν, ὅ περ ἀλλαχοῦ ἐντελῶς μετὰ τῆς ὑπὸ προθέσεως λέγεται, οἷον· ἵπποι δ᾽ ὑπερώησαν. φησὶ γοῦν ἐνταῦθα· ἀλλ᾽ ἴθι νῦν μετὰ λαὸν Ἀχαιῶν, ἤγουν εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς, μηδέ τ᾽ ἐρώει, τουτέστι μηδὲ ἀφόρμα, καὶ ἐνδοιαστικῶς ἀναπόδιζε. Ὅτι χρήσιμον εἰς παραίνεσιν κατασιγαστικὴν τὸ, ἀλλ᾽ ἴθι νῦν μετὰ λαὸν Ἀχαιῶν, σοῖς δ᾽ ἀγανοῖς ἐπέεσσιν ἐρήτυε, ἤγουν κώλυε, ἄνδρα ἕκαστον, μηδὲ ἔα ποιεῖν τόδε τι. Ὅτι οὕτως ἐθάδα Ὅμηρος οἶδε τὴν *μυθικὴν Ἀθηνᾶν 198

150 εἶναι τῷ Ὀδυσσεῖ, ὥστε ἅμα τε αὐτὴν φωνῆσαι καὶ τὸν Ὀδυσσέα αἰσθέσθαι ὅτι Ἀθηνᾶ ἦν ἡ λαλοῦσα. φησὶ γοῦν· (Vers. 182.) ὁ δὲ ξυνέηκε θεᾶς ὄπα φωνησάσης. κἀντεῦθεν ὁ φιλόμηρος Σοφοκλῆς λαβὼν ἀφορμὴν ποιεῖ τὸν Ὀδυσσέα ἐν τῷ μαστιγοφόρῳ Αἴαντι ἀπὸ λαλιᾶς ἀναγνωρίζοντα παρεῖναι τὴν Ἀθηνᾶν, ἐν οἷς λέγει· ὡς εὐμαθές σου τὸ φώνημ᾽ ἀκούω, κἂν ἄποπτος ᾖς. Ἰστέον δὲ ὅτι οὐ πάνυ δῆλον ἐνταῦθα τὸ ξυνέηκε, εἴτε γενικῇ συντάσσεται, εἴτε αἰτιατικῇ. οὐ γὰρ εὐδιάκριτον, εἴτε ξυνέηκε φωνησάσης ὄπα, εἴτε ξυνέηκε τὴν ὄπα τῆς θεᾶς. *(Vers. 183.) Ὅτι πολλάκις ἡ ἐν τοῖς καιριω- 29 τάτοις σπουδὴ παραιρεῖται καὶ τὴν λαλιὰν, οὐ δυναμένου τοῦ σπεύδοντος λόγοις τε καὶ ἔργοις ἐπιμερίσαι τὴν ἀκμὴν τοῦ καιροῦ. Ὀδυσσεὺς γοῦν ὁ ἐν Ὀδυσσείᾳ πολλὰ διαλεγόμενος τῇ Ἀθηνᾷ ἐνταῦθα οὐδὲ τὸ τυχὸν αὐτῇ προσφθέγγεται, ἀλλὰ κελευσθεὶς κωλύειν φῶτα ἕκαστον φεύγοντα εὐθὺς ἔχεται τοῦ ἔργου· ἤπειγε γὰρ ὁ καιρός. (Vers. 184.) Ὅθεν ἅμα τῇ φωνῇ τῆς Ἀθηνᾶς, ἥ τις ἦν ἡ ἐν αὐτῷ λαλοῦσα σύνεσις, ἔβη θέειν, ἀπὸ δὲ χλαῖναν βάλεν, ἤτοι ἀπέβαλεν, ἔρριψε· τὴν δὲ ἐκόμισε κῆρυξ Εὐρυβάτης Ἰθακήσιος, περὶ οὗ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσσειαν πλατύτερον εἴρηται. ἕτερος οὗτος, καθὰ καὶ προγέγραπται, παρὰ τὸν ὑπουργοῦντα τῷ Ἀγαμέμνονι. ὁ δ᾽ αὐτὸς Ὀδυσσεὺς καὶ τοῦ Ἀγαμέμνονος ἀντίος ἐλθὼν ἐφθέγξατο μὲν οὐδ᾽ ὅλως οὐδὲν, ἐδέξατο δὲ αὐτοῦ τὸ σκῆπτρον, σὺν τῷ ἔβη κατὰ νῆας Ἀχαιῶν, ποιήσων ἃ ἔμελλε ποιήσειν, μικροῦ καὶ ἀφαρπάσας τοῦ βασιλέως τὸ σκῆπτρον. διόπερ οὐδὲ ἐκεῖνος καιρὸν ἔσχε λαλῆσαί τι *πρὸς αὐτὸν, εἰ μή που τυχὸν κατὰ τὸ σιωπώμενον. Ἰστέον δὲ ὅτι ἀπέβαλεν Ὀδυσσεὺς τὴν χλαῖναν, ὡς οἱ παλαιοὶ φασὶν, ἢ αὐτομάτως πεσοῦσαν κατὰ σπουδὴν, ἔοικε γὰρ μανδυοειδὲς ἡ χλαῖνα εἶναι περίβλημα, ἢ ἵνα ταπεινὸς ὑπηρέτης βασιλικῶν δογμάτων εἶναι δοκῇ καὶ οὕτω γίνοιτο δι᾽ αἰδοῦς τοῖς Ἕλλησιν, ἢ διὰ τὸ εὐπερίσταλτον, ἵνα ἐν τῷ θέειν ῥᾷον τρέχοι, ἤδη δὲ καὶ ἵνα τῷ παραδόξῳ τῆς θέας ἐπιστρέφῃ τοὺς πολλοὺς, ὥς περ ἄλλον τρόπον ὁ Ἀγαμέμνων ἀλλαχοῦ πορφύρεον μέγα φᾶρος οὐκ ἀποβάλλει, ἀλλὰ ἔχων τῇ χειρὶ καὶ διακινῶν αὐτὸ ἐπιστρέφει τοὺς Ἕλληνας εἰς ἑαυτόν. (Vers. 186.) Σκῆπτρον δὲ ἀπὸ τοῦ *βασιλέως λαμβάνει, ὡς ἂν, ἐπειδὰν κοιρανέων διέπῃ 199 τὸν στρατὸν, ἤτοι βασιλικὰ δρῶν, ἔχῃ σύμβολον αὐτὸ τοῦ ἐκ βασιλέως λέγειν τε καὶ ποιεῖν, ὡς ἐκεῖθεν τὴν κατὰ τῶν ἀκοσμούντων λαβὼν ἐξουσίαν καὶ μὴ ἀντιπράττων ἁπλῶς οἷς ὁ βασιλεὺς ἐδημηγόρησεν· οἶδε γὰρ ὅπως οἱ Ἀχαιοὶ πείθονται τῷ βασιλεῖ. Ὅτι οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον Ὀδυσσεὺς μετέρχεται φεύγοντας τούς τε βασιλεῖς τούς τε δημότας, ἀλλ᾽ ἐκείνους μὲν προσηνέστερον δειλίαν τε ἀποκαλῶν τὴν τοιαύτην ἀναχώρησιν, ἀνακαλύπτων δὲ καὶ ὅτι πειρᾶται τῶν Ἑλλήνων ὁ βασιλεὺς, παραμιγνύων δὲ

51 καί τι φόβου, ἐὰν οὐκ ἐθελήσωσι πεισθῆναι, καὶ τὸν βασιλέα δὲ ἐπαινῶν, τοὺς δὲ δημότας καὶ πλήττων καὶ ἀπειλούμενος καὶ ἐξευτελίζων καὶ ὑβρίζων. σκοπὸς δὲ αὐτῷ τῆς ἐντρεχείας τὸ ἐπιστρέψαι τοὺς Ἕλληνας καὶ καθί*σαι πάλιν εἰς ἀγορὰν, ἵνα μάθωσιν ἔργοις αὐτοῖς ὅτι διάπειρα ἦν ἡ τοῦ βασιλέως δημηγορία. (Vers. 188. sqq.) Φησὶν οὖν τοιαῦτα ὁ ποιητὴς περὶ τοῦ Ὀδυσσέως· ὅντινα μὲν βασιλῆα καὶ ἔξοχον ἄνδρα κιχείη, ἤγουν καταλάβοι, τὸνδ᾽ ἀγανοῖς ἐπέεσσιν ἐρητύσασκεν, ἤγουν ἐκώλυε, παραστάς· δαιμόνι᾽ οὔ σε ἔοικε, κακὸν ὣς, δειδίσσεσθαι· ἀλλ᾽ αὐτός τε κάθησο καὶ ἄλλους ἵδρυε λαοὺς, τοὺς ὑπὸ σὲ δηλαδή. οὐ γάρ πω σάφα οἶσθ᾽ οἷος νόος Ἀτρείδαο· νῦν μὲν πεῖραται, τάχα δ᾽ ἴψεται υἷας Ἀχαιῶν, ἤγουν βλάψοι ἂν τοὺς Ἕλληνας· καὶ ὅτι ἐν βουλῇ οὐ πάντες ἀκούσαμεν, οἷον ἔειπε, μή τι χολωσάμενος ῥέξῃ κακὸν υἷας Ἀχαιῶν. θυμὸς δὲ μέγας ἐστὶ διοτρεφέος βασιλῆος· καὶ ὅτι ἡ τιμὴ αὐτοῦ ἐκ θεοῦ ἐστὶ, καὶ ὅτι φιλεῖ αὐτὸν ὁ θεός· ἐν πολλοῖς γὰρ θεοφιλεῖς δοξάζει τοὺς βασιλεῖς, προκαλούμενος διὰ τούτου τοὺς ὑπηκόους εἰς τὸ δεῖν πειθαρχεῖν αὐτοὺς τῷ βασιλεῖ, ὡς καὶ θεῷ ὑποκειμένους οὕτω καὶ πειθομένους. *(Vers. 197.) ἐνταῦθα δὲ καὶ ἐφερμηνεύει, διὰ τί διογενεῖς καὶ διοτρεφεῖς τοὺς βασιλεῖς λέγει, οὐχ᾽ ὅτι ἐκ Διὸς τὸ γένος ἕλκουσιν, ἀλλ᾽ ὅτι ἐξ ἐκείνου αὐτοῖς ἡ τιμή. φησὶ γάρ· τιμὴ δ᾽ ἐκ Διός ἐστιν, ἡ τῆς βασιλείας δηλαδή. ἀφιδρύματα γὰρ ὡσανεὶ Διὸς ἐδόκουν εἶναι οἱ βασιλεῖς.

καὶ οὕτω μὲν Ὀδυσσεὺς ἐξ ἀνάγκης τοὺς ἐξόχους μετεχειρίζετο. (Vers. 198.) ὃν δ᾽ αὖ δήμου τ᾽ ἄνδρα ἴδοι, βοόωντά τ᾽ ἐφεύροι, τὸν τοιοῦτον σκήπτρῳ ἐλάσασκεν ὁμοκλήσασκέ τε μύθῳ, ἤγουν σκήπτρῳ ἔπληξε καὶ λόγῳ ἠπειλήσατο. καὶ ὅρα ἐν χωρίῳ σκυθρωπῷ ἀλαμπῆ πάρισα, τὸ ἐλάσασκε καὶ τὸ ὁμοκλήσασκε. παρισοῖ μὲν γὰρ γλυκαίνων πως τὸ τῆς ἐννοίας ὑπόπικρον· οὐ γελᾷ δὲ ἀττικίζων, ἀλλὰ δεινοῖ τὴν παρίσωσιν τῇ τῶν ποιητικῶν σκληρότητι λέξεων. ἐν τούτοις δὲ καὶ τὸ υἷας Ἀχαιῶν δὶς ἐν τέλει στίχων τεθὲν καλλωπίζει, καθὰ παρὰ τῷ ῥήτορι τὸ, ταξιάρχους παρ᾽ ὑμῶν, ἱππάρχους παρ᾽ ὑμῶν. (Vers. 200.) Ἡ δὲ ὁμοκλὴ τοῦ Ὀδυσσέως *αὕτη· δαιμόνιε, ἀτρέμας ἧσο καὶ ἄλλων μῦθον ἄκουε, οἳ σέο φέρτεροί εἰσι· σὺ δ᾽ ἀπτόλεμος καὶ ἄναλκις, οὔτε ποτ᾽ ἐν πολέμῳ ἐναρίθμιος οὔτ᾽ ἐνὶ βουλῇ. οὐ μέν πως πάντες βασιλεύσομεν ἐνθάδ᾽ Ἀχαιοί· καὶ τὰ ἑξῆς, ἐν οἷς δεικνύει οὐκ ἀγαθὸν εἶναι τὴν πολυαρχίαν. Τὸ δὲ, οὐ πάντες βασιλεύσομεν ἐνθάδ᾽ Ἀχαιοὶ, ἐνταῦθα καιριώτατα πρὸς τὸν δῆμον εἴρηται ἤτοι πρὸς τὸν πολὺν ὄχλον. εἰ γὰρ πρὸς τοὺς βασιλεῖς ἐῤῥέθη, φαύλως εἶχεν· ἐξῆψε γὰρ ἂν, φασι, τὴν στάσιν, σπουδαρχιδῶν ἀνδρῶν ἐν τοσούτῳ θορύβῳ καθαπτόμενος. πάνυ δὲ αὖ θαυμασιώτερον πρόσκειται καὶ τὸ ἐνθάδε διὰ τοὺς βασιλεῖς. εἰ γὰρ καὶ πάντες βασιλεύσομεν τυχὸν, ἀλλ᾽ οὐκ ἐνθάδε· οἴκοι δὲ νοστήσαντες ποιείτωσαν τοῦτο, εἰ βούλονται· ἔστι γὰρ αὐτοῖς ἐν τοῖς οἰκείοις τοῦτο ποιεῖν κατὰ τὸ, αὐτὰρ ἐγὼ οἴκου ἄναξ ἔσομαι ἡμετέρου. ἔστι γὰρ μικρὸς οἷον βασιλεὺς ὁ οἰκοδεσπότης, ὥς περ αὖ ὁ βασι*λεὺς μεγάλου οἴκου δεσπότης, τῆς πόλεως δηλαδή. ἀλλ᾽ οὕτω μὲν δυνατώτατος ἐν δημηγορίαις ὁ Ὀδυσσεὺς, οὕτω καίριος, οὕτω ποικίλος, οὕτω πυκνός· καὶ πρὸ αὐτοῦ ὁ ποιητὴς ὁ τὰ τοιαῦτα μιμούμενος. ἐν μέντοι τοῖς ἐφεξῆς οὐ θαυμαστὸς ἁπλῶς ὁ ποιητὴς ἀλλὰ καὶ ἀμίμητος φανεῖται, ἔνθα τὸν μὲν Ὀδυσσέα καλῶς δημηγοροῦντα ποιεῖ καὶ ὑψηλῶς, τὸν δὲ Νέστορα κάλλιστα καὶ ὑψηλότατα, ὡς φανήσεται. καὶ ἡ μὲν δημηγορία τοῦ Ὀδυσσέως τοιαύτη· τὰ δὲ περὶ αὐτὴν οὕτω διασαφεῖται. (Vers. 189.) Ἀγανοὶ μὲν λόγοι οἱ προσηνεῖς παρὰ τὸ ᾱ ἐπιτατικὸν καὶ τὸ γάννυσθαι, οἷς τις ἄγαν γάννυται ἤγουν
200 χαίρει· *ὅθεν καὶ γάνος ἡ χαρά. ἐν δὲ ῥητορικῷ λεξικῷ γράφεται ταῦτα· ἀγανὸν τὸ καλὸν καὶ ἡδὺ καὶ προσηνές· ποτὲ δὲ καὶ κατὰ ἀντίφρασιν τὸ χαλεπόν. ἐν ἑτέρῳ δὲ, ὅτι ἔστι καὶ ἄγανον προπαροξυτόνως καὶ δηλοῖ τὸ κατεαγός. τραγικώτερον δέ φησι τὸ ὄνομα. Τοῦ ἐρητύσασκεν ἐνεστὼς μὲν ἐρητύω, καὶ μέλλων ἐρητύσω· οὗ περ ὁ πρῶτος ἀόριστος παράγει ἐνεστῶτα τὸ ἐρητυσάσκω πρὸς ὁμοιότητα τοῦ κλαυσάσκω καὶ θαψάσκω. τοῦ δὲ τοιούτου ποιητικοῦ θέματος τρίτον ἑνικὸν τὸ ἐρητύσασκε, ῥῆμα καὶ αὐτὸ οὐ χρηστὸν πεζολόγοις, καθάπερ οὐδὲ τὸ ἐλάσασκεν οὐδὲ τὸ ὁμοκλήσασκε. γένεσις δέ, φασι, τοῦ ἐρητύω ἡ εἱρκτὴ, ἵνα ᾖ ἐκεῖθεν ἐρκτύω, ὡς τὸ κλείω, κωλύω, καὶ ἀποβολῇ τοῦ κ̄ δι᾽ εὐφωνίαν καὶ ἐνθέσει τοῦ η̄ ἐρητύω. (Vers. 190.) Τὸ δὲ δαιμόνιε μέση λέξις. διὸ καὶ τὸν βασιλέα δαιμόνιον καλεῖ καὶ *τὸν δημότην ὁμοίως δαιμόνιον, ἐκεῖνον μὲν ὡς εὐδαίμονα, τοῦτον δὲ ὡς δυσδαίμονα. τῶν μέσων γάρ ἐστι καὶ ὁ δαίμων καὶ ἡ τύχη καὶ ἀμφιῤῥεπῶς ἔχουσιν αἱ λέξεις πρὸς ἔννοιαν ἀγαθήν τε καὶ μὴ τοιαύτην. ὅτε μέντοι τὸ εὖ ἢ τὸ δὺς προσλάβωσι, τότε σαφῶς διακρίνονται. ἀεὶ τοίνυν παρὰ τῷ ποιητῇ ἐπαμφοτερίζει τὸ δαιμόνιος ἀναλόγως τοῖς ὑποκειμένοις προσώποις, ποτὲ μὲν οὕτως, ποτὲ δὲ ἄλλως λαμβανόμενον. οὕτω δὲ καὶ ἡ συμφορὰ διχῇ νοεῖται παρὰ τοῖς παλαιοῖς, ὡς ἀλλαχοῦ δηλοῦται· καὶ ὁ οἰωνὸς δὲ, καὶ ἕτερα πολλά. Τὸ δὲ, οὔ σε ἔοικε δειδίσσεσθαι, φυγὴν ἄντικρυς ἀποφαίνει τὴν παροῦσαν τῶν Ἑλλήνων κίνησιν, ἀπὸ δειλίας γινομένην, ὅ περ ἐξόχοις ἀνδράσιν ἀνοίκειον. (Vers. 192.) Ἐν δὲ τῷ, οὐ γάρ πω σάφα οἶσθα, οἷος ὁ τοῦ βασιλέως νοῦς, καὶ ὅτι πειρᾶται, καὶ ὅτι ἐν βουλῇ οὐ πάντες ἠκούσαμεν, φανερῶς παριστᾷ, ὅτι ἐν τῷ προβουλίῳ οὐ πάντες παρῆσαν ἀπαρα*λείπτως οἱ βασιλεῖς, ἀλλ᾽ οἱ ἐπιφανέστεροι καὶ προέχοντες μόνοι· ὅ περ καὶ σημείωσαι, ὡς διὰ καιροῦ ἀνάγκην πολλάκις καὶ τῶν ἀξίων λόγου παρορᾶσθαι δοκούντων. οὔκουν ἅπαντες οἴδασιν οἱ βασιλεῖς καὶ μέδοντες ὅτι πειρᾶται ὁ βασιλεὺς, ἀλλ᾽ οἱ ἑπτὰ ἴσως καὶ μόνοι, οὓς γέροντας ἀριστῆας Παναχαιῶν μετ᾽ ὀλίγα ἐρεῖ, τουτέστιν ἐντίμους, ἐξ ὧν καὶ ἡ παρὰ Ῥωμαίοις ὕστερον γερουσία. ἐπεὶ βαρὺ τοῦτο ἐδόκει τοῖς περιοραθεῖσι βασιλεῦσιν, ἐσχημάτισεν ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπιδεξιώτατα τὸν λόγον, οὐκ εἰπὼν ὅτι ἐν βουλῇ οὐ πάντες ἠκούσατε, ἀλλ᾽ ὅτι ἐν βουλῇ οὐ πάντες ἠκούσαμεν· συνεισάγων καὶ ἑαυτὸν τοῖς μὴ προακούσασιν, 152
ἵνα μὴ καταισχύνῃ καὶ λυπήσῃ τοὺς ἄλλους τοὺς μὴ κληθέντας εἰς τὸ προβούλιον. τινὲς μέντοι ἐρωτηματικῶς ἀναγινώσκουσιν, ἵνα λέγῃ, ὅτι ἆρά γε ἐν τῇ βουλῇ οὐ πάντες ἠκούσαμεν; πῶς οὖν ἀκούσαντες

φεύγομεν; καλλίων μέντοι ἡ πρώτη τῆς ἐννοίας ἐπιβολή. *Ὅρα δὲ ἐν τῇ τοιαύτῃ δημηγορίᾳ τὴν πυκνότητα τῶν τοῦ Ὀδυσσέως νοημάτων. ὀκτὼ γὰρ ὄντων τῶν ὅλων στίχων ἐν οἷς λαλεῖ πρὸς τοὺς βασιλεῖς ὁ Ὀδυσσεὺς, καὶ πάλιν ἓξ ἐν οἷς πρὸς τοὺς δημότας δημηγορεῖ, ἑκάστῳ στίχῳ ἔννοιαν συναπαρτίζει. τινὲς δὲ στίχοι καὶ δύο ἐννοίας ἐμπεριγράφουσι· ποιεῖ γὰρ τὸν Ὀδυσσέα οὐ μόνον οἷς ἔπραττε σπεύδοντα, ὡς προείρηται, ἀλλὰ καὶ οἷς κομματικῶς καὶ γοργῶς ἔλεγε. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ ποιητὴς συνεπισπεύδων, ὥς περ καὶ τῷ καιρῷ συσχηματίζων τὸν ἑαυτοῦ λόγον, ἐλλειπτικῷ ἐνταῦθα ἐχρήσατο σχήματι διὰ γοργότητα ἐν τῷ, δαιμόνιε. ἐχρῆν γὰρ εἰπεῖν πρότερον τὸ εἰπὼν ἢ φάμενος ἤ τι τοιοῦτον, καὶ τότε ἐπαγαγεῖν τὸ δαμόνιε, ἵνα ἦν ὁ λόγος τοιοῦτος· φάμενος, ὦ δαιμόνιε, ἢ εἰπὼν, ὦ δαιμόνιε. ὁ δὲ γοργῶς ἐσχημάτισε κατὰ ἔλλειψιν τῆς μετοχῆς. καὶ ἐν τῷ τέλει δὲ τῆς δημηγορίας κεῖται σχῆμα ἐλλειπτικὸν κατὰ τὸ ἀπὸ κοινοῦ ἐν τῷ, εἷς *βασιλεὺς, ᾧ ἔδωκε Ζεύς. τί γὰρ ἔδωκεν ὁ Ζεὺς ἢ πάντως τὸ βασιλεύειν; ὅ περ ἀπὸ τοῦ βασιλεὺς ἀφῆκε νοεῖσθαι, λαβὼν κατὰ κοινοῦ ῥῆμα ἐξ ὀνόματος. (Vers. 196.) Τὸ δὲ, θυμὸς μέγας ἐστὶ βασιλέως, συγκρότησίν τινα δίδωσι τῷ, κρείσσων γὰρ βασιλεὺς, ὅτε χώσεται ἀνδρὶ χέρηϊ. ἡ δὲ τοιαύτη γνώμη πρὸς ἐκφόβησιν παρείληπται· οὐ γὰρ τὸ μέγα τοῦ θυμοῦ βασιλέως ἐγκώμιον ἁπλῶς ἐστὶν, ἀλλὰ φρικτὸν αὐτὸν παριστᾷ. ἐντεῦθεν δὲ λαβόντες οἱ ὕστερον σοφοὶ ἀφορμὴν μεγαλοθύμους τοὺς τοιούτους ἀνθρώπους φασὶν, ἄλλο τι ὄντας παρὰ τοὺς ἐν τῷ ποιητῇ μεγαθύμους. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι, ὥς περ καὶ ἐπὶ ἄλλων, οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ *μέγας θυμὸς καὶ 201
μεγάθυμος πολλή ἐστι διαφορὰ τοῦ τε διαλελυμένου καὶ τοῦ συνθέτου· μέγας μὲν γὰρ θυμὸς τὸ πολὺ τοῦ χόλου, μεγάθυμος δὲ ὁ μεγαλόφρων καὶ μεγαλόψυχος. οὕτω καὶ παρὰ Ἡσιόδῳ διαφέρει ὁ χειροδίκης καὶ ὁ ἐν χερσὶν ἔχων τὴν δίκην· χειροδίκης μὲν γὰρ συνθέτως ὁ βίαιος καὶ οὐκ ἐν τοῖς νόμοις, ἀλλ' ἐν χερσὶ ταῖς ἑαυτοῦ κείμενον ἔχων τὸ δίκαιον· δίκην δὲ ἔχων ἐν χερσὶν ὁ δίκαιος καὶ ἀεὶ πρὸ χειρῶν οἷον φέρων τὸ δίκαιον. οὕτω δὲ καὶ θερμὸν μὲν ἔργον διαλελυμένως τὸ ἀναιδὲς καὶ θρασὺ, θερμουργὸς δὲ ἀνὴρ ἐν συνθέσει κατὰ λόγον ἐπαινετὸν ὁ θαῤῥαλέος καὶ μὴ ψυχρὸς εἰς ἔργον. τὸ δ' ὅμοιον φανεῖταί που καὶ ἐπὶ τοῦ σκιαμαχεῖν καὶ ὑπὸ σκιᾷ μάχεσθαι. (Vers. 198.) Δήμου δὲ ἄνδρα τὸν ἰδιώτην λέγει. τὸν δὲ αὐτόν που καὶ δῆμον καλεῖ, ὡς ἄν τις εἴποι δημότην ἢ δημοτικὸν *τῷ τοῦ ὅλου ὀνόματι ἤγουν τῷ τοῦ δήμου ὀνομάσας τὸ μέρος ἤτοι τὸν δημότην, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται ποιῶν. ἴδε δὲ καὶ ὅτι οὐχ' ἁπλῶς πάντα δημότην κολάζει, ἀλλὰ ὃν ἂν εὑρήσει βοῶντα καὶ οὕτως ἀνασείοντα τὸν ὄχλον καὶ κωλύοντα τὴν τούτου δημηγορίαν ὡς μηδὲ ἐξακούεσθαι. (Vers. 200.) Διὸ καὶ ἀτρέμας καθῆσθαι αὐτὸν ἐθέλει καὶ μὴ λαλεῖν, ἀλλὰ ἄλλων ἀκούειν λαλούντων οὐχ' ὁμοίων, ἀλλὰ κρεισσόνων αὐτοῦ. ἐπὶ μέντοι τῶν βασιλέων ἄλλως εἶπεν· αὐτός τε κάθησο, καὶ ἄλλους ἵδρυε λαούς· οὐ μὴν ὅτι καὶ σιώπα. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ ἀτρέμας ἧσο παραφράζων Ἡρόδοτός που φησίν· ἀτρεμίζοντά σε μακαριστὸν εἶναι. Τὸ δὲ σκήπτρῳ ἐλαύνειν ἀντὶ τοῦ πλήττειν εἴρηκε. δῆλον δὲ ὅτι καὶ ἵππον ἐλαύνειν τις λέγεται καὶ σίδηρον δὲ, ἀλλὰ καὶ τεῖχος ἐλάσαι τῇ πόλει ἀλλαχοῦ λέγει. καὶ ἔστιν, ὡς καὶ προεγράφη, πολυσήμαντος ἡ λέξις. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸ τοῦ Ἀγαμέμνονος σκῆπτρον *εἰς μὲν τοὺς βασιλεῖς ἤρκεσε τῷ Ὀδυσσεῖ πρὸς σύμβολον μόνον τοῦ ἐκ βασιλέως λαλεῖν, ἐπὶ δὲ τοὺς δημότας καὶ εἰς πλήττουσαν ῥάβδον Ὀδυσσεὺς αὐτῷ ἀπεχρήσατο, οὐ λόγοις ἀγανοῖς αὐτοὺς μετιὼν, τοῦτο γὰρ οὐκ ἔδει, καθὰ προγέγραπται, ἀλλὰ δριμύττων καὶ σωφρονίζων τὸν δῆμον πληγαῖς· ὅθεν καὶ φασὶν οἱ παλαιοὶ ὅτι, πῶς ἂν εἴη δημοχαριστὴς κατὰ τοὺς τραγικοὺς ὁ Ὀδυσσεὺς, οὕτως ἀτίμως τὸν δῆμον διαχειριζόμενος; Τὸ δὲ ἀτρέμας ἔστι μὲν ἐπίῤῥημα καὶ δηλοῖ τὸ ἡσύχως· εὑρίσκεται δὲ καὶ δίχα τοῦ σ, ὡς δηλοῖ σὺν ἄλλοις καὶ τὸ, οὔκουν ἀτρέμ' ἕξεις ἤγουν ἡσυχάσεις, ἤν τι καὶ χορδῆς λάβῃς; λέγεται δὲ καὶ ἀτρεμεὶ παρὰ τοῖς μεθ' Ὅμηρον. (Vers. 202.) Τὸ δὲ, ἐν πολέμῳ ἐναρίθμιος, ἀντὶ τοῦ ἐν ἀριθμῷ καὶ λόγῳ κείμενος. ἔστι δὲ ὅτε ὁ ἀριθμὸς καὶ ἐπὶ οὐδαμινότητος λαμβάνεται, ὡς ὅτε κωμικὸς λέγει, ὅτι οἱ θεαταὶ ἀριθμὸς ἄλλως εἰσὶν, ἤτοι πλῆθος, μόνον καὶ αὐτὸ τοῦτο *ποσότης ἐπινοουμένη, οὐ μὴν οὐσίαι τινὲς ἀριθμούμεναι. ἐν δὲ τοῖς ῥηθεῖσιν ἰστέον καὶ ὅτι ὁ παρακαλούμενος αὐτός τε παύσασθαι τοῦ ταράχου καὶ τοὺς ἄλλους δὲ ὁμοίως κατασιγάσαι ἀκούσοι ἂν τὸ, δαιμόνιε, ἢ μακάριε, αὐτός τε κάθησο καὶ ἄλλους ἵδρυε λαούς. τῷ δὲ ἐπιτιμωμένῳ μὴ λαλεῖν οἰκεῖον ἐπιφωνηθῆναι τὸ, δαιμόνιε, ἀτρέμας ἧσο καὶ ἄλλων μῦθον ἄκουε, οἵ σου φέρτεροί εἰσι. Τὸ δὲ, σὺ δ' ἀπόλεμος καὶ ἄναλκις καὶ τὰ ἑξῆς, ὡς πρὸ

μικροῦ ἐγράφη, κατὰ ἀνθρώπου γραφήσονται ἀχρείου μὲν εἰς πᾶν, ἀτάκτου δὲ καὶ φιλάρχου.
202* (Vers. 204.) Ὅτι οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη, εἷς κοίρανος ἔστω, εἷς βασιλεὺς, ᾧ ἔδωκε θεός. τοῦτο 153
δὲ τὸ γνωμάτευμα οὐδὲ τὰς ἄλλας μὲν ἀρχὰς ἀποδοκιμάζει, ἐπικρίνει δὲ μᾶλλον τὴν ἔννομον μοναρχίαν,
ἥ τις ἐστὶ βασιλεία. Ἰστέον γὰρ ὅτι τρεῖς ἐξουσίαι εἰσὶν ἐν ταῖς πόλεσιν, ἡ ἐκ πάντων, ἡ ἐξ ἑνὸς, καὶ
ἡ τούτων μέση, ἡ ἔκ τινων. τριῶν τοίνυν οὐσῶν, μία μέν ἐστιν, ἐν ᾗ ὁ δῆμος ὅλος δύναται, ἰσηγορίαν
ἔχων καὶ ἰσοπολιτείαν ἔννομον· ὃ καλεῖται δημοκρατία, ἣν ὁ ποιητὴς ᾐνίξατο ἐν τῷ, οὐ μέν πως
πάντες βασιλεύσομεν ἐνθάδε Ἀχαιοί. δηλοῦται γὰρ ἐν μὲν τῷ πάντες ὁ δῆμος, ἐν δὲ τῷ βασιλεύσομεν
τὸ κρατεῖν, ἐξ ὧν ἡ λέξις τῆς δημοκρατίας συντέθειται. καὶ αὕτη μὲν ἀρχὴ πολιτικὴ μία, ἡ δημοκρα-
τία· ἑτέρα δὲ ἡ ἀριστοκρατία, ἐν ᾗ μόνοι ἐννόμως κρατοῦσιν οἱ ἄριστοι. ταύτην δὲ διὰ τῆς πολυκοιρα-
νίας ὑποδηλοῖ ὁ ποιητής. τρίτη δὲ ἡ μοναρχία, ἐν ᾗ πάντων εἷς μόνος ἄρχει κατὰ νόμους καὶ αὐτός·
ὃ δὴ βασιλεία ἐστί. τριῶν οὖν τούτων οὐσῶν μόνων *ἀρχῶν, μιᾶς τῆς δημοκρατίας, ἥ τις, ἐὰν μὴ
κατὰ νόμους γίνηται, εἰς ὀχλοκρατίαν ἐκπίπτει, καὶ ἑτέρας τῆς ἀριστοκρατίας, ἣν οὐ κατὰ νόμους
ἰθυνομένην ὀλιγαρχία μετεκδέχεται, καὶ τρίτης τῆς βασιλείας, ἥ τις ἐκπεσοῦσα τοῦ νομίμου εἰς τυραν-
νίδα κατολισθαίνει, ὁ ποιητὴς τὴν ἔννομον μοναρχίαν ἐπαινεῖ. διὰ τοῦτο εἰπὼν, ὅτι οὐ πάντες βασι-
λεύσομεν ἐνθάδ᾽ Ἀχαιοὶ, τοῦτο γὰρ δημοκρατία, ἢ καὶ χεῖρον δημοκρατίας· ἐν γὰρ δημοκρατίᾳ οὐ
πάντες βασιλεύσουσι· τίνων γὰρ ἄρξουσιν; ἐπήγαγεν· οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη. ἐπεὶ δὲ οὐδὲ τοῦτο
τὴν μοναρχίαν ἐδήλωσε, καὶ γὰρ ὥς περ ἡ δημοκρατία, οὕτω καὶ ἡ ἀριστοκρατία πολυαρχία ἐστὶ καὶ
αὐτὴ, κἂν μὴ τοιαύτη, ὁποία ἡ δημοκρατία, ἐπάγει σαφέστατα· εἷς κοίρανος ἔστω, εἷς βασιλεὺς, δὶς
εἰπὼν ἐκ παραλλήλου τὸ αὐτὸ καὶ ἐπιμείνας ἐνδιαθέτως τῷ νοήματι διὰ τὸ ἄγαν ἐναργές. καὶ ἄλλως δὲ
εἰπεῖν *σαφέστερον, ἐπεὶ τριχῶς ἄρχειν ἔστι λαοῦ κατὰ νόμους, ὡς προείρηται, δημοκρατικῶς, ἀριστο-
κρατικῶς καὶ βασιλικῶς, ἤτοι ἢ πάντας ἢ πολλοὺς ἢ ἕνα, κομματικῶς καὶ ἀσυνδέτως τὸν λόγον διατι-
θεὶς ὁ ποιητὴς φησίν· οὐ πάντες βασιλεύσομεν, ἤγουν οὐ δημοκρατηθησόμεθα· οὐκ ἀγαθὸν πολυκοι-
ρανίη, ὅ ἐστι τὸ πολλοὺς ἄρχειν. λείπεται οὖν τὸ τρίτον, τὸ ἄρχειν ἕνα. εἷς τοίνυν ἔστω βασιλεὺς, ᾧ
ἔδωκε θεός· θεόσδοτον γὰρ ἀγαθὸν ἡ βασιλεία. διὸ καὶ τίμιον, ὡς προείρηκεν. ὅτι δὲ ἀγαθὸν τὸ
μόναρχον, δηλοῖ καὶ ἡ κατὰ κόσμον διάθεσις, ἑνὶ διοικουμένη κηδεμόνι τῷ παμβασιλεῖ. καὶ τὰ
κάλλιστα τῶν ἐγκοσμίων κατὰ μονάδα παρῆκται· εἷς ἥλιος τοῖς περὶ γῆν ἐπιστατεῖν ἡμέρας βεβράβευ-
ται· μία σελήνη νυκτός ἐστιν ὀφθαλμός· ἕνα βασιλέα τῆς ἐν ἡμῖν ἀκροπόλεως, τὸν νοῦν, ὁ τῶν βασι-
λέων βασιλεὺς ὑπερίδρυσεν. οὕτω τοίνυν καὶ πόλις εὖ ἔχοι ἂν, ἑνὶ διευθυνομένη ἄρ*χοντι. εἰ δὲ εἷς
ἀνὴρ οὐδεὶς ἀνὴρ, ὡς ἡ παροιμία φησὶν, ἀλλ᾽ ὁ τοιοῦτος οὐκ ἔστιν εἷς. πολλαπλοῦς δέ γε καὶ πολυ-
σχιδὴς μυρίοις μὲν ὀφθαλμοῖς, τοσαύταις δὲ χερσὶν, οὐ μετρηταῖς δὲ ἀκοαῖς, καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς
καιρίοις τῶν μορίων, εἰς ἀπειροπλήθειαν κατηρτισμένος, ἃ δὴ πάντως εἰσὶ τὸ δικαστικὸν φῦλον, τὸ
δημαγωγικὸν, τὸ στρατηγικὸν, τἄλλα, δι᾽ ὧν ἡ πόλις ὥς πέρ τι σῶμα καλὸν ὑπὸ ὑγιαινουσῶν αἰσθή-
σεων τάττεται, μιᾶς ἐπιστατούσης ψυχῆς τῆς τοῦ βασιλέως. αὕτη ἡ ἀρχὴ, ἡ βασιλικὴ δηλαδὴ, καὶ
203 τὰς θρυλλουμένας ποτὲ μεγάλας ἀρχὰς κατέστησε, τὴν τῶν Περσῶν, τὴν τῶν Ἰνδῶν, τὴν τῶν *Ῥω-
μαίων· καὶ οὐδεμία τις ἀρχὴ ἐπὶ τοσοῦτον ἦλθε λόγου, ὅσον ἡ βασιλική. καλῶς ἄρα ὁ ποιητικὸς Ὀδυσ-
σεὺς τὴν μοναρχίαν ἐνέκρινεν, οὐκ ἀποδοκιμάσας οὐδὲ τὰς λοιπὰς, ἀλλὰ τὸ τοῦ καλοῦ κάλλιον ἐπιλε-
ξάμενος. τὸ γὰρ, οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη, οὐκ ἤδη κακὸν τὴν ἔννομον πολυαρχίαν ἔδειξε. τὸ γὰρ οὐκ
ἀγαθὸν οὐκ ἐξ ἀνάγκης κακόν ἐστιν. ὅτι δὲ οὐδὲ ἡ δημοκρατία κακὸν οὐδὲ ἡ ἀριστοκρατία, δῆλον ἀπὸ
πολλῶν πόλεων, αἵτινες δημοκρατούμεναί τε καὶ ἀριστοκρατούμεναι εὖ διετέλεσαν. Κοίρανος δὲ
λέγεται μὲν ὁ ἡγεμών· γίνεται δὲ κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἀπὸ τοῦ καιρὸς τροπῇ τοῦ ᾱ εἰς ο̄, οἱονεὶ ὁ τοῦ 154
καιροῦ κύριος, ἢ ἐκ τοῦ κόρος ὁ νέος πλεονασμῷ τοῦ ἰῶτα, καὶ ἐξ αὐτοῦ πολυκοιρανία ἡ πολυαρχία,
καὶ κοιρανέειν τὸ ἡγεμονεύειν καὶ τὸ βασιλικὰ ἔργα ἐπιτελεῖν, ως τὸ, *(Vers. 207.) κοιρανέων δίεπε
στρατόν. ἔστι δὲ διέπειν τὸ τάσσειν ἀπὸ τοῦ ἔπω τὸ λέγω ἢ καὶ ἐκ τοῦ ἕπω τὸ ἀκολουθῶ· ἀκολουθίᾳ
γάρ τινι χρώμενος πρεπόντως ἐπέταττε τῷ λαῷ. ἐκ δὲ τούτου οὐ μόνον δίοποι οἱ ἄρχοντες, ὡς καὶ
Αἰσχύλος δηλοῖ, ἀλλὰ καὶ ἀδίοποι οἱ μὴ ἀρχόμενοι· ἀδίοπος γὰρ, φασιν, ὁ ἄναρχος καὶ ἀφύλακτος,
ἐπεὶ δίοποι οἱ βασιλεῖς καὶ οἱ διέποντες. Αἴλιος δὲ Διονύσιος φησὶ καὶ ὅτι δίοπος ὁ ναυφύλαξ, ὡς

ἐπισκοπῶν αὐτὴν καὶ ἐφορῶν, ὥστε αὐτὸς οὐκ ἐκ τοῦ διέπειν, ἀλλ᾽ ἐκ τοῦ ὄπτω τὸ βλέπω δοκεῖ ἐτυμολογεῖν τὸν δίοπον. Ἰστέον δὲ ὅτι Ὁμήρου εἰπόντος, εἷς βασιλεὺς, ᾧ ἔδωκε, τὸ βασιλεύειν δηλαδὴ, Κρόνου παῖς ἀγκυλομήτεω, θεόσδοτόν τε ἀγαθὸν εἶναι ἡ βασιλεία δηλοῦται καὶ διογενῆ τὸν βασιλεύοντα χρῆναι τυγχάνειν φαίνεται· καὶ οὐ τοῦτο μόνον, ἀλλὰ σὺν τῇ εὐγενείᾳ καὶ συνέσει πλουτεῖν. ἧς αἴνιγμα καὶ ὁ Ζεὺς εἰς νοῦν ποτὲ μεταλαμβανόμενος, ἔτι δὲ καὶ ὁ *τοῦ Διὸς πατὴρ Κρόνος, εἰς νοῦν, οὐ τὸν ἁπλῶς, ἀλλὰ τὸν καθαρὸν ἀλληγορούμενος, ὡς οἷά τις κορὸς νοῦς, ὁ καὶ ἀγκυλομήτης διὰ τὸ κατ᾽ αὐτὸν ἀγκύλον καὶ συνεστραμμένον. οὐ γὰρ ἔξω πλανᾶταί που ὁ τοιοῦτος νοῦς, ἀλλ᾽ εἰς ἑαυτὸν ἔστραπται, καὶ μάλισθ᾽ ὅτε νοεῖν ἐθέλει ἑαυτόν. δῆλον δὲ ὅτι καὶ ὡς χρόνος ὁ Κρόνος ἀγκυλομήτης λέγεται διὰ τὰς ἑλίξεις καὶ καμπὰς τῶν ἄνω κινήσεων, ἃς εὐμεθόδως μετρεῖ, ἔτι δὲ καὶ μυθικῶς ὡς οἷα τεκνοφάγος, ὃ καὶ αὐτὸ χρόνου ἐνέργημα ἐσθίοντος τὰ ἐν γενέσει τῇ κατὰ χρόνον ἅπαντα δίχα γε τοῦ κατὰ νοῦν Διός· αὐτὸς γὰρ διαφυγγάνει τὸν κατὰ Κρόνον χρονικὸν ὄλεθρον. (Vers. 209.) Ὅτι τῶν Ἑλλήνων ἐπαναστρεφόντων εἰς τὴν ἀγορὰν ἠχὴν γίνεσθαι φησὶν, ὡς ὅτε κῦμα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης αἰγιαλῷ μεγάλῳ βρέμεται, σμαραγεῖ δέ τε πόντος. καὶ ὅρα ὅπως τὴν πρὸ μικροῦ ῥηθεῖσαν παραβολὴν τὴν τῶν μακρῶν κυμάτων ἐν τῷ Ἰκαρίῳ πόντῳ ἄλλως *ἐνταῦθα προήνεγκεν. ἐκεῖ μὲν γὰρ ἁπλῶς ἐμνήσθη κυμάτων κινουμένων ἐν μέσῳ πελάγει, ἐνταῦθα δὲ καὶ προσρησσομένων αἰγιαλῷ μεγάλῳ καὶ διὰ τοῦτο μεῖζον βοώντων, διὰ τὸ τοῦ ἤχου διπλοῦν, τό τε ἐν τῷ πόντῳ καὶ τὸ ἐν τῷ αἰγιαλῷ. ἐπαινεῖται δὲ ἡ παραβολὴ διὰ τὰς τραχείας ὀνοματοποιίας, τὸ ἠχῇ, τὸ πολυφλοίσβου, τὸ βρέμεται, τὸ σμαραγεῖ· δι᾽ ὧν ἡ φράσις τῷ νοουμένῳ συνεκτραχύνεται. (Vers. 210.) Ζητητέον δὲ, ἐὰν, ὥς περ τὸ βρέμεται ἐπὶ θαλάσσης λέγεται, οὕτω καὶ ὁ βρόμος τὸ ἐκ τοῦ βρέμειν γινόμενον ὄνομα. Σκοπητέον δὲ καὶ ὅτι καλῶς ἐκ τῆς θαλάσσης καὶ νῦν καὶ πρὸ μικροῦ εἴληπται ἡ παραβολὴ, δηλοῦσα ὅτι, ὥς περ ἀνέμοις θάλασσα δουλεύει κατὰ τὴν παροιμίαν, οὕτω καὶ ὁ δῆμος ταῖς τῶν βασιλέων ἐνταῦθα βουλαῖς. Ἰστέον δὲ ὡς, εἰ καὶ δοκεῖ ὁ σμάραγδος λίθος ἐκ τοῦ μαίρειν εἴτ᾽ οὖν μαρμαίρειν γίνεσθαι, ἀλλὰ μᾶλλον ἐκ τοῦ σμαραγεῖν παρῆ*χθαι δοκεῖ διὰ τὴν διαύγειαν, φασὶ, τῆς ἐν ὕδατι σμαραγῆς. (Vers. 212.) Ὅτι διδάσκων ὁ ποιητὴς ὡς οὐδὲν καινὸν ἐν πολλῷ πλήθει πεπαιδευμένων ἀνδρῶν καὶ ἀτάκτους εἶναι τινὰς καὶ ἀτασθάλους καὶ ἀσωφρονίστους, ποιεῖ ἐνταῦθα ὡς ἐν λόγῳ ἐπεισοδίου, τινὰ Θερσίτην ἀκαιρολόγον ἄνδρα καὶ ἐπεσβόλον καὶ οὐκ ἐν δέοντι παῤῥησιαστικὸν, τοῖς ἀρίστοις ἑαυτὸν ἐξισοῦν ἐθέλοντα, ὃς μόνος τῶν ἄλλων Ἑλλήνων καθεζομένων κατὰ τὴν τοῦ Ὀδυσσέως ὑποθήκην καὶ σιγώντων τολμᾷ ἔτι λαλεῖν. ἔστι δὲ Θερσίτης ὁ τοιοῦτος ἀνὴρ, ὃν καὶ ἡ κλῆσις θερμὸν εἶναι παραδηλοῖ καὶ ἰταμὸν καὶ θρασύν. Θερσίτης γὰρ, καθὰ σαφέστερον *ἐν τοῖς ἑξῆς φανεῖται, παρὰ τὸ θέρσω γίνεται, ὅ πέρ ἐστι μέλλων Αἰολικὸς τοῦ θέρω ῥήματος, 204
δι᾽ οὗ τὸ θερμαίνω δηλοῦται. τὸν δὲ τοιοῦτον Θερσίτην οἱ μὲν ὑπονοοῦσιν ἁπλῶς οὕτω πεπλάσθαι παρὰ τοῦ ποιητοῦ, διδάσκοντος, ὡς ἔφαμεν, μηδὲν εἶναι παράδοξον παραμεμίχθαι τοῖς οὕτω πολλοῖς ἀγαθοῖς καί τινα κακὸν ἕνα καὶ τοῖς εὐπειθέσι στασιαστήν· ὃν καὶ ἀχθῆναι εἰς Τροίαν οἴονται, ὡς ἂν τὴν αὐτοῦ πατρίδα στάσεως ῥύσωνται, ἣν ἐκείνη εἶχεν, ὡς εἰκὸς, ἐξ αὐτοῦ. τινὲς δὲ καὶ γενεαλογοῦσιν αὐτὸν, ἄνδρα Αἰτωλὸν ἱστοροῦντες. καὶ εὐγενῆ δέ φασιν εἶναι καὶ προσγενῆ τοῦ Διομήδους, Ἀγρίου παῖδα ἱστοροῦντες αὐτὸν, ὃς ἦν ἀδελφὸς Οἰνέως, πάππου τοῦ Διομήδους, λέγοντες καὶ ἐπὶ τὸν Καλυδώνιον κάπρον στρατεῦσαι αὐτόν· ὀκνοῦντα δὲ τὴν μάχην καὶ ὑπεκκλίνοντα κατακρημνισθῆναι ὑπὸ *Μελεάγρου καὶ οὕτω λωβηθῆναι τὸ σῶμα, καθάπερ ἐκφράζει ὁ ποιητής· ὅ περ οὐκ ἀρέσκει τοῖς παλαιοῖς· οὐ γὰρ ἂν, φασιν, ἔπληξεν αὐτὸν ὁ Ὀδυσσεὺς τῷ σκήπτρῳ εὐγενῆ ὄντα, ὃς δὴ μόνους τοὺς δημότας ἔτυπτεν, ἀλλὰ καὶ Διομήδης οὐκ ἂν περιεῖδεν αὐτὸν ἀτίμως πάσχοντα. ἄλλοι μέντοι ἐπίτροπόν τινα τοῦ ποιητοῦ γενέσθαι Θερσίτην φασὶν, ὃν κακῶς διαθέμενον τὴν οὐσίαν ἄλλως μὲν ὁ ποιητὴς βλάψαι οὐκ ἔσχεν οἷα δωροδοκοῦντα καὶ τὰς δικαστικὰς ψήφους ὑφελκόμενον, κέκρικε δὲ ἀμύνασθαι αὐτὸν διὰ τοῦ παραῤῥῖψαι τῇ ποιήσει κλῆσιν Θερσίτου, ἀχρείου καὶ αἰσχίστου ἀνδρὸς, καὶ διαγράψασθαι αὐτὸν καὶ οὕτως ἀφεῖναι εἰς μνήμην οὐκ εὔχρηστον τοῖς ὀψιγόνοις, οὗ τὸ ἐναντίον ἐπί τινων αὐτῷ φιλουμένων ποιεῖ. αὖθις γὰρ ἑτέρους τινὰς φίλους αὐτῷ μετ᾽ ἐγκωμίου τινὸς παρενθεὶς τῇ ποιήσει, ὡς πολλαχοῦ φανήσεται, ἀφῆκεν αὐτοὺς φέρεσθαι εἰς μνήμην ἐπαινετὴν τοῖς *μετέπειτα, ὡς τὸν Τυχίον

μὲν ἐν τῇ Ἰλιάδι, ἐν δὲ Ὀδυσσείᾳ τὸν Φήμιον καὶ τὸν Μέντορα καὶ τὸν Μέντην. Οἱ δὲ παλαιοὶ παρασημειοῦνται ἐνταῦθα, ὅτι οὐ μόνον Ξενοφάνης πεποίηκε σιλλοὺς, ἐν οἷς εὐδοκίμηκεν, ἀλλὰ καὶ τούτου τοῦ εἴδους πρῶτος κατῆρξεν Ὅμηρος, ἐν οἷς αὐτός τε τὸν Θερσίτην σιλλαίνει καὶ ὁ Θερσίτης τοὺς βασιλεῖς. εἰσὶ δὲ οἱ σιλλοὶ ποιήσεως εἶδος κωμικῆς, καὶ οἱ ταύτην μετιόντες σιλλογράφοι ἐλέγοντο, καὶ τὸ οὕτω παίζειν σιλλαίνειν ἐκαλεῖτο, καὶ ἐκ τοῦ τοιούτου ῥήματος καὶ οἱ Σιληνοὶ, δαίμονές τινες 155 κομψοὶ τὰ εἰς ὄρχησιν καὶ εἰς Διονύσου τελετάς. ταῖς δὲ τοιαύταις λέξεσι σύστοιχον παρὰ Αἰλίῳ Διονυσίῳ καὶ τὸ σιλλοῦν, ὅ ἐστι τοὺς ὀφθαλμοὺς ἠρέμα παραφέρειν ἐν τῷ διαφαυλίζειν καὶ διασύρειν. οὐκ ἐνταῦθα δὲ μόνον ὁ ποιητὴς τῷ τοιούτῳ εἴδει χρᾶται, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἐφεξῆς. καὶ ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ δὲ πολλαχοῦ εὑρίσκεται οὕτω ποιῶν, οὐδαμοῦ μέντοι ἀστειότε*ρον ἤ περ ἐνταῦθα. εἰσὶ δὲ, ἃ λέγει περὶ τοῦ ἐπεισοδιώδους Θερσίτου, ταῦτα· Θερσίτης δ᾽ ἔτι μοῦνος ἀμετροεπὴς ἐκολῴα, ὅς ῥ᾽ ἔπεα φρεσὶν ᾖσιν, ὅ ἐστιν ἰδίαις, ἄκοσμά τε πολλά τε ᾔδη, μὰψ, ἀτὰρ οὐ κατὰ κόσμον ἐριζέμεναι βασιλεῦσιν, ἀλλ᾽ ὅ τι οἱ εἴσαιτο, γελοίϊον Ἀργείοισιν ἔμμεναι. αἴσχιστος δὲ ἀνὴρ ὑπὸ Ἴλιον ἦλθε· φολκὸς ἔην, χωλὸς δ᾽ ἕτερον πόδα, τὼ δέ οἱ ὤμω κυρτὼ, ἐπὶ στῆθος συνοχωκότε· αὐτὰρ ὕπερθεν φοξὸς ἔην κεφαλὴν, ψεδνὴ δ᾽ ἐπενήνοθε λάχνη. λέγει δὲ καὶ ὅτι ἔχθιστος ἦν μάλιστα τῷ Ἀχιλλεῖ καὶ τῷ Ὀδυσσεῖ· αὐτοὺς γὰρ μάλιστα ἐνείκει. κατὰ γὰρ τὴν παροιμίαν, ζητεῖ τοι συνετὸς συνετὸν φίλον, ἄφρονα δ᾽ ἄφρων. τοῦτο δὲ δεῖγμα τοῦ χείριστον αὐτὸν εἶναι· ὁ γὰρ τοῖς ἀρίστοις ἔχθιστος χείριστος. ὅρα γὰρ ὅτι οὐκ εἶπεν ἐχθρὸς, ἀλλὰ ἔχθιστος, καὶ οὐδὲ ἁπλῶς ἔχθιστος, ἀλλὰ μάλιστα ἔχθιστος, ὅ πέρ ἐστιν ἐπίτασις ἐπιτάσεως εἰς ἔνδειξιν ὑπερβολῆς. ἐνταῦθα *δὲ καὶ πιθανότητα προκαταβάλλεται ὁ ποιητὴς τῆς ἀεικοῦς πληγῆς, ἣν ὁ Θερσίτης πείσεται. εἰ γὰρ ἔχθιστός ἐστι τῷ Ὀδυσσεῖ, πιθανῶς καὶ πληγήσεται ὑπ᾽ αὐτοῦ καὶ τὸ ἴδιον μῖσος ἐπανορθώσεται τὴν εἰς τὸ κοινὸν ἁμαρτίαν τοῦ Θερσίτου, κατὰ τὸν εἰπόντα, ὅτι πολλὰ τῶν κοινῶν αἱ ἴδιαι ἔχθραι ἐπανορθοῦνται. Ἀμετροεπὴς δέ ἐστιν ὁ ἀπεραντολόγος κατὰ τοὺς παλαιοὺς καὶ μὴ μέτρον εἰδὼς λόγου. διὸ καὶ ἄκοσμά φησιν αὐτὸν εἰδέναι καὶ πολλά· πολλὰ μὲν ὡς πολυλόγον, εἴ γε πάντων σιγώντων αὐτὸς λαλεῖ· ἄκοσμα δὲ, διότι μάτην καὶ οὐ κατὰ κόσμον ἤριζε

205 τοῖς βασιλεῦσι. πῶς γὰρ οὐ μάτην λαλεῖ, *ὃς μήτε ὑπὲρ ἑαυτοῦ λέγει μήτε ὑπὲρ φίλου, ἀλλὰ διὰ φθόνον τὸν πρὸς τοὺς κρείττονας ἀνασείει τὸν λαόν; τινὲς δὲ ἀμετροεπῆ λέγουσι τὸν ἐν τῷ λέγειν ἄτακτον· μέτρον γὰρ, φασιν, ἡ τάξις. διὸ καὶ ἀκριτόμυθον αὐτὸν προϊὼν φησίν. εἰ δὲ ὁ παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ Φιλοκτήτης γλώσσῃ δεινὸν καὶ σοφὸν τὸν Θερσίτην λέγει, ἀλλ᾽ ἐκεῖνος μισῶν τὸν Ὀδυσσέα ἐπαινεῖ τὸν Θερσίτην οἷα τῷ Ὀδυσσεῖ ἔχθιστον. Τὸ δὲ ἐκολῴα δηλοῖ μὲν τὸ ἐθορύβη· γίνεται δὲ ἐκ τοῦ κολωὸς ὁ θόρυβος, αὐτὸ δὲ ἢ ἐκ τοῦ κολούω, ἐξ οὗ καὶ κολοιὸς ὄρνεον θορυβητικὸν καὶ κραυγαστικὸν, ἢ ἐκ τοῦ κλῶ, ὡς προεγράφη, ὅθεν καὶ τὸ κλώζειν καὶ ὁ κλωγμός. Σημείωσαι δὲ ὅτι Ὁμήρου δευτέρας συζυγίας εἰδότος τὸ κολῴω, καθὰ δηλοῖ τὸ ἐκολῴα ὅμοιον ὂν τῷ ἐβόα, φασὶν οἱ παλαιοὶ καὶ πρώτης αὐτὸ εἶναι παρ᾽ Ἀντιμάχῳ, εἰπόντι· ὡς ῥα τότ᾽ Ἀργείων ἐκο*λῴει στρατός. ἔστι γὰρ τὸ ἐκολῴει ὡς τὸ ἐποίει. (Vers. 213.) Τὸ δὲ ἄκοσμα εἰδέναι τὸν Θερσίτην καὶ πολλὰ ὑπερβολὴν ἐνδείκνυται ἀφροσύνης· πολλὰ μὲν γὰρ οἶδε καὶ μυρία κατὰ τὸν ποιητὴν ὁ συνετὸς καὶ πολύπειρος, ἄκοσμα δὲ οἶδεν ὁ ἀφραίνων. ὁ δὲ Θερσίτης ἄκοσμά τε εἰδὼς καὶ πολλὰ πάνυ ἂν εἴη πόῤῥω τῆς εὐκοσμίας. διὸ καὶ τοῖς βασιλεῦσιν ἔστιν ἐχθρὸς οἷα κοσμήτορσιν, ἄκοσμος αὐτὸς ὤν. Ἑξερμηνεύων δὲ, τί τὸ ἄκοσμα, φησὶν οὐ κατὰ κόσμον ἐρίζειν τοῖς βασιλεῦσι, δηλαδὴ τοῖς Ἀτρείδαις ἢ καὶ τοῖς ὅλοις. ἔνθα ὅρα ὅτι τε τὸ, οὐ κατὰ κόσμον, ἑρμηνεία ἐστὶ καὶ τοῦ μὰψ, καὶ ὅτι οὐχ᾽ ἁπλῶς ψέγεται ὁ βασιλεῦσιν ἐρίζων ἀλλὰ ὁ μάτην. ἄλλως γὰρ κατὰ τὸν Ὁμηρικὸν Διομήδην μαχήσεταί τις ἀφραδέοντι βασιλεῖ, καθὰ θέμις, ἐν ἀγορᾷ. (Vers. 215.) Τὸ δὲ, ἀλλ᾽ ὅ τί οἱ εἴσαιτο γελοίϊον Ἀργείοισιν ἔμμεναι, διπλῆν ἔννοιαν ἔχει· ἢ γὰρ λέγει ὡς ὅ περ ἂν αὐτῷ εἴσαιτο ἤγουν δόξοι, ἐκεῖνο γελοῖον ἦν τοῖς Ἀργείοις, *ἤγουν τὰ τῷ Θερσίτῃ σπουδαῖα γέλως ἦσαν τοῖς Ἀχαιοῖς, ἢ ὅτι ἐκεῖνο ἀκόσμως πρὸς ἔριν ἐλάλει, ὅ περ ἂν αὐτῷ ἐδόκει γελοῖον εἶναι τοῖς Ἀχαιοῖς, ἵνα δείξῃ διὰ τούτου πάνυ γελοῖον καὶ αὐθάδη τὸν Θερσίτην, ἐὰν ἐκ προνοίας καὶ ἑκὼν καὶ ἐπίτηδες τὸ παραστὰν ἐφλυάρει, ἐκεῖνα ματαιολογῶν ἅ περ καὶ αὐτῷ ἐδόκουν ἄξια γέλωτος εἶναι τοῖς Ἕλλησιν, ὅ περ ἄκρας ἐστὶ θρασύτητος καὶ περιφρονήσεως, ἐὰν τὰ τοῖς ἄλλοις γελοῖα ὡς σπουδαῖα κρίνων αὐτὸς λέγειν τολμᾷ, καταγινώσκων ἁπάντων δηλαδὴ ἄγνοιαν καὶ μετάγειν

καὶ τοὺς ἄλλους πειρώμενος εἰς ὅ περ αὐτὸς νοεῖ. Σημείωσαι δὲ ὅτι Σοφοκλῆς τὸν τοιοῦτον Ὁμηρικὸν
νοῦν παραφράζων φησὶ περὶ Θερσίτου, ὅτι οὐκ ἂν εἵλετο εἰσάπαξ εἰπεῖν ὅπου μηδεὶς ἐῴη, τουτέστιν
οὕτω θρασὺς ἦν, ὥστε καὶ κωλυόμενός τι λέγειν, ὡς μὴ δέον ὂν λέγεσθαι, ὁ δὲ τὸ αὐτὸ πολλάκις
ἐλάλει. (Vers. 216.) Σημείωσαι δὲ καὶ ὡς ἐν τῇ πρώτῃ ἐννοίᾳ τοῦ, ὅ τί οἱ *εἴσαιτο γελοίϊον Ἀργείοισ
ἔμμεναι, ἀντὶ τοῦ, ὅ περ ἂν τῷ Θερσίτῃ δοκοίη, ἐγελᾶτο τοῖς Ἀχαιοῖς, τὸ ἔμμεναι ἢ ἀντὶ τοῦ ἦν
κεῖται κατὰ τοὺς παλαιοὺς, ἵνα λέγῃ ὅτι γελοῖον ἦν τοῖς ἄλλοις τὸ παρ᾿ ἐκείνῳ σπουδαῖον, ἢ παρέλκον
κεῖται καὶ ἀργόν. τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ, ἑκὼν εἶναι οὐκ ἂν τόδε ποιήσω. καὶ ἄλλαι δὲ παρὰ πολλοῖς λέξεις
κείμεναι ὁμοίως παρέλκουσιν, ὡς καὶ τὸ ἀμέλει ἐνίοτε καὶ τὸ ἔχειν ἐν τῷ, παίζεις ἔχων καὶ τόγε νῦν
ἔχον, καὶ τὸ εἶτα ἐν τῷ (Aristoph. Plut. v. 910.), εἴ σοι μηδὲν μετὸν εἶτ᾿ ἀπεχθάνῃ, καὶ τὸ ποτὲ ἐν τῷ,
τί δή ποτε ἥκεις; καὶ τὸ τὶ ἐν τῷ, ὁμοῦ τι, σχεδόν τι, μᾶλλόν τι, οὔ τι, οὕτω τι, μή τι ἐγὼ εἰμί. καὶ
τὸ ὡς δέ ποτε πλεονάζει, ὡς μετ᾿ ὀλίγα ῥηθήσεται. τινὲς δὲ ἀπὸ τοῦ εἴσαιτο κατὰ κοινοῦ συμβιβάζον-
τες τὴν ἔννοιαν φασὶν, ὅτι ὅ περ ἂν εἴσαιτο τῷ Θερσίτῃ, ἤγουν δόξοι, γελοῖον ἐκεῖνο τοῖς Ἀργείοις
εἶναι, δηλαδὴ εἴδετο ἤγουν ἐδόκει. Τὸ γελοίϊον πλεονασμὸν ἔχει τοῦ δευτέρου *ι, ὡς καὶ τὸ ὁμοίϊον
ἀντὶ τοῦ ὅμοιον καὶ τὸ ποδοῖιν καὶ ἵπποιιν καὶ ὤμοιιν· δός μοι ὤμοιιν τὰ σὰ τεύχεα θωρηχθῆναι. τινὲς
δὲ διάλυσιν τὸ σχῆμα φασὶ, λέγοντες καὶ ὅτι οὐκ εἴωθεν Ὅμηρος τῇ γενικῇ καὶ δοτικῇ τῶν δυϊκῶν
156 ἄλλως χρῆσθαι, εἰ μὴ κατὰ διάλυσιν, οἷον ποδοῖιν, ἀλλήλοιιν· ὃ δὴ καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ δεδήλωταί που.
καὶ οὕτω μὲν ἐκ πλεονασμοῦ τετρασύλλαβον τὸ γελοίϊον. τοῦ δὴ τρισυλλάβου τινὲς ὀξύνουσι τὴν πρώτην
συλλαβὴν, ὥς φησι Διονύσιος Αἴλιος. οἱ δὲ πλεῖστοι γελοῖον μὲν προπερισπωμένως τὸν γελωτοποιὸν
λέγουσιν, οἷον τὸν μῖμον, γέλοιον δὲ τὸν καταγέλαστον. δοκεῖ δέ, φησι, τῶν παλαιῶν Ἀττι*κῶν εἶναι 206
περισπᾶν τὰ τοιαῦτα, ὁμοῖον, ἑτοῖμον, γελοῖον. ὅτι δὲ δοκεῖ τὸ γελοῖον ἀπὸ συνεσταλμένης εὐθείας
εἶναι τῆς γέλος ὁμοίως τῷ ἔρος, ἐν ἄλλοις εἴρηται· καὶ ὅτι δύναται καὶ ὡς ἀγκώνη ἀγκοίνη, οὕτω καὶ γελῶον
γελοῖον εἶναι. Αἴσχιστος δὲ ὁ δύσμορφος· ἐναντία γὰρ αἶσχος καὶ κάλλος, καὶ αἴσχιστος καὶ κάλλιστος,
καὶ αἰσχρὸς καὶ καλός. διὸ καὶ δεξιῶς που εἴρηται κατὰ σχῆμα ἀντίθετον τὸ, διὰ καλῶν γὰρ ὀμμάτων
αἴσχιστα Τροίαν εἷλε τὴν εὐδαίμονα. Λυκόφρων δὲ εἰδοποιήσας τὸ τοῦ Θερσίτου αἶσχος πιθηκόμορφον
αὐτὸν ὠνόμασεν. Ἡ δὲ γινομένη παρίσωσις ἐν τῷ αἴσχιστος καὶ ἔχθιστος καλὴ μέν· ὡς δὲ ἐπικρύπτει
τὸ κάλλος, μετ᾿ ὀλίγα εἰρήσεται. Πάνυ δὲ ἐναντιώτατος ὁ Θερσίτης τῷ Ἀχιλλεῖ οὐ μόνον, ὡς ἀγεννὴς
ἀνδρείῳ καὶ ὡς κοσμήτορι ἄκοσμος καὶ ὡς ἄφρων φρονίμῳ, *ἀλλὰ καὶ ὡς καλλίστῳ αἴσχιστος· κάλλι-
στον γὰρ Ἑλλήνων πάντων ἐν τοῖς ἑξῆς ὁ ποιητὴς τὸν Ἀχιλλέα ἐρεῖ. Τὸ δὲ, ὑπὸ Ἴλιον ἦλθεν, ἀντὶ
τοῦ εἰς τὴν Ἴλιον. ἐλήφθη γὰρ πρόθεσις ἀντὶ προθέσεως, εἰς μὴ ἄρα διὰ τῆς ὑπὸ προθέσεως ἡ κάτω
σχέσις δηλοῦται· ἠνεμόεσσα μὲν γὰρ ἡ Τροία καὶ ὑπέρκειται. διὸ καὶ Ἰλιάδα σκοπιὰν αὐτὴν ἡ Τρα-
γῳδία φησίν. ὑπόκειται δὲ ἐν αἰγιαλῷ ὁ Ἑλληνικὸς ναύσταθμος. (Vers. 217.) Τὸ δὲ, φολκὸς ἦν καὶ
τὰ ἑξῆς, ἀποδεικτικά εἰσι τοῦ αἴσχιστον εἶναι τὸν Θερσίτην. καὶ οὐκ ἄν τις αἰσχίονα τούτου διαγράψοι
ἄνθρωπον. καὶ ἴδε τὴν τοῦ ποιητοῦ ἀρετὴν, οὐ μόνον εἰς τὸ ἐγκωμιάζειν ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ, ὡς ἐῤῥέθη,
σιλλαίνειν καὶ ψέγειν, ἐάν περ ἠβούλετο. ἔστι δὲ φολκὸς μὲν ὁ στραβὸς, ὁ τὰ φάη, τουτέστι τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς, μὴ ὀρθὰ ἔχων ἀλλὰ ἐστραμμένα καὶ παρειλκυσμένα τῆς κατὰ φύσιν ὀρθότητος. τινὲς δὲ φολκὸν
εἶπον τὸν τοιοῦτον λέγεσθαι ὡς τὰ τῶν πολλῶν *φάη ἕλκοντα εἰς ἑαυτόν. ἐλεεῖται γάρ, φασι, μάλιστα
ὁ τυφλός. εἰ δέ τις τοῦτο παραδέξεται, σημείωσαι ὅπως ἐκ τῆς αὐτῆς ἐννοίας γενόμενοι ὁ ἑλίκωψ καὶ
ὁ φολκὸς ἄκραν ἔχουσι διαφοράν. ἔστι γὰρ ἑλίκωψ ὁ ἑλίσσων τοὺς ὦπας τῶν πολλῶν εἰς ἑαυτόν· καὶ
φολκὸς ὁ τὰ φάη τῶν βλεπόντων ἐφελκόμενος, ἅ περ μιᾶς μέν εἰσιν ἐννοίας, αἰτίας δὲ οὐ τῆς αὐτῆς,
ἐάν περ ἑλίκωπες μὲν Ἀχαιοὶ οἱ διὰ τὸ ἀξιοθέατον τοὺς ὦπας ἑλίσσοντες τῶν ὁρώντων εἰς ἑαυτοὺς,
φολκὸς δὲ ὁ διὰ ἔλεον ἢ καὶ γέλων τὰ φάη τῶν βλεπόντων ἐφελκόμενος. ἰστέον δὲ ὅτι τὰ κατὰ τὸν στρα-
βὸν οἱ παλαιοὶ καὶ οὕτω φράζουσιν· οἱ μὲν, ὅτι βλεπεδαίμων ὁ διεστραμμένος τὰς ὄψεις καὶ οἷον ὑπὸ
δαίμονος πεπληγώς· Παυσανίας δὲ προστίθησι καὶ ὅτι τοὺς Σωκρατικοὺς οὕτως ἔλεγον· ἄλλοι δὲ ὅτι
ἰλλὸς πλάγιος, διεστραμμένος, στραβὸς, καὶ ἰλλώπτειν τὸ στραβίζειν· τινὲς δὲ ὅτι ἔπιλλος ὁ παρά-
στραβος *καὶ ὅτι ὁ στρεβλὸς, ὃν οἱ παλαιοὶ στραβὸν λέγουσι, καὶ ὅτι ἰλλώπτειν καὶ ἐνιλλώπτειν τὸ
ὑγροῖς, ὥς φησιν Αἴλιος Διονύσιος, καὶ ἐπιμύουσι καὶ κατακεκλασμένοις ὄμμασιν ἐμβλέπειν. Πανσα-

νίας δὲ ἐνίλλειν τὸ ὀφθαλμοῖς καταμωκᾶσθαι, καὶ ἰλλώπτειν καὶ ἐπιλλοῦν τὸ μυκτηρίζειν, καὶ κατιλ-
λώπτειν τὸ καταμυκτηρίζειν. καὶ τοιαῦτα μὲν τὰ τοῦ φολκοῦ. ἐν οἷς ὅρα καὶ ὅτι ἐκφράζων ἄνθρωπον
ὁ ποιητὴς ἀπὸ κεφαλῆς ἤρξατο κανόνι ῥητορικῷ, καὶ ταύτης ἐκ τοῦ τιμιωτάτου, τῶν ὀμμάτων δηλαδή·
ὅ περ ποιήσει καὶ ἐπὶ τοῦ βασιλέως ἐν τῷ, ὄμματα καὶ κεφαλὴν ἴκελος Διί. ἄρχεται γάρ, φασιν, ἐν
τούτοις οἷά τις ἀνδριαντοπλάστης ἀπὸ τοῦ καλλίστου. Τὸ δὲ, χωλὸς ἕτερον πόδα, οὐκ ἐξ ἀνάγκης
δηλοῖ ὡς καὶ κυλλοποδίων καθ' Ἥφαιστον ἦν ὁ Θερσίτης· ἐπὶ πλέον γάρ πως τὸ χωλὸν τοῦ κυλλοῦ.
κυλλὸς μὲν γὰρ ὁ τὰ καίρια βλαβεὶς ἐκ γενετῆς, χωλὸς δὲ κοινῶς καὶ ὁ ὕ*στερον ἐκ πληγῆς ἢ ἄλλως
πως ἐξ ἀρτιώσεως παθὼν κύλλωμα, ὁποῖόν τινὰ καὶ τὸν Θερσίτην ἱστοροῦσιν ἔνιοι. ἑτέρως δὲ θεωρῆ-
σαι, τὸ, χωλὸς ἦν ἕτερον πόδα, ἐπίτασίς ἐστι τοῦ γελοίου· ἧττον γὰρ ἄν, φασιν, ἐγελᾶτο, εἰ ἄμφω
τὼ πόδε χωλὸς ἦν. ὅτι δὲ τὸ χωλὸν καὶ ἐπὶ χειρὸς τίθεται, ῥητορικοῦ λεξικοῦ ἔστι παρασημείωσις.
γελοῖον δὲ καὶ τὸ ἐπὶ στῆθος αὐτῷ τοὺς ὤμους συμπεπτωκέναι. μᾶλλον γὰρ γέλωτος ποιητικὸν τὸ ἐκ τῶν
ἔμπροσθεν κυρτὸν ἤ περ τὸ ὄπισθεν, καὶ οὐδὲ αὐτὸν λανθάνει τὸν ἔχοντα οἷος ἐστίν· ὁρᾷ γὰρ τὸ
κυρτόν. (Vers. 218.) Τὸ δὲ συνοχωκότε δηλοῖ μὲν τὸ συμπεπτωκότες· γίνεται δὲ ἀπὸ τῆς ξυνοχῆς,
207 ἥ τις παρὰ *τῷ ποιητῇ δηλοῖ τὴν ἀπὸ πλατέος εἰς στενὸν σύμπτωσιν, ὅπου ξυνοχὰς λέγει ὁδοῦ, ταυ-
τὸν δὲ εἰπεῖν κλεισούρας καὶ στενότητας. Σκοπητέον δὲ εἴ τι καὶ τὸ οἴχωκεν ἐνταῦθα συμβάλλεται,
ὃ κεῖται παρ' Ἡροδότῳ, καὶ εἰ βυσσαύχην ὁ Θερσίτης ὑπογράφεται. Διονύσιος γὰρ Αἴλιος φησὶν ὅτι
βυσσαύχην ὁ τοὺς ὤμους συνέλκων ἐπὶ τὸν τράχηλον. Παυσανίας μέντοι φησὶν ὅτι βυσσαύχην ὁ τὸν
αὐχένα συνέχων καὶ τοὺς ὤμους ἀνέλκων. (Vers. 219.) Φοξὸς δὲ κεφαλὴν λέγεται ὁ εἰς ὀξὺ λήγουσαν
ἔχων αὐτὴν, λεγόμενος οὕτω ἢ ἀπὸ τῆς ὀξύτητος ἢ κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἐξ ὁμοιότητος τῶν πυριῤῥα-
γῶν ὀστράκων, ἅ περ φοξὰ λέγεται οἱονεί τινα φλοξά. προμήκης οὖν ἡ κεφαλὴ τῷ Θερσίτῃ καὶ διὰ τοῦτο
γελοία, ὅπου γε καὶ ὁ μέγας ἐκεῖνος Περικλῆς ὀνειδισμόν τινα εἶχεν, ὡς ἱστορεῖ Πλούταρχος, διὰ τὸ
τῆς κε*φαλῆς πρόμηκες. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τοῖς τοῦ Ἀθηναίου φέρονται καὶ ταῦτα χρήσιμα εἰς τὸ περὶ
φοξότητος· ἐπίσημοι κύλικες, Ἀργεῖαι καὶ Ἀττικαί. φοξαὶ δὲ τὸ χεῖλος αἱ Ἀργεῖαι, ὡς δηλοῖ Σιμωνί-
δης, εἰπών· αὐτὴ δὲ φοξίχειλος, εἰς ὀξὺ ἀνηγμένη, τουτέστιν εἰς ὀξὺ λήγουσα. τὸ γὰρ φοξόν, φησιν,
ἐπὶ τούτου τάττεται, καθότι καὶ Ὅμηρος ἐπὶ Θερσίτου φησί· φοξὸς ἔην κεφαλήν. καὶ ἔστιν οἷον φαο-
ξὸς ὁ πρὸς τὰ φάη, φησὶν, ὀξὺς ὁρώμενος. Καὶ ὅρα ὡς οὐκ ἔπαθε συναίρεσιν ἐκ τοῦ ᾱ καὶ ō ὁ φοξὸς, 157
ἀλλ' ἐκβληθέντος τοῦ ᾱ ἔμεινε τὸ ō μετὰ τοῦ ξ̄ πρὸς ἔνδειξιν σαφῆ ἐτυμολογίας. ἐπεὶ δὲ πολλάκις καὶ
φοξότητα ἤ τι ἄλλο πάθος ἡ κεφαλὴ ἔχουσα ὅμως ἐπικαλύπτεται ταῖς θριξὶ, κοσμοῦσι γὰρ αὗται τὸ
ἐκείνης εἰδεχθὲς, ὅθεν καὶ κόμαι λέγονται παρὰ τὸ κοσμεῖν, φησὶν ὁ ποιητὴς, ὅτι ψεδνὴ ἐπενήνοθε
λάχνη τῇ τοῦ Θερσίτου κεφαλῇ, ὡς ἂν μὴ λανθάνῃ τὸ ἐκείνης φοξὸν τῇ *κόμῃ ἐπικρυπτόμενον. Ἔστι
δὲ ψεδνὴ μὲν ἡ λεπτὴ ἀπὸ τοῦ ψῶ τὸ λεπτύνω, ψεδανὴ, ὡς μηκεδανὴ, καὶ ἐν συγκοπῇ ψεδνὴ, ὡς αἴγει-
ρος μακεδνή. τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς πίσσης ἐτυμολογοῦσι τὴν λέξιν καὶ λέγουσι ψεδνὴν λάχνην τὴν
λεπτὴν τρίχωσιν καὶ ἣν ἐκσπάσοι ἄν τις ἀπὸ τῆς κεφαλῆς πίσσῃ χρώμενος, ὁποῖα πολλὰ πάθη γίνεται,
ἵνα εἴη λάχνη πισσεδανὴ καὶ ἐν συγκοπῇ καὶ φυσικῇ τροπῇ τοῦ π̄ καὶ σ̄ εἰς ψ̄ ψεδνὴ, ὥς περ ἐκ τοῦ
ὀπίσω γίνεται ἄψ, καὶ ἐπὶ ἄλλων ὁμοίων. Λάχνη δὲ ἡ τρίχωσις ἢ παρὰ τὸ λαχαίνω τὸ σκάπτω καθ'
ὁμοιότητα τῆς ψιλῆς γῆς καὶ μικρά τινα ἐχούσης φυτάρια λαχαινόμενα, ἐξ οὗ παράγεται καὶ τὸ λάχα-
νον· ἢ παρὰ τὸ λα ἐπιτατικὸν καὶ τὸ χνοῦς, ὃ δηλοῖ βραχεῖαν τινὰ καὶ λεπτὴν τριχῶν ἀνάφυσιν ὁποία
καὶ ἡ τῶν βρεφῶν. δῆλον δὲ ὡς ἀπὸ τοιαύτης λάχνης καὶ θῆρες λαχνήεντες λέγονται, καθὰ καὶ ἀπὸ
χαίτης ἄρκτος χαι*τήεσσα. Τὸ δὲ ἐπενήνοθεν εἰς μὲν γραφὴν πεζὴν πάντη ἐστὶν ἀσυντελὲς, σημαίνει
δὲ τὸ ἐπέθεε καὶ ἐπέτρεχεν. ὥς περ δέ, φασιν, ἀπὸ τοῦ ἄχος ῥέειν ποταμὸς ἐν Ἅιδου Ἀχρέων, καὶ
κατὰ μετάθεσιν τοῦ ε̄ Ἀχέρων, οὕτω καὶ τὸ θέω τρέχω ὑπερβιβασθὲν καὶ γενόμενον ἔθω πεποίηκε τὸ
ἐπενήνοθεν, ὅ πέρ ἐστι χρόνου μέσου παρακειμένου. ἔστι γὰρ ἔθω καὶ μετὰ προθέσεως ἐνέθω, οὗ μέσος
παρακείμενος ἤνοθα, ἐξ οὗ τὸ ἐπενήνοθα τῆς πρώτης ἐκείνης προθέσεως τῆς ἐν τῷ ἐνεστῶτι αὐξηθείσης
καὶ μὴ προσλογισθείσης εἰς πρόθεσιν διὰ τὸ καθ' ἕξιν συγκεῖσθαι, ὁποῖόν τι καὶ ἐν τῷ καμμύω γέγονε.
κἀνταῦθα δὲ ἡ κατὰ πρόθεσις καθ' ἕξιν σύγκειται καὶ οὐ λογίζεται παρακεῖσθαι τῷ μύω ῥήματι, καὶ
διὰ τοῦτο λογιζόμενον ὡς ἁπλοῦν οὐκ αὐξάνει ἔσωθεν ὡς τὰ ἐκ προθέσεως συγκείμενα ῥήματα, ἀλλὰ

*καὶ ἔξωθεν· οὐ γὰρ μόνον κατέμυσε φαμὲν ἀλλὰ καὶ ἐκάμμυσεν. *Ἰστέον δὲ ὅτι καθ' ὁμοιότητα τοῦ*
ἤνοθα κανονίζεται καὶ τὸ ἔολπα καὶ ἔοργα, μέσου καὶ αὐτὰ ὄντα παρακειμένου. τινὲς δὲ ἐπενήνοθε
φασὶν ἀντὶ τοῦ ἐπεκινεῖτο ἀπὸ τοῦ ὄθω τὸ κινῶ κατὰ κλίσιν ὁμοίαν μέσου παρακειμένου. Τὸ δὲ τὸν
Θερσίτην ἔχθιστον εἶναι, μάλιστα τῷ Ἀχιλλεῖ καὶ τῷ Ὀδυσσεῖ, οὐ μόνον φίλους ἀλλήλοις δεικνύει
τοὺς ἥρωας, ὡς εἰκὸς ὂν τοὺς τοιούτους τὸν αὐτὸν ἔχειν ἐχθρὸν, ἀλλὰ καὶ πάνυ μισοπονήρους ἀπο-
φαίνει· οὐ γὰρ ἂν ὁ Θερσίτης οὕτως ἐμίσει αὐτοὺς, εἰ μὴ τὰ ὅμοια ἔπασχε μισούμενος. τάχα δὲ καὶ
*ἐπεὶ ἐν τοῖς πρώτοις τῶν ἀριστέων ἦσαν ὅ τε Ἀχιλλεὺς καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς, ἐφιλοτιμεῖτο τὴν πρὸς *ἐκείνους* 208
ἔριν μάλιστα ὁ Θερσίτης, ἀντεξισούμενος αὐτοῖς· διὸ καὶ ἦν ἔχθιστος. ἡ δὲ νεωτέρα ἱστορία καὶ ἀναι-
ρεθῆναι τὸν Θερσίτην ὑπ' Ἀχιλλέως λέγει κονδυλισθέντα, ὁπηνίκα τὴν Ἀμαζόνα Πενθεσίλειαν ἐκεῖνος
ἀνελὼν οἶκτον ἔσχεν ἐπὶ τῇ κειμένῃ. ὁ μὲν γὰρ ἐθαύμαζε τὸ κάλλος καὶ ὡς καλὴν ἅμα καὶ ἀνδρείαν
ἀνδρειότατος καὶ κάλλιστος ἠλέει κειμένην τὸ ὅμοιον οἰκτιζόμενος· ὁ δὲ, ὡς εἴρηται, πιθηκόμορφος
ἐπὶ λαγνείᾳ σκώπτει τὸν καλὸν ἥρωα. ὁ τοίνυν Ἀχιλλεὺς γογγύλῃ χειρὶ παίσας τὸν αἴσχιστον τῇ καλῇ
Πενθεσιλείᾳ συγκατακλίνει. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸ ἔχθιστος παρισοῦται μὲν, ὡς καὶ πρὸ βραχέων δεδήλω-
ται, πρὸς τὸ αἴσχιστος διὰ τὸ ὁμοιοτέλευτον· ἐγγὺς δὲ ὅμως οὐ κεῖται. ὤκνησε γὰρ τὸ τοιοῦτον διὰ τὸ
*μὴ καίριον ὁ ποιητής· διὸ καὶ ὑπολανθάνει πως τῇ διακοπῇ *τῶν μεσολαβούντων τριῶν στίχων.*
*(Vers. 222.) *Ὅτι οὐχ' ἁπλῶς βοᾶν ἀλλὰ κλάζειν ὁ ποιητὴς τὸν Θερσίτην φησὶ, σκώπτων εἰς ἀλο-* 21
γίαν· ἀλόγων γὰρ ζώων τὸ κλάζειν. φησὶ γὰρ ὅτι τῷ Ἀγαμέμνονι ὀξέα κεκληγὼς ἔλεγεν ὀνείδεα, οὗ
διασαφητικὸν κατωτέρω τὸ, Ἀγαμέμνονα νείκεε μύθῳ. ὑπογράφει οὖν καὶ τὴν τοῦ Θερσίτου φωνὴν,
ὡς μὴ βαρεῖαν οὖσαν καὶ ἡρωικὴν, ἀλλὰ ὀξεῖαν, ὁποία ἡ τῶν παίδων ἢ τῶν γυναικῶν. διὸ καὶ Ὀδυσσεὺς
παίζων λιγὺν αὐτὸν ἐν τοῖς ἑξῆς ἐρεῖ δημηγόρον, ὡς ταυτὸν ὂν ὀξὺν εἰπεῖν ἢ λιγύν. παρακατιὼν δὲ
φησὶν ὅτι μακρὰ βοῶν ἐνείκει τὸν Ἀγαμέμνονα. διὸ καὶ τύπτει καὶ αὐτὸν Ὀδυσσεὺς, ὡς καὶ τοὺς
158 *ἄλλους δημότας ὅσοι βοῶντες τὸν ὄχλον ἀνέσειον. Ὅρα δὲ ὅπως ἡ αὐτὴ λέξις καὶ ἐπὶ ἐπαίνου λαμβά-*
νεται καὶ ἐπὶ σκώμματος. ὧδε μὲν γὰρ ὁ Θερσίτης λιγὺς ἀγορητὴς σκωπτικῶς καὶ μάλιστα κατὰ εἰρω-
*νείαν· *ἐν δὲ τῇ ἄλφα ῥαψῳδίᾳ τοιοῦτος ὁ Νέστωρ ἐν ἐπαίνου λόγῳ εἴρηται. εἰκὸς δὲ καὶ ἐπ' ἀληθείᾳ*
λιγύφθογγον αὐτὸν εἶναι καὶ τοῦτό γε εἰς ἀρετὴν ἔχειν. διὸ καὶ Ὀδυσσεὺς αὐτὸν οὕτω μετ' ὀλίγα
προσείπῃ, οὐ μὴν ἐπαινετικῶς ἀλλ' ὡς ἐν σκώμματι· ἐπεὶ μηδὲ ἐξ ἀνάγκης ἐν τῷ μεγάλῳ κεῖται τὸ εὖ,
ἀλλ' ἀνάπαλιν τὸ μέγα ἐν τῷ εὖ. (Vers. 223.) *Ὅτι οὕτω θαυμαστοὶ καὶ φιλοβασιλεῖς οἱ Ἕλληνες, ὥστε*
ἐκπάγλως κοτέονται τῷ Θερσίτῃ, καὶ ὀφείλονται λύπην τρέφειν κατὰ τοῦ βασιλέως διά τε τὴν ἀπόπειραν
καὶ τὴν τοῦ νόστου κώλυσιν· οἱ δὲ ὅμως νεμεσῶσι τῷ στασιαστῇ, τουτέστι δικαίως ἐπιμέμφονται.
τάχα δὲ καὶ οἰκτείρουσι τὸν Ἀγαμέμνονα, σκοπούμενοι ὅπως αἱ τῶν μεγάλων ἀτυχίαι κατὰ τοὺς
παλαιοὺς ὑψοῖσι τοὺς ταπεινούς. (Vers. 223.) *Ὅτι τὸ ἀκαιρολόγον εἶναι τὸν Θερσίτην δεικνύουσιν οἱ*
παλαιοὶ, ἐξ ὧν ἐρωτᾷ τὸν βασιλέα οὕτω πως· Ἀτρείδη, τέο, ἤγουν τίνος δὴ πράγματος, αὖτ' ἐπι-
**μέμφεαι ἠδὲ χατίζεις; πλεῖαί τοι χαλκοῦ κλισίαι, πολλαὶ δὲ γυναῖκες ἐξαίρετοι. ταῦτα γὰρ ἔδει, φασὶν,*
ἐπὶ τῆς προτέρας ἐκκλησίας λέγεσθαι, ὅτε ἔλεγεν Ἀγαμέμνων ἀγέραστος εἶναι δευόμενος. ὁ δὲ τότε
σιγήσας φθόνῳ τῷ πρὸς Ἀχιλλέα νῦν ἀκαίρως αὐτὰ προβάλλεται. Ὅρα δὲ ὅτι ἐξ ἀρχῆς αὐτῆς ἡ τοῦ
Θερσίτου θρασύτης διαφαίνεται ἀπὸ τοῦ ἐρωτηματικοῦ σχήματος· τραχύτητος γὰρ σχῆμα ἐστὶ τὸ τοιοῦ-
τον καὶ σφοδρότητος. καὶ Ὀδυσσεὺς μὲν μετ' ὀλίγα Ἀτρείδην ἄνακτα τὸν βασιλέα προσφωνεῖ καὶ Νέστωρ
δὲ μετ' αὐτὸν ἄνακτα Ἀγαμέμνονα· Θερσίτης δὲ ἀρκεῖται μόνον Ἀτρείδην αὐτὸν προσειπὼν, πάνυ
*ἀ*παίδευτος καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς τοῦ λόγου φαινόμενος εἰσβολῆς. Ἔνια δὲ τῶν ἐνταυθοῖ νοημάτων ἐκ τῆς* 209
τοῦ Ἀχιλλέως δημηγορίας παρείλκυσται, ὡς οἷον τυχαίως καὶ κατά τινα συνέμπτωσιν ἢ καὶ κατὰ παρα-
ποίησιν. (Vers. 226.) *Τὸ μὲν γὰρ, πλεῖαί τοι χαλκοῦ κλισίαι, εἰς τὸ φιλοκτέανον ἀποτείνεται, ὅ περ*
ὠνείδισεν ὁ Ἀχιλλεὺς τῷ βασιλεῖ, ἀορίστως αὐτὸς εἰπὼν, εἰ καὶ ὁ Θερσίτης ὑπερβολικῶς ναυσὶν ὅλαις
τὸν βασιλικὸν πλοῦτον ηὔξησε. τὸ δὲ εἰπεῖν ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ Θερσίτης εὐεργετεῖ, προσπορίζων χρυσὸν
τῷ βασιλεῖ, ἐκ τῶν τοῦ Ἀχιλλέως παρέξεσται, ὅπου φησὶν, ὡς ἐκεῖνος μὲν πονεῖ πολεμῶν, ὁ δὲ Ἀγα-
μέμνων πλουτεῖ. τὸ δὲ ἀνασείειν τὸν ὄχλον εἰς ἀντιστασίαν καὶ αὐτὸ ἐκεῖθεν παραπεποίηται. ἀλλ'
*ὁ μὲν Ἀχιλλεὺς ἐθαυμάζετο, Θερσίτης δὲ διὰ τὸ ἄκαιρον τοῦ λόγου καὶ διὰ τὴν πήρωσιν περι*φρονη-*

θεὶς οὐκ εὖ ἀπαλλάξει, ὡς καὶ ἐνταῦθα προσαρμόσαι τὸ τραγικόν· λόγος γὰρ ὁ αὐτὸς ἔκ τ' ἀδοξοῦντος ἐλθὼν τοῦ Θερσίτου καὶ ἐκ δοκοῦντος τοῦ Ἀχιλλέως οὐ ταυτὰ ἐδυνήθη. ὁ δὲ γελοῖος Θερσίτης καὶ ἄλλα προσεπιτιθεὶς νοήματα οἴκοθεν εἰς λαγνείαν τε καθάπτεται τοῦ βασιλέως ἐν τῷ, πολλαὶ δέ τοι γυναῖκες εἰσὶν ἐξαίρετοι, καὶ τοὺς Ἕλληνας αὐτοῦ ὑπερτίθησιν, οὐ μόνον ἑαυτὸν ἀλλὰ καὶ ἐκείνους εὐεργέτας βασιλικοὺς δεικνύων ἐν τῷ λέγειν, ὅτι ἐξαιρέτους γυναῖκας ἡμεῖς οἱ Ἀχαιοὶ σοὶ πρωτίστῳ δίδομεν, ὅτ' ἂν πτολίεθρον ἕλωμεν. (Vers. 229.) *καὶ ἐν τῷ, ἢ χρυσοῦ ἐπιδέῃ, ὅν ἄν τις οἴσει Τρώων, υἱοῦ ἄποινα, ὅν ἐγὼ δήσας ἀγάγω ἢ ἄλλος Ἀχαιῶν; λέγει δὲ κακῶν αἴτιον τοῖς Ἀχαιοῖς τὸν βασιλέα, ἐν οἷς αὐτὸν λέγει κακῶν ἐπιβασκέμεν τοὺς Ἕλληνας. ὀνειδίζει δὲ καὶ διὰ τὴν τῆς Βρισηίδος ἀφαίρεσιν καὶ διὰ τὴν τοῦ Ἀχιλλέως ἀτιμίαν, εἰπὼν ὅτι* (Vers. 239.) *τὸν Ἀχιλλέα αὐτοῦ μέγα ἀμείνονα *φῶτα ἠτίμησεν· ἑλὼν γὰρ ἔχει γέρας, καὶ τὰ ἑξῆς. Ταῦτα εἰπόντα τὸν Θερσίτην ὁ μὲν βασιλεὺς ἀφίησι ληρεῖν, τάχα μὲν καὶ ὡς αἴτιον ἑαυτὸν εἰδὼς τῆς τε νῦν κινήσεως τῶν πραγμάτων καὶ τῆς τοῦ Ἀχιλλέως ὕβρεως, καὶ διὰ τοῦτο νοῶν ταπεινὰ καὶ αἰδούμενος, ἤδη δὲ καὶ διὰ τὸ τοῦ ἤθους βασιλικόν. ὑπερφρονεῖ γὰρ τοῦ φαυλοτάτου Θερσίτου, καθὰ καὶ τὸν Ἀλεξάνδρου φασὶ κύνα τὰ μὲν μικρὰ θηρία παριέναι, ὁρμᾶν δὲ ἐπὶ τὰ κρείττω, ὅ περ ὁ Θεμίστιος ἐπὶ κυνῶν Ἰνδικῶν οὕτω φράζει· κύων Ἰνδὸς λέοντι μὲν ἐπέξεισι καὶ παρδάλει, λύκους δὲ ὑπερορᾷ καὶ ἀλώπεκας. καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς οὕτω παρ' οὐδὲν αὐτὸν τίθεται· Ὀδυσσεὺς δὲ, ᾧ καὶ ἔχθιστος ἦν, ἐφίσταται αὐτῷ καὶ σωφρονίζει, ὡς μετ' ὀλίγα γνωσόμεθα. Σημειῶσαι δὲ καὶ ὅτι ὁ οὕτω φίλερις Θερσίτης ὠνείδισε μὲν, ὕβριν δὲ κατὰ τοῦ βασιλέως τραχεῖαν οὐκ ἐξελάλησεν ὁποίας ὁ Ἀχιλλεὺς, οἷον τὸ, ἀναιδείην ἐπιει*μένε, καὶ οἰνοβαρές. καὶ ἔστι καὶ τοῦτο σύμβολον τοῦ μὴ ἔνδοξον εἶναι τὸν Θερσίτην. ἔστι δὲ καὶ τέχνη τοῦ ἀναλόγως μερίζειν τὰς ἐννοίας ταῖς τῶν προσώπων ποιότησιν. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι σκοπὸν ἔχων ὁ ποιητὴς, ὡς προείρηται, ἱστορεῖν, ὅπῃ τύχῃ κατὰ τὸ ἐγχωροῦν εἴ τι λόγου ἄξιον πρὸ τοῦ δεκάτου ἔτους ἐπέπρακτο, ἱστορίαν καὶ ἐνταῦθα ὡς ἐν ἐπεισοδίῳ ἔθετο, εἰωθυῖαν γίνεσθαι καὶ πρὸ τούτου.* (Vers. 230.) *Τὸ γὰρ τοὺς Τρῶας δώροις λύεσθαι τοὺς ἑαυτῶν αἰχμαλώτους μαθησόμεθα μὲν καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς σαφέστερον ἐκ προσωπικῶν ἱστοριῶν, ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ Χρύσου ἔγνωμεν· ἐνταῦθα δὲ ἀορίστως οὕτω λέγει τινὰ τῶν Τρώων, ἤγουν τοῦτον ἢ ἐκεῖνον, χρυσὸν φέρειν εἰς ἄποινα, ὅ ἐστιν εἰς λύτρον τοῦ υἱοῦ.* (Vers. 231.) *Τὸ δὲ, ὅν ἐγὼ δήσας ἀγάγω, πάνυ ἀστείως εἴρηται κατὰ τοὺς παλαιούς. δῆλον γάρ, φασιν, ὅτι ἐν τῷ εἰπεῖν ἐγὼ δείκνυσιν ἑαυτὸν, ἐπιτιθεὶς τὴν χεῖρα τῷ κυρτῷ στήθει καὶ οὕτω κινῶν γέλωτα. παρασημειοῦν*ται δὲ οἱ παλαιοὶ ὅτι ἑαυτὸν ὁ Θερσίτης τῶν ἄλλων προέθετο, εἰπών· ὃν ἐγὼ δήσας ἀγάγω ἢ ἄλλος Ἀχαιῶν, πρώτιστος εἶναι τῶν ὅλων οἰόμενος. διὸ τάχα καὶ ἐπεσημήνατο ἀνωτέρω τῷ πρωτίστῳ τῷ Ἀγαμέμνονι γέρας δίδοσθαι, ὡς μὴ δέον ὂν οὕτω γίνεσθαι, ἀλλὰ τούτῳ μάλιστα τὸ πρωτεῖον ἐξαιρεῖσθαι, οὗ δευτερεύουσιν οἱ πάντες Ἕλληνες.* (Vers. 226.) *Ἰστέον δὲ ὅτι τε τοῦ πλεῖαι ἡ ἑνικὴ ὀρθὴ καὶ παρ' Ἡσιόδῳ κεῖται ἐν τῷ, πλείη μὲν γαῖα κακῶν, καὶ ὅτι προάρχει αὐτῶν ἀρσενικὸν ὁ πλέος κοινῶς, ὃ ἐκταθὲν Ἀττικῶς ποιεῖ τὸ*
210 *ἔμπλεως καὶ ἀνάπλεως καὶ τὰ τοιαῦτα, καὶ ὅτι ἐκ τοῦ ὁ πλεῖος καὶ ἡ πλείη παράγεται συγκριτι*κῶς* 159
ὁ πλείων καὶ ἡ πλείων, καὶ ὅτι ἐξαίρετοι οὐ μόνον γυναῖκες ἀλλὰ καὶ ἄρουραι παρὰ Ἡροδότῳ καὶ ἐπὶ ἄλλων δὲ πολλῶν τὸ ἐξαίρετον τίθεται. τὸ μέντοι ἐξαιρέσιμον ἄλλο τι παρὰ τὸ ἐξαίρετον· λίθος γὰρ ἐξαιρέσιμος τοίχου ὁ ἐκεῖθεν ἐκβληθείς· καὶ ὅτι τὸ ἐξαίρετον καὶ ἔξαιτον λέγεται ἢ κατὰ συγκοπὴν ἢ καὶ ἄλλως παρὰ τὸ ἐξαιτεῖσθαι, ὡς φανεῖται καὶ ἀλλαχοῦ. (Vers. 225.) *Ὅρα δὲ ὅτι τὸ ἐπιμέμφεαι σαφῶς ἐνταῦθα ἡρμήνευσεν, ἐπαγαγὼν τὸ, ἠδὲ χατίζεις, ὡς ταυτὸν ὂν εἰπεῖν ἐπιμέμφεσθαι καὶ χρήζειν, ὅ περ ἐστὶ χατίζειν παρὰ τὴν χάτιν, ὃ καὶ οὐδετέρως χάτος λεγόμενον δηλοῖ στέρησιν· καὶ ὅτι τὸ δίδομεν*
9 *φυσικῶς λαλεῖται καὶ εὐοδοῦται ἀπ' αὐτοῦ τὸ τρίτον πληθυντικὸν τὸ διδοῦσιν ὡς καὶ ἀπὸ τοῦ *τίθεμεν*
21 *τὸ τιθεῖσι. τὸ μέντοι διδόαμεν καὶ τιθέαμεν ἐπένθεσιν ἔχει τοῦ ᾱ.* *(Vers. 230.) *Ὅτι εἰπὼν ὁ Θερσίτης πρὸς τὸν βασιλέα, ἢ χρυσοῦ ἐπιδέῃ, καὶ τὰ ἑξῆς, ἐν οἷς κεῖται καὶ τὸ, υἷος ἄποινα, ἤγουν υἱοῦ, ὡς ἀπὸ εὐθείας τῆς υἷις, υἷιος, καὶ κατὰ κρᾶσιν υἷος, οὗ δοτικὴ υἷιι καὶ υἷι, ἐπάγει·* (Vers. 232.) *ἠὲ γυναῖκα νέην, ἵνα μίσγεαι ἐν φιλότητι, ἥν αὐτὸς ἄπο νόσφι κατίσχεαι; ὀνειδίζων τάχα διὰ τὴν τῆς Βρισηίδος ἀφαίρεσιν, ἢ καὶ ὅτι, ὡς εἰκὸς, εἰώθει τοιαῦτα τινὰ ποιεῖν ὁ βασιλεὺς, ὡς καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς ἐν τῇ α' ῥαψῳδίᾳ παρεδήλωσε. Τὸ δὲ, ἢ γυναῖκα νέην, ἀκαταλλήλως ἔχει πρὸς τὴν συνήθη σύνταξιν·*

ὤφειλε γὰρ οὕτως ἔχειν· ἢ χρυσοῦ ἐπιδέῃ; ἢ γυναικὸς νέης; ὁ δὲ ποιητὴς ἐπίτηδες τὸν λιγὺν τοῦτον ἀγορητὴν καὶ ἀφαμαρτοεπῆ ἐποίησε, τουτέστι σόλοικον. ἴσως δὲ καὶ ἄλλως θυμούμενον ἄνθρωπον μιμούμενος ποιεῖ τὸν Θερσίτην ἐκλαθόμενον τῆς τοῦ λόγου ἀκολουθίας καὶ διὰ τοῦτο εἰς κα*κοσυνταξίαν ἐκκλίναντα. Τὸ δὲ, νόσφι κατίσχεαι, δοκεῖ μὲν ἑρμηνεία τις εἶναι γυναικὸς ἐξαιρέτου. ταυτὸν δ᾽ ἐστὶ τῷ νοσφίζῃ καὶ ἰδίᾳ κατέχεις καὶ χωρίζεις ἢ ἀποστερεῖς. (Vers. 234.) Ὅτι τὸ, οὐ μὲν ἔοικεν ἀρχὸν ἐόντα κακῶν ἐπιβασκέμεν υἷας Ἀχαιῶν, λέγει μὲν ὁ Θερσίτης πρὸς τὸν βασιλέα, νοῶν ὅτι οὐκ ἐνδέχεται αὐτὸν ἀρχηγὸν ὄντα ἐπιβιβάζειν κακῶν τοὺς Ἕλληνας, ἀλλὰ μᾶλλον ἀγαθοῖς ἐμβιβάζειν. δύναται δὲ καὶ εἰς γνώμην καθολικὴν παρῳδηθῆναι τοιαύτην· οὐ μὴν ἔοικεν ἀρχὸν ἐόντα κακῶν ἐπιβασκέμεν τοὺς ὑπ᾽ αὐτόν. εἰ γὰρ ποιμὴν λαοῦ ὁ βασιλεὺς, οὐκ ἂν κακοῖς ἐμβιβάσῃ τὸ ποίμνιον ἤτοι κακώσεσιν. εἰσὶ δὲ κακὰ, ὧν ἐπιβάσκει τοὺς Ἕλληνας ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων, ὁ λοιμὸς ὁ δι᾽ αὐτὸν γεγονὼς καὶ ἡ τοῦ Ἀχιλλέως ἀπόστασις. ἢ καὶ ἄλλως, οὐ χρὴ ἀρχηγὸν ἐόντα κακῶν ἐπιβιβάζειν τοὺς ὑπὸ χεῖρα, ἤγουν κακὰ διδάσκειν. εἰ γὰρ ἐξομοιωθῶσιν αὐτῷ κακῶν ἐπιβιβάζον*τι, ἀνατρέπεται τὰ κοινά. οὐκοῦν τὸ, οὐκ ἔοικε κακῶν ἐπιβασκέμεν, ὁμοιοῦταί πως πρὸς τὸ ἐν Ὀδυσσείᾳ, οὐδέ τι σὲ χρὴ νηπιάας ὀχέειν. ὡς γὰρ ὀχοῦμαι μὲν ἐγὼ, ὀχῶ δὲ ἄλλον κατὰ τὸν κωμικὸν ἀντὶ τοῦ ἀναβιβάζω εἰς ὑποζύγιον, οὕτω καὶ ἐπιβαίνω μὲν ἐγὼ, ἐπιβάσκω δὲ ἄλλους, ἤγουν ἐπιβαίνειν ποιῶ κακῶν ἢ τοιούτων τινῶν. ἐντεῦθεν καὶ μανίας ἔποχος λόγος παρ᾽ Εὐριπίδῃ ὁ μανικός. καὶ ἑτέρως δὲ εἰπεῖν, οὐ χρὴ τὸν βασιλέα ἐπιβαίνειν κακῶν ἤτοι ἀδίκων ἔργων τῶν εἰς τοὺς Ἀχαιούς. δεῖ γὰρ εὐεργετικὸν εἶναι τὸν ἄρχοντα οὐκ ἀδικητὴν καὶ κακοποιόν. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐκ τοῦ Ὁμηρικοῦ ἀρχοῦ ἢ ἐκ τοῦ ἄρχειν σύγκειται *παρὰ τοῖς παλαιοῖς ῥήτορσι καὶ ἀρχολίπαρος ὁ λιπαρῶν, φασὶν, ἵνα ἀρχῆς τύχῃ ἢ ὁ ἐκ τοῦ ἄρχειν 211
λιπαινόμενος, ὁ καὶ ἀρχογλυπτάδης, ἤγουν ὡσπερεὶ γλύφων τὰς ἀρχάς. ὅτι δὲ ἀρχὸς καὶ κρύφιόν τι σώματος μέρος ἐκλήθη παρὰ τοῖς ὕστερον, δῆλον ἐκ τῶν γραψάντων, ἀφ᾽ οὗ καί τις χιλίαρχος οὐκ ἀγλαφύρως ἔσκωπται. (Vers. 235.) Ὅτι μετὰ τὸν βασιλέα στρέψας τὸν λόγον ὁ Θερσίτης πρὸς τὸν λαὸν φησίν· ὦ πέπονες, κάκ᾽ ἐλέγχεα, Ἀχαιΐδες, οὐκέτ᾽ Ἀχαιοὶ, οἴκαδέ περ σὺν νηυσὶ νεώμεθα, τόνδε δ᾽ ἐῶμεν αὐτοῦ ἐνὶ Τροίῃ γέρα πεσσέμεν, καὶ τὰ ἑξῆς. πάνυ δὲ ἀνασειστικὰ ταῦτα τοῦ ὄχλου. διὸ καὶ Ὀδυσσεὺς δεδιὼς, μή ποτε, οὓς αὐτὸς πόνῳ ἤθροισε, ῥᾷον ἀνασοβήσας ὁ Θερσίτης διασκεδάσῃ, ποιεῖ κατ᾽ αὐτοῦ τὰ ἐφεξῆς δηλωθησόμενα. εἰσὶ δὲ πέπονες μὲν οἱ ἔκλυτοι ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν πεπόνων καρπῶν, *οἳ ἔκλυτοι γίνονται πεπανθέντες, ὥς περ αὖ πάλιν οἱ ὠμοὶ τῶν καρπῶν, σκληροὶ ὄντες, ἐπίθετον
160 γεγόνασι τοῖς ἀνενδότοις ἀνθρώποις καὶ ἀνυπείκτοις, ὡς καὶ ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα ῥηθήσεται. δῆλον οὖν ὅτι πέπων κυρίως πᾶς καρπὸς, φασὶν, ὡραῖος τοῦ φαγεῖν. χρήσεις δὲ τοιούτων λέξεων ἐν τῷ, τρώγουσι μύρτα, καὶ πέπονα μιμαίκυλα. οὕτω δὲ καὶ μῆλα καὶ μόρα πέπονα. ἔτι δὲ καὶ ἐν τῷ, τὰ σφυρὰ ᾤδει μᾶλλον ἢ σικυὸς πέπων, ὁ καὶ σπερματίας· καὶ ἐν τῷ, μαλθακωτέρα πέπονος σικυοῦ μοι γέγονας· καὶ ἐν τῷ, ἑώρακας πώποτε κοκκυμήλων σπυρίδα πεπόνων; τοιοῦτον ἔχει τὶ πρόσωπον. τοιούτου δὲ στίχου καὶ τὸ πεπαίτερον, ὅ πέρ ἐστι ὡριμώτερον. Αἰσχύλος· ἀνὴρ δ᾽ ἐκεῖνος ἦν πεπαίτερος μόρων. ἔτι δὲ καὶ ἡ δρυπεπὴς ποτὲ μὲν καταμόνας ἁπλῶς προφερομένη, ποτὲ δὲ κατὰ παράθεσιν, οἷον δρυπεπὴς ἐλαία ἢ Ἀττικῶς ἐλάα. Τὸ δὲ κάκ᾽ ἐλέγχεα τοὺς ἀξιεπαίνους Ἕλλη*νας ὑπὸ τοῦ ἐπονειδίστου καὶ μωμητοῦ Θερσίτου λέγεσθαι γέλωτός ἐστι κινητικόν. Τὸ δὲ Ἀχαιΐδες, οὐκέτ᾽ Ἀχαιοὶ, δηλοῖ μὲν τὸ, γυναῖκες, οὐκέτ᾽ ἄνδρες· λέγεται δὲ παρονομασία ὑπὸ τῶν παλαιῶν. ὅμοιον τὸ, οὐ Φίλιππος, ἀλλὰ Φιλίππιον, κεκράτηκε τῆς Ἑλλάδος. ἔχει δέ τινα ὁμοιότητα πρὸς τὸν τοῦ Θερσίτου λόγον καὶ τὸ παρ᾽ Ἡροδότῳ ἐν τοῖς περὶ Ἀρτεμισίας, ὡς οἱ μὲν ἄνδρες γυναῖκες, αἱ δὲ γυναῖκες ἄνδρες γεγόνασι. ῥηθήσεται δέ τι περὶ τούτου καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς. (Vers. 236.) Τὸ δὲ, οἴκαδε νεώμεθα, διόρθωσις οἷον ἐστὶ τοῦ φεύγωμεν, ὅ περ φθάσας ὁ βασιλεὺς εἶπεν, ὡς δῆθεν σεμνότερον ὂν οὕτως εἰπεῖν ἤ περ φεύγωμεν. ὅτι δὲ θαυμασίως ἐκεῖνο εἴρηται, προγέγραπται. ἔστι δὲ τὸ νεώμεθα ἀντὶ τοῦ νοστήσωμεν· ἀπὸ γὰρ τούτου τοῦ νέω ῥήματος ὁ νόστος γίνεται πλεονάσαντος τοῦ σ, πρὸς διαστολὴν τοῦ νότος ὁ ἄνεμος. (Vers. 237.) Πέσσειν δὲ γέρα τὸ κατέχειν καὶ ταμειουχεῖν, ὅμοιον τῷ, χόλον καταπέ*ψῃ. τινὲς δὲ ἀντὶ τοῦ κατακυβεύσειν ἀπὸ τοῦ πεσσοῦ, ὡς δῆθεν τοῦ Ἀγαμέμνονος πλεονάζοντος τῇ τοιαύτῃ παιδιᾷ. (Vers. 238.) Ὅτι τὸ οὐχὶ ἐπίῤῥημα τέτριπται πάνυ τοῖς παλαιοῖς μᾶλλον ἤ περ τὸ ἦχι ἀντὶ τοῦ ὅπου.

διὸ καὶ συναλείφεται τὸ ῑ τούτου ἐν τῷ, οὐχ᾽ οὕτως καὶ οὐχ᾽ ἅλις καὶ τοῖς ὁμοίοις, εἰ καί τινες ἀπαρέσκονται οὐκ ἄνευ λόγου. τὸ μέντοι οὐκὶ, οἷον, ἢ καὶ ἡμεῖς προσαμύνομεν, ἠὲ καὶ οὐκὶ, οὐχ᾽ οὕτως εἴθισται εἰς πλατυτάτην χρῆσιν· ὅθεν ἐν τῷ, οὐκ ἐθέλω καὶ οὐκ αὐτὸς καὶ τοῖς ὁμοίοις οὐ κεῖται ἀπόστροφος ὡς ἀπὸ ἐκθλίψεως, ἀλλ᾽ ἐκφωνουμένου μὲν τοῦ ῑ ἔστι τὸ οὐκὶ ἀρνητικὸν ἐπίῤῥημα δισύλλαβον, ἐν δὲ συνεπείᾳ μὴ κειμένου τοῦ ῑ μονοσύλλαβον φαίνεται εἶναι ἐπίῤῥημα τὸ οὐκ παρὰ πολλοῖς τῶν πεζολογούντων κείμενον. (Vers. 240.) Ὅτι τὸν Ἀχιλλέα καὶ ἐπαινῶν ὁ Θερσίτης ὅμως οὐδὲν ἧττον καταβάλ-
40 λειν ἐθέλει. οὔκουν λέγει ἁπλῶς, ὅτι ὁ βασιλεὺς τὸν Ἀχιλλέα ἠτίμη*σεν, ἄνδρα κράτιστον ἢ ἄριστον τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ αὐτοῦ, τοῦ βασιλέως δηλαδὴ, μέγα ἀμείνονα φῶτα, ὡς μὴ ἁπλῶς ὄντος ὑπεξῃρημένου τοῦ Ἀχιλλέως, ἀλλὰ κρείττονος ἤ περ ὁ Ἀγαμέμνων. τάχα γὰρ ἑαυτοῦ ὁ ἀγεννὴς ἀμείνονα οὐ κρίνει τὸν Ἀχιλλέα. καὶ μετ᾽ ὀλίγα δὲ πρᾷον θέλων τὸν Ἀχιλλέα ἐνδείξασθαι διὰ τὸ ἀτελὲς τῆς ξιφουλκίας καὶ τὸ ταχὺ παῦσαι τὸν χόλον ἐνηῆ μὲν αὐτὸν οὐ λέγει, ὅ περ ἀλλαχοῦ τις ἐπὶ Μενελάου καὶ Πατρόκλου φησὶν, οἶδε γὰρ ὅτι ἐγκώμιόν ἐστιν ἤθους τὸ προσηνὲς, ἀλλὰ εἰπὼν ἄχολον εἶναι αὐτὸν οὐκ ἀξιοῖ καὶ τοῦ πρᾷον εἶναι. (Vers. 241.) Μεθήμονα δὲ ὀνομάζει, εἰπὼν οὕτως· ἀλλὰ μάλ᾽ οὐκ
212 Ἀχι*λῆϊ χόλος φρεσὶν ἀλλὰ μεθήμων. δηλοῖ δὲ ὁ μεθήμων οὐ τὸν πρᾷον, ἀλλὰ τὸν πέπονα καὶ ἀμελητὴν καὶ ἔκλυτον, ἀπὸ τοῦ μεθιέναι, ἀφ᾽ οὗ καὶ ἡ μέθη γίνεται. ἐνταῦθα δὲ λεληθότως καὶ τὴν ἀνδρίαν τοῦ Ἀχιλλέως καταῤῥίπτει, ῥωμαλέον μὲν πάνυ αὐτὸν ὑπεμφαίνων, χαῦνον δὲ καὶ οὐ θαρσαλέον οὐδὲ ἐντρεχῆ. (Vers. 242.) Τοῦτο γὰρ δηλοῖ ἐν τῷ, ἦ γὰρ ἂν, Ἀτρείδη, νῦν ὕστατα λωβήσαιο, ἤγουν, ἐὰν χόλον εἶχεν ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ οὐχ᾽ ὑπτίαζεν ἐφ᾽ οἷς ἠδικήθη, οὐκέτι ἂν σὺ ἐλωβήσω τινά. Ὅτι δὲ οὗτος ὁ λόγος χαυνότητα μόνην τοῦ Ἀχιλλέως κατηγορεῖ καὶ μεθημοσύνην, ἀνδρίαν δὲ πολλὴν ὁμολογεῖ, δῆλον ἐκεῖθεν. Ἀχιλλεὺς μὲν γὰρ τοῖς Ἕλλησιν ἀνατιθεὶς τὴν ἑαυτοῦ ἐκδίκησιν ἔφη ὡς, εἰ μὴ οὐτιδανοῖς ἤνασσες ἀνδράσιν, ὦ βασιλεῦ, ὕστατα ἂν ἐλωβήσω. Θερσίτης δὲ ἱκανὸν εἶναι δεικνὺς
10 καὶ μόνον τὸν Ἀχιλλέα ὑπὲρ *ἑαυτοῦ ἀμύνεσθαι, φησὶν ὅτι μεθήμων ὁ Ἀχιλλεύς· ὡς εἰ μὴ τοῦτο ἦν, τὰ ὕστατα νῦν ἐλωβήσω ἄν. οὕτω καὶ μὴ θέλων ὁ κακὸς ἀνδρειότατον τὸν Ἀχιλλέα παραδείκνυσι. Σημείωσαι δὲ ὅτι οὐδὲ ἐνταῦθα ἐν καιρῷ τοῦ Ἀχιλλέως ὑπερπαθεῖ ὁ ἀκαιρολόγος. ἐχρῆν γὰρ τότε αὐτὸν ὑπερλαλεῖν τοιαῦτα τοῦ Ἀχιλλέως ὅτε ἠτιμοῦτο· ὁ δὲ τότε μὲν φθονῶν τάχα καὶ ἔχαιρε, νῦν δὲ
31 οὐ κατὰ καιρὸν λαλεῖ. *(Vers. 243.) Ὅτι βαρυνόμενος οἷον ὁ ποιητὴς κατὰ τοῦ Θερσίτου βραχυ- 161
λογίᾳ τινὶ λεληθότως τὴν ἐκείνου ἀπόνοιαν ἀμύνεται, λέγων· ὣς φάτο νεικείων Ἀγαμέμνονα ποιμένα λαῶν, οἱονεὶ λέγων ὅτι τοιαῦτα ὁ τοιοῦτος τοῦ ἀγαθοῦ βασιλέως κατεῤῥητόρευσε. τὸ γὰρ ποιμένα λαῶν οὐ μάτην ἐνταῦθα παρέῤῥιψεν ὁ ποιητὴς, ἀλλὰ τρόπον τινὰ ἔφη ὅτι πῶς ἂν ὁ τοιοῦτος τὸν εὐπειθέστατον λαὸν ἴσχυσεν ἐκταράξαι καὶ ἀπεναντίας ἀγαγεῖν τῷ ποιμένι τὸ ποίμνιον; οὐ γὰρ ἁπλῶς ἦρχεν ὁ Ἀγαμέμνων, ἀλλὰ ποιμὴν ἦν λαοῦ. Καὶ σημείωσαι ὅτι οὔτε αἰπόλος οὔτε βουκόλος ἀλλὰ ποιμὴν λέγεται ὁ βασιλεὺς λαῶν, ὅ ἐστιν ἀνθρώπων εὐπειθῶν ὡς οἷα προβάτων προϊστάμενος. οὐδὲν γὰρ τῶν ἄλλων εὐπειθὲς ὡς τὸ πῶϋ τῷ ἄγοντι. ἔστι δὲ πῶϋ μὲν πλῆθος προβάτων, ποιμὴν δὲ ὁ κατανέμων
40 αὐτά. διὸ καὶ ποι*μαίνειν λαὸν ὁ βασιλεὺς λέγεται, οὐ μὴν αἰπολεῖν, πολλῷ δὲ πλέον οὐδὲ βουκολεῖν. τὸ γὰρ βουκολεῖν ταυτόν ἐστι τῷ ἀπατᾶν, πολλάκις καὶ ὡς φαῦλον λαμβάνεται. τὸ δὲ ποιμὴν λαῶν ταυτὸν ὂν τῷ, ἀνδρῶν ποιμάνωρ, συνθέτως Αἰσχύλος εἴρηκε καὶ τὸ τοιοῦτον ποίμνιον ποιμανόριον. Σημείωσαι δὲ ὅτι ἐν τοῖς ἑξῆς παραβολικῶς καὶ αἰπόλῳ εἰκάσει τὸν βασιλικὸν ἄνδρα κρίνοντα, ἤτοι διακρίνοντα, ἐξ ἑτέρων τοὺς ὑπ᾽ αὐτὸν, ἴσως μὲν ὅτι γενικῶς πάντα τὰ τοιαῦτα τῇ κλήσει τοῦ ποιμένος ἐμπεριέχονται, μάλιστα δὲ καὶ, ἵνα ἐμφήνῃ ὁ ποιητὴς, ὅτι ἔστι μὲν καὶ αἰπόλους εἰπεῖν τοὺς βασι-
213 λεῖς· ὀνομά*ζονται δὲ ὅμως ἐκ τοῦ κρείττονος. (Vers. 244.) Ὅτι τὰ μὲν ἄλλα ληρῶν ὁ Θερσίτης φορητὸς ἦν· ὅτε δὲ τοὺς Ἕλληνας τοῦ νόστου ὑπέμνησεν, εἰς ὃν προορμήσαντες μόλις ἀπὸ τοῦ Ὀδυσσέως κατεσχέθησαν, ἐνταῦθα ὁ Ὀδυσσεὺς, ὡς καὶ προείρηται, ὑποπτήξας μή ποτε λύσῃ τὴν ἀγορὰν ὁ Θερσίτης, παρίσταται οὐχ᾽ ἁπλῶς ἀλλὰ ὦκα· ἔδει γὰρ αὐτὸν ἐπιταχῦναι τῷ πράγματι. καὶ τὸ ἐντεῦτεῦθεν ὑπόδρα ἰδὼν χαλεπῷ μύθῳ ἐπέπληξεν, ἔτι δὲ καὶ ἠπειλήσατο καὶ σκήπτρῳ ἔπληξεν, ἐξ οὗ σημειοῦνται οἱ παλαιοὶ μὴ βασιλέα εἶναι τὸν Θερσίτην, καθὰ καὶ προείρηται. οὐ γὰρ ἂν οὕτως ἀτιμότατα ὁ Ὀδυσσεὺς προσηνέχθη αὐτῷ, οὐ μόνον ὑβρίσας, ἀλλὰ καὶ ἀπειλὴν αἰσχίστην ἀπειλησάμενος,

ὡς μετ᾽ ὀλίγα ῥηθήσεται, καὶ πληγὴν δὲ ἐντρίψας γενναίαν τε καὶ βιαίαν. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ Θερσίτης
*ἐκτείνει ἀναγκαίως *τὸ παραλῆγον δίχρονον, ὡς μὴ ἄλλως εὐχρηστούμενον Ὁμήρῳ εἰς μέτρον δακτυλι-*
κόν. καὶ ὅτι Θερσίτης, φασὶν, ὡς προείρηται, καλεῖται παρὰ τὸ θέρω θέρσω τὸ θερμαίνω· θερμὸς γάρ,
φασιν, ἦν καὶ προπετής· καὶ μάρτυς Ὀδυσσεὺς ῥάβδῳ τοῦτον, φασὶ, παύσας τοῦ φρονεῖν ὑπερόρια.
κατὰ δὲ ἑτέρους παρὰ τὸ θάρσος, ὃ Αἰολεῖς θέρσος λέγουσιν, ἡ κλῆσις τῷ ἀνδρὶ, κατὰ ἀντίφρασιν
μέντοι· οὐ γὰρ εὔτολμος φανεῖται, ἀλλὰ θρασύδειλος, ὅς γε καὶ κλαύσεται ἐν τοῖς ἑξῆς ἀγεννῶς. ὡς δὲ
ἡ θερμότης καὶ εἰς ἔπαινον συντελεῖ, καθ᾽ ὃν θερμουργὸς Ἀλέξανδρος ὁ πάνυ λέγεται, καὶ εἰς ψόγον
δὲ, καθὰ δηλοῖ καὶ ὁ κωμικὸς, διαλελυμένως εἰπὼν θερμὸν ἔργον τὸ ἀναιδὲς, ἔστι πολλαχόθεν συνα-
γαγεῖν. (Vers. 246.) *Ὅτι τοιαύτη τις ἡ κατὰ τοῦ Θερσίτου δημηγορία τῷ Ὀδυσσεῖ· Θερσῖτ᾽ ἀκριτό-*
μυθε, λιγύς περ ἐὼν ἀγορητὴς, ἴσχεο μηδ᾽ ἔθελ᾽ οἶος ἐριζέμεναι βασιλεῦσιν. οὐ γὰρ ἐγὼ σέο φημὶ
*χερειότε*ρον βροτὸν ἄλλον ἔμμεναι, ὅσσοι ἅμ᾽ Ἀτρείδῃσ᾽ ὑπὸ Ἴλιον ἦλθον. τῷ οὐκ ἂν βασιλῆας ἀνὰ*
στόμα ἔχων ἀγορεύοις καί σφιν ὀνείδεά τε προφέροις νόστον τε φυλάσσοις, καὶ τὰ ἑξῆς. Ἔστι δὲ ἀκρι-
τόμυθος ἢ ὁ πολυλόγος, ὡς καὶ ἄκριτα φῦλα τὰ δυσδιάκριτα διὰ πληθυσμὸν, ἢ ὁ ἀδιευκρίνητος ἐν τῷ
λέγειν καὶ ἄκοσμος. εἰ γάρ τις τὴν αὐτοῦ δημηγορίαν σκέψεται, ἧς τέλος ἐστὶ τὸ οἴκαδε νεώμεθα,
πολυλογίαν μὲν ἔχει καὶ τραχύτητα κατὰ τοῦ βασιλέως, κατασκευὴν δὲ τῆς ἀξιώσεως οὐδεμίαν τῆς
ἀξιούσης οἴκαδε νέεσθαι. τί γὰρ συμβάλλεται τῷ Θερσίτῃ πρὸς τὸ δεῖν ὑποχωρῆσαι τοὺς Ἕλληνας, ἐὰν
ὁ βασιλεὺς πολλὰ ἔχῃ χρήματα καὶ πολλὰς γυναῖκας, καὶ ἐὰν τὸν Ἀχιλλέα ἠτίμησεν, ὃν αὐτὸς οὐ
πάντων ἀμείνονα κρίνει, ὡς εἴρηται; τοὐναντίον μὲν οὖν καὶ ἐναντιοῦνται τὰ τοιαῦτα πρὸς τὴν ἀξίωσιν.
*δύνανται γὰρ οἱ Ἕλληνες εἰπεῖν ὅτι ἐὰν ὁ βασιλεὺς πολλὰ ἔχῃ, με*νετέον καὶ ἡμῖν, ἵνα πολλὰ κτησώ-*
μεθα, καὶ ὅτι ὁ ἀτιμήσας ἕνα, ὃς οὐ πάντων, ὡς σὺ φῂς, ἐστὶν ἀμείνων, εἰς οὐδὲν μέγα ἐσφάλη.
χρήσιμον δὲ εἰς σαφήνειαν τοῦ ἀκριτομύθου καὶ τὸ ἀκριτόφυλλον ὄρος ἐν τοῖς ἑξῆς. Τὸ δὲ, λιγὺς εἶναι
ἀγορητὴς, ἢ εἰρωνικῶς εἴρηται ἢ ὡς καὶ ὀξέα κεκληγότος τοῦ Θερσίτου, καθὰ προείρηται, γυναικικώ-
τερον ἢ καὶ ἄλλως λιγέος ἤτοι ὀξέος, ὅ ἐστι θυμικοῦ, κατὰ τρόπον μεταλήψεως καὶ διὰ τοῦτο καὶ
φιλονείκου, εἴ γε νεικείων ἦν Ἀγαμέμνονα· ἄλλως δέ γε οὐκ ἐπίψογον τὸ λιγὺ, εἴ γε καὶ ὁ γέρων
Νέστωρ λιγὺς Πυλίων ἐῤῥέθη ἀγορητής. διὸ παρακατιὼν φησὶν ὡς μακρὰ βοῶν Ἀγαμέμνονα νείκεε,
φωνῇ τάχα χρώμενος μιαρᾷ, ὁποίᾳ καὶ ὁ περὶ τῇ κωμῳδίᾳ Κλέων Κυκλοβόρου φησὶ φωνὴν ἔχων, Ἀττι-
62 *κοῦ τινὸς δηλονότι χειμάῤῥου θορυβοῦντος ἐν τῷ ῥέειν.* (Vers. 247.) *Τὸ δὲ, μὴ ἔθελε οἶος ἐρίζειν*
*τοῖς βασιλεῦσι, δημαγωγικόν ἐστιν. οἱονεὶ γὰρ λέγει ὅτι σὺν τῷ δήμῳ *λαλῶν οὐκ ἂν τυχὸν ἐκωλύθης,*
μόνος δὲ οὐκ ἂν ἐρίζοις. εἶτα καὶ τὸ νόημα αὔξων καὶ παραδεικνὺς οἷος ὁ Θερσίτης, ἐπάγει ὅτι,
(Vers. 248.) *οὐ γὰρ ἐγὼ σοῦ φημὶ χείρονα βροτὸν ἄλλον εἶναι, ὅσοι ἐς Τροίαν ἦλθον, μονονουχὶ*
λέγων, μὴ θέλε μόνος ἐρίζειν τοῖς βασιλεῦσι καὶ ταῦτα πάντων χείρων ὤν. εἰ γὰρ καὶ Ἀχιλλεὺς μόνος
ἤρισε χθές που τῷ βασιλεῖ, ἀλλ᾽ ἐκεῖνος ὁ πάντων ἦν ἄριστος. Καὶ σημείωσαι καὶ νῦν ὅτι ἔχεις παρὰ
τῷ ποιητῇ ἄριστον μὲν καὶ κάλλιστον τὸν Ἀχιλλέα, χείριστον δὲ καὶ αἴσχιστον τὸν Θερσίτην· καλῶς
ἄρα καὶ ἔχθιστος ἦν τῷ Ἀχιλλεῖ. ἐνταῦθα δὲ σημείωσαι εἰς τὸ μή τινα ἐν Ἀχαιοῖς χείρονα τοῦ Θερ-
**σίτου εἶναι, ὅτι οὐ πάνυ ἀπροσφυὲς εἰπεῖν ὁρμημένον ἐκ τῶν παλαιῶν, ὡς οὔτ᾽ ἂν δύο Λυσάνδρους* 214
ὑπήνεγκεν ἡ Σπάρτη, οὔτ᾽ ἂν δύο Ἀλκιβιάδας αἱ Ἀθῆναι κατὰ τοὺς παλαιοὺς, οὕτω δὲ οὐδὲ δύο ἂν
τοιούτους Θερσίτας ἴσως τὸ Πανελλήνιον. (Vers. 250.) *Τὸ δὲ, ἀνὰ στόμα ἔχων, ἀστείως εἴρηκεν*
ἀντὶ τοῦ, οὐκ ἂν ἀγορεύοις ἀεὶ ἐν στόματι ἔχων τοὺς βασιλεῖς, ὡς εἴ πέρ τις βασιλικὸν σκῆπτρον ἐν
χειρί. καὶ ἄλλως δὲ οὐ μόνον οὐ χρὴ ὑβρίζειν, ἀλλ᾽ οὐδὲ ἁπλῶς ἀνὰ στόμα φέρειν τοὺς βασιλεῖς χρὴ τὸν
τυχόντα. δῆλον δὲ καὶ ἐκ τούτου ὅτι πᾶσιν ἤριζε βασιλεῦσι. διὸ καὶ πᾶσι μὲν ἐχθρὸς, ὡς εἰκὸς, ἦν,
ἔχθιστος δὲ μάλιστα καὶ τῷ Ἀχιλλεῖ καὶ τῷ Ὀδυσσεῖ, ὡς προείρηται. (Vers. 251.) *Τὸ δὲ προφέροις*
πρωτότυπόν ἐστι τῆς προφορᾶς, ἀφ᾽ ἧς παρὰ τοῖς ὕστερον ὁ προφορικὸς παρῆκται λόγος. ὅτι δὲ
*προφέρειν καὶ τὸ νικᾶν *λέγεται, ὅθεν καὶ ὁ προφερέστερος, δῆλον ἐστίν. Ἡσίοδος δὲ ἐν τῷ,*
προφέρει μὲν ὁδοῦ, προφέρει δὲ καὶ ἔργου, ἑτεροῖόν τι σημαινόμενον τοῦ προφέρειν ὑποκρούεται
καὶ οὐκ αὐτόχρημα λαμβάνει ἀντὶ τοῦ ὑπερφέρει, ἀλλ᾽ ἀντὶ τοῦ προάγει, προκόπτειν ποιεῖ, προ-
κινεῖ, προβιβάζει. Τὸ δὲ, νόστον φυλάσσοις, ἀντὶ τοῦ ἐπιτηροίης καὶ παρακατέχοις εἰς ἀφορμὴν

στάσεως καὶ ἀποστάσεως· ἔοικε γὰρ σκοπὸν δημηγορίας καὶ πρὸ τούτου πολλάκις ποιεῖσθαι ὁ Θερσίτης τὸ νεώμεθα οἴκαδε. Καὶ ὅρα οἷον ἡ δημοτικὴ ἰσηγορία, εἰ καὶ τῷ γελοιοτάτῳ Θερσίτῃ μέτεστιν αὐτῆς. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι διὰ τὸ ἡδὺ τοῦ τοιούτου νόστου καὶ νόστιμον ἔδεσμα λέγεται τὸ ἡδύ. Ὅτι δὲ καὶ θεός τις ἐπιμύλιος Εὔνοστος ἐκαλεῖτο, ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσσειαν γέγραπται. (Vers. 252.) Ὅτι Ὁμήρου εἰπόντος, ὡς οὐκ ἴδμεν ὅπως ἔσται τάδε ἔργα, εἰς οἷον τέλος ἀποβήσονται, φασὶν οἱ παλαιοὶ ὅτι τὸ μὲν ἔσται ἐπὶ ὑπάρχοντος λέ*γεται, οἷον, ἔσται γέρων οὗτος, ὁ νῦν δηλαδὴ ὑπάρχων ἐν νεότητι, τὸ δὲ γενήσεται ἐπὶ μὴ ὄντος, ὡς τὸ, γενήσεται παῖς, ὁ μή πω δηλαδὴ ὤν. Τὸ δὲ ἴδμεν Δωρικὴν ἔχει τροπὴν τοῦ σ̄ εἰς δ̄ κατὰ τὸ κεκαδμένος, ὅ ἐστι κεκοσμημένος, ἔτι δὲ καὶ τὸ Κάδμος. θέμα γὰρ αὐτοῦ τὸ ἴσημι, οὗ πληθυντικὸν ἴσαμεν, καὶ συγκοπῇ ἴσμεν. τινὲς δὲ τολμῶσιν ἐκ τοῦ οἴδαμεν συγκόψαι αὐτὸ, ἀποβάλλοντες τὸ κατάρχον ο̄. Τοῦ δὲ τάδε ἔργα διασαφητικὸν τὸ, ἢ εὖ ἢ κακῶς νοστήσομεν. Ὅτι Θερσίτου εἰπόντος ὡς πολλὰς γυναῖκας δίδομεν οἱ Ἀχαιοὶ τῷ βασιλεῖ καὶ οὕτω φίλα μὲν τῷ δήμῳ λέγοντος, κοινοποιουμένου δὲ τὴν εὐεργεσίαν διὰ τοῦ δίδομεν, ἔτι δὲ εἰπόντος καὶ ὅτι ἐγὼ δήσας ἄγω αἰχμάλωτον, δι' οὗ χρυσὸς προσγίνεται τῷ βασιλεῖ, Ὀδυσσεὺς εἰς ὑπερβολὴν ἀντιδημαγωγῶν καὶ τὴν τοῦ Θερσίτου ὑπὲρ ἑαυτοῦ σεμνολογίαν ἐξαφανίζων μέμφεται αὐτὸν, λέγων ἐν ἐρωτήσει· (Vers. 256. sq.) κάθη*σαι ὀνειδίζων τῷ βασιλεῖ ὅτι οἱ μάλα πολλὰ διδοῦσιν ἥρωες Δαναοί; σὺ δὲ κερτομέων ἀγορεύεις. οὐ γὰρ λέγει, δίδως ἢ διδόατε τῷ βασιλεῖ, ἀλλὰ διδόασιν οἱ Δαναοὶ, καὶ οὐ γυναῖκας μόνον, ὡς σὺ ἔφης, ἀλλὰ πολλὰ, καὶ οὐ τοῦτο μόνον ἀλλὰ μάλα πολλὰ, καὶ οὐχ' ἁπλῶς Δαναοὶ κατὰ τὸν σὸν λόγον, ἀλλὰ ἥρωες Δαναοί. σὺ δὲ δίδως μὲν πρᾶγμα οὐδὲν, ἀγορεύεις δὲ κερτομῶν, ὅ ἐστι δακνηροὺς μόνον λόγους δίδως τῷ βασιλεῖ. κέρτομος γὰρ λόγος ὁ κέαρ τέμνων, ὅ ἐστι δάκνων ψυχὴν καὶ θυμοδακής, ἐξ οὗ καὶ τὸ, κερτομίοις Δία Κρονίωνα προσηύδα. Τὸ δὲ, ἧσαι ὀνειδίζων, ἀντὶ τοῦ διατρίβεις, ἀργεῖς· οὐ γὰρ ἐκάθετο ἀληθῶς ὁ Θερσίτης, ἀλλὰ ἵστατο. μετὰ γοῦν τὴν πληγὴν ταρβήσας καθέζεται· εἰ μὴ ἄρα παίζει εἰς τὴν τοῦ αὐχένος καὶ τῶν ὤμων καὶ τῶν στηθέων συνίζησιν ὁ ποιητὴς διὰ τὸ δοκεῖν τὸν Θερσίτην οὕτω συνιζάνοντα καθῆσθαί πως καὶ ὅτε ἵστατο. Ὅτι ἐν πολλοῖς τὸ *φημὶ ἀξιωματικῶς καὶ ἀποφαντικῶς οἱ παρὰ τῷ ποιητῇ δημηγοροῦντες τιθέασιν, ὡς εὖ εἰδότες καὶ ἐφ' οἷς λέγουσιν ἀληθεύοντες. οὕτως ὁ βασιλεὺς εἶπε· τόσσον ἐγώ φημι πλέας εἶναι Ἀχαιούς. ἐρεῖ δὲ καὶ ὁ Νέστωρ· φημὶ γὰρ οὖν κατανεῦσαι τὸν Δία. οὕτω καὶ Ὀδυσσεὺς ἐνταῦθα φησίν· (Vers. 248.) οὐ γὰρ ἐγὼ σέο φημὶ χερειότερον βροτὸν ἄλλον εἶναι, ὅσοι ἅμα Ἀτρείδαις ὑπὸ Ἴλιον ἦλθον. καὶ ἔστι τοῦτο κρίσις Ὁμηρικὴ καὶ ἐπίκρισις τῆς τοῦ Θερσίτου διαπλάσεως, ὡς μὴ εὐχερὲς ὂν χείρω τοῦ Θερσίτου ῥᾳδίως εὑρεθῆναι, εἴ γε λωβητὸς οὗτος ἦν κατά τε σῶμα καὶ ψυχήν. Ὅρα δὲ τὸ | ἀσφαλὲς τοῦ λόγου·
215 οὐ γὰρ εἶπε χείρονα πάν*των ἀνθρώπων, ἀλλὰ τῶν συστρατευσάντων τοῖς Ἀτρείδαις. ἄλλως γὰρ, τί κωλύει ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ εἶναι τινὰ τοῦ Θερσίτου χείρονα; Τὸ δὲ μή τινα τῶν ἐν Τροίᾳ χείρω εἶναι Θερσίτου ἀμύνει τῷ Ἀχιλλεῖ, ῥηθέντι πρὸς τοῦ αἰσχίστου οὐχ' ἁπλῶς ἀρίστου, ἀλλὰ μέγα ἀμείνονος φωτὸς ἤ περ ὁ βασιλεύς. μονονουχὶ γάρ φησιν ὡς ὁ μὲν Ἀχιλλεὺς, εἰ καὶ μὴ πάντων, ἀλλὰ ἑνός τινος γοῦν μέγ' ἀμείνων ἐστὶ, τοῦ βασιλέως δηλαδὴ, ὡς σὺ φῂς, σὺ δὲ οὐδενὸς ἀμείνων ἀλλὰ πάντων χείρων, εἴ γε μηδεὶς χείρων σου ἐνταῦθα ἥκει. Τὸ δὲ χερειότερον οὐ ζηλωτὸν τοῖς πεζᾷ ῥητορεύουσιν, ὡς οὐδὲ τὸ ῥήιτερον οὐδὲ τὸ ῥᾳότερον οὐδὲ τὸ πλειοτέρῃ σὺν χειρὶ, οὐδ' ὅσα ἕτερα τοιαῦτα. ποιηταῖς μέντοι χρηστά εἰσιν, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται· παρ' οἷς οὐ μόνον διπλῆ κατὰ παραγωγὴν ἔστι σύγκρισις ἔν τε τοῖς ῥηθεῖ*σι καὶ ἐν τῷ λῷον λωΐτερον, ἀλλὰ καὶ ἐξ ὑπερθέσεως καταβιβασμὸς εἰς σύγκρισιν, ὡς
δῆλον ἐκ τοῦ λαλίστερος, ὃ παρειλκύσθαι δοκεῖ ἐκ τοῦ λάλιστος. ἔτι δὲ καὶ ἐπίτασις ὑπερθέσεως ἐν τῷ 163
κλέπτιστος κλεπτίστατος, λάλιστος λαλίστατος, κύδιστος κυδίστατος παρὰ Νικάνδρῳ, οἷς συντακτέον καὶ τὸ κορυφαῖος κορυφαιότατος. διπλῆς δὲ συγκρίσεως παράδειγμα, κωμικὸν μέντοι, καὶ τὸ προτεραίτερος, ὅ ἐστι πρότερος. ὥς περ δὲ διπλοῦται ὁ σχηματισμὸς ἐν τοῖς εἰρημένοις, οὕτω ποτὲ πάσχει καὶ κτητικοῖς. Δημήτριος γοῦν φαμὲν καὶ Δημητριακὸς, καὶ Σάμιος καὶ Σαμιακὸς, καὶ Ῥόδιος καὶ Ῥοδιακὸς, καὶ ἕτερα ὁμοίως. (Vers. 258.) Ὅτι πολλάκις οἱ ῥήτορες τὸ ὡς οἷα παρέλκον τίθενται, οἷον, πρᾶγμα εὖ τε καὶ ὡς ἑτέρως ἔχον ἀντὶ τοῦ καὶ ἑτέρως ἔχον. δέδωκε δὲ καὶ τούτου Ὅμηρος τὴν ἀρχὴν εἰπών· εἴ σε ἀφραίνοντα κιχήσομαι ὥς νύ περ ὧδε, ἀντὶ τοῦ, ἐάν σε εὕρω οὕτως ἀφραί*νοντα, εἰ μὴ

ἄρα τὸ ὡς ἀντὶ τοῦ λίαν ἐστί. καὶ ἐπὶ ἄλλων δὲ τοῦτο γίνεται λέξεων, ὡς πρὸ ὀλίγου δεδήλωται.
*(Vers. 259.) Ὅτι μέλλων εἰπεῖν ὁ Ὀδυσσεὺς, ὡς ἐὰν μὴ τόδε ποιήσω, μηκέτι ζῴην μήτ' ἐγὼ μήτε 34
ὁ υἱός μου Τηλέμαχος, οὕτω περιφράζει· μηκέτ' ἔπειτ' Ὀδυσσῆϊ κάρη ὤμοισιν ἐπείη, μηδ' ἔτι Τηλεμά-
χοιο πατὴρ κεκλημένος εἴην. τούτων γὰρ τὸ μὲν πρῶτον ἐπαρᾶται στρατιωτικώτερον τὸν ἐκ πολέμου
θάνατον, τὸ δὲ ἐφεξῆς τὸν τοῦ υἱοῦ θάνατον δηλοῖ· Τηλεμάχου γὰρ θανόντος οὐκέτι πατὴρ ὁ Ὀδυσ-
σεύς. Κάρη δὲ ἐνταῦθα τὴν κεφαλὴν ἔφη σὺν τῷ αὐχένι· οὕτω γὰρ τοῖς ὤμοις ἐπεῖναι ἡ κεφαλὴ λεχθή-
σεται. Ὅτι καὶ πάλιν ὁ Θερσίτης *φαίνεται μὴ βασιλεὺς εἶναι, ἀφ' ὧν ὁ Ὀδυσσεὺς λέγει. φησὶ γάρ·
τάδε πάθοιμι, ὡς προεγράφη, εἰ μὴ ἐγώ σε λαβὼν ἀπὸ μὲν φίλα εἵματα δύσω, χλαῖνάν τ' ἠδὲ χιτῶνα,
τά τ' αἰδῶ ἀμφικαλύπτει, σὲ δὲ κλαίοντα θοὰς ἐπὶ νῆας ἀφήσω πεπληγώς. δῆλον γὰρ ὅτι οὐκ ἂν
οὕτως ἀπρεπῶς ἀπεκδῦσαι καὶ πλῆξαι ἔνδοξον ἄνδρα ἠπειλήσατο. (Vers. 262.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ,
χλαῖνάν τε καὶ χιτῶνα, ἑφερμηνευτικόν ἐστι τοῦ εἵματα, ἅ περ φίλα λέγει, ὡς ἄν τις εἴποι οἰκεῖα.
ὡσεπιπολὺ δὲ συγγενικῆς καὶ ἑταιρικῆς οἰκειότητος ἡ λέξις δηλωτικὴ, ὡς μυριαχοῦ φανήσεται. Αἰδῶ δὲ
ὀνομάζει, ὡς που καὶ ἐπὶ Πριάμου, τὰ παρὰ τοῖς ὕστερον αἰ*δοῖα. Καὶ ὅρα ὅτι ὁμώνυμος λέξις καὶ 216
ἡ αἰδώς· οὐ γὰρ μόνον τὸ ἐπαινετὸν πάθος τῆς ψυχῆς, ὃ καὶ αἰσχύνη λέγεται κοινότερον κατὰ τὸ,
αἰσχύνομαί σε προσβλέπειν ἐναντίον, ἤγουν αἰδοῦμαι, ἀλλ' ἰδοὺ καὶ σώματος μόριον. Τὸ δὲ, ἃ αἰδῶ
ἀμφικαλύπτει, περιφραστικῶς εἶπεν· οὐ γὰρ ἔκειτο ἴσως μία λέξις δηλωτικὴ τοῦ καλύμματος τῆς αἰδοῦς,
ὅ περ οἱ Ῥωμαῖοι μὲν βράκαν φασὶν, ἕτεροι δὲ ἀναξυρίδα ἐκ τοῦ ἀνασύρεσθαι. Τὸ δὲ ἀμφικαλύπτει
δηλοῖ μὲν τὸ πάντοθεν καλύπτει· ἑρμηνεύεται δὲ ἢ παραφράζεται ὑπὸ Εὐριπίδου ἐν τῷ, κρύπτουσα
ἃ κρύπτειν ὄμματα χρεὼν, τὰ τῶν ἀρσένων, ὡς ἐκεῖνος φησίν· ὡς δέ τις ὕστερον παρῴδησε, τὰ τῶν
ἀνθρώπων. Σημείωσαι δὲ ὅτι ἀπειλησάμενος Ὀδυσσεὺς πλῆξαι τὸν Θερσίτην καὶ μηδένα ἰδὼν δυσχε-
ράναντα εὐθὺς ἐπιτίθησι καὶ πληγὴν καὶ ποιεῖ οὐχ' *ὅλον αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ ἀπειληθὲν, ἀλλὰ μικρόν τι
καὶ φορητότερον· οὐ γὰρ ἀπεκδύει, ὡς ἠπειλήσατο, φοροῦντα δὲ τὰ εἵματα πλήττει. φησὶν οὖν
ὁ ποιητής· (Vers. 265. sqq.) ὣς ἄρ ἔφη· σκήπτρῳ δὲ μετάφρενον ἠδὲ καὶ ὤμω ἔπληξεν, ὡς οἷα τινὰ
μαστιγίαν· ἐπεὶ καὶ νωτοπλῆγα οἱ παλαιοὶ ῥήτορες τὸν μαστιγίαν φασί. καὶ οὐδὲ πληγὰς πολλὰς, ἀλλὰ
μίαν ἐπιτίθησιν. εἶτα διασκευάζων τὸν λόγον πρὸς τὸ γελοιῶδες καὶ κωμικώτερον, οὕτω διαγράφει τὰ
κατὰ τὸν Θερσίτην· ὁ δ' ἰδνώθη, θαλερὸν δέ οἱ ἔκπεσε δάκρυ. μεθ' ὃ εἰπὼν ὅτι σμῶδιξ δ' αἱματόεσσα
μεταφρένου ἐξυπανέστη σκήπτρου ὑπὸ χρυσέου, θρασύδειλον χαρακτηρίζει τὸν Θερσίτην, ἐπαγαγών·
ὁ δ' ἄρ ἕζετο τάρβησέν τε. εἶτα πάλιν τὸ γελοῖον ἐπάγων φησίν· ἀλγήσας δὲ, ἀχρεῖον ἰδὼν, ἀπεμόρ-
ξατο δάκρυ, ὅ περ ἰδόντες Ἕλληνες διεχέθησαν γελάσαντες ἐφ' οἷς ἐκεῖνος ἐδάκρυε. λέγει οὖν· οἱ δὲ καὶ
ἀχνύμενοί περ ἐπ' αὐτῷ ἡδὺ γέλασαν. κατὰ *γὰρ τοὺς παλαιοὺς καλὸν μὲν πρόσωπον οὐκ ἀχρειοῦται
δάκρυσι, τὸ δὲ μὴ καλὸν αἴσχιον ἐν τῷ δακρύειν γίνεται. διό περ ὁ Θερσίτης παναισχὴς ὢν καὶ αὐτό-
θεν γέλωτα προκαλούμενος ἔτι μᾶλλον γελοῖος ἐν τῷ δακρύειν ἄρτι γίνεται, καὶ ὡς περ τὰ παρ' αὐτῷ
34 σπουδαῖα γελοῖα ἦσαν τοῖς Ἀχαιοῖς, οὕτω καὶ τὸ δάκρυον αὐτοῦ προκαλεῖται τοῖς Ἕλλησι γέλωτα.
καὶ αὐτὸς μὲν ἐμβλέπει τοῖς Ἕλλησιν, ἵνα τε γνοίη, πῶς ἐπ' αὐτῷ διάκεινται, καὶ ἅμα καὶ βοήθειαν
προκαλέσηται. οἱ δὲ τοσοῦτον ἀπέχουσιν ὧν ἐκεῖνος ἐθέλει, ὥστε ἐπεγγελῶσιν. οὔτε δὲ ἂν ἐπλήγη οὔτε
κατεγελάσθη, ἐὰν μὴ τῶν τυχόντων ἦν, ὡς προείρηται. σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι, εἰ μὴ ἐνέβλεψε τρανὲς,
ἀλλ' ὑπέκρυπτε τὸ πρόσωπον, οὐκ ἂν ἐγελάσθη. νῦν δὲ ἀφ' οὗ ἐσπούδασεν, ἐξ ἐκείνου γελοῖος ἔδοξε.
Σκοπητέον δὲ ἐξ οἵων εἰς οἷα τὰ τῆς περιπετείας κατήντησαν. οἱ γὰρ διὰ τὴν τοῦ νόστου ἔφεσιν πρὸ
μικροῦ σκυθρω*πάζοντες οὐ μόνον παύονται τῆς λύπης ἄρτι καὶ τοῦ νόστου λανθάνονται, ἀλλὰ καὶ
γελῶσι, καὶ οὐδὲ τοῦτο ἁπλῶς, ἀλλὰ ἡδὺ γελῶσιν. Ὅρα δὲ καὶ ὅπως ἐν μεγάλῳ κινδύνῳ καὶ στάσει
σφοδρᾷ καὶ δυσμεταχειρίστῳ πολλαῖς ὁ ποιητὴς ἐχρήσατο λύσεσιν, Ἀθηνᾶς παρουσίᾳ, δημηγορίαις
ἀνδρὸς λογίου, ἀπειλαῖς, πληγαῖς, ἤδη δὲ καὶ γέλωτι. γέλωτος δὲ μεσολαβοῦντος οὐδαμοῦ σκυθρω-
πότης, εἰ μή τις γελῴη Σαρδάνιον, ὡς ἐν Ὀδυσσείᾳ εὕρηται, οὗ πρὸς ἀντιδιαστολὴν ἐνταῦθα κεῖται
τὸ, ἡδὺ ἐγέλασαν. Μετάφρενον δὲ λέγεται τὸ ἀπὸ αὐχένος ἕως ὀσφύος, μᾶλλον δὲ τὸ ἀντικρὺ ὄπισθεν
τῶν φρενῶν, ὡς ἀλλαχοῦ φανήσεται. (Vers. 266.) Ἰδνωθῆναι δέ ἐστι τὸ συγκαμφθῆναι, καὶ γίνεται
ἀπὸ τοῦ τὸ ἰνίον δονηθῆναι, μετατεθέντος τοῦ δ ὀπίσω τοῦ ν. ἔστι δὲ ἰνίον τὸ ὀπίσω τῆς κεφαλῆς,

οὗ συμπίπτοντος ἐπὶ τὸ κάτω καὶ συσπωμένου πρὸς τοῖς ὤμοις ἰδνοῦσθαι λέγεται ὁ τοῦτο πάσχων. τινὲς δὲ ἰδνω*θῆναι τὸ ἀνακλασθῆναι νοοῦσιν ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἐτυμολογίας ἵνα πλέον, φασὶ, προκύψῃ τὸ τοῦ στήθους κυρτὸν καὶ συμπράξῃ τι πρὸς γέλωτα. καὶ ἄλλως δὲ τὸ ἰδνώθη ἀντὶ τοῦ, οἷον συνίζησίν τινα ἔπαθεν, ἀπὸ τοῦ ἵζω, τραπέντος τοῦ ζ εἰς δ κατὰ τὴν ἤδη προῤῥηθεῖσαν συγγένειαν τῶν τοιούτων στοιχείων καὶ πλεονάσαντος καὶ τοῦ ν ὡς ἐπὶ τοῦ ἰχνῶ καὶ ἰκνῶ καὶ τῶν ὁμοίων. τὸ δὲ ἰδνώθη εὑρεθήσεται καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς, ὅτε που δράκοντα ἐρεῖ ἰδνωθέντα δακεῖν τὸν ἀετόν. Τὸ δὲ, ἔκπεσε δάκρυ, δαψίλειαν δηλοῖ τοῦ ὑγροῦ. τινὲς δὲ γράφουσιν, ἔκφυγε δάκρυ, ἤτοι ταχέως ἐξέδραμε. Θαλερὸν δὲ
217 δάκρυον ἢ τὸ ἀκμαῖον *ἢ τὸ ἔνικμον ἐκ μεταφορᾶς τῶν θαλλόντων φυτῶν. Ἰστέον δὲ ὅτι, ἐπεὶ τὰ κυρίως θάλλοντα καὶ ἁπαλά εἰσι, διὰ τοῦτο καὶ τέρεν δάκρυόν που λέγεται τὸ ἁπαλόν. ἐπεὶ δὲ καὶ χλωρά εἰσι τὰ θάλλοντα καὶ ὑγρότητα ἔχει πλείω, διὰ τοῦτο καὶ ὑγρὸν δάκρυον καὶ χλωρὸν ὁ Εὐριπίδης φησί. Σοφοκλῆς δὲ ἐν Τραχινίαις χλωρὰν ἄχνην δακρύων ἔφη. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ δάκρυ ἀποκοπὴν παθὸν ἐκ τοῦ δάκρυον οὐκέτι κινεῖται εἰς κλισιν, ὡς οὐδὲ τὸ δῶ ἤτοι δῶμα, οὐδὲ τὸ κρῖ, ὅ ἐστι κρίμνον, οὐδὲ τὸ ἧλ, ὅ πέρ ἐστιν ἧλος, οἰδ᾽ ὅσα ἕτερα τοιαῦτα. ὡς γὰρ οὐκ ἂν ὑπόπουν ζῷον βαδίζοι, τῶν ποδῶν αὐτῷ ἀποκοπέντων, οὕτω πως οὐδὲ λέξις ἀποβαλοῦσα τὴν λήγουσαν ἔχοι ἂν κινεῖσθαι εἰς κλίσιν. δῆλον δὲ ὡς ἐκ τοῦ δάκνειν γίνεται τὸ δάκρυον. (Vers. 267.) Σμῶδιξ δὲ ὁ ὕφαιμος μώλωψ. ὑποτρέχοντος γάρ, φασιν, *αἵματος κατ᾽ ὀλίγον ἐξῴδηκεν, ὅ περ διὰ τοῦ ἐξυπανέστη δηλοῦται, ὡς μετ᾽ ὀλίγα εἰρήσεται. καὶ γίνεται ἀπὸ τοῦ σμῶξαι, ὥς φασιν οἱ παλαιοὶ, ὅ περ κατὰ διάλεκτον τὸ πλῆξαι δηλοῖ, ἢ ἀπὸ τοῦ μῶλος ἡ κακοπάθεια τροπῇ τοῦ λ εἰς δ, ἢ οἱονεὶ αἱσμῶδιξ ἤγουν ὕφαιμος οἴδησις, ὃ τάχα καὶ ὁ ποιητὴς ὑπεμφαίνει ἐν τῷ, αἱματόεσσα ἐξυπανέστη, ὅ ἐστιν οἴδησε. δύναται δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ σιμοῦ γενέσθαι καὶ τῆς οἰδήσεως συγκοπῇ καὶ ἐκτάσει τοῦ ο τῆς διφθόγγου, ἵνα εἴη σιμώδιξ, ἤγουν σιμοῦ καὶ κοίλου τινὸς σωματικοῦ μέρους καὶ ταπεινοῦ οἴδησις, ὅ ἐστιν ὄγκωσις. φησὶ γοῦν· σμῶδιξ ἐξυπανέστη, ἤγουν κάτωθεν εἰς εὐθὺ ὑψώθη. δηλοῖ γάρ, φασιν, ἐνταῦθα ἡ μὲν ὑπὸ πρόθεσις τὸ κάτωθεν, ἡ δὲ ἐξ τὸ εἰς εὐθὺ, ἡ δὲ ἀνὰ τὸ ὕψος, ὡς καὶ ἐν τῷ ὑπεξαναδὺς καὶ τοῖς ὁμοίοις. Ἰστέον γὰρ ὅτι οὐδαμοῦ στοιβὴν προθέσεων μάτην οὕτω τίθησιν ὁ ποιητὴς, ἀλλ᾽ ἑκάστη τῶν συγκειμένων προ*θέσεων σημαίνει τι, ὡς καὶ ὅτε εἴπῃ ἡμιόνους ὑπεκπρολυθῆναι ἀπήνης. καὶ ἐκεῖ γὰρ ἡ μὲν ὑπὸ πρόθεσις τὴν κάτω σχέσιν δηλοῖ, ἡ δὲ ἐξ τὴν ἐκτὸς, ἡ δὲ πρὸ τὴν ἐπὶ τὰ ἔμπροσθεν, ἵνα λέγῃ ὅτι κάτωθεν τοῦ ζυγοῦ ὄντας ἔξω ποιήσαντες ζυγοῦ προελθεῖν εἰς νομὴν ἐποίησαν. ὡς δὲ τὸ σιμὸν καὶ ἐπὶ ταπεινότητος τίθεται τῆς κατὰ κοιλότητα, δηλωθήσεται, ὅπου νῆες πρόκροσσαι λέγονται. ὅτι δὲ τὸ σμῶδιξ, καθὰ καὶ τὸ σμερδαλέον καὶ τὸ σμικρὸν, διὰ τοῦ ζ εἶχον τὴν προφορικὴν ἀρχὴν πάλαι ποτὲ διὰ τὸ παρεοικὸς τοῦ ἤχου, δηλοῦσιν οἱ παλαιοὶ, ὧν ἐν ῥητορικοῖς λεξικοῖς τοῖς κατὰ στοιχεῖον κεῖται καὶ ταῦτα ἐν τῷ ζ στοιχείῳ· ζμινύη, ὁτὲ τὸ σκαφεῖον, ὁτὲ ἀξινάριον· οἱ δὲ δίκελλαν. καὶ, ζβέσαι τὸ παῦσαι, λῆξαι, κοιμίσαι. καὶ, ζβεννυμενάων αἰγῶν, ληγουσῶν. καὶ, ζμῶσαι τὸ πατάξαι. Αἴλιος δὲ Διονύσιος φησὶν ὅτι ζμικρὸν καὶ μικρὸν οἱ Ἀττικοὶ, μικκὸν δὲ Ἴωνες. οὕτω δὲ γρά*φουσι καὶ τὸ ζμῆγμα καὶ τὴν ζμινύην, ἣν καὶ αὐτὸς ἀξινάριον λέγει, φέρων καὶ χρῆσιν Ἀριστοφάνους ταύτην· ἀλλ᾽ ἱμάντα μοι δὸς καὶ ζμινύην, ἐγὼ γὰρ εἶμ᾽ ἐπὶ ξύλα. Εἰς δὲ τὴν τοῦ Θερσίτου πληγὴν καὶ τοιοῦτόν τι γράφουσιν οἱ παλαιοί· ὅτι ὁ μὲν εὐφυὴς νουθεσίαις ῥυθμίζεται· ὁ δὲ ἄκοσμος μὲν, εὖ δὲ ἔχων τὰ εἰς σῶμα, βασάνοις κολάζεται καὶ χρημάτων εἰσφοραῖς· ὁ δὲ λελωβημένος, οἷος ὁ Θερσίτης, βραχείᾳ πληγῇ καὶ μεθ᾽ ὅρκων ἀπειλῇ σωφρονίζεται. (Vers. 269.) Τὸ δὲ, ἀχρεῖον ἰδὼν, οὐχ᾽ ὅμοιον τῷ τὴν Πηνελόπην ἀχρεῖον γελάσαι, ἀλλ᾽ ἐκεῖ μὲν ἀχρεῖον τὸ ἐπίπλαστον καὶ ὑποκεκριμένον, ἐνταῦθα δὲ ἀχρεῖον ἰδεῖν τὸ ἀκαίρως ὑποβλέψαι καὶ ἐπ᾽ οὐδεμιᾷ χρείᾳ, ἢ ἀντὶ τοῦ μιμοειδὲς καὶ ἀχρειοποιὸν, ὡς ἀμορφωθέντος τοῦ προσώπου τοῖς δάκρυσι. Τὸ δὲ ἀχρεῖον φασὶν οἱ παλαιοὶ παρὰ μὲν τοῖς Ἀττικοῖς προπαροξύνεσθαι ἀναβιβασμῷ τόνου ὡς σύνθετον, παρὰ δὲ τῷ ποιητῇ προπερι*σπᾶσθαι κανόνι τοιούτῳ. τὰ ἔχοντα τὸ ᾱ ἐν τῇ πρώτῃ συλλαβῇ, ἐπιφερομένων δύο συμφώνων μετὰ διφθόγγου, προπερισπᾶται, οἷον ἀνδρεῖος, Ἀργεῖος, ἀχρεῖος. τοὺς 165
δέ γε ἄλλως προπερισπῶντας τὸ ἀχρεῖος, ἐπεὶ ἀχρήιος λέγεται παρ᾽ Ἡσιόδῳ, ἡ δὲ ὀξεῖα, φασὶ, καὶ ἡ βαρυνομένη συνίζουσαι περισπωμένην ποιοῦσιν, αἰτιᾶται Ἡρωδιανὸς, λέγων ὡς οὐκ ἀεὶ τοῦτο, καθὰ δῆλον ἐκ τοῦ Ἀρήιος Ἄρειος, βασιλήιος βασίλειος, αὐλιζομενάων αὐλιζομένων. διό, φησι,

τὸ ἀχρεῖος εἴτε παρὰ τὴν χρείαν εἴτε παρὰ τὸ χρέος προπαροξύνεσθαι ὀφείλει, ὃ δηλαδὴ καὶ ἐποίουν οἱ Ἀττικοὶ, ὡς καὶ ἐν τῷ ἔρημον καὶ ἕτοιμον, τοῖς Ὁμηρικοῖς· καὶ αὐτὰ γὰρ οἱ νεώτεροι Ἀττικοὶ ἀναλό*γως προπαρώξυναν, ὥς φησιν Ἡρῳδιανός. ὅτι δὲ οὐδὲ τὸ αἰζήιος συντελεῖ τι εἰς τὸ προπερισπᾶ- 218
σθαι τὸ αἰζηὸς, ὀξύνεται γὰρ πρὸς ἀναλογίαν τοῦ νηὸς καὶ πηὸς καὶ τῶν ὁμοίων, δηλοῦται ἀλλαχοῦ. εἰ δὲ καὶ Ζεὺς Ἄθῳος προπαροξυτόνως ὁ ἐν τῷ Ἄθῳ τιμώμενος μετὰ προσγραφῆς τοῦ ῑ πρὸς διαστολὴν τοῦ ἀθῶος ὁ ἀζήμιος, οὐδὲ ἐκεῖ ἄρα ἡ διάλυσις τοῦ ἀθώιος συνετέλεσεν εἰς προπερισπασμὸν, ὁποῖος γίνεται ἐν τῷ πατρώιος πατρῷος, Μινώιος Μινῷος, καὶ τοῖς ὁμοίοις. Σημείωσαι δὲ ὅτι τοῦ ἀχρεῖος τὸ ἁπλοῦν εὕρηται παρὰ τῷ εἰπόντι τὸ, ἀνὴρ εἰς οὐδὲν χρεῖος, ἤτοι χρειώδης εἰς οὐδέν. εἰ γοῦν χρεῖος ὁ χρειώδης, δῆλον ὡς ἀχρεῖος ὁ μὴ χρειώδης. Τὸ δὲ ἀπομόρξατο ἐκ τοῦ μόργω γίνεται ῥήματος, ὅ περ κατὰ ὁμοιότητα τοῦ ἄχνυμαι προσλήψει τοῦ ν̄ γίνεται μόργνω, ἐξ οὗ μοργνύω, *ἀφ' οὗ μόργνυμι· ἐξ οὗ τὸ ἀπομόργνυται καὶ τὰ ὅμοια. ἐκ δὲ τοῦ μόργω γίνεται σύνθετον τὸ ἀπομόργω, ἐξ οὗ τὸ ἀπόμοργμα. τὸ δὲ μόργω ἐκ τοῦ ἀμέργω τὸ ἐκπιέζω κατὰ τοὺς παλαιοὺς, ἐξ οὗ καὶ ἀμόργη ἡ τοῦ ἐλαίου ὑποστάθμη, καὶ τὸ ἀμέλγω κατὰ ἐναλλαγὴν ἀμεταβόλου τοῦ ρ̄ εἰς ἀμετάβολον τὸ λ̄, ὡς ποδαργία ποδαλγία, κεφαλαργία κεφαλαλγία. εἴη ἂν οὖν ἀπομόργεσθαι καὶ ἀπομόργνυσθαι κυρίως τὸ ἐκπιέζειν, ὅθεν ἀπεμόρξατο δάκρυον ἀντὶ τοῦ ἐξέθλιψε καὶ οἷον ἐκπιέσας ἀπήγαγε τοῦ ὀφθαλμοῦ. τοῦ δὲ μόργω καὶ μόργνυμι κοινότερον ἐκ πλεονασμοῦ τοῦ ο̄ παρὰ τοῖς μεθ' Ὅμηρον τὸ ὀμόργω καὶ ὀμόργνυμι. ὡς δὲ πλεονάζει τὸ ο̄ ἐν πολλοῖς, οὐκ ἄδηλον. οὕτω γὰρ ἐκ τοῦ νύσσω νύξω ὁ ὄνυξ, καὶ ἐκ τοῦ τλῶ ὄτλος ἡ κακοπάθεια, καὶ ὀδύνη παρὰ τὸ δύνω. εὑρίσκεται δὲ καὶ τὸ ὀδύρεσθαι δύρεσθαι· εὕρηται δὲ καὶ ὁ Ὀβριάρεως καθ' ὅμοιον πλεονασμόν. δο*κεῖ δέ τισι τοιοῦτον εἶναι καὶ τὸ Ἰλεὺς Ὀϊλεὺς, καὶ τὸ ὀδὰξ, ὅ ἐστι δηκτικῶς. εἰ δέ τῳ δόξειε ταυτὸν εἶναι εἰπεῖν ὀμόργειν καὶ ἀμέργειν, ἔχεται λόγου καὶ αὐτό· οὕτω γὰρ τὰς ἀσταφίδας καὶ ὀσταφίδας φαμὲν καὶ τὸν ἀστακὸν ὀστακόν. (Vers. 270.) Τὸ δὲ, οἱ δὲ, καὶ ἀχνύμενοί περ, ἐπ' αὐτῷ ἡδὺ γέλασαν, σχῆμα ἐστὶν ἀμφιβολίας. οἱ μὲν γάρ φασιν ὅτι ἀχνύμενοί περ ἐπ' αὐτῷ ὡς πληγέντι, ὅμως διὰ τὸ ἀχρεῖον τοῦ βλέμματος γαληνιάσαντες ἡδὺ ἐγέλασαν, ὅ περ οὐκ ἂν εὖ ἔχοι. πῶς γὰρ ἄχθονται δι' αὐτὸν, οἳ αὐτῷ ἐκπάγλως κοτεόντο καὶ ἐνεμέσων, ὡς εἶπεν ὁ ποιητής; ἕτεροι δέ φασι κάλλιον ὅτι, καίτοι ἀχνύμενοι ἐπὶ τῇ ἀναβολῇ τῆς ἀνακομιδῆς, ἤγουν ἐπὶ τῇ ἀργίᾳ τοῦ νόστου, ὅμως ἐπ' αὐτῷ ἡδὺ ἐγέλασαν· ἐπ' αὐτῷ δὲ, ἢ τῷ Θερσίτῃ ἢ τῷ ἀχρείῳ τοῦ βλέμματος. (Vers. 271.) Ὅτι καθὰ ἐξ ἀφορμῆς ἀορίστου τοῦ ἔθρεξα καὶ ὁμόκλησα καὶ τῶν ὁμοίων γίνεται τὸ θρέξασκε καὶ ὁμοκλήσασκε καὶ ἄλλα ὅμοια, οὕτω *καὶ ἀπὸ τρίτων ἑνικῶν τοῦ εἶπεν, ἔρεξεν, ἧρδεν, ὅ ἐστιν ἔθυε, παράγεται τὸ εἴπεσκε, ῥέξεσκεν, ἔρδεσκε καὶ ἕτερα τοιαῦτα, ὧν αἱ θεματικαὶ παραγωγαὶ διὰ τοῦ ἔσκω εἰσίν. *(Vers. 271. sqq.) Ὅτι ἔθος ἔχει ὁ ποιητὴς καὶ ἠθοποιίας παρενσπείρειν τῇ ποιήσει, καὶ αὐτὰς πῇ μὲν ἀπό τινος ὡρισμένου προσώπου γυμνάζων, ποίους ἂν εἴποι λόγους τόδε ἢ ἐκεῖνο τὸ πρό*σωπον, πῇ δὲ ἐπὶ πλήθους ἀορίστως, ὅτε καὶ εἴωθεν οὔτε πολυλογεῖν, καὶ τὴν εἰσβο- 219
λὴν δὲ οὕτω ποιεῖν· ὧδε δέ τις εἴπεσκε νέων ὑπερηνορεόντων· ἢ, ὧδε δέ τις εἴπεσκεν Ἀχαιῶν τε Τρώων τε· ἢ, ὧδε δέ τις εἴπεσκεν, ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον, ὥς περ δὴ καὶ ἐνταῦθα ἐπὶ τῶν Ἑλλήνων εἰπὼν ἐπάγει κατὰ λόγον συντομίας ἐκεῖνα εἰπεῖν τοὺς Ἕλληνας· ὦ πόποι, ἦ δὴ μυρία Ὀδυσσεὺς ἐσθλὰ ἔοργε,
166 βουλάς τ' ἐξάρχων ἀγαθὰς, πόλεμόν τε κορύσσων. (Vers. 272.) Τοῦτο δὲ πρέποι ἂν εἰς ἐγκώμιον παντὸς ἀνδρὸς φρονίμου τε καὶ ἀνδρείου. καὶ σημείωσαι καὶ νῦν ὅτι τοῦτο ἦν, ᾧ διέφερεν Ὀδυσσεὺς τοῦ Νέστορος, βουλευτὴς μὲν γὰρ ἀγαθὸς καὶ ὁ Νέστωρ, οὐ μὴν ἄρτι καὶ πολεμιστής. (Vers. 274.) Εἶτα φασὶν οἱ Ἀχαιοὶ καὶ ὅτι νῦν δὲ τόδε μέγ' ἄριστον ἐν Ἀργείοισιν ἔρεξεν, ὃς τὸν λωβητῆρα ἐπεσβόλον ἔσχεν ἀγοράων. καὶ ὅρα ὅπως μισοῦσι μὲν *τὸν Θερσίτην οἱ Ἕλληνες, φιλοῦσι δὲ τὸν Ὀδυσσέα, καὶ ὅπως φιλαλήθεις εἰσὶν, οἳ καὶ ἀχνύμενοι ὅμως οὐκ ἀποκρύπτουσι τὸν τοῦ Ὀδυσσέως ἔπαινον. λέγουσι δὲ καὶ ὅτι οὐκ ἂν εἰσαῦθις τὸν Θερσίτην ἀναπείσῃ θυμὸς ἀγήνωρ νεικεῖν τοὺς βασιλεῖς. τοῦτο δὲ λέγει ὁ ποιητὴς ἀναφωνῶν ὡς οὐκέτι οὐδαμοῦ μεμνήσεται τοῦ Θερσίτου, ἀχρείου ἀνθρώπου, καὶ οὐδὲν τῇ αὐτοῦ ποιήσει προσήκοντος, ἐπεὶ μηδὲ παίζειν ἐθέλει καὶ συχνὰ γελωτοποιεῖν. οὐ γὰρ κόσμου χάριν, οὐδὲ ὕψους τοῦ ἐν λόγῳ τὸ τοῦ Θερσίτου παρενέθετο ἐπεισόδιον ὁ ποιητὴς, ὁποῖα πολλὰ ποιεῖ, ἀλλὰ χάριν ἱστορικῆς τινὸς μεθόδου, ἣν ἀνύσας οὐκέτι δεύτερον αὐτῇ χρήσεται. καὶ ἴσως διὰ τοῦτο

ἐποίησε τὸν Ὀδυσσέα πληγὴν ἐπεντρίψαντα τῷ Θερσίτῃ αὐτίκα νῦν. εἰ γὰρ καὶ ὑπέσχετο ἄλλοτε τοῦτο ποιήσειν, ἀλλ᾽ ὁ Θερσίτης οὐκέτι λαλήσει· οὐκοῦν οὐδὲ πληγήσεται. πληκτέον ἄρα τὸν ἀδόλεσχον πρὸς τὸ παρὸν, ἵνα μηδέν τι ἀτιμίας *ἐλλείπῃ αὐτῷ μήτε τῆς ἐν λόγοις μήτε τῆς ἐν ἔργοις. Τὸ δὲ, ὢ πόποι, φανερῶς ἐνταῦθα ἐπὶ θαύματος κεῖται· θαυμάζοντες γὰρ Ἕλληνες τὸν Ὀδυσσέα τὸ, ὢ πόποι, φασί. Τὸ δὲ ἔοργε, καθὰ καὶ προεγράφη, μέσος παρακείμενός ἐστιν ἀπὸ τοῦ ἔργω βαρυτόνου ῥήματος ἢ ἐργῶ περισπωμένου, ὡς ἀπὸ τοῦ ἔλπω τὸ ἔολπεν. εἰ δέ ἐστιν ὑποδύσκολον ἐκ τοῦ ἔργω δισυλλάβου γίνεσθαι τὸ ἔοργα, ἐξ οὗ τὸ ἔοργε, νοητέον ὡς πλεονασμῷ τοῦ ε̄ γενόμενον ἐκεῖνο εἴργω ἀπετέλεσε μέσον παρακείμενον ἥοργα καὶ Ἰωνικῶς ἔοργα. ζητητέον δὲ εἴ περ ἡ ἐόργη, τουτέστιν ἡ τορύνη, καὶ τὸ ἐοργίζεται ἤγουν τορυνᾶται, τὰ παρὰ Αἰλίῳ Διονυσίῳ καὶ Παυσανίᾳ, ἐκ τοιούτου ἔοργα γίνεται. ἴσως δὲ καλὸν εἰπεῖν, ὅτι οὐχὶ, ἀλλ᾽ ἐκ τοῦ ὀργάζω, οὗ κεῖται ἡ χρῆσις παρὰ τῷ κωμικῷ. ὡς γὰρ ὀργάζεταί τις πηλὸν κυκῶν καὶ ἀναταράττων, οὕτω τρόπον τινὰ καὶ ἐοργίζεται, ὅ ἐστι τορυνᾶται. (Vers. 273.) Τὸ δὲ, βουλὰς ἐξάρ*χων ἀγαθὰς, ἔλλειψιν ἔχει προθέσεως, ἵνα ᾖ, εἰς βουλὰς ἐξάρχων ἀγαθάς. ἄλλως γὰρ τὸ ἐξάρχειν γενικῇ συντάσσεται· ἔφη γοῦν πρὸ μικροῦ, βουλῆς ἐξῆρχε νέεσθαι. ὁμοίως δὲ ἐλλιπὲς καὶ τὸ, κορύσσων πόλεμον· οὐ γὰρ κυρίως ἂν λέγοι τις κορύσσειν μάχην, ἀλλὰ κορύσσειν τινὰς εἰς μάχην, εἰ μή τις σωματοειδῶς νοεῖ τὸν πόλεμον· τότε γὰρ κορύσσει Ὀδυσσεὺς αὐτὸν δὴ τὸν πόλεμον. κατὰ δὲ τὸ, βουλὰς ἐξάρχων, ἐλλέλειπται καὶ τὸ, στρόμβῳ τὸν αἱματηρὸν ἐξάρχων νόμον. τὸ δ᾽ αὐτὸ γίνεται καὶ ἐπὶ τοῦ κατάρχειν ἐν τῇ τραγῳδίᾳ. ἴσως δὲ καὶ τὸ, ψαύων τὸν θεὸν, παρὰ Σοφοκλεῖ. (Vers. 275.) Λωβητῆρα δὲ τὸν Θερσίτην λέγει οὐκ ἔργοις, ἀλλὰ λόγοις. τί γὰρ εἶχε βλάπτειν ἔργοις ὁ οὐτιδανός; διὸ ἐφερμηνεύων ἐπεσβόλον αὐτὸν λέγει, τουτέστιν, ὡς ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσσειαν κάλλιον κεῖται, ἔπεσιν ὡς βέλεσι βάλλοντα, ὃ ταυτόν ἐστι τῷ βλάσφημον· βλάσφημος γὰρ ὁ βάλλων ταῖς φήμαις *λέγεται. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι διεξοδικῶς τὸν Θερσίτην ὁ ποιητὴς πρὸ μικροῦ κακολογίσας ἐνταῦθα διὰ βραχέων αὐτὰ λέγει, λωβητῆρα εἰπὼν καὶ ἐπεσβόλον καὶ ἔχοντα θυμὸν ἀγήνορα ἤγουν θρασύν· καὶ δείκνυσι καὶ ἐνταῦθα ὅπως καὶ ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς καὶ εὐρυλογεῖν δύναται καὶ στενολεσχεῖν, δι᾽ ὧν καὶ τοὺς ἀκροατὰς παιδεύει οὕτω ποιεῖν. (Vers. 276.) Τὸ δὲ ἀγήνωρ, εἰ καὶ νῦν ἐπὶ ψόγῳ εἴληπται, ἀλλὰ τὸν ἀνδρεῖον ἐν ἄλλοις δηλοῖ, ὡς ἐν καιρῷ δειχθήσεται. (Vers. 278.) Ὅτι τὰ συλληπτικὰ ὀνόματα, οἷον τὸ δῆμος, ὄχλος, πλῆθος, χορὸς, ὡς μὲν ἑνικὰ ἑνικοῖς συντάσσεται ῥήμασιν·
220 ὡς δὲ πλῆθος δηλοῦντα δύνανται καὶ πληθύνεσθαι *τῷ ῥήματι, οἷον, ὁ δῆμος ἐστασίασαν, ὁ ὄχλος ἐξεβόησαν, τὸ πλῆθος ἠλάλαξαν, ὁ χορὸς ἔμελψαν. οὕτω καὶ ἐνταῦθα ἐσχημάτισται τὸ, ὣς φάσαν ἡ πληθύς. καὶ ἔστιν Ἀττικὸν τὸ σχῆμα· καίτοι εἶχεν ὁ ποιητὴς εἰπεῖν, ὣς ἔφαθ᾽ ἡ πληθὺς, ἀλλ᾽ οὐκ ἠθέλησεν. Ὅτι τὸν Ὀδυσσέα μὲν καὶ ἐνταῦθα καὶ ἀλλαχοῦ, ὡς καὶ προεῤῥέθη, πτολίπορθον λέγει ὁ ποιητὴς διὰ μίαν πόλιν τὴν Τροίαν, τὸ τοῦ πολέμου κεφάλαιον. φησὶ γάρ που· σῇ δ᾽ ἥλω βουλῇ Πριάμοιο πόλις. Ἀχιλλέα δὲ τὸν πολλὰς πόλεις παραστησάμενον Ἕλλησιν ἅπαξ που πτολίπορθον ὀνομάσαι ἠξίωσεν, ὡς δειχθήσεται. ὡς δὲ ὁ πτολίπορθος καὶ πτολιπόρθιος λέγεται πεντασυλλάβως, ἑτέρωθι φανεῖται παρὰ τῷ ποιητῇ. οὕτω δὲ καὶ οἱ Δάρδανοι Δαρδάνιοί που λέγονται παρ᾽ αὐτῷ, ἔνθα σημειωτέον ὡς Δαρδάνιος μὲν *τὸ τοπικὸν διὰ τοῦ ῑ γράφεται, Δαρδάνειος δὲ ποταμὸς ἐν διφθόγγῳ. (Vers. 280.) Ὅτι ἔργον κηρύκων οὐ μόνον κηρύσσειν ἐλθεῖν εἰς ἀγορὰν τὸν λαὸν, ἀλλὰ καὶ κελεύειν ἐν ἀγορᾷ τὸν λαὸν σιωπᾶν, ὃ δὴ ἐνταῦθα ἡ Ἀθηνᾶ ποιεῖ, ὁμοιωθεῖσα κήρυκι διὰ τὸν Ὀδυσσέα καὶ κελεύουσα σιωπᾶν, ὡς ἂν ἅμα οἱ πρῶτοί τε καὶ ὕστατοι μῦθον ἀκούσειαν καὶ ἐπιφρασαίατο βουλήν. δῆλον δὲ ὅτι Ἀθηνᾶ νῦν ἡ τοῦ Ὀδυσσέως ἐστὶ σύνεσις, δι᾽ ἣν σιωπῶσιν οἱ Ἕλληνες, καραδοκοῦντες τὴν ἐκείνου, ὡς εἰκὸς, δημηγορίαν, ὅτε μετὰ τὴν τοῦ Θερσίτου πληγὴν καθεσθεὶς εἶτα ἀνέστη. καὶ ἤρκει αὐτῷ ἀντὶ κήρυκος ἡ φρόνησις, δι᾽ ἣν σιωπῶσιν οἱ Ἀχαιοὶ, ἐκκρεμάμενοι τῆς ἐκείνου γλώσσης καὶ τοιούτου ἀκούειν ἐφιέμενοι ῥήτορος. σχῆμα δέ ἐστι κἀνταῦθα τὸ κατὰ τὸ σιωπώμενον. ὅτι μὲν γὰρ πλήξας Ὀδυσσεὺς τὸν Θερσίτην ἐκαθέσθη, ἐσιώπησεν Ὅμηρος· ἀναστῆναι δὲ νῦν λέγων αὐτὸν δηλοῖ ὅτι προσεχῶς ἐκάθητο. (Vers. 281.) Τὸ δὲ, ὡς ἂν *ἅμα οἱ πρῶτοι καὶ ὕστατοι ἀκούσειαν, εὐρύφωνον ἐμφαίνει τὸν Ὀδυσσέα εἶναι καὶ βοὴν ἀγαθὸν, ὃ καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται, ὅτε ὄπα μεγάλην αὐτὸς ἐκ στήθεος ἵησι. διὸ καὶ πρὸ τοῦ Νέστορος δημηγορεῖ, ἔτι τεταραγμένου τοῦ δήμου, ὅτε καὶ γεγωνο-

τέρας ἔδει βοῆς τῷ δημηγορήσοντι. ὁ δὲ, ὡς εἰκὸς, τρομαλεόφωνος γέρων Νέστωρ μετὰ τὸν Ὀδυσσέα
167 δημηγορήσει, ἀγόντων ἡσυχίαν τῶν Ἀχαιῶν. *(Vers. 284.) Ὅτι ποικίλη μὲν ἡ τοῦ Ὀδυσσέως δημη-
γορία καὶ πολυειδὴς τοῖς ἤθεσιν, ἁπαλωτέρα δέ. πῇ μὲν γὰρ ἀποτείνεται πρὸς τὸν βασιλέα, πῇ δὲ
στρέφεται πρὸς τὸν λαόν. καὶ νῦν μὲν ὀνειδίζει τοῖς Ἕλλησι τὸ μὴ θέλειν τὴν τοῦ βασιλέως τιμὴν, ἀλλὰ
σπεύδειν φυγεῖν ἀγεννῶς· νῦν δὲ παραμυθεῖται καὶ οἷον ὑπεραπολογεῖται αὐτῶν ὡς μὴ φύσει ἀγεννῶς
ἐχόντων, ἀλλὰ κεκμηκότων τῷ πολυετεῖ τοῦ πολέμου. καὶ οὕτω ταλαντεύσας ἐν ἰσότητι τὰ νοήματα καὶ
οἱονεὶ δείξας τοὺς Ἀχαιοὺς οὔτε ἐπαινετοὺς οὔτ' αὖ πάλιν ψεκτοὺς, εἴ περ νόστου μέμνηνται, ὕστερον
ἐπάγει παράκλησιν, καὶ ἀξιοῖ μένειν, ὡς ἤδη παρὰ βραχὺ ἐλθόν*τας τοῦ Τροίαν ἑλεῖν κατὰ τοὺς 221
παλαιοὺς χρησμοὺς, οἷς οὐδ' αὐτοὶ ἔχουσιν ἀντειπεῖν. καὶ οὕτω μὲν Ὀδυσσεὺς δημοχαριστικώτερον. Ὁ δὲ
Νέστωρ καταφορικῶς τὸν λόγον ἐν τοῖς ἑξῆς (Vers. 337.) μεταχειριζόμενος καὶ ὑψηλότερον τήν τε τοῦ
Ὀδυσσέως δημηγορίαν μέμφεται καὶ πολλὰ τῶν ἐκείνου νοημάτων ἐπανορθοῖ, ὡς δειχθήσεται, καὶ τοὺς
Ἕλληνας κολακεύειν οὐκ ἀνέχεται, ἀλλὰ καὶ ἀσεβείας αὐτοὺς γράφεται, ὡς ἐπιόρκους καὶ παρασπόν-
δους, καὶ ἀναγκαίως αὐτοὺς ἀπαιτεῖ πολεμεῖν, καὶ τὸν βασιλέα θυμὸν δίκαιον κατ' αὐτῶν ἀναλαβέ-
σθαι κελεύει, ἐὰν μὴ πείθοιντο, καὶ θάνατον ἀπειλεῖται τῷ λειποτακτοῦντι καὶ, ὅπως δεῖ ἐκτάξαι τὸν
πόλεμον, ὑποτίθεται. καὶ ὅλως ἡ μὲν τοῦ Ὀδυσσέως δημηγορία φιλόδημος μᾶλλον ἐστὶ καὶ δημοτικω-
τέρα καὶ πραϋντικὴ τοῦ πλήθους, ὅθεν καὶ δημοχαριστὴς εἶναι *δοκεῖ Ὀδυσσεύς· ἡ δὲ τοῦ Νέστορος
ἀρχικὴ καὶ παῤῥησιαστικὴ, τὸ πᾶν ἐπιτρέπουσα τῷ βασιλεῖ. διὸ καὶ τὸν μὲν Ὀδυσσέα οἱ Ἀχαιοὶ ἐπαι-
νοῦσιν ὡς αὐτοῖς τὰ πολλὰ χαρισάμενον, ὁ δὲ βασιλεὺς ὡς φιλοβασιλέα τὸν Νέστορα. Ἔνθα καὶ θαυ-
μάσῃ ἄν τις εἰκότως τὸν ποιητὴν, ὅπως τῶν ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ταύτῃ νοημάτων ὅσα μὲν ἱλαρὰ τῷ
δήμῳ καὶ ἠρέμα σεμνὰ, τῷ Ὀδυσσεῖ ἀνατέθεικεν ὡς ὑφειμένῳ πρὸς τὸν Νέστορα· ὅσα δὲ ὑψηλότατα καὶ
βασιλεῖ μὲν ἡδέα, τῷ δὲ δήμῳ σφοδρὰ, τὰ τοιαῦτα τῷ μεγάλῳ ῥήτορι ᾠκείωσε τῷ Νέστορι· ὥστε δύο
τούτων ὄντων ῥητόρων τοῖς Ἕλλησι, τὸν μὲν Ὀδυσσέα καλὸν εἶναι, ἄριστον δὲ τὸν Νέστορα, ὅς γε
καὶ πολλὰ τῶν τοῦ Ὀδυσσέως νοημάτων, ὡς εἴρηται, διορθώσεται ἐπισκευάζων καὶ ἐκ ταπεινοῦ ἀνά-
γων εἰς τὸ σεμνότερον, καθὰ δειχθήσεται, Ὁμήρου κἀνταῦθα φιλοτίμως δεικνύντος ὡς τὸ αὐτὸ νόημα
οὕτω μὲν ῥηθὲν οὐ πάνυ καλὸν ἔσται, οὕτω δὲ *λεχθὲν ἔσται ἄριστον. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ συμβου-
λευτικὸν τῆς ῥητορικῆς εἶδος τὸ ἐκ προτροπῆς καὶ ἀποτροπῆς, ὡς καὶ ἐν τῇ α', οὕτω καὶ ἐνταῦθα ἐκφα-
νέστατα ὁ ποιητὴς ἐνδείκνυται ἐν οἷς ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Νέστωρ συμβουλεύουσι. δείκνυσι δὲ καὶ τὸ
δικανικὸν εἰδέναι τὸ ἐκ κατηγορίας καὶ ἀπολογίας, ἐν οἷς λέγει ὅτι δύο ἄνδρες ἐνείκεον εἵνεκα ποινῆς,
περὶ φόνου δικαζόμενοι. τοῦ δὲ πανηγυρικοῦ, ὅ περ ἐξ ἐγκωμίου καὶ ψόγου σύγκειται, μυρία καὶ
αὐτοῦ μάλιστα παρὰ τῷ ποιητῇ κεῖνται παραδείγματα, ὅς γε, καθὸ ποιητὴς, τῷ πανηγυρικῷ ὑποκρέκει
τῆς ῥητορικῆς εἴδει καὶ κατ' αὐτὸ εὐδοκιμεῖ μάλιστα, εἰ καὶ ἄλλως τοῖς ὅλοις ῥητορικοῖς ἡδύσμασιν
ἐξαρτύεται κατ' ἐπιστήμην ἄκραν. (Vers. 284. sqq.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐξ ἀρχῆς μὲν ὁ Ὀδυσσεὺς οὐ
προσφθέγγεται τοὺς Ἕλληνας, ἀλλὰ τὸν βασιλέα, λέγων· Ἀτρείδη, νῦν δή σε, ἄναξ, ἐθέλουσιν
Ἀχαιοὶ πᾶσιν ἐλέγχιστον θέμεναι μερόπεσσι βροτοῖσιν, *οὐδέ τι ἐκτελέουσιν ὑπόσχεσιν, ἥν περ ὑπέσταν,
ἐνθάδ' ἔτι στείχοντες ἀπ' Ἄργεος ἱπποβότοιο, ὅ πέρ ἐστι τὸ τὴν Ἴλιον ἐκπέρσαντα ἀπονέεσθαι. εἶτα
λέγει καὶ ὅτι, ὡς ἢ παῖδες νεαροὶ χῆραί τε γυναῖκες ἀλλήλοισιν ὀδύρονται οἶκονδε νέεσθαι. ποιεῖ δὲ
ὁ Ὀδυσσεὺς τοῦτο, καὶ οὐ πρὸς τοὺς Ἕλληνας τοιαῦτα λαλεῖ, λεαίνων τεχνικῶς τὸν λόγον καὶ τὸ πάνυ
πικρὸν ἀφαιρῶν· ἐλύπει γὰρ τοὺς Ἕλληνας, εἰ πρὸς ἐκείνους αὐτοὺς ἀπέτεινεν, ὅτι θέλετε τον βασιλεα
168 ἐλέγχιστον θεῖναι. ἐκωμῴδει δὲ καὶ ὅτι ὡς γυναῖκες ὀδύρεσθε. νῦν δὲ, πρὸς τὸν βασιλέα ταῦτα λέγων,
αὐτόν τε θεραπεύει ὡς οἷον συναχθόμενος τῷ βασιλεῖ ἐπὶ τῇ τῶν Ἑλλήνων φυγῇ, καὶ οὐδὲ τοὺς Ἕλληνας
τοσαῦτα λυπεῖ, ἅμα δὲ καὶ ἐμφαίνει ὅτι, θέλοντος τοῦ βασιλέως, κατέσχεν αὐτοὺς μὴ ἀποπλεῦσαι.
εἶτα τὴν ἐπιτίμησιν ταύτην τὴν κατὰ τῶν Ἑλλήνων λεάνας τῇ συγγνώμῃ ἐν τῷ εἰπεῖν, μηδὲν καινὸν
αὐτοὺς πάσχειν εἰ μετὰ πολυετῆ *πόνον νόστου ἐφίενται, τότε δὴ στρέφει τὸν λόγον καὶ πρὸς αὐτοὺς
καὶ, τλῆτε, φίλοι, λέγει, καὶ τὰ ἑξῆς· λεῖον καὶ οὕτω ποιῶν τὸν λόγον καὶ τὸ ἁπαλὸν συναναμιγνὺς
τῷ σκληρῷ ἐν τῷ λέγειν αὐτοὺς φίλους καὶ παρακαλεῖν τλῆναι. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, ἐθέλουσιν Ἀχαιοὶ,
ψόγον τινὰ ἔχει τῶν Ἑλλήνων, ὡς ἁπλῶς οὕτω θελόντων ἐλέγχιστον θεῖναι τὸν βασιλέα, οὐ μὴν

εὐλόγως καὶ μετὰ προαιρέσεως ἀγαθῆς, καὶ ἄλλως δὲ καὶ ὡς ἐναντιουμένων τῷ βασιλεῖ, εἴ περ θέλουσιν,
ὅ περ οὐ θέλει ὁ βασιλεύς. (Vers. 285.) Τὸ δὲ, πᾶσι βροτοῖς, αὔξησίς ἐστι τοῦ κακοῦ. οὐ γὰρ τοῖς
222 Ἕλλησιν ἐλέγχιστον θήσουσι τὸν βασιλέα οὐδὲ τοῖς Τρωσὶ μόνοις, ἀλλὰ πᾶσι *βροτοῖς, τοῖς τε νῦν
δηλαδὴ καὶ τοῖς ἐπιγόνοις. ἐνταῦθα δὲ φανερῶς διαδείκνυσι τὴν ἀπόπειραν· πῶς γὰρ ἂν φεύγειν ἐκεί-
νους προτρέποι ὁ βασιλεὺς, ὁ διὰ τοῦτο πᾶσιν ἐσόμενος ἐλέγχιστος; ὡς δὲ Αἰολικὸν ὁ βροτὸς, δηλοῦσιν
οἱ παλαιοὶ, φάμενοι ὅτι προστιθέασιν οἱ Αἰολεῖς τὸ βῆτα τῷ ρ̄, ἡνίκα ἡ ἐφεξῆς συλλαβὴ ἔχει ἢ τὸ κ̄,
οἷον ῥάκος βράκος, ἢ τὸ δ̄, οἷον ῥόδον βρόδον, ἢ τὸ ζ̄, οἷον ῥίζα βρίζα, ἢ τὸ τ̄, οἷον ῥυτὴρ
βρυτὴρ ὁ χαλινός. οὕτως οὖν καὶ ῥοτὸς βροτὸς ὁ ῥευστὸς ἄνθρωπος. ἔχει δ' ἂν ἴσως ὅμοιον πλεονασμὸν
τοῦ β̄ καὶ ὁ αἱματηρὸς βρότος, ὅ ἐστι μολυσμός. (Vers. 286.) Τὸ δὲ, οὔ σοι ἐκτελέουσιν ὑπόσχεσιν,
ψεῦδος κατηγορεῖ τῶν Ἑλλήνων, ὅ περ οὐκ ἂν αὐτοὶ ἕλοιντο. Τὸ δὲ ὑπέσταν, ἤγουν ὑπέστησαν, ἀντὶ
τοῦ ὑπέσχοντο, ὑπέμειναν. ἡ δὲ λέξις μετήνεκται ἀπὸ τῶν κιόνων, οἷς βάρη ἐπίκεινται· ὡς γὰρ
οὗ*τοι τοῖς ἐπικειμένοις ὑφίστανται, οὕτω καὶ ὁ ὑποσχόμενος βάρει τινὶ ἑαυτὸν ὑπέθετο. Ἰωνικὴ δὲ
καὶ αὕτη λέξις κειμένη καὶ παρὰ ἄλλοις, ἐν οἷς καὶ Ἡρόδοτος, ὅς που (libr. I. 196.) φησί· τίς ἂν
μοι ὑποστὰς τελέσειεν; εἰρήσεται δὲ περὶ τῆς τοιαύτης λέξεως καὶ μετ' ὀλίγα, ὅπου περὶ ὑποσχέσεως.
ῥῆμα δὲ ἁπλοῦν πρωτότυπον θέμα τοῦ ὑποστῆναι τὸ στέω, ἐξ οὗ, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς που φανήσεται, τὸ
στεῦται ἀντὶ τοῦ ὑπισχνεῖται. ὅτι δὲ καὶ ταυτὸν παρὰ τῷ ποιητῇ ὑπόσχεσις καὶ ὑποστῆναι, εἰρήσεται
ὁμοίως καὶ αὐτό· ὑποδηλοῖ δὲ τοῦτο κἀνταῦθα ὁ ποιητὴς ἐν τῷ, ὑπόσχεσιν ἥν περ ὑπέστησαν· πάντως
γὰρ ταυτὸν ἀκολούθως εἰπεῖν ὑπόσχεσιν ἣν ὑπέστησαν, καὶ ὑπόσχεσιν ἣν ὑπέσχοντο. (Vers. 287.)
Ἱππόβοτον δὲ Ἄργος τὴν Πελοπόννησον λέγει. Ἄργος μὲν ἀπὸ τοῦ πανόπτου Ἄργου, ὡς προγέγραπται·
ἱππόβοτον δὲ, διότι εὐφόρησέ ποτε ἵππων πολλῶν τε καὶ ἀγαθῶν, ὡς αἱ ἱστορίαι δηλοῦσι. πρὸς δὲ
τὸ ἱππό*βοτον σύγκειται καὶ ὁ βούβοτος λειμών. κατ' αὐτὰ δέ πως καὶ τὸ θερείβοτον συντέθειται,
ὃ δηλοῖ τόπον κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἔχοντα καὶ ἐν θέρει νομάς. γενικώτερον δὲ τὸ εὔβοτος. (Vers. 288.)
Τὸ δὲ ἀπονέεσθαι ταυτόν ἐστι τῷ ἀπονοστῆσαι. ἀπὸ τοῦ νέω τούτου ῥήματος ὁ νόστος γίνεται. οὕτω
δὲ καιρία ἡ λέξις ὡς ἐν ποιήσει, ὥστε ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ τετράκις ὁ ποιητὴς αὐτῇ ἐχρήσατο, θεὶς
αὐτὴν ἀπαρεμφάτως ἐν τέλει στίχων, ὧν οἱ δύο καὶ κάλλος ποιοῦσι συνεχεῖς κείμενοι. φησὶ γάρ·
ἀλλήλοισιν ὀδύρονται οἴκονδε νέεσθαι. ἦ μὴν καὶ πόνος ἐστὶν ἀνιηθέντα νέεσθαι. τούτου δὲ τοῦ
στίχου ὁ νοῦς μετ' ὀλίγα εἰρήσεται. (Vers. 289.) Παισὶ δὲ καὶ χήραις ἀπεικάζει τοὺς Ἕλληνας, ὀνει-
δίζων αὐτοὺς καὶ κωμῳδῶν διὰ μὲν τῶν γυναικῶν εἰς μικροψυχίαν, διὰ δὲ τῶν παίδων εἰς ἀφερεπονίαν
καὶ εἰς μαλακότητα· γυναιξὶ μὲν, ἐὰν οὕτω τῶν οἴκοι φροντίζωσι, καθὰ καί τινες οἰκουροὶ γυναῖκες·
παισὶ δὲ, ἐὰν κάμνειν οὐ*βούλωνται· καὶ οὐχ' ἁπλῶς παισὶν, ἀλλὰ νεαροῖς, οἳ μικρόν τι τοῦ οἴκου
ἀποληφθέντες νόστου μέμνηνται· καὶ οὐδὲ γυναιξὶν ἁπλῶς, ἀλλὰ χήραις, αἵ τινες κηδεμόνα τοῦ οἴκου
μὴ ἔχουσαι τάχιον ἐπαναλύειν θέλουσιν, ἐπειδὰν βραχύ τι ἀποδημήσωσι. καὶ ἔστι τοῦτο οἷον παρά-
φρασις τοῦ, Ἀχαιΐδες, οὐκέτ' Ἀχαιοί. δῆλον δὲ ὅτι σεμνότερον τοῦτο πάνυ ἐκείνου. ποῦ γὰρ ταυτὸν
γυναῖκας εἰπεῖν τοὺς ἥρωας Ἀχαιοὺς, ὃ δὴ Θερσίτης ἔσκωψε, καὶ κατὰ γυναῖκας χήρας δακρύειν
αὐτοὺς, τὸ τοῦ Ὀδυσσέως ἀστεϊσμα. (Vers. 291.) Ὅτι πικράνας τοὺς Ἕλληνας ὁ Ὀδυσσεὺς ὀνει-
δισμοῖς, ὡς προείρηται, ἀνίησιν ὕστερον τὴν ἐπιτίμησιν τῇ συγγνώμῃ καὶ ὑπεραπολογεῖται, λέγων ἐπί-
πονον εἶναι τὸν τοσαετῆ πόλεμον, ὥστε εὐλόγως ἄν τινα ἀνιαθέντα καὶ ἀκηδιάσαντα ἐφίεσθαι τοῦ
νόστου. Ὅτι δὲ ἐκ τοῦ πένω τὸ σπουδαίως ἐνεργῶ, καθὰ ὁ πένης, οὕτω καὶ πόνος διχῶς, ἥ τε καμα-
τηρὰ ἐνέργεια καὶ ἡ ἁπλῶς, ὅθεν καὶ τὸ πονεῖ*σθαι καὶ γηπόνος καὶ γεωπείνης, οἱ περὶ γῆν πονού-
μενοι, πρόδηλόν ἐστι. καὶ τοῦτο μὲν τοιοῦτον. (Vers. 292.) Ὀδυσσεὺς δὲ χρᾶται καὶ νοήματι κατα-
σκευαστικῷ τούτου, τοιούτῳ λεγομένῳ πλαστῷ· καὶ γάρ τίς θ' ἕνα μῆνα μένων ἀπὸ ἧς ἀλόχου ἀσχαλάᾳ
σὺν νηὶ πολυζύγῳ, ἥν περ ἄελλαι χειμέριαι εἰλέωσιν ὀρινομένη τε θάλασσα. ἡμῖν δ' εἴνατός ἐστι περι-
τροπέων ἐνιαυτὸς ἐνθάδε μιμνόντεσσι. τῷ, ἤγουν διὸ, οὐ νεμεσίζομαι Ἀχαιοὺς ἀσχαλάαν. ἔστι δὲ τὸ
νόημα ἀπὸ χρόνου μὲν, ὡς ἐπιχείρημα· ὡς δὲ ἐργασία, ἐκ τοῦ ὁμοίου καὶ τοῦ μικροτέρου· ἐκ τοῦ
223 μικροτέρου μὲν, κατὰ τὸν μῆνα· μικρότερον γάρ τι ὁ μὴν ὁ εἷς τῶν ἐννέα ἐνιαυτῶν· *ἐκ τοῦ ὁμοίου δὲ,
κατὰ τὴν νῆα· σὺν ναυσὶ γὰρ καὶ οἱ Ἕλληνες μένουσιν ἐν τῇ Τροίᾳ. εἶτα πάλιν ἐπανατρέχων εἰς τὸ

ἐξ ἀρχῆς καὶ κωλύων τὸν νόστον φησίν· ἀλλὰ καὶ ἔμπης αἰσχρόν τοι δηρόν τε μένειν κενεόν τε νέεσθαι,
οἱονεὶ λέγων ὅτι, εἴ περ ἔδει φυγεῖν, πρὸ τοῦ δεκάτου ἔτους ἔδει τοῦτο ποιῆσαι, ὡς νῦν γε αἴσχους περι-
ποιητικὸν τοῦτο τοῖς Ἀχαιοῖς. (Vers. 293.) Ναῦς δὲ πολύζυγος ἢ ἡ πολύεδρος, ἣν καὶ πολυκλήιδα
λέγει ἀλλαχοῦ, ὡς ζυγοῦ τῆς καθέδρας λεγομένου, ἢ ἡ πολύδεσμος, ὡς ζυγῶν λεγομένων τῶν μεγάλων
ξύλων, τῶν τοὺς τοίχους δεσμούντων καὶ συναγόντων δίκην ζυγοῦ· τῶν δ᾽ αὐτῶν καὶ κληίδων λεγομένων,
169 ὡς δίκην κλειδὸς τὰ ἑκατέρωθεν συνεχόντων, ὡς εἶναι οὕτω ταυτὸν τὴν πολύζυγον νῆα καὶ τὴν πολυ-
κλήιδα. τὴν δὲ πολύζυγον νῆα ἐν ἄλλοις ἑκατόνζυγον λέγει, καὶ χρησιμεύει ἡ λέξις *εἰς τὴν ἑκατόμβην
ἐν τῇ α΄ ῥαψῳδίᾳ. τὸ μέντοι εὔζυγον ἅρματος ἐστὶν ἐπίθετον. Ἰστέον δὲ ὅτι, καθὰ ἐν τῷ ἑκατόνζυγος
καὶ πολύζυγος μετελήφθη ὁ ὡρισμένος ἀριθμὸς εἰς ἀόριστον, οὕτω γίνεται καὶ ἐν τῷ τὸν ὀκτάποδα
πολύπουν καλεῖν καὶ τὴν τρίαιναν πολυγλώχινα σίδηρον. (Vers. 294.) Τὸ δὲ, ἄελλαι εἰλέωσι, τρόπος
ἐστὶν ἐτυμολογίας· παρὰ τὸ εἰλεῖν γὰρ ἐτυμολογεῖται ἡ ἄελλα. Ὀρινομένη δὲ θάλασσα ἡ ταρασσομένη,
ὥστε καὶ τὸ, θυμὸς ὀρίνεται ἢ ἦτορ, κύμανσίν τινα δηλοῖ ταραχώδη. (Vers. 295.) Τὸ δὲ εἴνατος
ἀπὸ τοῦ ἔνατος ἐστὶ προσλήψει τοῦ ῑ, ἵνα μὴ ὁ ποὺς εἴη τρίβραχυς· καίτοι δυνατὸν ἦν καὶ ἄλλως
ἐκτεῖναι τὴν ἄρχουσαν διπλώσαντα τὸ ἀμετάβολον. ἀλλ᾽ ἔοικε μὴ ποιῆσαι οὕτω, ἵνα μὴ δόξῃ τὸ ἔννατος
φύσει ἔχειν τὰ δύο νν̄ ὡς ἀπὸ τοῦ ἐννέα, ὅ περ οὐκ ἀρέσκειν δοκεῖ πολλοῖς τῶν παλαιῶν. ὡς γὰρ ἀπὸ
τοῦ τέτταρα τέταρτος δι᾽ ἑνὸς τ̄, οὕτω καὶ ἀπὸ τοῦ ἐννέα ἔνατος δι᾽ ἑνὸς *ν̄. καὶ ὁ ποιητὴς οὖν παρα-
κατιὼν ἐν τῷ, ἀτὰρ μήτηρ ἐνάτη ἦν, δι᾽ ἑνὸς ν̄ γράφει αὐτό. διό τινες καὶ ἀπὸ τοῦ νέατος κατὰ μετάθε-
σιν ἐτυμολογοῦσιν αὐτό· σχεδὸν γὰρ νέατός ἐστιν, ἤγουν ἔσχατος, ὁ ἔνατος ὡς οἷα παρὰ μονάδα
δέκατος ὤν. ἐπεὶ τοίνυν ἀρέσκει τισὶ δι᾽ ἑνὸς ν̄ ἐκφέρεσθαι τὸ ἔνατος, κἂν ἀπὸ τοῦ ἐννέα γίνεται, διὰ
τοῦτο δεῆσαν μηκυνθῆναι τὴν ἄρχουσαν φύσει μακρὰν ἐποίησεν αὐτὴν δι᾽ ἐπενθέσεως τοῦ ῑ, καὶ οὐκ
ἐδίπλασε τὸ ν̄, ἵνα μὴ δοκοίη ἐκ πρωτοτυπίας ἔχειν τὴν ἔκτασιν. καὶ οὕτω μὲν ταῦτα κατά τινας.
δύναται δὲ καὶ ἄλλως τὸ εἴνατος γενέσθαι ἀπὸ τοῦ ἐννέα ἔννατος τροπῇ τοῦ ν̄ εἰς ῑ γλώσσῃ Σικελῶν
κατὰ τὸ ἐννεάνυχες εἰνάνυχες, περὶ οὗ ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα ῥηθήσεται. Ἰστέον δὲ ὅτι, καθὰ τὸ τέτταρα
καὶ τὸ ἐννέα κινηθέντα ἥπλωσε τὴν διπλόην τοῦ τ̄ καὶ τοῦ ν̄, οὕτω καὶ τὸ μᾶλλον ἐξέβαλε τὸ ἓν λ̄ ἐν
τῷ μάλιστα. Ἐνιαυτὸς δὲ περιτροπέων ὁ ἤδη *ταῖς τροπαῖς ταῖς κατ᾽ αὐτὸν συμπληρούμενος καὶ, ὡς
εἰπεῖν, μέλλων τελειοῦσθαι. Ὅρα δὲ ὡς τὸ μὲν ἁπλοῦν τρωπῶ μεγεθύνεται, τὸ δὲ περιτροπέω συστέλλει
τὴν τρō συλλαβὴν ὡς σύνθετον, καθὰ καὶ τὸ παλιντροπάασθαι. (Vers. 296.) Τὸ δὲ μιμνόντεσσιν
ὀνειδισμὸν ἔχει ἀργίας καὶ δηλοῖ τὸ ἀπράκτους καθῆσθαι· ἄλλως γὰρ ἠδύνατο εἰπεῖν μαρναμένοισιν,
ὥς φασιν οἱ παλαιοί. Ὅρα δὲ κἀνταῦθα ὡς πρὸς βίαν μέτρου στρέφει διαλέκτοις τὴν γλῶτταν
ὁ ποιητής· ἀνωτέρω μὲν γὰρ ἕνα μῆνα μένων ἔφη κοινῶς, ἐνταῦθα δὲ μιμνόντεσσιν εἶπεν Ἰωνικῶς
ἀντὶ τοῦ μένουσι. Τὸ δὲ νεμεσίζομαι δηλοῖ μὲν τὸ δικαίως μέμφομαι· εὕρηται δὲ ἐν τοῖς ἑξῆς καὶ νεμε-
σῶμαι, ὥστε διφορεῖται καὶ αὐτὸ, καθὰ καὶ τὸ προκαλῶ προκαλίζω καὶ ἕτερα μυρία, ἐν οἷς καὶ τὸ
σέβω σεβίζω. (Vers. 298.) Τὸ δὲ, κενεόν τε νέεσθαι, πολλὰς ὑποβάλλει ἐννοίας. λέγει γὰρ ὅτι
αἰσχρόν ἐστι κενόν τινα ὑποχωρῆσαι, ἤγουν *μὴ πράξαντα τὸ τέλος οὗ ἕνεκα ἦλθε, μηδὲ ἐκτετελεκότα
ὅ περ ὑπέσχετο, μηδὲ ἔχοντα λάφυρα, ἵνα ὁ μὲν φιλότιμος αἰσχρὸν ἡγήσηται ἄπρακτος ὑποχωρῆσαι,
ὁ δὲ ἀληθὴς αἰδέσηται μὴ ἐκτελέσαι ὑπόσχεσιν ἣν περ ὑπέστη, ὁ δὲ φιλοχρήματος καὶ φιλοκερδὴς
αἰσχυνθείη λαφύρων δίχα ἐπανελθεῖν, ἅ περ εἰς δέλεαρ τῷ κερδαλέῳ ὑποβέβληται. πλεονασμὸς δέ ἐστι
τοῦ ε̄ ἐν τῷ κενεός· ὡς γὰρ κουλὸς κουλεὸς, οὕτω κενὸς κενεός. καὶ τὸ ἀσχαλάᾳ δὲ πλεονασμὸν ἔχει
τοῦ ᾱ, ὡς καὶ τὸ ὁράᾳ. δῆλον δὲ ὅτι ἐν τοῖς τοιούτοις καὶ τὸ ο̄ ἔστιν οὗ πλεονάζει· εὕρηται γὰρ καὶ
ὁρόων ὁ βλέπων καὶ ἀσχαλόων ὁ λυπούμενος. *καὶ εἴρηται περὶ τῶν τοιούτων ἐν τῇ α΄ ῥαψῳδίᾳ. 224
Δῆλον δὲ ὅτι τε τοῦ ἀσχαλάαν προϋπάρχει ῥῆμα βαρύτονον τὸ ἀσχάλειν, ὅ ἐστιν ἄχους ἅλις ἔχειν,
καθὰ καὶ τοῦ μηνιᾶν τὸ μηνίειν καὶ τοῦ πιεζεῖν τὸ πιέζειν, καὶ ὅτι ἐκ τοῦ κενεὸς γίνεται ὁ κενεὼν, καὶ
70 ὅτι καθὰ τὸ κενὸς κενεὸς, οὕτω καὶ θὸς θεὸς καὶ ἕτερα πολλά. *(Vers. 299.) Ὅτι μετὰ τὸν βασιλέα 39
στρέφων, ὡς προείρηται, τοὺς λόγους εἰς τὸν δῆμον ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ δυσωπῶν οἷον αὐτοὺς καὶ κατα-
μαλάττων λόγοις ἐπιπλέον καὶ ἐλπίδα ὑποτείνων τοῦ ἁλώσεσθαι ἂν τὴν Τροίαν, τλῆτε, φίλοι, φησὶ,
καὶ μείνατ᾽ ἐπὶ χρόνον, ὄφρα δαῶμεν, εἰ ἐτεὸν Κάλχας μαντεύεται, ἠὲ καὶ οὐκί. ποῖος Κάλχας;

ὂν δηλαδὴ καὶ οὐκ ἔστι ψεύσασθαι. εἶτα ἀναμιμνήσκει καὶ ὅπως χθὲς καὶ πρωϊζὰ, ὅτε ἐς Αὐλίδα αἱ
νῆες τῶν Ἀχαιῶν ἠγερέθοντο, κακὰ Πριάμῳ καὶ Τρωσὶ φέρουσαι, ἡμεῖς, φησὶν, ἀμφὶ περὶ κρήνην
ἱεροὺς κατὰ βωμοὺς ἔρδομεν, ἤγουν ἐθύομεν, τελήεσσας ἑκατόμβας καλῇ ὑπὸ πλατανίστῳ, ὅθεν ἢ ὅθι
225 ῥέεν ἀγλαὸν ὕδωρ. ἔνθ᾽ ἐφάνη μέγα σῆμα, δράκων ἐπὶ νῶτα δαφοινὸς, σμερδα*λέος, ὅς βωμοῦ ὑπαΐ-
ξας πρός ῥα πλατάνιστον ὄρουσεν. ἔνθα δ᾽ ἔσαν στρουθοῖο νεοσσοὶ, νήπια τέκνα, ὄζῳ ἐπ᾽ ἀκροτάτῳ
πετάλοις ὑποπεπτηῶτες, ὀκτώ· ἀτὰρ μήτηρ ἐνάτη ἦν, ἣ τέκε τέκνα· ἔνθ᾽ ὅ γε τοὺς ἐλεεινὰ κατήσθιε
τετριγῶτας· μήτηρ δ᾽ ἀμφεποτᾶτο ὀδυρομένη φίλα τέκνα· τὴν δ᾽ ἐλελιξάμενος πτέρυγος λάβεν ἀμφια-
χυῖαν. αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ τέκν᾽ ἔφαγε στρουθοῖο καὶ αὐτὴν, τὸν μὲν ἀρίζηλον ἔθηκε θεὸς, ὥς περ ἔφηνε.
λᾶαν γάρ μιν ἔθηκε Κρόνου παῖς. ἡμεῖς δ᾽ ἑσταότες θαυμάζομεν οἷα ἐτύχθη δεινὰ πέλωρα. Κάλχας δὲ
θεοπροπέων ἀγόρευεν, ὅτι ἡμῖν τόδ᾽ ἔφηνε τέρας μέγα θεὸς, ὄψιμον, ὀψιτέλεστον, ὅου κλέος οὔ ποτ᾽
ὀλεῖται. ὡς οὗτος κατὰ τέκν᾽ ἔφαγε στρουθοῖο καὶ αὐτὴν, ὀκτὼ, ἀτὰρ μήτηρ ἐνάτη ἦν, ἣ τέκε τέκνα·
ὣς ἡμεῖς τοσαῦτ᾽ ἔτεα πτολεμίξομεν αὖθι. τῷ δε*κάτῳ δὲ πόλιν αἱρήσομιν εὐρυάγυιαν. εἶτα ἐνθυμήσας
ὅτι ἐκεῖνος μὲν οὕτως ἀγόρευε τὰ δὴ νῦν πάντα τελεῖται, ἐπάγει ἐναντίως τῷ φεύγωμεν τὴν τοῦ λόγου
ἀξίωσιν, ἥ τίς ἐστι τὸ, ἀλλ᾽ ἄγε, μίμνετε αὐτοῦ, εἰσόκεν ἄστυ μέγα Πριάμοιο ἕλωμεν. Καὶ συνετελέσθη
τῷ ποιητῇ ἐν μὲν στίχοις πολλοῖς τὸ ἀγορήσασθαι τὸν Ὀδυσσέα ἤγουν δημηγορῆσαι ἀφηγηματικῶς τὰ
συντείνοντα εἰς ὅ περ ἔμελλεν ἀξιοῦν· ἐν δὲ δυσὶ καὶ μόνοις ἔπεσιν ἡ ἀξίωσις ἤγουν τὸ μετειπεῖν, ὡς καὶ
προσεσημείωται, καὶ πανταχοῦ δὲ φαίνεται κατὰ τὸν Πορφύριον. καὶ γίνεται ὡσεπιπολὺ οὕτως, ἤγουν
πλατύνεται μὲν τὸ ἀγορήσασθαι, βραχυλογεῖται δὲ τὸ μετειπεῖν. Καὶ ὅρα ὅπως ἐπιδεξίως ὁ ποιητὴς
ἐνταῦθα τὴν τοῦ δράκοντος καὶ τῶν νεοσσῶν ἱστορίαν παρενέβαλεν, ἣ τις ἐν ἀρχῇ μὲν τοῦ ἀπόπλου
συμβέβηκεν, ἀξία δὲ οὖσα ἱστορηθῆναι παρέῤῥιπται ἐνταυθοῖ. ἔφαμεν γὰρ ἤδη ὅτι, κἂν ἐκ τῆς Ἀχιλ-
λέως μή*νιδος ἤρξατο, ἀλλ᾽ οὐδέν τι οὐδὲ τῶν πρὸ τούτου πραχθέντων ἄξιον λόγου παραλείψει, παρεν-
σπερεῖ δὲ αὐτὰ εὐμεθόδως πολλαχοῦ τῆς ποιήσεως. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, μείνατε ἐπὶ χρόνον, ἐστὶ μὲν διασαφη-
τικὸν τοῦ τλῆτε, ἀμφιβόλως δὲ ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσέως εἴρηται καὶ ἀορίστως. ἄδηλον γὰρ εἴτε τὸν πολὺν εἴτε
τὸν ὀλίγον χρόνον ἐνταῦθα φησίν· ἀορισταίνει γὰρ ἡ λέξις τοῦ χρόνου. καὶ ἔοικε τοῦ βασιλέως νοῆσαί τι
σοφώτερον. ὁ μὲν γὰρ τὸ, νῦν γάρ κεν ἕλοις πόλιν, ἐπὶ τῆς αὐτίκα σήμερον ἡμέρας ἐνόησεν· ὁ δὲ Ὀδυσ-
σεὺς χρόνον ἐνταῦθα θεὶς τὸν ἀόριστον μέσως χωρεῖ, χρόνος γὰρ καὶ ἡ σήμερον ἡμέρα καὶ αἱ μετ᾽
αὐτήν. ὅ περ οὖν ὁ ὄνειρος εἶπε, τοῦτο καὶ Ὀδυσσεύς. τὸ γὰρ νῦν ἑλεῖν τὴν Τροίαν καὶ τὸ μεῖναι χρόνον, 171
ἕως ἄστυ Πριάμου ἕλωμεν, τὸ αὐτὸ βούλεται. Τὸ δὲ δαῶμεν ταυτὸν τῷ γνῶμεν, μάθωμεν, μετακλιθὲν
ἐκ τοῦ ἐδάην πρὸς ὁμοιότητα τοῦ ἐτύφθην, τυφθῶμεν καὶ *τῶν ὁμοίων. Τοῦ δὲ Κάλχαντος αὐτοὺς
ἀναμιμνήσκει ψυχαγωγῶν τε τῇ διοσημίᾳ καὶ ἀπὸ τοῦ ἔναγχος εὐδοκιμήσαντος εἰς τὰ κατὰ τὸν λοιμὸν
καὶ πιστοῦ εἰς ἀλήθειαν τὸν ὄχλον παραμυθούμενος. (Vers. 300.) Τὸ δὲ μαντεύεται ἀντὶ παρῳχη-
μένου κεῖται τοῦ ἐμαντεύετο, ὡς δηλοῖ μετ᾽ ὀλίγα καὶ τὸ, θεοπροπέων ἀγόρευε· καὶ, κεῖνός θ᾽ ὣς
ἀγόρευε. Τὸ δὲ, ἠὲ καὶ οὐκὶ, ταυτόν ἐστι τῷ εἴτε καὶ μή. (Vers. 303.) Τὸ δὲ, χθιζά τε καὶ πρωϊζὰ,
ἀντὶ τοῦ χθὲς καὶ πρωὶ καὶ, ὡς εἰπεῖν, ἔναγχος. συντέμνει δέ, φασι, τοὺς τοσούτους χρόνους εἰς βραχὺ
κομιδῇ, ὅπως τὸν προσδοκώμενον μηδὲν εἶναι νομίσωσι, καὶ ἅμα ἐξευτελίζων τὸ καύχημα τῶν Ἑλλή-
νων, ὡς εἰς μάτην τοὺς τοσούτους χρόνους ἀνυσάντων, φθάσας μέντοι ἔφη καὶ αὐτὸ τὸ ἀληθὲς, τὸ
πολὺν δηλαδὴ χρόνον ἐνταῦθα πολεμῆσαι αὐτοὺς, ἐν τῷ, αἰσχρόν τοι δηρόν τε μένειν, ὅ περ καὶ
ὁ Νέστωρ ἐρεῖ ἐν τῷ, πολὺν χρόνον ἐνθάδ᾽ ἐόντες. καὶ ἄλλως δὲ, ἐν μὲν *τῷ ὀνειδισμῷ δηρὸν μένειν
αυτους εἶπεν· ἐν δὲ τῇ παραμυθίᾳ χθιζὰ καὶ πρωιζὰ φανῆναι τὸ σημεῖον φησὶν, ἐπιτέμνων παραμυ-
θητικῶς τὸν καιρόν. Ἰστέον δὲ ὅτι τε ταυτὸν τῷ Ὁμηρικῶς χθιζὰ καὶ πρωιζὰ καὶ ἑνικῶς εἰπεῖν χθιζὸν
καὶ πρωιζόν· καὶ ὅτι καὶ πρῳζὸν δισυλλάβως οἴδασιν οἱ παλαιοὶ ἐν προσγραφῇ τοῦ ῑ κατὰ συναίρεσιν,
καὶ ὅτι ἐκ τοῦ πρωὶ παρῆκται καὶ ἡ παρὰ Σελεύκῳ ἱστορουμένη πρωτερικὴ συκῆ, ἣ φέρει πρώιον καρ-
πόν· καὶ ὅτι χθιζὸν κατὰ τοὺς παλαιοὺς τὸ χθεσινὸν καὶ τὸ ὑπόγυον. Ἡ δὲ Αὐλὶς τόπος ἐστὶν ἐκ πλα-
226 γίου τῆς Εὐβοίας, συνάπτων τῷ Ἑλικῶνι ὄρει, οὕτω λεγόμενος παρὰ τὸ *αὐτόθι συναχθείσας
ἁλισθῆναι ἢ αὐλισθῆναι πρὸ τοῦ εἰς Τροίαν ἀπόπλου τὰς νῆας τῶν Ἀχαιῶν. (Vers. 304.) Τὸ δὲ,
κακὰ φέρουσαι, ἀλλοῖον ἐστὶ πρὸς τὰς τοῦ Πάριδος νῆας. αὗται μὲν γὰρ, ὡς οἷον εἰπεῖν, φερέκακοι·

ἐκεῖναι δὲ ἀληθῶς ἀρχέκακοι κατὰ τὸν ποιητήν. (Vers. 305.) Ἐν δὲ τῷ, ἀμφὶ περὶ κρήνην, αἱ δύο προθέσεις τὴν περὶ τὸν αὐτὸν τόπον συναγωγὴν ὁμοῦ δηλοῦσι παντὸς τοῦ στρατοῦ. Οἱ δὲ ἱεροὶ βωμοὶ πρὸς διαστολὴν εἴρηνται ἑτεροίων, ὁποῖοι καὶ οἱ τῆς ἁρματοθεσίας καὶ οἱ ἐν Ὀδυσσείᾳ φωτοφανεῖς. Τοῦ δὲ ἔρδειν προϋπάρχει τὸ ῥέζειν. ἄλλος δ᾽ ἄλλῳ ἔρεζεν. ἐξ οὗ μεταθέσεις καὶ τροπῇ συνήθει τοῦ ζ εἰς δ τὸ ἔρδειν γίνεται. Δωριεῖς δὲ ῥέδδειν τὸ τοιοῦτον φασίν. (Vers. 307.) Τὴν δὲ πλάτανον, ἤτοι κατὰ παραγωγὴν πλατάνιστον, καλὴν λέγει, ὡς ἂν εἴπῃ τις εὐειδῆ. τοιοῦτον γὰρ τὸ φυτὸν, ἄ*καρπον μὲν, καλὸν δὲ τοῖς σκιατραφουμένοις. διὸ καὶ τὸν Ξέρξην πλάτανος ἔσχεν ἐραστὴν, ἣν καὶ κοσμήσας νυμφικῶς ἐνηγλαΐζετο, ὑπὸ ταύτῃ σκιατραφούμενος ὅτε ἦγεν ἐκεχειρίαν, ὅς γε καὶ ἀντίμιμον πλάτανον τῆς ἐρωμένης πλατάνου ἐχρυσοχόησεν, ἵνα συνοδεύουσαν ἔχων ἀναπολῇ τὴν φιλτάτην ἐκείνην, καὶ ὅτε μὴ τὸ στερέμνιον ἔχει, ἀρκοῖτο βλέπων σκιάν. χαίρει δὲ ὕδασι τὸ φυτὸν καὶ, ὥς φασιν οἱ παλαιοὶ, διυδατίζεσθαι θέλει. διὸ καὶ μεγεθυνομένη διὰ τὸ πλατὺ καὶ ἀνωφόρον αὐτῆς πλάτανος λέγεται. ἔστι δὲ καὶ ἐπιτηδεία πρὸς γένεσιν στρουθῶν· ἃ δὴ καὶ ὁ ποιητὴς εἰδὼς, ὅπου τε ἀγλαὸν ὕδωρ ἔῤῥεε, φυτεύει αὐτὴν καὶ στρουθοὺς αὐτῇ τοὺς αὐτῷ χρησίμους ἐννεοττεύειν ποιεῖ. (Vers. 308.) Τοῦ δὲ ἐφάνη οὐκ ἔστι καιριωτέραν λέξιν εὑρέσθαι· κεκρυμμένος γὰρ ὁ δράκων ὑπὸ τῷ βωμῷ, εἶτα ἐκεῖθεν ἀΐξας καὶ εἰς τὴν πλάτανον ὀρούσας ἐξεφαάνθη. Δῆλον δὲ ὡς ὁ ῥηθεὶς *βωμὸς αἴθριος ἦν αὐτὸς καθ᾽ αὑτὸν καὶ οὐκ ἔσω ναοῦ, ὁποίους πολλοὺς ἐσχεδίαζον τοῖς παροδεύουσιν οἱ παλαιοί. Τὸ δὲ μέγα σῆμα προϊὼν δεινὰ πέλωρα λέγει θεῶν, πληθύνας τὸ πρᾶγμα σεμνότερον. Τοῦ δὲ ῥηθέντος ἐφάνη διασαφητικὰ καὶ τὸ, ὃν αὐτὸς Ὀλύμπιος ἧκε φόωσδε, καὶ τὸ, ἡμῖν τόδ᾽ ἔφηνε τέρας Ζεύς. Τὰ δὲ κατὰ τὸν δράκοντα καὶ τοὺς στρουθοὺς καὶ τὴν πλάτανον ὁ μὲν ποιητὴς οὐκ ἰχνολογεῖ. ἔθος γὰρ αὐτῷ ἐν ταῖς τῶν σημείων λύσεσι τὰ καιριώτερα μόνα ἐπιλέγεσθαι, τὰ δὲ πολλὰ παρεᾶν, ὥς περ δὴ καὶ ἐνταῦθα ἓν σχεδὸν μόνον σημειοῦται ὁ Κάλχας διὰ τοῦ φανέντος, τὸ ὄψιμον τοῦ πολέμου ἤγουν τὸ μετὰ ἐννέα ἔτη τὰ δαπανηθέντα τῷ δράκοντι, ὅ ἐστι τὰ παροιχόμενα τοῖς Ἕλλησι, τὴν Τροίαν ἁλῶναι, τοῦ λοιποῦ δὲ ἀπρακτῆσαι καὶ ἀκινητῆσαι τοὺς Ἕλληνας, ὡς καὶ ὁ δράκων ἤργησε τὰ ἐννέα τέκνα φαγών. κατὰ δὲ τοὺς παλαιοὺς ὁ δρά*κων, οὗ περ ἐνταῦθα μέμνηται ὁ ποιητὴς, ἔτι δὲ καὶ ἡ στρουθὸς καὶ οἱ νεοσσοὶ ταύτης καὶ ἡ τούτων ἀπώλεια καὶ ἡ τοῦ δράκοντος ἀπολίθωσις τοιαύτην τινὰ ἔχουσι διάθεσιν. ὁ μὲν δράκων Ἀθηνᾶς, φησὶν, ἱερὸς, ὡς ἐν τῇ ἄλφα ῥαψῳδίᾳ εἴρηται. διὸ καὶ εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐκλαμβάνεται, οἷς ἐπίκουρός ἐστιν ἡ Ἀθηνᾶ. ὅθεν καὶ ὁ Ζεὺς αὐτὸν εἰς φῶς προάγει σύμβολον ὁ ξένιος, εἰς ὃν ὁ Πάρις ἠδίκησεν ἐξ Ἑλλάδος ἁρπάσας τὴν Ἑλένην. καὶ ὁ Κάλχας φησὶν, ὡς ὁ δράκων ἐποίησε τάδε, οὕτω καὶ ἡμεῖς πολεμήσομεν, ὡς εἶναι τὸν δράκοντα ὅ περ οἱ Ἕλληνες. νοεῖται δὲ καὶ ἄλλως χρησμῳδικῶς ὁ τοιοῦτος δράκων εἰς αὐτὸν τὸν πλοῦν τὸν Ἑλληνικόν· ἕρπουσι γὰρ, ὥς περ ὁ δράκων, οὕτω δὲ καὶ αἱ νῆες. ἡ δὲ στρουθὸς ἀνάκειται μὲν τῇ Ἀφροδίτῃ διὰ τὸ πολύγονον, ἔτι δὲ καὶ θερμὸν εἰς μίξιν· ᾧ δὴ λόγῳ καὶ ἡ περιστερὰ οἰκειοῦται τῇ τοῦ μύθου Ἀφροδίτῃ. τίθεται δὲ εἰς τοὺς Τρῶας, οἷς Ἀφροδίτη *ἐπεκούρει, μᾶλλον μὲν οὖν εἰς αὐτὴν τὴν Τροίαν, ὥς περ καὶ οἱ στρουθοὶ αὐτῆς εἰς τὰς περιοικίδας πόλεις. μάλιστα δὲ χρόνου δηλωτικοὶ νοοῦνται αὐτοί τε οἱ ὀκτὼ νεοσσοὶ καὶ ἡ μήτηρ ἐνάτη οὖσα. πτηνὸν γὰρ ὁ χρόνος καὶ διὰ τοῦτο καὶ πτηνὰ εἰς σημεῖον χρόνου λαμβάνονται. ἐνιαυτοῦ δὲ σύμβολα εἰσὶ καὶ οὐκ ἀλλοίου τινὸς εὐλόγως, ὡς ἐπ᾽ ἀκροτάτῳ ὄζῳ 72 ὄντες. εἰ μὲν γὰρ πρὸς τῇ ἀρχῇ τοῦ ὄζου ἦσαν, τυχὸν ἂν ἡμέρας ἐδήλουν· εἰ δὲ πρὸς τῷ μέσῳ, μῆνας· πρὸς δὲ ἀκροτάτῳ ὄζῳ ὄντες ἐνιαυτῶν εἰσὶ δηλωτικοὶ, τοῦ μείζονος μέτρου. φασὶ γὰρ οἱ παλαιοὶ ὅτι τρεῖς εἰσὶ χρόνοι, δι᾽ ὧν ὁ πᾶς αἰὼν ἀριθμεῖται, ἡμέρα, *μὴν, ἐνιαυτός. ὧν ἡμέρα μὲν οὐρανοῦ 227 ἐστὶν ἀποκατάστασις, ὁ δὲ μὴν σελήνης, ὁ δὲ ἐνιαυτὸς ἡλίου. εἰ μὲν οὖν ἦσαν οἱ νεοσσοὶ ἐν ἀρχῇ τοῦ στελέχους, ἡμέρας ἂν ἐσημειώσατο ὁ μάντις· εἰ δὲ ἐν μέσῳ, μῆνας ἂν εἶπεν. ἐπεὶ δὲ πρὸς τῷ τέλει, ἐνιαυτοὺς λέγει, τὸ τρίτον καὶ μεῖζον καὶ τέλειον. καὶ αὐτὴν δὲ τὴν φωλεὰν ἐν ὑψηλῷ κειμένην σύμβολον εἶναι τῆς Τροίας φασὶν, ἣν διὰ τὸ ἐφ᾽ ὕψους ἱδρύσθαι ἠνεμόεσσαν καλεῖ ὁ ποιητής. καὶ τὸ τοὺς στρουθοὺς δὲ πετάλοις ὑποκεῖσθαι ἐπ᾽ ἀκροτάτῳ ὄζῳ τὸ βραχύβιον καὶ ὀλιγοχρόνιον τῶν Τρώων δηλοῖ. ὡς γὰρ ὁ ὑπὸ τοῖς τοιούτοις φύλλοις φωλεὸς οὐκ ἐπὶ πολὺ ἐξαρκέσει, ἀλλὰ συγκαταπεσεῖται τοῖς πετάλοις, οὕτω καὶ ἡ Τροία μετ᾽ οὐ πολὺ κατενεχθήσεται, μετὰ τοὺς ἐννέα δηλαδὴ χρόνους, ὧν εἰσὶν, ὡς

ἐῤῥέθη, δηλωτικοὶ οἱ ὀκτὼ νεοσσοὶ σὺν τῇ μητρί. ὁ τοίνυν δρά*κων ὁ τοῖς Ἕλλησιν οἰκειούμενος διὰ τῆς πλατανίστου ἀνελθὼν τήν τε στρουθὸν καὶ τὰ τέκνα κατέφαγεν, ὅ περ ἐδήλου ὅτι οἱ Ἀχαιοὶ τῆς τε ἠνεμοέσσης Τροίας καὶ τῶν περὶ αὐτὴν, ὧν αὐτὴ μήτηρ οἵα τις ἦν, διὰ ἐνναετοῦς χρόνου περιγενήσονται. τὰ γὰρ πτηνὰ, ὡς ἐῤῥέθη, οὐ μόνον ἐνιαυτῶν, ἀλλὰ καὶ πόλεων καὶ περιοίκων εἰσὶ δηλωτικὰ, καθὰ δηλοῖ τὸ κατεσθίεσθαι αὐτὰ καὶ τὸ ἐλεεινὰ τετριγέναι καὶ τὸ τὴν μητέρα ἀμφιπέτεσθαι ὀδυρομένην καὶ τὸ τὸν δράκοντα ἐλελιξάμενον, ἤτοι στραφέντα, λαβέσθαι αὐτῆς. οὐ γὰρ ἐκ τοῦ εὐθέως, φασὶν, ἑάλω ἡ Τροία νόμῳ πολέμου, ἀλλ᾽ ἐμπρήσαντες ἐν ὑστέρῳ τὰς σκηνὰς οἱ Ἕλληνες καὶ πλασάμενοι ἀναχώρησιν, εἶτα δὴ ἐξ ἀναστροφῆς καταχθέντες νυκτὸς, εἷλον τὴν Τροίαν. καὶ τούτου σημεῖον ἦν τὸ τὸν δράκοντα ἐλελιχθέντα λαβέσθαι τῆς στρουθοῦ, ἤτοι τῆς Τροίας, ἥ τις οἷα μήτηρ νεοσσῶν πολλῶν ἄλλων πόλεων προεαλω*κυιῶν αὐτὴ ἔτι περιῆν. Σῆμα δὲ καὶ τέρας λέγει τὸ κατὰ τὸν δράκοντα, τὸ μὲν ὡς μὴ πάνυ παράδοξον, τὸ δὲ ὡς παρὰ φύσιν. τὸ μὲν γὰρ βωμοῦ ὑπαΐξαι καὶ πάντων βλεπόντων ἀνερπύσαι εἰς τὴν πλατάνιστον καὶ ποιῆσαι, ἃ πεποίηκε, ταῦτα σῆμα ἤτοι σημεῖον ἦν. τὸ δὲ κατελθόντα ὕστερον ἀπολιθωθῆναι, τοῦτο ἦν τεράστιον. οὕτω δέ, φασι, καὶ τὸ μὲν ἐπ᾽ ἀκροτάτῳ ὄζῳ ὑπὸ τοῖς φύλλοις εἶναι τὴν νεοτιὰν, σημεῖον ἦν ὡς παρὰ τὸ σύνηθες γεγονός· τέρας δὲ τὸ ὀκτὼ τετοκέναι. ἑπτὰ γάρ φησι τίκτειν τὴν στρουθὸν, ὧν τὸ ἓν οὔριον εἶναι. Ἔστι δὲ κατὰ τοὺς παλαιοὺς σημεῖον μὲν τὸ παρὰ τόπον ἢ παρὰ τὸ ὡσεπιπολὺ γινόμενον, οἷον τὸ σιμβλοποιήσασθαι μελίσσας ἐν οἴκῳ, ἢ ἐν χείλεσι βρέφους, οἷον Πινδάρου, ἢ πτηνοὺς μύρμηκας ἐν οἰκίᾳ γενέσθαι, ἢ νεοττεῦσαι χελιδόνα πρὸς τῇ κλίνῃ, ἢ ἀστράψαι, ἢ βροντῆσαι τοιῶσδε οἷον παρὰ καιρόν. ταῦτα γὰρ σπάνια καὶ οὐ συνήθη. *τέρας δὲ τὸ παντελῶς παρὰ φύσιν, ὁποία καὶ ἡ τοῦ δράκοντος ἀπολίθωσις, ἥ τις ἐδήλου τὸ δυσδιεξόδευτον τοῦ ἀγῶνος καὶ οὐ ταχὺ τελεσθησόμενον, ἀλλὰ κατὰ τὸν λόγον τοῦ Κάλχαντος ὀψιτέλεστον, ἢ καὶ τὴν τοῦ πολέμου σκληρότητα, ἢ τὴν μετὰ ταῦτα ἀπραξίαν καὶ ἀργίαν τοῦ ἐκ Τρώων πολέμου εἰς ἄμυναν· ἀβοήθητοι γὰρ μεμενήκασιν οἱ Τρῶες καὶ οὐδεμία τις αὐτοῖς, ἐφ᾽ οἷς ἔπαθον, γέγονεν ἄμυνα· ἢ καὶ τὸ ἔνδοξον καὶ ἀειφανὲς τοῦ πολέμου ἐσήμαινε καὶ τὸ τῆς εὐκλείας ἀμετακίνητον καὶ μόνιμον καὶ πρόοπτον, διὸ καὶ ὁ Κάλχας ἔφη· οὗ κλέος οὔ ποτε ὀλεῖται· ἢ τὴν ἁπλῶς μετὰ ἐννέα ἔτη ἅλωσιν τῆς Ἰλίου καὶ ἡσυχίαν καὶ κατάπαυσιν τοῦ πολέμου· ἐννέα γάρ, φησιν, ἔτη πολεμήσομεν, τῷ δεκάτῳ δὲ πόλιν αἱρήσομεν· ἢ καὶ ὅτι ἀκερδὲς τοῖς Ἕλλησι τὸ τοῦ πολέμου τέλος ἔσται· αὐτοὶ γὰρ ἦσαν ὁ δράκων· δηλοῦσι γὰρ αἱ ἱστορίαι παντελῶς ἀκερδὲς γενέσθαι τὸ τοῦ πολέ*μου πέρας τοῖς Ἕλλησιν, ὅθεν καὶ διὰ τὸ πένεσθαι εἰς ληστείαν αὐτοὺς τραπῆναι κατὰ τὴν ἐπάνοδον καὶ πλανᾶσθαι ἄλλους ἀλλαχοῦ πειρατεύοντας καὶ πολλαχοῦ διασπαρῆναι καὶ καταμεῖναι μέχρι τέλους, πολλοὺς δὲ ἀπολέσθαι. ἔοικε δὲ καὶ δράκοντα, ὡς εἰκὸς, τηνικαῦτα ἐκ λίθου ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων γλυφῆναι ἢ τῶν μετ᾽ αὐτοὺς εἰς μνήμην τοῦ τότε συμβεβηκότος καὶ ἐκκεῖσθαι πᾶσιν εἰς θέαν καὶ λόγον περιφέρεσθαι τοῦτον ἐκεῖνον εἶναι τὸν καταφαγόντα ποτὲ τοὺς στρουθοὺς καὶ τὴν μητέρα, οὗ δὴ καὶ τὸν Κάλχαντα πεποίηκε 228 μεμνημένον ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς οἷα τῇ παραδόσει τοῦ μύθου ἀκολουθῶν. Καινὸν δὲ *οὐδὲν καὶ τοιοῦτον ἀνατεθεῖσθαι λίθον ἐν τοῖς ἐκεῖ· ἐπεί τοι καὶ Παλαμήδους ἐπινοησαμένου κυβείαν καὶ πεττείαν ἐν Ἰλίῳ εἰς παραμύθιον λιμοῦ κατασχόντος τὴν στρατιὰν λίθος ἐκεῖ ἐδείκνυτο, καθὰ Πολέμων ἱστορεῖ, ἐφ᾽ οὗ ἐπέσσευον. τῆς δὲ τοιαύτης ἐπινοίας τοῦ Παλαμήδους καὶ τῆς εὑρέσεως δὲ τοῦ χρόνου, ἣν καὶ αὐτὴν ἐκεῖνος ἐσοφίσατο, μάρτυρα παράγουσι Σοφοκλῆν, ὃς ἐν δράματι ὁμωνύμῳ τῷ εὑρετῇ Παλαμήδῃ φησίν· οὐ λιμὸν οὗτος τόνδ᾽ ἀπῶσε σὺν θεῷ εἰπεῖν, χρόνου τε διατριβὰς σοφωτάτας ἐφεῦρε φλοίσβου μετὰ κοπὴν καθημένοις, πεσσοὺς κύβους τε τερπνὸν ἀργίας ἄκος; ἐμαρτύρουν δὲ καὶ Ἀργεῖοι, παρ᾽ οἷς ἦν, φασὶν, ὁ λεγόμενος Παλαμήδους πεσσός. ὅτι δὲ τὴν αὐτῶν εὕρεσιν Αἰγυπτίοις ἀνατιθέασιν ἕτεροι, καὶ ὅτι οὐ παικτικὴ ἀλλὰ φιλόσοφος ἡ Αἰγυπτιακὴ πεττεία λέγε*ται, ἐν ἄλλοις δηλοῦται. καὶ οὕτω μὲν εἰρημένον ἔστω οὐκ ἀλυσιτελῶς καὶ τοῦτο. Σημείωσαι δὲ ὅτι οὐδεμίαν πρέπουσαν τῷ πράγματι λέξιν ἀφῆκεν ὁ ποιητής. σῆμά τε γὰρ εἶπε τὸ κατὰ τὸν δράκοντα, οἷον· ἔνθα ἐφάνη μέγα σῆμα, δράκων ἐπὶ νῶτα δαφοινὸς, σμερδαλέος. μετὰ δὲ τοὺς στρουθοὺς καὶ τὴν ἀπολίθωσιν τὸ αὐτὸ καὶ δεινὰ πέλωρα εἶπε, καὶ τέρας δὲ ὕστερον ἐπωνόμασεν ἐν τῷ, ἡμῖν τόδ᾽ ἔφηνε τέρας. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι οὐκ ᾐδέσθη ὁ ποιητὴς τρὶς ἐνταῦθα τὸ ἔνθα εἰπεῖν· ἔνθα ἐφάνη δράκων· καὶ μετὰ δύο στίχους, ἔνθα

173 *ἦσαν στρουθοῖο νεοσσοί· καὶ αὖ μεθ᾽ ἑτέρους δύο, ἔνθ᾽ ὅ γε τοὺς κατήσθιε. Τὸ δὲ ἐφάνη κυριωτάτη
λέξις· ὑπὸ γὰρ τῷ βωμῷ, καθὰ ἐῤῥέθη, κρυπτόμενος εἰς φῶς ἐπέμφθη, ὃ ταυτόν ἐστι τῷ ἐφάνη. διὸ
καὶ παρακατιὼν λέγει· θεὸς, ὅς περ ἔφηνε· καὶ, ἡμῖν τόδ᾽ ἔφηνε τέρας, ἐπιμένων τῇ λέξει διὰ τὸ
καίριον, ὡς καὶ τῷ ἔθηκεν, ἔνθα φησίν· ἀρίζηλον ἔθηκε θεός· *καὶ, λᾶαν γάρ μιν ἔθηκε.
Δαφοινὸς δὲ νῶτα ὁ μέλας παρὰ τὸ δα ἐπιτατικὸν καὶ τὸν φόνον; ὃ δηλοῖ τὸ αἷμα· μέλαν δὲ τὸ
αἷμα. (Vers. 309.) Σμερδαλέος δὲ νῦν μὲν ἐπὶ δράκοντος καὶ δηλοῖ τὸν τῇ ὄψει καταπληκτικὸν ἀπὸ
τοῦ μέρδω τὸ βλέπω, καθά φασιν οἱ παλαιοὶ, ὅτι γε καὶ ὁ δράκων αὐτὸς ὁμοίως ἀπὸ τοῦ δέρκω λέγε-
ται. λέγεται δέ ποτε καὶ ἐπὶ τοῦ ἁπλῶς καταπληκτικοῦ ἡ λέξις, οἷον ὅτε εἴπῃ· σμερδαλέον κονάβησαν·
καὶ, σμερδαλέον δ᾽ ἐβόησε. τὸ δὲ σμερδαλέον καὶ σμερδνὸν λέγεται· καθίσταται δὲ ἡ λέξις οὕτω.
μερίζω καὶ συγκοπὲν μέρζω καὶ Δορικῶς μέρδω τὸ πανταχοῦ μερίζω καὶ διαπεταννύω τὴν ὄψιν, καὶ
μετὰ τοῦ ζα ἐπιτατικοῦ κατὰ συγκοπὴν ζμέρδω κατὰ τοὺς παλαιοὺς γραμματικοὺς, ἐφ᾽ ὧν καὶ τὸ
Ζμύρνα καὶ τὸ ζμικρὸς διὰ τοῦ ζ κατήρχετο, καταργηθέντος παρὰ τῶν ὕστερον, ὡς καὶ προγέγραπται,
τῇ ἀντιθέσει τοῦ σ. σμέρδω τοίνυν καὶ ἐξ αὐτοῦ *τὸ σμερδνὸν καὶ τὸ σμερδαλέον. (Vers. 311.) Ἡ δὲ
στρουθὸς εἶδος μικροῦ ὀρνέου ἀνειμένου τῇ Ἀφροδίτῃ διά τε τὸ ὡς ἐν μεγέθει οὐ μεγάλῳ πολύγονον, ὡς
ἐῤῥέθη, καὶ διὰ τὸ χαίρειν τῇ μίξει, ὅθεν καὶ στρουθὸς λέγεται παρὰ τὸ μετὰ οἴστρου θέειν. διὸ καὶ
ὀξύνεται ἡ λέξις κατὰ κανόνα τοιοῦτον. τὰ εἰς θος δισύλλαβα, φύσει μακρᾷ παραληγόμενα, ἔχοντα τὸ
θέειν ἐγκείμενον, ὀξύνονται, οἷον βοηθὸς, ἀγαθός· οὕτω καὶ στρουθός. τὰ δὲ μὴ τοιαῦτα βαρύνονται,
Ξοῦθος κύριον, ζῆθος, μῦθος. ἀφ᾽ ὧν δὲ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ ζῴων ἱστορίας διαζωγραφεῖ τὴν
στρουθὸν, ἔοικεν εἶναι αὕτη ὁ λεγόμενος ἰδιωτικώτερον τρωγλίτης. ἰστέον δὲ ὅτι ἡ μὲν τοιαύτη στρου-
θὸς εἰδικῶς οὕτω λέγεται, ἔστι δὲ ἄλλως καὶ γενικὴ λέξις. Αἴλιος γοῦν Διονύσιος ὁ Ἁλικαρνασσεὺς, ἐν
οἷς γράφει πρὸς Σκύμνον, φησίν· ἄγριαι στρουθοὶ αἱ στρουθοκάμηλοι. δῆλον δὲ ὅτι καὶ Λιβυκαὶ
στρουθοὶ αἱ αὐταὶ λέγονται. ὅτι δὲ ἀπὸ τῆς *στρουθοῦ καὶ στρουθίζειν τὸ ἐντελῶς πως ᾄδειν, δηλοῖ
καὶ ὁ κωμικός. Τὸ δὲ νεοσσοὶ τὰ νεογνὰ δηλοῖ, ὡς ἀπὸ τοῦ νέον ἤγουν νεωστὶ ὄσσεσθαι, ὅ ἐστι βλέπειν
ἢ βλέπεσθαι· ἢ παρὰ τὸ νεον σεύεσθαι ἤτοι κινεῖσθαι, τραπέντος τοῦ ν εἰς σ, ὡς καὶ ἐν τῷ σύσσιτος
καὶ ἐν τῷ πασσυδίῃ καὶ σύσσωμος καὶ τοῖς ὁμοίοις. διὸ καὶ ἑρμηνεύων ἐπήγαγε, νήπια τέκνα. ἰστέον δὲ
ὅτι Αἴλιος Διονύσιος ὁμωνυμίαν εἰσάγει τοῦ νεοσσοῦ, ἔνθα φησὶν ὅτι νεοττὸς λέκυθος ᾠοῦ. ὡς δὲ καὶ
συγκόπτει τὸ οἰκεῖον ε ἡ τοιαύτη λέξις κατὰ τὸ, νεηγάτεον, νηγάτεον, δηλοῦσιν αἱ παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ
νοσσάδες ὄρνις. (Vers. 312.) Τὰ δὲ πέταλα, ὅ ἐστι τὰ ἀναπεπταμένα καὶ *πλατέα φύλλα, ὅτι καὶ 229
πέτηλα λέγεται δῆλόν ἐστιν. οἱ γοῦν περὶ Λυκίαν πετήλια μέχρι καὶ ἐς ἄρτι καιροῦ τὰ τοιαῦτα φασίν.
ἐκ δὲ τῶν Ὁμηρικῶν πετάλων καὶ ποτήρια ἐκπέταλα τὰ πλατέα, ὁποῖα τὰ ἰδιωτικῶς λεγόμενα πατέλλια,
ἐξ ὧν ὁ καλὸς Ἀλκίφρων τὸν Πατελλοχάρωνα συνέθετο. Τὸ δὲ, πετάλοις ὑποπεπτηῶτες, ἢ τοὺς ὑπο-
πεπτωκότας δηλοῖ ἀποβολῇ τοῦ κ καὶ τροπῇ τοῦ ω εἰς η, ἢ τοὺς ὑποπετομένους ἐκ τοῦ πτῶ πτήσω·
ἐφύλαξε δὲ τὸ ω τῆς εὐθείας. ἰστέον γὰρ ὅτι αἱ εἰς ως μετοχαὶ τὰ πολλὰ μὲν τρέπουσι τὸ ω τῆς εὐθείας
ἐν τῇ γενικῇ, πολλάκις δὲ φυλάσσουσι τὸ ω καὶ ἐν ταῖς πλαγίαις καθ᾽ ὁμοιότητα τῶν εἰς ως ὀξυτόνων
ὀνομάτων, ὅσα διὰ τοῦ τ κλίνονται. οὕτω καὶ κατωτέρω τὸ τετριγῶτας ἐκτείνει τὴν παραλήγουσαν ἐν τῷ,
κατήσθιε τετρι*γῶτας. ὁμοίως καὶ τὸ ἀλεξέμεναι μεμαῶτα καὶ ἄλλα πολλά. φαίνεται δὲ ἐκ τοῦ πεπτηὼς
πεπτηῶτος συγκοπῆναι τὸ πεπτὼς πεπτῶτος· οἷον, πεπτῶτ᾽ ἀδελφὸν, παρὰ Σοφοκλεῖ· εἰ μὴ ἄρα ἐκ
τοῦ πεπτωκότα συγκέκοπται κατὰ τὸ βεβρῶτες ἤγουν βεβρωκότες, αἵματος λίπος. (Vers. 313.) Τὸ δὲ,
ἣ τέκε τέκνα, εἰς οὐδὲν μὲν ἀναγκαῖον, ἀλλὰ κατὰ τὸ παρέλκον ἐῤῥέθη. ἔστι δὲ καὶ τρόπου ἐτυμολο-
γικοῦ· ἐκ τοῦ τεκεῖν γὰρ τὸ τέκνον, καὶ Ἀττικὸν δέ. (Vers. 314.) Τὸ δὲ κατήσθιε τὸν μετὰ σφοδρό-
τητος ὁλοτελῆ δηλοῖ ἀφανισμὸν τῶν νεοττῶν καὶ διαφέρει τοῦ ἁπλῶς ἐσθίειν, ὡς καὶ τὸ καταφαγεῖν
τοῦ ἁπλῶς φαγεῖν. καιρίως δὲ καὶ αὕτη ἔχει ἡ λέξις, ὅθεν καὶ κατωτέρω δὶς αὐτὴν λέγει διαλύσας ἐν
τῷ, κατὰ τέκνα ἔφαγεν. Τὸ δὲ τετριγῶτας μίμησίς ἐστι φωνῆς τῶν νεοττῶν, ἥ τις ἁπαλωτέρα τοῦ
τρύζειν ἐστὶν, ἀφ᾽ οὗ γίνεται ἡ τρυγών. τελειότερον δέ φασι τοῦ τετριγέναι τὸ ἰαχεῖν, ὅθεν τὰ μὲν
νήπια *τετριγῶτα, ἡ δὲ μήτηρ ἀμφιαχυῖα, καθὰ καὶ μετ᾽ ὀλίγα Ἀργεῖοι μέγα ἴαχον. Ζηνόδοτος μέντοι,
φασὶν, ἀντὶ τοῦ τετριγῶτας τιτίζοντας γράφει, οἷα κρίνας αὐτὸ τοῦ τετριγέναι καιριώτερον. καίτοι*

*φασὶν οἱ παλαιοὶ ὅτι ἁπλῶς μὲν τιτίζουσιν οἱ νεοσσοὶ, κατεσθιόμενοι δὲ τρίζουσιν. ἔστι δὲ τρίζειν τὸ λεπτὸν ἠχεῖν κατὰ τὰς νυκτερίδας, αἳ καὶ αὐταὶ τρίζειν λέγονται, ὡς ὁ ποιητὴς ἐν τῷ τέλει τῆς Ὀδυσσείας φησί. τὸ μέντοι τρύζειν, ἀφ᾽ οὗ ἡ τρυγὼν, τραχυφωνότερόν ἐστι. σημείωσαι δὲ ὅτι ἐκ τοῦ τιτίζειν τίτις κατὰ Αἴλιον Διονύσιον βραχὺ ὀρνίθιον ἢ καὶ πᾶν, φησὶ, μικρὸν ὀρνίθιον ὑπὸ τῶν παλαιῶν οὕτω καλεῖται. ἕτερος δέ τις φησὶ καὶ ὅτι κατὰ μίμησιν ἤτοι ὀνοματοποιίαν, ὅθεν ἴσως καὶ τιτιγόνιον, ζωΰφιον παρὰ τῷ αὐτῷ ὅμοιον τέττιγι. δῆλον δὲ καὶ ὅτι τραχύτερον τοῦ τιτίζειν τὸ τιτυβίζειν, ὃ ἐπί τινων περδίκων ἱστορεῖται λέγεσθαι, καθὰ ἐπὶ ἑτέρων τὸ κικκαβάζειν, ὅθεν παρὰ *τῷ κωμικῷ ἐπίῤῥημα τὸ κικκαβαῦ.* (Vers. 315.) *Τὸ δὲ ἀμφεποτᾶτο ἔχει τι ἄπορον ἐπὶ τῇ γραφῇ τῆς προπαραληγούσης. εἰ γὰρ πέτω ἐστὶ τὸ πέτομαι, καὶ ἐξ αὐτοῦ ποτὸς ὁ πετόμενος, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ ποτὴ θηλυκοῦ ἐν Ὀδυσσείᾳ, διὰ τί μὴ τὸ ποτῶ ῥῆμα καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ μεγεθύνουσι τὴν πο̄ συλλαβὴν κατὰ τὸ τρέχω τρόχος τρωχῶ καὶ τὰ ὅμοια; αἴτιον δὲ κἀνταῦθα ἡ σύνθεσις. τὸ γὰρ ἁπλοῦν πωτῶ ἐκτείνει ἔστιν ὅτε τὴν παραλήγουσαν, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ, λίθοι πωτῶντο θαμειαί.* (Vers. 316.) *Τὸ δὲ ἐλελιξάμενος* 174 *τὸ ὑγρὸν δηλοῖ τοῦ δράκοντος καὶ εὐλύγιστον καὶ εὐπερίστροφον καὶ, ὡς εἰπεῖν, οὐ δυσέλικτον ἀλλὰ εὐέλικτον. διὸ καὶ δεδιπλασίακε τὸν ἑλιγμὸν, ὃ γίνεται καὶ ἐπὶ τοῦ, μέγαν δ᾽ ἐλέλιξεν Ὄλυμπον. Τὸ δὲ, πτέρυγος λάβεν, ἀρέσκει τοῖς παλαιοῖς κατὰ τὴν Ἀριστάρχειον ἀνάγνωσιν, ὡς δ᾽ ἄλλοι φασὶ, κατὰ παράδοσιν παροξύνειν, ἀπὸ εὐθείας ὀξυτόνου τῆς ἡ πτερὶξ, ὃ δηλοῖ οὐ τὰ πτερὰ *μόνα, τὸ μόριον δὲ μετὰ τῶν περικειμένων πτερῶν, καθὰ δηλοῖ καὶ Ἡρῳδιανὸς, εἰπὼν ὅτι τὰ εἰς υξ θηλυκὰ, μονοσύλλαβα μὲν ὄντα, ὀξύνεται· στὶξ, νὺξ, τρύξ· ὑπὲρ μίαν δὲ ὄντα συλλαβὴν βαρύνεται· κάλυξ, ἄντυξ, πομφόλυξ. τὸ πτερὺξ σεσημείωται ὑπὸ Ἀριστάρχου ὀξυνθὲν διὰ τὸ ἐννοίας περιεκτικῆς εἶναι. οὕτω γάρ, φησιν, ἀνέγνωμεν ἐν τῇ βῆτα ῥαψῳδίᾳ.* (Vers. 318.) *Τὸ δὲ ἀρίζηλον φανερῶς ἐνταῦθα τὸν ἀρίδηλον δηλοῖ, τραπέντος τοῦ δ̄ εἰς ζ̄ κατὰ συγγένειαν τὴν καὶ ἐν τῇ α΄ ῥαψῳδίᾳ γεγραμμένην. οὕτω δὲ καὶ ἐν τῷ, ἀστὴρ ἀρίζηλος· οὐ γάρ ἐστιν ἐνταῦθα εἰπεῖν τὸν ἄγαν ζηλωτόν.* (Vers. 319.) *Τὸ δὲ*
230 *λᾶαν, ὅ ἐστι λίθον, ἐκτείνει μὲν τὴν *παραλήγουσαν καὶ κλίνεται περιττοσυλλάβως, λάαος· κραθὲν δὲ γίνεται λᾶς· ὅθεν Λᾶ, πόλις τραχεῖα, ὡς τὸ, Λᾶν περήσεις, παρὰ Λυκόφρονι· καὶ Λαπέρσαι Διόσκουροι οἱ τὴν τοιαύτην Λᾶν πέρσαντες· καὶ λαξεύειν τὸ λίθους ξέειν, καὶ λατύπος ὁ καὶ λατόμος, τὸ μὲν ἀπὸ τοῦ τύπτειν, τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ τέμνειν· καὶ λατύπη θηλυκῶς τὰ τῶν λίθων ἀποξέσματα.* (Vers. 325.) *Τὸ δὲ, ὄψιμον ὀψιτέλεστον, ἐκ παραλλήλου κείμενα, τῆς αὐτῆς εἰσὶν ἐννοίας δηλωτικὰ διὰ σαφήνειαν. Τὸ δὲ ὅου ἀντὶ τοῦ οὗτινος πλεονασμὸν ἔχει τοῦ ο̄, ἵνα ᾖ, ὥς περ τοῦ ὅτου καὶ τῷ ὅτῳ, οὕτω καὶ οὗ ὅου, ἀναδραμούσης τῆς δασείας εἰς τὴν παραλήγουσαν. τύπου δὲ τοιούτου καὶ τὸ ὀτέοισι καὶ τὸ ὅτεῳ, ἀντὶ τοῦ ᾧτινι. Ἡ δὲ τῶν ἐννέα ἐτῶν ἀνάμνησις ὀνειδισμόν τινα ἔχει κατὰ τοὺς παλαιοὺς, ἐὰν τότε μὲν οἱ Ἕλληνες χρόνου μῆκος *ἀκούσαντες οὐκ ὤκνησαν, νῦν δὲ πρὸς τῷ τέλει ἐκλέλυνται, ὅτε ἡ ἐνναετηρὶς βέβηκε. πολέμου δὲ καιρὸς τὰ ἐννέα ἔτη, ὧν συντελεσθέντων ἀνάγκη νοεῖν τὸ εὐθὺς δέκατον τὸ ἀργὸν καὶ ἀπόλεμον, οὗ σύμβολον νοοῦσι τινὲς τὸν δράκοντα, συγκαταριθμοῦντες εἰς χρόνου δήλωσιν καὶ αὐτόν.* (Vers. 330.) *Τὸ δὲ, νῦν πάντα τελεῖται, ὡς καὶ οἱ παλαιοὶ παρασημειοῦνται, πρὸς τὸν ὄνειρον ἀφορᾷ τὸν βασιλικὸν, τὸν εἰπόντα· νῦν γάρ κεν ἕλοις πόλιν. καὶ οὐ λέγει ὅτι τῷδε τῷ ἤματι πάντα τελεῖται, ὡς ὁ Ἀγαμέμνων ἐνόησε τὸ, νῦν ἕλοις τὴν Ἴλιον· ἴσως γὰρ οἶδεν ὅτι ψεύσεται τοῦτο εἰπών· ἀορίστως δέ φησι, νῦν πάντα τελεῖται, ὡς καὶ ἀνωτέρω τὸ, μείνατ᾽ ἐπὶ χρόνον, ἵνα μήτε βασιλικὸν ἀναφήνῃ μυστήριον, ὅ περ ἐν τῷ προβουλίῳ ἤκουσε, μήτε ἐξελέγχοιτο ὕστερον, ἐὰν μὴ, ὡς ὁ βασιλεὺς ἐνόησεν, αὐθημερὸν συντελεσθείη ὁ πόλεμος.* (Vers. 331. sq.) *Τὸ δὲ, μίμνετε αὐτοῦ, ἤγουν ὧδε ἐπ᾽ αὐτοῦ τοῦδε τοῦ τόπου, ἔστι μὲν *ἀντωνυμία ἐπιῤῥηματικὴ, παράγει δὲ, ὥς περ τὸ αὐτόφι, οὕτω καὶ τὸ αὐτόθι, ὅθεν συγκέκοπται τὸ αὖθι, οἷον· πτολεμίξομεν αὖθι. Περὶ δὲ τοῦ εἰσόκεν, ἤγουν εἰς ὃ ἂν καὶ ἕως οὗ, πολλαχοῦ δηλοῦται.* (Vers. 301.) *Ὅτι πληροφορίαν φράζει πράγματος τὸ, εὖ γὰρ δὴ τόδε ἴδμεν ἐνὶ φρεσὶν, ἐστὲ δὲ πάντες μάρτυροι, οὓς μὴ κῆρες ἔβαν θανάτοιο φέρουσαι. καὶ ὅρα τὸ, ἐστὲ μάρτυροι· οὐ γὰρ ἀκολούθως τῷ ἴδμεν εἶπεν, ὅτι ἐσμὲν, ἵνα μὴ καὶ ἑαυτὸν συντάξῃ τοῖς μαρτυροῦσι.* (Vers. 302.) *Τὸ δὲ, κῆρες ἔβαν φέρουσαι, τοὺς ἐν τοῖς ἑξῆς που δηλωθησομένους κηρεσσιφορήτους συντίθησι.* (Vers. 320.) *Τὸ δὲ, ἡμεῖς δ᾽ ἑσταότες θαυμά-*

ζομεν οἷον ἐτύχθη, ἐκπληττομένοις πρόσφορον. κεῖται δ' ἐν τοῖς ῥηθεῖσι καὶ τὸ ἄνεῳ, ἤγουν ἄφωνοι,
οἷον· τίπτ' ἄνεῳ ἐγένεσθε; ἤγουν ἄναυδοι, ἀχανεῖς· περὶ οὗ, ὡς κλίνεται κατὰ τὸν Μενέλεων, ἀλλα-
175 χοῦ φανεῖται. *(Vers. 333.) Ὅτι σχῆμα ὑπερβατὸν ἐν τῷ, Ἀργεῖοι δὲ μέγα ἴαχον· ἀμφὶ δὲ νῆες σμερ- 231
δαλέον κονάβησαν, ἀϋσάντων ὑπ' Ἀχαιῶν· μῦθον ἐπαινήσαντες Ὀδυσσῆος θείοιο. ἔστι γὰρ τὸ ἀκόλου-
θον οὕτως· Ἀργεῖοι μέγα ἴαχον, ἐπαινήσαντες τὸν Ὀδυσσέως μῦθον. ἦν δὲ ὑπερβατὸν καὶ ἐν τῇ α'
τῆς Ἰλιάδος, ἐν τῷ, νῦν δ' εἶμι Φθίηνδε, οὗ ἐφεξῆς τὸ, ἐνθάδ' ἄτιμος ἐών. καὶ ἰστέον ὡς ἐν τῇ
α' ῥαψῳδίᾳ ἐλέχθη ὅτι τὰ τοιαῦτα εἰσὶ κυρίως ὑπερβατὰ κατὰ τοὺς ῥήτορας, οὐ μὴν ὁμοίως καὶ τὸ,
λέων κατὰ ταῦρον ἐδηδώς· καὶ τὸ, διὰ τάφρον ἔβησαν· καὶ τὸ, κατὰ τέκνα ἔφαγε στρουθοῖο, περὶ
ὧν καὶ ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα εἰρήσεται τὰ δοκοῦντα τοῖς παλαιοῖς. ἐνταῦθα δὲ οἱ παλαιοὶ παρασημειοῦν-
ται τὸ τοῦ ὄχλου παλίμβολον, ὅπως οἱ αὐτοὶ καὶ φεύγειν ἦσαν ἑτοιμότατοι καὶ μένειν αὖθις ῥᾷον
ἀνεπείσθησαν. ἐπιφωνοῦσι δὲ καὶ τὸ τοῦ Εὐπόλιδος· οἷόν γέ πουστὶ γλῶσσ' ἀνθρώπου; εἴ περ ὁ μὲν
λέγων, φεύ*γωμεν, ἀναπτεροῖ· ὁ δὲ αὖθις πείθει λέγων, μίμνωμεν. Τὸ δὲ, μέγα ἴαχον, αὐξητικῶς εἴρηται·
ἁπλῶς μὲν γὰρ πρὸ ὀλίγου ἴαχεν ἡ μήτηρ στρουθὸς, οἱ δὲ Ἀργεῖοι μέγ' ἴαχον. (Vers. 334.) Ὁ δὲ κόνα-
βος καὶ τὸ κοναβίζειν καὶ κοναβεῖν, διφορεῖται γὰρ καὶ αὐτὸ, ἦχος ἐστὶ ξύλων ξηρῶν πεπληγότων, ἢ
μᾶλλον κοινότερον εἰπεῖν, ἦχος σωμάτων ξηρῶν. ἐρεῖ γὰρ μετ' ὀλίγα· χθὼν κονάβιζε. (Vers. 335.) Τοῦ
δὲ ἐπαινῶ ἐπαινήσω, οὐ κοινότερον τὸ ἐπαινέσω, χρῆσις καὶ παρ' Ἡσιόδῳ καὶ ἄλλοις. (Vers. 336.) Ὅτι
Γερήνιος Νέστωρ ἢ ὁ ἔντιμος παρὰ τὸ γέρας ἢ ὅτι, ὁπηνίκα ἡ Πύλος ὑφ' Ἡρακλέος ἑάλω, καθάπερ ἐν
τῇ α' ῥαψῳδίᾳ εἴρηται, αὐτὸς ἐν Γερήνοις ἢ ἔτυχε τρέφεσθαι ἢ ἤχθη φυγάς. Γέρηνα δὲ, ὡς καὶ ἐν τῷ
καταλόγῳ ῥηθήσεται, τόπος περὶ τὴν Πελοπόννησον, ἤτοι πόλις Μεσσηνιακὴ, ἡ λεγομένη καὶ Γερηνία,
καθὰ καὶ ὁ γεωγράφος φησί. λέγεται δὲ ἡ πόλις αὕτη καὶ ἑνικῶς Γέρηνον, ὡς Ἡσίοδος· Νέστωρ οἶος
ἄλυξεν ἐν *ἀνθεμόεντι Γερήνῳ· καὶ πληθυντικῶς, ὡς ὁ αὐτός· κτεῖνε δὲ Νηλῆος ταλασίφρονος υἱέας
ἐσθλοὺς ἕνδεκα· δωδέκατος δὲ Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ ξεῖνος ἐὼν ἐτύχησε παρ' ἱπποδάμοισι Γερήνοις,
ἀπὸ εὐθείας τῆς Γέρηνος Γερήνου. ὁ δὲ γεωγράφος λέγει καὶ ὅτι δεικνύουσι παρ' αὐτοῖς οἱ τῆς κοίλης
Ἤλιδος Γέρηνον τόπον καὶ Γέροντα ποταμὸν καὶ ἄλλον Γερήνιον· τοῦτο δὲ καὶ Μεσσήνιοι ποιοῦσι,
καὶ μᾶλλον γνώριμα φασὶν εἶναι τὰ παρ' ἐκείνοις Γέρηνα. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τοῖς Αἰλίου Διονυσίου φέρε-
ται καὶ ὅτι γέρην ἡ θήλεια γέρανος. (Vers. 337.) Ὅτι ἐνδεικνύμενος κἀνταῦθα ὁ ποιητὴς ὅπως
εὐπόρως ἔχει τοῦ ῥητορεύειν καὶ ὅτι τὸ καλῶς ῥηθὲν δύναται καὶ κάλλιον εἰπεῖν, τὴν τοῦ Ὀδυσσέως
ῥητορείαν μεταχειρισάμενος ὑπὸ κρείττονι ῥήτορι τῷ Νέστορι, οὗτοι γὰρ οἱ δύο τῶν λοιπῶν ἐν ῥητορείᾳ
ὑπερφέρουσι, νικᾷ, ὡς καὶ προεῤῥέθη, τοῖς δευτέροις νοήμασι πολλῷ πάνυ τῷ μέσῳ τὰ πρότερα, καὶ
*ὡς εἴ περ ἀνὴρ νικήσειε παῖδα δημηγοροῦντα, καθάπερ αὐτὸς ἐπισημαίνεται ἐν τῷ εἰπεῖν· ὢ πόποι,
ἢ δὴ παισὶν ἐοικότες ἀγοράασθε νηπιάχοις· ὃ δοκεῖ πρὸς ἔριν ἢ μίμησιν εἰρῆσθαι Ὀδυσσέως, εἰκάσαν-
τος πρὸ ὀλίγων τοὺς Ἀχαιοὺς παισὶ νεαροῖς. πολλὰ μὲν οὖν ὁ Νέστωρ οὐ φιλοτιμεῖται εἰπεῖν νοήματα,
ὑψηλὰ δέ. διὸ οὐδὲ ὑπερπαίει πάνυ τὸν Ὀδυσσέα πλήθει ἐπιχειρημάτων ἀλλὰ μᾶλλον ποιότητι. ἐπιλέ-
γεται γὰρ τὰ ἐκείνου καὶ μεταγαγὼν αὐτὰ εἰς τὸ ὑψηλότερον, καὶ ἐπεξεργασάμενος οὕτω περαίνει τὴν
δημηγορίαν, προσεπιθεὶς τι καὶ αὐτὸς, ὡς εἰρήσεται, καὶ ποιήσας τὸ καλὸν κάλλιον. Ἐν πρώτοις
οὖν σχε*τλιάσας διὰ τοῦ, ὢ πόποι, εἶτα οὐ πρὸς τὸν βασιλέα τὸν λόγον εὐθὺς ἀποτείνει, ὡς Ὀδυσσεὺς 232
ἐποίησε, καίτοι ἀλλαχοῦ ποιεῖν αὐτὸ εἰωθὼς, ἀλλὰ σφοδρῶς καὶ παῤῥησιαστικῶς τὸν λόγον μεταχειρι-
ζόμενος πρὸς μόνον μὲν αὐτὸν τὸν Ὀδυσσέα οὐ στρέφει τὸν λόγον, ἦν γὰρ καὶ τοῦτο πάνυ καταφο-
ρικὸν καὶ ἀκρόχολον, λεαίνει δὲ τῷ κοινῷ πληθυσμῷ τὴν σφοδρότητα, λέγων· ἢ δὴ παισὶν ἐοικότες
ἀγοράασθε, καὶ παισὶν, οὐ τοῖς τυχοῦσιν, ἀλλὰ νηπιάχοις. τοῦτο δὲ λέγει οὐχ' ὅτι νήπιόν τι ὁ Ὀδυσ-
σεὺς ἐφθέγξατο, ἀλλ' ὅτι μηδὲν εἶπε στρατηγικῶς περὶ πολεμικῆς ἐκτάξεως, ὅ περ αὐτὸς μετ' ὀλίγα
ποιήσει, ἐν οἷς ἐρεῖ ὅτι, κρῖν' ἄνδρας κατὰ φῦλα, κατὰ φρήτρας, Ἀγάμεμνον, καὶ τὰ ἑξῆς. διὰ
τοῦτο οὖν δημηγορίᾳ νηπιάχων εἰκάζει τὰ φθάσαντα λαληθῆναι, διότι δηλαδὴ τακτικὴ παραγγελία
176 οὐκ ἔγκει*ται αὐτοῖς. διὰ τοῦτο εἰπὼν, νηπιάχοις ἐοικότες, φησίν· οἷς οὔ τι μέλει πολεμήια ἔργα.
τάχα δὲ οὐ διὰ μόνον τὸν Ὀδυσσέα εἴρηται ταῦτα, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ φεύγωμεν τὸ τοῦ Ἀγαμέμνονος·
ἔξεστι γὰρ τῷ γέροντι καθάπτεσθαι λόγοις τοῦ βασιλέως, ὡς ἐν τῷ προβουλίῳ ὥριστο. καὶ τοιοῦτον μὲν

τὸ προοίμιον τοῦ γέροντος, ὑπισχνούμενον ἀνδρώδεις ἐννοίας. εἰ γὰρ οἱ πρὸ αὐτοῦ νηπιάχοις ἐοικότες ἠγόρευσαν, αὐτὸς ἄρα οὐ τοιοῦτος ἔσεσθαι πραγματεύσεται. Εἶτα πρὸς τὰ τοῦ Ὀδυσσέως ἀφορῶν νοήματα διορθοῦται οἷον καὶ ὑψηλότερον αὐτὸς ἐκεῖνα διαχειρίζεται. εἰπόντος οὖν ἐκείνου Ἀχαιῶν ὑπόσχεσιν, καὶ ὅτι οὐκ ἐκτελοῦσί σοι τὴν ὑπόσχεσιν, ὁ Νέστωρ φησὶν ἀχθόμενος ὅτι, πῇ δὴ συνθεσίαι τε καὶ ὅρκια βήσεται ἡμῖν; εἶτα καὶ τὴν ἐρώτησιν τοῦ, πῇ δὴ τὰ εἰρημένα βήσεται, λύων καὶ πλατύνων τὸ, συνθεσίαι τε καὶ ὅρκια, καὶ βαρέως δὲ λαλῶν ἐν σχήματι κατευχῆς, φησὶν, (Vers. 340.) ὅτι ἐν πυρὶ *δὴ βουλαί τε γενοίατο μήδεά τ' ἀνδρῶν σπονδαί τ' ἄκρητοι καὶ δεξιαὶ, ᾗς ἐπέπιθμεν, ἤγουν αἷς ἐπεποίθειμεν. ἐν τούτοις γὰρ τοῖς νοήμασιν ὁ μὲν Ὀδυσσεὺς ψεῦδος κατηγορεῖ τῶν Ἑλλήνων, ὡς μὴ ἐκτελούντων τῷ βασιλεῖ τὴν ὑπόσχεσιν, ἥ τις ἦν τὸ τὴν Ἴλιον ἐκπέρσαντα ἀπονέεσθαι, ὁ δὲ Νέστωρ γυμνότερον καὶ ὑψηλότερον ἀσεβείας αὐτοὺς ἢ ἐπιορκίας γράφεται, ὡς οὐχ' ἁπλῶς ὑποσχεθέντας, ἀλλὰ καὶ συνθεμένους καὶ ὀμόσαντας μετὰ καὶ σπονδῶν καὶ δεξιώσεων· ἅμα δέ, φασι, καὶ ὡς ἐνεδρεύσαντας ἀπελέγχει. οὐκ ἂν γὰρ ὁ βασιλεὺς ἐστράτευσε μὴ συνθεμένων αὐτῶν. Πάλιν τοῦ Ὀδυσσέως τὰ ἐννέα ἔτη συνταμόντος καὶ εἰπόντος, ὅτι ἐν τῇ Αὐλίδι χθιζὰ καὶ πρωϊζὰ, ἤγουν χθὲς καὶ πρωὶ, σημεῖον τοιόνδε εἴδομεν, ποιήσαντος δὲ τοῦτο οἰκονομικῶς, ἵνα μὴ δόξῃ ὀνειδίζειν ἀνανδρίαν τοῖς Ἕλλησι καὶ ἀποκναίσῃ ἐκείνους εἰς τὸν ἐφεξῆς πόλεμον, ὁ Νέστωρ ἀπεναντίας ἐρχόμενος ἐξο*νειδίζει οὕτως· αὔτως γάρ ῥ' ἐπέεσσ' ἐριδαίνομεν, οὐδέ τι μῆχος εὑρεῖν δυνάμεθα, καίτοι ἀληθῶς πολὺν χρόνον ἐνθάδ' ἐόντες. τοῦτο δὲ καὶ Ὀδυσσεὺς εἶπεν ἐν τῷ, αἰσχρόν τοι δηρόν τε μένειν κενεόν τε νέεσθαι. ἀλλ' ἐκεῖνο μὲν γοργὸν, τοῦτο δὲ εἰς πλάτος ὁ Νέστωρ παρέτεινε, μεταποιήσας τεχνικῶς τὸ νόημα. ἔτι ὁ μὲν Ὀδυσσεὺς ἀπὸ τοῦ βασιλέως ἀρξάμενος, ὡς ἐλεγχίστου γινομένου διὰ τοὺς Ἕλληνας, εἶτα τὸν δῆμον προσφθέγγεται· τλῆτε, φίλοι, λέγων, καὶ τὰ ἑξῆς· δίδωσι δὲ αὐτοῖς καὶ συγγνώμην οὐ νεμεσιζόμενος αὐτούς. ὁ δὲ Νέστωρ ἀπὸ τοῦ πλήθους εἰς τὸν βασιλέα μετελήλυθε τῷ μὲν λαῷ προσενεχθεὶς ὀνειδιστικώτερον καὶ βαρύτερον, ὡς προείρηται, τῷ δὲ βασιλεῖ συμβουλεύων φυλάττειν τὴν ἀρχικὴν ἐμβρίθειαν καὶ μὴ ποιεῖν ἑαυτὸν ὑπὸ τοῖς Ἕλλησι καὶ οὕτω καταπλήττων τὸ πλῆθος, ὡς δέον ὂν ἄρχεσθαι καὶ μὴ θέλειν ἄρχειν τοῦ βασιλέως. φησὶ γάρ· Ἀτρείδη, σὺ δὲ θ', ὡς *πρὶν ἔχων ἀστεμφέα βουλὴν, ἄρχευ Ἀργείοισι κατὰ κρατερὰς ὑσμίνας, ἤγουν μὴ ἐκείνοις ἀνατίθει τὸ πᾶν, ἀλλὰ σὺ προηγούμενος ἔχε ἑπομένους ἐκείνους. τούσδε δ' ἔα φθινύθειν, ἕνα καὶ δύο, οἳ Ἀχαιῶν νόσφι βουλεύουσιν· ἄνυσις δ' οὐκ ἔσσεται αὐτῶν, οἱονεὶ λέγων ὅτι οὐ χρὴ εἰπεῖν, ὅτι τλῆτε, φίλοι· ἀλλὰ ὡς ἀρχομένους ποιεῖν ὑπὸ τῇ βασιλικῇ βουλῇ τοὺς Ἀχαιοὺς καὶ ἄκοντας. Ἔτι Ὀδυσσεὺς μὲν εἰς τὸ τοῦ δράκοντος ἀνατρέχει σύμβολον δημοχαριστικῶς, ὥς φασιν οἱ παλαιοὶ, προβαλλόμενος τὰς μαντείας τοῦ Κάλχαντος, ὃς ἐλύπει τὸν
233 βασιλέα, ὡς ἐν τῇ α' ῥαψῳδίᾳ δεδήλωται. ὁ δὲ Νέστωρ ὑψηλότερον καὶ σεμνότερον *τὸν λόγον μεταχειριζόμενος οὐκ ἐκ τῶν κάτω καὶ περὶ γῆν οὐδ' ἔκ τινος τῶν θνητῶν τὰ σημεῖα λαμβάνει, ἀλλ' ἀπ' αὐτοῦ τοῦ Διός. φησὶ γὰρ ὅτι οὐκ ἔστι πρὶν Ἄργοσδε ἰέναι, πρὶν ἂν γνῶναι εἴτε ψεῦδος καὶ, κοινότερον εἰπεῖν, ψευδὴς ἡ τοῦ Διὸς ὑπόσχεσις εἴτε καὶ μή. φημὶ γὰρ οὖν κατανεῦσαι τὸν Δία, ὅτε νηυσὶν ἐπ' ὠκυπόροις ἔβαινον Ἀργεῖοι, Τρώεσσι φόνον καὶ κῆρα φέροντες, ἀστράπτων ἐπιδέξια, ἐναίσιμα σήματα φαίνων. Πάνυ οὖν σεμνότερον τὸ τοῦ Νέστορος, εἴ γε τὴν στρουθὸν καὶ τοὺς νεοσσοὺς ἀφεὶς ἐπὶ τὸν ὕπατον Δία φέρεται. καὶ ὅρα τὸ, Διὸς ὑπόσχεσις. ἐπὶ μὲν γὰρ Ἑλλήνων οὐκ ἠθέλησεν αὐτὸ εἰπεῖν ὁ Νέστωρ, ἀλλὰ συνθεσίας εἶπε καὶ ὅρκους· ἐπὶ δὲ Διὸς τὴν ὑπόσχεσιν τίθησιν, ὃς οὐδὲν ὑπισχνεῖται ἀπατηλὸν, ὡς προείρηται. καὶ ὁ μὲν Ὀδυσσεὺς αἰσχρόν φησι κενοὺς νέεσθαι τοὺς Ἕλ*ληνας, ὁ δὲ Νέστωρ ἀπαγορεύει μηδένα τολμῆσαι οἴκαδε νέεσθαι, πρίν τινα παρὰ Τρώων ἀλόχῳ κατακοιμηθῆναι, δριμύτερον τὸν λόγον μεταχειρισάμενος, ὡς ῥηθήσεται. Ἔτι ὁ μὲν Ὀδυσσεὺς θέλειν εἶπε τοὺς Ἕλληνας ἐλέγχιστον θεῖναι τὸν βασιλέα, ὡς παρ' αὐτοῖς ὂν τοῦτο ποιῆσαι, ὁ δὲ Νέστωρ ἀποστερῶν αὐτοὺς τοῦ ἐθέλειν φησίν· εἰ δέ τις ἐκπάγλως ἐθέλει οἶκονδε νέεσθαι, ἁπτέσθω ἧς, ἤγουν ἰδίας, νηὸς ἐϋσσέλμοιο μελαίνης, ὄφρα πρόσθ' ἄλλων θάνατον καὶ πότμον ἐπίσπῃ, πάνυ αὐστηρῶς καὶ βασιλικῶς τοῦτο εἰπὼν καὶ θάνατον ὁρίσας ἐπιτίμιον τῷ λειποτακτήσοντι. βαρύτερον δὲ πάνυ τοῦτο καὶ φοβερώτερον τοῦ παρὰ τῷ Ὀδυσσεῖ. ἐκεῖνος μὲν γὰρ ὅτε τὸν λαὸν ἐπέστρεφεν εἰς τὴν ἀγορὰν, πρὸς ἕκαστον βασιλέα καὶ ἔξοχον ἔλεγεν ὅτι, οὐκ οἶσθα τὸν νοῦν τοῦ βασιλέως, καὶ ἔτι τάχα ἴψεται υἷας Ἀχαιῶν, καὶ, μή τι

χολωσάμενος ῥέξῃ κακὸν υἷας Ἀχαιῶν· ὁ δὲ Νέστωρ ἐνταῦθα σεμνότερον καὶ *φοβερώτερον θάνατον
ἀποφαίνεται τῷ εἰς φυγὴν ὁρμήσοντι, οὐχ᾽ ὡς Νέστωρ λαλῶν, ἀλλ᾽ ὡς αὐτὸς ὁ Ἀγαμέμνων. οὕτω
ῥητορικῶς ὁ Νέστωρ πολλὰ τῶν τοῦ Ὀδυσσέως νοημάτων ἐπικοσμήσας ἢ διορθωσάμενος καὶ ὑπερφω-
νήσας ἐκεῖνον ἐν πᾶσι προστίθησι καί τινα ὀλίγα, ὧν ἐκεῖνος οὐδ᾽ ὅλως ἐμνήσθη, καὶ τῆς τε Ἑλένης
μέμνηται, ἥ τις ἐστὶ τέλος τοῦ πολέμου τοῖς Ἕλλησιν. εἰπὼν γὰρ, μή τις ἐπειγέσθω πρὶν οἶκονδε
νέεσθαι, πρίν τινα πὰρ Τρώων ἀλόχῳ κατακοιμηθῆναι, ἐπάγει· τίσασθαι δ᾽ Ἑλένης ὁρμήματά τε
στοναχάς τε. ἔτι δὲ καὶ συμβουλὴν ἐκτίθεται τακτικὴν, ὡς κατωτέρω εἰρήσεται. καὶ τοιαύτη μὲν ὡς ἐν
177 ὀλίγῳ εἰπεῖν, ἡ τοῦ Νέστορος δημηγορία ἐκ τῶν αὐτῶν μὲν ἑρμηθεῖσα τῷ Ὀδυσσεῖ, ἑτέρως δὲ διασκευά-
σασα τὰ ἐκείνου νοήματα, ἔχουσα δέ τι καὶ ὧν παρέδραμεν ὁ Ὀδυσσεύς. (Vers. 338.) Τὸ δὲ πολεμήια
δῆλον ὡς πλεονασμὸν ἔχει τοῦ η̄ ἐκ τοῦ πολέμια, καὶ οὐκ ἀμφισβη*τεῖται, ὡς ἐπὶ τοῦ ξυνήια. ἐκεῖνο
γὰρ δοκεῖ τισὶν εἶναι ἀπὸ τοῦ ξυνὸς ξύνειος, ὡς ἡμέτερος ἡμετέρειος, ὁ τοῦ ἡμετέρου δηλαδὴ, κατὰ
τοὺς παλαιούς. (Vers. 339.) Τὸ δὲ, συνθεσίαι τε καὶ ὅρκια, ὅμοιον ἐστὶ τῷ ἐν τῇ α᾽ ῥαψῳδίᾳ τῷ,
σύνθεο καί μοι ὄμοσσον. Σημείωσαι δὲ ὅτι αἱ συνθεσίαι διακείμεναι παρὰ Ἡροδότῳ λέγονται διὰ τὸ
ταυτὸν τοῦ κεῖσθαι καὶ τίθεσθαι· ὅθεν ταυτὸν τὸ ἐπὶ διακειμένοις μάχεσθαι καὶ τὸ ἐπὶ συνθεσίαις ἤτοι
ὡρισμέναις συμφωνίαις. Εὐριπίδης δὲ ἐπὶ ῥητοῖς εἵλετο τοῦτο εἰπεῖν, ὃ ταυτόν ἐστι τῇ ἀλλαχοῦ κειμένῃ
ποιητικῇ ῥήτρῃ. Οὐχ᾽ ὑποκοριστικὸν δὲ παρ᾽ Ὁμήρῳ οὐδὲ τὸ ὅρκιον, καθὰ οὐδὲ τὸ ἴχνιον. Ὥς περ δὲ
τὰ ὅρκια παρωνόμασται ἐκ τοῦ ὅρκου, οὕτω καὶ ἐκ τοῦ λόγου τὰ λόγια ἤγουν οἱ χρησμοί. γίνεται δὲ
ὁ ὅρκος ὅθεν καὶ τὸ ἕρκος· ἐκ τοῦ εἴργω γὰρ τὸ ἐγκλείω· καθείργνυται γάρ πως ὁ ὀμνύων οἷς ὁμολο-
γεῖ· κατὰ δὲ τοὺς παλαιοὺς παρὰ τὸ ὅρος ἀρσενικόν. *ὁρίζονται γάρ τι ὁμολογητικῶς οἱ ὀμνύοντες. συν-
τελεῖ δὲ εἰς τὴν πρώτην ἐτυμολογίαν καὶ ἡ ὁρκάνη, ἕρκος τι οὖσα, ὡς ἀκανθῶδες περίφραγμα. προ-
παροξύνεται δὲ τὸ ὅρκιον ὡς οἷα κτητικὸν ταυτόσημον, κατὰ τὸ κάπριος, αἰζήιος καὶ τὰ ὅμοια·
ἄλλως μέντοι ὤφειλε παροξύνεσθαι κανόνι, φασὶ, τοιούτῳ. τὰ διὰ τοῦ ιον τρισύλλαβα προσηγορικὰ,
ἔχοντα πρὸ τοῦ ι̅ δύο σύμφωνα, παροξύνονται, οἷον· κυμβίον, ἱστίον, ἰσχίον, ἑρκίον, εἰ μὴ ἄρα
πρὸ τοῦ ι̅ κεῖται ἀμετάβολον, ὁποῖον τὸ ἴχνιον καὶ ἴκριον. Τὸ δὲ, πῇ συνθεσίαι τε καὶ ὅρκια βήσε-
ται; μυκτηριστικόν πως ἐστὶ τοῦ, ἐννέα δὴ βεβάασιν ἐνιαυτοί· λέγει γὰρ *οἱονεὶ ὡς, εἰ καὶ οἱ ἐνιαυτοὶ 234
βεβήκασιν, ἀλλ᾽ αἱ συνθεσίαι καὶ οἱ ὅρκοι οὐκ οἴχονται βεβηκυῖαι, ἀλλὰ μένουσι. τῆς δὲ συνθεσίης,
ἣν συνθήκην φασὶν οἱ μεθ᾽ Ὅμηρον, ἡ ἀναλογία κατὰ τὴν ἐξεσίην, ἧς χρῆσις καὶ ἐν τῇ τελευταίᾳ τῆς
Ἰλιάδος ῥαψῳδίᾳ. (Vers. 340.) Τὸ δὲ, ἐν πυρὶ βουλαὶ γενοίατο, πάνυ βαρυνομένης ψυχῆς ἐστίν·
οἱονεὶ γάρ, φησιν, ὅτι καυθεῖεν αἱ βουλαὶ καὶ τὰ καὶ τά. ἢ μάλιστα κατὰ τοὺς παλαιοὺς τὸ γενοίατο
ἀντὶ τοῦ ἐγένοντο. καὶ ἔστιν ὁ λόγος βαρὺς ἅμα καὶ εἰρωνικὸς, ἵνα λέγῃ ὅτι ἐοίκασιν αἱ βουλαὶ ἡμῶν
καὶ αἱ σπονδαὶ καὶ τὰ τοιαῦτα συγκατακαυθῆναι τότε ταῖς τῶν ὅρκων θυσίαις καὶ ἀπολέσθαι. Σημείω-
σαι δὲ ὅτι τὸ γενοίατο, ὡς καὶ ἐν τῇ α᾽ ῥαψῳδίᾳ τὸ ἐφθίατο ἀντὶ τοῦ γένοιντο καὶ ἔφθιντο, Ἰωνικά
ἐστι, πλεονασμὸν ἔχοντα τοῦ α̅ μετὰ τὴν τοῦ ν̅ ἀπέλευσιν. μυρία δὲ καὶ ἕτε*ρα τοιαῦτα εἰσίν. ὅλως γὰρ
τὰ διὰ τοῦ αται καὶ ατο τρίτα παθητικὰ πληθυντικὰ Ἰωνικοῦ εἰσὶ σχηματισμοῦ, ὁποῖον καὶ τὸ
λελέχαται καὶ τετύφαται καὶ ἐσπάραται καὶ παρ᾽ Ἡροδότῳ τὸ ἐσεσάχατο ἀντὶ τοῦ ὡπλισμένοι
ἦσαν καὶ τὰς κνήμας ῥάκεσι κατειλίχατο καὶ τὰς κεφαλὰς εἰλίχατο μίτραις. ὡσαύτως καὶ τὰ κατὰ
πλεονασμὸν τῆς δα̅ συλλαβῆς, οἷον τὸ ὠνομάδαται καὶ ἐρηρέδαται καὶ ἐσταλάδατο κατὰ Ἡρόδοτον,
καὶ τὰ κατὰ ἀποβολὴν τοῦ ν̅ καὶ διάλυσιν τοῦ παραλήγοντος η̄ εἰς ε̅ καὶ α̅. οὕτω γοῦν Ἡρόδοτος δίχα
πολλῶν ἑτέρων καὶ ἀποκαθέαται φησὶ καὶ εἰρέαται ἀντὶ τοῦ εἴρηνται καὶ ὑμνέαται καὶ ἐκτέατο ἀντὶ τοῦ
ἐκέκτηντο καὶ ἐτιμέατο· οἷς ὅμοια καὶ ἐν ὀνόμασι παρ᾽ αὐτῷ τὸ Ἀρισταγόρην Ἀρισταγόρεα καὶ Καμ-
βύσεα καὶ Μιλτιάδεα. καὶ ἐν τούτοις γὰρ τὸ η̄ μὲν διαλύεται, ἀπέρχεται δὲ τὸ ἐπαγόμενον ν̅. καὶ τὸ,
πεποτήαται δὲ μέλισσαι, ἀντὶ *τοῦ πέτονται, Ἰωνικόν ἐστιν. Ἡρόδοτος δὲ καὶ στρατεύεσθαι ὁρμέαται
φησὶ καὶ ἀγωνίδαται καὶ παρεσκευάδατο. Ὅρα δὲ ὅτι τῷ δὴ ἀργῷ ἐπιῤῥήματι τρὶς ἐχρήσατο συναπτῶς
ἐν στίχοις τέσσαρσιν, εἰπών· ἦ δὴ παισὶν ἐοικότες, καί· πῇ δὴ συνθεσίαι; καί· ἐν πυρὶ δὴ βουλαί. Τὸ
δὲ, μήδεά τε ἀνδρῶν, βούλεται μὲν εἰπεῖν ἀντὶ τοῦ ἡμῶν αἱ βουλαὶ ἢ ὑμῶν· ἵνα δὲ μὴ πάντῃ σφοδρὸς
διὰ πάντων ἥκων ὁ λόγος εἴη, γενικῶς εἶπε καὶ ἀορίστως ἀνδρῶν, ἵνα λεάνῃ τὴν δημηγορίαν. διὰ

τοῦτο γὰρ οὐδενός τινος ὡρισμένως καθήψατο, ἀλλὰ διὰ τριῶν προσώπων πληθυντικῶς καὶ ἀορίστως ἦλθεν, ἐν δευτέρῳ μὲν προσώπῳ εἰπὼν τὸ, παισὶν ἐοικότες ἀγοράασθε· ἐν πρώτῳ δὲ τὸ, πῆ δὴ συνθεσίαι τε καὶ ὅρκια βήσεται ἡμῖν; ἐμοί τε δηλαδὴ καὶ τοῖς ἄλλοις σὺν ἐμοί· ἐν τρίτῳ δὲ τὸ, ἐν πυρὶ δὴ βουλαὶ καὶ μήδε' ἀνδρῶν. Ἰστέον δὲ ὅτι μήδεα παρὰ τοῖς πολλοῖς καὶ οἱ ὄρχεις παρὰ τὸ μέδειν, *ὅ ἐστιν ἄρχειν. ἀρχὴ γάρ τις ἐν ζῴοις καὶ αὐτοὶ, ὡς δηλοῦσιν οἱ παλαιοὶ, διατρανοῦντες αὐτὸ ἐκ τῆς πολλῆς ἐναλλαγῆς τῶν γάλλων ἤτοι ἀποκόπων, σαφέστερον δὲ εἰπεῖν, εὐνούχων. Ἡσίοδος δέ φησιν αὐτοὺς μήδεα ἐν Θεογονίᾳ· ἑτέρωθι δὲ μέζεα, φυλάξας μὲν τὸ ε̄ τοῦ μέδειν, τρέψας δὲ δ̄ εἰς ζ̄ κατὰ ἀκολουθίαν τὴν πολλαχοῦ δηλουμένην, καθ' ἣν καὶ τὸ ἐριδαίνομεν ἀπὸ τοῦ ἐρίζειν. (Vers. 341.) Ἀκράτους δὲ τὰς σπονδὰς λέγει, διότι ἀκράτῳ οἴνῳ ἔσπενδον, αἰνιττόμενοι τὸ τῆς γνώμης ἀμιγὲς ψεύδει καὶ ἄδολον. ἐὰν δὲ ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα λεχθείη που, ὅτι κρητῆρι οἶνον ἔμισγον, οὐχ' ὕδατος, καὶ οἴνου μίξιν ἐκεῖ λέγει, ἀλλὰ δύο οἴνων εἰς ἕνα κρατῆρα συναγωγήν. πρωτότυπον δὲ τοῦ κρητῆρος, καθὰ καὶ τοῦ κρατῆρος, τὸ κερῶ, ἐξ οὗ τὸ κρῶ, ἀφ' οὗ καὶ ὁ κρητὴρ καὶ ὁ κρατήρ. ἐκ δὲ τοῦ κρῶ κατὰ ἀναδιπλασιασμὸν τὸ κικρῶ, οὗ χρῆσις τὸ, ἐγκίκρα ὡς εἴω, ἤγουν κίρνα ὡς ὁδεύω. Δεξιαῖς δὲ *πεποιθέναι λέγει, ἐπειδὴ ἐν τοῖς ὅρκοις οὐδὲν ἔλαττον εἰς πίστιν ἐλογίζετο καὶ τὸ τῶν δεξιῶν χειρῶν ἅπτεσθαι. ἦν γὰρ ἡ δεξίωσις αὕτη καὶ τὸ δεξιοῦσθαι, ὡς ἐν Ὀδυσσείᾳ μάλιστα φαίνεται, σημεῖον φιλίας καὶ εἰς ἓν ἀποκαταστάσεως καὶ οἷον ἑνώσεως. πρωτότυπον δὲ τῆς τοιαύτης ἐννοίας τὸ δέχω, ἐξ οὗ καὶ τὸ δέχθαι καὶ δειδέχθαι καὶ τὸ δειδέχατο, ἔτι δὲ καὶ τὰ τῆς δεξιώσεως. δέχω γάρ· οὗ μέλλων δέξω· ὅθεν δέξα, ὡς δόξα, καὶ πλεονασμῷ τοῦ ῑ δεξιὰ, ὡς ἀχυρμιὰ καὶ πυρκαϊά· καὶ ἀπ' αὐτοῦ ῥῆμα δεξιῶ καὶ τὰ ἐκεῖθεν. Τὸ δὲ 178
235 ἐπέπιθμεν οὐκ ἂν μὲν ὅλως εὐχρηστοῖτο εἰς λόγον πεζόν. γέγονε δὲ κατὰ συγκοπὴν *Αἰολικὴν καὶ διπλασιασμὸν Ἰωνικὸν ἐκ τοῦ ἐπίθομεν δευτέρου ἀορίστου, ἵνα λέγῃ ἐν πυρὶ γενέσθαι τὰς δεξιὰς, αἷς οἱ Ἀχαιοὶ ἔπιθον ἑαυτοὺς ἤγουν ἔπεισαν. (Vers. 342.) Ἐν δὲ τῷ, αὔτως γάρ ῥ' ἐπέεσσι, διπλάζεται τὸ ρ̄ παρὰ τοῖς ἀγαθοῖς ἀντιγράφοις, καὶ παρεισκρίνεται ὁ ῥᾶ σύνδεσμος, ὁ τῷ ποιητῇ φίλος, ἐν συναλοιφῇ συνήθει. Τὸ δὲ αὔτως, εἰ καί τινες διφοροῦσι πνευματικῶς, ἀλλὰ φανεῖται ψιλούμενον Αἰολικῶς. Τὸ δὲ, οὐδέ τι μῆχος, τὴν ἀμηχανίαν ὑπολαλεῖ. ὥς περ δὲ ἡδονὴ ἦδος Αἰολικῶς, οὕτω καὶ μηχανὴ μῆχος. τὸ δ' αὐτὸ καὶ μῆχαρ κατὰ τὸ δέλος δέλεαρ. ἄκλιτον δὲ καὶ τὸ μῆχος, καθὰ καὶ τὸ ἦδος καὶ τὸ ὄφελος. (Vers. 344.) Ἀστεμφὴς δὲ βουλὴ ἡ ἀμετακίνητος κατὰ στέρησίν, φασι, τοῦ στέμβειν, ὃ δηλοῖ οὐ μόνον τὸ ὑβρίζειν, ἀλλὰ καὶ τὸ συνεχῶς κινεῖν· ὅθεν καὶ ἀστέμβακτα παρὰ Λυκόφρονι. λέγει δὲ καὶ *Εὐφορίων κλέος ἀστέμβακτον. τινὲς δὲ ἀστεμφὲς τὸ οἷον ἀστρεφές· ὅθεν καὶ ἐπίῤῥημα ἀστεμφέως. δύναται δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ στέφειν εἶναι, ὡς ἀλλαχοῦ φανεῖται. (Vers. 345.) Τὸ δὲ, ἄρχευ Ἀργείοις, δοτικῇ μὲν συνετάγη ὡς διφορούμενον. διαδείκνυσι δὲ ὅτι διχῶς ἔστι λέγειν, καὶ ἄρχε καὶ ἄρχεο, τουτέστι βασίλευε. ὅτι δὲ ἀληθῶς διαφορά ἐστι ποτὲ τοῦ ἄρχειν πρὸς τὸ βασιλεύειν, ὡς μείζονος ὄντος τοῦ βασιλεύειν, δηλοῖ Λευτυχίδης, ὃς Δημάρατον ἐκπεσόντα τῆς βασιλείας, εἶτα εἰς ἀρχὴν αἱρεθέντα ἠρώτα, φασὶ, γελῶν, ὁποῖόν τι εἴη τὸ ἄρχειν μετὰ τὸ βασιλεύειν. Τὸ δὲ, κατὰ κρατερὰς ὑσμίνας, πρὸς διαστολὴν κεῖται τοῦ ἑτέρως ἄρχειν, ὁποῖόν τι καὶ τὸ τριηραρχεῖν καὶ ναυαρχεῖν καὶ συμποσιαρχεῖν. (Vers. 346.) Τὸ δὲ, ἔα φθινύθειν ἕνα καὶ δύο οἳ νόσφιν Ἀχαιῶν βουλεύουσι, τὸ εὐπειθὲς τῶν Ἑλλήνων δηλοῖ τῷ ἐλαχίστῳ τοῦ ἀριθμοῦ, ὡς πάνυ ὀλίγων τινῶν ἀπειθούντων· οὓς καὶ ἐξευτελίζει διά τε τῆς *ὀλιγότητος καὶ μηδὲ ὀνομάζων αὐτούς. ἔστι δὲ εἷς μὲν ὁ Θερσίτης δεύτερος δὲ ἢ οὐδεὶς, ἀλλὰ ἁπλῶς παρέῤῥιπται δύο, εἴ πού τις εἴη τυχὸν δεύτερος· ἢ, ὡς εἰκὸς, καὶ ἕτερός τις ἦν, ὃν ὁ ποιητὴς ἐσιώπησε. τὸ γὰρ τὸν Ἀχιλλέα νοῆσαι τοιοῦτον πάνυ ἀπεμφαῖνον ἐστὶ δι' ἄλλα τε καὶ ὅτι οὐδὲ ἐβουλεύσατό τι ἐκεῖνος νόσφιν Ἀχαιῶν. καὶ μήν τινες περὶ τοῦ Ἀχιλλέως νοοῦσι τὸ καὶ δύο, οἷα τοῦ Νέστορος ὡς φιλοβασιλέως μισοῦντος, φασὶ, τὴν ἔριν, ἐν ᾗ τὸν δῆμον κατὰ τοῦ βασιλέως ἐγείρειν ἤθελεν ἐκεῖνος. διὸ καὶ ἀνωτέρω πληθυντικῶς ἔφη, ὅτι μάτην ἐπέεσσιν ἐριδαίνομεν, λεαίνων τὴν τραχύτητα πληθυντικῷ καὶ κοινῷ σχήματι διὰ τὸν Ἀχιλλέα τὸν ἄριστον, ὡς μὴ μόνον τοῦ Θερσίτου ἄρτι ἐρίσαντος λόγοις, ἀλλὰ καὶ τοῦ Ἀχιλλέως πρὸ μικροῦ, ὡς καὶ ὁ βασιλεὺς μετ' ὀλίγα ἐπισημαίνεται, λέγων εἰς ἀπράκτους ἔριδας ἐμβάλλεσθαι. καὶ γάρ, φησιν, ἐγὼν Ἀχιλλεύς τε μαχεσάμεθα καὶ τὰ *ἑξῆς. διὰ τοῦτο φασὶ καὶ ἐν ταῖς Λιταῖς μὴ πρεσβεῦσαι τὸν Νέστορα, οἷα βασιλικὸν ῥήτορα, μὴ

ἀνεχόμενον ἐπὶ ὑποπτώσει τοῦ βασιλέως εἰς Ἀχιλλέα πρεσβεῦσαι. Ὅρα δὲ τὸ, ἕνα καὶ δύο, δι' οὗ περ
οὐ δηλοῦνται τρεῖς ὡς ἡ κοινὴ φράσις βούλεται, ἀλλὰ μόνοι δύο, ἵνα ὁ μὲν εἷς νοοῖτο καθ' ἑαυτὸν,
ὁ δὲ ἕτερος δυάζοιτο σὺν ἐκείνῳ κατὰ ἐννοίας ἀναδρομήν. καί πως ἔστι τὸ, καὶ δύο, τὸ πρωτότυπον ἀντὶ
παραγώγου τοῦ, καὶ δεύτερος, οἷον, ἔα φθινύθειν ἕνα καὶ δεύτερον. τοιοῦτον καὶ παρὰ Πλάτωνι τὸ, εἷς,
δύο, τρεῖς, ἤγουν εἷς, δεύτερος, τρίτος. διὸ ἐπάγει· ὁ δὲ δὴ τέταρτος ποῦ; (Vers. 349.) *Ἡ δὲ ὑπόσχεσις τοῦ*
Διὸς καὶ ἡ κατάνευσις φανερῶς ἐνταῦθα δηλοῖ τὴν ἐκ τῶν μετεώρων ἐπισημασίαν τοῦ μέλλοντος, ὡς καὶ
ἐν τῇ ἄλφα ῥαψῳδίᾳ εἴρηται. Φησὶν οὖν, ἑρμηνεύων πῶς κατένευσεν ὁ Ζεὺς, (Vers. 353.) *ὅτι ἀστρά-*
πτων ἐπιδέξια, ἐναίσιμα σήματα φαίνων, μονονουχὶ λέγων ὅτι τοῦτο ἐστὶ νῦν κατάνευσις καὶ ὑπόσχεσις
**Διὸς, τὸ ἀστράπτειν ἐκ δεξιῶν τὸν Δία, ἤτοι τὸν ἀέρα, καὶ δηλοῦν σῆμά τι αἴσιον, ὃ καὶ διοσημία*
διὰ τοῦτο ὠνόμασται. Καὶ ὅρα ὅτι καὶ ἐν ταῖς ἀστραπαῖς τὰ ἐκ δεξιῶν ἦσαν αἴσια, ὡς τῶν εὐωνύμων
οὐ τοιούτων κἀνταῦθα νομιζομένων. Σημείωσαι δὲ ὅτι ἐπιδέξια παρὰ τοῖς ὕστερον Ἀττικοῖς καὶ τὰ
καίρια καὶ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος. πληγῆναι γοῦν τις λέγει τὰ ἐπιδέξια. ἴσως δὲ καὶ τὸ ἐνδέξια ταυτόν
ἐστι τῷ ἐπιδέξια· τοιοῦτον γάρ τι τὸ ἐνδέξια πᾶσιν οἰνοχοεῖν. ὡς δὲ καὶ δι' ἀστραπῶν ἐσημαίνετό τι
μέλλον, δηλώσει μὲν καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς ὁ ποιητής· δηλοῖ δὲ δίχα τῶν ἄλλων ἱστοριῶν καὶ παροιμία
*ἡ λέγουσα, ὅτ' ἂν ἀστράψῃ δι' Ἅρ*ματος. πόλις δὲ Βοιωτίας ἦν τὸ τοιοῦτον Ἅρμα, ὅπῃ γινομένης* 236
ἀστραπῆς ἦν τι σημεῖον, ὡς καὶ ἐν τῷ καταλόγῳ ῥηθήσεται. (Vers. 349.) *Ἡ δὲ λέξις τῆς ὑποσχέσεως*
σαφὴς μὲν νοηθῆναι, ὑποδύσκολος δὲ ἐτυμολογηθῆναι. ἔστι γὰρ ὑπόσχεσις τὸ ὑπό τινος οἷον σχεθῆναι·
ἁλίσκει γάρ πως καὶ κατέχει τὸν ὑποσχόμενον ὁ τὴν ἐπαγγελίαν δεξάμενος. διὸ καὶ ὑπίσχεσθαι καὶ
ὑπισχνεῖσθαι τὸ ῥῆμα οἱονεὶ τὸ ὑπό τινος ἔχεσθαι. καὶ ἄλλως δὲ ὑπόσχεσις ἡ ὑπό τι προηγησάμενον
σχέσις. πρῶτον μὲν γὰρ τὸ, εὐεργέτησόν με, τυχόν· ὑπ' αὐτὸ δέ τις δευτέρα σχέσις καὶ ἀντοχὴ τοῦ
προηγησαμένου προσώπου ἢ λόγου τὸ, εὐεργετήσω σε. ἔτι, ὥς περ τὸ ὑπέσχε χεῖρα ἢ κεφαλὴν ἢ ἀκοὴν,
ἀντὶ τοῦ ὑπέθετο, οὕτω καὶ ὑπόσχεσις τὸ ἑαυτὸν ὑποθεῖναι τινὰ τῇ ἐκπληρώσει τῆς οἰκείας ἐπαγγελίας·
*ὅθεν κρειττόνως ἔστιν εἰπεῖν, *ὡς ἀντιληπτικὴ λέξις ἐστὶν ἡ ὑπόσχεσις· σχεῖν γὰρ τὸ λαβεῖν. διὸ ὑπό-*
σχεσις ἡ ὑπόληψις ἤγουν τὸ χερσὶν ὑπολαβεῖν· ὅθεν τὸ, ὑπέλαβές με καὶ οὐκ εὔφρανας τοὺς ἐχθρούς
μου· καὶ τὸ, τὴν ὑπόληψιν τῶν ἀξιωμάτων μου. εἰ γοῦν οἱ ζητοῦντες προσπίπτειν λέγονται, ὑπίσχονται
ἄρα καὶ ὑπολαμβάνουσιν αὐτοὺς χερσὶν οἷον ἀντιληπτικαῖς οἱ κατανεύοντες ὑποσχετικῶς. ἔτι ὥς περ
ὑποστῆναι τὸ ὑπό τινα στῆναι ὑπερειστικῶς, οὕτως ὑποσχεθῆναι τὸ ὑπό τινα σχεῖν ἑαυτὸν ὁμοίως δι'
ἀντίληψιν. διὸ καὶ ταυτὸν παρὰ τῷ ποιητῇ ἔγνωσται τὸ ὑποστῆναι καὶ ὑποσχεθῆναι· ὅθεν ὁ ποιητὴς
ὡς ἐν ἐτυμολογίας τρόπῳ συνεδύασεν αὐτὰ, πρὸ ὀλίγου εἰπὼν, ὑπόσχεσιν ἥν περ ὑπέσταν. Σημείωσαι δὲ
79 *ὅτι τὸ,* (Vers. 353.) *ἀστράπτων ἐπιδέξια, σολοικοφανές ἐστι καὶ ἀκαταλλήλως ἔχει πρὸς σύνταξιν.*
τὸ γὰρ ἀκόλουθον οὕτως ἂν εἶχε· φημὶ κατανεῦσαι τὸν Δία ἀστράπτοντ' ἐπιδέξια. ὁ δὲ ποιητὴς οὐχ'
**οὕτως ἐποίησεν, ἀλλὰ τελείαν στιγμὴν θέμενος ἐν τῷ, Τρώεσσι φόνον καὶ κῆρα φέροντες, εἶτα ὡς ἀπ'*
ἄλλης ἀρχῆς ἀσυνδέτως ἀρχόμενος φησὶν, ἀστράπτων ἐπιδέξια, λείποντος τοῦ ἦν ὑπαρκτικοῦ ῥήματος,
ἵνα λέγῃ ὅτι ἀστράπτων ἦν ὁ Ζεὺς ἐπιδέξια. καὶ ὅρα ὅπως τὸ σολοικοφανὲς ἤτοι καινοπρεπὲς τοῦτο
σχῆμα εἰς δέον τέθεικεν ὁ ποιητὴς, ἢ ἵνα, ὥς περ τὸ νόημα, οὕτω καὶ τὸ σχῆμα ξενίσῃ τὸν ἀκροατὴν,
ἢ καὶ ἀρχαΐζων ἢ καὶ μιμούμενος ῥήτορα ἐναγώνιον, νοήμασιν ἑαυτὸν ἀπασχολοῦντα καὶ τοῦ καταλλή-
λου τῆς συντάξεως μὴ διόλου φροντίσαντα καὶ διὰ τοῦτο κινδυνεύσαντα εἰπεῖν τι καὶ σολοικοφανέστε-
ρον, οὐ μὴν σολοικίσαντα, ὅτι μηδὲ ἄκων περιπέπτωκε τῇ καινότητι τῆς συντάξεως, ἀλλ' ἐπίτηδες
ἐτεχνάσατο. παράγουσι δὲ ἐνταῦθα οἱ παλαιοὶ σχήματά τινα πρὸς ὁμοιότητα τοῦ ποιητικοῦ, οὐ πάντῃ
*μὲν ὅμοια, ὅμως δὲ σολοικοφανῆ, οἷον τοῦ Εὐριπίδου τὸ, πάλαι δέ *σ' ἐξερωτῆσαι θέλων, σχολή μ'*
ἀπεῖργε. τοῦτο δὲ παντελῶς ἀθεράπευτα σολοικίζει. τὸ δὲ Ὁμηρικὸν, ὡς ἐῤῥέθη, διὰ στιγμῆς θερα-
πεύεται. ὅμοιον δὲ καὶ τὸ, ἐξὸν καθεύδειν τὴν ἐρωμένην ἔχων, ἀντὶ τοῦ ἔχοντα. οὐκ ἔχει δὲ οὐδὲ τοῦτο
θεραπείαν τινά. ὅτι δὲ πολλὰ καὶ παρ' ἄλλοις τῶν παλαιῶν ἀγαθῶν ῥητόρων σολοικοφανῆ καὶ οὕτω
καινοπρεπῆ, δηλοῦται σαφῶς καὶ ἐν τοῖς τοῦ Φιλοστράτου. οὐκ ἀπήλλακται δὲ τοιούτων οὐδὲ ἡ τραγῳ-
δία, ὡς δηλοῖ τῶν Εὐριπίδου καὶ τὸ, ἦν δ' ἔρις στρατηλάταις· οἱ μὲν πατάξαι τόνδε, οἱ δὲ τόνδε. καὶ
τὸ, μέλλων δὲ πέμπειν μ' Οἰδίπου κλεινὸς γόνος, ἐν τῷδ' ἐπεστράτευσαν Ἀργεῖοι πόλει· καὶ τὸ, πολλὰ

δὲ πάλαι προκόψασα, οὐ πόνου πολλοῦ με δεῖ. καὶ Σοφοκλέους τὸ, ἀλλ᾽, εἰ δοκεῖ, χωρῶμεν, ἔνδοθεν
λαβὼν, ὅτου σε πόθος ἔχει. Ἐναίσιμα δὲ τὰ μὴ ἁπλῶς σημαντικά τινος φυσικῶς, οἷον ὑετοῦ
ἢ ἀνέμου ἢ χιόνος, ἀλλὰ αἴσης τῆς ἐν πρακτέοις ἀνθρωπί*νοις, ἐφ᾽ οἷς χρεία μαντείας. Τὸ δὲ, πὰρ
Τρώων ἀλόχῳ κατακοιμηθῆναι τινὰ, ὡς καὶ πρὸ ὀλίγου γέγραπται, εἰς δέλεαρ τοῖς Ἕλλησι τοῦ ἔτι ἐν
Τροίᾳ μένειν ὁ Νέστωρ προβάλλεται, δριμύτερόν τι τοῦ Ὀδυσσέως εἰπών. ὁ μὲν γὰρ Ὀδυσσεὺς αἰσχρὸν
εἶπε κενεοὺς ἀπονοστῆσαι τοὺς Ἕλληνας, τουτέστι μὴ ἔχοντας ἁπλῶς λάφυρα, οἷς δήπου καὶ αἱ τῶν
Τρώων ἄλοχοι συμπεριλαμβάνονται. ὁ δὲ Νέστωρ μόνων ἐμνήσθη τῶν γυναικῶν δριμέως, οὐ μόνον
θυμῷ τῷ κατὰ τῶν Τρώων, οἷς μέγα πάντως εἰς κόλασιν τὸ τὰς γυναῖκας αὐτοῖς ὑπὸ τοῖς πολεμίοις
237 γενέσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐρεθίζων τὸ πλῆθος, ὅ περ ὡσεπιπολὺ τῶν τοιούτων *ἡττᾶται, καὶ μάλιστα, ὅταν
εὔλογητὸς ᾖ ἡ ἡδονὴ, ὥς φασιν οἱ παλαιοί. καὶ νῦν μὲν οὕτω χαρίζεται τοῖς Ἕλλησιν ὁ Νέστωρ καὶ
τοιοῦτον ἔπαθλον ὑπισχνεῖται τῷ μείναντι, παρακατιὼν δὲ θάνατον, ὡς ἐλέχθη, ἀπειλεῖται τῷ ἀψο-
μένῳ πρὸ τῶν ἄλλων τῆς νηός. ἀρετὴ γάρ, φασι, ῥήτορος τὰ μὲν χαρίζεσθαι τοῖς τοιούτοις τῷ δήμῳ,
τὰ δὲ καταπλήττειν ἀπειλῇ κολάσεων ἢ καὶ ἄλλως ἐκφοβεῖν· ὅ περ Ὀδυσσεὺς οὐκ ἐποίησε, κεχαρισμένα
μᾶλλον δημηγορήσας τοῖς Ἕλλησι. Φασὶ δὲ ἐνταῦθα οἱ παλαιοὶ καὶ ὅτι τὸ, πρίν τινα παρὰ Τρώων
ἀλόχῳ κατακοιμηθῆναι, δηλοῖ μὲν τὸ, ἕκαστον τῶν Ἀχαιῶν Τρωικὴν σχεῖν παλλακὴν, Ὀδυσσεῖ δὲ
οὐκ ἔπρεπε ῥηθῆναι. διὸ καὶ παρῆκε μὲν αὐτὸ ἐκεῖνος. ἔδοξε γὰρ ἂν προσπαθῶς αὐτὸς ἔχειν τὰ ἐς
ἀφροδίτην, ἐὰν κατακοιμήσεως Τρωικῶν ἀλόχων ἐμέμνητο. ὁ*μέντοι Νέστωρ ἤδη ἀφυβρίσας διὰ τὸ
βαθὺ γῆρας καὶ τῶν τοιούτων πανσάμενος οὐ διὰ πάθος οἰκεῖον, ἀλλὰ διὰ τὸ ὑπερπαθεῖν τῶν Ἑλλήνων,
τοιαῦτα λέγειν δοκεῖ, ἀξιῶν δίκην τοῖς Ἀχαιοῖς δοῦναι τοὺς Τρῶας, ἐξ ὧν εἰς τὸν Μενέλαον αὐτοὶ
ἐπλημμέλησαν, ἐμπαροινήσαντες τῇ Ἑλένῃ. Ὅτι δὲ τὸ τινὰ καὶ ὅλως τὸ τὶς ἔστιν ὅτε τῇ κατ᾽ αὐτὸ
ἀοριστίᾳ ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ ἕκαστος, δηλοῖ καὶ Σοφοκλῆς ἐν τῷ, ὥρα, τίν᾽ ἤδη κρᾶτα καλύμματι κρυ-
ψάμενον καὶ ἑξῆς. δηλοῖ γὰρ ὡς καιρός ἐστιν ἕκαστον τῶν Σαλαμινίων λαθόντα φυγεῖν. Ἰστέον δὲ
καὶ ὅτι σεμνῶς τε καὶ πρὸς ἀκρίβειαν ἐῤῥέθη τὸ, πρίν τινα καὶ ἑξῆς. οὐ γὰρ εἶχεν εἰπεῖν, πρὶν ἡμᾶς,
ἢ πρὶν πάντας πὰρ Τρώων ἀλόχοις κατακοιμηθῆναι, τά τε ἄλλα, καὶ διότι οὔτε ὁ Νέστωρ εὔκοσμος,
εἰπὼν τοῦτο περὶ αὐτοῦ, καὶ οὐδ᾽ ἂν σὺν ἅπασι καὶ ὁ Μενέλαος ἐθέλοι ἂν τοῦτο, καθὰ ἐν τοῖς ἑξῆς
που σημειωθήσεται. Ὅρα δὲ καὶ τὸ κατακοι*μηθῆναι, δοκοῦν ἔμφασιν ἔχειν καταφορικὴν ἐξ ἀμύνης
διὰ τῆς κατὰ ἐναντιωματικῆς προθέσεως. τὸ δὲ τοιοῦτον οἱ σεμνῶς παίξαντες κατελάσαι εἶπον. ὅτι δὲ
τὸ τὶς ἀόριστον καὶ εἰς καθολικὴν σημασίαν πληθύνεται διὰ τὸ ἀοριστaίνειν, δηλοῖ καὶ Σοφοκλῆς ἐν
τῷ, ὅς τις γὰρ ἢ φρονεῖν μόνος δοκεῖ ἢ γλῶσσαν ἔχειν ὁμοίως ἢ ψυχὴν, οὗτοι διαπτυχθέντες ὤφθη-
σαν κενοί. τὸ γὰρ ὅστις ταυτόν ἐστι τῷ ὅσοι, ἵνα λέγῃ ὅτι, ὅσοι φρονεῖν μόνοι δοκοῦσιν. (Vers. 356.)
Ἐν δὲ τῷ, Ἑλένης ὁρμήματα στοναχάς τε, ὁρμήματα μὲν λέγει τὴν ἐξ ἀρχῆς ἑκουσίαν ἐξ ἁρπαγῆς
ἔλευσιν αὐτῆς εἰς Τροίαν· στοναχὰς δὲ τὸν ἐπὶ τούτοις μετάμελον. φιλέλλην γὰρ ὢν ὁ ποιητὴς καὶ διὰ
τοῦτο τῆς Ἑλένης ὑπερπαθῶν ἀπελθεῖν μὲν αὐτὴν εἰς τὴν Τροίαν ἱστορεῖ, οὐ δυνάμενος ἀντικατα-
στῆναι τῇ ἀληθείᾳ· μεταμέλεσθαι δὲ αὐτὴν πολλαχοῦ λέγει, ὡς ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα φανήσεται· ὅ περ
καὶ μόνον ἐστὶν ἁμαρ*τίας ἴαμα. σεμνῶς δὲ τὴν τῆς ἡρωίδος ἑκούσιον συνακολούθησιν ἐς Τροίαν ὁρμή-
ματα ὠνόμασεν, οὐκ ἀνασχόμενος σκῶψαι τὴν βασιλίδα ἔξω καιροῦ. (Vers. 359.) Τὸ δὲ, θάνατον
καὶ πότμον ἐπίσπῃ, ἐκ παραλλήλου ἔχει ἐν ὁμοιότητι ἐννοίας κείμενα τὸν θάνατον καὶ τὸν πότμον.
ταυτὸν γὰρ ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ, ὁ πότμος τε καὶ ὁ θάνατος, ὃ δὴ θεωρεῖται καὶ ἐν τῷ, θάνα-
τόν τε μόρον τε. ὥς περ δὲ ἐπισπὼν ὁ ἀκολουθήσας καὶ ἐπισπεῖν καὶ ἐπισπέσθαι τὸ ἀκολουθῆσαι, οὕτω 180
δὴ καὶ τὸ ἐπίσπῃ χρόνου δευτέρου ἀορίστου ἐστί. δηλοῖ δὲ τὸ καταδιῶξαι ἤτοι καταλαβεῖν, ὡς μὴ τοῦ
238 θανάτου εἰς αὐτὸν ἐλθόντος, ἀλλ᾽ αὐτοῦ καταδιώξαντος καὶ εὑρόντος αὐτόν. *(Vers. 360.) Ὅτι
13 Ἡσιόδῳ μὲν δοκεῖ ἐκεῖνον πανάριστον εἶναι, ὃς ἑαυτῷ πάντα νοεῖ, πρὸς ἰδιώτην λαλοῦντι· δευτερεύειν
δὲ τὸν, ὃς ἂν ἑτέρῳ εὖ εἰπόντι πείθηται· εἰ καί τις ὕστερον μετέγραψεν, ὡς ἐκεῖνος μὲν πανάριστος, ὃς
εὖ εἰπόντι πείθηται, ἐσθλὸς δ᾽ αὖ κἀκεῖνος, ὃς αὐτῷ πάντα νοήσει. Ὅμηρος δὲ βασιλεῦσι νόμον τιθεὶς
εἰς δύο μερίζει τὴν εὐβουλίαν αὐτοῖς, τήν τε ἰδίᾳ καθ᾽ ἑαυτοὺς, ναὶ μὴν καὶ τὴν σὺν τοῖς βουλευταῖς.
φησὶ γοῦν διὰ τοῦ Νέστορος· ἀλλ᾽, ἄναξ, αὐτός τ᾽ εὖ μήδεο, πείθεό τε ἄλλῳ, εὖ δηλονότι μηδομένῳ·

τοῦτο γὰρ ἀπὸ κοινοῦ. ἐντεῦθεν δὲ καὶ Ἡρόδοτος λαβὼν ἔφη τὸ, ἴσον, ὦ βασιλεῦ, κέκριται φρονέειν τε εὖ καὶ *τῷ λέγοντι χρηστὰ ἐθέλειν πείθεσθαι. Ὅρα δὲ ὅτι ὁ Νέστωρ οὐκ εἶπεν, ὡς ἐμοὶ πείθου, ἀλλὰ ἄλλῳ, ὅστις ἂν εἴη ἐκεῖνος ὁ ἄλλος. καὶ εὐθὺς (Vers. 362.) ἐπάγει τὴν συμβουλὴν, ᾗτινι δέον ἐστὶ πεισθῆναι τὸν βασιλέα, καὶ φησί· κρῖνε ἄνδρας κατὰ φῦλα, κατὰ φρήτρας, Ἀγάμεμνον. εἶτα τίθησιν αἰτίαν τῆς ἀξιώσεως, εἰπών· ὡς φρήτρη φρήτρηφιν ἀρήγῃ, φῦλα δὲ φύλοις, τουτέστι, μὴ συγκεχυμένως ἔα τοὺς Ἕλληνας μάχεσθαι, ἀλλὰ πρῶτον μὲν κατὰ φῦλα τούτους δίελε, ὅ ἐστι κατὰ ἔθνη, οἷον τοὺς Κρῆτας ἰδίᾳ, ἐν μέρει τοὺς Ἀθηναίους, ἑτέρωθι τοὺς Σαλαμινίους, καὶ τοὺς ἄλλους ὁμοίως. εἶτα δὴ αὖθις αὐτὰ τὰ φῦλα κρῖνε, τουτέστι διαχώριζε κατὰ φρήτρας, ἤγουν κατά τινα τμήματα φυλετικὰ καὶ συγγενικά. φρήτρη γάρ, φασιν, ἐστὶν ἡ τριττὺς ἤγουν τὸ τρίτον τῆς φυλῆς, ἵνα μὴ μόνον τὰ ἑτερόφυλα φῦλα ἀλλήλοις ἀρήγῃ, ὡς ὑφ᾽ ἑνὶ εὐρυκρείοντι τῷ Ἀγαμέμνονι ὄντα, ἀλλὰ καὶ ἕκα*σται φρῆτραι ἀλλήλαις διὰ τὸ σύμφυλον· ὡς βούλεσθαι τὸν Νέστορα, ἕκαστον μὲν φῦλον ἰδίᾳ τάττεσθαι, μὴ εἶναι δὲ τὸ ὅλον φῦλον ὑπὸ ἑνὶ μόνῳ στρατηγῷ, ἀλλὰ κατὰ φρήτρας διαιρούμενον ἔχειν καὶ ὑποστρατήγους τινάς· εἷς γὰρ οὐκ ἂν ἐντελῶς δύναιτο πάντα ποιεῖν τὰ δέοντα. Σημείωσαι δὲ ἐκ τούτων ὅτι ἔοικεν ἢ μὴ γενέσθαι μέχρι τοῦ νῦν συστάδην μάχην Ἀχαιοῖς τε καὶ Τρωσὶν ἀλλὰ μόνον ἐκδρομάς τινας διὰ τὴν τοῦ Ἀχιλλέως πολεμαρχίαν καὶ τὸν ἐξ ἐκείνου φόβον, οὐ γὰρ ἂν ὁ Νέστωρ ἄρτι τοιαῦτα συνεβούλευεν, ἀλλ᾽ ἦσαν ἂν ἐθάδες οἱ Ἕλληνες τῆς τοιαύτης διατάξεως, ἢ, εἰ καὶ ἐγένοντο μεγάλαι μάχαι, ἀλλ᾽ οὐ κατὰ τὴν τάξιν ταύτην τοῦ γέροντος, οἷα τοῦ Ἀχιλλέως ἐξαρκοῦντος εἰς νίκην καὶ μόνου, κἂν ἄλλος ἔταττε τὰ στρατεύματα. Τὸ δὲ χρήσιμον τοῦ κατὰ φῦλα καὶ φρήτρας διακριθῆναι τοὺς Ἕλληνας οὐ μόνον, ὅτι πάντως ἂν εὐδοξεῖν σπουδάζοιεν παρὰ *τοῖς εἰδόσιν ὁμοεθνέσι μαχόμενοι, καὶ οὐκ ἂν οὐδὲ ὀκνηρῶς ἔχοιεν, ἵνα μὴ ἐλέγχοιντο, ἀλλὰ καὶ ὅτι καὶ οἱ κινδυνεύοντες βοηθοῖντο ἂν ὑπὸ τῶν συμφυλετῶν. οὐ γὰρ περιορῷεν ἂν οἱ τοῦ αὐτοῦ φύλου τοὺς οἰκείους κακῶς πάσχοντας, ὅ περ ὁ ποιητὴς καὶ νῦν ἐδήλωσεν ἐν τῷ, (Vers. 363.) ὡς φρήτρη φρήτρηφιν
181 ἀρήγῃ, φῦλα δὲ φύλοις. ἐξηγήσατο δὲ καὶ ἐν τῷ, μεμαῶτες ἀλεξέμεν ἀλλήλοις. ὁ δὲ Νέστωρ καὶ ἄλλως ἐπαινῶν ὡς ἀρίστην τὴν τοιαύτην τάξιν, φησὶν ὅτι, ἐὰν οὕτω ποιήσῃς, καί τοι πείθωνται Ἀχαιοὶ, γνώσῃ ἂν, ὅστε τῶν ἡγεμόνων κακὸς ἢ ἐσθλὸς, ὅστε τῶν λαῶν ὁμοίως κακὸς ἢ ἐσθλός. κατὰ σφέας γὰρ μαχέονται, τουτέστιν, ἐπεὶ καθ᾽ *ἑαυτοὺς διακεκριμένοι μέλλουσι μάχεσθαι, φανήσονται οἵ τε 239
ἀγαθοὶ λαοί τε καὶ ἡγεμόνες καὶ οἱ μὴ ἀγαθοί. καὶ τότε δὴ γνώσῃ, εἴτε θεσπεσίῃ πόλιν οὐκ ἀλαπάξεις ἢ ἀνδρῶν κακότητι καὶ ἀφραδίῃ πολέμοιο, τουτέστιν, ἐὰν κατὰ φῦλα καὶ φρήτρας τάξας τοὺς Ἕλληνας μηδὲν ἀνύσῃς, ἢ θεσπεσίᾳ, τουτέστι θείᾳ βουλῇ, τὴν πόλιν οὐκ ἀλαπάξεις, τῶν Ἀχαιῶν καλῶς δηλονότι πολεμησάντων ἢ τῇ τῶν ἀνδρῶν κακότητι καὶ τῇ ἀπειρίᾳ τοῦ πολέμου, ἐὰν μὴ ὁλοψύχως δηλαδὴ ἢ καὶ ἀτέχνως μαχέσωνται· ἡ μὲν γὰρ τάξις ἀρίστη· ἢ δὲ θεὸς ἔβλαψεν ἢ ὁ λαός. Ἐνταῦθα δὲ γράφουσιν οἱ παλαιοὶ καὶ ὅτι τὸ μὲν γινώσκειν ἀλλήλους αἰσχύνεσθαι ποιεῖ· οἱ δὲ ἀγνοοῦντες ῥᾳδιουργοῦσιν ὥς περ ἐν σκότει ὄντες. ποιεῖ δὲ ἀκριβῆ γνωριμότητα οὐ μόνον τὸ ὁμοῦ τὰ πλείω εἶναι, ὅ περ ἐπαινεῖ ὁ κα*λὸς Ξενοφῶν, ἀξιῶν δεῖν εἶναι ξυσκηνοῦν τοὺς στρατιώτας, ἀλλὰ μάλιστα τὸ καὶ πατριώτας καὶ ὁμοφύλους ὑπάρχειν τοὺς συσκηνοῦντας, ὅ περ ὁ Ὁμηρικὸς Νέστωρ οἶδε φιλεῖν, παραδιδοὺς αὐτὸ καὶ τοῖς εἰσέπειτα. (Vers. 367.) Ὅρα δὲ ὅπως τὴν Τροίαν δίχα τινὸς ἐπιθέτου πόλιν ὠνόμασε, καὶ γέγονεν ἀρχὴ τῷ φιλομήρῳ Ἀλεξάνδρῳ τοῦ τὴν κατ᾽ αὐτὸν Ἀλεξάνδρειαν οὕτω καλέσαι. φέρεται γὰρ ἱστορία, πόλιν τὰς ἀρχὰς αὐτὸ τοῦτο δίχα προσθήκης κατ᾽ ἐξοχὴν κληθῆναι τὴν Ἀλεξάνδρειαν. καὶ τάχα διὰ τοῦτο καὶ Ὀδυσσεὺς παρὰ τῷ ποιητῇ πτολίπορθος, οὐχ᾽ ὡς πολλῶν πόλεων πορθητὴς, τοῦτο γὰρ μᾶλλον τῷ Ἀχιλλεῖ πρέπον, ὡς προγέγραπται, ἀλλ᾽ ὡς πορθητὴς διὰ τοῦ δουρείου ἵππου, τῆς ἰδίως οὕτω λεγομένης πόλεως, ἤτοι τῆς Τροίας. (Vers. 360.) Ἰστέον δὲ ὅτι ἐκ τοῦ, ἀλλ᾽, ἄναξ, ὅ περ ἐνταῦθα παρὰ τῷ ποιητῇ κεῖται, ἀρχή τις ἐξωδίου κιθαρῳδικοῦ τὸ, ἀλλὰ ἀλλ᾽, ἄναξ, ὡς ἱστορεῖ Αἴλιος Διονύσιος, ὥς *περ, φησὶ, κωμικοῦ μὲν ἥδε· καλλιστέφανος· ῥαψῳδοῦ δὲ αὕτη· νῦν δὲ, θεοὶ μάκαρες, τῶν ἐσθλῶν ἄφθονοι ἐστέ· τραγικοῦ δὲ, πολλαὶ μορφαὶ τῶν δαιμονίων. (Vers. 362.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, κρῖνε κατὰ φῦλα, ταυτόν ἐστι τῷ φυλοκρίνει, ὃ συνέθεντο οἱ μεθ᾽ Ὅμηρον, καὶ ὅτι ἐξ Ὁμήρου παραφράσας

Εὐριπίδης ἔφη τὸ, χωρίζουσι δ᾽ ἀλλήλων λόχους, ὅ περ οὐδὲν ἀπέοικε κατὰ νοῦν τοῦ, φῦλα κρίνουσιν ἀνδρῶν· καὶ ὅτι τὸ φρήτρη τινὲς μὲν ἀπὸ τοῦ φατρία παράγουσι κατὰ πλεονασμὸν τοῦ ῥ καὶ συγκοπήν· ἄλλοι δὲ προτερεύειν φασὶ τὴν φρατρίαν μετὰ τῶν δύο ῥῥ, καὶ ἀπ᾽ αὐτῆς γίνεσθαι τὴν φατρίαν ἀποβολῇ τοῦ πρώτου ῥ· λέγεσθαι δὲ ἐκ μὲν τῆς φρατρίας τοὺς φράτορας ἤτοι τοὺς συγγενεῖς καὶ συμφυλέτας, καὶ τὴν φρήτρην, τὴν αὐτὴν οὖσαν τῇ φρατρίᾳ, ἥ τις ἐστὶ τρίτον φυλῆς, λεγομένη καὶ τριττὺς, ὡς προείρηται· ἀφ᾽ ἧς φρήτρης καὶ ἀφρήτωρ παρὰ τῷ ποιητῇ ὁ μεμονωμένος συγγενείας *καὶ μὴ ἔχων φρήτρην, καὶ ὁ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς φράτωρ καὶ φράτιον τόπος, ἐν ᾧ οἱ τῆς αὐτῆς φρατρίας συνήγοντο. καὶ ταῦτα μὲν ἐκ φρατρίας. ἀπὸ δέ γε τῆς φατρίας φατριάζειν Ἀττικῶς τὸ εἰς τὸ αὐτὸ συνιέναι. Αἴλιος δὲ Διονύσιος ἐν τῷ κατ᾽ αὐτὸν ῥητορικῷ λεξικῷ φησί· φατρία, ἣν Ἴωνες πατριάν. καὶ ὅτι φράτορες οἱ τῆς αὐτῆς φατρίας. οἱ δὲ ἀρχαῖοι φράτερας φασὶ διὰ τοῦ ε· οὗ, φησὶν, ἡ ὀρθὴ φράτηρ. ἐν ἑτέρῳ δὲ ὁμοίῳ λεξικῷ φέρεται, ὅτι φράτηρ Ἀττικοί φασιν, Ἴωνες δὲ διὰ τοῦ ω. οἱ δ᾽ αὐτοὶ καὶ φρήτρην, ὃ καὶ φρατρία λέγεται. ὅθεν φρατρίζειν τὸ εἰς φρατρίαν συνιέναι. ἀλλαχοῦ δὲ, ὅτι τεσσάρων οὐσῶν ποτὲ φυλῶν Ἀθήνησι πρὸς μίμησιν τῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ ὡρῶν εἰς τρία ἑκάστην διεῖλον μέρη, ἤγουν εἰς φατρίας, ὅ ἐστι τριττῦς δώδεκα, καθ᾽ ὁμοιότητα τῶν μηνῶν· ἑκάστην δὲ φατρίαν εἰς γένη τριάκοντα, καθάπερ ἡμέραι τριακόσιοι ἑξήκοντα· ὅθεν καὶ ἦν τι σύστημα *κοινωνικὸν, οἱ γενῆται, ὅ ἐστιν ἡ ἐκ τῶν γενῶν τῶν συννενεμημένων εἰς τὰς φατρίας, ἤτοι τῶν ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους. καὶ ἦσαν οὗτοι, καθάπερ οἱ δημόται καὶ οἱ φράτορες, ἤδη δὲ καὶ οἱ πολῖται καὶ οἱ θιασῶται καὶ οἱ φυλέται καὶ οἱ λοχῖται καὶ οἱ ἐθνῖται καὶ οἱ δαιταλεῖς, νόμῳ τινὶ ἔχοντες κοινωνίαν. ἔχει δέ, φησι, τὸ μὲν γένος ἄνδρας τριάκοντα, ἑκάστη δὲ φατρία εἴτουν τριττὺς γένη τριάκοντα. Ἰστέον δὲ ὅτι τε τὸ Ὁμηρικὸν κρίνειν, οἷον· κρῖν᾽ ἄνδρας, καὶ τὸν κριτὴν ποιεῖ, ὃς συγκεχυμένους ταραχωδῶς τοὺς ἀμφισβητοῦντας διαχωρίζει, καὶ ὅτι ἐκ τοῦ, κρῖν᾽ ἄνδρας κατὰ φῦλα, κατὰ φρήτρας, παραβο-
240 λὴν Ὅμηρος ἐν τοῖς *ἑξῆς πορίζεται, καθ᾽ ἣν εἰκάζει τὴν διὰ τῶν ἡγεμόνων διάκρισιν τῆς στρατιᾶς, ὥστε διακοσμηθῆναι εἰς μάχην πρὸς αἰπόλια διακρινόμενα ὑπὸ τῶν νομέων, ἐπειδὰν νεμόμενα γένωνται ἀναμίξ· καὶ ὅτι σεμνύνας ὁ ῥήτωρ ἤδη τὸν βασιλέα καὶ ἐπὶ πᾶσιν εἰπὼν τὸ, ἀλλ᾽, ἄναξ, καὶ εὐθὺς καλλωπίσας γοργῶς ἐν τῷ, μήδεο καὶ πείθεο καὶ θαῤῥήσας, οἷς ἐῤῥητόρευσε, συνιστᾷ εὐθὺς ἀξιωματικῶς ἑαυτὸν, ἐπαγαγὼν, ὅ περ πᾶς ὁ θαῤῥῶν εὖ λέγειν εἴπῃ ἂν, ἤγουν τὸ, οὔτοι ἀπόβλητον ἔπος ἔσσεται, ὅττι κεν εἴπω. (Vers. 367.) Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι τὸ θεσπεσίῃ οὐ μόνον ἔλλειψιν, ὡς ἐῤῥέθη, ἔχει τοῦ βουλῇ ἢ γνώμῃ ἢ κελεύσει, ἀλλὰ καὶ ἄλλως ἑρμηνεύεται ἀντὶ τοῦ θεσπεσιότητι, θειότητι. (Vers. 370.) Ὅτι ἔστιν ἰδεῖν τὸ τοῦ βασιλέως φιλάληθες ἐν τῷ, ἦ μὴν αὖτ᾽ ἀγορῇ νικᾷς, γέρον, υἷας Ἀχαιῶν. οὐ γὰρ ἐν πᾶσι πάντων ὑπερτίθησι τὸν *Νέστορα, ἀλλ᾽ ἐν μόνῃ τῇ ἀγορᾷ ἤτοι τῇ δημηγορίᾳ. οἶδε γὰρ ὅτι, ὡς καὶ προεγράφη, Ὀδυσσεὺς μὲν κεχαρισμένα εἶπε τῷ δήμῳ, Νέστωρ δὲ τῷ βασιλεῖ· καὶ Ὀδυσσεὺς μὲν ὅτι δεῖ μένειν καὶ μὴ φεύγειν εἰσηγήσατο, ὁ δὲ Νέστωρ καὶ τί δεῖ πράττειν μένοντας ἐδημηγόρησε, τάξας τε καὶ ἀναθαῤῥύνας εἰς πόλεμον· καὶ Ὀδυσσεὺς μὲν, καίτοι προκαταλαβὼν τὰ νοήματα, ὅμως οὐχ᾽ οὕτω σεμνῶς πάνυ ἐλάλησεν, ὁ δὲ Νέστωρ, δεύτερος ἐλθὼν, οὕτω δυνατὸς ἐφάνη, 182
ὥστε ἀπὸ τῶν αὐτῶν τόπων ὡρμημένος οὐ μόνον ὑψηλότερον ἐδημηγόρησεν, ἀλλὰ καὶ ἄλλα ἔδοξεν εἰπεῖν. διὸ καὶ ἐκεῖνον μὲν ὁ ὄχλος ἐπῄνεσεν ὡς οἷα φιλόδημον, τὸν δὲ, καθὰ ἐῤῥέθη, ὡς φιλοβασιλέα ὁ φιλούμενος βασιλεὺς, ὑπερθεὶς αὐτὸν πάντων Ἀχαιῶν κανόνι τοιούτῳ· ὁ Ὀδυσσεὺς Ἑλλήνων σοφώτερος, Νέστωρ δὲ καὶ αὐτοῦ Ὀδυσσέως, καὶ πάντων ἄρα τῶν Ἀχαιῶν. Ὅρα δὲ τὸ γέρον οὐ μάτην λεχθὲν, ἵνα δείξῃ τὴν αἰτίαν τοῦ *πάντας νικᾶν αὐτὸν τῇ ἀγορᾷ. εἰ γὰρ γέρων καὶ πολύπειρος· ἐμπειρία δὲ μήτηρ φρονήσεως. Σημείωσαι δὲ ὅτι σοφωτέρα μὲν ἡ δημηγορία τοῦ Νέστορος, λυσιτελεστέρα δὲ ἡ τοῦ Ὀδυσσέως ἐνέργεια τοῦ καὶ κατασχόντος τοὺς Ἕλληνας καὶ δόντος καιρὸν δημηγορίας τῷ Νέστορι. διὸ καὶ Ὅμηρος ἐθείασεν αὐτὸν ἐν τῷ εἰπεῖν, μῦθον ἐπαινήσαντες Ὀδυσσῆος θείοιο. καὶ ὅτε δὲ εἴπῃ τὸν μὲν Νέστορα δίχα ἐπιθέτου ἐν τῷ, Νέστορα μὲν πρώτιστον, τὸν δὲ Ὀδυσσέα μετὰ ἐπαίνου ἐν τῷ, ἕκτον δὲ Ὀδυσσῆα, Διὶ μῆτιν ἀτάλαντον, ἐμφαίνει ὡς ὁ μὲν Ἀγαμέμνων τὸν Νέστορα τιμᾷ, αὐτὸς δὲ ὁ ποιητὴς τὸν Ὀδυσσέα κρείττονα ἥγηται, εἰς ὃν καὶ βιβλίον ὅλον ἐποίησε, τὴν Ὀδύσσειαν. Ὅρα δὲ ὅτι ἐνταῦθα μὲν ἠθικῶς ὡς ἐν θαύματι κεῖται τὸ, ὦ γέρον· ἐν δὲ τῇ α' ῥαψῳδίᾳ

τὸ μὲν, μή σε, γέρον, κιχείω, ἐνταῦθα βαρύτητα σκωπτικὴν εἶχε· τὸ δὲ, ἔδδεισε δ' ὁ γέρων, οἴκτῳ
κέκραται. (Vers. 371.) Ὅτι ὁ βασιλεὺς ἀποδεξάμε*νος τὴν τοῦ Νέστορος συμβουλὴν εὔχεται οὕτως·
εἴθε τοιοῦτοι δέκα μοι συμφράδμονες εἶεν Ἀχαιῶν. καὶ ἔστιν ὁ λόγος χρήσιμος εἰς ἐγκώμιον συμβούλου
χρηστοῦ. κατηνέχθη δέ, φασιν, ἐπὶ ταύτην τὴν εὐχὴν ὁ βασιλεὺς, ἵνα τῇ τοῦ ἐπαίνου ὑπερβολῇ προ-
τρέψῃ τοὺς Ἀχαιοὺς πείθεσθαι ταῖς τοῦ γέροντος παραινέσεσι. Τὸ δὲ, τοιοῦτοι συμφράδμονες, ἀντὶ
τοῦ, οἷς ἡ αὐτὴ ἕξις τοῦ λόγου· οὐ μὴν οἱ τὰ αὐτὰ συμβουλεύοντες. τίς γὰρ χρεία, φασὶ, τῶν δέκα
ἢ τῶν πλειόνων, ἐὰν ἀπαραλλάκτως ἔχουσα οὐδὲν αὐτοῖς διοίσει ἡ συμβουλή; Σημειοῦνται δὲ οἱ
παλαιοὶ ἐν τούτοις καὶ ὅτι δῆλος ἐστὶν ὁ ποιητὴς προτιμώμενος τὰ ψυχικὰ τῶν σωματικῶν. ἐνταῦθα
μὲν γὰρ δέκα Νέστορες ἐπαρκέσουσι τῷ βασιλεῖ πρὸς τὴν τῆς Ἰλίου ἅλωσιν· τοὺς δὲ Αἴαντας ὀτρύνων
εἰς πόλεμον οὐκ ἀριθμῷ τινὶ στενοχωρεῖ, ἀλλὰ εὔχεται, ἵνα τοῖος πᾶσιν Ἀχαιοῖς θυμὸς ἐνὶ στήθεσι
γένοιτο· μόνον οὐχὶ λέγων ὅτι *Νέστορες μὲν αὐτῷ ἐὰν δέκα γένοιντο, ταχὺ ἂν ἡ πόλις τοῦ Πριάμου
πέσοι χερσὶν ὑφ' ἡμετέραις ἁλοῦσα· Αἴαντες δὲ οὐ μετρητοί τινὲς ἐξαρκέσουσιν, ἀλλὰ χρὴ πᾶν τὸ
στράτευμα κατὰ τοὺς Αἴαντας εἶναι. ὑπερτίθησιν οὖν τῆς ἀνδρίας τὴν φρόνησιν, καθὰ καὶ Εὐριπίδης
φησί· σοφὸν ἓν βούλευμα τὰς πολλὰς χεῖρας νικᾷ. σκοπητέον δὲ, εἰ ἐξ Ὁμήρου εἴληφε τὴν ἀρχὴν
ὁ κατὰ κόκκους ῥοιᾶς εὐξάμενος ἑαυτῷ εἶναι Μεγαβύζους. Ἀγαμέμνονος γὰρ δέκα εὐξαμένου ἔχειν
ἄνδρας κατὰ Νέστορα, τῶν τις παρὰ Ἡροδότῳ βασιλέων ἁδρὰν ῥοιὰν ἀνασχίσας καὶ ἐρωτηθεὶς, τί ἂν
τῶν τιμίων ἔχειν βούλοιτο, κατὰ ποσότητα τῶν τῆς ῥοιᾶς *κόκκων, Μεγαβύζους εἶπε ἐθέλειν αὐτῷ 241
τοσούτους εἶναι. μέγας δὲ ἦν καὶ λόγου πολλοῦ ἄξιος ἀνὴρ ὁ Μεγάβυζος παρ' αὐτῷ. (Vers. 374.)
Κεῖται δ' ἐν τούτοις καὶ ἡ ὑπὸ πρόθεσις μετὰ δοτικῆς λόγῳ ἀντιπτώσεως. φησὶ γὰρ, ὡς οὕτως ἂν τάχ'
ἠμύσειε πόλις Πριάμοιο χερσὶν ὑφ' ἡμετέρῃσιν ἁλοῦσά τε περθομένη τε, ἤγουν ὑπὸ τῶν ἡμετέρων
χειρῶν. ὡς δὲ ταυτολογεῖται τὸ, ἁλοῦσά τε περθομένη τε, καὶ ὡς ἠμύειν τὸ ἐπικλίνεσθαι καὶ καταπί-
πτειν ἐστὶ, πολλαχοῦ φανεῖται. Τὸ δὲ, τάχ' ἠμύσειε, παλαιὸν μὲν ἄνδρα οὐκ ἂν παρήγαγεν, ὡς ἐθάδα
τῶν τοιούτων· τοῦ δὲ νῦν γένους τινὲς πλανηθεῖεν ἄν, δοκοῦντες ἀκούειν τάχει, εἶτα κατ' ἰδίαν μύσειε,
νόμῳ δηλαδὴ σχεδικῷ. (Vers. 377.) Ὅτι ὁ ποιητὴς, ὡς ἀλλαχοῦ φαίνεται, κατὰ ποσά τινα δια-
στήματα μέμνηται τοῦ Ἀχιλλέως, ἐν λόγῳ πολλῷ τὸν ἄνδρα τιθέμενος, καὶ *θέλων μὴ ἀπαλιφῆναι
τὴν αὐτοῦ μνήμην τῆς ψυχῆς τῶν ἀκροατῶν. ποιεῖ γοῦν καὶ ἐνταῦθα τὸν βασιλέα λέγοντα, ὅτι ἐγὼν
Ἀχιλλεύς τε μαχεσσάμεθ' εἵνεκα κούρης. ἔνθα καὶ ὁμολογεῖ, ὅτι ἐγὼ ἦρχον χαλεπαίνων. οὐ σπεύδει
μέντοι πρὸς καταλλαγὴν διά τε τὸ μὴ ἐπικεῖσθαι ἀνάγκην καὶ διότι καὶ πέποιθε τῷ ὀνείρῳ. Ὅρα δὲ
ὅτι οὐκ ἄλλο τι ἑαυτὸν τῆς ἔριδος ὁ βασιλεὺς ᾐτιάσατο, ἀλλ' ὅτι μόνον αὐτὸς κατήρξατο χαλεπαίνων.
τὴν γὰρ αἰτίαν τοῦ ἀπράκτως ἐρίσαι τῷ Διὶ ἀνέθετο, εἰπών· ἀλλά μοι Ζεὺς ἄλγε' ἔθηκεν, ὅς με μετ'
ἀπράκτους ἔριδας καὶ νείκεα βάλλει. ἐνταῦθα δὲ παρασημειοῦνται οἱ παλαιοὶ, ὅτι εὐεπίφοροι κατὰ
θεοῦ οἱ ἀτυχεῖς. (Vers. 378.) Ὅρα δὲ τὸ ἐξ ὁμωνυμίας τοῦ ἄρχειν ἀστεῖον νόημα ἐν τῷ, ἐγὼ δ' ἦρχον
χαλεπαίνων· οἱονεὶ γὰρ λέγει, ὅτι οὐκ ἦρχον πολεμῶν ἢ παρατασσόμενος οἷα βασιλεὺς κατὰ τὸ, ἄρχευ
Ἀργείοισιν, ἀλλὰ προκατῆρξα τοῦ χαλεπαίνειν. τὸ *δὲ τοιοῦτον ἄρχειν καὶ κατάρχειν λέγεται παρὰ
τοῖς ὕστερον καὶ ὑπάρχειν, ἐξ οὗ καὶ ἡ ὑπαρχή. καὶ Ὅμηρος μὲν μετοχῇ αὐτὸ συνέταξεν, οἱ δὲ μεθ'
Ὅμηρον καὶ γενικῇ αὐτὸ συντάσσουσιν, οἷον· ἄρχω ἀπειλῆς ἢ μάχης. ἔστι δ' ὅτε παθητικῶς προφέ-
ροντες καὶ αἰτιατικὴν ποιοῦσιν ἐν αὐτῷ σύνταξιν, οἷον καὶ τὸ, κατάρχομαι νόμον Βακχεῖον.
(Vers. 379.) Ὅτι φαίνεται ὁ βασιλεὺς δύσελπις ἤδη ὢν εἰς τὴν τῆς Ἰλίου ἅλωσιν διὰ τὸ μὴ πανσυδίῃ,
ὡς προείρηται, εἰς μάχην ἐξιέναι κατὰ τὸν ὄνειρον ἤγουν πανστρατιᾷ. φησὶ γοῦν ὅτι, εἴ ποτε ἔς γε μίαν
βουλεύσομεν, οὐκέτ' ἔπειτα Τρωσὶν ἀνάβλησις κακοῦ ἔσεται οὐδ' ἠβαιόν· ὥστε φόβος αὐτὸν ὕπεισιν
ἀναβολῆς ἄρτι, ἐπεί περ εἰς μίαν οὐ βουλεύουσι, λειπόντων τῶν Μυρμιδόνων. καὶ ὅρα τὸ μίαν· ἀπὸ
κοινοῦ γὰρ ἐνταῦθα ληπτέον ἐκ τοῦ βουλεύειν ῥήματος ὄνομα τὴν βουλὴν, ἵνα λέγῃ ὅτι εἰς μίαν βουλὴν
βουλεύσομεν. (Vers. 380.) Ἀνάβλησιν δὲ λέγει τὴν ἀναβολὴν *καὶ παράτασιν ἀπὸ τοῦ ἀναβάλλεσθαι,
ὃ δηλοῖ τὸ ἀργεῖν. Ἰστέον δὲ ὡς οἴδασι μὲν ἀνάβλησιν οἱ βλῆσιν λέγοντες, ἀφ' ἧς παρ' αὐτοῖς τὸ
183 βλησείδιον. πλὴν κοινότερον ἡ ἀνάβλησις ἀναβολὴ λέγεται, ὅθεν ὁ ἀμβολιεργός. (Vers. 381.) Ὅτι
ὀτρύνων στρατηγικῶς ὁ Ἀγαμέμνων εἰς μάχην τοὺς Ἕλληνας οὕτω φησίν· ἔρχεσθ' ἐπὶ *δεῖπνον, ἵνα 242

*ξυνάγωμεν Ἄρηα· εὖ μέν τις δόρυ θηξάσθω, εὖ δ' ἀσπίδα θέσθω, εὖ δέ τις ἵπποισι δεῖπνον δότω, εὖ δέ τις ἅρματος ἀμφὶς ἰδὼν πολέμοιο μεδέσθω. καὶ αἰτίαν τῆς τοιαύτης παραγγελίας ἐπάγει τοιαύτην· ὡς ἂν πανημέριοι στυγερῷ κρινώμεθα Ἄρηι, οὗ περ μὴ γενέσθαι φησὶ παῦσιν τινὰ, εἰ μὴ νὺξ ἐλθοῦσα διακρινέει μένος ἀνδρῶν, ἑρμηνεύων οὕτω τὸ πανημέριοι. εἶτα διασκευάζει καὶ τὸν ἐν τῇ μάχῃ μόχθον, εἰπών· ἱδρώσει μέν τευ τελαμὼν ἀμφὶ στήθεσιν ἀσπίδος ἀμφιβρότης, περὶ δ' ἔγχεϊ χεῖρα καμεῖται· ἱδρώσει δέ τευ ἵππος ἐΰξοον ἅρμα τιταίνων. εἶτα βασιλικῶς ἐπισφραγίζων φόβῳ κολάσεως τὴν συμβουλὴν φησίν· ὃν δ' ἂν ἐγὼν ἀπάνευθε μάχης ἐθέλοντα νοήσω μιμνάζειν παρὰ νηυσὶ κορωνίσιν, οὔ οἱ ἄρκιον ἐσσεῖται φυγέειν κύνας ἠδ' οἰωνούς. καθάπερ γὰρ δίκαιον θάνατον *πρὸ μικροῦ ὁ Νέστωρ τῷ λειποτάκτῃ ὥρισεν, οὕτω κἀνταῦθα ὁ βασιλεύς. λειποτάκτης γὰρ οὐ μόνον ὁ πρὸ τῶν ἄλλων φεύγων, καθάπερ ἐκεῖ, ἀλλὰ καὶ ὁ τῶν ἄλλων μαχομένων αὐτὸς μένων ἐν ταῖς σκηναῖς. αὐστηρότερον δὲ τὸ τοῦ βασιλέως. ὁ Νέστωρ μὲν γὰρ θάνατον ἁπλῶς ἠπειλήσατο, ὁ δὲ Ἀγαμέμνων καὶ ἄταφον ῥιφῆναι φησὶ τὸν θανόντα καὶ μηδέν τι αὐτῷ ἄρκιον γενέσθαι, ἤγουν ἐπαρκέσαι, εἰς τὸ μὴ γενέσθαι κατάβρωμα κυνῶν τε καὶ οἰωνῶν, ὅ περ ἕλωρ κύνεσσι καὶ οἰωνοῖσιν ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς Ἰλιάδος εἶπεν ὁ ποιητής. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ ἐν ἄλλοις εὑρίσκεται ὁ ποιητὴς πρὸ τοῦ πολέμου παρεισάγων δειπνοποιουμένους τοὺς στρατιώτας. ἔστι δὲ δεῖπνον τὸ ἑωθινὸν ἄριστον, ὥς φασιν οἱ παλαιοὶ, ὃ κατ' ἀνάγκην πρὸ τοῦ δέοντος ποιοῦνται καιροῦ, ὡς ἂν ἐν τῷ πονεῖν στηρίζοιντο τῇ τροφῇ· ὅθεν καὶ δεῖπνον τὸ τοιοῦτον πρωινὸν ἔμβρωμα λέγεται ἐπί τε ἀνθρώπων, ὡς τὸ, ἔρχε*σθ' ἐπὶ δεῖπνον, καὶ ἐπὶ ἀλόγων, ὡς τὸ, εὖ δέ τις ἵπποισι δεῖπνον δότω, παρὰ τὸ δεῖν πονεῖν. δῆλον δὲ ὅτι δεῖπνον καὶ τὸ πρὸς ἑσπέραν ἐλέγετο, ὡς καὶ παρ' Εὐριπίδῃ ἐν Ἑκάβῃ· καὶ ἁπλῶς δὲ πᾶσα τροφή. τὸ δὲ παρ' Αἰσχύλῳ, ἄριστα δεῖπνα δόρπα θ' αἱρεῖσθαι τρία, ἢ μάλιστα τρίτα κατὰ τοὺς παλαιοὺς, κακῶς ῥηθῆναι κρίνουσιν οἱ παλαιοί. οὐδὲ μνηστῆρες γάρ, φασιν, οὐδὲ Κύκλωψ τρισὶ τροφαῖς ἐχρῶντο. περὶ δὲ τούτου ῥηθήσεται καὶ ἀλλαχοῦ, ἔνθα καὶ περὶ δόρπου καὶ ἀρίστου λεχθήσεται. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ, νῦν δ' ἔρχεσθ' ἐπὶ δεῖπνον, ἵνα ξυνάγωμεν Ἄρηα, ἐπαίχθη εὐφυῶς πρός τινος τῶν παλαιῶν ἐπί τινων δαιτυμόνων εἰωθότων ἐν αὐτῷ τῷ πότῳ κινεῖν μεγάλας ἔριδας. ἔφη γὰρ ἐκεῖνος πρὸς τοὺς τοιούτους τὸν Ὁμηρικὸν τοῦτον στίχον, σκώπτων εἰς τὸ φιλόνεικον καὶ οἱονεὶ λέγων ὅτι ἔρχεσθε ἐπὶ δεῖπνον, ὡς ἂν μάχην κινήσωμεν. ἐξ οὗ συντελεῖταί τι καὶ εἰς τὸ τὴν μέθην καλεῖ*σθαι θώρηξιν διὰ τοῦ κατ' ἀρχὴν ω μεγάλου καὶ η παραλήγοντος, ὡς τῶν μεθυόντων ἑτοίμως ἐχόντων καὶ θώρηκας φορεῖν καὶ ὅπλα αἴρειν ἐπὶ πληγαῖς· ὧν αἴνιγμα καὶ τὸ κερασφόρον ταῦρον ἐπονομάζεσθαι τὸν Διόνυσον. καὶ μήν τινες τὴν ῥηθεῖσαν θώρηξιν, περὶ ἧς καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται, διὰ τοῦ ο μικροῦ καὶ τοῦ ι γράφουσιν, ἢ ὡς ἀπὸ τοῦ θόρω τὸ πηδῶ, οὗ παράγωγον θορίσσω, ὡς φοινίσσω, δεδίσσω, θοῦροι γὰρ καὶ ὁρμητίαι οἱ τῇ μέθῃ κάτοχοι, καὶ ποιητικῶς εἰπεῖν, θοῦριν ἐπιειμένοι ἀλκὴν, ἢ ἀπὸ τοῦ θορὸς τὸ ζωικὸν σπέρμα· φίλοιφον γὰρ τὸ μεθύον. διὸ οὐ μόνον οἱ ὀχευτικοὶ Σιληνοὶ καὶ Σάτυροι τῷ Διονύσῳ οἴνῳ ἀνεῖντο, ἀλλὰ καὶ ὁ τὴν αἰδῶ πολὺς Πρίηπος, ὃς καὶ εἰς ἐπίθετον τῷ Διονύσῳ ἔκειτο, καθὰ γράφει Ἀθήναιος. Τὸ δὲ, συνάγειν Ἄρηα, διὰ τὰ δύο στρατεύματα τὰ ἐναντία εἴρηται, ὧν συναγομένων ἡ μάχη ἀρτύνεται. ἄλλως γὰρ ῥήγνυσθαι ὁ πόλεμος λέγεται, οὐ *μόνον ὑπὸ ῥηξήνορός τινος, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς συμβολαῖς, τῶν μὲν ἐνταῦθα, τῶν δὲ ἐκεῖ, καὶ ἄλλων ἀλλαχοῦ μαχομένων· ἐῤῥάγη γοῦν μάχη. καὶ συῤῥῆξαι καὶ ῥαγῆναι πόλεμον φασὶν οἱ ῥήτορες. ἐναντίον δὲ τὸ συνάγειν καὶ τὸ διακρίνειν. πρωὶ μὲν οὖν ὁ βασιλεὺς πόλεμον συνάγειν θέλει, νυκτὸς δὲ ἐλθούσης διακρινεῖ αὐτόν. (Vers. 382.) Τὸ δὲ, εὖ δόρυ 184
θηξάσθω, εὖ ἀσπίδα θέσθω, εὖ πολέμοιο μεδέσθω, ὡραΐσται κατὰ κάλλος ῥητορικὸν, συμπλακέντων ἐνταῦθα δύο σχημάτων περικαλλῶν, ἐπαναφορᾶς τε καὶ παρισώσεως. ἔστι δὲ ἐπαναφορὰ μὲν τὸ
243 εἰς τὴν αὐτὴν λέξιν ἐπανιέναι, οἷον ἐνταῦθα εἰς τὸ εὖ· τετράκις γὰρ *ἐν ἀρχῇ στίχων κεῖται τὸ εὖ. τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ, ἱδρώσει τελαμών· ἱδρώσει δὲ ἵππος. πάρισον δὲ τὸ ἐν τῷ τέλει τῶν λέξεων ὁμοιοτέλευτον, οἷον τὸ θηξάσθω, θέσθω, μεδέσθω. Δόρυ δὲ νῦν μὲν τὸ πολεμικὸν, ἄλλως δὲ δόρυ ἁπλῶς πᾶν ξύλον καὶ αὐτὸ τὸ ἐν δένδροις, ὡς τὸ, οὐ γάρ πω τοῖον ἀνήλυθεν ἐκ δόρυ γαίης. γίνεται δὲ, ὥς περ ξύλον ἀπὸ ξύω, οὕτω δόρυ ἀπὸ τοῦ δέρω, ὃ καὶ τὸ ξύω δηλοῖ· ὅθεν καὶ δρύπτεσθαι τὸ ξέεσθαι ἀπὸ τοῦ δόρυ δορύπτω καὶ συγκοπῇ δρύπτω. ἐντεῦθεν καὶ δορίδες κατὰ Αἴλιον Διονύσιον μαγειρικαὶ*

*τράπεζαι. δῆλον δὲ ἐνταῦθα ὡς δόρυ θήγεται οὐ τὸ ξύλον αὐτὸ, ἀλλ' ἡ ἐν ἄκρῳ σιδηρᾶ ἐπιδορατὶς, λαχοῦσα ὡς μέρος τὸ καὶ αὐτὴ καλεῖσθαι δόρυ, καλουμένη ἐν κυριολεξίᾳ καὶ αἰχμὴ παρὰ τὸ αἷμα χέειν τῇ ὀξύτητι, ὅθεν ἡ τραγῳδία τολμήσασα, αἰχμὴν βέλεος *εἶπε τὴν ὀξύτητα τοῦ σιδήρου, δι' οὗ Οἰδίπους τετύφλωτο. Τὸ δὲ, εὖ δόρυ θηξάσθω, εὖ δ' ἀσπίδα θέσθω, παροιμίαν ἐποίησε τὸ, σὺν δορὶ σὺν ἀσπίδι ἐπὶ τῶν παντὶ τρόπῳ πρᾶξαί τι πειρωμένων.* (Vers. 384.) *Τὸ δὲ ἅρμα νῦν μὲν ἑνικῶς εἶπεν ὁ ποιητής· ἐν δὲ τοῖς ἑξῆς πάνυ σπανίως εὑρεθήσεται τοῦτο ποιήσας, πληθυντικῶς μάλιστα τῷ ὀνόματι χρώμενος κατὰ ἔθος οἰκεῖον. εἴωθε γὰρ πολλὰ τῶν ἑνικῶν πληθύνειν, ὡς εἴρηται. ὅτι δὲ ἡ τοῦ ἅρματος λέξις καὶ ἐπὶ ὅπλον λέγεται, καὶ ὅτι Ῥωμαϊκὸν τοῦτο, καὶ ὅτι διὰ τοῦτο οὐδὲ ὁμωνυμία ἐντεῦθεν γίνεται, δηλοῦσιν οἱ παλαιοὶ σοφοί. ἐπιμελεῖσθαι δὲ τῶν ὅπλων ὁ βασιλεὺς παραινεῖ, ὅτι τε στρατιώτου δεῖγμα καὶ τὸ τοιοῦτον καὶ ὅτι τῶν ὅπλων ἠμελημένων πολλὰ πολλάκις οἱ πολεμισταὶ βλάπτονται. ἐκ τοῦ Νέστορος δὲ ὠφελημένος ὁ βασιλεὺς μετὰ τὴν δημηγορίαν τακτικῶς λαλεῖ, ἵνα μὴ ἀκούσῃ καὶ αὐτὸς παισὶν ἐοικότα δημηγορεῖν, οἷς οὔ *τι μέλει πολεμήια ἔργα· διὸ μέμνηται πολεμικῶν. Τὸ δὲ, ἀμφὶς ἰδὼν, ἀντὶ τοῦ κύκλῳ ἤτοι πάντοθεν, ἀπὸ τῆς ἀμφὶ προθέσεως, οὕτω καὶ αὐτῆς δηλούσης ἐν τῷ, νῆσος ἀμφιῤῥύτη καὶ ἀμφίαλος. τὸ μέντοι, ἀμφὶς φράζονται, σημασίαν ἑτεροίαν ἔχειν, ἐφάνη πρὸ τούτων.* (Vers. 385.) *Τὸ δὲ, στυγερῷ κρίνεσθαι Ἄρηι, ἀντὶ τοῦ συνεῖναι καὶ ὁμοῦ εἶναι τῷ Ἄρεϊ, καὶ ὡς ὑπ' αὐτῷ κριτῇ τὸ μάχιμον ἔργον μεταχειρίζεσθαι· ἢ καὶ ἄλλως, τὸ κρινώμεθα ἀντὶ τοῦ συγκρινώμεθα, ἀναμισγώμεθα, συγχεώμεθα, οὐ τὸ ἀνάπαλιν διακρίνεσθαί ἐστιν, ὡς καὶ ὅτε τοὺς αἰπόλους φησὶ τὰ αἰπόλια διακρίνειν, καὶ ὡς ἡ νὺξ ἐλθοῦσα διακρινέει μένος ἀνδρῶν. ἐναντίον γὰρ τὸ συγκρίνειν καὶ τὸ διακρίνειν, ἃ καὶ αὐτὰ γενικῷ ὀνόματι κρίνειν λέγονται, οἷον· στυγερῷ κρινώμεθα Ἄρεϊ, ἀντὶ τοῦ συγκρινώμεθα· καὶ, κρῖνε ἄνδρας, ἀντὶ τοῦ διάκρινε· καὶ, ἔθυνον κρίνοντες, ἀντὶ τοῦ διακρίνοντες.* (Vers. 388.) *Τὸ δὲ, ἱδρώσει τελαμὼν ἀσπίδος, *ἀντὶ τοῦ ὑγρανθήσεται τῷ ἐκ τῶν στηθέων πολλῷ ἱδρῶτι· οὐ γὰρ αὐτὸς ἐκεῖνος ὁ τελαμὼν ἱδροῖ, ὡς ὁ ἵππος. Τελαμὼν δὲ νῦν λῶρος πλατὺς, δι' οὗ ἡ ἀσπὶς ἀνεφέρετο· διὸ καὶ ἀναφορεὺς ὁ αὐτὸς ἐλέγετο. ἐνταῦθα δὲ σημειοῦνται οἱ παλαιοὶ ὅτι οὔπω τότε πόρπακας εἶχον αἱ ἀσπίδες, ἀλλ' ὑπὸ τελαμώνων διῳκοῦντο, διηκόντων ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον. φανήσεται γὰρ ἐν τοῖς ἑξῆς ὅτι ἐν τῷ μέσῳ κανόνιόν τι τὸ παλαιὸν εἶχεν ἡ ἀσπίς. οὔπω γὰρ ἐπενοήθησαν οἱ νῦν χιαστοὶ πόρπακες, οἳ καὶ ὄχανα λέγονται. λέγεται δὲ καὶ ὁ τελαμὼν, ὡς καὶ ὁ τάλας, ἀπὸ τοῦ ταλάσσω τὸ καρτερῶ, οἱονεὶ ταλαμὼν ὁ καρτερικὸς καὶ βαστακτικός. τὸ δὲ μ̄ ἀπὸ πλεονασμοῦ παραγωγικοῦ ἔχει, ὡς καὶ ὁ πλαταμών. τελαμὼν δὲ ἀσπίδος πρὸς διαστολὴν ἑτέρων ἐῤῥέθη, ὧν εἷς καὶ ὁ τοῦ ξίφους. εἰ δέ τι καινὸν δοκεῖ τελαμῶνι τοιούτῳ ὁμωνυμεῖν τὸν ἥρωα τὸν ἐξ Αἰακοῦ, ἐνθυμητέον ὅτι καὶ ὁ Δοῦ*ρις, ἀνὴρ ἱστορικὸς, εἰ καὶ μὴ ὁμωνυμεῖ, ἀλλ' οὖν παρωνόμασται δόρατι.* (Vers. 389.) *Ἀσπὶς δὲ ἀμφιβρότη ἡ ἀμφὶ τὸν βροτὸν ἄνθρωπον, ἢ ἡ σκέπουσα ὅλον τὸν ἄνθρωπον. φασὶ δὲ ἐνταῦθα οἱ παλαιοὶ ὅτι τὸ βροτὸς ἐν ταῖς συνθέσεσι προσλαμβάνει τὸ μ̄, οἷον τερψίμβροτος, φαεσίμβροτος, κλεόμβροτος, ἐναρίμβροτος αἰχμὴ, πλειστόμβροτος ἀγορὰ, δίχα τοῦ ἀμφιβρότη, καὶ ἀβρότη ἡ νύξ.* (Vers. 390.) *Ἐΰξοον δὲ ἅρμα οὐ μόνον τὸ εὖ ἐξεσμένον πρὸς κάλλος, ἀλλὰ καὶ τὸ ἄλλως πρὸς τέχνης ἀρετὴν ξεσθὲν, ἵνα συμμέτρως ἔχῃ πρὸς τὸ καλῶς ὑπὸ ζῴων ἕλκεσθαι. χρεία γὰρ συμμετρίας πάντως καὶ ἅρμασι, τοῖς τε πολεμιστηρίοις καὶ τοῖς *ἐναγωνίοις. Τοῦ δὲ τιταίνειν* 244 *ἄχρηστον θέμα τῶ, καθάπερ οὐ χρηστὸν οὐδὲ τὸ τῶ τὸ λαμβάνω· ἐξ οὗ καὶ Κύκλωψ τῆ πίε οἶνον. ἐκ δὴ τοῦ προτέρου τῶ παράγωγα ἓν μὲν τένω, ἐξ οὗ τὸ τείνω, ὡς κτένω κτείνω· καὶ ἔστι καὶ ὁ τένων ἐκ τοῦ τένω· ἕτερον δὲ ταίνω διὰ διφθόγγου, ὡς ῥῶ ῥαίνω, καὶ κατὰ ἀναδιπλασιασμὸν τιταίνω· ὅθεν φίλον δαιμόνιον οἱ Τιτᾶνες. Ὅτι προαναφώνησις τὸ, οὐ γὰρ παυσωλὴ ἔσται οὐδ' ἠβαιὸν, εἰ μὴ νὺξ ἐλθοῦσα διακρινέει μένος ἀνδρῶν. οὕτω γὰρ μέλλει διασκευάσαι τὴν μάχην ὁ ποιητὴς, ἐκ πρωίας τελουμένην ἕως νυκτός· καὶ ὅρα τὸ, διακρινέει μένος· μετ' ὀλίγα μὲν γὰρ ἡγεμόνες διακρινοῦσι λαοὺς αἰπολίων δίκην. ἡ δὲ μάχη οὐχ' ἁπλῶς ἄνδρας, ἀλλὰ μένεα διακρίνει ἀνδρῶν, ἰδίᾳ μὲν ποιοῦσα*

185 *τοὺς νικῶντας, ἀφιστῶσα δὲ τοὺς ἡττωμένους.* *(Vers. 394.) *Ὅτι ὥς περ πρὸ τούτου τὴν ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἔγερσιν τῶν Ἑλλήνων καὶ κίνησιν κύμασι πόντου εἴκασεν, εἶτα πάλιν τὴν ἐπαναστροφὴν ὁμοίως κύματι πολυφλοίσβοιο θαλάσσης, οὕτω καὶ νῦν τῶν Ἀχαιῶν ἀναστάντων μετὰ τὰς δημηγορίας τῶν*

*ἀριστέων μέγα ἰάχειν αὐτούς φησιν, ὡς ὅτε κῦμα ἀκτῇ ἐφ᾽ ὑψηλῇ ὅτε κινήσει Νότος ἐλθὼν προβλῆτι σκοπέλῳ, τὸν δ᾽ οὔ ποτε κύματα λείπει παντοίων ἀνέμων, ὅταν ἔνθ᾽ ἢ ἔνθα γένωνται. καὶ ὅρα ὅπως ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ πράγματος, ἐκ τῆς θαλάσσης δηλαδὴ, διαφόρους εἴληφε παραβολάς. ἧν δὲ αὐτῷ ἡ μὲν πρώτη δηλωτικὴ, ὡς ἐῤῥέθη, τῆς τῶν ἐθνῶν καὶ φύλων κινήσεως, ἡ δὲ δευτέρα τῆς παλινδρομήσεως, καθ᾽ ἣν συχνὰ πρὸς τῷ αἰγιαλῷ τὰ κύματα βρέμουσιν· ἡ δὲ τρίτη αὕτη μόνης τῆς ἰαχῆς καὶ τῆς βοῆς τοῦ λαοῦ. πολλαχοῦ δὲ καὶ ἐν τοῖς ἐφεξῆς ἀπὸ τῆς αὐτῆς ὕλης τεχνάσεται τοιαύτας τινὰς παραβολὰς, ποικίλος ὢν *τοῖς φιλακροάμοσι δαιταλεὺς, καὶ κατὰ τὸν θρυλλούμενον τοῦ Ἀλεξάνδρου δειπνοκλήτορα ἐξ ἑνός τινος εἴδους πολλὰ τεχνώμενος ἐδεστά. παράλαβε δὲ ἐν τῇ παραβολῇ ταύτῃ ἀκτὴν ὑψηλὴν καὶ Νότον εἰς ἔμφασιν τοῦ μεγέθους τῆς ἰαχῆς. κῦμα γὰρ ὁ Νότος ὠθῶν μέγα καθ᾽ Ὅμηρον καὶ ὑψηλῇ προσρήσσων ἀκτῇ μεγάλην ἰαχὴν οἶδεν ἀποτελεῖν. (Vers. 396.) Προβλῆτα δὲ σκόπελον λέγει λίθον προβεβλημένον τῆς θαλάσσης ὡς ἐν ἀκρωτηρίῳ, ἐξ οὗ ἔστι πολὺν τόπον κατασκοπεῖν. Ἰστέον δὲ ὅτι ἔστι ποτὲ τὸν στερεὸν ἄνδρα καὶ κινδύνοις ἀπερικλόνητον τοιούτῳ προβλῆτι σκοπέλῳ εἰκάσαι, ὃν οὐ λείπει κύματα παντοίων ἀνέμων, ὅταν ἔνθα ἢ ἔνθα γένωνται. τοιούτῳ δέ πως καὶ τοὺς Ἕλληνας ὁ ποιητὴς ἀφομοιοῖ, οὓς ὡς θάλασσα δουλεύει, καθὰ προεῤῥέθη, ἀνέμοις, οὕτω καὶ αὐτοὺς δουλεύοντας οἴδαμεν οὐ ταῖς βασιλικαῖς μόνον ἀλλὰ πολλάκις καὶ ταῖς τῶν γερόντων βουλαῖς, *αἵ τινες ἦσαν τὸ φεύγωμεν, τὸ μένωμεν, τὸ μαχώμεθα, τὸ ἔρχεσθ᾽ ἐπὶ δεῖπνον, καὶ τὰ λοιπά. Ἰστέον δὲ ὡς ἐπεὶ ἐκ τοῦ σκοπὸς γίνεται ὁ σκόπελος, λέγοιτ᾽ ἂν καὶ σκοπιὰ, ἤδη δὲ καὶ περιωπή. (Vers. 398.) Ὅτι πολλαὶ τῶν λέξεων ἀπὸ συμφώνου ἀρχόμεναι, εἶτα τοῦ κατ᾽ ἀρχὰς συμφώνου ἐκπεσοῦσαι μένουσι πάλιν ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας, οἷον καύχημα αὔχημα, χλιαρὸν λιαρὸν, γαῖα αἶα, σμικρὸν μικρὸν, σῦς ὗς. οὕτω γοῦν καὶ σκεδάζω καὶ κεδάζω, οἷον· κεδασθέντες ἐπὶ νῆας. φασὶ δὲ καὶ τὸ πήγανον οἱ παλαιοὶ τοιούτῳ λόγῳ ἤγανον λέγεσθαι. Ὅτι τὴν μὲν βασιλικὴν θυσίαν ὡς ἀξίαν λόγου διὰ τὸν
245 βασι*λέα πολυλογεῖ, κατωτέρω λέγων τί τε ἔθυσεν, ὅτι βοῦν δηλαδὴ, καὶ τίνι, ὅτι τῷ Διί. διεσκεύασε δὲ καὶ τὸ ὅπως, καθὰ καὶ ἐν τῇ α΄ ῥαψῳδίᾳ τῷ Ἀπόλλωνι θυσία γίνεται. τὴν δὲ ἑκάστου τῶν Ἑλλήνων θυσίαν ἐπιτέμνων ἐν δυσὶν ἔπεσιν ἐπιτρέχει, λέγων οὕτως ἐπὶ κεφαλαίου· (Vers. 399.) κάπνισάν τε κατὰ κλισίας καὶ δεῖπνον ἕλοντο· ἄλλος δ᾽ ἄλλῳ ἔρεζε θεῶν αἰειγενετάων. ἔστι δὲ τὸ μὲν ἐκάπνισαν ἀντὶ τοῦ πῦρ ἀνῆψαν ἐπὶ θυσίᾳ τε καὶ ἐπὶ ἀναγκαίῳ δείπνῳ τῷ πρὸ τῆς μάχης ἐκ τοῦ παρακολουθοῦντος ῥηθέν· ἐπακολουθεῖ γὰρ τῇ τῶν ξύλων καύσει καπνός. πέφρασται οὖν ἐκ τοῦ ποῤῥώτερον. τὸ μέντοι ἐγγύτερον παρ᾽ Εὐριπίδῃ ἐν τῷ, πῦρ τ᾽ ἀνάψουσι θεοῖς. δύναται δὲ εἶναι τὸ ἐκάπνισαν καὶ ἀντὶ τοῦ ἔθυσαν, ἵνα λέγῃ ὅτι θύσαντες εἶτα ἐδείπνησαν. εὐοδοῖ δὲ τὸν τοιοῦτον νοῦν τὸ, ἄλλος δ᾽ ἄλ*λῳ ἔρεζε θεῶν, καὶ τὸ, κνίσση δ᾽ οὐρανὸν ἷκεν ἑλισσομένη περὶ καπνῷ. καὶ οὕτω νοοῖτ᾽ ἂν τὸ ῥηθὲν ἀντὶ τοῦ κνίσσαν ἀνήγαγον περιελισσομένην καπνῷ, εἴτουν τὸν οὐρανὸν ἐκνίσσωσαν θύμασι. Τὸ δὲ, ἄλλος ἄλλῳ ἔρεζε, γέγονε μὲν ἀρχὴ παροιμίας τῆς λεγούσης, ἄλλα παρ᾽ ἄλλοις κακά. δηλοῖ δὲ πολυκλήτους εἶναι καὶ τοὺς Ἕλληνας, καθὰ καὶ τοὺς τῶν Τρώων ἐπικούρους, καὶ θύειν ἕκαστον πατρῴοις θεοῖς· τὸ γὰρ θεῖον, φασὶ, φύσει μὲν ἓν, θέσει δὲ πολλά. ὠφελημένος δὲ καὶ Εὐριπίδης ἐξ Ὁμήρου εἶπεν· ἄλλοισιν ἄλλος θεῶν τε κἀνθρώπων μέλοι. (Vers. 400.) Τὸ δὲ ἔρεζεν ἀδίπλωτον ἔχει τὸ ῥ κατὰ συνήθη κλίσιν, ἧς τὸ μέτρον ἐδεήθη, ὡς καὶ ἐπ᾽ ἄλλων γίνεται πολλαχοῦ. Ἀττικὸς δε ἀνὴρ διπλασιάζει καὶ αὐτό. Ἰστέον δὲ ὅτι Τρῶες ἐν τοῖς ἑξῆς οὔτε δειπνήσουσιν οὔτε θύσουσι διὰ τὴν δηλωθησομένην κατέπειξιν· τάχα δὲ καὶ ἐκεῖνοι κατὰ τὸ σιωπώμενον πεποίηκασιν οὕτω πρὸ τῆς *ἐκτάξεως. Αἰειγενέται δὲ ἢ ὧν τὸ γένος ἀεὶ διαρκεῖ ἢ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ φησὶν, αἰὲν ἐόντες. λέγεται γὰρ παρὰ τῶν παλαιῶν ὅτι οἱ Ἴωνες τὸ εἶναι γενέσθαι φασίν· ὅθεν αἰειγενέτης ὁ ἀεὶ ὤν. Ἰστέον δὲ ὡς οὐ μόνον διὰ τὸ κατεπεῖγον ἐνταῦθα τοῦ δείπνου εὐτελῆ τὰ θυόμενα τῷ τε δήμῳ καὶ τῷ βασιλεῖ, ἀλλὰ καὶ ἄλλως, ἐπειδὴ οὐ πολυτελῶς διεχειρίζοντο τὰ τῶν εὐωχιῶν οἱ παλαιοί. διὸ σκώπτων Ἀντιφάνης ἔφη· τί δ᾽ ἂν Ἕλληνες μακροτράπεζοι φιλοτρῶγες δράσειαν. οἱ δέ γε ὕστερον εἰς χάος τρυφῆς καθῆκαν ἑαυτούς. καὶ ὁ μὲν Ὁμηρικὸς εὐρυκρείων αὐταρκεῖται, καθὰ εἰρήσεται, βοῦν ἕνα κατακόψας ἑαυτῷ τε καὶ τοῖς ἀρίστοις· ἐν δὲ τοῖς ὑστερογενέσι τῷ βασιλεῖ τῶν Περσῶν χίλια φασὶν ἱερεῖα τῆς ἡμέρας κατεκόπτοντο, καθὰ καὶ 186
ἀλλαχοῦ δηλοῦται πλατύτερον. (Vers. 401.) Ὅτι διάφορος καὶ ἡ εὐχὴ τῷ τε πλήθει καὶ τῷ βασιλεῖ.

τῶν μὲν γὰρ ἕκαστος ἐν τῷ θύειν ἦν εὐχόμε*νος θάνατόν τε φυγεῖν καὶ μῶλον Ἄρηος, ἀγαπητὸν ἡγούμενος μόνον τὸ ζῆν· ὁ δὲ βασιλεὺς μεγάλα εὐχόμενος, ὡς ῥηθήσεται ἀκολούθως οἷς τὸν ὄνειρον ἔκρινε, μὴ δῦναι τὸν ἥλιον εὔχεται, πρὶν αὐτὸν τήν τε Τροίαν ἑλεῖν καὶ τὸν Ἕκτορα ἀνελεῖν· οὐ γὰρ ἀρκετὸν βασιλεῖ ζῆν, εἰ μὴ καὶ εὐκλεῶς. ἔνθα οὐδὲ τοῦ στρατοῦ ὑπερεύχεται, οἷα λαθόμενος διὰ τὸ ἓν μόνον εἰς νοῦν ἔχειν τὸ καταστρέψαι τὴν Ἴλιον. Μῶλος δὲ Ἄρεος ἡ κακοπάθεια ἐκ τοῦ μόλις, ἐκταθέντος τοῦ ο, ἢ παρὰ τὸ μὴ καὶ τὸ ὅλος, μήολος ὁ μὴ τὴν ὁλότητα φυλάττων τοῦ στρατοῦ, καὶ κατὰ κρᾶσιν μῶλος, ὡς δόημα δῶμα, σιγηωπὴ σιωπὴ, βοήσομαι βώσομαι, ὀγδοήκοντα ὀγδώκοντα, τὸ ἥμισυ τὤμισυ, μάλιστα δὲ ὡς μήορος μῶρος παρ᾽ Ἀττικοῖς ὁ παρὰ τοῖς ὕστερον ὀξυτόνως μωρός. καὶ ὅρα ὅτι ἐντελὲς μῶλος Ἄρηος ἐστί· τὸ δὲ μῶλος ὁ πόλεμος ἐλλιπῶς λέγεται. ὅτι δὲ τοῦ Ἄρηος προϋπάρχει εὐθεῖα ὁ Ἄρευς, ῥη*θήσεται ἐν τοῖς ἑξῆς. (Vers. 403.) Ὅτι βοῦν ἱέρευσεν Ἀγαμέμνων τῷ Διὶ πίονα πενταέτηρον, ὡς βασιλεὺς βασιλεῖ ζῶον βασιλικὸν, ὡς τελείῳ φασὶ τέλειον, ὡς μέγα μεγίστῳ, ὡς δυνατῷ ἀκμαῖον· ἀκμάζει γὰρ ὁ πενταέτηρος βοῦς, ὅπου γε Ἡσίοδος καὶ τοὺς ἐνναετήρους ἀρίστους εἰς ἐργασίαν γῆς λέγει καὶ ἥβης μέτρον ἔχειν φησί. καὶ Ἀριστοτέλης οὖν, ἱστορήσας ἀκμάζειν μάλιστα τὸν βοῦν πενταέτη ὄντα, λέγει ὀρθῶς πεποιηκέναι τὸν Ὅμηρον βοῦν ἄρσενα πενταέτηρον. φησὶ δὲ καὶ τὸ, βοὸς ἐννεώροιο, ταυτὸν δύνασθαι. παράγωγον δὲ ἐκ τοῦ πενταετὴς ἢ πενταέτης ὁ πενταέτηρος, ὡς καὶ ἐκ τοῦ ἐνναετὴς ὁ ἐνναέτηρος· *(Vers. 404. sqq.) Ὅτι ἐνταῦθα φανερῶς δηλοῖ τίνας ἐν τῷ 246
προβουλίῳ γέροντας ἔφη ὁ ποιητὴς, ὅτι δηλαδὴ τοὺς ἀριστεῖς. φησὶ γὰρ, κίκλησκε δὲ γέροντας, 9
καὶ εὐθὺς ἐπάγει ἀριστῆας Παναχαιῶν, Νέστορα μὲν πρώτιστα καὶ Ἰδομενῆα ἄνακτα, αὐτὰρ ἔπειτ᾽ Αἴαντε δύο καὶ Τυδέος υἱὸν, ἕκτον δ᾽ αὖτ᾽ Ὀδυσσῆα Διὶ μῆτιν ἀτάλαντον· αὐτόματος δέ οἱ ἦλθε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος. ὅρα οὖν ὅτι καὶ νῦν γέροντας εἰπὼν οὐ πάντας καθ᾽ ἡλικίαν ἀπηριθμήσατο γέροντας· οὔτε γὰρ οἱ Αἴαντες οὔτε ὁ τοῦ Τυδέως Διομήδης γέροντες· λέγει τοίνυν γέροντας ἐκ μέρους, καὶ τούτους ὡς ἐντίμους, οὓς καὶ ἀριστῆας ἐπονομάζει Παναχαιῶν. καὶ ἴδε ὅτι καὶ τὸν Νέστορα τοῖς ἀριστεῦσι συγκαταλέγει, οὐχ᾽ ὅτι νῦν τοιοῦτος ἐστὶν, ἀλλ᾽ ὅτι ποτὲ ἦν, ἢ καὶ ἐκ μέρους, καθά που καὶ πρὸ ὀλίγου εἴρηται. ὡς γὰρ οἱ Αἴαντες καὶ ὁ Διομήδης οἱ νέοι καὶ ἀριστεῖς γέροντες λέγονται διὰ τοὺς σὺν αὐτοῖς τοιούτους τῇ ἡλικίᾳ, οὕτω καὶ οἱ τῷ χρόνῳ γέροντες ἀριστεῖς διὰ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀρίστους τὴν χεῖρα καὶ ἀνδρικούς. (Vers. 405.) Κικλήσκει δὲ πρώτιστα μὲν τὸν Νέ*στορα οἷα πρὸ βραχέος εὐδοκιμήσαντα καὶ ὑπ᾽ αὐτοῦ ἐπαινεθέντα ὡς ἀγορᾷ νικῶντα πάντας Ἀχαιούς. ὡς γὰρ ὁ Νέστωρ φιλοβασιλεὺς, οὕτω φιλονέστωρ ὁ βασιλεύς· καὶ ἄλλως δὲ ὡς εἰκὸς κατά τι ἔθος παλαίτατον, καθ᾽ ὃ καὶ ἐν Λακεδαίμονι ὁ πρεσβύτερος ἡγεῖτο, φασὶν, ἐν τοῖς συσσιτίοις ἐπὶ τὰς κλίνας, εἰ μή τινα ἕτερον ὁ βασιλεὺς προκαλέσαιτο· εἶτα τὸν Ἰδομενέα ὡς καὶ αὐτὸν καθ᾽ ἡλικίαν πρεσβεῖον ἔχοντα καὶ ὅτι καὶ συγγενὴς τῶν βασιλέων ἦν καὶ ὅτι καὶ τῶν νησιωτῶν ὁ δυνατώτατος ἦν ὀγδοήκοντα νῆας ἔχων συμμαχούσας τοῖς Ἕλλησι, καὶ ἄλλως δὲ καθ᾽ αὑτὸν ἀνδρεῖος, ὡς ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα δηλωθήσεται· (Vers. 406.) τρίτον δὲ τὸν μέγαν Αἴαντα, ὃς τῶν Ἑλλήνων ἄριστος ἦν, δεύτερος ἥκων εἰς ἀνδρίαν μόνου τοῦ Ἀχιλλέως, ὡς πολλαχοῦ φανήσεται· τέταρτος ὁ μικρὸς Αἴας ὁ Λοκρὸς, ἀεὶ τῷ μεγάλῳ καὶ συμπαρομαρτῶν ἐξ ἀνάγκης, ὡς λεχθήσεται κατὰ καιρὸν, καὶ *συνεκφωνούμενος ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ· πάνυ γὰρ σπανίως ἀλλήλων διῃρημένοι που εὑρεθήσονται, τὰ πολλὰ δὲ συνόντες ἀλλήλοις ἱστορηθήσονται. διὸ ἐν τοῖς πολέμοις ὁμοῦ ὄντες καὶ ἀλλήλων ἀχώριστοι, οἷα θυμὸν ἔχοντες ἶσον κατὰ τὸν ποιητὴν, ὁμοῦ καὶ κικλήσκονται εἰς τὸ βασιλικὸν συμπόσιον, ὡς τοῦ ἴσου θυμοῦ καὶ τῆς ὁμωνυμίας ἀδιασπάστους ποιούντων αὐτούς. πέμπτος ὁ Διομήδης, ὃς τέταρτος ἂν ἦν, εἰ μὴ ὁ Λοκρὸς διὰ τὴν ὁμωνυμίαν συγκατελέγη τῷ μεγάλῳ Αἴαντι· ἀνδρειότατος γὰρ ὁ ἀνὴρ, ἔτι δὲ καὶ ἐν δημηγορίαις ὑπερφέρει τῶν ἡλικιωτῶν, ὡς αὐτά που τὰ ἔργα δείξουσιν. (Vers. 407.) ἕκτος ὁ Ὀδυσσεὺς, οὐχ᾽ ὡς πάντων τῶν προηριθμημένων ἥττων· πῶς γὰρ ὁ βουλάς τ᾽ ἐξάρχων ἀγαθὰς πόλεμόν τε κορύσσων; ἀλλ᾽ ὅτι τοῦ Νέστορος προτεταγμένου βασιλικῇ χάριτι οὐ θέλει ὁ ποιητὴς ἄντικρυς δοῦναι δευτερεῖον τῷ Ὀδυσσεῖ, ὃν αὐτὸς, καθὰ καὶ πρὸ μικροῦ εἴρηται, οὕτω πολ*λοῦ λόγου ἀξιοῖ· πολλῷ δὲ πλέον
87 οὐδὲ τρίτον αὐτὸν ἢ ἐφεξῆς ἀριθμεῖ, ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἐπὶ τοῖς ἄλλοις ποιεῖ, αὐτὸν δὲ κατὰ βασιλικὴν γνώμην τελευταῖον τίθησιν οὐκ αἰσχύνων τῇ τάξει· τίς γὰρ ἂν ὕστατον οἰηθείη τῶν γερόντων εἶναι

τὸν Ὀδυσσέα; ἀλλὰ μᾶλλον ἀμφήριστον οὕτως αὐτὸ πρωτεῖον ποιῶν. οἱ γὰρ ἔσχατοι τόποι ἔστιν οὗ τῶν ἀρίστων εἰσὶ, καθὰ καὶ τοῦ ναυστάθμου ἓν μὲν ἄκρον μέρος ὁ Αἴας εἶχε, θάτερον δὲ Ἀχιλλεὺς, οἱ τῶν Ἑλλήνων ἄριστοι. οὕτω γοῦν κἀνταῦθα τοὺς ἀρίστους, Νέστορά τε καὶ Ὀδυσσέα, ἐσχάτους ὁ βασιλεὺς μὲν συνεκαλέσατο, ὁ δὲ ποιητὴς ἠρίθμησε. καὶ οὐκ ἦν ἄλλη τάξις σεμνοτέρα τῷ Ὀδυσσεῖ
247 τοῦ *πρωτείου δεδομένου τῷ Νέστορι. καὶ ἄλλως δὲ ὁ Ἀγαμέμνων οὐκ ἀτίμως αὐτῷ προσφέρεται κικλήσκων ὕστερον· φησὶ γὰρ αὕτη ἀσχολίας καὶ σπουδῆς συμποσιακῆς πρὸ τῶν ἄλλων ἐν λόγῳ τιθέναι τοὺς μὴ πάντως γνησίους καὶ οἰκειακούς· τοὺς μὲν γὰρ τοιούτους ἐν δευτέρῳ καὶ παρέργῳ τιθέαμεν, εἰδότας ὅτι φύσει τὴν οἰκειότητα ἔχουσι, τοὺς δὲ ξένους ἐν πρώτοις ἄγομεν ὡσὰν εἰδεῖεν λόγον ἀξιούμενοι. οὕτω δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς νῦν ὡς πάνυ οἰκειακὸν παρεῖδε τὸν Ὀδυσσέα, τὸν δέ γε ἀδελφὸν οὐδὲ ἐκάλεσεν, ὃς αὐτῷ πάντων πολὺ δήπουθεν φίλτατος ἦν. (Vers. 409.) ἀλλὰ εἰδὼς ἐκεῖνος ὅτι ἐπονεῖτο ὁ ἀδελφὸς, τουτέστιν ἐνήργει περὶ θυσίαν, αὐτόματος ἦλθεν· ἤδεε γὰρ, φησι, κατὰ θυμὸν ἀδελφεὸν ὡς ἐπονεῖτο. ἐνταῦθα δέ φασιν οἱ παλαιοὶ ὡς διδάσκει Ὅμηρος, οὓς οὐ δεῖ καλεῖν ἐν συμποσίῳ, ἀλλ' αὐτο*μάτους ἰέναι. δῆλον γὰρ ὡς οὔτε ἀδελφὸν οὔτε γονέας κλητέον οὔτε γυναῖκα οὔτ' εἴ τις, φασὶν, ἰσοτίμους τινὰς τούτοις ἄγει· καὶ γὰρ ἂν ψυχρὸν εἴη καὶ ἄφιλον. εἶτα φησὶν ὁ Ἀθήναιος ὅτι, καίτοι τινὲς στίχον προσέγραψαν τὴν αἰτίαν προστιθέντες· ἤδεε γὰρ ἀδελφεὸν ὡς ἐπονεῖτο, ὥς περ δέον ὂν καὶ αἰτίαν εἰπεῖν, δι' ἣν ἀδελφὸς αὐτόματος ἂν ἥκοι πρὸς δεῖπνον. καὶ Δημήτριος δέ, φησιν, ὁ Φαληρεὺς, ἐπαρίστερον τὴν τοῦ στίχου τούτου παράληψιν οἶδε. καὶ οὕτω μὲν αὐτόματος παρέβαλεν ὁ Μενέλαος τῷ δείπνῳ. εἰ δὲ Ὀδυσσεὺς ὁ ἕκτος κληθεὶς ἄτιμος, πολλῷ πλέον ὁ ἀδελφὸς ὁ μηδὲ κληθεὶς ὅλως. ἀλλὰ μὴν οὐδέτερον, ἤγουν οὔτε ὁ ἕκτος ἄτιμος οὔτε ὁ ἕβδομος. Ὅρα δὲ ὅτι ἕκτον τάξας ὁ ποιητὴς τὸν Ὀδυσσέα ἤτοι ἔσχατον ἐν τοῖς κληθεῖσι σεμνύνει αὐτὸν ἑτέρως καὶ ὑψοῖ τῷ ἐγκωμίῳ, εἰπὼν Διὶ μῆτιν ἀτάλαντον καὶ δείξας ἐντεῦθεν αὐτὸν οὐδὲν ἀπεοικότα τοῦ πρώ*του Νέστορος, μηδὲ ἔσχατον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν ἄκρον τινὰ, καθὰ καὶ ὁ Νέστωρ, καὶ κατὰ μὲν τὸν βασιλέα ἕκτον τῇ κλήσει, κατὰ δὲ τὸν Ὅμηρον πρώτιστον τῇ τῆς φρονήσεως ἀρετῇ, καθ' ἣν ὡμοίωται τῷ ὑπάτῳ Διί. ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸν μὲν Ὀδυσσέα, ὡς ἐῤῥέθη, ἐπῄνεσε, τὸν δὲ Ἰδομενέα προσεῖπεν ἄνακτα, τοὺς δὲ λοιποὺς τέσσαρας ψιλῶς οὕτω κατ' ὄνομα προήνεγκε, τὸν δὲ Μενέλαον βοὴν ἀγαθὸν εἶπεν. (Vers. 404.) Ἐκ δὲ τοῦ Παναχαιῶν ὕστερον οἱ Πανέλληνες εἴρηνται καὶ τὸ Πανελλήνιον, ὥς που καὶ τὸ Πανιώνιον. ὁμοίου δὲ τύπου τοῖς Πανιωνίοις καὶ τὰ παναθήναια ἡ ἑορτὴ, ὡς καὶ τὰ παμβοιώτια. (Vers. 408.) Αὐτόματος δὲ ὁ αὐτόκλητος καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ μεμαὼς ἤτοι προθυμούμενος ἐλθεῖν. οἱ δὲ νεώτεροι αὐτόματα τὰ κατὰ τύχην φασὶν ἐκ τοῦ μάτην, ὡς αὐτὰ μάτην οὕτω γινόμενα καὶ ὡς ἔτυχεν, ὅ περ ἐνταῦθα οὐκ εὐσυμβίβαστον· πῶς γὰρ αὐτόματος καὶ κατὰ τύχην ἦλθεν ὁ εἰ*δὼς ὅτι ἐπονεῖτο ὁ ἀδελφός; ἡ δὲ τοιαύτη ἔννοια καὶ τὰ παρὰ τοῖς μηχανικοῖς ὠνόμασεν αὐτόματα. ἐκ δὲ τοῦ, αὐτόματος ἦλθεν ὁ ἀδελφὸς Μενέλαος, παροιμία ὕστερον ἐπενοήθη τὸ, ἀκλητὶ κωμάζουσιν ἐς φίλους, ἢ ἐς φίλων, φίλοι. (Vers. 409.) Ὁ δὲ ἀδελφεὸς πλεονασμὸν ἔχει τοῦ ε, ὁποῖον καὶ ὁ κενεός· ἴσως δὲ καὶ ὁ κελεὸς ὡς ἀπὸ τοῦ κέλω. (Vers. 408.) Βοὴν δὲ ἀγαθὸς ὁ πολεμιστής. βοὴ γὰρ ἐκ τοῦ παρακολουθοῦντος ἡ μάχη, ὥς περ καὶ αὐτὴ ἐκ τοῦ ἄϋω τὸ βοῶ, καθὰ καὶ προείρηται, καὶ φύλοπις ἐκ τῆς ὀπὸς ἤτοι βοῆς τῶν φύλων· ἢ βοὴν ἀγαθὸς ὁ εὐρυβόας· ἀρετὴ γὰρ καὶ τοῦτο στρατηγοῦ καὶ χρήσιμον ἐν μάχαις τὸ μεγαλόφωνον. μήπω γάρ, φασι, σάλπιγγος εὑρεθείσης, τῇ βοῇ διώκουν οἱ παλαιοὶ τὰς τῆς μάχης ἐπιθέσεις τε καὶ ἀνακλήσεις, καὶ ἱστοροῦνται πολλοὶ τῶν στρατηγῶν ἐπαινετοὶ καὶ τῆς εὐρυφωνίας· ἔτι δέ φασι καὶ σημεῖον θάρσους τὸ βοᾶν· ἡ γὰρ *δειλία θραύουσα τὸ πνεῦμα εἰς ἀφωνίαν καθιστᾷ καὶ βαμβαίνειν ποιεῖ. διὸ πολλαχοῦ τοὺς ἥρωας ὁ ποιητὴς βοῶντας παρεισάγει, οἷον, σμερδαλέον δ' ἐβόησε, καὶ ἤϋσε διαπρύσιον, καὶ βοὴν ἀγαθοὺς ἀποκαλεῖ τόν τε Ἕκτορα καὶ τὸν Αἴαντα καὶ τὸν Διομήδην καὶ ἄλλους ἀνδρείους. τὸ μέντοι δειλιᾶν ταρβεῖν λέγεται καὶ ἡ δειλία τάρβος παρὰ τὸ ταράσσεσθαι τὴν
248 βοὴν τοῖς δειλιῶσιν. *(Vers. 412.) Ὅτι μεγαλοπρεπὴς ἡ ἐν τῇ κατὰ σύγκλητον θυσίᾳ ἐκβοηθεῖσα 188
26 τοῦ βασιλέως εὐχὴ καὶ τῇ τοῦ ὀνείρου ἀγγελίᾳ συντρέχουσα. φησὶ γάρ· Ζεῦ κύδιστε, μέγιστε, κελαινεφὲς, αἰθέρι ναίων, μὴ πρὶν ἐπ' ἠέλιον δῦναι καὶ ἐπὶ κνέφας ἐλθεῖν, πρίν με καταπρηνὲς βαλέειν Πριάμοιο μέλαθρον αἰθαλόεν, πρῆσαι δὲ πυρὸς δηίοιο θύρετρα, Ἑκτόρεον δὲ χιτῶνα *περὶ στήθεσσι δαΐξαι

*χαλκῷ ῥωγαλέον, καὶ τὰ ἑξῆς. τὸ δὲ σχῆμα τῆς εὐχῆς Ἀττικὸν κατὰ ἔλλειψιν· ἐν γὰρ τῷ, μὴ πρὶν τὸν ἥλιον δῦναι, λείπει τὸ δὸς ἢ ποίησον ἢ εὔχομαι ἤ τι τοιοῦτον. καὶ εἰσὶ τοιαῦτα καὶ ἕτερα σχήματα εὐκτικὰ παρά τε ἄλλοις καὶ παρὰ τῷ ποιητῇ. Σημείωσαι δὲ ὅτι ἔστι καὶ παρὰ Ἡροδότῳ σχῆμά τε ὅμοιον εὐχῆς καὶ ἱστορία τοιαύτη. Δαρεῖος εὔξατο ἀνθρώπῳ εἰς οὐρανὸν ἀφεὶς ὀϊστὸν καὶ τὸν ἀέρα βαλὼν, ὦ Ζεῦ, γενέσθαι μοι Ἀθηναίους τίσασθαι. σωφρονεστέρα δὲ πολλῷ ἡ τοῦ Ὁμηρικοῦ βασιλέως εὐχή. ὅτι δὲ λείπεται ῥήματος ἐνταῦθα ἡ βασιλικὴ εὐχὴ, οἷον τοῦ δὸς, ὡς ἐῤῥέθη, καὶ ἐν τῇ γ´ ῥαψῳδίᾳ δηλοῦται, ὅπου φησί· δὸς ἀποφθίμενον δῦναι δόμον Ἄϊδος εἴσω· ἐνταῦθα γὰρ ἐντελῶς ηὔκται. (Vers. 413.) Τὸ δὲ ἐπὶ κνέφας ἐλθεῖν, ἤγουν ἐπελθεῖν σκότος, πεφιλοτίμηται κἀνταῦθα ῥηθῆναι οἷα σύντροχον τῷ, ἐπιδῦναι ἥλιον· ἐπεὶ καὶ στέρησις ἡλια*κοῦ φωτὸς ἡ νύξ. (Vers. 414.) Τὸ δὲ πρηνὲς καὶ ἐπὶ ἐμψύχων λέγεται. φησὶ γοῦν κατωτέρω ὅτι πολλοὶ πρηνέες ὀδὰξ λαζοίατο γαῖαν. γίνεται δὲ ἀπὸ τοῦ παρανεύειν ἢ κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἀπὸ τοῦ προνενευκέναι. δύο δὲ τούτων ἀντικειμένων πρανοῦς καὶ ὑπτίου, κυρίως πρανὲς λέγεται τὸ πεσὸν ἐπὶ πρόσωπον, ὕπτιον δὲ τὸ ἀνάπαλιν· λέγεται δὲ καὶ διὰ τοῦ η πρηνὲς, ἐξ οὗ καὶ πρηνίξαι τὸ ἐπὶ πρόσωπον ῥῖψαι εἴτε ἄνθρωπον εἴτε καὶ πόλιν. παρὰ πολλοῖς δὲ τῶν ὕστερον νικᾷ πρανὲς λέγεσθαι διὰ τοῦ α ὡς ἀπὸ τοῦ παρανεύειν ἢ μᾶλλον παρανέειν, ὅ ἐστι κολυμβᾶν, ἐπειδὴ παρανέουσιν ἐοίκασιν οἱ πρηνεῖς κείμενοι. λέγεται δὲ *μεταφορικῶς πρανὴς* 249 *καὶ ὁ κατάντης τόπος. ὅθεν καὶ παροιμία τὸ, σφαῖρα κατὰ πρανοῦς. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ κατὰ πρηνὲς βαλέειν Πριάμοιο μέλαθρον ἀλλαχοῦ παραφράζων ὁ ποιητὴς ἠμῦσαι φησὶ τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου ἤγουν κλιθεῖσαν κάτω πεσεῖν. ἀπορήσει δὲ ἄν τις, ἐπειδὰν καταπέσοι τεῖχος ἐκ τοῦ ὀρθοῦ, οἷον τὸ τῆς Τροίας, τί τὸ διάφορον τοῦ πρηνὲς αὐτὸ πεσεῖν ἢ ὕπτιον, εἰ μὴ ἄρα ὅτι τὸ ὕπτιον εὐφημότερον τοῦ πρανοῦς· τὸ γὰρ ὑπτιάζειν ἐπὶ ἀναπαύσεως μᾶλλον λέγεται. μάλιστα δὲ εὐφυὲς εἰπεῖν, ὅτι εὔχεται ὁ βασιλεὺς τὴν Τροίαν καταβαλεῖν οὐκ ἐκ πολυπόνου πολιορκίας τῆς ἔξω καὶ ἀντιπροσώπου, ἀλλ᾽ ἐκ τῶν ἔσω καὶ οἷον εἰπεῖν κατὰ νώτου, κατὰ κράτος ἁλοῦσαν. πάντως δὲ πρόσωπον πόλεως τὸ ἔξω προφαινόμενον, ὃ ἐκ μὲν τῶν ἐκτὸς ἀνατραπὲν ὕπτιον πίπτει, *ἐκ δὲ τῶν ἔσω ῥιφὲν πρηνὲς κεῖται, ὅ περ τάχα καὶ ἔπαθεν ἡ Τροία ῥᾳδίως καὶ ἀπονητὶ δόλῳ ἁλοῦσα, ὡς προγέγραπται. οὕτω καὶ ὅτε εὔξεταί που ἡ Ἑκάβη πρηνέα τινὰ πεσεῖν, ἐπὶ ἀτιμίᾳ ἐκείνου ἡ εὐχὴ, ἵνα μὴ κατὰ στέρνον πληγεὶς ἔντιμος πέσῃ μαχόμενος, ἀλλὰ φεύγων κείσεται πρηνὴς ἐκ τῶν ὀπίσω παθὼν τὴν πληγήν. ὅρα δὲ ὅτι Ἀλεξάνδρου μὲν ἤ τινος ἑτέρου τῶν Τρώων οὐδεμία μνεία τῷ βασιλεῖ, Πριάμου δὲ μόνου καὶ Ἕκτορος, καθ᾽ ὧν μάλιστα θυμοῦται, ὡς δυναμένων μὲν, μὴ λυόντων δὲ ἐν δίκῃ τὸν πόλεμον. (Vers. 415.) διὸ μηδὲ τῆς Τροίας*
189 *μνησθεὶς τὸ τοῦ Πριάμου μέλαθρον καταβαλεῖν εὔχεται καὶ θύρετρα διὰ πυρὸς δηΐου ἤγουν πολεμικοῦ πρῆσαι, ἐπιλεξάμενος δηλῶσαι ὡς ἀπὸ μέρους τὴν μὲν τῶν Τρώων ἀπώλειαν διὰ τοῦ Ἕκτορος, τὴν δὲ τῆς πόλεως διὰ τοῦ οἴκου τοῦ Πριάμου. λέγεται δὲ μέλαθρον μὲν κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἢ ὁ ὄροφος ἢ τὸ μέσον τῆς στέ*γης ξύλον, ὃ, φασὶ, καλεῖται ὑπέρτονον, καὶ γίνεται ἀπὸ τοῦ μελαίνεσθαι αἰθομένου πυρὸς καπνῷ· ἐκ δὲ τούτου καὶ ὁ ὅλος οἶκος μέλαθρον, ὥς περ καὶ ἀπὸ ἑστίας τῆς τοῦ πυρὸς ὡς ἐκ μέρους ἑστία τὸ ὅλον οἴκημα. Αἰθαλόεν δὲ ἢ τὸ αἰθαλωθησόμενον, ὥς φασιν οἱ παλαιοὶ, ἢ τὸ διαφανὲς καὶ λαμπρόν· αἴθω γὰρ οὐ μόνον τὸ καίω, ἀλλὰ καὶ τὸ λάμπω. ἀκριβέστερον δὲ τὸ πρῶτον, οὗ προὔπεστιν ἡ αἰθάλη, οὐ τέφραν δηλοῦσα κατά τινας, ἀλλὰ μάλιστα εἶδός τι καπνῶδους ἀναθυμιάσεως ἐκ πυρὸς, ὁποία καὶ ἡ ἐκ τῶν καιομένων λίθων. Πῦρ δὲ δήϊον λέγει πρὸς διαστολὴν τοῦ θυτικοῦ, φασὶ, καὶ θείου καὶ τοῦ γαμηλίου καὶ τῶν τοιούτων. Τοῦ δὲ θύρετρα ὁ τύπος κατὰ τὸ τέρετρα, ὃ δηλοῖ τὰ τρύπανα. (Vers. 417.) Ῥωγαλέον δὲ ἀπὸ τοῦ ῥήσσω, οὗ μέσος παρακείμενος ἔῤῥηγα καὶ τροπῇ τοῦ η εἰς ω ἔῤῥωγα, ἐξ οὗ καὶ διεῤῥωγὸς ἱμάτιον καὶ χιτὼν ῥωγαλέος. (Vers. 416.) Χιτὼν δὲ ὁ πολεμικὸς θώραξ καθ᾽ ὁμοιό*τητα τοῦ ἐν ἱματισμῷ, ἐπεὶ καὶ ὅπλα ἐνδύεσθαι φαμέν. Πρῆσαι δὲ τὸ καῦσαι ἀπὸ τοῦ πυρῶ πυρώσω, οὗ συγκοπέντος εἰς τὸ πρῶ παράγωγον τὸ πρήθω, ἐξ οὗ καθ᾽ ὑπέρθεσιν καὶ συστολὴν τὸ πέρθω. ἐκ δὲ τοῦ ῥηθέντος πυρῶ παράγωγον τὸ ἐμπυρίζω, ὥς περ καὶ τοῦ πρῶ κατὰ ἀναδιπλασιασμὸν τὸ, ἐμπιπρῶ καὶ τὸ ἐμπίπρημι. (Vers. 418.) Ὅτι ὀδὰξ λάζεσθαι τὴν γῆν ἤγουν λαμβάνεσθαι τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ δάκω δάξω δὰξ, ἢ καὶ ὡς λήγω λήξω λὴξ καὶ λὰξ, οὕτω δήκω δήξω δὴξ καὶ δὰξ, καὶ κατὰ πλεονασμὸν ὀδάξ. δηλοῖ δὲ τὸ δάκνειν τὴν γῆν τοὺς πεφονευμένους ἐν τῷ σφαδάζειν.*

*τινὲς δὲ ὀδὰξ ἀντὶ τοῦ μετὰ τῶν ὀδόντων. Λάζεσθαι δὲ οὐ μόνον αἰτιατικῇ συμβιβάζεται, οἷον· ὀδὰξ λαζοίατο γαῖαν, καὶ λάζετο δ᾽ ἔγχος, ἀλλὰ καὶ γενικῇ, οἷον· ἀλλ᾽ ἀντιλάζου καὶ πόνων ἐν τῷ μέρει. παράγωγον δ᾽ ἐξ αὐτοῦ τὸ λαζύω λάζυμι, ἐξ οὗ καὶ παρ᾽ Εὐριπίδῃ τὸ, γερεᾶς χειρὸς προσλαζύμεναι. *μετρικοῖς δὲ τὰ τοιαῦτα εὐαρεστεῖ· ἄλλως δὲ πλεονάζουσιν αἱ ἐκ τοῦ λαβεῖν κινήσεις. Σημείωσαι δὲ ὅτι ἐνταῦθα ὤρθωσεν Ὅμηρος εἰς κοινὴν διάλεκτον τὴν Ἀττικὴν τοῦ βασιλέως εὐχήν. τὸ μὲν γὰρ, ὦ Ζεῦ, μὴ πρὶν ἥλιον δῦναι, ἀττικίζεται, ὡς ἐῤῥέθη. τὸ δὲ, πολέες δ᾽ ἀμφ᾽ αὐτὸν ἑταῖροι ὀδὰξ λαζοίατο γαῖαν, κοινῆς εὐχῆς ἐστὶ σχῆμα, ἐχούσης καί τι κάλλους ἐν τῇ παρισώσει τοῦ πολέες καὶ πρηνέες. ὀδὰξ δὲ λάζεται γῆν ὁ ἐν τῷ πεσεῖν σφαδάζων καὶ δάκνων αὐτήν. (Vers. 419. sq.) Ὅτι ἐπὶ τοῦ παρακληθέντος καὶ προσηκαμένου μὲν τὴν δέησιν ἢ τὰ δῶρα, ὀψίζοντος δὲ εἰς βοήθειαν οἰκεῖον εἰπεῖν τὸ,
250 οὔ πω ἐπεκραίαινεν, ἀλλ᾽ ὅ γε *δέκτο μὲν ἱρὰ, πόνον δ᾽ ἀμέγαρτον ὄφελλεν· ὅ περ ὁ Ὁμηρικὸς πεποίηκε Ζεὺς, δεξάμενος μὲν τὰ βασιλικὰ ἱερὰ καὶ σημαίνων, φασὶν, αἴσια, οὐ ταχὺ δὲ καὶ οὐδὲ ἀπονητὶ ἀνύσας τὴν εὐχήν. ἔστι δὲ δέξασθαι θύματα τὸ ἀποδέξασθαι ἐπὶ ἀποπληρώσει τοῦ ζητουμένου, ὅ περ καὶ καλλιερεῖν λέγεται, ἀπὸ δὲ τοῦ κραιαίνειν ἀκράαντον ἔργον πρὸ μικροῦ ἔφη τὸ ἀτελές. Πόνος δὲ ἀμέγαρτος ἢ ὁ ἄφθονος ἐκ τοῦ μεγαίρω τὸ φθονῶ, ἢ ὁ πάνυ εἰς μέγα αἰρόμενος, ἢ ὁ ἀφθόνητος διὰ τὴν κάκωσιν· οὐδεὶς γὰρ φθονεῖ ἐπὶ κακοῖς. (Vers. 421.) Ὅτι ὡς ἐν τῇ ἄλφα ῥαψῳδίᾳ, οὕτω καὶ ἐνταῦθα οὐλοχύτας πρὸ θυσίας μεταχειρίζονται. εἰπὼν γάρ· βοῦν δὲ περιστήσαντο καὶ οὐλοχύτας ἀνέλοντο, ἐπάγει· αὐτὰρ ἐπεί ῥ᾽ εὔξαντο καὶ οὐλοχύτας προβάλοντο, αὖ ἔρυσαν μὲν πρῶτα καὶ τὰ ἑξῆς, ὡς ἐκεῖ, ἐν οἷς καὶ τὸ δίπτυχα ποιή*σαντες. τὸ δὲ, ἔκαιεν ἐπὶ σχίζαις ὁ γέρων, διὰ τὸ μὴ προσαρμόζειν ἐνταῦθα ἑτέρως φράζει, καὶ τὰ μὲν σχίζῃσιν ἀφύλλοισι κατέκαιον. σιγᾷ δὲ καὶ τὸ αἴθοπα οἶνον ἐπιλείβειν καὶ τὴν τῶν πεμπωβόλων χρῆσιν, προστίθησι δὲ ὅτι σπλάγχνα δ᾽ ἂρ ἀμπείραντες ὑπείρεχον Ἡφαίστοιο. τὰ δὲ ἄλλα ὡσαύτως ἔχουσι τοῖς ἐκεῖ. τὸ δὲ τοὺς κρατῆρας ἐπιστέψασθαι ποτοῦ καὶ τὰ ἑξῆς, ἐπεὶ οὐ μάχης ἀλλ᾽ ἀναπαύσεως εἰσὶ καὶ ῥαστώνης, ἐνταῦθα καὶ αὐτὰ σεσίγηνται. (Vers. 422.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ αὖ ἐρύειν διαλελυμένως ἢ αὐερύειν συνθέτως διαφέρει τοῦ ἀναρύειν. αὐερύειν μὲν γὰρ τί σημαίνει, προδεδήλωται· τὸ δὲ ἀναρύειν ἁπλῶς ἀντὶ τοῦ θύειν εἴληπται κατὰ Παυσανίαν, ὅθεν φησὶ καὶ ἡ θυσία ἀνάρυσις. (Vers. 426.) Τὸ δὲ τὰ σπλάγχνα ὑπερέχειν Ἡφαίστου ταυτόν ἐστι τῷ ὑπεράνω ἔχειν τοῦ πυρός· πῦρ γὰρ ὁ Ἥφαιστος. καὶ ἔστιν ὁ τρόπος μετωνυμία. τὸ εἰπεῖν δηλονότι ἀντὶ πυρὸς τὸν αὐτῷ ἐπιστατοῦντα Ἥφαιστον, ὡς καὶ ὅτε *ὁ Ἄρης αὐτὸς ἐκεῖνος λέγεταί τινα ἀναιρεῖν, ἢ ὁ Ποσειδῶν βυθίζειν τὴν νῆα· μετωνυμίαι γὰρ καὶ ταῦτα εἰσίν. Ἰστέον δὲ ὅτι τε τὸ, οὐλοχύτας ἀνέλοντο, προγίνεται τοῦ οὐλοχύτας προβάλοντο· ἀνελόμενοι γὰρ κάτωθεν εἶτα ῥιπτοῦσι κατὰ βωμοῦ αὐτοὺς προθέμενοι. καὶ ὅτι κάλλους πάρισα τὸ περιστήσαντο, προβάλοντο, ἀνέλοντο, εὔξαντο· καὶ ὅτι ἄφυλλοι σχίζαι αἱ ξηραὶ πρὸς διαστολὴν τῶν φυλλοφόρων· καὶ ὅτι τὸ δίπτυχον καὶ ἐπὶ διδύμου γονῆς λέγεται, καθὰ καὶ τὸ τρίπτυχον ἐπὶ τριδύμων, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ διπτύχους γονὰς, καὶ τριπτύχους κόρας, ὧν ἡ παραγωγὴ ἐκ τῶν κατὰ τὴν μήτραν πτυχῶν. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ ἐν τῇ τραγῳδίᾳ ἄφυλλον στόμα ἢ τὸ ξηρὸν δηλοῖ καὶ αὐχμηρὸν καὶ αὖον ἀκολούθως Ὁμήρῳ, ἢ τὸ ἱκετεῦον δίχα συνήθων κλάδων, οὓς δηλοῖ καὶ Σοφοκλῆς. (Vers. 435.) Ὅτι στρατηγικὴ παλαιὰ παραγγελία τὸ χρόνου φείδεσθαι, ὃν οὔτε ἀνακαλεῖσθαι παρελθόντα ἔστιν, οὔτε μὴ παρόν*τα ῥᾴον λαβεῖν· ὅθεν καὶ Ξενοφῶν πολυτελέστατον ἀνάλωμα φησὶ τὸν καιρὸν, ὡς τοῦ δαπανήσαντος ἐν κενοῖς τὸν καιρὸν καὶ ἀναβαλομένου τὸ μέγιστον τῶν παρ᾽ ἑαυτῷ καλῶν ἀναλώσαντος. διὸ καὶ Ἀλέξανδρος ἐρωτηθεὶς, πῶς μεγάλα ἤνυσεν, ἔφη· μηδὲν ἀναβαλόμενος. ταῦτα δὴ Ὅμηρος ἐνταῦθα παραλαλῶν ποιεῖ τὸν Νέστορα στρατηγικῶς λέγοντα τῷ βασιλεῖ· μηκέτι νῦν δηθὰ λεγώμεθα, ἤγουν καθήμεθα καὶ οἱονεὶ κείμεθα, ἐκ τοῦ 190
λέγω· ἐξ οὗ καὶ λέκτρον ἡ κοίτη. μηδ᾽ ἔτι δηρὸν ἀμβαλλώμεθα ἔργον, ὃ δὴ θεὸς ἐγγυαλίξει, τουτέστιν εἰς χεῖρας δώσει. γύα γὰρ πολλαχοῦ αἱ χεῖρες· ὅθεν γυίζω τὸ χειρίζω καὶ πλεονασμῷ τῆς αλ συλλαβῆς γυαλίζω, καὶ ἐγγυαλίζω τὸ ἐγχειρίζω. Τὸ δὲ δηρὸν ἐπιῤῥηματικόν ἐστι κἀνταῦθα δι᾽ ἔλλειψιν τοῦ χρόνου. τὸ δὲ ἐντελὲς παρ᾽ Εὐριπίδῃ ἐν τῷ, δαρὸν ἐκ Τροίας χρόνον πλαγχθεὶς, καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν τῷ, πολὺν πολύν με δαρόν τε δὴ κα*τείχετε χρόνον. Τὸ δὲ, ἀναβαλλώμεθα ἔργον, ἀντὶ τοῦ εἰς ἄλλον καιρὸν παρατείνωμεν, τῆς ἀνὰ προθέσεως δευτέρωσίν τινα καὶ ἐνταῦθα δηλούσης, ὡς καὶ ἐν τῷ

ἀναπαλαίειν καὶ ἀναμάχεσθαι καὶ ἀναψηφίζεσθαι τὸ μεταψηφίζεσθαι, ἵνα εἴη ἀναβάλλεσθαι τὸ ὑπερ-
τίθεσθαι τὸ πρᾶγμα εἰς δευτέραν βολὴν ἤτοι ἐπιτυχίαν. ἐκ δὲ τοῦ, ἀναβαλλώμεθα ἔργον, σύγκειται
ὁ παρ᾽ Ἡσιόδῳ ἀμβολιεργὸς, ὃς ἄταις παλαίει. σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ ἔργον, ὃ δὴ θεὸς ἐγγυαλίξει, πάνυ
ἀσφαλέστερον ἐστὶ τοῦ, ἔργον δ᾽ οὐδὲν ὄνειδος, ὃ δή φησιν Ἡσίοδος. ἐκεῖνο μὲν γὰρ ἀσαφῶς γραφὲν
ἔβλαψε τὸν σοφὸν Σωκράτην, ὃς εἰωθὼς λέγειν συχνὰ τὸ, ἔργον δ᾽ οὐδὲν ὄνειδος, *ἤγουν δ᾽ οὐδέν τι 251
ἐστὶν ὄνειδος τὸ ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς ἐμπαίεσθαι, συκοφαντίᾳ περιέπεσεν, οἷα δογματίζων, ὡς ἔργον
οὐδὲν, ἤγουν οὐδεμία ἐργασία, κἄν τε φαύλη κἄν τε χρηστὴ, ὄνειδός ἐστι τῷ ἐργαζομένῳ, κἀντεῦθεν
ἐβλάβη ὡς ἀδιαφορῶν περὶ τὰς πράξεις. καὶ οὕτω μὲν Ἡσίοδος ἔγραψεν ἀδιάρθρωτα. Ὅμηρος δὲ
διέστειλε σαφῶς, περὶ ποῖον ἔργον χρὴ σπεύδειν, ὅτι δηλαδὴ περὶ τὸ θεόσδοτον. τοιοῦτον γὰρ ὃ δὴ
θεὸς ἐγγυαλίξει ἤγουν εἰς κοίλην χεῖρα θήσει κατὰ τὸ, ἔμβαλλε κυλλῇ· ἐξ οὗ ἐγγυαλίζειν καὶ γύαλα
θώρηκος καὶ κοίλης δὲ πέτρας κατὰ τοὺς ποιητὰς τὰ κοιλώματα. (Vers. 438.) Ὅτι καὶ ἐνταῦθα
κηρύσσειν τὸ προκαλεῖσθαι μετὰ αἰτιατικῆς· φησὶ γὰρ λαὸν κηρύσσοντες. ἐπιμένει δὲ καὶ ὧδε τῇ λέξει
διὰ τὸ καίριον, τρὶς αὐτὴν εἰπών. ὅτι δὲ οἱ μεθ᾽ Ὅμηρον δοτικῇ συντάσσουσι τὸ κηρύσσειν, δῆλον
ἐστί. *Λέγει δὲ καὶ τὸ ἀγειρόντων ἀντὶ τοῦ ἀγειρέτωσαν ἤτοι συναθροιζέτωσαν Ἀττικῶς, ὡς τὸ τυπτόν-
των καὶ λεγόντων ἀντὶ τοῦ τυπτέτωσαν καὶ λεγέτωσαν, ὅ περ δοκεῖ μὲν βάρβαρον διὰ τὸ ἀσυμβίβαστον
τῆς πληθυντικῆς γενικῆς τῶν μετοχῶν πρὸς τὰ πληθυντικὰ τρίτα προστακτικὰ, θεραπεύεται δὲ διὰ
ἐλλείψεως ὑπαρκτικοῦ ῥήματος τοῦ ἔστωσαν, ἵνα λέγῃ ὅτι ἔστωσαν τῶν ἀγειρόντων, ἔστωσαν τῶν
τυπτόντων, ἔστωσαν τῶν λεγόντων, ἅ περ συναλιφέντα καὶ στενωθέντα ἐλλειπτικῶς ἐγένοντο, ἀγει-
ρόντων, τυπτόντων, λεγόντων, ἀντὶ τοῦ ἀγειρέτωσαν, τυπτέτωσαν, λεγέτωσαν. Σημείωσαι δὲ ὅτι
ἐκδηλοτάτη ἡ ῥηθεῖσα ἔλλειψις ἐν τῷ μελόντων τὸ λώιον ἐν φρεσὶν, οὐ πληθυντικῶς λεχθὲν ἀλλὰ
ἑνικῶς ἀντὶ τοῦ ἔστω τῶν μελόντων ἤτοι μελέτω. *(Vers. 439.) Ὅτι οὐ μόνον ἄριστος σύμβουλος
ὁ Νέστωρ καὶ τακτικὸς, ὡς δέδεικται, ἀλλά πως καὶ πολέμαρχος, αὐτὸς ἀποπληρῶν ἄρτι τὴν τοῦ
Ἀχιλλέως στρατηγιαν. παραινέσας γὰρ τῷ βασιλεῖ ἐν ἐπηκόῳ τῶν γερόντων μὴ δηρὸν ἀναβαλλώμεθα
τὸ θεόθεν ἔργον, ἐπάγει· ἡμεῖς δ᾽ ἀθρόοι ὧδε κατὰ στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν ἴομεν, ὄφρα καὶ θᾶσσον
ἐγείρομεν ὀξὺν Ἄρηα. ἔστι δὲ τὸ ἀθρόοι ἀντὶ τοῦ ὁμοῦ, ὅ περ ἐδάσυνον οἱ Ἀττικοὶ, ὡς ἀλλαχοῦ ῥηθή-
σεται. Τὸ δὲ *ἴομεν αὐθυπότακτον μέν ἐστι παρὰ τοῖς ὕστερον, παρ᾽ οἷς καὶ συστέλλει τὴν ἄρχουσαν,
ἐκτεῖνον τὴν παραλήγουσαν· παρὰ δὲ τῷ ποιητῇ λαμβάνεταί ποτε καὶ ὡς ἐνεστὼς ὁμοίως τῷ τίομεν καὶ
τοῖς τοιούτοις, ἢ ἀπὸ τοῦ εἴω ῥήματος ἀφαιρέσει τοῦ ε̄, ἢ ἀπὸ τοῦ ἴω δευτέρου ἀορίστου ὑποτακτικοῦ
191 μεταχθέντος εἰς ἐνεστῶτα καὶ παθόντος χρόνου μετάθεσιν, ὃ καὶ ἐν ἄλλοις γίνεται. (Vers. 440.)
Ὀξὺς δὲ Ἄρης ἐγείρεται, ὡς οἷα πρὸ τούτου κοιμώμενος· καὶ ἄλλως δὲ, ὄρθωσιν Ἄρεος ἤγουν Ἀρεϊ-
κῶν δοράτων καὶ ξιφῶν σημαίνει τὸ λεχθὲν κατὰ τὸ, ἔφριξε δὲ μάχη φθισίμβροτος ἐγχείῃσι. διὸ καὶ
ὀξὺς ὁ τοιοῦτος Ἄρης οὐ μόνον διὰ τὸ ταχὺ θανατοῦν *καὶ τὸ αἶψα συντελεῖσθαι, ὡς ἀλλαχοῦ φησὶν 252
Ὅμηρος, ἔτι δὲ καὶ διὰ τὸ θυμικὸν, εἴ περ καὶ ὀξεῖς λέγονται οἱ θυμούμενοι καὶ ὀξύνεσθαι καὶ παροξύ-
νεσθαι τὸ χολᾶσθαι, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ ἔγχη ὀξυόεντα, ὀξέα δηλαδὴ, καθ᾽ ὃ καί τις ἀνταπειλούμενος
ἀλαζόνι πολεμιστῇ, ἔφη ὀξεῖαν εἶναι ἐν ἄκρῳ καὶ αὐτῷ τὴν αἰχμήν. (Vers. 446.) Ὅτι ἀκολούθως τῇ
παραινέσει τοῦ Νέστορος κρίνουσιν οἱ βασιλεῖς τὸν λαὸν ἤγουν εἰς φῦλα καὶ φρήτρας διαχωρίζουσι.
φησὶ γάρ· οἱ δὲ ἀμφ᾽ Ἀτρείωνα θῦνον κρίνοντες, τοὺς ἄνδρας δηλαδὴ κατὰ φῦλα καὶ φρήτρας, ὡς
ὁ Νέστωρ παρῄνεσεν· ἀπὸ κοινοῦ γὰρ εἴληπται γοργῶς τὰ τοῦ Νέστορος. (Vers. 447.) Ὅτι φόρημα
ὁ μῦθος τῇ Ἀθηνᾷ δίδωσι τὴν αἰγίδα, ἣν ὁ ποιητὴς ἐρίτιμον λέγει καὶ ἀγήραον ἀθανάτην τε, ἧς
ἑκατὸν θύσανοι, ἤγουν κροσσοὶ, παγχρύσεοι ἠερέθονται, πάντες ἐϋ*πλεκέες, ἑκατόμβοιος δὲ ἕκαστος.
τίς δὲ ἡ αἰγὶς αὕτη, καὶ ὅτι καὶ Διὸς ὅπλον ἐστὶ, ζητητέον ἐν τοῖς ἑξῆς. Ἰστέον δὲ ὅτι ἡ μὲν Ὁμηρικὴ
αἰγὶς συστέλλει τὴν λήγουσαν, ὡς τὸ μέτρον δηλοῖ· ὁ δὲ γεωγράφος καὶ τόπον τινὰ ὁμώνυμον ἱστορῶν
φησίν· ὅτι Αἰγὶς ὄρος καὶ ἄκρα κατὰ ἔκτασιν τῆς δευτέρας συλλαβῆς περί που τὰ κατὰ Λέσβον. προσ-
νεύει δ᾽ ἐπὶ τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, ὅθεν, φησὶν, ἔχει καὶ τοὔνομα. Ἐρίτιμος δὲ ἡ ῥηθεῖσα αἰγὶς διὰ
τὰ περὶ αὐτὴν παγχρύσεα· διὸ καὶ ἀγήραος, οὐ μὴν κατὰ τὸν τοῦ μύθου Τιθωνὸν, ἀλλὰ καὶ ἀθανάτη.
οἱ δὲ ἑκατὸν θύσανοι δύνανται νοεῖσθαι καὶ ἀντὶ τοῦ πολλοί. (Vers. 448.) Πλεκτοὶ δὲ οἱ θύσανοι,

ὡς εἰκὸς, καὶ διὰ τὸ ἠερέθεσθαι θύοντες, ὅ ἐστι σειόμενοι. (Vers. 449.) Ἑκατόμβοιος δὲ ὁ ἑκατὸν ἤτοι πολλῶν βοῶν ἄξιος, τουτέστι ζῴων. ἐκ γὰρ τῶν βοῶν, μέρους ἑνὸς, πάντα δηλοῖ τὰ τετράποδα, δι᾽ ὧν αἱ συναλλαγαὶ τοῖς παλαιοῖς· τίμιον δὲ ἐκείνοις ὁ βοῦς. *διὸ ἐξ αὐτοῦ πολλὰ βιωτικὰ δηλοῦνται συναλλάγματα καὶ πράγματα, ὡς ἡ ἑκατόμβη, ὡς αἱ ἀλφεσίβοιοι γυναῖκες, ὡς τὸ τετράβοιον, τὸ δωδεκάβοιον, τὸ εἰκοσάβοιον· περὶ ὧν καὶ ἐῤῥέθη καὶ αὖθις ῥηθήσεται κατὰ καιρόν. ἀπὸ δὲ τοῦ τοιούτου ζῴου ἐλέχθησάν ποτε βόες καὶ τὰ νομίσματα. διότι καὶ βοῦν ἐξετύπουν ἐν αὐτοῖς, καὶ μάλιστα οἱ Ἀθηναῖοι, τιμῶντες τὸ ζῷον. ἐντεῦθεν καὶ παροιμία τὸ, βοῦν ἐπὶ γλώττης φέρει, ἤγουν δῶρα λαβὼν σιωπᾷ. καὶ τὸ βου δὲ ἐπιτατικὸν μόριον ἐκ τοῦ τοιούτου ζῴου εἴληπται. (Vers. 450.) Ἰστέον δὲ ὅτι ἔθος ἔχων ὁ ποιητὴς μύθους παραπλέκειν συχνὰ τῇ ποιήσει, ψυχὴ γάρ τις οἷον ὁ μῦθος τῷ τῆς ποιήσεως σώματι, δι᾽ ὅλου παρενεσπαρμένος αὐτοῦ, παράγει καὶ νῦν τὴν μυθικὴν Ἀθηνᾶν σὺν τῇ αἰγίδι παιφάσσουσαν καὶ ὀτρύνουσαν τὸν λαὸν εἰς μάχην, καὶ σθένος ἐνιεῖσαν ἑκάστῳ κραδίῃ ἄληκτον πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι, ὅ *περ ταυτόν ἐστι τῷ, οὐ πανσωλὴ ἔσσεται πολέμου οὐδ᾽ ἠβαιόν. ἔστι δὲ καὶ ἄρτι ἀλληγορικῶς Ἀθηνᾶ ἡ τῶν βασιλέων σύνεσις, λόγῳ ἐρεθίζουσα ὡς ἐκ θείας ἐπιπνοίας τινὸς τὸν λαὸν καὶ ῥωννύουσα. διὸ καὶ ἐπάγει· τοῖσι δ᾽ ἄφαρ πόλεμος γλυκίων γένετο ἠὲ νέεσθαι φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν, ὃ παράφρασίς ἐστι τοῦ ἠὲ νόστος, ἵνα λέγῃ, τοῖς δ᾽ εὐθὺς γλυκίων γέγονεν ὁ πόλεμος ἤ περ ὁ νόστος. καὶ ὅρα εἰς οἷον ἀγαθὸν ἡ βασιλικὴ ἀπόπειρα ἐτελεύτησεν. οἱ γὰρ ποθοῦντες, ὡς εἰκὸς, νοστῆσαι καὶ ἀχνύμενοι πρὸ βραχέος ἐπὶ τῇ στερήσει τῶν πατρίδων, οὗτοι καταμαλαχθέντες καὶ ποικίλως ἀναπεισθέντες λόγοις γλυκίω τοῦ νόστου τὸν πόλεμον ἄφαρ ἤγουν εὐθέως κρίνουσιν. εἰ δὲ μηδὲν οὐδὲ τῶν πάνυ ἡδέων γλύκιον ἧς γαίης ἠδὲ πατρίδος, ἀλλ᾽ οἱ Ἀχαιοὶ δημαγωγηθέντες τῇ βασιλικῇ συνέσει γλυκιόν τι τοῦ οἴκαδε νόστου ἡγοῦνται τὸν στυγερὸν καὶ πικρὸν πόλεμον. Καὶ ση*μείωσαι οἷον ὁ ἐν δέοντι παραινετικὸς λόγος, ὃς ἐν τοῖς ἑξῆς που ἀμβροσία λέγεται διὰ τῆς τῶν γερόντων γλυκείας ὁμιλίας ἐνσταλαζομένη τῇ τοῦ Ἀχιλλέως καρδίᾳ. (Vers. 454.) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι νῦν μὲν σύγκειται τὸ, πατρίδα γαῖαν, καὶ ἔχει ἐντελῶς· ἐν δὲ τῷ, οὐδὲν γλύκιον ἧς γαίης οὐδὲ πατρίδος, κεχώρισται φανερῶς ἡ αἶα τῆς πατρίδος. εἰ δέ τις ἐν τούτοις τὸ μὲν ἧς γαίης τοῦ ἔθνους εἶναι εἴπῃ δηλωτικὸν, τὸ δὲ, οὐδὲ πατρίδος αὐτῆς τῆς ἐνεγκαμένης, πάθος ἐλλείψεως ἔχειν ὁ λόγος, ἵνα λέγῃ ὅτι οὐδὲ πατρίδος, γῆς ἢ κώμης ἢ πόλεως ἢ κωμοπόλεως· οὐχ᾽ ὑποκορίζεται δὲ οὐδὲ ἡ πατρὶς, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἐξώγ-
253 κωται σεμνό*τερον. τῇ μὲν ἐκ πατρὸς παραγώγῳ παρωνυμίᾳ τὸν πατέρα δεικνῦσα, τῷ δὲ θηλυπρεπεῖ σχηματισμῷ μητέρα παραφαίνουσα, ἵνα τῇ τῆς πατρίδος κλήσει ἐμφαίνοιντο οἱ γονεῖς· ὃ προελάλησέ τις παλαιός. καὶ ταῦτα μὲν ὧδε. (Vers. 450.) Παιφάσσειν δὲ τὸ ἐνθουσιωδῶς καὶ ἐπιφανῶς ὁρμᾶν· ὅθεν καὶ ἐκπαιφάσσειν που ἐν τοῖς ἑξῆς τὸ ἐκφανῆ ὁρμὴν ἔχειν. γίνεται δὲ ἐκ τοῦ φῶ τὸ φαίνω, φάσσω, καὶ ἐν ἀναδιπλασιασμῷ φαφάσσω, καὶ τροπῇ τοῦ δασέος καὶ ἐπενθέσει τοῦ ῑ παιφάσσω. οὕτω σκευωρεῖται καὶ τὸ ποιφύσσειν ἀντὶ τοῦ φυσᾶν καὶ τὸ παίπαλον καὶ τὸ μαιμᾶν, ὅ ἐστι προθυμεῖσθαι· καὶ τὸ δαίδαλος δὲ, εἰ μὴ ἴσως πλεονασμὸν ἔχει τοῦ δευτέρου δ̄, ὁμοίως παράγεται. οἱ δὲ παλαιοὶ παιφάσσειν λέγουσι καὶ τὸ ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ περιάγειν τὴν ὄψιν, ὃ εἰς ταυτὸν ἄγεται τῷ 192
πάντῃ τὰ φάη ἀΐσσειν, ὅθεν καὶ συντέθειται. *Ὅτι, ὡς καὶ προγέγραπται, χρώμενος παραβολαῖς ὁ ποιητὴς πολλαχοῦ οὐ μόνον ἐπὶ ἐμφανείᾳ πολυπειρίας καὶ λεκτικῆς δυνάμεως, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ σαφηνείᾳ καὶ ἐνεργείᾳ πραγμάτων. τὰ γὰρ ἅπαξ ποτὲ γενόμενα δῆλα ποιεῖ διὰ παραβολικῶν εἰκόνων γινομένων ἀεὶ, ὅπου μὲν οὐ πολλὰ τὰ πράγματα, οὐ πολλὰς παρεισάγει παραβολὰς, ἔνθα δὲ ποικιλία πραγμάτων, ἐκεῖ πλεονάζει καὶ παραβολαῖς. ὡς καὶ ἐνταῦθα πολλῶν ὄντων τῶν Ἀχαιῶν, καὶ ὅπλα δὲ περικειμένων λαμπρὰ, πρὸς δέ γε καὶ ταχὺ ὁρμωμέ*νων ὧδε καὶ ἐκεῖ, ναὶ μὴν ἀλλὰ καὶ διακεκριμένων εἰς φῦλα, ἔτι δὲ καὶ θυμικῶς διακειμένων, πρὸς ἕκαστον τούτων παραβολῇ ἐχρήσατο· πρὸς μὲν τὴν λαμπρότητα τῶν ὅπλων τῇ ἀπὸ τοῦ πυρὸς, ἥ τις ἐν κορυφαῖς ὄρους ὕλην πολλὴν ἐπιφλέγει· πρὸς δὲ τὸ ἐνταῦθα καὶ ἐκεῖ ὁρμᾶσθαι τῇ ἀπὸ χηνῶν ἢ γεράνων καὶ κύκνων, οἳ ἔνθα καὶ ἔνθα πέτονται ἀγαλλόμενοι πτερύγεσσι· πρὸς δὲ τὸ πλῆθος τῇ ἐκ τῶν φύλλων καὶ τῶν ἀνθέων ὅσα ἔαρος γίνονται· πρὸς δὲ τὸ θυμικὸν καὶ θρασὺ τῇ ἀπὸ τῶν μυιῶν, αἳ κατὰ τὰς ποιμενικὰς ἐπαύλεις ἀθροιζόμεναι διὰ τὸ γλυκὺ γάλα καταναιδεύονται τὰ συνήθη· πρὸς δὲ τὸ εὐπειθῶς διακεκρίσθαι αὐτοὺς εἰς

φῦλα παραβολῇ χρᾶται τῇ ἀπὸ τῶν αἰπολίων, ἃ κἂν μιγῶσιν ἐν τῷ νομῷ, ἀλλὰ οἱ αἰπόλοι ῥᾷον δια-
κρίνουσιν. οὕτω δυνατὸς ὁ ποιητὴς εἰς εὐπορίαν εἰκόνων πραγματικῶν. (Vers. 455.) Ἰστέον δὲ ὡς
οὐχ' ἁπλῶς πυρὶ *ἐξεικάζει ὁ ποιητὴς τὴν αἴγλην τοῦ χαλκοῦ τῶν Ἑλληνικῶν ὅπλων, ἀλλὰ πυρὶ ἐπιφλέ-
γοντι ἄσπετον ὕλην ἐν κορυφαῖς ὄρεος, οὗ ἕκαθεν φαίνεται αὐγή· τοῦ γὰρ τοιούτου πυρὸς ἡ λαμπηδὼν
εἰς πολὺ διαδίδοται, ἐν δέ γε κοιλαις φάραγξιν ἀσπέτου μὲν ὕλης ἴσως ἐπιδράξεται ἤγουν πολλῆς καὶ
ἀῤῥήτου διὰ δασύτητα· ἕκαθεν δὲ ἡ αὐγὴ οὐ φανήσεται. (Vers. 453.) Ἐν δὲ τῷ, ὣς τῶν, ἤγουν
οὕτω τούτων, ἐρχομένων ἀπὸ χαλκοῦ θεσπεσίου αἴγλη παμφανόωσα δι' αἰθέρος οὐρανὸν ἷκε, καὶ τὸ
εὐμέγεθες ἔοικε τῶν Ἑλλήνων ὑποδηλοῦν· διὸ καὶ προσαρμόσει ὅλη ὅλῳ τῷ πράγματι ἡ παραβολή· ὡς
γὰρ ἐν κορυφῇ ὄρεος πῦρ *οὗ ἕκαθεν ἡ αὐγὴ, οὕτως ἐν αὐτοῖς χαλκὸς, οὗ ἡ αἴγλη ἐπάμφαινε. λαμ- 254
πρὸν δὲ καὶ τὸ ἐκ γῆς αἴγλην εἰς οὐρανὸν ἀφικνεῖσθαι· ἄλλως γὰρ ἐκεῖθεν ἐπὶ γῆν φῶς καταπέμπεται,
ὡς δηλοῖ καὶ τὸ, οὐρανόθεν ὑπεῤῥάγη ἄσπετος αἰθήρ. προϊὼν δὲ τὸ αὐτὸ διὰ συντόμου καὶ λαμπροτέ-
ρας εἰκονίσει παραβολῆς, εἰπὼν ἰέναι τοὺς Ἕλληνας ὡς ἐὰν πυρὶ χθὼν πᾶσα νέμοιτο. χαλκὸς δὲ θεσπέ-
σιος, ὃν θεὸς ἂν εἴποι οἷος ἦν. (Vers. 455.) Τὸ δὲ ῥηθὲν πῦρ ἀΐδηλον ἔφη ἢ ὡς πολυφανὲς παρὰ
τὸ ἰδεῖν, ᾧ περ ὅμοιον εἴη ἂν καὶ τὸ ἀείδελον, ἢ ὡς ἀφανιστικὸν καθ' ὁμοιότητα τοῦ ἅδου, ἢ ὡς εἰς
πολὺ διαθέον παρὰ τὸ μὴ ἴζειν τραπέντος τοῦ ζ εἰς δ κατὰ συνήθειαν. (Vers. 458.) Ὅρα δὲ ἐν
τῷ, δι' αἰθέρος οὐρανὸν ἷκεν, ὅτι τῷ αἰθέρι καὶ τὸν ὑποτεταγμένον αὐτῷ ἀέρα συννοεῖν χρή.
(Vers. 460.) Ὅτι λειμών τις ἐν Ἀσίᾳ λεγόμενος δι' αὐτὸ τοῦτο *Ἄσιος περί που τὸν Κάϋστρον
ποταμὸν, περὶ ὃν χῆνές τε καὶ γέρανοι καὶ κύκνοι καὶ εἴ τι τοιοῦτον ὑδροχαρὲς ὄρνεον νέμονται. διὸ
καὶ ὁ ποιητὴς ἐκ παραβολῆς διδάσκων τὴν φυλαδὸν γινομένην τῶν Ἑλλήνων κίνησιν κατὰ διάκρισιν
ἐθνικήν φησι, τῶν δ' ὡς ὀρνίθων πετεηνῶν ἔθνεα πολλὰ, χηνῶν ἢ γεράνων ἢ κύκνων δουλιχο-
δείρων, Ἀσίῳ ἐν λειμῶνι Καϋστρίου ἀμφὶ ῥέεθρα ἔνθα καὶ ἔνθα ποτῶνται ἀγαλλόμεναι πτερύγεσσι
κλαγγηδὸν προκαθιζόντων, σμαραγεῖ δέ τε λειμὼν, ὣς τῶν ἔθνεα πολλὰ νεῶν ἄπο καὶ κλισιάων
ἐς πεδίον προχέοντο Σκαμάνδριον. τινὲς δὲ τὸ Ἀσίῳ ἐν λειμῶνι ἀντὶ τοῦ Ἀσίου εἶπον κατὰ γενι-
κὴν πτῶσιν, καὶ φασὶν ὅτι ἀνδρί τινι ἐπιφανεῖ ὁ λειμὼν ἐπωνόμασται, οὗ ἡ εὐθεῖα ὁ Ἀσίας,
ἡ γενικὴ Ἀσίου, καὶ Ἰωνικῶς Ἀσίεω ὡς Ἑρμείεω, Εὐμελίεω, καὶ ἐν συγκοπῇ Ἀσίω ὡς Ἑρμείω,
Εὐμελίω. καὶ ἔστι φασὶ λειμὼν Ἀσίου, περὶ ὃν χῆνες καὶ τὰ τοιαῦτα συνάγονται. ὁ *δὲ γεωγράφος
οὕτω φησίν· ἀπὸ τριάκοντα σταδίων τῆς Τραλλιανῆς Νύσσης Τμῶλον ὑπερβᾶσι καὶ τὴν μεσογίδα
πρὸς νότον τόπος τις καλεῖται λειμὼν, ὃν ὀνομάζειν φασὶ τὸν ποιητὴν, ὅτε εἴπῃ Ἀσίῳ ἐν λειμῶνι,
δεικνύντες Καΰστρου καὶ Ἀσίου τινὸς ἡρῷον καὶ τὸν Κάϋστρον πλησίον ἀποῤῥέοντα. ὁ δ' αὐτὸς
καὶ πεδίον Καϋστρηνὸν λέγει, ὃ συνεχὲς τὸ Κιλβανὸν, πολὺ καὶ συνοικούμενον εὖ. ἕτεροι δὲ τῶν
ῥηθέντων ἡρώων τὸν μὲν Ἀσίαν Κότυος ἱστοροῦσιν υἱὸν, τὸν δὲ Κάϋστρον Πενθεσιλείας υἱόν.
λέγουσι δὲ καὶ ἄρξαι Λυδίας τὸν Ἀσίαν. ἄλλοι δὲ νοοῦσιν ἄσιον λειμῶνα τὸν ἰλυώδη· ἄσις γὰρ τὸ
ἐξ ὕδατος ξηρὸν παρὰ τὸ ἄζω, ἢ σαφέστερον εἰπεῖν, ἡ ἰλὺς, ὥς που δηλοῖ καὶ ὁ ποιητής. πηλώδης
93 γάρ, φασιν, ὁ Κάϋστρος ποταμὸς ἐν ταῖς προχοαῖς. Γίνεται δὲ ὁ μὲν χὴν παρὰ τὸ χαίνειν, διότι
τε βορός ἐστι καὶ ὅτι καὶ ἰδιότης αὕτη τῷ χηνὶ χαίνοντι τὰ πολλὰ, ὅτε ἢ θρασύνεται ἢ δειλιᾷ.
*Γέρανος δὲ παρὰ τὸ τὴν γῆν ἐρευνᾶν. Κύκνος δὲ ἀπὸ τοῦ κυκᾶν πλέον τῶν ἄλλων τὴν ἰλὺν ἐπὶ
ἀναψηλαφήσει τροφῆς. Δουλιχοδείρους δὲ τούτους ὁ ποιητής φησι κατ' ἐξαίρετον· τοιοῦτοι γὰρ αὐτοὶ
μάλιστα πρὸς ἀναλογίαν τοῦ σώματος τὸ δολιχὸν ἤτοι μακρὸν τοῦ τραχήλου ἀντὶ ὁρμιᾶς ἔχοντες ἐν
τοῖς ὑγροῖς. δοκεῖ δὲ τὸ Ἰωνικῶς μὲν δουλιχὸν, κοινῶς δὲ δολιχὸν γίνεσθαι παρὰ τὸ διόλου ἱκέσθαι·
τοιοῦτον γάρ τι τὸ μακρὸν, τραπέντος τοῦ ψιλοῦ κ εἰς τὸ ἀντίστοιχον δασὺ διὰ τὸ εὐφωνότερον. ἐκ
δὲ τῆς λέξεως ταύτης καὶ δρόμος ἐναγώνιος ὁ δολιχός· καὶ νῆσος δέ τις τὸ Δουλίχιον. σύγκειται δὲ
ἀπ' αὐτῆς καὶ τὸ δολιχόσκιον καὶ δολίχαυλοι αἰγανέαι, ὅ ἐστι μακροὺς αὐλοὺς ἔχουσαι ἤγουν κοιλότητας
ἐπιδορατίδων, αἷς ὁ τοῦ ξύλου καυλὸς ἐνίεται. Ὅτι δὲ ὁ κύκνος εὔτεκνος καὶ μάχιμος, καὶ ὡς ἀλλη-
λοκτονεῖ ὁ μάχιμος, καὶ ὡς Ἀριστοτέλους εἰπόντος ᾠδικοὺς εἶναι τοὺς κύκνους, μάλι*στα περὶ τὰς
τελευτὰς καὶ διαιρεῖν τὸ πέλαγος ᾄδοντας, Ἀλέξανδρος ὁ Μύνδιός φησιν ὅτι πολλοῖς παρακολουθήσας
τελευτῶσιν οὐκ ἤκουσεν ᾀδόντων, οἱ παλαιοὶ δηλοῦσι, παρ' οἷς καὶ κύριον ὄνομα ὁ Κύκνος, ὃν ὁ μῦθος

φησὶν ὑπὸ Ἄρεος ὀρνιθωθῆναι. τοῦ δὲ ᾠδικοὺς εὐγενῶς αὐτοὺς εἶναι, ἡ πεῖρα διδάσκαλος. Λειμὼν δὲ ὁ ὑγρὸς καὶ βοτανώδης τόπος ἀπὸ τοῦ λείβω λέλειμμαι, ὃν ἡ κοινὴ γλῶσσα λιβάδιον λέγει ὡς ἀπὸ τοῦ ἔλιβον δευτέρου ἀορίστου, ἔνθα ὕδωρ συλλείβεται. (Vers. 461.) Κάϋστρος δὲ ὁ ποταμὸς ὡς διὰ κατακεκαυμένης ῥέων, περὶ ἧς ἀλλαχοῦ ῥηθήσεται. διαλέλυται δὲ ἡ λέξις· ἄλλως γὰρ Καῦστρος ὤφει-
255 λεν οὕτως εἶναι, *ὁμοίως τῷ καυστηρὸς, καὶ τῷ καυσία, ἥ τις ἦν κάλυμμα κεφαλῆς Μακεδονικὸν ἐκ πίλου, ὡς τιάρα, σκέπουσά τε ἀπὸ καύσωνος καὶ ὡς εἰς περικεφαλαίαν συντελοῦσά τι. ἄλλοις δὲ δοκεῖ ὁμώνυμος εἶναι ὁ ῥηθεὶς ποταμὸς ἥρωι Καΰστρῳ τῷ ἀνωτέρω εἰρημένῳ, ὥς περ δὲ κάπρος κάπριος κατὰ παραγωγὴν, οὕτω καὶ Κάϋστρος Καΰστριος. (Vers. 462.) Τὸ δὲ πετῶμαι, τουτέστι πέτομαι, ὅτι καὶ ἐκτείνει τὴν ἄρχουσαν, δηλοῖ σὺν ἄλλοις ἐν χρήσει καὶ ὁ δειπνοσοφιστής. Τὸ δὲ, ἀγαλλόμεναι πτερύγεσσιν, ὡς καὶ προεγράφη, ἀκαταλλήλως εἴρηται. ἐχρῆν γὰρ ὀρθῶς εἰπεῖν ἀγαλλόμενα, ἵνα λέγῃ ἔθνεα πολλὰ ἀγαλλόμενα. εἴρηται δὲ ὅμως Ἀττικῶς καὶ οὐκ ἀπεδόθη πρὸς τὴν φωνὴν τοῦ ἔθνεα, ἀλλὰ πρὸς τὸ σημαινόμενον, ὅ πέρ ἐστιν αἱ ἀγέλαι ἢ μάλιστα αἱ ὄρνιθες· ταυτὸν γὰρ ἐνταῦθα ἔθνεα ὀρνίθων *καὶ ὄρνιθας εἰπεῖν. καινοπρεπὲς οὖν σχῆμα τὸ εἰπεῖν, ἔθνεα πολλὰ ὀρνίθων ἀγαλλόμεναι πτέρυξιν, ἀντὶ τοῦ, ἀγέλαι ἢ ὄρνιθες χαίρουσαι τῇ πτήσει καὶ ἐντρυφῶσαι τοῖς πτεροῖς. τοιοῦτόν που καὶ τὸ, ἐκίνηθέν φάλαγγες ἐλπόμενοι παρὰ ναῦφιν Πηλείωνα καὶ ἑξῆς. καὶ ἐκεῖ γὰρ τὸ ἐλπόμενοι ἀκατάλληλον μέν ἐστι πρὸς τὴν φωνὴν τοῦ φάλαγγες, καταλλήλως δὲ ἔχει πρὸς τὸ σημαινόμενον. ἐπεὶ γὰρ φάλαγγες οἱ λαοὶ, λέγοι ἂν ὅτι ἐκινήθησαν οἱ Τρῶες ἐλπόμενοι τόδε τι. φασὶ δέ τινες τῶν παλαιῶν ὑπομνηματιστῶν, ὅτι Ἀρίσταρχος ἀγαλλόμενα γράφει ἀκολούθως τῷ ἔθνεα. Τὸ δὲ πετεηνῶν ἢ ἁπλῶς εἴρηται ὡς ὀρνίθων ἴδιον, ἢ πρὸς διαστολὴν ἴσως τῶν κατοικιδίων, οἷς οὐχ' οὕτως ἄνετον τὸ πτερὸν εἰς τὸ πέτεσθαι. δῆλον δ' ὅτι ἐκ τοῦ πετεηνοῦ συγκέκοπται τὸ πτηνόν. Τὸ δὲ ἔθνεα καταχρηστικῶς καὶ νῦν λέγεται, ὡς προγέγραπται, ὥς περ καὶ ἐπὶ μελισσῶν καὶ μυιῶν, καὶ ἐπὶ *ἰχθύων δὲ παρὰ τῷ Ὀππιανῷ. ἔθνος μὲν γὰρ ἀπὸ τοῦ ἔθους· ἔθος δὲ ἐπὶ ἀλόγων οὐκ εἴωθε λέγεσθαι. (Vers. 463.) Τὸ δὲ σμαραγεῖ ὠνοματοπεποίηται πρὸς μίμησιν ἤχου, ὃν ἀποτελεῖ ὁ ὑγρὸς λειμὼν, καθιπταμένων αὐτόθι ὀρνίθων. ἕτεροι δὲ τὴν λέξιν ἀντὶ τοῦ λάμπειν ἐνόησαν, ὅθεν, φασὶ, καὶ σμάραγδος λίθος. (Vers. 465.) Πεδίον δὲ Σκαμάνδριον τὸ μεταξὺ τῶν δύο ποταμῶν, τοῦ τε Σιμόεντος καὶ αὐτοῦ τοῦ Σκαμάνδρου, ἔνθα ἐγίνετο ἡ μάχη, ὅ περ καὶ λειμῶνα λέγει Σκαμάνδριον ἀνθεμόεντα, ὡς ῥηθήσεται. ὁ δὲ γεωγράφος λέγει καὶ ὅτι ἰδίως Τρωικὸν πεδίον τὸ Σιμοείσιον καὶ τὸ Σκαμάνδριον, ἔνθα οἱ πλεῖστοι ἀγῶνες· πλατύτερον γάρ. ἐνταῦθα δὲ ὁρᾶται καὶ τὰ ἐν τοῖς ἑξῆς μνημονευθησόμενα, ὁ ἐρινεὸς, ὁ τάφος τοῦ Αἰσυήτου, ἡ Βάτεια καὶ τὸ σῆμα τοῦ Ἴλου. Σημείωσαι δὲ ὅτι ὁ Σκάμανδρος δυσχερῶς ἐν μέτρῳ ἔχων παρεισρέειν ἡρωικῷ ἐκαινοτομήθη ἐξ ἀνάγκης παρὰ τοῦ ποιη*τοῦ. ἐπεὶ γὰρ ἡ ἄρχουσα βραχεῖα οὖσα ἐκ δύο συμφώνων ἄρχεται καὶ ἐκτείνει τὸ πρὸ αὐτῆς πῖπτον βραχὺ, καὶ διὰ τοῦτο οὐ χρησιμεύει ὅλως εἰς μέτρον δακτυλικὸν, λαμβάνει τὴν ἄρχουσαν ὁ ποιητὴς ἀναγκαίως, ἀεὶ ἀδυνατοῦσαν ἐκτείνειν τὰ πρὸ αὐτῆς, καθάπερ εἰ καὶ ἦν μονογράμματος, οἷον λόγου χάριν Κάμανδρος, καὶ οὕτω ποιεῖ αὐτὴν ἐπιτηδείαν εἰς δακτύλου ἀπαρτισμόν. διὸ ἐν τῷ, ἐς πεδίον προχέοντο Σκαμάνδριον, τὸ προχέοντο βραχεῖαν ἔχει τὴν λήγουσαν, ἵνα ποιήσῃ δάκτυλον. ὡσαύτως καὶ ἐν τῷ λειμῶνι Σκαμανδρίῳ τὸ λειμῶνι ἐν συστολῇ ἔχει τὴν λήγουσαν, καὶ οὕτως ὁ Σκάμανδρος ἔχει χώραν κεῖσθαι παρὰ τῷ ποιητῇ, λεγόμενός ποτε καὶ Ξάνθος, ὡς φανήσεται. ὅμοιον δέ τι καὶ ἡ Ζέλεια ἔπαθεν, ὡς κατὰ τόπον ῥηθήσεται. Τὸ δὲ προχέοντο δηλοῖ μὲν τὸ τῶν Ἀχαιῶν οἷον ὑγρὸν πρὸς εὐκινησίαν· εἴληπται δὲ δεξιῶς ἀπὸ ὑδάτων συλλειβομένων *ποθὲν εἰς πεδιάδα. τοιοῦτον δέ τι καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ τὸ, ἱππόθεν ἐκχύμενοι. ἐκεῖνο δὲ καί τι πλεῖον ἔχει γλαφυρότητος διὰ τὸ ἐκ τῆς κοιλίας τοῦ δουρείου ἵππου λέγειν κεχύσθαι τοὺς ἥρωας. Ἰστέον δὲ ὅτι πεδίον μὲν κατὰ τοὺς παλαιοὺς ὁ μακρὸς καὶ ἀναπεπταμένος τόπος, ὃς καὶ πεδιὰς λέγεται. πέδιον δὲ προπαροξυτόνως καθ' ὑποκορισμὸν ἡ μικρὰ πέδη πρὸς ὁμοιότητα τοῦ λύριον, θύριον. (Vers. 466.) Ὅτι νῦν μὲν ἁπλῶς λέγει σμερδαλέον κοναβίζειν τὴν χθόνα
ὑπὸ ποδῶν αὐτῶν τε καὶ ἵππων, προϊὼν δὲ καὶ εἰς αὐτὸ τοῦτο παραβολὴν ποιήσει, στεναχίζειν εἰπὼν 194
256 αὐτὴν, ὡς ὅτε ὑπὸ Τυφωέος ἱμάσσεται. *τί δὲ δηλοῖ καὶ ὁ κόναβος καὶ τὸ σμερδαλέον, προείρηται. (Vers. 467.) Ὅτι τὸ, ἵσταντο ἐν λειμῶνι Σκαμανδρίῳ ἀνθεμόεντι μυρίοι, ὅσσα τε φύλλα καὶ ἄνθεα

*γίνεται ὥρῃ, καθ᾽ ὑπερβολὴν νοητέον. πῶς γὰρ ἂν ἄλλως τοὺς μετρητοὺς Ἕλληνας φύλλοις καὶ ἄνθεσιν ἐξισωτέον τοῖς ἀπείροις καὶ πανταχοῦ γῆς γινομένοις; οὕτω δὲ καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς φύλλοις αὐτοὺς ἢ ψαμάθοις ἐοικέναι τις φησί. τάχα δὲ ὥς περ μυίαις αὐτοὺς μετ᾽ ὀλίγα εἰκάζει, οὐ ταῖς ἁπανταχοῦ τῆς γῆς. καὶ ἐν ἀρχῇ δὲ τοῦ βιβλίου τοὺς Ἀχαιούς, ὅσοι μηνίσαντος Ἀχιλλέως ἔθανον, ἕλωρ προκεῖσθαι εἶπε κύνεσσιν οἰωνοῖσί τε πᾶσιν, οὐ τοῖς κατὰ κόσμον ὅλον δηλαδή, ἀλλὰ τοῖς ἐκεῖ περὶ Τροίαν, εἰ καὶ ὁ Ζηνόδοτος εἰς τοῦτο ἀπορήσας ἐξῶσε μὲν τὸ πᾶσιν, ἀντενέγραψε δὲ τὸ δαῖτα, ἵνα ᾖ, οἰωνοῖσί τε δαῖτα. ὥς περ τοίνυν ἐν τοῖς εἰρημένοις μερι*κῶς ἐπιβλητέον τῷ περὶ μυιῶν καὶ κυνῶν λόγῳ, οὕτω φύλλα καὶ ἄνθη ἐνταῦθα νοητέον τὰ περὶ τὸ Σκαμάνδριον πεδίον, ὡσὰν μὴ πάνυ ὁ λόγος ὑπερβάλλῃ, ἀλλ᾽ ἵνα λέγῃ ὅτι ἵσταντο Ἕλληνες περὶ τὸν ἀνθεμόεντα τοῦτον λειμῶνα, ὅσσα φύλλα καὶ ἄνθη ἔαρος αὐτόθι γίνονται. καὶ ἔοικε τὸν παραβολικὸν λόγον τοῦτον ἀπὸ τοῦ ἀνθεμόεντος πεδίου πορίσασθαι, οἱονεὶ λέγων ὅτι ὁ ἀνθεμόεις οὗτος λειμὼν εἶχεν ὥς περ φύλλα καὶ ἄνθεα εἰς πλῆθος τοὺς Ἕλληνας.* (Vers. 468.) *Ὅρα δὲ ὅπως τὸ μυρίοι ἐπὶ πάνυ πολλοῦ πλήθους εἶπεν, ὥστε τοιοῦτόν τι ἐμφαίνει καὶ τό, μυρί᾽ Ἀχαιοῖς ἄλγε᾽ ἔθηκε, καὶ τό, μυρία Ὀδυσσεὺς ἐσθλὰ ἔοργεν. ἀνθεμόεις δὲ πολύφυτος, καὶ διὰ τοῦτο ἐν καιρῷ πολλοῖς ἀνθέμοις ἤγουν ἄνθεσι βρύων. ἐντεῦθεν δὲ τροπικῶς καὶ λέβης ἀνθεμόεις ὁ οἷον ἀνθῶν τῷ κάλλει τοῦ ποικίλματος. καὶ μὴν ἐκεῖνος καὶ ὡς ἀναθηματικὸς δοκεῖ οὕτω λέγεσθαι.* (Vers. 468.) *Ὥραν δὲ τὴν *ἐαρινὴν λέγει κατ᾽ ἐξοχὴν ἢ κατ᾽ ἔλλειψιν. προϊὼν γοῦν φησίν· ὥρῃ ἐν εἰαρινῇ, ἐνταῦθα μὲν ἐλλείψας, ἐκεῖ δὲ εἰπὼν ἐντελῶς, ὁποῖόν τι ποιεῖ καὶ ὅτε πατρίδα λέγει ἐλλειπτικῶς καὶ πατρίδα γαῖαν ἐντελῶς.* *(Vers. 469.) *Ὅτι τὸ τῶν Ἑλλήνων θρασὺ καὶ ἐπιθυμητικὸν τοῦ* 38
*αἵματος, ἔτι δὲ καὶ πλῆθος αὐτῶν ἐμφαίνων προϊὼν μὲν ἐρεῖ ὅτι οὔπω τοιόνδε τις τοσόνδε λαὸν ὄπωπεν· ἐνταῦθα δὲ τοὺς Ἕλ*ληνας μυίαις εἰκάζει πετομέναις εἰς ἀμελγόμενον γάλα, λέγων ὅτι τόσοι ἵσταντο Ἀχαιοὶ ἐν πεδίῳ οὐχ᾽ ἁπλῶς, ἀλλὰ διαρραῖσαι μεμαῶτες, καθὰ μυιάων ἀδινάων ἔθνεα πολλά, αἵ κατὰ σταθμὸν ποιμνήιον ἠλάσκουσιν ὥρῃ ἐν εἰαρινῇ ὅτε τε γλάγος ἄγγεα δεύει. καὶ σημείωσαι ὅτι τὸ μὲν τόσσοι πλήθους δηλοῖ ποσότητα, τὸ δὲ διαρραῖσαι μεμαῶτες, θάρσους ποιότητα, καὶ ὅτι οὐ πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν ἀνδρίαν ἡ εἰκὼν τῶν μυιῶν· οὐ γὰρ πρὸς ἰσχύος ἔνδειξιν, ἀλλὰ πρὸς μόνον θάρσος καὶ ἀναίδειαν παρείληπται ἡ παραβολὴ αὕτη, ὥς περ ἡ τῶν μελισσῶν πρὸ ταύτης, πρὸς τὴν ἰλαδὸν κίνησιν τῶν Ἀχαιῶν ἐκ τῶν σκηνῶν *εἰς τὴν ἀγοράν· οὐ μὴν πρός τι φοβερὸν εἰ καὶ ἄλλως δει-* 257
νότεραι μυιῶν αἱ μέλισσαι διὰ τὸ κατ᾽ αὐτὰς πληκτικόν· ἵσταντο γάρ, φησι, διαρραῖσαι μεμαῶτες δίκην μυιῶν, ὃ δὴ καὶ ἀλλαχοῦ ποιῶν λέγει θάρσος μυίας ἐντεθῆναι τινὶ τῶν ἡρώων. ἀδινὰς δὲ μυίας ὥς περ καὶ μελίσσας δι᾽ ἑνὸς δέλτα καὶ συστολῆς τῆς ἀρχούσης ἢ τὰς λεπτὰς λέγει ἢ τὰς πυκνὰς καὶ ἀθρόον πετομένας. παρῴδηται δέ πως ἐνταῦθα τό, ἠΰτε μυιάων ἀδινάων ἔθνεα πολλά, ἐκ τοῦ, ἠΰτ᾽ ἔθνεα εἶσι μελισσάων ἀδινάων. τὴν δὲ τούτων συγγένειαν τῶν παραβολῶν οἴδασι καὶ οἱ γεωργικοὶ μυίας ὅτε δόξει αὐτοῖς καὶ τὰς μελίσσας λέγοντες. (Vers. 470.) *Σταθμὸς δὲ νῦν μὲν ἀγροτικὴ κατοικία, ὅ ἐστιν ἔπαυλις, ἣν ὁ Σοφοκλῆς μεταπλάσας σταθμὰ λέγει. λέγεται δέ ποτε καὶ ἐπὶ ζυγοῦ τοῦ τὰ βάρη ταλαντεύοντος, καὶ ἐπὶ παραστάτου δὲ *οἰκίας. ὅτε μέντοι ἐκ τοῦδε τοῦ τόπου εἰς τόνδε σταθμοὶ τοσοίδε λέγονται, τοπικὸν ἐκεῖ διάστημα δηλοῖ ὁ σταθμός, ὡς εἴ τις εἴποι στάσιν ἢ μονὴν ἢ τὴν λεγομένην ἀλλαγήν. Τὸ δὲ ποιμνήιον πλεονασμὸν ἔχει τοῦ η καθὰ καὶ τὸ πολεμήιον καὶ τὸ οἰήιον, ὃ δηλοῖ πλοίου οἴακα, καὶ οὐκ ἂν ἔχοι ἀμφιβολίαν ὡς τὸ ξυνήιον. Τὸ δὲ ἠλάσκειν γίνεται μὲν ἐκ τοῦ ἀλῶ, δηλοῖ δὲ τὸ πλανᾶσθαι· καὶ καλῶς εἴρηται ἐπὶ μυιῶν· πλανῶνται γάρ πως ἀεὶ πετόμεναι.* (Vers. 471.) *Τὸ δέ, γλάγος ἄγγεα δεύει, ἐκ τοῦ παρακολουθοῦντος εἴρηται περιφραστικῶς ἀντὶ τοῦ, ὅτε γάλα ἀμέλγεται, πολύ τε καὶ πῖον καὶ γλυκύτερον καὶ μυιῶν ἐπισπαστικόν· διὸ καὶ τὴν ἐαρινὴν ὥραν παρέλαβεν, ἐν ᾗ μάλιστα τὰ τοιαῦτα γίνεται. γλάγος δέ, γάλα ἀγανόν, ὅ ἐστιν ἡδύ· γάλα μέντοι παρὰ τὸ καλὸν ἢ διὰ τὸ ἐκ γύων ἄλεσθαι· ἀπ᾽ αὐτοῦ δὲ καὶ γλάξ βοτάνη γαλακτοποιὸς ταῖς ἐσθιούσαις.* (Vers. 474.) *Ὅτι ἡ προμνημονευθεῖσα ἐκ τῶν αἰ*γῶν παραβολὴ οὕτω φράζεται Ὁμηρικῶς· τοὺς δ᾽ ὥστ᾽ αἰπόλια πλατέ᾽ αἰγῶν αἰπόλοι ἄνδρες ῥεῖα διακρίνουσιν, ἐπεί κε νομῷ μιγέωσιν, ὣς τοὺς ἡγεμόνες διεκόσμεον ἔνθα καὶ ἔνθα ὑσμίνηνδ᾽ ἰέναι. Ἰστέον δὲ ὅτι αἰπόλια πλατέα αἰγῶν ἢ τὰ μεγάλα ἢ μᾶλλον παρατετηρημένως τὰ πεπλατυσμένα, ἐπεί περ αἱ αἶγες ἐσκεδασμέναι νέμονται. τὰς μέντοι ὄϊς*

ἀδινάς τε λέγει καὶ ἀγχηστίνας, ἤγουν ἄγχι ἑστηκυίας, πυκνάς· πυκνοῦνται γὰρ ἐν τῇ νομῇ καὶ οὐ πολὺ διίστανται. δῆλον δὲ ὅτι αἰπόλιον μὲν λέγεται αἰγῶν, ποίμνιον δὲ προβάτων. ἔστι δ' ὅτε γενικῶς πάντα τῷ ποιμνίῳ περιέχονται. διὸ ἀνωτέρω σταθμὸν ποιμνήιον ἔφη ἁπλῶς τὸν ἀγροτικόν. ἐκ περισσοῦ δὲ κεῖται τὸ αἰγῶν. ἀρκεῖ γὰρ τὸ αἰπόλιον εἰς νόησιν αἰγῶν· αἰπόλιον γάρ τις ἀκούσας αἰγῶν πλῆθος ἐνόησεν. οὕτω δὲ καὶ ἐν τῷ, συῶν συβόσιον, παρέλκει τὸ συῶν. εἰσὶ δὲ, ὡς προεγράφη, καὶ ἄλλα τοιαῦτα. (Vers. 476.) Ἐν δὲ τῷ, *ἡγεμόνες διεκόσμεον, διακοσμεῖν λέγει τὸ εὐκόσμως τάττειν, ὅθεν καὶ κοσμήτωρ ὁ ἡγεμών· καὶ κόσμιος δὲ ἐντεῦθεν ὁ εὔτακτος, ἄκοσμος δὲ ὁ μὴ τοιοῦτος, καὶ οὐκ ἐν κόσμῳ φεύγειν τὸ ἀτάκτως τῆς μάχης ὑποχωρεῖν. διήκει δὲ ἡ λέξις καὶ εἰς ἄλλα, οἷον καὶ εἰς δαῖτα, ἧς λυθείσης ἀποκοσμεῖται ἔντεα δαιτός. καὶ εὔκοσμος δὲ εἴδησις λέγοιτ' ἂν, ἧς ἀνάπαλιν ἔχει ὁ ἄκοσμά τε πολλά τε εἰδώς. εἴη δ' ἂν καὶ ἔρις κοσμία, ἣν ὁ μὴ ποιούμενος μάψ ἀτὰρ οὐ κατὰ κόσμον ἐρίζει. (Vers. 475.) Τὸ δὲ, ῥεῖα διακρίνειν, αἰπόλου δηλοῖ ἀρετὴν, εἰδότος οὕτω ῥᾷον ποιεῖν. Νομὸς δέ ποτε μεταφορικῶς καὶ ἐπὶ πληθυσμοῦ, ὡς δηλοῖ τὸ ἐπέων νομός. (Vers. 477.) Τὸ δὲ, διεκόσμεον ὑσμίνηνδ' ἰέναι, ὑπογραφή ἐστι τοῦ λαῶν κοσμήτορος. κοσμήτωρ γὰρ τοιοῦτος ὁ διακοσμῶν εἰς μάχην. (Vers. 478.) Ὅτι παραβολικῶς διδάξας τὰ κατὰ τὸν ὄχλον μεταβαίνει καὶ εἰς βασιλικὸν εἰκασμὸν, καὶ λαλήσας τεράστιά τινα καὶ *διὰ τῶν εἰκόνων διαγράψας τὸν βασιλέα ἐκπρεπέα καὶ ἔξοχον πάντων ἡρώων, καὶ εἰδὼς ὅτι παρ' ἱστορίαν λαλῶν οὐκ ἂν πιστευθείη, οὐ γὰρ τοιοῦτος ὁ Ἀγαμέμνων, ἀλλὰ μάλιστα ὁ Αἴας καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς, ἐπάγει ὅτι τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐφάνη τοιοῦτος· καὶ οὐδὲ λέγει ὅτι τοιοῦτος ἦν, ἀλλὰ τοιοῦτον τὸν Ἀτρείδην ἔθηκε Ζεὺς ἤματι κείνῳ, οὐ φύσει τοιοῦτον ὄντα, θέσει δὲ γενόμενον· τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ ἔθηκεν. ἔθος δὲ τῷ ποιητῇ τοὺς ἐνδόξους οὕτω φαντάζειν, ὥς που καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ τῷ Λαερτιάδῃ αὔξει τὰ μέλη καὶ ἀπόβλεπτον τοῖς θεωμένοις οὕτω ποιεῖ· ἀλλ' ἐκεῖνον μὲν
258 ἡ Ἀθηνᾶ μεταβάλλει· διὰ γὰρ τὴν φρόνησιν *περιεβλέπετο καὶ σεμνότερος ἑαυτοῦ ἐδόκει· τοῦτον δὲ ὁ Ζεύς· διὰ γὰρ τὸ βασιλικὸν κατάστημα ἔδοξεν ἄρτι πολύς· τῶν δὲ βασιλικῶν εἰκόνων τὸ μέν ἐστι σεμνὸν καὶ νοητόν· φησὶ γὰρ ὄμματα καὶ κεφαλὴν ἴκελος Διὶ, Ἄρεϊ δὲ ζώνην, στέρνον δὲ Ποσειδάωνι· τὸ δὲ αἰσθητὸν καὶ οὐ πάνυ μὲν σεμνὸν, σαφὲς δέ· λέγει γάρ· καθὰ βοῦς ἀγέληφι μέγα ἔξοχος ἔπλετο πάντων, ταῦρος, ὁ γάρ τε βόεσσι μεταπρέπει ἀγρομέναις, τοῖον ἄρ' Ἀτρείδην θῆκε Ζεὺς ἤματι κείνῳ ἐκπρεπέ' ἐν πολλοῖσι καὶ ἔξοχον ἡρώεσσι. καὶ δοκεῖ μὲν ἐξ ὑψηλοῦ ταπεινῶσαι τὸν βασιλέα ὁ ποιητὴς, νῦν μὲν θεοῖς εἰκάζων αὐτὸν καὶ ταῦτα τρισὶ, νῦν δὲ αὖθις ταύρῳ βοῒ σεμνῶς διὰ τῆς ἀγέλης βαδίζοντι. τὸ δ' ἔστιν οὐ τοιοῦτον, ἀλλὰ δι' ἀμφοτέρων ὑψοῖ, πῇ μὲν εἰ βούλοιτό τις ἀλληγορεῖν θειότερον εἰκάζων αὐτὸν, πῇ δὲ εἰ μὴ δύνα*ταί τις εἰς ἀλληγορίας βάθος προκύπτειν, ἀπὸ αἰσθητῶν καὶ ἡμῖν γνωρίμων σεμνῶν χαρακτηρίζων αὐτόν· ὅτι γὰρ σεμνὸν ζῷον ὁ ταῦρος καὶ ἡγεμονικὸν οὐδεὶς ἀγνοεῖ. καὶ εἶχε μὲν εἰκάσαι αὐτὸν λέοντι, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ· οὐκ ἦν δὲ νῦν χρήσιμον· οὐ γὰρ πρὸς ἀνδρίαν ἡ εἰκὼν, ἀλλὰ πρὸς ἡγεμονίας σχῆμα. ἡγεμονικώτερον δὲ ταῦρος λέοντος, ὡς καὶ ὁ χρυσοῦς Δίων μελετᾷ, τὴν μὲν τοῦ λέοντος ἀρχὴν τυραννικὴν εἶναι κατασκευάζων, τὴν δὲ τοῦ ταύρου βασιλικήν. τὸν μέντοι Ὀδυσσέα ἐν τοῖς ἑξῆς ἀρνειῷ εἰκάζει, ὡς τὴν εἰκόνα τοῦ ταύρου οἷα ὑψηλοτέραν τῷ βασιλεῖ ἀναθείς. σημειοῦνται δὲ οἱ παλαιοὶ, ὡς ἐκ τριῶν δαιμόνων τὸ διαπρεπὲς ἐκλεξάμενος ὁ ποιητὴς προσήρμοσε τῷ βασιλεῖ, Διὸς μὲν τὸ ἡγεμονικὸν καὶ ἐποπτικὸν καὶ ὑπερανεστηκός· τοιοῦτος γὰρ ὁ Ζεὺς οὐ μόνον ὁ ἀλληγορούμενος, ἀλλ', ὡς εἰκὸς, καὶ ὁ μυθικός· Ἄρεος δὲ τὸ τῆς παντευχίας κόσμιον· ὡς γὰρ ἂν ὁ Ἄρης ὁ*πλισθείη ὁ αὐτοπόλεμος, οὕτω καὶ ὁ βασιλεὺς ὥπλιστο· Ποσειδῶνος δὲ τὸ εὐρύστερνον καὶ εὐσθενές· ταῦτα γὰρ τῷ Ποσειδῶνι ἐμφαίνεται μυθικῶς τε καὶ ἀλληγορικῶς εἰς τὸ τοῦ ὕδατος ἀναγομένῳ στοιχεῖον. τρία οὖν ὁ ποιητὴς φαίνεται τῷ βασιλεῖ προσμαρτυρῶν, τὸ ἀξιωματικὸν, τὸ πολεμικὸν καὶ τὸ γεραρὸν, ὃ καὶ αὐτὸ πρέπον ἐστὶ μάλιστα βασιλεῖ, ὡς δηλοῦται καὶ ἐν τῷ, οὐδ' οὕτω γεραρόν· βασιλῆι γὰρ ἀνδρὶ ἔοικε. Τὴν δὲ βασιλικὴν θειότητα δηλοῖ καὶ τὸ θεὸς θεὸς, ὃ κατὰ τὸν Παυσανίαν ταῖς ἀρχαῖς οἱ παλαιοὶ ἐπέλεγον ἐπιφημιζόμενοι. Αἴλιος δὲ Διονύσιος φησὶν ὅτι καὶ ἐν ἱεροποιίαις καὶ ἄλλαις πράξεσι τὸ, θεὸς θεὸς, ἐπελέγετο. ἐν δὲ ἑτέρῳ ῥητορικῷ λεξικῷ φέρεται καὶ ὅτι παντὸς ἔργου ἀρχόμενοι ἔλεγον θεὸς θεός. φασὶ δὲ οἱ παλαιοὶ καὶ ὅτι γραφεῖς μὲν τὸ ἀληθὲς μεταδιώκουσιν· ἀκριβοῦν γὰρ οἱ ζωγρά- 196
φοι τὰ μιμήματα θέλουσι· τραγικοὶ δὲ τὸ σεμνότερον· *ὑψοῦσι γὰρ τὰς τῶν πραγμάτων περιπετείας·

κωμικοὶ δὲ τὸ ἔλαττον· οὐδὲν γὰρ ἡρωϊκὸν παρ᾽ αὐτοῖς, ἀλλὰ χάριν γέλωτος εὐτελείας ἡ κωμῳδία στοχάζεται. ταῦτα δὴ πάντα παρὰ τῷ ποιητῇ εὕρηται. κωμῳδῶν μὲν γὰρ καταῤῥιπτεῖ τὸν Θερσίτην, νῦν δὲ τῷ βασιλεῖ μεγαλοπρεπεστέραν ὄψιν τῆς ἀληθινῆς ἀναπλάττει, ἐν οἷς δὲ διασκευάζει θυτικῶς μιμεῖται τὴν γραφικήν. (Vers. 479.) *Ζώνην δὲ ἐνταῦθα τὴν πολεμικὴν εἶπεν ὅλην ὅπλισιν ἀπὸ μέρους τῆς ζώνης, περὶ ἧς ἐν τοῖς ἑξῆς ῥηθήσεται. τοιούτῳ δέ τινι λόγῳ ἔοικε φθάσας καὶ γυναῖκα εὔζωνον εἰπεῖν τὴν εὐκόσμητον, ἀπὸ μέρους τῆς ζώνης τὸν ὅλον ἐμφήνας καλλωπισμόν. ἐοίκασι δὲ φιλοτίμως αἱ πάλαι γυναῖκες ἔχειν τοῦ ζώννυσθαι. Ἄντυλλαν γοῦν πόλιν φασὶν, ὡς ἱστορεῖ Ἀθήναιος, οὐ μακρὰν οὖσαν Ἀλεξανδρείας, φορολογεῖσθαι τοῖς τότε βασιλεῦσιν Αἰγυπτίοις τε καὶ Πέρσαις εἰς ζώνας ταῖς γυναιξί.* (Vers. 480.) *Τὸ δὲ, μέγ᾽ ἔξοχος *πάντων, γενικὴν ἔσχε σύνταξιν διὰ τὴν ἐν λέξει ὑπεροχήν· ὑπέρθεσιν γὰρ δηλοῖ τὸ μέγα ἔξοχος. ποιεῖ δὲ Ὅμηρος τοῦτο καὶ ἐν τῷ, δῖος Ἀχαιῶν, καὶ ἀριδείκετος ἀνδρῶν, καὶ δῖα γυναικῶν. τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ κορυφαῖος χοροῦ· ὑπέρθεσις γὰρ καὶ τούτοις ἐμφαίνεται διά τε τὸν Δία ὑπερφέροντα τῶν λοιπῶν θεῶν, διά τε τὴν κορυφὴν ὑπερκειμένην τοῦ σώματος, διά τε τὴν τοῦ ἀρὶ ἐπιῤῥηματικοῦ μορίου ἐπίτασιν. αἱ δὲ ὑπερθέσεις φιλοῦσι τὴν γενικὴν σύνταξιν.* (Vers. 481.) *Τὸ δὲ ταῦρος πρὸς διαφορὰν εἴρηται, ἵνα κήλων βοῦς νοηθῇ, ὃς μεταπρέπει ταῖς βουσὶν ἤγουν ἐπῆρται καὶ ἐκπρεπής ἐστι. Τὸ δὲ μεταπρέπειν καὶ *ἐκπρέπειν λέγεται, ὡς δηλοῖ τὸ ἐκπρεπέα* 259 *ἐν πολλοῖς. δῆλον δὲ ὅτι ἐν τῷ, βοῦς ταῦρος, γενικὸν μὲν ὄνομα ὁ βοῦς, ὁ ταῦρος δὲ εἰδικόν. ὅτι δὲ ταῦρος λέγεται ὡς οἷόν τις γαῦρος, ἢ ὡς τείνων τὴν οὐρὰν λόγῳ ἰδιότητος, ἐξ οὗ τείνειν ταῦρος καὶ τὸ ὑπὸ τὸν ὀσχεὸν, ὅθεν καὶ λάσταυρος ὁ λάσιος τὸν τοιοῦτον ταῦρον, καὶ ὅτι καὶ κύριον ὄνομά ἐστιν ὁ Ταῦρος, ὡς καὶ ᾧ ἐμοιχᾶτο ἡ Πασιφάη, καὶ ὄρος δὲ, οὐ μόνον οὗ μέρος καὶ ὁ Κράγος, ἀλλὰ καὶ πρόσβορον εὐφορᾶν βαλάνοις, ὅθεν αἱ περιαδόμεναι Ταυρικαὶ πρόσοδοι, καὶ ὅτι καὶ ἔθνος βόρειον οἱ Ταῦροι, καὶ ὅτι ταυροπόλος Ἄρτεμις, οὐ μόνον ἀπὸ τοῦ ἔθνους τῶν Ταύρων, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦ ζῴου, ἐξ οὗ καὶ ταυρηδὸν ἐμβλέπειν τὸ θυμικῶς ἐντρανίζειν, καὶ ἀταυρώτη γυνὴ ἡ ἄζυξ, δηλοῦσιν οἱ παλαιοί.* *(Vers. 484.) *Ὅτι ἔστιν ὅτε ὁ ποιητὴς κατὰ ποσά τινα διαστήματα ἐγκόπτει τὸν λόγον τῇ Μούσῃ, καὶ ὡς ἐξ ὑπαρχῆς αὖθις αὐτὴν ἀξιοῖ εἰπεῖν ὅ περ αὐτὸς ἐθέλει. ποιεῖ δὲ τοῦτο, ἡνίκα πραγμάτων ἐντύχῃ μεγέθει καὶ πλήθει, αὔξων καὶ οὕτως ἐκεῖνα καὶ ἐνδεικνύμενος ὡς οὐκ ἄνευ θεοῦ καὶ μουσικῆς ἐπιπνοίας ἀφηγηθήσονται· ἢ καὶ ἄλλως ποιεῖ τοῦτο, ὅτε ἡ μὲν ἀκολουθία τῶν ἑξῆς ἐθέλει ἔχεσθαι, ὁ δὲ ποιητὴς ἢ ὁ φιλομαθὴς ἀκροατὴς ἐπ᾽ ἄλλο γλίχεταί τι τραπῆναι τὸν λόγον, μέγα ὂν καὶ αὐτὸ καὶ ἱστορίας ἄξιον. ὡς καὶ ἐνταῦθα ἡ μὲν ἀκολουθία ἤθελε μετὰ τοὺς περὶ Ἀγαμέμνονος λόγους εὐθὺς κεῖσθαι τὸ, Τρωσὶ δ᾽ ἄγγελος ἦλθε ποδήνεμος ὠκέα Ἶρις, καὶ τὰ ἑξῆς τοῦ τέλους τῆς Βοιωτίας· ὁ δὲ ποιητὴς ἐπεισόδιόν τι ἐξευρὼν ἀξιοῖ τὰς Μούσας νεῶν ποιῆσαι κατάλογον καὶ ἡγεμόνων Ἑλληνικῶν. φασὶ γοῦν· ἔσπετε νῦν μοι Μοῦσαι Ὀλύμπια δώματ᾽ ἔχουσαι, οἵ τινες ἡγεμόνες Δαναῶν καὶ κοί*ρανοι ἦσαν· πληθὺν δ᾽ οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι οὐδ᾽ ὀνομήνω, οὐδ᾽ εἴ μοι δέκα μὲν γλῶσσαι δέκα δὲ στόματ᾽ εἶεν, φωνὴ δ᾽ ἄῤῥηκτος, χάλκεον δέ μοι ἦτορ ἐνείη, εἰ μὴ Ὀλυμπιάδες Μοῦσαι Διὸς αἰγιόχοιο θυγατέρες μνησαίαθ᾽ ὅσοι ὑπὸ Ἴλιον ἦλθον. ἀρχοὺς αὖ νηῶν ἐρέω, νῆάς τε προπάσας. ἔστι δὲ ὃ λέγει τοιοῦτόν τι ἐνθύμιον. ἔστι μοι ἀναπαύσαντι τὸν λόγον, ὦ Μοῦσαι, νεῶν τε Ἑλληνικῶν κατάλογον ποιῆσαι καὶ τοὺς Ἕλληνας δὲ ὀνομάσαι, ἐὰν ὑμεῖς ἐμπνέητέ μοι. ἀλλὰ τούτων τὸ μὲν δυναίμην ἂν, τὸ τὰς νῆας δηλαδὴ καταλέξαι καὶ ἐκφωνῆσαι ἐξ ἐπιπνοίας ὑμῶν, τὸ δὲ ἕτερον, τὸ τοὺς Ἕλληνας ὀνομάσαι, πῇ μὲν ἔχοιμι ἂν ποιῆσαι, πῇ δὲ οὔ. τοὺς μὲν γὰρ ἀρχοὺς εἴτ᾽ οὖν ἡγεμόνας τῶν Ἑλλήνων ἐρῶ πρὸς ὄνομα, ὑποφητεύων ἐπιπνεούσαις ὑμῖν· τὴν δὲ πληθὺν ὑμεῖς μὲν ἐρεῖτε ἂν καὶ ὀνομάσητε, θεαὶ γάρ ἐστε, ἐγὼ δὲ οὐκ ἂν μυθήσομαι, οὐδὲ ὀνομήνω, ἤγουν ἐξ ὀνόματος εἴπω, οὐδ᾽ εἰ τά*δε μοι καὶ τάδε γένοιτο καὶ πολλαπλασίων, φησὶν, ἐμαυτοῦ γένωμαι. φύλλων γὰρ ἢ ἀνθέων ἐαρινῶν ἢ ψάμμον, οἷς οἱ Ἕλληνες εἰκάζονται, καὶ τὸ μέτρον οὐ περιληπτὸν,*
197 *καὶ τὸ ἕκαστον ὀνομάζειν ὁμοίως ἀδύνατον ἀνθρώπῳ γε ὄντι μοι. ὑπισχνεῖται οὖν διὰ τούτων ὁ ποιητὴς νεῶν μὲν κατάλογον ποιῆσαι καὶ τοὺς αὐτῶν ἡγεμόνας ἱστορῆσαι πρὸς ὄνομα δίκην ὑποβολέως, ἐὰν αἱ Μοῦσαι συλλαμβανόμεναι προβάλλωσιν αὐτῷ ταῦτα, ἵνα ἐκεῖναι μὲν λαλῶσιν αὐτῷ, αὐτὸς δὲ τοῖς λοιποῖς· τὴν δὲ πληθὺν ἐᾶσαι φησὶ, διότι οὐκ ἂν ὑποφητεύειν καὶ εἰς τοῦτο ταῖς Μούσαις ἀρκέσειεν·*

260 ἥ τε γὰρ γλῶσσα μία οὖσα ναρκήσειεν *ἂν, ἀποκάμοι δὲ καὶ τὸ στόμα· ῥαγήσεται δὲ καὶ ἡ φωνὴ, καὶ ἡ ψυχὴ ἀνεθήσεται. τὸ τοίνυν τὴν πληθὺν ὀνομάσαι, πάνυ ὂν μεῖζον τοῦ τοὺς ἡγεμόνας εἰπεῖν, ταῖς μὲν Μούσαις ὡς θεαῖς δυνατὸν εἶναι φησὶν, ἑαυτῷ δὲ ἀδύνατον. διὸ καὶ προαναφωνεῖ μὴ ἂν ὀνομάσαι τὴν πληθὺν, καθὰ τάς τε νῆας καὶ τοὺς ἡγεμόνας. καίτοι κατὰ τὴν τῶν παλαιῶν ἐπιβολὴν εἶπε τρόπον τινὰ καὶ περὶ τοῦ πλήθους. ἐπεὶ γάρ, φασι, περὶ μὲν τοῦ Φιλοκτήτου ἐν τοῖς ἑξῆς εἶπεν, ἐκ πεντήκοντα ἐρετῶν εἶναι τὰς αὐτοῦ νῆας· περὶ δὲ Βοιωτῶν, ὅτι ἐξ ἑκατὸν εἴκοσιν αὐτοῖς ἑκάστη ναῦς, δῆλος ἐστὶν ἐμφῆναι βουλόμενος τὴν πληθὺν ἐκ τῆς ἀμφοῖν τούτων συνθέσεως. ἔστι γὰρ κατὰ τὸν Θουκυδίδου κανόνα τὸ μέσον τοῦ πλείονος καὶ ἐλάττονος λαβόντα τεκμήρασθαι πόσοι δύνανται εἶναι τῷ ἀριθμῷ οἱ τοῦ πλήθους· ὃ καὶ *ποιοῦντες οἱ Ὁμηρικοὶ εὑρίσκουσιν ὑπὲρ δέκα μυριάδας συναγομένην τὴν πληθύν. ἐπεὶ γὰρ, ὡς ἐν τῇ Βοιωτίᾳ δηλοῦται, αἱ νῆες ὑπὲρ χιλίας, μέσον δὲ τοῦ πεντήκοντα ἀριθμοῦ καὶ τοῦ ἑκατὸν εἴκοσιν, ὁ ὀγδοηκονταπέντε, πολυπλασιασθεὶς ὁ ὀγδοηκονταπέντε ἐπὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν νηῶν μετρεῖ τὸ τῶν ἐμπλεόντων πλῆθος ὑπὲρ μυριάδας ἓν δέκα, ὡς καὶ προείρηται. καὶ οὕτω δοκεῖ, φασὶ, καὶ περὶ τοῦ πλήθους λέγειν ὁ ποιητής. πρὸς οὓς ῥητέον ὡς οὐ ταυτόν ἐστιν ἁπλῶς περὶ πλήθους εἰπεῖν καὶ αὐτῷ τῷ πλήθει καθ᾽ ἕνα ἕκαστον πρὸς ὄνομα ἐπεξελθεῖν. ὁ μὲν γὰρ πλήθει ἐπεξιὼν ἕνα ἕκαστον λέγει, ὃ καὶ ἐπὶ τῶν ἡγεμόνων ποιεῖ ὁ Ὅμηρος, τοῖς καθ᾽ ἕκαστον ἐπεξερχόμενος λεπτομερῶς· ὁ δὲ ἁπλῶς περὶ πλήθους λέγων παχύτερόν πως λέγει καὶ οὐ διευκρινεῖ. οὕτως οὖν καὶ ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς τοὺς μὲν ἡγεμόνας ὀνομάζων καταλέγει, τὴν δὲ πληθὺν οὐδὲ ἀριθμεῖ γοῦν φανερῶς. εἰ δὲ καὶ *ἀριθμεῖν δοκεῖ κατὰ τὴν ῥηθεῖσαν Θουκυδίδειον μέθοδον, ἀλλ᾽ ἕτερον τὸ περὶ ἑκάστων εἰπεῖν καὶ ἕτερον τὸ ἀριθμῆσαι τινάς. τὸ μὲν γὰρ δηλοῖ, τίνες; τὸ δὲ, πόσοι; πολὺ δὲ διαφέρει τὸ τίνες εἰπεῖν καὶ τὸ ὁπόσοι. τὸ μὲν γὰρ τίνες διεξοδικώτερον καὶ δυσχερέστερον ἅτε καὶ γένους μεμνημένον καὶ τύχης καὶ ἐπιτηδευμάτων καὶ τοιούτων τινῶν· τὸ δὲ ὁπόσοι συνεπτυγμένον ἐστὶ καὶ εὐχερές· διὸ τοὺς μὲν ἡγεμόνας ἔχει εἰπεῖν οὐ μόνον ὁπόσοι, ἀλλὰ καὶ τίνες, ἐὰν αἱ Μοῦσαι συλλάβοιντο· τὴν δὲ πληθὺν, τίνες μὲν, οὐκ ἂν ἔχοι εἰπεῖν οὐδὲ σὺν αὐταῖς ταῖς Μούσαις, κἂν ὑπὲρ φύσιν αὐτὸν διάθωνται· μόνον δὲ τὸ ὁπόσοι εἰσὶν ἐρεῖν ἂν ὑπισχνεῖται, ἐὰν αἱ Ὀλυμπιάδες, ἢ κατὰ Ζηνόδοτον βαθύκολποι, Μοῦσαι μνήσωσιν, ἤτοι ἀναμνήσωσιν αὐτὸν, αἱ τῆς Μνημοσύνης καὶ τοῦ Διὸς θυγατέρες. τῷ ὄντι γὰρ Μουσῶν ἔργον ἤτοι λογιωτάτης ἐφόδου καὶ γνώσεως τὸ διὰ τῆς ῥηθείσης μεθόδου τὸ τῶν Ἑλ*λήνων πλῆθος ἐμφῆναι. συνακτέον οὖν ὅτι δύο τούτων ἄρτι προκειμένων ἐν τῷ καταλόγῳ, τοῦ τοὺς ἡγεμόνας εἰπεῖν καὶ τοῦ τὴν πληθὺν, τοὺς μὲν ἡγεμόνας φησὶν εἰπεῖν καὶ τίνες εἰσὶ καὶ πόσοι, ἐὰν αἱ Μοῦσαι συλλαλῶσι, τὴν δὲ πληθὺν ἤτοι ἑκάστους, ὡς αὐτὸς ἐν τῇ γ' ῥαψῳδίᾳ φησὶ, τίνες μὲν εἰσὶ, μὴ ἂν εἰπεῖν, κἂν αὐταὶ λαλῶσιν αἱ Μοῦσαι, πόσοι δὲ εἰσὶν, ἀλλ᾽ αὐτὸ τοῦτο καὶ μόνον εἰπεῖν. ἐπεὶ οὐ πάντῃ πάντως ἀμήχανον ἐὰν αἱ Μοῦσαι μνήσαιντο, ἤτοι ἀναμνήσωσιν, ὃ καὶ ποιεῖ διὰ τῆς προῤῥηθείσης μεθόδου. (Vers. 492.) Ὅρα δὲ τὸ μνησαίατο ταυτόν πως ὂν τῷ διδάξαιεν, ὡς δοκεῖν τοὺς εἰπόντας τὰς μαθήσεις ἀναμνήσεις ἐντεῦθεν λαβεῖν τὴν ἀρχήν. Ἰστέον δὲ ὅτι οὐ βούλεται ὁ ποιητὴς οὐδὲ ἐγχειρεῖ μυθήσασθαι καὶ ὀνομάσαι τὴν πληθὺν διά τε τὸ ἀδύνατον, ὅ περ καὶ αὐτὸς εἶπε, καὶ διότι δὲ οὐκ ἂν τοσούτων ὀνομάτων ἠδυνήθη εὐπορῆσαι πλάσεως, ἔτι δὲ καὶ διὰ τὸ τοῦ πράγμα*τος ἄκαρπον καὶ εἰκαῖον καὶ ἀκερδὲς καὶ εὐπεριφρόνητον τοῖς ἐντυγχάνουσι διὰ τὸ ἀλυσιτελές· σοφὸς γὰρ ὢν κατεστοχάσατο τοῦ μέλλοντος. καὶ ἔγνω μὴ ἂν τοὺς ἀκροατὰς ἐθέλειν ἐγκύπτειν τῷ τοιούτῳ αὐτοῦ πονήματι διὰ τὸ μηδὲν αὐτόθεν ἔχειν κερδαίνειν, ὅπου γε καὶ τὴν Βοιωτίαν, τουτέστι τὸν κατάλογον τῶν νεῶν, οἱ πολλοὶ περιφρονοῦσι διὰ τὰ τῶν ἡγεμόνων, φασὶν, ὀνόματα καὶ διότι οὐκ ἔχει κίνησίν τινα ἡρωικήν. καὶ μὴν ἄλλως πεποίκιλται θαυμασίως καὶ ὁ τοιοῦτος ὅλος τόπος ἱστορίαις τε καὶ τοπογραφίαις καὶ γενεαλογίαις καὶ ἑτέροις τοιούτοις, ὡς προϊοῦσι γνωσθήσεται. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι Ζηνο-
261 δότου βα*θυκόλπους, ὡς εἴρηται, τὰς Μούσας μεταγράψαντος μὴ ἀρεσκόμενοι οἱ παλαιοί φασιν ὅτι οὐδὲ γυναῖκας Ἑλληνίδας βαθυκόλπους εἶπεν ὁ ποιητής. (Vers. 491.) Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι τε τὸ Ὀλυμπιάδες Μοῦσαι διχῶς νοεῖται· ἢ γὰρ αἱ Ὀλύμπια, ὡς ἐῤῥέθη, δώματα ἔχουσαι, ἢ αἱ τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς θυγατέρες τύπῳ πατρωνυμικῷ, καθὰ καὶ Πελιάδες αἱ τοῦ Πελίου, καὶ Ἡλιάδες αἱ τοῦ Ἡλίου, καὶ ὅτι Ἕρμιππος κατὰ τὴν δειπνοσοφιστικὴν ἱστορίαν παίζων παρασύρει τὸ, ἔσπετε νῦν μοι, καὶ ἑξῆς

ὅλον τὸν στίχον εἰς τὰ ἑαυτοῦ. καὶ ἐρωτήσας ὁπόσα ἐν ἀνθρώποις ἀγαθὰ, ἐξ οὗ ναυκληρεῖ φησὶ Διο-
νύσιος ἐπὶ οἴνοπα πόντον, καταλέγει ἀστείως πρὸς ἄλλοις, ὡς ἤγαγε παρὰ Περδίκκου ψεύδεα νανσὶ
πάνυ πολλαῖς, καὶ ὡς αἱ Συράκουσαι σῖτον καὶ τυρὸν παρέχουσι καὶ ἕτερά τινα τοιαῦτα. ἔνθα ὅρα
τὸ, ψεύδεα *νανσὶ πάνυ πολλαῖς, παραξεσθὲν ἐξ Ὁμήρου, φαμένου ἐν τοῖς ἑξῆς δυνατὸν εἶναι ὀνείδεα
μυθήσασθαι, ὅσα οὐδ᾽ ἂν ἑκατόνζυγος ναῦς ἄροιτο· καὶ ὅτι κείμενον μετὰ τὸ, ἔσπετε νῦν μοι Μοῦσαι,
τὸ, ὑμεῖς γὰρ πάρεστέ τε ἴστε τε πάντα· ἡμεῖς δὲ κλέος οἶον ἀίομεν οὐδέ τι ἴδμεν, λεχθείη ἂν ὑπὸ τῶν
198 ἀκοῇ τι παρειληφότων πρὸς τοὺς εἰδήμονας καὶ αὐτόπτας τοῦ πράγματος. ἔνθα ὅρα κάλλος ἐν τρισὶ
ῥήμασι καὶ δυσὶ συνδέσμοις καίριον καὶ φυσικὸν καὶ γοργόν· οὐ μὴν περίεργον καὶ ἐπιτετηδευμένον
κατὰ τὰ ὕστερον· τοιοῦτον γὰρ πάντως τὸ, θεαὶ ἐστὲ, πάρεστέ τε ἴστε τε. ὁ μέντοι γράψας πρὸς ἀστεϊ-
σμὸν τὸ, νάρκη πνικτὴ, πέρκη σχιστὴ, τευθὶς σακτὴ, ταυτὸν δ᾽ εἰπεῖν κατὰ τοὺς ἰδιωτίζοντας, παρα-
γεμιστὴ, γλαύκου προτομὴ, γόγγρου κεφαλὴ, ἔτι δὲ καὶ ὁ παρισώσας τὸ, τυρὸς ξηρὸς, τυρὸς κοπτὸς,
τυρὸς ξυστὸς, τυρὸς τμητὸς, καὶ ὅσα δὲ ἄλλα τοιαῦτα, μυρία δέ εἰσιν ἐκεῖνα· καλλωπίζουσι μὲν γὰρ
γορ*γῶς καὶ εὐρύθμως, οὐ μὴν σεμνῶς καὶ φύσει καθ᾽ Ὅμηρον. (Vers. 488. sqq.) Τὸ δὲ, οὐκ ἂν ἐγὼ
μυθήσομαι οὐδ᾽ ὀνομήνω, ἢ ἁπλῶς εἴπω καὶ διηγήσομαι, οὐδ᾽ εἴ μοι δέκα μὲν γλῶσσαι, ὡς καὶ προε-
γράφη, δέκα δὲ στόματα εἶεν, φωνὴ δ᾽ ἄῤῥηκτος, χάλκεον δέ μοι ἦτορ ἐνείη, ἐπὶ πραγμάτων μεγάλων
ἁρμόζει, ἃ μόλις ἄν τις ἀφηγήσηται. (Vers. 490.) Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ, φωνὴ δ᾽ ἄῤῥηκτος εἴη, δέδω-
κεν ἀφορμὴν τοῖς Στωικοῖς τοῦ σῶμα λέγειν τὴν φωνήν· σωμάτων γὰρ εἶναι δοκεῖ τὸ ῥήγνυσθαι. εἰ
γὰρ καὶ ὁ Πλάτων οὐ σῶμα λέγει αὐτὴν εἶναι, ὡς ἐν τῷ γίνεσθαι τὴν ὕπαρξιν ἔχουσαν μετὰ δὲ τοῦτο
μὴ ὑφισταμένην, ἀλλ᾽ οἱ τῆς Στοᾶς σῶμα ἔλεγον τὴν φωνὴν διὰ τὸ δραστικὸν αὐτῆς καὶ παθητικόν.
δρᾷ μὲν γάρ, φασιν, ἀκουομένη· πάσχει δὲ ἀνιεμένη καὶ ἐπιτεινομένη. ἔτι δέ, φασι, σῶμα ἐστὶν
ἡ φωνὴ καὶ διότι πίπτει ὑπὸ αἴσθησιν, τὴν ἀκοὴν δηλαδὴ, ἔτι δὲ καὶ διὰ τὴν ἀντιτυπίαν· ἀντιτυποῖ
γὰρ προσπίπτουσα *ταῖς ἀκοαῖς. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι δέκα γλωσσῶν καὶ στομάτων τοσούτων μνησθεὶς,
οἷς συμμερίζοιτο ἂν καὶ ἡ φωνὴ, τὸ ἦτορ ἑνικῶς εἶπεν· ἐπεὶ καὶ ὁ μῦθος μόρια μὲν σωματικὰ πολλάκις
πληθύνει, ὡς δηλοῦσι καὶ οἱ Ἑκατόγχειρες καὶ τὰ πολυκέφαλα τέρατα, ἐπὶ δὲ ψυχῆς οὐδὲν τοιοῦτον
ἐτερατεύσατο, ὡς πλάσασθαί τινα καὶ πολύψυχον. ἡ μέντοι τραγικὴ εὐχὴ, ἡ θέλουσα φωνήεντα γενέ-
σθαι πολλὰ τῶν μορίων τοῦ σώματος, τῆς Ὁμηρικῆς ταύτης ἀσφαλείας τε καὶ σεμνότητος πολὺ ἐκπέ-
πτωκεν, ὁρμᾶται δέ πως ἐκ τοῦ μύθου τοῦ κατὰ τὸν Ἄργον· εὔχεται γὰρ ἡ τραγικὴ Ἑκάβη μονονουχὶ
στόμασι κατατετρῆσθαι πολλοῖς, ὥς που καὶ ὁ Ἄργος τοῖς ὄμμασιν. Ἰστέον δὲ ὅτι παρὰ τὸ δέκα
μὲν στόματα καὶ ἑξῆς πέπαικταί τινι παλαιῷ ὡς ἐκ προσώπου λίχνου τὸ, ἀλλ᾽ ἀδύνατα βούλομαι· οὔτε
στόματα γὰρ οὔτε χείλη πέντ᾽ ἔχω. γλυκύτερον δὲ τὸ τοῦ παρῳδοῦ Μάτρωνος· *πῶς ἂν ἔπειτα πλα-
κοῦντος ἐγὼ θείου ἀπεχοίμην; οὐδ᾽ εἴ μοι δέκα μὲν χείλη, δέκα δὲ στόματ᾽ εἶεν, γαστὴρ δ᾽ ἄῤῥηκτος,
χάλκεον δέ μοι ἦτορ ἐνείη. παρῴδηται δὲ τὸ, πῶς ἂν ἐγὼ καὶ ἑξῆς, ἐξ Ὀδυσσείας· πῶς ἂν ἔπειτ᾽ Ὀδυσ-
σῆος ἐγὼ θείοιο λαθοίμην. Ἐν δὲ τῷ, νῆας προπάσας, ἢ περιττὴ ἡ πρὸ πρόθεσις ἢ τὸ διόλου καὶ
ἐνταῦθα δηλοῖ. Ἐν δὲ τῷ, ἀρχοὺς νηῶν ἐρέω νῆάς τε προπάσας, ὁ σκοπὸς τῆς Βοιωτίας κεῖται κατὰ
λόγον προαναφωνήσεως ἤτοι προεκθέσεως· τέλος γὰρ αὐτῆς νηῶν τε καὶ ἀρχηγῶν κατάλογος, ὡς
αὐτίκα φανήσεται. καὶ ὅρα τὸ, ἀρχοὺς αὖ νηῶν ἐρέω. διὰ γὰρ τοῦ ἐρέω ἐκφαίνει ἀριδήλως ὅτι ὑπο-
*φητεύει ταῖς Μούσαις ὑποβολέως δίκην, καὶ αὐταὶ μὲν ᾄδουσιν ἢ ἐννέπουσιν αὐτῷ, αὐτὸς δὲ τοῖς 262
Ὁμηρίδαις ὡς οἷά τις μουσόληπτος, ὥστε ἐν τῷ, μῆνιν ἄειδε θεὰ, προσυπακουστέον τὸ, δι᾽ ἐμοῦ ὃς
ἀεὶ ἐν Μούσαις εἰμί. ὃ δὴ περὶ τῶν ποιητῶν ἢ τῶν ἁπλῶς λογίων Εὐριπίδης φησί. καὶ ἐν τῷ, ἄνδρα
199 μοι ἔννεπε Μοῦσα, συνεννοητέον τὸ, ἵνα ἐγὼ τοῖς ἄλλοις ἐρέω. *(Vers. 494. sqq.) Ὅτι κατάλογος 24
μὲν νεῶν ἤτοι ἐξαρίθμησις τὸ ἐφεξῆς τῆς παρούσης ῥαψῳδίας ἀπὸ τοῦ ἔργου ὠνόμασται, Βοιωτία
μέντοι ἀπὸ μόνης τῆς προοιμιακῆς εἰσβολῆς ἐχούσης οὕτω· Βοιωτῶν μὲν Πηνέλεως καὶ Λήιτος ἦρχον.
διὰ τί δὲ ἀπὸ τῶν Βοιωτῶν ἤρξατο, δηλοῦσιν οἱ παλαιοὶ, λέγοντες ποιῆσαι οὕτω τὸν ποιητὴν διὰ τὸ
χαρίζεσθαι ταῖς ἀνωτέρω παρακληθείσαις Μούσαις, ὧν ἐνδιαίτημα ἦν ὁ Βοιώτιος Ἑλικὼν, φυλάσ-
σων μέχρι καὶ νῦν τὴν κλῆσιν. οἱ δὲ τῆς Φωκίδος εἶναι τὸν Ἑλικῶνα λέγοντες ἀκούουσιν ἐκ τῶν
παλαιῶν ἐνστά*σεις τινάς. καὶ ἄλλως δὲ ἀπὸ τῶν Βοιωτῶν ἡ ἀρχὴ, διότι, φασὶν, αὐτοὶ μόνοι πέντε

εἶχον ἡγεμόνας· τινὲς δὲ, διότι πολύπολις ἡ Βοιωτία. τοῦτο δὲ οὐχ᾽ ὑγιές· καὶ ἡ Κρήτη γὰρ ἑκατόμπολις, καὶ ἡ Λακωνικὴ δέ. τί οὖν μὴ ἐξ αὐτῶν ἤρξατο; οἱ δὲ, ὅτι ἐν Αὐλίδι πόλει τῆς Βοιωτίας ὁ ναύσταθμος γέγονε τοῖς Ἀχαιοῖς· ἕτεροι δὲ, διότι ἐν μεσαιτάτῳ τῆς Ἑλλάδος κεῖται ἡ Βοιωτία· ἔστι γὰρ αὐτῇ ἐξ ἀνατολῶν μὲν Εὔριπος, ἐκ δὲ δυσμῶν Φωκὶς, ἐκ βορείων Λοκρὶς καὶ ἐκ μεσημβρίας Ἀττική· κατὰ δὲ ἐνίους, διότι μέγιστον εἶχε ναυτικὸν ἡ Βοιωτία ὡς Φοινίκων ἄποικος διὰ τὸν Φοινικα Κάδμον· καὶ διότι δέ, φασιν, Ἕλλην ὁ Δευκαλίωνος ἐν Βοιωτίᾳ ᾤκησεν ὁ τοῖς Ἕλλησι κατάρξας τῆς κλήσεως. Ἀρίσταρχος δέ φησιν ἀπὸ Βοιωτῶν ἄρξασθαι τὸν ποιητὴν οὐκ ἔκ τινος παρατηρήσεως, ἀλλὰ κατὰ ἐπιφορὰν, ἤτοι κατά τινα φορὰν καὶ τύχην καὶ κατὰ τὸ ἁπλῶς ἐπιτυχόν. εἰ δὲ καὶ ἀπὸ ἄλλου ἔθνους *ἤρξατο, ἐζητοῦμεν ἄν, φησι, τὴν αἰτίαν· περὶ δὲ Βοιωτῶν ζητητέον καὶ ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ. Ἰστέον δὲ ὅτι ἡ Βοιωτία καὶ Ἀονία ἐκλήθη ποτὲ ἀπὸ τῶν κατοικούντων Ἀόνων. ἔθνος δὲ Βοιώτιον οἱ Ἄονες, ὅθεν καὶ σίδηρος Ἀόνιος ὁ Βοιώτιος, ὡς ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ δηλοῦται. οἱ δὲ παλαιοὶ λέγουσι καὶ ταῦτα ἐνταῦθα, ὡς θαυμάσιος ὁ ποιητὴς μηδ᾽ ὁτιοῦν μὲν παραλείπων τῆς ὑποθέσεως, πάντα δ᾽
263 ἐξ ἀναστροφῆς κατὰ τὸν ἐπιβάλλοντα *καιρὸν διηγούμενος, οἷον θεῶν ἔριν, Ἑλένης ἁρπαγὴν, Ἀχιλλέως θάνατον· ἡ γὰρ κατὰ τάξιν, φασὶ, διήγησις νεωτερικὸν καὶ συγγραφικὸν καὶ ποιητικῆς ἄπο σεμνότητος. εὔκαιρον οὖν φασὶν ἐπιθεὶς Ὅμηρος τῷ Νέστορι ῥητορείαν τὸν κατάλογον τοῦτον ἐμνηστεύσατο, ἵνα ἐντεῦθεν γνωρισθῶσιν αἱ ἡρωικαὶ φρῆτραι καὶ τὰ φῦλα καὶ μὴ ἐπιταράσσοιτο ἐν τοῖς ἑξῆς ἡ ἀκοὴ παρεισκρινομένων τῶν τῆς Βοιωτίας διηγημάτων. ἔτι καὶ ταῦτα τῶν παλαιῶν. εἰσὶ τρεῖς ἰδέαι λόγων κατὰ Πλάτωνα, ἡ μιμητικὴ καὶ δραματικὴ, καθ᾽ ἣν ὁ ποιητὴς συνεχῶς εὐδοκιμεῖ τοῖς ἤθεσι τῶν εἰς μίμησιν ὑποκειμένων προσώπων· δευτέρα ἰδέα ἡ ἀμίμητος, ὡς ἡ Φωκυλίδου καὶ Θεόγνιδος· καὶ τρίτη ἡ μικτὴ, ὡς ἡ τοῦ Ἡσιόδου. ἐν γοῦν τοῖς ἀμιμήτοις καὶ ψιλοῖς ἀνάγκη τὸν ποιητὴν ἐπαγωνίζεσθαι πολυτρόπως ἐπι*καλλύνοντα τὴν φράσιν σχήμασι καὶ λοιπαῖς παντοίαις ἐξαλλαγαῖς, ὅ περ ἐνταῦθα τεχνησάμενος Ὅμηρος τοῖς τε τῶν πόλεων ἐπιθέτοις ἐγκροαίνει καὶ τούτοις ἠκριβωμένοις· οὐ γὰρ ἀνεξέλεγκτός, φασι, νῦν περὶ χωρίων Ἑλληνικῶν διεξιὼν καὶ οὕτω γλυκαίνει τὴν ποίησιν· ἐξαλλάσσει δὲ καὶ τὰ τοῦ καταλόγου σχήματα πολυειδῶς· παρενείρει δὲ καὶ ἱστορίας παλαιοτέρας τοῦ Τρωικοῦ πολέμου εἰς ποικιλίαν· ἔτι δὲ καὶ εἰς ψυχαγωγίαν ἀκροατοῦ, καὶ λέξεων δὲ πολυωνυμίαν ἀκριβοῖ, καὶ ἄλλα μυρία μεθοδεύει, ὡς ἐν τοῖς κατὰ μέρος φανήσεται, δι᾽ ὧν τὸ τῆς ἀμιμήτου ἰδέας ὕπτιον ἐξανιστᾷ. οὕτω δέ, φασιν, ἡδὺς καὶ μεγαλοπρεπὴς ὁ κατάλογος, ὥστε καὶ πόλεις ἀμφισβητοῦσαι Ὁμηρικοῖς ἔπεσιν ἐχρήσαντο πρὸς λύσιν ἔριδος. Καλυδῶνα μὲν γάρ, φασιν, Αἰτωλοῖς ὁ ποιητὴς ἐχαρίσατο ἀμφισβητοῦσι πρὸς Αἰολέας, μνησθεὶς αὐτῆς ἐν Αἰτωλῶν καταλόγῳ. Ἀβυδηνοὶ δὲ Σηστὸν παρ᾽ *Ἀθηναίων ἐκομίσαντο διὰ τοῦτο τὸ ἔπος· καὶ Σηστὸν καὶ Ἄβυδον ἔχον καὶ δῖαν Ἀρίσβην. Μιλησίοις δὲ πρὸς Πριηνεῖς ὑπὲρ Μυκάλης διαφερομένοις εἰς νίκην ἐπήρκεσε τὰ ἔπη ταῦτα· οἱ δὲ Μίλητον ἔχον φθειρῶν τ᾽ ὄρος ἀκριτόφυλλον, Μαιάνδρου τε ῥοὰς, Μυκάλης τ᾽ αἰπεινὰ κάρηνα. καὶ Σόλων δὲ τὴν Σαλαμῖνα, φασὶν, Ἀθηναίοις ἀπένειμε, προσθεὶς ἔπος, ὅ περ ἐν τοῖς ἑξῆς δηλωθήσεται, ὅπου μνήμη τοῦ μεγάλου Αἴαντος γένηται. ὅτι δὲ καὶ πολλὰ βιβλία εἰς τὴν Βοιωτίαν ταύτην φιλοτίμως ἐπραγματεύθησαν, δηλοῦσιν αἱ ἱστορίαι. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι νεῶν κατάλογος ἡ περιπέτεια ἐπιγράφεται αὕτη, οὐ μὴν καὶ ἀνδρῶν, ὡς ἐκ μέρους τῶν νηῶν δηλαδή. ἄλλως γὰρ ἐκεῖνο ποιεῖ, ὃ προέθετο, οὐ μόνον τὰς νῆας ἐξαριθμούμενος ἀλλὰ καὶ τοὺς αὐτῶν ἀρχοὺς, οἷς τὸ σεμνὸν οἱ ἀρχαῖοι περιποιούμενοι γενεαλογοῦσιν αὐτοὺς μυθικώτερον. καὶ τὰ πολλὰ εἰς τὸν Δία τούτους ἀνάγουσιν, *ἐπαγωνιζόμενοι καὶ συγγένειαν αὐτοῖς ἀποδεῖξαι πρὸς τοὺς βασιλεῖς, ἤγουν πρὸς Ἀγαμέμνονα καὶ Μενέλαον, πλατύνοντες μὲν τὸν ἡρωικὸν κατάλογον, κάλλιον δέ τι Ὁμήρου ποιοῦντες οὐδὲν, ἀλλ᾽ ἢ μόνον ὀνομάτων ἀήθων φορυτῷ ἀηδίζοντες τοὺς ἐντυγχάνοντας. παρασημειοῦται δὲ καὶ ὁ Πορφύριος τὸν Ὁμηρικὸν κατάλογον πᾶσαν περιέχειν ἀλήθειαν ἔν τε χωρογραφίᾳ καὶ πόλεων ἰδιώμασιν, ἱστορῶν καὶ ὅτι νόμους τινὲς ἐξέθεντο, ἀποστοματίζειν τοὺς παιδευομένους τὸν Ὁμήρου κατάλογον, ὡς καὶ ὁ Κερδίας νομοθετῶν τῇ πατρίδι. λέγει δὲ καὶ ὅτι πρὸς ἄλλοις καὶ Ἀπολλόδωρος ὁ Ἀθηναῖος ἐπραγματεύσατο τὰ περὶ τοῦ καταλόγου ἄριστα ἐν δώδεκα βιβλίοις, Μηνογένης δὲ ἐν τρισὶ καὶ εἴκοσι. μετρεῖ δὲ καὶ ἡγεμόνας Ἀχαιῶν μϛ΄, ὧν ιδ΄, φησὶν, ἐν Τροίᾳ ἔθανον. (Vers. 494.) Ὅτι Βοιωτῶν Πηνέλεως καὶ Λήιτος ἦρχον,

200 Ἀρκεσίλαός τε Προθοήνωρ τε, Κλονίος τε. ἐνέμοντο δέ, φησιν, Ὑρίαν *καὶ Αὐλίδα, Σχοῖνόν τε, Σκῶλόν τε καὶ Ἐτεωνὸν, Θέσπιαν, Γραῖάν τε καὶ Μυκαλησσὸν, καὶ Ἅρμα καὶ Εἰλέσιον καὶ Ἐρυθρὰς καὶ Ἐλεῶνα καὶ Ὕλην καὶ Πετεῶνα καὶ Ὠκαλέην καὶ Μεδεῶνα, Κώπας τε, Εὔτρησίν τε καὶ Θίσβην, καὶ Κορώνειαν καὶ Ἁλίαρτον καὶ Πλάταιαν καὶ Γλίσσαντα καὶ Θήβας ἢ Ὑποθήβας καὶ Ὀγχηστὸν καὶ Ἄρνην καὶ Μίδειαν καὶ Νίσαν καὶ Ἀνθηδόνα. Ἐνταῦθα δὲ ὁ ποιητὴς χρᾶται κατακόρως καὶ σχήματι κάλλους, τῇ λεγομένῃ κατὰ κῶλον ἐπαναφορᾷ. ἀρξάμενος γὰρ ἀπὸ τοῦ οἱ ἄρθρου πληθυντικοῦ ἀρσενικοῦ ὑποτακτικοῦ, ἐπιμένει αὐτῷ, καὶ ἐπαναφέρων φησίν· οἵ θ' Ὑρίην ἐνέμοντο, οἵ τ' Ἐλεῶν' εἶχον, καὶ *πάλιν μετὰ δύο ἔπη, οἵ τε Κορώνειαν, οἵ τε Πλάταιαν καὶ οἳ Γλίσσαντ' ἐνέμοντο, οἵ θ' 264 ὑπὸ Θήβας εἶχον. καὶ στοιβάσας ἐνταῦθα συνεχεῖς τέσσαρας ἐπαναφορὰς πάλιν μετὰ ἓν ἔπος λέγει, οἵ τε Ἄρνην ἔχον, οἵ τε Μίδειαν. καὶ οὕτω κομματικῶς, ὡς εἰπεῖν, καλλύνας τὸ τῆς Βοιωτίας πρόσωπον ἐπάγει· πεντήκοντα δὲ νῆες αὐτοῖς, ἐν δὲ ἑκάστῃ κοῦροι ἑκατὸν καὶ εἴκοσι βαῖνον. εἴωθε δὲ οὕτω ποιεῖν καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς Ὅμηρος, καὶ μετὰ τοὺς στρατηγοὺς καὶ τὰς πόλεις τιθέναι τὸν ἀριθμὸν τῶν νεῶν. τούτων δὲ τῶν πόλεων τὰς μὲν πλείους δίχα ἐπιθέτων προάγει, τὴν δὲ Αὐλίδα πετρήεσσαν λέγει, τοιαύτην ἀληθῶς οὖσαν, τὴν Ἐτεωνὸν πολύκνημον, τὴν Μυκαλησσὸν εὐρύχωρον, τὴν Μεδεῶνα εὐκτίμενον πτολίεθρον, ὡς καὶ τὰς Θήβας, τὴν δὲ Θίσβην πολυτρήρωνα ὡς πολλὰς, καθὰ μαρτυρεῖται, περιστερὰς ἔχουσαν, *τὴν Ἁλίαρτον ποιήεντα, ὡς Πύλον ἠμαθόεντα· μέμνηται δὲ αὐτῆς καὶ Δημοσθένης· τὴν Ὀγχηστὸν ἱερὸν Ποσειδήιον ἀγλαὸν ἄλσος, τὴν Ἄρνην πολυστάφυλον, τὴν Νίσαν ζαθέην, τὴν δὲ Ἀνθηδόνα ἐσχατόωσαν· τοῦτο δὲ οὐ δι' ἀρετὴν τόπου, ἀλλὰ θέσιν· φυλάττει δὲ καὶ νῦν τοὔνομα ὡς καὶ ἡ Κορώνεια. ἐν τούτῳ δὲ τῷ τόπῳ τρὶς μὲν χρᾶται τῷ, ἐνέμοντο τήνδε ἢ τήνδε τὴν πόλιν, τῷ δὲ εἶχον τετράκις· ἐπὶ ἑτέρων δὲ παρακατιὼν τὸ ἔναιον λέγει. καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς δὲ διὰ τῶν τοιούτων ῥημάτων χορεύει λέγων, οἳ ἐνέμοντο, οἳ ἀμφενέμοντο, οἳ εἶχον, οἳ ἔναιον. Τὰ δὲ ῥηθέντα πέντε τῶν ἀρχηγῶν ὀνόματα προληπτικῶς ἐτέθησαν, ὡς φασιν οἱ παλαιοὶ, παισὶν οὖσιν, ἐξ ὧν ἐπιτηδεύειν ἔμελλον. καὶ Πηνέλεως μὲν στρατηγικὸν ὄνομα παρὰ τὸ πένεσθαι καὶ ἐνεργεῖν περὶ λαὸν, ἵνα εἴη πένω Πενέλεως, καθάπερ καὶ μένω Μενέλεως, καὶ πάλιν ὥς περ Μεθώνη Μηθώνη, Φέρης Φέρητος Φηρητιά*δης, Ἄδμητος ἢ Εὔμηλος, οὕτω καὶ Πενέλεως Πηνέλεως Ἀττικῶς, οὗ τὸ κοινὸν ἄχρηστον ἡρωικῷ μέτρῳ, ἤγουν τὸ Πηνέλαος. τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ Ἀρχέλεως ἐν Τραχινίαις. Ἰστέον δὲ ὡς καὶ τὸ Πηνέλεως Ἀττικὸν δοκεῖ παρ' Ὁμήρῳ οἷά τι κοινὸν κεῖσθαι, σμικρῦνον τὴν λήγουσαν. καὶ ἐνταῦθα μὲν λανθάνει τοῦτο· ἐν δὲ τῷ, Πηνελέοιο ἄνακτος, ἔκδηλόν ἐστι τὸ ῥηθέν. ὡς γὰρ καλὸς καλοῖο, σοφὸς σοφοῖο, οὕτω πάντως Πηνέλεος Πηνελέοιο. Τὸ δὲ Λήιτος ἀριστέως ὄνομα, δηλοῦν τὸν ἐκ πολέμου κτώμενον, ἀπὸ τοῦ ληΐζω τὸ λαφυραγωγῶ, ἐξ οὗ λελησμένος κατὰ συναίρεσιν παρ' Εὐριπίδῃ ὁ λεληισμένος. γράφεται δὲ διὰ μόνου τοῦ ῑ διχρόνου κατὰ τὴν παραλήγουσαν ὁ λήιτος, οὐ μόνον ὡς ἀπὸ τοῦ ληΐζω, ἀλλὰ καὶ διὰ κανόνα τὸν οὕτω γράφοντα τὰ τοιαῦτα κύρια ὀνόματα, ἐν οἷς καὶ ὁ Μόψιτος, ὃν Ἰωνικῶς μετὰ τοῦ ῡ προφέρει ὁ Λυκόφρων. καὶ ὁ Ἐπίκτιτος δὲ τὸ κύριον κατὰ τοὺς τεχνικοὺς, καὶ ὁ Θεο*δώριτος. (Vers. 495.) Τὸ δὲ Ἀρκεσίλαος ἀμυντικὸν ἤτοι βοηθητικόν· δηλοῖ γὰρ τὸν ἐπαρκοῦντα λαοῖς. ὥς περ δὲ μνῶ μνήσω Μνησίλοχος, οὕτω καὶ ἀρκῶ ἀρκέσω Ἀρκεσίλαος. Τὸ δὲ Προθοήνωρ θάρσους ἔνδειξις· δηλοῦται γὰρ δι' αὐτοῦ ὁ προθέων ἐν ἠνορέῃ, ἤγουν ἀνδρίᾳ, ἢ ὁ προθέων τῶν ἀνδρῶν ἐν καιρῷ ἔργου. ἡ δὲ ἀναλογία τοῦ Προθοήνωρ κατὰ τὸ Ῥηξήνωρ, Ἀγαπήνωρ, Ἀγήνωρ, Ἐλεφήνωρ καὶ τὰ τοιαῦτα. Τὸ δὲ Κλονίος ῥωμαλεότητος, οἱονεὶ ὁ μάχιμος καὶ γενναῖος καὶ κλονῶν. παροξύνεται δὲ κατὰ τοὺς παλαιοὺς, καθὰ καὶ τὸ Σχεδίος, Ὀδίος, ὡς κύριον τρίβραχυ. τὰ δὲ τοιαῦτα πρὸ μιᾶς συλλαβῆς τὴν ὀξεῖαν ἔχουσι δίχα τινῶν ὀλίγων, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς ῥηθήσεται, ἅ πέρ εἰσιν Ἅλιος, Ἄνιος, Κρόνιος, Ξένιος. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῇ ἀναπτύξει τῶν ῥηθέντων πέντε στρατιωτικῶν ὀνομάτων φασὶν οἱ σχολιασταὶ ὅτι τοῖς παλαιοῖς σφόδρα ἔμελε τῶν πολεμικῶν. καὶ ταῦτα μὲν ἐν τούτοις. *(Vers. 496.) Ἡ δὲ Ὑρία χώρα ἐστὶ πλησίον Αὐλίδος κατὰ τοὺς παλαιούς. ἦν δέ ποτε καὶ πολείδιον. ταύτην ὁ κτίσας Ὑριεὺς ἐκαλεῖτο, πολίτης δὲ αὐτῆς Ὑριάτης. Ὑρία δέ, φασι, καὶ ἡ κατὰ Ἰσαυρίαν Σελεύκεια. ἔστι δὲ Ὑρία καὶ περὶ Ἰαπυγίαν Καλαβρικὴ πόλις, Κρητῶν κτίσμα, ἡ λεγομένη καὶ Ὕριον οὐδετέρως, ὡς ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ δηλοῦται. ὁ δὲ Στράβων λέγει

ὅτι Ὑρία τῆς Ταναγραίας πρότερον, ὕστερον δὲ Θηβαΐδος, ὅπου ὁ Ὑριεὺς καὶ ἡ τοῦ Ὠρίωνος μεμύθευται γέννησις. κεῖται δὲ ἐγγὺς Αὐλίδος, κτίσμα δέ ἐστι Νυκτέως. Συνεχῶς δέ φασι λέγει τοὺς τόπους
265 ἐνταῦθα, ὡς κεῖνται, καθὰ καὶ ἐν τῷ, οἳ δ' Ἄργος εἶχον, Τίρυνθά τε καὶ *ἑξῆς ἕως τοῦ Ἠϊόνας τε. ἀλλαχοῦ δὲ οὐχ' ὡσαύτως τῇ τάξει χρᾶται. Ἰστέον δὲ ὅτι τοῦ ποιητοῦ εἰπόντος, οἵ θ' Ὑρίην ἐνέμοντο, τινὲς οὐ σύνδεσμον ἐνόησαν ἐνταῦθα τὸν τε, ἀλλὰ Θυρίην πόλιν ὑπέλαβον εἶναι. οὐκ εὖ δὲ, ὥς φασιν οἱ παλαιοί· ἀπὸ γὰρ Ὑριέως γενομένη οὐκ ἂν ἔχῃ τὸ θ, ἀλλὰ τὸ συνδετικὸν τ. οἱ δ' αὐτοὶ παράγουσι καὶ χρῆσιν Ἡσιόδου ταύτην βοηθοῦσαν τῇ δίχα τοῦ θ γραφῇ· ἣν δίη Ὑρίη Βοιωτίης τρέφε κούρην. Ἡ δὲ Αὐλὶς ἀντιπέραν μὲν Εὐβοίας κεῖται, φυλάσσουσα μέχρι καὶ νῦν τὸ ὄνομα. ἐκλήθη δὲ οὕτω παρὰ τὸ ἐκεῖ αὐλισθῆναι τὰς τῶν Ἀχαιῶν νῆας πρὸ τοῦ ἀπόπλου, ἢ ἁλισθῆναι ἤγουν ἀθροισθῆναι, ἢ ἀπὸ Αὐλίδος, φασὶ, θυγατρὸς Εὐωνύμου υἱοῦ Κηφισσοῦ. ἔχει δέ, φασι, λιμένας ἡ Αὐλὶς τοὺς μὲν βλέποντας ἐπὶ τὴν Ἴλιον, τοὺς δὲ καταγωγοὺς ἀπὸ πάσης Ἑλλάδος. διὸ καὶ ἀθροι*σθέντες οἱ Ἀχαιοὶ αὐτόθι ἀνέπλευσαν. ὁ Στράβων δέ φησιν ὅτι Αὐλὶς πετρῶδες χωρίον, ἔνθα λιμὴν πεντήκοντα πλοίοις· 201
ὥστε εἰκὸς τὸ ναύσταθμον τῶν Ἑλλήνων ἐν τῷ μεγάλῳ ὑπάρξαι λιμένι. πλησίον δ' αὐτῆς Εὔριπος ὁ Χαλκιδικὸς, εἰς ὃν ἀπὸ Σουνίου στάδια ό. ὀξύνεται δὲ ἡ Αὐλὶς ἀναλόγως διὰ τὴν παρωνυμίαν, ὡς πύλη Πυλίς. τὸ δὲ βαρύτονον, ἐξ οὗ καὶ ἡ ἔπαυλις, Αἰολικόν φασιν εἶναι· βαρυντικοὶ γὰρ οἱ Αἰολεῖς. καὶ ἄλλως δὲ ἡ μὲν Αὐλὶς ὡς ἐκ τοῦ αὐλίζω αὐλίσω ἔχοι ἂν ἴσως τὴν ὀξεῖαν τόνωσιν, ἡ δὲ αὖλις τὴν βαρεῖαν πρὸς διαστολήν· οἷον, ἀτερπέα δ' αὖλιν ἔκυρσαν. καὶ ἔστιν ἡ τούτου ἀναλογία κατὰ τὸ Θέτιδα Θέτιν, Θέμιδα Θέμιν, Κύπριδα Κύπριν, ἃ δὴ πάντα καὶ βραχύνονται· ὧν πρὸς μίμησιν καὶ τὴν κνημῖδα καὶ σφραγῖδα βαρύναντες οἱ Αἰολεῖς κνᾶμιν καὶ σφρᾶγιν συνεσταλμένως γράφουσι. (Vers. 497.) Σχοῖνος δὲ ἢ ἀπό τινος ὁμωνύμου ἀνδρὸς, ἢ ἀπὸ σχοίνων φυομένων *αὐτόθι, καθὰ καὶ ἐν τῇ Ἀρκαδικῇ Σχοινοῦντι διὰ τὸ ἑλῶδες τοῦ τόπου. λέγεται δὲ ἀπὸ Σχοινέως τὴν κλῆσιν σχεῖν τοῦ πατρὸς Ἀταλάντης. ὁ δὲ Στράβων φησί· Σχοῖνος χώρα Θηβαϊκὴ ἐν ὁδῷ τῇ ἐπὶ Ἀνθηδόνα, διέχουσα Θηβῶν ὅσον πεντήκοντα στάδια. ῥεῖ δὲ ποταμὸς δι' αὐτῆς Σχοινοῦς καλούμενος. Σκῶλος δὲ ἀρσενικῶς κώμης ὄνομα, καὶ ὁ ἐξ αὐτῆς Σκώλιος καὶ Σκωλιεύς. τὸ δὲ σκῶλον τὸ οὐδέτερον τί ποτε δηλοῖ, ἐν τοῖς ἑξῆς ῥηθήσεται. οἱ δὲ παλαιοὶ φασὶ καὶ ὅτι ὁ Σκῶλος κώμη τῆς Παρασωπίας χώρας ὑπὸ τῷ Κιθαιρῶνι, ἢ κατά τινας ἐν τῇ τῶν Πλαταιέων τόπος τραχὺς καὶ δυσοίκητος· ὅθεν καὶ παροιμία· εἰς Σκῶλον μήτ' αὐτὸς εἶναι μήτ' ἄλλῳ ἕπεσθαι. καὶ Πενθεὺς δὲ ἐκεῖθεν, φασὶ, καταγόμενος διεσπάσθη ὑπὸ τῶν Βακχῶν. ἦν δὲ καὶ Ὀλυνθιακὴ Σκῶλος. δοκεῖ δὲ ἡ κατὰ Βοιωτίαν Σκῶλος ἐπιμεμελημένους ἄρτους ἔχειν. διὸ καὶ μεγαλάρτου φασὶν ἐκεῖ, καὶ μεγα*λομάζου Δήμητρος ἵδρυτο ἄγαλμα. τὸ δὲ ὅμοιον, καὶ ἐν τῇ κατὰ Μεσαπίους Ἰαπυγίᾳ, παρ' οἷς καὶ βασιλεὺς ἦν Ἄρτος καλούμενος. καὶ Ἄρτου δέ τινος μεγάλου ἐπιλεγομένου ἑορτὴ ἐπ' αὐτῷ ἐτελεῖτο τὰ Μεγαλάρτια. ὡς δὲ καὶ ἀγελαῖοι ἐκαλοῦντο τινὲς ἄρτοι, καὶ ὡς παρὰ Συρακουσίοις ἐτιμᾶτο Δημήτηρ Σιτὼ διὰ τὴν, ὡς εἰκὸς, ἐπιμέλειαν καὶ εὐφορίαν ἐκεῖ τοῦ σίτου, συνιστορεῖ καὶ Ἀθήναιος. Ἐτεωνὸς δὲ ἐκλήθη μὲν ὕστερον καὶ Σκάρφη, καλουμένη ἀπό τινος Ἐτεωνοῦ, ὃς Βοιωτοῦ μὲν ἦν ἀπόγονος, πατὴρ δὲ Ἐλεῶνος. κεῖται δέ, φασιν, ἐπὶ λόφου περί που Ἀσωπὸν, ῥέοντα ἐπὶ τοῦ πρὸ Θηβῶν πεδίου, καθὰ καὶ ὁ Ἰσμηνός· περὶ οὗ Ἀσωποῦ λέγει ὁ γεωγράφος καὶ ὅτι Κιθαιρὼν τελευτᾷ οὐκ ἄποθεν Θηβῶν, παρ' αὐτὸν δὲ ῥέει ὁ Ἀσωπὸς κλύζων τὴν ὑπώρειαν αὐτοῦ. τὸ δὲ ἐθνικὸν τῆς Ἐτεωνοῦ Ἐτεώνιος. Πολύκνημον δὲ ταύτην λέγει ὡς ὀρεινήν· κνημοὶ γὰρ τὰ κάτω τοῦ ὄρους, ὡς μετὰ μι*κρὸν ῥηθήσεται. τινὲς δὲ ἀντὶ τοῦ πολυορίγανον· κνημὸν γὰρ Ἀργεῖοι φασὶ τὴν ὀρίγανον. (Vers. 498.) Ἡ δὲ Θέσπια, ἣ πρὸς τῷ Ἑλικῶνι ἔκειτο νοτιωτέρα αὐτοῦ, ἐκτείνει ἐνταῦθα τὴν παραλήγουσαν διὰ τὸ μέτρον· ἄλλως γὰρ ἐν συστολῇ ἔχει αὐτήν. γράφεται δὲ κοινῶς διὰ τοῦ ι ἡ παραλήγουσα, ὡς τὸ Λάμια, Ἰάμνια, Ἡρωδιανὸς δὲ ἐν τῇ καθόλου προσῳδίᾳ τὴν ει δίφθογγον χαρίζεται αὐτῇ. ὁ δὲ τὰ ἐθνικὰ γράψας παρασημειοῦται ὅτι θαῦμα, πῶς τὸ ἑνικὸν διὰ διφθόγγου γράφεται, ὡς ἐντεῦθεν διφορεῖσθαι μὲν τὰ ἑνικὰ τῶν Θεσπιῶν, τὰ δὲ πληθυντικὰ διὰ μόνου διχρόνου
266 γράφεσθαι. λέγει δὲ ὁ αὐτὸς τὰ μὲν ἑνικὰ ταύτης προ*παροξύνεσθαι· ἡ Θέσπια γὰρ καὶ τὰ ἑξῆς· τὰ δὲ πληθυντικὰ ὀξύνεσθαι· Θεσπιαὶ γὰρ καὶ τὰ ἑξῆς ὁμοίως. ταυτὸ δὲ πάσχει καὶ ἡ Πλάταια, ὡς μετ' ὀλίγα ῥηθήσεται. ὅρα δὲ καὶ ὅτι ὥσπερ Ἀθήνη ἑνικῶς καὶ πληθυντικῶς καὶ Μυκήνη καὶ Κρήτη καὶ

Θήβη, οὕτω καὶ ἡ πόλις αὕτη· Θέσπια γὰρ καὶ Θεσπιαὶ ἡ αὐτή. φησὶ δὲ ὁ τῶν ἐθνικῶν συγγραφεὺς καὶ ὅτι τὸ Θέσπια καὶ ἐκτείνεται καὶ συστέλλεται παρὰ Κορίννῃ· σοφὴ δὲ τὴν ποίησιν ἡ Κόριννα· καὶ ὅτι κτίσμα ἐστὶν ἡ Θέσπια Θεσπιάδου, κατὰ δέ τινας Θεσπίου υἱοῦ Τεύθραντος τοῦ τοῦ Πανδίονος. ἱστορεῖται δὲ Θεσπιέα εἶναι τὸν Νάρκισσον, ὃς ἦν μὲν υἱὸς Κηφισσοῦ τοῦ ποταμοῦ καὶ Λειριοέσσης νύμφης. κάλλος δὲ ἔχων ἀμύθητον ἐπικύψας πηγῇ τινὶ καὶ τῆς ἑαυτοῦ σκιᾶς ἐρασθεὶς ἔῤῥιψεν ἑαυτὸν ἐκεῖ καὶ ἐναπεπνίγη τῷ ἐνόπτρῳ ὕδατι. καὶ ἡ γῆ ἀνέδωκε φυτὸν *ὁμώνυμον τῷ νεανίᾳ. ἐν δὲ τοῖς ἐθνικοῖς φέρεται καὶ Θεσσαλικὴ Θέσπια καὶ Σαρδῴα. ἐν δὲ τῇ κατὰ Βοιωτοὺς ἐπίγραμμα Φιλιάδου τοῦ Μεγαρέως τοιοῦτον ἐπὶ τοῖς ἀναιρεθεῖσιν ὑπὸ Περσῶν· ἄνδρες θ' οἵ ποτ' ἔναιον ὑπὸ κροτάφοις Ἑλικῶνος, λήματι τῶν αὐχεῖ Θεσπιὰς εὐρύχορος. ἱστορεῖται δὲ καὶ ὁ Πραξιτέλους Ἔρως ἐν Θεσπιαῖς εἶναι, ὃν ἔγλυψε μὲν ἐκεῖνος, ἀνέθηκε δὲ ἡ ἑταίρα Γλυκέρα ἐκεῖθεν οὖσα, λαβοῦσα δῶρον παρὰ τοῦ τεχνίτου. πολλοὶ δὲ ἀνέβαινον ὀψόμενοι τὸν Ἔρωτα. ἐκεῖ δέ, φασι, καὶ ἡ Ἄσκρη δεξιὰ Ἑλικῶνος ἐφ' ὑψηλοῦ καὶ τραχέος τόπου, ἀπέχουσα Θεσπιῶν ὅσον τεσσαράκοντα στάδια. καὶ ταῦτα μὲν περὶ Θεσπιῶν. Γραῖα δέ ἐστι κατά τινας ἡ καὶ Τάναγρα, ὧν οἱ πολῖται Γραῖος καὶ Ταναγραῖος· κατὰ δέ τινας οὐκ εἰσὶν αἱ αὐταὶ, ὡς δηλοῦσιν ὅ τε γράψας ὅτι Τάναγρα πόλις Βοιωτίας, ἣν Ὅμηρος Γραῖαν καλεῖ διὰ τὸ πλησίον εἶναι, καὶ οἱ ἱστοροῦντες ὅτι Τανα*γραῖοι οὐκ ἐστράτευσαν εἰς Τροίαν, ὡς καὶ Εὐφορίων, οἳ πλόον ἠρνήσαντο καὶ ὅρμους αἰγιαλοῖο. ἐκαλεῖτο δὲ ἡ Γραῖα, εἴτε καὶ ἡ Τάναγρα, καὶ Ποιμανδρία, ὡς κεῖται παρὰ Λυκόφρονι. Ἀριστοτέλης δέ, φασι, Γραῖαν λέγει τὴν νῦν Ὠρωπόν. τὸ δὲ τῆς κλήσεως αἴτιον ἀπὸ Γραίας τῆς Μελεδῶνος. Στράβων δέ φησιν ὅτι Γραῖα τόπος πλησίον Ὠρωποῦ, ἔνθα ἱερὸν Ἀμφιαράου καὶ μνῆμα Ναρκίσσου τοῦ Ἐρετριέως, ὃ καλεῖται Σιγηλοῦ· ἐπεὶ σιγῶσιν οἱ παριόντες ἐκεῖ· τὴν δὲ αἰτίαν οὐ λέγει. τινὲς δὲ τὴν αὐτήν φασι τῇ Τανάγρᾳ τὴν Γραῖαν. καλοῦνται δέ, φησι, καὶ Γεφυραῖοι οἱ Ταναγραῖοι. λέγει δὲ καὶ ὅτι τῷ ἐκ Θηβῶν εἰς Ἄργος ἀπιόντι ἐν ἀριστερᾷ ἡ Τάναγρα καὶ
02 ὅτι νῦν μόνη συνέστηκε τῶν Βοιωτικῶν πόλεων Τάναγρα. τῶν δ' ἄλλων ἐρείπια καὶ ὀνόματα λέλειπται. Μυκαλησσὸς δὲ μεσογεία πόλις Βοιωτίας, κειμένη καὶ παρὰ Θουκυδίδῃ. καλεῖται δὲ οὕτως ἢ ἀπὸ τοῦ ἐκεῖ γε*γοννίας τὰς Γοργόνας μυκήσασθαι ἢ ἀπὸ τῆς βοὸς ἥ τις τὸν Σύριον Κάδμον καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ποδηγήσασα εἰς Θήβας ἐνταῦθα ἐμυκήσατο. ἔστι δὲ καὶ ἑτέρα Μυκαλησσὸς Καρική· ἔνθα Μυκαλέως Διὸς λαμπρὸν ἱερόν. καὶ ὄρος δὲ Μυκαλησσὸς ἐναντίον Σάμου. τῆς δὲ Μυκαλησσοῦ ὁ πολίτης Μυκαλήσσιος. ἡ μέντοι Μυκάλη ἑτέρα ταύτης ἐστὶν, ὡς προϊοῦσι φανήσεται. ὁ δὲ Στράβων λέγει ὅτι Μυκαλησσὸς κώμη Ταναγρικὴ, κειμένη παρ' ὁδὸν τὴν Θήβηθεν εἰς Χαλκίδα, καλοῦσι δέ, φησιν, αὐτὴν Βοιωτικῶς Μυκαληττόν. (Vers. 499.) Ἅρμα δὲ κώμη τις πλησίον Μυκαλησσοῦ, ἀλλὰ καὶ δῆμος ἔχων φρούριον ὀχυρὸν ὅμορον φασὶ τῇ Ταναγρικῇ, οὗ ὁ πολίτης Ἁρματεύς. ἐκλήθη δέ, φασιν, οὕτως ἢ διότι ἐκεῖ κατεάγη τὸ τοῦ Ἀδράστου ἅρμα ἢ ἀπὸ τοῦ ἅρματος Ἀμφιαράου, καταφυγόντος ἐκεῖ καὶ μὴ ἐκδοθέντος τοῖς διώκουσιν. ἐκαλεῖτο δὲ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ καὶ λουτρὰ Ἀμφιαράου. ἔστι δέ, φασι, καὶ τῆς Ἀττικῆς *τόπος ἐν Πάρνηθι Ἅρμα καλούμενος, κείμενος περὶ τὴν οὕτω καλουμένην Φυλήν. τὸ δὲ παροιμιῶδες τὸ, ὁπότ' ἂν ἀστράψῃ δι' Ἅρματος, ἤγουν ὀψέ ποτε καὶ διὰ χρόνου ἀδήλου, τοῦ Ἀττικοῦ Ἅρματος μέμνηται, ἢ μᾶλλον τοῦ Βοιωτικοῦ. φασὶ δὲ καὶ ὡς ἀστραπὴν ἐσημειοῦντο κατά τινα χρησμὸν οἱ πυθαϊσταὶ, βλέποντες ἐπὶ τὸ τοιοῦτον Ἅρμα. καὶ ὅτε ἤστραψεν, ἔπεμπον θυσίαν εἰς Δελφοὺς, ἐτήρουν δὲ ἐπὶ τρεῖς μῆνας καὶ καθ' ἕκαστον μῆνα ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας καὶ νύκτας, ἀπὸ τῆς ἐσχάρας τοῦ ἀστραπαίου Διός. Περὶ δὲ Εἰλεσίου, οὗ ὁ πολίτης Εἰλεσιεὺς, καὶ περὶ Ἐλεῶνος κατωτέρω ῥηθήσεται.
Ἐρυθραὶ δὲ εἰσὶ μὲν *καὶ Ἰωνίας καὶ Λιβύης καὶ Λοκρίδος, καὶ Κύπρου δὲ, ἥ τις ἐστί, φασιν, ἡ νῦν 267
Πάφος, ἰδοὺ δὲ καὶ Βοιωτίας. ἱστορεῖται δέ τις Ναυκράτης Ἐρυθραίηθεν Ὅμηρον ὑπομνηματίσαι. Ἀπίων μὲν οὖν καὶ Ἡρόδωρος ὀξύνουσι τὴν λέξιν, λέγοντες Ἐρυθρὰς ὡς Καλάς. ἕτεροι δέ φασιν ὅτι Ἐρύθραι μὲν βαρυτόνως αἱ τῆς Βοιωτίας ἀπὸ Ἐρυθροῦ υἱοῦ Ποσειδῶνος καὶ Ἀμφιμεδούσης θυγατρὸς Δαναοῦ, κεῖνται δὲ ὑπὸ τὸν Κιθαιρῶνα· Ἐρυθραὶ δὲ ὀξυτόνως αἱ τῆς Ἰωνίας, ὧν μέμνηται ὁ γεωγράφος, εἰπὼν ὅτι μεταξὺ Ἐρυθρῶν καὶ τῶν ὑποκρήμνων Μίμας ὄρος ὑψηλὸν εὔθηρον καὶ πολύδενδρον. λέγει δὲ ὁ αὐτὸς καὶ ὅτι τῶν Ἐρυθρῶν τούτων ἄποικοι αἱ Ἰωνικαί. (Vers. 500.) Ὕλη δὲ ἀπὸ Ὕλης, θυγατρὸς Θεσπιέως, ἢ ὅτι ὑλώδης ἐστί· φασὶ γὰρ οἱ παλαιοὶ ὅτι Ὕλη καὶ Εἰλέσιον καὶ Ἐλεὼν, ὧν ἀνωτέρω

μνεία ἦν, ὑλώδεις εἰσὶ τόποι *Βοιωτῶν καὶ ἑλώδεις, ὥστε ἀπὸ τοῦ ἕλους καὶ τὸ Εἰλέσιον καὶ ὁ Ἐλεών. καὶ ὁ γεωγράφος δέ φησιν ὅτι Ἐλεὼν κώμη Ταναγρικὴ, ἀπὸ τῶν ἑλῶν καλουμένη, καὶ ὅτι Ἕλος καὶ Ἐλεὼν καὶ Εἰλέσιον διὰ τὸ ἐπὶ ἕλεσιν ἱδρῦσθαι. νῦν δέ, φησιν, οὐχ ὁμοίως ἔχει πάντα, ὡς ἢ ἀνοικισθέντων τῶν ἐνοικούντων ἢ τῆς λίμνης ἐπὶ πολὺ ταπεινωθείσης διὰ ἐκρύσεων. δηλοῖ γοῦν ἐν τούτοις ὁ γεωγράφος μὴ οὕτως ἑλώδεις τοὺς ῥηθέντας εἶναι τόπους ὡς ἦσαν τὸ παλαιόν. κατὰ δέ τινας ὁ Ἐλεὼν ἀπὸ Ἐλεῶνος ὠνόμασται, υἱοῦ Ἐτεωνοῦ τοῦ ἀνωτέρω μνημονευθέντος. Τὸ δὲ Ὕλη ἐνταῦθα μὲν ἐκτείνει τὸ ῡ, ἐν δὲ τοῖς ἑξῆς εὕρηται καὶ συστελλόμενον. παρασημειοῦται γοῦν ὁ Στράβων ὅτι ἐν τῷ, ὅς ῥ᾽ ἐν Ὕλῃ ναίεσκε σκυτοτόμων ὄχ᾽ ἄριστος Ὕλῃ ἔνι οἰκία ναίων, συστέλλεται τὸ ῠ. ἔνθα καὶ αἰτιᾶται τοὺς γράφοντας, Ὕδῃ ἔνι οἰκία ναίων. Ὕδη γὰρ πόλις Λυδίας· οὐκ ἂν δὲ ὁ Αἴας ἐκ Λυδίας τὸ σάκος μετεπέμπε*το. ὁμοίως συστέλλεται τὸ Ὕλη καὶ ἐν τῷ, ὅς ῥ᾽ ἐν Ὕλῃ ναίεσκε μέγα πλούτοιο μεμηλώς. ὅτι δὲ Ὕλη καὶ ἐνταῦθα ἡ Βοιωτικὴ, δηλοῖ ἐπιφέρων· λίμνῃ κεκλιμένος Κηφισσίδι. εἰ γὰρ ἡ Κηφισσὶς λίμνη Βοιωτικὴ, Βοιώτιος ἄρα καὶ ὁ Ὑλαῖος οὗτος πλούσιος ὁ τῇ Κηφισσίδι λίμνῃ κεκλιμένος. Ἡ δὲ Πετεὼν, κώμη δὲ αὕτη Θηβαΐδος κατὰ τὸν Στράβωνα πρὸς τῇ ἐπ᾽ Ἀνθηδόνα ὁδῷ κειμένη· οὐκ ἠξίωται λόγου πολλοῦ τοῖς παλαιοῖς, ἢ μόνον εἰς τοσοῦτον, ὅτι ἀπὸ Πετεῶνος ἐκλήθη τινός. (Vers. 501.) Ἡ δὲ Ὠκαλέη εὕρηται μὲν καὶ Ὠκάλεια· καλεῖται δὲ οὕτω διὰ τὸ ὦκα καὶ συντόμως ἐκεῖθεν εἰς Θήβας πορεύεσθαι, ἢ ἀπὸ ποταμοῦ παραῤῥέοντος. ἡ δὲ γεωγραφικὴ ἱστορία λέγει καὶ ὅτι Ὠκαλέη μέση Ἁλιάρτου καὶ Ἀλαλκομενίου ἔκειτο τριάκοντα σταδίους ἑκατέρου ἀπέχουσα· παραῤῥεῖ δ᾽ αὐτὴν ποτάμιον ὁμώνυμον. Μεδεὼν δὲ ἀπὸ Μεδεῶνος υἱοῦ Πυλάδου καὶ Ἠλέκτρας. ἔστι δέ, φασι, καὶ Φωκικὴ Μεδεὼν καὶ Ἠπειρωτική. ὁ *δὲ γεωγράφος φησί· Μεδεὼν ὁ μὲν Φωκικὸς, ἐν τῷ Κρισσαίῳ Κόλπῳ, διέχων Βοιωτίας στάδια ἑκατὸν ἑξήκοντα· ὁ δὲ Βοιωτικὸς ἀπ᾽ ἐκείνου κέκληται. (Vers. 502.) Αἱ δὲ Κῶπαι ἀπὸ Κωπέως ἢ Κωπεῶνος οὕτω καλοῦνται, υἱοῦ Ὀγχηστοῦ. ταύτης ὁ πολίτης Κωπαΐτης. περὶ αὐτὴν δὲ καὶ λίμνη μεγάλη Κωπαῒς, ἐν ᾗ ἐγχέλεις ἀγαθαί. ταύτης φασὶ τῆς λίμνης κειμένης πλησίον Ἁλιάρτου περίμετρος ὀγδοήκοντα καὶ τριακόσια στάδια· ἔκρυσις δὲ αὐτῆς οὐδαμοῦ φαίνεται, ὡς ὁ γεωγράφος φησὶ, πλὴν τοῦ χάσματος τοῦ δεχομένου τὸν Κηφισσόν. εἰσβάλλουσι δέ, φησιν, εἰς αὐτὴν καὶ ἕτεροι ποταμοὶ δύο ἐκ τοῦ Ἑλικῶνος. ἔκειντο δὲ αἱ Κῶπαι προσάρκτιοι τῇ Κωπαΐδι λίμνῃ. ὁ δ᾽ αὐτὸς ἱστορῶν, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς ῥηθήσεται, τοὺς Πλαταιεῖς ἀπὸ τῆς διὰ τῶν πλατῶν κωπηλασίας, λέγει ὅτι καὶ αἱ Κῶπαι τὸ αὐτὸ ἐνδείκνυνται, ἀφ᾽ ὧν ἡ Κωπαῒς λίμνη, πληρουμένη ἐκ τοῦ Κηφισσοῦ, ἧς αὐξομένης ὡς κινδυνεύειν *καταποθῆναι τοὺς Κωπαεῖς, ἀνοιχθὲν χάσμα ἐδέξατο τὸν ποταμόν· εἶτα ἐξέῤῥηξεν αὐτὸν ἀλλαχοῦ. σκοπητέον δὲ μή ποτε ἀκολούθως ταῖς Κώπαις καὶ ταῖς Πλάταις καὶ ἡ Ἐλάτεια ὠνόμασται ὡς ἀπὸ τοῦ ἐλᾶν, ἐξ οὗ σύνθετον τὸ κωπηλατεῖν. ἕτεροι δὲ ταῦτα σαφέστερον φράζοντες φασὶν ὅτι Κῶπαι καὶ Κωπαῒς ἐκλήθησαν διὰ τὰς κώπας, αἷς ἐχρῶντο οἱ ἐγχώριοι πρὸς ἀλλήλους πλέοντες, διὰ τὸ ἀπολιμνωθῆναι, φασὶ, τὰ ἐκεῖ. ὅθεν καὶ ἡ ἐκεῖσέ που Πλάταια πόλις παρὰ τὴν πλάτην, ὃ δηλοῖ τὴν κώπην· ὡς γὰρ φώκη Φώκαια, νίκη Νίκαια, οὕτω πλάτη Πλάταια. ἦν δέ 203
268 ποτε καιρὸς ὅτε διὰ τοὺς λιμνασμοὺς οὐκ ἦν *ἀλλήλοις τοὺς αὐτόθι ἐντυγχάνειν, εἰ μὴ πλάταις ἤτοι κώπαις ἐπλωΐζοντο ἐπὶ λέμβων τινῶν. δῆλον δὲ ὡς ὁμώνυμος λέξις αἱ κῶπαι. πόλις τε γὰρ, ὡς δεδήλωται, καὶ νηῶν ὅπλα ὡσεὶ καὶ πτερὰ καὶ λαβαὶ ξιφῶν. Ἡ δὲ Εὔτρησις ἐτίμα Εὐτρησίτην Ἀπόλλωνα, οὗ καὶ μαντεῖον ἐκεῖ ἔνδοξον. ἐκλήθη δὲ οὕτω διὰ τὸ πολλαῖς αὐτὴν ῥυμοτομίαις οἱονεὶ συντετρῆσθαι τεμνομένην εἰς ἀμφόδους συχνάς. ἔκειτο δέ, φασι, παρὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἐκ Θεσπιῶν εἰς Πλαταιάς. ἐτείχισαν δὲ αὐτὴν Ζῆθος καὶ Ἀμφίων οἱ ἀδελφοί. ὁ δὲ Στράβων λέγει ὅτι Εὔτρησις κώμιον Θεσπιέων, ἔνθα Ζῆθος καὶ Ἀμφίων ᾤκησαν πρὶν βασιλεῦσαι Θηβαίων. καὶ ὅρα τὸ κώμιον ὑποκοριστικῶς λεχθὲν καὶ προπαροξυτόνως, ὡς καὶ λύρα λύριον, καὶ θύρα θύριον. Ἡ δὲ Θίσβη πολίτην μὲν ἔσχε τὸν περίπυστον αὐλητὴν Ἰσμη*νίαν· Θισβεὺς γὰρ ἦν· ἐκλήθη δὲ ἀπὸ Θίσβης, θυγατρὸς Ἀσωποῦ. ὁ δὲ λιμὴν τῶν Θισβέων καὶ τὸ ἐπίνειον ἔχει, φασὶ, πλῆθος περιστερῶν, ὡς καὶ ὁ ποιητὴς ἐπεσημήνατο. ἱστορεῖ δὲ τοῦτο καὶ ὁ γεωγράφος λέγων· Θίσβη ἡ καὶ Θίσβαι οἰκεῖται μικρὸν ὑπὲρ θαλάσσης χωρίον ὅμορον Θεσπιεῦσιν ἐν τῇ Κορωνειακῇ, ὑποπεπτωκὸς ἐκ νότου τῷ Ἑλικῶνι· ἐπίνειον αὐτῆς πετρῶδες, περιστερῶν μεστόν. ἔνθα σημειοῦται καὶ ὅτι λίαν περιέργως ἐξενήνοχεν ὁ ποιητὴς τὸ, πολυτρήρωνα Θίσβην,

ὡς καὶ τὸ, Ἁλίαρτον ποιήεντα καὶ τὰ λοιπά· οὐδεμίαν γάρ, φησι, προσθήκην κενῶς ἀποῤῥίπτει. (Vers. 503.) Ἡ δὲ Κοράνεια ἐκλήθη ἀπὸ Κορώνου, υἱοῦ Θερσάνδρου. εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι Κορώνειαι, ὡς ὁ τὰ ἐθνικὰ γράψας ἀριθμεῖ λέγων, καὶ ὅτι ἐν ταύτῃ οὐ φαίνεται ἀσπάλαξ, πάσης τῆς Βοιωτίας ἐχούσης, κἂν τις ἔξωθεν ἐνέγκῃ, οὐ δύναται αὐτόθι ζῆν. Ἰστέον δὲ ὅτι εἰ καὶ παράγωγόν ἐστιν ἡ Κορώνεια ἐκ τοῦ Κορώνη, ἀλλ' οὖν ἡ *τρισυλλάβως λεγομένη Κορώνη πόλις Μεσσήνης ἐστίν. ἐν δὲ τῷ γεωγράφῳ φέρεται ὅτι Κορώνεια ἐγγὺς Ἑλικῶνος, ἐφ' ὕψους ἱδρυμένη· παραῤῥέει δ' αὐτὴν ποταμὸς Κουάριος· ἔνθα τὰ Παμβοιώτια συνετέλουν. ταύτης τῆς Κορωνείας, φησὶν, οἱ πολῖται Κορώνιοι, οἱ δὲ ἐν τῇ Μεσσηνιακῇ Κορωνεῖς, ὥστε κατὰ τοῦτον οὐ μόνον Κορώνη ἐν τρισὶ συλλαβαῖς ἡ Μεσσηνιακὴ, ἀλλ' ἰδοὺ καὶ Κορώνεια. Ὅρα δὲ τὸ Παμβοιώτια· ἑορτὴ γὰρ ἦν κοινὴ πάντων Βοιωτῶν, ὥς περ καὶ οἱ τῶν Ἰώνων πάντων Πανιώνια, ὅμοιον καὶ τὸ Παναθήναια. ἐξ Ὁμήρου δὲ τῶν τοιούτων ἡ ἀρχὴ εἰπόντος Παναχαιοὶ, οὗ παράφρασις τὸ Πανελλήνιον. Ἁλίαρτος δὲ ἀρσενικῶς λέγεται κατὰ τὸν τὰ ἐθνικὰ γράψαντα, κτισθεὶς ὑπὸ Ἁλιάρτου, υἱοῦ Θερσάνδρου. γράφεται δέ, φησι, καὶ Ἀρίαρτος. ὅτι δὲ δασύνεται ἡ ἄρχουσα, δηλοῖ τὸ, ποιήενθ' Ἁλίαρτον. ἔχει δὲ ἕλη καὶ λίμνας καὶ ὑδατόῤῥυτός ἐστι· διὸ καὶ ποιήεις λέγεται, ὅ ἐστι βο*τανώδης ἢ πολυβότανος. ὁ δὲ Ἁλίαρτος ἀδελφὸς ἦν Κορώνου τοῦ ἀνωτέρω ῥηθέντος. ἡ δὲ γεωγραφία λέγει καὶ πῶς ποιήεις ὁ Ἁλίαρτος. ἐγένετο γάρ, φησι, κατὰ τὸν Ὀρχομενὸν χάσμα, ὃ τὸν Μέλανα ποταμὸν ἐδέξατο τὸν ῥέοντα διὰ τῆς Ἁλιαρτίας καὶ ποιοῦντα τὸ ἐκεῖ ἕλος τὸ φύον τὸν αὐλητικὸν κάλαμον. καὶ ἠφάνισται ὁ ποταμὸς τέλεον εἴτε τοῦ χάσματος διαχέαντος, φησὶν, αὐτὸν εἰς ἀδήλους πόρους εἴτε τῶν Ἁλιαρτίων ἑλῶν προσαναλισκόντων αὐτόν· ἀφ' ὧν ποιήεντα τὸν Ἁλίαρτον ὁ ποιητὴς λέγει. λέγει δὲ ἡ αὐτὴ γεωγραφία καὶ ὅτι ἡ Ἁλίαρτος. καὶ σημείωσαι ὅτι καὶ θηλυκῶς λέγεται ἡ Ἁλίαρτος. ἡ τοίνυν Ἁλίαρτος νῦν, φησὶν, οὐκ ἔστι, κατασκαφεῖσα ἐν τῷ πρὸς Περσέα πολέμῳ. τὴν χώραν δ' ἔχουσιν Ἀθηναῖοι, δόντων Ῥωμαίων. Σημείωσαι δὲ ὡς, εἴ περ θήλεος μὲν γένους ἡ Ἁλίαρτος, εὐσυντάκτως δὲ ἔχει οὕτω τὸ, ποιήενθ' Ἁλίαρτον, ἄρα κατὰ γένος ὅμοιον *προήνεκται καὶ τὸ, Πύλον ἠμαθόεντα καὶ ὑλήεντα Ζάκυνθον. ὁ δὲ τὰ ἐθνικὰ συγγραψάμενος ἄῤῥενος γένους παραδίδωσι τὸν Ἁλίαρτον, εἰπών· Ἁλίαρτος πόλις Βοιωτῶν ἀρσενικῶς. τὸ δὲ μέγα ἐτυμολογικὸν συγκροτοῦν εἰς τὴν δασεῖαν τῆς ἀρχούσης λέγει παραχθῆναι τὴν Ἁλίαρτον ἀπὸ ἁλιέων καὶ ἄρτου. (Vers. 504.) Ἰστέον δὲ ὅτι οὐκ ἐξ ἀνάγκης εὑρίσκεσθαι ἀναγκαστέον πόλεις ἢ κώμας, ὅσας ἱστορεῖ ὁ ποιητής· αὐτὸς μὲν γὰρ τὰ ἐφ' ἑαυτοῦ λέγει· ὁ δὲ χρόνος πολλὰ ἠφάνισεν. Ἡ δὲ ἑνικῶς νῦν λεχθεῖσα Πλάταια ὅτι παρὰ τὴν πλάτην, ὅ ἐστι τὴν κώπην, λέγεται, προείρηται. καὶ ὅτι ὥς περ ἡ Θέσπια προπαροξύνεται μὲν ἐν *τοῖς ἑνικοῖς, ὀξύνεται δὲ ἐν τοῖς πληθυντικοῖς, οὕτω 269
καὶ αὕτη· ἑνικῶς μὲν γὰρ ἡ Πλάταια, πληθυντικῶς δὲ αἱ Πλαταιαί. πολὺς δὲ ὁ τῆς πόλεως ταύτης λόγος τά τε ἄλλα, καὶ ὅτι τάφους φασὶ καὶ τρόπαια εἶχεν ἀγαθῶν ἀνδρῶν τῶν τὴν Ἑλλάδα ἐλευθερωσάντων καὶ τὸ βασίλειον στράτευμα δουλωσάντων. ὁ δὲ πολίτης αὐτῆς Πλαταιεὺς, οὗ αἰτιατικὴ ἑνικὴ τὸν Πλαταιᾶ ὡς τὸν Πειραιᾶ, πληθυντικὴ εὐθεῖα οἱ Πλαταιεῖς, αἰτιατικὴ τοὺς Πλαταιεῖς καὶ Πλαταιᾶς. ὁ δὲ γεωγράφος φησὶ Πλάταια ἀπὸ τῆς πλάτης τῶν κωπῶν, καὶ Πλαταιεῖς ἀπὸ κωπηλασίας ζῶντες, εἰ καὶ ὕστερον ἄποθεν τῆς λίμνης οἰκοῦντες οὐκέτι ἐτύμως προσαγορεύονται. καὶ Ἕλος δὲ καὶ Ἐλεὼν καὶ Εἰλέσιον διὰ τὸ ἐπὶ ἕλεσιν ἱδρῦσθαι, ὕστερον δὲ, καθὰ καὶ προεῤῥέθη, οὐχ ὁμοίως ἔχει ταῦ*τα, ὡς ἢ τῶν ἀνθρώπων ἀνοικισθέντων ἢ τοῦ ὕδατος ἐπὶ πολὺ ταπεινωθέντος. ζήτει δὲ καὶ τὰ περὶ κωπῶν πρὸ ὀλίγου ῥηθέντα. ὁ δ' αὐτὸς λέγει καὶ ὅτι Ἐλάτειαν οὐκ οἶδεν Ὅμηρος μεγίστην τῶν Φωκικῶν πόλεων· οὔπω γὰρ ἔκτιστο· καὶ ὅτι Πλαταιαὶ μεταξὺ Κιθαιρῶνος καὶ Θηβῶν ἐν ὁδῷ τῇ εἰς Ἀθήνας καὶ Μέγαρα. παραῤῥεῖ δ' αὐτὰς ὁ προῤῥηθεὶς Ἀσωπὸς, ἔνθα Μαρδόνιον καὶ τὰς τριάκοντα μυριάδας Περσῶν Ἕλληνες ῥίψαντες ἱδρύσαντο Ἐλευθερίου Διὸς ἱερὸν, καὶ τοὺς ἐν μάχῃ τελευτήσαντας δημοσίᾳ θάψαντες ἀγῶνα γυμνικὸν στεφανίτην ἀπέδειξαν τὰ ἐλευθέρια. ἔστι δὲ καὶ Σικυώνιος
504 δῆμος Πλαταιαί. Γλίσσας δὲ κατοικία τίς, φασι, Θηβαϊκὴ ἐν τῷ Ὑπάτῳ ὄρει ἀπὸ Γλίσσωνος ὠνόμασται ἢ Γλίσσαντος, ὥς φησιν ὁ γράψας τὰ ἐθνικά. τῷ δὲ τόνῳ Γλίσσας Γλίσσαντος, ὡς γίγας γίγαντος. οἱ δὲ σχολιασταὶ φασὶν ὅτι ἡ μὲν συνήθεια προπερισπᾷ Γλισσᾶντα λέγου*σα, ἡ δὲ ἱστορία προπαροξύνει τὸ ὄνομα. ἰστέον δὲ ὡς τὴν δευτέραν ταύτην κλίσιν οὐκ οἶδεν ἡ ἀκρίβεια, τὴν προπερισπῶσαν τὸν Γλισ-

σᾶντα, εἰ μὴ ἄρα ἐκ τοῦ Γλισσάεις κλίνεται καὶ συναιρεῖται ὡς τὸ αἰγλῆντα, καὶ χρυσὸν τιμῆντα. ὁ δὲ Χοιροβοσκὸς οὐ προπερισπωμένως Γλισσᾶντα, ἀλλὰ περισπωμένως Γλισσᾶν, ὡς Θωμᾶν καὶ Κοσμᾶν καὶ τὰ τοιαῦτα· εὐθεῖα γὰρ τούτου κατ᾽ αὐτὸν ὁ Γλισσᾶς. οἱ δὲ περὶ τὰ ἀντίστοιχα πονησάμενοι Γλίσσαν πόλιν ἀναγράφουσιν, ἴσως μὲν Ὁμηρικὴν, ἴσως δὲ ἑτέραν τινά. (Vers. 503.) Περὶ δὲ Θηβῶν εἴρηται ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ, εἰ τέως ἐνταῦθα Θήβας δισυλλάβως ἀναγνωστέον. Ἰστέον γὰρ ὅτι Ὁμήρου γράψαντος, οἵ θ᾽ ὑπὸ Θήβας εἶχον ἐϋκτίμενον πτολίεθρον, οἱ πλείους οὐ νοοῦσιν ὑπὸ Θήβας ἐν δυσὶ μέρεσι λόγου, ἀλλὰ ὑφὲν Ὑποθήβας λέγοντες, ὅτι πολλοὶ τόποι καλοῦνται μετὰ προθέσεων, οἷον Ἐπικνημίδιοι, Ὑπερβόρεοι, Παραποτάμιοι, Προποντὶς, Παρωκεανῖται, *Ὑποχαλκὶς πόλις Αἰτωλίας. οὕτω γοῦν καὶ Ὑποθῆβαι πολισμάτιόν τι διὰ τὴν τοῦ τόπου θέσιν οὕτως ὠνομασμένον. ὡς γὰρ Ὑποχαλκὶς πόλις Αἰτωλικὴ διὰ τὸ ὑπὸ τὸ ὄρος φασὶ τὴν Χαλκίδα κεῖσθαι, οὕτω καὶ Ὑποθῆβαι αἱ ὑπὸ τὰς Βοιωτίας Θήβας. φασὶ δὲ οὕτω καλεῖσθαι τὰς Ποτνίας τῆς Βοιωτίας, ἔνθα αἱ τοῦ Θρᾳκὸς Διομήδους ἵπποι ἐμάνησαν κατά τινας, μάλιστα μὲν οὖν κατὰ τὸν γεωγράφον· ἐφ᾽ ὧν μυθεύεται ὁ Ποτνιεὺς Γλαῦκος ὑπὸ ἵππων διασπασθῆναι, ἃς Εὐριπίδης Ποτνιάδας ἵππους φησίν. αἱ δὲ ῥηθεῖσαι Πότνιαι καὶ δισυλλάβως εὕρηνται Πόтναι λεγόμεναι. φασὶ δέ τινες καὶ ὅτι παρ᾽ ἱστορίαν ἐστὶ τὸ μνησθῆναι Θηβῶν ἐνταῦθα τὸν ποιητήν. ὡς γὰρ δηλοῖ καὶ τὰ εἰς τὸν Λυκόφρονα ὑπομνήματα, οὐκ ἐστράτευσαν εἰς Τροίαν νεωστὶ πορθηθέντες ὑπὸ Ἀργείων καὶ ἄρτι τὴν πόλιν συνοικίσαντες. τινὲς δὲ Ὑποθήβας φασὶ τὰς ὑποκειμένας κώμας ταῖς *ἑπταπύλοις Θήβαις· ἑπτάπυλοι γὰρ αἱ Βοιώτιαι, ὥσπερ ἑκατόμπυλοι αἱ Αἰγύπτιαι· ἕτεροι δὲ Ὑποθήβας τὰς ἐλάττους Θήβας, ἃς δηλαδὴ ἠλάττωσαν οἱ Ἐπίγονοι τῶν ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας, ὡς μετὰ ταῦτα ἱστορήσει ὁ ποιητής. δῆλον δὲ ὅτι αἱ Ὑποθῆβαι τῶν Θηβῶν εἰσὶ παρώνυμοι. αὗται δὲ οὕτω καλοῦνται ἢ ἀπὸ Θήβης, θυγατρὸς Ἀσωποῦ, ἐντοπίου ποταμοῦ, ἢ διὰ τὸ θεῦσαι τὴν βοῦν ἤτοι δραμεῖν μέχρις ἐκεῖ τὴν ὁδηγὸν τοῦ Κάδμου, ἣν ἐκεῖνος θύσας τὴν πόλιν Θήβην ἐκάλεσεν ἀπὸ τῆς θεύσεως ἤτοι τοῦ δρόμου τῆς βοός· ἀφ᾽ ἧς καὶ ἡ Βοιωτία κατά τινας ὠνό-
270 μασται. ὡδήγησε δὲ ἡ τοιαύτη βοῦς τὸν Κάδμον κα*τὰ τὸν Πυθοῖ χρησμὸν, ὅτε κατὰ ζήτησιν Εὐρώπης τῆς ἀδελφῆς αὐτὸς πλανώμενος ἧκεν εἰς Δελφοὺς, ἐρησόμενος ποῦ ποτὲ ἂν εὕρῃ τὴν ζητουμένην· καὶ πρὸς ὃ μὲν ἤρετο, ἤκουσεν οὐδέν· χρῆσθαι δὲ ὁδηγῷ παρηγγέλθη τῷ πρώτῳ παρατυχόντι, ἢ αὐτὸ δὴ τοῦτο, βοΐ, καὶ πόλιν κτίσαι ἔνθα ἡ βοῦς εἰς τὰ δεξιὰ πέσῃ καμοῦσα. καὶ τοίνυν εἵπετο συντυχὼν ταύτῃ πορευομένῃ. ἡ δὲ ἀνεκλίθη ἔνθα αἱ Θῆβαι αὗται. τῷ δὲ γεωγράφῳ ἐντυχών τις τάδε εἴσεται. Ὑποθήβας τινὲς πολείδιόν τι φασὶν, οἱ δὲ τὰς Ποτνίας· τὰς γὰρ Θήβας ἐκλελεῖφθαι διὰ τὴν τῶν Ἐπιγόνων στρατείαν, καὶ μὴ μετασχεῖν τοῦ Τρωικοῦ πολέμου· οἱ δὲ μετασχεῖν μὲν λέγουσιν, οἰκεῖν δὲ ἐν τοῖς ἐπιπέδοις χωρίοις, ἀδυνατοῦντας κτίσαι τὴν Καδμείαν, ὅ ἐστιν αὐτὰς τὰς Θήβας. ὅθεν ὑπὸ Θήβας εἰπεῖν τὸν ποιητὴν, ἤγουν ὑπὸ *τῇ Καδμείᾳ, οἰκεῖν τοὺς τότε Θηβαίους. καὶ ὅρα τὸ ὑπὸ Θήβας ἤγουν ὑπὸ τῇ Καδμείᾳ. διχῶς γὰρ συνέταξεν ὁ ῥήτωρ τὴν ὑπὸ πρόθεσιν, ἤγουν μετὰ αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς. πολλαχοῦ δὲ οὕτω γίνεται. καὶ σημείωσαι ὅτι οὐ μόνον ὑφὲν ἀναγνωστέον τὰς Ὑποθήβας, ἀλλὰ καὶ ἐν δυσὶ μέρεσι λόγου, ἵνα ᾖ ὑπὸ τὰς Θήβας. (Vers. 506.) Ὀγχηστὸς δὲ ἄλσος ἐν τῇ Ἁλιαρτίων χώρᾳ, ἱδρυθὲν ὑπὸ Ὀγχηστοῦ, παιδὸς Βοιωτοῦ, ὅς, φασιν, ἐν τῷ τόπῳ πρῶτος Ποσειδῶνος ἱδρύσατο ἱερόν. ἔστι δὲ καὶ πόλις μεγάλη κατά τινας. καὶ ποταμὸς δὲ ὁμώνυμος ταύτῃ Θετταλικὸς, ὡς ὁ τὰ ἐθνικὰ γράψας φησίν. ἱέρωται δὲ Ποσειδῶνι τὸ ῥηθὲν ἄλσος· διὸ καὶ ἱερὸν Ποσειδήιον ἀγλαὸν ἄλσος ὁ ποιητὴς αὐτὸ καλεῖ. περὶ δὲ τῆς λέξεως τοῦ Ποσειδηίου καὶ ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ εἴρηται καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσσειαν. ζητητέον δὲ, εἰ τὸ ταύτης ἁπλοῦν ἢ προπαροξύνεται, ἵνα ᾖ, ὥσπερ Ἡράκλειον καὶ Ἀπολλώ*νειον, οὕτω καὶ Ποσείδειον, ἢ προπερισπᾶται, λεγόμενον Ποσειδεῖον κατὰ τὸ Θησεῖον καὶ Ἰσεῖον καὶ Ἀσκληπιεῖον καὶ τὰ τοιαῦτα. ὁ δὲ Στράβων φησὶ καὶ ταῦτα· Ὀγχηστὸς ἐν ὕψει κείμενος, ψιλὸς, ἔχων Ποσειδῶνος ἱερὸν, ψιλὸν καὶ αὐτὸ, οἱ δὲ ποιηταὶ κοσμοῦσιν, ἄλση καλοῦντες τὰ ἱερὰ πάντα κἂν ᾖ ψιλά. καὶ φέρει Πινδάρου χρῆσιν εἰς τοῦτο. συνήγετο δέ φησι τὸ Ἀμφικτυονικὸν εἰς Ὀγχηστόν. τί δὲ τὸ Ἀμφικτυονικὸν, οὐ νῦν εὔκαιρον εἰπεῖν, ἀλλ᾽ ἢ μόνον εἰς τοσοῦτον, ὅτι σύνταγμά τι ἦν πλήθους ἐκδικοῦν τὰ ἱερά. (Vers. 507.) Ἡ δὲ Ἄρνη ὁμώνυμός ἐστι τῇ ἡρωίδι. αὐτὴ δὲ ἀπὸ περιουσιασμοῦ ἀρνῶν ἔοικεν ὑπὸ τοῦ πατρὸς Ἄρνη κληθῆναι, καθὰ καὶ

αὐτὴ παῖδα ὑπὸ τῷ Ποσειδῶνι τεκοῦσα Βοιωτὸν ἐκ τῶν βοῶν ἐκάλεσε. φησὶ γοῦν Εὐφορίων· Βοιωτὸν δ' ὀνόμηνε. τὸ γὰρ, καλέσαντο νομῆες, ὅτι ῥα πατρώῃσι βοῶν ἀπεθήκατο κόπροις. ὡς οὖν ὁ υἱὸς αὐτῆς ἐκλήθη Βοιωτὸς ἐκ τῶν βοῶν, *οὕτω καὶ αὐτὴ, ὡς εἰκὸς, Ἄρνη ἐκ παρωνυμίας ἀρνῶν, ζώου φιλουμένου τοῖς παλαιοῖς, ἐξ οὗ καὶ τὸ ἄρνυσθαι ἐπὶ ἀντικαταλλαγῆς καὶ ὁ πολύαρνος Θυέστης. τέσσαρες δὲ Ἄρναι ἀριθμοῦνται τοῖς παλαιοῖς, ἐν αἷς καὶ Θετταλικὴ ἄποικος τῆς Βοιωτίας, περὶ ἧς ἐχρήσθη οὕτως· Ἄρνη χηρεύουσα μένει Βοιώτιον ἄνδρα. τὰ δὲ σχόλια γράφουσι καὶ ὅτι Ἄρνη νῦν
205 Χαιρωνείας, καὶ ὅτι ἦν καὶ Τάρνη τις πόλις Ἀχαΐας. ἡ δὲ παρ' ἑτέροις Λεοντάρνη κώμη καὶ αὐτὴ περὶ τὸν Ἑλικῶνα, ἢ κρήνη κληθεῖσα οὕτω διότι Ἀδράστου θύοντός, φασιν, ἐκεῖ λέων τὸν ἄρνα ἥρπασε. τὴν δὲ παρ' Ὁμήρῳ Ἄρνην ταύτην Ζηνόδοτος Ἄσκρην γράφει. οὐ δύναται δέ, φασι, πολυστάφυλος ἡ Ἄσκρη λέγεσθαι· ἀξιοπιστότερος γὰρ αὐτὸς Ἡσίοδος λέγων, Ἄσκρῃ χεῖμα κακὴ, θέρος ἀργαλέη, οὐδέ ποτ' ἐσθλή· ὥστε οὐδὲ πολύκαρπος ἡ τοιαύτη λέγοιτο ἂν, περὶ ἧς, φασὶν, Εὔδοξος πολὺ χείρονα Ἡσιόδου εἶπε. τοὺς δὲ *γράψαντας Τάρνην ἀντὶ Ἄρνης αἰτιῶνται οἱ παλαιοί· Λυδῶν γάρ φασιν ἡ Τάρνη, ὅθεν ἦν Φαῖστος υἱὸς Βώρου, ὃν ἐν Ἰλιάδι ἀναιρεῖ Ἰδομενεύς. Ἡ δὲ μνημονευθεῖσα Χαιρώνεια πλησίον ἦν Ὀρχομενοῦ, περὶ οὗ ῥηθήσεται ὅπου, φησὶ, Φίλιππος μεγάλῃ μάχῃ νικήσας Ἀθηναίους καὶ Βοιωτοὺς καὶ Κορινθίους κατέστη τῆς Ἑλλάδος κύριος. φασὶ δὲ καὶ τὴν Ὁμηρικὴν ταύτην Ἄρνην ὑπὸ τῆς Κωπαΐδος λίμνης καταποθῆναι καὶ τὴν Μίδειαν. Μίδεια δὲ οὐ μόνον αὕτη, ἀλλὰ καὶ Ἀργεία, ἡ καὶ πόλις Περσέως, κληθεῖσα οὕτως ἀπὸ Μιδείας, θυγατρὸς Ἀλωέως, λεγομένη καὶ Μίδεα χωρὶς τοῦ ῑ, ὅθεν καὶ Μιδεᾶτις Ἀλκμήνη. φασὶ δὲ *ὅτι ἡ μὲν Βοιωτικὴ Μίδεα λέγεται προπαροξυτόνως, ὡς 271
πρόνοια, ἡ δὲ περὶ Τίρυνθα Μιδέα, ὡς Τεγέα. (Vers. 508.) Νῖσα δὲ ἔστι μὲν καὶ Μεγαρική· ἡ δὲ ἐν Βοιωτοῖς Διονύσου ἱερὸν εἶχεν ἐπιφανές. ἔστι δὲ παρώνυμος Νίσῳ τινὶ ἥρωι. ἡ δὲ Μεγαρικὴ καὶ Νισαία ἐλέγετο, τῆς Μεγαρίδος οὖσα ἐπίνειον, ἀπὸ Νίσου κληθεῖσα υἱοῦ Πανδίονος. μνήμη δὲ αὐτῆς ἔσται μετ' ὀλίγα ἐν τῷ περὶ Σαλαμῖνος λόγῳ. οἱ δὲ μεθ' Ὅμηρον φασὶν ὅτι Νῖσα οὐδαμοῦ φαίνεται Βοιωτίας. διὸ καὶ γράφουσι τινὲς Ἰσόν τε ζαθέην Ἀνθηδόνα τε, ὡς τῆς Ἴσου εὑρισκομένης· τινὲς δὲ Κρεῦσάν τε ζαθέην, τὴν νῦν Κρέουσαν, ἐπίνειον Θεσπιέων πρὸς τῷ Κρισσαίῳ κόλπῳ· ἄλλοι, Νῦσάν τε ζαθέην· κώμη δέ ἐστιν Ἑλικῶνος ἡ τοιαύτη Νῦσα· ἕτεροι δὲ ἀντὶ τοῦ Νῖσάν τε ζαθέην ἔγραψαν Φηράς τε ζαθέας, εἰπόντες ὅτι τετρακωμία περὶ Τάναγραν, *Ἐλεὼν, Ἅρμα, Μυκαλησσὸς, Φηραί· ἃς δὴ Φηρὰς ἀντὶ τῆς Νίσης ἔθεντο. ὅτι δὲ οὔτε ἐκ ταύτης οὔτε ἐκ τῆς Μεγαρίδος Νισαίας οἱ Νισαῖοι ἵπποι λέγονται, ἐν τοῖς ἑξῆς ῥηθήσεται. τῆς δὲ ῥηθείσης Ἴσου ἡ ἄρχουσα ἐκτείνεται φασὶ ποιητικῶς, συστέλλει δὲ αὐτὴν ὁ καλούμενος Ἴσος, τόπος ἐκεῖ ἱεροπρεπής. Ἡ δὲ Ἀνθηδὼν καλεῖται μὲν οὕτω διὰ τὸ αὐτῆς ἀνθηρὸν, ἢ ἀπὸ Ἀνθηδόνος ἢ Ἀνθίου, ἀπογόνου Ποσειδῶνος. συνῴκισαν δὲ αὐτὴν Θρᾷκες· διὸ καὶ Λυκόφρων Θρηικίην Ἀνθηδόνα φησίν. ἐκ ταύτης Γλαῦκος, θαλάσσιος δαίμων, κατὰ τὸν μῦθον, ὃς ἰχθὺν εἰς γῆν ἔκθετον ἰδὼν λειπόμενον τοῦ ζῆν καί τινος βοτάνης ψαύσαντα καὶ ἀναζωπυρηθέντα εἰς ὅ περ ἦν καὶ τῆς θαλάσσης αὖθις γενόμενον μιμεῖται, καὶ τῆς αὐτῆς πόας ἐμφαγὼν καθάλλεται εἰς θάλασσαν καὶ εἰς κῆτος μεταβαλὼν ἀπαθανατίζεται φασίν. ἁλιέων δὲ ἦν ἄριστος καὶ νήξασθαι δεινότατος καὶ ἐμβραδῦναι τῷ βυ*θῷ καθὰ καί τινι χέρσῳ εὔπνους. καὶ ταῦτα τὸν περὶ αὐτοῦ μῦθον πλασθῆναι πιθανῶς ἐχορήγησαν· παρὰ δὲ τοῖς παλαιοῖς γένος τοῦ Γλαύκου τούτου ποιεῖται τοιόνδε· Ἀνθηδὼν νύ τις ἐστὶν ἐπὶ πλευροῖο θαλάσσης ἀντίον Εὐβοίης. ἔνθεν ἐγὼ γένος εἰμί· πατὴρ δέ με γείνατο Κωπεύς. ναυτικὸς δέ, φασι, καὶ κολυμβητὴς ἀγαθὸς γενόμενος πόντιος ἐκαλεῖτο, Σύμης ἐραστὴς, ᾗ ὁμώνυμος ἡ ἐν Καρίᾳ νῆσος Σύμη. ᾄδεται δὲ καὶ τῆς Ἀργοῦς δημιουργὸς γενέσθαι καὶ κυβερνῶν αὐτὴν, ὅτε Ἰάσων Τυῤῥηνοῖς ἐμάχετο, μόνος αὐτὸς ἄτρωτος ἐν τῇ ναυμαχίᾳ μεῖναι. τὴν δὲ βοτάνην, ἣν φαγὼν ἄτρωτος ἢ καὶ ἀθάνατος ἐλέχθη γενέσθαι, ἄγρωστιν εἶπεν ὁ γράψας τὸ, καὶ θεῶν ἄγρωστιν εὗρες ἣν Κρόνος κατέσπειρε. μαθεῖν δὲ αὐτὴν λέγεται κατὰ μέν τινας ὑπὸ ἰχθύος, κατὰ δὲ ἄλλους ὑπὸ λαγὼ τεθηραμένου, ὃν λειποθυμοῦντα ἐκ διώξεως ἀπαχθῆναι ὑπό τινι κρήνῃ καὶ πόᾳ πα*ρακειμένῃ ἀπομάσσειν τὸ ζῷον ἤδη ψυχόμενον· ὡς δὲ ἀνεζωπύρησεν ὁ λαγὼς τῇ βοτάνῃ, ἐπιγνοὺς, φασὶν, ὁ Γλαῦκος αὐτῆς τὴν δύναμιν ἐνέφαγε καὶ οὕτως ἔνθεος γενόμενος εἰς θάλασσαν ἑαυτὸν ἐξέῤῥιψε καὶ τὸ ἐντεῦθεν λαβὰς ἐνδέδωκε τῷ μύθῳ ἀοίδιμον θέσθαι αὐτόν. καὶ τοιαῦτα μὲν καὶ ταῦτα

περὶ τοῦ Ἀνθηδονίου Γλαύκου. ἀνηγορεύθη δέ, φασι, Νίκων παγκρατιαστὴς Ἀνθηδόνιος. καὶ Λεωνίδας δὲ ζωγράφος Ἀνθηδόνιος ἦν, μαθητὴς Εὐφράνορος. κεῖται δὲ παρὰ τὸν Εὔριπον ἡ Ἀνθηδὼν, περὶ ἧς καὶ οὕτω γράφεται· Ἀνθηδὼν πόλις, λιμένα ἔχουσα, ἐσχάτη τῆς Βοιωτικῆς παραλίας τῆς
43 πρὸς Εὐβοίᾳ. *(Vers. 512.) Ὅτι τριάκοντα νῆες ἦσαν Ἀσκαλάφῳ καὶ Ἰαλμένῳ, οὓς τέκεν Ἀστυόχη δόμῳ Ἄκτορος Ἀζείδαο, ἤγουν υἱοῦ Ἀζέως, ἀνδρὸς οὕτω καλουμένου, παρθένος αἰδοίη ὑπερώιον εἰσαναβᾶσα, Ἄρηι κρατερῷ· ὁ δέ οἱ παρελέξατο λάθρῃ. καὶ σημείωσαι ὅτι παρθένοι ἦσαν υἱοὶ τῇ Ἀστυόχῃ Ἀσκάλαφος καὶ Ἰάλμενος. τίνες δὲ οἱ παρθένιοι, ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα ῥηθήσεται.
272* (Vers. 515.) Τὸ δὲ, Ἄρηι κρατερῷ, ἐλλιπῶς εἴρηται· λείπει γὰρ ἡ ὑπὸ πρόθεσις. διὸ προϊὼν ἐντελῶς ἐπὶ τοῦ Ἀγχίσου ἐρεῖ, ὃν ὑπ᾽ Ἀγχίσῃ τέκεν Ἀφροδίτη. ὁμοίως καὶ ἐπὶ Πολυποίτου· τὸν ὑπὸ 206
Πειριθόῳ τέκεν Ἱπποδάμεια. τὸ δὲ κρατερῷ οὐ μόνον ἔπαινον δηλοῖ, ἀλλὰ καί τι σφοδρότητος· πολλαχοῦ γὰρ τοιαύτη ἡ λέξις αὕτη ὡς καὶ ἐν τῷ, ἀπηνέα τε κρατερόν τε. Ἰστέον δὲ ὅτι, ἐπεὶ ὕπτιον τὸ τῆς Ὁμηρικῆς Βοιωτίας βιβλίον, ἔτι δὲ καὶ γλίσχρον, οὗ μόνος οὗτος σκοπὸς ἀρχοὺς νηῶν ἐρεῖν νῆάς τε προπάσας, παρεμπλέκει καὶ μύθους καὶ ἱστορίας καὶ ἐπαίνους καὶ ἕτερα ὁ ποιητής· δι᾽ ὧν καὶ τὸ μονοειδὲς ἐξαιρεῖ τῆς ἀφηγηματικῆς πραγματείας καὶ πλατύνει τὸ ὀλιγόϋλον καὶ τὴν ὑπτιότητα τοῦ λόγου μεταποιεῖ πρὸς γοργότητα. ἔθος δὲ αὐτῷ ἢ οὕτως ἄρχεσθαι ἐπὶ ἑκάστων, ὡς ἐξ ἀρχῆς εἶπε, Βοιωτῶν *μὲν ἦρχεν ὁ δεῖνα καὶ δεῖνα, οἵ, τουτέστιν οἱ Βοιωτοὶ, τάσδε τὰς πόλεις ἐνέμοντο· ἢ οὕτως, ὁ δεῖνα ἦγε τούσδε τινὰς, οἳ εἶχον τὴν δεῖνα καὶ δεῖνα πόλιν· ἢ καὶ οὕτως, οἳ δὲ τὰς δεῖνα πόλεις ἐνέμοντο, τούτων ἦρχεν ὁ δεῖνα, ὥς περ καὶ ἐνταῦθα· οἳ δ᾽ Ἀσπληδόν᾽ ἔναιον καὶ Ὀρχομενὸν Μινύειον, τούτων ἦρχον οἱ δεῖνα. (Vers. 514.) Ὅρα δὲ ὅτι τὸ ὑπερῷον προσγεγραμμένον ἔχει τὸ ῑ, ὅ περ καὶ ἐνταῦθα στιχθὲν ἐκπεφώνηται, ὥς περ καὶ λῷον καὶ λώιον τὸ κρεῖττον. δηλοῖ δέ, φασιν, ὑπερῷον τὸ δίστεγον. τοιούτους δὲ θαλάμους, ὑπερῴους δηλαδὴ, ταῖς παρθένοις οἱ ἀρχαῖοι ἐποίουν ὑπὲρ τοῦ δυσεντεύκτους αὐτὰς εἶναι. (Vers. 511.) Ἡ δὲ Ἀσπληδὼν γράφεται παρ᾽ ἑτέροις καὶ χωρὶς τοῦ ᾱ. ἐκλήθη δὲ ἀπὸ Ἀσπληδόνος, υἱοῦ Ποσειδῶνος ἢ Πρέσβωνος ἢ Ὀρχομενοῦ. Ὀρχομενοῦ γάρ, φασιν, υἱοὶ Ἀσπληδὼν, Κλύμενός τε καὶ Ἀμφίδοκος θεοειδής. ἔστι δὲ καὶ Φωκική, φασιν, Ἀσπληδών. ἐν δὲ τοῖς τοῦ γεωγράφου καὶ ταῦτα φέρεται· Ἀσπλη*δὼν καὶ δίχα τῆς πρώτης συλλαβῆς· μετωνομάσθη δὲ εὐδείελος καὶ αὐτὴ καὶ ἡ χώρα, ἰδίωμά τι τάχα προσφερομένη ἐκ τοῦ δειλινοῦ κλίματος, οἰκεῖον τοῖς κατοικοῦσι, καὶ μάλιστα τὸ εὐχείμερον· ψυχρότατα μὲν γὰρ χειμῶνος τὰ ἄκρα τῆς ἡμέρας. τούτων δὲ τὸ δειλινὸν τοῦ ἑωθινοῦ ψυχρότερον· εἰς ἐπίτασιν γὰρ ἄγει πλησιάζον τῇ νυκτὶ, ἅμα δὲ ψύχους ἥλιος. τὸ οὖν ἡλιαζόμενον πλεῖστον ἐν ψυχροτάτῳ καιρῷ εὐχειμερώτατον, ὥστε κατὰ τοῦτον τὸν τοῦ σοφοῦ λόγον εὐδείελος ἡ ἐν καιρῷ χειμῶνος εὖ ἔχουσα τοῦ πρὸς δείλην καταστήματος διὰ τὸ εὐφυὲς τῆς τοῦ τόπου θέσεως. ὅτι δὲ ὁ νῦν παρ᾽ Ὁμήρῳ Ὀρχομενὸς, ἡ ῥηθεῖσα πόλις ἀνωτέρω, εὐδαίμων ἦν καὶ πλουσία, δηλώσει που ἐν τοῖς ἑξῆς διὰ τοῦ Ἀχιλλέως ὁ ποιητὴς, ὃς καὶ περὶ Ἀρκαδικοῦ Ὀρχομενοῦ μετ᾽ ὀλίγα ἐρεῖ. ἔστι δὲ Θετταλικὸς Ὀρχομενὸς, οὗ καὶ αὐτοῦ σώζεται μέχρι καὶ νῦν ἡ κλῆσις. καὶ Μακεδονικὸν δέ φασιν *εἶναι Ὀρχομενὸν καὶ Καρύστιον. ὁ Βοιώτιος δὲ τῷ τοῦ Διὸς Ὀρχομενῷ ἐπωνόμασται. ταύτης πολίτης Ἐργῖνος, Κλυμένου παῖς, ὃς δασμὸν Θηβαίοις ἐπέθηκεν, ὃν καὶ ἔφερον ἄχρις οὗ Ἡρακλῆς αὐτοὺς ἠλευθέρωσε, φονεύσας Ἐργῖνον τὸν Ἀσκαλάφου καὶ Ἰαλμένου πρόγονον. Ἐργίνου γὰρ Ἀζεὺς ὁ προῤῥηθεὶς, οὗ Ἄκτωρ, οὗ Ἀστυόχη, ἧς καὶ Ἄρεος Ἀσκάλαφος καὶ Ἰάλμενος. Ἰστέον δὲ ὅτι ὁ Βοιώτιος Ὀρχομενὸς καὶ ὁ Ἀρκαδικὸς τοῖς ἐπιθέτοις διαστέλλονται. ὁ μὲν γὰρ Ἀρκαδικὸς πολύμηλος, ὡς μετ᾽ ὀλίγον εἰσόμεθα· ὁ δὲ Βοιώτιος Μινυέιος, ἐπειδὴ Μινύας ποταμὸς αὐτὸν παραῤῥέει, ἢ ὅτι γένος λαμπρὸν, οἱ Μινύαι, ἀπό τινος Μινύου βασιλέως κληθὲν, ἐν αὐτῷ ποτὲ ἤνθησαν. ὁ γεωγράφος δὲ οὐ μόνον πλουσίους, ἀλλὰ καὶ μάλα δυνατοὺς τοὺς Βοιωτίους Ὀρχομενίους δείκνυσι, λέγων καὶ ὅτι Ἐτεοκλῆς, Ὀρχομενοῦ βασιλεὺς, Χαρίτων ἱερὸν πρῶτος ἱδρύσατο, καὶ ὅτι Μινύαι τινὲς Ὀρχομένιοι ἀπῴκησαν εἰς *Ἰωλκὸν, ὅθεν καὶ οἱ Ἀργοναῦται Μινύαι παρὰ Λυκόφρονι. ὁ αὐτὸς δὲ ἱστορεῖ καὶ ὅτι Ὀρχομενὸς πρότερον ᾤκεῖτο ἐπὶ πεδίῳ, ἐπιπολαζόντων δὲ τῶν ὑδάτων ἀνῳκίσθησαν πρὸς τὸ ἀκόντιον ὄρος, καὶ ὅτι οἱ ἐν τῷ πόντῳ Ἀχαιοὶ, οἳ καὶ παρὰ τῷ περιηγητῇ, Ὀρχομενίων ἄποικοι πλανηθέντων ἐκεῖ σὺν Ἰαλμένῳ τῷ ἀρχηγῷ

μετὰ Τροίας ἅλωσιν, καὶ ὅτι πλησίον τοῦ τοιούτου Ὀρχομενοῦ ἡ προῤῥηθεῖσα Χαιρώνεια, καὶ ὅτι
χωρίζει αὐτὸν ὁ ποιητὴς τοῦ Βοιωτικοῦ ἔθνους, καλέσας αὐτὸν Μινύειον ἀπὸ ἔθνους Μινυῶν τῶν
ἀνωτέρω ῥηθέντων, καὶ ὅτι ἐκαλοῦντο καὶ οἱ παρά που Λυκίαν Σόλυμοι Μινύαι ἀπό τινος Μίνυος,
*ὡς ἐν τῷ τῶν *κίων καταλόγῳ ῥηθήσεται. εἰ δὲ καὶ οἱ λοιποὶ Μινύαι καὶ ὁ ποταμὸς Μινύας οὕτως* 273
ἐτυμολογοῦνται, τίς ἂν εἰδείη; δόξοι δ' ἂν ὁ Μινύας παρὰ τὸ μινυὸν, ὅ ἐστι μικρὸν, λεχθῆναι,
καθὰ καὶ ὁ Τυδεὺς ἀπὸ τοῦ τυτθόν. ὅτι δὲ Ἀττικὸν τὸ μινυὸν καὶ ὡς μέχρι νῦν ἐγχώριος Ἀθήνῃσιν
ἡ λέξις, δῆλον ἐστί· καὶ ὡς ἐξ αὐτοῦ τὸ μινυρίζειν γίνεται. *(Vers. 517.) *Ὅτι Ναυβόλου Ἴφιτος, οὗ*
207 *Σχεδίος καὶ Ἐπίστροφος, ἄρχοντες Φωκήων, οἳ Κυπάρισσον ἔχον, πόλιν οὕτω καλουμένην, ἢ μάλιστα*
κώμην ὁμώνυμον τῷ φυτῷ, Πυθῶνά τε, Κρίσσαν τε καὶ Δαυλίδα καὶ Πανοπῆα καὶ Ἀνεμώρειαν καὶ
Ὑάμπολιν καὶ Λίλαιαν πηγῆς ἔπι Κηφισσοῖο, περὶ οὗ καὶ ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ εἴρηται. ἦσαν δὲ
τούτοις τεσσαράκοντα νῆες, ἃς καὶ ἔστησαν ἔμπλην, φησὶ, Βοιωτῶν ἐπ' ἀριστερὰ, ὡς καὶ ὅμοροι
αὐτοῖς. (Vers. 526.) *Ἔμπλην δὲ ἢ τὸ *ἐμπελαδὸν ἢ τὸ χωρὶς, ὡς καὶ τοῦτο φασὶν οἱ παλαιοί. προά-*
γει δὲ μετ' ἐπιθέτων τήν τε Πυθῶνα, πετρήεσσαν εἰπὼν διὰ τὸ περὶ αὐτὴν ὄρος τὸν Παρνασσὸν, καὶ
τὴν Κρίσσαν, ζαθέην γὰρ αὐτὴν λέγει, ἐπεὶ Δημητρεῖον, φασὶ, περὶ αὐτὴν ἐπιφανὲς, ἢ ὡς ἀνακειμέ-
νην Ἀπόλλωνι, ἐξ ἧς καὶ πεδίον Κρισσαῖον καὶ κόλπος ἐκεῖ Κρισσαῖος, ὁ δὲ αὐτὸς καὶ Κιῤῥαῖος διὰ
τὸ καὶ τὴν Κρίσσαν διπλάζουσαν κατὰ τοὺς νεωτέρους τὸ σ Κίῤῥαν λέγεσθαι· ὡς γὰρ Πυρσὸς Πυῤῥὸς
τροπῇ τοῦ ἑνὸς σ εἰς ρ, καὶ Τυρσηνὸς Τυῤῥηνὸς, οὕτω καὶ ὁ Κρισσαῖος κόλπος Κιῤῥαῖος· ἔστι δὲ, ὡς
καὶ ἀλλαχοῦ εἴρηται, κόλπος κατὰ τοὺς παλαιοὺς κυρίως θάλασσα ὑπὸ ἀκρωτηρίων περιεχομένη. οὐκ
ἠγνόηται δὲ οὐδ' ὅτι τινὲς τὴν Κρίσσαν, ὥς περ καὶ τὴν πρὸ μικροῦ ῥηθεῖσαν Νῖσαν, δι' ἑνὸς σ γρά-
φουσι, περισπῶντες τὴν ἄρχουσαν. ὁ δὲ γεωγράφος λέγει ὅτι Κρίσσα τῆς Φωκίδος, ἐπ' αὐτῆς ἱδρυμένη
*τῆς θα*λάσσης, καὶ Κίῤῥα καὶ Ἀντικίῤῥα, ὥστε κατ' αὐτὸν ἑτέρα ἡ Κρίσσα καὶ ἑτέρα ἡ Κίῤῥα. λέγει*
δ' ὁ αὐτὸς καὶ ὅτι πόλις ἀρχαία Κίῤῥα ἐπὶ θαλάσσης ἱδρυμένη, ἀφ' ἧς ἀνάβασις εἰς Δελφοὺς, ὀγδοή-
κοντά που σταδίων ἀντικρὺ Σικυῶνος. πρόσκειται δὲ τῇ Κίῤῥᾳ τὸ Κρισσαῖον πεδίον εὔδαιμον, ἐφεξῆς
δὲ ἄλλη πόλις Κρίσσα, ἀφ' ἧς ὁ κόλπος Κρισσαῖος. κατεσπάσθη δὲ καὶ ἡ Κίῤῥα καὶ ἡ Κρίσσα. εὐτύ-
χησαν δέ ποτε, φησὶν, οἱ Κρισσαῖοι, καὶ πικρῶς ἐτελώνουν τοὺς περὶ τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος ἱερὸν
ἀφικνουμένους. μέγα δὲ ἔθνος οἱ Φωκεῖς καὶ πολλοῦ λόγου τῷ Δημοσθένει ἀξιωθέν. καὶ μέμνηται καὶ
αὐτῶν ἡ περιήγησις. κεῖται δέ, φασιν, ἡ Φωκὶς μετὰ Βοιωτίαν καὶ Ὀρχομενὸν, πρὸς ἄρκτον παραβε-
βλημένη τῇ Βοιωτίᾳ. ὅτι δὲ οἱ Φωκεῖς ἐσύλησάν ποτε τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος ἱερὸν, ὅθεν ὁ Φωκικὸς καὶ
ἱερὸς καλούμενος ἐξήφθη πόλεμος, καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς δηλωθήσεται. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ Ἴφιτος ἐνταῦθα
**μὲν διὰ μέτρον ἐξέτεινε τὴν μέσην συλλαβὴν ἤτοι τὴν παραλήγουσαν, ἀλλαχοῦ δὲ φυλάσσει τὸν βρα-*
χὺν χρόνον, οἷον Ἴφιτος Εὐρυτίδης. (Vers. 525.) *Τὸ δὲ Φωκήων διφορεῖται κατὰ τοὺς παλαιοὺς,*
οἵ φασιν ὅτι ἐν τῇ Ἀριστάρχου διχῶς φέρεται, Φωκείων διὰ διφθόγγου δηλαδὴ καὶ Φωκήων διὰ τοῦ η.
ἔστι δὲ καὶ ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ τοιοῦτόν τι, ἐν οἷς περὶ τῶν Ὑλλέων λέγει. Σχεδίους δὲ ἀπαριθμοῦν-
ται οἱ ἀρχαῖοι δύο, τοῦτόν τε τὸν Ἰφιτίδην καὶ τὸν τοῦ Περιμήδους. φησὶ γάρ που ὁ ποιητὴς, Σχεδίον
Περιμήδεος υἱὸν, ἀρχὸν Φωκήων, ἤγουν ὕπαρχον, ἡγεμόνα τῶν ἐπὶ μέρους, καὶ πάλιν Σχεδίον μεγα-
*θύμου Ἰφίτου υἱὸν, Φωκήων ὄχ' ἄρι*στον, οὓς καὶ ἀμφοτέρους ὁ Ἕκτωρ ἀναιρεῖ. ὁ δ' αὐτὸς ποιητὴς* 274
καὶ δύο Εὐρυβάτας οἶδε κήρυκας, τὸν βασιλικὸν καὶ τὸν τοῦ Ὀδυσσέως τὸν ἐξ Ἰθάκης, καὶ δύο Εὐρυ-
μέδοντας, τὸν τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ τὸν τοῦ Νέστορος· καὶ ἄλλαι δὲ ὁμωνυμίαι εἰσὶ παρ' αὐτῷ, καθὰ
πολλαχοῦ φαίνεται. οἱ δὲ ῥηθέντες Φωκεῖς καλοῦνται οὕτως ἀπὸ Φώκου υἱοῦ Αἰακοῦ καὶ Ψαμάθης,
μιᾶς τῶν Νηρηίδων. (Vers. 519.) *Τὴν δὲ ῥηθεῖσαν Κυπάρισσον ἀπὸ Κυπαρίσσου φασὶ καλεῖσθαι,*
υἱοῦ Μινύου, ἀδελφοῦ Ὀρχομενοῦ· οἱ δὲ ἀπὸ πλήθους τῶν ἐκεῖ κυπαρίσσων, ὧν ἐτυμολογία στιχηρὰ,
οὐ πάνυ παλαιὰ τὸ, κύει παρίσους ἡ κυπάρισσος κλάδους. ἐκάλουν δὲ αὐτὴν καὶ κυπαρισσοῦντα καὶ
ἀπολλωνιάδα, πρότερον δέ ποτε καὶ ἔραννον ἐν δυσὶ νν πρὸς διαστολὴν τοῦ ἐν Ὀδυσσείᾳ ἐράνου, οὗ
*χρῆσις τὸ, ἐπεὶ οὐκ ἔρανος τάδε γ' ἐστὶ, πρὸς ὃ *παίζων τις παλαιὸς συνήλειψε καὶ εἶπε γ' ἔρανον καὶ*
ἠπάτησε τὸν ἀκούσαντα, ὡς δῆθεν περὶ ζῴου γεράνου λαλῶν. ἔκειτο δὲ ἐν Παρνασσῷ κατὰ τοὺς Δελφούς.
ἡ δὲ Πυθὼ πάλαι μέν ποτε Παρνασσία ἐκαλεῖτο νάπη ἀπὸ Παρνασσοῦ, ὄρους παρακειμένου· εἶτα

Πυθὼν ἐκλήθη διὰ τὸν ἐκεῖ τοξευθέντα ὑπὸ Ἀπόλλωνος καὶ Σαπέντα δράκοντα ὡς ἐκ τοῦ πύθω τὸ
σήπω, ἐξ οὗ τὸ, σοῦ δ᾽ ὀστᾶ πύσει ἄρουρα, ἢ διὰ τὸ δύνασθαι τοὺς ἐκεῖ χρωμένους πυθέσθαι τὰ μέλ-
λοντα ἤτοι μαθεῖν, ὅθεν καὶ Πύθιος Ἀπόλλων ὁ ἐκεῖ τιμώμενος, καὶ ἑορτὴ λαμπρὰ καὶ ἀγῶνες τὰ
Πύθια καὶ προφῆτις Πυθιὰς, ἔτι δὲ καὶ πυθαΐζειν τὸ μαντεύεσθαι. ὕστερον μέντοι Δελφὶς ἡ Πυθὼν
ἐκλήθη, ὅτι καὶ δελφοὶ τὸ ἐκεῖ ἔθνος. ἔστι δὲ καὶ Πυθὼ ἡ πόλις δίχα τοῦ ν̄, ὡς Λητὼ καὶ Σαπφὼ,
καὶ δῆλον ἐκ τοῦ Πυθῶδε καὶ τοῦ Πυθοῖ ἐν ἠγαθέῃ. περὶ δὲ ταύτης δηλοῦται καὶ ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ.
(Vers. 520.) Κρίσσα δὲ πεδίον καὶ πόλις ἐν Λο*κροῖς ἢ ἐν Δελφοῖς ἀπὸ Κρίσσου τινὸς τυράννου ἢ, ὡς
Ἑκαταῖός φησὶ, παιδὸς Φώκου· περὶ δὲ αὐτῆς καὶ ἀνωτέρω εἴρηται. Τὸ δὲ Δαυλὶς ὀξύνεται, καθὰ καὶ
ἡ Αὐλὶς τὸ τοπικόν. ἡ γὰρ αὖλις, ὡς προεῤῥέθη, Αἰολικῶς βαρύνεται. δασεῖα δὲ ἡ πόλις καὶ σύμφυ-
τος, ὅθεν καὶ τὴν κλῆσιν ἔλαχε. δαῦλον γὰρ τὸ δασὺ ἔλεγον προπερισπωμένως, ὡς δηλοῖ Παυσανίας,
εἰπὼν δαῦλον τὸ δασύ. ἡ προτέρα περισπᾶται. Αἰσχύλος· Δαῦλος δ᾽ ὑπήνη. κατὰ δὲ ἑτέρους ἀπὸ Δαυ-
λιέως τυράννου ἐκλήθη οὕτως. οἱ δὲ ὕστερον Δαύλειαν αὐτήν φασι προπαροξυτόνως καὶ διὰ διφθόγγου,
ὡς ὁ τὰ ἐθνικὰ γράψας λέγει. Παυσανίας δέ φησιν ἐν ἰῶτα· διὸ πολίτης αὐτῆς Δαυλιεὺς καὶ Δαύ-
λιος καὶ Δαυλίδιος. ὁ δὲ γεωγράφος, παρ᾽ ᾧ κεῖται καὶ ὅτι δαυλοὶ τὰ δάση, ἱστορεῖ ὅτι Δαυλὶς ἐν μεσο-
γαίᾳ μετὰ Δελφοὺς ὡς πρὸς ἕω, πολίχνιον ὅπου Τηρέα τὸν Θρᾷκα φασί τινες δυναστεῦσαι. καὶ *τὰ
περὶ Φιλομήλαν καὶ Πρόκνην ἐκεῖ μυθεύονται γενέσθαι, ἢ καὶ ἐν Μεγάροις κατὰ Θουκυδίδην. Ὁ δὲ
Πανοπεὺς ἀπὸ Πανοπέως ὠνόμασται, υἱοῦ Φώκου. ἕτεροι δὲ Πανόπην μὲν γράφουσι τὴν πόλιν, Πανο-
πέα δὲ τὸν αὐτῆς πολίτην, ὡς ἐν τοῖς ἐθνικοῖς γράφεται. ζήτει δὲ καὶ τὸ Σοφοκλῆν εἰπόντα Φανοτεὺς
ὁ Φωκεύς· φασὶ γὰρ οἱ παλαιοὶ ἐκεῖ τινὰ χρήσιμα τοῖς ἐνταῦθα. φάμενοι δὲ οἱ ἀρχαῖοι ὅτι ὁ Ζηνόδο- 208
τος ἐν τῷ, καὶ Δαυλίδα καὶ Πανοπῆα, γράφει καὶ Πανόπεων ὡς Μενέλεων, αἰτιῶνται τὴν γραφὴν
διότι ἄμετρόν τε ποιεῖ τὸν στίχον καὶ οὐδὲ σχηματίζει καθ᾽ Ὅμηρον τὸ ὄνομα. ἔστι γὰρ Πανοπέως ὡς
Ἀχιλλέως, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ, ἐν κλυτῷ Πανοπῆι. ἐν δὲ τῷ γεωγράφῳ κεῖται ὅτι Πανοπεὺς ὁ νῦν Φανο-
τεὺς ὅμορος τοῖς περὶ Λεβάδειαν τόποις, καὶ ὅτι ἐνταῦθα ἡ τοῦ Ἐπειοῦ πατρὶς, καὶ ὅτι ἐκεῖ μυθεύον-
ται τὰ περὶ τὸν Τιτυὸν ἤγουν ἡ τῆς Λητοῦς βία ὑπ᾽ αὐτοῦ, δι᾽ ἣν οἱ μυθικοὶ *γῦπες αὐτῷ κατὰ τοῦ
ἥπατος ἐμφύονται καὶ κείρουσι, τροφὴν εὑρηκότες ταύτην καλὴν καὶ διηνεκῆ καὶ ἀδάπανον, ὡς
ὁ μῦθος βούλεται. (Vers. 521.) Ἡ δὲ Ἀνεμώρεια ὠνόμασται μέν, φασιν, ἀπὸ τοῦ συμβαίνοντος
πάθους· ὑπέρκειται γὰρ αὐτῆς τὸ καλούμενον Κατοπτήριον χωρίον, ἐξ οὗ δι᾽ ἡμέρας καὶ νυκτὸς καται-
γίζεται πανταχόθεν. ἔστι δὲ μεθόριον Φωκίδος καὶ Δελφῶν, κειμένη ἐπὶ λόφου ὑψηλοῦ. ταῦτα ἐν
τοῖς ἐθνικοῖς, ἐν οἷς καὶ ὅτι Ἀνεμώρεια ἡ νῦν Ἀνεμώλεια. τὸ μέντοι ἐν Κιλικίᾳ Ἀνεμούριον ἐξ ὁμοίου
μέν τινος πάθους ὠνόμασται, οὐδετέρως μέντοι προάγεται. ἡ δὲ τοῦ γεωγράφου περὶ Ἀνεμωρείας ἱστορία
275 φησὶ καὶ αὐτὴ *ὅτι κατοπτήριος χῶρος ἐκεῖ καταιγίζων εἰς Ἀνεμώρειαν, κρημνός τις ἀπὸ Παρνασσοῦ
διήκων, καὶ ὅτι τινὲς Ἀνεμώλειαν ταύτην εἶπον, καὶ ὅτι ὅριον ἦν ὁ τόπος Δελφῶν καὶ Φωκέων. Ἡ δὲ
Ὑάμπολις εἰ μὲν ἀπὸ τῶν Ὑάντων ὠνόμασται τῶν περὶ Βοιωτίαν, οὐκ ἔστιν ἀκριβῶς εἰπεῖν. οὐ πολὺν
δὲ λόγον ἔσχε παρὰ τοῖς παλαιοῖς. φασὶ δὲ τοὺς ἐγχωρίους καὶ σὺν τῷ σ̄ λέγειν αὐτὴν Ὑσάμπολιν. ἡ δὲ
γεωγραφικὴ ἀκρίβεια παραδίδωσιν ὅτι Ἀνεμώρεια ἡ προσεχῶς ἀνωτέρω ῥηθεῖσα Ὑάμπολις μετωνο-
μάσθη, εἰς ἣν ἐξέπεσον ἐκ Βοιωτίας Ὕαντες. ἑτέρα δὲ αὕτη τῆς ἐν Παρνασσῷ φησὶν Ὑαμπόλεως. καὶ
ὅρα ὅτι τρεῖς ἐντεῦθεν Ὑαμπόλεις ἀναφαίνονται, ἥ τε Ὁμηρικὴ αὕτη, ἥ τε μετονομασθεῖσα ἐξ Ἀνεμω-
ρείας Ὑάμπολις, καὶ τρίτη ἡ Παρνασσία. ἐν ἄλλοις δέ φησιν ὁ γεωγράφος, ὅτι Ὕαντες τῆς Φω*κί-
δος Ὕαν πόλιν ἔκτισαν· ἴσως δὲ καὶ Ὑάμπολις ἡ τοιαύτη ἐν ἑνὶ μέρει λόγου· καὶ ὅτι Ὕαντες ἐκ Βοιω-
τίας ἀπελθόντες Αἰτωλοῖς συνῴκησαν. (Vers. 523.) Ἡ δὲ Λίλαια πόλις λέγεται καὶ αὐτὴ Φωκικὴ,
ὁμώνυμος Λιλαίᾳ τῇ τοῦ Κηφισσοῦ. ἔκειτο δὲ παρὰ τὸν Παρνασσόν. εἰ δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ λιλαίω τὸ ἐπι-
θυμῶ γίνεται, οὐκ ἔστι διαβεβαιώσασθαι τὸν μὴ ἐξ ἱστορίας συγκροτούμενον. περιῤῥέει δὲ ταύτην
ὁ ἐνταυθοῖ παρεισρυεὶς τῷ Ὁμηρικῷ λόγῳ Κηφισσὸς, μᾶλλον δὲ τὰς πηγὰς αὐτόθεν ποθὲν ἔχει, ὡς
προσεχῶς δεδήλωκεν ὁ ποιητὴς, ᾧ συμφωνῶν καὶ Ἡσίοδος περὶ Κηφισσοῦ λέγει· ὅς τε Λιλαίηθεν προ-
χέει καλλίῤῥοον ὕδωρ. λέγει δὲ καὶ ὁ γεωγράφος ὅτι Κηφισσὸς ἐκ Λιλαίας πόλεως Φωκικῆς τὴν ἀρχὴν
λαμβάνει καὶ ὅτι εἰς τὴν Κωπαΐδα ἐκδίδωσιν. ἔστι δὲ καὶ ἄλλος Κηφισσὸς, διὰ Φωκέων ῥέων, φασὶ, καὶ

ἐμβάλλων εἰς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον. καὶ Ἀττικὸς δέ ἐστι Κηφισσὸς καὶ Σαλαμίνιος [καὶ] καὶ *Ἀργεῖος 20
καὶ Σικυώνιος. καὶ λίμνη δὲ Βοιωτίας ἐστὶ Κηφισσὶς, ἡ λεγομένη καὶ ὑλικὴ παρωνύμως τῇ Βοιωτικῇ
Ὕλῃ. οἱ δὲ παρὰ τὸν Κηφισσὸν ποταμὸν Ἐπικηφίσσιοι λέγονται, ὑπὸ δέ τινων Παραποτάμιοι. ὁ δὲ
γεωγράφος ἑπτὰ μετρεῖ Κηφισσούς. *(Vers. 528.) Ὅτι Λοκρῶν ἡγεμόνευεν Ὀϊλέως ταχὺς Αἴας, μείων. 31
εἶτα ἑρμηνεύων τὸ μείων, ἵνα μή τις νοήσῃ καὶ αὐτὸν τυτθὸν τὸ δέμας κατὰ τὸν Τυδέα, ἐπάγει· οὔτι
τόσος γε ὅσος Τελαμώνιος Αἴας. καὶ ὅρα τοὺς δύο στίχους εἰς τὸ Αἴας καταλήγοντας κατὰ σχῆμα κάλ-
λους ὁμοιοκατάληκτον. ἐπεὶ δὲ τὸ, οὔτι τόσος, ἀοριστιαίνει καὶ αὐτὸ καὶ οὐ δηλοῖ πόσον ἦν ὁ Λοκρὸς
Αἴας ἥττων τοῦ Σαλαμινίου Αἴαντος, ἐπιφέρει· ἀλλὰ πολὺ μείων. διὸ καὶ Αἴας ἐκεῖνος ὁ μέγας
ἐλέγετο, ἔτι δὲ καὶ ὁ μείζων, ὡς παρὰ Σοφοκλεῖ. εἶτα ὁ ποιητὴς παραφράζων τὸ μείων φησίν· ὀλίγος
μὲν ἔην. (Vers. 529.) Λέγει δὲ καὶ ὅτι λινοθώρηξ ἦν. φανήσεται γὰρ ὅτι πεζῶν ἦρχεν, ὅθεν οὐδὲ
αὐτὸς σιδηροῦ χιτῶνος πάνυ ἐδέετο. ἐγχείῃ δέ, φησιν, ἐκέκαστο Πανέλληνας καὶ Ἀχαιοὺς, ἤγουν
ἐγχέσπαλος ἦν καὶ αἰχμητὴς, εἰ καὶ μὴ τοιούτων ἦρχεν ἀλλὰ σφεν*δονητῶν τε καὶ τοξοτῶν καὶ τοιούτων 40
τινῶν. ὅτι δὲ τοιοῦτοι οἱ Λοκροὶ, δηλώσει καὶ ὁ ποιητὴς ἐν τοῖς ἑξῆς, εἰπὼν μὴ σταδίαν ὑσμίνην μέλειν
τοῖς Λοκροῖς, ἀλλὰ τόξα καὶ σφενδόνας. τοιοῦτοι δέ τινες καὶ οἱ Αἰτωλοὶ, ὡς ἐν τῷ περὶ αὐτῶν λόγῳ
φανήσεται. φέρεται δὲ ἀπ᾽ αὐτῶν παροιμία ἥδε· Λοκρῶν σύνθημα, ἐπὶ ἀπατεώνων. δοκοῦσι γὰρ
Λοκροὶ Πελοποννησίοις συνθέμενοί ποτε, εἶτα Ἡρακλείδαις βοηθῆσαι. Ἰστέον δὲ ὅτι κατὰ τὴν ἱστο-
ρίαν οἱ Ὀπούντιοι Λοκροὶ γραφὰς ἤτοι εἰκόνας γεγραμμένας τῶν δύο Αἰάντων ἔχοντες οὐ κατὰ τὸν
ποιητὴν ἔγραψαν, ἀλλ᾽ ἐτόλμησαν μείζονα τὸν ἴδιον γράψαι. ἐνέμοντο δέ, φησιν, οἱ *ὑπ᾽ αὐτὸν πόλεις 276
209 ταύτας, Κῦνον, Ὀπόεντά τε, ἤτοι τὴν Ὀποῦντα, καὶ Καλλίαρον, Βῆσάν τε, δι᾽ ἑνὸς σ λεγομένην
κατά τινας πρὸς διαστολὴν τῆς ὀρεινῆς Βήσσης, Σκάρφην τε καὶ Αὐγειὰς ἐρατεινὰς, Τάρφην τε
Θρόνιόν τε Βοαγρίου ἀμφὶ ῥέεθρα, ὡς τοῦ Βοαγρίου ποταμοῦ ἐκεῖσέ που ῥέοντος. εἶτα μετὰ ὀκτὼ
στίχους τοὺς διὰ μέσου ἐπαναλαβὼν φησί· Λοκρῶν, οἳ ναίουσι πέρην ἱερῆς Εὐβοίης. ἡ δὲ τοιαύτη ἐπα-
νάληψις ὁμοία μέν ἐστι τῇ πρὸ ταύτης, ἐν ᾗ τοὺς Φωκέων στρατηγοὺς μετὰ ἑπτὰ στίχους ἐπανέλαβε,
κατορθοῖ δὲ δύο τινά. τήν τε γὰρ ἐφεξῆς ἱστορίαν προκαλεῖται· αὐτίκα γὰρ περὶ Εὐβοίας ἐρεῖ· καὶ
Λοκρῶν διαφορὰν ἐμφαίνει ὡς καὶ ἑτέρων ὄντων. οὗτοι μὲν γὰρ Ἐπικνημίδιοι κατὰ τοὺς παλαιούς.
εἰσὶ δὲ καὶ Ὀζόλαι, κείμενοι μὲν περὶ τὰ δυτικὰ τῆς Φωκίδος, κληθέντες δὲ Ὀζόλαι ἢ διὰ τὴν ἐν τοῖς
*τοῦ περιηγητοῦ ῥηθεῖσαν αἰτίαν ἢ διότι, φασὶν, αἰγονόμοι εἰσὶ καὶ τραγᾶς ἀβυρσεύτους καὶ δυσώδεις 10
ἀμφιέννυνται. τραγαῖ δέ εἰσι περισπωμένως αἱ τῶν τράγων δοραὶ, ὡς καὶ λεονταῖ καὶ παρδαλαῖ αἱ τῶν
λεόντων καὶ τῶν παρδάλεων. Στράβων δὲ περὶ Λοκρῶν καὶ ταῦτα φησίν· ἑσπερίων Λοκρῶν Ὅμηρος
οὐ μέμνηται. εἰπὼν δὲ, οἳ ναίουσι πέρην Εὐβοίης, ἐμφαίνει μὴ μόνον τούτους εἶναι οὓς λέγει, ἀλλὰ
καὶ ἑτέρους. τὸ γὰρ, οἳ ναίουσι πέραν Εὐβοίας, πρὸς διαστολήν, φησι, τῶν ἑσπερίων εἴρηκε. διαιρεῖ
δὲ ὁ αὐτὸς τοὺς παρ᾽ Ὁμήρῳ εἰς Ἐπικνημιδίους καὶ Ὀπουντίους, ὥστε καὶ δύο γένη Λοκρῶν καθ᾽
Ὅμηρον, ἤγουν οἱ Ἐπικνημίδιοι ἅπαντες κοινῶς καὶ αὖ πάλιν κοινῶς οἱ ἕτεροι, τουτέστιν οἱ ἑσπέριοι
οἱ καὶ Ὀζόλαι. τρία δέ εἰσι γένη τῶν αὐτῶν, ἐάν τις ὑποδιέλῃ κατά τινα ἐξοχὴν ἢ διαφορὰν τοὺς Ὀπουν-
τίους ἀπὸ τῶν Ἐπικνημιδίων, περὶ ὧν καὶ ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ δηλοῦται. λέγει δὲ ὁ Στράβων *καὶ 20
ὅτι ἑσπερίοις μὲν Λοκροῖς συνεχεῖς Αἰτωλοὶ, Ἐπικνημιδίοις δὲ Ἐνιᾶνες, καὶ ὅτι ἡ Ναύπακτος, ἣν
Φίλιππος Αἰτωλοῖς προσέκρινεν, ἀπὸ ναυπηγίας Ἡρακλειδῶν ἢ Λοκρῶν ἐκλήθη στόλον ἐκεῖ ναυπηγη-
σαμένων· καὶ ὅτι Παρνασσοῦ τὸ πρὸς δύσιν πλευρὸν Ὀζόλαι Λοκροὶ κατέχουσιν, οἱ καὶ ἑσπέριοι, τὸ
δὲ νότιον οἱ Δελφοί. καὶ οὕτω μὲν ταῦτα. λέγει δὲ καὶ οὕτως ὁ γεωγράφος· ἡ Λοκρὶς ὑπὸ Παρνασσοῦ
διῄρηται δίχα, ἡ μὲν ἐκ τοῦ ἑσπερίου μέρους κειμένη τῷ Παρνασσῷ καὶ καθήκουσα ἐπὶ τὸν Κρισσαῖον
κόλπον, ἡ δὲ ἐκ τοῦ πρὸς ἕω, τελευτῶσα δὲ ἐπὶ τὴν πρὸς Εὐβοίᾳ θάλασσαν. καλοῦνται δ᾽ οἱ μὲν
ἑσπέριοι Λοκροὶ καὶ Ὀζόλαι, οἱ δὲ ἕτεροι οἱ μὲν Ὀπούντιοι ἀπὸ τῆς μητροπόλεως, ὅμοροι Φωκεῦσι
καὶ Βοιωτοῖς, οἱ δὲ Ἐπικνημίδιοι ὑπὸ ὄρος Κνημῖδα, Οἰταίοις καὶ Μαλιεῦσι πρόσοικοι. καὶ τοιαῦτα
μὲν καὶ ταῦτα. ὁ δὲ ποιητὴς λέγει ὅτι εἵποντο τοῖς Ὁμηρικοῖς Λοκροῖς νῆες τεσσα*ράκοντα. καὶ ὅρα τὸ 30
εἵποντο γλυκέως τε λεχθὲν καὶ πλεονασθέν· πλέον γὰρ, εἴ περ δεκάκις ἡ λέξις ἐν τῷ τῶν νεῶν καταλόγῳ
κεῖται· καὶ ὅτε δὲ εἴπῃ, τῶν δὲ τριάκοντα νῆες ἐστιχόωντο, καὶ τῶν μὲν πεντήκοντα νῆες κίον ἤτοι

ἐπορεύοντο, γλυκέως λέγει ὡς εἴ περ ἐμψύχως ἐκινοῦντο αἱ νῆες. ἔχει δέ τι γλυκύτητος καὶ τὸ, ὁ δεῖνα τόσας ἄγε νῆας, διὰ τὸ ἄγειν ἐπὶ ἐμψύχων μὲν καὶ αὐτὸ εἰωθὸς λέγεσθαι, ὡς καὶ τὸ εἵποντο, τεθὲν δὲ ἐνταῦθα ἐπὶ νεῶν. διαφόρως δὲ ὁ πολύστροφος τὴν γλῶσσαν Ὅμηρος φράζει καὶ τὰ περὶ τὰς νῆας, οἷον τῶν μὲν τόσαι κίον, καὶ πάλιν, τῶν δὲ τόσαι νῆες ἐστιχόωντο, καὶ τοῖς δὲ ἅμα τόσαι νῆες ἕποντο, καὶ τῶν ἑκατὸν νηῶν ἦρχεν ἢ ἡγεμόνευεν, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα τόσας νῆας ἄγεν, καὶ χορεύει ἀνακυκλῶν τὰ τοιαῦτα ὁ ποιητής· πλεονάζει δὲ, ὡς εἴρηται, τῷ, νῆες τόσαι ἕποντο. (Vers. 529.) Ἰστέον δὲ ὅτι ἀθετοῦσι τινὲς, ἐν οἷς καὶ Ζηνόδοτος, τὸ, ἀλλὰ πολὺ μείων *καὶ τὰ ἑξῆς, οὐ μόνον διότι οὐ χρὴ, φασι, διλογεῖν· εἶπε γὰρ ἤδη ὅτι μείων καὶ οὔτι τόσος γε ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ λινοθώρηξ, οἱ Ἕλληνες γὰρ χαλκοχίτωνες· ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ Πανέλληνας· οὐ γὰρ λέγει, φησὶν, Ἕλληνας ὁ ποιητὴς, ἀλλ᾽ Ἀργείους, Δαναοὺς, Ἀχαιούς· διότι οὐδὲ Ἑλλάδα, φησὶ, λέγει τὴν οἰκουμένην ὑπὸ Ἑλλήνων χώραν, ἀλλὰ μίαν τινὰ πόλιν Θετταλικὴν καὶ τοὺς ἐκεῖθεν Ἕλληνας, ὡς κατωτέρω δηλωθήσεται. οἱ δὲ τὸν ῥηθέντα Ζηνόδοτον μεμφόμενοι ἐφ᾽ οἷς, ὡς εἴρηται, ἠθέτηκε φασὶ πρὸς ἄλλοις καὶ ἀναγκαῖον εἶναι τὸ χωρίον·
277 ποιότητα γὰρ προσώπων δηλοῖ καὶ προσυνίστησιν ὅτι ἥττων τοῦ Σαλαμινίου τὸ *μέγεθος ἔστιν ὁ Λοκρός. (Vers. 527.) Τὸ δὲ Ὀϊλεὺς ψιλωτέον κατὰ τὴν ἄρχουσαν ὡς ἓν μέρος λόγου κατὰ τὸν Ὅμηρον. Ἡσίοδος δέ, φασι, καὶ Στησίχορος διχῶς αὐτὸ προάγει· οὐ γὰρ μόνον τρισυλλάβως Ὀϊλεὺς, ἀλλὰ καὶ δισυλλάβως Ἰλεύς. τοῦτο δὲ καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν νεωτέρων, οἳ καὶ δασύνουσιν ἐνταῦθα τὸ, ὁ Ἰλῆος ταχὺς Αἴας, ὡς ἄρθρου ὄντος τοῦ ō, ἵνα λέγῃ ὅτι ὁ τοῦ Ἰλῆος Αἴας. τοῦτο δὲ οὐχ᾽ Ὁμηρικὸν, εἴ τις ἐπὶ νοῦν λάβοι τὸ, οὐδ᾽ ἄρ᾽ Ὀϊληιάδῃ μεγαλήτορι Λοκροὶ ἕποντο. (Vers. 530.) Τὸ Πανέλληνας δὲ οὐ κατὰ Ζηνόδοτον ἀλλ᾽ Ὁμηρικῶς ἑρμηνευτέον κατὰ τοὺς παλαιοὺς, λέγοντας τὸ Πανέλληνας καὶ Ἀχαιοὺς ἀντὶ τοῦ Θεσσαλοὺς καὶ Ἀργείους, ἵνα ἀντιδιαιρῇ τοῖς ὅλοις Ἀργείοις τοὺς ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ λεγομένους ἰδίως Ἕλληνας κατά τινα ἐξοχήν. καὶ ταῦτα μὲν τοιαῦτα. (Vers. 531.) Ἡ δὲ Κῦνος ἄκρα τις, τερματί*ζουσα τὸν Ὀπούντιον κόλπον, ἐπίνειον Ὀπόεντος πόλεως Λοκρῶν Ἐπικνημιδίων τῶν πέραν Εὐβοίας κατὰ τὸν ποιητὴν, ἀφ᾽ ἧς ἦν καὶ ὁ τοῦ Ἀχιλλέως συγγενής τε καὶ ἑταῖρος Πάτροκλος, κληθείσης οὕτως ἀπὸ Ὀπόεντος ἄρξαντος ἐν αὐτῇ. ἐθνικὸν τοῦ Ὀπόεις Ὀποείσιος, ὡς Σιμόεις Σιμοείσιος. ὥς περ δὲ πλακόεις καὶ ἐν συναιρέσει πλακοῦς καὶ Σιμόεις Σιμοῦς, οὕτω καὶ Ὀπόεις Ὀποῦς καὶ κλίνεται Ὀποῦντος. καὶ τὸ ἐθνικὸν ἐξ αὐτοῦ Ὀπούντιος, ὡς ὑποδηλοῖ καὶ ὁ κωμικὸς, ἔνθα Ὀπούντιον τινὰ σκώπτει Ἀθηναῖον, ἄνδρα μὴ ἀκεραιούμενον τὴν συζυγίαν τοῖν ὀφθαλμοῖν. ὠνόμασται δὲ Κῦνος ἀπὸ Κύνου, Λοκροῦ ἀνδρός· Ὀποῦντος γάρ, φασι, Κῦνος, οὗ Ὁδοιδόκος, οὗ Ὀϊλεύς. οἱ δὲ παλαιοί φασι καὶ ταῦτα· Ἀμφικτυόνος καὶ Χθονοπάτρας ἀπόγονος Φύσκος, οὗ Λοκρὸς, ὧν ἀπὸ μὲν Φύσκου Φύσκοι πρώην, ἀπὸ δὲ Λοκροῦ Λοκροὶ οἱ αὐτοὶ ὠνομάσθησαν· Λοκροῦ δὲ Ὀποῦς, πρὸς ὃν *διενεχθεὶς 210
ὁ πατὴρ Λοκρὸς ἐᾷ μὲν ἄρχειν ἐκεῖνον, αὐτὸς δὲ οἰκεῖ τὰ πρὸς ἑσπέραν τοῦ Παρνασσοῦ, ἔχων ὑφ᾽ ἑαυτὸν τοὺς ἐκεῖ, οἳ Ἑσπέριοί τε καὶ Ὀζόλαι ἐκαλοῦντο περὶ Αἰτωλίαν, ἐπὶ τῆς ἑτέρας, φασὶ, πλευρᾶς οἰκοῦντες κατὰ Κρισσαῖον πεδίον, ἀφ᾽ ὧν ὕστερον καὶ ἀποικία εἰς Ἰταλίαν ἐστάλη, ἔνθα Λοκροὶ οἱ Ἐπιζεφύριοι, ὧν καὶ ὁ περιηγητὴς μέμνηται, οὓς Πίνδαρος ἐπαινεῖ ὡς εὐγνωμονουμένους καὶ λογίους καὶ μαχίμους. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι ταῦτα περὶ Ὀπουντίων. ὁ δὲ γεωγράφος καὶ μητρόπολιν Λόκρων τῶν Ἐπικνημιδίων τὴν Ὀποῦντα λέγει. ὑποδηλῶν δὲ αὐτὴν καὶ παραθαλασσίαν Ὀπούντιον κόλπον ἱστορεῖ, παρώνυμον αὐτῇ, καὶ Ἠλείους δέ τινας Ὀπουντίους λέγει, ὧν οὐκ ἄξιον, φησὶ, μεμνῆσθαι. Καλλίαρος δὲ ἀπὸ Καλλιάρου, φασὶν, ὠνόμασται υἱοῦ Ὁδοιδόκου καὶ Λαονόμης. οἱ δὲ Καλλίαρα οὐδετέρως φασὶ διὰ τὸ εὐήροτον τῆς ἐκεῖ γῆς. ἐθνικὸν δὲ ταύτης οἱ Καλ*λιαρεῖς. (Vers. 532.) Ἡ δὲ Βῆσσα ὅτι μὲν κατά τινας δι᾽ ἑνὸς γράφεται σ̄, εἴρηται πρὸ βραχέων. Ἡρῳδιανὸς δὲ διὰ δύο σσ̄ γράφει. ὠνομάσθη δέ, φασιν, ἀπὸ τῆς τοῦ τόπου φύσεως, ναπώδους οὔσης. ἦν δὲ καὶ ἔθνος Θρᾳκικὸν οἱ Βῆσσοι. ἀρέσκει δὲ καὶ τῷ γεωγράφῳ ἡ διὰ τῶν δύο σσ̄ γραφὴ τῆς Βήσσης· ἀπὸ γὰρ τοῦ αὐτόθι δριμώδους, φησὶν, ὠνόμασται ὁμωνύμως. ὁ δὲ ἐν τῇ Ἀττικῇ, φησὶ, δῆμος ἡ Βῆσα ἐν τῷ ἑνὶ σ̄, ἐξ οὗ οἱ δημόται Βησαιεῖς. Ἡ δὲ Σκάρφη κεῖται, φασὶν, ἐγγὺς Θερμοπυλῶν· ὠνόμασται δὲ ἀπὸ Σκαρφείας ἐνδόξου τινὸς γυναικός. κατὰ δὲ τὸν γεωγράφον ἐφ᾽ ὕψους ἡ Σκάρφη κεῖται, χώραν εὔκαρπον καὶ εὔδενδρον ἔχουσα· καλεῖται δέ, φησι, νῦν Φαρύγαι καὶ ἔχει Φαρυγαίας Ἥρας ἱερόν. λέγει δὲ καὶ

ὅτι Σκάρφεια εἶτα Νίκαια καὶ αἱ Θερμοπύλαι, καὶ ὅτι Σκάρφεια σταδίοις δέκα ὑπέρκειται θαλάσσης, διέχουσα Θρονίου σταδίους τριάκοντα. καὶ ὅρα ὅτι καὶ Σκάρφην τὴν *αὐτὴν λέγει καὶ Σκάρφειαν, ὡς δοκεῖ καὶ τῷ τὰ ἐθνικὰ γράψαντι. φασὶ δὲ καὶ ὅτι ἐκ θεμελίων ἡ πόλις αὕτη ἀνεῤῥίφη, ὥστε καὶ σώματα καταδῦναι χιλίων ἑπτακοσίων οὐκ ἐλάττω. Αὐγειαὶ δὲ οὐ μόνον Λοκρικαὶ, ὧν ὁ πολίτης Αὐγεάτης, ἀλλὰ καὶ Λακωνικὴ πόλις ἐστὶν ὁμώνυμος. (Vers. 533.) Τάρφη δὲ διὰ τὴν τῆς ὕλης πυκνότητα· ταρφέα γὰρ τὰ πυκνὰ καὶ τάρφος τὸ δάσος. Ὅμηρος, βαθείης τάρφεσιν ὕλης. Τὸ δὲ Θρόνιον τὸ κατὰ τὴν μεσογαίαν τῆς Κνημίδος, τῶν Ἐπικνημιδίων γάρ ἐστι Λοκρῶν, αὐτὸ μὲν οὐκ ἐγκαθημένους ἔχει τοὺς παλαιοὺς εἰς τὸν περὶ αὐτοῦ πολὺν λόγον. ὁ δὲ Βοάγριος ποταμὸς ὁ *παραῤῥέων αὐτὸ ἠξίωται πλειονός τινος λόγου. φησὶ γοῦν ὁ γεωγράφος ὅτι Μάνην ἐπονομά- 278
ζουσιν αὐτὸν καὶ ὅτι χειμάῤῥους ἐστὶν, ὥστε ἀβρόχοις ἐμβαίνειν ποσὶν, ἴσχει δέ ποτε καὶ δίπλεθρον πλάτος. καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν παρ' Ὁμήρῳ Λοκρῶν. ἡ δὲ ἱστορία ἔχει καὶ Ἐπιζεφυρίους, ὡς ἐῤῥέθη, Λοκροὺς, ἐξ ὧν εἰς Ἕλληνας ἦλθε παροιμία τὸ, ἀληθέστερα τῶν ἐπὶ Σάγρᾳ, ἐπὶ τῶν ἀληθεστάτων μὲν, οὐ πιστευομένων δέ. ποταμὸς δὲ τῆς ἐκεῖ Λοκρίδος ἡ Σάγρα. καὶ φασὶ τοὺς τοιούτους Λοκροὺς πόλεμον μελετῶντας πρὸς τοὺς πλησιοχώρους Κροτωνιάτας αἰτῆσαι συμμαχίαν τοὺς Λακεδαιμονίους· ὡς δὲ ἐκεῖνοι στρατὸν μὲν οὐκ ἔχειν ἔφασαν, διδόναι δ' αὐτοῖς τοὺς Διοσκούρους, οἰωνισάμενοι τὸ κερτομηθὲν οἱ Λοκροὶ, ὥς φησι Παυσανίας, τήν τε ναῦν ἀπέστρεψαν καὶ τῶν Διοσκούρων ἐδεήθησαν *συμπλεῖν αὐτοῖς. ὡς δ' ἐνίκησαν αὐθημερόν, φησι, καὶ ἡ φήμη διηγγέλθη εἰς Σπάρτην, τὸ μὲν πρῶτον ἀπιστία ἦν· ἐπεὶ δ' εὑρέθη ἀληθῆ, ἐξέβη ἐκεῖθεν ἡ ῥηθεῖσα παροιμία. *(Vers. 540.) Ὅτι Ἐλεφήνωρ Χαλκωδοντιάδης 23
ἤτοι Χαλκώδοντος υἱὸς μεγαθύμων ἀρχὸς Ἀβάντων τεσσαράκοντα νῆας εἶχεν. Ἄβαντας δὲ λέγει τοὺς ἐξ Εὐβοίας, ὡς ῥηθήσεται κατωτέρω. λέγει δὲ τὸν μὲν Ἐλεφήνορα ὄζον Ἄρηος ὡς πολεμικὸν καὶ Ἀρήιον, τοὺς δὲ Ἄβαντας μένεα πνέοντας, ὃ καὶ ἐπὶ ἄλλων λέγει, καὶ θοοὺς δὲ καὶ αἰχμητὰς, καὶ ὄπιθεν κομόωντας, ὅ περ ἴδιον ἦν κουρᾶς Εὐβοϊκῆς, ὡς καὶ περὶ τούτου μετ' ὀλίγα εἰρήσεται. (Vers. 536. sq.) ἦσαν δὲ ὑπὸ τῷ Ἐλεφήνορι οἱ τὴν Εὔβοιαν ἔχοντες, Χαλκίδα τε Εἰρέτριάν τε πολυστάφυλόν τε Ἱστίαιαν Κήριν-
211 θόν τε ἔφαλον Δίου τε αἰπὺ πτολίεθρον Κάρυστόν τε καὶ Στύρα. ὧν *Εὔβοια μὲν ἀπὸ Εὐβοίας τῆς Ἀσωποῦ τὴν κλῆσιν ἔσχε, κατὰ δέ τινας ἀπὸ τῆς Ἰοῦς ὠνομάσθη, ἣν εἰς βοῦν ἐξαλλαγῆναι μυθεύονται. οὕτω γάρ, φασι, καὶ βοὸς αὐλὴ, ἄντρον παράλιον, περί που τὴν τοιαύτην νῆσον, ὅπου τὴν Ἰὼ τεκεῖν φασὶν Ἔπαφον, ὥστε βούλονται οἱ οὕτω λέγοντες τῆς ἀποβοωθείσης Ἰοῦς παρώνυμον εἶναι ταύτην τὴν Εὔβοιαν, περὶ ἧς καὶ ταῦτα ὁ γεωγράφος φησί· νῆσος Ἑλένη, τραχεῖα καὶ ἔρημος, παραμήκης, ὅσον στάδια ἑξήκοντα τὸ μῆκος, ἧς ὁ ποιητὴς μέμνηται ἐν τῷ, νήσῳ δ' ἐν κραναῇ μίγην. μετὰ δὲ τὴν Ἑλένην ἡ Εὔβοια πρόκειται ὁμοίως στενὴ καὶ μακρὰ, ἣν τρόπον τινὰ μέρος τῆς Βοιωτίας πεποίηκεν ὁ Εὔριπος, στενὸς ὢν καὶ γεφύρᾳ συνεζευγμένος πρὸς αὐτὴν διπλέθρῳ. καὶ ὅρα γέφυραν ταύτην διπλεθρον, ἧς καὶ προϊὼν μέμνηται ὁ γεωγράφος, εἰπὼν ὅτι περὶ τὴν ῥηθεῖσαν δίπλεθρον γέφυραν πύργος ἑκατέρωθεν ἐφέστηκεν, ὁ μὲν ἐκ *τῆς Χαλκίδος, ὁ δ' ἐκ τῆς Βοιωτίας. ὅτι δὲ πολλαὶ Εὔβοιαι, δῆλον ἐκ τῶν παλαιῶν, οἳ καὶ τόπον ἐν Σικελίᾳ καὶ ἐν Ἄργει καὶ ἐν Μακεδονίᾳ δὲ οὕτω κληθῆναι φασί. σημειοῦνται δὲ καὶ ὅτι Εὔβοιαν εἰπὼν οὐδέ ποτε παρωνύμως τοὺς ἀπ' αὐτῆς Εὐβοέας εἶπεν, ἀλλὰ Ἄβαντας, οἷον· οἳ δ' Εὔβοιαν ἔχον μένεα πνέοντες Ἄβαντες· καὶ, τῷ δ' ἅμα Ἄβαντες ἕποντο. φασὶ δὲ καὶ ἐξ Ἄβας τῆς Φωκικῆς εἱλκύσθαι τὴν τῶν Ἀβάντων κλῆσιν, ὡς καὶ μετ' ὀλίγα ῥηθήσεται, ὅπου καὶ περὶ Εὐβοίας αὖθις καὶ Ἀβάντων εἰρήσεται. Τὴν δὲ ῥηθεῖσαν Ἄβαν Ἡρόδοτος πληθυντικῶς Ἄβας λέγει· ἔνθα καὶ ἱερὸν Ἀπόλλωνός, φησι, πλού*σιον. καὶ Σοφοκλῆς δὲ ὁμοίως πλη- 279
θύνει· παρ' ἐκείνῳ δὲ καὶ ὀξύνονται κατά τινα τῶν ἀντιγράφων αἱ Ἀβαί. Ἡ δὲ Εὔβοια ἐκλήθη ὡς ἀπὸ μέρους, φασί, ποτε καὶ Ὄχη. καλεῖται δὲ οὕτω τὸ μέγιστον ἐν αὐτῇ ὄρος τὸ κατὰ Κάρυστον, ἧς ἡ ἐτυμολογία κατὰ τὸ ὄχα, ἵνα ᾖ ὥς περ ὄχα τὸ ἐξόχως, οὕτω καὶ Ὄχη ἡ ἔξοχος ἐν τοῖς ἐκεῖ. ἱστοροῦνται δὲ Εὐβοῖται ποταμοὶ Κιρεὺς καὶ Νηλεὺς, ὧν ἀφ' οὗ μὲν τὰ πίνοντα πρόβατα λευκὰ γίνονται, ἀφ' οὗ δὲ, ὡς ὁ γεωγράφος καὶ τοῦτο φησὶ, μέλανα, ὁποῖόν τι καὶ περὶ τὸν Κρᾶθιν συμβαίνει. (Vers. 537.) Ἡ δὲ Χαλκὶς ἐλέγετό, φασι, πρότερον Εὔβοια· ἐκλήθη δὲ Χαλκὶς ἀπὸ θυγατρὸς Ἀσωποῦ Κόμβης τῆς καὶ Χαλκίδος· τινὲς δὲ διὰ τὸ χαλκεῖα πρῶτον παρὰ τοῖς ἐκεῖ ὀφθῆναι. ἐκαλεῖτο δέ, φασι, τὸ

παλαιὸν καὶ Στύμφηλος, ὁμωνύμως τῇ Ἀρκαδικῇ. ὁ πο*λίτης αὐτῆς Χαλκιδεύς. ταύτης ἄποικοι καὶ ἕτεροι μὲν καὶ οἱ ἐν τῇ Κύμῃ δὲ τῆς Σικελίας Χαλκιδεῖς. ἦν δὲ καὶ Κορίνθου πόλις Χαλκίς· καὶ Αἰτωλικὴ δέ, ὅθεν ὁ Ἀχελῷος ῥεῖ, ἧς μέμνηται καὶ ὁ περιηγητής. ἦσαν δὲ καὶ ἄλλαι, ὧν μία καὶ Συριακή. Ἰάμβλιχος γοῦν, ὁ μέγας φιλόσοφος, Χαλκιδεὺς ἦν ἐκ τῆς κοίλης Συρίας. νῦν δὲ καὶ Θρᾳκικὴ λέγεται Χαλκίς. περιφέρονται δὲ καὶ Χαλκιδικὰ ποτήρια, ὡς καὶ ἐν τῇ κωμῳδίᾳ. ἐκ ποίας δὲ αὐτὰ εἰσὶ Χαλκίδος, ζητητέον. ἀνδρείους δὲ τοὺς Εὐβοεῖς Χαλκιδεῖς ἡ ἱστορία οἶδεν· οἱ γοῦν τοῦ χρησμοῦ ἄνδρες, οἳ πίνουσιν ὕδωρ ἱερῆς Ἀρεθούσης, οἱ Χαλκιδεῖς λέγονται εἶναι ὡς ἄριστοι ὄντες· ἔχει γὰρ καὶ ἡ ἐκεῖ χώρα κρήνην Ἀρέθουσαν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δεδήλωται. ἐκ δὲ τῆς Ὁμηρικῆς Χαλκίδος καὶ Χαλκιδίζειν παροιμιακῶς τὸ γλισχρεύεσθαι· ἐπὶ φιλαργυρίᾳ γὰρ ἐκωμῳδοῦντο οἱ κατ᾽ Εὔβοιαν Χαλκιδεῖς. ἡ δὲ γεωγραφικὴ εἴδη*σις καὶ ταῦτα περιέχει. Χαλκὶς, καθ᾽ ἣν συνάπτει τῇ ἠπείρῳ, μάλιστα ἡ Εὔβοια κυρτὴ προσπίπτουσα πρὸς τοὺς κατὰ τὴν Αὐλίδα τόπους τῆς Βοιωτίας, καὶ ποιοῦσα τὸν Εὔριπον. λέγει δὲ καὶ ὅτι καὶ φιλοσόφους ἔσχον ἄνδρας αὕτη τε καὶ ἡ Εὔβοια, ὡς ἡ σχολὴ δηλοῖ τῶν Ἐρετρικῶν σοφῶν τῶν περὶ Μενέδημον καὶ ἡ Ἀριστοτέλους ἐν Χαλκίδι διατριβή· εἶχον δὲ καὶ διενέξεις, φησὶν, ἀεὶ περὶ τοῦ Λιλαντίου, καὶ ὅτι ἀμφότεραι πρὸ τῶν Τρωικῶν ὑπ᾽ Ἀθηναίων ἐκτίσθησαν, καὶ ὅτι ἀποικίας ἀξιολόγους ἔστειλαν, αἳ καὶ καταλέγονται πολλαχοῦ, καὶ ὅτι μεγάλην ποτὲ δύναμιν ἔσχον καὶ πολλῶν ἐπῆρχον νήσων, καὶ ὅτι τὴν ἀρχαίαν Ἐρέτριαν κατέσκαψαν Πέρσαι σαγηνεύσαντες τοὺς ἐκεῖ, ὕστερον δὲ ἐπεκτίσθη ἑτέρα, καὶ ὅτι Χαλκὶς φέρεται τὰ πρωτεῖα καὶ μητρόπολις Εὐβοέων λέγεται, δευτερεύει δὲ ἡ Ἐρέτρια, περὶ ἧς οἱ παλαιοὶ τάδε φασίν. Ἐρέτρια ἐκαλεῖτο μὲν καὶ Μελα*νηὶς ἀπὸ Μελανέως, πατρὸς Εὐρύτου· ἔσχε δὲ τὴν κλῆσιν ἀπὸ Ἐρετριέως, υἱοῦ Φαέθοντος, ἑνὸς τῶν Τιτάνων. ταύτης ὁ πολίτης Ἐρετριεὺς, οὗ γενικὴ Ἐρετριέως καὶ συναιρέσει Ἐρετριῶς, ὡς στειριεὺς στειριέως στειριῶς, χοεὺς χοέως χοῶς εἶδος μέτρου, οὗ καὶ αὐτοῦ ἡ αἰτιατικὴ τὸν χοᾶ, ὡς Πειραιεὺς Πειραιέως Πειραιῶς Πειραιᾶ. ἐκωμῳδοῦντο δέ, φασιν, οἱ Ἐρετριεῖς ὡς πολλῷ τῷ ρ̄ ἐν ταῖς ὁμιλίαις χρώμενοι. διὸ καὶ αὐτοὶ, καθὰ καὶ Ἠλεῖοι, βαρβαρόφωνοι ἐκαλοῦντο, ὡς ἐν ῥητορικῷ εὕρηται λεξικῷ, διὰ τὸν πλεονασμὸν τοῦ ρ̄. οἱ μέντοι Κᾶρες ἄλλως βαρβαρόφωνοι, ὡς φανήσεται. εἰ δὲ διὰ τὴν τοῦ ρ̄ χρῆσιν μόνην ἐκληροῦντο οἱ Ἐριτριεῖς τὸ βαρβαρόφωνον, τίνες ἂν καλοῖντο οἱ Αἰτωλοὶ, ἀλλόκοτα λαλοῦντες; ὡς ὁ γραμματικὸς Ἀριστοφάνης παρέπηξεν οἷς ἔφη περὶ καινοτέρων λέξεων· τὴν γὰρ γέρων γέροντος γενικὴν ἀναγαγόντες εἰς εὐθεῖαν γράφουσιν οὕτω· Μιλασίοις *καὶ ταῖς συναρχίαις καὶ τοῖς γερόντοις, τουτέστιν ἐπιστέλλομεν οἱ Αἰτωλοὶ τοῖς Μιλησίοις καὶ τὰ ἑξῆς. τὸ δ᾽ αὐτό φησι φαίνεσθαι καὶ ἐπὶ τοῦ παθήματος, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ, μὴ καταγελᾶτε τοῖς ἐμοῖς παθημάτοις. ὁ δὲ γεωγράφος οὐ μόνον ἀπὸ Ἐρετριέως ἀποικήσαντος εἰς αὐτὴν κληθῆναι φησὶν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ Ἐρετρίας καθ᾽ ἑτέρους τῆς Ἀθήνησιν, ἣ νῦν ἐστιν ἀγορά. ὥς περ δὲ πολλαὶ Χαλκίδες, οὕτω καὶ Ἐρέτριαι. ἔστι γὰρ καὶ Θετταλικὴ καὶ περὶ Φάρσαλον δέ. ἴσχυσαν δέ, φασι, ποτὲ πολλὰ οἱ Ἐρετριεῖς καὶ πόλεις δὲ πολλὰς ἡ Ἐρέ-
280 τρια ὡς καὶ ἡ Χαλκὶς συνῴκισε. κατεσκάφη δὲ, ὡς εἴρηται, ἡ παλαιὰ Ἐρέτρια, *ἡ ἐν Εὐβοίᾳ τῇ νήσῳ, 212
ἡ παρ᾽ Ὁμήρῳ δηλαδή· ἐπεκτίσθη δὲ ὕστερον ἑτέρα, ἧς μεμνημένος ἐν ἄλλοις ὁ γεωγράφος φησίν· ἡ δὲ νῦν Ἐρέτρια κατὰ τὸν Ὠρωπόν. λέγει δὲ καὶ ὅτι μετὰ Γεραιστὸν Ἐρέτρια πόλις μεγίστη τῆς Βοιωτίας μετὰ Χαλκίδα. ἔπειτα ἡ Χαλκὶς μητρόπολις τῆς νήσου τρόπον τινὰ, ἐπ᾽ αὐτῷ τῷ Εὐρίπῳ ἱδρυμένη ἀντικρὺ Αὐλίδος. ἐκαλεῖτο δέ ποτε ἡ Ἐρέτρια καὶ Ἀρότρια. Ὅμηρος δὲ διὰ μέτρον Εἰρέτριαν καλεῖ ἐπενθήσει τοῦ ἰῶτα. ἰστέον δὲ καὶ ὅτι Σώπατρος ἱστορεῖται λευκάλφιτον λέγειν τὴν Ἐρέτριαν· ἐπεὶ διάφοροι αἱ ἐκ ταύτης μᾶζαι, ὡς καὶ ἐκ τῆς Τέω. Ἀρχέστρατος μέντοι ἄλλως ὑπερφωνεῖ τὸν τοιοῦτον ῥήτορα, ποιητικώτερον εἰπὼν τὴν κλεινὴν Λέσβον λευκώτερα αἰθερίας χιόνος ἄλφιτα φέρειν, καὶ ἐπαγαγών· θεοὶ εἴ περ ἔδουσιν ἄλφιτα, ἐκεῖθεν ἰὼν Ἑρμῆς αὐ*τοῖς ἀγοράζει, τὰ δ᾽ ἄλλα γίγαρτα φαίνεσθαι πρὸς ἐκείνας φάμενος. Ὅτι δὲ διαφέρει ἄρτου μᾶζα, καὶ ὡς εὐπεπτότερον μάζης ὁ ἄρτος, καὶ ὅτι ἀπεναντίας κεῖνται τοῖς καθαροῖς ἄρτοις οἱ Κιλίκιοι ῥυπαροὶ ὄντες καὶ φαιοὶ, ἔστιν εὑρεῖν παρὰ τοῖς παλαιοῖς. Ἡ δὲ Ἱστίαια προπαροξυτόνως μὲν κατὰ τοὺς ἀκριβεστέρους ἀναγινώσκεται ὁμοίως τῷ Νίκαια, Φώκαια· πολυστάφυλος δὲ ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ παρατετηρημένως εἴρηται. παρασημειοῦνται γὰρ οἱ παλαιοὶ τὸν ποιητὴν κατὰ μηδέν τι μηδὲ τῶν τοιούτων ψεύδεσθαι ἢ ἀστοχεῖν. γράφεται δὲ καὶ διὰ

τοῦ ε̄ κατὰ τὴν ἀρχὴν καὶ διὰ τοῦ ῑ, ὥς περ καὶ ἡ κατ' οἴκους ἱστία παὶ ἑστία λέγεται. Ἰωνικωτέρα δέ φασιν ἡ διὰ τοῦ ῑ γραφή. ὕστερον δέ, φασιν, ἐκλήθη αὕτη Ὠρεός. ὁ πολίτης ταύτης Ἱστιαιεύς· ὁ δὲ τῆς Θεσσαλικῆς Ἱσταίας πολίτης Ἱσταιώτης. ἦν δὲ καὶ γυνὴ σοφὴ Ἀλεξανδρηνὴ κατὰ τὸν γεωγράφον τὴν κλῆσιν Ἱσταία ἢ Ἑστιαία, *συνεισενεγκοῦσά τι καὶ αὐτὴ εἰς τὴν Ἰλιάδα Ὁμήρου, καὶ ἑτέρα δὲ ἀρχαία ἡρωὶς, θυγάτηρ Ὑριέως, ἀφ' ἧς ἡ πόλις ὠνόμασται. ὁ δὲ γεωγράφος λέγει καὶ ὅτι, ὥς περ ἀπὸ δήμου Ἀττικοῦ Ἐρετριέων ἡ Ἐρέτρια, ἤγουν ἀπὸ Ἐρετρίας τῆς Ἀθήνῃσιν, ὡς πρὸ ὀλίγου ἐγράφη, οὕτως ἀπὸ δήμου Ἱστιαιέων ἡ Ἱστιαία. λέγει δὲ καὶ ὅτι Ἱστιαία ὕστερον Ὠρεὸς, καὶ οἱ Ἱστιαιεῖς Ὠρεῖται. οἱ δὲ οὐ τοὺς αὐτοὺς ἐξ ἀρχῆς φασὶν εἶναι, ἀλλὰ ἰδίᾳ ὄντας τοὺς Ὠρείτας συνοικῆσαι τοῖς Ἱστιαιεῦσι, καὶ γενηθεῖσαν μίαν πόλιν ἀμφοτέροις χρῆσθαι τοῖς ὀνόμασιν, ὡς Λακεδαίμων καὶ Σπάρτη ἡ αὐτή. κεῖται δὲ ἡ Ἱστιαία ὑπὸ ὄρει παρὰ τὸν Κάλλαντα ποταμὸν ἐπὶ πέτρας ὑψηλῆς. διὸ καὶ Ὠρεὸς ἐκλήθη ἐκτάσει δηλαδὴ τοῦ ο̄ εἰς ω̄ διὰ τὸ ὀρείους, φασὶν, εἶναι τοὺς προοικήσαντας. δοκεῖ δέ, φασι, καὶ ὁ Ὠρίων ἐνταῦθα τραφεὶς ἀφεῖναι αὐτῇ τὸ ὄνομα, οἱ δὲ ἀνάπαλιν ὅτι καὶ ὁ Ὠρίων ἐνταῦθα τραφεὶς οὕτω λέγεται ὀνομασθῆναι. (Vers. 538.) Ἡ δὲ Κήρινθος *ἐκλήθη ποτέ, φασι, καὶ Ἐλλοπία ἀπὸ Ἔλλοπος, υἱοῦ Τιθωνοῦ· ποταμὸς δὲ περὶ αὐτὴν Βουδόρας καλούμενος ἢ Βούδορος φασὶν, ὁμώνυμος ὄρει Σαλαμινίῳ. ἔφαλον δὲ ταύτην ὁ ποιητὴς λέγει, ὡς μὴ ἁπλῶς ἀγχίαλον, ἀλλ' ἐπ' αὐτῆς ὡς εἰπεῖν τῆς ἁλός· κατὰ γὰρ τοὺς παλαιοὺς ταύτης τὰ θεμέλια ὑπὸ θαλάσσης ἁλμίζεται. ὁ δὲ Στράβων πολείδιον Ἱστιαιέων τὴν Κήρινθον λέγει, ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ κείμενον. Δίου δὲ πτολίεθρον αἰπὺ τὸ Δῖον λέγει περιφραστικῶς, ἐφ' ὑψηλοῦ, ὡς εἰκὸς, ἱδρυμένον. κεῖται δέ, φασι, τὸ Δῖον τοῦτο περὶ τὸ Κήναιον τῆς Εὐβοίας ἀκρωτήριον. πολίτης αὐτοῦ Διηνός. ἦν δὲ καὶ Μακεδονικόν, φασι, Δῖον, ἔνθα καὶ Ὀλυμπιακὸς ἀγὼν ἐτελεῖτο· καὶ ἄλλαι δὲ πόλεις τὴν τοῦ Δίου κλῆσιν εἶχον, ὡς ὁ τὰ ἐθνικὰ γράψας δηλοῖ, ἐν αἷς καὶ ἡ κατὰ κοίλην Συρίαν, Ἀλεξάνδρου κτίσμα, ἧς τὸ ὕδωρ νοσερόν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐπίγραμμα· νᾶμα τὸ Διηνὸν, γλυκερὸν ποτὸν, ἢν δέ γε πίῃς, παύσῃ *μὲν δίψης, εὐθὺ δὲ καὶ βιότου. ὁ δὲ γεωγράφος λέγει καὶ ὅτι τὸ Δῖον ἐν τῷ ῥηθέντι Ὠρεῷ, καὶ Ἀθῆναι Διάδες αὐτόθι, κτίσμα Ἀθηναίων. (Vers. 539.) Ἡ δὲ Κάρυστος ὑπὸ τῇ Ὄχῃ, φασὶ, κεῖται, ἥ τις ἐστὶν, ὡς καὶ προερρέθη, ὄρος μέγιστον τῶν ἐν Εὐβοίᾳ, ἐξ οὗ καὶ ἡ Εὔβοια Ὄχη ὠνομάσθη ποτέ. ἐκλήθη δὲ Ὄχη ἢ διὰ τὸ ἐξέχειν, ἐξ οὗ, ὡς εἴρηται, καὶ τὸ ὄχα ἐπίρρημα, ἢ κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἀπὸ τῆς ἐκεῖ ὀχείας ἤτοι μίξεως Διὸς καὶ Ἥρας, ἢ διὰ τὴν αὐτόθι τῶν προβάτων ὀχείαν, ἤδη δὲ καὶ τροφήν· Ἀχαιοὶ γὰρ τὴν τροφὴν ὀχὴν λέγουσιν ὀξυτόνως εἰς διαστολὴν τῆς ὀρεινῆς ὄχης. γίνεται δὲ ἀπὸ τῆς Ἀργείας ὀχῆς καὶ ἡ εὐωχία κατὰ ἔκτασιν, ὡς εὖ συνέχουσα *τὸ σῶμα. τινὲς δὲ ἄλλως τὴν εὐωχίαν γίνεσθαι φασὶν ἀπὸ τοῦ εὖ ἔχειν τοὺς συνιόντας 281 εἰς εὐφροσύνην τιμῇ τοῦ θείου καὶ εἰς ἄνεσιν ἑαυτοὺς καθιέναι. λέγεται δέ, φασιν, ἡ ὄχη αὕτη καὶ ἀρσενικῶς ὁ ὄχης. ἐκαλεῖτο δὲ ἡ Κάρυστος καὶ Αἰγαία ἀπὸ Αἰγαίωνος δυνάστου, ἀφ' οὗ καὶ πέλαγος Αἰγαῖον. ἦν δὲ καὶ λατόμιον τὸ μαρμάριον Καρυστίων κιόνων κατὰ τὸν γεωγράφον περὶ αὐτὴν, ἐν ᾧ ἱερὸν Ἀπόλλωνος Μαρμαρίνου· καὶ λίθος δέ, φησι, περὶ αὐτὴν ἐφύετο ἡ ξαινομένη καὶ ὑφαινομένη ὥστε χειρόμακτρα ποιεῖν· ἃ ῥυπωθέντα καὶ εἰς φλόγα βληθέντα ἀπεκαθαίροντό, φησι, τοῦ πίνου παραπλησίως τῇ πλύσει. κεῖται δέ, φασι, Κάρυστος ἀντικρὺ Χίου περὶ τὸν περὶ τὸ Μυρτῷον πέλαγος πλοῦν. ἐκλήθη δὲ ἀπὸ Καρύστου, υἱοῦ Χείρωνος, ἐξ οὗ καὶ Χειρωνία ποτὲ ὠνομάσθη. ὁ δὲ παρὰ τῷ Ἀλκμᾶνι Καρύ*στιος οἶνος οὐκ ἐντεῦθεν ἦν, ἀλλὰ ἀπὸ Καρύστου Ἀρκαδικοῦ, κατὰ δὲ τὸν γεωγράφον ἀπὸ Λακωνικῆς Καρύστου. Στύρα δὲ φυλάσσει μὲν εἰσέτι καὶ νῦν τὸ ὄνομα· κεῖται δὲ κατὰ τὸν γεωγράφον πλησίον Καρύστου καὶ αὐτὰ καὶ τὸ ῥηθὲν μαρμάριον, ἐν ᾧ τὸ ῥηθὲν λατόμιον. ἐθνικὸν αὐτῶν Στυριεύς· τὸ δέ γε Στυράκιον ἄλλο τι παρὰ τὰ Στύρα ἔστιν, ὄρος Κρήτης ὄν. ὁ μέντοι στύραξ φυτόν ἐστιν, ἐξ οὗ ἀκοντίσματά φασι στυράκια, ἐοικότα τοῖς κρανείνοις, κατεστράφη δὲ τὰ Στύρα ὑπὸ Φαίδρου, Ἀθηναίων στρατηγοῦ. (Vers. 542.) καὶ πόλεις μὲν αὗται τῶν περὶ Ἐλεφήνορα, κοινῶς δὲ οἱ ὑπ' αὐτὸν Ἄβαντες. φησὶ γάρ· τῷ δ' ἅμ' Ἄβαντες ἕποντο θοοὶ ὄπισθεν κομόωντες, αἰχμηταὶ, μεμαῶτες ὀρεκτῇσι μελίῃσι θώρηκας ῥήξειν δηίων ἀμφὶ στήθεσιν. εἴπομεν δὲ ἤδη ὅτι σημειοῦνται ἐνταῦθα
213 οἱ παλαιοὶ ὡς Εὔβοιαν μὲν οἶδεν ὁ ποιητὴς, Εὐβοεῖς δὲ οὐ λέγει, ὥς περ καὶ Ἴλιον λέγων Ἰλιεῖς οὔ φησι τοὺς ἐξ αὐτῆς· οὕτω δὲ καὶ *Σικελοὺς μὲν λέγει, Σικελίαν δὲ οὔ, ἀλλὰ Σικανίαν. καὶ ὁ γεωγράφος

δέ φησιν ὅτι οὕτω καὶ Βαβυλὼν μὲν πόλις, Βαβυλώνιοι δὲ τὸ ἐθνικὸν οὐκ ἀπ᾿ αὐτῆς, ἀλλ᾿ ἀπὸ τῆς χώρας· καὶ Πορφύριος δὲ ἐφιστᾷ, ὅτι τῶν ἐκ Ζελείας τὴν χώραν Λυκίαν ἐκάλουν συνωνύμως τῇ ἐν τῷ Ξάνθῳ, τοὺς δὲ οἰκήτορας οὐ Λυκίους, ἀλλ᾿ ἑτερωνύμως Τρῶας. οὕτω δὲ καὶ τοὺς ἐξ Ἤλιδος εὑρήσομεν ἐν τῷ αὐτῶν καταλόγῳ καλουμένους Ἐπειούς. ἐῤῥέθη δὲ ἐν τῇ α΄ ῥαψῳδίᾳ καὶ ὅτι ἡ τῆς Ἀτραμυττινῆς Θήβης οὐ Θηβαῖοι, ἀλλ᾿ ἑτερωνύμως ἐλέγοντο Κίλικες. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι Εὔβοιαν ὁ ποιητὴς οὐ τὴν ὅλην οἶδε νῆσον, ἀλλά τι μέρος αὐτῆς· ὅθεν οὐδὲ εἶχε κοινῶς Εὐβοεῖς εἰπεῖν τοὺς ὑπὸ τῷ Ἐλεφήνορι τεταγμένους, ὥς περ οὐδὲ Ἐρετριεῖς κοινῶς ἢ Χαλκιδεῖς· ὅθεν τὸ κοινὸν εἶπε τοὺς Ἄβαντας, εἰς ὃ πάντες οἱ τῆς νήσου ὑπέπιπτον, ἀφ᾿ ὧν καὶ Ἀβαντὶς Εὔβοια, ὡς ἀπὸ Ἄβαντος τοῦ Ἀργείου ἢ υἱοῦ Ποσειδῶνος καὶ *Ἀρεθούσης, ἧς ὁμώνυμος ἡ προῤῥηθεῖσα πηγὴ Ἀρέθουσα· οἱ δὲ λέγουσι καὶ ὅτι Θρᾷκες κατὰ Ἀριστοτέλην ὁρμηθέντες ἐξ Ἄβας τῆς Φωκικῆς ἐπῴκησαν τὴν νῆσον καὶ ἐπωνόμασαν Ἄβαντας τοὺς ἐκεῖ· οἱ δὲ ἀπὸ ἥρωος φασὶν Ἄβαντος κληθῆναι, καθὰ καὶ Εὔβοιαν ἀπὸ ἡρωίνης. Σημείωσαι οὖν ὅτι, ὥς περ ἔθνος μὲν οἱ Βοιωτοὶ καὶ οἱ Φωκεῖς καὶ οἱ Λοκροὶ, περὶ ὧν ἐῤῥέθη, πόλεις δὲ αὐτῶν αὗται καὶ ἐκεῖναι, οὕτω καὶ ἐθνικὸν μὲν ἐνταῦθα οἱ Ἄβαντες· αἱ δὲ κατ᾿ αὐτοὺς πόλεις ἡ δεῖνα καὶ ἡ δεῖνα. ἔστι δὲ καὶ ἱστορία γενεαλογικὴ, δηλοῦσα περί τε Ἀβάντων καὶ τοῦ προῤῥηθέντος Δίου καὶ περὶ ἑτέρων τινῶν χρησίμων, τοιαύτη. Ἐρεχθέως, υἱοῦ Πανδίονος, γίνεται Κέκροψ, Ἀρνεὺς, Πάνδωρος, Μητίων· ὧν Ἀρνέως μὲν Πετεώς· οὗ Μενεσθεὺς ὁ ῥηθησόμενος τῶν Ἀθηναίων βασιλεὺς, Πάνδωρος δὲ Εὔβοιαν οἰκίζει· οὗ Ἄλκων καὶ Δίας, ὧν ὁ μὲν Δῖον κτίζει, ὁ δ᾿ Ἄλκων Ἄβαντα ἴσχει, ὃς Ἄβαντας ἐκά*λεσεν, οὗ Χαλκώδων, οὗ Ἐλεφήνωρ ὁ προῤῥηθεὶς τῶν Ἀβάντων βασιλεύς. ἐν δὲ τοῖς τοῦ Πορφυρίου φέρεται καὶ ταῦτα. Ἄτλαντος καὶ Πληιόνης τῆς Ὠκεανοῦ Ἀλκυόνη· ἧς καὶ Ποσειδῶνος Ὑπέρης, οὗ Ἀρέθουσα ἡρωὶς γυνὴ, ἧς καὶ Ποσειδῶνος Ἄβας, οὗ Χαλκώδων, οὗ Ἐλεφήνωρ. ἡ δὲ ῥηθεῖσα γυνὴ Ἀρέθουσα κληθῆναι δέδωκεν ἐξ ἑαυτῆς τὴν Εὐβοΐδα πηγὴν Ἀρέθουσαν, ἧς ὁ χρησμὸς ἐμνήσθη ὡς πρὸ βραχέων ἐῤῥέθη. ὅτι δὲ οὕτω ἐπίσημος ὁ Χαλκώδων, ὡς ἀπ᾿ αὐτοῦ καὶ Χαλκωδοντιάδας λέγεσθαι τοὺς Εὐβοεῖς, δηλοῖ Εὐριπίδης Ἴωνι, εἰπών· τοῖς Ἀθηναίοις τοῖς τε Χαλ-
282 κωδοντιάδαις, οἳ γῆν ἔχουσιν Εὐβοΐδα. ὄπιθεν δὲ *κομῶντας τοὺς Ἄβαντας λέγει κατά τι ἔθος ἴδιον. φασὶ γὰρ οἱ παλαιοὶ ὅτι Κουρῆτες ἐν Χαλκίδι ᾤκησαν. συνεχοῦς δὲ πολέμου ὄντος αὐτοῖς περὶ τοῦ Λιλαντίου πεδίου, ἐπεὶ τῆς κόμης οἱ πολέμιοι δραττόμενοι κατέσπων αὐτοὺς, ὀπισθόκομοι γεγόνασι, τὰ ἔμπροσθεν κειρόμενοι· διὸ καὶ Κουρῆτες ἀπὸ τῆς κουρᾶς ἐκλήθησαν, καὶ ἀγάλματά εἰσι παρ᾿ αὐτοῖς οὕτως ἔχοντα. μετοικήσαντες δὲ εἰς Αἰτωλίαν φασὶν Ἀκαρνανᾶς κληθῆναι διὰ τὸ ἀκούρους φυλάσσειν τὰς κεφαλάς. περὶ δὲ Κουρήτων καὶ Ἀκαρνάνων ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα πλατύτερον ῥηθήσεται, ὅπου ἐρεῖ ὁ ποιητὴς, Κουρῆτές τ᾿ ἐμάχοντο καὶ Αἰτωλοί. οἱ δὲ παλαιοὶ λέγουσι καὶ ὅτι ἴδιον κουρᾶς Εὐβοέων τὸ βαθείας ἔχειν τὰς ὄπισθεν κόμας ἀνδρίας χάριν. Τὸ δὲ ὄπισθεν ὄπιθεν καὶ ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς εἶπε κατ᾿ ἔλλειψιν τοῦ σ̄ *διὰ χρείαν μετρικήν. φύσει γὰρ σὺν τῷ σ̄ ἐστὶν ὡς ἐκ τοῦ ὀπίσω συγκοπέν. (Vers. 543.) Ὅτι δὲ οἱ Ἄβαντες αἰχμηταὶ, δηλοῖ μὲν καὶ ἡ ἱστορία, εἰποῦσα αἰσχρὸν εἶναι παρ᾿ αὐτοῖς τὸ τοξεύειν· δηλοῖ δὲ καὶ ὁ ποιητὴς ἑρμηνεύων τὴν λέξιν ἐν τῷ εἰπεῖν αὐτοὺς προθυμεῖσθαι θώρηκας ῥήξειν δηίων ὀρεκταῖς μελίαις· αἰχμηταὶ γὰρ πάντως οἱ τοιοῦτοι. εἰσὶ δὲ μελίαι μὲν τὰ δόρατα, διότι ἀπὸ ξύλου μελίας ἐσκευάζετο, ὀρεκταὶ δὲ αἱ ἐκτεινόμεναι κατὰ τῶν πολεμίων, ἵνα εἶεν Ἄβαντες αἰχμηταὶ οἱ μὴ ἀφιέντες τὰς αἰχμὰς, ὀρέγοντες δὲ ταῖς χερσὶ καὶ οὕτω πλήσσοντες· ὀρέξαι γὰρ τὸ ἐκ χειρὸς πατάξαι, ὅθεν καὶ ὀρεκτὴ μελία. ἡ δὲ σοφωτέρα περὶ τῶν τοιούτων ὁμιλία ἡ παλαιὰ τοιαύτη. διττὴ ἡ τῶν δοράτων, φησὶ, χρῆσις, ἡ μὲν ἐκ χειρὸς, ὅτε καὶ ἀγχέμαχα καὶ ὀρεκτὰ λέγονται, ἡ δὲ ὡς ἐν παλτοῖς καθὰ καὶ ὁ κοντὸς ἀμφοτέρας τὰς χρείας ἀποδίδωσι· συστάδην τε γὰρ καὶ κοντοβολούν*των, ὅ περ καὶ ἡ σάρισσα δύναται καὶ ὁ ὑσσός. ἔνθα καὶ σημείωσαι κοινωνίαν καὶ διαφορὰν δόρατος καὶ παλτοῦ καὶ κοντοῦ καὶ σαρίσσης καὶ ὑσσοῦ. λέγει δὲ ἡ αὐτὴ παλαιὰ γραφὴ καὶ ὅτι ἀγαθοὶ οἱ Εὐβοεῖς πρὸς μάχην σταδίαν, ἣ καὶ συστάδην λέγεται καὶ ἐκ χειρός. ὁ δὲ εἰπὼν, δουρὶ δ᾿ ἀκοντίζω ὅσον οὐκ ἄλλος τις ὀϊστῷ, τῷ παλτῷ λέγει δόρατι. καὶ οἱ μονομαχοῦντες δὲ παλτοῖς χρῶνται δόρασι πρότερον, εἶτα ἐπὶ τὰ ξίφη βαδίζουσιν. ἀγχέμαχοι δὲ οὐ μόνον οἱ χρώμενοι ξίφει, ἀλλὰ καὶ δόρατι ἐκ χειρὸς, ὡς τὸ, οὔτησε ξυστῷ χαλκήρεϊ. ἔγνωσται οὖν ἐκ τοῦ τοιούτου λόγου σαφῶς, ὅτι

ὀρεκτὰ δόρατα τὰ μὴ ἐκπετόμενα τῶν χειρῶν κατὰ τὴν ἰθυπτίωνα μελίην, ἀλλὰ ἐν τῷ κρατεῖσθαι βάλλοντα· ὅ περ ὁ Νέστωρ παρήγγελλεν ἐν τῷ ἔγχει ὀρεξάσθω. (Vers. 544.) Τὸ δὲ θώρηκας ῥήξειν ῥηξιθώρακας τοὺς Ἄβαντας ποιεῖ, ὥς περ τὸ ἀνέρας ῥήξειν παράγει τὸν ῥηξήνορα. Τὸ δὲ δηίων ἐνταῦθα *οἱ παλαιοὶ ἀξιοῦσι δήων ἀναγινώσκειν δισυλλάβως δίχα ἐκφωνήσεως τοῦ ῑ, καὶ γίνεται οὕτω τὸ ἔπος ὁλοσπόνδειον. Σημείωσαι δὲ ὅτι νῦν μὲν ὁ ποιητὴς εἶπε τοὺς Ἄβαντας μεμαῶτας μελίαις θώρηκας ῥήξειν πολεμίων, προϊὼν δὲ ἐπὶ τοῦ Ἕκτορος ἐρεῖ ὅτι ἅμα τούτῳ λαοὶ θωρήσσοντο μεμαότες ἐγχείῃσι, πάνυ ἐλλειπτικῶς εἰπών. ἐνταῦθα μὲν γὰρ ἐπὶ τῶν Ἀβάντων ἐντελῶς ἔχει τὸ μεμαῶτες μελίαις ῥήξειν τοὺς τῶν πολεμίων θώρακας, ἐκεῖ δὲ ἐλλιπῶς ἐῤῥέθη τὸ μεμαότες ἐγχείῃσι· λείπει γὰρ τὸ ῥήξειν θώρακας πολεμίων ἢ εἴ τι ἄλλο τοιοῦτον. ἔνθα καὶ σημειωτέον ὅτι τὸν Τρωικὸν ὅλον κατάλογον ἐπι-
214 σπέρχων ὁ ποιητὴς συνέτεμε κἀνταῦθα τῇ ἐλλείψει τὴν πολυλογίαν καὶ τοῖς Τρωικοῖς πράγμασι τὴν φράσιν συνεξομοίωσεν. ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸ μεμαῶτες ἐνταῦθα μὲν ἐμεγάλυνε τὴν παραλήγουσαν Ἰωνικώτερον, ἐκεῖ δὲ κοινότερον ἐσμίκρυνε· καὶ τὴν προπα*ραλήγουσαν δὲ ἐνταῦθα μὲν συνέστειλεν, ἐκεῖ δὲ ἐξέτεινεν. *(Vers. 546.) Ὅτι τὰς Ἀθήνας εὐκτίμενον πτολίεθρον λέγει ὡς εὖ καὶ αὐτὸ ἐκτισμένον 283
ἢ καὶ ὡς ἀγαθοὺς ἔχων πολεμιστάς, οὓς κτίτας ἡ τραγῳδία φησὶ κατ᾽ ἔλλειψιν καὶ αὐτοὺς τοῦ σ. λέγει 6
δὲ τὰς αὐτὰς Ἀθήνας καὶ δῆμον Ἐρεχθῆος μεγαλήτορος, ὅν ποτ᾽ Ἀθήνη ἔθρεψε Διὸς θυγάτηρ, τέκε δὲ ζείδωρος ἄρουρα. εὐγενὴς δὲ ἀνὴρ ὁ Ἐρεχθεὺς καὶ συνετός, ὡς οἷα καὶ Ἀθη*νᾶς τρόφιμος, καὶ αὐτόχθων, οὐ μὴν ἔπηλυς, καθά τινες ὑπέλαβον τὸν Κέκροπα. διὸ καὶ ὡς μὲν ἀγχίνους ὑπ᾽ Ἀθηνᾶς λέγεται τραφῆναι, ὡς δὲ αὐτόχθων ὑπὸ γῆς γενηθῆναι· ὥστε ἐξεῖναι λεχθῆναι αὐτὸν γηγενῆ, ἃ δὴ καὶ τοῖς γεννήμασιν ἀψύχοις γλυκέως ἐπιλέγονται, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ αὐτόχθονα λάχανα καὶ τοῦ φύονται μύκητες γηγενεῖς, οἳ καὶ μῦκαι λέγονται κατὰ κλίσιν ἰσοσύλλαβον, ὡς δηλοῖ ὁ εἰπὼν ὅτι ἔνια ὕδνα ὁμοίως τοῖς μύκαις πνιγώδη εἰσί· τάχα δὲ καὶ κατὰ τὸν Τιτυὸν μεγάλῳ διῳκεῖτο σώματι, διόπερ ἐκεῖνος μὲν ἁπλῶς γαιήιος, οὗτος δὲ τόκος ζειδώρου ἀρούρης. ἔνθα φασὶν οἱ παλαιοὶ ὅτι κύριον ἐπὶ Ἀττικοῖς τὸ ζείδωρος δοκεῖ. ἐκεῖ γὰρ πρῶτον ἀνεδόθη καρπὸς, οὗ μέρος καὶ ἡ ζειά· ὅθεν ἡ ζείδωρος. διό φασι νῦν πρώτως τῷ ἐπιθέτῳ τούτῳ ἐχρήσατο, ἐξ οὗ ἀνέκυψε καὶ τὸ βιόδωρος καὶ βωτιάνειρα καὶ παμβῶτις καὶ τὰ ὅμοια. (Vers. 549.) Ὅτι δὲ καὶ ἱερὸς ἦν ἀνὴρ *ὁ Ἐρεχθεὺς, δηλοῖ ὁ ποιητὴς, εἰπὼν ὅτι ἐκάθισεν αὐτὸν ἡ Ἀθηνᾶ ἐῷ ἐνὶ πίονι νηῷ ὡς οἷα τινὰ ζάκορον ἢ νεωκόρον ἢ καὶ ἱερέα· ὥστε καὶ ἱερᾶτο ἐκεῖνος τῇ Ἀθηνᾷ. οὕτω δὲ ἦν περίκλυτος, ὥστε πάνυ ἔχαιρον Ἀθηναῖοι Ἐρεχθεῖδαι λεγόμενοι. οὕτω δέ φασι καὶ Κοδρίδαι καὶ Κεκροπίδαι καὶ Θησεῖδαι, καὶ ταύτας γε τὰς κλήσεις τῶν ἀπὸ τῆς πατρίδος ἐντιμοτέρας ἐνόμιζον. τινὲς δὲ τὸν αὐτὸν καὶ Ἐριχθόνιον φασὶν, ὁμώνυμον τῷ παλαιῷ Τρωικῷ βασιλεῖ Ἐριχθονίῳ, οὗ καὶ αὐτοῦ μέμνηται καὶ ὁ ποιητής. πλάττουσι δὲ ἕτεροι καὶ μῦθον αἰσχρὸν ἐκεῖνον τὸν περὶ τοῦ ἐρίου καὶ τῆς χθονὸς, καὶ τὸν Ἡφαίστου κατὰ τῆς Ἀθηνᾶς ἔρωτα καὶ τὴν ἀτελεσφόρητον ἐν αὐτοῖς αἰσχρουργίαν, ἃ πάντα ῥιπτέον εἰς σιωπὴν καὶ δοτέον κατασαπῆναι τῇ γῇ. (Vers. 550.) Λέγει δὲ ὁ ποιητὴς καὶ ὅτι οἱ τῶν Ἀθηναίων κοῦροι ἐν τῷ ῥηθέντι ναῷ ταύροισι καὶ ἀρνειοῖς ἱλάονται τὴν Ἀθηνᾶν, τουτέστιν ἱλάσκονται, περιτελλομένων *ἐνιαυτῶν. ἔοικε δὲ τὰ Παναθήναια ἱστορεῖν, ὧν ἔκτοτε, ὡς εἰκὸς, ἀρχή τις προκατεβέβλητο, οὐ κατὰ ἐνιαυτὸν ἕκαστον τελουμένων, ἀλλὰ περιτελλομένων ἐνιαυτῶν· κατὰ πενταετηρίδα γὰρ ἤγοντο καὶ αὐτὰ, καθὰ καὶ τὰ Ὀλύμπια, καὶ θεοφιλεῖς ἐν τούτοις τοὺς Ἀθηναίους ὁ ποιητὴς ἱστορεῖ, ὧν ἡγεμόνευέ, φησιν, υἱὸς Πετεῶο Μενεσθεύς. θήλεα δέ, φασιν, ἔθυον τῇ Ἀθηνᾷ. (Vers. 551.) Τὸ δὲ, περιτελλομένων ἐνιαυτῶν, ἕτερον μέν τι ἐστὶ παρὰ τὸ περιπλομένων ἐνιαυτῶν τὸ ἐν Ὀδυσσείᾳ ῥηθέν. εἴρηται δὲ κατὰ ὁμοιότητα τοῦ ἐπιτέλλειν καὶ ἀνατέλλειν. Τὸ δὲ Πετεῶο ἢ ἀπὸ τοῦ Πετεὼς Πετεὼ γίνεται Ἀττικῶς, ὡς λαγὼς λαγὼ, ταὼς ταὼ, καὶ πλεονασμῷ τοῦ ō μικροῦ Πετεῶο κατὰ τὸν Ἡρωδιανὸν, ἢ εὐθεῖα ἐστὶ κοινὴ κατὰ Ἀρίσταρχον Πετεὸς, ὡς καλὸς, οὗ γενικὴ Πετεοῖο, ὡς καλοῖο, καὶ ἐκτάσει Πετεῷο. Τὸν δὲ Μενεσθέα, οὗ μνήμη γέγονε καὶ ἐν τῷ περὶ Ἀβάντων λόγῳ, ὁ ποιητὴς ἐπαινῶν ἐνταῦθα ὡς τακτικώτα*τον λέγει ὅτι τούτῳ οὔπω τις ὁμοῖος ἐπιχθόνιος γένετ᾽ ἀνὴρ κοσμῆσαι ἵππους τε καὶ ἀνέρας ἀσπιδιώτας. (Vers. 555.) Νέστωρ οἶος ἔριζεν· ὁ γὰρ προγενέστερος ἦεν. ὅρα δὲ ὅτι οὐκ εἶπεν ὡς Νέστωρ μόνος ἐνίκα· ἤριζε δέ φησιν. ἀμφήριστος ἄρα ἦν αὐτοῖς ἡ νίκη· καὶ τοῦτο δὲ οὐ δι᾽ ἀφυΐαν τοῦ Μενεσθέως, ἀλλὰ διὰ τὴν

ἐξ ἡλικίας πολυπειρίαν τοῦ γεραιτάτου Νέστορος. (Vers. 554.) Ὅρα δὲ τὸ κοσμῆσαι ἵππους καὶ
ἀνέρας, ὅθεν κοσμήτορες λαῶν οἱ βασιλεῖς. σημειοῦνται δὲ οἱ παλαιοὶ ἐνταῦθα καὶ ὅτι πρῶτος Ὅμηρος
κόσμον πολέμου τὴν παράταξιν ὠνόμασε, καὶ ὅτι ἐγκώμιον τοιοῦτον τῷ Μενεσθεῖ ἐχαρίσατο· ἐπεὶ
284 μὴ εὐδοκιμήσει που ἐν ταῖς μά*χαις. πεντήκοντα δέ, φησιν, αὐτῷ νῆες ἦσαν· καὶ αὗται μὲν μετρίως
ἔχουσιν, ὑστέρῳ μέντοι χρόνῳ τοσοῦτον εὐφόρησαν οἱ Ἀθηναῖοι νεῶν, ὡς μόνοι τῶν ὑφ᾽ ἥλιον ἄριστοι
εἶναι ναυμαχεῖν καὶ θαλαττοκρατῆσαι χρόνους ἱκανούς. ὅτι δὲ καὶ ἄλλως πολὺ τὸ σεμνὸν αἱ Ἀθῆναι 215
πάλαι ποτὲ εἶχον, δηλοῖ καὶ ὁ εἰπὼν τὰς Ἀθήνας Ἑλλάδος μουσεῖον, ἔτι δὲ καὶ Πίνδαρος Ἑλλάδος
αὐτὰς ἔρεισμα καλέσας, καὶ Θουκυδίδης Ἑλλάδος Ἑλλάδα, καὶ ὁ Πύθιος ἑστίαν καὶ πρυτανεῖον τῶν
Ἑλλήνων· ἐξ ὧν ὡρμημένος τις εἰς ἔννοιαν σεμνὴν κόσμου κόσμον ἐκάλεσε τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει
ἀσύγκριτον ναόν. (Vers. 547.) Τὸ δὲ, δῆμον Ἐρεχθῆος, πολυωνυμίας ἔχει λόγον· ταὐτὸν γὰρ
Ἀθήνας εἰπεῖν καὶ δῆμον Ἐρεχθέως. ἔοικε δὲ καὶ τὸ δημοκρατικὸν ἐμφαίνειν, ᾧ μάλιστα ἔχαιρον Ἀθη-
ναῖοι, οὕς φασιν αἱ ἱστορίαι παντοίας πειρα*θῆναι ἀρχῆς· καὶ γὰρ καὶ ἐβασιλεύθησαν καὶ εἰς δημο-
κρατίαν μετέστησαν, εἶτα καὶ ἐτυραννήθησαν καὶ ὕστερον εἰς ὀλιγαρχίαν μετῆλθον. ἐξενίκα δὲ ἡ δημο-
κρατία φιλουμένη αὐτοῖς πλέον τῶν ἄλλων πολιτειῶν. Σημείωσαι δὲ ὅτι Ἀθηναίων πόλεις ἢ δήμους
ἢ ὅλως εἰπεῖν τόπους οὐκ ἠρίθμησεν ὁ ποιητὴς διά τε πλῆθος κατὰ τοὺς παλαιοὺς καὶ ὅτι οὐκ εἶχε
πάντα, φασὶν, εἰς μετροποιίαν κατατάξειν, καίτοι ἑκατὸν ἑβδομηκοντατεσσάρων, φασὶ, δήμων ὄντων τῆς
Ἀττικῆς, ὧν πολλοὶ λαμπρὰ εἶχον διηγήματα· καθάπερ Ἀφίδνα μὲν τὴν Ἑλένης ἁρπαγὴν ὑπὸ Θησέως
καὶ ὡς οἱ Διόσκουροι ἐκπορθήσαντες αὐτὴν ἐκομίσαντο τὴν ἀδελφήν· Μαραθὼν δὲ ὕστερον μὲν τὸν
Περσικὸν ἀγῶνα, πρὸ δὲ Ὁμήρου τὸν Μαραθώνιον ταῦρον, ὃν ἀνεῖλε Θησεύς· Ῥαμνοῦς δὲ τὸ τῆς
Νεμέσεως ξόανον, μεγέθει καὶ κάλλει κατωρθωμένον καὶ τοῖς τοῦ Φειδίου ἐνάμιλλον· Δεκέλεια δὲ
ὁρμητήριον *Πελοποννησίοις κατὰ Ἀθηνῶν ἐχρημάτισεν ὕστερον· ὁμοίως δὲ καὶ ἡ Φυλὴ τὸν Θρασύ-
βουλον κατὰ τῶν τυράννων ἐδέξατο· ἀξία δὲ λόγου καὶ ἡ Ἀκαδημία καὶ οἱ κῆποι τῶν φιλοσόφων καὶ
ἡ ποικίλη στοά· Ἀνάφλυστος δὲ Κωλιάδος Ἀφροδίτης εἶχεν ἱερόν· περὶ τοῦτον τὸν δῆμον ἐξεκυμάνθη
τὰ Περσικὰ ναυάγια, περὶ ὧν χρησμὸς προεῖπε· Κωλιάδες δὲ γυναῖκες φρίξουσιν ἐρετμοῖς. ταῦτα
τοῦ γεωγράφου. περὶ δὲ Ἀθηναίων καὶ Ἀττικῆς καὶ Κέκροπος καὶ ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ κεῖται. ὁ δὲ
γεωγράφος λέγει καὶ ὅτι ἐν τῷ, οἳ δ᾽ ἄρ᾽ Ἀθήνας εἶχον, δέχεσθαι δεῖ καὶ τοὺς Μεγαρέας· καὶ αὐτοὶ
γὰρ μετέσχον τῆς στρατείας. ὅτι δὲ πολλαὶ Ἀθῆναι καὶ ὅτι πολλαὶ Ἀθηναίων ἐγένοντο ἀποικίαι,
τεθρύλληται. καὶ Ἀμισὸς γοῦν ἡ Ποντικὴ κατὰ τὸν γεωγράφον Ἀθηναίων ἐποικισάντων Πειραιεὺς
μετωνομάσθη ὁμωνύμως τῷ Ἀττικῷ Πειραιεῖ, καὶ τὸ Ἀτραμύττιον δὲ Ἀθηναίων ἔσχεν ἀποικίαν.
(Vers. 552.) Περὶ δὲ *Πετεῶο καὶ ὅλως περὶ τῆς Ἀθηναίων ταύτης ἀρχῆς καὶ τοιαῦτα ἱστορεῖ-
ται. Θησεὺς τοὺς Παλλαντίδας ἑλὼν ἐκβάλλει Πετεὼν ἅμα τῷ παιδὶ Μενεσθεῖ ὡς συναιρόμενον τοῖς
Παλλαντίδαις. ἐπεὶ δὲ ὕστερον αἱ Ἀφίδναι ὑπὸ Διοσκούρων ἑάλωσαν διὰ τὴν ἀδελφὴν Ἑλένην καὶ οἱ
Θησεΐδαι εἰς Εὔβοιαν ἔφυγον, ἐπιθέμενος ἦρξεν Ἀθηναίων ὁ Μενεσθεύς· περὶ δὲ τὸν ἀπόπλουν στα-
σιάσαντες οἱ Ἀθηναῖοι προϊστῶσιν ἄρχειν σφῶν Δημοφῶντα τὸν Θησεΐδην, οὗ καὶ Εὐριπίδης μέμνηται,
ὄζους Ἀθηνῶν ὀνομάζων αὐτὸν καὶ τὸν ἀδελφὸν Ἀκάμαντα. ὅτι δὲ πρῶτοι Ἀθηναῖοι ἐχαλκούργησαν,
δηλοῖ ὁ εἰπὼν ὅτι χάλκεια ἑορτὴ ἀρχαία δημοτελής. ὕστερον δὲ ὑπὸ μόνων ἤγετο τῶν τεχνιτῶν ἕνῃ καὶ
νέᾳ Πυανεψιῶνος, ἐπείπερ Ἥφαιστος ἐν τῇ Ἀττικῇ χαλκὸν εἰργάσατο. Πυανεψιὼν δὲ ὅτι μηνὸς
ὄνομα παρ᾽ Ἀττικοῖς κυάμων ἑψήσει παρωνυμούμενος, καὶ ὡς ἕνη καὶ νέα ἡ νουμηνία, καθὰ καὶ τῷ
*κωμικῷ καὶ ἑτέροις ἀρέσκει, οὐ τοῦ νῦν λόγου πλατύνειν. (Vers. 557.) Ὅτι Αἴας ἐκ Σαλαμῖνος ἄγεν
δυοκαίδεκα νῆας, ἕτεροι δὲ γράφουσιν ἐκ Σαλαμῖνος ἄγε τρισκαίδεκα νῆας. πρὸς ὅ περ παρῴδηται τὸ,
ἐκ Σαλαμῖνος ἄγε τρισκαίδεκα νήσσας. καὶ ὅρα ὅπως πάνυ ἀπεστένωσεν ὁ ποιητὴς τὸν περὶ τοῦ μεγάλου
Αἴαντος λόγον, μονονουχὶ λέγων ὅτι ὃν ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα σεμνυνοῦσιν αἱ ἀνδραγαθίαι, τί ἂν τις
285 ἐνταῦθα περιερ*γάζοιτο, τυχὸν δὲ καὶ διὰ τὸ μηδέν τι ἀξιόλογον ἔχειν εἰπεῖν περὶ τῶν κατὰ τὴν Σαλα-
μῖνα. Τὸ δὲ μεγαλεῖον τοῦ ἥρωος δηλοῖ καὶ τὸ ᾄδειν Τελαμῶνος, παροιμιακῶς λεχθὲν ἀπὸ σκολιοῦ
μέλους, οὗ ἀρχή· παῖ Τελαμῶνος Αἶαν αἰχμητὰ, λέγουσί σ᾽ ἐς Τροίαν ἄριστον ἐλθεῖν Ἀχαιῶν μετ᾽
Ἀχιλλέα. ἦν δέ, φασι, περιμάχητος Ἀθηναίοις καὶ Μεγαρεῦσιν ἡ Σαλαμίν. Σόλων δὲ ἢ Πεισίστρατος

*παρενέγραψεν ἐνταῦθα μετὰ τὸν Ὁμήρου στίχον τὸ, στῆσε δ᾽ ἄγων, ἵν᾽ Ἀθηναίων ἵσταντο φάλαγ-
γες, καὶ οὕτω μάρτυρι τῷ ποιητῇ ἐχρήσατο τοῦ τὴν νῆσον ἐξ ἀρχῆς Ἀθηναίων ὑπάρξαι, ὡς ὁ γεω-
γράφος ἱστορεῖ, ὁ καὶ λέγων ὅτι πολλὰ ἔπη ἀντιμαρτυρεῖ τῷ τοιούτῳ λόγῳ καὶ ὅτι οὐκ ἀρέσκει τοῖς
κριτικοῖς ἡ τοιαύτη τοῦ ἔπους παρένθεσις, κριτικοὺς εἰπὼν τοὺς κατὰ τὴν γραμματικὴν παράδοσιν
εἰδότας κρίνειν τὰ ποιήματα. *ὁ δ᾽ αὐτὸς λέγει καὶ ὅτι οἱ Μεγαρεῖς αὖθις μεταποιούμενοι τῆς Σαλα-
μῖνος ἀντιπαρῴδησαν οὕτως· Αἴας δ᾽ ἐκ Σαλαμῖνος δώδεκα ἄγε νέας, ἔκ τ᾽ Αἰγειρούσσης Νισαίης τε
Τρίποδός τε. χωρία δέ, φησι, ταῦτα Μεγαρικὰ, ὧν ἡ Νίσαια παρώνυμος Νίσῳ, οὗ ἀδελφοὶ Αἰγεὺς
καὶ Πάλλας καὶ Λύκος, Πανδίονος υἱοί· περὶ δὲ Σαλαμῖνος καὶ ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ εἴρηται· ἔστι
δὲ καὶ Κυπρία Σαλαμὶν, ἣν Τεῦκρος οἰκίσας μετὰ Τροίας ἅλωσιν ὁμωνύμως τῇ πατρίδι καὶ αὐτὴν
Σαλαμῖνα ἐκάλεσε. σημείωσαι δὲ ὅτι πλανῶνται οἱ ἀπὸ τῆς ῥηθείσης Νισαίας ἢ Νίσης Ὁμηρικῆς τινὸς
τοὺς ᾀδομένους Νισαίους ἵππους λέγοντες. τῷ γεωγράφῳ γὰρ οὐδὲν τοιοῦτον ἔγνωσται, ἀλλὰ τοῦτο καὶ
μόνον φησὶν, ὅτι Νισαῖοι ἵπποι ἄριστοι καὶ μέγιστοι, οἷς ἐχρῶντο οἱ βασιλεῖς, ἐξ Ἀρμενίας ἦσαν, οἱ
216 δέ φασιν ἀπὸ Μηδίας. ἰστέον δὲ καὶ ὅτι Πορφύριος εἰς Αἴαντα ἐπίγραμμα παλαιὸν προφέρει τόδε·
Ἅδ᾽ ἐγὼ ἁ τλάμων Ἀρετὰ παρὰ *τῷδε κάθημαι Αἴαντος τύμβῳ κειραμένα πλοκάμους, θυμὸν ἄχει
μεγάλῳ βεβολημένα, οὕνεκ᾽ Ἀχαιοῖς ἁ δολόφρων Ἀπάτα κρέσσων ἐμοῦ κέκριται. ὃ δὴ παρῳδήσας τις
κατὰ τῆς ἡδονικῆς φιλοσοφίας ἔγραψεν οὕτως. Ἅδ᾽ ἐγὼ ἁ τλάμων Ἀρετὰ παρὰ τῇδε κάθημαι Ἡδονῇ,
αἰσχίστως κειραμένη πλοκάμους. θυμὸν ἄχει μεγάλῳ βεβολημένη, εἴ περ ἅ πασιν ἁ κακόφρων Τέρψις
κρείσσων ἐμοῦ κέκριται. ἱστορεῖ δὲ ὁ αὐτὸς Πορφύριος καὶ ὅτι Ἀριστοτέλης σύγγραμμα πραγματευσά-
μενος, ὅ περ ἐκλήθη πέπλος, γενεαλογίας τε ἡγεμόνων ἐξέθετο καὶ νεῶν ἑκάστων ἀριθμόν. καὶ ἐπι-
γράμματα εἰς αὐτοὺς, ἃ καὶ ἀναγράφεται ὁ Πορφύριος ἐν τοῖς εἰς τὸν Ὅμηρον, ἁπλᾶ ὄντα καὶ οὐδέν
τι παχὺ καὶ φλεγμαῖνον ἔχοντα. δίστιχα δὲ τὰ ὅλα ἐκεῖνα δίχα τοῦ ῥηθέντος εἰς τὸν Αἴαντα· ἴσως γὰρ
ὁ ἐπιγραμματοποιὸς ἐφιλοτιμήσατο ἀπεναντίας ἐλθὼν τῷ ποιητῇ, ἐπὶ μὲν τῷ λαμπρῷ *Αἴαντι πολυ-
λογῆσαι, τοὺς δὲ ἄλλους ἧττον σεμνῦναι. ἔτι καὶ ταῦτα τοῦ Πορφυρίου, ὅτι εἰ καὶ Πηλεὺς καὶ Τελα-
μὼν ἀδελφοὶ ἐξ Αἰακοῦ, ὧν Πηλέως μὲν Ἀχιλλεὺς, Αἴας δὲ Τελαμῶνος, ἀλλ᾽ Ὅμηρος οὔτε Αἰακίδην
φησὶ τὸν Αἴαντα οὔτε αὐτανεψίους ἀλλήλοις αὐτόν τε καὶ τὸν Ἀχιλλέα· καὶ ὅτι Εὐφορίων λέγει τοῦ
αἵματος τοῦ ῥυέντος ἐκ τῆς τοῦ Αἴαντος σφαγῆς ὑάκινθον ἐκφῦναι· καὶ ὅτι ὁ τὴν μικρὰν Ἰλιάδα
γράψας ἱστορεῖ μηδὲ καυθῆναι συνήθως τὸν Αἴαντα, τεθῆναι δὲ οὕτως ἐν σορῷ διὰ τὴν ὀργὴν τοῦ
βασιλέως. ἔτι κἀκεῖνα περὶ τῆς ῥηθείσης νήσου λέγεται. Σαλαμὶν νῆσος πρὸς τῇ Ἀττικῇ μῆκος ἑβδο-
μήκοντα ἢ ὀγδοήκοντα σταδίων, ἔχουσα πόλιν ὁμώνυμον. ἐκλήθη δέ ποτε καὶ πιτυοῦσσα ἀπὸ φυτῶν.
ταύτην ἔχουσιν Ἀθηναῖοι σκηψάμενοι τὴν ἀνωτέρω ῥηθεῖσαν Ὁμηρικὴν δῆθεν μαρτυρίαν.* (Vers. 558.)
*Φάλαγγας δὲ οὐ μόνον στρατιωτικὰς τινὰς παρατάξεις οἴδαμεν, ὡς πολλαχοῦ φα*νεῖται, *ὅθεν πέπαι-
κται καὶ τὸ λοπάδων παρατεταγμένη φάλαγξ, ἀλλὰ καὶ ζωΰφια ὑπὸ ὀρόφοις ἀραχνώμενα, ὧν καὶ
η κωμῳδία μέμνηται, ἔτι δὲ καὶ τὰ ὑποτιθέμενα ἑλκομέναις ναυσὶν, ὥς που καὶ ἀλλαχοῦ παρεδη-
λώθη· ὧν χρῆσις καὶ παρὰ Ἀθηναίῳ ἐν τῷ, φάλαγγας ἐπικαρσίας, καὶ ἐν τῷ ἡδράσθη τὸ πλοῖον
ἀσφαλῶς ἐπὶ φαλάγγων.* *(Vers. 559.) *Ὅτι οἳ δ᾽ Ἄργος εἶχον Τίρυνθά τε τειχιόεσσαν, Ἑρμιόνην,* 286
Ἀσίνην τε βαθὺν κατὰ κόλπον ἐχούσας, Τροιζῆνα, Ἠϊόνας τε καὶ ἀμπελόεντ᾽ Ἐπίδαυρον· οἵ τ᾽ 8
*ἔχον Αἴγιναν Μάσητά τε· τούτων Διομήδης ἡγεμόνευε καὶ Σθένελος Καπανέως υἱὸς καὶ Εὐρύαλος
ὁ Μηκιστέως· συμπάντων δὲ ἡγεῖτο Διομήδης· τοῖσι δ᾽ ἅμ᾽ ὀγδώκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο. Ἰστέον
δ᾽ ὡς οὐκ ἀπήλλακται τῆς Ὁμηρικῆς ποικιλίας οὐδὲ τὰ ῥηθέντα, ἐν οἷς τὸν μὲν Διομήδην ἀγενεα-
λόγητον ἀφεὶς ἀγαθὸν μόνον δὶς προσεῖπε, τὸν δὲ, Σθένελον φίλον υἱὸν Καπανέως φράσας τὸν πατέρα
ἐπῄνεσεν, ἀγακλειτὸν ἐκεῖνον εἰπών· τὸν δὲ Εὐρύαλον καὶ ἐπιθέτῳ ἐσέμνυνεν ἰσόθεον φῶτα καλέσας
καὶ Ταλαΐονος ἄνακτος πάππου καὶ Μηκιστέως πατρὸς ἐγενεαλόγησεν· ἔτι τὴν μὲν Ἑρμιόνην καὶ τὴν
Τροιζῆνα δίχα συνδέσμων ἔγραψεν ἀποστατικῶς, τὰ δ᾽ ἄλλα συνέδησε. τῶν δὲ ῥηθέντων τόπων περὶ
μὲν Ἄργους ἀρκούντως ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ εἴρηται· νῦν δὲ τοσοῦτον ῥητέον, ὅτι παροιμία ἐκ τού-
του φέρεται τὸ, Ἀργεία φορὰ, παρὰ Παυσανίᾳ. ἐσκώπτοντο γάρ, φησιν, Ἀργεῖοι εἰς φιλοδόξους καὶ
συκο*φάντας. Τὴν δὲ Τίρυνθα τειχιόεσσαν λέγει διὰ τὸ εὖ τετειχίσθαι. δοκεῖ δέ, φασιν, ὑπὸ*

Κυκλώπων τειχισθῆναι τῶν κατὰ τὸ Ἄργος, οἳ καὶ ἐγχειρογάστορες ἐκαλοῦντο καὶ χειρογάστορες οἷα
χειροτέχναι καὶ τοῖς ἐκ χειρῶν ἔργοις τὴν γαστέρα πληροῦντες. ἀλλὰ τοῦτο μὲν τῆς ἱστορίας· ὁ δὲ
μῦθος τερατολογεῖ τῆς γαστρὸς ἑκάστῳ αὐτῶν ἐκπεφυκέναι τὰς χεῖρας. ὑπὸ τούτων γοῦν, φασὶ, τῶν
Κυκλώπων ἐτειχίσθη τὸ Ἄργος, οὐ μὴν ὑπὸ τῶν Σικελικῶν, οἷς οὐδὲν κοινὸν πρὸς τούτους, τρεῖς
μόνους ὄντας ἢ ἑπτὰ κατά τινας, ὧν ἑκάστῳ εἷς ὀφθαλμὸς ἐνέκειτο μετώπῳ κατὰ Ἡσίοδον, οἷς καὶ
σπήλαια ἐν τῇ Ἀργείᾳ χώρᾳ ἐπονομάζονται. καλεῖται δέ, φασι, Τίρυνς ἀπὸ Τίρυνθος, ἀδελφοῦ Ἀμ-
φιτρύωνος. ἐκαλεῖτο δὲ πρότερον Ἁλιὰς διὰ τὸ πολλοὺς ἁλιευομένους οἰκεῖν ἐκεῖ. κατὰ δὲ Παυσανίαν
Ἁλικοὶ περὶ Τίρυνθα οἱ τὰ περὶ θάλασσαν τῆς Πελοποννήσου οἰκοῦντες. ὁ δὲ γεωγράφος ὁρμητήριον
**Προίτου τὴν Τίρυνθα λέγει, τειχισθὲν διὰ Κυκλώπων, οὓς ἑπτὰ εἶναι φημὶ χειρογάστορας μὲν καλου-*
μένους, τρεφομένους δ' ἐκ τῆς τέχνης, μεταπέμπτους ἐκ Λυκίας ἐλθόντας. πλησίον δέ που, φησὶ, καὶ 217
Μιδέα παροξυτόνως, ἑτέρα τῆς Βοιωτικῆς. ἐκείνη δὲ καὶ προπαροξύνεταί, φησιν, ὡς πρόνοια, καθὰ
καὶ προεγράφη. διέχει δὲ Ναυπλίας περὶ δώδεκα στάδια, ᾗ τινι Ναυπλίᾳ ἐφεξῆς σπήλαιά, φησι, καὶ
οἰκοδομητοὶ λαβύρινθοι. καλεῖται δὲ Κυκλώπεια· ἔνθα σημείωσαι τὴν περὶ τὰ τοιαῦτα τῶν παλαιῶν
σπουδήν· οὐ γὰρ μόνον ταῦτα καὶ ὁ κατὰ Κρήτην λαβύρινθος λόγον πολὺν ἔσχον, ἀλλὰ καὶ ὁ Αἰγύ-
πτιος, περὶ οὗ φησὶν Ἡρόδοτος ὅτι λαβύρινθος περὶ Αἴγυπτον λόγου μείζων· εἰ γάρ τις τὰ ἐξ Ἑλλήνων
ἔργα συλλογίσεται οἷον τείχη καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐλάσσονος πόνου φανοῦνται τοῦ λαβυρίνθου τούτου.
(Vers. 560.) *Ἡ δὲ Ἑρμιόνη καλεῖται οὕτως, ἐπειδὴ Ζεὺς καὶ Ἥρα ἐνταῦθα ὡρμίσθησαν ἀπὸ Κρή-*
**της ἀφικόμενοι. ἀπὸ γοῦν τοῦ ὁρμίζω τροπῇ τοῦ ō εἰς ē Ἑρμιόνη. τὸ δὲ πρωτότυπον αὐτῆς Ἑρμιὼν,*
ἡ γενικὴ Ἑρμιόνος· ὥς περ δέ, φασι, κάλυκος καλύκη, χιτῶνος χιτώνη, ἡγεμόνος ἡγεμόνη, οὕτως
Ἑρμιόνος Ἑρμιόνη. ἕτεροι δὲ πρωτότυπον μέν φασι τὴν Ἑρμιόνην. Ἑρμιόνα δὲ εἰπεῖν ὅμοιον ὡς καὶ
Σοφοκλῆς Δωδῶνα τὴν Δωδώνην φησίν. ἐθνικὸν ταύτης οἱ Ἑρμιονεῖς· ἱερὸν δὲ ἐν αὐτῇ παρθένου
Ἥρας. ὁ δὲ γεωγράφος λέγει ὅτι Ἑρμιόνη οὐκ ἄσημος πόλις, καὶ ὅτι τεθρύλληται παρ' Ἑρμιονεῦσι
τὴν εἰς Ἅιδου κατάβασιν σύντομον εἶναι· διὸ οὐκ ἐντιθέασιν ἐνταῦθα τοῖς νεκροῖς ναῦλον. εἰ δὲ καὶ
287 *ἐκ τοῦ Λακωνικοῦ Ταινάρου σπηλαίου *ἐκείνου μεγάλου καὶ ἀφεγγοῦς καταβαίνειν ἦν ἐς Ἅιδην, ἕτερος*
μῦθος εἰπεῖν ἐτόλμησεν οὐκ ἀφυῶς. καὶ Σκύλλαιον δέ, φησι, τόπος ἐν αὐτῇ, ἀπὸ Σκύλλης ὀνομασθὲν
τῆς Νίσου θυγατρὸς, περὶ ἧς ἀλλαχοῦ εἴρηται· οὐ μὴν ὅθεν καὶ τὸ περί που Σικελίαν σπήλαιον.
Ἀσίνη δὲ οὐ μόνη αὕτη, ἀλλὰ καὶ ἕτεραι· ὧν μία καὶ Λακωνικὴ πόλις, ἀπὸ Ἀσίνης κληθεῖσα,
θυγατρὸς Λακεδαίμονος· ὁ δὲ γεωγράφος καὶ κόλπον Ἀσιναῖον, μάλιστα δὲ Ἀσίνην οἶδεν ὁμώνυμον
ταύτῃ. φησὶ γοῦν· Ἀσίνη κόλπος, ἔνθα αἱ πόλεις αἱ τῷ Ἀχιλλεῖ ὑπεσχημέναι ἐξ Ἀγαμέμνονος. λέγει
δὲ καὶ ὅτι Ἀσίνη καὶ Ἑρμιὼν Δρυόπων οἰκητήριον, Δρύοπος τοῦ Ἀρκάδος κατοικίσαντος αὐτοὺς
ἐνταῦθα ἐκ τῶν περὶ Σπερχειὸν τόπων· λέγει δὲ καὶ κόλπον Ἑρμιονικὸν ἀρχόμενον ἀπὸ Ἀσίνης
πολίχνης. (Vers. 561.) *Τροιζὴν δὲ πόλις οὐκ ἄσημος, *ὑπερκειμένη θαλάσσης πεντεκαίδεκα σταδίων,*
ἧς πρόκειται νησίδιον· καλεῖται δὲ ἀπὸ Τροιζῆνος υἱοῦ Πέλοπος. ἡ δ' αὐτή ποτε καὶ Ἀφροδισιὰς καὶ
Σαρωνία, καὶ ἢ Ποσειδωνία ἢ Ποσειδωνιὰς, ὡς ἱερά, φησι, Ποσειδῶνος· καὶ Ἀπολλωνιὰς δέ. ἔστι
δέ, φασι, καὶ ἑτέρα ἐν Ἰταλίᾳ Μασσαλιωτική. τῆς δὲ Τροιζῆνος ταύτης λιμὴν ᾄδεται ὁ Πώγων, ὅθεν
ἐπὶ τῶν ἀτρίχων τὸ γένειον καὶ ψευδομένων τὸν ἀνδρικὸν πώγωνα λέγεται παροιμιωδῶς τὸ, πλεύσειας
εἰς Τροιζῆνα. ἱστορεῖ δὲ Ἀθήναιος Τροιζήνιον οἶνον, ὃς λέγεταί, φησιν, ἀγόνους ποιεῖν τοὺς πίνον-
τας, λέγων καὶ περί που τὴν Ἀχαΐαν ἀμπέλου τι γένος εἶναι, ἀφ' ἧς οἶνος ἐκθλίβεται ποιῶν ἐξαμ-
βλοῦν τὰς ἐγκύμονας γυναῖκας· κἂν τῶν βοτρύων δέ, φησι, φάγωσιν, ἐξαμβλοῦσι. Σημείωσαι δὲ ὅτι
τινὰ τῶν παλαιῶν ἀντιγράφων Τροίζηνα προπαροξυτόνως ἔγραψαν, οἷς καὶ Ἡρῳδιανὸς συνηγορεῖ ἐν
*τῷ περὶ ταχυτῆτος καὶ δηιοτῆτος *εἰπὼν ὡς ἡ Δωρὶς καὶ Αἰολὶς διάλεκτος οὐδέ ποτε κατὰ γενικὴν περιτ-*
τοσύλλαβον τὸ ῆ μετατιθέασιν εἰς ἄλφα, εἰ μὴ βαρύνοιτο· Ἕλλην Ἕλλαν, Τροίζην Τροίζαν· ποιμὴν
δὲ καὶ λιμὴν οὐκ ἂν ἐροῦσι διὰ τοῦ ἄλφα, ἐπεὶ ὀξυτονεῖται· ἐπὶ μέντοι μονοσυλλάβων μετατιθέασι τὸ
σφὴξ καὶ μὴν, σφὰξ λέγοντες καὶ μάν. σεσημείωται, φησὶ, τὸ ἐσθὰς ὀξυνόμενον καὶ διὰ τοῦ ἄλφα
λεγόμενον παρὰ Πινδάρῳ ἐν Πυθιονίκαις. Τὰς δὲ Ἠϊόνας οὐχ' εὕρομεν πάνυ περιλαλουμένας. ἑνικῶς
δὲ Ἠϊὼν λέγεται πόλις Χεῤῥονησία παρὰ Θουκυδίδῃ. ἔστι δὲ καὶ Στρυμονική. λέγεται δὲ καὶ ἑτέρα Ἠϊὼν

Πιερική. ἰστέον δὲ ὅτι τὰ παλαιὰ σχόλια καὶ τὰς Ὁμηρικὰς ταύτας Ἠϊόνας ἑνικῶς λεγομένας οἶδασιν, ὡς δηλοῖ ὁ εἰπὼν ὅτι, ἡ δ' Ἠϊὼν οὐκ οἰκεῖται. τινὲς δὲ οἴονται αὐτὴν εἶναι τὴν Καλαύριαν· φασὶ γὰρ ὅτι ἀοίκητός ἐστιν ἡ Ἠϊὼν, νομιζομένη παρά τινων ἡ Καλαύρια νῆσος εἶναι, περὶ ἧς ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ δηλοῦται. ὁ *Στράβων δέ φησιν ὅτι Ἠϊόνες κώμη τις, ἣν ἐρημώσαντες Μυκηναῖοι ἢ Ἀθηναῖοι ναύσταθμον ἐποιήσαντο. Ἐπίδαυρος δὲ θηλυκῶς μὲν λέγεται κατὰ τὸν τὰ ἐθνικὰ γράψαντα, εἰπόντα ὅτι τὸ, ἀμπελόεντα Ἐπίδαυρον, μετὰ ἀρσενικοῦ ἐπιθέτου θηλυκόν ἐστιν, ὡς καὶ τὸ, ψολόεντος ἐχίδνης, παρὰ Νικάνδρῳ, καὶ τὸ, ἠμαθόεντος Πύλου, καὶ ὅσα τοιαῦτα. ἐκαλεῖτο δέ ποτε Λειμηρὴ διὰ διφθόγγου ὡς λειμῶνας ἔχουσα ἢ καὶ διὰ τοῦ ῑ ὡς πολυλίμενος κατὰ Ἀρτεμίδωρον, οἱονεὶ λιμενηρά τις οὖσα. ἔστι δέ, φασι, τοῦ Σαρωνικοῦ κόλπου. ἐκλήθη δὲ καὶ Μιλησία καὶ Λίμηρα διὰ τὸ συχνὰ αἱμάσσεσθαι θύμασι τὸν ἐκεῖ βωμὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ὃς κατ' ἐξαίρετον ἐτιμᾶτο· εἶτα Ἐπίταυρος ὠνομάσθη, καὶ ἐκεῖθεν Ἐπίδαυρος. κατὰ δὲ τὸν γεωγράφον καὶ Ἐπίκαρον αὐτὴν οἴονταί τινες, ὡς Καρῶν αὐτήν ποτε κατασχόντων. οὐκ ἄσημος δέ, φησιν, ἐστὶ πόλις δι' ἐπιφάνειαν Ἀσκληπιοῦ μάλιστα. κεῖται δ' ἐν *μυχῷ τοῦ Σαρωνικοῦ κόλπου, βλέπουσα πρὸς ἀνατολὰς θερινὰς, ἐρυμνὴ φυσικῶς, πανταχόθεν περίπλουν ἔχουσα στάδια πεντεκαίδεκα· περικλείεται δὲ ὄρεσιν ὑψηλοῖς. τοῦ δ' αὐτοῦ φησὶν εἶναι κόλπου καὶ τὴν προκειμένην Αἴγιναν. τινὲς μέντοι τοῦ Μυρτῴου φασὶ τὴν Αἴγιναν. τὸ δὲ ἐν αὐτῇ Ἀσκληπιεῖον καμνόντων τε πλῆρες ἦν, φασὶ, καὶ πινακίων ἀνακειμένων, ἐν οἷς αἱ θεραπεῖαι ἀναγεγράφαται· φυλάσσει δὲ μέχρι καὶ νῦν τὸ ὄνομα καλουμένη Ἐπίδαυρος. ἑτέρα δέ ἐστιν αὕτη παρὰ τὴν Ἐπίδαμνον· ἐκείνη γὰρ ἑτερογραφουμένη πόλις ἐστὶν Ἰλλυρικὴ τὸ νῦν Δυῤῥάχιον. ἀμπελόεσσαν δὲ λέγει Ἐπίδαυρον, *ὡς τὴν Ἱστίαιαν εἶπε πολυστάφυλον, πλὴν ὅσον ἐκεῖ μὲν ἐκ τοῦ καρποῦ, ἐνταῦθα δὲ ἀπὸ 288 τοῦ φυτοῦ τὸ ἐπίθετον εἴληπται. (Vers. 562.) Αἴγινα δὲ, ἧς ἐνταῦθα ἐκτείνεται ἡ παραλήγουσα διὰ 218 τὸ μέτρον, ἀρκούντως ἠξίωται λόγου ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ. κεῖται δὲ πλησίον Ἐπιδαύρου πρὸ τῆς Ἀττικῆς. ἔσχε δὲ τοὔνομα ἐξ Αἰγίνης τῆς Ἀσωποῦ, Ὀνώνη πρότερον καλουμένη. καὶ τόπος δέ τις, φασὶ, τῆς Ἐπιδαυρίας Αἴγινα ἐκαλεῖτο. διὸ πρὸς διαστολὴν ὁμωνυμίας γράφουσί τινες παρὰ τῷ ποιητῇ ἀντὶ τοῦ, οἵ τ' ἔχον Αἴγιναν, νῆσόν τ' Αἴγιναν, ἵνα διαστείλωσι τῆς νήσου τὴν χέρσον Αἴγιναν. ἔνδοξος δέ ποτε ἡ νῆσος Αἴγινα. Οἰνώνη δέ, φασιν, ἐκαλεῖτο πάλαι ποτὲ ὁμωνύμως δυσὶ δήμοις Ἀττικοῖς. γέγονε δὲ λαμπρὸν διὰ λυπρότητα χώρας, θαλαττουργούντων ἐμπορικῶς τῶν ἐκεῖ. ἐκόπη δὲ καὶ ἀργύριον πρῶτον ὑπὸ Φει*δίου ἐνταῦθα. καὶ ἦν, φασὶν, ἐξαίρετόν τι ἐν ἀργυρίοις ὁ Αἰγιναῖος ὀβολός. Μάσης δὲ τὸν μὲν πολίτην παράγει Μασήτιον. λέγεται δέ, φασι, καὶ τρισυλλάβως ἡ Μάσητος· ἔστι δὲ κώμη Μάσητος καὶ λίμνη, φασὶ, καὶ νῆσος. τὸ δὲ Μάσιον τρισυλλάβως, ὡς Πάριον, ὄρος φασὶ Μεσοποταμίας περί που τὴν ἑῴαν Νίσιβιν. (Vers. 568.) Τὸ δὲ ὀγδώκοντα κρᾶσιν ἔπαθε τοῦ ō καὶ η̄, οἷαν καὶ τὸ δῶμα καὶ ἡ σιωπὴ καὶ τὸ ἐπιβώσομαι ἀντὶ τοῦ βοήσω καὶ τὸ βωστρεῖν ἐν Ὀδυσσείᾳ καὶ τὤμισυ παρὰ Ἡσιόδῳ, καὶ παρὰ Ἡροδότῳ τὸ, ἐκ τοῦ θρόνου πηδήσας ἀνέβωσε, καὶ βωθήσαντες εἰς τὸν Ἰσθμὸν, καὶ τὸ ἐπιβωτᾶν παρὰ τῷ αὐτῷ, καὶ τὸ ἐννώσαντα ἀντὶ τοῦ ἐννοήσαντα καὶ τὰ ὅμοια. (Vers. 566.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸν πρὸ ὀλίγου ῥηθέντα Μηκιστέα Ταλαϊονίδην ὁ ποιητὴς καλεῖ ἤγουν υἱὸν Ταλαοῦ. ἔοικε δὲ διώνυμος εἶναι ὁ Ταλαὸς, οὕτω τε καλούμενος, ἐξ οὗ καὶ πατρωνυμικὸν ἔσται ὁ Ταλαΐδης καὶ Ταλαΐων, ὅθεν ὁ Τα*λαϊονίδης· εἰ δέ γε μὴ διωνυμεῖ, ἀλλὰ μοναχῶς λέγεται Ταλαὸς, πλεονασμὸν ἔπαθε δύο συλλαβῶν ὁ Ταλαϊονίδης ἀπὸ τοῦ Ταλαοῦ γεγονὼς, ὡς καὶ οἱ παλαιοί φασιν. ἡγεῖτο δὲ συμπάντων τῶν Ἀργείων ὁ Διομήδης ὡς ἄριστος. ἄλλως γὰρ ὡς μὴ ἀκραιφνὴς Ἀργεῖος καὶ ἐκ προγόνων αὐθιγενὴς οὐκ ἂν προεκρίθη ἄρχειν· τὰ γὰρ ἀνέκαθεν Αἰτωλὸς ἦν. Τυδεὺς γὰρ ἐν Αἰτωλίᾳ ἐμφυλίῳ φόνῳ χρανθεὶς καὶ φυγὼν εἰς Ἄργος καὶ γήμας Δηιπύλην τὴν Ἀδράστου θυγατέρα Διομήδην ποιεῖται· εἰς ὃν περιέστη τὸ τῆς βασιλείας τοῦ Ἀδράστου μέρος, ἄπαιδος τὰ πρὸς ἀῤῥένων τελευτήσαντος. πλατύτερον δὲ εἰπεῖν ὅπως ἡ ἀρχὴ περιῆλθε τῷ Διομήδει. Ἰστέον ὅτι κατὰ τὴν ἱστορίαν ἐπὶ Ἀναξαγόρου υἱοῦ Προίτου βασιλέως Ἄργους ὁ μάντις Μελάμπους καθάρας τῆς μανίας τὰς Ἀργείας, ἢ ὥς τινες μᾶλλον φασὶ, τὰς Προιτίδας, ἐκοινώνησεν αὐτῷ τῆς ἀρχῆς ἅμα Βίαντι τῷ οἰ*κείῳ ἀδελφῷ, καθάπερ συνήρεσε. τούτων δὲ Βίαντος μὲν Ταλαὸς, Μελάμποδος δὲ Ἰοκλῆς, Ἀναξαγόρου δὲ Ἶφις, ὧν καταδυναστεύσας ὁ Βιαντίδης Ταλαὸς μόνος ἦρξεν. ὕστερον δὲ

Ἀμφιάραος ὁ τοῦ ῥηθέντος Ἰοκλέος ἄρχει, Ταλαὸν ἀνελών. Ἄδραστος δὲ ὁ Ταλαοῦ δείσας καὶ εἰς Σικυῶνα ἐλθὼν τὴν ἐκεῖ ἀρχὴν δέχεται Πολύβου τοῦ μητοροπάτορος καὶ ἅμα Ἴφιδι ἐπιστρατεύσας Ἀμφιαράῳ καὶ νικήσας πάλιν εἰς τρία κατέστησε τὴν ἀρχήν. εἶτα Ἀμφιαράου μὲν ἐν Θήβαις ἀπολωλότος, Ἴφιδος δὲ ἐν νόσῳ, Ἀδράστου δὲ ἐπὶ τῷ πένθει Αἰγιαλέως, Ἀγαμέμνων ὑφ' ἑαυτῷ ποιησάμενος τὸ Ἄργος ἐμέρισεν αὐτὸ ἐν τῷ στρατεύειν ἐπὶ Ἴλιον τοῖς ἀπογόνοις τῶν ἀρχόντων ἐκείνων, Σθενέλῳ Προιτίδῃ, Εὐρυάλῳ Ταλαϊονίδῃ, καὶ Διομήδει, ὁμοίως διὰ τὴν ἐπιγαμίαν Ἀδράστου. οὐ γὰρ μόνον θυγατριδοῦς ἦν ὁ Διομήδης τῷ Ἀδράστῳ ἀπὸ Δηιπύλης, ἀλλὰ καὶ γαμβρὸς ἐπὶ Αἰγιαλείᾳ τῇ θυγα-
40 *τρί· τοὺς γὰρ τοῦ Ἀμφιαράου ὑπενόει, τουτέστιν ὑπώπτευεν, ὡς φίλους Θυέστου. τοιαῦτα τὰ τῆς ἱστορίας, ἣν οἱ ἐκθέμενοι φασὶ καὶ ὅτι τὸ Ἄργος ἀπὸ Ἄργου ὠνομάσθη, ἀπογόνου Φορωνέως, καὶ ὅτι διὰ τὸ πρῶτον ᾠκίσθαι τὸ Ἄργος διὰ τοῦτο καὶ πρῶτον ἐτάχθη τῶν ὑπὸ τῷ Ἀγαμέμνονι ἐν τῷ ῥηθέντι καταλόγῳ, ἐξ οὗ, φασὶ, καὶ πάντες Ἕλληνες Ἀργεῖοι, δι' οὓς ὦφλε δίκην ἐξ ἐρήμης ὁ ποιητὴς ἀνδρὶ φθονερῷ. κατὰ γὰρ τὴν Ἡροδότου ἱστορίαν Κλεισθένης, Σικυῶνος τύραννος, Ἀργείοις πολεμήσας ἔπαυσε τοὺς ῥαψῳδοὺς ἐν Σικυῶνι ἀγωνίζεσθαι, τῶν Ὁμήρου, φησὶν, ἐπῶν ἕνεκα, διότι Ἀργεῖοι καὶ
289 Ἄργος τὰ πολλὰ ἐν αὐτοῖς *ὑμνοῦνται. δῆλον δὲ ὅτι οὐ μικροβασιλεὺς ὁ Ἀγαμέμνων, ὃς καθάπερ ἄλλοις ἑτέρους τόπους, οὕτω καὶ τοῖς περὶ Διομήδην τὴν Ἀργείαν ἀπεχαρίσατο. λέγουσι δὲ οἱ παλαιοὶ ἐν τῷ τῶν Ἀργείων τούτῳ καταλόγῳ καὶ ὅτι ἀκολούθως μετὰ Σαλαμῖνα ἐπὶ Πελοπόννησον ἧκεν ὁ ποιητής. ἐπεὶ δέ, φασι, τότε ἓξ ἦσαν ἐκεῖ δυναστεῖαι, ἐν μὲν τῷ πρὸς ἠῶ μέρει ἤτοι τῷ ἀνατολικῷ δύο, ἐν δὲ τῷ πρὸς ἑσπέραν τέσσαρες, πρώτας τὰς πρὸς ἠῶ καταλέγει, τὴν Ἀργολικὴν ἤτοι τὴν τῶν Ἀργείων, καὶ τὴν Μυκηνίδα, ἥ τις ἦν ὑπὸ τῷ Ἀγαμέμνονι, εἶτα Λακωνικὴν καὶ Πύλιον, εἶτα Ἠλείαν καὶ Ἀρκαδικήν. ζητητέον δὲ τί δήποτε δηλοῖ τὸ, ἓξ ἦσαν δυναστεῖαι, ὡς ἀνωτέρω ἐγράφη, ἵνα μὴ διαφωνία
22 τις ἐνταῦθα εἴη πρὸς Ἡρόδοτον εἰπόντα ὅτι οἰκεῖ Πελοπόννησον ἔθνη ἑπτά. *(Vers. 569. sqq.) Ὅτι οἱ 219
τὰς Μυκήνας εἶχον καὶ Κόρινθον καὶ Κλεωνὰς, Ὀρνειάς τε Ἀραιθυρέην τε καὶ Σικυῶνα, Ὑπερησίην τε καὶ Γονόεσσαν, Πελλήνην τε καὶ Αἴγιον, Αἰγιαλόν τ' ἀνὰ πάντα καὶ Ἑλίκην, ὑπὸ τῷ Ἀγαμέμνονι ἦσαν ἄρχοντι νηῶν ἑκατόν. ἅμα τούτῳ, φησὶ, πολὺ πλεῖστοι καὶ ἄριστοι λαοὶ ἕποντο. τοῦτο δὲ εἶπε διὰ τὰς ἑκατὸν νῆας, τάχα που καὶ τριήρεις οὔσας. ἐντεῦθεν δὲ καὶ εὐρυκρείων δείκνυται εἶναι. ὅτε δὲ μάθωμεν ὅτι καὶ τοῖς Ἀρκάσιν ἑξήκοντα νῆας κενὰς ὁ αὐτὸς Ἀγαμέμνων δέδωκε, τότε πλεῖόν τι σεμνὸν ἐπ' αὐτῷ γνωσόμεθα. ἐνταῦθα δὲ σημείωσαι ὅτι ταυτὸν ἡγεῖται ὁ ποιητὴς λέγειν, νῆες ἕποντο, καὶ, λαοὶ ἕποντο. εἶτα μὴ θέλων ἀπεριλάλητον ἀφεῖναι τὸν γεραρώτατον εὐρυκρείοντα, ἐπάγει· ἐν δ'
30 αὐ*τὸς ἐδύσατο νώροπα χαλκὸν κυδιόων, ὅτι πᾶσι μετέπρεπεν ἡρώεσσιν, οὕνεκ' ἄριστος ἔην, πολὺ δὲ πλείστους ἄγε λαούς. ἐγκώμια δὲ ταῦτα βασιλέως, βραχέα μὲν τῇ περιγραφῇ, πολυειδῆ δὲ τοῖς νοήμασιν. Ὅρα δὲ ὅτι τὸ, πολὺ πλείστους ἄγε λαοὺς, ἐκ τοῦ ἀνωτέρω ῥηθέντος παρῴδηται, ὅ περ ἦν τὸ, ἅμα τῷ γε πολὺ πλεῖστοι καὶ ἄριστοι λαοὶ ἕποντο. καὶ νῦν μὲν οὕτως ἐν στενῷ τὸν βασιλέα ἐπαινεῖ, προϊὼν δὲ πλατύτερον καὶ λαμπρότερον. εἰδέναι δὲ χρὴ ὅτι, ὅσα μὲν γνῶναι ἀπὸ συναναγνώσεως κοινῆς, Ἀγαμέμνων ὁ ῥηθεὶς τῶν Μυκηνῶν λέγεται βασιλεύς. οἱ δὲ παλαιοὶ εὑρεθῆναι φασὶν ἐν πολλοῖς Ἀγαμέδοντα λεγόμενον, ὥς περ καὶ τὸν Ἀχιλλέα Ἀθηλέα καὶ τὸν Κάλχαντα Χάλκαντα. καὶ ὁ Βελλεροφόντης δέ, φασιν, Ἐλλεροφόντης ἐν τοῖς Ζηνοδότου εὕρηται, καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς δέ που Ὀλυσσεὺς καὶ
40 ἡ Ὀδύσσεια Ὀλύσσεια καὶ ὁ Ἰκάριος Ἰκάδιος. καὶ τοιαῦτα μὲν ταῦτα. ὁ δὲ ποιη*τὴς μετ' ἐπιθέτων προάγει τινὰς τῶν ῥηθεισῶν πόλεων· τὰς μὲν Μυκήνας εὐκτίμενον πτολίεθρον εἰπὼν, τὴν δὲ Κόρινθον ἀφνειὸν, ὡς καὶ εἶναι ἀμφίβολον εἴτε τὸν ἀφνειὸν Κόρινθον χρὴ εἰπεῖν ὁμωνύμως τῷ ἥρωι ἀφ' οὗ καλεῖται εἴτε Ἀττικῶς καὶ Ἰωνικῶς τὴν ἀφνειὸν Κόρινθον. τὰς δὲ Κλεωνὰς εὐκτιμένας λέγει, ἐρατεινὴν δὲ τὴν Ἀραιθυρέην, αἰπεινὴν δὲ τὴν Γονόεσσαν καὶ εὐρεῖαν τὴν Ἑλίκην. (Vers. 569.) τούτων δὲ ἡ μὲν Μυκήνη ἀπό τινος νύμφης, φασὶ, Λακωνικῆς ὠνομάσθη ἢ ἀπὸ Μυκηνέως υἱοῦ Σπάρτωνος, ἀδελφοῦ Φορωνέως, ἢ ἀπὸ μύκητος τοῦ ξίφους, ὃ ἐφόρει Περσεὺς, οὗ πεσόντος φασὶ κατὰ κέλευσιν Ἑρμοῦ
290 τὴν πόλιν ἐκεῖ ἔκτι*σε. μύκης δὲ κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἡ λαβὴ τοῦ ξίφους· ἡ δὲ χρῆσις καὶ παρ' Ἡροδότῳ ἐν τῷ, καὶ τοῦ κουλεοῦ τοῦ ξίφους ὁ μύκης ἀποπίπτει. πολυσήμαντος δὲ ἡ τοῦ μύκητος λέξις, λεγομένη οὐ μόνον ἐπὶ τοῦ ἐκ γῆς φυομένου ἐδωδίμου περιττώματος, ὃ δὴ ἀμανίτην φαμὲν κοινότερον,

ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς μύξης, ἥ τις ἀνθρακοειδὴς τῶν ἀναπτομένων ἐλλυχνίων προβέβληται, δηλοῦσα δὲ, ὡς εἴρηται, καὶ τὴν τοῦ ξίφους λαβὴν, ἧς αἱ Μυκῆναι παρώνυμοι. κατὰ δέ τινας Μυκήνη ἀπὸ τοῦ μυκήσασθαι τὴν Ἰῶ, βοῦν ἐκεῖ γενομένην. λέγεται δὲ καὶ ἑνικῶς Μυκήνη καὶ πληθυντικῶς. ὁ δὲ πολίτης αὐτῆς οὐ μόνον Μυκηναῖος ἀλλὰ καὶ Μυκηνεὺς κατὰ τὸν τὰ ἐθνικὰ γράψαντα. ἐταπεινώθησαν δέ, φησι, μετὰ τὰ Τρωικὰ αἱ Μυκῆναι. καὶ οἱ τὸ Ἄργος ἔχοντες εἶχον καὶ Μυκήνας συντελούσας εἰς ἕν. χρόνοις δ᾽ ὕστερον κα*τεσκάφησαν ὑπ᾽ Ἀργείων, ὡς μηδ᾽ ἴχνος εὑρίσκεσθαι τῆς Μυκηναίων πόλεως. καί πως ἔοικεν ἡ ποιητικὴ μαντικὴ τοῦτο προειπεῖν διὰ τῆς Ἥρας, ἥ τις φιλτάτην, ὥς που φησὶ παρ᾽ Ὁμήρῳ, τὴν Μυκήνην ἔχουσα, ὅμως ἀφίησι πορθηθῆναι τῷ Διὶ, ὅτε ἐκεῖνος βούλοιτο. οὔκουν ζητητέον ἄρτι τὰς Μυκήνας· ὁ χρόνος γὰρ κατὰ τὸν γεωγράφον τῶν Ὁμήρου ἠμαύρωκε τὰ πολλὰ, λέγοντος οὐ τὰ νῦν ἀλλὰ τὰ ἀρχαῖα. φέρεται δὲ ἱστορία καὶ ὅτι Μυκήνας Περσεὺς μὲν ἔκτισε, διεδέξατο δὲ Σθένελος, εἶτα Εὐρυσθεὺς Περσείδης καὶ αὐτὸς ὤν. ἐπεὶ δὲ συμβαλὼν Ἀθηναίοις τελευτᾷ, προϊστῶσι κατά τι λόγιον Ἀτρέα, αὐτόθι διάγοντα μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ Θυέστου ἐπὶ τῷ φόνῳ Χρυσίππου. εὐδαιμονήσασα δὲ τὸ παλαιὸν ὕστερον ἐδυσπράγησε. μετὰ γὰρ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν Ἀργεῖοι καὶ Κλεωναῖοι ἐπελθόντες καὶ Τεγεᾶται ἄρδην αὐτὰς καθεῖλον καὶ τὴν γῆν διενείμαντο. (Vers. 570.)

Ἡ Κόριν*θος δὲ πόλις περιώνυμος καὶ πολλῶν αἰτία λόγων τοῖς πάλαι σοφοῖς, ἐν οἷς ἔστι καὶ Πίνδαρος, ἔσω τοῦ ἐν Πελοποννήσῳ ἰσθμοῦ κειμένη. ἐκαλεῖτο δέ, φασι, ποτὲ καὶ Ἐφύρα ἀπὸ Ἐφύρης τινὸς ἡρωίνης· καὶ Ἡλιούπολις δέ, φασιν, ἐκλήθη διὰ τὸ ξηρὰ εἶναι· καὶ Πάγος δὲ ἡ αὐτή. εὐθήνησε δέ ποτε τῇ τῶν ἑταιρίδων εὐφορίᾳ, ὅθεν καὶ κορινθιάζεσθαι τὸ μαστροπεύειν ἢ ἑταιρεῖν ἀπὸ τῶν ἐν Κορίνθῳ ἑταιρῶν· ἦν δέ τι καὶ σχῆμα κιόνων κορινθιουργὲς λεγόμενον. ἡ δὲ περὶ αὐτὴν Ἀκροκόρινθος ἐκαλεῖτο, φασὶ, καὶ Ἐπώπη, διότι Σίσυφος ἐκεῖ ἀφ᾽ ὑψηλοῦ ἐπώπτευσεν ὅπως ὑπὸ Διὸς ἡ Αἴγινα ἥρπαστο. ἀφνειὸν δὲ Κόρινθον ὁ ποιητής φησι διὰ τὸ ἐκεῖ ἐμπόριον, κείμενον ἐπὶ τῷ ἰσθμῷ κατὰ τὸν γεωγράφον, ὃς καὶ δυοῖν λιμένων κύριον αὐτόν φησι, δι᾽ ὧν αἱ ἀμοιβαὶ τῶν φορτίων ῥάδιοι ἦσαν ἔκ τε Ἀσίας καὶ Ἰταλίας. ὑπὸ δὲ τῇ κορυφῇ τοῦ Ἀκροκορίνθου ὄρους Πειρήνη κρήνη. λαλεῖ δὲ καὶ αὐτὸς πολ*λὰ εἰς ταύτην τὴν Κόρινθον· ἐν οἷς καὶ ὅτι περιᾴδονται τὰ κορινθιουργῆ χαλκώματα. σημειοῦνται δὲ οἱ παλαιοὶ ὅτι Κόρινθον, ἡνίκα ἡρωικόν ἐστι τὸ λαλοῦν πρόσωπον, Ἐφύρην καλεῖ. Θουκυδίδης δὲ ἐμπόριον αὐτὴν Ἑλλάδος λέγει. ὁ δὲ γεωγράφος καὶ ταῦτα περὶ Κορίνθου φησίν·
220 Ἀφροδίτης ἐκεῖσε ἱερὸν πλουσιώτατον. πλείους οὖν ἢ χιλίας ἱεροδούλους εἶχεν ἑταίρας, καὶ διὰ ταύτας πολυωχλεῖτο ἡ πόλις καὶ ἐπλουτίζετο ἐξαναλισκομένων τῶν ναυτίλων, ὅθεν ἡ παροιμία φησίν· οὐ παντὸς ἀνδρὸς ἐς Κόρινθον ἔσθ᾽ ὁ πλοῦς, παρεξεσμένη πρὸς τὸ, οὐκ ἐνθάδ᾽ οἱ πλοῖ τοῖσι σώφροσι βροτῶν, ὅ δή φησι Σοφοκλῆς. ἔχει δὲ ὄρος ὑψηλὸν, ὅ περ εἰς ὀξεῖαν μὲν τελευτᾷ κορυφήν· καλεῖται δὲ Ἀκροκόρινθος. καὶ ἡ μὲν κορυφὴ ναΐδιον ἔχει Ἀφροδίτης, ὑπὸ δὲ τῇ κορυφῇ τὴν Πειρήνην εἶναι συμβαίνει κρήνην, ἔκρυσιν μὲν οὐκ ἔχουσαν, μεστὴν δ᾽ ἀεὶ διαυγοῦς καὶ ποτίμου ὕδατος. ἐξ αὐτῆς δὲ καὶ ἐξ *ἄλλων ὑπονόμων φλεβίων συνθλίβεται πρὸς τῇ ῥίζῃ τοῦ ὄρους κρήνη ἐκρέουσα εἰς τὴν πόλιν, ἀφ᾽ ἧς ἱκανῶς ὑδρεύονται. ἐνταῦθα, φασὶ, πίνοντα τὸν Πήγασον ἁλῶναι ὑπὸ τοῦ Βελλεροφόντου. ἠρημώθη δὲ ὕστερον ἡ πόλις καὶ τὴν πλείστην αὐτῆς ἔσχον οἱ Σικυώνιοι. ἀνελήφθη δ᾽ ὕστερον ὑπὸ Καίσαρος. χώραν δὲ ἔσχεν οὐκ εὔγεων σφόδρα, ἀλλὰ σκολιάν τε καὶ τραχεῖαν, ὅθεν ὀφρυόεις Κόρινθος ἐλέγετο καὶ παροιμία ἐφέρετο λέγουσα· Κόρινθος ὀφρύεται καὶ κοιλαίνεται. Κλεωναὶ δὲ πόλισμά, φασιν, ἐπὶ τῇ ὁδῷ τῇ ἐξ Ἄργους εἰς Κόρινθον ἐπὶ λόφου περιοικουμένου πανταχόθεν καὶ τετειχισμένου καλῶς. διέχει δὲ Ἄρ*γους μὲν στάδια εἴκοσι, Κορίνθου δὲ ὀγδοήκοντα. ἐνταῦθα καὶ ἡ Νεμέα μεταξὺ Κλεωνῶν 291
καὶ Φλιοῦντος, καὶ τὸ ἄλσος, ἐν ᾧ τὰ Νέμεα συνετελοῦντο. καλοῦνται δὲ Κλεωναὶ ἀπὸ Κλεώνης τῆς Ἀσωποῦ, τοῦ τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ Μετώπης τῆς καὶ παρὰ τῷ Πινδάρῳ, κατὰ δέ τινας ἀπὸ τοῦ Νεμεαίου λέοντος, ὃν ἀνεῖλεν Ἡρακλῆς, οἱονεὶ Λεωναὶ καὶ πλεονασμῷ Κλεωναί. πληθυντικῶς δὲ αὕτη ἀεὶ λέγεται. ἡ μέντοι Κλεώνη νῆσος περί που τὴν ᾀδομένην Κέρνην αὐτὴ ἑνικῶς καὶ διὰ δύο νν γράφεται. Ἡρόδοτος δὲ καὶ ἔσω τοῦ Ἄθω οἶδε πόλιν Κλεωνάς. (Vers. 571.) Ὀρνειαὶ δὲ ἢ δίχα τοῦ ι Ὀρνεαὶ, τοῦτο γὰρ μάλιστα ἐν κοινῇ χρήσει κεῖται, κώμη ἐστὶν Ἀργείας κατὰ τὸν γεωγράφον. ἔστι δὲ καὶ ἑτέρα μεταξὺ Κορίνθου καὶ Σικυῶνος. ταύτην δὲ ὁ τὰ ἐθνικὰ γράψας πόλιν λέγει, οὐ κώμην. πληθυντικῶς δὲ καὶ

αὗται λέγονται, ὡς καὶ αἱ *Κλεωναί. γράφονται δὲ διὰ διφθόγγου αἱ Ὀρνειαὶ, ὡς καὶ Βρυσσειαὶ καὶ Αὐγειαί. καλεῖται δὲ οὕτως ἢ ἀπὸ Ὀρνέως υἱοῦ Ἐρεχθέως, ἢ ἀπὸ Ὀρνέας νύμφης, ἢ ὅτι ἐφ᾽ ὕψους κεῖνται, ἢ ὁμωνύμως Ὀρνέᾳ τῷ ποταμῷ. τοῦτο δὲ καὶ ὁ γεωγράφος φησὶ, λέγων ὅτι Ὀρνεαὶ ἐπώνυμοι τῷ παραῤῥέοντι ποταμῷ. ὃς καὶ ταῦτα φησὶν, ὡς νῦν μὲν ἔρημοι, πρότερον δ᾽ οἰκούμεναι καλῶς. ἐτιμᾶτο δ᾽ ἐκεῖ Πρίαπος, ὅθεν καὶ Ὀρνεάτης ἐκαλεῖτο. κεῖνται δ᾽ ὑπὲρ τοῦ πεδίου τοῦ τῶν Σικυωνίων. ἡ δὲ Ἀραιθυρέα καὶ Φλιοῦς, φασὶν, ἐκλήθη ἀπὸ Φλιοῦντος υἱοῦ Διονύσου. φέρεται δὲ ἐν τοῖς τοῦ ἐθνογράφου ὅτι Ἄραντος ἥρωος υἱὸς ἐγένετο Ἄορις καὶ θυγάτηρ Ἀραιθυρέα. τούτους Φλιάσιοι θηρατάς φασι καὶ πολεμικούς. προαποθανούσης δὲ τῆς ἀδελφῆς ἀπ᾽ αὐτῆς ἡ χώρα ἐκλήθη. τοπικὸν αὐτῆς Ἀραιθυρεύς. ἡ δὲ τοῦ γεωγράφου ἱστορία φησὶν ὅτι Ἀραιθυρέα ἡ νῦν Φλιασία, πόλις Φλιοῦντος, κειμένη μέσον Σικυω*νίας Ἀργείας Κλεώνων καὶ Στυμφάλων. πόλιν δ᾽ εἶχεν ὁμώνυμον τῇ χώρᾳ πρὸς ὄρει ὀνομαζομένῳ Κηλώσσῃ· οἱ δ᾽ ὕστερον ἀναστάντες ἐκεῖθεν πρὸ τριάκοντα σταδίων ἔκτισαν τὴν Φλιοῦντα. (Vers. 572.) Σικυὼν δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν γεωγράφον Μηκώνη πρότερον ἐκαλεῖτο, πρὸ δὲ τούτου Αἰγιαλοί. μέμνηται δὲ Μηκώνης καὶ Ἡσίοδος ἐν Θεογονίᾳ. παραῤῥέει δὲ τὴν Σικυωνίαν Ἀσωπὸς κατὰ τὸν γεωγράφον, ἐκ τῆς προῤῥηθείσης Κηλώσσης λαμβάνων τὴν ἀρχὴν καὶ ποιῶν τὴν Ἀσωπίαν χώραν. ἕτερος δέ, φησιν, οὗτος παρὰ τὸν ῥέοντα περὶ Θήβας Ἀσωπὸν καὶ Πλαταιὰς καὶ Τάναγραν καὶ τὸν ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ Τραχινίᾳ καὶ τὸν ἐν τῇ Πάρῳ. καὶ ἰδοὺ τέσσαρες οὗτοι Ἀσωποὶ ποταμοὶ κατὰ τὴν γεωγραφικὴν ἱστορίαν. λέγεται δὲ καὶ θηλυκῶς καὶ ἀρσενικῶς ἡ Σικυών. ἐκλήθη δέ ποτε καὶ Τελχινία διὰ τὸ τοὺς ᾀδομένους Τελχῖνας καὶ αὐτόθι οἰκῆσαι. εὐδαίμων δὲ ἡ Σικυὼν καὶ δηλοῖ αὐτὸ καὶ παροιμία *λέγουσα· εἴη μοι τὰ μεταξὺ Κορίνθου καὶ Σικυῶνος. Ἄδραστος δὲ πρῶτα ἐμβασίλευέ, φησιν, αὐτόθι, ἐπειδὴ ἐκπεσὼν Ἄργους, ὡς προεῤῥέθη, ἐκεῖ κατέστη καὶ ὑπέταξεν αὐτοὺς οὐκ εἰωθότας, φασὶν, ἄρχεσθαι. διὸ πρῶτα ἐμβασιλεύειν ἐῤῥέθη διὰ τὸ αὐτῷ πρώτῳ ἐκείνους ὑποταγῆναι. ἀνῴκισται δὲ κατὰ τὸν γεωγράφον ἡ Σικυὼν ἀπὸ θαλάσσης ὀλίγα στάδια ἐπὶ λόφου ἐρυμνοῦ. ταύτης ἐτυράννησεν Ἄρατος, ἀνὴρ ἐπιφανέστατος, ὁ καὶ τῶν Ἀχαιῶν ἄρξας. ἐνταῦθα δὲ ἰστέον ὅτι οἱ συνθέμενοι τὸ σικυήλατον φράσαι δύνανται κατὰ τὸ δαφνὼν καὶ ἐλαιὼν, ἔνθα δηλαδὴ δάφναι καὶ ἐλαῖαι, οὕτω καὶ σικυὼν περιεκτικῷ τύπῳ, ὅπου περιέχονται σικυοὶ, οὓς οἱ παλαιοὶ καὶ σικύους παροξυτόνως ἔγραψαν καὶ σίκυας, ὡς νέκυας. (Vers. 573.) Ὑπερησία δὲ πόλις, φασὶν, Ἀχαΐας, ἀπὸ Ὑπέρητος ὀνομασθεῖσα, υἱοῦ Λυκάονος. οἱ δὲ καλέσαντες αὐτὴν Ὑπέρειαν κακῶς εἶπον. Ὑπέρεια γάρ, φασι, πηγὴ Μεσσηΐδος *καὶ πόλις Σικελική. Γονόεσσα δὲ ἀκρωτήριον Πελλήνης, ἥ τις ῥηθήσεται κατωτέρω. διὸ καὶ αἰπεινὴν αὐτὴν ὁ ποιητὴς καλεῖ διὰ τὸ τῶν ἀκρωτηρίων ὑψηλὸν ὡς ἐπιπολύ. Γονοῦσα μέντοι τρισυλλάβως πόλις Περαιβίας, ὥς περ καὶ Γόννος ἐν δυσὶ νν ὁ καὶ παρὰ Λυκόφρονι. οἱ δὲ Γοννεῖς οὐδὲ αὐτοὶ Ὁμηρικοί εἰσιν, ἀλλὰ πόλις Θρᾴκης κατὰ τοὺς παλαιοὺς, οἱ καὶ Ἀδριανοπολῖται. (Vers. 574.) Πελλήνη δὲ πόλις καὶ αὐτὴ Ἀχαΐας. ταύτης ἐθνικὸν Πελληνεὺς καὶ Πελλήνιος· ἡ μέντοι Παλλήνη διὰ τοῦ ᾱ πόλις ἐστὶ Θρᾴκης. καὶ χεῤῥόνησος δὲ τρίγωνος ἡ καὶ Φλέγρα λεγομένη,
292 περὶ ἣν Ἡρακλῆς τοὺς Γίγαντας κατεπολέμησεν. ὁ *δὲ γεωγράφος φησὶν ὅτι μετὰ Σικυῶνα Πελλήνη κεῖται, εἶτα Αἴγειρα δευτέρα, τρίτη Αἰγαὶ, ἃς καὶ Αἰγὰν λέγουσιν ἑνικῶς, Ποσειδῶνος ἱερὸν ἔχουσα, 221
τετάρτη Βοῦρα, μεθ᾽ ἣν Ἑλίκη, μετὰ δὲ αὐτὴν Αἴγιον καὶ Πατρεῖς, εἶτα Ὤλενος, παρ᾽ ᾧ ποταμὸς μέγας Μέλας, εἶτα Δύμη κληθεῖσα διὰ τὸ δυσμικωτέρα κεῖσθαι, πρότερον γάρ, φασι, Στρατὸς ἐκαλεῖτο. λέγει δὲ καὶ ὅτι Πελλήνη στάδια ἑξήκοντα τῆς θαλάσσης ὑπερκειμένη φρούριον ἐρυμνόν. ἔστι δὲ καὶ κώμη Πελλήνη, ὅθεν καὶ Πελληνικαὶ χλαῖναι, ἃς ἔπαθλα ἐτίθεσαν ἐν τοῖς ἐκεῖ ἀγῶσιν, ὡς καὶ ὁ κωμικὸς δηλοῖ ἐν Ὄρνισιν. Αἴγιον δὲ πόλις Ἀχαΐας καὶ αὐτὸ, οὗ πολίτης Αἰγιεὺς, ὡς ὁ χρησμός· ὑμεῖς δ᾽ Αἰγιέες οὔτε τρίτοι οὔτε τέταρτοι, τουτέστιν, οὐ μόνον πρωτεῖον ἐν ἀνδρίᾳ οὐ πλουτεῖτε, οὔτε μὴν δευτερεῖον, ὡς ἀκοῦσαι βούλεσθε, ἀλλ᾽ οὐ*δὲ τρίτοι οὐδὲ τέταρτοι τὰ εἰς ἀνδρίαν ἐστέ. ὁ δὲ Στράβων λέγει καὶ ὅτι Αἴγιον ἱκανῶς οἰκούμενον. ἱστοροῦσι δ᾽ ἐνταῦθα τὸν Δία ὑπ᾽ Αἰγὸς τραφῆναι, ἣν Ὠλενίην Ἄρατος λέγει, διότι πλησίον ἡ Ὠλένη ἢ ὁ Ὤλενος, κτίσμα ὁμώνυμον τῷ Αἰτωλικῷ μεταξὺ Πατρῶν καὶ Δύμης. ῥεῖ δὲ αὐτόθι Σελινοῦς ποταμός. εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλοι, φησὶν, ὁμώνυμοι τούτῳ ποταμοί. (Vers. 575.) Ὁ δὲ Αἰγιαλὸς κατὰ τὸν γεωγράφον τῶν Ἀχαιῶν ἐστὶ καὶ αὐτός. καὶ χώρα

ἐκεῖσε Αἰγιάλεια τὸ παλαιὸν, καὶ οἱ ἐνοικοῦντες Αἰγιαλεῖς. ὕστερον δὲ Ἰωνία ἐκλήθη ἀπὸ Ἰώνων, καθάπερ καὶ οἱ Ἀττικοὶ ἀπὸ Ἴωνος τοῦ Ξούθου. Ἀθηναῖοι δέ, φησιν, ἔστειλαν εἰς ἀποικίαν ἐκεῖ τοὺς Ἴωνας, οἳ ἀντ' Αἰγιαλοῦ Ἰωνίαν τὴν χώραν ἐκάλεσαν καὶ τοὺς ἄνδρας ἀντ' Αἰγιαλέων Ἴωνας. πλατὺς δέ τις ὁ Αἰγιαλὸς οὕτως ἔοικεν εἶναι καὶ εὐρύχωρος καὶ διήκων ἐπὶ πολύ· διὸ καὶ ἐπεσημήνατο ὁ ποιητὴς, αἰγιαλόν τ' ἀνὰ πάντα· τὸ γὰρ πάντα πληθυσμόν *τινα δηλοῖ τόπου. ἐλέγετο δέ, φασιν, Αἰγιαλὸς καὶ ἡ παραθαλασσία πλευρὰ Πελοποννήσου, ἡ παρατείνουσα ἐκ Σικυῶνος ἕως Ἤλιδος. καὶ τάχα διὰ τοῦτον τὸν Αἰγιαλὸν εἶπεν ὁ ποιητὴς τὸ, ἀνὰ πάντα, ὡς τοσούτου τόπου ὄντος ὑπὸ Ἀγαμέμνονι. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι συνωνύμων οὐσῶν λέξεων τῆς ἠιόνος καὶ τοῦ αἰγιαλοῦ, ὅμως οὐ ταυτόν ἐστι τοπικῶς ἐν ἱστορίαις Ἠϊὼν καὶ Αἰγιαλὸς, ἀλλ', ὡς ἤδη ἐφάνη, ἕτερον μὲν Ἠϊὼν, ἕτερον δὲ Ἠϊόνες καὶ ἕτερον Αἰγιαλός. ὅτι δὲ καὶ πολλοὶ Αἰγιαλοὶ, ἐν τοῖς ἑξῆς μετ' ὀλίγα ῥηθήσεται. Ἑλίκη δὲ ἀπὸ Ἑλίκα φασὶ καλεῖται υἱοῦ Λυκάονος, ἢ ἀπὸ Ἑλίκης τῆς Ἴωνος μὲν γυναικὸς, Σελινοῦντος δὲ θυγατρὸς υἱοῦ Ποσειδῶνος. ἠφανίσθη δέ, φασιν, αὕτη ὑπὸ κύματος. ἐξαρθὲν γὰρ ὑπὸ σεισμοῦ τὸ πέλαγος κατέκλυσε καὶ αὐτὴν καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἑλικωνίου Ποσειδῶνος, ὃ ἐτίμων οἱ Ἴωνες, θύοντες ἐκεῖ τὰ Πανιώνια, περὶ ὧν φθάσαντες εἴπομεν· ἧς θυσίας ὑπονοεῖ*ται μεμνῆσθαι καὶ ὁ ποιητὴς ἐν τῷ, βοῦς ἤρυγεν ἑλκόμενος Ἑλικώνιον ἀμφὶ ἄνακτα. τότε γάρ, φασι, νομίζουσι καλλιερεῖν περὶ τὴν θυσίαν Ἴωνες, ὅταν θυόμενος ὁ ταῦρος ἐρεύξηται μυκητικῶς. λέγεται δὲ καὶ ἄλλη Ἑλίκη Θετταλική. (Vers. 578.) Νώροπα δὲ χαλκὸν λέγει τὸν λαμπρὸν καὶ στερίσκοντα τοῦ ὁρᾶν, οἷα δυσωπουμένης τῆς ὄψεως πρὸς τὴν λαμπρότητα· ἔστι γὰρ στερητικὸν μὲν τὸ νῶ, ὁρᾶν δὲ τὸ βλέπειν, ἐξ οὗ ὁ νῶροψ. (Vers. 579.) Κυδιόων δὲ ὁ γαυριῶν καὶ ὑψαυχενῶν, ὁποῖόν τι ἔοικε ποιεῖν ὁ Ἀγαμέμνων ἐν τῇ νῦν εἰς μάχην ἐξόδῳ. *(Vers. 581. sqq.) Ὅτι οἱ περὶ Λακεδαίμονα Φάρην τε Σπάρτην τε Μέσσην τε καὶ 46
Βρυσειὰς καὶ Αὐγειὰς καὶ *Ἀμύκλας καὶ Ἕλος καὶ Λάαν καὶ Οἴτυλον ὑπὸ τῷ Μενελάῳ ἦσαν, ὃς νεῶν 293
ἦρχεν ἑξήκοντα. ἑλόμενος δὲ ὁ ποιητὴς δαπανῆσαί τι ἐπαίνου καὶ εἰς αὐτὸν, καθὰ καὶ εἰς τὸν ἀδελφὸν Ἀγαμέμνονα, ᾧ καὶ συνέταξε τοῦτον, ἐπίτηδες λέγει ὅτι καὶ αὐτὸς προήει ἦσι, τουτέστι ταῖς ἑαυτοῦ, προθυμίαις πεποιθὼς, ὀτρύνων πόλεμόνδε· μάλιστα δὲ ἵετο θυμῷ τίσασθαι Ἑλένης ὁρμήματά τε στοναχάς τε, ἤγουν ἐκδικῆσαι, ὡς καὶ προείρηται, ὑπὸ Νέστορος τὴν ἐξ ἀρχῆς ἁρπαγιμαίαν αὐτῆς ὁρμὴν καὶ τὸν ὕστερον μετάμελον. πολλαχοῦ γὰρ ὁ ποιητὴς στενάζουσαν αὐτὴν ποιεῖ ἐφ' οἷς ἡρπάγη καὶ μετάμελον τιθεμένην, ὃς δὴ ἀκεῖται πᾶν ἁμάρτημα. Τὸ δὲ, προθυμίαις πεποιθὼς, ἐκτείνει μὲν διὰ μέτρου ἀνάγκην τὸ ἐν τῇ παραληγούσῃ δίχρονον τοῦ προθυμίαις. οὔτε δὲ ἀνδρεῖον παραδείκνυσι τὸν *Μενέλαον, καὶ ἀφορμὴν δὲ δίδωσι τῇ παραβολῇ, ἐν ᾗ μυίας θάρσος αὐτὸν ἔχειν ὁ ποιητὴς ἐρεῖ. ἱστοροῦσι δὲ οἱ παλαιοὶ περὶ τῆς Μενελάου ἀρχῆς ταῦτα. Οἴβαλος, υἱὸς Περιήρους, ἦρχε Λακεδαιμονίων, οὗ παῖδες Τυνδάρεως ἢ Τυνδάρης καὶ Ἴκαρος καὶ Ἄρνη, γνήσιοι οὗτοι, νόθος δὲ Ἱπποθόων, ὃς συμφραξάμενος Ἰκάρῳ Τυνδάρην ἀπελαύνει καὶ ἄρχει πολλοῖς πλήθων υἱοῖς. Ἡρακλῆς δὲ μετὰ τὴν ἐν τῇ Πύλῳ μάχην θύσων εἰς Ἀμύκλας ἔρχεται κατὰ χρησμόν. Οἰωνοῦ δὲ υἱοῦ Λικυμνίου προελθόντος ἐπὶ θέαν Λακεδαίμονος, θεράπων δὲ ἦν ὁ Οἰωνὸς ἑταῖρος τῷ Ἡρακλεῖ, ἀναιροῦσιν αὐτὸν οἱ Ἱππο-
22 θοωντίδαι θανάτου κυνὸς ἕνεκα, ἐφ' οἷς Ἡρακλῆς ἅμα τῷ πατρὶ κατακτείνας αὐτοὺς τὴν ἀρχὴν τῷ Τυνδάρῃ δίδωσι καὶ τοῖς παισὶ, Κάστορι δηλαδὴ καὶ Πολυδεύκει, ὧν μὴ στρατευσάντων Μενέλαος ἄρχει. καὶ τοῦτο μὲν τοιοῦτον. τῶν δὲ ῥηθέντων τόπων τὴν μὲν Λακεδαίμονα *κοίλην λέγει, ὡς καὶ ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ, δι' ὃν λόγον καὶ Συρία κοίλη λέγεται· περιέχεται γὰρ ὑπὸ τοῦ Ταϋγέτου καὶ τοῦ Παρθενίου ὄρους ἡ Λακεδαίμων. τὴν δ' αὐτὴν καὶ κητώεσσαν καλεῖ ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ· τὴν δὲ Μέσσην πολυτρήρωνα, ὡς καὶ πρὸ τούτων τὴν Θίσβην· τὰς δὲ Αὐγειὰς ἐρατεινὰς διὰ τὸ καλὸν τοῦ τόπου, ὡς ἔοικε· τὸ δὲ Ἕλος ἔφαλον πτολίεθρον, ὡς καὶ τὴν Κήρινθον πρὸ ὀλίγων ἔφαλον εἶπεν. ἡ δὲ κατὰ μέρος θεωρία τῶν ῥηθεισῶν πόλεων ὡς ἐν συνόψει τοιαύτη τίς ἐστιν. (Vers. 581.) Ἡ μὲν Λακεδαίμων ἀπὸ Λακεδαίμονος ὠνόμασται, οὗ υἱὸς Ἀμύκλας, ἢ διότι συνθέμενοι κλήρῳ διανείμασθαι τὴν χώραν Ἡρακλεῖδαι ἐποίησαν οὕτω, καὶ ὁ λαχὼν πρῶτος λαβὼν ταύτην ἐκάλεσεν ἀπὸ τοῦ πράγματος, ὅθεν Λαβεδαίμων ἢ Λαχεδαίμων, διότι ἀγαθῷ δαίμονι, τουτέστι τύχῃ, ταύτην ἔλαβεν ὁ λαβὼν ἢ ἔλαχεν ὁ λαχὼν, καὶ τροπῇ τοῦ β ἢ τοῦ χ εἰς κ Λακεδαίμων. λέ*γεται δέ, φασι, Λακεδαίμων καὶ ἡ χώρα

καὶ ἡ πόλις· ἡ μὲν χώρα ἐν τῷ, τά οἱ ξεῖνος Λακεδαίμονι δῶκε τυχήσας· ἡ δὲ πόλις ἐν τῷ, οἱ δ᾽ ἷξον κοίλην Λακεδαίμονα πρὸς δώματα Μενελάου. καὶ ὅτε γοῦν τις ἀκούσει τὴν Λακεδαίμονα ἑκατόμπολιν εἶναι, τὴν χώραν νοήσει. σαφέστερον δὲ καὶ ἀκριβέστερον ὁ γεωγράφος φησὶν ὅτι ἡ Λακωνικὴ τὸ παλαιὸν μὲν ἑκατόμπολις, καὶ τὰ ἑκατόμβαια διὰ τοῦτο ἐθύετο ἐκεῖ κατ᾽ ἔτος. νῦν δέ, φησι, πολίχναι τινές εἰσι τριάκοντα τὸν ἀριθμόν. ἐκαλεῖτο δὲ καὶ Ἀχαϊκὸν Ἄργος οὐ μόνον ἡ Πελοπόννησος ὅλη ἀλλὰ καὶ ἰδίως ἡ Λακωνικὴ, ὡς δηλοῖ τὸ, ἢ Μενέλαος οὐκ Ἄργεος ἦεν Ἀχαϊκοῦ, ἤγουν οὐκ ἦν ἐν τῇ Λακωνικῇ. εἰ δὲ καὶ ἀτείχιστος κατὰ παλαιὰν ἱστορίαν ᾤκεῖτο ἡ Λακεδαίμων, πῶς ἂν πόλις λέγοιτο; κώμη γὰρ μᾶλλον λέγεσθαι ὤφειλεν. οἱ δὲ περὶ Σπάρτης τοῦτο φασίν. ἱστορεῖται δὲ ὅτι Λακεδαιμόνιοι λάμβδα ἐπὶ ταῖς ἀσπί*σιν αὐτῶν εἰς παράσημον ἔγραφον ἐκ τοῦ κατάρχοντος στοιχείου χαρακτηρίζοντες ἑαυτοὺς, ὥς περ οἱ Μεσσήνιοι, πλησιόχωροι ὄντες αὐτοῖς καὶ πολέμιοι τὸ μ. Εὔπολις· ἐξεπλάγην γὰρ ἰδὼν στίλβοντα τὰ λάμβδα, ἤγουν τὰς κακωτικὰς ἀσπίδας. θαυμάζουσι δὲ οἱ παλαιοὶ ὅπως οὐδέν τι θαυμαστὸν περὶ Λακεδαίμονος εἶπεν ὁ ποιητὴς, καὶ λέγουσι πρὸς ἄλλοις καὶ τοῦτο ὅτι οὔπω ἦσαν ὑπὸ Λυκούργου πεπαιδευμένοι οἱ Λάκωνες, ὡς ἔχειν τι πολλοῦ λόγου ἄξιον. ἔστι δὲ καὶ Κυπρία Λακεδαίμων. ἐθνικὸν Λακεδαιμόνιος, καὶ συγκοπῇ Λάκων, ὡς καὶ τοῦ Κυδωνιᾶται συγκέκοπται τὸ Κύδω-
294 νες ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ. τοῦτο δὲ τοῖς *ἀκριβεστέροις οὐκ εὐηρέστηται. τινὲς δὲ ὑποκοριστικὸν εἶπον τὸ Λάκων οὗ θηλυκὸν Λάκαινα, κτητικὸν Λακωνική. ἔστι δὲ καὶ κλεὶς Λακωνικὴ, καινοτέρα τις, καὶ εἶδος δὲ ὑποδήματος καὶ ὀρχήσεως εἶδος καὶ μάστιγες Λακωνικαὶ καὶ σιδήριον Λακωνικόν· τῶν γὰρ στομωμάτων, φασὶ, τὸ μὲν Χαλυβδικὸν, τὸ δὲ Σινωπικὸν, τὸ δὲ Λύδιον, τὸ δὲ Λακωνικόν. καὶ Σινωπικὸν μὲν καὶ Χαλυβδικὸν χρήσιμον εἰς τὰ τεκτονικὰ, Λακωνικὸν δὲ εἰς ῥίνας καὶ σιδηροτρύπανα καὶ χαρακτῆρας καὶ λιθουργικὰ, τὸ δὲ Λύδιον εἰς ῥίνας καὶ αὐτὸ καὶ μαχαίρας καὶ ξυρία καὶ ξυστῆρας. οὕτω Δαΐμαχος ἐν πολιορκητικοῖς ὑπομνήμασι κατὰ τὸν τὰ ἐθνικὰ γράψαντα. Τὸ δὲ κητώεσσα δηλοῖ μὲν τὴν μεγάλην παρὰ τὸ κῆτος τὸ μεῖζον τῶν ἐνύγρων. γράφεται δὲ καὶ ἄλλως παρὰ τοῖς παλαιοῖς, καιε*τάεσσα ἤγουν καλαμινθώδης, φασί· πολὺ δὲ ἐν Σπάρτῃ τὸ τοιοῦτον φυτόν· οἱ δὲ ὅτι εὔσειστος ἡ Λακωνική· καιετοὶ γὰρ οἱ ἀπὸ τῶν σεισμῶν ῥωχμοὶ, ὅθεν καιέτας δεσμωτήριον παρὰ Λακεδαιμονίοις σπήλαιόν τι· τινὲς δὲ κώους τὰ τοιαῦτα κοιλώματα φασίν, ἀφ᾽ οὗ Φηρσὶν ὀρεσκώοις φησὶν Ὅμηρος. τῆς δὲ τοιαύτης λέξεως μνήμη τις ἔσται καὶ μετ᾽ ὀλίγα ἐν τοῖς περὶ τῆς νήσου Κῶ. ζήτει δὲ περὶ τούτου καὶ τὰ εἰς τὴν Ὀδύσσειαν, οὐκ ἀνάξια ἐντυχίας ὄντα. ζητητέον δὲ μήποτε ἡ Λακεδαίμων κητώεσσα λέγηται καὶ διὰ τὸ τὴν ζωννῦσαν ἐκεῖ θάλασσαν κητοτρόφον εἶναι καὶ οὕτω θηριώδη, καθ᾽ ὃ καὶ Ἡρόδοτος θηριωδεστάτην φησὶ θάλασσαν τὴν περὶ τὸν Ἄθω. εἰκὸς δὲ τοιαύτην ἔννοιαν ὑπεῖναι τῇ κητωέσσῃ καὶ διὰ Φώκαιαν, ἥ τις διὰ κῆτος τὰς φώκας ὠνόμασται. Φώκαιαν δὲ φαμὲν τὴν Ἀσιανὴν, ἥ τις λέγεται εἶναι Ἰωνίας μὲν ἀρχὴ, Αἰολίδος δὲ πέρας. (Vers. 582.) Τὴν δὲ Φάρην ὁ τὰ ἐθνικὰ γρά*ψας διὰ τοῦ ῑ εἰδέναι φαίνεται ὡς ἀπὸ τῆς στοιχειακῆς ἀκολουθίας· τὰ δὲ πλείω τῶν ἀντιγράφων διὰ τοῦ η̄ γράφουσι, καὶ ἔχει τοῦτο λόγον ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ· ὡς γὰρ Σπάρτη Σπαρτιάτης, οὕτω Φάρη Φαριάτης. τὴν δὲ Σπάρτην οἱ μὲν βασίλειόν φασι, λέγοντες καὶ ὅτι τῶν κατὰ Πελοπόννησον πόλεις ἐνδοξότατοι Ἄργος τε Σπάρτη τε· τινὲς δὲ ὅτι Λακεδαίμων μὲν ἡ χώρα, Σπάρτη δὲ ἡ πόλις, εἰς ταυτὸν ἄγοντες οὗτοι τὴν Λακεδαίμονα πόλιν καὶ τὴν Σπάρτην· οἱ δέ τινες καὶ αὐτῆς τῆς μιᾶς πόλεως τὸ μέν τι Λακεδαίμονα, τὸ δὲ Σπάρτην καλοῦσιν. Ἡρόδοτος δὲ λέγει ὅτι ἐν Λακεδαίμονι Σπάρτη πόλις ἀνδρῶν ὀκτακισχιλίων μάλιστα· ἕτεροι δέ φασιν ὅτι Λακεδαίμων πόλις ἐνδοξοτάτη τᾶν ἐν Πελοποννήσῳ ἡ Σπάρτη πρότερον ἀπὸ Σπάρτου υἱοῦ Ἀμύκλαντος, ἢ διότι Λέλεγες οἱ πρῶτοι συνοικήσαντες τὴν πόλιν διεσπαρμένοι τὸ πρὶν, εἶτα ἐκεῖ συνῆλθον καὶ ᾤκη*σαν εἰς ταυτό· οἱ δέ τινες χωρίον φασὶ τὴν Σπάρτην Λακωνικὸν, κληθὲν ἀπὸ τῶν μετὰ Κάδμου σπαρτῶν, οἳ ἐκπεσόντες εἰς τὴν Λακωνικὴν ἀφ᾽ ἑαυτῶν τὴν Σπάρτην ὠνόμασαν. ἀνδρειότατοι δὲ πάλαι ποτὲ καὶ οἱ Σπαρτιᾶται. ἔστι δέ, φασι, καὶ Σπάρτον ὄρος καὶ Σπάρτη κώμη περὶ Εὔξεινον. ὁ δὲ κωμικὸς ἔπαιξεν εἰς τὴν Λακωνικὴν Σπάρτην ὡς ὁμωνυμοῦσαν τοῖς σπαρτοῖς, ἅ περ ἔστι σχοινία ἀπὸ τοῦ τῶν σπάρτων φυτοῦ. 22
ὅρα δὲ ὅτι εἰ καὶ εἰς ταυτόν τινες ἤγαγον, ὡς ἐῤῥέθη, τὴν Λακεδαίμονα καὶ τὴν Σπάρτην, ἀλλ᾽ ὁ ποιητὴς ἐνταῦθα ἰδίᾳ μὲν ταύτην, ἰδίᾳ δὲ ἐκείνην ἐκφωνεῖ. ὅτι δὲ βασίλειον ἡ Σπάρτη, ὡς ἀνωτέρω

*ἐῤῥέθη, δηλοῖ καὶ ὁ γεωγράφος, εἰπὼν ὅτι διελόντες Ἡρακλεῖδαι τὴν Λακωνικὴν εἰς ἓξ μίαν μερίδα τὰς Ἀμύκλας ἐξαίρετον ἔδωκαν Φιλονόμῳ τῷ προδόντι αὐτοῖς τὴν Λακωνικὴν, τὴν δὲ Σπάρτην βασίλειον ἀπέφηναν σφίσιν αὐτοῖς. λέγει δὲ καὶ ὅτι ὑποπέπτωκε *τῷ Ταϋγέτῳ Σπάρτη ἐν μεσογαίᾳ καὶ Ἀμύκλαι τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος ἱερόν. Αἴλιος δὲ Διονύσιος φησὶν οὕτω. Λακεδαίμονα καὶ Σπάρτην διορίζουσί τινες, Λακεδαίμονα μὲν πᾶσαν καλοῦντες τὴν Λάκαιναν, Σπάρτην δὲ τὴν μίαν πόλιν, Ἀττικοὶ δὲ αὐτὴν καὶ Λακεδαίμονα. Κρατῖνος δὲ καὶ τὴν χώραν Σπάρτην οἶδεν, οὐ μόνον Λακεδαίμονα. Μέσση δὲ ἀντὶ τοῦ Μεσσήνη· ἄλλως γάρ, φησι, Μέσση οὐδαμοῦ δείκνυται. περιᾴδεται δὲ καὶ αὕτη ἐν ταῖς ἱστορίαις, ἐν αἷς φέρεται καὶ ὅτι ἡ Σικελικὴ Μεσσήνη ταύτης ἄποικος. γράφεται δὲ καὶ αὕτη καὶ ἐκείνη ἐν δυσὶ σσ. παραδίδοται δέ τις καὶ ἑτέρα Μεσήνη *δι᾽ ἑνὸς σ γραφομένη. ἀποκοπὴν οὖν ἡ Ὁμη-* 295
*ρικὴ ἔχει Μέσση ἀπὸ τοῦ Μεσσήνη. καὶ δοκεῖ μὲν τὸ πάθος καινόν· ὁ δὲ γεωγράφος ἐκτίθεται καινότερα ἕτερα, ἐν οἷς καὶ ὅτι ὁ ἧλος ἧλ παρά τισιν εὕρηται, ὅ περ πολλῷ τολμηρότερον τοῦ Μεσσήνη Μέσση. οὕτω δὲ καὶ ἐκ τοῦ κρίμνον τὸ κρῖ καὶ ὁ Ἀλκιμέδων Ἄλκιμος. Ἡσίοδος δέ, φησι, τὸ βριθὺ καὶ βριαρὸν βρῖ λέγει καὶ Σοφοκλῆς τὸ ῥάδιον ῥᾷ. λέγει δὲ καὶ ὅτι ἐπὶ τῶν Τρωικῶν ἡ Μεσσήνη ὑπὸ Μενελάῳ ἦν, μέρος οὖσα τῆς Λακωνικῆς, ὕστερον δὲ καὶ πόλις ἐκτίσθη Μεσσήνη, ἧς ἀκρόπολις ἡ Ἰθώμη, καὶ ὅτι ἐκ τοῦ Μεσσηνιακοῦ κόλπου, ὃς καὶ Ἀσιναῖος ἀπὸ Ἀσίνης πόλεως ἐλέγετο, αἱ προῤῥηθεῖσαι ἦσαν ἑπτὰ βασιλικαὶ πόλεις. ὁ δ᾽ αὐτὸς λέγει καὶ ὅτι Μεσσήνη μετὰ τριφυλίαν μέρος τῆς Λακωνικῆς ὑπὸ Μενελάῳ. ἡ δὲ νῦν, φησὶ, πόλις Μεσσήνη, ἧς *ἐῤῥέθη ἀκρόπολις ἡ Ἰθώμη, οὔπω ἔκτιστο. καὶ ὅτι μετὰ Μεσσηνίαν ἡ Λακωνικὴ καὶ ἡ Ἀργεία μέχρι τοῦ ἰσθμοῦ.* (Vers. 583.) *Αἱ δὲ Βρυσειαὶ καὶ αἱ Αὐγειαὶ οὐ περιλαλοῦνται. πολίτης δὲ τῶν Αὐγειῶν Αὐγεάτης. τάχα οὖν καὶ Βρυσεάτης ὁμοίως. ἔστι δέ, φασι, καὶ Λοκρίδος πόλις Αὐγειαί. δοκεῖ δὲ πρωτότυπον εἶναι τὸ Βρυσεαὶ καὶ Αὐγεαὶ, ὥς περ Ὀρνεαὶ, περὶ ὧν πρὸ ὀλίγου εἴρηται.* (Vers. 584.) *Ἀμύκλαι δὲ μία, φασὶ, τῶν ἑκατὸν τῆς Λακωνικῆς πόλεων, Ἀπόλλωνος ἱερὰ, ὡς εἴρηται, ἣν Ἀμύκλας ὁ Λακεδαίμονος υἱὸς ἔκτισεν, ὃς καὶ περιττοσυλλάβως κλίνεται Ἀμύκλαντος καὶ ἰσοσυλλάβως δὲ Ἀμύκλα. πολίτης ταύτης Ἀμυκλαΐτης, ἔτι δὲ καὶ Ἀμυκλαῖος, ἐξ οὗ καὶ Ἀμυκλαιεύς. ἔστι δὲ καὶ Ἀμίκλαιον πόλις ἐν Κρήτῃ καὶ ὅρμος. αἱ δὲ Ἀμυκλαΐδες εἶδος ὑποδήματος, ἐν Ἀμύκλαις ἐπινοηθέν. Ἕλος δὲ χωρίον καὶ κώμη ὁμώνυμος ὕστερον. πρότερον δὲ ἦν, φασὶ, πόλις καθ᾽ Ὅμηρον, κτίσμα *Ἑλίου υἱοῦ Περσέως. τινὲς δὲ καὶ ταῦτα εἶπον· Ἕλος πόλις Λακωνική· οἱ πολῖται Εἵλωτες καὶ Εἱλῶται καὶ Ἕλιοι καὶ Ἑλεᾶται. ἔστι δὲ καὶ Ἕλος Αἰγύπτου. ταῦτα δὲ ὁ τὰ ἐθνικὰ γράψας εἰς τὸ ἕτερον Ἕλος λέγει τὸ ἐν τοῖς ἐφεξῆς ὑπὸ τὸν Νέστορα, ἕτεροι δὲ ὅτι οὐ μόνον πόλις τὸ Ἕλος, ἀλλὰ καὶ εἰς χώραν τινὰ πλατύνεται, ἀφ᾽ ἧς καὶ μᾶλλον οἱ Εἵλωτες, οἳ συνελθόντες τοῖς Μεσσηνίοις ἦν ὅτε καὶ πράγματα παρασχόντες τοῖς Λακεδαιμονίοις, εἶτα ὑπετάγησαν ὡσεὶ καὶ δοῦλοι· καὶ ἐξ αὐτῶν τὸ ὄνομα τῶν Εἱλώτων εἰς δουλικὴν ἁπλῶς μετελήφθη κλῆσιν καὶ τὸ τοπικὸν εἰς δουλικῆς τύχης σημασίαν μετέπεσεν. ὅτι δὲ τὸ ἕλος ὑγρόν τινα τόπον δηλοῖ καὶ σύμφυτον, δῆλον. ἐμφαίνει δὲ τοῦτο καὶ ἡ ἰδιωτικὴ παραφθορὰ, ζύγραν τὸν τοιοῦτον λέγουσα τόπον, ὅ περ οὐδὲν ἀλλ᾽ ἢ δίυγρά τις ἐστίν. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ θηλυκὸν τῶν ῥηθέντων Εἱλώτων αἱ Εἱλώτιδες, ὡς ἐν ῥητορικῷ εὕ*ρηται λεξικῷ, ἐν ᾧ καὶ ὅτι ὥς περ Εἵλωτες ἐν Λακεδαίμονι, οὕτω Πενέσται μὲν παρὰ Θετταλοῖς οἱ μὴ γόνῳ δοῦλοι, ἀλλὰ πολέμῳ, Κιλλικύριοι δὲ ἐν Κρήτῃ, Μαριανδυνοὶ δὲ ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ Ποντικῇ, καὶ Ἀρότται ἐν Συρακούσαις. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν ῥητορικῷ λεξικῷ φέρεται ὡς ἔστιν εἶδός τι μυιῶν, αἳ λέγονται ἕλειοι. οὐ διαρθροῖ δὲ καὶ ποίου ἕλους αὗται. ἴσως δὲ ἁπλῶς οὕτω καλεῖ τὰς ἐν τοῖς ἕλεσι.* (Vers. 585.) *Λάαν δὲ Ὅμηρος μὲν δισυλλάβως προάγει· οἱ δὲ παλαιοί φασιν ὅτι Λᾶ μονοσυλλάβως ἐλέγετο ἀρσενικῶς τε καὶ θηλυκῶς ἤγουν καὶ ἡ Λᾶ καὶ ὁ Λᾶς, ὡς καὶ ὁ Λυκόφρων δηλοῖ ἐν τῷ, καὶ Λᾶν περήσεις. ὁ δὲ ποιητὴς διέλυσέ, φασι. κεῖται δ᾽ ἐπὶ πέτρας ὑψηλῆς· διὸ Λᾶ καλεῖται ὡς ἀπὸ τοῦ λᾶς ὁ λίθος. ταύτην φασὶ τὴν Λᾶν οἱ Διόσκουροι ἐκ πολιορκίας εἷλον· διὸ ἐκλήθησαν Λαπέρσαι. οἱ δὲ οἰκοῦντες ἄδηλον εἴτε Λαοὶ ὀξυτόνως εἴτε Λᾶοι προπερισπωμένως. ἡ δὲ ἀμφιβολία *διὰ τὴν τῶν ἀντιγράφων διαφωνίαν. Οἴτυλος δὲ τρισυλλάβως ὡς δάκτυλος ἀπὸ Οἰτύλου ἥρωος, ὡς ὁ τὰ ἐθνικὰ γράψας φησίν. ἕτεροι δὲ τὸ, Οἴτυλον ἀμφενέμοντο, ἐν δυσὶ μέρεσι λόγου ἀναγινώσκουσιν, ἄρθρον μὲν τιθέντες τὸ οἳ, πόλιν δὲ τὴν τύλον, ἵνα λέγῃ ὅτι καὶ οἳ τὴν Τύλον ἀμφενέμοντο.*

*οὐκ ἀρέσκει δὲ τοῦτο τοῖς ἀκριβέσιν, οἳ Τύλιν μὲν πόλιν Θρᾴκης οἴδασι κλινομένην Τύλεως, Τύλον δὲ
οὗ πόλιν Λακωνικήν. καὶ Τυλησσὸν δὲ ὄρος ἐκεῖνοι λέγουσιν Ἰταλίας.* (Vers. 588.) *Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι
ἐν τῷ, ἐν δ᾽ αὐτὸς κίεν, ἤτοι ἐπορεύετο, κατ᾽ ἐξοχὴν εἴρηται τὸ αὐτός· λέγει γὰρ ὅτι ὁ Μενέλαος
296 καίτοι βασιλεὺς ὢν αὐτὸς ἑαυτὸν *παρατάσσει. οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ ἀδελφοῦ βασιλέως ἔφη· ἐν δ᾽
αὐτὸς ἐδύσατο χαλκόν. καὶ σημείωσαι ὅτι ἐπὶ μὲν Ἀγαμέμνονος ὡς ἀνδρείου ἔφη· αὐτὸς ἐδύσατο
χαλκόν· ἐπὶ δὲ Μενελάου μὴ τοιούτου ὄντος ἠρκέσθη εἰπών· ἐν δ᾽ αὐτὸς κίεν, ἰδίαις προθυμίαις πεποι-
θώς· ὡς ἐκείνου μὲν ἀνδρείου ὄντος, τούτου δὲ θαῤῥαλέου. διό που ἐν τοῖς ἑξῆς καὶ πρὸς μυῖαν διὰ 224
παραβολῆς εἰκασθήσεται καταθρασυνομένην πολλά. *Ὅτι ὁ Νέστωρ ἐνενήκοντα νῆας ἦγε δευτερεύων
τῶν τοῦ βασιλέως κατὰ τὸ πλῆθος. εἶχε δὲ ὑπ᾽ αὐτὸν πόλεις, ἐξ ὧν τὸ ναυτιτὸν συνεκρότησε, τὴν
Πύλον, τὴν Ἀρήνην, ἣν καὶ ἐρα*τεινὴν λέγει, καὶ Θρύον Ἀλφειοῦ πόρον καὶ εὔκτικον Αἰπὺ, καὶ
Κυπαρισσήεντα καὶ Ἀμφιγένειαν καὶ Πτελεὸν καὶ Ἕλος καὶ Δώριον. οἷος μὲν οὖν ὁ Νέστωρ, καὶ ἐκ τοῦ
ποιητοῦ εἴσεταί τις καὶ ἐξ ἑτέρων πολλῶν. δηλοῖ δὲ τὴν τοῦ γέροντος ἀρετὴν καὶ τὸ εἰς αὐτὸν παλαιὸν
ἐπίγραμμα, ὅ περ καὶ φέρτατον ἡμερίων λέγει αὐτὸν καὶ βαθύνουν καὶ ψυχὴν ἐν σώματι θείαν ἔχοντα
καὶ ἄνδρα ἀγαθόν. λέγει δὲ ἡ ἱστορία καὶ αὐτὸν προσγενῆ τοῖς βασιλεῦσιν. Εὐρυδίκῃ γὰρ καθ᾽ Ὅμηρον
συνὼν τῇ Κλυμένου, θανούσης αὐτῆς, Ἀναξιβίαν ἔγημεν, ἀδελφὴν Ἀγαμέμνονος.* (Vers. 591.)
*Πύλοι δὲ τρεῖς κατὰ τὸν τὰ ἐθνικὰ γράψαντα, Μεσσηνίας, Τριφυλίας, Ἀρκαδίας. ὁ δὲ γεωγράφος,
παρ᾽ ᾧ καὶ ἀρσενικῶς ὁ Πύλος λέγεται, φησὶν ὅτι ὑπόκειται ὁ Νέστωρ τὸν Τριφυλιακὸν Πύλον οἰκῶν.
καὶ ὅτι Πύλοι τρεῖς ἱστοροῦνται ἐν Πελοποννήσῳ, καθότι καὶ ἔπος εἴρηται, ἔστι Πύλος πρὸ Πύλοιο
Πύλος *γε μὲν ἔστι καὶ ἄλλη. ἕκαστοι δὲ τὸ παρὰ σφίσιν ἠμαθόεν πειρῶνται δεικνύειν ἀπὸ ποταμοῦ
παραῤῥέοντος καὶ γνωρίσματα δεικνύουσι Γέρηνον τόπον καὶ Γέροντα ποταμὸν καὶ ἄλλον Γερήνιον, ἐξ
ὧν ἐπιθέτως εἰρῆσθαι πιστοῦνται Γερήνιον Νέστορα. λέγει δὲ καὶ ὅτι παρ᾽ ἑκάστῳ Πύλῳ ποταμὸς
ἠμαθόεις· ἀλλαχοῦ δὲ ὅτι ποταμὸς πρὸς ἄρκτον Ἄμαθος, ὅθεν ἠμαθόεις Πύλος. ἀμαθώδη γὰρ τὸν
ποταμὸν ἢ τὴν χώραν εἰπεῖν ψεῦδος φασίν. ὁ δ᾽ αὐτός φησι καὶ ὅτι οὐκ ἂν ἀπογνοίη τις ἠμαθόεντα
Πύλον κληθῆναι, καὶ διότι θινώδης καὶ στενός ἐστιν ὁ τῆς ἐκεῖ θαλάσσης αἰγιαλός. κἀκεῖνο δὲ λέγει
ὅτι πατρὶς Νέστορος Πύλος ὁ λεγόμενος Τριφυλιακὸς καὶ Ἀρκαδικὸς καὶ Λεπρεατικὸς πλείους ἢ τριά-
κοντα σταδίους ἀπὸ θαλάσσης, ὡς δηλοῖ καὶ ὁ πεμφθεὶς ἄγγελος ἐν Ὀδυσσείᾳ ἐπὶ τοὺς ἑταίρους Τηλε-
μάχου πρὸς τὸ ἐκείνου πλοῖον καλῶν αὐτοὺς ἐπὶ ξενίᾳ. οἱ δὲ ἄλλοι Πύλοι, *φησὶν, ἐπὶ θαλάσσης
δείκνυνται. εὐρύχορος δὲ ὁ Πύλος εἴ περ ἑπτὰ πόλεις περὶ τὴν Πυλίαν εἰσὶ θάλασσαν, ἃς ὑπέσχετο
ὁ Ἀγαμέμνων Ἀχιλλεῖ. φησὶ γάρ· πᾶσαι δ᾽ ἐγγὺς ἁλὸς νέαται Πύλου ἠμαθόεντος. Ἀρήνη δὲ, ἧς καὶ
ἀλλαχοῦ μνησθήσεται ὁ ποιητὴς, τὸν μὲν πολίτην αὐτῆς Ἀρηναῖον παράγει· ἐρατεινὴ δὲ παρ᾽ Ὁμήρῳ
λέγεται διότι ποταμὸς ἀρδεύει αὐτήν. φησὶ γὰρ ὁ γεωγράφος ὅτι Ἀρήνη ὅπου ποταμὸς Ἄνιγρος, καλού-
μενος πρότερον Μινύειος, ὡς ὁ ποιητής. ἔστι δέ τις ποταμὸς Μινυήιος εἰς ἅλα βάλλων ἐγγύθεν Ἀρήνης.
297 ἀπὸ Μηνυῶν δέ, φησιν, ἐκλήθη ὁ ποταμὸς Ὀρχομενίων ἐλθόντων ἐκεῖ. δύο *δέ, φασι, πόλεις Ἀρῆ-
ναι, Μεσσήνης μία καὶ Τριφυλίας ἑτέρα.* (Vers. 592.) *Θρύον δὲ πόλις Ἤλιδος ἡ καὶ Θρυόεσσα. τοῦ
Θρύου τὸ ἐθνικὸν Θρυίτης· τῆς δὲ Θρυοέσσης Θρυοέντιος Θρυούντιος. ὁ δὲ τὰ ἐθνικὰ γράψας
φησί· Θρύον πόλις Μεσσηνίας· ἐκ τῶν ἐν αὐτῇ φυομένων θρύων ὁμωνύμως τῷ φυτῷ λεγομένη· ἔτι
δὲ καὶ παρωνύμως Θρυόεις καὶ Θρυόεσσα, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς που φανεῖται. κεῖται δὲ περὶ τὸν
Ἀλφειὸν, ὃς κατὰ τὸν γεωγράφον καλεῖται μὲν οὕτως ἀπὸ τῆς τῶν ἀλφῶν θεραπείας. ῥέει δὲ ἐξ Ἀρκα-
δίας εἰς τὴν Τριφυλιακὴν θάλασσαν. πολὺ δέ, φησι, γεννᾷ θρύον ἡ Τριφυλία καὶ πᾶσα ἡ περὶ τὸ
Θρύον χώρα θρυώδης, μάλιστα δ᾽ οἱ ποταμοί. Ἀλφειοῦ δὲ πόρος τὸ Θρύον διότι, ὡς ὁ γεωγράφος καὶ
τοῦτο φησὶν, ἐνταῦθα πεζῇ περατὸς εἶναι δοκεῖ ὁ Ἀλφειός. ἦν δέ ποτε καὶ ἀνὴρ Ἀλφειός. Ἡρό*δοτος
οὖν οἶδε Λάκωνας ἀριστεῖς Μάρωνα καὶ Ἀλφειόν. ὅτι δὲ οὐ μόνον ἡ Θρυόεσσα παρώνυμός ἐστι φυτῷ,
ἀλλὰ καὶ ἕτεροι τόποι, ἐν ἄλλοις ἱκανῶς δεδήλωται. Ἐν δὲ τῷ, εὔκτιτον Αἰπὺ, οἱ μέν φασιν ὅτι ζητεῖ-
ται πότερον ποτέρου ἐπίθετον. οἱ δὲ ἐπίθετον μέν φασι τὸ εὔκτιτον, πόλεως δὲ ὄνομα τὸ Αἰπύ· οὗ
ὁ πολίτης Αἰπύτης. καλεῖται δὲ οὕτω κατὰ τὸν γεωγράφον ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος ἤγουν διότι συμβέβη-
κεν αὐτῷ ὑψηλῷ εἶναι. τινὲς δὲ, ἐν οἷς καὶ ὁ τῶν ἐθνικῶν γραφεὺς, βαρυτόνως μὲν γράφουσιν Αἶπυ,*

225 τουτέστι προπερισπωμένως πρὸς διαστολὴν τοῦ ἐπιθέτου, ἀπὸ τῆς ἐρυμνότητος δὲ κληθῆναι φασὶ, λέγοντες καὶ ὅτι ἐν τῷ, πόλις αἰπεῖα κολώνη, ταύτης μέμνηται ὁ ποιητής. λέγεται δὲ καὶ Ἡρῳδιανῷ δοκεῖν ἀναλογωτέραν εἶναι τὴν βαρεῖαν τάσιν ἐν τῷ, καὶ εὔκτιτον Αἶπυ· ἴσως δέ, φασιν, ἀπὸ Αἰπύτου τοῦ μετ᾽ ὀλίγα ῥηθησομένου ὠνόμασται. (Vers. 593.) Κυπαρισσήεις δὲ πόλις *Μεσσηνίας. ἐθνικὸν αὐτῆς Κυπαρισσηέντιος. Κυπάρισσος μέντοι πόλις ἐν Παρνασῷ, ἧς Ὅμηρος ἐμνήσθη ἐν τῷ Φωκικῷ καταλόγῳ· ἐκείνης δὲ ὁ πολίτης Κυπαρισσεύς. ὁ δὲ γεωγράφος καὶ ποταμὸν λέγει Κυπαρισσήεντα, καὶ ὅτι Κυπαρισσία ἐστὶν ἄλλη παρὰ τὸν Κυπαρισσήεντα, Μεσσηνιακὴ καὶ αὐτή. Ἡ δὲ Ἀμφιγένεια παρά τισι καὶ οὐδετέρως λέγεται τὸ Ἀμφιγένειον. πολίτης αὐτῆς Ἀμφιγενειάτης καὶ Ἀμφιγενεύς. εἶχε δὲ Λητοῦς ἱερὸν, ἐπεί, φασιν, ἐκεῖ Λητὼ παραγενομένη ἔτεκεν Ἀπόλλωνα. (Vers. 594.) Πτελεὸς δὲ ἢ Πτελεὸν οὐδετέρως ἔστι καὶ Ἰωνίας πόλις καὶ Τρωάδος, ἔτι δὲ καὶ τῶν περὶ Θετταλίαν Ἀχαιῶν. καλεῖται δέ, φασιν, οὕτως ὅτι πολλὰς ἔχει πτελέας. ὁ πολίτης Πτελεάτης καὶ Πτελεούσιος καὶ Πτελεεύς. ἔστι δὲ καὶ Πτελέα δῆμος φυλῆς Ἀττικῆς τῆς λεγομένης Οἰνηΐδος, ἧς ὁ δημότης Πτελεάσιος. ὁ δὲ Στράβων λέγει ὅτι τὸ πτελεὸν κτίσμα ἐστὶ τοῦ ἐκ Πτελεοῦ τοῦ *Θετταλικοῦ, ὃν ὁ ποιητὴς ἐρεῖ ἐν τοῖς ἑξῆς Πτελεὸν λεχεποίην. ἔστι δέ, φησι, δρυμῶδες χωρίον, ἀοίκητον, πτελεάσιμον καλούμενον. Ἕλος δὲ παρὰ τὸ ἐν ἕλει εἶναι κατὰ τὸν ἐθνικογράφον. εἴρηται δέ τι περὶ αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν Λακώνων. ὁ δὲ γεωγράφος φησὶν ὅτι Ἕλος οἱ μὲν χώραν τινὰ περὶ Ἀλφειὸν, οἱ δὲ καὶ πόλιν ὡς τὴν Λακωνικὴν τὴν πρὸ ὀλίγου ῥηθεῖσαν. ὅτι δὲ τῷ τοιούτῳ Ἕλει παρωνυμοῦνται οἱ Εἵλωτες, οὐ πρὸ πολλῶν δεδήλωται, οἳ οὐ μόνον δουλικοῦ εἰσὶν ὀνόματος, ἀλλὰ καί τι ἑτεροῖον δηλοῦσιν· ἐν γοῦν τοῖς Ἡρῳδιανοῦ εὕρηται ὅτι Εἵλωτες οἱ ἐπὶ Ταινάρῳ Σάτυροι. Δώριον δὲ, οὗ ἐθνικὸν Δώριος καὶ Δωριεὺς, κληθῆναι οὕτω δοκεῖ τοῖς παλαιοῖς διὰ τὸ αὐτόθι εὑρεθῆναι τὴν Δώριον ἁρμονίαν ὑπὸ Θαμύριδος, περὶ οὗ αὐτίκα εἰρήσεται. ὁ δὲ γεωγράφος λέγει ὅτι τὸ Δώριον οἱ μὲν ὄρος φασὶν, οἱ δὲ πεδίον. οὐδὲν δέ, φησι, νῦν δείκνυται. κατωτέρω δὲ καὶ *ἄλλως εἰρήσεται περὶ τούτου. εἶτα κολλᾷ τῷ Δωρίῳ τὸν περὶ τοῦ Θαμύριδος μῦθον ο ποιητὴς καὶ λέγει ὅτι ἐνταῦθα Μοῦσαι ἀντόμεναι Θάμυριν τὸν Θρήικα παῦσαν ἀοιδῆς Οἰχαλίηθεν ἰόντα παρ᾽ Εὐρύτου Οἰχαλιῆος· στεῦτο γὰρ εὐχόμενος νικησέμεν, εἴ περ ἂν αὐταὶ Μοῦσαι ἀείδοιεν κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο· αἱ δὲ χολωσάμεναι πηρὸν θέσαν· αὐτὰρ ἀοιδὴν θεσπεσίην ἀφέλοντο καὶ ἐκλέλαθον κιθαριστύν. (Vers. 595.) Φαίνεται δὲ ἀλαζὼν γενέσθαι ὁ Θρᾷξ Θάμυρις καὶ καυχήσασθαι μὴ ἂν μηδὲ τῶν Μουσῶν δευτερεῖον ᾄδων οἴσεσθαι. διὸ καὶ θεία τις νέμεσις οὐ μόνον τὰς ὄψεις αὐτῷ ἐκόλασεν, ἀλλὰ καὶ τῆς ᾠδῆς ἐστέρησεν, ἀπεναν*τίας ἑτέροις, οὓς ὀφθαλμῶν 298 μὲν ἄμερσε θεὸς κατὰ τὴν ποίησιν, ἔδωκε δὲ γλυκεῖαν ἀοιδήν. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ Ἄμυρίς τις εὕρηται δίχα τοῦ θ ἐν ταῖς τῶν παροιμιῶν ἀναγραφαῖς εἴτε μουσικὸς εἴτε καὶ ἑτεροῖος. διὸ καὶ ἐν τῇ παροιμίᾳ τῇ λεγούσῃ, Θάμυρις μαίνεται, τινὲς Ἄμυριν ἔγραψαν δίχα τοῦ ἐν ἀρχαῖς θ· περὶ οὗ Παυσανίας ἐν τῷ κατὰ στοιχεῖον ῥητορικῷ αὐτοῦ λεξικῷ ἱστορεῖ ὅτι θεωρὸς ὑπὸ Συβαριτῶν πεμφθεὶς εἰς Δελφοὺς περὶ εὐδαιμονίας καὶ τοῦ θεοῦ χρήσαντος ἀπώλειαν Συβαρίταις, ὅταν ἀνθρώπους θεῶν προτιμήσωσιν, ἰδὼν δοῦλον μαστιγούμενον καὶ εἰς ἱερὸν προσφυγόντα καὶ μὴ ἀπολυόμενον, ὕστερον δὲ εἰς τὸ τοῦ μαστιγοῦντος πατρὸς μνῆμα καταφυγόντα καὶ ἀπολυθέντα, συνεὶς τὸ λόγιον καὶ ἐξαργυρισάμενος τὰ ἴδια ἀπῆλθεν εἰς Πελοπόννησον. καὶ Συβαρῖται μὲν, ὃ *λογισμῷ πεποίηκεν, εἰς μανίαν ἐδέξαντο, ἐπιλέγοντες· Ἄμυρις μαίνεται, ὁ δὲ τῷ χρόνῳ διὰ τὴν προσποίητον μανίαν ἐθαυμάσθη. καὶ τοῦτο μὲν τοιοῦτον. τῶν δὲ λέξεων τοῦ χωρίου τούτου τὸ μὲν ἀντόμεναι ἀπὸ βαρυτόνου ῥήματος γίνεται, τοῦ ἄντω, καὶ δηλοῖ τὸ συναντήσασαι. οἶδε δὲ Ὅμηρος καὶ περισπᾶσθαι τὸ τοιοῦτον ῥῆμα, ὡς δῆλον καὶ ἐν τῷ, οὐ γὰρ ἔγωγε ἤντησα. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα οὕτω διφοροῦνται, ὁποῖόν τι καὶ τὸ, αἰδομένων δ᾽ ἀνδρῶν, καὶ οὐδέ τί μ᾽ αἰδέσεται, καὶ τὸ κοινῶς μὲν λεγόμενον ὀφρυᾶσθαι, ἄλλως δὲ ὀφρύεσθαι, ὡς ἐδήλωσε τὸ, Κόρινθος ὀφρύεται καὶ κοιλαίνεται. (Vers. 596.) Ἡ δὲ Οἰχαλία πόλις ἐστὶν, ἧς Ὅμηρος καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς μεμνήσεται ἐν τῷ περὶ τῶν Ἀσκληπιαδῶν λόγῳ, ἧς ποτὲ ἦρχεν ὁ τοξικώτατος Εὔρυτος, οὗ θυγάτηρ Ἰόλη· τὸ τοῦ Ἡρακλέος τελευταῖον, εἴτε ἆθλον εἰπεῖν τις βούλοιτο εἴτε κακόν· αὐτὴν γὰρ αἰχμαλωτίσας Ἡρακλῆς ἐξ Οἰχαλίας, εἶτα *δι᾽ αὐτὴν οὐκ εὐκλεῶς μετήλλαξε. σημείωσαι δὲ ὅτι Οἰχαλία οὐ μία κατὰ τὸν γεωγράφον, παρ᾽ ᾧ καὶ Ἀρκαδική τις Οἰχαλία πόλις Εὐρύτου, ὃ καὶ ἀμφιβολίαν

φησὶ ποιεῖ, πόθεν ὁρμηθέντα τὸν Θάμυριν ἀοιδῆς ἔπαυσαν αἱ Μοῦσαι. ὁ δ᾽ αὐτὸς εἰπὼν καὶ ὅτι Δώ-
ριον οἱ μὲν ὄρος, οἱ δὲ πεδίον τὴν νῦν Ὄλουριν ἢ Ὄλουραν, κειμένην ἐν τῷ αὐλῶνι τῆς Μεσσηνίας,
λέγει καὶ ὅτι αὐτοῦ δέ που καὶ Οἰχαλία ἡ τοῦ Εὐρύτου, πολίχνιον Ἀρκαδικὸν, ὁμώνυμον τῷ Θεττα-
λικῷ καὶ Εὐβοϊκῷ, ὅθεν φησὶν ὁ ποιητὴς ἐς τὸ Δώριον ἀφικόμενον Θάμυριν τὸν Θρᾷκα ὑπὸ Μουσῶν
ἀφαιρεθῆναι τὴν μουσικήν. ἐν ἑτέροις δέ φησιν ὁ αὐτὸς ὅτι Οἰχαλία κώμη τῆς Ἐρετρικῆς, ὁμώνυμος
τῇ Τραχινίᾳ καὶ τῇ περὶ Τρίκκην καὶ τῇ Ἀρκαδικῇ καὶ τῇ ἐν Αἰτωλίᾳ· ἐξ οὗ πέντε ἀναφαίνονται Οἰχα-
λίαι, ὧν αἱ μὲν τρεῖς ἀναμφίλεκτοι μὴ εἰδέναι τὰ κατὰ Θάμυριν, αἱ δὲ δύο, ἤγουν ἡ Ἀρκαδικὴ καὶ
καὶ ἡ περὶ Τρίκ*κην ἤτοι ἡ Θετταλικὴ, μεταποιοῦνται τοῦ κατὰ Θάμυριν πάθους. νικᾷ δὲ ἡ Ἀρκα-
δική. κατὰ δὲ τὸν ἀναγραψάμενον τὰ ἐθνικὰ καὶ ὑπὲρ τὰς πέντε εἰσὶν Οἰχαλίαι. λέγει γὰρ ὅτι Οἰχαλία,
ἣν Ὅμηρος ἐν τῷ Πελασγικῷ Ἄργει τάσσει· οἱ δὲ νεώτεροι τεθείκασιν αὐτὴν ἐν Εὐβοίᾳ. ἔστι δέ, φησι, 226
καὶ Μεσσήνης, καὶ ἑτέρα ἐν Τραχῖνι καὶ Θεσσαλίᾳ καὶ Ἀρκαδίᾳ. πολίτης δὲ Οἰχαλίας Οἰχαλιεὺς καὶ
Οἰχαλιώτης καὶ Οἰχάλιος. δῆλον δὲ ὅτι Εὔρυτον βασιλέα Οἰχαλίας οἱ μὲν τῆς Θετταλικῆς εἶπον, οἱ δὲ τῆς
Ἀρκαδικῆς, αἳ καὶ τὰ κατὰ Θάμυριν μερίζονται. ἄδηλον δὲ διὰ ταῦτα καὶ ποίας ἦν ὁ Λῖνος· φησὶ γὰρ
ἡ ἱστορία ὅτι ὁ ἱστορικὸς Λῖνος Οἰχαλιώτης ἦν. ὅτι δὲ καὶ ἐμάνη ὁ Θάμυρις κατὰ τὴν ἀνωτέρω μνημονευ-
θεῖσαν παροιμίαν, δηλοῖ ὁ ταῦτα ἱστορήσας. Θάμυρις παῖς Φιλάμμωνος, τὸ γένος Θρᾷξ, κάλλει διε-
νεγκὼν καὶ πρῶτος αἰσχρὸν ἔρωτα νοσήσας. οὗτος ἐν ἀοιδῇ καλλιστεύων ἤρισε *Μούσαις, συνθέμενος εἰ
μὲν νικήσει, πλησιάσαι πάσαις, εἰ δὲ ἡττηθῇ, στερήσεσθαι οὗ ἂν ἐκεῖναι θέλωσιν. αἱ δὲ ὑπερσχοῦσαι τῶν
ὀμμάτων αὐτὸν ἐστέρησαν καὶ περὶ τὴν φωνὴν ἔβλαψαν καὶ ἔκφρονα πεποιήκασιν. ἕτερος δὲ μῦθος λέγει
μὴ κατὰ πασῶν τῶν Μουσῶν ἐθελῆσαι τὸν Θάμυριν, ἀλλὰ τῆς μὲν ἥττης πρόστιμον ἑαυτῷ τὴν πήρω-
σιν ὁρίσαι, τῆς δὲ νίκης γάμον μιᾶς τῶν Μουσῶν. ἱστοροῦσι δὲ αὐτὸν καὶ δίκορον εἶναι, τῶν ὀφθαλ-
μῶν τὸν μὲν γλαυκὸν ἔχοντα, τὸν δὲ μέλανα. φασὶ δέ τινες καὶ μὴ τοὺς δύο αὐτὸν, τὸν ἕτερον δὲ
299 ἀπολέσαι τῶν ὀφθαλμῶν. μετὰ τοῦ ἄρθρου δέ φασι λέγει τὸν Θρᾷκα, οὐ πρὸς *διαστολὴν ἑτέρου
Θαμύριδος, ἀλλ᾽ ἀναφέρων ὡς ἐν ὑποδείξει πρὸς τὸ ἐπίσημον τοῦ ἀνδρός. σημειοῦνται δὲ οἱ παλαιοὶ
καὶ ὅτι πιθανῶς ὁ Θάμυρις τῷ ὁμοιοτρόπῳ Εὐρύτῳ συνδιατρίβει. ὑψαύχην γὰρ καὶ ἐκεῖνος ἱστόρηται·
διὸ καὶ ἀπώλετο. διδάσκει οὖν ὁ ποιητὴς μὴ ποιεῖσθαι πονηρὰς ὁμιλίας. γνωμολογοῦσι δὲ καὶ ὅτι
οὐδὲν ἄρα τέχνη δίχα συνέσεως πρὸς ὄγκον ἄγουσα· καὶ ὅτι Θρᾷκες ἦσαν οἱ ἐπιμεληθέντες τῆς ἀρχαίας
μουσικῆς, Ὀρφεὺς, Μουσαῖος καὶ Θάμυρις· καὶ ὅτι ἐν τῇ ἀκτῇ τῇ περὶ τὸν Ἄθων Θάμυρις ὁ Θρᾷξ
ἐβασίλευσε, τῶν αὐτῶν ἐπιτηδευμάτων γενόμενος, ὧν καὶ ὁ Κίκων Ὀρφεὺς, ὃς Ὀρφεὺς τὰ πρῶτα μὲν
ἀγυρτεύων διέζη, εἶτα καὶ μειζόνων ἀξιῶν ἑαυτὸν καὶ ὄχλον καὶ δύναμιν περιποιούμενος διεφθάρη ἐξ
ἐπισυστάσεως, ἀνὴρ γόης ἀπὸ μουσικῆς τε καὶ μαν*τικῆς καὶ τῶν περὶ τὰς τελετὰς ὀργιασμῶν. καὶ
ταῦτα μὲν οὕτω. Τὸ δὲ, παρ᾽ Εὐρύτου, ἀντὶ τοῦ ἀπὸ τοῦ Εὐρύτου· πρόθεσις γὰρ εἴληπται ἀντὶ προ-
θέσεως. σαφηνισμὸς δέ ἐστι τοῦτο τοῦ Οἰχαλίηθεν· τοῦτο γὰρ οὐδέν ἐστιν ἀλλ᾽ ἢ τὸ ἀπὸ τοῦ Οἰχαλιέως
Εὐρύτου, ὃν διδάσκαλον τοῦ τοξεύειν Ἡρακλεῖ Θεόκριτος ἱστορεῖ. (Vers. 597.) Τὸ δὲ στεῦτο ἐν μὲν
τοῖς ἑξῆς ἐπὶ ὑποσχέσεως κεῖται ἐν τῷ· στεῦται γάρ τοι ἔπος ἐρέειν Ἕκτωρ· ἀντὶ γὰρ τοῦ ὑπισχνεῖσθαι
δοκεῖ κεῖσθαι. ἐνταῦθα δὲ ἁπλῶς δηλοῖ τὸ ὑφίστατο ἢ ἐνίστατο, καὶ ἐνστατικῶς ἔλεγε. γίνεται δὲ ἀπὸ
τοῦ στέω οἷον στέωμεν καὶ ἀλεξώμεθα καὶ πλεονασμῷ τοῦ υ στεύω, ἐξ οὗ στεύετο, καὶ ἐν συγκοπῇ
στεῦτο. (Vers. 598.) Τὸ δὲ, αὐταὶ Μοῦσαι, κατ᾽ ἐξοχὴν εἴρηται. καὶ τοιοῦτον γάρ τι ἔστιν ὅτε
σημαίνει ἡ αὐτὸς ἀντωνυμία, ὡς καὶ ἐπὶ Ἀγαμέμνονος πρὸ ὀλίγου εἶπεν· ἐν δ᾽ αὐτὸς ἐδύσατο χαλκὸν,
καὶ ἐπὶ Μενελάου· ἐν δ᾽ αὐτὸς κίεν. διὰ τί δὲ ὁ Ζεὺς αἰγίοχος λέγε*ται, ζητητέον ἑτέρωθι. (Vers. 599.)
Πηρὸς δὲ ὁ παθὼν τὴν ὅρασιν ὀξυτόνως· Ἀττικοὶ δέ φασι προπερισπωμένως ὁμοίως τῷ λῆρος. οὕτω
δὲ αὐτοὶ καὶ τὸ μωρὸς μῶρος φασί. (Vers. 600.) Θεσπεσίαν δὲ ἀοιδὴν ἔφη οὐκ ἀργῶς, ἀλλὰ οἱονεὶ
λέγων ὅτι θεοῦ δῶρον οὖσαν θεὸς αὖθις ἀφείλετο ἀπὸ τοῦ ἀλαζόνος. ἔστι δὲ νῦν θεσπεσία οὐχὶ ἡ θεό-
θεν πεσοῦσα, ἀλλ᾽ ἣν θεὸς εἴποι ἂν, τουτέστιν ᾄσοι· ταυτὸν γάρ ποτε τὸ ἐνέπειν καὶ τὸ ἀείδειν.
Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τοῖς Ἀπίωνος καὶ Ἡροδώρου φέρεται ὅτι πηρὸν ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς κατὰ τοὺς νεωτέ-
ρους τὸν τῆς ᾠδῆς πηρωθέντα λέγει. τί γάρ, φασι, βλαβερὸν τῷ Θαμύριδι κιθαρῳδῷ ὄντι, εἰ τῶν
ὀφθαλμῶν ἐστέρητο; μᾶλλον γὰρ προσεκτικὸς ἐγίνετο τῇ φωνασκίᾳ. πρὸς δὴ ἐκείνους ῥητέον ὅτι οὐκ

*ἐνοήσαν τὸ τοῦ ποιητοῦ· οὐ γὰρ τῇ πηρώσει τῆς ὄψεως ἀκολουθῆσαι εἶπε τὴν λήθην τῆς ᾠδῆς, ἀλλὰ δύο παθεῖν τὸν Θάμυριν, ὄψεως πήρωσιν καὶ ἀοιδῆς ἀφαίρεσιν. *Τὸ δὲ, ἐκλέλαθον κιθαριστὺν, ἑρμηνευτικόν ἐστι τοῦ, ἀοιδὴν ἀφείλοντο· ταυτὸν γὰρ ἀοιδῆς ἀφαίρεσις καὶ λήθη κιθαριστύος ἤτοι τῆς κιθαρῳδικῆς τέχνης. καὶ ὅρα τὸ ἐκλέλαθον αἰτιατικῇ συνταχθέν. τὸ μέντοι παθητικὸν τούτου γενικῇ συντάσσει ἐν τῷ, καὶ ἐκλελάθοιντο γάμοιο. καὶ τοῦτο μὲν ἁπλοῦν οὕτω καὶ ἀπερίεργον. οἱ δὲ παλαιοὶ σημειωδῶς ἐφιστῶσιν ὅτι ἐπὶ μὲν τοῦ φυσικοῦ ἀφέλοντο εἶπεν ὁ ποιητὴς, ἐπὶ δὲ τοῦ διδακτοῦ ἐκλέλαθον·*
227 *ὃ γάρ τις ἔμαθεν, οὐκ ἀπόλλυσιν, ἐπιλήθεται δέ.* *(Vers. 603. sqq.) *Ὅτι ἑξήκοντα νηῶν ἦρχεν Ἀγα-* 300
*πήνωρ, υἱὸς Ἀγκαίου, βασιλεὺς Ἀρκάδων, οὓς ἐπαινῶν ὁ ποιητὴς λέγει, Ἀρκάδες ἄνδρες ἐπιστάμενοι πολεμίζειν, καὶ πάλιν, ἀνέρες ἀγχιμαχηταί. λέγει δὲ καὶ τὴν Ἀρκαδίαν κεῖσθαι ὑπὸ Κυλλήνης ὄρος αἰπὺ, Αἰπύτιον παρὰ τύμβον. καὶ ὅρα τὸ αἰπὺ Αἰπύτιον παρὰ τύμβον· ἔχει γάρ τινα ἔμφασιν κάλλους ἀμυδράν. ἐνέμοντο δέ, φησιν, οἱ Ἀρκάδες Φενεὸν καὶ Ὀρχομενὸν Ῥίπην τε Στρατίην τε καὶ Ἐνίσπην καὶ Τεγέην καὶ Μαντινέην Στύμφηλόν τε καὶ Παῤῥασίην. προάγει δὲ κἀνταῦθα τόπους τινὰς μετὰ ἐπιθέτων, εἰπὼν Ἐνίσπην ἠνεμόεσσαν, Μαντινέην ἐρατεινὴν, καὶ Ὀρχομενὸν πολύμηλον. ἓξ δὲ ὄντων ἐνταῦθα στίχων τοῦ καταλόγου, τρὶς μὲν χρᾶται ὁ ποιητὴς τῷ εἶχον, δὶς δὲ *τῷ ἐνέμοντο, χαίρων, ὡς προεγράφη, ταῖς τοιαύταις λέξεσι διὰ τὸ καίριον. καὶ ὡς ἐν ὀλίγῳ μὲν εἰπεῖν, τοιοῦτος ὁ παρὼν κατάλογος. τὰ δὲ ἐν μέρει αὐτοῦ τάδε. Ἀρκάδες ἀπὸ Ἀρκάδος, υἱοῦ Διός· καὶ ἡ χώρα αὐτῶν Ἀρκαδία, κληθεῖσα ποτὲ καὶ Πελασγία καὶ Παῤῥασία καὶ Λυκαονία καὶ Γιγαντὶς καὶ Ἀζανία. ὅτι δὲ ὁ Ἀρκὰς τό τε κύριον καὶ τὸ ἐθνικὸν συστέλλει τὸ ᾱ καὶ ὀξύνεται καὶ διὰ τοῦ δος κλίνεται κατὰ τὸ φυγὰς φυγάδος καὶ τὰ ὅμοια, ἐκ τῶν Ἡρῳδιανοῦ δῆλον, ὃς παρατιθεὶς τὸ ἱμὰς καὶ ἀνδριὰς ἐκτεινόμενα ἐν τῇ ληγούσῃ κατὰ μετοχὰς, μιμήσασθαί φησιν αὐτὰ καὶ τὴν τῶν μετοχῶν κλίσιν τοῦ ἱστὰς ἱστάντος καὶ βιβὰς βιβάντος. τὸν μέντοι παρὰ τῷ κωμικῷ ἀλλᾶντα προπερισπᾷ ἐκεῖνος, ὀκνῶν βαρύνειν αὐτὸν κατὰ τὴν κοινὴν συνήθειαν· λέγει γὰρ ὅτι ὁ ἀλλᾶς ὡς ἀπὸ τοῦ ἀλλάεις κέκλιται διὰ τοῦ ντ, ἵνα ᾖ ἀλλάεντος καὶ κατὰ κρᾶσιν ἀλλᾶντος. ὁ δὲ τοιοῦ*τος λόγος ἀπαιτεῖ καὶ τὴν ἐντελῆ εὐθεῖαν τοῦ ἀλλᾶντος περισπᾶσθαι· δῆλον γὰρ ὡς ὁ ἀλλάεις γενόμενος ἀλλᾶς περισπωμένην ἀπαιτεῖ τὴν ἀπὸ κράσεως. ὁ δὲ Ἡρῳδιανὸς τοῖς εἰρημένοις παραπηγνὺς καὶ τὸν παρὰ τῷ κωμικῷ Μαρικᾶν τὸ βάρβαρον ὄνομα διὰ τοῦ ντ κλιθῆναι λέγει, παραφέρων χρῆσιν ταύτην· ἀλλ' οὖν ἔγωγέ σοι λέγω Μαρικᾶντα μὴ κολάζειν. δοκεῖ δέ, φασι, παλαιότατα ἔθνη Ἑλλήνων εἶναι τὰ Ἀρκαδικά· διὸ καὶ προσέληνοι ἐλέγοντο οἱ Ἀρκάδες, ὅ πέρ, φασιν, Ἵππυς ὁ Ῥηγῖνος πρῶτον αὐτοὺς ἐκάλεσε. τοῦτο δὲ ὁ Λυκόφρων παραφράζων πρόσθε μήνης τοὺς Ἀρκάδας βαλανηφαγεῖν εἶπεν. ὁ δὲ κωμικὸς ἐκ τῶν προσελήνων ὁρμώμενος τὸ βεκκεσέληνος ὄνομα συνέθετο, δηλοῦν ἀρχαιότητα καὶ ἁπλότητα. τότε δέ, φασι, καὶ τὸ ἄστρον ἡ ἅμαξα ἐκλήθη ἄρκτος διὰ τὸ καὶ τὸν ῥηθέντα Ἀρκάδα, τὸν ἐκ Διὸς καὶ Θεμιστοῦς, τυχεῖν τῆς προσηγορίας ταύτης διὰ τὴν ἀποθηρίωσιν *τῆς μητρός. ἄρκτος γὰρ ὑπὸ Ἥρας φασὶν ἡ Θεμιστὼ ἐγένετο. ἐν μέσῳ δὲ Πελοποννήσου κατὰ τὸν γεωγράφον ἡ Ἀρκαδία, πλείστην ὀρεινὴν ἀποτεμνομένη. μέγιστον δέ, φησιν, ὄρος ἐν αὐτῇ Κυλλήνη. ἔστι δὲ καὶ πόλις Αἰγύπτου Ἀρκαδία, καὶ χώρα δὲ, ὡς καὶ ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ ἐῤῥέθη. ἡ δὲ κατὰ τὸν εἰρημένον Ἀγαπήνορα γενεαλογία τοιαύτη. Ἀρκάδος τοῦ ῥηθέντος Ἀμφιδάμας, οὗ ἔγγονος Λυκοῦργος, οὗ Ἀγκαῖος, οὗ Ἀγαπήνωρ. Κυλλήνη δὲ οὐ μόνον ὄρος, ὡς εἴρηται, Ἀρκαδίας, ἀλλὰ καὶ πόλις ὁμώνυμος, ἔνθα δοκεῖ τὸν Ἑρμῆν τεκεῖν ἡ τοῦ Ἄτλαντος Μαῖα, ὅθεν καὶ Κυλλήνιος Ἑρμῆς, ἐξ οὗ καὶ Κύλλιος κατὰ συγκοπὴν, ὡς ὁ τὰ ἐθνικὰ γράψας φησίν. ἐκλήθη δὲ Κυλλήνη κατὰ τὸν αὐτὸν ἀπὸ Κυλλήνης Ναΐδος. ἐν τούτῳ φασὶ μόνῳ τῷ ὄρει τοὺς κοττύφους λευκοὺς γίνεσθαι καὶ φωνὰς ποικίλας προΐεσθαι, θηρεύεσθαι δὲ πρὸς τὴν σελήνην, τῆς δ' ἡμέρας δυσθηράτους εἶναι σφόδρα. ἔστι δέ, φασι, *καὶ Κύμης Κυλλήνη. ὁ δὲ γεωγράφος φησὶν ὅτι Κυλλήνη καὶ Ἠλείων ἐπίνειον, ἀφ' ἧς Κυλλήνιον ἀρχὸν Ἐπειῶν φησί που Ὅμηρος. ἔστι δὲ καὶ κώμη μετρία ἔχουσα τὸν Κολώτου Ἀσκληπιὸν ξόανον θαυμαστόν φησιν ἰδεῖν, ἐλεφάντινον. καὶ ὅρα ὅτι οὐχ' ὁ Διόνυσος Κολώτης κατὰ τὴν ἀσυντήρητον παράδοσιν, ἀλλὰ τεχνίτης ἀγάλματος Διονύσου ὁ Κολώτης. περὶ δὲ τὴν Κυλλήνην φασὶ ταύτην Σελλήεις ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λεγόμενος ποταμὸς, ῥέων ἐκ Φολόης, Ἀρκαδικοῦ ὄρους. ἐκεῖ καὶ πόλις Ἔφυρα, ἑτέρα τῆς Θεσπρωτικῆς καὶ Θετταλικῆς καὶ*

301 *Κορινθίας, τετάρτη τις, ἐξ ἧς τὰ ἀνδροφόνα φάρμακα· εἰς ἣν Ὀδυσσεὺς ἀφῖκται *διζήμενος τὰ τοιαῦτα. ἔστι δέ, φησι, καὶ περὶ Σικυῶνα Σελλήεις ποταμὸς καὶ Ἔφυρα κώμη· καὶ Αἰτωλικὴ δὲ ἔστι κώμη Ἔφυρα· οἱ δ᾽ ἀπ᾽ αὐτῆς Ἔφυροι, ὡς καὶ οἱ Περῥαιβικοὶ καὶ οἱ Κρανώνιοι καὶ οἱ Θεσπρωτικοὶ οἱ ἐκ Κιχύρου πόλεως τῆς πρότερον Ἐφύρας.* (Vers. 604.) *Ὁ δὲ Αἰπύτιος τύμβος δηλοῖ μὲν τὸν τοῦ Αἰπύτου τάφον. ἀρχαῖος δὲ Ἀρκὰς ἥρως ὁ Αἴπυτος, οὗ ὁ τύμβος παρώνυμος. καὶ ὅρα ὅτι ὡς ἐπισήμων ὄντων τοῦ τε ῥηθέντος τάφου καὶ τοῦ ὄρους τῆς Κυλλήνης ἐξ αὐτῶν ὁ ποιητὴς ἐσήμανε τὴν χώραν, εἰπών· οἳ δ᾽ ἔχον Ἀρκαδίην ὑπὸ Κυλλήνης ὄρος αἰπὺ, Αἰπύτιον παρὰ τύμβον. Ἰστέον δὲ ὅτι ὤφειλε μὲν τὸ Αἰπύτιος διὰ διφθόγγου ἔχειν τὴν παραλήγουσαν ὡς κτητικὸν, ἀπέβαλε δὲ τὸ ε̄ διὰ δακτύλου ἀπαρτισμὸν, ὅ περ ἐν πολλοῖς γίνεται, ὡς καὶ ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ γέγραπται. οὕ*τω δὲ καὶ τὸ Φιλοκτήτην Ποιάντιον υἱὸν κτητικὸν μὲν, οὐ παραλήγεται δὲ διφθόγγῳ κατὰ τὴν ἀναλογίαν, ἀλλὰ τὴν διὰ τοῦ ῑ καὶ αὐτὸ γραφὴν ἀπείληχε διὰ τὸν δάκτυλον· ὁμοίως καὶ τὸ ἱππιοχάρμης τῷ λόγῳ τούτῳ ἔχει διὰ διχρόνου τὴν ἀπ᾽ ἀρχῆς δευτέραν συλλαβήν· ἄλλως γὰρ ὡς ἀπὸ κτητικοῦ τοῦ ἵππειος διὰ διφθόγγου ὤφειλε γράφεσθαι.* (Vers. 605.) *Φενεὸς δὲ κατὰ τὸν ἀναγραψάμενον τὰ ἐθνικὰ πόλις Ἀζανίας. μερὶς δὲ Ἀρκαδίας οἱ Ἀζᾶνες. λέγεται δέ, φησι, καὶ ἀρσενικῶς ὁ Φενεὸς καὶ θηλυκῶς ἡ Φενεός· κεῖται δὲ ὑπὸ τὸ ὄρος τὴν Κυλλήνην. ὁ δὲ γεωγράφος λέγει ὅτι περὶ ταύτην Στυγὸς ὕδωρ,* 228 *λιβάδιον, φησὶν, ὀλεθρίου ὕδατος νομιζόμενον ἱερόν. Ἡρόδοτος δέ φησιν ὅτι Νώνακρις πόλις Ἀρκαδίας, ἔνθα λέγεται εἶναι τὸ τῆς Στυγὸς ὕδωρ, ὀλίγον φαινόμενον, στάζον ἐκ πέτρας εἰς ἄγκος. καὶ σημείωσαι ὅτι οὐ διαφωνοῦσιν αἱ ἱστορίαι. Ἀρκαδικὴ γὰρ μοῖρα καὶ ἡ Ἀζανία καὶ ὁ Φενεὸς, *καὶ ἡ Νώνακρις. ἔσται δὲ μνήμη τις Φενεοῦ καὶ μετ᾽ ὀλίγα ἐν τῷ περὶ Ῥίπης καὶ Στρατίης. Ὁ δὲ ῥηθεὶς Ὀρχομενὸς πολύμηλος λέγεται πρὸς διαστολὴν τῶν προῤῥηθέντων μετὰ τὸν Βοιώτιον κατάλογον. καὶ τοῦτο ἐστὶν, ὡς καὶ προεῤῥέθη, τὸ ἐπίσημον τοῦ Ἀρκαδικοῦ Ὀρχομενοῦ, τὸ πολύμηλον. δηλοῖ δὲ ὁ πολύμηλος τὸν πολυθρέμμονα, ὥς περ καὶ προϊὼν τὴν Ἴτωνα μητέρα μήλων ἐρεῖ, τουτέστι θρεμμάτων. καὶ Ἴφικλον δέ τινα πολύμηλον, τουτέστι πολύζωον, ὡς ἀπὸ μέρους ἑνὸς ἤτοι τῶν μήλων, ὃ δηλοῖ προβάτων· ἄλλως γὰρ ὁ Ἴφικλος οὐκ ἐπὶ μήλοις ἀλλ᾽ ἐπὶ κτήσει βοῶν ἐθαυμάζετο.* (Vers. 606.) *Ῥίπη δὲ, ὥς περ καὶ ἡ μετ᾽ αὐτὴν Στρατίη, βαρυτόνως λέγονται πρὸς διαστολὴν τῆς ῥιπῆς, ὃ δηλοῖ τὴν ὁρμὴν, καὶ τῆς στρατιᾶς τοῦ λαοῦ. τάχα δὲ καὶ πληθυντικῶς λέγεται Ῥίπαι, ἐὰν ὁ Στράβων περὶ ταύτης λέγῃ, ὅτι Ῥίπαι οὐκ οἰκοῦνται. τὴν δὲ χώραν Ῥιπίδα καλοῦσιν. ἀλλαχοῦ *δὲ σαφέστατα φησὶν ὅτι Ῥίπην Στρατίην τε καὶ Ἐνίσπην εὑρεῖν τε χαλεπὸν καὶ εὑροῦσιν οὐδὲν ὄφελος διὰ τὴν ἐρημίαν. καὶ Ὀρχομενὸς δὲ καὶ Στύμφαλος καὶ Φενεὸς, φησὶν, ἢ οὐκ ἔτι εἰσὶν ἢ μόλις αὐτῶν ἴχνη φαίνεται καὶ σημεῖα. ἐθνικὸν ταύτης Ῥιπαῖος. τῆς δὲ Στρατίης, ἥ τις ἀπὸ ἡρωίδος οὕτω καλεῖται, Στρατιεὺς ὁ πολίτης καὶ Στρατιάτης· Στράτιον μέντοι πόλις Ἀκαρνάνων, οὗ πολίτης Στρατιώτης καὶ Στράτιος. τῆς δὲ Ἐνίσπης, ἣν ἠνεμόεσσαν λέγει ὡς ἐπὶ ὀρῶν κειμένην, Ἐνισπαῖος τὸ ἐθνικόν.* (Vers. 607.) *Τῆς δὲ Τεγέας γνώρισμα ὁ Στράβων τοιοῦτον φησί. Κεγχρεαὶ κεῖνται ἐπὶ τῇ ὁδῷ τῇ ἐκ Τεγέας εἰς Ἄργος διὰ τοῦ Παρθενίου ὄρους. λέγει δὲ καὶ ὅτι η Τέγεα μετρίως συμμένει. εὐδαίμων δὲ ὁ Τεγεατικὸς τόπος· διὸ καὶ παροιμία ἐντεῦθεν, εὐδαίμων ὁ Κορίνθιος, ἐγὼ δ᾽ εἴην Τεγεάτης. τῷ μέντοι γεωγράφῳ ἀρέσκει Τενεάτης ἐνταῦθα γράφεσθαι ἀπὸ Τενέας κώμης, φησὶ, Κορινθίας, ἐν ᾗ Τενεάτου Ἀπόλ*λωνος ἱερόν. λέγει δὲ ὁ αὐτὸς καὶ ὅτι Τεγεάταις ὅμοροι Κυπαρισσεῖς· ἄμφω δὲ τὰ χωρία ταῦτα Καύκωνες κατεῖχον· καὶ ὅτι ἐν τῇ Λεπρεάτιδι Καύκωνός ἐστι μνῆμα, καὶ ὅτι ἐν τῇ Δυμαίᾳ ποταμὸς Καύκων θηλυκῶς, πολὺς δὲ ὁ περὶ Καυκώνων λόγος· καὶ μέμνηται μὲν αὐτῶν καὶ ἡ Ὀδύσσεια, καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς δὲ μνήμη τις ἔσται αὐτῶν. ἔστι δέ, φασι, καὶ Κρητικὴ Τέγεα, ὑπὸ Ταλθυβίου κτισθεῖσα. μέμνηνται δὲ Τεγέας καὶ χρησμοὶ, ἐν οἷς καὶ οὗτος· Ἀρκαδίην μ᾽ αἰτεῖς, μέγα μ᾽ αἰτεῖς· οὔτοι δώσω· πολλοὶ ἐν Ἀρκαδίῃ βαλανηφάγοι ἄνδρες ἔασιν, οἵ σ᾽ ἀποκωλύσουσιν· ἐγὼ δέ τοι οὔτι μεγαίρω. δώσω τοι*
302 *Τεγέην; καὶ τὸ ἑξῆς. ἡ δὲ *Μαντίνεια Μαντινέη μὲν παρ᾽ Ὁμήρῳ Ἰωνικῶς· εὕρηται δέ, φασι, καὶ Μαντίνη κατὰ συναλοιφὴν, ὡς Ζέλεια Ζέλη. ὠνόμασται δὲ ἀπὸ Μαντίνου, υἱοῦ Λυκάονος. ἐρατεινὴν δὲ αὐτὴν ὁ ποιητὴς λέγει διότι πεδιάς ἐστι καὶ πολυάμπελος. συνῴκιστο δὲ κατὰ τὸν γεωγράφον ὑπὸ Ἀργείων ἐκ πέντε δήμων, ὡς ἡ πρὸ βραχέων ῥηθεῖσα Τέγεα ἐξ ἐννέα. πεποίηκε δὲ τὴν Μαντίνειαν*

ἔνδοξον Ἐπαμινώνδας, νικήσας αὐτόθι τοὺς Λακεδαιμονίους μάχῃ, ἐν ᾗ καὶ αὐτὸς ἐτελεύτα. δοκεῖ δὲ παρῆχθαι ἐκ τοῦ Μαντίνα ἡ Μαντίνεια, ὡς ἐκ τοῦ Ἀπάμα ἡ Ἀπάμεια. ἔστι καὶ Μάντυα πόλις Ἰταλίας, ὡς δηλοῖ καὶ ὁ γράψας, Μαντύη καὶ Μάντυα πόλις Ῥωμαίων, ὅθεν Βιργίλιος ὁ ποιητής. (Vers. 608.) Στύμφηλος δὲ καὶ διὰ τοῦ ᾱ τὰ πλείω λέγεται Στύμφαλος. προάγεται δὲ καὶ ἀρσενικῶς καὶ θηλυκῶς. ἔστι δὲ οὐ *μόνον πόλις Ἀρκαδικὴ, ἀλλὰ καὶ πεδίον ὁμώνυμον καὶ πηγὴ, ὧν ἐθνικὸν Στυμφάλιος, ἐξ οὗ καὶ Στυμφαλία Ἄρτεμις· καὶ λίμνη καὶ γυνή· ὅθεν Στράβων μέμνηται καὶ αὐτὸς λίμνης Στυμφαλίδος, λέγων καὶ ὅτι ἐνταῦθα τὰς ὄρνις μυθολογοῦσι τὰς ὑπὸ Ἡρακλέους τοξεύμασι καὶ τυμπάνοις ἐξελαθείσας, ὅ περ τοῖς μεγάλοις ἄθλοις προσελογίσθη τοῦ ἥρωος. ὁ δ᾽ αὐτὸς ἱστορεῖ καὶ ὅτι ὑπὸ συχνῶν πολέμων πολλαὶ πόλεις τῶν Ἀρκάδων ἔνδοξοι οὖσαι ἠφανίσθησαν, ὧν καὶ ἡ Μεγάλη Πόλις, οὕτως ὀνομαζομένη, περὶ ἧς κωμικός τις ἔφη, ὅτι ἐρημία μεγάλη ἐστὶν ἡ Μεγάλη πόλις. Παῤῥασία δὲ ἡ πόλις ἀπὸ Παῤῥασοῦ, ἑνὸς τῶν Λυκάονος παίδων. Νικάνωρ δέ τις φησὶν, ὡς ὁ τὰ ἐθνικὰ γράψας λέγει παρβασίαν αὐτὴν κεκλῆσθαι διὰ τὴν τοῦ Λυκάονος εἰς τὸν Δία παρανομίαν, καὶ κατ᾽ ἐναλλαγὴν τοῦ β̄ Παῤῥασίαν. τὴν δὲ τοῦ Λυκάονος ἐπὶ τῷ Διὶ παραιβασίαν, εἰπεῖν καθ᾽ Ἡσίοδον, οἱ *τοῦ Λυκόφρονος δηλοῦσιν ὑπομνηματισταί. καὶ ταῦτα μὲν ἐν τούτοις. (Vers. 612. sqq.) Ὁ δὲ ποιητὴς ἱστορεῖ καὶ ὅτι αὐτὸς ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων νῆας τοῖς ἐξ Ἀρκαδίας ἔδωκε, κενὰς δηλονότι· ἐπεὶ οὔ σφι θαλάσσια ἔργα μεμήλει, τουτέστιν οὐ φροντὶς ἦν αὐτοῖς τῶν κατὰ θάλασσαν οὐδὲ ναυτικοὶ ἦσαν, οἷα μεσήπειροι, ὡς μέσην οἰκοῦντες, καθάπερ εἴρηται, τὴν Πελοπόννησον καὶ πανταχόθεν τῆς θαλάσσης καὶ πολὺ ἀφεστῶτες. λύει δέ, φασιν, οὕτω ζήτημα ὁ ποιητὴς τὸ, πῶς μεσόγειοι ὄντες εἰς Ἴλιον ἦλθον καὶ πόθεν ἔσχον τὰς ναῦς. ὅρα δὲ ὅπως ὁ Ἀγαμέμνων πολύναυς, ἑκατὸν μὲν αὐτὸς νῆας ἔχων, ἑξήκοντα δὲ δοὺς τῇ τῶν Ἀρκάδων στρατιᾷ. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τοῖς Πανσανίου φέρεται ὅτι τε Ἀρκὰς κυνῆ ἐλέγετό τις ἤτοι Ἀρκαδικὸς πῖλος διὰ τὸ ἔχειν ὡς εἰκός τι διάφορον πρὸς τὰ ὁμοειδῆ, καὶ ὅτι φελλός τις ἐφέρετο Ἀρκὰς, καὶ ὅτι Ἐρατοσθένης παρὰ Ἀρκάσι φησὶ φελλὸν μέσον τι πρίνου καὶ *δρυὸς, ὃ ἐνίους θηλύπρινον καλεῖν, καὶ ὅτι παροιμία ἦν τὸ, Ἀρκάδας μιμούμενος, ἐπὶ τῶν ἄλλοις ταλαιπωρούντων· μαχιμώτατοι γὰρ ὄντες αὐτοὶ μὲν οὐδέποτε ἐνίκησαν, πολλοῖς δὲ ἄλλοις αἴτιοι τοῦ νικᾶν ἦσαν, ὅθεν καὶ Πλάτων ὁ κωμικὸς διὰ τὸ τὰς κωμῳδίας φησὶν αὐτὸς ποιῶν ἄλλοις ἐκδιδόναι
29 διὰ πενίαν Ἀρκάδας μιμεῖσθαι ἔφη· ἕτερος δὲ ῥήτωρ ἐπιδραμὼν τὰ πολλά φησίν· Ἀρκάδας μιμούμενος, ἤγουν ἄλλοις ταλαιπωρῶν. οἱ γὰρ Ἀρκάδες ὑπὲρ ἑτέρων ἠνδραγαθίζοντό, φησιν. ὃ δὴ καὶ Ἡρακλῆς ἔπασχεν, ἐξ οὗ καὶ παροιμία ἐπὶ τῶν ἄλλοις μοχθούντων τὸ, ἐν τετράδι γεννηθῆναι, κατὰ τὸν Ἡρακλέα δηλαδὴ, ὃς ἐν μηνὸς τετάρτῃ γεννηθεὶς ἄλλοις ἤθλει. *(Vers. 615. sqq.) Ὅτι τοῖς περὶ τὸ 303 2
Βουπράσιον καὶ τὴν Ἤλιδα ἔνθα καὶ ἡ Ὑρμίνη καὶ ἡ Μύρσινος πέτρη τ᾽ Ὠλενίη καὶ Ἀλείσιον, τέσσαρας ἀρχηγοὺς ὁ ποιητὴς ἐφιστᾷ, τὸν Διώρην καὶ τὸν Πολύξεινον καὶ ἀνεψιοὺς ἢ αὐτανεψίους, ὅ ἐστιν ἐξαδέλφους πρώτους δύο, τὸν Ἀμφίμαχον καὶ τὸν Θάλπιον, ὧν γενέτας ἡ ἱστορία παραδίδωσι Κτέατον καὶ Εὔρυτον, τοὺς κατὰ μὲν τὸν ποιητὴν Ἀκτορίωνας, Μολιονίδας δὲ κατὰ τοὺς νεωτέρους. ὧν γενεαλογία τοιαύτη, συντρέχουσα τῇ ἐνταῦθα ἱστορίᾳ τοῦ ποιητοῦ. Ἀλέκτωρ ὁ Ἐπειοῦ παῖς νέος κομιδῇ βασιλεύων Ἤλιδος καὶ τὴν τοῦ Πέλοπος ἐπιβουλὴν δεδιὼς συλλαμβάνεται Φόρβαντα τὸν ἐξ Ὠλένου ἐπὶ ἡμισείᾳ τῆς βασιλείας. γίνεται δὲ τῷ μὲν Ἀλέκτορι ἐκ Διογενείας τῆς Φορ*βαντίδος υἱὸς Ἀμαρυγκεὺς, οὗ μέμνηται ὁ ποιητὴς ἐνταῦθα. τῷ δὲ Φόρβαντι ἐξ Ὑρμίνης ἀδελφῆς Ἀλέκτορος Αὐγείας καὶ Ἄκτωρ, ὧν καὶ αὐτῶν μνεία ἐνταῦθα τῷ ποιητῇ. τούτων δὲ Ἀμαρυγκέως μὲν ὁ ῥηθεὶς ἀνωτέρω Διώρης, Αὐγείου δὲ Φυλεὺς καὶ Ἀγασθένης ὁ ἐνταῦθα παρὰ τῷ ποιητῇ κείμενος, Ἄκτορος δὲ Κτέατος καὶ Εὔρυτος, ὧν Κτεάτου μὲν ὁ δηλωθεὶς Ἀμφίμαχος, Εὐρύτου δὲ ὁ Θάλπιος. ἀλλὰ Κτέατος μὲν καὶ Εὔρυτος ὑφ᾽ Ἡρακλέους ὤλοντο, Φυλεὺς δὲ παρακαλεῖ τὴν ἀρχὴν τοῦ πατρὸς δοθῆναι Ἀγασθένει, οὗ παῖς ὁ Ὁμηρικὸς οὗτος Πολύξεινος. ὁ δὲ Φυλεὺς τί ἐποίησεν ἔκτοτε, μετ᾽ ὀλίγον ἐν τῷ περὶ Δουλιχιωτῶν λόγῳ δηλωθήσεται. καὶ τοιαύτη μὲν ἡ τῶν ῥηθέντων τεσσάρων ἀρχηγῶν κατὰ τοὺς παλαιοὺς γενεαλογία. ὁ δὲ ποιητὴς ἑκάστῳ τούτων ἕπεσθαι λέγει δέκα νῆας. καὶ ὅρα ὅπως καινότερον ἐσχημάτισεν· οὐ γὰρ εἶπε, τοῖς δὲ τεσσαράκοντα νῆες ἕπον*το, ἀλλὰ ἐμέρισεν αὐτὰς ἐπίσης τοῖς τέσσαρσιν. Ἐπειοὶ δὲ κατὰ τὸν ποιητὴν οἱ ἐν ταῖς ναυσὶ ταύταις· φησὶ γὰρ, πολέες δ᾽ ἔμβαινον Ἐπειοί.

καὶ σημείωσαι ὅτι τοὺς Ἠλείους καὶ Ἐπειοὺς ὀνομάζει ἑτερωνύμως τῷ τόπῳ ἐξ οὗ ἦσαν, καὶ ὥς φασιν οἱ παλαιοὶ, διῃρημένως πρὸς τὴν πόλιν. ἦσαν δὲ ἐκ τῆς Ἤλιδος, ᾗ παρονομασθέντες Ἠλεῖοι ἂν ἐλέχθησαν. οὕτω καὶ οἱ Ἄβαντες, ὡς προεῤῥέθη, καὶ ἕτεροι δέ τινες ὁμοίαν ἑτερώνυμον παρωνυμίαν ἔπαθον. Ἰστέον δὲ ὅτι ὁ ῥηθεὶς Διώρης ἐκτείνει τὴν ἄρχουσαν. καὶ εἰ μὲν ἀπὸ τοῦ Διὸς γίνεται, δοτέον αὐτὸ τῇ τῶν διχρόνων ἀδιαφορίᾳ· εἰ δὲ παρὰ τὴν διᾶ πρόθεσιν γεγονὸς κέκραται κατὰ τοὺς παλαιοὺς, πίπτει οὕτως ὑπὸ ἀναλογίαν. τῶν δὲ ῥηθέντων τόπων τὸ Βουπράσιον ὁ γεωγράφος χωρίον τῆς Ἠλείας φησὶ, καὶ τοὺς Βουπρασιεῖς Ἐπειούς· καὶ ἀλλαχοῦ πάλιν λέγει ὅτι κατοικία τῆς Ἠλείας τὸ Βουπράσιον ἀξιόλογος, ἣ νῦν οὐκ ἔτ᾽ ἔστι, καὶ ὅτι *ὑπεροχὴν δοκεῖ ἔχειν τότε τὸ Βουπράσιον παρὰ τὴν Ἦλιν, καὶ οἱ Ἐπειοὶ παρὰ τοὺς Ἠλείους, καὶ ὅτι ὕστερον ἀντὶ Ἐπειῶν Ἠλεῖοι ἐκλήθησαν, καὶ ὅτι εἰ καὶ μέρος Ἤλιδος τὸ Βουπράσιον, ἀλλὰ ποιητικῷ σχήματι συγκαταλέγεται τὸ μέρος τῷ ὅλῳ, ὥς περ, φησὶ, καὶ ἐν τῷ, ἀν᾽ Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος. τοῦτο δὲ τὸ σχῆμα, περὶ οὗ καὶ προεῤῥέθη, πολλαχοῦ ἀναφανήσεται. ὁ δὲ τῶν ἐθνικῶν γραφεὺς καὶ πόλιν Ἤλιδος λέγει καὶ ποταμὸν καὶ χωρίον καὶ κατοικίαν ἀξιόλογον τὸ Βουπράσιον, κληθὲν οὕτω ἀπὸ Βουπρασίου τινὸς ἄρξαντος ἐκεῖ. ἐθνικὸν αὐτοῦ Βουπρασιεὺς καὶ Βουπράσιος καὶ Βουπρασίων δὲ, ὡς Καδμείων. Ἡ δὲ Ἦλις πόλις ἦν πρὸς τῇ Ὀλυμπίᾳ κατὰ τὸν τὰ ἐθνικὰ γράψαντα, κληθεῖσα, φησὶν, ἀπὸ Ἡλίου, παιδὸς Ταντάλου, κατὰ δὲ Ἡρόδοτον Αἰτωλῶν ἡ Ἦλις. ἔστι δὲ Ἀρκαδικὴ καὶ Ἰσπανίας δὲ, ὁ πολίτης, φησὶν, Ἠλίδειος τύπῳ κτητικῷ, καὶ ὑφέσει τοῦ δ Ἠλίειος, καὶ συναιρέ*σει Ἠλεῖος. Τρύφων δέ φησιν, Ἠλίεος, καὶ κατὰ μετάθεσιν Ἠλέϊος καὶ Ἠλεῖος. ὁ δὲ γεωγράφος λέγει ὅτι Ἠλεῖοι καὶ Μεσσήνιοι κλύζονται τῷ Σικελικῷ κόλπῳ, καὶ ὅτι Ἦλις οὔπω ἔκτιστο καθ᾽ Ὅμηρον, ἀλλ᾽ ἡ χώρα κωμηδὸν ᾠκεῖτο. ἐκαλεῖτο δὲ κοίλη Ἦλις ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος, καθ᾽ ὁμοιότητα δηλαδὴ τῆς κοίλης Λακεδαίμονος καὶ τῆς κοίλης Συρίας. πάνυ δὲ περιᾳδομένη γέγονεν ὕστερον ἡ Ἦλις διὰ τὰ ἐν αὐτῇ τελούμενα Ὀλύμπια· διὸ καὶ δῖαν αὐτὴν λέγει ὁ ποιητὴς, εἰδὼς, οἷα εἰκὸς, καὶ αὐτὸς τὴν πανήγυριν προκαταβληθεῖσαν ἐπὶ Ἡρακλέους, καθὰ καὶ 230
304 Πίνδαρος ἱστορεῖ. ὅτι δὲ καὶ ψιλοῦται ἡ Ἦλις κανονικῶς, ἔτι δὲ καὶ δασύ*νεται παρὰ τὸ ἁλίζω τὸ συναθροίζω, ἢ καὶ παρὰ τὸν ἀνωτέρω ῥηθέντα Ταντάλίδην Ἥλιον δῆλον ἐκ τῶν παλαιῶν. ὅτι δὲ τὸ τῶν Ἠλείων ὑποβάρβαρον ἐσκώπτετο, δηλοῖ ὁ ἐν τῷ ἐρωτηθῆναι, πότερα Βοιωτοὶ βαρβαρώτεροι τυγχάνουσιν ὄντες ἢ Θετταλοὶ, φάμενος ὡς Ἠλεῖοι. ὡς δὲ καὶ περὶ γυμνάσια εὐδοκίμουν, δηλοῖ ὁ αὐτὸς, εἰπὼν γυμνικοὺς ἀγῶνας διατιθέτωσαν Ἠλεῖοι, Κορίνθιοι θυμελικοὺς, Ἀθηναῖοι σκηνικοὺς, εἰ δέ τις τούτων πλημμελοίη, μαστιγούσθωσαν Λακεδαιμόνιοι· αἰνιττόμενος ἐκεῖνος νόμῳ σκώμματος τὰς παρὰ Λάκωσιν ἀγομένας ἑορταστικὰς μαστιγώσεις. περὶ δὲ Ἠλείων εἴτ᾽ οὖν Ἐπειῶν ῥηθήσεται καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς, ἔνθα ὁ γέρων Νέστωρ λόγοις τὸν Πάτροκλον κατεργάζεται. (Vers. 616.) Σημείωσαι δὲ ὅτι ἐμφαίνει καὶ ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς πολλοὺς σιγηθῆναι τόπους, εἰπὼν, ὅσσον Ὑρμίνη καὶ Μύρ*σινος πέτρη τ᾽ Ὠλενίη καὶ Ἀλείσιον ἐντὸς ἐέργει· τὰ γὰρ ἔσω τῶν τεσσάρων τούτων τόπων εἰργόμενα σεσίγηνται. ἔνθα φασὶν οἱ παλαιοὶ ὅτι ὁρίοις περιορίζει τὴν Ἦλιν ὁ ποιητὴς ἀπὸ τῶν ἐσχάτων αὐτῆς μερῶν, οἷα μὴ θέλων τὰ κατὰ μέρος λεπτολογεῖν. ἡ δὲ Ὑρμίνη πολίχνιον ἦν· οὐκ ἔστι δὲ, φασὶ, νῦν, ἀλλὰ ἀκρωτήριον περὶ Κυλλήνην ὀρεινὸν, καλούμενον Ὅρμινα ἢ Ὕρμινα. ὁ δὲ τὰ ἐθνικὰ ἐκθέμενος Ὑρμίνας δύο εἶναι φησὶν ἀπὸ Ὑρμίνης, τὰς ὕστερον διὰ τοῦ ο κληθείσας. Ἡ δὲ Μύρσινος ἐσχατόωσα μὲν εἴρηται, καθά που καὶ ἡ Ἀνθηδών. ἐκλήθη δέ, φασιν, ὕστερον Μυρτούντιον· ἐθνικὸν δὲ αὐτῆς εὕρηται Μυρτούσιος. Ἡ δὲ Ὠλενία πέτρα ὄρος, φασὶ, τῆς Ἠλείας ἐστὶ, καὶ ὁ γεωγράφος δὲ λέγει ὅτι πέτραν Ὠλενίαν εἰκάζουσι τὴν νῦν Σκόλλιν ὄρος πετρῶδες· κοινὸν Δυμαίων καὶ Ἠλείων. ὁ δὲ καταγράψας τὰ ἐθνικὰ Ὤλενον ἱστορεῖ πόλιν Ἀχαΐας ἀρσενικῶς καὶ θηλυκῶς ἀπὸ Ὠλένου, υἱοῦ Διός *καὶ ἴσως Ὠλενία πέτρα τὸ ῥηθὲν ὄρος ἐκ τῆς τοιαύτης Ὠλένου, ἧς καὶ ὁ γεωγράφος μνησθεὶς λέγει ὅτι Ὤλενος ἔρημος, κειμένη μεταξὺ Πατρῶν καὶ Δύμης, καὶ ὅτι δείκνυται ἴχνη μεταξὺ Πατρῶν καὶ Δύμης τοῦ παλαιοῦ τῶν Ὠλενίων κτίσματος, καὶ ὅτι Ὅμηρος τοῦ ἐν Ἀχαΐᾳ Ὠλένου οὐ μέμνηται, ἀλλὰ τοῦ ἐν Αἰτωλίᾳ ὁμωνύμου κτίσματος. καὶ ἰδοὺ καὶ τοῦτο ἑτερωνυμίας τινὸς ὑπόδειγμα, εἴ περ τόπον μὴ εἰπὼν Ὤλενον Ὠλενίην πέτραν ὠνόμασεν ἀπὸ Ὠλένου παρωνομασμένην. Τὸ δὲ Ἀλείσιον ἐν μὲν τοῖς παλαιοῖς τῶν ἀντιγράφων διὰ διφθόγγου φέρεται ὡς ἀπὸ τοῦ ἀλέω ἀλέσω κατὰ τὸν ἐτυμο-

λόγον, ὁ δὲ τῶν ἐθνικῶν ἐκθέτης διὰ τοῦ η̄ γράφει αὐτὸ, λέγων οὕτω καλεῖσθαι ἀπὸ Ἀλησίου, υἱοῦ
Σκιλλοῦντος, ἑνὸς τῶν τῆς Ἱπποδαμείας μνηστήρων. ἔστι δέ, φησι, καὶ Ἀλήσιον Ἠπείρου, παρώ-
νυμον τῷ ἁλὶ, ὡς πηγνυμένου ἐκεῖ πολλοῦ ἁλός. Στράβων δὲ ἱστορεῖ ὅτι περὶ τὸ Ὁμηρι*κὸν Ἀλείσιον 30
ἀγορὰν κατὰ μῆνα συνάγουσιν οἱ περίοικοι, καὶ ὅτι τὸ Ἀλείσιον καὶ Ἀλεισίου κολώνην ὁ ποιητὴς καλεῖ,
εἰπὼν πέτρης τ' Ὠλενίης καὶ Ἀλεισίου ἔνθα κολώνη κέκληται· ὑπερβατῶς γάρ, φησι, δεκτέον καὶ ἔνθα
Ἀλεισίου κολώνη κέκληται. λέγει δὲ καὶ ὅτι ἔνιοι καὶ ποταμὸν δεικνύουσιν Ἀλείσιον. τὸ μέντοι Ἀλήϊον,
οὗ ἀλλαχοῦ μέμνηται ὁ ποιητὴς, Λυκιακὸν πεδίον ἐστίν. *(Vers. 625. sqq.) Ὅτι πολλαχοῦ ἐνταῦθα 41
ὁ ποιητὴς καινῷ τοιούτῳ χρᾶται σχήματι· οἳ δὲ εἶχον τὸν δεῖνα καὶ δεῖνα τόπον, τούτων ἦρχεν ὁ δεῖνα.
τὸ δέ γε ἀκόλουθον οὕτως ἦν· οἳ δὲ εἶχον τόνδε καὶ τόνδε τὸν τόπον, ἀρχηγὸν εἶχον τόνδε τινά. ὁ δὲ
10 ἀρχόμενος ἀπὸ εὐθείας περαίνει καινότερον τὴν τοῦ σχήματος ἀπόδοσιν εἰς γενικήν. οὕτω γοῦν καὶ
ἐνταῦθα σχηματίζων φησίν· οἳ δ' ἐκ Δουλιχίου Ἐχινάων τε ἱερῶν νήσων, οἳ ναίουσι πέρην ἁλὸς Ἤλιδος
ἄντα, τούτων ἡγεμόνευε Μέγης Φυλείδης, Αὐγείου ἔγγονος. εἶτα οὕτω δόξαν αὐτῷ ἐφερμηνεύων τὸ,
Φυλεί*δης, φησίν· ὃν τίκτε Διὶ φίλος ἱππότα Φυλεύς. ἡρμήνευσε δὲ τὸ Φυλείδης οὐχ' ὡς ὑποδύσκολον, 305
ἀλλ' ἵνα εἰς τὸ Φυλεὺς ἀναλύσας αὐτὸ εὐθὺς ἀκωλύτως ἐπιπλέξῃ ἱστορίαν ταύτην· ὅς ποτε Δουλί-
χιόνδ' ἀπενάσσατο πατρὶ χολωθείς. οὐ γὰρ Δουλιχιεὺς ἀνέκαθεν ὁ Φυλεὺς, ἀλλὰ χόλον παθὼν κατὰ
τοῦ πατρὸς μετῴκησεν ἐκ τῶν κατὰ Ἤλιδα τόπων εἰς τὸ Δουλίχιον. διὸ καὶ ἱππότης νῦν εἰρῆσθαι δοκεῖ
καὶ αὐτὸς ἀντὶ τοῦ φυγάς· κεῖται γάρ ποτε τὸ ἱππότης ὄνομα κατὰ τοὺς γλωσσογράφους καὶ ἐπὶ τοιού-
του σημαινομένου. περὶ δὲ τοῦ Φυλέως ἐγράφη καὶ πρὸ ὀλίγου. ἐνταῦθα δὲ ὅρα ψευδοπαρήχησιν τὴν,
Διὶ φίλος Φυλεύς. τοιαῦται δὲ καὶ ἕτεραι ἀνεγράφησαν, καὶ μάλιστα ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσσειαν. ἦγε δὲ
20 ὁ ῥηθεὶς Μέγης νῆας τεσσαράκοντα. Ἰστέον δὲ ὅτι ὁ Πορφύριος αἰτίαν τοῦ *φυγεῖν τὸν Φυλέα ἐξ 10
Ἤλιδος εἰς τὸ Δουλίχιον φησὶ τὸ μαρτυρῆσαι Ἡρακλεῖ περὶ τῆς ἀφαιρέσεως τῶν βουκολίων, ὅ περ
πάντως ἐλύπει τὸν τοῦ Φυλέως πατέρα τὸν Αὐγείαν. γέγονε δὲ τοῦτο ἡνίκα Ἡρακλῆς τὴν Αὐγείου
κόπρον ἐξεκάθηρεν. ἐνταῦθα δέ φασιν οἱ παλαιοὶ ὅτι διαφορᾶς ἀνηκέστου τῶν οἰκείων κρείσσων χωρι-
31 σμὸς, ἐπαινοῦντες τὴν τοῦ Φυλέως φυγὴν, ἐπεὶ χόλον ἔσχε πολὺν τῷ πατρί. μητέρα δὲ τοῦ ῥηθέντος
Μέγητος τινὲς Κτιμένην φασὶ τὴν τοῦ Λαέρτου, ὥστε θεῖος αὐτοῦ γίνεται Ὀδυσσεὺς, οὗ περ ἀδελφὴ
ἡ Κτιμένη. ἑτέρα δὲ ἱστορεῖται οἰκείωσις τοῦ Μέγητος πρὸς τοὺς βασιλεῖς. Φυλεὺς γάρ, φασι, μοι-
χεύσας Τιμάνδραν ἀδελφὴν Ἑλένης καὶ Κλυταιμνήστρας ἀπήγαγεν εἰς τὸ Δουλίχιον, ὥστε καὶ εὐλό-
γως, φασὶ, διὰ τὴν ἐπιγαμίαν συμμαχεῖ καὶ ὁ Μέγας. (Vers. 625.) Ἰστέον δὲ ὅτι ἐκ τῆς Πελοποννήσου
μεταβὰς ὁ ποιητὴς εὐτάκτως εἰς τὸ πλησίον αὐτῆς Δουλί*χιον οὕτω καθ' ὁμοίαν τινὰ τάξιν διὰ τὴν 20
30 ῥηθεῖσαν τοῦ Μέγητος οἰκείωσιν πρὸς τὸν Ὀδυσσέα μετὰ τὸν παρόντα κατάλογον τὸν Κεφαλληνιακὸν
τάξει, οὗ ἐξάρχει ὁ Ὀδυσσεύς. Σημείωσαι δὲ ὅτι εἰ καὶ Ὅμηρος ἰδιάζειν δοκεῖ τὸ Δουλίχιον ἐκ τῶν
ἐχινῶν, ἀλλ' ἕτεροι τῶν Ἐχινάδων εἶναι φασὶ καὶ αὐτό. καὶ ἔστιν εἰπεῖν ὅτι ἐν πολλοῖς ὁ ποιητὴς οὕτω
ποιεῖ, ὡς καὶ προείρηται, ἰδίᾳ μὲν ἐκφωνῶν τὸ ὅλον, ἰδίᾳ δὲ τὸ μέρος, οἷον ἐστὶ καὶ τὸ, εἰς Κύπρον
εἰς Πάφον· ὅλον μὲν γὰρ ἡ Κύπρος, μέρος δὲ αὐτῆς ἡ Πάφος. οὕτω γοῦν καὶ ἐνταῦθα ἐν ὁλότητι
μὲν αἱ Ἐχινάδες, μέρος δὲ αὐτῶν τὸ Δουλίχιον. τοιαῦτα δὲ σχήματα καὶ ὁ γεωγράφος ἐκτιθεὶς καὶ οὐ
μόνον Ὁμηρικὰ, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἑτέρων ποιητῶν, φησὶν ὅτι ἐν τῷ, ἐκ Δουλιχίου Ἐχινάων τε, συγκατα-
λέγεται τὸ μέρος τῷ ὅλῳ ποιητικῷ σχήματι· ἐντὸς γὰρ τῶν Ἐχινάδων καὶ τὸ Δουλίχιον. οὕτω καὶ τὸ
Βουπράσιον συγκαταλέγει ὁ ποιη*τὴς τῇ Ἤλιδι, μέρος ὂν αὐτῆς. τοιοῦτον φησὶ καὶ τὸ, ἀν' Ἑλλάδα 30
καὶ μέσον Ἄργος, περὶ οὗ προείρηται. ὁμοίου δὲ σχήματος εἶναι λέγει καὶ τὸ, Κουρῆτές τε μάχοντο
10 καὶ Αἰτωλοί· μέρος γὰρ Αἰτωλῶν οἱ Κουρῆτες. καὶ Ἱππῶναξ δὲ οὕτω σχηματίζει ἐν τῷ, Κυπρίων βέκος
καὶ Ἀμαθουσίων πυρῶν· μέρος γὰρ Κυπρίων οἱ Ἀμαθούσιοι. καὶ Ἀλκμάν· Κύπρον ἱμερτὰν λιποῖσα
καὶ Πάφον περιῤῥύταν· καὶ Αἰσχύλος· Κύπρου Πάφου τ' ἔχουσα πάντα κλῆρον· ἐμπεριέχεται γὰρ
ἡ Πάφος τῇ Κύπρῳ, ὥς περ καὶ ἡ Χαλκὶς καὶ ἡ Ἐρέτρια τῇ Εὐβοίᾳ, ἐν τῷ, οἳ δ' Εὔβοιαν ἔχον καὶ
Χαλκίδα καὶ Ἐρέτριαν. ὁ δ' αὐτὸς γεωγράφος λέγει καὶ ὅτι οἱ τὰς Ἐχινάδας οἰκοῦντες Ἐπειοὶ ἐλέγοντο.
οὕτω δέ, φασι, καὶ Ἀρίσταρχος ἐκδέχεται καὶ ἕτεροι. ἐν δὲ τῇ γεωγραφικῇ ἱστορίᾳ φέρεται καὶ ὅτι
Ζάκυνθος διέχει Κεφαλληνίας ὅσον ἑξήκοντα στάδια, ὑλώδης μὲν, εὔκαρπος δέ. ταύτης πρὸς ἕω αἱ

Ἐχινά*δες ἵδρυνται νῆσοι, ὧν καὶ τὸ Δουλίχιον, ὃ νῦν, φησὶ, Δολίχαν καλοῦσι, καὶ αἱ ὀξεῖαι καλούμεναι νῆσοι, ἃς θοὰς ἐν Ὀδυσσείᾳ εἶπεν ὁ ποιητής. κεῖται δέ, φησιν, ἡ ῥηθεῖσα Δολίχα κατὰ τὴν ἐκβολὴν τοῦ Ἀχελῴου, οὗ περ ἡ χοῦς τὰς μὲν αὐτῶν ἐξηπείρωκε, τὰς δὲ μέλλει πολλὴ καταφερομένη. καὶ ὅρα ἐνταῦθα τὸ ἡ χοῦς· σύνηθες δὲ τῷ γεωγράφῳ οὕτω λέγειν· παρὰ δὲ ἑτέροις σπάνιον ἔστι θηλυκῶς τὴν λέξιν ταύτην εὑρεῖν. ὁ δὲ τὰ ἐθνικὰ ἐκθεὶς, λέγει μὲν καὶ αὐτὸς ὅτι τὸ Δουλίχιον καὶ Δολίχα καλεῖται· προστίθησι δὲ ὅτι καὶ ὀξεῖα λέγεται, ἣν πληθύνας θοάς, φησιν, ὁ ποιητὴς εἶπε.
306 καὶ ἰδοὺ καινὸν τοῦτο καὶ παρὰ *τὴν τῶν πολλῶν δόξαν, εἴ περ αἱ Ὁμηρικαὶ θοαὶ νῆσοι οὐ πολλαί εἰσιν, ἀλλὰ μία κατὰ τοῦτον ἡ ῥηθεῖσα Δολίχα. καλεῖται δὲ Δουλίχιον ἀπὸ Δολιχίου, φασὶν, υἱοῦ Τριπτολέμου. ἔστι δέ, φασι, καὶ νῆσος Δολιχὴ πρὸς τῇ Λυκίᾳ, ἣν καὶ Δολιχίστην ἔλεγον. τάχα δὲ ὡς καὶ παρὰ τὸ μικρὸν ἡ Μάκρις τε καὶ ἡ Μάκρη, οὕτω καὶ παρὰ τὸ Δολιχὸν ἡ Δολίχη. Ἰστέον δὲ ὅτι τοῦ Ἐχινάων εὐθεῖα ἡ Ἐχίνη. τοῖς δὲ μεθ᾽ Ὅμηρον εὐθεῖα Ἐχινὰς, καὶ ἀπ᾽ αὐτῆς αἱ νῆσοι Ἐχινάδες. οὐκ ἔστι δ᾽ εἰπεῖν σταθερῶς, εἴτε παράγωγον τῆς Ἐχίνης ἢ Ἐχινὰς, εἴτε ὑποκοριστικόν· ὅτι δὲ τόποι πολλάκις καὶ ἀπὸ τῶν παρ᾽ αὐτοῖς πλεοναζόντων ἐκαλοῦντο, αἱ ἱστορίαι δηλοῦσιν. Ἴκαρος γοῦν ἰχθυόεσσα ἦν, ὅτε ἐκαλεῖτο διὰ τοὺς ἐκεῖ πολυπληθεῖς ἰχθύας, καὶ ἡ Σηπιὰς δὲ ἄκρα διὰ τὰς αὐτόθι σηπίας, καὶ νῆσοι Λαγοῦσσαι ἀπὸ τῶν *ἐν τοῖς ἐκεῖ λαγωῶν. ἔνθα καὶ ὅρα τὸ Λαγοῦσσαι ὡς ἀπὸ τοῦ λαγὸς τοῦ γραφομένου διὰ τοῦ ο μικροῦ, ὅθεν Λαγόεσσαι καὶ κατὰ κρᾶσιν Λαγοῦσσαι, ὡς καὶ Λεπαδόεσσαι Λεπαδοῦσσαι ἀπὸ τῶν κατ᾽ αὐτὰς πλεοναζόντων. οὕτω δὲ καὶ ἄλλαι νῆσοι, αἱ μὲν Φυκοῦσσαι, αἱ δὲ Πιθηκοῦσσαι, αἱ δὲ Πιτυοῦσσαι. εἰκὸς οὖν καὶ Ἐχίνας εἴτ᾽ οὖν Ἐχινάδας νήσους ἀπὸ τῶν ἐχίνων εἶναι παρωνομασμένας, ὧν παρώνυμον καὶ ὁ ἐχινόπους· ἐξ οὗ παροιμία τὸ, τὰς ἀκάνθας συνάγων ὡσὰν ἐχινόποδας. ὁμώνυμος δὲ λέξις ὁ ἐχῖνος. ζῴου τε γὰρ εἶδος δηλοῖ ἓν μὲν χερσαῖον, ἕτερον δὲ θαλάσσιον, καὶ κοιλίας τὸ ἔσω· καὶ εἶδος δὲ πλακοῦντος, ὡς ἱστορεῖ Ἀθήναιος. (Vers. 626.) Ἐν δὲ τῷ, ναίουσι πέρην ἁλὸς, εἰ μὲν γράφεται οἳ ναίουσιν, οὐδὲν ἔχει καινόν· τὸ δὲ εἰπεῖν, αἳ ναίουσι, σχηματισμόν τινα ἔχει οὐ πάνυ συνήθη· κεῖται γὰρ τὸ, ναίουσιν αἱ νῆσοι, ἀντὶ τοῦ ναίονται. οὕτω καὶ Σοφοκλῆς· σὺ μέν που ναίεις ἁλί*πλαγκτος, ἀντὶ τοῦ ναιομένη τυγχάνεις. καὶ μετάγεται οὕτω τὸ ἔργον τῶν κατοικούντων εἰς τὰ κατοικούμενα· ναίουσι μὲν γὰρ ἄνθρωποι, ναίονται δὲ τόποι, ὥστε τὸ εἰπεῖν, ὅτι ναίουσιν οἱ τόποι, ἀντέστραπται τῇ φύσει τοῦ πράγματος. Τὸ δὲ πέρην δηλοῖ μὲν τὸ πέραν· ἔστι δὲ ἐπίῤῥημα μεταληφθὲν ἀπὸ θηλυκῆς αἰτιατικῆς· πέρα γὰρ ἡ γῆ κατὰ γλῶσσαν, ὅθεν ἡ περαία παράγεται, ἧς ἡ αἰτιατικὴ πέραν, καὶ μεταβολῇ τοῦ ᾱ πέρην· ἐξ οὗ τὸ ἐπίῤῥημα, δηλοῦν τὸ ἀπὸ τῶν ἐνταῦθα εἰς τὴν ἐκεῖθεν ἀντικρὺ γῆν. ὅρα δὲ ὅτι τοπογραφῶν ὁ ποιητὴς ποῦ Ἐχινάδες νῆσοι κεῖνται, περὶ ὧν καὶ ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ ἐγράφη, οὐκ ἠρκέσθη τῷ, πέραν ἁλὸς, ἀλλὰ διὰ σαφήνειαν προσέθετο τὸ, Ἤλιδος ἄντα, τουτέστιν ἀντικρὺ τῆς Ἤλιδος, περὶ ἧς πρὸ ὀλίγου εἴρηται.
36 *(Vers. 631. sqq.) Ὅτι Ὀδυσσεὺς δώδεκα μιλτοπαρῄους νῆας ἔχων ἦγε Κεφαλλῆνας μεγαθύμους, οἵ ῥ᾽ Ἰθάκην εἶχον καὶ Νήριτον εἰνοσίφυλλον, καὶ Κροκύλει᾽ ἐνέμοντο καὶ Αἰγίλιπα τρηχεῖαν, οἵ τε Ζάκυνθον ἔχον καὶ οἳ Σάμον ἀμφενέμοντο, οἵ τ᾽ Ἤπειρον ἔχον καὶ ἀντιπέραι᾽ ἐνέμοντο. καὶ ὅρα ὅπως 23 καὶ ἐνταῦθα ἐνεχόρευσεν ὁ ποιητὴς τῷ εἶχον καὶ τῷ ἐνέμοντο. μέμνησο *δὲ καὶ ὅτι Κεφαλλῆνας λέγει οὐ μόνον τοὺς ἐκ τῆς Κεφαλληνίας νήσου, ἀλλὰ πάντας τοὺς ἐν τοῖς ῥηθεῖσι τόποις τοῖς ὑπὸ τὸν Ὀδυσσέα, τούς τε περὶ τὴν Ἰθάκην καὶ τοὺς λοιπούς. ἐν οἷς καὶ Ἀκαρνᾶνες κατὰ τὸν γεωγράφον οὔπω ἐπὶ Ὁμήρου ὠνομασμένοι οὕτω. τὰ γοῦν ῥηθέντα Κροκύλεια ἐν τοῖς Ἀκαρνᾶσι, φησίν, εἰσι· καὶ ἡ Λευκὰς δὲ ἦν, φησὶ, τὸ παλαιὸν χεῤῥόνησος τῆς τῶν Ἀκαρνάνων γῆς. καλεῖ δ᾽ ὁ ποιητὴς αὐτὴν ἀκτὴν Ἠπείρου, Ἤπειρον καλῶν τὴν περαίαν Ἰθάκης καὶ Κεφαλληνίας, ὡς εἶναι, φασὶ, ταυτὸν ἀκτὴν
307 Ἠπείρου εἰπεῖν καὶ Ἀκαρνανίαν. τὴν δὲ ῥηθεῖσαν Λευκάδα Νήρικον ἐν Ὀδυσσείᾳ καλεῖσθαι φα*σί. πόθεν δὲ τὴν κλῆσιν οἱ Κεφαλλῆνες ἔλαχον, καὶ διὰ τί ἐν δυσὶ λλ γράφονται, ἐν Ὀδυσσείᾳ εἴρηται περί που τὰ εἰς τὴν α΄ ῥαψῳδίαν. νῦν δὲ τοσοῦτον μόνον ῥητέον, ὅτι τε ἀντίκειται ταῖς Ἐχινάσιν ἡ Κεφαλληνία καὶ ὅτι Κέφαλος, οὗ οἱ Κεφαλλῆνες παρώνυμοι, πρόγονος ἦν Ὀδυσσέως· Κεφάλου γὰρ Κηλεὺς, οὗ Ἀρκέσιος, οὗ Λαέρτης, οὗ Ὀδυσσεύς· καὶ ὅτι Ἀμφιτρύων φυγάδα περιλαβὼν ἐξ Ἀθηνῶν Κέφαλον τὸν Δηϊονέως κατέσχε νῆσον καὶ παρέδωκε τῷ Κεφάλῳ, οὗ καὶ γέγονεν ἐκείνη

ἐπώνυμος. καὶ ὅτι τινὲς τῶν μεθ᾽ Ὅμηρον τὸ Δουλίχιον Κεφαλληνίαν ἐνόμισαν, ἄλλοι δὲ τὴν ἐν Ὀδυσσείᾳ Τάφον. (Vers. 632.) Ἰθάκη δὲ ἐκλήθη ἀπὸ Ἰθάκου ἥρωος, οὗ καὶ Ὅμηρος μέμνηται. ἔστι δέ, φασι, καὶ Συρίας πόλις Ἰθάκη. τὸ ἐθνικὸν οὐ μόνον Ἰθακήσιος, ἀλλὰ καὶ Ἴθακος, ὥς φασιν, ὁμοφώνως τῷ οἰκιστῇ τῆς νήσου, ἧς *ὁ κύκλος ὀγδοήκοντα στάδια. ὅρα δὲ τὸ, οἵ ῥ᾽ Ἰθάκην εἶχον, ὅτι ὄγκου φωνῆς χάριν ἐπεντεθειμένον ἔχει τὸν ῥὰ σύνδεσμον, ὅ περ μυριαχοῦ ποιεῖ Ὅμηρος· ἄλλως γὰρ εἶχεν εἰπεῖν μετὰ χάσμης, οἳ Ἰθάκην εἶχον. Τὸ δὲ Νήριτον ὄρος ἐστὶν ἐπιφανὲς ἐν Ἰθάκῃ, περὶ οὗ ἱκανῶς ἐῤῥέθη ἐν τῇ ά τῆς Ὀδυσσείας. εἰνοσίφυλλον δὲ αὐτὸ λέγει ὁ ποιητὴς, τουτέστι κινούμενον τοῖς φύλλοις ὡς δασὺ, οὗ δηλαδὴ διὰ τὴν πυκνότητα οὐδέν τι τῶν στεῤῥῶν κινεῖται, ὡς μὴ διικνουμένου τοῦ ἀνέμου ἐντὸς, ἀλλὰ τὰ φύλλα μόνα, οἷς ἐπιπολάζων ἐντρέχει ὁ ἄνεμος. γίνεται δὲ ἡ λέξις ἐκ τοῦ ἐνόθω ἐνόσω τὸ κινῶ καὶ τοῦ φύλλον. ὅρα δὲ ὅτι, ὥς περ πρὸ βραχέων, οὕτω καὶ ἐνταῦθα κατὰ συνήθη σχηματισμὸν τῷ ὅλῳ τὸ μέρος συγκατείλεκται, τῇ Ἰθάκῃ δηλαδὴ τὸ Νήριτον τὸ ἐντὸς αὐτῆς ὄν. Νήριτον δὲ τὸ ὄρος διὰ τοῦ τ· τὸ γὰρ διὰ τοῦ κ Νήρικον πόλις Ἠπείρου, ὡς δεδήλωται. (Vers. 633.) Τὰ Κροκύλεια δὲ καὶ ἑνικῶς εὕρηται τὸ Κροκύλειον. μέμνηται *δὲ τῆς νήσου ταύτης καὶ Θουκυδίδης. ἐθνικὸν αὐτῆς Κροκυλεύς. ὁ δὲ τὰ ἐθνικὰ ἐπελθὼν τετραμερῆ τὴν Ἰθάκην εἰπὼν φησίν· ἧς τὸ μὲν πρᾶτον ἐπὶ μεσημβρίαν καὶ θάλασσαν, τὸ δεύτερον Νήϊον, τὸ τρίτον Κροκύλεια καὶ ἑξῆς· ὥστε κατὰ τοῦτον τὸν λόγον οὐ νῆσος μόνον, ἀλλὰ καὶ μέρος Ἰθάκης τὸ Κροκύλειον. Ἐν δὲ τῷ, αἰγίλιπα Τρηχεῖαν, ὄνομα μὲν τόπου ἡ Τραχεῖα, ἐπίθετον δὲ τὸ αἰγίλιπα. ἰστέον δὲ ὅτι ἅμα Τραχεῖαν εἶπέ τις καὶ εὐθὺς συνενόησε τὸ αἰγίλιπα, ἤγουν τὴν τὰς αἶγας λιπαίνουσαν κατά τινας. διὸ καὶ ἡ Ἰθάκη αἰγίβοτος λέγεται εἶναι, ἢ μάλιστα τὴν καὶ ὑπ᾽ αὐτῆς αἰγὸς λιπομένην διὰ τὸ ἄγαν τραχὺ καὶ ἀβόσκητον. ἐν δὲ ῥητορικῷ λεξικῷ φέρεται οὕτως· αἰγίλιψ, ἀπρόσβατος, ψιλὴ, ἀβόσκητος. ἰστέον δὲ ὅτι, ὥς περ ἡ αἰγίλιψ ἐκ τῆς αἰγὶ σύγκειται δοτικῆς, οὕτω καὶ ἡ αἰγίπυῤῥος πόα, φασὶ, πυῤῥὰ, ἣν αἶγες νέμονται. χρὴ δὲ εἰδέναι ὅτι καὶ ἄλλοι τόποι κατὰ τὰς ἱστορίας *τὴν τῆς Τραχείας κλῆσιν ἔλαχον. καὶ μέρος γοῦν τι Κιλικίας τῆς ἔξω τοῦ Ταύρου Τραχεῖα λέγεται· οἴονται δέ τινες τὴν Ἰσαυρίαν εἶναι ταύτην. (Vers. 634.) Ζάκυνθος δὲ λέγεται μὲν καὶ ἀρσενικῶς καὶ θηλυκῶς. δασεῖα δέ ἐστιν, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ, ὑλήεντα Ζάκυνθον. ὠνομάσθη δέ, φασιν, ἀπὸ Ζακύνθου, υἱοῦ Δαρδάνου. ἐνταῦθα δὲ κεῖται τὸ διπλοῦν ζ ὡς οἷά τι στοιχεῖον ἁπλοῦν· οὐ γὰρ ἐκτείνει τὸ πρὸ αὐτοῦ βραχὺ φωνῆεν. φησὶ γάρ· οἵ τε Ζάκυνθον εἶχον, τοῦ τε βραχυνουμένου, ἵνα συναπαρτισθῇ δάκτυλος. καὶ ἡ αἰτία τοῦ πάθους κεῖται εἰς τὸ ἱερῆς εἰς ἄστυ ζελείης. κατὰ ὅμοιον δὲ λόγον καὶ ὁ Σκάμανδρος ἀδυνατεῖ ἐκτείνειν τὸ πρὸ αὐτοῦ βραχὺ φωνῆεν, ὡς καὶ αὐτὸ ἐῤῥέθη ἔνθα ἐχρῆν. Τὴν δὲ ἐνταῦθα Σάμον, ἣν ὁ γεωγράφος εἶναι φησὶ τὴν νῦν Κεφαλληνίαν, ἔστιν εὑρεῖν καὶ ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ. λέγεται δὲ καὶ Σάμη· ἧς ὁ πολίτης Σαμαῖος. οἱ δέ φασι καὶ ὅτι ἡ μὲν νῆσος Σάμος λέγεται μόνον, ἡ δὲ *πόλις καὶ Σάμος καὶ Σάμη. ἔστι δὲ καὶ Ἰωνικὴ Σάμος ἡ παρὰ τῷ περιηγητῇ, καὶ Θρηικίη Σάμος, ἡ καὶ ἐν Ἰλιάδι. περὶ δὲ τῆς Κεφαλληνικῆς φέρεται καὶ ταῦτα. τετράπολις ἡ νῆσος. μία δὲ τῶν πόλεων καὶ Σάμος, ὁμώνυμος τῇ νήσῳ. καὶ αὐτὴ μὲν οὐκέτ᾽ ἔστιν, αἱ δ᾽ ἄλλαι τρεῖς παρέμενον, μικραί τινες πόλεις, ἃς καὶ ὀνομάζει ὁ γεωγράφος. (Vers. 635.) Ἡ δὲ ὑπὸ τῷ Ὀδυσσεῖ αὕτη Ἤπειρος τόπος ἐστὶν ὁμωνυμῶν τῇ ὅλῃ γῇ τῇ ἀπείρονι, αὐτὸς εὐπερίγραπτος ὤν· καὶ ὁ αὐτῆς ἐντόπιος Ἠπειρώτης. ἡ δὲ μεθ᾽ Ὅμηρον Ἤπειρος πάνυ πεπλάτυνται
233 μέχρι καὶ Ἰλλυρίδος. καὶ ἐβασίλευσαν αὐτῆς ἄνδρες ἡρωικοὶ, ἐν οἷς καὶ ὁ περιώνυμος *Πύῤῥος. ἐκ δὲ 308
τῆς τοιαύτης πλατυτάτης Ἠπείρου καὶ οἱ περιαδόμενοι βόες Ἠπειρωτικοί. Τὰ δὲ ἀντιπέραια παρώνυμόν ἐστι τῆς περαίας. αὐτὴ δὲ παρῆκται ἀπὸ τῆς προῤῥηθείσης πέρας· ὡς γὰρ ὕστερα ὑστεραία, οὕτω πέρα περαία. ὁ δὲ γεωγράφος λέγει ὅτι τὰ ἀντιπέραν τῶν νήσων βούλεται λέγειν ὁ ποιητὴς, Λευκάδα καὶ Ἀκαρνανίαν, ὧν προσεχῶς ἐμνήσθημεν. ἕτεροι δέ φασιν ἀντιπέραια τὰ ἐξεναντίας τῆς Ἤλιδος κείμενα χωρία. (Vers. 637.) Μιλτοπαρήους δὲ τὰς τοῦ Ὀδυσσέως νῆας καλεῖ ὁ ποιητὴς, οὐκ ἀργῶς, ἀλλ᾽ ἐπίτηδες. φασὶ γὰρ οἱ παλαιοὶ ὅτι ἐξηλλαγμέναι ἦσαν αἱ τοῦ Ὀδυσσέως νῆες, ὅπως εἰ καὶ ὀλίγαι, ἀλλ᾽ οὖν διὰ τῆς χρώσεως εἶεν ἐπίσημοι, καὶ ὅτε δέοι πλεῖν, μὴ σκορπίζοιντο. ἀμέλει καὶ μέσας αὐτὰς ἐν τῷ ναυστάθμῳ ἔταξαν Ἕλληνες καὶ τὴν κοινὴν ἀγορὰν ἐκεῖ ἐποίησαν. *(Vers. 636.) Σημείωσαι δὲ ὅτι οὐ σεμνύνας ὁ ποιητὴς τὸν τοσοῦτον Αἴαντα, ὡς προεσημειώθη, οὐδὲ τὸν Ὀδυσσέα σεμνολογεῖ,

ἀρκεῖται δὲ εἰπὼν αὐτὸν Διὶ μῆτιν ἀτάλαντον, περὶ οὗ ἀλλαχόθι ῥηθήσεται. οὐκ ἂν δὲ εἴη περιττὸν ἐνταῦθα προσθεῖναι πλατύτερον καὶ ὅτι τὰς ὑπὸ τὸν Ὀδυσσέα νήσους Τηλεβόαι πάλαι ποτὲ κατεῖχον, ἕως ὁ προῤῥηθεὶς Κέφαλος τῷ Ἀμφιτρύωνι ἐκ Θηβῶν συστρατευσάμενος διὰ τὴν Ἀλκμήνην κατὰ Τηλεβοῶν καὶ ὑφ᾽ ἑαυτῷ ποιησάμενος αὐτὰς ἀφ᾽ ἑαυτοῦ ταύτας παρωνόμασεν. ἀνὴρ δὲ οὗτος ὁ Κέφαλος ἦν Πρόκριδος τῆς ἐν Ὀδυσσείᾳ, ἣν ἀκουσίως ἀνελὼν, ὡς ἐκεῖ ἐῤῥέθη, καὶ ἐν Θήβαις οἰκήσας συνεμάχησεν, ὡς εἴρηται, τῷ Ἀμφιτρύωνι καὶ γέρας ἔσχε τὴν τῶν ὑπὸ Τηλεβόαις νήσων ἀρχήν. (Vers. 637.)

Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι μίλτος χρῶμα ἐστὶν ἐρυθρὸν, δι᾽ οὗ τὰ τῶν νηῶν ἔμπροσθεν βάπτονται εἰς ὡραϊσμὸν, ἅ περ πρῶραι λέγονται ὡς ἐκ τοῦ προορᾶν, κραθέντων τῶν δύο οο̄ εἰς *ω̄ μέγα. ἐντεῦθεν δὲ οἱ ποιηταὶ ὁρμώμενοι τολμῶσι καὶ παρειὰς λέγειν τὰ τοιαῦτα μέρη τῶν νηῶν καὶ πρόσωπα. Λυκόφρων δὲ εἰς πλέον ἐξαχθεὶς καὶ κόρας τὰς νῆας φησὶ, λαβὼν τὴν ἀρχὴν ἐκ τοῦ μιλτοπάρῃοι· κόραις γὰρ οἰκεῖον τὸ μιλτοπάρῃον. ἵνα δὲ πλατύτερον τὸ τοιοῦτον εἶδος θεωρηθῇ, σημειωτέον ὅτι οὐ μόνον ἡ παρειὰ ἐπιβεβούλευται εἰς μεταφορὰν, ἀλλὰ καὶ τὰ λοιπὰ τῆς κεφαλῆς, ἔτι δὲ καὶ τὰ κατὰ ὅλον τὸ σῶμα. τό τε ἀνθρωπικὸν καὶ τὸ ἁπλῶς ζωικὸν, καὶ ἡ μὲν ἀντιμέτωπος καὶ ἀντιπρόσωπος μάχη καὶ τὸ τῆς ἀφορμῆς εὐπρόσωπον καὶ τὸ τηλαυγὲς πρόσωπον τοῦ ἔργου καὶ ὅσα τοιαῦτα, λείως μεταφέρονται. τῶν δὲ λοιπῶν τὰ πλείω τραχύνονται ποιητικώτερον. οὐκ ὀλίγα δὲ καὶ εἰς διθυραμβικὸν θράσος ἐκπίπτουσι· πολλὴ γὰρ καὶ μάλιστα παρὰ τοῖς ποιηταῖς καὶ ὡς εἰπεῖν ἀφειδὴς ἡ ἐκ τῶν ζῴων ἐπὶ τὰ ἄψυχα τροπικὴ διάθεσις. ἵνα γὰρ *εὐτάκτως ὁδῷ τινὶ ἐπὶ τὸν σκοπὸν εἰς τὸ πᾶν βαδίσωμεν, κορυφάς τε ὀρέων φασὶν, ἐπεὶ καὶ κεφαλὰς, καὶ κροτάφους δέ. ἀφ᾽ ὧν καὶ ποταμοὺς ἔστιν οὗ προῤῥέειν φασί. καὶ ὁ εἰπὼν δὲ κρόταφον κύκλου λέγει μὲν ὅ περ ἐκεῖνος βούλεται· ζῴου δὲ κατατολμᾷ καὶ αὐτός· κόμας δὲ λέγειν δένδρων τὰ φύλλα, ὅθεν καὶ κομήτης λειμὼν παρὰ τῇ τραγῳδίᾳ, καὶ κομᾶν τὸ ἐν τούτοις θάλλειν· ἀλλὰ τοῦτο καὶ εἰς κοινὸν ἤδη τέτριπται. καὶ ὀφρῦς δέ που λέγονται ὀρειναί τινες ἐξοχαὶ, ὅθεν καὶ ἡ Τένεδος Λεύκοφρυς ἐκλήθη ποτὲ, ὡς καὶ αὐτὴ κατὰ τὸν ἀστακηνὸν Λευκάταν λευκὰς ὀφρύας ἔχουσα, ἤτοι ἐπαναστάσεις τινὰς τραχείας περὶ τὸν αἰγιαλόν. ὀφθαλμοὶ δὲ φυτῶν ἐκ τῶν κατὰ τὰ ζῷα πάντως καὶ αὐτοὶ, ἀφ᾽ ὧν καὶ τὸ ἐνοφθαλμίζειν, ἡ γεωργικὴ λέξις, καὶ τὸ ἀναμύειν ἀντὶ τοῦ ἀναβλαστάνειν, καὶ τὸ ἐκεῖθεν δάκρυον, ὁποῖον καὶ τὸ κόμμι· καὶ πηγαὶ δὲ τυφλούμεναι ὀφθαλμούς *τινας δηλαδὴ τροπικοὺς εἶχον. στόμα δὲ τῷ πολέμῳ πόθεν ἄλλοθεν ἀνέῳγε κατὰ τὴν ποίησιν, ἢ ἐκ τοῦ τῶν ζῴων, καὶ μάλιστα τῶν καρχάρων. ἐκεῖθεν δὲ καὶ τοῖς ποταμοῖς τὰ στόμια. τὰ δὲ τοῦ Νείλου τυφλοστόματα στόμα καὶ ὀφθαλμὸν ἐκοινώσαντο. καὶ ὀδόντες δὲ ταῖς τριαίναις ἐντεῦθεν ἔφυσαν. ἐκεῖθεν δὲ καὶ ποταμῶν χείλη καὶ τὸ τῶν ποτηρίων ἐπιχειλές. οὕτω δὲ καὶ τὸ ὑπερχειλές. τοῦ τοιούτου δὲ τύπου καὶ αἱ ἀμφώτιδες ποτηρίου εἶδος ἐκ τῶν ἐν ζῴοις ὠτίων παρονομασθέν. καὶ βοτάνη δέ τις ὁμοίως ὦτα λέγεται μυός. καὶ πώγων δὲ ὁ Τροιζήνιος λιμὴν τῷ ζωικῷ ὁμωνυμεῖται
309 πώγωνι. καὶ τὸ τοῦ κριοῦ *δὲ μέτωπον τοιουτότροπόν ἐστι, τό τε Κρητικὸν, καὶ τὸ βοῤῥάθεν προκύπτον εἰς Εὔξεινον. καὶ παρὰ τῷ Θεοκρίτῳ δὲ Βούρινα· πηγὴ δὲ αὕτη καλουμένη οὕτω διὰ τὸ προτομήν τινα εἶναι αὐτόθι ἐοικυῖαν ῥινὶ βοός. ἡ δὲ Σαλμυδησσία γνάθος ἡ παρ᾽ Αἰσχύλῳ ὁμοίου καὶ αὐτὴ τρόπου ἐστί· Μῆνιγξ δὲ ἡ Λιβυκὴ νῆσος τῇ τῶν ζῴων ὁμωνυμεῖ, ὥς περ καὶ ὁ ἐγκέφαλος τοῦ φοίνικος τοῦ δένδρου; δηλαδὴ τὸ ἀνωτάτω αὐτοῦ γλυκύτατον, ὅ περ ἐξαιροῦντες οἱ ἐγχώριοι ἡδέως ἐσθίουσιν, ὡς καὶ ὁ Ἀθήναιός φησιν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν κεφαλῆς μέρη. κάρηνα δὲ καὶ κρᾶς ὄρους. καὶ Βώκαρος δὲ ὁ Σαλαμίνιος ποταμὸς ὅλῃ κεφαλῇ ἐπεβουλεύσαντο. λέγεται γὰρ Βώκαρος οἱονεὶ Βοόκαρος καὶ κατὰ κρᾶσιν Βώκαρος ὡς ὁμοιούμενος βοὸς κάρᾳ. τοιοῦτον καὶ τὸ, ἐπὶ κρατὸς λιμένος, καὶ τὸ; βοὸς κεφαλαί· *τόπος δὲ ἦν οὗτος ἐν ᾧ ἐπολέμησέ, φασιν, ὁ Προυσίας πρὸς Ἄτταλον. ὅμοιον δὲ καὶ αἱ ἀσυνθέτως ὠνομασμέναι Κεφαλαὶ, δῆμος αὗται Ἀττικὸς, οὗ μέμνηται καὶ Ἀριστοφάνης ἐν Ὄρνισι. καὶ ἡ Βουκεφάλα δὲ τῆς τοιαύτης ἐφόδου ἐστὶ, πόλις Ἰνδικὴ ἐκείνη, κτισθεῖσα ὑπ᾽ Ἀλεξάνδρου ἐπ᾽ ἀμφοτέραις, φησὶ, ταῖς ὄχθαις τοῦ ποταμοῦ Ὑδάσπου, διότι διαβάντος Ἀλεξάνδρου ἐκεῖ καὶ μαχομένου ὁ βουκεφάλας ἵππος ἀπέθανε. καὶ τοιοῦτος μὲν τροπολογικὸς ἑσμὸς τὴν ἐν ζῴοις κεφαλὴν ἀμφιπένεται. παρὰ δὲ τοῖς μεταφέρουσι καὶ τένων ὀρεινὸς κεῖται, ὡς δηλοῖ τὸ, κορυφῆς ὑπερτέλλοντες τένοντες. εὕρηνται δὲ καὶ δειράδες ὄρους, ὅ ἐστι τράχηλοι· ὅθεν καὶ πολυδειρὰς Ὄλυμπος, καὶ λόφοι 234

ὀρεινοὶ, ὡς ἀπὸ τοῦ τῶν βοῶν λόφου, καθὰ καὶ οἱ ἐτυμολόγοι φασίν. ἔτι δὲ καὶ αὐχένες οἱ κατὰ τοὺς ῥηθέντας τένοντας. καὶ μὴν καὶ ῥάχεις πετρώδεις ὡς οἷα *πριονώδεις τινὲς ὄρους ἐξοχαί. ἡ δὲ φάραγξ ἡ ὀρεινὴ παρωνυμία ἐστὶ τῆς ἐν ζώοις φάρυγγος. καὶ τὸ παρ' Ὁμήρῳ δὲ Γάργαρον ἀπὸ τοιούτου γαργαρεῶνος εἴληπται. εἰς ὅμοιον δὲ τούτοις ἄγεται καὶ τὸ ὤμους εἰπεῖν ἀμπέλου, καὶ λιμένων ἀγκάλας, καὶ μηνοειδεῖς ἀγκῶνας ὄρους. καὶ Ἀγκὼν δὲ πόλις τις Πικεντίνων καὶ τείχους ἀγκὼν, καὶ γλυκὺς ἀγκὼν παροιμιακῶς. τούτοις δὲ ἀκόλουθα καὶ πῆχυς τόξου, καὶ φυτοῦ καρπὸς, πρὸς ὁμοιότητα τοῦ ἐν τῇ χειρὶ καρποῦ κατὰ τοὺς ἐτυμολόγους, καὶ βωμοῦ θέναρ τὸ πλάτος, ὡς Πίνδαρος ποιεῖ. ἐκ δὲ τῶν τοιούτων ὥρμηνται καὶ οἱ Ἰδαῖοι Δάκτυλοι, καὶ τὸ, ῥοδοδάκτυλος ἡμέρα, καὶ τὸ, ὄνυξ ὄρους ὡς καὶ χηλὴ, ὅθεν καὶ ἀκρωνυχία ἡ ὀρεινὴ ὀξύτης. εἰς τοῦτο δὲ καὶ τὰ κέρατα τῇ τροπῇ συλλαμβάνονται, ἀφ' ὧν ὑψικέρατα πέτραν ἔφη τις. αὐτὰ μέντοι καὶ καμπὰς καὶ κλῶνας δηλοῖ ποταμῶν. ἐθαῤῥήθη δὲ καὶ οὖθαρ λεχθῆ*ναι ἀρούρης ἤτοι μαστὸν τὸ τῆς γῆς πιότατον καὶ τροφῆς ἀναδοτικὸν, καὶ καρδία δένδρου τὸ ἐντός. τὴν δὲ κλῆσιν ταύτην καὶ πόλις ἔλαχε Θρᾳκικὴ, ἧπερ ὁμώνυμος ὁ Θρᾴκιος κόλπος ἐν τοῖς ἄρτι, ἄλλως μὲν Καρδιανὸς λεγόμενος παρωνυμίας λόγῳ, παρὰ δὲ τοῖς ὕστερον Καρδία καὶ αὐτὸς καλούμενος. ἐχορήγησε δὲ καὶ αὕτη τῷ κωμικῷ ἀστειότητα κατὰ Κλέωνος. καὶ οὕτω μὲν καὶ ἡ καρδία μεμέρισται. καὶ κοιλίαι δὲ γῆς αἱ ὑπὸ γῆν κοιλότητες, ὧν παρώνυμος ἡ κοιλάς. καὶ στέρνα δὲ καὶ νῶτα καὶ βούστροφα γῆς μετάφρενα, ἣν καὶ χθόνα στερνοῦχον εἶπεν ὁ Σοφοκλῆς. ἐῤῥέθησαν δὲ καὶ πλευρὰ τοπικὰ, ὡς Κύπρου πλευρὰ τὰ πλάγια. κεχάρισται δὲ ἡ πλευρὰ καὶ σχήμασι μαθηματικοῖς. λαγόνες δὲ ὄρους καθωμίληνται, καὶ γῆς κενεῶνες, καὶ γαστὴρ Ἅιδου. ὁ δὲ περὶ Πυθῶνα τόπος ὀμφαλὸς ἐκλήθη γῆς ἤτοι μεσότης. τὰ δὲ τῆς γῆς ἔντερα σκωλήκια *ταῦτα ὑπόγεια τῷ τοιούτῳ καὶ αὐτὰ ἥνωνται τόπῳ, καθάπερ καὶ ἡ τῶν δένδρων ἐντεριόνη καὶ ἡ ἐπὶ νηῶν ἐντερόνεια. οὕτω δὲ καὶ φλέβες ὑδάτων, σύριγγες γῆς, ἐξ ὧν ἀναπιδύουσιν ὕδατα. καὶ αἷμα δὲ σταφυλῆς τὸν οἶνον λέγειν ἐντεῦθεν ἤρτηται. τετόλμηται δὲ καὶ γῆς ὀστᾶ τοὺς λίθους εἰπεῖν, ὡς δηλοῖ τὰ, γῆς ὀστέοισιν ἐγχριμφθεὶς πόδα, ἤτοι λίθοις προσκόψας. καὶ τοῦτο μὲν διθυραμβῶδες. τὸ δέ γε νεῦρα πραγμάτων εἰπεῖν τὰ χρήματα οὔτε σκληρὸν, ἀλλὰ καὶ εὐστοχώτατον. καλὸν δὲ καὶ τὸ μυελὸν ἀνδρῶν Ὁμηρικῶς λέγειν τὰ ἄλφιτα. ἡ δ' αὐτὴ μεταχείρισις καὶ οὐρὰν τῷ πολέμῳ καθὰ *καὶ στόμα προσέπλασεν ὡς οἷα θηρίῳ τινί· ὅθεν καὶ τὸ οὐραγεῖν καὶ ἡ οὐραγία καὶ ὁ οὐραγός. καὶ πυγὴν δὲ ἀγροῦ παροιμιακῶς ἐλάλησε, μετενεγκοῦσα ἐκ τῆς σαρκικῆς πυγῆς, ὃ τινὲς μὲν ἐνόησαν ἀντὶ τοῦ τὸ πιότατον τοῦ ἀγροῦ κατὰ τὸ, οὖθαρ ἀρούρης· ἕτεροι δὲ παροιμιακῶς ἐξελάβοντο ἐπὶ τῶν μὴ μόνον ἀγρῷ ἀλλ' ἁπλῶς φτινιοῦν προσκαθημένων λιπαρῶς, ἄλλοι δὲ ἐπὶ τῶν σφόδρα ἀγροίκων. πυγῆς δὲ παρώνυμα καὶ τὰ περὶ τὴν ἀντικρὺ Χίου πάλαι μὲν πύγελλα, παρὰ δὲ τοῖς μετὰ ταῦτα φύγελλα λόγῳ παραφθορᾶς. ὄρος δέ τι Ἰνδικὸν Μηρὸς ἐκλήθη, Διονύσῳ ἀνακείμενον, ὅθεν Μηροτραφὴς μεμύθευταί, φασιν, ὁ Διόνυσος. λέγεται δὲ καὶ γόνυ καλάμου καθ' ὁμοιότητα, καὶ ἀμπέλου, καὶ στάχυος, καὶ ὄρους δὲ τὰ μὲν κατωτάτω πόδες, τὰ δὲ ἀνωτέρω κνημοὶ, ἐκ μεταφο*ρᾶς τῆς ἐν ἡμῖν κνήμης. καὶ πτέρνα δὲ πόλεως ἡ βάσις παρὰ Λυκόφρονι, γινομένη ἐτυμολογικῶς παρὰ τὸ πατεῖν ἔραν, ἵνα ᾖ πατέρα, καὶ συγκοπῇ καὶ πλεονασμῷ τοῦ ν̄ πτέρνα. καὶ σφυρὸν ἀνέμου παρὰ τῷ περιηγητῇ. οὐ μόνον δὲ μελεϊστὶ κατατεμόντες ἢ ἀνατεμόντες οἱ παλαιοὶ, καὶ ἄλλως δὲ εἰπεῖν μιστύλλαντες εἰς λεπτὰ, μετήγαγον ὅποι τῶν ἀψύχων ἤθελον τὰ ζωικὰ μέλη καὶ μέρη, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐν τοῖς ζῴοις ἐνεργείας, καὶ τὰ πάθη ὁμοίως διέθεντο. τὸ γοῦν φάναι νοσεῖν τὸ δένδρον ἢ ὀκλάζειν ὡς εἰς πτῶσιν ἢ πεπονηκέναι γόνυ τυχὸν κλήματος ἢ ἅλλεσθαι εἰς αὔξην τὰ φυτὰ καὶ ἀνατρέχειν καὶ θέλειν τόδε τι ποιεῖν, καὶ οἱ καθήμενοι δὲ λειμῶνες, καὶ οἱ ἀνακείμενοι τόποι, ὅθεν καὶ τὸ ἄγκος εἴρηται καὶ τὸ ὕπτιον πεδίον καὶ ὁ πρανὴς τόπος καὶ εἴ τι ἄλλο τοιοῦτον, ἐκ τῶν κατὰ τὰ ζῷα λέγεται ὡς ἐν εἴδει γλυκύτητος. οὐ μὴν οὐδὲ τὰ ζωικὰ περιττώματα πρὸς τὸ τοιοῦτον εἶ*δος ἔμειναν ἀσυντελῆ. τὸ σκῶρ μὲν γὰρ τὴν τοῦ σιδήρου σκωρίαν παρήγαγεν. ἐκ δὲ τῶν ζωικῶν ἱδρώτων γῆς ἱδρῶτες αἱ πηγαὶ, πρὸς ἅ περ ὁμοιότητα σώζει καὶ ἡ παρὰ τῷ Ὀππιανῷ γλαγόεσσα μύξα· καὶ ἡ τοῦ λύχνου δὲ, ἀφ' ἧς ἴσως καὶ ὁ τοῦ ἐλλυχνίου μύκης παρονομάζεται. ἀλλὰ τὸ μὲν εἰς πλεῖον ἐν τούτοις πολυλογεῖν ἀποῤῥαπιστέον εἰς ὅ περ ἡμᾶς παρήγαγον αἱ Ὁμηρικαὶ μιλτοπάρῃοι. Ῥητέον δὲ ὅτι ὤφειλε μὲν τὸ μιλτοπάρῃος διὰ διφθόγγου γράφεσθαι ὡς ἀπὸ τοῦ παρειά· ἐξενίκησε δὲ ὅμως πρωτοτυπῶσαι τούτου

τὸ παρήιον τετρασύλλαβον, ὅθεν μιλτοπαρήιος ναῦς, καὶ ἐν συναιρέσει μιλτοπάρῃος, ἣν καλλίπρωρον σκάφος ἡ τραγῳδία φησί. Σημείωσαι δὲ ὅτι τε Ὁμήρου τὸ μιλτοπάρῃον ἐπὶ νηὸς θεμένου ὁ παρῳδὸς Μάτρων μιλτοπάρῃον τρίγλην ἔφη, καθὰ καί τις τῶν νεωτέρων παρῳδήσας τὸ, Κίλλαν τε ζαθέην, τρίγλαν τε ζαθέην εἶπε τὴν καὶ μεγάλην καὶ κα*λήν. καὶ ὅτι ἐν ῥητορικῷ λεξικῷ εὕρηται μίλτῳ συμμιγνύμενον τὸ κιννάβαρι. φησὶ γάρ· τιγγάβαρι τὸ κιννάβαρι Ἀττικοί. Διοκλῆς· ἡ μίλτος οἶμαι καὶ τὸ τιγγάβαρι καὶ πάλιν τιγγάβαρι καὶ μίλτος ἀναμεμιγμένη, οὗ τὴν ἐργασίαν φασὶ πρῶτον εὑρεῖν Καλλίαν Ἀθηναῖον. ἰστέον δὲ καὶ ὅτι μιλτωρυχία ἐλέγετο τόπος, ἐν ᾧ μίλτος ὀρύσσεται, καὶ ὅτι κατὰ 235
τὸν Παυσανίαν μίλτος ἐλέγετο καὶ ἡ ἐρυσίβη. δρόσος δέ, φησιν, αὐτὴ, καταληφθεῖσα ὑπὸ καύσωνος, ὑφ' ἧς διαφθείρεται πᾶς σπόριμος καρπός. ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ μὲν μιλτοπάρῃος ἐπίθετόν ἐστι νηὸς εὐπρώρου, ῥηθὲν πρός τινα ὁμοιότητα παρθένου καλλιπαρῄου, καθότι καὶ κόραι ποιητικῶς αἱ τοιαῦται νῆες εἴρηνται, ὡς καὶ παρθένοι που τριήρεις αἱ πρωτόπλοοι. ἔχει δ' ὁμοίως τῇ μιλτοπαρῄῳ καὶ ἡ καλλίπρωρος διὰ τὸ ἐν ταῖς τριήρεσιν ἔστιν οὗ ὡς οἷον εἰπεῖν εὐπρόσωπον. διὸ καὶ εὐῶπες αἱ αὐταὶ παρὰ Λυκόφρονι. αἱ δέ γε πελαρ*γοχρῶτες οὐ τοιαῦται μὲν, ἔχουσι δέ τι καὶ αὐταὶ κάλλους, χρωζόμεναι διόλου κατὰ πελαργοὺς, ἐν οἷς τὸ μὲν πελὸν μελανίαν δηλοῖ, λευκότητα δὲ τὸ ἀργόν. ἡ δὲ παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ ποικιλοστόλος ναῦς δαιδαλόν τι χρῆμα ἐστὶν ὡς πολλοῖς χρώμασι ποικιλλόμενον, ἡ δὲ εὔπρυμνος καὶ ὀρθοκραίρα καὶ μέλαινα εἴτ' οὖν κελαίνη, καὶ ἡ κορωνὶς καὶ ἡ κοίλη καὶ ἡ εὔσελμος καὶ εὐκλήις καὶ εὔζυγος, ἰδίας ἐννοίας καὶ αὐτὰ ταῖς ναυσὶν οἰκειοῦσιν, ὡς πολλαχοῦ καθωμίληται, χύσιν κἀνταῦθα ἐπιθέτων φιλοτιμουμένης τῆς ποιήσεως. καὶ πραγματεία λογιότητος ἀγώγιμα τοιαῦτα ἐμπο-
311 ρευομένης Μουσῶν καὶ ἐπιτιθείσης *ταῖς φίλαις ναυσίν. αἷς οἰκεῖον καὶ τὸ θοόν. (Vers. 638.) Ὅτι Αἰτωλῶν τεσσαράκοντα νῆες ἦσαν, ὧν Θόας ἡγεῖτο, υἱὸς Ἀνδραίμονος καὶ Γόργης, τῆς *Οἰνέως θυγατρός. οἵ, φησι, Πλευρῶνα ἐνέμοντο καὶ Ὤλενον καὶ Πυλήνην, Χαλκίδα τε ἀγχίαλον, Καλυδῶνά τε πετρήεσσαν. τίθησι δὲ τοὺς Αἰτωλοὺς ὁ ποιητὴς μετὰ τοὺς ὑπὸ τὸν Ὀδυσσέα, διότι, φασὶν οἱ παλαιοὶ, τῇ Ἀκαρνανίᾳ, ἧς ὁ Ὀδυσσεὺς ἦρχεν, ἥνωται ἡ Αἰτωλία. καὶ οὕτως εὐτακτεῖται ὁ κατάλογος. Αἰτωλία δὲ ἡ χώρα καὶ Αἰτωλοὶ τὸ ἔθνος ἀπὸ Αἰτωλοῦ καλοῦνται, υἱοῦ Ἐνδυμίωνος, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς ἱστορηθήσεται, ὃς ἐκπεσὼν Πίσσης τῆς ἐν Πελοποννήσῳ ὑπὸ Σαλμωνέως συνῴκισε τὴν ἀπ' αὐτοῦ κληθεῖσαν Αἰτωλίαν. πρότερον δέ, φασιν, Ὕαντες ἐκαλοῦντο. ἦν δέ, φασι, καὶ Πελοποννήσου πόλις Αἰτωλία. ὀξύνεται δὲ τὸ Αἰτωλὸς, ὡς ὁ Πακτωλὸς καὶ ἁμαρτωλός· καὶ ὅλως τὰ ἔχοντα τὸ τ̄ πρὸ τοῦ ω̄ ἀρσενικά· διότι τὸ Μαύσωλος προπαροξύνεται ὡς μὴ ἔχον τὸ τ̄. ἱστορεῖται δὲ ὅτι εὐδοκίμουν οἱ Αἰτωλοὶ περὶ σφενδόνην, μακροβολωτέραν, κατὰ τὸν γεωγράφον εἰ*πεῖν, οὖσαν τῆς ἐκ τόξου ἐκηβολίας. καί τις Πυραίχμης παλαιὸς Αἰτωλὸς εἰς μονομαχίαν προελθὼν μετὰ Δεγμένου Ἐπειοῦ κατέβαλε σφενδονήσας τὸν Δέγμενον. Πίνδαρος δὲ τοὺς ὑπὸ τῷ Φοίνικι Δόλοπας φησὶ θρασὺν ὅμιλον σφενδονᾶσαι, ὡς καὶ τῶν Δολόπων δεξιῶν ὄντων σφενδονητῶν. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ Αἰτωλὸς ὄνομα ἐχρησίμευσε τῇ κωμῳδικῇ παροιμίᾳ τῇ λεγούσῃ, τὼ μὲν χεῖρ' ἐν Αἰτωλοῖς, ὁ δὲ νοῦς ἐν Κλωπιδῶν, ἤγουν ὁ δεῖνα καὶ δωροδοκεῖται καὶ ῥᾳδιουργεῖ, ταῖν χεροῖν μὲν αἰτῶν, τῷ δὲ νῷ κλέπτων· ἔοικε γὰρ ὁ Αἰτωλὸς ἀπὸ τοῦ αἰτεῖν παραχθῆναι. καὶ δηλοῖ καὶ ὁ τὰ ἐθνικὰ γράψας εἰπὼν, ὅτι ἔστι καὶ αἰτωλὸς ἐπίθετον παρὰ ῥῆμα τὸ αἰτεῖν. (Vers. 639.) Ἡ δὲ Πλευρὼν οἰκητήριον γέγονε, φασὶ, Κουρήτων, περὶ ὧν ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα ἐρεῖ ὁ ποιητής· περὶ ἣν καὶ Κούριον ὄρος, ὅθεν οἱ Κουρῆτες ὀνομασθῆναι δοκοῦσι, Πλευρώνιοι ὄντες. ὁ πολίτης αὐτῆς οὐ μόνον Πλευρώνιος ἀλλὰ *καὶ Πλευρωνεύς. Ὤλενος δὲ ἦν μὲν καὶ Ἀχαϊκὴ, ὡς προεῤῥέθη· νῦν δὲ περὶ Αἰτωλικῆς ὁ λόγος, προφερομένης καὶ θηλυκῶς καὶ ἀρσενικῶς. Ὤλερος μέντοι διὰ τοῦ ρ̄ πόλις Κρητικὴ ποῤῥωτέρω, φασὶ, τῆς Ἱεραπύτνης, πόλεως καὶ αὐτῆς Κρητικῆς, ἔνθα καὶ Ἀθηνᾶ Ὠλερία, ἐφ' ᾗ ἑορτὴ τὰ Ὠλέρια. ὁ δὲ γεωγράφος περὶ τῆς Αἰτωλικῆς Ὠλένου, ἔτι δὲ καὶ τῆς Πυλήνης λέγει ὅτι Ὤλενον Αἰτωλικὴν ὁμωνύμως τῇ Ἀχαϊκῇ λεγομένην Αἰολεῖς κατέσκαψαν πλησίον οὖσαν τῆς νεωτέρας Πλευρῶνος, ὡς ἴχνη μόνα λείπεσθαι αὐτῆς ἐγγὺς Πλευρῶνος ὑπὸ τῷ Ἀρακίνθῳ. τὴν δὲ Πυλήνην μετήνεγκαν εἰς τοὺς ἀνωτέρω τόπους, ἀλλάξαντες καὶ τὸ ὄνομα. νοητέον δὲ ἐντεῦθεν καὶ ὅτι Πλευρὼν οὐ μία ἦν Αἰτωλικὴ, ἀλλὰ ἡ μὲν ἀρχαιοτέρα, ἡ δὲ νεωτέρα, ὡς νῦν ἐῤῥέθη. τῆς δὲ Πυλήνης τὸ ἐθνικὸν Πυλήνιος. ἡ δέ γε Παλλήνη διὰ τοῦ ᾱ καὶ τῶν δύο λλ̄ Θρᾳκική

ἐστιν, ὡς ἀλλαχοῦ δεδήλωται. *(Vers. 640.) Χαλκὶς δὲ ἦν μὲν καὶ ἐν Εὐβοίᾳ, ὡς προεδηλώθη,
καὶ ἀλλαχοῦ δὲ πολλαχοῦ· ἡ δὲ παροῦσα Αἰτωλική ἐστι· ῥέει δὲ ὁ Ἀχελῷος ἐκεῖσε. Ἡ δὲ Καλυδὼν
ἀπὸ Καλυδῶνος κληθῆναι λέγεται, ὃς καὶ αὐτὸς Ἐνδυμίωνος υἱὸς ἢ Αἰτωλοῦ. μνήμη δὲ αὐτῆς ἔσται
236 καὶ προϊόντι τῷ ποιητῇ ἐν τοῖς κατὰ τὸν Καλυδώνιον σῦν. δοκεῖ δὲ ἐν Καλυδῶνι κατοικεῖν Οἰνεὺς, ὡς
δηλοῖ ὁ γεωγράφος, εἰπὼν ὅτι τὰ περὶ Καλυδῶνα ὁ Οἰνεὺς ἔσχε. καὶ οὕτω μὲν ταῦτα, ὁ δὲ ποιητὴς καὶ
ἑτεροίαν ἱστορίαν συνήθως ἐπιπλέκων φησὶν ὅτι Θόας Αἰτωλῶν ἡγεῖτο. (Vers. 641.) οὐ γὰρ ἔτ᾽ Οἰνῆος
μεγαλήτορος παῖδες ἦσαν, οὐδ᾽ ἄρ ἔτ᾽ αὐτὸς ἦν, ὁ Οἰνεὺς δηλαδή. (Vers. 642.) ἔθανε δὲ *ξανθὸς Με- 312
λέαγρος. ἐκείνων δὲ ἐπιλιπόντων τῷ Θόαντι πάντα, φησὶν, ἐπετέταλτο. ποῖα πάντα; (Vers. 643.)
ἀνάσσειν φησὶν Αἰτωλοῖς. δῆλον γὰρ ὅτι ὁ τοῦτο ἔχων πάντ᾽ ἔχει κατὰ τὸν εἰπόντα. καὶ ἴδε ὅτι καὶ νῦν
τὸ ἀνάσσειν δοτικῇ συντέτακται. ὅρα δὲ καὶ τὸ, οὐκ ἦσαν καὶ οὐκ ἦν, καὶ τὸ ἔθανεν, ὅ περ ἰσοδυ-
ναμεῖ μὲν τῷ οὐκ ἦν, ἐπαχθὲν δὲ τοῖς πρὸ αὐτοῦ ἄρσιν καὶ θέσιν γοργὴν ἐσχημάτισεν. ἐκ δὲ τοῦ ἐπετέ-
ταλτο ἡ ἐπιτολὴ γίνεται καὶ πλεωνασμῷ τοῦ σ ἐπιστολὴ ἡ νοουμένη ἐπὶ ἐντολῆς. ὅρα δὲ καὶ ὡς ἑνὶ μόνῳ
καὶ ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς ἠρκέσθη ῥήματι, τῷ ἐνέμοντο, ἅπαξ ῥηθέντι ἐπὶ Πλευρῶνος. ὁ δὲ περὶ τοῦ
Οἰνέως λόγος πολὺς ἐν ταῖς ἱστορίαις. περὶ δὲ Μελεάγρου καὶ αὐτοῦ ἐρεῖ ὁ ποιητὴς ἐν τοῖς ἐφεξῆς.
κυνηγετικὸς δὲ ἦν ὁ ἀνὴρ πρὸς τῇ λοιπῇ ἀνδρίᾳ. διὸ καὶ Μελέαγρος φερωνύμως ὠνόμαστο διὰ τὸ
μέ*λειν αὐτῷ τῆς ἄγρας. ἰδίᾳ δὲ αὐτὸν ἐξεφώνησεν ὁ ποιητὴς κατ᾽ ἐξοχὴν τῶν ἑτέρων παίδων τοῦ
Οἰνέως. καὶ ἔστι τὸ σχῆμα ὅμοιον τῷ, Τρῶάς τε καὶ Ἕκτορα. τὴν δὲ ἐνδοξότητα τῆς Πλευρῶνος καὶ
τῆς Καλυδῶνος δηλοῖ καὶ τὸ Καλυδὼν καὶ Πλευρὼν, πρόσχημά ποτε τῆς Ἑλλάδος, ὡς εἴ τις εἴπη
πρόσωπον τηλαυγὲς κατὰ Πίνδαρον ἢ προκόσμημα. ἡ δὲ τραγῳδία εἴποι ἂν προνώπιον, οὗ ἐντελὲς τὸ
προενώπιον, στερηθὲν τοῦ ε κατὰ τὸ σκορακίζειν, ὅ πέρ ἐστιν ἐς κόρακας πέμπειν, καὶ κατὰ τὸ σκερ-
βόλλειν ἤγουν ἐς κέαρ βάλλειν, καὶ κατὰ τὸ νέρτερος καὶ κατὰ τὸ ξανθὸς καὶ κατὰ τὸ σκαρδαμύττειν,
περὶ ὧν ἐν ἄλλοις ἐῤῥέθη. ὅτι δὲ καὶ παραῤῥέει τὴν Αἰτωλίαν ὁ Ἀχελῷος, δηλοῖ ὁ γεωγράφος, εἰπὼν
ὅτι Πίνδου πρὸς νότον Ἀχελῷος ῥέει μέσος Αἰτωλῶν καὶ Ἀκαρνάνων. ἔχουσι δέ φησιν Ἀκαρνᾶνες μὲν
τὸ πρὸς ἑσπέραν μέρος αὐτοῦ, Αἰτωλοὶ δὲ τὸ πρὸς ἕω μέχρι Λοκρῶν, οἳ καλοῦνται Ὀζό*λαι, καὶ τοῦ
Παρνασοῦ. λέγει δὲ καὶ ὅτι Ἀκαρνάνων μὲν ὑπέρκεινται βορειότεροι Δόλοπες, Αἰτωλῶν δὲ Ἀθαμᾶνες
καὶ Περῤαιβοὶ οἱ μετ᾽ ὀλίγα ῥηθησόμενοι. *(Vers. 645.) Ὅτι καὶ Κρητῶν ὀγδώκοντα νῆες ἦσαν ὡς
καὶ ἐπὶ τῶν Ἀργείων φθάσας εἶπεν, οἳ Κνωσσόν τε εἶχον Γόρτυνά τε, Λύκτον, Μίλητόν τε καὶ Λύκα-
στον, Φαιστόν τε Ῥύτιόν τε. λέγει δὲ τὴν μὲν Γόρτυνα τειχιόεσσαν, ὡς καὶ πρὸ μικροῦ τὴν Τίρυνθα,
διὰ τὸ ἐρυμνόν· τὴν δὲ Λύκαστον ἢ τὸν Λύκαστον ἀργινόεντα, τουτέστι λευκόγειον· ἀργιλώδης γάρ
που ἡ ἐκεῖσε γῆ. ταυτὸν δὲ ἀργινόεντα εἰπεῖν καὶ ἀργιλώδη διὰ τὴν τοῦ ν καὶ τοῦ λ συγγένειαν τὴν
δηλουμένην ἐν τῷ νεογιλὸς ὁ οἷον νεογινὸς καὶ ἐν συγκοπῇ νεογνὸς, καὶ ἐν τῷ Ἀθήνη· Ἀθήλη γάρ,
φασιν, ἐκείνη, ὡς μὴ θηλάσασα. ὅρα δὲ ὅτι εἰπὼν ὁ ποιητὴς, οἳ Κνωσσὸν εἶχον, τοὺς δὲ λοιποὺς Κρη-
τικοὺς τόπους δίχα ῥήματος προαγαγὼν κατὰ τὸ ἀπὸ κοινοῦ σχῆμα, ὁποῖόν τι καὶ ἀνωτέρω ἐν τῷ
Αἰτωλικῷ καταλόγῳ ἐποίησεν, ὅμως ὕστερον ἐπήγαγεν· ἄλλοι τε οἳ Κρήτην ἑκατόμπολιν ἀμφενέμοντο.
ὅτι δὲ ἡ Κνωσσὸς βασίλειον ἦν ἐν τῇ Κρήτῃ καὶ περὶ Γόρτυνος δὲ *ζητητέον καὶ ἐν τοῖς τοῦ περιηγη-
τοῦ. νῦν δὲ εἰπεῖν ἀρκεῖ ὅτι κατὰ τὸν γεωγράφον ἐν πεδίῳ ἡ τῶν Γορτυνίων, ἣν παραῤῥέει Ληθαῖος
ποταμὸς, τειχιόεσσα μέν ποτε καθ᾽ Ὅμηρον, ἀποβαλοῦσα δὲ τὸ τεῖχος ἐκ θεμελίων καὶ ἀτείχιστος μεί-
νασα. ὁ γοῦν Φιλοπάτωρ ἀρξάμενος τειχίζειν ἐπὶ ὀγδοήκοντα σταδίους παρῆλθε μόνον. Κνωσσοῦ δὲ
κύκλος ἀρχαῖος τριάκοντα στάδια. κεῖται δὲ ἀντικρὺ Πελοποννήσου πρόσβορος. οὕτω δὲ ἠδύναντο
ἡ Κνωσσὸς καὶ ἡ Γόρτυνα, ὥστε συμπράττουσαί, φασιν, ἀλλήλαις πάντας ὑπηκόους εἶχον τοὺς ἄλλους,
στασιάσασαι δὲ διίστων τὰ κατὰ τὴν νῆσον. προσθήκη δέ, φασιν, ἡ Κυδωνία μεγίστη *ὁποτέροις 313
προσγένηται. ἦν δὲ ἡ Κυδωνία ἐπιφανεστάτη καὶ αὐτή. (Vers. 647.) Λύκτος δὲ, ἧς ἐπίνειον ἡ λεγο-
μένη Χεῤῥόνησος, ὠνόμασται ἀπὸ Λύκτου, υἱοῦ Λυκάονος, ὡς ὁ γράψας τὰ ἐθνικὰ ἱστορεῖ. ἔνιοι δέ,
φησι, Λύττον αὐτὴν καλοῦσιν, ὡς ἐν μετεώρῳ τόπῳ κειμένην· τὸ γὰρ ἄνω καὶ ὑψηλὸν λύττον φασί.
Μίλητος δὲ, ἡ Κρητικὴ αὕτη, προϋπῆρχε τῆς Ἀσιανῆς Μιλήτου, ἣν ἔκτισεν ὁ παλαιὸς Σαρπηδὼν,
ἀγαγὼν οἰκήτορας καὶ καλέσας αὐτὴν κατὰ τὸν γεωγράφον ἐκ τῆς Κρητικῆς Μιλήτου. ὅτι δὲ πολλαὶ

Μίλητοι, καὶ ὡς πολλὰς ἀποικίας ἔστειλαν, δῆλον ἐκ τῶν ἱστοριῶν. καὶ ἡ μὲν Κρητικὴ οὐ πολὺν ἔχει
παρὰ τοῖς ἱστοροῦσι πλατυσμόν· ἡ δὲ Ἰωνικὴ πλουτίζεται τοῖς κατ᾽ αὐτὴν σεμνώμασι, τοῖς τε ἄλλοις
καὶ τῷ περὶ αὐτὴν μεγίστῳ ναῷ ποτὲ, ὃς διέμεινέ, φασι, χωρὶς ὀροφῆς διὰ τὸ μέγεθος, καὶ τοῖς
*σοφοῖς δὲ ὧν εὐφόρησε, τῷ τε Θάλητι καὶ τῷ Φωκυλίδῃ καὶ τῷ παῤῥησιαστικῷ ῥήτορι Αἰσχίνῃ, ὃς 237
οὐκ εἰς καλὸν τῆς παῤῥησίας ἀπώνατο, καὶ τῷ κιθαρῳδῷ Τιμοθέῳ, εἰς ὃν ἐπίγραμμα τοιοῦτον· πάτρα
Μίλητος τίκτει Μούσαισι ποθεινὸν Τιμόθεον, κιθάρας δεξιὸν ἡνίοχον. γέγραπται δὲ περὶ Μιλήτου καὶ
ἐν τοῖς εἰς τὸν περιηγητήν. Λύκαστος δὲ ἀπὸ Λυκάστου, φασὶν, αὐτόχθονος, ἢ παιδὸς τοῦ Μίνωος.
ἔστι δὲ καὶ Ποντικὴ Λύκαστος κατὰ τὸν γραφέα τῶν ἐθνικῶν, ὃς λέγει καὶ ὅτι τὴν Κρητικὴν Λύκαστον
ὀξύνουσιν οἱ ἐγχώριοι· οὐκ ἐπικρατεῖ δέ, φησιν, ἡ ἐθνικὴ παράδοσις, τουτέστι παρὰ τοῖς ἄλλοις οὐκ
ὀξύνεται. (Vers. 648.) Ἡ δὲ Φαιστὸς ὀξύνεται πρὸς διαστολὴν τοῦ βαρυτόνου Φαίστου τοῦ κυρίου
ὀνόματος, ὃς καὶ ἔκτισεν αὐτὴν, υἱὸς ὢν Ῥοπάλου, υἱοῦ Ἡρακλέος, ὡς ὁ ἐθνογράφος λέγει, ὃς καὶ
Πελοποννησίαν Φαιστὸν ἱστορεῖ. Φαίστιον δέ φασιν εἶναι σοφὸν τὸν Ἐπιμενίδην, ὃς καθαρμοὺς δι᾽ ἐπῶν
ἐποίησε. διεῖ*χε δὲ κατὰ τὸν γεωγράφον Γόρτυνος μὲν στάδια ἑξήκοντα, θαλάσσης δὲ εἴκοσι· κατεσκάφη
δὲ ὑπὸ Γορτυνίων. εἰς δὲ τὴν διάφορον τόνωσιν τοῦ Φαιστὸς καὶ Φαῖστος θετέον σὺν ἄλλοις ἀλλαχοῦ
δηλουμένοις καὶ τὸ Ἀθηναῖος τοπικὸν, καὶ Ἀθήναιος κύριον, καὶ ἐπαινετὸς τὸ ἐπίθετον καὶ Ἐπαί-
νετος κύριον, καὶ νόμος τὸ κοινὸν καὶ νομὸς ὁ κατὰ τόπον, καὶ πλησίος ὁ ἐγγίζων καὶ Πλήσιος κύριον
ἀνδρὸς ἱεροῦ. Τὸ δὲ Ῥύτιον τὸ ἐν Κρήτῃ προπαροξύνεται μὲν, ὡς τὸ στάδιον κατὰ τοὺς παλαιούς·
διὰ διχρόνων δὲ γράφεται. τὸ μέντοι Τρωαδικὸν Ῥοίτειον, ὅ περ καὶ ἄκρα καὶ πόλις Τρωάδος ἐστὶν,
ἐξήλλακται ὥς περ τῇ τοπικῇ διαστάσει, οὕτω καὶ ταῖς δυσὶ διφθόγγοις ἐν οἷς γράφεται. ἐθνικὸν δὲ
καὶ τούτου καὶ ἐκείνου Ῥυτιεύς. περὶ δὲ τοῦ ῥηθέντος Τρωικοῦ Ῥοιτείου, ὅτι τε πόλιν ὁμώνυμον ἐπὶ
λόφῳ εἶχε καὶ ἠόνα συνεχῆ, ἐφ᾽ ᾗ μνῆμα καὶ ἱερὸν Αἴαντος, καὶ εἴ τί που ἄξιον ἄλλο τῆς *ἐν καιρῷ
μνήμης, ἐν τοῖς ἑξῆς δηλωθήσεται. (Vers. 649.) Ἑκατόμπολις δὲ ἡ Κρήτη λεγομένη ἐνταῦθα ἐνενη-
κοντάπολις ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ ποιεῖται. καὶ οἱ μὲν φασὶν ὅτι ἀληθῶς ἑκατόμπολις μὲν ἦν κατὰ τὴν
ἐνταῦθα ἱστορίαν. Λεῦκος δὲ, οὗ καὶ Λυκόφρων μέμνηται, δέκα πόλεις ἐπόρθησεν ἀποστατήσας καὶ
ἐπαναστὰς τῷ Ἰδομενεῖ. ὅθεν ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ ἐνενήκοντα πόλεις ἔχειν ἡ Κρήτη λέγεται. ἄλλοι δὲ εἶπον
ὅτι ἑκατόμπολιν ὁ ποιητὴς τὴν Κρήτην εἰπὼν τὸ ἐφ᾽ ἑαυτοῦ εἶπεν ἤγουν τὸ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν, ἐν αἷς
αὐτὸς περιῆν· ἐπὶ μέντοι τῶν Τρωικῶν ἐνενήκοντα ἦσαν. Ἀλθαιμένης δέ, φασιν, ἐκπεσὼν Ἄργους
ἔκτισε τὰς δέκα, ἢ καὶ ἄλλως εἰπεῖν, μετὰ τὰ Τρωικὰ ἐπεκτίσθησαν δέκα, ὡς ἱστορεῖ Ἔφορος, ὥστε
κατὰ τούτους πρὸ μὲν τοῦ Ὁμήρου ἐνενήκοντα ἦσαν, εἴτε Λεύκου πολιορκήσαντος τὰς δέκα, εἴτε καὶ
ἄλλως πως, ἐπὶ δὲ τοῦ Ὁμήρου ἑκατόν. περὶ δὲ Κρήτης εἴρηται εἰς ἱκανὸν ἐν τοῖς τοῦ περιηγη*τοῦ.
ἱστοροῦνται δὲ καὶ ναυκρατῆσαι ποτὲ οἱ Κρῆτες, ὥστε καὶ παροιμία εἰς τοὺς προσποιουμένους ἀγνοεῖν
ἅ περ ἀκριβῶς οἴδασιν αὕτη· ὁ Κρὴς τὴν θάλασσαν, ὅ περ ὁ γεωγράφος νοεῖ κατ᾽ ἔλλειψιν τοῦ
ἀγνοεῖ, ἵνα λέγῃ ἡ παροιμία ὅτι Κρὴς ἀγνοεῖ τὴν θάλασσαν, εἰρωνικοῦ δηλαδὴ ὄντος τοῦ λόγου.
ἔπασχον δὲ καὶ κακέρωτας, οὓς καὶ ἐν νόμῳ εἶχον. ὡς δὲ καὶ πανοῦργοι οἱ Κρῆτες καὶ χείρους ἤ περ οἱ
κατὰ Ῥόδον, περὶ ἣν τοὺς Τελχῖνας ἡ ἱστορία κατοικίζει τοὺς ἀλλαχοῦ δηλουμένους, ἑτέρα παροιμία
δηλοῖ ἡ λέγουσα, πρὸς Κρῆτα κρητίζεις, ἤγουν πρὸς οὐκ ἀπανοῦργον ἄνδρα τοὺς δόλους ῥάπτεις.
314 καὶ οὕτω μὲν τὰ ἐν τούτοις. *Κρητῶν δὲ ἡγοῦντο Ἰδομενεὺς, οὗ πολὺς λόγος παρὰ τῷ ποιητῇ πολλα-
χοῦ, καὶ Μηριόνης, ὧν Ἰδομενέα μὲν δουρικλυτὸν λέγει, τουτέστι περίκλυτον ἐν τῷ δουρὶ καὶ αἰχμητὴν,
τὸν δὲ Μηριόνην ἀτάλαντον, ὅ ἐστιν ἴσον Ἐνυαλίῳ ἀνδρειφόντῃ, τουτέστι τῷ Ἄρεϊ. περὶ δὲ τῶν τριῶν
τούτων λέξεων, τοῦ ἀτάλαντος καὶ ἐνυάλιος καὶ ἀνδρειφόντης, τὰ μὲν εἴρηται, τὰ δ᾽ ἐν ἑτέροις δηλω-
θήσεται. θεῖος δὲ Μηριόνου κατὰ τὴν ἱστορίαν ὁ Ἰδομενεύς· Διὸς γὰρ Μίνως, οὗ καὶ Πασιφάης
Δευκαλίων, οὗ Μόλος καὶ Ἰδομενεὺς, Μόλου δὲ Μηριόνης. *(Vers. 653. sqq.) Ὅτι Τληπόλεμος
Ἡρακλείδης ἠΰς τε μέγας τε ἐκ Ῥόδου ἐννέα νῆας ἦγε Ῥοδίων ἀγερώχων, οἳ Ῥόδον ἀμφενέμοντο 238
διατρίχα κοσμηθέντες, Λίνδον Ἰηλυσόν τε καὶ ἀργινόεντα Κάμιρον. εἶτα ἐπαναλαβὼν λέγει· τούτων
Τληπόλεμος δουρικλυτὸς ἡγεμόνευεν. ἐπανέλαβε δὲ ὁ ποιητὴς οὐ μόνον, ἵνα εὐθὺς ἱστορίαν παραπλέξῃ
σαφῶς καὶ εὐφυῶς τὴν ῥηθησομένην, ἀλλὰ καὶ ἵνα ἐφερμηνεύσῃ τὸ, Τληπόλεμος ἄγε νῆας Ῥοδίων,

ὅτι ταὐτόν ἐστι *τῷ, ἡγεμὼν ἦν τῶν Ῥοδίων· οὐ γὰρ ἁπλῶς πᾶς ὁ νῆας τινῶν ἄγων ἤδη καὶ ἡγεμονεύει ἐκείνων ὡς βασιλεύς. οὕτω δὲ καὶ τὸ, οἳ Ῥόδον ἀμφενέμοντο, ἑφερμηνευτικόν ἐστι τοῦ, ἐκ Ῥόδου ἐννέα νῆας ἦγε Ῥοδίων, ἵνα δείξῃ σαφῶς ὅτι οἱ ἐκ Ῥόδου νῆας Ῥοδίων ἄγοντες οὗτοι καὶ Ῥόδιοι ἦσαν. ἄλλως γὰρ οὐκ ἦν τοῦτο πάνυ σαφὲς, ἐπεί τοι καὶ οἱ Ἀρκάδες ἐκ Μυκήνης τῆς ὑπὸ τὸν Ἀγαμέμνονα, νῆας Μυκηναίων ἄγοντες, ὅμως οὐκ ἦσαν Μυκηναῖοι. (Vers. 654.) Περὶ δὲ Ῥόδου ζήτει καὶ ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ, εἰ δὲ βούλει, καὶ ἐν τοῖς τοῦ Πλουτάρχου· πάνυ γὰρ καὶ αὐτὸς τοὺς Ῥοδίους ἐξαίρει· ὁμοίως καὶ Πίνδαρος. ἦν δὲ καὶ Αἰγυπτία Ῥόδος κατὰ Ἡρόδοτον, ὥς περ καὶ Χίος. φησὶ γοῦν ἐκεῖνος· οὕτως εὐδαιμονῆσαι λέγεται Αἴγυπτος ἐπὶ Ἀμάσιος, μάλιστα καὶ πόλεις γενέσθαι τότε πάσας δισμυρίας τὰς οἰκουμένας, ἐν αἷς καὶ Ἰώνων μὲν Χίος, Τέως, Φώκαια, Κλαζομεναὶ, Δωριέων δὲ Ῥόδος, Κνίδος καὶ ἄλ*λαι τινές. (Vers. 653.) Ἠΰς δὲ ὁ ἀγαθὸς, ἐξ οὗ κατὰ Ἡρόδωρον καὶ Ἀπίωνα καὶ ὁ ἐνηὴς, ἢ καὶ ἄλλως ὁ πλατύς. καὶ ῥηθήσεται ἀλλαχοῦ ὅπως γίνεται. (Vers. 654.) Ἀγέρωχοι δὲ οἱ ἄγαν γέρας ἔχοντες, ἵνα εἶεν ἀγεράοχοι, καὶ ἐν συναιρέσει ἀγέρωχοι κατ' ἐπίτασιν τῶν ἁπλῶς γεραρῶν. δηλοῖ δέ, φασιν, οὕτως ἡ λέξις τοὺς σεμνοὺς, ὡς Ἀλκμὰν βούλεται. Ἀλκαῖος δέ, φασι, καὶ Ἀρχίλοχος ἀγέρωχον τὸν ἄκοσμον καὶ ἀλαζόνα οἶδε· τοῦτο δὲ ἴσως ἐκ μεταφορᾶς τοῦ ὑπερηρμένου καὶ ὑπερφανοῦς, ἐξ οὗ πλεονασμῷ τοῦ η̄ ὑπερήφανος, καὶ τοῦ κούφου καὶ ἐλαφροῦ, ὃς ἄγοιτο ἂν ῥᾷον ὑπὸ ὄχου ἤγουν ἅρματος. μέση οὖν λοιπὸν λέξις καὶ ὁ *ἀγέρωχος. ὅτε δὲ Τρῶές που ἀγέρωχοι καὶ 315 Λύκιοι λεχθήσονται, δύναται ἡ λέξις οὐ μόνον δηλοῦν σεμνοὺς τοὺς τοιούτους, ἀλλὰ καὶ ἡνιοχικοὺς παρὰ τὸ ἄγειν ῥᾷον καὶ ἐλαύνειν ὄχους. οἳ καὶ ὄχεα λέγονται διγενῶς, ὁμοίως τῷ ὁ σκότος καὶ τὸ σκότος καὶ τοῖς ὅσα τοιαῦτα. (Vers. 655.) Τὸ δὲ, διατρίχα κοσμηθέντες, οὐ βούλονται οἱ παλαιοὶ προπαροξύνεσθαι διάτριχα· ὑπερβαίνουσα γὰρ ἡ πρόθεσις εἰς τὴν μετοχὴν καθιστᾷ τὴν ἀνάγνωσιν, οὕτω διακοσμηθέντες τρίχα, ἤγουν τριχῶς, τουτέστιν εἰς μέρη τρία. πῶς δὲ τρίχα; εἰς Λίνδον, εἰς Ἰηλυσὸν καὶ εἰς Κάμιρον. τὸ δὲ, τρίχα διακοσμηθῆναι, παρακατιὼν ὁ ποιητὴς τριχθὰ οἰκῆσαι φησί. τοῦτο δὲ εὐθὺς καὶ ἄλλως διασαφῶν ἐπάγει καταφυλλαδὸν, ὅ περ ἀλλαχοῦ διῃρημένως εἶπεν ἐν τῷ, κρῖνε ἄνδρας κατὰ φῦλα. οὕτως ὁ ποιητὴς κἀνταῦ*θα διασαφητικὸς ἑαυτοῦ καὶ παραφραστικὸς, ἔτι δὲ καὶ πλατυντικὸς, ὅποι χρεὼν, καὶ αὖ πάλιν ἀποστενωτικός. (Vers. 656.) Τῶν δὲ ῥηθεισῶν τριῶν πόλεων ἡ μὲν Λίνδος φυλάσσει ἔτι καὶ νῦν τὴν κλῆσιν, ἐξ ἧς Κλεόβουλος, εἷς τῶν ἑπτὰ σοφῶν· αἱ δὲ λοιπαὶ δύο παραφωνοῦνται. ὁ δὲ γεωγράφος κύρια ὀνόματα οἶδε τὸν Λίνδον, τὸν Ἰηλυσὸν καὶ τὸν Κάμειρον, ὧν αἱ πόλεις ὁμώνυμοι. κατὰ δέ τινας, φησὶ, κτίσας ὁ Τληπόλεμος τὰς πόλεις ἔθετο αὐταῖς ὀνόματα ὁμωνύμως θυγατράσι τοῦ Δαναοῦ. τὴν δὲ Λίνδον ἐπὶ ὄρους ἱδρύσθαι λέγει, ἀνατείνουσαν πρὸς μεσημβρίαν, καὶ πρὸς Ἀλεξάνδρειαν μάλιστα, ἔχουσαν ἱερὸν ἐπιφανὲς Λινδίας Ἀθηνᾶς, Δαναΐδων ἵδρυμα. ἦν δέ, φησι, καὶ κώμη Ἰαλυσός. Ἰστέον δὲ ὅτι Λίνδος οὐ μόνον Ῥοδία πόλις, ἀλλὰ καί τι ἀρωματικὸν εἶδος, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ ὀσμὴ λιβάνου, σμύρνης καλάμου στύρακος λίνδου, ὥς φησιν Ἀθήναιος. τὴν δὲ Ῥόδον *τὴν πόλιν ὕστερόν φησι κτισθῆναι κατὰ τὰ Πελοποννησιακὰ ὑπὸ ἀρχιτέκτονος, ὑφ' οὗ καὶ ὁ Ἀττικὸς λιμὴν ὁ Πειραιεύς. ὁ δὲ τὰ ἐθνικὰ συλλέξας καὶ Σικελικὴν πόλιν Λίνδον ἱστορεῖ, ὃς καὶ τὴν παρ' Ὁμήρῳ Ἰηλυσὸν Ἰαλυσὸν γράφει, λέγων εἶναι καὶ ἐν Σκυθίᾳ καὶ ἐν τῷ Ἀδρίᾳ δὲ κόλπῳ Ἰαλυσόν. τὴν δὲ Κάμιρον διὰ τοῦ ῑ καὶ αὐτὸς γράφει πρὸς διαστολὴν τοῦ κυρίου· τὸ γὰρ κύριον ὁ Κάμειρος διὰ διφθόγγου γράφεται. Κάμιρον δὲ ἀργινόεντα λέγει, ὡς καὶ πρὸ τούτου τὸν Λύκαστον, καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς δὲ λευκὴν Τίτανον τὴν λευκόγειον. λέγεται δὲ Καμιρέα εἶναι Πείσανδρον διασημότατον ποιητήν. τὸν δὲ προῤῥηθέντα Λίνδον καὶ τοὺς αὐτοῦ ἀδελφοὺς οὕτω γενεαλογοῦσιν οἱ παλαιοί· Ἡλίου καὶ Ῥόδου νύμφης υἱὸς Κέρκαφος, οὗ καὶ Λυσίππης Λίνδος, Ἰηλυσὸς καὶ Κάμειρος, ὃν καὶ ὁ Χοιροβοσκὸς κατὰ κανόνα διὰ διφθόγγου γράφει ἐν τῇ ὀρθογραφίᾳ. ἐκ δὲ τοῦ ῥηθέντος Κερ*κάφου Κερκαφίδες αἱ Ῥόδιαι γυναῖκες ἐκαλοῦντο. Τὸ δὲ, ἀργινόεντα Κάμιρον, δύναται διγενὲς εἶναι, τὸ μὲν κοινῶς, τὸ δὲ Ἰωνικῶς, καθὰ καὶ τὸ, Πύλου ἠμαθόεντος. τὸ δὲ ἀργινόεις ἔχοι ἂν ἀπορίαν πῶς τῷ ῑ προπαραλήγεται καὶ μὴ τῇ ει̅ διφθόγγῳ ὡς ἀπὸ τοῦ ἀργενὸν τὸ λευκόν. εἴη δὲ ἂν ἴσως καὶ αὐτὸ ἐκπεσὸν τοῦ ε̅ τῆς ει̅ διφθόγγου, ὁμοίως τῷ ἀλγινόεις, ἀπαιτοῦντος τοῦ μέτρου. (Vers. 658. sqq.) Ἡ δὲ, ὡς εἴρηται, παραπλεκομένη ἐνταῦθα παρὰ τοῦ ποιητοῦ ἱστορία τοιαύτη τίς ἐστιν· ὅτι τὸν Τληπόλεμον

ἔτεκεν Ἀστυόχεια, βίῃ Ἡρακληείῃ· τὴν ἄγετ' ἐξ Ἐφύρης, ποταμοῦ ἀπὸ Σελλήεντος, πέρσας ἄστεα 239
πολλὰ διοτρεφέων αἰζηῶν. Τληπόλεμος δ', ἐπεὶ οὖν τράφ' ἐνὶ μεγάρῳ ἐϋπήκτῳ, αὐτίκα πατρὸς ἑοῖο φίλον μήτρωα κατέκτα, ἤδη γηράσκοντα Λικύμνιον, ὄζον Ἄρηος· αἶψα δὲ νῆας ἔπηξε· πολὺν δ' ὅ γε λαὸν ἀγείρας βῆ φεύγων ἐπὶ πόντον· ἀπείλησαν γάρ οἱ ἄλλοι υἱέες υἱωνοί τε βίης Ἡρακληείης. *αὐτὰρ ὅ γε, τουτέστιν ὁ Τληπόλεμος, ἐς Ῥόδον ἶξεν ἀλώμενος ἄλγεα πάσχων. τριχθὰ δὲ ᾤκηθεν κατὰ φυλαδὸν, ἠδ' ἐφίληθεν ἐκ Διὸς, ὅς τε θεοῖσι καὶ ἀνθρώποισιν ἀνάσσει. καί σφιν θεσπέσιον πλοῦτον κατέχευε Κρονίων. τοιαῦτα τὰ τῆς Ὁμηρικῆς ἱστορίας· ἧς τὸ μὲν ὅλον σαφέστερον εἰπεῖν, τοιοῦτον ἐστὶν Ἀστυόχη, κατὰ δὲ Ὅμηρον Ἀστυόχεια, ὡς καὶ Πηνελόπη Πηνελόπεια, Φύλαντος ἦν θυγάτηρ. ταύτην Ἡρακλῆς ἄγεται ἀνελὼν τὸν Φύλαντα, ὅτε κατὰ Ἐφυραίων Αἰτωλοῖς ἐστρατήγει. γεννᾷ δὲ ἐξ αὐτῆς Τληπόλεμον, ὃς ἐκτραφεὶς περιπέπτωκεν ἀκουσίῳ κακῷ. ἰδὼν γὰρ τὸν ἑαυτῷ μὲν πάππον, τῷ δὲ πατρὶ μήτρωα,
316 ἤτοι *τὸν πρὸς μητρὸς θεῖον τοῦ Ἡρακλέος, τουτέστι τὸν Λικύμνιον, ἀδελφὸς γὰρ ἦν Ἀλκμήνης, ὥς φασιν, ὁ Λικύμνιος, τοῦτον οὖν ἰδὼν ἀμελῶς φασὶν ἐν γήρᾳ χειραγωγούμενον. καὶ ἀφεὶς βακτηρίαν ἐπὶ τὸν οἰκέτην, τοῦ μὲν οἰκέτου ἥμαρτεν οὐ κατευστοχήσας, τὸν δὲ γέροντα πλήξας ἔκτεινεν οὐχ ἑκών. διὸ καὶ ἔφυγεν εἰς Ῥόδον συναγαγὼν λαὸν καὶ στασιαζομένους τοὺς Ῥοδίους εὑρηκὼς, καὶ ἑνὶ προσκεχωρηκὼς μέρει ἐκράτησε. καὶ δυνατὸς γενόμενος ἐστράτευσε κατὰ τῆς Τροίας καὶ αὐτός. καὶ οὕτω μὲν ἡ Ὁμηρικὴ ἐν ὀλίγῳ διασεσάφηται ἱστορία. τὰ δὲ κατὰ μέρος αὐτῆς τοιαῦτα. (Vers. 662.) Μήτρως μὲν εἴρηται καθ' ὁμοιότητα τοῦ πάτρως· ὡς γὰρ παρ' Ἡροδότῳ πάτρως ὁ ἀπὸ πατρικοῦ ἀδελφοῦ θεῖος, οὕτω νῦν ὁ ἀπὸ μητρικοῦ μήτρως. οἱ δὲ μεθ' Ὅμηρον καὶ τοὺς ἁπλῶς κατὰ πατέρα προγόνους οὕτω κα*λοῦσιν, ὡς δηλοῖ καὶ ὁ ἐν τῷ περὶ συγγενικῶν ὀνομάτων ὧδέ πως διαστείλας· τήθη ἐστὶν ἡ τοῦ πατρὸς μήτηρ, ὡς ἡ Ἀερόπη τῷ Ὀρέστῃ, καὶ ἡ τῆς μητρὸς δὲ μήτηρ, ὡς τῷ αὐτῷ ἡ Λήδα. ταύτας δὲ μάμμας τινές φασι καὶ μαίας. θεῖος δὲ ὁ καὶ νέννος κατά τινας πατρὸς ἀδελφός· ὁμοίως δὲ καὶ μητρὸς ἀδελφός. καὶ οὕτω μὲν ἡ τήθη. τηθὶς δὲ ἀνάλογόν τι τῷ θείῳ· πατρὸς γὰρ ἀδελφὴ ἢ μητρός. τούτους δὲ οἱ μὲν πατραδέλφους καὶ μητραδέλφους, οἱ δὲ πάτρωας καλοῦσι καὶ μήτρωας· Πίνδαρος δὲ οὐκ ἀδελφοὺς ἀλλὰ γονέας μητρὸς μάτρωας ἔφη· Στησίχορος δὲ πάτρωα τὸν κατὰ πατέρα πρόγονον εἶπεν, ἔνθα παρ' αὐτῷ Ἀμφίλοχος ἔφη τό· πάτρωα ἐμὸν ἀντίθεον Μελάμποδα. [Μελάμπους γὰρ, οὗ Ἀντιφάτης, οὗ Οἰκλῆς, οὗ Ἀμφιάραος, ὅθεν Ἀμφίλοχος. ὅρα οὖν οἷος ὁ Μελάμπους ἦν πάτρως τῷ Ἀμφιλόχῳ.] οὕτω πόῤῥωθεν. (Vers. 658.) Βίη δὲ Ἡρακληείη πεντα*συλλάβως ταυτὸν μὲν ἐστι τῷ βίῃ Ἡρακλείῃ τῷ τετρασυλλάβῳ. γίνεται δὲ ἐκ τῆς Ἡρακλῆος γενικῆς, οὗ κτητικὸν ἀρσενικὸν Ἡρακλήειος, καὶ θηλυκὸν Ἡρακληείη. (Vers. 659.) Ἔφυραν δὲ ὑποπτεύουσι τινὲς ἐνταῦθα τὴν Θεσπρωτικὴν λέγεσθαι, τὴν μετονομασθεῖσαν Κέρκυραν, λέγοντες καὶ Σελήεντα ποταμὸν Θεσπρωτίας. διάφοροι δὲ Ἔφυραι, εἴ περ ὁ γεωγράφος καὶ εἰς ἐννέα ταύτας μετρεῖ. εἴρηται δὲ περὶ αὐτῶν καὶ ἐν τῷ περὶ Κυλλήνης πρὸ τούτων λόγῳ· καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς εἰρήσεταί που. περὶ πάσας δὲ ἢ τὰς γοῦν πλείους Ἐφύρας ἱστορεῖται Σελλήεις ῥέειν ποταμὸς, συναμφιβαλλόμενος καὶ αὐτὸς ὅτε που Ἔφυρα ἀμφιβάλλεται. ἔοικε δὲ καὶ πολλὰς ἡ τοιαύτη Ἔφυρα πόλεις ἔχειν περὶ αὐτὴν, ὡς δηλοῖ τὸ, (Vers. 660.) πέρσας ἄστεα πολλὰ, τουτέστι πορθήσας. τοῦτο δὲ σχῆμα ἐστὶ καινὸν, ἤγουν τὸ, βίη Ἡρακλέος πέρσας ἄστεα πολλὰ, καὶ ὡς εἰπεῖν σολοικοφανές. καὶ ὡμοίωται τῷ, ψυχὴ Θηβαίου *Τειρεσίου χρύσεον σκῆπτρον ἔχων· ὥς περ γὰρ ἐν τούτῳ οὐ πρὸς τὸ λεγόμενον ἤγουν πρὸς τὸ, ψυχὴ Τειρεσίου, ἀποδέδοται τὸ ἔχων, ἀλλὰ πρὸς τὸ νοούμενον, ψυχὴ γὰρ Τειρεσίου ὁ Τειρεσίας νοεῖται, ὃς καὶ ἔχων σκῆπτρον ἀσολοικίστως λεχθήσεται, οὕτω καὶ ἐνταῦθα βίη Ἡρακλέος ὁ Ἡρακλῆς ἐστὶν, ὃς καὶ πέρσας λέγεται ἄστεα πολλά. Τὸ δὲ, διοτρεφέων αἰζηῶν, ταυτόν ἐστι τῷ βασιλικῶν ἀνδρῶν, οἷς δηλαδὴ πόλεις ἀνάκεινται. (Vers. 661.) Εὔπηκτον δὲ μέγαρον τὸ εὐπαγὲς λέγει καὶ στερεόν. οὕτω δὲ καὶ τὸ πηκτὸν νοεῖται ἄροτρον καὶ τὸ νῆας ἔπηξεν ἀντὶ τοῦ συνεστήσατο στερεῶς, ὅ περ παράγει καὶ τὸν ναυπηγὸν καὶ τὴν Ναύπακτον δὲ, ὡς ἐν ἄλλοις εἴρηται. (Vers. 662.) Τὸ δὲ κατέκτα συστέλλει τὴν λήγουσαν κατὰ τοὺς παλαιοὺς, ὡς μὴ ὂν δευτέρας συζυγίας, ἀλλὰ ἀποκοπὲν ἐκ τοῦ ἔκτανε. (Vers. 663.) Τὸ δὲ, ἤδη γηράσκοντα, ἢ ἁπλῶς οὕτω παρέῤῥιψεν, ἢ ἵνα σεμνύνῃ τὸν Λικύμνιον· οὐκ ἂν γὰρ τάχα ὁ *Τληπόλεμος Λικύμνιον τὸν τοῦ Ἄρεος ὄζον οὕτω ῥᾳδίως ἀνεῖλεν, εἰ μὴ ἐγήρασκε. (Vers. 664.) Τὸ δὲ ταχὺ νῆας πῆξαι τὸ τάχος ἐνδείκνυται τοῦ

φυγεῖν σπεύδοντος. Τὸ δὲ, πολὺν λαὸν ἀγείρας, εἰς πιθανότητα κεῖται τοῦ ἁλῶναι τὴν Ῥόδον οὕτω
ῥᾳδίως καὶ οἰκηθῆναι ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Τληπόλεμον. (Vers. 665.) Τὸ δὲ ἠπείλησαν λέγεται μέν ποτε καὶ
παθητικῶς, δηλοῖ δὲ, ὡς οἱ παλαιοί φασι, πολιτικὴν ἡμερότητα. Ἑλληνικὸν γάρ φασι τὸ μὴ φόνῳ
φόνον λύειν, φυγαδεύειν δὲ τὸν ἅπαντα χρόνον, ὥστε Σόλων, φασὶν, ἐντεῦθεν λαβὼν ὥρισε τοῦτο.
(Vers. 666.) Τὸ δὲ, υἱοὶ καὶ υἱωνοὶ Ἡρακλέος, τὴν τῶν Ἡρακλειδῶν δηλοῖ πολυπλήθειαν· *πολλοὶ 317
γὰρ ἀληθῶς εἶναι ἱστόρηνται. (Vers. 667.) Τὸ δὲ, ἄλγεα πάσχων, ὡς παρακολούθημα εἴρηκε τῶν
πλανωμένων. εἰ γὰρ καὶ ἔπηλυς ἐλθὼν εἰς Ῥόδον ὁ Τληπόλεμος ἐκράτησεν, ἀλλὰ πολλὰ φθάσας ἔπαθεν
ἀλγεινὰ, ὥστε εἴη ἂν καὶ ἡ ἄλη, ὅ ἐστιν ἡ πλάνη, ἄλγη τις ἐλλείψει τοῦ γ. (Vers. 668.) Τὸ δὲ,
τριχθὰ ᾠκήθησαν, καὶ τὸ καταφυλαδὸν τί δηλοῦσι, προγέγραπται. Τὸ δὲ, ἐφιλήθησαν ἐκ Διὸς,
πρὸς τὴν κοινήν φασι δόξαν εἴρηται. οἱ γὰρ πολλοὶ θεοφιλεῖς τοὺς πλουσίους οἴονται· τοιοῦτοι δέ ποτε
240 περιᾴδονται οἱ Ῥόδιοι. περὶ ὧν ὁ μὲν ποιητὴς, ἀνθρωπίνως καὶ ἀσφαλῶς λέγει, (Vers. 670.) ὅτι
θεσπέσιος πλοῦτος κατεχέθη αὐτοῖς· ὁ δὲ μῦθος ὅτι χρυσῆν νεφέλην ὑπὲρ τῆς Ῥόδου μετεωρίσας
ὁ Ζεὺς χρυσὸν τοῖς ἐκεῖ ἔβρεξεν. ἐπεί, φασι, πρῶτοι γεννωμένῃ τῇ Ἀθηνᾷ ἔθυσαν, ὡς καὶ Πινδαρικὸς
παραλαλεῖ μῦ*θος, οὗ τάχα ὑπόμνησιν ἔχει καὶ ἐνταῦθα τὸ, πλοῦτον κατέχευε Κρονίων· τὸ γὰρ κατα-
χέειν οὐκ ἀσυγγενὲς τῇ βροχῇ. καὶ ἄλλως δὲ ἐφιλήθησαν ἐκ Διὸς οἱ περὶ τὸν Τληπόλεμον ὡς βασιλεύ-
σαντες ἐν τῇ Ῥόδῳ· Διὶ γὰρ φίλοι οἱ βασιλεῖς. (Vers. 669.) Τὸ δὲ, ὃς θεοῖς καὶ ἀνθρώποισιν
ἀνάσσει, ἁπλῶς οὕτω παραῤῥιφὲν πρὸς ἐντέλειαν ἔπους καὶ οὐ πρός τι ἀναγκαῖον, ἐφερμηνευτικόν ἐστι
τοῦ, Ζεὺς πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε. ὡς ταυτὸν ὂν τρόπον τινὰ βασιλέα τε καὶ πατέρα εἰπεῖν, διὰ τὸ
χρῆναι τὸν ἄρχοντα πατρὸς δίκην τῶν ὑπηκόων κήδεσθαι, ὃ καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ φανερῶς δηλοῦται, ὅπου
λέγει· πατὴρ δ᾽ ὣς ἤπιος ἦεν. διὸ καὶ παρ᾽ Ἡροδότῳ Καμβύσης μὲν δεσπότης, Κῦρος δὲ πατὴρ τοῖς
Πέρσαις ἦν· ὁ μὲν γὰρ ἀγρίως ἦρχεν, ὁ δὲ ἠπίως. λαμβάνει δ᾽ ἐκ τῆς ἐννοίας ταύτης ἀφορμὴν καὶ
ὁ παγκρατῆ τὸν Δία εἰπὼν, ὡς πάντων ἀνάσσοντα· ὃ δὴ καὶ τῷ ὕπνῳ καθ᾽ ἕτερον λόγον *ἐπιλέ-
γεται. Θεσπέσιος δὲ πλοῦτος ἢ ὁ πολὺς, ὃν θεὸς ἂν εἴποι, ἢ μᾶλλον ὁ ἐκ θεοῦ πεσὼν ἤτοι χεθεὶς,
ὅθεν καὶ οἱ διιπετεῖς γίνονται ποταμοί. Τὸ δὲ Κρονίων καὶ ἐνταῦθα ἐκτείνει τὴν παραλήγουσαν.
(Vers. 671. sqq.) Ὅτι Νιρεὺς τρεῖς νῆας ἦγε Σύμηθεν, ἤγουν ἀπὸ τῆς νήσου Σύμης, ὃν ἐξευτε-
λίσαι μέλλων ἱστορικῶς ὁ ποιητὴς ὡς καὶ ἀλαπαδνὸν καὶ βραχύπολιν προλαμβάνει συνιστῶν ἄλλως
*διὰ ἐπιμονῆς ἐπαναληπτικῶς ὡς μνήμης ἄξιον. φησὶ γὰρ, εἰ καὶ ὁ γραμματικὸς Ζηνόδοτος ἀθετεῖν
τὰ ἐπαγόμενα λέγεται, ὅτι Νιρεὺς Ἀγλαΐης υἱὸς Χαρόποιό τ᾽ ἄνακτος, Νιρεὺς, ὃς κάλλιστος ἀνὴρ
ὑπὸ Ἴλιον ἦλθε τῶν ἄλλων Δαναῶν μετ᾽ ἀμύμονα Πηλείωνα. καὶ ὅρα ὅπως τὸν καλὸν Νιρέα σχήματι
κάλλους τῇ ἐπαναφορᾷ συνεξωραΐσε. φασὶ δὲ ἐνταῦθα οἱ παλαιοὶ ὅτι οὐδὲν πρὸς δόξαν κάλλους
ἀγεννές. τοῦτο δὲ εἶπον ἐκεῖνοι διὰ τὸ ἐπαγαγεῖν τὸν ποιητὴν ὅτι, ἀλλ᾽ ἀλαπαδνὸς ἦν, παῦρος δέ οἱ
εἵπετο, τουτέστιν ὀλίγος, λαός. ἔνθα θεωρητέον τὸ φιλάληθες τοῦ ποιητοῦ, ναὶ μέντοι καὶ τὴν τοῦ
πιθανοῦ πραγματείαν, δι᾽ ἣν εἰ καὶ φιλέλλην ἐστὶν, ἀλλ᾽ οὐκ ἐπικρύπτει τὰ τῶν Δαναῶν ἐλαττώματα,
εἴ που καὶ εἰσί. τὸν γοῦν Νιρέα κάλλιστον μὲν εἶναι λέγει, ἄναλκιν δέ. Ἀχιλλεὺς δὲ ἀμφότερον, καὶ
καλὸς καὶ ἄλκιμος, οὗ καὶ ἐνταῦθα μνήμην ὁ ποιητὴς παρέῤῥιψε συνήθως ἀεὶ θέλων ἐπὶ *γλώσσης
φέρειν αὐτόν. λέγουσι δὲ ἐνταῦθα οἱ παλαιοὶ καὶ ὅτι πάντας μὲν ὁ ποιητὴς ἀξιομνήστους ποιεῖ, οὐ
πάντας δὲ ἐπαινεῖ. ὅρα δὲ ὅπως καὶ οἱ γεννησάμενοι τὸν Νιρέα πρὸς ὡραϊσμὸν ὀνομάζονται· μήτηρ
μὲν γὰρ Ἀγλαΐα, Χάροπος δὲ, βαρυτόνως πρὸς διαστολὴν τοῦ ἐπιθέτου, ὁ πατήρ· ἡ μὲν αἰγλήεσσα,
ὁ δὲ χαρίεις, ὡς ἡ κλῆσις ὑπεμφαίνει. (Vers. 673.) Τὸ δὲ, ὑπὸ Ἴλιον ἦλθεν, ἀντὶ τοῦ κατὰ τὸ
Ἴλιον, ἵνα καὶ νῦν ληφθείη ἀντὶ προθέσεως πρόθεσις, ἢ καὶ διότι ἠνεμόεν τὸ Ἴλιον ὡς ὑψηλὸν, διὰ
τοῦτο πάντες οἱ Ἀχαιοὶ ὑπὸ Ἴλιον ἐλθεῖν λέγονται ὡς μένοντες κάτω καὶ ὑπ᾽ ἐκεῖνο. Ἀμύμονα δὲ τὸν
Ἀχιλλέα νοητέον, τουτέ*στιν ἀμώμητον κατά τε κάλλος τὸ νῦν μαρτυρηθὲν καὶ ἀνδρίαν τὴν φανησο- 318
μένην καὶ τὴν φανερὰν εὐγένειαν, καὶ ἄλλας δὲ ἀρετάς. (Vers. 675.) Ἀλαπαδνὸς δὲ ὁ ἀσθενὴς καὶ
εὐπόρθητος ἐκ τοῦ ἀλαπάζω, περὶ οὗ πολλαχοῦ γέγραπται. ἰστέον δὲ ὅτι συντελεῖ καὶ τοῦτο εἰς γνῶσιν
συγγενείας τοῦ ζ καὶ τοῦ δ. ἀπὸ γὰρ τοῦ ἀλαπάζω γίνεται ἀλαπαδνὸς, ὡς παίζω παιδνὸς, ὀλοφύζω
ὀλοφυδνός· ἔστι γὰρ καὶ ὀλοφύζειν ὡς ὀτοτύζειν, καθὰ ὁ κωμικὸς ἐμφαίνει ἐν τῷ ὀτοτύξιοι, οὗ πρά-

κειται τὸ ὀλοφύξιοι. (Vers. 671.) *Σύμη δὲ νῆσος, φασὶ, Καρικὴ, καὶ πόλις ὁμώνυμος, ἀπὸ Σύμης
τῆς Ἰαλυσοῦ. ἱστορεῖται δὲ καὶ ὅτι Μεταποντίς τε καὶ Αἴγλη ὠνομάσθη ποτέ. λέγεται δὲ καὶ πέρδικας
μαχίμους φέρειν. ἐθνικὸν αὐτῆς ὁ Συμαῖος.* (Vers. 673.) *Ἰστέον δὲ ὡς ἐν μὲν τῷ, ὃς κάλλιστος
ἀνὴρ, φασὶν οἱ παλαιοὶ ὅτι ὥς περ *τοὺς ἐν ἀνδρίᾳ καὶ μεγέθει καὶ σώματι προὔχοντας, οὕτω καὶ τοὺς
κάλλει διαπρέποντας ἐν τῇ ἑαυτοῦ ποιήσει διδάσκει ὁ ποιητής. ἐν δὲ τῷ, ἀλλὰ ἀλαπαδνὸς ἦν, λέγουσιν
ὅτι ἀπήλλαξεν ἡμᾶς ὁ ποιητὴς τῆς εἰσέπειτα ζητήσεως, τουτέστιν ἐμάθομεν ἀλαπαδνὸν τὸν Νιρέα
καὶ οὐκέτι ζητήσομέν που αὐτὸν ἐν τοῖς ἐφεξῆς, ὃ δὴ καὶ ἐπὶ τοῦ Θερσίτου, ἄλλως μέντοι,
πεποίηκεν.* *(Vers. 676. sqq.) *Ὅτι Θεσσαλὸς υἱὸς Ἡρακλέος, οὗ παῖδες Φείδιππος καὶ Ἄντιφος,
τριάκοντα νηῶν ἀρχηγοί. ὧν οἱ στρατιῶται Νίσυρον εἶχον, Κράπαθόν τε Κάσον τε καὶ Κῶν* 241
*Εὐρυπύλου πόλιν, νήσους τε Καλύδνας. τούτων δὲ ἡ μὲν Κάσος οὐ περιᾴδεται τοῖς παλαιοῖς. περὶ
δὲ Νισύρου καὶ τῆς Κῶ καὶ Καλυδνῶν καὶ Καρπάθου, ἣν Κράπαθον ὁ ποιητὴς εἶπε μεταθέσει τοῦ ρ̄
δι' εὐχρηστίαν μέτρου ὁμοίως τῷ καρδία, κραδία, ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ τὰ δέοντα γέγραπται. νῦν
δὲ ὡς ἐν βραχεῖ ταῦτα ῥητέον· ὅτι ἐν Νισύρῳ οἶνος ἀγαθὸς, ὁ ἐξ αὐτῆς Νισύριος καλούμενος, καὶ
ὅτι ἐκτείνει τὴν ἄρχουσαν διὰ τὸ μέτρον· καὶ ὅτι ἀπὸ τῆς Καρπάθου Καρπάθιον τὸ ἐκεῖ πέλαγος,
συνάπτον τῷ Ἰκαρίῳ κατὰ τὸν γεωγράφον. ἦν δέ, φησι, τετράπολις ἡ Κάρπαθος, καὶ ὄνομα εἶχεν
ἀξιόλογον. μία δὲ τῶν αὐτῆς πόλεων ἐκαλεῖτο Νίσυρος ὁμωνύμως τῇ νήσῳ Νισύρῳ, ἣ μία μὲν τῶν
Κυκλάδων λέγεται. *Πορφυρὶς δέ ποτε ἀπὸ τῶν ἐν αὐτῇ πορφυρέων ἐκαλεῖτο. ἔβλαστε δὲ καὶ παροιμία
ἐκ Καρπάθου ἐπὶ τῶν πραγματευσαμένων ἑαυτοῖς τὰ εἰς βλάβην τὸ, ὁ Καρπάθιος τὸν λαγωὸν, ἐπειδὴ
τῆς νήσου μὴ ἐχούσης τοιαῦτα ζῶα κομίσαντες ἄλλοθεν οἱ νησιῶται εἰς κακὸν ἐκείνων ἀπήλαυσαν με-
ρόντων τὰ σπόριμα.* (Vers. 677.) *Τῆς δὲ Κῶ νήσου Κῶος τὸ ἐθνικὸν, ὥς περ δὴ καὶ τῆς ἐν αὐτῇ
πόλεως, ἣν πόλιν Εὐρυπύλου λέγει ὁ ποιητὴς, υἱοῦ Ἡρακλέος καὶ Χαλκιόπης, εὐκλεῶς ἐκεῖ βασιλεύ-
σαντος. Ἰστέον καὶ ὅτι ἡ Κῶς αὕτη Μερόπη καὶ Μεροπὴς ἐλέγετο ἀπὸ Μερόπων, ἔθνους ἢ γένους
οἰκησάντων αὐτὴν, ἢ ἀπὸ Μέροπος, οὗ θυγάτηρ Κῶς, ἧς φασὶν ἡ νῆσος ἐπώνυμος. καὶ ὅτι δισυλλά-
βως Κώως λέγεται διὰ δύο μεγάλων ω̄, καὶ Κόως διὰ μικροῦ ο̄ καὶ μεγάλου, ἐξ οὗ τὸ, Κόων εὖ ναιο-
μένην, παρὰ τῷ ποιητῇ· καὶ Κόος δὲ διὰ δύο ο̄ μικρῶν, ὧν συναιρεθέντων ἔοικε γενέσθαι ἡ Κῶς.
κατὰ δέ τι*νας καὶ ὡς πολυπρόβατος οὕτω καλεῖται· κόον γάρ φασι κατὰ γλῶσσαν τὸ πρόβατον
λέγεσθαι. εὕρηται δὲ καὶ Κέως λεγομένη ὡς ἡ Τέως. ἧς ἐθνικὸν Κέϊος, καὶ ἐκτάσει Κήϊος, ὡς Τέϊος
Τήϊος, καὶ ἐν συναιρέσει Κεῖος Κεῖος. τῆς δὲ Κῶ κτητικὸν εὕρηται παρὰ Πορφυρίῳ Κωακόν. Ἰστέον
δὲ ὅτι κατὰ τὴν ἱστορίαν Κῶς ἐλέγετο καὶ ὄρυγμά τι ἐν Κορίνθῳ, οὗ καθείργνυόν, φησι, φῶρας καὶ
δραπέτας. ἡ δὲ τοιαύτη λέξις δοκεῖ καὶ τοῖς ὀρεσκῴοις ἐγκεῖσθαι, οἵ πέρ εἰσι θῆρες, ὀρεινῆς ὀρύγμασιν
ἐνοικοῦντες, ὁποῖα τινὰ καὶ τὰ σπήλαια. ἐλέγετο δὲ καὶ κῶος. καὶ κῶες δὲ οἱ ἐν ταύτῃ ἀνατραφέντες.*
319 *καὶ πάντα δέ, φησι, *σπήλαια καὶ κοιλώματα γῆς κώους οἱ παλαιοὶ ἔλεγον. Ἰστέον δὲ καὶ ὡς, εἰ καὶ
ἐκαλεῖτο Κέως δισυλλάβως, ὡς ἐῤῥέθη, ἡ λεχθεῖσα Κῶς, ἀλλ' ἑτέρα πάντως τῆς Κέω τῆς ἐγγιζούσης
τῇ Ἑλένῃ, περὶ ἧς καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς εἰρήσεται. Τὸ δὲ, νήσους Καλύδνας, οὐ πρὸς διαστολὴν εἴρηται
χερσαίων Καλυδνῶν, ἀλλὰ διὰ σαφήνειαν, ἵνα εἴη δῆλον ὅτι νῆσοι αἱ Καλύδναι εἰσὶν, ἃς ἕτεροι διὰ
τοῦ μ̄ γράφουσι Καλύμνας. ὅτι δὲ ἀγαθὸν μέλι τὸ Καλύδνιον, κεῖται καὶ αὐτὸ ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ.
ὁ δὲ γεωγράφος χωρίου τινὸς μέμνηται καρτερωτάτου Καλυδνίου καλουμένου, ᾧ ληστηρίῳ ἐχρήσατο
Κλέων ὁ ἀπὸ Γόρδου κώμης, ὁ τῶν ληστηρίων ἡγεμὼν, ὃς ἀποστάς, φησιν, Ἀντωνίου καὶ προσθέ-
μενος Καίσαρι ἐτιμήθη πλέον ἢ κατ' ἀξίαν καὶ ἀντὶ ληστοῦ δυνάστου περιέκειτο σχῆμα· ἱερεὺς δὲ
γεγονὼς ὅπου *ὁ γεωγράφος λέγει, ἐντὸς μηνιαίου χρόνου κατέστρεψε τὸν βίον ὀξείᾳ νόσῳ κατὰ μῆνιν
θεοῦ· οὐ γὰρ διετέθη ὡς ἱερεὺς ἀλλὰ διαφθορεὺς τῶν ἱερῶν. λέγει δὲ ἡ γεωγραφικὴ ἱστορία καὶ ὅτι αἱ
Καλύδναι κατὰ τὸν ἐπὶ Λεκτὸν πλοῦν κεῖνται· ἀκρωτήριον δέ ἐστι τὸ Λεκτόν. καὶ ὅτι Καλύδναι νῆσοι
κατά τινας αἱ Σποράδες, ὧν μία Καλύμνα, ἐξ ἧς αἱ παρακείμεναι καλοῦνται. οἱ δὲ μίαν νῆσον Κα-*
29 *λύδνας φασὶ κληθῆναι πληθυντικῶς, ὡς Ἀθήνας καὶ Θήβας.* *(Vers. 681.) *Ὅτι μέχρις ὧδε ὁ ποιητὴς
ἀπνευστὶ ὥς περ ὑποφητεύσας ταῖς Μούσαις, ἀφ' οὗ ἀπετείνατο πρὸς αὐτὰς ἐν τῷ, ἔσπετε νῦν μοι
Μοῦσαι, οἵ τινες ἡγεμόνες Δαναῶν καὶ τὰ ἑξῆς, ἐνταῦθα καταστατικῶς καὶ, ὡς οἱ παλαιοὶ δέ φασιν,*

242 ἠθικῶς ἐπιστρέφει τὸν λόγον ἐπὶ Ἀχιλλέα, καὶ δευτέραν αὐτὸν ἀρχὴν καταλόγου ποιεῖται εἰπών· νῦν αὖ τοὺς ὅσσοι τὸ Πελασγικὸν Ἄργος ἔναιον, οἵ τ' Ἄλον οἵ τ' Ἀλόπην, οἵ τε Τρηχῖν' ἐνέμοντο, οἵ τ' εἶχον Φθίην καὶ Ἑλλάδα καλλιγύναικα· Μυρμιδόνες δὲ καλεῦντο καὶ Ἕλληνες καὶ Ἀχαιοί· τῶν αὖ πεντήκοντα νεῶν ἦν ἀρχὸς Ἀχιλλεύς. ἔστι δὲ τὸ σχῆμα ἐλλειπτικὸν ἀπὸ μακροῦ κοινοῦ· λέγει γὰρ ὅτι, νῦν δ' αὖ τούτους ἔσπετέ μοι, ὦ Μοῦσαι, ὅσοι τὸ Πελασγικὸν Ἄργος ἔναιον καὶ ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ ἦσαν. ποιεῖ δὲ τὴν καινὴν ταύτην ἐξαλλαγὴν ὁ ποιητὴς διὰ τὸ μέλλειν ἐνταῦθα περὶ Ἀχιλλέως εἰπεῖν· οὐ γὰρ ἠνέσχετο μὴ τὸν ἀκροατὴν εἰς νοῦν στρέψαι καὶ εἰς τὴν γραφὴν καινοπραγῆσαι ὅτε περὶ τοῦ αὐτῷ φίλου Ἀχιλλέως λαλεῖ. καὶ ὅρα ὅτι ὥς *περ ἀρχόμενος τοῦ καταλόγου εἶπεν· ἔσπετε νῦν μοι Μοῦσαι οἳ Δαναῶν ἡγοῦντο, οὕτω καὶ ἐνταῦθα φησί· νῦν αὖ τούτους, ἔσπετε δηλαδὴ, ὅσοι ἦσαν ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ, ἐμφαίνων ὅτι, ὥς περ ἔργον ἔθετο τὸν κατάλογον ἁπάντων τῶν Ἀχαιῶν, οὕτω καὶ τὸ εἰπεῖν τοὺς ὑπὸ τὸν Ἀχιλλέα. Πελασγικὸν δὲ Ἄργος τὸ Θετταλικὸν λέγει ἀπὸ Πελασγῶν, οἳ πολυπλάνητοι ὄντες, ὡς πολλαχοῦ δηλοῦται, ᾤκησαν καὶ ἐκεῖ. ὅτι δὲ Ἄργος οὐχ' ἓν ἀλλὰ πολλὰ, ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ δεδήλωται, αὐτό τε τοῦτο καὶ ἄλλα χρήσιμα. ὅτι δὲ Πελασγικὸν ἦν καὶ τὸ κατὰ Πελοπόννησον Ἄργος, καὶ Εὐριπίδης δηλοῖ, παρ' ᾧ ἱστορεῖται καὶ ὡς ἔφθα*σαν οἱ ἐκεῖ πάλαι μὲν Πελασγοὶ, Δαναοὶ δὲ 320
κληθῆναι ὕστερον. (Vers. 682.) Ἄλος δὲ οὐ μόνον ἡ Φθιῶτις αὕτη, ἀλλὰ καὶ τῆς Ἀχαΐας πόλις. κτισθεῖσα δέ, φασιν, ὑπὸ τοῦ Ἀθάμαντος ὠνομάσθη ἀπὸ τῆς αὐτῷ συμβεβηκυίας ἄλης ἤτοι πλάνης, ἣν ἔπαθεν εἰς μανίαν ἐμπεσών. τινὲς δὲ οἴονται δασύνεσθαι τὴν Ἄλον ὡς ἀπὸ τῆς ἁλὸς, ὅ ἐστι τῆς θαλάσσης, ἀκολούθως τῷ γεωγράφῳ, εἰπόντι Ἄλος καὶ Ἀλιοῦς. ἐν τῇ παραλίᾳ τῶν Λοκρῶν. τινὲς οὖν ἀντὶ τοῦ Ἄλου Ἁλιοῦντα γράφουσι. γράφεται δὲ δι' ἑνὸς λ̄ πρὸς διαστολὴν τῆς ἄλλος ἀντωνυμίας. ἕτεροι δὲ ἱστοροῦσι θεράπαιναν Ἀθάμαντος εἶναι τὴν Ἄλον, τὴν μηνύσασαν τὴν Ἰνὼ φρύγειν τὰ σπέρματα, ἧς εἰς τιμὴν ἡ πόλις ὠνόμασται. γυνὴ δὲ Ἀθάμαντος ἡ Ἰνὼ, δι' ἧς οἷα κατειργάσθη, ἄλλα τε καὶ τὰ ἐπὶ τῷ Φρίξῳ καὶ τῇ Ἕλλη τεθρύλληται. ἐν μέ*σῳ δέ ἐστι Φαρσαλίας καὶ Φθιωτῶν. Φίλιππος δὲ Φαρσαλίοις προσένειμεν, ἀφελόμενος τῶν Φθιωτῶν. λέγεται δὲ καὶ ἀρσενικῶς ὁ Ἄλος καὶ θηλυκῶς ἡ Ἄλος. ἦν δὲ καὶ ἕτερος Ἄλος ὑπὸ Πρωτεσιλάῳ κατὰ τὸν ἐνδιατρίψαντα τοῖς ἐθνικοῖς, ὃς καὶ Μαλιακόν φησι τὸν Ἄλον τοῦτον τὸν ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ, ἤγουν περὶ τοὺς Μαλιεῖς κείμενον. κεῖνται δὲ οἱ Μαλιεῖς πρὸς τῇ Εὐβοίᾳ καὶ ταῖς Θερμοπύλαις, ὡς καὶ μετ' ὀλίγα δηλωθήσεται. ἐθνικὸν τῆς Ἄλου Ἀλεὺς καὶ Ἄλιος, κατὰ δέ τινας καὶ Ἀλούσιος. Ἡ δὲ Ἀλόπη πόλις καὶ αὕτη Θεσσαλικὴ ὁμωνυμεῖ Ἀλόπῃ, θυγατρὶ Κερκυόνος ἢ Ἄκτορος. ἔκειτο δέ, φασι, μεταξὺ Λαρίσσης τῆς κρεμαστῆς καὶ Ἐχίνου. ὁ πολίτης Ἀλοπίτης καὶ Ἀλοπεύς. εἰσὶ δὲ καὶ ἕτεραι Ἀλόπαι, ὧν μία μεταξὺ Μυσίας καὶ Καρίας καὶ Λυκίας, ἣν λέγει, φασὶν, ὁ ποιητὴς ἐν τῷ, ἐλθόντ' ἐξ Ἀλόπης. Τρηχὶν δὲ ἤτοι Τραχὶν πόλις Θετταλικὴ, ὑπὲρ τὴν Οἴτην μὲν κτι*σθεῖσα ὑπὸ Ἡρακλέος, ὀνομασθεῖσα δὲ διὰ τὴν τραχύτητα. ὄνομα δὲ ὄρους ἡ Οἴτη. τοῦτο δὲ γράφεται καὶ ἄλλως οὕτως· Ἡράκλεια, Λακεδαιμονίων κτίσμα, Τραχίν ποτε καλουμένη. διέχει δὲ τῆς Ἀρχαίας Τραχῖνος περὶ ἓξ στάδια πρὸς ταῖς Θερμοπύλαις ἐντὸς τῶν στενῶν. περίπυστος δὲ ἡ Τραχὶν μάλιστα διὰ τὸν Ἡρακλέα, ὃς ἐκεῖ που ᾤχετο πυρὶ ἀενάῳ ἐπιῤῥίψας ἑαυτόν. (Vers. 683.) Φθία δὲ πόλις καὶ μοῖρα Θετταλικὴ, ἀπὸ Φθίας γυναικὸς ἢ ἀπὸ Φθίου, υἱοῦ Ποσειδῶνος καὶ Λαρίσσης. ὁ πολίτης αὐτῆς Φθιώτης καὶ Φθῖος. ὁ δὲ γεωγράφος φησὶν ὅτι τε Φθίαν τινὲς τὴν αὐτὴν Ἑλλάδι καὶ Ἀχαΐᾳ, Ὅμηρος δὲ οὔ, καὶ ὅτι, Μαλιεῖς καὶ Φθιῶται Ἀχαιοὶ πρὸς Εὐβοίᾳ κεῖνται καὶ Θερμοπύλαις, καὶ ὅτι εἰς τέσσαρά τινες διαιροῦσι τὴν Θετταλίαν, Φθιῶτιν, Αἰῶτιν, Πελασγιῶτιν καὶ Θετταλιῶτιν, καὶ ὅτι Φθῖοι ἐλέγοντο οἱ τῷ Ἀχιλλεῖ τε ὑποκείμενοι καὶ οἱ τῷ Πρωτεσιλάῳ καὶ τῷ Φιλοκτήτῃ. *εἴρηται δέ τι περὶ Φθίας καὶ ἐν τῇ α' ῥαψῳδίᾳ. Ἑλλὰς δὲ ὑπὸ Ἕλληνος ἐκτίσθη, οὐ τοῦ Δευκαλίωνος, φασὶν, υἱοῦ, ἀλλὰ τοῦ παιδὸς Φθίου, ὃν ἔτεκεν Ἀχαιός. ἐθνικὸν αὐτῆς ὁ Ἕλλην ὁμωνύμως τῷ κυρίῳ. ἔστι δὲ καὶ ἑτέρα Ἑλλὰς τῆς κοίλης Συρίας. Ἑλλάδα δὲ οὐ τὴν συνήθως παρ' ἡμῖν καλουμένην φησὶ χώραν, ἥ τις ἐπισυνάπτει τῇ ἀρχῇ τῆς Πελοποννήσου, ἣν δὴ Πελοπόννησον καὶ ἀκρόπολιν οἱ παλαιοὶ τῆς τοιαύτης Ἑλλάδος φασὶν, ἀλλὰ πόλις ἐστὶν αὕτη Θετταλικὴ, οὕτω κληθεῖσα διὰ τὸν ἐκεῖ βασιλεύσαντα Ἕλληνα· ἐξ οὗ καὶ τοῖς ὅλοις Ἕλλησιν ὕστερον τὸ ὄνομα ἐνεκάθισεν, ὥς περ καὶ τῇ μεγάλῃ Ἑλλάδι προσῆλθεν ἡ κλῆσις ἐκ τῆς κατὰ τὸν Ἕλληνα τοῦτον

ταύτης πόλεως, ἣν καὶ καλλιγύναικα τῷ ποιητῇ ὁ παλαιὸς χρόνος ἐπεμαρτύρατο. φησὶ δὲ ὁ γεωγράφος καὶ ὅτι Φαρσάλιοι δεικνύουσιν ἀπὸ ἑξήκοντα σταδίων τῆς ἑαυτῶν κατεσκαμμένην πόλιν, ἣν πεπιστεύκασιν εἶναι τὴν Ἑλλάδα, *καὶ δύο κρήνας πλησίον, Μεσσηίδα καὶ Ὑπέρειαν. οἱ δὲ πέραν τοῦ Ἐνιπέως ᾠκῆσθαι φασὶ τὴν Ἑλλάδα, ὃς ῥυεὶς περὶ Φάρσαλον εἰς τὸν Ἀπιδανὸν ἐμβάλλει. ὁ δ᾽ αὐτὸς λέγει καὶ ὅτι Ἑλλάδα οἱ μὲν μίαν πόλιν φασὶν, οἱ δὲ τὴν Φθιῶτιν πᾶσαν. (Vers. 684.) Μυρμιδόνες δὲ ἢ ἀπὸ μυρμήκων κατὰ μῦθον ἐκλήθησαν, ὡς καὶ ὁ Λυκόφρων ὑπολαλεῖ, ἢ ἀπὸ Μυρμιδόνος ἥρωος υἱοῦ Διός. λέγεται δὲ κατὰ Αἴγιναν ἡ περὶ αὐτῶν μυθολογία· ὅθεν καὶ Μυρμιδονία ἡ Αἴγινα παρὰ τοῖς παλαιοῖς. εἴρηται δὲ ἤδη καὶ ἀλλαχόθι περὶ τούτων, καὶ ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ δέ. ὁ δὲ
321 γεωγράφος λέγει ὅτι Μυρμιδόνες συνηκολούθησαν ἐξ Αἰγίνης φεύγον*τι τῷ Πηλεῖ. φυγεῖν δὲ τὸν Πηλέα ἐκεῖθεν λέγουσιν οἱ παλαιοὶ μετὰ τὸν τοῦ ἀδελφοῦ Φώκου φόνον, μεθ᾽ ὃν ὁ Πηλεὺς εἰς Φθίαν ἐλθὼν εὗρεν αὐτὴν ἀρχομένην ὑπὸ Ἄκτορος, υἱοῦ Μυρμιδόνος. ἐγάμει δὲ ὁ Ἄκτωρ Αἴγιναν τὴν ἡρωίδα μετὰ Πολύβοιαν τὴν πρώτην γυναῖκα, ἐξ ἧς εἶχε Μενοίτιον καὶ ἑτέρους, οὓς εὑρὼν ἐπιβουλεύοντας καὶ 243
ἐξελάσας τῷ Πηλεῖ τὴν θυγατέρα Πολυμήλαν δίδωσι καὶ τὴν βασιλείαν, ᾧ καὶ γίνεται θυγάτηρ μὲν Πολυδώρα, υἱὸς δὲ Ἀχιλλεὺς, ὁ καὶ ἄρχων ἄρτι τῶν Θετταλῶν. Ἕλληνας δὲ ὁ ποιητὴς, ὥς φασιν οἱ παλαιοὶ, τοὺς ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ καλεῖ μόνους, ἐπειδὴ καὶ Ἕλλην ὁ τοῦ Διὸς περὶ τὴν ἐκεῖσε ἦρχεν Ἑλλάδα. οὕτω δὲ καὶ Ἀχαιοὶ ἐλέγοντο διά τινα τοιαύτην ὁμοιότητα, οἵ γε καὶ αὐτοὶ ὁμοφώνως τῷ κυρίῳ καλοῦνται καθὰ καὶ οἱ Ἕλληνες. φασὶ δὲ οἱ παλαιοὶ ὅτι σεσημείω*ται τὸ Ἀχαιοὶ ὀξυνόμενον. οὕτω δὲ οἱ Ἀχαιοὶ περίκλυτοι, ὥστε Ἀχαΐα κατὰ τὸν γεωγράφον καὶ ἐν Ἀραχώταις ἦν, ὥς περ καὶ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. λέγει δὲ αὐτὸς καὶ ὅτι Ἀχαιοὶ ἐκαλοῦντο οἱ Φθιῶται πάντες. Σημείωσαι δὲ τριωνυμίαν ταύτην ποιητικὴν ἐν τῷ, Μυρμιδόνες δὲ καλεῦντο καὶ Ἕλληνες καὶ Ἀχαιοί· τρισὶ γὰρ τούτοις ὀνόμασιν ἐκαλοῦντο οἱ τῷ Ἀχιλλεῖ ὑποτεταγμένοι· ἔνθα ὅρα καὶ ὅτι δυνάμενος ὁ ποιητὴς εἰπεῖν κοινῶς καὶ σαφέστερον, ἐκαλοῦντο, ἐπετηδεύσατο ἐκφυγεῖν χάριν ὄγκου τὸ τῆς διαλέκτου κοινὸν, καλεῦντο εἰπὼν ποιητικώτερον. σημειοῦνται δὲ οἱ παλαιοὶ ὅτι ὁ ποιητὴς καὶ τοὺς ὑπὸ τῷ Φοίνικι ὄντας Δόλοπας, οἷς ἡ κλῆσις αὕτη ἐστὶν ἔκ τινος Δόλοπος ἥρωος, ὧν ὁ ποιητὴς ἐν τοῖς ἑξῆς που μέμνηται, συζεύγνυσι τοῖς ὑπακούουσι τῷ Ἀχιλλεῖ, συνυπακουστέον γάρ φασι καὶ τούτους κατὰ τὸ σιωπώμενον. γελοῖον γάρ, φασι, τὸν μὲν βασιλέα Φοίνικα μετέχειν τῆς *στρατείας, ὃς Δολόπεσσιν ἄνασσε, τοὺς δ᾽ ὑπηκόους Δόλοπας μὴ παρεῖναι. φέρεται δὲ καὶ ἱστορία χρήσιμος εἰς τὰ προσεχῶς ῥηθέντα τοιαύτη. ἡ Θεσσαλία πεδίον μέγα ἐστὶ καὶ κοῖλον, πάντοθεν ὄρεσι καλυπτόμενον, πρὸς ἀνατολὰς μὲν τῇ Ὄσσῃ καὶ τῷ Πηλίῳ, πρὸς δυσμὰς δὲ τῷ Πίνδῳ, ἐξ οὗ ὁ Πηνειὸς ὁρμώμενος ἔξεισι πρὸς ἕω ἤτοι πρὸς ἀνατολὴν, πρὸς ἄρκτους δὲ τῷ Ὀλύμπῳ, καὶ πρὸς μεσημβρίαν τῇ Ὄθρυϊ. τούτου ἦρξε τοῦ τόπου Θεσσαλὸς, ἀφ᾽ οὗ ἡ χώρα Θεσσαλία, οὗ Αἵγων, οὗ Αἵμων, ὅθεν Αἵμονες μοῖρα Θετταλικὴ, οὗ καὶ Λαρίσσης γυναικὸς Ἀργείας Πελασγὸς καὶ Φθῖος καὶ Ἀχαιός. ἄρχων δὲ ὁ Πελασγὸς μοίρας τῆς χώρας Πελασγικὸν Ἄργος ὠνόμασε καὶ πόλιν Λάρισσαν. θανόντος δὲ αὐτοῦ ἄρξαντες οἱ ῥηθέντες ἀδελφοὶ μοῖραν τῆς γῆς Φθίαν καὶ Ἀχαΐαν ἐκάλεσαν. οἰκεῖ δὲ αὐτόθι καὶ Δευκαλίων, οὗ υἱὸς Ἕλλην, ὃς Ἕλληνας τοὺς ἐκεῖ ἐκάλεσεν, οὗ Ξοῦθος, οὗ Ἀχαιὸς *καὶ Ἕλλην, ἀφ᾽ οὗ πάλιν Ἀχαιοὶ ὠνομάσθησαν. (Vers. 685.) Τὸ δὲ, ἦν ἀρχὸς Ἀχιλλεὺς, περίφρασίς ἐστι τοῦ ἦρχε· ταὐτὸν γάρ ἐστι τὸ ἦρχεν, οἷον ἦρχε Διώρης, καὶ τὸ, ἦν ἀρχὸς Ἀχιλλεύς. (Vers. 686.) Ταῦτα εἰπὼν ὁ ποιητὴς ἐπάγει ὅτι, ἀλλ᾽ οὗτοι οὐ πολέμοιο δυσηχέος ἐμέμνηντο· οὐ γὰρ ἔην ὅς τίς σφιν ἐπὶ στίχας ἡγήσαιτο· κεῖτο γὰρ ἐν νήεσσι ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεὺς, κούρης χωόμενος Βρισηίδος ἠϋκόμοιο, τὴν ἐκ Λυρνησσοῦ ἐξείλετο πολλὰ μογήσας, Λυρνησσὸν διαπορθήσας καὶ τείχεα Θήβης· κατέβαλε δὲ Μύνητα καὶ Ἐπίστροφον ἐγχεσιμώρους· τῆς ὅ γ᾽ ἔκειτ᾽ ἀχέων, τάχα δ᾽ ἀνστήσεσθαι ἔμελλε. παρασημείωσις δὲ αὕτη τοῦ ποιητοῦ, εἰπόντος τρόπον τινὰ ὅτι τοὺς μὲν ἄλλους κατέλεξα ὡς πολεμήσοντας νῦν αὐτίκα ὑπὸ ἡγεμόσι προάρχουσι τῆς μάχης, τοὺς δὲ Θεσσαλιώτας οὐχ᾽ οὕτως· οὐ γὰρ ἐμέμνηντο πολέμου, ὡς κειμένου αὐτοῖς τοῦ ἄρχοντος. Δυσηχέα δὲ λέγει τὸν πόλεμον, ὡς καὶ δυσηλεγέα τὸν *θάνατον· οὔτε γὰρ ὁ τῆς μάχης ἦχος ἡδὺς οὔτε τὸ θανατικῶς λέγεσθαι ἤτοι κοιμᾶσθαι γλυκύ. (Vers. 687.) Τὸ δὲ, ἡγήσαιτο αὐτοῖς, διφορεῖται καὶ αὐτὸ καθὰ καὶ τὸ ἄρχειν· ἄμφω γὰρ καὶ δοτικῇ καὶ γενικῇ συντάσσονται. Στιχες δὲ αἱ στρατιωτικαὶ

τάξεις, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς φανήσεται. τούτων δὲ εὐθεῖα ἑνικὴ στὶξ, γινομένη μὲν ἀπὸ τοῦ στείχω
στείξω καὶ ὀφείλουσα τὴν ἐκεῖθεν δίφθογγον ἔχειν, προαγομένη δὲ ἄλλως διὰ διχρόνου, ἐπεὶ μηδὲν
ὄνομα εἰς δίφθογγον λήγει μετὰ διπλοῦ ἀπαθῶς· διὸ καὶ ἡ τῆς γυναικὸς εὐθεῖα σεσίγηται, ἡ δέ γε
προῖξ καὶ ἡ αἴξ ἀπὸ συναιρέσεως ἔχουσι τὰς διφθόγγους. (Vers. 688.) Τὸ δὲ, ἔκειτο ἐν νηυσὶ, τὴν
παντελῆ *τοῦ ἥρωος ἀργίαν δηλοῖ, τρὶς ἐν τῇ Βοιωτίᾳ περὶ τοῦ Ἀχιλλέως λεχθέν. οὕτω δὲ καὶ μετ' 322
ὀλίγα ὁ Φιλοκτήτης ἐν Λήμνῳ κεῖσθαι λέγεται, κακῶς μέντοι ἔχων ἐκεῖνος ὑπὸ πληγῆς ὄφεως. ἄμφω
δὲ καθ' ὁμοιότητα εἴρηται τοῦ, κεῖται Πάτροκλος. εἰ δὲ κεῖται νῦν Ἀχιλλεὺς ὡς μὴ ἔχων τὸ σύνηθες
πρακτικὸν καὶ πολιτικὸν, ἔνθα γὰρ μή εἰσι ταῦτα, ἐκεῖ τὸ κεῖσθαι χώραν ἔχει λέγεσθαι, ἐγερθήσεται
ἄρα ὅτε τὴν μῆνιν ἀπόθηται. διὸ καὶ ἐπήγαγε· τάχα δ' ἀνστήσεσθαι ἔμελλεν. ἔνθα καὶ παραμυθεῖται
ὁ ποιητὴς τὸν φιλέλληνα ἀκροατὴν διὰ τοῦ τάχα· ταχὺ γὰρ, φησιν, ἀναστήσεται καὶ ἀντικαταστή-
σεται τοῖς Τρωσίν. Ἰστέον δὲ, ὡς εἴ τις ἐνθυμοῖτο τὸ, οὐδέ μιν ἀνστήσεις, τεθνεῶτα δηλαδὴ, εἴποι
ἂν κἀνταῦθα ὡς ἐπὶ νεκροῦ τινὸς ἀστεϊσθῆναι τὸ, ἔκειτο μὲν, τάχα δὲ ἀναστήσεσθαι ἔμελλε. Τὸ δὲ
πο*δάρκης ἔχει τι γλυκύτητος ἐνταῦθα· λέγει γὰρ ὅτι ὁ ποδωκέστατος ἔκειτο συμποδιζούσης αὐτὸν τῆς
μήνιδος, ἣν ἔπασχεν ἐπὶ τῇ Βρισηίδῃ, ἣν κόρην καὶ ἐνταῦθα φησὶν οὔτε ὡς θυγατέρα τινὸς οὔτε
ὡς παρθένον, ἀλλ' ἁπλῶς ὡς νεάνιδα. (Vers. 689.) Τὸ δὲ, κούρης χωόμενος, λείπεται τοῦ ἕνεκεν
ἢ τῆς ὑπὲρ προθέσεως ὁμοίως τῷ, χωόμενον κατὰ θυμὸν ἐϋζώνοιο γυναικὸς, ἵνα ᾖ χωόμενος ὑπὲρ τῆς
δεῖνος. (Vers. 691.) Τὸ δὲ, Λυρνησσὸν διαπορθήσας, ἑρμηνευτικόν ἐστι τοῦ ἐξείλετο ἐκ Λυρνησ-
σοῦ, ἵνα μὴ νοηθῇ τυχὸν ὡς ἐκ Λυρνησσοῦ τὴν Βρισηίδα ἐξελέξατο, λόγῳ ἐμπορείας ἢ συμβάσεως,
ἀλλὰ ὅτι πολέμου νόμῳ ταύτην ἔσχεν. ἔοικε δὲ καὶ ἐπαναλήψει τὸ τοιοῦτον· ἐπανελήφθη γὰρ ἡ Λυρ-
νησσὸς, ἵνα συμπαρατεθῇ ταύτῃ καὶ ἡ τῆς, ὡς προεγράφη, Ἀτραμυττηνῆς Θήβης ἅλωσις, περὶ ὧν εἰ
καὶ προεῤῥέθη, ἀλλὰ κἀκεῖνο εἰδέναι οὐ περιττὸν ὅτι οὐ μόνον Ἀτραμυττηνὴ Θήβη, ἀλλὰ καὶ ἐν Παμ-
φυλίᾳ. οὕτω *καὶ Λυρνησσός. φησὶ γοῦν ὁ γεωγράφος ὅτι πόλις Ἀττάλεια, ἐπώνυμος τοῦ κτίσαντος
244 Φιλαδέλφου. δείκνυται δὲ μέσον Φασήλιδος καὶ Ἀτταλείας Θήβη καὶ Λυρνησσὸς, Τρωικῶν ἀνδρῶν
ἐκεῖ ἐκπεσόντων. ἐθνικὸν τῆς Ὁμηρικῆς Λυρνησσοῦ φασὶν εὑρῆσθαι παρ' Αἰσχύλῳ Λυρναῖος, καὶ
τάχα κατὰ συγκοπήν. μία δέ, φασι, καὶ αὕτη τῶν ἕνδεκα πόλεων, ἃς πεζὸς εἷλεν ὁ Ἀχιλλεὺς, αἳ ἦσαν
Λυρνησσὸς, Πήδασος, Θήβη, Ζέλεια, Ἀδράστεια, Πιτύα, Περκώτη, Ἀρίσβη, Ἄβυδος καὶ   . περὶ
δὲ Θηβῶν ὁ γεωγράφος καὶ Λυρνησσοῦ φησὶ καὶ ὅτι τοῦ Θήβης πεδίου ἔχουσι νῦν Ἀδραμυττηνοὶ τὸ
πλεῖον· ἐνταῦθα γὰρ ἡ Θήβη καὶ ἡ Λυρνησσὸς, ἐρυμνὸν χωρίον. ἔρημοι δ' ἀμφότεραι, διέχουσαι Ἀδρα-
μυτείου σταδίους ἡ μὲν ἑξήκοντα, ἡ δὲ ὀγδοήκοντα. ἐν δὲ τῇ Ἀδραμυττηνῇ ἔστι, φησὶ, καὶ ἡ Χρύσα.
ἐπεὶ δὲ καὶ ὑποπλάκιοι ἐν τοῖς ἑξῆς που αἱ τοιαῦται λέγονται Θῆβαι, φησὶν ὁ Πορφύριος ὅτι Ὑπο*πλα-
κία ἡ ἐν τῷ Θήβης πεδίῳ πόλις, ὃ σημαίνει ὑπόπεδος καὶ λεῖος· τοῦτο γὰρ δηλοῖ, φασὶν, ἡ πλάκιος·
πλὰξ γὰρ ὑπὸ πλείστων τὸ ἐπίπεδον χωρίον. ὁ δὲ εἰπὼν ὄρους τινὸς Πλακίου μνημονεύειν τὸν ποιητὴν
παρακούει Ὁμήρου. (Vers. 692.) Ὁ δὲ Ὁμηρικὸς ἐν τούτοις Μύνης ἀνὴρ ἦν τῆς Βρισηίδος. ἐνταῦθα
δέ φασιν οἱ παλαιοὶ ὅτι ἀπὸ μετοχῆς εἰς ῥῆμα μετῆλθεν ὁ ποιητὴς, διὰ ἐξαλλαγὴν δηλαδὴ σχηματισμοῦ.
ὀφείλων γὰρ εἰπεῖν ὅτι τὴν Βρισηίδα ἐξείλετο Ἀχιλλεὺς πορθήσας Λυρνησσὸν καὶ Θήβην καὶ Μύνητα
καταβαλὼν, ὁ δὲ εἶπεν ὅτι καὶ Μύνητα κατέβαλεν. εὑρεθήσονται δὲ ἐν τοῖς ἑξῆς καὶ ἄλλα τοιαῦτα
σχήματα. Ἐπίστροφος δὲ ἰδοὺ καὶ οὗτος ἕτερος παρὰ τὸν Ἕλληνα, οὗ ἐμνήσθη ὁ ποιητὴς ἐν τῷ
Φωκέων καταλόγῳ. ἐγχεσίμωροι δὲ οἱ περὶ τὰ ἔγχεα μεμορημένοι, ὅ ἐστι κακοπαθοῦντες, ἐκταθέντος
τοῦ ο̄ εἰς ω̄ μέγα, ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ ἰόμωροι γίνεται. ῥηθήσεται δὲ περὶ τούτου πλέον τι ἐν *τοῖς ἐφεξῆς.
ἴδε δὲ ὅπως ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς οὐκ ἐμνήσθη Πατρόκλου τοῦ ἑταίρου τῷ Ἀχιλλεῖ. καὶ ἡ αἰτία δήλη·
Διομήδει μὲν γὰρ καὶ Ἰδομενεῖ συνεξεφώνησε τοὺς φιλτάτους ὡς συνεξιόντας εἰς μάχην, ἐνταῦθα δὲ τοῦ
Ἀχιλλέως τρόπον τινὰ σιγηθέντος τά γε εἰς ἔκταξιν πολέμου ἐχρῆν συσσιγᾶσθαι καὶ τὸν Πάτροκλον,
καθὰ καὶ τὸν παιδαγωγὸν Φοίνικα. (Vers. 693.) Ἰστέον δὲ ὅτι τοὺς εἰρημένους, τὸν Μύνητα
καὶ τὸν Ἐπίστροφον, υἱέας λέγει Εὐήνου, ὁμωνύμου ποταμῷ τινὶ ἀλλαχοῦ κειμένῳ, Σεληπιάδαο
ἤγουν υἱοῦ Σεληπίου ἄνακτος· δῆλον δὲ ὡς παρὰ τὸ σέλας καὶ τὸ ἤπιος σύγκειται ὁ Σελήπιος.
*(Vers. 695. sqq.) Ὅτι τῶν ἐχόντων Φυλάκην καὶ Πύρασον ἀνθεμόεντα, Δήμητρος τέμενος, Ἴτωνά 323

καὶ ἀναγκαζομένη πρὸς τοῦ πατρὸς γάμῳ δευτέρῳ ζευχθῆναι οὐκ ἀπέστη τοῦ ἐρᾷν, ἀλλὰ κατεχομένη ἐνυκτέ*ρευε μετὰ τοῦ ἀνδρὸς, μᾶλλον αἱρουμένη τὴν πρὸς τὸν τεθνεῶτα, φασὶ, συνουσίαν ἢ τὴν πρὸς τοὺς ζῶντας ὁμιλίαν, καὶ ἐξέλιπεν ὑπ᾽ ἐπιθυμίας. μεμύθευται δὲ ταῦτα διὰ τὸ ἐκείνης φίλανδρον, ἀνειδωλοποιουμένης, ὡς εἰκὸς, τὸν ἄνδρα καὶ συνεῖναι δοκούσης αὐτῷ καὶ θανόντι. δῆλον οὖν ὡς κατὰ τοὺς λόγους τούτους οἱ ἀμέτρῳ ἔρωτι κάτοχοι σκωφθήσονται ὡς ἄρα καὶ θανόντες ἐρῷεν ἂν κατὰ τὸν ἐπὶ Πρωτεσιλάῳ μῦθον καὶ τῇ αὐτοῦ γυναικί. Δάρδανος δὲ ἀνὴρ, ὡς ὁ Πορφύριος ἄριστα διασκευάζει, ἢ κατὰ γένος ὁ ἐκ τῶν Δαρδάνων, ὡς καὶ ἐπὶ Πατρόκλου, ὃν βάλε Δάρδανος ἀνὴρ, ὅ περ οὕτω δόξαν τῷ ποιητῇ διασαφεῖ ἐκεῖ, ποῖος Δάρδανος, Πανθοΐδης Εὔφορβος, καί φασιν οἱ παλαιοὶ ὅτι, εἴ περ ἦν τῶν ἐνδόξων ὁ ἀνὴρ, ἐμνήσθη ἂν αὐτοῦ ὁ ποιητὴς, καὶ ὅτι παθαινόμενος οἷον ὁ ποιητὴς ἐπὶ τῷ ἥρωι ὀκνεῖ πρὸς ὄνομα εἰπεῖν τὸν ἀνελόντα, ἵνα μὴ ἀοίδιμος εἴη, ὥς που καὶ ὁ τὸν τῆς *Ἐφεσίας ναὸν Ἀρτέμιδος ἐμπυρίσας ἐσιγήθη ἐπίτηδες κοινῷ ψηφίσματι παλαιῷ, ἵνα μὴ περιώνυμος εἴη τοῖς εἰς ἔπειτα, ἢ γοῦν Δάρδανον ἄνδρα, ὡς ἐῤῥέθη, νοήσει τις ἀορίστως κατὰ ἐθνικὸν εἶδος ἢ ὀνοματικῶς, τουτέστι κατὰ κύριον ὄνομα ὁμώνυμον τῷ ἐθνικῷ, ὥς περ καὶ Ἀχαιὸς κατὰ τὸν αὐτὸν Πορφύριον τραγῳδίας ποιητὴς Ἐρετριεὺς ὁμώνυμος τῷ ἐθνικῷ, καὶ Λίβυς ὁμοίως ὁ Λυσάνδρου ἀδελφὸς, καὶ Ἐπειὸς ὁ τέκτων τοῦ δουρείου ἵππου κατὰ ὁμωνυμίαν Ἐπειοῦ τοῦ ἐθνικοῦ, καὶ Σκύθης ὁ Ἀκαδημαϊκὸς σοφὸς κατὰ φωνὴν ἐθνικὴν, καὶ Μαίων Αἱμονίδης ὁμωνυμῶν τῷ Λυδικῷ ἐθνικῷ
326 Μαίονι, οὕτως οὖν καὶ Δάρδα*νος εἴη ἂν κύριον, ὃς ἀνεῖλε Πρωτεσίλαον, ὥς περ κύριον καὶ ὁ Δάρδανος, ὃν ἀνελεῖ ὁ Ἀχιλλεὺς, ὃς καὶ Τρῶα ῥίπτει που Ἀλαστορίδην, ὁμώνυμον τῷ ἐθνικῷ Τρωΐ. εἰ δέ τι δοκεῖ ἐμποδὼν εἶναι εἰς τοῦτο προσκείμενον τὸ ἀνὴρ, οὐδεὶς γὰρ ἂν φασιν εἴποι Πρίαμος ἀνὴρ, ἐνθυμητέον τὸ φῶτα Ἡρακλέα, ὅμοιον ὂν τῷ Δάρδανον ἄνδρα καὶ Δάρδανος ἀνήρ. Παλαίφατος δέ, φασιν, ἱστορεῖ, ὅτι Αἰνείας ἀνεῖλε τὸν Πρωτεσίλαον· ἕτεροι δὲ ὑπὸ Ἀχάτου αὐτὸν πεσεῖν φασὶν ἑταίρου Αἰνείου· τινὲς δὲ Δάρδανον ἄνδρα ἐνταῦθα τὸν Ἕκτορα νοοῦσιν, ὅ περ οἱ μὴ ἀποδεχόμενοι φασὶν ὅτι ἐὰν ὁ Ἕκτωρ ἔῤῥιψε τὸν Πρωτεσίλαον, εἶχεν εἰπεῖν ὅτι τὸν ἔκτανε φαίδιμος Ἕκτωρ ἢ Δάρδανος Ἕκτωρ. (Vers. 702.) Ὅρα δὲ τὸ, νηὸς ἀποθρώσκοντα· οὐ γὰρ εἶπεν ἐκθορόντα, ἀλλ᾽ ἔτι ἀποθρώσκοντα· τοῦτο δὲ τὸν βαλόντα σεμνύνει, ὡς οὕτω ταχὺ δια*χειρισάμενον τὸν Πρωτεσίλαον. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ θρῴσκειν οὕτω παράγουσιν οἱ παλαιοί θορῶ ἢ θόρω βαρυτόνως τὸ πηδῶ, οὗ παράγωγον θορίσκω ὡς ῥυΐσκω τελίσκω, καὶ ὑπερθέσει θροΐσκω, καὶ ἐκτάσει καὶ προσγραφῇ ἀναγκαίᾳ τοῦ ῑ θρῴσκω. Τὸ δὲ πολυπρώτιστον τινὰ τῶν ἀντιγράφων πολυπρώτιστον ὑφὲν γράφουσι. τοῦτο δὲ καὶ φερωνυμίαν τινὰ παραλαλεῖ τῆς τοῦ Πρωτεσιλάου κλήσεως, ὡς μὴ ἁπλῶς πρώτου ἐν λαῷ τῷ Ἀχαϊκῷ, ἀλλὰ ὡς πολυπρωτίστου καὶ πηδήσαντος καὶ πεσόντος. ἐκ τοῦ πρωτεύσω δὲ μέλλοντος παρήχθη τὸ Πρωτεσίλαος· οἱονεὶ γὰρ Πρωτευσίλαος· καὶ ἀπελεύσει τοῦ ῡ Πρωτεσίλαος. Τὸ δὲ πολυ- 24
πρώτιστον πρὸς διαστολὴν εἴρηται· πολλῶν γὰρ ἐκθορόντων καὶ πεσόντων ἀεὶ πρῶτος ὁ πρό τινος πίπτων· πολὺ δὲ πρώτιστος ὁ Πρωτεσίλαος. περὶ οὗ σημείωσαι ὅτι κοινῶς μὲν λεγόμενος πίπτει εἰς μέτρον Ὁμηρικὸν, Ἀττικῶς δὲ οὔ· Πηνέλεων μὲν γὰρ *ἐρεῖ τις καὶ Ἰόλεων, Πρωτεσίλεων δὲ οὐκ ἂν εἴπῃ, εἴ περ οὐδὲ Μενέλεων· οὐ γὰρ παραληπτέα τὰ τοιαῦτα εἰς μέτρον δακτυλικόν. (Vers. 707.) Τὸ δὲ, ὁ δ᾽ ἄρα πρότερος, ἐφερμηνευτικόν ἐστι τοῦ, ὁπλότερος γενεῇ, ἵνα μή τις ὁπλότερον νοήσῃ τὸν θρασύτερον. (Vers. 711. sqq.) Οἳ Φερὰς ἐνέμοντο παραὶ Βοιβηίδα λίμνην, Βοίβην καὶ Γλαφυρὰς καὶ εὐκτιμένην [καὶ] Ἰαωλκὸν, τούτων ἦρχεν Εὔμηλος, Ἀδμήτου φίλος παῖς, ἕνδεκα νηῶν, ὃν ὑπ᾽ Ἀδμήτῳ *ἔτεκε δῖα γυναικῶν Ἄλκηστις, Πελίαο θυγατρῶν εἶδος ἀρίστη. ὅτι δὲ φίλανδρος καὶ αὕτη ἡ Ἄλκηστις ἡ τοῦ Πελίου, καὶ ὡς θανάτῳ παρέβαλεν ἑαυτὴν ἀντὶ τοῦ ἀνδρὸς Ἀδμήτου ἐκ ζώντων γενομένου, εἴ πως εἰς φῶς ἐκεῖνος παλινδρομήσει, δηλοῦσιν οἱ παλαιοὶ καὶ μάλιστα οἱ ποιηταί. ὁ γοῦν Εὐριπίδης καὶ δραματουργίας διασκευὴν ἐκ τῆς γυναικὸς ταύτης πορίζεται, καὶ τὸ δρᾶμα ἐπιγράφει Ἄλκηστιν. περὶ δὲ ταύτης καὶ τοιαύτη μυθολογία φέρεται. φασὶ Πελίαν προθῆναι τὸν τῆς Ἀλκήστιδος γάμον τῷ δυναμένῳ συζεῦξαι λέοντι κάπρον, Ἀπόλλωνα δὲ τῷ Ἀδμήτῳ τοῦτο ἐκτελέσαι, καὶ τὸν γάμον αὐτῷ ἐγγυῆσαι. ἀπὸ δὲ τοῦ ῥηθέντος Ἀδμήτου σκόλιόν τι ἐν Ἀθήναις ἦν ᾀδόμενον, ὡς καὶ Παυσανίας φησὶν ἐν τῷ οἰκείῳ λεξικῷ, λέγων ὡς οἱ μὲν Ἀλκαίου φασὶν αὐτὸ, οἱ δὲ Σαπφοῦς, οἱ δὲ

Πραξίλλης τῆς Σικυωνίας. ἀρχὴ δὲ τοῦ μέλους αὕτη· Ἀδμήτου λόγον, ὦ 'ταῖ*ρε, μαθὼν τοὺς ἀγαθοὺς φίλει, τῶν δειλῶν δ' ἀπέχου, γνοὺς ὅτι δειλῶν ὀλίγα χάρις. ἔοικε δὲ διὰ μὲν τῶν ἀγαθῶν τὴν γενναίαν καὶ φίλανδρον ὑποδηλοῦν Ἄλκηστιν, διὰ δὲ τῶν δειλῶν τὸν Ἀδμήτου πατέρα, ὃς ὤκνησε θανεῖν ὑπὲρ τοῦ παιδός. ὅτι δὲ καὶ γυναῖκες ἦσαν οὐ μόνον ἄλλως σοφαὶ, ἀλλὰ καὶ μελοποιοὶ, οὐ μόνον ἐκ τῆς ῥηθείσης Πραξίλλης δῆλον, ἀλλὰ καὶ Σαπφοῦς καὶ Κορίννης καὶ Ἠρίννης. ἦν δὲ ποιήτρια κρουμάτων καὶ Χαριξένη, ὅθεν παροιμία παρὰ τῷ κωμικῷ ἐν Ἐκκλησιαζούσαις, τἀπὶ Χαριξένης ταδ' ἐστίν. Ἰστέον δὲ ὡς ἡ ῥηθεῖσα Ἤριννα Λεσβία μὲν ἦν ἢ Ῥοδία ἢ Τεΐα ἢ Τηλία, ἐκ Τήλου νη*σιδίου, ἐγγίζοντος τῇ Κνίδῳ. ποιήτρια δὲ ἦν, καὶ ἔγραψε ποίημα ἠλακάτην Αἰολίδι γλώσσῃ καὶ 327 Δωρίδι ἐν ἔπεσι τριακοσίοις. ἦν δὲ ἑταίρα Σαπφοῦς, καὶ ἐτελεύτησε παρθένος. οἱ δὲ στίχοι αὐτῆς ἐκρίθησαν ἐνάμιλλοι τοῖς Ὁμήρου. ἀπῆλθε δὲ ἐννεακαιδεκέτις. δήλωσις δὲ τῶν ῥηθέντων καὶ τὸ εἰς αὐτὴν ἐπίγραμμα τοῦτο. Λέσβιον Ἠρίννης τόδε κηρίον ἁδὺ τὸ μικρὸν, ἀλλ' ὅλον ἐκ Μουσέων κιρνάμενον μέλιτι. οἱ δὲ τριηκόσιοι αὐτῆς στίχοι ἶσοι Ὁμήρῳ τῆς καὶ παρθενικῆς ἐννεακαιδεκάτευς, ἢ καὶ ἐπ' ἠλακάτῃ μητρὸς φόβῳ ἢ καὶ ἐφ' ἱστῷ ἑστήκει Μουσῶν λάτρις ἐφαπτομένη· Σαπφὼ δ' Ἠρίννης ὅσσον μελέεσσιν ἀμείνων, Ἤριννα Σαπφοῦς τόσσον ἐν ἑξαμέτροις. καὶ τοῦτο μὲν τοιοῦτον. εἰ δὲ γυνὴ ἐποποιὸς τὴν Πινδάρου λυρικὴν ἀπήλεγξεν ἡττηθέντος, ἱστόρηται καὶ αὐτό. Βοιωτία δὲ ἦν *ἐκείνη τὸ ἔθνος, ὡς δὲ καὶ Θεανώ τις γυνὴ Λοκρὶς λυρικὴ ἦν ἱστοροῦσιν οἱ παλαιοί. περιᾴδεται δὲ ὁμοίως καί τις Μυρὼ, ἡ καὶ εἰς Ποσειδῶνα γράψασα ὕμνον. (Vers. 711.) Φεραὶ δὲ ἀπὸ Φέρητος παρονομάζονται, υἱοῦ Κριθέως, ἢ ἀπὸ Φερᾶς θυγατρὸς Αἰόλου. δύο δὲ ἦσαν Φεραὶ, ἡ μὲν ἀρχαία, ἡ δὲ νέα, διέχουσαι ἀλλήλων σταδίους ὀκτώ. εἰσὶ δὲ, φασι, καὶ ἕτεραι τρεῖς Φεραὶ, Ἰαπυγίας, Αἰτωλίας καὶ Παρθυαίων. Φηραὶ μέντοι καὶ Φειαὶ, παρ' Ὁμήρῳ εὑρισκόμεναί που καὶ αὗται, ἕτεραί εἰσι παρὰ τὰς Φεράς. Φηραὶ μὲν γὰρ πόλις Πελοποννήσου, ἔστι δὲ καὶ χώρα, ὡς δηλοῖ ὁ γεωγράφος εἰπὼν ὅτι τῆς Φηρῆς χώρας μέρος καὶ ἡ Μεσσηνία. Φειαὶ δὲ πόλις τῆς Ἤλιδος. ῥηθήσεται δέ τι περὶ τῶν Φερῶν καὶ ἑξῆς ἐν τῷ τῶν Μαγνήτων καταλόγῳ. ὁ δὲ γεωγράφος λέγει καὶ ὅτι ἐξαρθεῖσαι ποτὲ αἱ Φεραὶ συνεστάλησαν ὕστερον, καὶ ὅτι αἱ Φεραὶ τῶν Πελασγικῶν πεδίων πέρας *πρὸς τὴν Μαγνησίαν, καὶ ὅτι ἐπίνειον Φερῶν Παγασαὶ ἀπὸ τῆς ἐκεῖ ναυπηγίας τῆς Ἀργοῦς, ἢ ἀπὸ τῶν πηγῶν, αἳ πολλαὶ ῥέουσιν ἐκεῖ. Βοιβηὶς δὲ λίμνη Θετταλικὴ κατὰ τὸν γεωγράφον, ἐλάττων τῆς Νεσωνίδος καὶ πλησιεστέρα τῇ παραλίᾳ. λέγει δὲ ὁ αὐτὸς καὶ ὅτι Βοιβηὶς λίμνη πλησιάζουσα Φεραῖς, καὶ Βοίβη χωρίον ἐπὶ τῆς λίμνης κείμενον. ἀλλαχοῦ δὲ ταῖς ἑπτὰ πόλεσιν, ἃς εἰς Δημητριάδα συνῴκισεν ὁ Πολιορκητὴς Δημήτριος, καὶ τὴν Βοίβην συναριθμεῖ. ἐν ἄλλοις δὲ λέγει ὅτι ἐπεί περ ἡ Βοίβη μία τῶν περιοικίδων Δημητριάδος, ἀνάγκη καὶ τὴν Βοιβηίδα λίμνην πλησίον εἶναι. Σημείωσαι δὲ ὅτι, ἐπειδὴ ἐφάνη ἀνώτερον ἡ Βοιβηὶς οὐ μακρὰν οὖσα τῆς Νεσωνίδος, λέγει δέ που ὁ γεωγράφος ὅτι τὴν Νεσωνίδα ὑπερκλύζων ὁ ποταμὸς ἀφῃρεῖτό τι τῆς ἀροσίμου τοὺς Λαρισσαίους, ἔστι νοῆσαι φανερῶς, οὐ πόῤῥω 248 Λαρίσσης τήν τε Νεσωνίδα, τήν τε Βοι*βηίδα, ἥ τις, ὡς εἰκὸς, ἀπὸ τῆς ῥηθείσης Βοίβης παράγεται· εἰ δὲ καὶ πλησίον Φερῶν ἡ Βοιβηὶς, ὡς ἐῤῥέθη, οὐκ ἄρα Φεραὶ κατά τινας αἱ νῦν Σέῤῥαι. εἴρηται δέ, φασι, Βοίβη ἀπὸ Βοίβου, υἱοῦ Γλαφύρου, τοῦ τὰς Γλαφύρας κτίσαντος, ὡς ἱστορεῖ ὁ ἀπογραψάμενος τὰ ἐθνικὰ, ὃς λέγει καὶ ὅτι ἔστι καὶ Κρητικὴ Βοίβη, καὶ Μακεδονικὴ δὲ λίμνη Βοίβη, καὶ ὅτι ἡ ῥηθεῖσα Βοιβηὶς καὶ Βοιβία λέγεται. (Vers. 712.) Τὰς δὲ Γλαφύρας βαρύνουσιν οἱ ἀκριβέστεροι πρὸς διαστολὴν τοῦ ἐπιθέτου, κληθείσας ἀπὸ τοῦ μνημονευθέντος Γλαφύρα, ὡς ὁ αὐτὸς ἐθνικογράφος ἱστορεῖ, παρ' ᾧ φέρεται, ὅτι καὶ κώμη Κιλικίας ἐστὶ Γλαφύραι καλουμένη, ἀπέχουσα Ταρσοῦ τριάκοντα σταδίους πρὸς δύσιν, ἐν ᾗ πηγὴ ἀπὸ ῥωγάδος καταῤῥέουσα καὶ συνιοῦσα τῷ εἰς Ταρσὸν εἰσβάλλοντι ποταμῷ· περὶ ἧς Παρθένιος γράφων ἄλλα τε λέγει καὶ ὅτι παρθένος Κιλίκων ἀνακτορίην ἔχουσα Ἀγχίγαμος πέλε κα*θαρῷ δ' ἐπεμαίνετο Κύδνῳ, Κύπριδος ἐξ ἀδύτων πυρσὸν ἀναψαμένη, εἰσόκε μιν Κύπρις πηγὴν θέτο, μῖξε δ' ἔρωτι Κύδνου καὶ νύμφης ὑδατόεντα γάμον. Ἰαωλκὸς δὲ ἀπὸ Ἰαωλκοῦ, φασὶν, υἱοῦ Ἀμύρου, ἀφ' οὗ Ἀμυρικὸν πεδίον ἐν Λαρίσσῃ· εὑρίσκεται δέ ποτε καὶ τρισυλλάβως Ἰωλκός· ῥηθήσεται δέ τι περὶ ταύτης καὶ περὶ τῆς Βοίβης καὶ μετ' ὀλίγα. λέγει δὲ ὁ γεωγράφος καὶ ὅτι Δημητριάδος ἑπτὰ στάδια ὑπέρκειται θαλάσσης Ἰωλκὸς, καὶ ὅτι Ἰωλκὸν αὐξηθεῖσαν ποτὲ

κατέλυσαν αἱ στάσεις· οὕτω δὲ καὶ τὰς Φεράς· καὶ ὅτι κατέσκαπται ἐκ παλαιοῦ Ἰωλκὸς καὶ Βοίβη,
328 ὕστερον δὲ κῶμαι ἦσαν Δημητριάδος. ἐκτεί*νεται δὲ μεγεθυνομένη ἡ παραλήγουσα, εἴτε τρισυλλάβως
Ἰωλκὸς λέγεται, εἴτε τετρασυλλάβως Ἰαωλκὸς, ἴσως παρὰ τὴν ὦλκα. Ἐϋκτιμένην δὲ οὐ μόνον πόλις
ὡς ἐνταῦθα, ἀλλά που καὶ ἀλωή. καὶ εἰ μὲν ἀπὸ ἀῤῥήτου θέματος τοῦ κτίω γίνεται, οὐκ ἔστιν ἀπι-
σχυρίσασθαι· εἰ δὲ ἀπὸ τοῦ κτίζω ἐκλίθη, ἔλλειψιν ἔχει τοῦ σ̄ τοῦ καλῶς κειμένου ἐν τῷ κτίσμα. οὕτω
δὲ ἔπαθε καὶ ἡ Κτιμένη τὸ κύριον, καὶ οἱ κτίται δὲ, ὧν ἡ χρῆσις παρ' ἄλλοις· πολλαὶ δέ εἰσι λέξεις καὶ
ἄλλαι ἀπέλευσιν παθοῦσαι τοῦ σ̄, ὡς καὶ ὁ γνωτὸς καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ. *(Vers. 716. sqq.) Φιλοκτή-
της τόξων εὖ εἰδὼς ἑπτὰ νεῶν ἦρχεν, ἐρέται δὲ ἐν ἑκάστῃ πεντήκοντα ἐμβέβασαν ἤγουν ἐμβεβή-
κεισαν, τόξων εὖ εἰδότες ἶφι μάχεσθαι. ἦσαν δὲ περὶ αὐτὸν, οἳ ἄρα Μηθώνην καὶ Θαυμακίην
ἐνέμοντο καὶ Μελίβοιαν εἶχον καὶ Ὀλιζῶνα τρηχεῖαν. εἶτα σχηματίζων τὰ κατὰ Φιλοκτήτην τρόπον
τινὰ ὡς τὰ τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τὰ τοῦ Πρωτεσιλάου, φησὶν, ἀλλ' ὁ μὲν ἐν νήσῳ κεῖτο κρατερὰ ἄλγεα
πάσχων Λήμνῳ ἐν ἠγαθέῃ, ὅθι μιν λίπον Ἀχαιοὶ ἕλκεϊ μοχθίζοντα κακῷ ὀλοόφρονος ὕδρου· ἔνθ'
ὅ γε κεῖτ' ἀχέων. τάχα δὲ μνήσεσθαι ἔμελλον αὐτοῦ Ἀργεῖοι· οὐ μὴν οὐδὲ οὗτοι ἄναρχοι ἦσαν· ἐπό-
θουν γε μὴν τὸν ἀρχηγόν· ἀλλὰ Μέδων ἐκόσμησεν αὐτοὺς Ὀϊλέως νόθος υἱὸς, ὃν ὑπ' αὐτῷ Ῥήνη
ἔτεκε. καὶ τοῦτο μὲν ὅμοιον τοῖς περὶ Πρωτεσίλαον. ἔφη γὰρ καὶ ἐκεῖ, οὐδὲ μὲν οὐδ' οὗτοι ἄναρχοι
ἔσαν, *πόθεόν γε μὲν ἀρχὸν, ἀλλ' ἐκόσμησεν αὐτοὺς ὁ δεῖνα· τὸ μέντοι, ἀλλ' ὁ μὲν ἐν νήσῳ κεῖτο,
καὶ τὸ, ἔνθα ὅ γε κεῖτο ἀχέων, καὶ τὸ, τάχα δὲ μνήσεσθαι ἔμελλον, ἐοίκασι τοῖς τοῦ Ἀχιλλέως, πλὴν
ὅσον ἐκεῖ μὲν εἶπε, τάχα δ' ἀνστήσεσθαι ἔμελλεν, ἐνταῦθα δὲ, τάχα δὲ μνήσεσθαι ἔμελλον. οὕτω
μεθοδεύει δεξιῶς ἡμῖν ὁ ποιητὴς τὰς τῶν πραγμάτων ὁμοιότητας ἐν ὁμοιοτροπίᾳ λόγου διεξάγειν, μὴ
δεδιότας ἀδολεσχίας ἢ πενίας τῆς ἐν λόγῳ κατέγκλησιν. (Vers. 716.) Ἰστέον δὲ ὅτι ἡ Μηθώνη ἔκτασιν
ἔπαθε κατὰ τοὺς παλαιοὺς τῆς ἀρχούσης ἤγουν τῆς με̄ συλλαβῆς· Μεθώνη γὰρ ὤφειλε ῥηθῆναι.
τρεῖς δέ, φασι, Μεθῶναι, ἡ ἐν Μακεδονίᾳ ἄποικος Ἐρετριέων, καὶ ἡ ὑπὸ τῷ Φιλοκτήτῃ, καὶ ἡ περὶ
Τροιζῆνα. καὶ τοῦτο μὲν οἱ σχολιασταὶ, οἱ λέγοντες καὶ ὅτι τοὺς τοιούτους Μεθωναίους οἱ μὲν Αἰολεῖς
φασὶν, οἱ δὲ Ἀχαιοὺς, οἱ δὲ Ἐνιᾶνας· ἕτεροι δὲ περὶ Τροιζῆνα μὲν καὶ Μακεδονίαν Μεθώνης οὐ
μέμνηνται, ἄλ*λως δὲ ἀριθμοῦσι τρεῖς Μεθώνας, λέγοντες ὅτι Μεθώνη Φιλοκτήτου ἑτέρα τῆς Θρᾳ-
κίας Μεθώνης, ἣν κατέσκαψε Φίλιππος, ἔνθα δηλαδὴ καὶ ὁ Ἀστὴρ στρατιώτης οὕτω καλούμενος
τοξεύσας ἔβλαψε τὸν Φίλιππον εἰς ὀφθαλμόν. ἔστι δὲ καὶ ἑτέρα, φασὶ, Πελοποννησία. ὁ δὲ τὰ ἐθνικὰ 249
γράψας Θρᾳκίαν καὶ αὐτὸς ἱστορεῖ Μεθώνην. ἔστι δὲ καὶ περὶ Μακεδονίαν κληθεῖσαν οὕτω παρὰ τὸ
μέθυ· πολύοινος γάρ φησι. καὶ Λακωνικὴ δέ, φησι, Μεθώνη ἔστιν, αὕτη δὲ μέχρι καὶ εἰσάρτι
φυλάσσει τὴν κλῆσιν ταύτην. ταύτης ὁ πολίτης Μεθωναιεύς, φησιν, ὡς Κορωναιεύς. Πορφύριος δὲ
329 Φθίους τοὺς ἐκ τῆς ὑπὸ τῷ Φιλοκτήτῃ Μεθώ*νης καλεῖσθαι ἱστορεῖ, λέγων ὅτι τῶν περὶ Μεθώνην,
οὓς Φθίους λέγει ὁ ποιητὴς, ἡγεῖτο Φιλοκτήτης. ὁ γεωγράφος δὲ οὐ τοὺς περὶ Μεθώνην μόνους
Φθίους φησὶ λέγεσθαι, ἀλλὰ, ὡς καὶ προείρηται, κοινῶς τοὺς ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ καὶ τῷ Πρωτεσιλάῳ
καὶ τῷ Φιλοκτήτῃ. Ἰστέον δὲ ὅτι, καθὰ ἡ Θρᾳκικὴ Μεθώνη παρὰ τὸ μέθυ ἐῤῥέθη, οὕτω καὶ
ἡ Λεσβικὴ Μήθυμνα· Μέθυμνα γὰρ διὰ τὸν Διόνυσον, καὶ ἐκτάσει τῆς ἀρχούσης Μήθυμνα, ὁμοίως
τὸ Μεθώνη Μηθώνη. Τὴν δὲ Θαυμακίαν πόλιν Μαγνησίας ὁ τῶν ἐθνικῶν συλλέκτης φησὶ, λέγων
καὶ ἑτέραν εἶναι Θαυμακίαν κατὰ τὸν Μηλιᾶ κόλπον, καὶ νῆσον δὲ ὁμώνυμον. οἱ δὲ πολῖται τῆς
Θαυμακίας Θαυμακοί. (Vers. 717.) Τῆς δὲ Μελιβοίας τὸ ἐθνικὸν Μελιβοεύς. ὁρᾷ δέ, φασιν, αὕτη
καὶ ἡ Ὀλιζὼν πρὸς τὸ Αἰγαῖον. ἐκλήθη δὲ ἡ ῥηθεῖσα πόλις Μελίβοια ὁμωνύμως ἡρωΐδι *γυναικὶ, ὡς
ἐν τῷ περὶ Μαγνήτων λόγῳ δηλωθήσεται. Ἡ δὲ Ὀλιζὼν καὶ ὀξύνεται καὶ φυλάσσει τὸ ω̄ ἐν ὅλῃ τῇ
κλίσει· φασὶν οὖν Ἀπίων καὶ Ἡρόδωρος Ὀλιζῶνα ὡς Μεδεῶνα, δηλοῦντες ὡς ἐν ὀλιγίστῳ, ὅτι ὥς περ
ἡ Μεδεὼν, οὕτω καὶ ἡ Ὀλιζὼν παρακατέχουσι διόλου τὸ ω̄. ὀξύνεται δέ, φασιν, ἡ Ὀλιζὼν πρὸς δια-
στολὴν τοῦ ὀλίζων ἤτοι ὀλίγος, ὡς τὸ λαοὶ δ' ὑπ' ὀλίζονες ἦσαν. Θετταλοὶ γάρ, φασι, τὸ μικρὸν
ὄλιζον καλοῦσιν· ὅθεν καὶ ἡ πόλις ἐκλήθη διὰ τὸ μικρὰ εἶναι. ὁ πολίτης ταύτης Ὀλιζώνιος. ὅρα δὲ
ὅτι ἕτεροι φανερῶς οἱ Ὀλιζώνιοι οὗτοι τῶν Ἀσιανῶν Ἁλιζώνων, περὶ ὧν ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα ῥηθήσεται.
Αἰολικοὶ δὲ οἱ Ὀλιζώνιοι, ὡς δηλοῖ καὶ ὁ Πορφύριος ἱστορῶν ὅτι Φιλοκτήτης ἐρώμενος Ἡρακλέος ἐκ

*Μεθώνης καὶ Μελιβοίας καὶ Ὀλιζῶνος Αἰολέων στρατὸν συλλέξας ἑπτὰ ναυσὶν ἀφίκετο εἰς Αὐλίδα, οὗ ἐν Λήμνῳ καταληφθέντος Μέδων, νόθος ἀδελφὸς Αἴαντος τοῦ μικροῦ, αὐτῶν ἡγήσατο. περὶ *δὲ* 20
Λήμνου γέγραπται καὶ ἐν τῇ α΄ ῥαψῳδίᾳ καὶ ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ. (Vers. 718.) *Τὸ δὲ, τόξων εὖ εἰδὼς, ταὐτόν ἐστι τῷ εἰδήμων ὢν καὶ ἐπιστήμων τῶν τόξων· διὸ καὶ γενικῇ συντάσσεται πανταχοῦ. τὸ μέντοι ἐπαγόμενον τὸ, τόξων εὖ εἰδότες ἶφι μάχεσθαι, δίδωσι καὶ ἄλλως νοεῖν. εἰ γὰρ τοῦτο συμβιβασθείη οὕτω πως, εὖ εἰδότες ἤτοι μεμαθηκότες ἶφι μάχεσθαι διὰ τῶν τόξων, ὡς λειπούσης τῆς διὰ προθέσεως, δύναταί τις εἰπεῖν καὶ τὸ τόξων εὖ εἰδότες ἀντὶ τοῦ διὰ τῶν τόξων τεχνῖται ὄντες· ἵνα δὲ μὴ ἀπεναντίας ἥκῃ τις τῇ καθωμιλημένῃ ἀρεσκείᾳ τῶν παλαιῶν, θεραπευτέον καὶ τὸ τόξων εὖ εἰδότες ἶφι μάχεσθαι, καὶ τὸ τόξων εὖ εἰδὼς ἐπίσης, ἵνα ὥς περ τόξων εὖ εἰδὼς λέγεται κατὰ τοὺς παλαιοὺς ὁ τοῦ τοξεύειν ἴδρις, οὕτω καὶ τόξων εὖ εἰδότες οἱ τῆς τοξείας εἰδήμονες· τόξα γὰρ ἐνταῦθα τὴν τοξείαν δηλοῖ. Τὸ δὲ, ἶφι μάχεσθαι, κατ' ἔλλειψιν τοῦ ὥστε, ἵνα λέγῃ ὅτι τόξων εὖ εἰδότες, ὥστε *δι' αὐτῶν* 30
ἶφι μάχεσθαι. ἐνταῦθα δὲ ὅρα καὶ ὅπως τῷ ἄρχοντι Φιλοκτήτῃ τοξικωτάτῳ ὄντι συνεξωμοίωνται καὶ οἱ περὶ αὐτόν. ὅρα δὲ καὶ ὅτι ἐν ἀρχῇ τῆς Βοιωτίας μνησθεὶς ὁ ποιητὴς ὅσους εἶχεν ἑκάστη τῶν κατὰ Βοιωτοὺς νεῶν ἄνδρας, οὐκέτι οὐδεμιᾶς νηὸς ἐρέτας ἠρίθμησεν, ἀλλ' ἢ μόνους ἐνταῦθα τοὺς Φιλοκτήτου διδοὺς ἀριθμὸν μείζονα καὶ ἐλάττονα, ὧν τὸν μέσον ἐξευρίσκοντες ὡς μικρόν τι πρὸ τῆς Βοιωτίας εἴρηται, μετροῦσι τὰς τῶν Ἑλλήνων μυριάδας οἱ παλαιοὶ ὡς αὐτοῖς εὐηρέστηται. ὅτι δὲ τοξοτῶν ἄριστος ο Φιλοκτήτης, μεμαρτύρηται. (Vers. 721.) *Κρατερὰ δὲ ἄλγεα οὐ τὰ κατὰ σῶμα μόνον, ἀλλὰ κατὰ τοὺς παλαιοὺς καὶ εἰς ψυχήν.* (Vers. 722.) *Ἠγαθέη δὲ Λῆμνος, τουτέστιν ἀγαστὴ, ὡς τῷ Ἡφαίστῳ ἀνακειμένη, καθὰ καὶ προγέγραπται.* (Vers. 723.) *Τὸ δὲ μοχθίζειν ὅμοιόν ἐστι τῷ πολεμίζειν καὶ τῷ νεμεσίζεσθαι καὶ τοῖς ὁμοίοις, ἐν οἷς καὶ τὸ ὀχθίζειν παρὰ τῷ Ὀππιανῷ. Τὸ δὲ ἕλκεϊ *κακῷ τὴν καρτερίαν τοῦ ἥρωος ἐνδείκνυται. Ὕδρος δὲ εἶδος ὄφεως δακόντος τὸν Φιλοκτήτην, οὔτε* 40
*θανάσιμον, οὔτε μὴν ῥᾳδίως ἰάσιμον, ὅθεν κακῶς πάσχων τὸν πόδα διαβόρῳ νόσῳ κατὰ τὴν τραγῳδίαν, καὶ πολλὰ βοῶν καὶ βρυχώμενος καὶ φορτικὸς λίαν πάνυ τοῖς Ἀχαιοῖς δόξας ἐξεῤῥίφη ἐν Λήμνῳ ὑπ' αὐτῶν, εἰ καὶ ὕστερον κατὰ χρησμὸν ἀναληφθεὶς αἴτιος τοῦ ἁλῶναι τὴν Τροίαν γέγονε, καταβαλὼν τὸν ἀρχέκακον Πάριν. εἰ δὲ τοιούτου ὕδρου θηλυκὸν ὕδρα, καθ' ἣν καὶ ἡ παροιμιαζομένη Λερναία ὕδρα περιφορεῖται, ζητητέον εἴ τίς που μαρτυρεῖ. δηχθῆναι δὲ τὸν Φιλοκτήτην ὁ Πορφύριος λέγει κατά τινας πε*ρὶ Τένεδον ἢ Ἴμβρον, ἐκεῖθεν δὲ ἐκτεθῆναι εἰς Λῆμνον· τινὲς δὲ περί τινα Χρύ-* 330
σην νῆσον ὁμώνυμον Χρύσῃ τινὶ νύμφῃ, ἧς μέμνηται Σοφοκλῆς, ὁμόφρονα εἰπὼν αὐτήν. τὸν δὲ ὕδρον χέρσυδρόν φασί τινες, ὃς παρέχει σηπεδόνας καὶ ἄλγος, οὗ κατέχεσθαι τὴν σῆψιν θαλάσσης προςρανθείσης. Σοφοκλέους δὲ οὐ μόνον ὕδρου, ἀλλὰ καὶ ἐχίδνης μνησθέντος ἐν τοῖς κατὰ τὸν Φιλοκτήτην, ζητητέον εἰ ταὐτὰ πολυωνυμίας λόγῳ ὕδρος καὶ ἔχιδνα. (Vers. 724.) *Τὸ δὲ, ἔνθ' ογε κεῖτ' ἀχέων, συμπληρωτικὴ ἐπιτομή ἐστι καὶ παράφρασις τοῦ, ἀλλ' ὁ μὲν ἐν νήσῳ κεῖτο κρατερὰ ἄλγεα πάσχων. Τὸ δὲ μνήσεσθαι ἀλλαχοῦ περιφράζων μνήμην ἐγγενέσθαι λέγει· φησὶ γὰρ, μνημοσύνη πυρὸς γενέσθω, τουτέστι μνήσθητε πυρός. ἐνεπλατύνθη δὲ ὁ ποιητὴς κατὰ τοὺς παλαιοὺς τῷ περὶ Φιλοκτήτου λόγῳ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἀλλαχοῦ *τῆς ποιήσεως μνησθῆναι αὐτοῦ, περὶ οὗ καὶ τοῦτο λέγεται. Φιλοκτήτης ἐν* 10
Λήμνῳ καθαίρων βωμὸν τῆς χρυσῆς Ἀθηνᾶς ἐδήχθη ὑπὸ ὕδρου, καὶ ἀνίατα τραυματισθεὶς εἰάθη αὐτόθι ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν, εἰδότων ὡς οἱ τοῦ Ἡφαίστου ἱερεῖς ἐθεράπευον τοὺς ὀφεοδήκτους. λέγει δὲ ἡ ἱστορία καὶ ὅτι εἵμαρτο μὴ ἁλῶναι τὴν Ἴλιον δίχα τῶν Ἡρακλέος τόξων, ἅ περ εἶχεν ὁ Φιλοκτήτης.
250 *διὸ καὶ μνησθέντες αὐτοῦ οἱ Ἀχαιοὶ μετεκαλέσαντο.* *(Vers. 729. sqq.) *Ποδαλείριος καὶ Μαχάων,* 20
Ἀσκληπιοῦ παῖδε, ἰητῆρε ἀγαθὼ, ἤγουν ἰατροὶ ἀγαθοὶ, τριάκοντα νηῶν ἦρχον καὶ ἀνδρῶν, οἳ εἶχον Τρίκκην καὶ Ἰθώμην κλωμακόεσσαν καὶ Οἰχαλίαν, πόλιν Εὐρύτου Οἰχαλιέως. ἐνταῦθα δὲ ὅρα ὅτι τὸ, Ἀσκληπιοῦ ἐκτείνει διὰ μέτρον τὴν παραλήγουσαν. πολλαχοῦ δὲ τῆς ποιήσεως ἐν τοῖς ἑξῆς μνεία γίνεται τῶν τοιούτων δύο Ἀσκληπιαδῶν, οὓς τοῦ Λαπιθίου γένους φασὶ κατάγεσθαι. Στίλβης γὰρ καὶ Ἀπόλλωνος ὁ Λαπίθης, οὗ ἀπόγονος Ἀσκληπιὸς, υἱὸς καὶ αὐτὸς Ἀπόλλωνος καὶ νύμφης Κορωνίδος· Ἀσκληπιοῦ δὲ οἱ ῥηθέντες δύο ἰητῆρες. (Vers. 729.) *Τρίκκη δὲ πόλις Θεσσαλίας, ἀπὸ Τρίκκης θυγατρὸς μὲν Πηνειοῦ ποταμοῦ, γυναικὸς δὲ Ὑψέως. ταύτην Τρίκκαλα τινές φασιν ἄρτι καλεῖσθαι, οἱ δὲ*

παλαιοὶ Τρίκαλα οὐδετέρως δι᾽ ἑνὸς κ̄ πόλιν Σικελίας ἱστοροῦσι. περὶ δὲ Τρίκκην κατὰ τὸν γεωγράφον
ἱερὸν Ἀσκληπιοῦ ἀρχαιότατον καὶ ἐπιφανέ*στατον, ὅμορον Δόλοψι καὶ τοῖς περὶ Πίνδον χωρίοις. Ἡ δὲ
Ἰθώμη, Θετταλικὴ δὲ καὶ αὕτη, καλεῖται καὶ Θούμαιον κατὰ τὸν ἀναγραφέα τῶν ἐθνικῶν, ἀποβολῇ,
φησὶ, τοῦ ῑ καὶ τροπῇ τοῦ ω̄ εἰς τὴν ου̅ δίφθογγον. ἔστι δὲ, ὡς προεδηλώθη, καὶ Μεσσηνιακὴ Ἰθώμη.
ἐθνικὸν Ἰθωμαῖος καὶ Ἰθωμίτης. τῷ δὲ γεωγράφῳ ἐμφέρεται ὅτι τὴν Ἰθώμην ὁμωνύμως τῇ Μεσση-
νιακῇ λεγομένην οὔ φασι δεῖν οὕτως ἐκφέρειν, ἀλλὰ τὴν πρώτην συλλαβὴν ὑφαιρεῖν. νῦν δέ, φησιν,
Ἰθώμην μετονομασθεῖσαν, χωρίον δέ, φησιν, ἦν ἐρυμνὸν καὶ τῷ ὄντι κλωμακόεν. τῆς δὲ Δημητροπο-
λιτῶν, φησὶ, χώρας ἦν ἡ Ἰθώμη. καὶ ὅρα ὅτι τὸ κλωμακόεν ἐπὶ ὀχυροῦ τέθειται τόπου, ἐν ᾧ εἰσὶ
κλώμακες, ὁποίων καὶ ὁ Λυκόφρων μέμνηται, ὅ ἐστι τόποι ἢ λόφοι κατὰ τοὺς παλαιοὺς ὑψηλοί. τρα-
χεῖαι δὲ αὗται καὶ πετρώδεις ἀναβάσεις εἰσὶ κατακλῶσαι τοὺς δι᾽ αὐτῶν βαίνοντας· φυλάττεται δὲ
ἡ λέξις εἰς ἔτι καὶ νῦν, εἰ καὶ *μὴ ἀκραιφνὴς, ἀλλ᾽ ὑποβάρβαρος, περί που τοὺς Παφλαγόνας, οἳ
κρωμακωτοὺς τόπους τοὺς πετρώδεις καὶ οὐ ῥᾷον ἀναβαινομένους φασί. (Vers. 730.) Περὶ δὲ Οἰχα-
λίας ἐν τῷ τῶν Πυλίων καταλόγῳ ἱκανῶς ἐῤῥέθη. τῆς Θεσσαλικῆς δὲ νῦν Ὅμηρος μέμνηται. εἴρηται
δὲ καὶ περὶ Εὐρύτου ἐκεῖ καὶ τῆς αὐτοῦ θυγατρὸς Ἰόλης, δι᾽ ἣν ἐπόρθησεν Ἡρακλῆς τὴν Οἰχαλίαν,
εἰς ἣν δοκεῖ γράψαι καὶ Ὅμηρος, ὡς δηλοῖ ὁ ἱστορήσας ὅτι Κρεώφυλος ὁ Σάμιος ξενίᾳ ποτὲ δεξάμενος
τὸν Ὅμηρον ἔλαβε δῶρον ἐξ αὐτοῦ τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ ποιήματος, ὃ καλοῦσιν Οἰχαλίας ἅλωσιν,
331 τουτέστιν ἔσχεν εἰς ἀντίδοσιν ἐξ Ὁμήρου τὸ μὴ ἐπιγρά*ψαι τὸ βιβλίον ἑαυτῷ, ἀλλὰ τῷ φίλῳ Κρεω-
φύλῳ, οἷον ὅτι Κρεωφύλου Σαμίου Οἰχαλίας ἅλωσις. τινὲς δὲ ἀνάπαλίν φασι, Κρεώφυλον μὲν
γράφαι, Ὁμήρῳ δὲ ἐπιγραφῆναι τὸ βιβλίον διὰ τὴν ξενίαν. διὸ καὶ Καλλίμαχος ὑποδηλῶν ὅτι
ὁ Κρεώφυλος Ὁμήρῳ ἐπονομάσας τὸ ποίημα οὐ τὸν Ὅμηρον ἀλλ᾽ ἑαυτὸν ἐσέμνυνεν ὡς δῆθεν ὁμηρίζοντα
γράφει ἐν ἐπιγράμματι οὕτω· τοῦ Σαμίου πόνος εἰμὶ, δόμῳ ποτὲ θεῖον Ὅμηρον δεξαμένου· Ὁμήρειον
δὲ καλεῦμαι γράμμα, Κρεωφύλῳ, Ζεῦ φίλε, τοῦτο μέγα. Τινὲς δὲ καὶ διδάσκαλον Ὁμήρου τὸν Κρεώ-
φυλον εἶπον· ἕτεροι δὲ Ἀρισταῖον τὸν Προκοννήσιον, ὡς καὶ ταῦτα ὁ γεωγράφος ἱστορεῖ, ὃς μνησθεὶς
που Λαρίσσης καὶ Τρίκκης καὶ Πελινναίου λέγει δὲ καὶ ὅτι Οἰχαλίαν πόλιν Εὐρύτου λεγομένην ἔν τε
τοῖς τόποις τούτοις ἱστοροῦσι καὶ ἐν Εὐβοίᾳ καὶ *Ἀρκαδίᾳ. (Vers. 732.) Ἐν δὲ τῷ, ἰητῆρ᾽ ἀγαθὼ,
φασὶν οἱ παλαιοὶ ὅτι ἔθος ἦν τοῖς πάλαι βασιλεῦσι μανθάνειν τι τῶν χρησίμων, ὡς ἐν πολλοῖς φαίνε-
ται. Ἰστέον δὲ ὅτι περὶ Θεσσαλίας, ἧς μέρος αἱ ῥηθεῖσαι πόλεις, ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ ἐγράφη ὅσα
ἐχρῆν. ἐνταῦθα δὲ ἰστέον ὅτι τε καὶ οἱ Θετταλοὶ τρυφηταὶ ἦσαν, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ, τάδ᾽ οὐ Κόρινθος
οὔτε Λαῒς, ὦ Σύρε, οὐδ᾽ εὐτραπέζων Θετταλῶν χεὶρ, καὶ ὅτι Θετταλικὴ ἐλέγετο ἔνθεσις μέγας ψωμὸς,
ὡς Παυσανίας δηλοῖ, καὶ Θετταλικὰ πτερὰ διὰ τὸ πτέρυγας φησὶν ἔχειν τὰς Θετταλικὰς χλαμύδας, ἃς
ἕτερος ῥήτωρ Θετταλικὰ γέρα λέγει διὰ τὸ ἔπαθλον ἐν τοῖς ἐκεῖ ἀγῶσιν αὐτὰς κεῖσθαι, ὃς λέγει καὶ
ὅτι Θετταλικοὶ δίφροι διάφοροι, τουτέστι διαφέροντες πρὸς τοὺς ἄλλους, καὶ ὅτι Θετταλὸν σόφισμα
ἐπὶ τῶν μὴ εὐθυμαχούντων ἐν παρατάξεσι παροιμιάζεται, ἀλλὰ κακουργούντων. Παυσανίας δὲ εἰς
τοῦτο σαφέστερον φράζων φησί· Θετ*ταλὸν σόφισμα ἐπὶ μάχης καὶ ἐπὶ σχήματος καὶ ἐπὶ παρακρού-
σεως καὶ ἄλλων μυρίων τάττεται ἀπὸ αἰτίας τοιαύτης. Ἀράτῳ κατιόντι ὁ θεὸς ἔχρησε φυλάξασθαι
μὴ λάθωσιν αὐτὸν οἱ ἐξ ἐναντίας εὐχῇ μείζονι καὶ λαμπροτέρᾳ κατ᾽ αὐτοῦ χρησάμενοι. ὁ δὲ ἑκατόμβην
ἀνδρῶν εὔξατο θύσειν τῷ Ἀπόλλωνι, κατορθώσας δὲ ἃ ἐβούλετο, ἀνεβάλλετο ἀεὶ τὴν θυσίαν διὰ τὸ
μὴ ἱεροπρεπῆ εἶναι· ὅθεν ἡ παροιμία ἐπὶ τῶν διατριβόντων τὰς ὑποσχέσεις ἢ καὶ ἄλλως παρακρουόν-
των. ὁ δ᾽ αὐτὸς Παυσανίας ἱστορεῖ καί τινα Ἔμβαρον ἐπὶ εὐχῇ σοφίσασθαι. ἱδρύσατο γάρ, φησι,
μουνυχίας Ἀρτέμιδος ἱερόν· ἄρκτου δὲ γενομένης ἐν αὐτῷ καὶ ὑπὸ Ἀθηναίων ἀναιρεθείσης, λοιμὸς
ἐπεγένετο, οὗ ἀπαλλαγὴν ὁ θεὸς ἐχρησμῴδησεν, εἴ τις τὴν θυγατέρα θύσει τῇ Ἀρτέμιδι, βάρος δὲ
ἢ ἔμβαρος ὑποσχόμενος οὕτω ποιήσειν ἐπὶ τῷ τὴν ἱερωσύνην τὸ γένος αὐτοῦ διὰ βίου ἔχειν, διακοσμή-
σας τὴν θυ*γατέρα, αὐτὴν μὲν ἀπέκρυψεν ἐν τῷ ἀδύτῳ, αἶγα δὲ ἐσθῆτι κοσμήσας ὡς τὴν θυγατέρα 251
ἔθυσεν. ὅθεν εἰς παροιμίαν, φησὶ, περιέστη, ἔμβαρος εἶ, τουτέστι νουνεχὴς, φρόνιμος. τῶν τις
δὲ παλαιῶν, ὀκνήσας περὶ τοῦ Θετταλοῦ σοφίσματος πολυλογῆσαι, φησί· Θεσσαλὸν σόφισμα ὡς
πανούργων καὶ ποικίλων μαρτυρουμένων τῶν ἐκεῖ. ὡς εἶναι κατ᾽ αὐτὸν Θετταλὸν σόφισμα μὴ τοῦτο

ἢ ἐκεῖνο, ἀλλ' ἁπλῶς τὸ πανούργημα, καθὰ ἐμφαίνει καὶ Εὐριπίδης ἐν τῇ μονομαχίᾳ τῶν παίδων τοῦ Οἰδίποδος. ὡς δὲ καὶ ἀνδραποδισταὶ οἱ Θετταλοὶ, λαλεῖ καὶ ὁ κωμικὸς τοῦτο. σόφισμα δὲ Θετταλὸν φάναι τὸν ἐκ Θετταλίας σοφιστὴν, ὡς παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ κεῖται, μετάληψίς ἐστι νοήματος ἀστεία εἰς νόημα ἑτεροῖον παρὰ τὸ σύνηθες· καί εἰσι πολλὰ τοιαῦτα ζηλωτέα τοῖς παλαιοῖς, ὁποῖον καὶ τὸ, σὺ δέ μοι εἰπὲ, ὦ Θετταλὸν πάλαισμα, ἀντὶ τοῦ, ὦ Θετταλὲ ἐλεγκτικὲ, ῥηθὲν πρὸς ὁμοιότητα τοῦ Θεττα*λὸν πήδημα καὶ σόφισμα καὶ τῶν ὁμοίων. (Vers. 734. sqq.) Εὐρυπύλῳ υἱῷ Εὐαίμονος τεσσαράκοντα νῆες ἕποντο, καὶ ἄνδρες οἳ ἔχον Ὀρμένιον, οἵ τε Κρήνην Ὑπέρειαν, οἵ τ' εἶχον Ἀστέριον Τιτάνοιό τε λευκὰ κάρηνα, ἤγουν τὸ Τίτανον ὄρος. *ἔχει δέ τι ἀστεῖον ἐνταῦθα ἡ ῥηθεῖσα τροπή· 332
τὸ γὰρ λευκὰ κάρηνα ὡς ἐπὶ πολιᾶς εἴρηται κεφαλῆς. (Vers. 734.) Ὀρμένιον δὲ πόλις Θετταλικὴ μεταξύ, φασι, Φερῶν καὶ Λαρίσσης, ὅθεν ὁ Φοῖνιξ δοκεῖ τισὶ φυγεῖν εἰς Φθίαν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ῥηθήσεται. ὠνομάσθη δὲ ἀπὸ Ὀρμένου, πατρὸς Ἀμύντορος, οὗ παῖς Φοῖνιξ ὁ τοῦ Ἀχιλλέως τροφεύς. διὸ καὶ τὸ περὶ αὐτοῦ Ὁμηρικὸν ἔπος, ὥς που εἰρήσεται, οὕτω τινὲς ἔγραφον οἷον ὅτε πρῶτον λίπον Ὀρμένιον πολύπυρον. ὁ δὲ γεωγράφος φησὶν ὅτι Ὀρμένιον τὸ νῦν Ὀρμίνιον. ἔστι δὲ κώμη ὑπὸ τῷ Πηλίῳ κατὰ τὸν Παγασιτικὸν κόλπον, μία τῶν συνῳκισμένων πόλεων εἰς τὴν Δημητριάδα· καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς ὅτι τῶν περιοικίδων Δημητριάδος ἔστι καὶ τὸ Ὀρμένιον, ἀπέχον Δημητριάδος πεζῇ σταδίους εἰκοσιεπτά· ἣν ἔκτισέ, φησι, Δημήτριος ὁ Πολιορκητὴς ἐπώ*νυμον ἑαυτοῦ, ἐπὶ θαλάσσης συνοικίσας εἰς αὐτὴν τὰς πλησίον Πολίχνας, Παγασὰς, Ὀρμένιον, Σηπιάδα, Βοίβην, Ἰωλκὸν καὶ ἑτέρας. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐντεῦθεν εἶναι δοκεῖ ὁ Θετταλὸς Ἰάσων· ὁ γοῦν γεωγράφος ἱστορῶν τινὰς τῷ Ἰάσωνι μέχρι Κασπίας συμπλεύσαντας φησὶν ὅτι ὅδε ἦν ἐξ Ὀρμενου πόλεως τῶν περὶ Βοιβηίδα λίμνην. Ὑπέρεια δὲ κρήμνη ἐν μέσῃ τῇ τῶν Φεραίων πόλει. ὠνόμασται δὲ ἀπὸ Ὑπέρητος, υἱοῦ Λυκάονος. ἔστι δὲ καὶ Σικελικὴ πόλις. ἡ μέντοι Ὑπερησία πόλις Ἀχαΐας. ὁ γεωγράφος δὲ δύο κρήνας οἶδε, Μεσσηίδα καὶ Ὑπέρειαν, πλησίον τῆς πόλεως Ἑλλάδος καὶ Φαρσάλων. (Vers. 735.) Ἀστέριον δὲ πόλις καὶ αὕτη Θετταλικὴ, ἢ ἀπὸ Ἀστερίου τινὸς ἥρωος, ἢ διὰ τὸ λαμπρόν· ἐφ' ὑψηλοῦ γάρ, φασι, κειμένη τοῖς πόῤῥωθεν ὡς ἀστὴρ φαίνεται. ἡ δέ γε Ἀστερία οὐχ' Ἑλληνικὴ, ἀλλὰ Συρίας πόλις ἐστίν· ἡ δὲ ἐν Ὀδυσσείᾳ Ἀστερὶς νῆσος οὐ μεγάλη, μεσσηγὺς Ἰθάκης *Σάμοιό τε. ἔστι δὲ καὶ Ἀστερουσία Κρήτης, φασὶν, ὄρος καὶ πόλις δὲ περὶ τὸν Ἰνδικὸν Καύκασον. Τίτανος δὲ ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος κατὰ τὸν γεωγράφον· λευκόγεων γάρ, φησι, τὸ χωρίον. ἔστι δὲ καὶ ὄρος τὸ Τίτανον ὀνομασθὲν οὕτω καὶ αὐτὸ διὰ τὸ τιτανῶδες χρῶμα τῆς γῆς· διὸ καί φησι Τιτάνου λευκὰ κάρηνα. τίτανον δὲ κυρίως τὴν κωνίαν φαμὲν, τὸ ἰδιωτικῶς λεγόμενον ἄσβεστον, τὸ ἐν λίθοις κεκαυμένοις χνοῶδες λευκόν. ἐκλήθη δὲ οὕτως ἀπὸ τῶν μυθικῶν Τιτάνων, οὓς ὁ τοῦ μύθου Ζεὺς κεραυνοῖς βαλὼν κατέφρυγε· δι' αὐτοὺς γὰρ καὶ τὸ ἐξ ἄγαν πολλῆς καύσεως καὶ ὡς οἷον εἰπεῖν τιτανώδους διαθρυφθὲν ἐν λίθοις λεπτὸν τίτανος ὠνομάσθη, οἷα ποινῆς τινὸς Τιτανικῆς γενομένης καὶ ἐν αὐτῷ. οἱ δὲ παλαιοί φασι· τίτανος, κόνις, γύψος. ἔχει δέ τι κάλλος ἀμυδρὸν τὸ λευκὰ κάρηνα· εἰς ἣν γὰρ λέξιν κατέλυσε τὸ λευκὰ, ἐκ τοιαύτης ἄρχεται τὸ κάρηνα· καὶ καλεῖται καὶ *τοῦτο τὸ σχῆμα ἐπαναστροφὴ, ὅμοιον ὂν τῷ, ὄλισθε θέων, καὶ τοῖς ὁμοίοις. ἀνωτέρω δὲ καὶ ἄλλο σχῆμα ἦν περικαλλὲς τὸ οἳ τρισσάκις γοργῶς λεχθέν· ἔφη γάρ· οἳ Ὀρμένιον εἶχον, οἵ τε Ὑπέρειαν, οἵ τε Ἀστέριον. τοῦτο δὲ ὀνομάζεται τοῖς ῥήτορσιν ἐπαναφορά. Τῷ δὲ γράψαντι τὴν τῶν ἐθνικῶν ἐπιτομὴν δυσχερὲς προσέχειν, εἰπόντι χωρίον Σικυωνίας τὸ Τίτανον· οὐ γὰρ περὶ Σικυωνίας ἐνταῦθα τῷ ποιητῇ ὁ λόγος, ἀλλὰ περὶ Θετταλίας. εἰ μὴ ἄρα ἐρεῖ τις ὅτι καὶ ἐν
252 Σικυῶνι χωρίον ἦν ὁμώνυμον τῷ Θετταλικῷ. (Vers. 738. sqq.) Πολυποίτης, υἱὸς Πειριθόου, ὃν ἔτεκε Ζεὺς ἐξ Ἱπποδαμείας, νῆας μὲν ἦγε τεσσαράκον*τα, ἡγεμόνευε δὲ ἀνδρῶν οἳ Ἄργισσαν ἔχον καὶ Γυρ- 333
τώνην ἐνέμοντο, Ὄρθην Ἠλώνην τε, πόλιν τε Ὀλοοσσόνα λευκὴν, ἤτοι λευκόγειον, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἔλεγε, Τιτάνου λευκὰ κάρηνα. εἶτα ὑπερβατῶς σχηματίζων φησὶν οὐκ οἷος, ἤγουν οὐ μόνος, ὁ Πολυποίτης ἦρχε τῶν ῥηθέντων· ἅμα τῷ γε Λεοντεὺς, ὄζος Ἄρηος, υἱὸς ὑπερθύμου Κορώνου, Καινείδαο, ἤγουν ὃν ἔτεκεν ὁ Καινεύς. ἐφ' οἷς ὁ ποιητὴς παραπλέκων συνήθως ἱστορίαν μετὰ καὶ τῶν διηγηματικῶν περιστατικῶν, ἐν οἷς καὶ ὁ καιρὸς, λέγει ὅτι τὸν Πολυποίτην ὑπὸ Πειριθόῳ τέκετο κλυτὸς Ἱπποδάμεια ἤματι τῷ, ὅτε Φῆρας ἐτίσατο λαχνήεντας, τοὺς δ' ἐκ Πηλίου ὦσε καὶ Αἰθίκεσσι πέλασσε.

*τοὺς Κενταύρους δὲ Φῆρας λέγει λαχνήεντας, Φῆρας μὲν διὰ τὰ ἐν τῇ α΄ ῥαψῳδίᾳ λεχθέντα, λαχνήεντας δὲ ὡς τὴν τρίχα δασεῖς, ὅ *ἐστι βαθύτριχας· λάχνη γὰρ ἡ τρίχωσις, ὡς ἐπὶ ἄρκτων καὶ ἀλωπέκων καὶ τῶν τοιούτων, ἐν οἷς καὶ ἵπποι καὶ λέοντες, καὶ εἴ τις δέ που κατὰ τὸν Θερσίτην τετρίχωται, γινομένη παρὰ τὸ λαχάνω τὸ διαψαίρω καὶ διασκάπτω· εὕρηται δὲ καὶ ἐπὶ φυτῶν ἡ λάχνη. Ὅμηρος οὖν καὶ τὸν ὄροφον, λεπτὸς δέ ἐστι δόναξ ἤτοι καλαμίσκος, δι' οὗ τὰ δώματα ἐρέφονται, λαχνήεντα λέγει διὰ τὴν ἐν ἄκρῳ τριχοειδῆ δασύτητα.* (Vers. 738.) *Ἰστέον δὲ ὅτι τὴν ῥηθεῖσαν Ἄργισσαν εὕρηνται σπάνιά τινα τῶν ἀντιγράφων Ἄργειαν ἔχοντα προπαροξυτόνως διὰ διφθόγγου· πλεονάζει μέντοι ἡ διὰ τοῦ ῑ καὶ τῶν δύο σσ̄ γραφή. κεῖται δέ, φασιν, ἐπὶ τῷ Πηνειῷ, κτισθεῖσα ὑπὸ τῶν παίδων Λαρίσσης. κατὰ δὲ τὸν ἀναλεξάμενον τὰ ἐθνικὰ καὶ Ἄργουρα ὕστερον ἐκλήθη. ἦν δέ, φησι, καὶ τόπος Εὐβοίας Ἄργουρα, ὅπου δοκεῖ τὸν πανόπτην ὁ Ἑρμῆς φονεῦσαι. Ἄργισσα δὲ ὠνομάσθη ἢ ἀπὸ Ἀργείων ἢ διὰ τὸ *προσκυροῦν τοῖς πεδίοις τῆς Θεσσαλίας, ἣν Πελασγικὸν Ἄργος Ὅμηρος εἶπεν. ἐκαλοῦντο δέ, φασιν, οἱ ἐκεῖ καὶ Λεοντῖνοι ἀπὸ Λεοντέως. Πυρτώνη δὲ παρὰ μὲν τῷ ποιητῇ τρισυλλάβως, παρὰ δὲ τῷ γεωγράφῳ εὕρηται δισυλλάβως, ἔνθα φησὶ τοὺς Περραιβοὺς κεῖσθαι μέχρι ἐκβολῆς Πηνειοῦ καὶ Γυρτῶνος, πόλεως Περραιβίδος. καὶ ὁ τῶν ἐθνικῶν δὲ συναγωγεύς φησι· Γυρτὼν πόλις Θεσσαλίας καὶ Περραιβίας ἀπὸ τοῦ κτίσαντος αὐτὴν Γύρτωνος, ὃς ἦν ἀδελφὸς Φλεγύου. ὅτι δὲ τοὺς Γυρτωνίους Φλεγύας πρότερον ἐκάλουν ἀπὸ τοῦ ῥηθέντος Φλεγύου, ἀδελφοῦ Ἰξίονος, ἱστορίαι δηλοῦσι συχναί.* (Vers. 739.) *Ἡ δὲ Ὄρθη βαρύνεται, ὡς ἡ Ἄρπη, κατὰ τοὺς παλαιοὺς πρὸς διαστολὴν τοῦ ἐπιθέτου. πόλις δέ, φασι, καὶ αὕτη Περραιβίας ἢ Θεσσαλίας, καλουμένη, φασὶ, καὶ Κορσέα. περὶ δὲ τὴν Κόρσην ἴσως ὡς οἷα κεφαλή τις, ἀκρόπολις γὰρ ἦν Φαλανναίων κατὰ τὸν γεωγράφον, Περραιβικὴ δὲ *πόλις ἡ Φάλαννός, φησι, πρὸς τῷ Πηνειῷ. Ἠλώνη δὲ τῷ μὲν τόνῳ ὡς κορώνη, καθά φασιν οἱ παλαιοί· ἐκτίσθη δὲ ὑπὸ Ἡρακλέος ἐπὶ τῷ θανάτῳ τῶν Κενταύρων· μετέβαλε δέ, φασι, τοὔνομα εἰς Λειμώνην διὰ τὸν ἐν αὐτῇ λειμῶνα· κατεσκάφη δὲ κειμένη ποτὲ τῷ ὑπὸ Ὀλύμπῳ οὐ πολὺ ἄποθεν τοῦ Εὐρώτου κατὰ τὸν γεωγράφον, ὃν ὁ ποιητὴς Τιταρήσιον λέγει, περὶ οὗ μετ' ὀλίγα δηλωθήσεται. Περραιβικὴν δὲ πόλιν καὶ ταύτην ὁ τὰ ἐθνικὰ γράψας φησίν. Ἡ δὲ Ὀλοοσσὼν ἡ καὶ Λευκὴ προσαγορευθεῖσα, ὡς πρὸ ὀλίγου εἴρηται, διὰ τὸ λευκάργιλος κατὰ τὸν γεωγράφον εἶναι, Περραιβική, φησι, καὶ αὐτὴ ὡς καὶ ἡ Γόννος, ἧς καὶ Λυκόφρων μέμνηται, πρὸς τῷ Ὀλύμπῳ κειμένη, ὡς καὶ ἡ προρρηθεῖσα Ἠλώνη· ὁ δὲ τοῖς ἐθνικοῖς ἐνδιατρίψας Μαγνησίας πόλιν λέγει αὐτήν. δοκεῖ δὲ φυλάσσειν καὶ νῦν τὴν κλῆσιν παραφθειρομένη βαρβαρικῶς· ἴσως γὰρ αὕτη ἐστὶν ἡ ἄρτι λεγομένη Ἐλασσών.* (Vers. 741.) **Πειρίθοος δὲ ὃν ἡ κοινὴ συναίρεσις Πειρίθουν λέγει, κεῖται καὶ ἐν τῇ α΄ ῥαψῳδίᾳ ὡς περίκλυτος.* (Vers. 742.) *Τὸ δὲ, κλυτὸς Ἱπποδάμεια, δυσὶ διαλέκτοις ὑπόκειται. φασὶ γὰρ οἱ παλαιοὶ ὅτι Δωρικὴ καὶ Ἀττική ἐστιν ἡ τοιαύτη ἐναλλαγὴ τῶν γενῶν, πολλὰ δὲ καὶ ἕτερα τοιαῦτα πολλαχοῦ δηλούμενα, ὧν καὶ τὸ, ἐν Πύλῳ ἐννεκύεσσι, τουτέστιν ἐν τῇ κατὰ νεκροὺς Πύλῃ, καὶ τὸ, ἀγγελθεῖσά μοι γενναῖος, καὶ πλάνος φρενῶν ἡ πλάνη, καὶ φαῦλος οὖσα, καὶ ὁδὸς λεῖος, καὶ ἡ θυραῖος παρὰ Σοφοκλεῖ, καὶ ἡ τηλικοῦτος, καὶ δεινὴ θεὸς, καὶ μάταιος σπουδή.*

334 (Vers. 743.) *Τὸ δὲ, ἤματι τῷ, ἀντὶ τοῦ, τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, ὅτε τοὺς θῆρας ὁ *Πειρίθους ἐτιμωρήσατο, ἐνιαύσιον δηλοῖ, φασὶ, τὸν Κενταυρικὸν γενέσθαι πόλεμον. ἐν τῷ γάμῳ μὲν γὰρ ἡ τῶν Κενταύρων προέβη συμβολή· ὁ τοκετὸς δὲ ἀπελαθέντας εἶδεν αὐτούς. εὐτυχῶς οὖν τὸ βρεφύλλιον εἰς φῶς προέκυψε, νίκης οἷον ἔπαθλον ἐπιφιλοτιμηθὲν ἀριστεύσαντι τῷ πατρί.* (Vers. 744.) *Τὸ δὲ Πήλιον ἀντίκειται τῇ Ὄσσῃ. ὄρη δὲ ἄμφω δυτικώτερα Ὀλύμπου, δι' ὧν ἐκρέει ὁ Πηνειός. ἔστι δέ, φασι, καὶ πόλις Θεσσαλίας Πήλιον, ἧς ἐθνικὸν Πηλιεὺς καὶ Πηλιώτης. περὶ δὲ Πηλίου καὶ Ὄσσης καὶ μετ' ὀλίγα ῥηθήσεται. Αἴθικες δὲ Θετταλικὸν ἔθνος, ὑπερκείμενον τῆς Ἠπείρου, κατὰ δέ τινας Μακεδονικὸν, κατὰ δὲ ἑτέρους Περραιβικόν. περὶ τούτων δὲ καὶ ὁ γεωγράφος φησὶν ὅτι ἐξηλάθησαν ὑπὸ Πειρίθου. ὁ δὲ τὰ ἐθνικὰ γράψας λέγει ὅτι ἡ μὲν χώρα Αἰθικία ὡς Κιλικία, τὸ δὲ *ἔθνος Αἴθικες. ἐν Θετταλίᾳ δὲ ᾤκουν ἐν τῷ Πίνδῳ ὄρει, ἔθνος ἐπιεικῶς, φησὶ, παραβολόν τε καὶ βάρβαρον καὶ λῃστείαις προσκείμενον. εἰς δὲ τὸ, Αἰθίκεσσι πέλασσεν, ἀντὶ τοῦ, πέλας τῶν Αἰθίκων τοὺς Κεν- 253
ταύρους ἀφώρισε, φασὶν οἱ παλαιοὶ ὅτι τοῦτο μὲν ἀληθὲς, ἐκεῖνο δὲ μεγαλοποιῶν ὁ Νέστωρ εἶπεν ἐν τῇ α΄ δηλαδὴ ῥαψῳδίᾳ τὸ, καὶ ἐκπάγλως ἀπώλεσαν· ἀληθῶς γὰρ οὐκ ἀπώλοντο οἱ ῥηθέντες θῆρες,*

ἀλλ᾽ ἀπελήλαντο. (Vers. 738.) *Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ, οἱ δ᾽ Ἄργισσαν καὶ ἑξῆς, ὁ γεωγράφος εἰπὼν ἐπὶ τῷ Πηνειῷ κεῖσθαι τὴν Ἄργισσαν λέγει καὶ ὅτι ταύτην τὴν χώραν πρότερον μὲν ᾤκουν Περραιβοὶ τὸ πρὸς τῇ θαλάσσῃ μέρος νεμόμενοι καὶ τῷ Πηνειῷ μέχρι τῆς ἐκβολῆς αὐτοῦ καὶ Γυρτώνης πόλεως Περραιβικῆς, ταπεινώσαντες δὲ αὐτοὺς Λαπίθαι, Ἰξίων καὶ ὁ υἱὸς Πειρίθους, κατέσχον τὰ χωρία, οἱ καὶ τὸ Πήλιον κατεκτήσαντο, καὶ βιασάμενοι τοὺς ἐκεῖ Κενταύρους ἄγριόν τι φῦλον ἐκ τοῦ *Πηλίου* 20 *ὦσαν καὶ Αἰθίκεσσι πέλασαν, Λαπίθαις δὲ τὰ πεδία παρέδωκαν.* (Vers. 740.) *Τὸ δὲ Πολυποίτης ὄνομα ἐνταῦθα φερώνυμον οἱ παλαιοὶ λέγουσι, φάμενοι οὕτως αὐτὸν ὀνομασθῆναι διότι ὁ πατὴρ πολλοῖς ποινὴν Κενταύροις ἐπέθετο, ἐγχειρίσασιν ἐνυβρίσαι τοῖς γάμοις τῆς μητρὸς αὐτοῦ, οἱονεὶ γοῦν Πολυποινίτης καὶ ἐν συγκοπῇ Πολυποίτης. καὶ ἔστι, φασὶν, ὅμοιον τῷ Τισαμενὸς, υἱὸς δὲ οὗτος Ὀρέστου, τὴν κλῆσιν εὑρὼν ἀπὸ τοῦ τὸν πατέρα Ὀρέστην τίσασθαι τοὺς φονέας τοῦ πατρός. καὶ ἄλλως δὲ δόξοι ἂν τῷ Πολυποίτῃ ἢ ἡ πόα ἐγκεῖσθαι ἢ ὁ πότος ἢ τὸ ποιεῖν. ἱστοροῦσι δὲ καὶ ὅτι τὸν Πολυποίτην καὶ τὸν Λεοντέα εἵλοντο ἀρχηγὸν οἱ ἐγχώριοι, Πειριθόου εἰς Ἅιδην σὺν τῷ Θησεῖ κατελθόντος, ὡς ὁ μῦθος λέγει, καὶ ὅτι μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Ἰλίου πεζῇ ἐλθόντες Ἄσπενδον τῆς Παμφυλίας ἔκτισαν. ὅτι δὲ ἀνδρεῖος καὶ ὁ τοῦ Λεοντέως πάππος Καινεὺς καὶ ὅτι Λαπίθης καὶ αὐ*τὸς, δῆλον ἐστίν. εὖ* 30 *τοίνυν ὁ Πολυποίτης τὸν ὅμοιον προσεταιρίζεται. οὐκοῦν ἐν τῷ, Λεοντεὺς, ὄζος Ἄρηος, Ἄρης νοοῖτ᾽ ἂν οἱ πρὸς γένους αὐτῷ ἀρεϊκοὶ ἄνδρες. Ἰστέον δὲ ὅτι σπέρμα μὲν εἰπεῖν Ἄρεος ἢ Διὸς ἐκ τῆς κατὰ γένεσιν ἐστὶν ἀρχῆς, ὄζον δὲ ἐκ τῶν ὕστερον, ὡς καὶ εἴ τις ἀκρέμονα ἢ παραφυάδα ἐν τοιούτοις ἐρεῖ.* *(Vers. 748. sqq.) *Γουνεὺς ἐκ Κύφου ἦγε δύο καὶ εἴκοσι νῆας· τῷ δ᾽ Ἐνιῆνες ἕποντο μενεπτόλεμοί τε* 42 *Περραιβοὶ, οἱ περὶ Δωδώνην δυσχείμερον οἰκία ἔθεντο, οἵ τ᾽ ἀμφιμερτὸν Τιταρήσιον ἔργα ἐνέμοντο, ὅς ῥ᾽ ἐς Πηνειὸν προΐει καλλίρροον ὕδωρ· οὐδ᾽ ὅ γε Πηνειῷ συμμίσγεται ἀργυροδίνῃ, ἀλλά τέ μιν καθύπερθεν ἐπιρρέει ἠΰτ᾽ ἔλαιον· ὅρκου γὰρ δεινοῦ Στυγὸς ὕδατός ἐστιν ἀπορρὼξ, τουτέστιν ἀπόρροια· κεῖται δὲ ἡ λέξις καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ, λαμβάνεται δέ ποτε καὶ ἐπὶ *πετρῶν ἀπεσχισμένων ἐξ ἀλλή-*335 *λων· οὕτω γὰρ ἀπορρὼξ πέτρα πηγὴν προβάλλειν λέγεται· χρῆσις δὲ τοιαύτη πέτρας πολλαχοῦ, ἥ τις καὶ καταρρὼξ λεχθείη ἂν κατὰ τὸν Σοφοκλῆν, παρ᾽ ᾧ προβλῆτες μὲν, ὡς καὶ παρ᾽ Ὁμήρῳ, οἱ καὶ πρόβολοι, καταρρῶδες δὲ αἱ διὰ τὸ μὴ ἀντέχειν κύμασιν ἀπορραγεῖσαι πέτραι εἰς ῥωχμούς.* (Vers. 748.) *Γουνεὺς δὲ οὗτος ἕτερός ἐστι παρὰ τὸν ἐν τῷ Λυκόφρονι ἐργάτην τῆς δίκης Γουνέα ἤτοι τὸν δίκαιον. ἐκεῖνος γάρ, φησιν, Ἄραψ, προσηγορίαν ἔχων τὸ δίκαιος, ὡς καὶ ὁ Ἀριστείδης παρ᾽ Ἕλλησι· τοῦ δὲ Ὁμηρικοῦ Γουνέως βασίλειον ἡ Κύφος, πόλις, φασὶ, Περραιβίας, ἀπὸ Κύφου κληθεῖσα, υἱοῦ Περραιβοῦ τοῦ Παλληνέως. ἔστι δέ, φασι, καὶ Θετταλικὴ καὶ ποταμὸς δὲ ἦν Κύφος.* (Vers. 749.) *Τῶν δὲ Ἐνιάνων τὴν ἄρχουσαν οὓς Ἐνιῆνας διὰ τοῦ η Ἰωνικῶς φησὶν Ὅμηρος, τὸ μὲν Ὁμηρικὸν *μέτρον* 10 *διὰ ψιλοῦ τοῦ ε παραδίδωσι λόγῳ δακτύλου, ὃς ἀπαρτίζεται ἐν τῷ, τῷ δ᾽ Ἐνιῆνες ἕποντο· καὶ τὰ ἀντίγραφα διὰ τοιαύτης προφέρονται γραφῆς, καὶ ἐν ἄλλοις δὲ ἡ τοιαύτη στοιχεῖται παράδοσις· οἱ δὲ πλείους διὰ διφθόγγου τῆς αι γράφουσι, λέγοντες καὶ ὅτι Αἰνία πόλις Περραιβῶν, καὶ Αἰνιᾶνες οἱ κατοικοῦντες. οἱ δ᾽ αὐτοὶ καὶ Αἰνιεῖς, ἔτι δὲ καὶ Αἴνιοι· ὡς γὰρ Λυκία Λύκιος, οὕτως Αἰνία Αἴνιος, ἐξ οὗ τὸ Αἰνιὰν, ὡς μέγιστος μεγιστὰν, καὶ ἄλκιμος ἀλκιμὰν, ὅθεν ὁ Ἀλκμὰν, καὶ νέος νεὰν, ὅθεν ἡ νεᾶνις καὶ ὁ νεανίας, ὅ περ ἤγουν τὸ Αἰνιὰν ὁμόφωνόν ἐστι, φασὶ, τῷ κυρίῳ· ἔστι γὰρ καὶ κύριον ὁ Αἰνιάν. ἐκαλοῦντο δέ φασί ποτε καὶ Μηλιεῖς. εἰ δὲ κατὰ τὴν ἀναγραφὴν τῶν ἐθνικῶν ἦν Αἶνος Γουνέως ἀδελφὸς καὶ Αἶνος πόλις Θεσσαλίας, εἴη ἂν εἰκὸς ἐντεῦθεν ποθὲν τοὺς Αἰνιᾶνας κληθῆναι τὸ ἔθνος, οὗ χρῆσις διὰ τῆς ἐν ἀρχῇ διφθόγγου καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν *τῷ, Λεύκιππος Αἰνιὰν γένος, καὶ* 20 *ἔπειτα δ᾽ Αἰνιᾶνος ἀνδρὸς ἄστομοι πῶλοι, ἔνθα οἱ γράφοντες διὰ δύο διφθόγγων τὸ Αἰνειὰν ἐοίκασι παρακούειν ὡς ἀπὸ τοῦ Αἰνείου τὸν Αἰνειᾶνα, ὅ περ παντελῶς ἔψευσται. ἐνταῦθα δὲ γράφουσιν οἱ παλαιοὶ καὶ ὅτι ὁ ποιητὴς ἤδη εἰς βαρβάρους ἥκων ἐθνικῶς καὶ οὐ κατὰ πόλεις αὐτοὺς ὀνομάζει, καὶ καὶ ὅτι Αἰνιᾶνες ὕστερον μὲν ὅμοροι τοῖς Αἰτωλοῖς, πρώην δὲ περὶ τὴν Ὄσσαν ᾤκουν μετὰ Περραιβῶν.*
54 *Περραιβοὶ δὲ οἱ καὶ πρὸ ὀλίγου μνημονευθέντες ἐκλήθησαν μὲν ἀπό τινος Περραιβοῦ, ἐνδόξου ὡς εἰκὸς ἀνδρός, Θετταλικὸν δέ τι γένος εἰσί. φησὶν οὖν ὁ γεωγράφος ὅτι Περραιβοὶ κατεῖχον ποτὲ τὰ πρὸς τῷ Ὀλύμπῳ, μᾶλλον δ᾽ ἐντελέστερον εἰπεῖν, Λαπίθαι τὰ πεδία κατεῖχον. Περραιβοὶ δὲ τὰ ὀρεινό-*

τερα πρὸς τῷ Ὀλύμπῳ καὶ τοῖς Τέμπεσι, καὶ ὅτι ἐνέμοντο τὰ πρὸς τῇ θαλάσσῃ καὶ τῷ Πηνειῷ μέχρι τῆς ἐκβολῆς αὐτοῦ, καὶ ὅτι Ἄργισσα *ἐπὶ τῷ Πηνειῷ κεῖται, ὑπέρκειται δ' αὐτῆς Ἄτραξ, τὴν δ' ἀνὰ μέσον ποταμίαν εἶχον Πεῤῥαιβοὶ, οἳ καταδυναστευθέντες ὑπὸ Λαπιθῶν ἀπανέστησαν εἰς τὴν ὀρεινὴν τὴν περὶ Πίνδον καὶ Ἀθαμᾶνας καὶ Δόλοπας· τὴν δὲ χώραν καὶ τοὺς ὑπολοίπους Πεῤῥαιβοὺς κατέσχον Λαρισσαῖοι, πλησίον μὲν οἰκοῦντες τοῦ Πηνειοῦ, γειτνιῶντες δ' ἐκείνοις. δῆλον οὖν ὅτι Θετταλοί τινες οἱ Πεῤῥαιβοὶ, καὶ ὅτι καὶ περί που τὴν Λάρισσαν. ὁ δὲ γεωγράφος λέγει καὶ ὅτι Ὅμηρος συνέζευξε Πεῤῥαιβοὺς καὶ Ἀθαμᾶνας ὡς πλησίον οἰκοῦντας, δηλῶν ὅτι συνυπακούονται τοῖς Πεῤῥαιβοῖς καὶ οἱ Ἀθαμᾶνες. Ἰστέον δὲ ὅτι οἱ μὲν καθ' Ὅμηρον καὶ οἱ νεώτεροι ἐν ἑνὶ ρ̄ γράφουσι τοὺς Πεῤῥαιβοὺς, ἕτεροι δέ τινες παλαιοὶ ἐδίπλαζον τὸ ἀμετάβολον. καὶ λέγει ὁ τὰ ἐθνικὰ γράψας ὅτι Αἰολεῖς ὄντες οἱ Πεῤῥαιβοὶ ἐδίπλουν τὰ σύμφωνα, Πεῤῥαιβοὺς ἑαυτοὺς καλοῦντες καὶ πόλιν Γόννον παρ' αὐ*τοῖς οὖσαν καὶ Γόννατα καὶ τοιαῦτα τινά. (Vers. 750.) Δωδώνη δὲ, ἀφ' ἧς ἐν τοῖς ἑξῆς που Δωδωναῖος Ζεὺς, πόλις Μολοσσίδος ἐν Ἠπείρῳ, ὡς ὁ τῶν ἐθνικῶν καταγραφεὺς δηλοῖ, ὃς οὐδὲ ἀρέσκεται τοῖς εἰποῦσιν αὐτὴν Θεσπρωτικὴν καὶ Θετταλικήν. καὶ μὴν ἕτεροι ἐν ὑπερβορέῳ τῆς Θεσπρωτίας αὐτὴν τιθέασιν, ἔνθα ἱερὸν καὶ τὸ ἐκ δρυὸς μαντεῖον τοῦ Δωδωναίου Διὸς, ἣν δρῦν πολύγλωσσον λέγει ὁ Σοφοκλῆς, ἤγουν πολύφωνον. ὠνομάσθη δὲ ἡ Δωδώνη ἀπὸ Δωδώνης ἡρωίδος ἢ Ὠκεανίδος νύμφης, ἢ ἀπὸ Δώδωνος ποταμοῦ. ἐλέγετο δὲ καὶ Δωδὼν δισυλλάβως. ἐξ αὐτῆς τὸ παροιμιαζόμενον
336 Δωδωναῖον χαλκεῖον ἐπὶ τῶν πο*λυλόγων. χαλκεῖον γὰρ τὸ καὶ ἀλλαχοῦ πλατύτερον δηλωθησόμενον ἤχει αὐτόθι πληττόμενον τεχνικῶς ὑπὸ μάστιγος ἢ καὶ κατὰ βίαν ἀνέμων. ὅτι δὲ καὶ δυσχείμερος ἡ Δωδώνη μεμαρτύρηται. κεῖται δέ τινα περὶ αὐτῆς καὶ ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ. Ἐν δὲ τῷ, ἔργα ἐνέμοντο, ἔργα κοινῶς λέγει πάντα τὰ συστατικὰ πολιτειῶν ἔσω τε καὶ ἔξω. (Vers. 752.) Τὸ δὲ προΐει χρόνος ἐστὶν ἀντὶ χρόνου· κεῖται γὰρ ἀντὶ τοῦ προΐησιν, ὡς δηλοῖ εὐσυντάκτως ἐπαγόμενον τὸ, ἐπιμίσγεται. Τὸ δὲ, καλλίῤῥοον ὕδωρ, οὐκ ἂν εἴη μακρὰν τοῦ Πηνειὸς ἀργυροδίνης. (Vers. 754.) Τὸ δὲ, ἀλλά μιν ἐπιῤῥέει, ἀντὶ τοῦ, ἐπιτρέχει ἐπιπολαστικῶς· οἱ δὲ μεθ' Ὅμηρον τὸ ἐπιῤῥέειν δοτικῇ συντάσσουσι. Τὸ δὲ ἐπιπολαστικὸν τοῦ Τιταρησίου γίνεται μὲν ἢ διὰ κουφότητα ὕδατος, ὅ περ συμβαίνει καὶ τοῖς εἰς θάλασσαν ἐκβάλλουσι ποταμοῖς, ἢ καὶ διὰ γλι*σχρότητα μεταλλικήν. ὁ δὲ ποιητὴς ἐκπλήττειν θέλων, ἤδη δέ που καὶ ῥυθμίζειν εἰς ἦθος, ἵνα τὸν ὅρκον ὑποβλεπώμεθα, φησὶν, ὅρκου γὰρ δεινοῦ Στυγὸς ὕδατός ἐστιν ἀπόῤῥοια. τοῦτο δὲ ἢ, καθά τινες εἶπον, ἁπλοϊκῶς ἐῤῥέθη διότι ὀμνύουσιν εἰς αὐτὸν οἱ ἐγχώριοι, ὥς περ κατὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἀῤῥιανοῦ καὶ Βιθυνίας ποταμὸς Ὅρκος ὄνομα, ὃς φρικωδέστατος ὅρκων τοῖς ἐκεῖ ἐνομίζετο πρὸς βίαν εἰς τὰς δίνας ἕλκων τὸν ἐπίορκον, εἰ μὴ δρόμῳ ἐξεπήδησεν, ἢ γοῦν οὕτω νοητέον ἁπλοϊκῶς τὸ ῥηθὲν Ὁμηρικὸν ῥητὸν, ἢ μᾶλλον ὅτι ἀποῤῥέει τοῦ ἐν Ἅιδου τῆς Στυγὸς ὕδατος. ἡ δὲ Στὺξ δεινὸς ὅρκος ἐστί· κατ' αὐτῆς γὰρ ὁ μῦθος ὀμνύειν φησὶ τοὺς θεοὺς, ὡς ἀλλαχοῦ φανήσεται, ὅπου καὶ τίς ἐστιν ἡ Στὺξ λεχθήσεται. οἱονεὶ γοῦν λέγει ὅτι διὰ τὸ δεινὸν τῆς Στυγὸς ἀνεπίμικτον τὸ ἐκ αὐτῆς ὕδωρ μένει τῷ Πηνειῷ· δέδιε γάρ πως ὁ Πηνειὸς τὴν ἀνάκρασιν, ὡς εἴ περ ἔμψυχος ἦν· ποιητικῆς δὲ καὶ *τοῦτο γλυκύτητος. ἐνταῦθα δὲ καί τι σχῆμα οἷον ἀντίθετον ἀναφαίνεται, ἀντιτεθέντος τοῦ ἱμερτοῦ ποταμοῦ τῇ δεινότητι τῆς Στυγός· ἱμερτὸς μὲν γὰρ ὁ Τιταρήσιος, οὗ καὶ τὸ ὕδωρ καλλίῤῥοον, δεινὸς δὲ ὅρκος ἡ Στύξ. ἔνθα καὶ ἠθικῶς ἔστιν εἰπεῖν ὡς οὐκ ἀδύνατον δεινῆς ἀρχῆς οὔσης ἱμερτὸν εἶναι τὸ ἀπ' αὐτῆς. δεινὸς δὲ οὐ μόνον ὁ κατὰ Στύγα ὅρκος, ἀλλὰ καὶ ὁ ἁπλῶς τοῖς γε σῶα φρονοῦσι. καὶ δηλοῖ αὐτὸ σὺν ἄλλοις καὶ Σοφοκλῆς ἐν τῷ, ἀλλ' ἁλίσκεται χ' ὡ δεινὸς ὅρκος, καὶ ἀλλαχόθι δέ. ὁ δὲ γεωγράφος Εὐρώταν οἶδε καλεῖσθαι τὸν Τιταρήσιον, δηλονότι μεθ' Ὅμηρον, ἐμφαίνων καὶ ὅτι ἐκ τόπου παρωνόμασται. λέγει γὰρ ὡς ἐξ ὄρους ῥέει Τιτάρου, συμφυοῦς τῷ Ὀλύμπῳ. αἰτιολογῶν δὲ καὶ ὅπως ἐπιπολάζει, φησὶν ὅτι τὸ μὲν τοῦ Πηνειοῦ ὕδωρ καθαρόν ἐστι, τὸ δὲ Τιταρησίου λιπαρὸν ἔκ τινος ὕλης, ὥστε οὐ συμμίσγεται, ἀλλὰ καθύπερθεν ἐπιτρέχει καθὰ ἔλαιον. ἀλλαχοῦ δὲ λέγει ὅτι *εἰκὸς, ὥς περ νιτρώδη καὶ στύφοντα ὑγρὰ καὶ ἀσφαλτώδη διαῤῥεῖ τὴν γῆν, οὕτω καὶ λιπαρὰ εὑρίσκεσθαι· τὸ δὲ σπάνιον ποιεῖ, φησὶ, τὴν παραδοξίαν. ἱστορεῖ γοῦν ὁ αὐτὸς καὶ Ὦχου τοῦ ποταμοῦ πλησίον ὀρύττοντάς τινας εὑρεῖν ἐλαίου πηγήν. καὶ οὕτω μὲν ὁ γεωγράφος. ἑτέρα δὲ ἱστορία φησὶν ὡς ἐν τῇ τῶν Καρχηδονίων ἐπικρατείᾳ κρήνη ἐστὶν, ᾗ τὸ ἐφιστάμενον

*ἐλαίῳ ἐστὶν ὅμοιον, μελάντερον τὴν χρόαν, ὃ ἀποσφαιροῦντες χρῶνται πρὸς πρόβατα καὶ κτήνη. Ἀλέ-
ξανδρος δὲ περὶ Ἀσιάτιδος ἐπέστειλεν ἀναβλύσεως ὡς ἐλαίου κρήνην εὑρηκώς. καὶ περὶ Τράλλεις δέ, φασι,
καὶ τὸν Χαρακωμήτην ποταμὸν καὶ Νύσσαν πόλιν οὕτως ἐστὶ λιπαρὰ ὕδατα ὡς μὴ δέεσθαι τοὺς ἐνα-
πολουομένους ἐλαίου. οἱ δὲ παλαιοὶ λέγουσι καὶ ὅτι ὡς ἀγνῶτα ἢ μὴ ὄντα περιφράζει τὸν Τιταρήσιον.
Τὸ δὲ, καθὰ ἔλαιον, διὰ τὸ τιμιώτερον εἶπεν· εἰσὶ γὰρ καὶ ἕτερα ὑγρὰ λιπαρὰ ἐπιπολαστικὰ, ὧν
*οὐδενὸς μνησθῆναι ἠθέλησεν. ἐνταῦθα δὲ παραπηκτέον καὶ τὸ δαψιλὲς γῆθεν ἔλαιον, ὃ πολλοὺς τῶν
ἑώων διοικεῖ, ὅσοι μάλιστα περὶ τὰ κατὰ τὴν ῥωμόγυριν· οὔ τι γὰρ περιττὸν τοῖς ἐνταῦθα ἐλαιώδεσι
255 καὶ τοῦτο παραμῖξαι καθ' ἱστορίαν. οἱ δὲ συχνὰ πρὸ βραχέων μνημονευθέντες Λαπίθαι οὐ μόνον ἐθνικὴν
ἔννοιαν ὑποβάλλουσιν, ἀλλ' ἔστιν ὅτε καὶ σκωπτικὴν, ἵνα ὁποῖος ὁ Πινδαρικὸς πίθων, τοιοῦτός τις
εἴη καὶ ὁ Λαπίθης πείθων λαὸν κατά τινα πίθωνα προσέχειν αὐτῷ. Ὁ δὲ Πηνειὸς Θετταλικὸς ποτα-
μὸς, ῥέων μεταξὺ Πηλίου καὶ Ὄσσης τῶν ὀρέων, ἃ καὶ ἀπέτεμεν αὐτὸς ῥήξας καὶ διαστήσας, καὶ ἐξ
ὄρους συνεχοῦς διχά*σας ἐδύασεν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ εἴρηται. λέγει δὲ καὶ Ἡρόδοτος ὅτι ὄρη Θετταλικὰ 337
Ὄλυμπος καὶ Ὄσσα, μεγέθει ὑπερμήκεα, διὰ μέσων δὲ αὐτῶν αὐλὼν στενὸς, δι' οὗ ῥέει Πηνειὸς, εἷς
τῶν πέντε δοκίμων Θετταλικῶν ποταμῶν· ὧν καὶ Ἀπιδανὸς καὶ Ἐνιπεύς. τούτῳ δὲ ὅμοιον καὶ τὸ,
πέντε ποταμοὶ δόκιμοι Θετταλικοί· ὧν Πηνειὸς, Ἀπιδανὸς καὶ Ἐνιπεύς. συμμίσγουσι δὲ τὸ ὕδωρ εἰς
ταὐτὸ, καὶ δι' ἑνὸς αὐλῶνος στενοῦ ἐκρέουσιν εἰς τὴν θάλασσαν, ἔνθα κατακρατῶν ὁ Πηνειὸς τῷ
ὀνόματι ἀνωνύμους τοὺς ἄλλους ποιεῖ. ἄρχεται δὲ κατὰ τὸν γεωγράφον ἐκ Πίνδου ὄρους ὁ Πηνειὸς,
περὶ ὃ οἱ Περῥαιβοί. καὶ δῆλον καὶ ἐκ τούτου ὅτι Θετταλικοὶ οἱ Περῥαιβοὶ, ἐπειδὴ καὶ τὸ Πίνδον καὶ
ὁ Πηνειὸς Θετταλικά. περὶ δὲ Πηνειοῦ καὶ ταῦτα ἐν τοῖς τοῦ Στράβωνος φέρεται. Πηνειὸς ἄρχεται ἐκ
Πίνδου· ἐν ἀριστερᾷ *δ' ἀφεὶς Τρίκκην φέρεται περὶ Ἄτρακα καὶ Λάρισσαν, καὶ τοὺς ἐν Θετταλίᾳ
δεξάμενος ποταμοὺς πρόεισι διὰ τῶν Τεμπῶν. καὶ ὅτι διὰ μέσης ῥέει Θετταλίας πολλοὺς δεχόμενος
ποταμοὺς, καὶ ὅτι Πηνειὸς φέρεται ἐν ἀριστερᾷ μὲν ἔχων Ὄλυμπον, ἐν δεξιᾷ δὲ Ὄσσαν. ἐπὶ δὲ ταῖς
ἐκβολαῖς τοῦ Πηνειοῦ ἐν δεξιᾷ Μαγνῆτις πόλις ἡ Γυρτὼν, ἐν ᾗ Πειρίθους καὶ Ἰξίων ἐβασίλευσαν·
ἀπέχει δ' αὐτῶν οὐ πολὺ πόλις Κραννὼν, ἧς οἱ πολῖται Ἔφυροι ἑτερωνύμως, ὡς καὶ ὁ τῆς Γυρτῶνος
Φλεγύαι. ὅρα δὲ τὴν ἀνωτέρω ῥηθεῖσαν Ἄτρακα, ἧς οἱ πολῖται Ἄτρακες παρὰ Λυκόφρονι, κἂν ἀντὶ
τοῦ Ἄτρακας λύκους, ὃ γράφει ὁ ἐθνικολόγος, ἅρπαγας λύκους γράφωσι τὰ τῶν ἀντιγράφων κοινό-
τερα. Μενεπτολέμους δὲ εἶπεν ὁ ποιητὴς τοὺς Περῥαιβοὺς, ὡς καὶ τὸν Πολυποίτην πρὸ ὀλίγου μενε-
πτόλεμον, οἱονεὶ σταδαῖον ἢ σταθερὸν πολεμιστήν.* (Vers. 750.) *Τὸ δὲ, οἰκία ἔθεντο, περιφρα-
στικῶς ὁ ποιητὴς εἶπεν ἀντὶ *τοῦ ᾤκουν, ὥς περ καὶ τὸ, ἔργα ἐνέμοντο, ἀντὶ τοῦ εἰργάζοντο.* (Vers. 751.)
*Ἱμερτὸν δὲ τὸν Τιταρήσιον ἀνθρωπίνως εἶπε καὶ ἔξω μύθου. ἄλλως γὰρ στυγητός ἐστι καὶ στυγνὸς ὡς
ἀποῤῥέων τῆς φρικτῆς Στυγός.* (Vers. 752.) *Τὸ δὲ προΐει ἀντὶ τοῦ προΐησι· παρῳχημένον γὰρ ἀντὶ ἐνεστῶ-
τος κἀνταῦθα κεῖται.* (Vers. 753.) *Τὸ δὲ συμμίσγεται καιριωτάτη λέξις ἐστὶν, ὡς δηλοῖ καὶ ἡ μισγάγκεια,
περὶ ἧς ἀλλαχόθι ῥηθήσεται. Τὸ δὲ ἀργυροδίνης οὐ Πηνειοῦ μόνον ἐπίθετον, ἀλλὰ παντὸς διαυγοῦς
ποταμοῦ, καὶ ἀργυρέαις δίναις, ὅ ἐστι καθαρῷ ῥεύματι διοικουμένου. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ἐν τῷ, καλλίῤ-
ῥοον ὕδωρ, καὶ Στυγὸς ὕδατος, ἐκτείνεται ἡ ἄρχουσα τοῦ ὕδατος· εὑρίσκεται δὲ πολλαχοῦ καὶ συστελ-
λομένη.* *(Vers. 756. sqq.) *Μαγνήτων ἦρχε τῶν περὶ Πηνειὸν καὶ Πήλιον εἰνοσίφυλλον Πρόθοος,* 33
*Τενθρηδόνος υἱός, ὃν καὶ μετὰ ἕνα στίχον ἀναλαβὼν πάλιν φησὶ, τῶν μὲν Πρόθοος θοὸς ἡγεμόνευε.
καὶ σημείωσαι ὅτι φανερῶς ἐπετήδευσεν ἐνταῦθα κάλλος ὁ ποιητής. τί γὰρ ἄλλο ἐχρῆν μετὰ ἔπος ἓν,
καὶ τοῦτο σαφέστατον, ἐπαναλαβεῖν τὸν Πρόθοον; ἢ πάντως ἵνα δυνηθῇ κατὰ σχῆμα κάλλους εἰπεῖν
Πρόθοος θοὸς ἤγουν ταχὺς, ὅ περ ἐν τῷ πρώτῳ στίχῳ ποιῆσαι οὐκ ἔσχεν, οἷα ἐπειγόμενος εἰς τὴν τοῦ
ἀνδρὸς γενεαλογίαν, καὶ τὰ ἐφεξῆς. ἐπετηδεύσατο δὲ τὸ ῥηθὲν, ὡς ἂν, ἐπεὶ μηδέν τι ἔχει Προθόου
εἰπεῖν ἐφελκυστικὸν ἀκοῆς, γαργαλίσῃ αὐτὴν ἄλ*λως περικαλλεῖ σχήματι ἐπαναστροφῆς, ἐν ᾗ ἡ δευτέρα
λέξις ἐπαναστρέφεται καὶ οἷον ἐπανακάμπτει πρὸς τὴν πρὸ αὐτῆς. ὡς γὰρ Σαμία μία ναῦς κατά τινα
στροφὴν τοῦ μία πρὸς τὸ Σαμία, οὕτω καὶ Πρόθοος θοός. τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ, Πάτροκλον πρόφασιν
ὃ φασιν, ὅσα τε ἄλλα τοιαῦτα. οἱ δὲ ῥήτορες καὶ παρονομασίαν τὸ τοιοῦτον σχῆμα καλοῦσιν, ὡς οἱ
Ὁμηρικοὶ σχολιασταί φασι, προφέροντες εἰς ὁμοιότητα καὶ τὸ Δημοσθενικόν· πρῶτον μὲν Ἀμφίπολιν,*

πόλιν ἡμετέραν. Περὶ δὲ Πηλίου καὶ Πηνειοῦ πρὸ βραχέων εἴρηται. εἵποντο δὲ τεσσαράκοντα νῆες τῷ
338 Προθόῳ. δῆλον δὲ ὅτι οὐ μόνον Εὐρωπαῖοι οὗτοι, ἀλλὰ *καὶ ἕτεροι Ἀσιανοὶ Μάγνητές εἰσιν. ὁ γεωγράφος
οὖν Μαγνήτων μέμνηται τῶν πρὸς τῷ Μαιάνδρῳ, καὶ ἄλλοι συχνοὶ, φάμενοι ὡς Μάγνητες οἱ ἐπὶ
Μαιάνδρου ποταμοῦ Δελφῶν εἰσὶν ἄποικοι. καὶ Μαγνησία δὲ πόλις ἔστιν ἐκεῖσε. τῆς δὲ κατοικήσεως
τῶν Ὁμηρικῶν Μαγνήτων σημεῖα καὶ ταῦτα παρὰ τῷ Στράβωνι δίχα τῶν πρὸ ὀλίγου ῥηθέντων περὶ
Κραννῶνος καὶ Γυρτῶνος. Φεραὶ πέρας, φησὶ, τῶν Πελασγικῶν πεδίων πρὸς τῇ Μαγνησίᾳ, ἃ παρα-
τείνει μέχρι Πηλίου στάδια ἑκατὸν ἑξήκοντα. λέγει δὲ καὶ ὅτι πρόκεινται Μαγνήτων νῆσοι, Σκίαθος,
Πεπάρηθος, Σκῦρος καὶ ἕτεραι. ὁ γοῦν ταύτας εἰδὼς εἰδείη ἂν καὶ τὴν αὐτῶν περαίαν Μαγνησίαν. ἐν
δὲ τῷ τοιούτῳ τόπῳ λέγει ὁ γεωγράφος καὶ ὅτι μάλιστα δὲ ἐν ὀνόματι, τουτέστιν ὀνομαστὴ, ἡ Σκῦρος
διὰ τὴν Λυκομήδους πρὸς Ἀχιλλέα οἰ*κειότητα καὶ τὴν τοῦ Νεοπτολέμου ἐκεῖ γέννησιν καὶ τροφήν.
ὁ αὐτός φησι καὶ ὅτι τυφλῶς καὶ οὐ γνωρίμως διασαφεῖ ὁ ποιητὴς τοὺς Μάγνητας ἐν τῷ εἰπεῖν· οἱ περὶ
Πηνειὸν καὶ Πήλιον ναίεσκον. ὑποδηλῶν δὲ καὶ εἰς ὅσον ὁ ποιητὴς τοὺς παρ' αὐτῷ τούτους Μάγνη- 256
τας ἐστενοχώρησε, λέγει ὅτι Μάγνητας τούτους νομιστέον τοὺς ἐντὸς τῶν Τεμπῶν ἀπὸ Πηνειοῦ καὶ
Ὄσσης ἕως Πηλίου. ἐπεὶ δὲ καὶ συγκεχύσθαι δοκοῦσιν οἱ Μάγνητες, αἰτιᾶται τῆς συγχύσεως ταύτης
μεταστάσεις αὐτῶν καὶ ἐξαλλάξεις καὶ ἐπὶ μίξεις πολιτειῶν, λέγων καὶ ὅτι πολλὰς πόλεις ὁ ποιητὴς ἀρι-
θμήσας ἀπὸ τῆς Μαγνήτιδος οὐδένας τούτων ὠνόμασε Μάγνητας, ἀλλ' ἐστενοχώρησε τὸν Μαγνητικὸν
κατάλογον εἰς τοὺς περὶ Πηνειὸν καὶ Πήλιον, ὅ περ εἰνοσίφυλλον λέγει, ὡς καὶ πρὸ τούτου τὸ ἐν
Ἰθάκῃ Νήριτον. ἰστέον δὲ ὅτι καὶ ὁ ἐκ νεφέλης Κένταυρος Μάγνης ἦν, ὡς ἐν τοῖς τοῦ Πινδάρου
δηλοῦται, ὃς καὶ Μαγνησίαις *ἵππων συναναχρωννύμενος ἐκ τοιούτου σπέρματος τοὺς Ἱπποκενταύ-
ρους ἔφηνε, καὶ ὅτι Μάγνητες ἐκλήθησαν ἀπὸ ἀνδρὸς ἐπιφανοῦς· Μάγνης γάρ, φασιν, εἷς τῶν Αἰο-
λιδῶν, ὑπὸ τὸ Πήλιον ὄρος κτίσας πόλιν ἀπὸ τῆς γυναικὸς Μελίβοιαν ἐκάλεσεν, ὕστερον δὲ τὴν πᾶσαν
χώραν Μαγνησίαν. τούτου Ἀλέκτωρ, οὗ Αἵμων, οὗ Ὑπέροχος, οὗ ἔγγονος Τενθρηδὼν ὁ τοῦ ῥηθέν-
τος Προθόου πατήρ. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐκ τῶν προῤῥηθέντων Ἀσιανῶν Μαγνήτων ἡ Ἡράκλεια λίθος
ἦν. φησὶ γοῦν Αἴλιος Διονύσιος οὕτω· Ἡράκλεια ἡ καὶ Μαγνησία· δεκαοκτὼ δὲ πόλεις Ἡράκλεια, ἐξ
ὧν μία Λυδίας, ὅθεν ὁ Ἡρακλεώτης λίθος, ὁ ὑφ' ἡμῶν λεγόμενος Μάγνης, ὁ ἐπισπώμενος τὸν σίδη-
ρον. (Vers. 760.) Ἐνταῦθα περατώσας Ὅμηρος τὸν Ἑλληνικὸν κατάλογον ἐπάγει καθιστῶν τὸν
λόγον συμπληρωτικῶς· οὗτοι ἄρ ἡγεμόνες Δαναῶν καὶ κοίρανοι ἦσαν, τουτέστιν ἤδη συνεπλήρωσα
ὃ ἐπηγγειλάμην, τὸ, ἀρχοὺς αὖ νηῶν ἐρέω. *Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ, οὗτοι ἡγεμόνες Δαναῶν καὶ κοίρα-
νοι, ἀκολούθως τῷ, οἵ τινες ἡγεμόνες Δαναῶν καὶ κοίρανοι ἦσαν, συμπεπλήρωται· ἡ μὲν γὰρ ποιη-
τικὴ πρὸ τῆς Βοιωτίας ἐρώτησις ἦν, τίνες ἡγεμόνευον Ἀχαιῶν, ἡ δὲ μουσικὴ συμπλήρωσις λέγει ὅτι
οὗτοι ἡγεμόνες Δαναῶν, οἱ ῥηθέντες δηλαδή. συνεξακουστέον δὲ εἰς τὸ, οὗτοι ἡγεμόνες Δαναῶν ἦσαν,
τὸ καὶ τοσαῦται αὐτοῖς αἱ νῆες. ἠρίθμησε γὰρ ἀρχοὺς μὲν, κατὰ τοὺς παλαιοὺς εἰπεῖν, εἰκοσιὲξ, νῆας
δὲ χιλίας ἑκατὸν ὀγδοηκονταὲξ, ὥστε ὁπηνίκα εἴποι τις ὡς χιλιόναυς ἦν ὁ Ἑλληνικὸς οὗτος στόλος,
ὥς που λέγει ὁ καλέσας τὸν Ἀγαμέμνονα χιλίαρχον τοῦ πτολιῤῥαίστου στρατοῦ, οὐ τὸ πᾶν λέγει, ἀλλ'
ἀρκεῖται τῷ πληρεστάτῳ ἀριθμῷ τῇ χιλιάδι. διττῶς δὲ τὸ τοιοῦτον εἴωθε γίνεσθαι· ἢ γὰρ ἐξ ἐλάττονος
ἀριθμοῦ εἰς τὸ καὶ πλεῖον καὶ πλῆρες ἀνατρέχει τις, ὡς ὅτε τὴν Κρήτην, ἐνενήκοντα τυχὸν πόλεις
ἔχουσαν, ἐρεῖ ἑκατόμπολιν, ἢ τὰ ἁπλῶς πολ*λὰ μυρία εἴπῃ· ἢ ἄλλως, ὁπόταν ἐκ τοῦ πλείονος μὲν,
μὴ κορυφουμένου δὲ, εἴς τι ποσὸν ἐπίσημον ὑποκαταβαίνῃ τις εἰς τὸ πληρέστατον, ὡς ἐνταῦθα, εἴ τις
ἐρεῖ χιλιόναυν στρατὸν, ἀφῆκε σιγᾶσθαι τὰς ἑκατὸν ὀγδοηκονταὲξ νῆας, ἀρκεσθεὶς τῷ τῶν χιλίων
ἀριθμῷ, ἐλαττώσας μὲν τὸ ἐν ἀληθείᾳ ποσὸν, οὐ ταπεινώσας δὲ ὅμως οὐδ' οὕτω τὸ πρᾶγμα, διὰ τὸ
σεμνὸν τοῦ χίλια πλήρους ὄντος καὶ τελείου ἀριθμοῦ. τούτῳ τῷ λόγῳ καὶ ἡ τοῦ Πέλοπος ἐπικράτεια
Πελοπόννησος ἐκλήθη, καὶ ταῦτα μὴ νῆσος ἀκριβῶς, ἀλλὰ χεῤῥόνησος οὖσα. ὡς γὰρ ὁ εἰπὼν χιλιό-
339 ναυν τὸν ῥηθέντα στόλον οὐκ ἐξέκλινε τὸ παρὰ βραχὺ ἀκριβώσασθαι, οὕτω καὶ ὁ τὴν Πελο*πόννησον
ὀνομάσας βραχύ τι πρὸς τὸ ἀκριβὲς καὶ εἰς τὸ πᾶν ἀληθὲς ἐνέλειψεν, οὐ προσλογισάμενος τῶν τεσσα-
ράκοντα σταδίων τὸν ἰσθμὸν, ἀλλὰ διὰ τὴν πέριξ πολλὴν θάλασσαν, ὡς ὅλην νησιζομένην θεωρήσας
τὴν τοῦ Πέλοπος. τοιοῦτόν δέ τι καὶ παρ' Ἡροδότῳ τὸ χρυσοῦ στατήρων δαρεικῶν μυριάδας τετρακο-

*σίας ἐπιδεούσας ἑπτὰ χιλιάδων· προέκρινε γὰρ στενολογῆσαι δι᾽ ἐντελοῦς ἀριθμοῦ καὶ βραχείας ἐπισημασίας ἤ περ τραπεζιτεῦσαι χύδην καὶ εἰπεῖν στατήρων μυριάδας τριακοσίας καὶ χιλιάδας ἐνενήκοντα καὶ τρεῖς. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ ῥηθὲν καταστατικὸν καὶ ἀνακεφαλαιωτικὸν καὶ συμπληρωτικὸν σχῆμα τὸ, οὗτοι ἡγεμόνες Δαναῶν καὶ κοίρανοι ἦσαν, ἀφορισμὸν οἱ παλαιοὶ ῥήτορες ὀνομάζουσι, λέγοντες καὶ ὅτι συνεκεφαλαιώσατο ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς τὸν κατάλογον, τῶν μὲν εἰρημένων *μνήμην, τῶν δὲ ῥηθησομένων ἔφεσιν ἐργαζόμενος.* *(Vers. 761. sqq.) *Τῷ καταλόγῳ μὲν ἐγχειρῶν πάσας τὰς Μούσας* 21
ἀνεκαλέσατο· ἐνταῦθα δὲ θέλων μαθεῖν, εἶτα εἰπεῖν, τίς ὁ κρείττων ἔν τε τοῖς Δαναοῖς, ἔν τε τοῖς αὐτῶν ἵπποις, ὅ περ οὐ μέγα ἦν, μίαν ἐρωτᾷ Μοῦσαν, λέγων· τίς ἄρα τούτων ὄχ᾽ ἄριστος ἦν, σύ μοι
257 *ἔννεπε, Μοῦσα, αὐτῶν καὶ ἵππων. εἶτα δῆθεν ἡ Μοῦσα διὰ τὸ συνεχὲς τοῦ λόγου τοὺς μὲν ἄνδρας παριππεύσασα, οἳ πρῶτοι κεῖνται ἐν τῷ, αὐτῶν καὶ ἵππων, καὶ ἐν τῷ, τίς τούτων ἄριστος ἦν· τῶν δὲ ἵππων γενομένη εἰς οὓς ἡ ἐρώτησις κατέληξε φησίν· ἵπποι μὲν μέγ᾽ ἄρισται ἦσαν Φηρητιάδαο, τὰς, ὅ ἐστιν ἃς, Εὔμηλος ἔλαυνε ποδώκεας ὄρνιθας ὥς, ὄτριχας, οἰέτεας, σταφύλῃ ἐπὶ νῶτον ἐΐσας, τὰς ἐν Πηρείῃ θρέψεν Ἀπόλλων ἄμφω θηλείας, φόβον Ἄρεος φορεούσας. ἀνδρῶν αὖ μέγ᾽ ἄριστος ἔην Τελαμώνιος Αἴας, ὄφρ᾽ Ἀχιλλεὺς μήνιεν· ὃ γὰρ, *ἤγουν οὗτος, πολὺ φέρτερος ἦεν· ἵπποι θ᾽ οἳ φορέεσκον ἀμύμονα Πηλείωνα, ἤτοι τὸν αὐτὸν Ἀχιλλέα· ὤκνησε γὰρ δι᾽ ἀντωνυμίας δηλῶσαι αὐτόν. δῆλον δὲ πάντως ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι μετὰ τὸν Ἀχιλλέα καὶ τοὺς αὐτοῦ ἵππους ὁ Αἴας καὶ αἱ ἵπποι τοῦ Εὐμήλου εἰς ἀριστεῖον ἐγκρίνονται. ἀξιοῖ δὲ λόγου τοὺς ἀρίστους τῶν ἵππων, φιλῶν καὶ αὐτοὺς, καθὰ καὶ τοὺς ἀριστεῖς, καὶ καθάπερ τὰ ἐν ὅπλοις διαφέροντα πολλαχοῦ ἐν λόγῳ τίθεται, οἷον Ἀγαμέμνονος θώρακα, σάκος Αἴαντος, ἑτέρου τινὸς κυνέην ἢ ἄλλο τι, τὴν γὰρ Ἀχιλλέως πανοπλίαν τί χρὴ καὶ λέγειν; τὸ τῆς Ἰλιάδος δαιδάλεον ἔργον, οὕτω καὶ τοὺς κρείττους τῶν ἵππων οἷά τι καὶ αὐτοὺς ὅπλου φιλοκρινεῖ. εἰ γὰρ λόγου ἄξιος πέλεκυς, τομὸς ὀφέλλων ἀνδρὸς ἐρωὴν, πῶς οὐκ ἂν λόγοις μέλοιτο ἵππος στρατιωτικὸς, οὐ μόνον ὀχῶν τὸν ἐπιβάτην, ἀλλὰ μονονουχὶ καὶ συνεργαζόμενος τὰς ἀριστείας αὐτῷ; Καλῶς οὖν *Πέρσαι κρίναντες οὐδεμίαν ὁδὸν ἤνυον πεζῇ, ἀλλ᾽ ἐφ᾽ ἵππων· οἱ δ᾽ αὐτοὶ καὶ ἱερὸν Ἡλίῳ τὸν ἵππον νομίσαντες ἔθυον ἵππον ἐκείνῳ, τῷ ταχυτάτῳ, φασὶ, τὸ ἐν ζῴοις τάχιστον. ἡ δὲ ποίησις οὐκ ὤκνησε τὸν Ποσειδῶνα τῷ ἐκεῖθεν ἐπιθέτῳ σεμνῦναι· ἵππιος γάρ· καὶ κυριωνυμίαι δὲ μυρίαι φιλοῦσιν ἐκεῖθεν ἐλλάμπεσθαι, οἷον ἡ περιᾳδομένη Ἱπποδάμεια, ὁ Ἱπποκόων, ὁ Μακεδὼν Φίλιππος, ὁ σοφὸς Ἵππαρχος, ὁ Ἱππίας, οὗ ὁ Πεισίστρατος, καὶ λοιπαὶ στίχες ὀνομάτων σεμνῶν ἵπποις, ὡς ἂν εἴπῃ τις, ἔποχοι. καὶ τῶν πολεμικῶν δὲ ταγμάτων τὸ ἐξέχον οἱ ἱππόται ἦσαν. καὶ ταῦτα μὲν μέχρι τοσούτου, ἵνα μὴ ὁ πλείων *περὶ τῶν ἵππων λόγος τῆς ἐν σκοπῷ τροχιᾶς τὴν γραφὴν* 340
*ἀπαγάγῃ. Σημείωσαι δὲ ὅτι Μούσας ἐν τῇ καταρχῇ τῆς Βοιωτίας ἐρωτήσας, ἐνταῦθα δὲ Μοῦσαν, οὐκέτι καὶ ἐν τῷ Τρωικῷ καταλόγῳ τοιοῦτόν τι ποιήσει, οὐδὲ ἀξιώσει κατὰ τοὺς παλαιοὺς Μοῦσαν ἐπὶ Τρώων καλεῖν. αἴτιον δὲ ὅτι Ἕλληνες μέν, φασιν, ἐφάμιλλοι, Ἕκτωρ δὲ ἄριστος· τουτέστιν οἱ μὲν Ἕλληνες πάντες μεγάλοι καὶ ἴσοι ἢ καὶ ἀμφήριστοι τὴν ἀρετὴν, διὸ καὶ χρεία ἦν τῆς ἐκ Μουσῶν διακρίσεως καὶ τῆς ἐκεῖθεν ἐπὶ τοῖς Ἀχαιοῖς καὶ τῆς κατ᾽ αὐτοὺς ἀφηγήσεως· ἐπὶ δὲ τῶν Τρώων, ἐν οἷς μόνος Ἕκτωρ διεφαίνετο, περιττὸν ἡ τῆς Μούσης ἐπίκλησις. ἔτι φασὶν οἱ παλαιοὶ ὅτι παρὰ Μούσης τὴν ψῆφον ὁ ποιητὴς ἐπάγει, ὅπως μὴ λέγων αὐτὸς λυπεῖν τινὰς ἢ χαρίζεσθαι δοκοίη, καὶ ὅτι τὰς Εὐμήλου ἵππους προκρί*νει διὰ τὴν παροιμίαν, ἐν ᾗ ἐπικρίνεται ἵππος Θετταλική. εἰ δὲ προὔχουσι, φασὶν, αἱ τοῦ Ἀχιλλέως ὡς ἐκ θεῶν, ἀλλὰ καὶ αὗται Θεσσαλὸν ἡνίοχον ἔχουσι. καὶ ὅτι σπέρματα προκαταβάλλει ἐνταῦθα τῇ ἐπὶ τῷ Πατρόκλῳ ἱπποδρομίᾳ καὶ τῇ ἀριστείᾳ τῶν τοῦ Εὐμήλου ἵππων, εἰ μὴ βλαβεῖεν· εἰ γὰρ δευτερεύουσιν αὗται τῶν τοῦ Ἀχιλλέως, εἰκότως ἐκεῖ τῶν λοιπῶν ἵππων τὸ πρωτεῖον ἐλπισθήσονται ἀποίσεσθαι.* (Vers. 763.) *Φηρητιάδην δὲ ἢ μάλιστα τὸν Ἄδμητον λέγει, τὸν Φέρητος μὲν υἱὸν, πατέρα δὲ Εὐμήλου, ἢ καὶ αὐτὸν ἴσως τὸν Εὔμηλον ὡς ἔγγονον Φέρητος, οὗ περ ἡ ἄρχουσα ἐξετάθη ἐν τῷ Φηρετιάδης διὰ μέτρον, ὅ περ καὶ ἐν τῷ Μηθώνη γέγονε· καὶ αὐτὸ γὰρ, ὡς προείρηται, ἐκ τῆς Μεθώνης ὁμοίως ἐκτέταται.* (Vers. 764.) *Τὸ δὲ ἔλαυνεν ἱππευτικὴ λέξις ἁρματηλάταις οἰκεία καὶ ἐν τοῖς ἄλλως ἁπλῶς ἱππεύουσι· πλὴν ἐλαύνεται τροπικῶς καὶ σίδηρος καὶ τάφρος καὶ τεῖχος πό*λεως καὶ ἕτερα. Τὸ δὲ ποδώκεας Ἀπίων καὶ Ἡρόδωρος οὐκ εὐλόγως προπαροξύνεσθαι*

*λέγουσι. τὰ γὰρ εἰς ῦς ὀξυνόμενα, φυλάττοντα ἐν τῇ συνθέσει τὴν αὐτὴν κατάληξιν, ἀναδίδωσι τὸν τόνον, οἷον δριμὺς ἄδριμυς, τραχὺς ἄτραχυς· μὴ οὕτω δὲ ἔχοντα, ἀλλὰ τρέποντα τὸ τέλος, ἵσταται, φασὶν, ἐπὶ ὀξείας, οἷον ἡδὺς ἀηδὴς, βαρὺς ἀβαρὴς, ἠῢς ἐνηὴς, βαθὺς ἀβαθής· οὕτω γοῦν καὶ ὠκὺς ποδωκὴς, ὥστε κατ᾽ αὐτοὺς καὶ ἡ ποδωκὴς ἵππος ὀξυτόνως ὤφειλε, καὶ τὸ πληθυντικὸν ποδωκέας. Τὸ μέντοι, ποδώκης Ἀχιλλεὺς, οὐ παρασαλεύουσιν οἱ ῥηθέντες, ἀλλά φασιν ὅτι τὸ ποδώκης Ἀχιλλεὺς εἰς ἰδιότητα τοῦ ἥρωος βεβαρυτόνηται. Τὸ δὲ, ὄρνιθας ὣς, παραβολὴ μέν ἐστι σύντομος· τὸ πολὺ δὲ τοῦ τάχους παραδείκνυσιν ὥς περ ἀλλαχοῦ τὸ ποδήνεμον. δῆλον δὲ ὡς ὄρνιθας ἐνταῦθα λέγει οὐ τοὺς ἁπλῶς, ἀλλὰ ὠκυπέτας τινὰς, κατὰ τὸ, θάσσονας ἱρήκων ἵππους εὔξεται *εἶναι. (Vers. 765.) Τὸ δὲ ὄτριχας συγκέκοπται μὲν ἐκ τοῦ ὁμοιότριχας· ψιλοῦται δὲ διὰ τὸ ἐπαγόμενον τ̄, ὡς καὶ τὸ ὀτρύνω καὶ Ὀτρεὺς καὶ ὄττοβος καὶ τὰ ὅμοια. ὅτε δὲ συνέκειτο τῷ μ̄ ἐν τῷ ὁμοιότριχες, τότε διὰ κανόνα ἕτερον ἐδασύνετο. Τὸ δὲ οἰέτεας δηλοῖ μὲν τὸ ὁμοέτεας ἤτοι ὁμοχρόνους· συνεκόπη δὲ ὁμοίως καὶ αὐτὸ, καὶ ὀφεῖλον εἶναι ὀέτεας ἐμηκύνθη πλεονασμῷ τοῦ ῑ διὰ μέτρου εὐχρηστίαν· καὶ εὐθὺς ἐψιλώθη κανωνικῶς καὶ αὐτό. ἐνταῦθα δὲ σημείωσαι ὅτι εἰ καὶ εὕρηται παρὰ τοῖς ὕστερον Ἀττικοῖς θηλυκὸν σύνθεμα ἐκ τοῦ ἔτους εἰς ῑ λῆγον καὶ διὰ τοῦ δος κλινόμενον, ὡς δηλοῦσι καὶ αἱ τριακοντούτιδες σπονδαί· ἀλλ᾽ ὁ ποιητὴς ἵππους οἰέτιδας δυνάμενος εἰπεῖν οἰήτεας λέγει διὰ τοῦ η̄, πάντως γράφων τὸ οἰέτης ἵππος τὸ θηλυκὸν καὶ διὰ τοῦ εος κλίνων Ἰωνικῶς· οἰέτεος γὰρ, οὗ αἰτιατικὴ πληθυντικὴ οἰέτεας. ἔτι κἀκεῖνο σημείωσαι ὅτι, εἰ καὶ οἱ μεθ᾽ Ὅμηρον Τὰ *εἰς ης ὀνόματα τὰ ἀπὸ τοῦ ἔτους ὀξύνουσι, καὶ τὴν αὐτὴν κλίσιν καὶ τὸν αὐτὸν τόνον τηροῦσιν ἔν τε ἀρσενικῷ γένει ἔν τε θηλυκῷ, οἷον ὁ διετὴς τοῦ διετέος καὶ ἡ διετὴς τῆς διετέος, καὶ οὕτω κατ᾽ αὐτοὺς ἀναλόγως οἰετὴς οἰετέος ὤφειλεν εἶναι καὶ τὸ πληθυντικὸν οἰετέας, 258
ἀλλ᾽ ὁ ποιητὴς βαρύνει τὰ τοιαῦτα, ὡς δῆλον καὶ ἐκ τοῦ, ἐξέτε᾽ Ἀδμήτην. διὸ καὶ τὸ οἰέτεας ἐνταῦθα προπαροξυτόνως ἐκφέρει· ἐξηκολούθησε γὰρ κατὰ τοὺς παλαιοὺς τὸ οἰέτης τῷ εὐνέτης, γαμέτης καὶ τοῖς τοιούτοις, ἐν οἷς μόνον τὸ εὑρετὴς σεσημείωται. οἱ δ᾽ αὐτοί φασι καὶ ὅτι Ὁμηρικὸν τὸ ποδώκης βαρυ-
341 τόνως· οἱ μέντοι πρὸ ὀλίγου ῥηθέντες *γραμματικοὶ ἀπηλεγέως κατακρίνουσι τὸ οἰέτεας ὡς παραλόγως προπαροξυνόμενον, λέγοντες ὅτι Τὰ εἰς ος οὐδέτερα δισύλλαβα, ποιοῦντα ἐπιθετικὰ σύνθετα εἰς ης λήγοντα, ἐν ὀξείᾳ τάσει ἔχουσιν αὐτά· γένος εὐγενὴς, κλέος εὐκλεὴς, θάλος εὐθαλής. ἐχρῆν οὖν, φασὶ, καὶ περὶ τὸ ἔτος ταὐτὸ γίνεσθαι. ἀναγινώσκουσι δὲ καὶ τὸ ἐξέτε᾽ Ἀδμήτην παροξυτόνως ἐξετέα, ὡς εὐσεβέα. Αἴλιος δὲ Διονύσιος, ἐν ᾧ συνέθετο λεξικῷ, φησί· διέτης, τριέτης, πεντέτης καὶ πάντα τὰ ὅμοια βαρύνουσιν Ἀττικοὶ, προφέροντες τῷ τόνῳ ὡς εὐεργέτης. Ἡρῳδιανὸς δὲ τοῖς ἀπηλεγέως, ὡς ἐῤῥέθη, κατακρίνουσι συνδιαγνωμονῶν λέγει ὅτι οἱ μὲν τὸ διετὴς ὀξυτόνως προηνέγκαντο, οἱ δὲ βαρυτόνως· ὁ μέντοι λόγος ἀπαιτεῖ ὀξυτόνως λέγειν, ἐπεὶ πᾶν εἰς ος οὐδέτερον δισύλλαβον, ἐπὰν τὸ κατὰ τὴν πα*ρατέλευτον μεμελέτηται διὰ τοῦ ε̄ εἶναι, ἡνίκα ἂν συντεθῇ, εἰς ης λήγει καὶ ὀξύνεται, οἷον σθένος ἀσθενὴς, βέλος πολυβελής. οὕτως οὖν καὶ ἔτος διετὴς καὶ τὰ ὅμοια. ὅτι δὲ διάφορα καὶ ἄλλα οἱ Ἀττικοὶ παρὰ τὴν ἀνάλογον συνήθειαν τονοῦσι, δῆλον καὶ ἐκ τοῦ τροπαῖον, ὃ κοινῶς τρόπαιον λέγεται, καὶ ἐκ τοῦ ἑτοῖμον καὶ ἐρῆμον, καὶ ἐκ τοῦ ὁμοῖος, τὸ γὰρ κοινὸν ὅμοιος, ἐν προπερισπάσει. οἱ δ᾽ αὐτοὶ καὶ βδέλυρος λέγουσι καὶ πόνηρος καὶ μόχθηρος ἔξω ἀναλογίας. Πᾶν γάρ εἰς ρος λῆγον παρώνυμον, παρεσχηματισμένον τοῖς γένεσιν, ὀξύτονόν ἐστι καθ᾽ Ἡρῳδιανόν. διό, φησιν, εἰ καὶ πόνηρος μὲν καὶ μόχθηρος βαρυτόνως ἐπὶ τῶν ἐπιπόνων καὶ ὑπομενετικῶν, πονηρὸς δὲ καὶ μοχθηρὸς ἐπὶ τῶν κατὰ ψυχὴν φαύλων, ἀλλὰ τοῦτο οὐκ εὖ. εἰ γὰρ πόνος καὶ μόχθος τὰ πρωτότυπα, εὐλόγως πονηρὸς καὶ μοχθηρὸς τὰ τούτοις παρακείμενα, κἂν διαφόρων ἔχηται σημασιῶν, ἵνα *ᾖ ἀνάλογα τῷ κάματος καματηρὸς, ὄλισθος ὀλισθηρὸς, βλάβη βλαβερὸς, κράτος κρατερός. τονώσεως δὲ διαφόρου Ἀττικῆς καὶ τὸ ἰδὲ καὶ λαβὲ ἀντὶ τοῦ ἴδε καὶ λάβε κατὰ συνεκδρομὴν τοῦ εἰπὲ, ἐλθὲ, εὑρέ. Τὸ δὲ, σταφύλῃ ἐπὶ νῶτον ἐΐσας, δηλοῖ μὲν τὰς ἰσήλικας· ἔχει δὲ ἔλλειψιν τοῦ ὡς παραβολικοῦ ἐπιῤῥήματος. ὤφειλε γὰρ εἶναι, ὡς σταφύλῃ, ἵνα λέγῃ αὐτὰς οὕτως ἴσας ἀλλήλαις τὸ μῆκος ἐν τῇ κατ᾽ ἐπίπεδον στάσει, ὡς ἐὰν σταφύλῃ ἐξισάσθησαν. ἔστι δὲ ἡ σταφύλη βαρυτόνως, ὡς ἡ κοτύλη, πρὸς διαστολὴν τῆς ὀξυτόνου ὀπώρας τεκτονικὸν ἐργαλεῖον, ἐξισάζον τὰ ὑποκείμενα· καί φασιν οἱ ἀκριβέστεροι, λαξοϊκὸν, ἤτοι λιθοξοϊκὸν, καὶ λαξευτικὸν διαβήτην εἶναι, μὴ σταφύλην, ὃς ἅμα πλάτος καὶ ὕψος μετρεῖ·

ὁ δὲ ἕτερος, φασὶ, διαβήτης μόνον πλάτος. ἦσαν οὖν, φασὶν, αἱ τοῦ Εὐμήλου ἵπποι ἄμφω ἶσαι τὸν νῶτον, ὡς σταφύλῃ τοιαύτῃ μετρεῖσθαι. ῥηθήσεται δὲ περὶ ταύ*της καὶ μετ᾽ ὀλίγα. Ἰστέον δὲ νῦν καὶ ὅτι Πτολεμαῖος ὁ Ἀσκαλωνίτης ἐν τῷ περὶ τῶν ἐν Ὀδυσσείᾳ προσῳδιῶν, εἰπὼν κεῖσθαι τὴν λέξιν ταύτην ἐπὶ τῆς καθιεμένης μολύβδου παρὰ τῶν τεχνιτῶν, λέγει καὶ ὅτι τὸ, σταφύλῃ ἐπὶ νῶτον ἐΐσας, βαρύνεται ὡς Νιόβη. ἔστι γὰρ, φησιν, οὐχ᾽ ὅμοιον τῷ συκῇ· τοῦτο μὲν γὰρ διαιρεῖται συκέη, ἐκεῖνο δὲ οὐ διαιρεῖται. λέγει δὲ ὁ Πτολεμαῖος τοῦτο διὰ τὸ μηδὲ τὴν ὀπώραν τὴν σταφυλὴν δεῖν ὀξύνεσθαι ἀλλὰ περισπᾶσθαι, οἷα τῶν τοιούτων εἰς λη̄ θηλυκῶν, ἃ παραλήγεται τῷ ῡ, περισπωμένων κατὰ Ἡρακλείδην, φάμενον ἡμαρτῆσθαι παρὰ τοῖς ἑλληνίζουσι τὸ σταφυλὴ ὀξυνόμενον· ὅσα γὰρ τοιαῦτα παρατελευτῶνται τῷ ῡ, περισπῶνται· καὶ λέγει καὶ κανόνα τινὰ εἰς τοῦτο ἐκεῖνος. (Vers. 766.) Τὸ δὲ, ἐν Πηρείῃ, ἀμφιβέβληται· τινὰ μὲν γὰρ ἀντίγραφα διὰ διφθόγγου τὴν ἄρχουσαν ἔχουσι, τὴν δὲ παραλήγουσαν διὰ μόνου διχρόνου. αἰτία δέ *τις οὐ παραδέδοται τῆς τοιαύτης γραφῆς. ἐν δὲ ἑτέροις ἡ μὲν ἀρχὴ τὸ η̄ ἔχει, ἐν διφθόγγῳ δὲ ἡ παράληξις γίνεται. καὶ εὕρηται οὕτω καὶ ἐν τῇ κατὰ στοιχεῖον συλλογῇ τῶν ἐθνικῶν, ἔνθα κεῖται ὅτι Πήρεια χωρίον Θετταλικὸν, ὅ περ τυχὸν ἑλῶδες ἦν καὶ ἀγαθὸν τρέφειν ἵππους. Ἀπόλλων δὲ τὰς Εὐμήλου ἔθρεψεν ἵππους ὡς νομεὺς, καὶ ὡς θητεύσας, φασὶ, τῷ Ἀδμήτῳ, ἢ κατὰ ἔρωτα, ἢ ἐξ ἀνάγκης τοῦ Διὸς, οἷα πεφονευκὼς τοὺς Κύκλωπας, οὐ τοὺς ἐν Ὀδυσσείᾳ, ἑτέρους δὲ δηλαδὴ, περὶ ὧν προγέγραπται. εἰ δὲ, ὡς εἴρηται, ἔθρεψεν Ἀπόλλων, οὐκ ἄρα μόνον ἀπόλλυσιν, ὥς περ καὶ προδεδήλωται, ἀλλὰ καὶ *μάλιστα ζῳογονεῖ, λάμπει καὶ θάλπει, ὡς 342 οὔλιος, ὅ ἐστιν ὑγείας ποιητικὸς, καθὰ καὶ αὐτὸ προείρηται. (Vers. 767.) Θήλειαι δὲ ἦσαν αἱ ῥηθεῖσαι ἵπποι, ὡς καὶ ἡ βασιλικὴ αἴθη. καὶ ὅσα τις ἐρεῖ πρὸς ἔπαινον ἐκείνης, ἁρμόττει καὶ ταύταις· οὐ γὰρ σκορακιστέον τὰ θήλεα τῶν ζῴων ὡς μὴ χρηστὰ εἰς ἔργον. οἱ δὲ παλαιοὶ ἐνταῦθα φασὶν ὅτι, ἐπειδὴ ἱκανὸν πρὸς νίκην τὸ ἱππικὸν, οὐ μόνον ἄῤῥενας ἀλλὰ καὶ θηλείας ἤγαγον εἰς Τροίαν οἱ Ἀχαιοὶ, οὐ μόνον ἀφθονίας τοῦ γένους χάριν, ἀλλὰ καὶ ὅπως οἱ ἄῤῥενες ῥυθμίζοιντο μὴ ἐξοιστρᾶσθαι· ἔστι γὰρ μάλιστα αἰσθανόμενον ὁ ἵππος διά τε τὸ μὴ χρεμετίζειν ἐν τοῖς λόχοις. οἱ αὐτοὶ δὲ κἀκεῖνο φασὶ περὶ τοῦ, ὄτριχας οἰέτεας σταφύλῃ τὸν νῶτον ἐΐσας, ἄμφω θηλείας, φόβον Ἄρεος φορεούσας, ὅτι συντόμως πᾶσαν ἵππων διαφορὰν περιέλαβε. διαφέρουσι γὰρ ἀλλή*λων ἵπποι ἡλικίᾳ, χροιᾷ, μεγέθει, γένει, δυνάμει, ὧν ἡλικίαν μὲν δηλοῖ τὸ οἰέτεας, χροιὰν δὲ τὸ ὄτριχας, μέγεθος δὲ τὸ σταφύλῃ ἴσας, ὅ πέρ τινες οὐ διαβήτην τὸν ἀνωτέρω ῥηθέντα ἐνόησαν, ἀλλὰ στάθμην, ἥ τίς, φασίν, ἐστι σχοινίον λεπτὸν 259 χριόμενον μίλτῳ ἢ μέλανι, ᾧ συνηγούμενοι ἀπορθοῦσι τὰ ξύλα. καὶ οὕτω μὲν ἡ σταφύλη ἡλικίαν δηλοῖ· γένος δὲ τὸ, ἄμφω θηλείας· δύναμιν δὲ τὸ, φόβον Ἄρεος φορεούσας· λέγει γὰρ δεινὰς αὐτὰς εἶναι πονεῖσθαι περὶ πόλεμον· ἀλλαχοῦ μὲν γὰρ ἵππων ἀρετὴν ἐκτιθέμενος δεξιοὺς εἶπεν εἶναι διώκειν καὶ αὖθις ἐν καιρῷ φέβεσθαι ἤτοι φεύγειν, ἀταράχως δηλαδή· ἐνταῦθα δὲ τῷ τοῦ φόβου ὀνόματι ἤτοι τῆς ἐν δέοντι φυγῆς ἀφῆκε κατὰ λόγον συντομίας συννοεῖσθαι καὶ τὸ διώκειν. ὁ δὲ ῥηθεὶς φόβος καὶ ταχυτῆτα ἵππων ἔοικε δηλοῦν, ὡς πολλῶν τοὺς ταχεῖς ἵππους λεγόντων φεύγειν, ὅ ἐστι συντόνως τρέχειν, οἷα τῶν φευγόντων *μάλιστα τὸν δρόμον ἐπιτεινόντων, ὡς δηλοῖ καὶ παροιμία ἡ ἐπ᾽ ἀνθρώπων λέγουσα, θέειν τὸν περὶ ψυχῆς, ὁποῖόν τι καὶ παρὰ Ἡροδότῳ δηλοῖ τὸ, περὶ τοῦ παντὸς ἤδη δρόμου θέοντες· καὶ αὐτὸ γὰρ ἐπὶ ἀνθρώπων τὸν περὶ ψυχῆς δρόμον ἐμφαίνει. τινὲς δὲ τὸ, φόβον Ἄρεος φορεούσας, εἶπον ἀντὶ τοῦ ἀπτοήτως φευγούσας· ἕτεροι δὲ τὰς μὴ φοβουμένας· ὡς γὰρ λύπην φέρειν τὸ μὴ λυπεῖσθαι, οὕτω καὶ φόβον φέρειν τὸ μὴ φοβεῖσθαι. ἄλλοι φόβον Ἄρεος τὸν ἐκ σιδήρου καυτῆρα ἐνόησαν· Ἄρης γὰρ καὶ ὁ σίδηρος· ἵνα λέγῃ ἐγκεκαῦθαι αὐταῖς ἀπὸ σιδήρου σφραγῖδα. ἤρεσε δέ τισι καὶ δόρυ ἐνταῦθα εἰπεῖν τὸν τοῦ Ἄρεος φόβον, ὡς δόρατος ἐγκεκαυμένου αὐταῖς εἰς ἐπίσημον. ὅρα δὲ ὅτι περὶ μὲν τὰς Εὐμήλου ἵππους πλέον ἀπησχόλησεν ἑαυτὴν ἡ Μοῦσα. (Vers. 770.) Τοὺς δὲ τοῦ Ἀχιλλέως ἐν ὀλιγίστῳ ἐσέμνυνε, παῦρα μὲν εἰποῦσα, μάλα δὲ λιγέως· ὡς γὰρ Ἀχιλλεὺς πολὺ φέρτερος ἀν*δρῶν, οὕτως οἱ αὐτοῦ ἵπποι φέρτεροι, δηλαδὴ τῶν λοιπῶν ἵππων, εἰ καὶ ὁ ποιητὴς ἐνέλειψε τοῦτο εἰπεῖν διὰ τὸ πάντῃ σαφὲς ἢ καὶ διὰ τὸ εὐλόγως ὑπονοεῖσθαι, ὡς ὁ εἰς πᾶν ἀμύμων Ἀχιλλεὺς καὶ ὄχ᾽ ἄριστος, ταὐτὸν δ᾽ εἰπεῖν καὶ μέγ᾽ ἄριστος, ἀνάλογον ἂν, ὡς εἰκὸς, ἐχρῆτο καὶ ἵπποις, οἳ οὐκ ἂν ᾔσχυνον αὐτῷ τὴν ἀρετήν. ἐνταῦθα δὲ σημείωσαι ὅτι βραχὺς

ἔπαινος ἀντισηκῶσαι ποτὲ δύναται πρὸς πλατὺ ἐγκώμιον. οὐ γὰρ οὕτω σεμνὰ τὰ πολλὰ τὰ ἐπὶ ταῖς
Εὐμήλου ἵπποις, ὡς ὁ ἐπίτροχος οὗτος ἔπαινος τῶν Ἀχιλλέως ἵππων. παραφράσαντα γὰρ τὸ τοῦ Εὐρι-
πίδου εἰπεῖν οὐ ποικίλων δεῖ τῷ αὐτόθεν μέγα ἑρμηνευμάτων· καὶ ἄλλως δὲ, τούτους μὲν ὁ ἐπιὼν δια-
δείξει καιρὸς, ὥστε οὐ χρὴ νῦν πολυλογεῖν ἐπ᾽ αὐτοῖς. αἱ τοῦ Εὐμήλου δὲ οὐ πάνυ τι φανητιάσουσι,
διὸ ἐδέησεν ἐπὶ πλέον ἐνταῦθα συστῆσαι αὐτάς. οὕτω καὶ τὸν Αἴαντα ἐν τῷ καταλόγῳ πάντῃ ἀσεμνο-
40 *λόγητον εἴασε καὶ τὸν Ὀδυσσέα· αὐτὰ γὰρ ἐν τοῖς ἑξῆς τὰ μεγάλα ἔργα σεμνυνεῖ τοὺς ἥρωας. ὅτι δὲ
οὐ τέθριππον ἀπήρτιζον αἱ καλαὶ ἵπποι τοῦ Εὐμήλου, ἀλλὰ δύο μόναι αὐτῷ ἦσαν, δηλοῦται ἐν τῷ,
ἄμφω θηλείας. ὅρα δὲ καὶ ὅτι οὐκ εὐθὺς μετὰ τοὺς ἵππους Εὐμήλου ἔθετο τοὺς τοῦ Ἀχιλλέως, ἀλλὰ
μεσολαβήσας τὸν Τελαμώνιον καὶ τὸν Ἀχιλλέα, εἶτα τοὺς αὐτοῦ ἵππους ἐξεφώνησε. τοῦτο δὲ καὶ σχῆμα
καινότερον ἐποίησε, καὶ εὐκρίνειαν δὲ εἰργάσατο τῇ συνεχείᾳ τοῦ λόγου· παρέθετο γὰρ τῷ περὶ Ἀχιλ-
λέως λόγῳ τοὺς αὐτοῦ ἵππους. πεποίηκε δὲ καὶ συντομίαν τῇ ἐλλείψει, ὡς πρὸ ὀλίγου γέγραπται.
343 οὕτω δὲ *περιώνυμος καὶ τὰ εἰς τροφὴν ἵππων ὁ Ἀχιλλεὺς, ὥστε καὶ κριθαὶ Ἀχίλλειαι λέγονται, ὁποίας
ἂν ἤσθιον οἱ Ἀχιλλέως ἵπποι, ὥς περ δὴ καὶ σπόγγος Ἀχίλλειος λεπτότατος, φασὶ, καὶ πυκνότατος
καὶ ἰσχυρότατος, ὃν ὑπὸ τὰ κράνη καὶ τὰς κνημῖδας τιθέασιν· ὃς καὶ ἧττον πληγεὶς ποιεῖ, φασὶ,
ψόφον. σπανιώτατοι δὲ οἱ τοιοῦτοι, φασὶ, γίνονται. λέγεται δὲ καὶ ἐν Μιλήτῳ κρήνη εἶναι, ἥ τις
Ἀχίλλειος ἐκαλεῖτο· ἧς τὸ μὲν ῥεῦμα γλυκύτατον, τὸ δ᾽ ἐφεστηκὸς ἁλμυρόν· ἀφ᾽ ἧς καὶ περιῤῥάνασθαί
φασι τὸν ἥρωα οἱ Μιλήσιοι, ὅτε ἀπέκτεινε Τράμβηλον τὸν τῶν Λελέγων βασιλέα, οὗ μνεία καὶ ἐν τοῖς
κατὰ τὸν Λυκόφρονα. Ἰστέον δὲ ὡς, εἴ γε τῷ γλυκεῖ ἐφέστηκεν, ὡς ἐῤῥέθη, προσεχῶς τὸ ἁλμυρὸν,
καινὸν οὐδὲν καὶ τὸν Τιταρήσιον ἐπιτρέχειν ἄμικτον τῷ Πηνειῷ διὰ τὸ ἐλαιῶδες, ὡς ἐν τοῖς εἰς τὴν
10 *Βοιωτίαν γέγραπται. οὕτω δὲ καὶ ἐν τῇ νήσῳ Τήνῳ κρήνη λέγεται εἶναι, ἧς τῷ ὕδατι οἶνος οὐ μίσγε-
ται. Τὸ δὲ, μέγα ἄριστος, ταὐτὸν τῷ πρὸ μικροῦ ῥηθέντι τῷ, ὄχ᾽ ἄριστος· ἴσως δὲ πλεῖόν τι τούτου
ἐκεῖνο δηλοῖ. διὸ ζητήσας τὸν ὄχ᾽ ἄριστον καὶ μαθὼν μέγ᾽ ἄριστον εἶναι τὸν Αἴαντα, ὡς καὶ μέγ᾽
ἀρίστας ἵππους τὰς τοῦ Εὐμήλου, οὐκ ἠξίωσε τὸν Ἀχιλλέα οὕτω καλέσαι, ἀλλὰ πολὺ φέρτατον, ὡς
τοῦτο ὂν τὸ ὄχ᾽ ἄριστος· δοκοῦσι δὲ καὶ οἱ τοῦ Ἀχιλλέως ἵπποι τοῦτο ἔχειν. ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸ φορέεσκον,
32 ἤτοι ἐφόρουν καὶ ἔφερον, ἐπὶ ἐμψύχου ἐνταῦθα κεῖται, τοῦ Ἀχιλλέως δηλαδή. *(Vers. 772. sqq.) Ἐν 260
μὲν τοῖς ἑξῆς ἀπομηνῖσαι τὸν Ἀχιλλέα ὁ ποιητὴς ἐρεῖ, τουτέστιν ἀποθέσθαι τὴν μῆνιν· ἐνταῦθα δὲ
εἰπὼν ὅτι ἐν νήεσσιν ἔκειτο ἀπομηνίσας Ἀγαμέμνονι, τὴν ἐπιμονὴν δηλοῖ τῆς μήνιδος· κεῖται γὰρ
ἡ ἀπὸ πρόθεσις ἀργὴ, ὡς καὶ ὅτε τις λέγει ἀπομνημονεύειν χάριτος, ἐξ οὗ καὶ τὸ ἀπομνημόνευμα·
οὕτω δὲ καὶ τὸ ἀπαντᾶν ἀδιάφορον πρὸς τὸ ἀντᾶν, καὶ τὸ ἄνδρ᾽ ἀπαμύνασθαι ἀντὶ τοῦ ἀμύνασθαι·
ὅμοιον δὲ καὶ τὸ ἀπέχθεσθαι· περιττὴ δὲ ὁμοίως ἡ πρόθεσις καὶ ἐν τῷ ἀπ᾽ οὐρανόθεν καὶ ἀπὸ νόσφι.
ὅτι δ᾽ ἐνταῦθα τὸ ἀπομηνίσας ταὐτόν ἐστι τῷ μηνῖσαι, δῆλον ἐξ Ὁμήρου εἰπόντος ἀνωτέρω μέγ᾽
ἄριστον Αἴαντα εἶναι, ὄφρ᾽ Ἀχιλλεὺς μήνιε, καὶ ἐπαγαγόντος τὸ ἀπομηνίσας ταὐτὸν ὂν τῷ μηνίσας.
40 πάνυ δὲ *ἐν τῇ Βοιωτίᾳ κατεπύκνωσε τὸν λόγον τῇ τοῦ Ἀχιλλέως μνήμῃ, ὅς γε καὶ νῦν μάλιστα μνείαν
ἔχει αὐτοῦ καὶ τῶν περὶ αὐτὸν, λέγων ὅτι λαοὶ δὲ παρὰ ῥηγμῖνι θαλάσσης, ὅ ἐστιν αἰγιαλῷ, διὰ τὴν
ἐκ πολέμου ἀργίαν δίσκοισι τέρποντο καὶ αἰγανέῃσιν ἱέντες τόξοισί τε· ἵπποι δὲ παρ᾽ ἅρμασιν οἷσιν,
ἤγουν ἰδίοις, ἕκαστος λωτὸν ἐρεπτόμενοι ἐλεόθρεπτόν τε σέλινον ἕστασαν, ἅρματα δ᾽ εὖ πεπυκασμένα
κεῖτο ἀνάκτων ἐν κλισίῃς· οἱ δ᾽ ἀρχὸν Ἀρηΐφιλον ποθέοντες φοίτων ἔνθα καὶ ἔνθα κατὰ στρατὸν οὐδ᾽
ἐμάχοντο. καὶ ὅρα τὸ, ἀρχὸν ποθέοντες, ὡς οὐ μόνον ἐπὶ τεθνεῶτος ἀρχηγοῦ λέγεται, καθὰ ἐπὶ
344 Πρωτεσιλάου, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ *ζῶντος· οὕτω γὰρ καὶ τὸν Φιλοκτήτην ἐπόθουν οἱ αὐτοῦ, καὶ τὸν Ἀχιλ-
λέα οἱ περὶ αὐτόν. (Vers. 774.) Δίσκοι δὲ, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ, λίθοι στρογγύλοι, οὓς χειριζόμενοι
ἐῤῥίπτουν εἰς μῆκος οἱ γυμναζόμενοι. εἰ δὲ ἦν ἐκ σιδήρου, σόλος τὸ τοιοῦτον ἐλέγετο. γίνεται δὲ δίσκος
ἀπὸ τοῦ δίκω τὸ βάλλω καὶ ἀφίημι, πλεονασμῷ τοῦ σ. ἐκ τούτου δὲ καὶ δίκτυον τὸ κατὰ ὑγροῦ ἀφιέμε-
νον, ὡς καὶ βόλος ἀπὸ τοῦ βάλλειν. Αἰγανέα δὲ εἶδος ἀκοντίου ἐλαφροῦ παρὰ τὸ ἄγαν ἵεσθαι ἤτοι
πέμπεσθαι, ἢ διὰ τὸ δεξιὸν εἶναι εἰς θήραν αἰγῶν κατὰ τοὺς παλαιοὺς, οἵ φασι καὶ ὅτι αἰγανέα, ἧς
ἡ ἀγκύλη ἐξ αἰγείου δορᾶς. λέγουσι δὲ ἀγκύλην τὴν τῆς αἰγανέας λαβήν. κεῖται δὲ ὁ στίχος οὗτος καὶ
ἐν Ὀδυσσείᾳ ἐπὶ τῶν μνηστήρων. διὸ καὶ λέγουσιν ἐνταῦθα οἱ παλαιοὶ ἐπαινοῦντες τὴν τοιαύτην

*γυμναστικὴν ὅτι χρὴ τοὺς εἰωθότας *κινεῖσθαι μὴ ἀγυμναστεῖν· οὐ γὰρ ἂν λοιμώξαιεν. καὶ μετ᾽ ὀλίγα,*
ὅτι, εἴ γε καὶ μνηστῆρες γυμνάζονται καὶ τὰ ἑξῆς. σημείωσαι δὲ ὅτι, ὥς περ εἶδος ἀκοντίου ἡ αἰγανέα,
οὕτω καὶ σίγυμνον παρὰ Λυκόφρονι, καὶ γαῖος ἢ γαῖον δόρυ ὁλοσίδηρον παρὰ Παυσανίᾳ ἢ ἐμβόλειον
ὁλοσίδηρον· καὶ ἡ ἀγκύλη δὲ ἀκόντιόν ἐστί τι, ὅθεν καὶ οἱ ἀκοντισταὶ ἀγκυλισταί. ἀπ᾽ αὐτῆς δὲ καί τι
ἐκηβόλον μεσάγκυλον παρωνόμασται, ὡς δηλοῖ παρ᾽ Εὐριπίδῃ τὸ, πρῶτα μὲν τόξοισι καὶ μεσαγκύ-
λοις σφενδόναις θ᾽ ἐκηβόλοις. ἴσως δὲ πολυωνυμίας λόγῳ ταὐτόν ἐστιν ἀγκύλην εἰπεῖν καὶ μεσάγκυλον,
τὸ δὲ ῥηθὲν σίγυμνον σίγυννον ἕτεροι γράφουσιν, ὡς Ἀπολλώνιος· σιγύννους ἰθὺς ἀνασχόμενοι, καί
φασιν ἀσπιδίσκια ἤγουν μικρὰ πελτάρια τὴν λέξιν ἀλλαχοῦ σημαίνειν, ἐνταῦθα δὲ δόρατα ὁλοσίδηρα,
*καὶ εἰς μὲν σημασίαν εὖ σφυρηλατοῦσιν αὐτὰ, λέγοντες καὶ Κυπρίων γλώσσης εἶναι. βάπτουσι δὲ *εἰς*
ἐτυμολογίαν οὐ μαλθακὴν, φάμενοι, συῒ καινά τινα εἶναι αὐτὰ, ὡς δεξιὰ εἰς τὸ σύας καίνειν. ἔτι
ἰστέον καὶ ὅτι ἀγκύλη οὐ μόνον ἡ ἀνωτέρω ῥηθεῖσα, ἀλλὰ καὶ ἡ καμπὴ τοῦ ἀγκῶνος, καὶ ποτηρίου
γένος χρήσιμον εἰς κοττάβους παρὰ τὸ ἀγκύλον τὸ ἐπικαμπὲς καὶ στρεβλὸν καὶ σκολιὸν καὶ ἐπικε-
κλασμένον· ἠγκύλουν γάρ, φασι, τὴν δεξιὰν οἱ τοὺς κοττάβους προϊέμενοι κυκλοῦντες αὐτὴν, οὓς δὴ
κοτάβους ἀγκυλητοὺς Αἰσχύλος ἔφη ὁμωνύμως δόρασιν, ἅ περ ἀγκυλητὰ καὶ μεσάγκυλα ἐκάλουν ἀπὸ
χειρός, φασι, δεξιᾶς. χρῆσις δὲ καὶ κοτύλης παρά τε Βακχυλίδῃ ἐν τῷ, εὖτε τὴν ἀπ᾽ ἀγκύλης πίνουσι,
καὶ παρὰ Κρατίνῳ ἐν τῷ, πιεῖν δὲ θάνατος οἶνον ἂν ὕδωρ ἐπῇ καὶ ἑξῆς ἕως τοῦ, πίνουσ᾽ ἀπ᾽ ἀγκύλης.
ἐκ δὲ τοῦ τοιούτου ἀγκύλου καὶ ὁ ἀγκυλομήτης. τίς δὲ ὁ κότταβος, δηλοῦσι σὺν ἄλλοις καὶ οἱ σχολια-
*σταὶ τοῦ κωμικοῦ. Τὸ δὲ ἱέντες πρὸς ἀκρίβειαν ἐννοίας κεῖται· οὐ γὰρ ἁπλῶς οἱ *περὶ τὸν Ἀχιλλέα*
δίσκοις τέρπονται καὶ αἰγανέαις καὶ τόξοις, ἀλλὰ ἱέντες ἐτέρποντο, τουτέστι πέμποντες. γενικῶς δὲ
ἡ λέξις αὐτοῖς ἁρμόττει· δίσκος τε γὰρ ἐκ τοῦ δίκειν, ὅ ἐστιν ἀφιέναι καὶ βάλλειν, καὶ αἰγανέα περὶ
τὸ ἄγαν ἵεσθαι. καὶ ἰὸς δέ ποτε ὁ ἐκ τόξου ἱέμενος. (Vers. 776.) *Λωτὸς δὲ νῦν οὐχ᾽ οἷος ἐν Ὀδυσσείᾳ*
ὁ γλυκὺς καὶ ἀνθρώπων ἐπαγωγὸς, βοτάνη δὲ λειμωνειὰς ἵπποις εὐπρόσιτος. καὶ οὗτος μὲν ὁ λωτὸς,
καθὰ καὶ ὁ ἐν Ὀδυσσείᾳ, διὰ τοῦ ω̄ μεγάλου ἔχει τὴν ἄρχουσαν· ὁ δέ γε διὰ τοῦ ο̄ μικροῦ, ὁποῖος
ὁ δηλούμενος ἐν τῷ, λοτοῦ κατὰ πνεύματα μέλπει, συστέλλει τὴν ἄρχουσαν παρά τισι, καὶ δηλοῖ καλα-
μίσκον τινὰ, ἐξ οὗ καὶ λώταξ λώταγος ὁ περὶ τοιοῦτον λωτὸν πονούμενος. Τὸ δὲ ἐρεπτόμενοι ἐπὶ ἀλό-
γων κυρίως, ἢ κατὰ ὀνοματοποιίαν τινὰ, ἢ μᾶλλον ἀπὸ τῆς ἔρας ἤτοι τῆς γῆς, ἵνα ᾖ ἐρέπτεσθαι τὸ
261 *ἀπὸ τῆς ἔρας πάσασθαι καὶ φαγεῖν. σημαίνει δέ τι καὶ *ἑτεροῖον ἡ λέξις ἐν τῷ, ποταμὸς γαῖαν*
ὑπερέπτετο δίειν, ἤγουν ὑπέσυρεν, ὡς οἷον ὑπεσθίων τὴν ὑπὸ τοῖς ποσὶν ἰλὺν ἐπὶ συμποδισμῷ ἥρωος.
Τὸ δὲ, ἐλεόθρεπτον σέλινον, τρόπος ἐστὶν ἐτυμολογητικός. σέλινον γὰρ σύγκειται ἀπὸ τοῦ σεύεσθαι ἐν
ἕλει, ἤγουν ὁρμᾶσθαι καὶ αὔξεσθαι ἐν διύγρῳ τόπῳ· τοιοῦτον γὰρ τὸ ἕλος. εἰ γοῦν τὸ σέλινον σεύε-
ται ἐν ἕλει, εἴη ἂν ἀληθῶς ἐλεόθρεπτον ὡς ἐπὶ ἕλους τρεφόμενον. ἔστιν οὖν ἐτυμολογία σελίνου τὸ
ἐλεόθρεπτον, ἄλλο δέ, φασι, τὸ ἕλειον σέλινον τοῦτο περὶ τὸ πετροσέλινον· στραγγουριῶσι δὲ συμβάλ-
*λεται καὶ ὀφελεῖ τοὺς ἀργοῦντας τῶν ἵππων. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ μὲν *ἕλος δασύνεται, ἀφ᾽ οὗ καὶ οἱ* 345
εἵλωτες· τὸ μέντοι ἐλεόθρεπτον ψιλοῦται διὰ κανόνα λέγοντα ὅτι Τὸ ε̄ πρὸ τοῦ λ̄ τῆς τρίτης συλλαβῆς
καθαρευούσης ψιλοῦσθαι θέλει. (Vers. 777.) *Τὸ δὲ ἕστασαν δασύνεται ὡς συγκοπὲν ἀπὸ τοῦ ἑστή-*
κεσαν. Πεπυκασμένα δὲ ἅρματα τὰ ἐσκεπασμένα, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ φανήσεται, ἵνα μὴ καπνῷ ἀεικίζων-
ται ἢ ἀναπιμπλῶνται κόνεως. τὸ δὲ, ἵπποι ἕστασαν καὶ ἅρματα ἔκειτο, καὶ λαοὶ ἐφοίτων ἔνθα καὶ
ἔνθα, ἔχουσί τι ἀστειότητος καὶ αὐτὰ, εἴ περ ὁ μὲν ποδώκης καὶ ποδάρκης Ἀχιλλεὺς κεῖται, ὥς περ
καὶ τὰ ἅρματα, ἵπποι δὲ ἵστανται καὶ λαοὶ φοιτῶσι κατὰ στρατὸν τῇ ἐπιθυμίᾳ τοῦ πολεμεῖν περιόν-
τες καὶ τὴν παράταξιν θεώμενοι. Τὸ δὲ ἀνάκτων ἀντὶ τοῦ δεσποτῶν· οὐ γάρ ἐστιν ἐν τῷ, ἅρματα
*ἀνάκτων, κυριολεκτηθῆναι τὴν λέξιν ἀναμφιλέκτως *ἐπὶ μόνων βασιλέων. τοιούτου δὲ ἄνακτος χρῆσις*
καὶ ἀλλαχοῦ, ὡς καὶ ἐν τῷ, αὐτὰρ ἐγὼ οἴκοιο ἄναξ ἔσομαι ἡμετέροιο. ὁ δὲ τοιοῦτος ἄναξ παράγει καὶ
τὸν βαναυσώδη χειρώνακτα καὶ τὸν Ἱππώνακτα. ὅτι δὲ ἡ γενικὴ τοῦ ἄναξ πλεονάζον ἔχει τὸ τ̄,
δηλοῦσιν οἱ προγεγραμμένοι ἀνακοὶ Διόσκουροι, ὧν σημειώδης ὁ τόνος, καθὰ καὶ ἡ κλητικὴ τοῦ
ἄναξ ἐν τῷ Ζεῦ, ἄνα Δωδωναῖε. αὐτὸ δὲ ὁμοιότητα ἔχει πρὸς τὸ γύναι, ὃ καὶ αὐτὸ ἀποβολὴν
δοκεῖ παθεῖν τοῦ ξ̄ καινότερον· τὰ γὰρ εἰς διπλοῦν λήγοντα τὴν αὐτὴν ἔχει ὀρθὴν καὶ κλητικήν.

(Vers. 780.) Τὸν κατάλογον πληρώσας ὁ ποιητὴς, εἶτα ἱστορήσας ἀνδρῶν καὶ ἵππων τοὺς ἀρίστους ἐπὶ τὴν Ἑλληνικὴν ἔρχεται σύνταξιν, καί φησιν ὅτι ἐπορεύοντο ὡς εἴτε πυρὶ χθὼν πᾶσα νέμοιτο, ἤγουν κατεσθίοιτο· παθητικῶς γὰρ εἴρηται. δηλοῖ δὲ ἡ παραβολὴ τὴν ἀπὸ τῶν ὅπλων πυριλαμπῆ στιλβηδόνα, οὐ γελῶσαν, καθά που ἐρεῖ ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα, νεμομέ*νην δὲ ὡς ὑπὸ πυρός. εἶτα τὸν κτύπον παραδηλῶν, ὃν οἱ κινούμενοι ἀπετέλουν, φησί· γαῖα δ᾽ ὑπεστενάχιζεν· ὅ περ κατωτέρω παθητικῶς λέγει στεναχίζετο. ἐστενάχιζε δὲ καὶ πυρὸς νομὴν ἔπασχεν οὐχ᾽ ἁπλῶς, ἀλλὰ Διὶ ὡς τερπικεραύνῳ χωομένῳ, ὅτε τ᾽ ἀμφὶ Τυφωεϊ γαῖαν ἱμάσσει εἰν Ἀρίμοις, ὅθι φασὶ Τυφωέος ἔμμεναι εὐνάς. οὕτως ἄρα Ἑλλήνων ὑπὸ ποσσὶ μέγα στεναχίζετο γαῖα ἐρχομένων· μάλα δ᾽ ὦκα καὶ ἑξῆς. τὸ γὰρ σύντονον τῆς κινήσεως πολὺν τὸν ἦχον ἐποίει. (Vers. 782.) Καὶ ὅρα ὅπως τὸ ἰδίᾳ καὶ ἰδίᾳ λεχθὲν τὴν νομὴν τοῦ πυρὸς καὶ τὴν στοναχὴν τῆς γῆς ἥνωσεν ἐπὶ τῆς κατὰ τὸν Τυφωέα παραβολῆς, δι᾽ ὃν ἡ γῆ κεραυνοῖς βαλλομένη καὶ οὕτως ἱμασσομένη καὶ καίεται καὶ στεναχίζεται. ἡ δὲ κατὰ τὸν Τυφωέα παραβολὴ μυθικῶς μὲν ἐναντιουμένους ἔχει τὸν Δία καὶ τὸν Τυφωέα, ὃν ὁ μῦθος ἑκατογκέφαλον ἀναπλάττει, νικῶντα δὲ τὸν Δία λέγει, κεραυνοῖς ἱμάσ*σοντα καὶ τοιαύταις πληγαῖς· ὧν συμμετέχει καὶ ἡ γῆ κατασκηπτόντων εἰς αὐτήν. ἡ δὲ μυθικὴ ἀναίδεια καὶ ὁ κατ᾽ αὐτὴν λῆρος καὶ ταῦτα φησίν· ἡ Γῆ ἀγανακτοῦσα ἐπὶ τῷ φόνῳ τῶν Γιγάντων διαβάλλει τὸν Δία τῇ Ἥρᾳ. ἡ δὲ τῷ Κρόνῳ ἐξεῖπε. καὶ αὐτὸς ἔδωκεν αὐτῇ ὠὰ δύο, τῷ ἰδίῳ χρίσας θορῷ, καὶ κατὰ γῆς ἐκέλευσεν ἀποθέσθαι, ἀφ᾽ ὧν ἀναδοθήσεται δαίμων ἀποστήσων τὸν Δία τῆς ἀρχῆς. ἡ δὲ, ὡς ἔσχεν ὀργῆς, ἔθετο αὐτὰ ὑπὸ Ἀρίμαιον τῆς Κιλικίας. ἀναδοθέντος δὲ τοῦ Τυφῶνος, Ἥρα διαλλαγεῖσα τῷ Διὶ τὸ πᾶν ἐκφαίνει. ὁ δὲ, κεραυνώσας τὸν Τυφῶνα τὴν Σικελικὴν Αἴτνην, ὄρος δὲ αὕτη πυρικαὲς, αὐτῷ ἐπέθηκεν. οἶδε τὰ μυθικὰ ταῦτα καὶ Πίνδαρος. καὶ τοιαῦτα μὲν τὰ τοῦ μύθου. ἡ δὲ ἀλληγορία Δία μὲν τὸν ἀέρα νοεῖ, Τυφωέα δὲ πνεῦμα ὑπόγεων πυρόεν καὶ καυστικὸν, ἐκ τοῦ τύφω τὸ καίω ὀνομασθὲν, ὃς δὴ Τυφωεὺς τοιοῦτος ὢν ἐναντιοῦται ποτὲ τῷ Διὶ, ὅτε *δηλαδὴ ἑαυτὸν ἐκκαύσας καὶ τὴν γῆν ἀναῤῥήξας ἀναδράμῃ, καὶ κυκήσας τὰ περὶ γῆν, εἶτα καὶ ἐν μετεώροις τῷ ἀέρι Διὶ ἐμπεσὼν οὐράνιον ἄχος κατὰ τὴν τραγῳδίαν γένηται. οὐ κατακρατεῖ δὲ εἰς τέλος ὅμως τοῦ Διὸς, ἀλλὰ μαραίνεται μὴ ἔχων εἰς τὸ πᾶν τὸν ψυχρὸν ἀέρα στέγειν, καὶ οὕτως ἡττᾶσθαι τοῦ Διὸς λέγεται. ὅθεν ἡνίκα κεραυνοὶ ἐξ ἀέρος πίπτουσι, καὶ μάλιστα ἔνθα Τυφωνικὰ ἐπιχωριάζει πνεύματα, πόλεμος κινεῖσθαι πιθανεύεται μεταξὺ Τυφωέος καὶ Διός. τοιούτοις δὲ τόποις ἐναρίθμιος καὶ τὰ Ἄριμα, ἔνθα ὁ Τυφωεὺς εὐνάζεσθαι λέγεται, τουτέστι διατρίβειν, ὡς καὶ αὐτόθι
346 αἰκίζεσθαι, εἰ *μὴ ἄρα εὐναὶ κατὰ τοὺς παλαιοὺς εὐφήμως ὁ τοῦ Τυφωέως τάφος λέγεται, ἢ καὶ τὴν ἀργίαν ἐκείνου δηλοῦσιν αἱ εὐναὶ, ὥς περ καὶ τὴν τοῦ Ἀχιλλέως τὸ κεῖσθαι. τὸν δὲ Τυφωέα τοῦτον οἱ μεθ᾽ Ὅμηρον Τυφῶνα καλοῦσι, παρ᾽ οἷς καὶ δικατάληκτόν ἐστι τὸ ὄνομα τοῦτο· Τυφῶς γὰρ μετὰ τοῦ σ̄ καὶ Τυφῶν μετὰ τοῦ ν̄ ἐν τόνῳ περισπωμένῳ. εἰ δὲ καὶ Τυφάων ὁ αὐτὸς ὀνομάζεται, καθὰ καὶ ἐν τοῖς τοῦ Πινδάρου δηλοῦται, τετραχῶς ἄρα σχηματίζεται τὸ δαιμόνιον. Τυφωεὺς γὰρ καὶ Τυφάων Τυφάονος, ὅθεν τὸ Τυφαονίων ἀλαλητῶν, καὶ κατὰ κρᾶσιν Τυφῶν, καὶ ὡς ἐν δικαταληξίᾳ Τυφῶς. τοιοῦτον δέ τι καὶ ὁ ταῶς· Ἀντιφῶν μὲν γάρ, φασιν, ὁ ῥήτωρ, δισυλλάβως κλίνει, λόγον γράψας ἐπίγραμμα ἔχοντα περὶ ταῶν. Ἀττικοὶ δὲ εἰπόντες ταῶνι ἐμφαίνουσιν ὡς ὁ ταὼν ἐστὶν ἡ εὐθεῖα. πεπλεό*νακε δὲ ὁ ταὼς, ὥς φησιν ὁ Ἀθήναιος, ὃς εἰπὼν ὅτι περισπούδαστος ἦν ἡ τοῦδε τοῦ ζῴου θέα, 26
τὰς νουμηνίας γοῦν φησὶν ὁ βουλόμενος εἰσήει, τὰς δ᾽ ἄλλας εἴ τις ἦλθε θεασόμενος, οὐκ ἔστιν ὅς τις ἔτυχε. λέγει καὶ ὅτι ὥς περ αὐτὸς σπάνιος ὢν ἐθαυμάζετο, νῦν δὲ πλείους εἰσὶ τῶν ὀρτύγων, οὕτω καὶ ἡ αὐτοῦ ἑνικὴ εὐθεῖα πληθύνεται, ὥστε δηλαδὴ σπάνιαι αἱ ταύτης πλάγιαι. Ἡρωδιανὸς δὲ τοῖς εἰς ων̄ περισπωμένοις, οἷον τῷ Δημοφῶντι καὶ Ξενοφῶντι καὶ τοῖς ὁμοίοις, συντεταχὼς καὶ τὸν Τυφῶνα καὶ τὸν ταῶνα, λέγει ὡς μόνον τὸ Τυφῶν καὶ ταὼν οὐκ ἐκλίθη διὰ τοῦ ντ̄, ἐπειδὴ καὶ ἑτέραν ἔσχε κατάληξιν· Τυφῶς γὰρ καὶ ταῶς διὰ τοῦ σ. καὶ οὕτω μὲν ταῦτα. δῆλον δὲ ὅτι, κἂν ὁ μῦθος ᾠκειώσατο τὸν Τυφωνέα, ὅμως οὐδὲ τῇ ἱστορίᾳ ἐστὶν ἄγνωστος. ἄλλοι τε οὖν Τυφωέος μέμνηνται περιφανοῦς ἀνδρὸς καὶ Ἡρόδοτος ἐν οἷς λέγει ὅτι Ὧρος ὁ Ἀπόλλων Αἰγυπτιστὶ, ὃς λέγεται *καταπαύσας Τυφῶνα βασιλεῦσαι ὕστατος Αἰγύπτου. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα ὁ ποιητὴς θόρυβον μέγαν πολεμικὸν παριστῶν ὑπερβαίνει τὴν ἐνταῦθα μεγαλοφωνίαν καὶ διὰ σεισμοῦ μεγίστου εἰκονίζει αὐτὸν

ὡς ἐν τῇ ύ ῥαψῳδίᾳ φανήσεται· φιλοτιμεῖται γὰρ ἐν πολλοῖς ὑπεραίρειν αὐτὸς ἑαυτόν. ὁ δὲ γεωγράφος ἐν τοῖς ἑαυτοῦ σποράδην περὶ Τυφωέως καὶ Ἀρίμων ταῦτα φησί· Μυσοὶ μετὰ Λυδοὺς, καὶ πόλις Φιλαδέλφεια σεισμῶν πλήρης, εἶτα ἡ κατακεκαυμένη χώρα εὐεκπύρωτος, μῆκος πεντακοσίων σταδίων, πλάτος δὲ τετρακοσίων, εἴτε Μυσίαν κλητέον, εἴτε Μῃονίαν, λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως, οἷα ὑπὸ Μυσῶν καὶ Λυδῶν κατεχομένη, ἄδενδρος δὲ πᾶσα πλὴν ἀμπέλου, ἀφ᾽ ἧς ὁ κατακεκαυμενίτης οἶνος, ἐλλόγιμος ἀρετῇ. ταύτης χώρας τῶν πεδίων μὲν τεφρώδης ἡ ἐπιφάνεια, τῆς δὲ ὀρεινῆς καὶ πετρώδους μέλαινα, ὡς ἂν ἐξ ἐπικαύσεως. εἰκάζουσι δέ τινες ἐκ κε*ραυνοβολιῶν καὶ πρηστήρων συμβῆναι ταῦτα· εὔλογον δὲ μᾶλλον ἀπὸ πυρὸς γηγενοῦς. ἐνταῦθα τὰ περὶ Τυφῶνος μυθολογεῖται. καὶ Ἄριμος δέ τις αὐτόθι λέγεται βασιλεῦσαι. καλοῦ δὲ ὄντος τοῦ ἐκεῖσε οἴνου, ἀστεϊζόμενοί τινες πυριγενῆ καλοῦσι τὸν Διόνυσον ὡς ἀπὸ χώρας, ἥ τις αὐτὸ τοῦτο κατακεκαυμένη καλεῖται. λέγει δὲ καὶ ὅτι οἱ περί που τὸν Τμῶλον τόποι κεραυνοβόλοι καὶ δρυμώδεις, καὶ ὅτι ἐνταῦθα οἱ Ἄριμοι. οἱ δὲ ταῦτα, φησὶ, λέγοντες ἐπεισφέρουσιν εἰς τὸ, Τυφωέως εἶναι εὐνὰς, καὶ τοῦτο τὸ ἔπος· χώρῳ ἐνὶ δρυόεντι, Ὕδης ἐν πίονι δήμῳ, περὶ ἧς Ὕδης ἐν τοῖς ἑξῆς ῥηθήσεται. ἐνταῦθα εἶναι τοὺς ῥηθέντας Ἀρίμους δοξάσαντες διὰ τὸ δρυμώδη φασὶ τὸν τόπον εἶναι καὶ κεραυνοβόλον. ἄλλοι δέ, φησιν, ἐν Κιλικίᾳ τὸν περὶ Τυφωέως πλάττουσι μῦθον, οἱ δὲ ἐν Συρίᾳ, οἱ δὲ ἐν πιθηκούσσαις νήσοις, οἳ καὶ τοὺς πιθήκους φασὶ παρὰ Τυῤῥηνοῖς ἀρίμους καλεῖσθαι. πιθανότεροι δὲ οἱ ἐν τῇ *κατακεκαυμένῃ τῆς Μυσίας τοὺς Ἀρίμους τιθέντες, οἱ δὲ τοὺς Σύρους Ἀρίμους δέχονται, οὓς νῦν, φησὶν, Ἀράμους λέγουσιν· ἄλλοι τοὺς Ἀρίμους παρ᾽ αὐτό φασι τὸ Κωρύκιον ἄντρον, ἀφ᾽ ὧν τὰ ἐγγὺς ὄρη Ἄριμα ἐκαλοῦντο. ἀλλαχοῦ δέ φησιν ὅτι ὁ περὶ Ἀντιόχειαν ποταμὸς Ὀρύντης Τυφῶν ἐκαλεῖτο ποτέ. μυθεύουσι δὲ ἐνταῦθα τὰ περὶ τὴν κεραύνωσιν Τυφῶνος καὶ τοὺς Ἀρίμους, καί φασι τὸν Τυφῶνα τυπτόμενον κεραυνῷ, εἶναι δὲ δράκοντα, φεύγειν ζητοῦντα κατάδυσιν, καὶ τοῖς μὲν ὁλκοῖς ἐντεμεῖν τὴν γῆν, καὶ ποιῆσαι τὸ ῥεῖθρον τοῦ ποταμοῦ, καταδύντα δὲ εἰς γῆν ἀναῤῥῆξαι πηγὴν, ὅθεν γενέσθαι τοὔνομα τῷ *ποταμῷ. ἑτέρωθι δέ φησιν ὅτι Ἄριμοι 347
κατὰ Ποσειδώνιον οὐ τύπος Συρίας ἢ Κιλικίας, ἀλλὰ αὐτὴ ἡ Τυρία, ἤγουν ἡ περὶ Τύρον χώρα· Ἀριμαῖοι γὰρ οἱ ἐν αὐτῇ. συνακτέον δὲ ἐκ τῶν ῥηθέντων καὶ ὅτι οἱ Ἄριμοι ἀρσενικῶς καὶ τὰ Ἄριμα οὐδετέρως λέγεται. τοπικὸν δὲ τῶν Ἀρίμων Ἀριμαῖος· τοῦ δὲ ῥηθέντος ἀνωτέρω γηγενοῦς πυρὸς ἐκλιπεῖν τὰς πηγὰς ὁ γεωγράφος λέγει, δείκνυσθαι δὲ βόθρους τρεῖς, οὓς φύσας καλοῦσι. (Vers. 782.) Τὸ δὲ ἱμάσσῃ, ὅ ἐστιν ἱμάντι πλήττῃ, μικροπρεπὲς μέν ἐστι ῥηθὲν ἐπὶ τοῦ μεγίστου κακοῦ, προσφυῶς δ᾽ ἔχει τῷ, γαῖα δ᾽ ὑπεστενάχιζε. καὶ μετῆκται ταῦτα ἐκ τῶν ἐν τῷ ἱμάσσεσθαι ὑποστεναζόντων. ἄλλως δὲ στεναχίζει γαῖα ὡς καὶ πόντος παρὰ Σοφοκλεῖ. (Vers. 783.) Τὸ δὲ, φασὶν, εἶπε *κατὰ τοὺς 9
263 παλαιοὺς ὁ ποιητὴς, ἵνα μὴ προσκρούοιμεν ὡς Ὁμηρικῷ ὄντι διὰ τὸ μυθῶδες. *(Vers. 786. sqq.) Τῶν 31
Ἑλληνικῶν πραγμάτων ἐχόντων, ὡς εἴρηται, οἱ Τρῶες ἀγορὰς ἀγόρευον ἐπὶ Πριάμοιο θύρῃσι, πάντες ὁμηγερέες, ἠμὲν νέοι ἠδὲ γέροντες. πρὸ τῶν βασιλείων γὰρ ἦν, φασὶν, ὡς εἰκὸς τὸ ἐκκλησιαστήριον. Ζεὺς δέ, φησιν, ἄγγελον ἔστειλε τοῖς Τρωσὶ τὴν Ἶριν, ἣν καὶ ποδήνεμον καὶ ὠκέαν καλεῖ καὶ πόδας ὠκέαν. ἡ δὲ ἐλθοῦσα σὺν ἀγγελίῃ ἀλεγεινῇ ἔφη τῷ Πριάμῳ· ὦ γέρον, αἰεί τοι μῦθοι φίλοι ἄκριτοί εἰσιν, ὥς ποτ᾽ ἐπ᾽ εἰρήνης, πόλεμος δ᾽ ἀλίαστος ὄρωρε, τουτέστιν ἄφυκτος· λιάζω γὰρ τὸ ἐκφεύγω. μέμφεται δ᾽ ἐν τούτοις τὸν γέροντα ὡς ἐν καιρῷ μάχης καὶ ἔργων λογολεσχοῦντα. εἰρήνῃ μὲν γὰρ πρέπουσι βουλαὶ καὶ δημηγορίαι, πολέμου δὲ ἀκμὴ οὐ τούτοις χαίρει. διό τινες τὸν Ἄρην παρὰ τὴν στέρησιν τοῦ λέγειν ἐτυμολογοῦντες τὴν εἰρήνην ἀπὸ τοῦ εἴρειν, ὅ ἐστι λέγειν, παράγουσι, κατὰ τὸ, ἐν χερ*σὶ τέλος πολέμοιο, ἐπέων δ᾽ ἐνὶ βουλῇ. εἶτα τὸν Ἑλληνικὸν στρατὸν ἐκπληττομένη φησίν· ἦ μὲν δὴ μάλα πολλὰ μάχας εἰσήλυθον ἀνδρῶν, ἀλλ᾽ οὔπω τοιόνδε τοσόνδε τε λαὸν ὄπωπα· λίην γὰρ φύλλοισιν ἐοικότες ἢ ψαμάθοισιν ἔρχονται πεδίοιο μαχησόμενοι περὶ ἄστυ. καὶ οὕτω τὴν Τρωικὴν ἀγορὰν ἡ Ἶρις ἐγκόψασα προκαλεῖται εἰς ἔργον τὸν ἐντρεχέστατον Ἕκτορα καὶ φησὶν ἀσυνδέτως οὕτως· (Vers. 802.) Ἕκτορ, σοὶ δὲ μάλιστ᾽ ἐπιτέλλομαι ὧδέ γε ῥέξαι· πολλοὶ γὰρ κατὰ ἄστυ μέγα Πριάμου ἐπίκουροι, ἄλλη δ᾽ ἄλλων γλῶσσα πολυσπερέων ἀνθρώπων, τοῖσι δ᾽ ἕκαστος ἀνὴρ σημαινέτω οἷς ἄρχει, τῶν δ᾽ ἐξηγείσθω κοσμησά*μενος πολιήτας, ἤτοι τοὺς ἑαυτοῦ πολίτας πλεονασμῷ 348
τοῦ ἡ· οὐ δήπου γὰρ φυσικῶς ἐνταῦθα ἔγκειται, ὡς ἐν τῷ Μασσαλία Μασσαλιήτης καὶ τοῖς τοιούτοις.

καὶ ταῦτα μὲν τὰ τῆς μυθικῆς Ἴριδος. φαίνεται δὲ ὅτι σκοπός τις ἐκάθητο τοῖς Τρωσὶν, ἐπιτεταγμένος τὰ τῶν Ἑλλήνων σκοπεῖν, ὃς ἰδὼν ἐκείνους ἐκτεταγμένους οὕτω δραμὼν ἐξεῖπε τὰ τοῦ πράγματος κατὰ σπουδήν. διὸ καὶ τὴν δημηγορίαν ἐπέτεμεν οἷα μὴ ἐνδαψιλευομένου πλατυτέρου καιροῦ. ἐμφαίνει δὲ ὁ ποιητὴς τοῦτο εἰπὼν ὅτι ἡ Ἶρις εἶπεν ἃ εἶπε πρὸς Πρίαμον καὶ Ἕκτορα εἰσαμένη, ἤγουν ὁμοιωθεῖσα φθογγὴν, υἷι Πριάμου Πολίτῃ, ὃς Τρώων σκοπὸς ἤτοι κατάσκοπος ἷζε ποδωκείῃσι πεποιθὼς τύμβῳ ἐπ᾽ ἀκροτάτῳ Αἰσυήταο γέροντος, δέγμενος ὁππότε ναῦφιν, ἤτοι ἀπὸ τῶν νηῶν, ἀφορμηθεῖεν Ἀχαιοί. ὁ γοῦν Πριαμίδης Πολίτης *οὗτος ἐλθὼν ἐδήλωσεν ὡς τῶν νηῶν ἀφώρμηνται οἱ Ἕλληνες. ἐπεὶ δὲ πάνυ πολλοῦ τοῦ τάχους ἔδει καὶ ἐχρῆν ἐπτερῶσθαι οἷον ἄρτι τὸν κατάσκοπον τά τε ἄλλα καὶ ἵνα μὴ θεαθεὶς ὑπὸ ἱππέων ἐπιδιωχθῇ, πέπλασται πιθανῶς ἡ Ἶρις ἀγγέλλουσα τὴν Ἑλληνικὴν κίνησιν, ἣν ὁ μῦθος καὶ πτέρυγας ἔχειν λέγει, οὐκ ἀρκούμενος τοῖς ῥηθεῖσιν Ὁμηρικοῖς ἐπ᾽ αὐτῇ ἐπιθέτοις τῷ ποδήνεμος καὶ τοῖς λοιποῖς. Τάχα δὲ καὶ προέδραμε τοῦ Πολίτου φήμη τῆς τῶν Ἑλλήνων κινήσεως οἷα εἰκὸς ἢ ἐκ τοῦ ἤχου τῶν ποδῶν ἢ ἐκ τῆς βοῆς ἢ ἄλλως ὁπωσοῦν. Καὶ τοῦτο ἐστὶν ἡ Ἶρις αὕτη, περὶ ἧς ὅτι τε Διός ἐστιν ἄγγελος καὶ διὰ τί τοῦτο λέγεται καὶ ὅτι ἀπὸ τοῦ εἴρω τὸ ἀγγέλλω γίνεται, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ Ἶρος, καὶ εἴ τι δὲ χρεὼν ἕτερον εἰς αὐτὴν συμμέτρως ῥηθῆναι, ῥηθήσεται ἐν τοῖς ἑξῆς. ὅρα δὲ καὶ ἐν τούτῳ τὴν Ὁμηρικὴν δεξιότητα καὶ ποικιλίαν. ἔστειλε μὲν γὰρ Ζεὺς καὶ εἰς τὸν ναύσταθμον ἄγγελον, *ἔστειλε δὲ καὶ εἰς Τροίαν· ἀλλ᾽ ἐκεῖ μὲν ὄνειρος Διὸς ἄγγελος καὶ μόνῳ τῷ βασιλεῖ κατ᾽ ἰδίαν καὶ χρηστὰ ἐπαγγελλόμενος καὶ ἀγορὰ μετὰ τὴν ἀγγελίαν καὶ βουλὴ, ἐνταῦθα δὲ προηγεῖται μὲν ἀγορὰ, ἣν οὐκ οἴδαμεν ὅ τι ἂν ἐποίει, ἐπ᾽ αὐτῇ δὲ Ἶρις ἐναργὴς ἄγγελος ἥκει, ἀγγελίᾳ διακονουμένη ἀλεγεινῇ. κοινὸν δὲ ἀμφοῖν τοῖν ἀγγέλοιν τὸ τοῖς βασιλεῦσιν ὀνειδίζειν, τὸν μὲν ὄνειρον ὡς παννύχιος ἐκεῖνος ὑπνοῖ, τὴν δὲ Ἶριν Πριάμῳ τὸ ἀκριτόμυθον. (Vers. 786.) Τὸ δὲ, ὠκέα Ἶρις, ἀναλόγως προῆκται, ὡς καὶ τὸ ἡ γλυκέα καὶ ἡ ἡδέα καὶ τὰ ὅμοια· ἐκ τοῦ ὠκὺς γὰρ ὠκέος τὸ θηλυκὸν ὠκέα, ὡς καὶ γλυκὺς γλυκέος γλυκέα, καὶ τὰ ἄλλα. οἱ δὲ μεθ᾽ Ὅμηρον ἐπενθέντες τὸ ῑ ἐποίησαν ὠκεῖα, γλυκεῖα, καὶ τὰ λοιπά. (Vers. 787.) Ἀγγελίαν δὲ ἀλεγεινὴν, ἤγουν ἀλγεινὴν, ἐπίπονον, φροντίδος ἀξίαν, λέγει αὐτὸ τοῦτο, εἰπεῖν τὴν Ἶριν, ὅτι ἀφώρμηνται τῶν νηῶν οἱ Ἀχαιοὶ τοιόσδε καὶ τοσόσδε λαός. (Vers. 788.) Τὸ δὲ, ἀγορὰς *ἀγόρευεν, Ἀττικόν ἐστιν, ὡς καὶ τὸ βουλὴν βουλεύει καὶ λόγον λέγει καὶ ὅλως τὸ παρατιθέναι τοῖς ῥήμασι τὰ ἐξ αὐτῶν ὀνόματα· καλεῖται δὲ τὸ σχῆμα παρονομασία. (Vers. 789.) Τὸ δὲ, καὶ νέοι καὶ γέροντες, δημοκρατικόν ἐστιν, οὐ βουλευτικόν· δημοκρατίας γὰρ ἡ κοινὴ αὕτη ἰσηγορία. (Vers. 791.) Τὸ δὲ υἷι, ὅ ἐστιν υἱῷ, προπερισπώμενον μὲν συγκέκοπται ἀπὸ τῆς υἷις υἷος υἷι καὶ οὕτως ἐκπέφευγε τὸ δύσφωνον· εἰ δ᾽ ἴσως παροξύνεται, κρᾶσιν ἔπαθε τῶν δύο ῑ εἰς ἰῶτα μακρὸν κατὰ τὸ Θέτι καλλιπλοκάμῳ, καὶ, μήτι δ᾽ ἡνίοχος, ἤγουν βουλῇ παραγίνεται ἡνιόχοιο. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι Πολίτης κύριον ἐξ ἰδιασμοῦ κοινοῦ τοπικοῦ ὀνόματος, ὁποῖα πολλὰ καὶ ἄλλα εἰσίν. 264
(Vers. 792.) Ὅρα δὲ καὶ τὸ, ἷζε σκοπὸς, ἀντὶ τοῦ ἐκάθητο, ἐνεργητικῶς ἐκφωνηθέν. οὕτω δὲ καὶ τὸ σύνθετον αὐτοῦ τὸ καθίζειν· ἕζε μέντοι οὐκ ἄν ποτε εὑρεθείη, ἀλλὰ παθητικῶς ἀεὶ λαλεῖται· ἕζετο γὰρ ὥς περ καὶ ἑζόμενος. ὅτι δὲ τὸ ἕζω πρωτότυπόν ἐστι *τοῦ ἵζω καὶ καθίζω, καὶ ὅτι Σικελῶν γλῶσσα ταῦτα παράγει, δηλωθήσεταί που ἐν τοῖς ἑξῆς. Ὡς δὲ καὶ ὀπτὴρ λέγεται ὁ τοιοῦτος σκοπὸς, δηλοῖ σὺν ἄλλοις καὶ Σοφοκλῆς. Τὸ δὲ, ποδωκείαις πεποιθὼς, παραγγελία ἐστὶ τοῦ χρῆναι τὸν σκοπὸν εἶναι καὶ ποδώκη, ὡς ἂν ἐπιταχύνῃ ἐν καιρῷ τὸν δρόμον. οἱ δὲ παλαιοί φασι καὶ ὅτι κωμῳδῶν τοῦτο λέγει ὁ ποιητὴς, ὡς τοῦ Πολίτου ποσὶ θαῤῥοῦντος, οὐ μὴν ἀνδρείου ὄντος. περίφρασις δὲ τοῦ ποδώκης τὸ ποδωκείῃσι πεποιθὼς, ὡς καὶ τοῦ ἄλκιμος τὸ ἀλκὶ πεποιθώς. (Vers. 793.) Ὁ δὲ Αἰσυήτης δημογέρων ἀρχαῖος
349 παρώνυμος ἴσως τῷ ἐν τοῖς ἑξῆς που Αἰσυητῆρι νεανίᾳ Ἀντήνορός, φασι, πατὴρ καὶ *Οὐκαλέγοντος, τεθαμμένος κάτω που περὶ τὸ πεδίον, ὥς περ καὶ ὁ Ἶλος φανεῖται ἐν τοῖς ἑξῆς, οὗ ὁ τύμβος ἐξῆρται ὡς καὶ χρησιμεύειν εἰς σκοπευτήριον. Μήποτε δὲ οὐκ ἀγαθὸς οἰωνὸς τοῖς πολίταις τῆς Τροίας τὸ ἐπὶ τύμβου καθῆσθαι αὐτοῖς τὸν κατάσκοπον τὸν καὶ τῇ πόλει παρώνυμον καὶ τοῦ βασιλέως Πριάμου υἱὸν, ὡς εἶναι τὸ Ἡσιόδειον παρῳδήσαντά τινα εἰπεῖν ἐνταῦθα, μηδ᾽ ἐπ᾽ ἀκινήτοισι καθήζειν ἄνδρα τοιοῦτον σκοπευτήν. ἕτεροι δὲ ἱστοροῦσι τὸν Αἰσυήτην τοῦτον, ἔγγονον Οὐκαλέγοντος, οὐ τοῦ ἐν τῇ β΄, ἀλλὰ ἀρχαιοτέρου, ὃς ἔγημέ φασιν Ἴλιον τὴν Λαομέδοντος. καὶ ὅρα τὴν Ἴλιον ταύτην τὸ κύριον ὄνομα·

*οὕτω δὲ καὶ ἄλλα τοιαῦτα καινόφωνα παρὰ τοῖς παλαιοῖς κύρια ἔν τε ἑτέροις καὶ παρὰ Πορφυρίῳ, ἔνθα φησὶν ὅτι Σιπύλου καὶ Χθονίας τῆς Κρόνου Τμῶλος καὶ ὁ Ὄλυμπος, οὗ καὶ *Ἴδης Πηνελόπη, ταύτης δὲ θυγάτηρ Τροία.* (Vers. 795.) *Κεῖται δ' ἐν τούτοις καὶ τὸ ἐεισαμένη ἀντὶ τοῦ ὁμοιώσασα ἐκ τοῦ εἴδω τὸ ὁμοιῶ πλεονασμῷ τοῦ ε˙ ἀνωτέρω δέ γε αὐτοῦ δίχα τοῦ ε τέθειται τὸ εἴσατο ἀντὶ τοῦ ὡμοιώθη ἢ ὡμοίωσεν˙ εἴσατο γάρ, φησι, φθογγήν.* (Vers. 796.) *Τὸ δὲ, μῦθοι ἄκριτοι, ἤγουν ἀναρίθμητοι, δριμέως εἰς τὸν γέροντα βασιλέα ἔσκωπται˙ οὕτω γὰρ καὶ ὁ γελοῖος Θερσίτης συνθέτως ἀκριτόμυθος ὕβρισται. καὶ ἴσως διὰ τοῦτο οὐ τὸν Πολίτην αὐτὸν ἐκεῖνον ὁ ποιητὴς ἱστορεῖ, ταῦτα λέγοντα ἵνα μὴ εἰς πατέρα παροινῇ, τὴν δὲ Ἶριν ταῦτα λέγειν φησὶν, ἥ τις ὡς θεῖον πρόσωπον οὐκ ἔχει μέμψιν. ὅρα δὲ ἐνταῦθα τὸ, αἰεί τοι μῦθοι φίλοι ἄκριτοι˙ οὐ γὰρ ἁπλῶς οἱ ἄκριτοι μῦθοι μεμπτέοι, ἀλλὰ τὸ ἀεὶ ἀκριτομυθεῖν. οὕτω καὶ Ἀχιλλεὺς οὐχ' ὅτι μάχεται ἢ ἐρίζει σκώπτεται, ἀλλ' ὅτι ἀεὶ αὐτῷ ἔρις τε φίλη καὶ πόλεμοι.* (Vers. 798.) *Ἐν δὲ τῷ, ἦ μὲν δὴ μάλα πολλὰ, τὸ πολλὰ πρωτότυπόν ἐστι τοῦ πολλάκις, ὡς *καὶ τὸ δηθὰ τοῦ δηθάκις καὶ τὸ τοσαῦτα τοῦ τοσαυτάκις.* (Vers. 799.) *Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι χρεία ἦν τῆς Ἴριδος τῷ ποιητῇ οὐ μόνον εἰς τὰ ῥηθέντα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ, τοιόνδε λαόν. τοσόνδε μὲν γὰρ λαὸν ἀσφαλῶς εἶχε καὶ ὁ Πολίτης γνῶναί τε καὶ εἰπεῖν˙ τὸ δὲ τοιόνδε θεοῦ ἦν ἔργον εἰδέναι. τοιαύτη δὲ καὶ ἡ Ἶρις πλάττεται, ὅθεν καὶ οἶδε τὴν ἐν ἀνδρείᾳ Ἑλληνικὴν ποιότητα.* (Vers. 800.) *Τὸ δὲ, φύλλοις ἐοικότες, παραπέφρασται ἐκ τοῦ, ὅσα φύλλα καὶ ἄνθεα˙ ὅ περ πρὸ τούτων προσφυῶς ἐῤῥέθη, ἐνταῦθα δὲ εἰς δήλωσιν πλήθους ὑπερβολικὴν προσετέθη τὸ ψαμάθοισιν, οὐκ ἀπροσφυῶς οὐδ' αὐτό˙ εἴληπται γὰρ ὥς περ ἐκεῖ ἀπὸ τοῦ πεδίου, τὸ φύλλα καὶ ἄνθεα, οὕτως ἐνταῦθα τὸ ψαμάθοις ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ, ᾧ συνήθεις οἱ Ἕλληνες.* (Vers. 801.) *Τὶ δὲ, ἔρχονται πεδίοιο, ἀντὶ τοῦ διὰ τῆς πεδιάδος, καὶ ἔστιν ὅμοιον τῷ, διέπρησσον πεδίοιο.* (Vers. 803.) *Ἐν δὲ τῷ, πολλοὶ γὰρ κατὰ ἄστυ ἐπίκουροι, ὅρα ὅπως προτίθεται ὁ γὰρ σύνδε*σμος λαμβανόμενος ἀντὶ τοῦ ἐπειδὴ, ὃς ἐν τοῖς νοήμασι πρόκειται. τὸ μὲν οὖν κοινὸν οὕτως˙ ἐπεὶ πολλοὶ κατὰ ἄστυ ἐπίκουροὶ, ἕκαστος σημαινέτω οἷς ἄρχει˙ ὁ δὲ ποιητὴς λαβὼν τὸν γὰρ σύνδεσμον ἐν καταρχῇ ὡς ἰσοδύναμον ὄντα τῷ ἐπειδὴ, λέγει˙ πολλοὶ γὰρ ἐπίκουροι, ἕκαστος σημαινέτω τοῖς ἑαυτοῦ. καὶ ποιεῖ τοῦτο μυριαχοῦ διὰ τὸ καινότερον, προτιθεὶς μὲν τὴν αἰτίαν κατὰ λόγον περιβολῆς, ὑποτάσσων δὲ αὐτῇ τὸ αἰτιατὸν καὶ ἐν τούτῳ μόνῳ ξενίζων ὅτι ἀπὸ τοῦ γὰρ συνδέσμου κατάρχεται. Ἄστυ δὲ παρὰ μὲν τῷ ποιητῇ πᾶσα πόλις˙ Ἀθηναῖοι δὲ ὕστερον εἰς τὴν κατ' αὐτοὺς ἐμόνασαν τὸ ὄνομα. ἄστυ γὰρ ἰδίως ἐκαλοῦντο αἱ Ἀθῆναι, ὥς περ καὶ πόλις μετὰ τοῦτο ἡ Ἀλεξάνδρεια.* (Vers. 804.) *Τὸ δὲ, ἄλλη δ' ἄλλῳ γλῶσσα, οὐχ' ὁμοεθνεῖς εἶναι δηλοῖ τοὺς ἐν τῇ Τροίᾳ οὐδ' ὁμογλώσσους˙ διὸ καὶ βαρβαρικώτερον ἐν τοῖς ἑξῆς κλάζουσι.* (Vers. 805.) *Τὸ δὲ, τοῖσιν ἕκαστος ἀνὴρ σημαινέτω, τῶν δ' ἐξηγείσθω, πο*λύπτωτον μὲν σχῆμα λέγεται, νοῦν δὲ ἔχει τοιοῦτον˙ τοῖσδε ἕκαστος προστασσέτω, τῶνδε ἡγεμονευέτω. ἔοικε δὲ τῷ, κρῖν' ἄνδρας κατὰ φῦλα καὶ φρήτρας, ὃ φθάσας εἶπεν ὁ Νέστωρ˙ οὐ γὰρ ἀδύνατον τὴν αὐτὴν ἔννοιαν εἰς πολλοὺς ἐλθεῖν. τὸ γὰρ, ἕκαστος σημαινέτω οἷς ἄρχει, καὶ ἐξηγείσθω τῶν οἰκείων πολιτῶν κοσμησάμενος αὐτοὺς, καὶ τὸ κατωτέρω δὲ κείμενον τὸ, Τρῶες διέκριθεν ἠδ' ἐπίκουροι, ὡμοίωται πάντως πρὸς τὸ, κρῖν' ἄνδρας φυλαδόν. ἀλλ' ἐκεῖ μὲν ὅπως φῦλα φύλοις βοηθῇ, ἐνταῦθα δὲ σὺν τούτῳ καὶ ὅτι οὐδὲ δύνανται οἱ μὴ ὁμόγλωσσοι ἀλλήλοις συντετάχθαι, ἵνα μὴ φύρωσι καὶ συγχέωσι τὸ πᾶν. *Σημείωσαι δὲ ὅτι ἐν οἷς τὰ τῆς Ἴριδος ταῦτα τῷ Νέστορι ὁ ποιητὴς φθάσας ἀνέ-* 350
θετο, παραινοῦντι τὰ ὅμοια, φασὶν οἱ παλαιοὶ ὅτι ἔδειξεν Ὅμηρος ὡς θεοῦ κοινὸν καὶ ἀνθρώπου ἡ ἀρετή. ὅρα δὲ ὅτι τοσοῦτον ἀλεγεινὴ ἡ τῆς Ἴριδος ἀγγελία, ὥστε οὔτε ὁ Πρίαμος ἐλάλησέ τι πρὸς ἅ περ ἤκουσεν οὔτε ὁ Ἕκτωρ παρὼν καὶ αὐτὸς τῇ ἀγορᾷ, ἐκπλαγέντες δὲ ἐπὶ τῇ αἴφνης ἐφόδῳ τῶν
265 *Ἀχαιῶν σιωπῶσι τέλεον, οὕτω δὲ καὶ οἱ λοιποί. ἔργου δὲ ἔχονται, λύσαντος Ἕκτορος ταχὺ τὴν ἀγοράν. αἶψα γάρ, φησιν, ἔλυσεν ἀγορήν˙ ὅ περ ἐν Ὀδυσσείᾳ ἄλλως φράζεται˙ λῦσε δ' ἀγορὴν αἰψηρήν. διὸ ἀτάκτως ὡρμημένοι καὶ μηδέν τι προβεβουλευμένοι θορύβους ποιήσουσιν ἐν τοῖς ἐφεξῆς, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται.* *(Vers. 807. sqq.) *Τὴν μὲν τῶν Ἑλλήνων κίνησιν πολλαχῶς ἐσέμνυνεν ὁ ποιητὴς ἐν τῇ* 18
*β ῥαψῳδίᾳ, καὶ πλατύτερον διεξῆλθε τὰ κατ' αὐτὴν, καὶ τῷ καταλόγῳ δὲ αὐτῶν ἀρκούντως ἐνεβρα*δυνε μετὰ καὶ συνάρσεως Μουσῶν. τὰ δὲ κατὰ τοὺς Τρῶας ἐπιτροχάδην διέξεισι συνεπισπεύδων οἷον*

αὐτοῖς, καὶ οὔτε Μούσας ἀξιοῖ ἐπικαλέσασθαι, οἷα μήτε χωρογραφῶν ὡς ἐκεῖ μήτε μύθους ἐκτιθέναι μέλλων καὶ ἱστορίας εἰς τοσοῦτον καὶ γενεαλογίας καὶ σχημάτων ποικιλίας, οὔτε τὸν κατάλογον οὕτω πλατύνει. καὶ τὰ πρὸ τοῦ καταλόγου δὲ πάνυ ἐπιτρέχει στενοχωρῶν. φησὶ γάρ· (Vers. 808.) ἐπὶ τεύχεα ἐσσεύοντο, ἤγουν ὥρμων, διὰ τὸ τῆς Ἑλληνικῆς ἐφόδου αἰφνίδιον· πᾶσαι δ᾽ ὠΐγνυντο πύλαι, αἱ τῆς πόλεως δηλαδὴ διὰ τὸ κατεπεῖγον, ἐκ δ᾽ ἔσσυτο λαὸς, πεζοί τε ἱππῆές τε· πολὺς δ᾽ ὀρυμαγδὸς ὀρώρει, ἤγουν ἠγείρετο· εἶτα ἐν ὀλίγοις ἔπεσι τὸν τόπον ἐκθέμενος, ὡς ῥηθήσεται μετὰ βραχὺ, ἐν ᾧ διεκρίθησαν ἀλλήλων οἱ Τρῶες καὶ οἱ ἐπίκουροι, τοῦ καταλόγου τῶν Τρωικῶν ἡγεμόνων ἄρχεται, ὡς καὶ αὐτὸ ἐν τοῖς ἑξῆς δηλωθήσεται. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ, πᾶσαι πύλαι, φασὶν Ἡρόδω*ρος καὶ Ἀπίων ὅτι ἔμφασιν μὲν ἔχει πολλῶν πυλῶν, μία δέ ἐστι, καὶ ὅτι ἔστι τὸ πᾶσαι ἀντὶ τοῦ ὅλαι. βούλονται οὖν τοῦτο λέγεσθαι ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ, ὅτι ὁ εἷς πυλεὼν ὁ τὴν Τροίαν ἀνοίγων εἰς πλάτος διεπετάσθη κατ᾽ ἄμφω τὰς πύλας, εἰς ὅσον ἐνεχώρει, ὥστε κατ᾽ αὐτοὺς οὐ πλῆθος ἀλλὰ ποιότητα δύο θυρῶν ἀνοίγματος τὸ πᾶσαι δηλοῖ. (Vers. 809.) Τὸ δὲ ὠΐγνυντο γίνεται ἐκ τοῦ οἴγω τὸ ἀνοίγω, καὶ πλεονασμῷ οἴγνω, ἐξ οὗ παράγωγον οἰγνύω, ἀφ᾽ οὗ οἴγνυμι, οὗ παθητικὸς παρατατικὸς ὠιγνύμην, καὶ τρίτον πληθυντικὸν ὠΐγνυντο. οὕτω καὶ θόρω τὸ πηδῶ, θόρνω θορνύω θόρνυμι, καὶ ἄλλα μυρία, ὥς που γέγραπται. (Vers. 810.) Τὸ δὲ ὀρυμαγδὸς ὅτι καὶ ὀρυγμαδὸς λέγεται μεταθέσει τοῦ γ, πολλαχοῦ φαίνεται. δηλοῖ δὲ κυρίως μὲν τὸν ἐν ὄρει κτύπον, καταχρηστικῶς δὲ καὶ τὸν ὅπου δήποτε. ἡ δὲ τοῦ ῥηθέντος τόπου ἤτοι στρατοπέδου ἔκθεσις τοιαύτη· (Vers. 811.) ἔστι δέ τις προπάροιθε πόληος αἰπεῖα κολώνη, *ἐν πεδίῳ ἀπάνευθε περίδρομος ἔνθα καὶ ἔνθα, τουτέστι κυκλοτερὴς καὶ πάντοθεν περιτρεχομένη· ταύτην ἄνδρες μὲν Βατίειαν κικλήσκουσιν, ἀθάνατοι δὲ σῆμα πολυσκάρθμοιο Μυρίνης. ἔνθα, φησὶ, τότε Τρῶές τε διεκρίθησαν καὶ οἱ αὐτῶν ἐπίκουροι. Καὶ σημείωσαι ὅτι οὐδὲ οὗτος ὁ τοῦ μνημείου τόπος τοῖς βαρβάροις ἦν ἀγαθὸς οἰωνὸς, ὡς οὐδὲ ὁ τοῦ Αἰσυήτου τύμβος. διὸ τάχα καὶ ὁ ποιητὴς ὤκνησε τύμβον ἢ τάφον Μυρίννης εἰπεῖν. σῆμα δὲ ἐκάλεσεν εὐφημότερον, ὡς σημεῖον τινὸς κειμένου ἐκεῖ. ὅρα δὲ καὶ ὅπως εὐμεθόδως κἀνταῦθα ἱστορίαν παλαιὰν παρέῤῥιψε, τὴν περὶ Μυρίν-
351 νης, καὶ τὴν ῥηθεῖσαν κολώνην κα*τὰ τὸ παρέλκον ἐτοπογράφησε, ποικιλίας χάριν καὶ πολυμαθείας καὶ τοῦτο ποιήσας. τόπον δὲ ὑψηλὸν, ὥς περ ἡ ἀλλαχοῦ καλλικολώνη, οὕτω καὶ νῦν ἡ κολώνη δηλοῖ· ὅθεν παράγωγον ἡ κολώνεια, ὡς ἀστυόχη ἀστυόχεια. ἔχει δέ τι ἀπορίας, πῶς οὐκ ὀξύνεται ἡ κολώνη, εἴ περ ἀπὸ τοῦ κολωνὸς ὀξυτόνου γίνεται, ὃ δηλοῖ μέγα ὄρος κατὰ τοὺς παλαιούς. καὶ ἴσως ἔστιν εἰπεῖν ὅτι συνεξηκολούθησε καὶ αὐτὸ τοῖς διὰ τοῦ ωνη θηλυκοῖς ὀνόμασιν, οἷον τῷ κορώνη, Μεθώνη καὶ τοῖς τοιούτοις. οὐκ εἰς ὀξὺ δὲ παντελῶς ἡ κολώνη λήγει, ἔχει δέ τι, ὡς εἰκὸς, ἄνω κολόβωμα τῆς ὀξύτητος. διὸ καὶ κολώνη λέγεται, ὡς ἀπὸ τοῦ κολούω τὸ κολοβῶ. ταὐτὸν δὲ πάντως κολωνὸν κἀνταῦθα καὶ κολώνην εἰπεῖν. νικᾷ δὲ ὅμως τὸ Ὁμηρικὸν, ᾧ καὶ Σοφοκλῆς ἀκολουθῶν κολώνην ἄκραν τάφου ἔφη, εὖ ἄλλως εἰδὼς τὴν ῥη*θεῖσαν ταὐτότητα, καθότι Κολωνὸς μὲν δῆμος αὐτῷ ἐν Ἀθήναις, ὁ δὲ ἐκεῖθεν δημότης, ὁποῖος καὶ αὐτὸς, Κολώνηθεν ἐλέγετο φῦναι, οὐ Κολωνόθεν, ὡς ὅμοιον ὂν κολωνὸν καὶ κολώνην εἰπεῖν, καὶ ἐκ Κολωνοῦ καὶ Κολώνηθεν. (Vers. 813.) Ἐκαλεῖτο δὲ ἡ ῥηθεῖσα κολώνη ὁμωνύμως, φασὶν, Ἀμαζόνι τινὶ ἐκεῖ τεθαμμένῃ, δύο ποτὲ, οἷα εἰκὸς, ἐχούσῃ ὀνόματα, ὧν τὸ μὲν εὐτελέστερον, καὶ ὡς οἱ παλαιοί φασι δημωδέστερον, ἀνθρώποις ἔγνωστο. τοιοῦτον δὲ ἡ Βάτεια καὶ ἡ Βατίεια λείως καὶ ἀφελῶς ἐκφωνούμενον· τὸ δὲ ὀγκηρότερον καὶ σεμνότερον ἢ καὶ κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἀληθέστερον θεοῖς δέδοται, ὡς ἡ Ὁμηρικὴ Μοῦσα φησὶν, ἤτοι ὁ θεόληπτος ποιητὴς καὶ ὡς οἷα μουσοτραφὴς, τὴν τῶν θεῶν, φασὶν, εἰδὼς διάλεκτον. οὕτω καὶ Βριάρεως καὶ Αἰγαίων, τὸ μὲν θεῖον ὄνομα κατὰ τὸν ποιητὴν, τὸ δ᾽ ἀνθρώπινον· τὸ δὲ ὅμοιον καὶ ἐπὶ ἑτέρων διωνυμιῶν. 266
(Vers. 814.) Ἡ δὲ Ὁμηρικὴ αὕτη Μύριννα κεῖται καὶ παρὰ Λυκόφρο*νι, λεγομένη παρά τινων Τεύκρου θυγάτηρ, γυνὴ Δαρδάνου. ὁ δὲ γεωγράφος, μεμνημένος που ταύτης, φησίν· Ἕρμος ἀπέχει τῆς Κύμης ἑβδομήκοντα σταδίους. μεγίστη δὲ τῶν Αἰολικῶν καὶ ἀρίστη ἡ Κύμη ἀπὸ Ἀμαζόνος τὸ ὄνομα σχοῦσα, καθάπερ καὶ ἡ Μύριννα ἀπὸ τῆς ἐν τῷ Τρωικῷ πεδίῳ κειμένης ὑπὸ τῇ Βατιείᾳ· ὥστε κατὰ τὴν ἱστορίαν ταύτην τοῦ γεωγράφου οὐκ αὐτὴ ἐκείνη ἡ Ἀμαζὼν Μύριννα διώνυμος ἀλλ᾽ ὁ τύμβος αὐτῆς, οὗ δύο ὀνόματα, ἡ Βατίεια τοπικὸν, καὶ ἡ Μύριννα, ἐκ τῆς κειμένης Μυρίννης ἐν τῇ Βατιείᾳ. ὅτι δὲ

*τόποι πολλοὶ Ἀμαζόνων εἰσὶν ἐπώνυμοι, δεδήλωται καὶ ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ. δοκεῖ δὲ καὶ ἡ Θεμίσκυρα ἐπωνομάσθαι Ἀμαζόνι, οἰκητήριον καὶ αὐτὴ Ἀμαζόνων γενομένη ποτὲ, παρ' ἣ καὶ εἰσέτι νῦν τόπος τις ταῖς Ἀμαζόσιν ἐπωνόμασται. ἱστορεῖ δὲ ὁ γεωγράφος καὶ ὅτι Βάτεια ἀπὸ Βατείας προσηγόρευται, τῆς Δαρδάνου γυναικὸς, ἧς καὶ Ἀῤῥιανὸς με*μνημένος φησὶν ὅτι Δάρδανος ἐκ Σάμου τῆς Θρᾳκίας ἐλθὼν τὰς τοῦ Τεύκρου βασιλέως θυγατέρας ἔγημε, Νησὼ καὶ Βάτειαν, καὶ ἐκ μὲν τῆς Νησοῦς ἦν αὐτῷ θυγάτηρ Σίβυλλα ἡ μάντις, ἀφ' ἧς καὶ ἄλλαι γυναῖκες, ὅσαι ἐγένοντο μαντικαὶ, Σίβυλλαι ἐλέγοντο, οὐχ' ὡς πρὸς αἵματος αὐτῇ οὖσαι, ἀλλὰ διὰ τὴν ὁμοίαν θεοφορίαν τυχοῦσαι τῆς ἐπικλήσεως, ἐκ Βατείας δὲ Ἐριχθόνιος καὶ Ἶλος. μή ποτε οὖν, ὥς περ ὁ τῆς γεννησαμένης Βατείας τάφος κάτω τῆς Τροίας, οὕτω κατὰ ζῆλον καὶ ὁ τοῦ Ἴλου μέσον καππεδίον ἦν. ὅρα δὲ καὶ ὅτι, ὡς δῆλον ἐκ τῶν προσεχῶς γραφέντων, πρωτότυπον ἡ Βάτεια· ὅθεν κατὰ πλεονασμὸν ἡ Βατίεια, ὁμοίως ἴσως τῷ ὑγεία ὑγίεια. λέγει δὲ ὁ γεωγράφος καὶ ὅτι τεκμαίρονται Ἀμαζόνα ταύτην εἶναι τῷ ἐπιθέτῳ· εὔσκαρθμοι γὰρ ἵπποι φασὶ διὰ τὸ τάχος, κἀκείνη οὖν εὔσκαρθμος διὰ τὸ ἀπὸ τῆς ἡνιοχείας τάχος. ἱστορεῖ δὲ καὶ πόλιν Αἰολικὴν εἶναι τὴν *ἀνωτέρω λεχθεῖσαν Μύριννα, τὴν ὁμώνυμον τῇ ἐν τῷ Τρωικῷ πεδίῳ κειμένῃ Μυρίννῃ, ἥ τις ἐν ἁπλότητι μὲν γράφεται τοῦ ρ̄, διπλόην δὲ ἔχει τοῦ ν̄ κατὰ τὸ Ἤριννα καὶ Κόριννα, ἀπεναντίας τῇ μυῤῥίνῃ τῷ δένδρῳ· αὕτη γὰρ μονάζει μὲν τὸ ν̄, διπλάζει δὲ τὸ ρ̄ διὰ τὴν μυθικὴν Μύῤῥαν, καὶ διότι δὲ μυρσίνη λέγεται· διὸ, καθάπερ πυρσὸς πυῤῥὸς, ταρσὸς ταῤῥὸς ὁ καλαθίσκος, οὕτω καὶ μυρσίνη μυῤῥίνη. τινὲς δὲ Βάτειαν φασὶ πόλιν Τρωικὴν, παρονομαζομένην ἐκ τῶν περὶ αὐτὴν βάτων, αἵ περ καὶ βάτειαι τρισυλλάβως λέγονται, ὡς ὁ Πίνδαρος δηλοῖ ἐν τῇ εἰς τὸν Ἀγησίαν ᾠδῇ. ἕτεροι δὲ ἐνδοιάζοντες φασὶν οὕτω κα*λεῖσθαι, ἴσως παρὰ τὸ βαίνεσθαι ἐν τοῖς πολέμοις. Πολύσκαρ-* **352** *θμος δὲ ἡ ὡς εἴρηται ἡνιοχικὴ καὶ πολυκίνητος· γίνεται γὰρ ἐκ τοῦ σκαίρω τὸ πηδῶ ὁ σκαρθμὸς, πλεονάσαντος τοῦ θ̄, ὡς καὶ ἐν τῷ μηνιθμὸς καὶ κλαυθμὸς καὶ ὠρυθμὸς παρὰ Κοΐντῳ, καὶ ἐν τοῖς ὁμοίοις. τινὲς δὲ τὸ πολύσκαρθμος πρὸς τὸν τόπον ἡρμήνευσαν, ὡς πολλῶν, φασὶν, ἐνεργουμένων αὐτόθι ἐν τῷ πολέμῳ σκαρθμῶν, ὅ ἐστι κινήσεων ποδῶν. ἔστι δὲ κατὰ τοὺς παλαιοὺς σκαρθμὸς δρόμος, βάσις, πούς. ἕτεροι δὲ τὸ πολύσκαρθμος ἀντὶ τοῦ τραχεῖα ἐνόησαν.* (Vers. 811.) *Τὸ δὲ, ἔστι δέ τις αἰπεῖα κολώνη πρὸ τῆς Τροίας, σχῆμα ἐστὶ σαφηνείας, διηγήμασι πρέπον, φίλον Ὁμήρῳ, ὡς καὶ τὸ, ἔστι πόλις Ἐφύρη, καὶ ἄλλα πολλά.* *(Vers. 816. sqq.) *Τρωσὶ μὲν ἡγεμόνευε μέγας κορυ-* 21 *θαιόλος Ἕκτωρ Πριαμίδης, ἅμα τῷ γε, ἤγουν τούτῳ, πολὺ πλεῖστοι καὶ ἄριστοι λαοὶ θωρήσσοντο μεμαότες ἐγχείῃσιν, ἤγουν προθυμούμενοι τοῖς ἔγχεσι. τί δὲ προθυμούμενοι; πολεμίους ἀναιρεῖν ἢ φάλαγγας ῥήσσειν ἢ καὶ θώρακας ῥήξειν πολεμίων ἀμφὶ στήθεσιν, ὅ περ ἐπὶ μὲν τῶν Ἀβάντων ἐντελῶς εἶπεν, ἐνταῦθα δὲ ἐνέλειψε συνεπιτροχάζων καὶ τοῖς σχήμασι, καὶ τὸ Τρωικὸν ἐμφαίνων καὶ οὕτως ἐναγώνιον, ὅς γε οὐδὲ δειπνούντων μέμνηται τῶν Τρώων, οὐδὲ μὴν θυόντων, ἅ περ εὐλόγως πεποιήκασιν Ἕλληνες.* (Vers. 816.) *Καὶ ὅρα ὅτι μέγαν τὸν Ἕκτορα εἶπε κατὰ πολλὰς πάντως ἐννοίας, ὧν οὐδεμίαν ἀνεκάλυψε. Κορυθαιόλος δὲ παροξύνεται μὲν ὑπὸ τῶν παλαιῶν, δηλοῖ δὲ τὸν ἔχοντα αἰόλην*
67 *κόρυθα, ἤγουν ποικίλην περικεφαλαίαν· εἰκὸς γὰρ *αὐτῷ παρηλλάχθαι τὸν ὁπλισμόν· ἢ τὸν εὐκίνητον ἐν πολέμοις παρὰ τὸ αἰόλον τὸ ταχὺ, ὅ περ ἀπὸ τοῦ αἰόλλω τὸ κινῶ γίνεται, ἵνα εἴη κορυθαιόλος ὁ αἰόλος εἰς μάχην μετὰ ὅπλων, ὡς ἀπὸ τῆς κόρυθος τὸ πᾶν εἰπεῖν. τοιούτου δὲ σημαινομένου ἐστὶ καὶ ὁ κορυθάϊξ. Ἰστέον δὲ ὅτι ἀπὸ τοῦ ῥηθέντος αἰόλλω καὶ ἀπαιόλη γίνεται ἡ ἀπάτη καὶ ἀποστέρησις. Αἰσχύλος· τέθνηκεν αἰσχρὸς χρημάτων ἀπαιόλῃ. ἐκεῖθεν δὲ καὶ ἀπαιόλημα τὸ ἀποπλάνημα καὶ ἀποκάθαρμα, ὃ καθαρολογήσας ἐν σαφηνείᾳ Σοφοκλῆς ἄλημά τε ἁπλῶς τὸν δόλιον καὶ αἱμύλον Ὀδυσσέα λέγει καὶ ἄλημα στρατοῦ, ᾧ παράκειται εἰς ἑρμηνείαν καὶ τὸ αἱμυλώτατον. καὶ οὕτω μὲν ὁ Ἕκτωρ τῶν Τρώων ἡγεῖτο.* (Vers. 819.) *Δαρδανίων δέ, φησιν, ἦρχεν Αἰνείας, ὃν ὑπὸ Ἀγχίσῃ ἔτεκεν Ἀφροδίτη Ἴδης ἐν κνημοῖσι, θεὰ βροτῷ εὐνηθεῖσα· οὐ μόνος δὲ αὐτὸς, ἀλλ' ἅμα τούτῳ δύο Ἀντηνορίδαι, Ἀρχέλοχος καὶ Ἀκάμας. ἴσως *γάρ, φασιν, ὁ βασιλεὺς ὑποπτεύων τὸν Αἰνείαν, ὡς καὶ ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα δηλώσει που ὁ ποιητὴς, φύλακας αὐτῷ συνέταξε. καὶ ὅρα ὅτι διαφορὰν οἶδε Δαρδάνων καὶ Τρώων, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς πολλαχοῦ φανήσεται, ἢ φυλαδὸν διῃρημένων, ἢ κατὰ σειρὰν τὴν ἀπὸ Τρωὸς καὶ Δαρδάνου, ἀφ' οὗ καὶ Δαρδανία τόπος τις, καὶ κτίσμα δὲ Δάρδανος, ἀρχαῖον μέν φασι*

ευκαταφρόνητον δέ. φησὶ γοῦν ὁ γεωγράφος ὅτι μετ᾽ Ἄβυδον Δαρδανὶς ἄκρα. καὶ πόλις Δάρδανος,
ἀπέχουσα ἑβδομήκοντα σταδίους τῆς Ἀβύδου, μεταξὺ δὲ ὁ Ῥόδιος ἐκπίπτει ποταμός. οὕτω δ᾽ εὐκατα-
353 φρόνητος ἡ ῥηθεῖσα Δάρδανος ἦν, ὥστε οἱ *Ῥωμαίων βασιλεῖς οἱ μὲν μετῴκιζον αὐτὴν εἰς Ἄβυδον, οἱ
δὲ εἰς τὸ ἀρχαῖον ἀνῴκιζον. μεσόγειοι δέ, φασιν, ὑπὸ τὴν Ἴδην οἱ Δάρδανοι. ὁ δ᾽ αὐτὸς γεωγράφος
λέγει καὶ ὅτι παρώρεια Τροίας ὑπὸ τὸν Αἰνείαν, ἣν Δαρδανίαν ἐκάλουν. εἰπόντος δὲ Ὁμήρου ὡς
Τρώων μὲν ἡγεῖτο Ἕκτωρ, Δαρδανίων δὲ ἦρχεν Αἰνείας, λέγουσιν οἱ σχολιασταὶ ὅτι δι᾽ ἐθνῶν, οὐ διὰ
πόλεων ὀνομάζει τοὺς βαρβάρους. εἰ δὲ προϊὼν καὶ πόλεις τινὰς βαρβάρων καταλέγει, ἀλλὰ τὰ πλείω
ἐθνικῶς προάγει ὡς ἐν στενῷ. τοὺς δὲ Δαρδανίους τὰ πλείω Δαρδάνους τρισυλλάβως λεγομένους ἔστιν
εὑρεῖν, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ Τρῶες καὶ Δάρδανοι. ὁ δὲ Πορφύριος λέγει καὶ ὅτι Τρώων καὶ τῶν τούτοις
συμμάχων ἡγοῦντο ἄνδρες εἴκοσι καὶ ὀκτὼ σὺν τοῖς ὕστερον ἐλθοῦσι. τούτων δέ, φησιν, ὀκτωκαίδεκα
οἱ ἐν τῷ πολέμῳ καθ᾽ Ὅμηρον ἀπέθανον. (Vers. 820.) *Ἀφροδίτης δὲ υἱὸς ὁ Αἰνείας μυθολογεῖ-
ται ὡς ἡδὺς καὶ ἐπέραστος καί, ὡς εἰπεῖν, ἐπαφρόδιτος καὶ πολὺ τὸ ἐπαγωγὸν ἔχων· διὸ καὶ ἐφιλεῖτο
ὑπὸ τῶν Τρώων. ὅθεν καὶ τῷ βασιλεῖ ὢν ὕποπτος οὐδὲν ὅμως ἐβλάβη. (Vers. 821.) Ἡ δὲ Ἴδη ὄρος
Τροίας ὑψηλόν, πολλαχοῦ τῆς ποιήσεως ἐμφερόμενον, πολλοὺς ἔχουσα πρόποδας κατὰ τοὺς παλαιούς,
σκολοπενδρώδης τὸ σχῆμα. ἔστι δὲ Ἴδη καὶ Κρήτης. καὶ πᾶν δέ, φασιν, ὄρος ὑψηλὸν ὡς ἀπὸ τούτων
Ἴδη ἐλέγετο, ὥς περ καὶ πᾶν ὕδωρ Ἀχελῷος, καὶ Ὠκεανὸς δὲ κατά τε Ὅμηρον καὶ τοὺς ὁμηρίζοντας·
ἐν οἷς καὶ Εὐριπίδης εἰπών, ὡς πέτρα τις Ὠκεανοῦ ὕδωρ στάζει, τουτέστι πηγήν. ὅτι δὲ καὶ Κρητική
ἐστιν Ἴδη, καὶ ὅτι ἀπὸ τῆς ἐν Κρήτῃ Ἴδης ἡ Τρωικὴ ὠνόμασται, καὶ ἐν τῇ α΄ ῥαψῳδίᾳ προγέγραπται.
ὁ δὲ γεωγράφος λέγει καὶ ὅτι Ἴδη τὸ ὄρος μέχρι Λεκτοῦ καθήκει, ἔστι δὲ ἀκρωτήριον γνώριμον τὸ
Λεκτόν. λέγει δὲ ὁ αὐτὸς καὶ ὅτι ἐν τῇ Κρη*τικῇ Ἴδῃ σίδηρον εἰργάσαντο οἱ Ἰδαῖοι καλούμενοι Δά-
κτυλοι, διὰ τὸν ἀριθμὸν οὕτω κληθέντες· καὶ ὅτι κύκλος τοῦ τοιούτου ὄρους στάδιοι ἑξακόσιοι.
(Vers. 824.) Κνημοὶ δὲ ὄρους τὰ περὶ τοὺς πρόποδας, ὡς πρὸ ὀλίγου ἐγράφη. Ὑπαὶ πόδα νείατον
Ἴδης, ὅ ἐστιν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ὑπωρείᾳ τῆς Ἴδης, ἔναιον οἱ κατὰ Ζέλειαν ἀφνειοί, πίνοντες ὕδωρ μέλαν
Αἰσήποιο Τρῶες, ὧν ἦρχε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός, Πάνδαρος, ᾧ καὶ τόξον Ἀπόλλων αὐτὸς ἔδωκε.
σημειοῦνται δὲ ἐνταῦθα οἱ παλαιοὶ ὅτι ἡ μὲν κατὰ Πάνδαρον χώρα ὁμωνύμως τῇ ἐν τῷ Ξάνθῳ Λυκίᾳ
καλεῖται, Τρῶες δὲ οἱ οἰκήτορες ἑτερωνύμως, ὅ περ καὶ ἐπὶ ἄλλων ἐδηλώθη γενέσθαι πρὸ τούτων. ὅτι
δὲ τοιοῦτος Λύκιος ὁ Πάνδαρος καὶ ὅτι Λυκία ὑπ᾽ αὐτῷ ἦν ἐν ᾗ Ζέλεια, δηλοῖ τὸ, οὐδέ τις ἐν Λυκίῃ σοῦ
εὔχεται κρείττων εἶναι· διὸ καὶ Λυκηγενεῖ Ἀπόλλωνι ἐν τοῖς ἑξῆς εὔξεται. ῥητέον οὖν ἐν ὀλίγῳ ὅτι οὐ
μόνον Ζελειῶται οἱ τοῦ Πανδάρου, ἀλ*λὰ καὶ Τρῶες, ἤδη δὲ καὶ Λύκιοι· τριωνυμία οὖν ἐθνικὴ καὶ
ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν Μυρμιδόνων προείρηται. Τὸ δὲ διπλοῦν ζ, ὡς οὐδ᾽ ἐν τῇ δ, οὕτως οὐδ᾽
ἐνταῦθα ἐκτείνει τὸ πρὸ αὐτοῦ βραχὺ φωνῆεν. φησὶ γὰρ κατὰ δάκτυλον, οἳ δὲ Ζέλειαν ἔναιον. τοιοῦ-
τον δὲ καὶ τὸ, ὑλήεντι Ζακύνθῳ· καὶ ἐκεῖ γὰρ ἀδυναμίαν ἔχει τὸ διπλοῦν ἐκτείνειν τὸ προηγούμενον
αὐτοῦ δίχρονον διὰ μέτρου ἀνάγκην, καθ᾽ ἣν καὶ ὁ Σκάμανδρος ἀδυνατεῖ ἔκτασιν ποιεῖν φωνήεντος
βραχέος, ᾧ αὐτὸς ἐπάγεται. καὶ καλεῖται τὸ τοιοῦτον ὑπερμετρία, μία οὖσα τῶν παρὰ τοῖς παλαιοῖς
τεθεωρημένων πέντε ἢ ἓξ κακιῶν τοῦ ἔπους. ἧς μέρος καὶ τὸ, Πατρόκλου ποθέων ἀνδροτῆτά τε καὶ μένος ἠΰ·
καὶ αὐτὸ γὰρ ὑπερμετρίᾳ ὑποκεῖσθαι λέγεται διὰ τὸ πλεονάζειν χρόνῳ οὐκ ἔχοντι λόγον συνιζήσεως. ἀλλὰ
τὸ μὲν τοιοῦτον πάθος ἔχοι ἂν λόγον κακίαν ἔπους εἶναι, καθὰ καὶ τὴν ὀλιγομετρίαν, ἣ θεω*ρεῖται
ἐν στίχῳ ἐξ ὀλίγων μερῶν λόγου συγκειμένῳ, οἷον κολλητὸν βλήτροισι, δύω καὶ εἰκοσίπηχυ. εὐτελὲς γὰρ
τὸ ἐκ δύο μερῶν λόγου, ἤγουν ὀνόματος καὶ συνδέσμου, ἡρῷον ἔπος συγκεκροτῆσθαι. τὸ δὲ καὶ τὴν
πολυμετρίαν τρίτην εἶναι κακίαν ἔπους, καθ᾽ ἣν στίχος ἀπήρτισται ἐκ πολλῶν μερῶν λόγου συγκείμε-
νος, οἷον, ἔν τ᾽ ἄρα οἱ φῦ χειρὶ ἔπος τ᾽ ἔφατ᾽ ἔκ τ᾽ ὀνόμαζεν, ἀπορίαν προβάλλεται. εἰ γὰρ τὸ ἐκ πέντε
μερῶν λόγου συντεθειμένον κακία ἔπους, διὰ τί μὴ πολλῷ πλέον τὸ ἐκ πάντων ἐκεῖνο τὸ σπουδαιότα-
354 τον; πρὸς δέ με τὸν δύστηνον ἔτι φρονέοντ᾽ ἐλέησον ἢ ἐλέαιρε. ἔστι δὲ ἴσως δυσπαράδεκτος. οὐ*δὲν 268
ἧττον καὶ ἡ παραδεδομένη ἕκτη κακία διὰ τήν, ὥς φασι, τρίτην ἀπὸ τέλους ὀξεῖαν ἐν τῷ, οὐλομένην
ἣ μυρί᾽ Ἀχαιοῖς ἄλγε᾽ ἔθηκεν. αἱ μέντοι λοιπαὶ δύο κακίαι, ἡ τετάρτη καὶ ἡ πέμπτη, φανοῦνται που
ἐν τοῖς ἑξῆς καὶ αὐτὰ κατά τι ἔλλογοι. καὶ τοιάδε μὲν ταῦτα. κεῖται δέ, φασιν, ἡ Ζέλεια ἐν παρωρείᾳ

τῇ ὑστάτῃ τῆς Ἴδης κατὰ τὸ Ὁμηρικὸν τὸ, ὑπὸ πόδα νείατον Ἴδης, Κυζίκου μὲν ἀπέχουσα σταδίους
ἑκατὸν ἐνενήκοντα, θαλάσσης δὲ τῆς ἐγγυτάτω, καθ' ἣν ἐκδίδωσιν ὁ ποταμὸς Αἴσηπος, ὅσον σταδίους
ὀγδοήκοντα. περιῤῥέει δ' αὐτὴν Τάρσιος ποταμὸς, οὗ μνήμη τις ἔσται ἐν τοῖς ἑξῆς. ἐκλήθη δὲ ἡ τῆς
Τρωάδος αὕτη Ζέλεια κατὰ τὸν ἐθνικολόγον ἀπὸ Ζελίου ἥρωος. ἐθνικὸν δέ, φησιν, αὐτῆς Ζελείτης
καὶ Ζελειάτης. εὕρηται δὲ διὰ τοῦ ῑ Ζελίη. τινὲς δὲ Ζέλην αὐτήν, φησι, καλοῦσιν. *ἔστι δὲ καὶ φρού-
ριον Κυζικηνόν. λέγονται δέ, φησι, κατά τινας οἱ τοῦ Πανδάρου Ζελεῖται καὶ Λύκιοι. καὶ ὁ γεωγρά-
φος δέ φησιν ὅτι Λύκιοι οἱ Τρωικοὶ, καὶ ἕτεροι πρὸς τῇ Καρίᾳ, περὶ ὧν ὑπόνοιά φησίν ἐστιν ὡς τοὺς
ἑτέρους ἀποικισάντων. ἐπεὶ δέ, φησι, Λύκιοι οἱ περὶ Ζέλειαν, διὰ τοῦτο καὶ Λυκάων ἀρχηγὸς αὐτῶν,
καὶ Ἀπόλλων αὐτόθι τιμᾶται Λυκηγενής. λέγει δὲ καὶ Ἀῤῥιανὸς οὕτω· Ζέλεια ἡ καὶ Λυκία, καὶ
ὁ Ἀπόλλων ἐπὶ τῇδε τῇ Λυκίᾳ Λύκιος· διὸ καὶ Πανδάρου πατὴρ Λυκάων, οὐ πόῤῥω τοῦ τοιούτου
ἔθνους πεσόντος τοῦ ὀνόματος· καὶ Λυκηγενεῖ Ἀπόλλωνι ἐκεῖνος εὔχεται τῷ ἐγχωρίῳ. Ἰστέον δὲ ὅτι
Λύκιος μὲν τὸ ῥηθὲν ἐθνικὸν διὰ διχρόνου, Λύκειος δὲ ἀγορὰ ἡ καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ διὰ διφθόγγου, ἐν
ᾗ, φασὶ, Λύκιος Ἀπόλλων ἵδρυτο. (Vers. 825.) Ἀφνειοὺς δὲ λέγει οὐχ' οὕτω τοὺς πλουσίους, ὅσον τοὺς
περὶ τὴν Ἀφνῖτιν λίμνην κατὰ τοὺς παλαιούς. καὶ γὰρ οὕτω, φασὶ, καλεῖται ἡ Δα*σκυλίτης. Μέλαν
δὲ ὕδωρ τὸ τοῦ Αἰσήπου φησὶν ἢ κατὰ κοινὸν ἐπίθετον, καθ' ὃ καὶ κυανώπιδα λέγει Ἀμφιτρίτην καὶ
Ποσειδῶνα κυανοχαίτην καὶ ταύρους μέλανας θύεσθαι τῷ Ποσειδῶνι λέγεται, ἢ διὰ τὸ βαθύ. Καλλί-
μαχος δὲ παραφράσας ἑλικώτατον ὕδωρ Αἰσήπου φησίν· ἄλλον δὲ τρόπον καὶ ἀργυροδίνην εἶχε τοῦτον
εἰπεῖν. μετὰ τὴν Κυζικηνὴν δέ φασι καὶ τὸν ῥηθέντα Αἴσηπον ἡ τῆς Τρωάδος ἀρχή. (Vers. 827.)
Πάνυ δὲ ἐξαίρει τὸν Πάνδαρον ὁ ποιητὴς, λέγων ἐξ αὐτοῦ Ἀπόλλωνος λαβεῖν τὸ τόξον, ἤγουν τὴν
τοξείαν, ὅ ἐστι τὴν τοξικὴν ἐπιστήμην. καὶ ἔστι, φασὶν, ὁ τρόπος μετωνυμία· προοικονομεῖ δὲ
ἐν τούτῳ τὰ μετὰ ταῦτα ὁ ποιητὴς, ἵνα θαῤῥῶν ὁ Πάνδαρος τῷ θείῳ δώρῳ τολμήσῃ διοιστεῦσαι
κατὰ Μενελάου καὶ οὕτω συγχεθῶσιν οἱ ὅρκοι ἐπὶ κακῷ τῶν Τρώων. ἔθος δὲ ποιηταῖς ἱστορεῖν τοὺς
περί τινα τέχνην δεξιοὺς θεόθεν ἔχειν τὰ ὄργανα. οὕτω καὶ ἄλλος τις αὐλῶπιν ἔ*χει τρίπτυχον, τὴν οἱ
πόρε Φοῖβος Ἀπόλλων, καὶ κίθαριν δέ τις, καὶ ἕτερος λύραν, καὶ ἄλλος ἀσπίδα ἤ τι ἀλλοῖον ὅπλον
ἐκ θεῶν λαβεῖν μεμύθευται. τὰς γὰρ εἰς ἄκρον φασὶν εὐεξίας θεοῖς ἀνατιθέασιν οἱ ποιηταί. ἐν δὲ τῷ,
καὶ τόξον ἔδωκεν, ἢ περιττὸς ὁ καὶ σύνδεσμος ἢ συμπλέκει καὶ ἕτερα θεόσδοτα τῷ τόξῳ ἀγαθὰ, ἐν οἷς
καὶ ἡ τοξικὴ δεξιότης. *(Vers. 828.) Οἱ περὶ Ἀδρήστειαν ἤτοι Ἀδράστειαν καὶ οἱ περὶ Ἀπεσὸν καὶ 355
Πιτύειαν καὶ Τηρείης ὄρος αἰπὺ ἀρχηγοὺς εἶχον Ἄδρηστόν τε καὶ Ἄμφιον, ὃς λινοθώρηξ ἦν, καθὰ 4
καὶ ὁ Λοκρὸς Αἴας πρὸ τούτου ἐῤῥέθη. ἦσαν δὲ υἱοὶ Μέροπος, ἀνδρὸς οὕτω καλουμένου καὶ ἐξιδιωσα-
μένου καὶ αὐτοῦ κατὰ τὸν ἱστορούμενον Ὀλυμπιονίκην ἄνθρωπον, τὸ προσηγορικὸν ὄνομα εἰς κυριω-
νυμίαν. Περκώσιος δὲ ἦν οὗτος, ἤτοι ἀπὸ Περκώτης, πόλεως Τρωάδος. ᾔδεε δὲ μαντοσύνας περὶ
69 πάντων, ἤτοι ἐπέκεινα πάντων τῶν ἐκεῖ ὁμοτέχνων, οὐδὲ εἴα τοὺς παῖ*δας στείχειν ἐς πόλεμον φθει-
σήνορα· οἱ δ' οὔ τι πίθοντο· Κῆρες γὰρ ἄγον μέλανος θανάτοιο. καὶ ὅρα οἷον τὸ μὴ πείθεσθαι πατρά-
σιν εὖ εἰδόσιν. οἱ δὲ παλαιοὶ λέγουσιν ἐνταῦθα καὶ ὅτι οὐδὲν ἄρα ἡ μαντικὴ μοίρας ἀντιταττομένης.
Ἀδρήστειαν δὲ θέλουσι μέν τινες τρισυλλάβως Δρήστειαν γράφειν, οὐ προσέχονται δέ· ὠνόμασται γὰρ
ἀπὸ Ἀδράστου, ἀνδρὸς ἡρωικοῦ παλαιοῦ, ᾧ συνεξέδραμεν εἰς ὁμωνυμίαν ὁ προῤῥηθεὶς Ὁμηρικὸς
Ἄδραστος· περὶ ταύτης ὁ τῶν ἐθνικῶν γραφεὺς λέγει ὅτι μεταξὺ Πριάπου καὶ Παρίου τοῦ κατὰ Προ-
ποντίδα, ἐν ᾧ βωμὸς θέας ἄξιος κατὰ τὸν γεωγράφον σταδιαίας ἔχων πλευρὰς, Ἀδράστεια πόλις ἀπὸ
Ἀδράστου βασιλέως, ὃς πρῶτος ἱδρύσατο Νεμέσεως ἱερόν. ἐκαλεῖτο δὲ καὶ ἡ χώρα Ἀδράστεια. οἱ δὲ
Ἀδράστειαν τὴν πόλιν κληθῆναι ἀπὸ Ἀδραστείας, μιᾶς τῶν Ὀρεστιάδων νυμφῶν. ἔστι δέ, φησι, καὶ
τόπος Τρωάδος Ἀδράστεια, ἀπὸ Ἀδραστείας, θυ*γατρὸς Μελίσσου, υἱοῦ Ἴδης τῆς πρῶτον βασιλευ-
σάσης ἐν Τροίᾳ. καὶ ταῦτα μὲν οὗτος, συμφωνήσας τῷ Στράβωνι ἐν πολλοῖς. ἐκεῖνος δὲ λέγει καὶ ὅτι,
ὥς περ Θήβη καὶ Θήβης πεδίον, οὕτω καὶ Ἀδράστεια καὶ Ἀδραστείας πεδίον διττῶς, καὶ ὅτι ἐνταῦθα
μὲν οὔτε Νεμέσεως οὔτε Ἀδραστείας ἱερὸν δείκνυται, περὶ δὲ Κύζικον Ἀδραστείας ἱερόν. γράφει οὖν,
φησὶν, Ἀντίμαχος οὕτω· ἔστι δέ τις Νέμεσις, μεγάλη θεὸς, ἣ τάδε πάντα πρὸς μακάρων ἔλαχε,
βωμὸν δέ οἱ εἵσατο, ἤγουν ἵδρυσε, πρῶτος Ἄδρηστος ποταμοῖο περὶ ῥόον Αἰσήποιο· ἔνθα τετίμηταί

τε καὶ Ἀδρήστεια καλεῖται. καὶ οὕτω μὲν καὶ ὁ γεωγράφος. ἕτεροι δὲ οὐκ ἰδίᾳ μὲν Ἀδρήστειάν φασιν, ἰδίᾳ δὲ Νέμεσιν, οὐδὲ Ἄδρηστον τοῦτον οἴδασιν αἴτιον τοῦ τῆς Ἀδρηστείας ταύτης ὀνόματος, ἀλλὰ Νέμεσιν Ἀδράστειαν λέγοντες Ἄδραστον αἰτιῶνται τῆς παροιμίας ταύτης, ὃν Σικυῶνι πρῶτα ἐμβασιλεύειν ὁ ποιητὴς πρὸ τούτου ἱστόρησε, καὶ τὴν *μὲν Νέμεσιν ὡς εἰς κύριον τιθέασιν ὄνομα, τὴν δὲ Ἀδράστειαν ὡς εἰς ἐπίθετον, καὶ βούλονται εἶναι ἀδράστειαν τὴν οἰκονομησαμένην παραδόξως τὰ κατὰ τὸν τοιοῦτον Ἄδραστον, οὗ μόνου τῶν ἡγεμόνων διασωθέντος ἐκ τοῦ Θηβαϊκοῦ πολέμου ἐνεμέσησε τὸ θεῖον. καὶ γοῦν ἐν τοῖς Ἐπιγόνοις τῶν ἐν Θήβαις πεσόντων ἀρχηγῶν Διομήδης μὲν καὶ Σθένελος καὶ οἱ λοιποὶ περιεγένοντο, μόνος δὲ ὁ ἐξ Ἀδράστου πέπτωκε, καὶ οὕτω κατά τι δίκαιον ἀνισώθη τὸ δοκοῦν ἐκεῖ ἐλλελεῖφθαι πρὸς τῆς Νεμέσεως, καὶ ἐκλήθη αὕτη ἐντεῦθεν Ἀδράστεια. ἕτεροι δὲ τὴν Νέμεσιν Ἀδράστειαν εἶπον καλεῖσθαι διὰ τὸ τῆς θείας δίκης ἀναπόδραστον, ἤτοι ἄφυκτον· Παυσανίας δέ φησιν ὅτι τὴν Ἀδράστειαν ἑτέραν τῆς Νεμέσεως ὑποτίθενταί τινες, οἱ δὲ τὴν αὐτὴν τῇ Νεμέσει ἀπὸ Ἀδράστου, ὅτι μόνος τῶν ἑπτὰ σωθεὶς μόνος πάλιν τὸν υἱὸν ἀπέβαλεν ἐν τοῖς Ἐπιγόνοις· οἱ δὲ ἀπὸ Ἀδράστου, φησὶ, Μυσοῦ ἱδρυ*σαμένου αὐτῆς ἱερόν. βέλτιον δέ, φησιν, ἀπὸ τοῦ μηδὲν αὐτὴν ἀποδιδράσκειν. καὶ τοιοῦτον μὲν καὶ τοῦτο. ὁ δὲ γεωγράφος λέγει πρὸς τὰ τοῦ Ὁμηρικοῦ τούτου καταλόγου καὶ ὅτι ἐπὶ τῷ Αἰσήπῳ τὸ πεδίον τῆς Ἀδρηστείας καὶ Τήρεια καὶ Πιτύα ἢ Πιτύεια, ἐκ πιτύων παρονομασθεῖσα, καὶ καθόλου, φησὶν, ἡ νῦν Κυζικηνὴ ἡ πρὸς Πριάπῳ, ὥστε φαίνεται τῆς Κυζικηνῆς καὶ τὰ ῥηθέντα εἶναι. ἀλλαχοῦ δὲ λέγει ὅτι ἡ Πιτύα τῆς Παριανῆς ἐστιν, ἧς ὑπέρκειται πιτυῶδες ὄρος. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐκ τῶν πιτύων οὐχ' ἡ Πιτύα παρωνόμασται μόνον, ἀλλὰ καὶ νῆσοι διάφοροι Πι-

356 τυοῦσσαι λεγόμεναι, ἃς ὁ Ἀλκμὰν Πιτυώ*δεις καλεῖ. ἔστι δέ, φασι, Πιτύη καὶ πόλις Καρίας, ἥ τις καὶ Πισύη διὰ τοῦ σ λέγεται. Ἀπεισὸς δὲ ἐνταῦθα μετὰ τοῦ ἄλφα. φησὶ γάρ· καὶ δῆμον Ἀπαισοῦ. εὑρεθήσεται δὲ καὶ χωρὶς τοῦ α δισυλλάβως ἐν τῷ, ὅς ῥ' ἐν Παισῷ ναῖς πολυκτήμων. οὕτω δὲ καὶ παρὰ τῷ γεωγράφῳ λέγοντι, Παισὸς πόλις καὶ ποταμὸς μεταξὺ Λαμψάκου καὶ Παρίου. κατασπασθείσης δὲ τῆς πόλεως οἱ Παισηνοὶ μετῴκησαν εἰς Λάμψακον, Μιλησίων ὄντες ἄποικοι, ὡς καὶ οἱ Λαμψακηνοί. ὥς περ δὲ διχῶς Ἀπαισὸς καὶ Παισὸς, καὶ οὕτω Ἄταρνα πόλις, ἧς ὁ πολίτης Ἀταρνεὺς, ἐν ᾗ καὶ τυραννεῖον Ἑρμείου. καὶ Τάρνη δὲ δίχα τοῦ α· Ὅμηρος, ὃς ἐκ Τάρνης ἐριβώλακος· πλὴν ὅσον Ἀπαισὸς μὲν καὶ Παισὸς ἡ αὐτὴ, Ἄταρνα δὲ καὶ Τάρνη ἕτεραι ἀλλήλων. Τάρνη μὲν γὰρ Ἀχαΐας πόλις· (Vers. 829.) Ἄταρνα δὲ με*ταξὺ Μυσίας καὶ Λυδίας καὶ Λέσβου, κατὰ δὲ ἑτέρους ἐπιτόμως εἰπεῖν, περί που τὴν Ἀτραμυττηνήν. Τήρεια δὲ ἴσως παρὰ τὸ τηρεῖν τὰ κύκλῳ, ὥς περ καὶ Ἴδη παρὰ τὸ ἰδεῖν· αἰπὺ γὰρ ὄρος τὴν Τήρειαν λέγει ὁ ποιητής. οὕτω δὲ καὶ νῦν οὐ μακρὰν τῆς Προποντίδος ὄρος ὑψηλὸν κατοπτεῦον τὰ πέριξ τοιαύτην κλῆσιν ἔλαχε. Τειρία μέντοι διὰ διφθόγγου καὶ ι Λευκοσύρων πόλις ἐστὶ κατὰ τὸν ἀναγραφέα τῶν ἐθνικῶν, ἧς ὁ πολίτης Τειριεὺς, ὡς ὁ τοῦ Στειρίου Στειριεύς. ὁ δὲ γεωγράφος τὴν Τήρειαν εἰς ὄρη Κυζικηνὰ τάσσει τῇ Ζελείᾳ προσεχῆ, ἐν οἷς θήρα κατεσκευάσθη βασιλική. οἱ δέ, φησι, λόφον αὐτήν φασιν ἀπὸ τεσσαράκοντα σταδίων Λαμψάκου. (Vers. 833.) Τὸ δὲ φθισήνωρ δηλοῖ μὲν τὸν φθείροντα τοὺς ἄνδρας, ὃ δὴ σημαίνει καὶ ὁ φθισίμβροτος καὶ ὁ ἐναρίμβροτος καὶ ὁ ἀνδριφόντης καὶ ὁ βροτολοιγός. γίνεται δὲ ἀπὸ τοῦ φθίω φθίσω· ἐπεὶ δὲ τὸ φθίω διφορεῖται, ὡς καὶ ὁ Χοιροβοσκὸς ἐν τῇ ὀρ*θογραφίᾳ δηλοῖ, διφορεῖται καὶ ἡ ἄρχουσα τοῦ φθισήνωρ. πολλὰ γοῦν τῶν παλαιῶν ἀντιγράφων διὰ διφθόγγου αὐτὴν ἔχουσι· καὶ ἔχῃ ἂν λόγον ἡ τοιαύτη γραφικὴ διφόρησις· ἐκ μὲν γὰρ τοῦ φθίω φθίσω, ὡς τίω τίσω, καὶ φθίσις ὡς τίσις, καὶ φθισήνωρ, ἐκ δὲ τοῦ φθῶ φθείω, ὡς κῶ κείω, ἐξ οὗ τὸ κείσεται, καὶ χῶ χείω τὸ χωρῶ, ἀφ' οὗ τὸ, οὐδὸς δ' ἀμφοτέρους ὅδε χείσεται, ἤγουν χωρήσει, γράφοιτο ἂν εὐλόγως διὰ διφθόγγου ἡ ἄρχουσα τοῦ φθεισήνωρ. (Vers. 835.) Τῶν περὶ Περκώτην καὶ Πράκτιον καὶ Σηστὸν καὶ Ἄβυδον καὶ δῖαν Ἀρίσβην Ὑρτακίδης ἦρχεν Ἄσιος, ὄρχαμος ἀνδρῶν, ὃν καὶ ἐπαναλαμβάνων εὐθύς φησιν, Ἄσιος Ὑρτακίδης, ὃν Ἀρίσβηθεν φέρον ἵπποι αἴθωνες μεγάλοι ποταμοῦ ἀπὸ Σελλήεντος. ἐπαναλαμβάνει δὲ τὸν Ἄσιον 270
σημειωτικῶς, ὡς ἂν ὁ ἀκροατὴς ἐγγράψας αὐτὸν εἰς μνήμην εἰδείη ὅτε ἀφραίνοντα ἐν τοῖς ἑξῆς μάθῃ αὐτὸν καὶ ἀκλεῶς πίπτοντα, οὐ μάτην δὲ οὐδὲ *τῶν ἵππων αὐτοῦ ἐμνήσθη, ἀλλ' ὅτι αὐτοῖς πεποιθὼς ὁ Ἄσιος ἐν τοῖς ἑξῆς ὡς καλοῖς ἀφρονεύσεται καὶ πεσεῖται, ἵππων ὠκυπόδων ἐλατὴρ θρασυκάρδιος,

*κατὰ τὸ εἰς αὐτὸν ἐπίγραμμα. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τοῖς ἑξῆς καὶ ἕτερος Ἄσιος δηλωθήσεται, μήτρως Ἕκτορος ἀπὸ Σαγγαρίου. Τῶν δὲ ῥηθέντων τόπων Περκώτη μὲν εἰς τοσοῦτον μόνον ἠξίωται λόγου τοῖς παλαιοῖς, εἰς ὅσον εἰπεῖν αὐτοὺς ὅτι πόλις ἐστὶ Τρωάδος, καὶ ὅτι πολίτης αὐτῆς Περκώσιος, καὶ ὅτι ἦν τις καὶ πάλαι Περκώτη λεγομένη, καὶ ὁ ἐξ αὐτῆς πάλαι Περκώσιος. Τὸν δὲ Πράκτιον ποταμὸν δέχεσθαι ὁ γεωγράφος βούλεται, ῥέοντα μεταξὺ Ἀβύδου καὶ Λαμψάκου· πόλις γάρ, φησιν, οὐχ εὑρίσκεται, λέγων καὶ ὅτι ὁ ποιητὴς καὶ ἐκ ποταμῶν οἰκήσεις ἐδήλωσεν, ὡς καὶ ἐν τῷ, οἳ περὶ Κηφισσὸν δῖον ἔναιον, καὶ ἀμφὶ Παρθένιον ποταμὸν ἔργα ἐνέμοντο, ἀλλαχοῦ δὲ λέγει καὶ ὅτι ἀφανῆ χωρία ἡ Περ*κώτη καὶ τὸ Πράκτιον καὶ ἡ Ἀρίσβη.* (Vers. 836.) *Περὶ δὲ Σηστοῦ καὶ Ἀβύδου ἐγράφη ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ. νῦν δὲ ἀρκεῖ εἰπεῖν ὅτι κατὰ τὸν γεωγράφον διέχουσιν ἀλλήλων Σηστὸς καὶ Ἄβυδος τριάκοντά που σταδίους ἀπὸ λιμένος εἰς λιμένα, καὶ ὅτι ἡ Σηστὸς βραχεῖα μὲν, εὐερκὴς δὲ, σκέλει διπλέθρῳ συνάπτουσα πρὸς τὸν λιμένα, οὗ δὴ σκέλους μείζω πάντως τὰ ἐξ Ἀθηνῶν ἕως καὶ εἰς τὸν Πειραιᾶ, καὶ ὅτι Γύγης, βασιλεὺς Λυδῶν, ὥς περ τὴν Τρωάδα πᾶσαν, οὕτω καὶ τὰ χωρία ταῦτα εἶχεν ὑφ' ἑαυτῷ, οὗ καὶ ἐπιτρέψαντος ἔκτισαν τὴν Ἄβυδον Μιλήσιοι. οὐ μόνον δὲ ἡ Σηστὸς, ἀλλὰ καὶ ὁ Σηστὸς ἀρσενικῶς, φασὶ, λέγεται. *Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ Ἄβυδος ὕστερον ἐπὶ συκοφάντου ἐτέθη* 357 *παροιμιακῶς διὰ τὸ δοκεῖν συκοφάντας εἶναι τοὺς Ἀβυδηνούς· ὅθεν καὶ ἀβυδοκόμαι οἱ ἐπὶ συκοφαντίᾳ κομῶντες· τίθεται δέ, φασιν, ἡ λέξις καὶ ἐπὶ τοῦ εἰκαίου καὶ οὐδενὸς ἀξίου. κωμῳδοῦνται δέ, φασι, καὶ εἰς μαλακίαν οἱ τῆς Ἀβύδου. Πανσανίας δὲ καὶ παροιμίαν εἶναι λέγει, μὴ εἰκῇ τὴν Ἄβυδον, ᾗ ἐχρῶντο, φησὶν, ἐπὶ τῶν εἰκαίων καὶ οὐδαμινῶν.* (Vers. 838.) *Ἀρίσβη δὲ εἰ καὶ ἀφανὲς ἀνωτέρω ἐῤῥέθη χωρίον, ἀλλ' ἦν ὅτε οὐ τοιοῦτον ἂν ἦν· ἔοικε γὰρ κατὰ τὸν γεωγράφον βασίλειον εἶναι αὕτη Ἀσίου, διὸ καὶ δῖαν Ἀρίσβην ὁ ποιητὴς ἔφη αὐτὴν, καὶ τὸ Ἀρίσβηθεν δὲ οὐκ εἰς κενὸν πρόσκειται, ἀλλ' ἵνα δηλωθῇ ὅτι πολλῶν ἄρχων πόλεων καὶ ὁ Ἄσιος τῇ Ἀρίσβῃ, ὡς εἰκὸς, ἔχαιρε. ἦν δέ, φασι, καὶ ἐν Λέσβῳ Ἀρίσβα ὑπὸ Μηθυμναίοις, ἐν δὲ Θρᾴ*κῃ ποταμὸς Ἄρισβος, ἐμβάλλων εἰς τὸν Ἕβρον.* (Vers. 839.) *Αἴθωνες δὲ ἵπποι οἱ θερμοὶ ἢ μέλανες ἢ πυῤῥοὶ ἀπὸ τοῦ αἴθω τὸ καίω καὶ λάμπω, ἐξ οὗ καὶ ἡ βασιλικὴ ἵππος, καὶ βόες δὲ αἴθωνες ὁμοίως πολλαχοῦ. λέγεται δὲ καὶ αἴθων λέων. αὐτὸς δὲ καὶ καθ' ἕτερόν τινα λόγον οὕτω καλεῖται τὸν ἑτέρωθι δηλούμενον. ἐπίκειται δέ ποτε ἡ λέξις καὶ ἡρωικῷ ἀνδρὶ, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ, ἀνδρὸς αἴθωνος ἀγγελίαν. Ἐνταῦθα δὲ ὅρα ὅτι τὸ φέρειν ἐπὶ ἐμψύχου πάλιν εἴρηται ἐν τῷ, φέρον ἵπποι τὸν Ἄσιον. Σελλήεις δὲ ποταμὸς οὐ μόνον ἐν τοῖς ὑπὸ τὸν Ἄσιον, ἀλλὰ καὶ ἐν ἄλλοις τόποις, ὡς καὶ προεγράφη. ῥέει δὲ πρὸς τῇ Ἀρίσβῃ. ἀναμνηστέον δὲ καὶ τῆς οὐ πρὸ πολλῶν ῥηθείσης Ἐφύρης, ἥ τις εἶχε καὶ αὐτὴ ποταμὸν Σελλήεντα.* (Vers. 840.) *Ἱππόθοος καὶ Πύλαιος, υἱοὶ Λήθου Πελασγικοῦ, ἦγον φῦλα Πελασγῶν ἐγχεσιμώρων· τῶν, ἤγουν τούτων, οἳ Λάρισσαν ἐριβώλακα ἔναιον. καὶ ὅρα τὸ, φῦλα Πελασ*γῶν· ἀξιόλογον γὰρ πλῆθος δηλοῖ· οὐ γὰρ φῦλον ἔφη, ἀλλὰ φῦλα πληθυντικῶς. μέγα δὲ ἔθνος οἱ Πελασγοὶ κατὰ τὸν γεωγράφον, ὅ περ καὶ εἰς πλάτος ἀποδεικνύει αὐτός. πλανῆται δὲ ἦσαν καὶ σποράδες πανταχοῦ τῆς γῆς, ὡς καὶ ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ κεῖται. φησὶ γοῦν ὁ αὐτὸς γεωγράφος καὶ ὅτι πλάνητες οἱ Λέλεγες, ὡς καὶ οἱ Πελασγοὶ καὶ οἱ Καύκωνες πολλαχοῦ τῆς Εὐρώπης τὸ παλαιὸν πλανώμενοι. καὶ Πελασγικὸν δὲ πεδίον ἱστορεῖ ἐν Λαρίσσῃ τῇ Θετταλικῇ. λέγει δὲ καὶ ὅτι ᾠκήθη ποτὲ ὑπὸ Πελασγῶν ἡ τῶν Ἰώνων παραλία πᾶσα ἐκ Μυκάλης ἀρξαμένη. καὶ Χῖοι δὲ οἰκιστὰς ἔσχον Πελασγοὺς ἐκ Θετταλίας. πολύπλανον γὰρ τὸ ἔθνος καὶ ἕτοιμον εἰς ἀπανάστασιν, καὶ αὐξηθέν ποτε ἐπὶ πολὺ ταχὺ ἐξέλιπε. καὶ Λῆμνον δὲ καὶ Ἴμβρον ὑπὸ Πελασγῶν Ἡρόδοτος οἰκεῖσθαι φησὶν, ὅτε τὰ Περσικὰ ἐγίνοντο. καὶ Ἀργεῖοι δὲ ἦσαν Πελασγοί. φησὶ γοῦν ὁ αὐτὸς ὅτι *Ἀργείων ἀκρόπολιν ᾤκισε Δαναὸς καὶ Πελασγιώτας ὠνομασμένους Δαναοὺς ἐκάλεσε. δηλοῖ δὲ ταῦτα καὶ ὁ εἰπὼν, πάλαι Πελασγοὶ, Δαναΐδαι δεύτερον. πολλαχοῦ μὲν οὖν γῆς Πελασγοὶ, ὡς ἐῤῥέθη· κόμμα δὲ τοῦ τοιούτου ἔθνους καὶ οἱ ἐκ τῆς Λαρίσσης οὗτοι Πελασγοὶ, περὶ ἧς φασὶν οἱ παλαιοὶ ὅτι αὕτη νῦν συνῴκισται εἰς Ἀλεξάνδρειαν τὴν Τρωάδα.* (Vers. 841.) *Λάρισσαι δὲ πολλαὶ κατὰ τὸν γεωγράφον, ἡ μὲν κατὰ τὴν ἁμαξιτὸν ἐν ὄψει τελέως οὖσα τῷ Ἰλίῳ καὶ ἐγγὺς σφόδρα, περὶ ἧς οὐκ ἂν λέγοι ὁ ποιητής· μάλιστα δ' ἂν περὶ τὴν Κύμην ὑπολάβοι τις ὀρθῶς τὴν τοιαύτην Λάρισσαν· καὶ κατασκευάζει ὁ γεωγράφος τὸ οὕτω τισὶν ὑποληφθὲν, λέγων καὶ ὅτι πόλις ἡ Κύμη ἐπι-*

*φανής ποτε, Ἡσιόδου πατρὶς, ἧς οἱ πολῖται ἐπὶ ˮμωρίᾳ ἐκωμῳδοῦντο, καὶ ὅτι Φρικωνὶς ἡ τοιαύτη ἐκλήθη Λάρισσα, καὶ ὅτι Κύμης μὲν ἀπεῖχε σταδίους ἑβδομήκοντα, Τροίας δὲ χιλίους· *διό, φησι, καὶ Ἱππόθοος ἐν τῇ Πατροκλείᾳ τῆλε ἀπὸ Λαρίσσης πεσεῖν λέγεται. καὶ ὅτι Λαρισσαίοις τοῖς Φρικωναίοις καὶ τοῖς Θετταλικοῖς ἴδιόν τι συνέβη τὸ ποταμόχωστον χώραν οἰκεῖν, ὁμοίως καὶ τοῖς Καυστρηνοῖς. ἦν δὲ καὶ τρίτη Λάρισσα κώμη τῆς Ἐφεσίας ἐν τῷ Καυστρίῳ, φησὶ, πεδίῳ. λέγει δὲ ὁ αὐτὸς ἄρχοντά τινα Πελασγῶν Πίασον ἐπιθυμῆσαι τῆς θυγατρὸς, ἣν Λάρισσαν ἐκάλουν. βιασάμενον* 271
δ' αὐτὴν τῖσαι τῆς ὕβρεως δίκην· ἐγκύψαντα γὰρ εἰς πίθον οἴνου καταμαθοῦσα τὸν Μιάστορα πατέρα ἡ Λάρισσα τῶν σκελῶν λαβομένη ἐξῆρε καὶ καθῆκεν αὐτὸν εἰς τὸν πίθον. καὶ ἔστιν ἀστείως εἰπεῖν ὡς
358 *ποινὴν ἀθε*μίτου παροινίας ὁ βίαιος ἔτισε, τὸν λοῖσθον σκύφον κατὰ τὸν εἰπόντα ἐκπιὼν οὐχ' ὕδατος ἁλμυροῦ, ἀλλ' οἴνου καταμεθύσαντος αὐτὸν εἰς θάνατον. Ἰστέον δὲ ὅτι ὁ τῶν ἐθνικῶν ἐπιλέκτης ἕνδεκα Λαρίσσας ἐξαριθμήσας, ὧν αἱ πλείους Εὐρωπαῖαι, οὐ Κυμαίαν λέγει Λάρισσαν τὴν Ὁμηρικὴν ταύτην, ἀλλὰ τὴν Τρωαδικὴν, ἣν ὁ γεωγράφος ἀπείπατο. καὶ ἰδοὺ εἰς τοῦτο ἀντιφέρονται οἱ σοφοὶ οὗτοι. ἀμφοῖν δὲ μάχεται τούτοιν ὁ εἰπὼν Θετταλικὴν τὴν τοιαύτην Λάρισσαν. ἔοικε δὲ ὁ τοιοῦτος πλάνην παθεῖν τοιαύτην τινά. ἐν τῷ ἐφεξῆς Παφλαγονικῷ καταλόγῳ γράφουσιν οἱ σχολιασταὶ ὅτι ἐκ τῶν Εὐρωπαίων ἐπὶ τοὺς Ἀσιανοὺς ὁ ποιητὴς ἔρχεται. ἐπεὶ οὖν οἱ πρὸ τῶν Παφλαγόνων καταλεγόμενοι Παίονες καὶ οἱ πρὸ ἐκείνων Κίκονες καὶ οἱ πρὸ αὐτῶν Ἑλλησπόντιοι Θρᾷκες Εὐρωπαῖοι εἰσὶν, ᾠήθησαν *καὶ τοὺς τῆς Λαρίσσης ταύτης τῆς Ὁμηρικῆς ἐκ τῆς Εὐρώπης εἶναι, καὶ τὰ ῥηθησόμενα δὲ τοῖς τοιούτοις ἔοικεν ὁμολογεῖν. Λάρισσαν γὰρ ἐνταῦθα εἰπόντος τοῦ ποιητοῦ φασί τινες ὅτι ταύτην οἱ ἀπὸ τῶν Αἰολίδων μεταναστάντες ἔκτισαν· διὸ καὶ δῖοι Πελασγοί που λέγονται, ὡς ἄνωθεν Ἕλληνες, οὓς καὶ μετὰ τὸν κατακλυσμὸν σῶσαι τὰ στοιχεῖα μόνους Ἑλλήνων φασί· καὶ διὰ τοῦτο δίους αὐτοὺς καλεῖ.* (Vers. 842.) *Τὸ δὲ Πύλαιος προπαροξύνεται ὡς κύριον πρὸς διαστολὴν τοῦ, πυλαῖος Ἑρμῆς. Ἐγχεσιμώρους δὲ Πελασγοὺς ἔφη καθὰ καὶ πρὸ ὀλίγων Μύνητα καὶ Ἐπίστροφον ἐγχεσιμώρους εἶπεν.* *(Vers. 844. sqq.) *Θρήικας ἦγεν Ἀκάμας καὶ Πείρως ἥρως, ὅσσους Ἑλλήσποντος ἀγάῤῥοος ἐντὸς ἐέργει, τουτέστιν ἔργει, συγκλείει, περιέχει. τοῦτο δὲ προσέθηκε δι' ἑτέρους Θρᾷκας, ὧν ἦρχεν Ἰφιδάμας, ὃς ἐτράφη ἐν Θρήκῃ ἐριβώλακι, μητέρι μήλων, ἐλθὼν σὺν δώδεκα ναυσὶν, ἃς ἔλιπεν ἐν Περκώτῃ, ἔτι δὲ καὶ διὰ τοὺς ὑπὸ τὸν Ῥῆσον Θρᾷκας. τοῖς δὲ περὶ Ἀκάμαντα καὶ Πείρων Θρᾳξὶ φασὶ καὶ τοὺς περὶ Μαρώνειαν συνεισφέρεσθαι. λέγουσι δὲ οἱ παλαιοὶ καὶ ὅτι Ἰφιδάμας καὶ Ῥῆσος οἱ ῥηθέντες τῶν ἐπηλύδων Θρᾳκῶν ἦρχον, καὶ οὐ τῶν Ἑλλησποντίων. ὅτι *δὲ πολεμισταὶ οἱ Θρᾷκες, γέγραπται μὲν καὶ ἀλλαχοῦ. πρὸς δὲ τὸ παρὸν εἰπεῖν ἀρκεῖ ὅτι καὶ Εὐριπίδης διὰ τοῦτο τὴν Θρᾴκην Ἄρεος οἰκητήριόν φησι, λογογραφῶν τοὺς Θρᾷκας εὔοπλον, εὔιππον Ἀρεΐ κάτοχον γένος. λέγει δὲ καὶ Ἡρόδοτος ὅτι περὶ Θρᾴκην ὁ Ἄρης καλός· ἔνθα καὶ Θρᾳκικά τινα ἱστορεῖ ἔθη, ὧν μνήμη τις καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ γενήσεται. ὁ δὲ γεωγράφος καὶ τὸ πολὺ τῆς Θρᾳκικῆς περιοχῆς δηλῶν λέγει ὡς ἡ Θρᾴκη σύμπασα ἐκ δύο καὶ εἴκοσι ἐθνῶν συνέστηκεν. ὃ καὶ σημειῶσαι. ἀληθῶς γὰρ ἀπείρων γῆ κατὰ τὴν ποίησιν, ἣν ζώννυσιν ὁ μέγας Αἷμος καὶ τὰ ὑπὲρ ἐκεῖνον καὶ τὰ ἐφεξῆς ἕως καὶ εἰς βαθὺ τοῦ Εὐξείνου, καὶ ὁ Θρᾴκιος Βόσπορος καὶ ὁ Ἑλλήσποντος καὶ τὰ τούτου προσάρκτια μέχρι καὶ ἐς τὸν περιᾳδόμενον Ἄθων καὶ τὰ μετ' αὐτὸν, ἐν οἷς καὶ ἡ Τορώνη καὶ τὸ Ποσείδιον. ὅτι δὲ Θρᾳκικὸς καὶ ὁ Ἄθως, οὗ μνεία καὶ παρὰ τῷ ποιητῇ ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα, δηλοῖ, φα*σὶ, Σοφοκλῆς ἐν Θαμύριδι, Θρήισσαν εἰπὼν σκοπιὰν Ζηνὸς Ἀθῴου. ἔνθα ὅρα τὸ Ἀθῴου ὁμωνυμοῦν τῷ ἀθῴῳ, ὑφ' οὗ δηλοῦται ὁ ἀζήμιος, ὧν διαφορὰ, καθά που καὶ ἑτέρωθι δηλωθήσεται, οὐ μόνον κατὰ σημασίαν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τόνον· ἀθῷος μὲν γὰρ κατά τινας προπερισπωμένως ὁ ἀζήμιος· Ζεὺς δὲ Ἄθῳος προπαροξυτόνως ὁ ἐν τῷ Ἄθῳ τιμώμενος, ὅν, φασιν, ἔστι καὶ Ἀθώϊον κατὰ διαίρεσιν εἰπεῖν ὁμοίως τῷ Ἄρειος Ἀρήιος. κατὰ μέντοι ἑτέρους, ὧν ἐστὶ καὶ Ἡρῳδιανὸς, ἀνάπαλιν ὁ μὲν παρὰ τὸν Ἄθων Ζεὺς Ἀθῷος προπερισπασθήσεται κατὰ*
359 *τὸ, ἥρως ἡρῷος, Μίνως Μινῷος, γάλως γαλῷος· τὸ δὲ ἕτερον προπαροξυνθήσεται, καὶ *ἔσται θωὴ ἄθωος, ὡς ψυχὴ εὔψυχος, βουλὴ εὔβουλος, τιμὴ ἄτιμος. καὶ τοῦτο μὲν τοιοῦτον. ὅτι δὲ πρωτότυπον τοῦ Θρᾷξ ὁ Θρήϊξ καὶ ἐκ τούτου κατὰ συναίρεσιν γίνεται τὸ Θρᾷξ, καὶ ὅτι ὁ Ἑλλήσποντος πορθμός ἐστι διείργων τὴν Θρᾴκην καὶ τὴν Τρωάδα, καὶ διὰ τί οὕτω καλεῖται, καὶ ὅτι ἀγάῤῥοος, ὡς ἄν φασι στενὸς, ῥοώδεις*

γὰρ οἱ πορθμοὶ, πολλαχοῦ δηλοῦται, καὶ εἴρηται περὶ αὐτῶν καὶ ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ. Πείρως δὲ ὡς Μίνως. ὅρα δὲ τὸ Πείρως ἥρως ὅτι καὶ αὐτὸ παρηχήσει ἔοικε. (Vers. 845.) *Τὸ δὲ ἀγάῤῥοος ἐκ τοῦ ἄγαν γενόμενον ἔτρεψε τὸ ν̄ εἰς ρ̄ νόμῳ ἀμεταβόλων, ἅ περ συντεθέντα ἀμεταβόλοις συνεξομοιοῦνται αὐτοῖς. Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ ἀγάῤῥοον τοῦτο κατέσυρε τὸν γλυκὺν Ἡρόδοτον ἁλμυρὸν ποταμὸν προσειπεῖν τὸν*
272 *Ἑλλήσποντον· ἐπεὶ καὶ οἱ ποταμοὶ ἀγάῤῥοοι.* (Vers. 846.) *Εὔφημος, υἱὸς Τροιζή*νου Κεάδαο, Κικόνων ἦρχεν αἰχμητῶν. ἔστι δὲ τοῦ Τροιζήνου εὐθεῖα προπαροξύτονος ὁ Τροίζηνος.* (Vers. 847.) *Τὸ δὲ Κεάδαο πατρωνυμικὸν τοῦ Τροιζήνου· Κέας γὰρ αὐτῷ πατήρ. Κίκονες δὲ Θρᾳκικὸν ἔθνος, πράγματα τῷ Ὀδυσσεῖ παρασχὸν, ὡς ἡ Ὀδύσσεια δηλοῖ. οὐ μακρὰν δὲ ἦσαν οὗτοι Μαρωνειτῶν, ὡς δηλοῖ κατὰ τὸν ἐθνολόγον ὁ γράψας οὕτως. Εὐάνθης δ᾽ ᾤκησεν ἐν Κικονίᾳ ἵνα Μαρώνεια καλέεται. βαρύνεται δὲ τὸ Κίκων κατὰ δύο κανόνας οὓς ἐκτίθενται οἱ παλαιοὶ, οἳ καὶ δύο φασὶ γενέσθαι Ὀρφέας Κίκονας, ὧν ὁ εἷς τοῦ Οἰάγρου παλαιὸς καὶ πολλῷ προγενέστερος τοῦ ὑστέρου, καὶ ὡς αὐτοί φασιν ἕνδεκα γενεαῖς. ἰστέον δὲ ὅτι εὕρηται μὲν ἐν τῇ ἐπὶ Πατρόκλῳ μάχῃ Μέντης ἡγεμὼν Κικόνων. ἦν δὲ καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῷ ῥηθέντι Εὐφήμῳ τεταγμένος. τυχὸν δὲ καὶ ὕστερον ἦλθε, καθὰ καὶ ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρω ῥηθέντος Ῥήσου γέγονεν, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς φανήσεται. Ἡρόδοτος δὲ λέγει ὅτι περὶ Δωρίσκον καὶ *Εὖρον καὶ Αἶνον τόπος Κικόνων ἦν τὸ παλαιόν. ἰστέον δὲ ὅτι, ὥς περ Ἀλεύας Ἀλευάδης, οὕτω Κέας Κεάδης.* (Vers. 848.) *Πυραίχμης ἦγε Παίονας ἀγκυλοτόξους τηλόθεν ἐξ Ἀμυδῶνος ἀπ᾽ Ἀξίου εὐρὺ ῥέοντος, ὃ δὴ πρόσκειται εἰς διαστολὴν τοῦ ἁπλῶς ἀξίου ἐπιθετικοῦ ὀνόματος. εἶτα ἐπαναλαμβάνων τὸν Ἄξιον οἷα θαύματός τινος ἄξιον λέγει Ἀξίου, οὗ κάλλιστον ὕδωρ ἐπικίδναται αἶη. Παίονας δὲ λέγει ἐνταῦθα, ἐξ ὧν ἢ δι᾽ ὧν ῥέει ὁ Ἄξιος ποταμὸς Παιονίας. φασὶ δὲ τὰ σχόλια ἐνταῦθα ὅτι Παίονες ὅμοροι Θρᾳξὶ, καὶ δοκεῖ καλὸν οὕτω νοεῖν. ἄλλως γὰρ ἀπορίαν πλείστην ἔχει ὁ περὶ Παιόνων ἐνταῦθα λόγος, ὥς περ καὶ ὁ περὶ Λαρίσσης, ὡς προδεδήλωται. εἰ γὰρ κατὰ τὸν γεωγράφον Πηλίου καὶ Πηνειοῦ τῶν Θετταλικῶν πρὸς μεσογαῖαν παράκεινται Μακεδόνες μέχρι Παιονίας καὶ τῶν Ἠπειρωτικῶν ἐθνῶν, ἐκ δὲ Παιόνων συμμαχίαν ἐν Τροίᾳ εἶχον οἱ Ἕλληνες, δυσχερὲς νοῆσαι τοῖς Τρωσὶν ἐλθεῖν συμ*μαχίαν ἐκ τῶν ῥηθέντων πόῤῥωτέρω Παιόνων. ὅμως μέντοι τινὲς καὶ τοῦτο γενέσθαι φασί. καὶ ἔστω εἰρημένον, ἐπεὶ βοηθεῖσθαι δοκεῖ καὶ ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ, εἰπόντος Παίονας τούτους οὐκ ἐγγύθεν ποθὲν ἐλθεῖν, ἀλλὰ τηλόθεν. ἔστι δέ τις μνεία Παιόνων καὶ ἐν τοῖς περὶ Σελλῶν. Περὶ δὲ Πυραίχμου ἐν τοῖς τοῦ Πορφυρίου φέρεται ὅτι Πατρόκλου ἀνελόντος αὐτὸν Ἀστεροπαῖος ἦγε τοὺς Παίονας, ὃν ἔῤῥιψεν Ἀχιλλεύς. περὶ δὲ Παιόνων ζητητέον καὶ ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι Ἡρόδοτος οἶδε Παίονας καὶ περὶ τὸν Στρυμόνα, ἐφ᾽ ὧν καὶ παρηχεῖ τὸ, τοῖς Περινθίοις παιονίσασιν ἐπιχειροῦσιν οἱ Παίονες. λέγει δὲ καὶ ὅτι Παιονία ἐπὶ Στρυμόνι ποταμῷ πεπολισμένη, εἰσὶ δὲ Τεύκρων τῶν ἐκ Τροίας ἄποικοι· καὶ ὅτι πρὸς Βορέαν κατὰ τὸ Πάγγαιον ὄρος ὑπεροικοῦντες ἦσαν Παίονες καὶ Δόβηρες. τὸ δὲ Πάγγαιον ἔτεινέ, φησι, πρὸς μεσημβρίαν εἰς τὸν Στρυμόνα, καὶ ἡ περὶ αὐτὸ γῆ ἐκαλεῖτο Φυλ*λίν. ὁ δὲ γεωγράφος λέγει καὶ ὅτι Ἄξιος καὶ Στρυμὼν ἐκ Παιόνων ῥέουσι, καὶ ὅτι οἱ μὲν Παίονας Φρυγῶν ἀποίκους, οἱ δὲ ἀρχηγέτας ἀποφαίνουσι. καὶ τὴν Παιονίαν μέχρι Πελαγονίας καὶ Πιερίας ἐκτετάσθαι φασί. λέγονται δὲ καὶ πολλὴν πάλαι τῆς Μακεδονίας κατασχεῖν καὶ μέχρι Προποντίδος προελθεῖν, καὶ Πέρινθον πολιορκῆσαι. σημειούμενοι δὲ οἱ παλαιοὶ καὶ ὅτι διττὸν τὸ τῶν Παιόνων ἔθνος, καὶ ὡς οἱ μὲν ὑπὸ τὸν Πυραίχμην Παίονες τοξόται, οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀστεροπαῖον δολιχέγχεες, λέγουσιν ὅτι εἰκὸς τὸν Ἀστεροπαῖον χρονίζοντος τοῦ πολέμου ὕστερον ἐλθεῖν, ὡς καὶ Ἰφιδάμαντα καὶ Ῥῆσον τοὺς πρὸ *βραχέων εἰρημένους.* 360
Ἀγκυλότοξοι δὲ οἱ χρώμενοι ἀγκύλοις, ἤγουν σκολιοῖς τόξοις, μάλιστα δὲ κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἀγκύλαις, ἔτι δὲ καὶ τόξοις. εἶδος δὲ ἀκοντίου, ὡς καὶ προείρηται, ἡ ἀγκύλη. (Vers. 849.) *Ἀμυδὼν δὲ ἡ κατά τινας Ἀβυδὼν πόλις Παιονίας, ἧς ὁ πολίτης Ἀμυδώνιος ὡς Καλυδώνιος. Τὸ δὲ, εὐρὺ ῥέοντος, γράφουσί τινες καὶ ὑφ᾽ ἓν, εὐρυρέοντος.* (Vers. 850.) *Κάλλιστον δὲ ὕδωρ ὥς περ νῦν τὸ τοῦ Ἀξίου, οὕτω καὶ ἀλλαχοῦ τὸ τοῦ Ἐνιπέως. φασὶ δὲ οἱ παλαιοὶ τὸ κάλλιστον ἐνταῦθα νοεῖν ἀντὶ τοῦ ἁπλῶς καλόν· ἄλλως γάρ πως κάλλιστος ὁ θολερὸς, ὡς δεδηλώσεται. Τὸ δὲ κίδναται νῦν μὲν δίχα τοῦ σ̄ διὰ τὸ μέτρον, ἀλλαχοῦ δὲ σὺν τῷ σ̄ εὕρηται. ἐπεὶ γάρ ἐστι καὶ κεδῶ καὶ σκεδῶ τὸ σκεδάζω, ἀπὸ μὲν τοῦ κεδῶ γίνεται τὸ κίδναται, ἀπὸ δὲ τοῦ σκεδῶ τὸ σκίδναται, ἢ δὲ πλατυσμὸν τοῦ ποταμοῦ δηλοῖ τὸ*

*κίδνα*ται, ὡς πλατυνομένου ἐν τῷ ῥέειν, ἢ μηκυσμὸν, ὡς πόῤῥωθεν εἰς θάλασσαν καταῤῥέοντος, ἢ καὶ ἀμφότερα. ἐν δὲ τῷ, ἐπικίδναται αἴη, ἢ αἶαν, διττῶς γὰρ ἡ γραφὴ, αἶαν τινὲς οὐ τὴν γῆν ἐνόησαν, ἀλλά τινα πηγὴν, ὡς δῆλον ἐξ ὧν ὁ γεωγράφος φησὶ, λέγων ὅτι ἡ παρ' Ὁμήρῳ Ἀμυδὼν Ἀβυδὼν ὕστερον ἐκλήθη, κατεσκάφη δέ. πηγὴ δὲ πλησίον Ἀμυδῶνος, Αἶα καλουμένη, καθαρώτατον ὕδωρ ἐκδιδοῦσα εἰς τὸν Ἄξιον, ὃς ἐκ πολλῶν πληρούμενος ποταμῶν θολερὸς ῥέει. φαύλη οὖν, φησὶν, ἡ φερομένη γραφὴ Ἀξίου κάλλιστον ὕδωρ ἐπικίδναται αἴη, ὡς δηλαδὴ οὐ τοῦ Ἀξίου ἐπικιδνάντος τὸ ὕδωρ τῇ πηγῇ, ἀλλ' ἀνάπαλιν. εἶτα ὑποδυσκόλως αἰτιώμενος ὁ γεωγράφος καὶ τὸ νοῆσαι τὴν αἶαν ἐπὶ τῆς γῆς ἔοικε παντελῶς ἐθέλειν ἐκβαλεῖν τοῦ Ὁμηρικοῦ ἔπους τὴν τοιαύτην λέξιν. *(Vers. 851.) Παφλαγόνων ἡγεῖτο Πυλαιμένεος λάσιον κῆρ, ἤγουν περιφραστικῶς ὁ Πυλαιμένης, ἐξ Ἐνετῶν, ὅθεν 273 ἡμιόνων γένος ἀγροτεράων, οἳ, τουτέστιν οἱ Παφλαγόνες, Κύτωρον εἶχον καὶ Σήσαμον ἀμφενέμοντο, ἀμφί τε Παρθένιον ποταμὸν κλυτὰ δώματα ἔναιον Κρῶμνάν τε Αἰγιαλόν τε καὶ ὑψηλοὺς Ἐρυθίνους. Παφλαγόνες μὲν οὖν ἀπὸ Παφλαγόνος, ἐνδόξου ἀρχηγοῦ, καλοῦνται. ἡ δὲ κωμῳδία τὴν λέξιν παρέσυρεν εἰς ἀναιδῆ ῥήτορα, ὃν Παφλαγόνα ἔσκωψε παρὰ τὸ οἷον παφλάζειν ἐν δημηγορίαις. Ὁ δὲ Πυλαιμένης παράγεται *κατὰ τὸν μεσαιπόλιον. ὡς γὰρ τοῦτο γίνεται ἀπὸ τοῦ μέσος μεσοπόλιος, καὶ τροπῇ τοῦ ō εἰς ᾰ μεσαπόλιος, καὶ πλεονασμῷ τοῦ ῑ μεσαιπόλιος, οὕτω καὶ Πυλομένης Πυλαμένης Πυλαιμένης. καὶ τὸ γυναιμανὴς δὲ ὁμοίως παράγεται κατά τινας. ἔτι δὲ καὶ τὸ τιθαιβώσσειν, τουτέστι σιμβλοποιεῖν καὶ ἀποτιθέναι τὰς μελίσσας βόσιν ἤγουν τροφὴν ἑαυταῖς· ἔστι γὰρ τιθοβώσσειν καὶ τροπῇ τιθαβώσσειν καὶ πλεονασμῷ τιθαιβώσσειν. τοιούτου δὲ τύπου καὶ ὁ ἀκραιφνὴς καὶ ἕτερα δηλωθησόμενα ἐν τοῖς ἑξῆς. Τὸ δὲ, λάσιον κῆρ, ἀντὶ τοῦ πυκινὴ ψυχὴ, τουτέστι μεταληπτικῶς πυκνὴ καὶ συνετὴ, οὐ μὴν ἀραιὰ καὶ ἄφρων. καὶ ἄλλως δὲ εἰπεῖν λάσιον κῆρ, ψυχὴ λασιουμένη τοῖς νοήμασι. καὶ συνεχῆ καὶ ἄλλα ἐπ' ἄλλοις, καὶ ὡς οἷον αὖλαξ βαθεῖα, δασέα τὰ κεδνὰ τραγικῶς εἰπεῖν, βλαστάνουσα βουλεύματα. χρήσιμον δὲ τοῦτο εἰς τὰ τοῦ Ἀχιλλέως λάσια στήθη τὰ ἐν τῇ ά ῥαψῳδίᾳ, *γοργότερον ὂν τοῦ τόπου ἐκείνου καὶ δεινότερον. ἐκεῖ μὲν γὰρ ἦτορ μερμηρίζει ἐν στήθεσσι λασίοις, ἐνταῦθα δὲ λάσιον ἁπλῶς λέγεται κῆρ. ἄξιον ζητεῖσθαι πῶς ἐστὶ λάσιον. σημείωσαι δὲ ὅτι ὁ μὲν ποιητὴς ἐπὶ ἐπαίνου ψυχικοῦ τὸ λάσιον εἴληφεν, ὡς ἐπὶ αὔλακος βαθείας, ὡς εἴρηται· ὁ δὲ παρὰ Ἰαμβλίχῳ Πυθαγορικὸς Λύσις ἐκστρέψας εἰς ψόγον ὡς ἀπὸ γῆς ὀρεινῆς παρείλκυσε τὸ νόημα, εἰπὼν γλώσσῃ Δωρικῇ νοῦν τοιοῦτον, ὅτι πυκιναὶ καὶ λάσιαι λόχμαι περὶ τὰς φρένας καὶ τὰς καρδίας πεφύκασι, τῶν μὴ καθαρῶς τοῖς μαθήμασιν ὀργιασθέντων πᾶν τὸ ἥμερον καὶ πρᾷον καὶ λογιστικὸν τῆς ψυχῆς 361 ἐπισκιά*ζουσαι καὶ κωλύουσαι προφανῶς αὐξηθῆναι καὶ προκύψαι τὸ νοητικόν. ἔστι δὲ καὶ ἕτερα μυρία οὕτω παρεστραμμένα καὶ εὑρεῖν καὶ εἰπεῖν. καὶ γοῦν Καδμείαν νίκην οἱ μὲν ἄλλοι οὐκ ἐπαινοῦντες φασί· τὴν ἀκάρπωτον γὰρ καὶ ἀκερδῆ τά τε ἄλλα καὶ διὰ τὸ μηδὲν ἀπόνασθαι τὸν Ἐτεοκλῆν τῆς τῶν Καδμείων κατὰ τῶν Ἀργείων νίκης, μηδὲ τοὺς ἀμφ' αὐτόν· Ἀῤῥιανὸς δὲ τὴν μεγάλην καὶ ὅ φασι κατ' ἄκρας νοεῖ διὰ τὸ ἄκρως ἡττηθῆναι τοὺς περὶ τὸν Πολυνείκην ὑπὸ τῶν Καδμείων ὡς μόνον περισωθῆναι τὸν Ἄδραστον. Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι ἐν τούτοις μὲν τὸ λάσιον κατὰ καλοῦ κεῖται, ἐν δὲ τῷ λάσταυρος ἄλλως τέθειται, παίξαντος τῶν τινὸς ἐπιτρίπτων κωμικῶν εἰς τὸ λασιόταυρος. (Vers. 852.) Ἐνετοὶ δὲ ἔθνος περὶ Παφλαγονίαν, ὅπου ἡμιόνων γένος, φασὶν, ἐπενοήθη. ἦν δὲ κατὰ τὸν ἀναγραφέα *τῶν ἐθνικῶν καὶ ἔθνος παρὰ Τριβαλλοῖς Ἐνετοί. λέγονται δέ, φησι, καὶ Ἐνετίδες ἵπποι. ἱστορεῖ δὲ ὁ αὐτὸς καὶ ὅτι αἱ θήλειαι ἵπποι τῶν Ἐνετῶν πρὸς ζευγηλασίαν ἄρισται. ἦν δὲ καὶ πόλις Ἐνετός, φησιν, ἀφ' ἧς Μήρμηξ ὁ διαλεκτικὸς φιλόσοφος. ὁ γεωγράφος δὲ λέγει ὅτι Ἐνετοὶ ἐν Παφλαγονίᾳ νῦν οὐ δείκνυνται. τινὲς δὲ κώμην φασὶ παραιγίαλον, δέκα σχοίνους Ἀμάστρεως διέχουσαν ἤγου στάδια τριακόσια, ὡς δηλοῖ ἀλλαχοῦ ὁ αὐτὸς εἰπών· χώρα δίσχοινος, τοῦτο δ' ἐστὶν ἑξήκοντα στάδια. Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ σχοῖνος ἀοριστaίνειν φασί τινες, ὡς καὶ τὸ παρασάγγης ὁ Περσικὸς, ὃν οἱ μὲν ἑξήκοντα στάδιά φασιν, οἱ δὲ τριακόσια καὶ τεσσαράκοντα. φησὶ γοῦν καὶ ὁ γεωγράφος ὅτι παρ' Αἰγυπτίοις ἄστατον τὸ τῆς σχοίνου μέτρον. Ζηνόδοτος δὲ, ὡς ὁ αὐτὸς γεωγράφος λέγει, τὸ ἐξ Ἐνετῶν ἐξ Ἐνετῆς γράφει καὶ νοεῖ Ἐνετὴν ἀκολούθως τῷ Ἑκαταίῳ τὴν νῦν Ἀμισὸν, Λευκοσύρων οὖσαν, ὡς δη*λοῖ τὸ, Ἐνετοὶ ἐκ Λευκοσύρων ὁρμηθέντες Τρωσὶ συνεμάχησαν. καὶ ἄλλοι δὲ ἄλλα περὶ τῶν Ἐνετῶν φασί.*

καὶ γέγραπται περὶ τούτων καὶ ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ. μέμνηται δὲ καὶ Εὐριπίδης ἵππων Ἐνετικῶν, Ἐνέτας ἐκείνους προενεγκών. αἰτιῶνται δ' ἐκεῖ τῆς τῶν τοιούτων ἵππων μνείας οἱ παλαιοὶ οὐκ εὔζηλον ἀναχρονισμὸν, ὡς μήπω τότε παρ' Ἕλλησιν ὄντων Ἐνετῶν ἵππων, ἀλλ' αὐτῶν μὲν ὕστερον εἰς χρῆσιν ἐλθόντων, ὅτε πρῶτος Λέων Λακεδαιμόνιος ὀγδοηκοστὴν πέμπτην Ὀλυμπιάδα νενίκηκεν Ἐνέταις ἵπποις μετ' ἐπιγράμματος, τοῦ δὲ Εὐριπίδου ἀναχρονίσαντος τὴν τοιαύτην ἱππείαν εἰς τὰ ἡρωικά. τρόποι δὲ ἀναχρονισμοῦ εὐμέθοδοι καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ, ἔνθα τε κλήρου μέμνηται εὐλόφου κυνῆς, ἔμελλε πρῶτος ἅλμα κουφιεῖν, ὡς μὴ βῶλος ὑγρᾶς ἀρούρης ὢν, κατὰ τὴν περιεργίαν τοῦ ὑστερογενοῦς Ἀθηναίου Κρεσφόντου· καὶ ἐν τῷ τῶν Τραχινιῶν δὲ προοιμίῳ, ἔνθα ἡ παλαιὰ *Δηιάνειρα, γνωμικῷ λόγῳ χρᾶται τοῦ ὑστέρου τῷ χρόνῳ Σόλωνος· ἔτι δὲ καὶ ἐν τῷ, οὐκ ἄν ποτε δίκην ὧδ' ἐψήφισαν· ψηφίζειν γὰρ οὔπω εἴδησαν ἥρωες, ἀλλὰ μεταχρόνιον τὸ τῶν ψήφων εὕρημα. Ἀγροτέρας δὲ ἡμιόνους λέγει τὰς μὴ διὰ τὸ σπάνιον οἰκοτραφεῖς ἀλλὰ ἀγελαίας καὶ νομάδας διὰ τὸ πολὺ πλῆθος αὐτῶν· τινὲς δὲ τὰς δυσδαμάστους διὰ τὸ ἄγριον· ἕτεροι δὲ τὰς ἐν ἀγροῖς ἐπιτηδείους. καὶ σημείωσαι ὅτι οὐ μόνον ἔλαφοι ἀγρότεραι, ἃς οὕτω φασὶ καλεῖσθαι ὡς οἷον ἀγηροτέρας διὰ τὸ μακρόβιον. ἔτι δὲ καὶ ἀγροτέρα Ἄρτεμις, ὡς καὶ ὁ κωμικὸς δηλοῖ, ἡ καὶ Ἀγραία παρὰ Πλάτωνι κατὰ Παυσανίαν ἀπὸ χώρας πρὸς τῷ Ἰλισσῷ, ᾧ κλῆσις Ἄγραι καὶ Ἄγρα, οὗ τὰ μικρὰ τῆς Δήμητρος ἤγετό φησι μυστήρια, ἃ ἐλέγετο τὰ ἐν Ἄγρας ὁμοίως τῷ ἐν Ἀσκληπιοῦ. οὐ τοίνυν μόνα ταῦτα, ἀλλ' ἰδοὺ καὶ ἡμίονοι ἀγρότεραι διὰ τὰς εἰρημένας αἰτίας. (Vers. 853.) Ἡ δὲ Κύτωρος ἡ Ὁμηρικὴ ἄλλη *ἐστὶ παρὰ τὰ Κοτύωρα· ταῦτα μὲν γὰρ κώμη τις Ποντικὴ, ἡ δὲ Κύτωρος πόλις Παφλαγονίας ἀπὸ Κυτώρου κληθεῖσα, παιδὸς Φρίξου, ἧς
274 ἐθνικὸν Κυτωριεὺς καὶ Κυτωρίτης καὶ Κυτώριος, ὡς ὁ τὰ ἐθνικὰ γράψας φησίν. ἔδοξε δέ τισι καὶ διὰ τοῦ δ γράφειν Κύδωρον. φυλάσσει δὲ ἡ Κύτωρος μέχρι καὶ νῦν τὸ παλαιὸν ὄνομα, ὡς καὶ ὁ Παρθένιος καὶ ἡ Κρῶμνα. ἦν δὲ κατὰ τὸν γεωγράφον ἐμπόριον Σινωπέων ἡ Κύτωρος, ἢ μᾶλλον κατ' αὐτὸν εἰπεῖν τὸ Κύτωρον. πλείστη δέ φησι καὶ ἀρίστη φύεται πύξος κατὰ τὴν Ἀμαστριανὴν, καὶ μάλιστα περὶ τὸ Κύτωρον. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι, ὥς περ πυξοφόρος ἡ Κύτωρος περιᾴδεται, *οὕτω καὶ 362
ἄλλαι χῶραι ἄλλοις ἐνευθηνοῦνται φυτοῖς, Κερασοῦς μὲν ταῖς κεράσοις, ὅθεν καὶ παρωνόμασται, Σινώπη δὲ καὶ Φανάροια ἐλαίαις· φησὶ γοῦν ὁ γεωγράφος ὅτι τὰ τῆς Σινώπης προάστεια καὶ τῆς Ἀμισοῦ καὶ τῆς Φαναροίας τὸ πλέον ἐλαιοφόρα εἶναι φασίν· ἐν δὲ τῇ Ἰνδικῇ πολὺς που ὁ ἔβενος. ἀλλαχοῦ δὲ οἱ κότινοι, καὶ ἑτέρωθι ἄλλα. Σήσαμος δὲ κατὰ τὸν γεωγράφον ἀκρόπολις Ἀμάστρεως. καὶ ὅρα τὸ Ἀμάστρεως· οὐ γὰρ κλίνει Ἀμάστριδος. ἐνταῦθα δὲ σημείωσαι καὶ τὸ, Σήσαμον ἀμφενέμοντο, ἀστείως λεχθὲν, ὡς εἴ περ ἐπὶ σησάμου τοῦ σπορίμου ἐῤῥέθη. ὥρμηται δὲ καὶ τοῦτο ἐκ τοῦ, Σάμον ἀμφενέμοντο, ἐπὶ τῶν Κεφαλλήνων λεχθέντος. λέγεται δὲ οἰκῆσαι ταύτην ὁ τῆς παλαιᾶς ἱστορίας Φινεύς. Δίδυμος δέ, φασι, καὶ νῆσον λέγει Σήσαμον. (Vers. 854.) Ὁ δὲ Παρθένιος ποταμὸς τρυφε*ρώτερον ἔχει τῆς κλήσεως. φησὶ γὰρ ὁ γεωγράφος οὕτω· Παρθένιος, ποταμὸς Παφλαγόνων, διὰ χωρίων ἀνθηρῶν φερόμενος καὶ διὰ τοῦτο τοῦ ὀνόματος τούτου τετυχηκώς. ἕτεροι μέντοι διὰ πρᾳότητα ῥεύματος Παρθένιον κληθῆναι φασὶν, ἢ ὅτι ἡ παρθένος φασὶν Ἄρτεμις ἐν αὐτῷ ἐλούσατο. Παρθένιον δέ γε οὐδετέρως ὄρος Πελοποννήσου. τὸ δὲ ποταμὸν πρὸς διαστολὴν ὁμωνυμίας κεῖται, εἴ γε καὶ παῖς Παρθένιος λέγεται. (Vers. 855.) Κρῶμνα δὲ ἢ χωρίον Ἀμάστριδος κατὰ τὸν τὰ ἐθνικὰ γράψαντα, ἢ πόλις Παφλαγονίας, αὐτὴ ἡ νῦν Ἄμαστρις. ἐθνικὸν καὶ αὐτῆς τριχῶς, Κρωμνίτης καὶ Κρωμναῖος καὶ Κρωμνιεύς. ἔστι δὲ καὶ Πελοποννησία Κρῶμνα. ὁ δὲ Αἰγιαλὸς κατὰ μέν τινας προπαροξύνεται πρὸς διαστολὴν τοῦ ἁπλῶς αἰγιαλοῦ, ἀπό τινος Αἰγιάλου, κυρίου ὀνόματος, ὡς δηλοῖ ὁ ἐν τοῖς ἐθνικοῖς εἰπὼν ὅτι τὸ ἐθνικὸν Αἰγιαλεὺς ἀπὸ τῆς Αἰγιάλου γενικῆς, ὡς Ἀλεξάνδρου Ἀλε*ξανδρεύς· οἱ δὲ πλείονες ὀξύνουσι καὶ τοῦτο, οἳ λέγουσι καὶ ὅτι Αἰγιαλὸς προσεχὴς τῷ πόντῳ μετὰ τὴν Κάραμβιν ἄκραν, ὡς δηλοῖ Ἀπολλώνιος. ἔχει δὲ καὶ κώμην ὁμώνυμον. ἦν δὲ καὶ ἕτερος Αἰγιαλὸς πρὸ τούτων ὁ ὑπὸ τὸν Ἀγαμέμνονα μεταξὺ Σικυῶνος καὶ Βουπρασίου τόπος, ἀπὸ Αἰγιαλέως, υἱοῦ Ἰνάχου. ἔστι καὶ Θρᾴκης Αἰγιαλός, φασι, παρὰ τῷ Στρυμόνι, περὶ ὃν Στρυμόνα καὶ Ἠιὼν πόλις κατὰ Λυκόφρονα, ἰσοδυναμοῦσα κατὰ σημασίαν τῷ Αἰγιαλῷ. καὶ Αἰθιοπικὸς δὲ Αἰγιαλὸς κατ' Αἴγυπτον, μέγας καλούμενος. ὁ δὲ γεωγράφος φησὶν ὅτι Αἰγιαλὸς ἔστι μὲν Ἠιὼν μακρὰ ὑπὲρ ἑκατὸν σταδίους. ἔχει δὲ

καὶ κώμην ὁμώνυμον, ἧς μέμνηται ὁ ποιητὴς, ὅταν φῇ, Κρῶμνάν τ᾽ Αἰγιαλόν τε. καὶ σκοπητέον μή ποτε αὕτη ἐστὶν ἡ νῦν Ἠιονόπολις. λέγει δὲ ὁ γεωγράφος καὶ ὅτι τὸ Ὁμηρικὸν τὸ, Κρῶμνάν τ᾽ Αἰγιαλόν τε, γράφουσι τινὲς Κρῶμναν Κωβίαλόν τε, καὶ ὅτι μετὰ Αἰγιαλὸν Κάραμβις. *τίς δὲ ἡ Κάραμβις, δηλοῖ ὁ περιηγητής. Ἀπολλώνιος δὲ γράφει ἐν τοῖς ἑαυτοῦ, Κρωβίαλον Κρῶμνάν τε καὶ ὑλήεντα Κύτωρον. λέγει δὲ ὁ τὰ ἐθνικὰ γράψας πολίχνιον πρὸς τῇ Ποντικῇ τὴν Κρωβίαλον. Ἐρυθῖνοι δὲ, πόλις Παφλαγονίας καὶ αὐτὴ, παρὰ τὸ ἔρευθος, ὡς λέγει ὁ γράψας τὰ ἐθνικά. ὁ δὲ γεωγράφος φησὶν ὅτι δύο εἰσὶ σκόπελοι οἱ νῦν Ἐρυθῖνοι. λέγεται δὲ οὕτως ἀπὸ τῆς χρόας. ἔστι δὲ καὶ ἰχθὺς ἐρυθῖνος κληθεὶς καὶ αὐτὸς οὕτω διὰ τὸ περὶ αὐτὸν ἔρευθος. Σημείωσαι δὲ ὅτι μετὰ τοὺς Παφλαγόνας εὐθύς τινες Καυκώνων κατάλογον τιθέασιν, ὃν ζητητέον ἐν τῇ υ´ ῥαψῳδίᾳ. ᾤκουν δὲ αὐτοὶ κατὰ τὸν γεωγράφον τὴν Μαριανδυνῶν παραλίαν μέχρι ποταμοῦ Παρθενίου, ὃς ἐν αὐτῇ Παφλαγονίᾳ τὰς πηγὰς ἔχει. λέγει δ᾽ ὁ αὐτὸς καὶ ὅτι Ἀρκαδικόν τε ἔθνος οἱ Καύκωνες καὶ τοῖς Τρωσὶ δὲ ἀφίκοντο σύμμαχοι, δοκοῦντες εἶναι ἐκ Παφλαγονίας· ἐκεῖ γὰρ ὀνομάζου*σι Καυκωνιάτας τινὰς, Μαριανδυνοῖς ὁμόρους. λέγει δὲ καὶ
363 ὅτι Καυκώνων πόλις τὸ Τῆιον. *(Vers. 856. sqq.) Ἁλιζώνων ὅ τε Ὀδίος ἦρχον καὶ ὁ Ἐπίστροφος, τηλόθεν ἐξ Ἀλύβης, ὅθεν ἀργύρου ἐστὶ γενέθλη. ἐτυμολογία δὲ τῶν Ἁλιζώνων τὸ γῆν οἰκεῖν ὑπὸ θαλάσσης ἐζωσμένην. εὐθεῖα δὲ αὐτῶν ἑνικὴ ὁ Ἁλίζωνος. περὶ τούτων πλείστη παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἀμφιβολία. διὸ καὶ ὁ γεωγράφος δυσκολίαν πολλὴν εὑρὼν εἰς διάρθρωσιν τοῦ τοιούτου ἔθνους καὶ εἰς γνώρισμα σαφὲς λέγει ὅτι ἀγνώτων τινῶν μέμνηται ὁ ποιητὴς, ὁποῖοι οἱ Καύκωνες καὶ οἱ Σόλυμοι καὶ οἱ Κήτειοι καὶ οἱ Λέλεγες καὶ οἱ ἐκ Θήβης τῆς Τρωικῆς Κίλικες. οὕτω γοῦν καὶ Ἁλίζωνοι. καὶ σημείωσαι ἐνταῦθα τὸ, Κίλικες οἱ ἐκ Θήβης· νοεῖται γὰρ ἐκ τούτου σαφέστερον, ὅ περ ἀλλαχοῦ εἶπεν ὁ γεωγράφος, ὅτι δηλαδὴ Κίλικες οἱ ἐκ Τροίας μεταναστάντες εἰς Συρίαν ἀπετέμοντο παρὰ Σύρων 275
τὴν νῦν Κιλικίαν· οἱ γὰρ ἐκ Τροίας *Κίλικες οἱ ἐκ Θήβης τῆς ῥηθείσης εἰσί. λέγει δὲ καὶ ἀλλαχοῦ ὅτι διττὴ ἡ τῶν Κιλίκων, ἡ μὲν Θηβαϊκὴ, ἡ δὲ Λυρνησσὶς, οὓς φθάσας ἐκ Τροίας εἶπε. (Vers. 857.) Τὸ δὲ, ἐξ Ἀλύβης, ἐξ Ἀλύβων τινὲς γράφουσιν, ἕτεροι δὲ ἐκ Χαλύβων, ἄλλοι ἐξ Ἀλόπης ἢ κατὰ Μενεκράτην ἐξ Ἀλόβης, ἔτι δὲ καὶ ἐκ Χαλύβης. τὰ δὲ τοιαῦτα αἰτιᾶται ὁ γεωγράφος, ὥς περ καὶ τοὺς εἰπόντας περὶ Πύγελα εἶναι τοὺς Ἁλιζώνους μεταξὺ Ἐφέσου καὶ Μαγνησίας καὶ Πριήνης, λέγων καὶ ὅτι μετάπτωσις ὑπονοεῖται ὀνόματος ἐξ Ἀλύβων εἰς Χάλυβας. διὸ καὶ γράφει που ὅτι τοὺς Χάλυβας ὁ ποιητὴς Ἁλιζώνους ἐκάλεσε, καὶ ὅτι ἐνεδέχετο ἐν Χάλυψιν ἀργύρια ὑπάρχειν ἄξια μνήμης ποτὲ καὶ ἔνδοξα, καθάπερ νῦν τὰ σιδήρια. λέγει δὲ καὶ ὅτι τὸ Ἁλιζώνων οὐ μόνον Ὀλιζώνων τινὲς μεταγράφουσιν ἀλλὰ καὶ Ἀλαζώνων, καὶ ὅτι τοὺς Σκύθας τινὲς Ἁλιζῶνας νοοῦσιν. Ἀλαζίαν δὲ πόλιν ἐρημωθεῖσαν Ἑκα*ταῖος ἱστορεῖ, κώμας δὲ πολλὰς τῶν Ἀλαζώνων οἰκεῖσθαι, ἐν οἷς Ἀπόλλων τιμᾶται διαφερόντως καὶ μάλιστα κατὰ τὴν ἐφορείαν τῶν Κυζικηνῶν. Μενεκράτης δὲ ὑπερκεῖσθαι λέγει τῶν περὶ τὴν Μύρλειαν τόπων ὀρεινὴν συνεχῆ, ἣν κατῴκει τὸ τῶν Ἁλιζώνων ἔθνος. δεῖν δέ, φησιν ἐκεῖνος, ἐν τοῖς δύο λλ´ γράφειν Ἁλλιζώνους, τὸν δὲ ποιητὴν ἐν τῷ ἑνὶ γράφειν διὰ τὸ μέτρον. Παλαίφατος δέ φησι τὸν Ὀδίον καὶ τὸν Ἐπίστροφον στρατεῦσαι ἐξ Ἀμαζώνων ἐν τῇ Ἀλόπῃ ᾠκημένων. πόλις δὲ ἡ Ἀλόπη αὕτη ὁμώνυμος ἡρωίδι, ἣν ἐμφαίνει καὶ ὁ κωμικὸς ἐν τῷ, τὰς Ἀλόπας καὶ τὰς Σεμέλας. ταῦτα πάντα ἐν τῷ γεωγράφῳ κεῖται, ὃς καὶ ἀντιλέγει γενναίως πρὸς αὐτὰ, καί που ἀστεϊζόμενος ὡς δῆθεν δέον ὂν καὶ ἄλλο τι συμπλασθῆναι ὑπὸ τῶν ψευδοϊστορούντων, λέγει ὡς ἐχρῆν καὶ τόδε συμπλάσαι παρατριψαμένους τὸ μέτωπον τοὺς ἅπαξ ἤδη ἀποτετολμηκότας. τοῦτο δὲ *εἶπε διὰ τὸ εἰωθέναι τοὺς ψευδομένους οὕτω σχηματίζεσθαι τὰ πολλὰ, ὡς οἷα προκαλυπτομένους αἰδημόνως. καὶ οὕτω μὲν ὁ γεωγράφος, ὡς εἴρηται. αὐτὸς δὲ καὶ τοὺς Ἁλιζώνους φησὶν ἐκτὸς εἶναι τοῦ Ἅλυος, εἰ καὶ Ἀπολλόδωρος ὁ Ἀθηναῖος μηδεμίαν συμμαχίαν ἀφῖχθαι φησὶ τοῖς Τρωσὶν ἐκ τῆς περαίας τοῦ Ἅλυος. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι, ἐπεὶ ἡ μνημονευθεῖσα Μύρλεια πλησίον Προύσης ἐστὶν, Ἀπάμεια μετονομασθεῖσα ὁμωνύμως βασιλικῇ τινὶ γυναικὶ, πάντως ἂν οἱ τὰ κατὰ τοὺς Ἁλιζώνους ἱστοροῦντες παρὰ τὸν γεωγράφον καὶ τιθέντες τὸ τοιοῦτον ἔθνος ἐγγύς που τῆς Ἀπαμέων καὶ Κυζικηνῶν χώρας, οὐκ ἂν ἀληθεύοιεν παρά γε τοῖς τῇ γεωγραφικῇ ἀκριβείᾳ προσέχουσιν, οἷς ἐναντιοῦται καὶ τὸ τηλόθεν· οἱ γὰρ ἐκ τοιαύτης χώρας ἐπίκουροι τοῖς Τρωσὶν οὐκ ἂν τηλόθεν ἥκειν λέγοιντο. ὁ δὲ τὰ ἐθνικὰ ἐπιλεξάμενος Ἁλιζῶνας

γράφει, οὐ μὴν Ἀλιζώνους, λέγων ὅτι Εὔφορός φησι τοὺς Ἀλι*ζῶνας τὴν παραλίαν οἰκῆσαι τὴν μεταξὺ
Μυσίας καὶ Καρίας καὶ Λυδίας. ἴσως δέ φησι διὰ τὸ ὑπερήφανον τοῦ πλούτου κατ᾽ ἐναλλαγὴν τοῦ α
εἰς ι οὕτως ὠνομάσθησαν, ὥστε οὗτος, οἱονοὶ ἀλαζόνας παρὰ γράμμα τούτους οἶδε, τῷ δὲ ῥηθέντι
πλούτῳ αὐτῶν συνειργάζετο ἴσως καὶ ὁ Λυδικὸς χρυσοῤῥόας ποταμὸς ὁ Πακτωλός. Ὅμηρος δὲ οὐ χρυ-
σοῦ ἀλλ᾽ ἀργύρου γενέθλην οἶδεν ἐν τοῖς παρ᾽ αὐτῷ Ἀλιζώνοις. διὸ καὶ τοῦτο ἐν τοῖς παλαιοῖς εὕρηται·
Ἀλιζῶνες ἔθνος τοῦ Πόντου, ὅπου ὁ κάλλιστος ἄργυρος. εἴρηται δέ τινα περὶ τούτων καὶ ἐν τοῖς τοῦ
περιηγητοῦ. Ἀῤῥιανὸς δὲ τοιαῦτα περὶ Ἀλιζώνων ἱστορεῖ, οὓς Ὅμηρος ἐν νεῶν κα*ταλόγῳ φησὶν Ἀλι- 364
ζῶνας, Βιθυνοί εἰσιν, ὧν Ὀδίος καὶ Ἐπίστροφος ἦρχον. καὶ ἡ Ἀλύβη, ἐν ᾗ λέγει ἀργύρου γενέθλην
εἶναι, παραδείκνυται, καὶ οὐκ ἀμαυρὰ ὑπόμνησις ἀργυρίων ἔργα ὑπολελειμμένα ὁρᾶται. Ἀλιζῶνες δὲ
οἱ ἄνθρωποι οὗτοί φησι καλοῦνται ὅτι πανταχόθεν θαλάσσῃ περιείργονται, ἀπὸ μὲν ἄρκτου καὶ ἀνα-
τολῆς τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ, πρὸς μεσημβρίαν δὲ καὶ νότον τῷ Ἀστακηνῷ κόλπῳ τῷ πρὸς Νικομήδειαν,
πρὸς δὲ δύσιν καὶ Ζέφυρον τῇ Προποντίδι καὶ τῷ Βοσπόρῳ, ὡς μὴ πόῤῥω χεῤῥονήσου εἶναι τὰ πολλὰ
αὐτῶν καὶ δικαιότατα λέγεσθαι διεζῶσθαι θαλάσσῃ. ὁ δ᾽ αὐτὸς Ἀῤῥιανὸς λέγει καὶ τὸν ῥηθέντα Ὀδίον
Ῥοδοίτην ποτὲ καλεῖσθαι, εἶτα εἰς Ῥοδίον μεταπεσεῖν, εἶτα Ὀδίον κληθῆναι. (Vers. 858.) Μυσῶν
Χρόμις ἦρχε καὶ Ἔννομος, ὃς οἰωνιστὴς μὲν ἦν, ἀλλ᾽ οὐκ οἰωνοῖσι, φησὶν, ἐρύσατο κῆρα *μέλαιναν,
ἀλλ᾽ ἐδάμη ὑπὸ χερσὶν Ἀχιλλέως, ἐν ποταμῷ ὅθι περ Τρῶας κεράϊζε καὶ ἄλλους. ὅρα δὲ ὅτι κἀν-
ταῦθα τῇ προαναφωνήσει καὶ ἔπαινον τοῦ Ἀχιλλέως συνέμιξεν εὐμεθόδως, οἷα χαίρων οὕτω ποιεῖν,
διὰ τὸ στέργειν τὸν ἥρωα καὶ μὴ ἐθέλειν ἀπέχεσθαι αὐτοῦ. Μυσοὺς δὲ ὁ ποιητὴς ἔοικε τοὺς ἐν τῇ
Ἀσίᾳ λέγειν, οἷον τοὺς Ὀλυμπηνοὺς ἢ ἑτέρους τινάς. οἱ δέ φασιν ὅτι Μυσῶν καὶ Θρᾳκῶν Ὅμηρος
ἐμνήσθη τῶν πρὸς τῷ Ἴστρῳ. ὅτι δὲ Μυσοὶ καὶ Εὐρωπαῖοι εἰσὶν, οἵ γε καὶ πέραν Ἴστρου ἦσαν, δηλοῦ-
ται ἀλλαχοῦ, ὥς περ καὶ πόθεν αὐτοῖς ἡ κλῆσις. Ἰστέον δὲ ὅτι παροιμία ἐκ τοῦ τοιούτου ἔθνους φέρε-
ται αὕτη· ὀσφὺν κατεγὼς, ἤγουν κατεαγὼς, ὥστε Μύσιος ὄνος· ἐν Μυσίᾳ γάρ φασι σπανιώτατον
εὑρεῖν ὄνον ὀρθὴν ἔχοντα τὴν ὀσφύν. Τὸν δὲ ῥηθέντα Χρόμιν καὶ Χρόμιον τινὲς τρισυλλάβως καλεῖ-
σθαι φασί. (Vers. 859.) Τὸ δὲ ἐρύσατο ἀντὶ τοῦ ἐφυλάξατο, ἐξέφυγεν, ἀπὸ τοῦ ἐρύω τὸ φυλάσσω
ἢ κωλύω, ἐξ οὗ *καὶ ἔρημα καὶ ἐρυμνὸν καὶ ῥῆμα ἐρύκω. οὐκ ἐξευτελίζει δέ, φασι, τὸν οἰωνιστικὴν
ὁ ποιητὴς, ἐν οἷς λέγει ὡς οὐκ ἐφυλάξατο διὰ τῶν οἰωνῶν τὴν κῆρα, ἀλλὰ τὴν ἀνάγκην τῆς πεπρωμέ-
νης δηλοῖ. οὐκ ἐφυλάξατο δέ, φασι, τὸν θάνατον ὁ Ἔννομος ἢ ὡς μὴ ἐπιστήσας ἢ καὶ ὡς μὴ προ-
γνούς. (Vers. 860.) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὴν ὑπὸ πρόθεσιν καὶ νῦν δοτικῇ συνέταξεν ἐν τῷ, ὑπὸ χερσὶν
Ἀχιλλέως. τὸ δὲ κεράϊζεν ἀντὶ τοῦ ἔκειρε δίκην ληίου τινὸς, ὅτε δηλαδὴ ἐν τῷ ποταμῷ τοὺς παραπίπτον-
τας ἔτυπτεν ἐπιστροφάδην, ὡς ὁ ποιητὴς ἐρεῖ ἐν καιρῷ· νῦν γὰρ προαναφωνεῖ. ὅτι δὲ κεραΐζειν καὶ
76 ἐπὶ τοῦ ἁπλῶς φθείρειν ἢ λῄζεσθαι καὶ ὡς εἰπεῖν κείρειν λέγεται, δηλοῖ καὶ Ἡρόδοτος, ποτὲ μὲν λέγων
κεραΐσας τὰ οἰκία τοῦ ξένου, καὶ κλέπτας κεραΐζοντας χρήματα, καὶ τὸ πλῆθος τῶν νεῶν ἐν τῇ Σαλα-
μῖνι ἐκεραΐζετο, ποτὲ δὲ ὅτι πάντα ἐπέφλεγον καὶ ἔκειρον καὶ ἔκειρε τοὺς χώρους καὶ ἐκείρετο ἡ Ἀττικὴ,
ὅ ἐστιν ἐλαφυ*ραγωγεῖτο. ἴσως δὲ ἐκ τοῦ ῥηθέντος κεραΐζειν ἀκέραιος ὁ ἁπλοῦς καὶ πραΰθυμος καὶ
μή τινα κεραΐζων. τὸ δὲ, καὶ ἄλλους, μόνους τοὺς Τρωικοὺς δηλοῖ ἐπικούρους· οἱ Δάρδανοι γὰρ τοῖς
Τρωσὶ προσλογίζονται. *(Vers. 862.) Φρύγας ἦγε Φόρκυς καὶ Ἀσκάνιος θεοειδὴς τῆλ᾽ ἐξ Ἀσκανίας, 38
μέμασαν δ᾽ ὑσμῖνι μάχεσθαι. περὶ δὲ Φρυγῶν ζητητέον καὶ εἰς τὰ τοῦ περιηγητοῦ· εὖ γὰρ καὶ περὶ
αὐτῶν ἐκεῖ εἴρηται· τῆς μικρᾶς δέ, φασι, Φρυγίας ἦσαν οὗτοι, οὐ μὴν τῆς μεγάλης τῆς παρὰ τῷ
Σαγγαρίῳ, φασὶ, ποταμῷ κειμένης, ὅθεν ἦν Ἄσιος μήτρως Ἕκτορος ἱπποδάμοιο. φασὶ δὲ οἱ παλαιοὶ
καὶ ὅτι Ὅμηρος μὲν διαστέλλει Φρύγας καὶ Τρῶας, Αἰσχύλος δὲ καὶ οἱ νεώτεροι συγχέουσιν, ὅθεν
ἴσως καὶ παροιμία ἡ περὶ τοῦ, δύσγνωστα τὰ Μυσῶν καὶ Φρυγῶν εἶναι ὅρια. ὅρα δὲ τὸ Φόρκυς κύριον
διὰ τοῦ σ λεχθὲν, οὐ διὰ τοῦ ν, οὗ περ ἡ γενικὴ Φόρκυος ἂν εἴη. τὸ δὲ ἐν Ὀδυσσείᾳ, Φόρκυνος
θυγάτηρ, ἀπὸ τοῦ Φόρκυν κλίνεται. (Vers. 863.) Τὸ δὲ τῆλε ἀντὶ τοῦ τηλόθεν ἐνταῦθα κεῖται. Ἀσκα-
νία δὲ κατὰ μὲν τὸν ἐθνικογράφον πόλις *Τρωικὴ, οὗ πρῶτόν φασι κρόμμα γενέσθαι. ταύτην κτίσαι 365
λέγεται ὁ Αἰνείου παῖς Ἀσκάνιος. ὁ γεωγράφος δὲ Φρυγιακὴν ἐνταῦθα νοεῖ Ἀσκανίαν· τὸ γὰρ, τῆλε
ἐξ Ἀσκανίας, εἴρηται, φησιν, ὡς οὔσης ἐγγυτέρω ἄλλης Ἀσκανίας τῆς Μυσιακῆς τῆς πρὸς τῇ νῦν

*Νικαίᾳ, ἧς μέμνηται ὁ ποιητὴς ὅταν εἴπῃ· Πάλμυν Ἀσκάνιόν τε Μόρυν τε Μυσῶν ἡγήτορας, οἳ ἐξ Ἀσκανίας ἐριβώλακος ἦλθον. καὶ ὅρα ὁμωνυμίαν Ἀσκανίων τε ἀνδρῶν τούτων Ὁμηρικῶν καὶ λιμνῶν Ἀσκανιῶν δύο. Ἀσκανία δὲ λίμνη τε καὶ χώρα, ὁμωνυμοῦσι γὰρ καὶ αὗται, πολλὴ γάρ φησιν ὁμωνυμία παρὰ τῷ ποιητῇ. πόλις δέ, φησι, Βιθυνίας ἡ ῥηθεῖσα Νίκαια, κτίσμα πάλαι μὲν Ἀντιγόνου, ὅθεν καὶ Ἀντιγόνεια ἐκλήθη, εἶτα Λυσιμάχου, ὃς ἀπὸ τῆς γυναικὸς μετωνόμασε Νίκαιαν. Τὸ δὲ, μέμασαν ὑσμῖνι μάχεσθαι, ἐντελῶς *ἔχει, καθάπερ καὶ τὸ, Ἄβαντες μεμαῶτες μελίῃσι θώρηκας ῥήξειν, ἀνομοίως δὲ ἔχει πρὸς τὸ, θωρήσσοντο μεμαότες ἐγχείαις. ἐκεῖ γὰρ ἐνδεὴς ἡ σύνταξις, λείπει γὰρ τὸ μάχεσθαι ἤ τι τοιοῦτον, ὡς καὶ προείρηται. τὸ δὲ ὑσμῖνι ὤφειλε μὲν διὰ τοῦ η ἔχειν τὴν λήγουσαν· εὐθεῖα γὰρ ἡ ὑσμίνη· μετεπλάσθη δὲ ὡς καὶ τὸ Δωδῶνι, καὶ, ἀλκὶ πεποιθὼς, καὶ τὰ τοιαῦτα. ὅτι δέ τισι δοκεῖ ἐν τῷ, τῆλ' ἐξ Ἀσκανίης, ἀκύρως κεῖσθαι τὸ τῆλε, ῥηθήσεται ἀλλαχοῦ, ἔνθα καὶ ἕτερα ὅμοια κείσεται.* (Vers. 864.) *Μῄοσιν ἡγησάσθην, τουτέστιν τῶν Μῃόνων ἡγοῦντο, Μέσθλης καὶ Ἄντιφος, υἱοὶ Ταλαιμένους, τὼ, ἤγουν οὓς, Γυγαίη τέκε λίμνη. εἶτα σαφηνίζων τὸ, Μῄοσιν ἡγησάσθην, ἅμα δὲ καὶ ἑρμηνεύων σαφῶς ποῦ ποτὲ γῆς οἱ Μῄονες οὗτοι κεῖνται, φησὶν ἐπαναληπτικῶς· οἳ καὶ Μῄονας ἦγον ὑπὸ Τμώλῳ γεγαῶτας, ἤτοι ὄντας. Εἶναι γάρ φασι τὸ γενέσθαι παρὰ τοῖς Ἴωσιν, ὅθεν καὶ θεοὶ αἰειγενέται οἱ ἀεὶ ὄντες. Καὶ *ἐνταῦθα δὲ πάλιν ἡ ὑπὸ πρόθεσις τῇ δοτικῇ φιληδεῖ ἐν τῷ, ὑπὸ Τμώλῳ, οὗ φυλάσσεται καὶ εἰς ἔτι τοὔνομα βραχύ τι ὑποβαρβαριζόμενον· Τίμωλον γὰρ αὐτὸν ἡ πολλὴ γλῶσσα τῶν ἐγχώρων καλεῖ.* (Vers. 866.) *Ὅρα δὲ καὶ τὴν ἐνταῦθα ἐπανάληψιν, ὅτι οὐχ' οὕτω διὰ σαφήνειαν ἐσχημάτισται, ἀλλὰ διὰ ἐπεισαγωγὴν ἱστορίας, ἵνα ἡ τοῦ Τμώλου μνήμη εὐκαίρως παραπλακῇ· ἄλλως γὰρ ἡ ἐπανάληψις ἀναγκαία οὐκ ἦν. Μῄονες δὲ λέγονται ἀπό τινος Μήονος ἢ Μαίονος, τραπέντος μὲν τοῦ α εἰς η, τοῦ δὲ ι μένοντος ἀνεκφωνήτου· λέγονται δέ ποτε καὶ τετρασυλλάβως Μηίονες ἐκφωνηθέντος τοῦ προσγραφομένου ι. Ἡρακλείδης δέ, φασιν, ἄνευ τοῦ ι γράφει τοὺς ἀπὸ τοῦ Μαίονος κληθέντας Μήονας, λέγων Βοιωτίαν εἶναι τὴν τοιαύτην μεταβολὴν, ὡς τῶν Βοιωτῶν τὴν ὅλην αι δίφθογγον εἰς η καταμόνας μεταβαλλόντων, ὥς που καὶ ὁ Χοιροβοσκὸς παρασημειοῦται, ἐν οἷς ἐ*ξηγεῖται τὸν Ἡρῳδιανὸν, λέγων καὶ ὅτι τὰς θηλυκὰς πληθυντικὰς εὐθείας τῶν παθητικῶν ἐνεστώτων, τὸ ποιούμεναι λεγόμεναι καὶ τὰ τοιαῦτα, ποιούμενη λεγόμενη ἐκεῖνοι φασὶ, οὕτω δὲ καὶ τὰ ὅμοια. Ὁ δὲ γεωγράφος φησὶν ὅτι τοὺς Λυδοὺς Μῄονας ὁ ποιητής φησιν, οἱ δὲ ὕστερον Μαίονας, καὶ ὅτι οἴονταί τινες τὴν Μῃονίαν Ἀσίαν λέγεσθαι, καθὰ εἴρηκεν ὁ ποιητὴς, Ἀσίῳ ἐν λειμῶνι, καὶ ὅτι οἱ μὲν τοὺς αὐτοὺς τοῖς Λυδοῖς, οἱ δὲ ἑτέρους ἀποφαίνονται· ἄμεινον δὲ λέγειν τοὺς αὐτούς. λέγει οὖν καὶ Ἡρόδοτος ὅτι Μῄονες πρότερον καλούμενοι Λυδοὶ ὕστερον ἐκλήθησαν ἀπὸ Λύδου, υἱοῦ Ἄτυος· περὶ δὲ Λυδῶν καὶ ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ εἴρηται. σημείωσαι δὲ ὅτι εἰ καὶ, ὡς νῦν εἴρηται, ταυτίζει τοὺς Λυδοὺς καὶ τοὺς Μῄονας ὁ γεωγράφος, ἀλλ' ἐν ἄλλοις φησὶν ὅτι, ὥς περ ἔργον ἤγουν δύσκολον διορίσαι χωρὶς τὰ Μυσῶν καὶ Φρυγῶν ὅρια, οὕτω καὶ Λυδοὶ καὶ Μαίονες οἱ καθ' Ὅμηρον Μῄο*νες ἐν συγχύσει πώς εἰσι καὶ πρὸς τούτους καὶ πρὸς ἀλλήλους.* (Vers. 865.) *Ὁ δὲ Ταλαιμένης ἐπένθεσιν ἔχει τοῦ ι, ὡς καὶ ὁ ταλαίπωρος. Γυγαίη δὲ λίμνη τεκεῖν λέγεται Μέσθλην καὶ Ἄντιφον, ἢ πρὸς ἔμφασιν τοῦ, ὑγροὺς καὶ ἰταμοὺς ἢ διεῤῥυηκότας τὸν βίον αὐτοὺς εἶναι, ἢ ὅτι περὶ αὐτὴν στέργηθρόν τι ὡς* 27
εἰκὸς εἶχον, οἷα καὶ ἐπί τινι μητρὶ καὶ τροφῷ, νηχόμενοι τυχὸν ἢ καὶ ἰχθυώμενοι κατ' αὐτήν. εἰκὸς δὲ καὶ τὴν σφῶν μητέρα περὶ αὐτὴν τὴν Γυγαίαν λίμνην ἐκτεκεῖν αὐτοὺς, ἢ ἐκεῖ πού τὰ νυμφεῖα ἐκτελέσαι. ἔστι δὲ, ὡς ὁ γεωγράφος φησὶ, κατὰ τὴν Σαρδιανὴν ἐν σταδίοις τεσσαράκοντα ἀπὸ τῆς πόλεως,
366 *ἐκλήθη δὲ *ὕστερόν, φησι, Κολόη, ὅπου καὶ ἱερὸν Κολοηνῆς Ἀρτέμιδος, ἁγιστείαν μεγάλην ἔχον. φασὶ δ' ἐνταῦθα χορεύειν τοὺς καλάθους κατὰ τὰς ἑορτὰς, οὐκ οἶδ' ὅπως, φησὶ, παραδοξολογοῦντες μᾶλλον ἢ ἀληθεύοντες. ἕτεροι δὲ καὶ Ἀθηνᾶν Γυγαίαν αὐτόθι τιμᾶσθαι φασίν. οἱ δὲ σχολιασταὶ τὸ μὲν Γυγαίη δέχονται κατ' εὐθεῖαν πτῶσιν, τὸ δὲ λίμνῃ κατὰ δοτικὴν, καὶ φάμενοι τὴν Γυγαίην θυγατέρα Γύγου συντάσσουσιν οὕτω· οὓς ἡ Γυγαίη ἔτεκε παρὰ τῇ λίμνῃ λέγοντες καὶ ὅτι οὐκ ἐκτίθεται ὁ ποιητὴς λιμνῶν τέκνα. λέγουσι δὲ καὶ στίχον λελοιπέναι τὸν σημαίνοντα τὸ ὄνομα τῆς μητρὸς τῶν ῥηθέντων στρατηγῶν. ληροῦσι δέ, φασιν· οὐ γὰρ εὕρηται τοιοῦτος στίχος οὐδαμοῦ. ἀρέσκει οὖν τοῖς παλαιοτέροις εὐθεῖαν εἶναι καὶ τὸ λίμνη, καθὰ καὶ τὸ Γυγαίη. τινὲς δὲ λέγουσι καὶ ὅτι, ὥς περ Νείλου*

τέ*κνα οἱ Αἰγύπτιοι, οὕτω καὶ λίμνης ταύτης οἱ εἰρημένοι στρατηγοὶ ὁ Ἄντιφος καὶ ὁ Μέσθλης, ὅν
τινες καὶ Μέστρην γράφεσθαί φασι, παράγοντες εἰς ὁμοιότητα τῶν δύο τούτων λέξεων τὸ φύτρη καὶ
φύτλη. γράφεται δὲ ἐν τοῖς σχολίοις καὶ ὅτι ἡ Μασσαλιωτικὴ ἔκδοσις ἀντὶ τοῦ Γυγαίη λίμνη γυραίως
εἶχεν. ἡ δὲ κατ' Εὐριπίδην μετὰ τὸν τρίτον στίχον, οὗ ἀρχὴ τὸ, οἳ καὶ Μήονας ἦγον, γράφει τέταρ-
τον τοῦτον κατὰ σχῆμα ἐπαναλήψεως, Τμώλῳ ὑπὸ νιφόεντι, Ὕδης ἐν πίονι δήμῳ, οὗ δὴ στίχου καὶ
ὁ γεωγράφος μνησθεὶς φησιν ὡς οὐδεμία εὑρίσκεται Ὕδη ἐν τοῖς Λυδοῖς. καὶ μὴν ἕτεροι κατὰ τὸν γεω-
γράφον Ὕδην τὴν τῶν Σάρδεων ἀκρόπολίν φασιν ἢ αὐτὰς τὰς Σάρδεις τὸ τῶν Λυδῶν βασίλειον, αἳ καὶ
ὑπὸ Κιμμερίων ἑάλωσάν ποτε. Τμῶλος δέ, φησιν, ὄρος εὔδαιμον Λυδίας, ὑπερκείμενον Σάρδεων,
ἔχον σκοπὴν ἐν τῇ ἀκρωρείᾳ, ἐξέδραν λευκοῦ λίθου, Περσῶν ἔργον. *Σκοπὴν δὲ λέγει τὴν κοινῶς λεγο-
μένην βίγλαν, ὅθεν κατοπτεύεταί, φησι, τὰ κύκλῳ πεδία. ῥεῖ δὲ ἀπὸ τοῦ ῥηθέντος Τμώλου ὁ Πα-
κτωλὸς, καταφέρων φησὶ τὸ παλαιὸν ψῆγμα χρυσοῦ πολὺ, ἀφ' οὗ ὁ Κροίσου πλοῦτος. νῦν δ' ἐκλέλοιπε
τὸ ψῆγμα, ὥς περ καὶ τὸ τῶν Ἀστύρων. Ἄστυρα γάρ, φησι, πόλις Ἀβυδηνῶν κατεσκαμμένη, χρυσία
ἔχουσά ποτε, ἃ νῦν ἐξηνάλωται ὡς καὶ τὰ περὶ Πακτωλὸν, ὃς καταφέρεται, φησὶν, εἰς τὸν Ἕρμον
τὸν ἐκδιδόντα μὲν εἰς τὴν Φωκέαν θάλασσαν, ἀρχόμενον δὲ ἀπὸ Μυσίας ἐξ ὄρους Δινδυμίνης. οἱ δὲ
προσθέμενοι τὸ προσεχῶς πρὸ βραχέων ῥηθὲν ἐπαναληπτικὸν ἔπος τὸ, Τμώλῳ ὑπὸ νιφόεντι καὶ ἑξῆς,
παρεισήγαγον τὸν αὐτὸν στίχον, ὡς καὶ αὐτὸ προεδηλώθη, καὶ μετὰ τὸ, εἰν Ἀρίμοις, ὅθι φασὶ Τυ-
φωέος ἔμμεναι εὐνὰς, ὡς Ἀριμαίου καὶ τοῦ τοιούτου τόπου ὄντος. Ὅτι δὲ πλουσία ἡ κατὰ Σάρδεις
Ὕδη καὶ ὅλως ἡ τῶν Μηόνων ἤτοι Λυδῶν *γῆ, δηλοῖ μὲν καὶ ὁ εἰπὼν τραγικὸς, κερδαίνετε τὸν πρὸς
Σάρδεων ἤλεκτρον, τὸν χρυσὸν οὕτω καλέσας ποιητικώτερον ἐν τῷ λαβεῖν εἶδος ἀντὶ εἴδους. δηλοῖ δὲ
καὶ Ἡρόδοτος ἱστορήσας ὅτι περί που τὰ κατὰ Μαίανδρον Πύθιος ὁ Ἄτυος, ἀνὴρ Λυδὸς παμπλού-
σιος, ἔχων ἀργυρίου μὲν τάλαντα δύο, χρυσοῦ δὲ στατήρων δαρεικῶν μυριάδας τετρακοσίας ἐπιδεού-
σας ἑπτὰ χιλιάδων, συνεπιλογιστέον δὲ δίχα πολλῶν ἄλλων καὶ τὰς τοῦ Λυδοῦ Κροίσου χρυσᾶς πλίν-
θους, ὧν ὤνιος ὁ ἀπατήσας ἐκεῖνον χρησμός· οὐκ ἀφεκτέον δ' ἐνταῦθα οὐδὲ τοῦ περιηγητοῦ.
*(Vers. 867. sqq.) Ναύστης, μάλιστα δὲ κατὰ τὰ πλείω καὶ ἀκριβέστερα τῶν ἀντιγράφων Νάστης 367
δίχα τοῦ υ, Καρῶν ἡγήσατο βαρβαροφώνων, οἳ Μίλητον ἔχον, Φθειρῶν τ' ὄρος ἀκριτόφυλλον, 2
Μαιάνδρου τε ῥοὰς, Μυκάλης τ' αἰπεινὰ κάρηνα. ἐπεὶ δὲ ἡγεμόνος ὁ ποιητὴς ἐμνήσθη ἑνός· ἦν δὲ
οὐχ' οὕτω, δύο γὰρ ἦσαν Καρῶν ἡγήτορες· ἐπαναλαβὼν φησι· τῶν μὲν Ἀμφίμαχος καὶ Νάστης ἡγη-
σάσθην, ἔδοξαν δὲ τῷ ποιητῇ πάλιν εὐθὺς ἐπαναλαμβάνεσθαι ἀμφότεροι. φησὶ γάρ· Νάστης Ἀμφί-
μαχός τε. τοῦτο δὲ ποιεῖ ἵνα καὶ τοῦ Ἀμφιμάχου τούτου μεμνώμεθα, ὡς καὶ τοῦ Ἀσίου· ἄφρων γὰρ
278 καὶ οὗτος κατὰ τὴν Ὁμήρου ἱστορίαν εἰπόντος, ὃς καὶ χρυσὸν ἔχων, πόλεμόνδε ἴεν, ἤτοι εἰς πόλεμον
ἐπορεύθη, ἠΰτε κούρη, νήπιος, οὐδέ *τί οἱ τόγε ἐπήρκεσε λυγρὸν ὄλεθρον, ἀλλ' ἐδάμη ὑπὸ χερσὶν
Ἀχιλλέως ἐν ποταμῷ, χρυσὸν δ' Ἀχιλλεὺς ἐκόμισσε, μεταλλεύσας ὥς περ ἐν χρυσοφόρῳ ποταμῷ τὸν τοῦ
Ἀμφιμάχου χρυσόν. ἀστεῖον δὲ τὸ σκῶμμα τὸ κατὰ τοῦ χρυσοστόλου τούτου στρατιώτου· ἤρχετο γάρ,
φησιν, εἰς μάχην νήπιος, οὐ χαλκέῳ Ἀρεϊ μελπόμενος, ἀλλὰ χρυσὸν ἔχων, καθὰ κούρη, ἤτοι κόρη
νέα, χρυσῇ ἀνειμένη Ἀφροδίτῃ. γυναικίας οὖν ἦν τις καὶ μαλακὸς, καὶ Ὁμηρικῶς εἰπεῖν, γυναικὸς
ἄρ' ἀντιτέτυκται. εἰ δὲ καὶ Εὔφορβος καὶ Γλαῦκος χρυσὸν εἶχον, ἀλλ' οὗτος κωμῳδεῖται, ἐπειδή,
φασι, γυναικεῖα κόσμια ἔχει. ὅρα δὲ καὶ ἐνταῦθα προαναφώνησιν κοσμοῦσαν τὸν Ἀχιλλέα· οὐδαμοῦ
γὰρ ἡ Ὁμηρικὴ Μοῦσα ἐθέλει τοῦ ἥρωος ἀπέχεσθαι. Πολεμισταὶ δὲ οἱ Κᾶρες, ὧν τὸ ἐθνικὸν ὁμώνυμόν
φασι, τῷ οἰκιστῇ, τὸ δὲ θηλυκὸν αὐτῶν ἐθνικὸν κατὰ τέχνην Καῖρα, καὶ ἐν διαλύσει Κάϊρα διὰ
τοῦ ῐ. ἡ δὲ χρῆσις τὴν ει δίφθογγον *ἔχει, ὡς καὶ παρ' Ὁμήρῳ Μηονὶς ἠὲ Κάειρα· συνεξέδραμε
γάρ, φασι, τῷ σώτειρα, ὀλέτειρα καὶ τοῖς τοιούτοις. ἦν δὲ καὶ Ἑλληνικός, φασι, Κὰρ, υἱὸς Φορω-
νέως, ἀφ' οὗ Καρία ἐκαλεῖτο ἡ ἐν Μεγάροις ἀκρόπολις. ἡ δὲ Καρία καὶ Καρίνη λέγεται, καὶ Καρὶς δέ
φασιν, ὅθεν καὶ ἡ Κῶς Καρία ἐλέγετο κατὰ τὸν ἐπιλέκτην τῶν ἐθνικῶν. δοκοῦσι δὲ καὶ εἰς ὁπλισμὸν
συνεισενεγκεῖν τι οἱ Κᾶρες, τὰ γοῦν ὄχανα τῶν ἀσπίδων Καρικὰ λέγεται, καὶ οἱ λόφοι. φησὶ γοῦν Ἀνα-
κρέων, καρικοεργέος ὀχάνου· καὶ Ἀλκαῖος, λόφον σείων Καρικόν. Ὁ δὲ γεωγράφος παρασημειοῦται
ὅτι ἐκ τοσούτων ἐθνῶν μόνους τοὺς Κᾶρας βαρβαροφώνους ὁ ποιητὴς εἶπεν. αἰτιολογῶν δὲ αὐτὸς τὴν

Νικαία, ἧς μέμνηται ὁ ποιητὴς ὅταν εἴπῃ· Πάλμυν Ἀσκάνιόν τε Μόρυν τε Μυσῶν ἡγήτορας, οἳ ἐξ
Ἀσκανίας ἐριβώλακος ἦλθον. καὶ ὅρα ὁμωνυμίαν Ἀσκανίων τε ἀνδρῶν τούτων Ὁμηρικῶν καὶ λιμνῶν
Ἀσκανιῶν δύο. Ἀσκανία δὲ λίμνη τε καὶ χώρα, ὁμωνυμοῦσι γὰρ καὶ αὗται, πολλὴ γάρ φησιν ὁμωνυμία
παρὰ τῷ ποιητῇ. πόλις δέ, φησι, Βιθυνίας ἡ ῥηθεῖσα Νίκαια, κτίσμα πάλαι μὲν Ἀντιγόνου, ὅθεν καὶ
Ἀντιγόνεια ἐκλήθη, εἶτα Λυσιμάχου, ὃς ἀπὸ τῆς γυναικὸς μετωνόμασε Νίκαιαν. Τὸ δέ, μέμασαν ὑσμῖνι
μάχεσθαι, ἐντελῶς *ἔχει, καθάπερ καὶ τὸ, Ἄβαντες μεμαῶτες μελίῃσι θώρηκας ῥήξειν, ἀνομοίως δὲ ἔχει
πρὸς τὸ, θωρήσσοντο μεμαότες ἐγχείαις. ἐκεῖ γὰρ ἐνδεὴς ἡ σύνταξις, λείπει γὰρ τὸ μάχεσθαι ἤ τι
τοιοῦτον, ὡς καὶ προείρηται. τὸ δὲ ὑσμῖνι ὤφειλε μὲν διὰ τοῦ η ἔχειν τὴν λήγουσαν· εὐθεῖα γὰρ
ἡ ὑσμίνη· μετεπλάσθη δὲ ὡς καὶ τὸ Δωδῶνι, καὶ, ἀλκὶ πεποιθὼς, καὶ τὰ τοιαῦτα. ὅτι δέ τισι δοκεῖ ἐν
τῷ, τῆλ' ἐξ Ἀσκανίης, ἀκύρως κεῖσθαι τὸ τῆλε, ῥηθήσεται ἀλλαχοῦ, ἔνθα καὶ ἕτερα ὅμοια κείσεται.
(Vers. 864.) Μῄοσιν ἡγησάσθην, τουτέστιν τῶν Μῃόνων ἡγοῦντο, Μέσθλης καὶ Ἄντιφος, υἱοὶ Τα-
λαιμένους, τὼ, ἤγουν οὓς, Γυγαίη τέκε λίμνη. εἶτα σαφηνίζων τὸ, Μῄοσιν ἡγησάσθην, ἅμα δὲ καὶ
ἑρμηνεύων σαφῶς ποῦ ποτὲ γῆς οἱ Μῄονες οὗτοι κεῖνται, φησὶν ἐπαναληπτικῶς· οἳ καὶ Μῄονας ἦγον
ὑπὸ Τμώλῳ γεγαῶτας, ἤτοι ὄντας. Εἶναι γάρ φασι τὸ γενέσθαι παρὰ τοῖς Ἴωσιν, ὅθεν καὶ θεοὶ αἰει-
γενέται οἱ ἀεὶ ὄντες. Καὶ *ἐνταῦθα δὲ πάλιν ἡ ὑπὸ πρόθεσις τῇ δοτικῇ φιληδεῖ ἐν τῷ, ὑπὸ Τμώλῳ, οὗ
φυλάσσεται καὶ εἰς ἔτι τοὔνομα βραχύ τι ὑποβαρβαριζόμενον· Τίμωλον γὰρ αὐτὸν ἡ πολλὴ γλῶσσα
τῶν ἐγχώρων καλεῖ. (Vers. 866.) Ὅρα δὲ καὶ τὴν ἐνταῦθα ἐπανάληψιν, ὅτι οὐχ' οὕτω διὰ σαφήνειαν
ἐσχημάτισται, ἀλλὰ διὰ ἐπεισαγωγὴν ἱστορίας, ἵνα ἡ τοῦ Τμώλου μνήμη εὐκαίρως παραπλακῇ· ἄλλως
γὰρ ἡ ἐπανάληψις ἀναγκαία οὐκ ἦν. Μῄονες δὲ λέγονται ἀπό τινος Μῄονος ἢ Μαίονος, τραπέντος μὲν
τοῦ ᾱ εἰς η, τοῦ δὲ ῑ μένοντος ἀνεκφωνήτου· λέγονται δέ ποτε καὶ τετρασυλλάβως Μηίονες ἐκφωνηθέν-
τος τοῦ προσγραφομένου ῑ. Ἡρακλείδης δέ, φασιν, ἄνευ τοῦ ῑ γράφει τοὺς ἀπὸ τοῦ Μαίονος κλη-
θέντας Μῄονας, λέγων Βοιωτίαν εἶναι τὴν τοιαύτην μεταβολὴν, ὡς τῶν Βοιωτῶν τὴν ὅλην ᾱι
δίφθογγον εἰς η καταμόνας μεταβαλλόντων, ὥς που καὶ ὁ Χοιροβοσκὸς παρασημειοῦται, ἐν οἷς ἐ*ξη-
γεῖται τὸν Ἡρωδιανὸν, λέγων καὶ ὅτι τὰς θηλυκὰς πληθυντικὰς εὐθείας τῶν παθητικῶν ἐνεστώτων,
τὸ ποιούμεναι λεγόμεναι καὶ τὰ τοιαῦτα, ποιούμενη λεγόμενη ἐκεῖνοι φασὶ, οὕτω δὲ καὶ τὰ ὅμοια.
Ὁ δὲ γεωγράφος φησὶν ὅτι τοὺς Λυδοὺς Μῄονας ὁ ποιητής φησιν, οἱ δὲ ὕστερον Μαίονας, καὶ ὅτι οἴον-
ταί τινες τὴν Μῃονίαν Ἀσίαν λέγεσθαι, καθὰ εἴρηκεν ὁ ποιητὴς, Ἀσίῳ ἐν λειμῶνι, καὶ ὅτι οἱ μὲν τοὺς
αὐτοὺς τοῖς Λυδοῖς, οἱ δὲ ἑτέρους ἀποφαίνονται· ἄμεινον δὲ λέγειν τοὺς αὐτούς. λέγει οὖν καὶ Ἡρόδο-
τος ὅτι Μῄονες πρότερον καλούμενοι Λυδοὶ ὕστερον ἐκλήθησαν ἀπὸ Λύδου, υἱοῦ Ἄτυος· περὶ δὲ Λυ-
δῶν καὶ ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ εἴρηται. σημείωσαι δὲ ὅτι εἰ καὶ, ὡς νῦν εἴρηται, ταὐτίζει τοὺς Λυ-
δοὺς καὶ τοὺς Μῄονας ὁ γεωγράφος, ἀλλ' ἐν ἄλλοις φησὶν ὅτι, ὥς περ ἔργον ἦγουν δύσκολον διορίσαι
χωρὶς τὰ Μυσῶν καὶ Φρυγῶν ὅρια, οὕτω καὶ Λυδοὶ καὶ Μαίονες οἱ καθ' Ὅμηρον Μῄο*νες ἐν συγχύ-
σει πώς εἰσι καὶ πρὸς τούτους καὶ πρὸς ἀλλήλους. (Vers. 865.) Ὁ δὲ Ταλαιμένης ἐπένθεσιν ἔχει
τοῦ ῑ, ὡς καὶ ὁ ταλαίπωρος. Γυγαίη δὲ λίμνη τεκεῖν λέγεται Μέσθλην καὶ Ἄντιφον, ἢ πρὸς ἔμφασιν
τοῦ, ὑγροὺς καὶ ἰταμοὺς ἢ διεῤῥυηκότας τὸν βίον αὐτοὺς εἶναι, ἢ ὅτι περὶ αὐτὴν στέργηθρόν τι ὡς 27
εἰκὸς εἶχον, οἷα καὶ ἐπί τινι μητρὶ καὶ τροφῷ, νηχόμενοι τυχὸν ἢ καὶ ἰχθυώμενοι κατ' αὐτήν. εἰκὸς δὲ
καὶ τὴν σφῶν μητέρα περὶ αὐτὴν τὴν Γυγαίαν λίμνην ἐκτεκεῖν αὐτοὺς, ἢ ἐκεῖ πού τὰ νυμφεῖα ἐκτελέ-
σαι. ἔστι δὲ, ὡς ὁ γεωγράφος φησὶ, κατὰ τὴν Σαρδιανὴν ἐν σταδίοις τεσσαράκοντα ἀπὸ τῆς πόλεως,
366 ἐκλήθη δὲ *ὕστερόν, φησι, Κολόη, ὅπου καὶ ἱερὸν Κολοηνῆς Ἀρτέμιδος, ἁγιστείαν μεγάλην ἔχον.
φασὶ δ' ἐνταῦθα χορεύειν τοὺς καλάθους κατὰ τὰς ἑορτὰς, οὐκ οἶδ' ὅπως, φησὶ, παραδοξολογοῦντες
μᾶλλον ἢ ἀληθεύοντες. ἕτεροι δὲ καὶ Ἀθηνᾶν Γυγαίαν αὐτόθι τιμᾶσθαι φασίν. οἱ δὲ σχολιασταὶ τὸ
μὲν Γυγαίη δέχονται κατ' εὐθεῖαν πτῶσιν, τὸ δὲ λίμνῃ κατὰ δοτικὴν, καὶ φάμενοι τὴν Γυγαίην θυ-
γατέρα Γύγου συντάσσουσιν οὕτω· οὓς ἡ Γυγαίη ἔτεκε παρὰ τῇ λίμνῃ λέγοντες καὶ ὅτι οὐκ ἐκτίθεται
ὁ ποιητὴς λιμνῶν τέκνα. λέγουσι δὲ καὶ στίχον λελοιπέναι τὸν σημαίνοντα τὸ ὄνομα τῆς μητρὸς τῶν
ῥηθέντων στρατηγῶν. ληροῦσι δέ, φασιν· οὐ γὰρ εὕρηται τοιοῦτος στίχος οὐδαμοῦ. ἀρέσκει οὖν τοῖς
παλαιοτέροις εὐθεῖαν εἶναι καὶ τὸ λίμνη, καθὰ καὶ τὸ Γυγαίη. τινὲς δὲ λέγουσι καὶ ὅτι, ὥς περ Νείλου

τέ*κνα οἱ Αἰγύπτιοι, οὕτω καὶ λίμνης ταύτης οἱ εἰρημένοι στρατηγοὶ ὁ Ἄντιφος καὶ ὁ Μέσθλης, ὅν τινες καὶ Μέστρην γράφεσθαί φασι, παράγοντες εἰς ὁμοιότητα τῶν δύο τούτων λέξεων τὸ φύτρη καὶ φύτλη. γράφεται δὲ ἐν τοῖς σχολίοις καὶ ὅτι ἡ Μασσαλιωτικὴ ἔκδοσις ἀντὶ τοῦ Γυγαίη λίμνη γυραίως εἶχεν. ἡ δὲ κατ᾽ Εὐριπίδην μετὰ τὸν τρίτον στίχον, οὗ ἀρχὴ τὸ, οἳ καὶ Μῄονας ἦγον, γράφει τέταρτον τοῦτον κατὰ σχῆμα ἐπαναλήψεως, Τμώλῳ ὑπὸ νιφόεντι, Ὕδης ἐν πίονι δήμῳ, οὗ δὴ στίχου καὶ ὁ γεωγράφος μνησθεὶς φησιν ὡς οὐδεμία εὑρίσκεται Ὕδη ἐν τοῖς Λυδοῖς. καὶ μὴν ἕτεροι κατὰ τὸν γεωγράφον Ὕδην τὴν τῶν Σάρδεων ἀκρόπολίν φασιν ἢ αὐτὰς τὰς Σάρδεις τὸ τῶν Λυδῶν βασίλειον, αἳ καὶ ὑπὸ Κιμμερίων ἑάλωσάν ποτε. Τμῶλος δέ, φησιν, ὄρος εὔδαιμον Λυδίας, ὑπερκείμενον Σάρδεων, ἔχον σκοπὴν ἐν τῇ ἀκρωρείᾳ, ἐξέδραν λευκοῦ λίθου, Περσῶν ἔργον. *Σκοπὴν δὲ λέγει τὴν κοινῶς λεγομένην βίγλαν, ὅθεν κατοπτεύεταί, φησι, τὰ κύκλῳ πεδία. ῥεῖ δὲ ἀπὸ τοῦ ῥηθέντος Τμώλου ὁ Πακτωλὸς, καταφέρων φησὶ τὸ παλαιὸν ψῆγμα χρυσοῦ πολὺ, ἀφ᾽ οὗ ὁ Κροίσου πλοῦτος. νῦν δ᾽ ἐκλέλοιπε τὸ ψῆγμα, ὥς περ καὶ τὸ τῶν Ἀστύρων. Ἄστυρα γάρ, φησι, πόλις Ἀβυδηνῶν κατεσκαμμένη, χρυσία ἔχουσά ποτε, ἃ νῦν ἐξηνάλωται ὡς καὶ τὰ περὶ Πακτωλὸν, ὃς καταφέρεται, φησὶν, εἰς τὸν Ἕρμον τὸν ἐκδιδόντα μὲν εἰς τὴν Φωκέαν θάλασσαν, ἀρχόμενον δὲ ἀπὸ Μυσίας ἐξ ὄρους Δινδυμίνης. οἱ δὲ προσθέμενοι τὸ προσεχῶς πρὸ βραχέων ῥηθὲν ἐπαναληπτικὸν ἔπος τὸ, Τμώλῳ ὑπὸ νιφόεντι καὶ ἑξῆς, παρεισήγαγον τὸν αὐτὸν στίχον, ὡς καὶ αὐτὸ προεδηλώθη, καὶ μετὰ τὸ, εἰν᾽ Ἀρίμοις, ὅθι φασὶ Τυφωέος ἔμμεναι εὐνὰς, ὡς Ἀριμαίου καὶ τοῦ τοιούτου τόπου ὄντος. Ὅτι δὲ πλουσία ἡ κατὰ Σάρδεις Ὕδη καὶ ὅλως ἡ τῶν Μηόνων ἤτοι Λυδῶν *γῆ, δηλοῖ μὲν καὶ ὁ εἰπὼν τραγικὸς, κερδαίνετε τὸν πρὸς Σάρδεων ἤλεκτρον, τὸν χρυσὸν οὕτω καλέσας ποιητικώτερον ἐν τῷ λαβεῖν εἶδος ἀντὶ εἴδους. δηλοῖ δὲ καὶ Ἡρόδοτος ἱστορήσας ὅτι περί που τὰ κατὰ Μαίανδρον Πύθιος ὁ Ἄτυος, ἀνὴρ Λυδὸς παμπλούσιος, ἔχων ἀργυρίου μὲν τάλαντα δύο, χρυσοῦ δὲ στατήρων δαρεικῶν μυριάδας τετρακοσίας ἐπιδεούσας ἑπτὰ χιλιάδων, συνεπιλογιστέον δὲ δίχα πολλῶν ἄλλων καὶ τὰς τοῦ Λυδοῦ Κροίσου χρυσᾶς πλίνθους, ὧν ὤνιος ὁ ἀπατήσας ἐκεῖνον χρησμός· οὐκ ἀφεκτέον δ᾽ ἐνταῦθα οὐδὲ τοῦ περιηγητοῦ.
*(Vers. 867. sqq.) Ναύστης, μάλιστα δὲ κατὰ τὰ πλείω καὶ ἀκριβέστερα τῶν ἀντιγράφων Νάστης 367
2 δίχα τοῦ υ, Καρῶν ἡγήσατο βαρβαροφώνων, οἳ Μίλητον ἔχον, Φθειρῶν τ᾽ ὄρος ἀκριτόφυλλον, Μαιάνδρου τε ῥοὰς, Μυκάλης τ᾽ αἰπεινὰ κάρηνα. ἐπεὶ δὲ ἡγεμόνος ὁ ποιητὴς ἐμνήσθη ἑνός· ἦν δὲ οὐχ᾽ οὕτω, δύο γὰρ ἦσαν Καρῶν ἡγήτορες· ἐπαναλαβών φησι· τῶν μὲν Ἀμφίμαχος καὶ Νάστης ἡγησάσθην, ἔδοξαν δὲ τῷ ποιητῇ πάλιν εὐθὺς ἐπαναλαμβάνεσθαι ἀμφότεροι. φησὶ γάρ· Νάστης Ἀμφίμαχός τε. τοῦτο δὲ ποιεῖ ἵνα καὶ τοῦ Ἀμφιμάχου τούτου μεμνώμεθα, ὡς καὶ τοῦ Ἀσίου· ἄφρων γὰρ
278 καὶ οὗτος κατὰ τὴν Ὁμήρου ἱστορίαν εἰπόντος, ὃς καὶ χρυσὸν ἔχων, πόλεμόνδε ἴεν, ἤτοι εἰς πόλεμον ἐπορεύθη, ἠΰτε κούρη, νήπιος, οὐδέ *τί οἱ τόγε ἐπήρκεσε λυγρὸν ὄλεθρον, ἀλλ᾽ ἐδάμη ὑπὸ χερσὶν Ἀχιλλέως ἐν ποταμῷ, χρυσὸν δ᾽ Ἀχιλλεὺς ἐκόμισσε, μεταλλεύσας ὥς περ ἐν χρυσοφόρῳ ποταμῷ τὸν τοῦ Ἀμφιμάχου χρυσόν. ἀστεῖον δὲ τὸ σκῶμμα τὸ κατὰ τοῦ χρυσοστόλου τούτου στρατιώτου· ἤρχετο γάρ, φησιν, εἰς μάχην νήπιος, οὐ χαλκέῳ Ἀρέϊ μελπόμενος, ἀλλὰ χρυσὸν ἔχων, καθὰ κούρη, ἤτοι κόρη νέα, χρυσῇ ἀνειμένη Ἀφροδίτῃ. γυναικίας οὖν ἦν τις καὶ μαλακὸς, καὶ Ὁμηρικῶς εἰπεῖν, γυναικὸς ἄρ᾽ ἀντιτέτυκται. εἰ δὲ καὶ Εὔφορβος καὶ Γλαῦκος χρυσὸν εἶχον, ἀλλ᾽ οὗτος κωμῳδεῖται, ἐπειδή, φασι, γυναικεῖα κόσμια ἔχει. ὅρα δὲ καὶ ἐνταῦθα προαναφώνησιν κοσμοῦσαν τὸν Ἀχιλλέα· οὐδαμοῦ γὰρ ἡ Ὁμηρικὴ Μοῦσα ἐθέλει τοῦ ἥρωος ἀπέχεσθαι. Πολεμισταὶ δὲ οἱ Κᾶρες, ὧν τὸ ἐθνικὸν ὁμώνυμόν φασι, τῷ οἰκιστῇ, τὸ δὲ θηλυκὸν αὐτῶν ἐθνικὸν κατὰ τέχνην Καῖρα, καὶ ἐν διαλύσει Κάϊρα διὰ τοῦ ϊ. ἡ δὲ χρῆσις τὴν ει δίφθογγον *ἔχει, ὡς καὶ παρ᾽ Ὁμήρῳ Μῃονὶς ἠὲ Κάειρα· συνεξέδραμε γάρ, φασι, τῷ σώτειρα, ὀλέτειρα καὶ τοῖς τοιούτοις. ἦν δὲ καὶ Ἑλληνικός, φασι, Κὰρ, υἱὸς Φορωνέως, ἀφ᾽ οὗ Καρία ἐκαλεῖτο ἡ ἐν Μεγάροις ἀκρόπολις. ἡ δὲ Καρία καὶ Καρίνη λέγεται, καὶ Καρὶς δέ φασιν, ὅθεν καὶ ἡ Κῶς Καρία ἐλέγετο κατὰ τὸν ἐπιλέκτην τῶν ἐθνικῶν. δοκοῦσι δὲ καὶ εἰς ὁπλισμὸν συνεισενεγκεῖν τι οἱ Κᾶρες, τὰ γοῦν ὄχανα τῶν ἀσπίδων Καρικὰ λέγεται, καὶ οἱ λόφοι. φησὶ γοῦν Ἀνακρέων, καρικοεργέος ὀχάνου· καὶ Ἀλκαῖος, λόφον σείων Καρικόν. Ὁ δὲ γεωγράφος παρασημειοῦται ὅτι ἐκ τοσούτων ἐθνῶν μόνους τοὺς Κᾶρας βαρβαροφώνους ὁ ποιητὴς εἶπεν. αἰτιολογῶν δὲ αὐτὸς τὴν

τοιαύτην κλῆσιν λέγει ὡς ἐν ἐπιτόμῳ εἰπεῖν τὰ τοῦ σοφοῦ πολλὰ, ὅτι τὸ βάρβαρον ἐξεφωνήθη τὰς ἀρχὰς ἐπὶ τῶν δυσεκφόρως καὶ σκληρῶς καὶ τραχέως λαλούντων, ὡς καὶ τὸ βαταρίζειν καὶ τὸ τραυλίζειν· τῶν γοῦν τρα*χυστομούντων ἐντεῦθεν βαρβάρων λεγομένων, ἐπειδὴ καθ' ὅλην οἱ Κᾶρες ἐπλανήθησαν τὴν Ἑλλάδα μισθοῦ στρατεύοντες καὶ ἠγνωρίσθησαν, πυκνὸν ἦν ἐπ' αὐτοῖς τὸ βαρβαρόφωνον, καὶ βαρβαρίζειν ἐκεῖθεν ἐλέγετο τὸ οἷον καρίζειν. ἐντεῦθεν δέ, φησι, κατεχρησάμεθα ἐθνικῷ κοινῷ ὀνόματι, ἀντιδιαιροῦντες βαρβάρους πρὸς Ἕλληνας οὐκέτι διὰ παχυστομίαν ἢ τραχυστομίαν καὶ ἀφυΐαν φωνητικῶν ὀργάνων, ἀλλὰ κατὰ διαλέκτων ἀνομοιότητα· πρώην δὲ οὐκ ἦν τοῦτο. Θουκυδίδης οὖν φησὶ μὴ λέγεσθαι βαρβάρους διὰ τὸ μηδὲ Ἕλληνάς πω εἰς ἓν ἀποκεκρίσθαι ἀντίπαλον ὄνομα. ταῦτα τὰ τοῦ γεωγράφου, ὡς ἐν ὀλιγίστῳ εἰπεῖν. ὅτι δὲ μισθοφόροι οἱ Κᾶρες, καθωμίληται. ῥηθήσεται δὲ περὶ αὐτῶν καὶ ἐν τῷ, τίω δέ μιν ἐν Καρὸς αἴσῃ. ἕτεροι δέ φασιν ὅτι μόνους ἐθνῶν τοὺς Κᾶρας οὕτως ἔσκωψεν ὁ ποιητὴς διὰ τὴν ἔχθραν τῶν Ἰώνων· Ἴων μὲν γὰρ Ὅμηρος, Κᾶρες δὲ Ἴωσιν ἐχθροί· ἢ διότι, *φασὶ, Κρητῶν ἄποικοι ὄντες ἠχρήστωσαν τὴν Ἑλλάδα φωνὴν, ἢ ἐπειδὴ ἀγριόφωνοι ἦσαν καὶ ὅτι τὰ ἀρσενικὰ θηλυκῶς ἔλεγον, καὶ ἀνάπαλιν. τοῦτο δέ, φασιν, εἰ καὶ Ἕλλησι συνέβαινεν, ἀλλ' οὖν σπανίοις καὶ οὐ κατ' ἄνδρα καὶ ἐν τῷ λεληθότι, Καρσὶ δὲ συνεχῶς καὶ διαδήλως, ἤδη κατὰ πᾶσαν Ἑλλάδα μισθαρνοῦσιν. ἐπὶ τούτοις ἰστέον καὶ ὅτι τοῦ βαρβαρίζειν καὶ τοῦ σολοικίζειν διαφερόντων παρὰ τοῖς ὕστερον, παρ' οἷς ὁ μὲν βαρβαρισμὸς ἁμαρτία ἐστὶ προφορᾶς περὶ λέξεις ἢ τόνους γινομένη, ὁ δὲ σολοικισμὸς περὶ σύνταξιν ἐννοίας σῶον λόγον αἰκίζουσα, ὡς οἱ ἐτυμολογοῦντες φασὶν, ὅμως ἄλλως ταυτί-
368 ζοντες ἀμφότε*ρά τινες τοὺς βαρβάρους σολοίκους ἔλεγον. καὶ προφέρονται χρήσεις· Ἱππώνακτος μὲν τὸ, καίτους σολοίκους ἵν' ἐθέλουσι περνᾶσιν· Ἀνακρέοντος δὲ τὸ, σόλοικος φθόγγος, ὅ πέρ ἐστι βαρβαρικός. (Vers. 868.) Μίλητος δὲ ἡ Καρικὴ αὕτη ἐμνημονεύθη μὲν πρὸ τούτου ἐν τῇ Κρητικῇ, καὶ τοῖς τοῦ περιηγητοῦ δὲ ἔγκειται, καθὰ καὶ ὁ Μαίανδρος, Καρικὸς νῦν φαινόμενος ποταμός. εἰρήσεται δέ τι περὶ αὐτῆς καὶ μετ' ὀλίγα ἐν τῷ Λυκιακῷ καταλόγῳ. Φθειρῶν δὲ ὄρος ὀνομαστικῶς τὸ ἔχον πολλοὺς φθεῖρας, περὶ οὗ φησὶν ὁ γεωγράφος ὅτι Φθειρῶν ὄρος παράλληλον ἑτέρῳ ὄρει, τῷ Λάτμῳ. ὁ δὲ ἐθνογράφος φησίν· Φθὶρ, ὄρος Καρίας· οἱ κατοικοῦντες Φθῖρες. οἱ δὲ σχολιασταὶ οὕτω· Φθιρῶν ὄρος Καρίας περὶ Μίλητον, πολλὰς ἔχον πίτυς, ὧν τὰ ἐξανθήματα οὕτω καλεῖται ὡς ὅμοια φθειρσὶν, οἳ καὶ δίρκοι λέγονται, *ὡς δηλοῖ Παυσανίας ἐν τῷ κατ' αὐτὸν λεξικῷ εἰπών· δίρκοι, οἱ φθεῖρες. ἡ δὲ γραφὴ τῆς παραληγούσης τῶν Φθειρῶν τούτων διάφορος κατὰ τὸν Χοιροβοσκόν· οἱ μὲν γὰρ πλείους διὰ διφθόγγου γράφουσιν αὐτὸ, ὁ δὲ τεχνικός φησι διὰ τοῦ ῑ, τεχνικὸν λέγων τὸν Ἡρῳδιανόν· παρὰ τὸ Φθὶρ γάρ, φησι, γέγονε κύριον τὸ ἐπὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἐνδυμίωνος. ἡ δὲ διὰ διφθόγγου γραφὴ παρὰ τὸ φθεὶρ, ὃ σημαίνει τὴν πίτυν, ἢ τοὺς κώνους τῆς πίτυος, οἱονεὶ τὸ ἔχον ὄρος τοιούτους φθεῖρας. εἰσὶ δέ τινες πίτυες φθεῖρας ποιοῦσαι. ἄλλοι δὲ παρὰ τὸ φθεὶρ, ὃ σημαίνει τὸν φθαρτικὸν λῃστὴν, ἵνα ᾖ ὄρος λῃστῶν. ἕτεροι δὲ παρὰ τὸ φθεὶρ, ὅ ἐστι θὴρ, ἵνα λέγῃ θηρῶν ὄρος· φθεῖρες γὰρ καὶ οἱ θῆρες παρὰ τὸ φθείρ. καὶ τοιαῦτα μὲν καὶ ταῦτα. Εἰ δὲ ἀπὸ φθειρῶν πιτύων ὠνόμασται ὄρος, καινὸν οὐδέν· μυρίοι γὰρ τόποι ἐκ φυτῶν ὠνομάσθησαν, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται. Ἀκριτόφυλλον δὲ ὄρος τὸ πολύφυλλον. οὕτω καὶ Θερ*σίτης ἀκριτόμυθος, ὡς πολύμυθος. εἰ δὲ καὶ ἀκριτόφυλλον ὄρος τὸ μὴ διακεκριμένον τὰ φύλλα, οὕτω καὶ Θερσίτης ἀκριτόμυθος ὁ συγκεχυμένα λέγων καὶ ἀδιευκρίνητα. (Vers. 869.) Μυκάλη δὲ ὄρος Πριήνης ἀντικρὺ Σάμου. φησὶ γοῦν καὶ ὁ γεωγράφος ὅτι μετὰ ἐκβολὰς Μαιάνδρου ὁ κατὰ Πριήνην Αἰγιαλὸς, ὑπὲρ αὐτοῦ δὲ ἡ Πριήνη. καὶ Μυκάλη ὄρος εὔθηρον καὶ εὔδενδρον ἐπικείμενον τῇ Σαμίᾳ· ὥς περ δὲ ἡ Βοιωτία Μυκαλησσὸς ἐκ μυκηθμοῦ, ὡς προεγράφη, οὕτω καὶ ἡ Μυκάλη αὕτη κατὰ τὸν ἐθνολόγον, ἐπεὶ αἱ Γοργόνες ἐπὶ τοῦ ὄρους τούτου μυκώμεναι τὴν κεφαλὴν Μεδούσης ἀνεκαλοῦντο. οἱ δὲ Μυχάλην αὐτήν φασιν, ἐπεὶ ἐν μυχῷ ἁλὸς τῆς Καρικῆς κεῖται. ἔστι δὲ καὶ πόλις Καρίας Μυκάλη. Ὅμηρος μέντοι τοῦ ὄρους νῦν μέμνηται, 279
ὡς δηλοῖ τὸ, Μυκάλης αἰπεινὰ κάρηνα. σημείωσαι δὲ ὅτι Καρῶν πόλις ἦν καὶ ἡ Ἁλικαρνασσὸς, ἐξ ἧς ὥρμητο Αἴλιος Διονύσιος Ἁλικαρνασσεὺς, καθὰ *δηλοῖ αὐτὸς ἐν οἷς περὶ Ἀττικῶν ὀνομάτων διαλεγόμενος λέγει οὐ Κᾶρας εἶναι τοὺς Ἁλικαρνασσεῖς, ἀλλὰ Ἕλληνας Δωριεῖς τῶν ἀποικησάντων Δωριέων Καρίαν, ὃ καὶ Ἀθηναῖοι ποιήσαντες καὶ εἰς Καρίαν κατάραντες ὧν ἦρχε Νειλεὺς, πόλιν Ἑλληνίδα,

φησὶν, ἐν αὐτῇ Μίλητον κατεσκευάσαντο, ἐφ᾽ οἷς τοὺς τοιούτους Δωριεῖς σεμνύνας καὶ μίαν τῆς ἐν ᾽Ασίᾳ ἑξαπόλεως καὶ τὴν ῾Αλικαρνασσὸν εἰπὼν εἶναι ἐπάγει πρὸς τῷ τέλει, ὅτι οὐδὲν ἂν ἴσως κωλύῃ καὶ ἐν Καρίᾳ εἶναι τινὰ ᾽Αττικὴν φωνὴν καὶ ἐν ταῖς ᾽Αθήναις Καρικὴν, φωνὴν ᾽Αττικὴν σεμνῶς εἰπὼν τὴν ἑαυτοῦ. ᾽Ιστέον δὲ καὶ ὅτι οὐ μόνον ἡ τῶν καρβάνων ἤτοι βαρβάρων λέξις ἐκ τῶν Καρῶν εἰλῆφθαι δοκεῖ, ἀλλὰ καὶ οἱ παρὰ τῷ Παυσανίᾳ κάρδακες, ὅ ἐστι στρατιῶται περὶ ᾽Ασίαν. ὁ δὲ ῥηθεὶς Αἴλιος Διονύσιος οὕτω φησί· κάρδακες οὐ δίκαιόν τι γένος, ἀλλὰ οἱ μισθοῦ στρατευόμενοι βάρβαροι, παρὰ Θεοπόμπῳ. ἁπλῶς δέ, φησιν, οἱ Πέρσαι *πάντα τὸν ἀνδρεῖον καὶ κλῶπα κάρδακα ἐκάλουν. ῎Ετι ἰστέον ὅτι παροιμία παρὰ Παυσανίᾳ φέρεται ἐπὶ τῶν ἐν εὐτελέσι τὰς πείρας ποιουμένων τὸ, ἐν Καρὶ τὸν κίνδυνον· ἐπεὶ Κᾶρες, φησὶ, πρῶτοι ἐμισθοφόρησαν. (Vers. 876.) Σαρπηδὼν Λυκίων ἦρχε καὶ Γλαῦκος ἀμύμων τηλόθεν ἐκ Λυκίας, Ξάνθου ἀπὸ δινήεντος. τελευταίους δὲ τῶν ἐπικούρων τοὺς Λυκίους ἔθετο, ἵνα καὶ οὕτως εἶεν ἐπίσημοι· οὐ γὰρ ἀεὶ τὸ τῆς μνήμης ὕστερον ὑπόπτωσιν τῶν μνημονευθέντων ποιεῖ. ἐν ὀλίγῳ δὲ καὶ τούτους ἐπιτρέχει, δι᾽ ἣν αἰτίαν καὶ τοὺς λοιποὺς ἐπικούρους, καθυποδεικνὺς ὡς οὐ μόνον ἐμπλατύνεσθαι γράφων πολυτρόπως δύναται, ἀλ*λὰ καὶ στενολεσχεῖν οὐχ᾽ ἥκιστα. ὅτι δὲ πολ- 369 λοῦ λόγου ἄξιος ὁ Σαρπηδὼν καὶ οἱ περὶ αὐτὸν καὶ ὡς πολὺ ἐφείλκετο συμμαχικὸν, ἐν τοῖς ἑξῆς φανήσεται. ῞Οτι δὲ καὶ ὑποστρατήγων χρεία τοῖς μεγάλοις ἀρχηγοῖς, ἱκανῶς ἡ τακτικὴ αὕτη Βοιωτία ἔδειξεν. ὕπαρχος οὖν καὶ τῷ Σαρπηδόνι Γλαῦκος, ἔτι γε μὴν καὶ φίλος ἑταῖρος, ὡς καὶ ᾽Αχιλλεῖ Πάτροκλος καὶ Μηριόνης ᾽Ιδομενεῖ καὶ Διομήδει Σθένελος. Λυκίαι δὲ χώρα καὶ Λύκιοι τὸ ἔθνος ἀπὸ Λύκου, υἱοῦ Πανδίονος, ὃν ἐκπεσόντα τῆς οἰκείας ὁ ἐκ τῆς Κρήτης Σαρπηδὼν ἐδέξατό, φασιν, ἐπὶ μέρει τῆς ἀρχῆς. Σόλυμοι δέ, φασι, τὰ πρῶτα ἐλέγοντο. τοῦτο δὲ οὐχ᾽ ὁμολογεῖ τοῖς τοῦ ῾Ομήρου, ὃς ἐν ᾽Ιλιάδι μὲν χωρίζει Λυκίους καὶ Σολύμους, ἐν δὲ ᾽Οδυσσείᾳ ἐκτετοπισμένους τινὰς πλάττει Σολύμους καὶ δυσγνώστους τοῖς πλείοσι. δῆλον δὲ ὅτι μέχρι καὶ *νῦν μέρος Λυκίας ὑποπτεύονται καὶ οἱ Σόλυμοι, ἐρυμνὸν μὲν χωρίον ἔχοντες, βαρβαρικώτερον δὲ Τζέλυμοι ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων καλούμενοι. ᾽Ιστέον δὲ ὅτι Σαρπηδὼν μὲν οὗτος ὁ Λύκιος Διὸς υἱὸς καὶ Λαοδαμείας τῆς τοῦ Βελλεροφόντου, ὁ δὲ ἀνωτέρω ῥηθεὶς Κρητικὸς ἀδελφὸς ἦν Μίνω καὶ ῾Ραδαμάνθυος, ᾧ Μίλητον συνέκτισαν κατὰ τὸν γεωγράφον προσληφθέντες νησιῶται Κᾶρες καὶ Λέλεγες ὁμώνυμον τῇ Κρητικῇ Μιλήτῳ, ἣν εἶχε καὶ ὁ Κρητικὸς κατάλογος. ὁ δ᾽ αὐτός φησι Σαρπηδὼν καὶ Τερμίλλας ἐκ Κρήτης ἀγαγὼν, μερὶς δὲ Κρητῶν οἱ Τερμίλλαι, ὠνόμασε τοὺς ὑπ᾽ αὐτὸν Τερμίλλας τοὺς πρότερον καλουμένους Μινύας καὶ ἔτι πρότερον Σολύμους. ἐπελθὼν δέ, φησιν, ὁ Πανδίονος Λύκος ἀφ᾽ ἑαυτοῦ Λυκίους προσηγόρευσε τοὺς ἑαυτοῦ. ᾽Ιστέον δὲ ὅτι, ὥς περ οὐκ ἦν Σαρπηδὼν εἷς, ὁ Λύκιος δηλαδὴ, οὕτως οὐδὲ Γλαῦκος. ἔστι γὰρ σὺν ἄλλοις καὶ ὁ προδηλωθεὶς ᾽Ανθηδόνιος καὶ Κρὴς *δὲ Γλαῦκος, ὁ καὶ Γλαύκων παρωνύμως, Μίνωος καὶ Πασιφάης υἱός. λέγεται δὲ καὶ ἰχθὺς γλαῦκος λόγου ἄξιος. (Vers. 877.) Τὸ δὲ τηλόθεν πρὸς διαστολὴν εἴρηται τῶν ἐγγυτάτω τῆς Τροίας Λυκίων, ὧν ἦρχε Πάνδαρος, οἳ καὶ Τρῶες, ὡς ἐδηλώθη, ἐκαλοῦντο καὶ Ζελειῶται. Ξάνθος δὲ οὐ μόνον ποταμὸς Λυκίας, ἀλλὰ καὶ πόλις, παρ᾽ ᾗ Ξάνθος, φασὶν, ἔξεισι ποταμός· ὠνομάσθη δὲ ἀπὸ Ξάνθου Αἰγυπτίου ἢ Κρητὸς οἰκιστοῦ. ἦν δὲ Ξάνθος, φασὶ, καὶ πόλις Λεσβία. ὁμωνυμεῖ δὲ ὁ Ξάνθος τῷ Τρωικῷ Ξάνθῳ, τῷ καὶ Σκαμάνδρῳ, περὶ οὗ πολλαχοῦ ῥηθήσεται. καὶ κλήσεως δὲ αἰτίαν ἔχουσι τὴν αὐτήν. δινήεις δὲ οὐ μόνον ὁ Ξάνθος οὗτος, ἀλλὰ καὶ ἕτεροι ὅσοις ἐπισυμβαίνει μὴ ὀξύνουσι τὸ ῥεῦμα δίνας πάσχειν περί τινας ἀγκάλας ἐξ ἀντικρούσεως ὑδάτων. ᾽Ιστέον δὲ ὅτι γράφουσιν οἱ παλαιοὶ τὸν ποιητὴν ὑπὲρ ποικιλίας ἄλλῳ τόπῳ ἐᾶσαι τὸ τοῦ Σαρπηδόνος γένος, ἐνταῦθα δὲ ὡς τινος τῶν τυχόντων μνη*σθῆναι αὐτοῦ. οἱ δὲ αὐτοὶ καὶ ἐν τῷ, Ξάνθου ἀπὸ δινήεντος, φασὶν ὅτι κατὰ ᾽Αρίσταρχον πᾶσα πρόθεσις μεταξὺ κειμένη κυρίου καὶ προσηγορικοῦ τῷ κυρίῳ ἕπεται, ὥστε ἐνταῦθα οὕτως ἀναγνωστέον· ἀπὸ Ξάνθου δινήεντος. κατὰ δὲ Πτολεμαῖον ἡ πρόθεσις τῷ προσηγορικωτέρῳ μέρει ἕπεται. βούλεται οὖν αὐτὸς οὕτως ἀναγνῶναι ὡς παρ᾽ ῾Ομήρῳ κεῖται. κατὰ δὲ ᾽Απολλώνιον, φασὶ, πάντως ἀναστρέφεται ἡ πρόθεσις. λέγουσι δὲ καὶ ὅτι στικτέον εἰς τὸ δινήεντος, ἐπειδὴ εἱρμός ἐστι τῶν ἐφεξῆς, ἤτοι τῶν τῆς γ´ ῥαψῳδίας. ἐπὶ μέντοι τοῦ τέλους τῶν ἄλλων ποιημάτων οὐκ ἔστι, τὸ στίζειν δηλαδὴ, σιωπὴ γάρ, φασιν, ἐκδέχεται. ᾽Ιστέον δὲ καὶ ὅτι ῞Ομηρος μὲν οὕτω τὴν Βοιωτίαν διῳκονομήσατο γενεαλογίαις καὶ λοιπαῖς ἱστορίαις καταποικίλας αὐτὴν, ἔτι δὲ καὶ παρενθέσεσι

*μύθων συνήθως, οὓς ἀπό τινων ἀεὶ ἐνάγει ἱστοριῶν, ὡς ὁ Στράβων φησί. οἱ δὲ μεθ' Ὅμηρον, ὡς ἐκ βραχείας τινὸς κρόκης *τοῦ ἔργου τούτου πολυτίμητον ὑποδείξασθαι τῆς αὐτοῦ ποιήσεως πέπλον φιλοτιμησάμενοι, τάχα δὲ καὶ πρὸς χάριν μιμήσασθαι, πολλὰ μὲν ἐπονήσαντο, οἱ μὲν οὕτως, οἱ δ' ἄλλως, οὐδεὶς δὲ κρεῖττόν τι τῆς τοιαύτης ὀλιγοστίχου Ὁμηρικῆς γραφῆς ἐπραγματεύσατο καὶ γλυκύτερον.*

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΗΣ Γ. ΟΜΗΡΟΥ ΡΑΨΩΙΔΙΑΣ.

Ἀλεξάνδρου προκαλεσαμένου Μενέλαον εἰς μονομαχίαν ἐπὶ τῇ τοῦ ὅλου διαλύσει ὅρκοι γίγνονται, ἐφ' ᾧ τὸν νικήσαντα τὴν Ἑλένην λαβεῖν καὶ τὰ χρήματα αὐτῆς· ἡττηθέντα δὲ Ἀλέξανδρον Ἀφροδίτη ἁρπάζει καὶ εἰς τὸν ἴδιον θάλαμον ἀπάγουσα μετακαλεῖται ἀπὸ τοῦ τείχους τὴν Ἑλένην. οἱ δὲ συνομιλήσαντες εἰς ὕπνον τρέπονται.

370 ΙΛΙΑΔΟΣ Γ. ΟΜΗΡΟΥ ΡΑΨΩΙΔΙΑ. 280

*(Vers. 1. sqq.) *Ἐπιγραφὴ τῆς γάμμα ῥαψῳδίας πεζὴ μὲν, ὅρκοι καὶ μονομαχία Ἀλεξάνδρου καὶ Μενελάου· ἔμμετρος δὲ αὕτη, γάμμα δ' ἄρ ἀμφ' Ἑλένης οἴοις μόθος ἐστὶν ἀκοίταις. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ γάμμα στοιχεῖον γέμμα φασὶν Ἴωνες, καὶ μάλιστα Δημόκριτος; ὃς καὶ τὸ μῦ μῶ λέγει, ὡς ἐν ῥητορικῷ εὕρηται λεξικῷ. Φιλέλλην ὁ ποιητὴς ὢν, ὡς μυριαχοῦ φαίνεται, ἀνάπαλιν πρὸς τοὺς Τρῶας διατίθεται, διὸ καὶ τὰ πολλὰ οὐκ εὐλογεῖ τὰ Τρωικά. ἐνταῦθα τοίνυν τὴν εἰς τὸν πόλεμον αὐτῶν ἀποβούλευτον, ὡς ἐδηλώθη, καὶ διὰ τοῦτο οὐκ εὔκοσμον πρόοδον ὑποδηλῶν μετὰ κλαγγῆς, ἤτοι ἀνάρθρου θορύβου, προϊέναι εἰς μάχην φησὶν αὐτοὺς, λέγων ὅτι, ἐπεὶ τῶν τε Τρώων τῶν τε Ἀχαιῶν κόσμηθεν ἕκαστοι, Τρῶες μὲν κλαγγῇ ἐνοπῇ τ' ἴσαν ὄρνιθες ὣς, καὶ τὰ ἑξῆς. καὶ ἔστι συντομωτάτη *παραβολὴ τὸ, ὄρνιθες ὥς. ὀρνίθων δὲ τὸ κλάζειν· λέγεται δέ ποτε καὶ ἐπὶ ἄλλων, ὡς προείρηται, διαφόρως. Ἰστέον δὲ ὅτι τῷ ὀνόματι τῶν Τρώων καὶ τοὺς αὐτῶν ἐπικούρους δηλοῖ. Ἐνοπὴ δὲ οὐχ' ἁπλῶς ἡ φωνή· ἐκείνην γὰρ ὄπα λέγει εὔκοσμον οὖσαν, ὅπου γε καὶ ἡ Καλλιόπη ἐκ τῆς τοιαύτης ὀπὸς παρωνόμασται· ἀλλ' ἔστιν ἐνοπὴ ἡ ταραχώδης βοὴ, ἥν ποτε καὶ φύλοπιν ἂν εἴπῃ τις. τὸ δὲ ἴσαν πεζῷ μὲν λόγῳ οὐκ ἂν εὐχρηστηθείη, ποιηταῖς δὲ χρησιμεύει. ἔστι δὲ αὐτοῦ τὸ θέμα ἴω, οὗ τὸ πληθυντικὸν ἴομεν πολλαχοῦ εὕρηται παρὰ τοῖς ποιηταῖς. τοῦτο τὸ ἴω πλεονασμῷ τοῦ ε̄ γίνεται εἴω, καὶ συναιρέσει εἴω, ἐξ οὗ καὶ τὸ ᾖομεν ἀνὰ δρυμὰ, ἐν Ὀδυσσείᾳ, καὶ ὑπερσυντέλικος ᾔειν καὶ ᾔια γουνούμενος. εἰ δέ τις προϋπάρχειν μὲν ἐρεῖ τὸ εἴω διὰ διφθόγγου, ἀπ' αὐτοῦ δὲ γενέσθαι τὸ διὰ τοῦ ῑ γραφόμενον ἴω ἀπελεύσει τοῦ ε̄, οὐκ ἂν λέγοι τι ἄδεκτον. δηλοῖ δέ ποτε τὸ ἴσαν καὶ γνῶ*σιν τινὰ ὡς ἐν τῷ, τάδ' οὐκ ἴσαν ὡς ἐτέτυκτο. τὸ δὲ ἕκαστοι ταὐτόν ἐστι τῷ οἱ καθέκαστα, οὓς φθάσας πληθὺν ἔφη ὁ ποιητὴς, ἄλλην οὖσαν παρὰ τοὺς ἡγεμόνας. διὸ λέγει ἅμ' ἡγεμόνεσσιν ἕκαστοι, ἤγουν ἡ πληθὺς μετὰ τῶν ἡγεμόνων, κατ' ἐξοχὴν ἰδίᾳ ἐκφωνήσας τοὺς ἡγεμόνας. Οὐκ ἔστι δὲ ἐναντία τὸ ἐκοσμήθησαν καὶ τὸ, κλαγγῇ ἐπορεύοντο· ἡ μὲν γὰρ ἄθροισις καὶ ἡ στάσις καὶ ἡ τῶν φυλῶν διάκρισις καὶ τοῖς Τρωσὶν εὐκόσμως εἶχεν, ἡ δὲ κίνησις οὐκ ἀθορύβως ἐγίνετο. Ἰστέον δὲ ὅτι φιλοσόφως ἰδίᾳ μὲν τέθειται τὸ ἡγεμόνεσσι κατ' ἐξοχήν τινα, ἰδίᾳ δὲ τὸ ἕκαστοι. οἱ μὲν γὰρ ἡγεμόνες ὡς θεῖοι καὶ θεοειδεῖς τῇ μονάδι καὶ τῷ ἑνὶ ἐγγίζουσιν, ἡ δὲ πληθὺς ἑκὰς ἤτοι πόῤῥω τοῦ τοιούτου καλοῦ εἰσὶν, ὡς καὶ ἡ ἐτυμολογία δηλοῖ. ἀπὸ γὰρ τοῦ ῥηθέντος ἑκὰς πρῶτα μὲν, ὡς καὶ προδεδήλωται σαφῶς, γίνεται τὸ ἑκάτερος, ἐπὶ δύο τινῶν λεγόμενον, ὅ περ ὡς οἷα τολμῆσαν διάστασιν ἐκδυασμοῦ ἔκαθεν τῆς *μονάδος ἐστί· ἐξέστη γὰρ καὶ οἷον ἀποκεχώρηκε τοῦ μοναδικοῦ τὸ δυαδικόν. καὶ οὕτω μὲν τὸ ἑκάτερος ἑκάς ἐστί πως τῆς μονάδος δυάδα δηλοῦν κατά τινα τύπον συγκριτικὸν, τὸ δὲ ἕκαστος ὡς οἷά τι ὑπερθετικὸν ἐσχημά-*

τισται, τεθὲν μὲν ἐπὶ τριάδος πυθμενικῶς, λεγόμενον δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἑξῆς ἁπάντων ἀριθμῶν. καὶ ἔστι τρόπον τινὰ τὸ ἕκαστος ἀντὶ τοῦποῤῥώτατος, ὡς λέγεσθαι τὸ ἑκάτερος καὶ ἕκαστος πρός τινα ὁμοιότητα τοῦ ἑκαστέρω *καὶ ἑκαστάτω, ἤτοι ποῤῥωτέρω καὶ ποῤῥωτάτω. ἕκαστοι οὖν ἡ πληθὺς, ὡς 371
εἴρηται, ἡ μακρὰν καὶ τῆς μονάδος ναὶ μὴν καὶ τῆς δυάδος, ἥ τις οὐδ᾽ αὐτή ἐστι πληθύς. (Vers. 2.) Ἀκύρως νῦν τὴν κλαγγὴν ἐπὶ ἀνθρώπων εἰπὼν παρεμυθήσατο τὴν τόλμαν τῇ τῶν γεράνων παραβολῇ· εἰ γὰρ ἐκείναις ἐοίκασι τὴν κραυγὴν, ἄρα καὶ κλάζουσι. τοῦτο δὲ καὶ ἐπὶ ἄλλων λέξεων ποιήσει ἐν τοῖς ἑξῆς, ὡς γνωσόμεθα, τοῦτ᾽ ἔστι τὰς τολμηρὰς λέξεις θεραπεύσει παραβολαῖς, ὡς κατὰ τόπους δηλω-
281 θήσεται, ἢ καὶ ἑτέρως· ἐπεὶ ἡ προλαβοῦσα σύντομος παραβολὴ, τὸ ὄρνιθες ὣς, ἀορίστως εἶχεν, ἄδηλον γὰρ ἦν περὶ ποίων ὀρνίθων λέγει διὰ τὸ γενικὴν λέξιν εἶναι τοὺς ὄρνις, διαρθροῖ ἐκείνην μονονουχὶ λέγει ὅτι ὄρνιθας τὰς γεράνους εἰδικῶς ἐνταυθοῖ νοητέον· οὕτω γὰρ οἱ Τρῶες ἐχρῶντο κραυγῇ, καθά, φησι, κλαγ*γὴ γεράνων πέλει οὐρανόθι πρὸ, αἵ τ᾽ ἐπεὶ οὖν χειμῶνα φύγον καὶ ἀθέσφατον, ὅ ἐστι πάμπολυν, ὄμβρον, κλαγγῇ ταί γε πέτονται ἐπ᾽ Ὠκεανοῖο ῥοάων, ἀνδράσι Πυγμαίοισι φόνον καὶ κῆρα φέρουσαι· ἠέριαι δ᾽ ἄρα ταίγε κακὴν ἔριδα προφέρονται. καὶ ἄλλως δὲ τὴν ῥηθεῖσαν παραβολὴν, τὸ ὄρνιθες ὣς, σύντομον οὖσαν καὶ ἀσαφῆ, οὐ μόνον ὡς εἴρηται διὰ τὸ γενικὸν τῆς φωνῆς καὶ ἀόριστον, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ ἄδηλον τοῦ τόπου περὶ ὃν ἡ κλαγγὴ, διασαφεῖ ὁ ποιητὴς ἐν στίχῳ ἑνὶ διὰ τοῦ ὡρισμένου εἴδους τοῦ τῶν κλαγκτικῶν γεράνων καὶ τῆς προσθήκης τοῦ τόπου, εἰπών· καθὰ κλαγγὴ γεράνων πέλει οὐρανόθι πρό. τὰ δὲ ἑξῆς ἱστορικῶς κεῖνται κατὰ ἰδίαν ἐκφώνησιν, ὅ περ ἀλλαχοῦ Ὅμηρος οὐ ῥαδίως εὕρηται ποιῶν· ἃ γὰρ παρενείρει ταῖς παραβολαῖς, οὐκ ἀπαρτᾷ ἰδίᾳ, παρεμπλέκει δὲ ἐκεῖνα καὶ ἐπεμβλητικῶς πρὸ τῆς ἀποδόσεως τίθησιν. ἔστι δὲ ἀναπόδοτος ἡ τῶν γεράνων *παραβολὴ αὕτη· οὐ γὰρ ἐπάγει πρὸς τὸ, ἠύτε κλαγγὴ γεράνων πέλει, τὸ οὕτω καὶ οἱ Τρῶες ἔκλαζον. τοῦτο δὲ καὶ ἀλλαχοῦ πολλαχοῦ ποιεῖ καὶ ἔστι συντομίας ἡ μέθοδος. σημείωσαι δὲ ὅπως καὶ ἐπὶ τῆς Ἑλληνικῆς τάξεως πρὸ ταύτης τῆς ῥαψῳδίας παραβολῇ οὐ μόνον ἀπὸ γεράνων ἀλλὰ καὶ ἄλλων ὀρνίθων κλαζόντων χρησάμενος ἐπ᾽ ἐκείνων μὲν οὐδὲν εἶπε φορτικὸν, ἐπὶ δὲ Τρώων σκωπτικὰ τὰ τῆς παραβολῆς ἔθετο. ἐπεὶ γὰρ αἱ γέρανοι καὶ ἀγεληδὸν πέτονται καὶ μετὰ κλαγγῆς καί ποτε μὲν ὑψηλαὶ, ποτὲ δὲ πρόσγειοι, τῷ μὲν τῆς προσγείου πτήσεως ἀγελαστικῷ τὴν τῶν Ἑλλήνων εἴκασε φθάσας πορείαν, παρέλκον ἐκεῖ θεὶς ἐπὶ τῶν ὀρνίθων τὸ κλαγγηδόν· τὴν δὲ τῶν Τρώων ἄρτι κραυγὴν εἴκασε τῇ κλαγγῇ, αὔξων τὸν θροῦν τῇ παραβολῇ, ὡς οὐκ εὐκόσμως στελλομένων εἰς πόλεμον. (Vers. 3.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι Ὁμήρου εἰπόντος τὰς γεράνους πέτεσθαι οὐρανόθι πρὸ, φα*σὶν οἱ παλαιοὶ οὐρανὸν ἐνταῦθα λέγεσθαι τὸν ὑπὸ τὰ νέφη τόπον, ὥστε τῷ λόγῳ τούτῳ τὰς τοῦ ὄρους Ὀλύμπου κορυφὰς καὶ ἄλλων τινῶν μὴ νεφελουμένας οὐ μόνον ἐπουρανίους εἶναι, ἀλλὰ καὶ ὑπερουρανίους, ὡς πρὸς τὸν τοιοῦτον οὐρανόν. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ κλαγγῇ πλεονασμός ἐστι συνήθης τοῦ ν̄ πρὸς ὄγκον φωνῆς, ὡς καὶ ἐπ᾽ ἄλλων προδεδήλωται· φύσει μὲν γὰρ κλαγὴ, ὡς ἐρυγὴ, ἐπενθέσει δὲ τοῦ ν̄ κλαγγὴ κατὰ τὸ κλάζω ἔκλαξα ἔκλαγξα. Ἰστέον καὶ ὡς κρουστικὴ τῷ τόνῳ ἡ τῆς προθέσεως φωνὴ ἐν τῷ οὐρανόθι πρό. αἴτιον δὲ ὅτι οὐ κατασπᾷ βαρύνουσα συνέπεια, τὸ δ᾽ ὅμοιον, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ φανεῖται, καὶ ἐπὶ ἑτέρων γίνεται, οἷον δράσω τε πρός· καὶ μικρόν τι πρό· καὶ Ἀρτέμιδι ζῆν· καὶ οὐδὲ κακῶν ἔξ. σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι μὴ ἔχων ἐπὶ τῆς γεράνων φωνῆς λέξιν καιριωτέραν τῆς κλαγγῆς ἐνδιατρίβει τεχνικῶς αὐτῇ, ἐπιμείνας καὶ εἰς τρὶς *τῇ λέξει χρησάμενος. δῆλον δὲ ὅτι φωνητικὴ ἡ γέρανος. τοιαῦτα γὰρ φύσει τὰ δειλότερα τῶν ζῴων· φωνητικώτερον τῶν ἀνδρείων, ἔτι τε εὐαισθητότερον ἡ γέρανος ἔχει, καὶ ῥᾷον τοῦ ψύχους ἀντιλαμβάνεται, καὶ τὸν χειμῶνα φεύγουσα ἤτοι τὴν χειμερινὴν κατάστασιν, ἢ τὰ τῆς Θρᾴκης χειμέρια εἴς τε ἄλλους τῶν θερμοτέρων τόπων ἐκδημεῖ καὶ εἰς Ὠκεανὸν δὲ πέτεται τὸν νότιον, περὶ ὃν μυθεύεται καὶ τοὺς Πυγμαίους εἶναι· κατὰ δὲ Ἀριστοτέλην εἰπεῖν, αἱ γέρανοι μεταβάλλουσιν ἐκ τῶν ἐσχάτων εἰς τὰ ἔσχατα, ἤγουν ἐκ τῶν Σκυθικῶν πεδίων εἰς τὰ ἕλη, ὅθεν ὁ Νεῖλος ῥέει. (Vers. 5.) Τὸ δὲ, ἐπ᾽ Ὠκεανοῖο ῥοάων, ἀντιπτω*τικῶς εἴρηται ἀντὶ τοῦ, ἐπ᾽ Ὠκεανοῖο ῥοάς. χρῶνται δὲ τῷ σχήματι τούτῳ μάλιστα καὶ οἱ συγ- 372
γραφεῖς, οἷον ἤλασεν ἐπὶ τῆς δεῖνα πόλεως, ἢ ἀπῆλθεν, ἢ εἴ τι τοιοῦτον. (Vers. 6.) Ἰστέον δὲ ὅτι διὰ μὲν τῶν γεράνων τὸν Τρωικὸν ὁ ποιητὴς αὔξει θροῦν, ὡς προείρηται, τῷ δὲ τῶν Πυγμαίων ἐπεισοδίῳ διὰ τὸ ξένον ἱστορίας ψυχαγωγεῖ τὸν ἀκροατὴν τὸ σύνηθες ποιῶν. φιλοτιμεῖται γὰρ ἐν ταῖς παραβολαῖς

πολλὰ, ὡς προγέγραπται, τῷ ἀκροατῇ συντείνοντα πρὸς πολυμάθειαν. Λέγεται δὲ ὅτι οἱ Πυγμαῖοι οὐδὲ πηχυαῖοι τὸ μέγεθός εἰσι, παρωνομασμένοι γάρ εἰσι πυγόνι· πυγούσιον δέ ἐστι διάστημα τὸ ἀπὸ ἀγκῶνος ἕως τοῦ μικροῦ δακτύλου ἢ καὶ τῶν δακτύλων συνεσταλμένων. ἱστορεῖται δὲ καὶ ὅτι κέρατα παρατίθενται καὶ ἐν σχήματι κριῶν, ὡς Ἑκαταῖος φησὶ, κρόταλα ψοφοῦσι, καὶ οὕτω *τὰς πυγμαιομάχους γεράνους ἀμύνονται καταφρονούσας ἄλλως τοῦ μήκους. γεωργικοὶ δέ εἰσιν, ὥς φασιν. ὅτι δὲ καὶ ἀξίνῃ ἐχρήσαντο ἐπὶ τὸν ἄσταχυν, γελοῖον μὲν καὶ οὐ πιθανὸν, λέγεται δέ· ἀρέσκει δὲ καὶ Ἀριστοτέλει μὴ μῦθον εἶναι τὰ κατὰ τοὺς Πυγμαίους. λέγει γὰρ ὅτι περί που τὰ ἕλη τὰ ἄνω τῆς Αἰγύπτου, ὅθεν ὁ Νεῖλος ῥέει, ἔστι κατὰ ἀλήθειαν γόνος τοιοῦτος· μικροὶ καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ ἵπποι· εἰσὶ δέ, φασι, τρωγλοδύται τὸν βίον. ὁ δὲ γεωγράφος πενтασπιθάμους καὶ τρισπιθάμους ἀνθρώπους ἱστορῶν πόλεμον πρὸς τοὺς τρισπιθάμους εἶναι ταῖς γεράνοις φησίν. Ἐν δὲ τοῖς τοῦ Ἀθηναίου κεῖται καὶ ὅτι ἱστορεῖται ὡς οἱ μικροὶ ἄνδρες οἱ ταῖς γεράνοις διαπολεμοῦντες πέρδιξιν ὀχήματι χρῶνται, καὶ ὅτι οἱ Πυγμαῖοι πέρδιξι καὶ γεράνοις πολεμοῦσιν. εἰ δὲ μὴ καθαρῶς ἐκ τῆς πυγόνος οἱ Πυγμαῖοι παρώνυμοι ἀλλ᾽ ἐκ τῆς πυγμῆς, καινὸν οὐδέν· διὰ γὰρ τὸ σαφὲς τῆς τῶν δακτύ*λων συστολῆς, οἷς πρὸς πῆχυν μετροῦνται συνεσταλμένοις οὖσιν, οὐ Πυγόνιοι λέγονται, ἤ τι τοιοῦτον, ἀλλὰ Πυγμαῖοι. Ὅτι δὲ καὶ Βόρειοι Πυγμαῖοι περί που τὰ τῆς Θούλης ἀντιπέραια, ἔνθα τὰ ἰγκλικὰ, βραχύσωμοι καὶ αὐτοὶ καὶ ὀλιγοχρόνιοι ἐς τὸ παντελὲς βέλεσι χρώμενοι λεχθυνομένοις ὡς εἰς βελόνην, περιᾴδεται. καί εἰσιν οἱ βεβαιοῦνται ἀνθρωπάρια τοιαῦτα ἰδεῖν. αἱ μέντοι Πιθηκοῦσσαι νῆσοι οὐ τοιούσδε τινὰς ἔχουσιν, ἀλλ᾽ ἑτεροῖαι περιφέρονται. (Vers. 7.) Ἠέριαι δὲ τοῖς Πυγμαίοις αἱ γέρανοι ἐπιτίθενται, ὅ ἐστι πρωιναὶ, ἢ διὰ τοῦ ἀέρος πετόμεναι. ἡ δὲ λέξις κεῖται καὶ ἐν τῇ α΄ ῥαψῳδίᾳ. Ὅρα δὲ ἐνταῦθα καὶ τὸ φέρειν 282
ἐνεργητικῶς τε λεχθὲν ἅμα καὶ παθητικῶς ἐν τῷ, φέρουσαι καὶ προφέρονται· καὶ ὅτι οὐδ᾽ ὅλως οὐδ᾽ ὑπόνοιαν βαστάγματος ἐμφαίνει ἐνταῦθα τὸ φέρειν κατὰ τοὺς τοῦ ἄγειν καὶ φέρειν παρατηρητὰς, ὡς οὐδ᾽ ἐν τῷ διαφέρειν καὶ διαφέρεσθαι, ἀφ᾽ ὧν ἡ διαφο*ρὰ καὶ ὁ τῷ πατρὶ διάφορος ἤγουν ἐναντίος, οὐδ᾽ ἐν τῷ ἐμφέρειν, ὅθεν ἐμφέρεια ἡ ὁμοιότης, οὐδ᾽ ἐν τῷ συμφέρειν, ἐξ οὗ καὶ τὸ κοινῶς συμφέρον τὸ καὶ συνοῖσον καὶ ἡ ξυμφορὰ ἥ τε βαρεῖα καὶ ἡ ἁπλῶς κατὰ ἀπόβασιν, οὐδ᾽ ἐν τῷ περιφέρειν καὶ ἀποφέρειν καὶ ὑποφέρειν, ὧν γεννήματα ἡ κατὰ κύκλον περιφέρεια, καὶ ἀποφορὰ ἡ ὀδμὴ, καὶ ὑποφορὰ καὶ ἀνθυποφορὰ αἱ ῥητορικαὶ, οὐδ᾽ ἐν τῷ προφέρειν καὶ ἐκφέρειν, ὧν τοῦ μὲν ἡ κατὰ λόγον προφορὰ, τοῦ δὲ τὸ ὅταν ἐκφέρῃ μέγα, ἡ μέντοι νεκρικὴ ἐκφορὰ καὶ ἡ ἐκφόρησις καὶ τὰ τούτων ῥήματα, δῆλον ὅτι δηλοῦσι βάσταγμα κατὰ τοὺς, ὡς ἐῤῥέθη, παρατηρήσαντας. (Vers. 8.) Ἐπαινῶν τὸ τῶν Ἀχαιῶν ὁ ποιητὴς ἐνταῦθα εὔκοσμον φησίν· οἱ δ᾽ ἄρ ἴσαν, ὅ ἐστιν ἐπορεύοντο, καθὰ πολλαχοῦ λέγεται, μένεα πνείοντες Ἀχαιοὶ, ἐν θυμῷ μεμαῶτες ἀλεξέμεν ἀλλήλοισι. καὶ τῷ ὄντι ἐπαινετέοι εἰσὶν, εἰ τῶν Τρώων κλαζόν*των αὐτοὶ σιγῇ ᾔεσαν, πλὴν οὐ κατεπτηκότες, ἐμποιεῖ γάρ ποτε καὶ τὸ δέος σιγὴν, ἀλλὰ μένεα μὲν πνέοντες καὶ ἀλεξήσειν ἀλλήλοις ἐθέλοντες. Σιγῶντες δὲ ὡς ἂν ἐπιταττόντων ἔχοιεν ἀκούειν τῶν ἡγεμόνων· καὶ ὅρα τὸ, μένεα πνέοντες, ἤγουν ζῶντες, μένος καὶ ἀνδρεία ὄντες αὐτόχρημα καὶ ῥ᾽ οἷα σύστασιν καὶ πνοὴν τὸ μένος ἔχοντες. ἐκ τούτου δὲ καὶ τὸ θυμοῦ πνέειν εἴληπται τοῖς μεθ᾽ Ὅμηρον, ἢ καὶ ἄλλως εἰπεῖν, μένεα πνέοντες καὶ οὐ κατὰ τοὺς Τρῶας ἐνοπὴν καὶ κλαγγὴν, ἁπλούστερον δὲ εἰπεῖν, ταῦτα εἰσὶ τὸ μένεα πνέοντες καὶ τὸ θυμῷ μεμαῶτες. ἐπεὶ γὰρ μένος καὶ ἡ ψυ-
373 χικὴ προθυμία μένος *οἷον πνέει ὁ τῇ ψυχῇ προθυμούμενος. *(Vers. 10.) Τὸν Νότον γεννητικὸν ὀμίχλης φησὶ, φυσικῶς λέγων· διαγράφει δὲ καὶ τὴν αὐτῆς πύκνωσιν, λέγων τοσοῦτον διικνεῖσθαι τὴν ὄψιν διὰ τοῦ πάνυ ὀμιχλώδους ἀέρος, εἰς ὅσον ἂν ἀφίκοιτο λίθου βολή. καὶ ταῦτα οὕτως φύσει εἰπὼν εἶτα καὶ πραγματικά τινα προστίθησι διὰ πολυπειρίαν τῶν ἀκροωμένων, λέγων (Vers. 11.) τὴν ὀμίχλην ποιμέσι μὲν οὐ φίλην εἶναι, τῷ κλέπτῃ δὲ ἀμείνω καὶ τῆς νυκτὸς, διὰ τὸ μὴ πάνυ πεφυλάχθαι ἡμέρας τὰ βο*σκήματα ἀλλ᾽ εὐεπιβούλευτα εἶναι κλέπταις διὰ τὸ σκεδάννυσθαι αὐτὰ ἐν τοιαύτῃ ὀμίχλῃ· ᾗ καὶ ἀπεικάζει τὸν ἐν τῷ θέρει γῆθεν αἰρόμενον ἢ καὶ ὀρνύμενον κονίσσαλον προσφυῶς τῷ πράγματι διὰ τὴν ὁμοιότητα· ὀμίχλη γὰρ καὶ κονιορτὸς ὅμοιά πως καὶ ὁμοίως ἐπιπροσθοῦνται τοῖς ὄμμασιν· οὕτω κριτὴς ὁμοιοτήτων ἄριστος Ὅμηρος. τάχα δέ τις ἀκινδύνως ἀντιστρέψας καὶ τὴν ὀμίχλην ποτὲ τοιούτῳ ἂν κονισάλῳ ἐν παραβολῇ ἀπεικάσειε δι᾽ ὁμοιότητα. ἔστι δ᾽ ἐν τούτοις

ἡ Ὁμηρικὴ φράσις αὕτη· εὖτ᾽ ὄρεος κορυφῇσι Νότος κατέχευεν ὀμίχλην, ποιμέσιν οὔτι φίλην, κλέπτῃ δέ τε νυκτὸς ἀμείνω· τόσσον τίς τ᾽ ἐπιλεύσσει, τουτέστι βλέπει, ὅσον τ᾽ ἐπὶ λᾶαν ἵησιν, ἤγουν ἐφ᾽ ὅσον διάστημα λίθον ἀφίησιν· ὣς ἄρα, τῶν ὑπὸ ποσσὶ κονίσσαλος ὤρνυτ᾽ ἀελλὴς ἐρχομένων. (Vers. 13.) Γίνεται δὲ κονίσσαλος ἐκ τοῦ κονίω κονίσω ὡς ἴξω ἴξαλος, ἢ ἐκ τοῦ τὴν κόνην σεσαλεῦσθαι. Ἰστέον δὲ καὶ *ὅτι ὁ κονίσαλος καὶ πάτος λέγεται, ὡς δηλοῖ ὁ εἰπὼν ὅτι ὁ ἱδρὼς τῶν γυμναζομένων μιχθεὶς τῷ πάτῳ συντελεῖ πρὸς διαφόρησιν ὄγκων τῶν παρὰ φύσιν. κονίσαλον δέ φησιν ὀνομάζουσιν αὐτὸν ἔνιοι τῶν περιέργως ἀττικιζόντων· καὶ μέμνησο τούτου καὶ εἰς τὸ, πάτον ἀνθρώπων ἀλεείνων. Ἀμείνων δὲ νυκτὸς τῷ τῶν ποιμνίων κλέπτῃ ἡ ὡς ἐῤῥέθη βαθυτάτη ἐν ἡμέρᾳ ὀμίχλη διὰ τὸ ἀφύλακτον. νυκτὸς μὲν γὰρ τάσσονται φυλακαὶ, οὐ μὲν δὲ οὕτω καὶ μεθ᾽ ἡμέραν. Τὸ δὲ, κονίσαλος ὤρνυτο, ἡ ἁπλότης ἐστὶ τοῦ συνθέτου κονιορτοῦ. Σκοπητέον δὲ εἴ περ ποιμένα ἐνταῦθα γενικῶς εἶπε καὶ τὸν αἰπόλον· ἐν γὰρ ὀμίχλῃ πάντως εὐεπιβούλευτον οὐδὲν ἧττον ποιμνίου τὸ αἰπόλιον, ἢ καὶ
283 μάλιστα προσφυεῖς αἱ περὶ τὰς τῶν ὀρῶν κορυφὰς νομαί. ὡς δὲ τὸ αἰπόλιον ῥᾷόν ἐστι τηνικαῦτα κλέπτεσθαι διὰ τὸ πλατὺ νέμεσθαι καὶ οὕτως ἐσκεδάσθαι, οὐκ ἄδηλόν ἐστιν. Ἀελλὴς δὲ κονίσα*λος ὁ συνεστραμμένος δίκην ἀέλλης. Ἕτερον δὲ τούτου τὸ ἀολλέες παρ᾽ Ὁμήρῳ καὶ τὸ ἀλέες παρ᾽ Ἡροδότῳ ἐν τῷ, εἰσέπεσον ἀλέες εἰς τοὺς Πέρσας. δύναται δὲ ἄλλως τὸ ἀελλὴς χρήσιμον εἶναι καὶ εἰς ἐτυμολογίαν τοῦ κονισάλου, ἵνα ᾖ κονίσαλος κόνις ἀελλής. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ, κατέχευεν ὀμίχλην, τὸ τῆς ὀμίχλης ὑλικὸν αἴτιον δηλοῖ· ἐξ ὑγρότητος γὰρ καὶ, ὡς εἰπεῖν, ἀπέπτου δρόσου ἐστὶ καὶ αὐτὴ, καθὰ καὶ ἡ πάχνη. (Vers. 14.) Κυρίως διαπρήσσειν ἐπὶ θαλάσσης τὸ διαπερᾶν, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται· νῦν δὲ καταχρηστικῶς φησὶ τὸ, διέπρησσον πεδίοιο, ἤγουν διὰ τῆς πεδιάδος, ἤρχοντο οἱ Ἀχαιοί. (Vers. 15.) Θρασύδειλον τὸν Θερσίτην φθάσας ὑπετυ*πώσατο, ὃς ἐξ οὕτω πολλοῦ καὶ ἀσχέ- 374
του θράσους κατὰ γυναῖκα ἐδάκρυε, καὶ τὸν Ἀλέξανδρον δὲ τοιοῦτον ὧδε καθυπογράφει, φάμενος· οἱ δ᾽ ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν ἐπ᾽ ἀλλήλοισιν, ἤγουν κατ᾽ ἀλλήλων, ἰόντες, τοῖσιν μὲν προμάχιζεν Ἀλέξανδρος θεοειδής. εἶτα καὶ τὸν ὁπλισμὸν αὐτοῦ φράζων Ὅμηρος ἐπάγει· παρδαλέην ὤμοισιν ἔχων καὶ καμπύλα τόξα καὶ ξίφος· αὐτὰρ ὁ δοῦρε δύω κεκορυθμένα χαλκῷ πάλλων Ἀργείων προκαλίζετο πάντας ἀρίστους εἰς μάχην, οἳ ἑώρων αὐτὸν ἐρχόμενον προπάροιθεν ὁμίλου μακρὰ βιβῶντα. καὶ νῦν μὲν οὕτω θρασὺς ὁ Πάρις· νοήσας δὲ Μενέλαον ἐν προμάχοισι φανέντα κατεπλήγη φίλον ἦτορ, ἂψ δ᾽ ἑτάρων εἰς ἔθνος ἐχάζετο κῆρ᾽ ἀλεείνων, φυγὼν ἀγεννῶς παλίνορσος ὥς πέρ τις δράκοντα ἰδὼν ἐν ὄρει καὶ εἰς ὦχρον μεταχρωσθεὶς καὶ τρόμον παθὼν, καθάπερ ὁ ποιητὴς *ἐρεῖ προϊών. Ἐν τούτοις δὲ (Vers. 31.) ὅρα τὸ κατεπλήγη, οὕτως εἰπεῖν, ἀρέσαν τῷ ποιητῇ· ἄλλως γὰρ πληγῆναι μέν φασιν ἐπὶ σώματος, καταπλαγῆναι δὲ ἐπὶ ψυχῆς, ὥς περ καὶ ἐκπλαγῆναι, οἷον· ἔρωτι θυμὸν ἐκπλαγεῖσα, παρ᾽ Εὐριπίδῃ, ὅθεν καὶ ἔκπλαγος, ὡς προγέγραπται, καὶ κατὰ μετάθεσιν ἔκπαγλος ὁ ἐκπλήττειν δυνάμενος. Σημείωσαι δὲ καὶ ὡς θαυμασίως Ὅμηρος ἐν οἷς δοκεῖ ἐπαινεῖν τὸν Ἀλέξανδρον, πλαγίως πως ψέγει αὐτόν. (Vers. 16.) Τὸ γοῦν θεοειδὴς, ὃ πεντάκις ἐν τοῖς ἄρτι ἐπιλέγει τῷ Ἀλεξάνδρῳ, ἔστι μὲν ταὐτὸν ὡς εἴ περ εἴποι αὐτὸν θεοῖς ἐοικότα τὸ εἶδος ἤτοι περικαλλῆ· ὅτι δὲ ἐπὶ ψόγου λέγει αὐτὸ, δῆλον ἐν οἷς μετ᾽ ὀλίγα ὁ Ἕκτωρ ὀνειδίζων ἐρεῖ· Δύσπαρι, εἶδος ἄριστε, γυναιμανὲς ἠπεροπευτά. τὸ γὰρ εἶδος ἄριστε ταὐτόν πως ἐστὶ τῷ θεοειδές· καὶ μετ᾽ ὀλίγα· οὕνεκα καλὸν μέν σοι εἶδος, οὐκ ἔτι δὲ βίη φρεσὶν, οὐδέ τις ἀλκή· οὕτω καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ λέγει περὶ Ἀντινόου, οὐκ ἄρα σοί *γ᾽ ἐπ᾽ εἴδει καὶ φρένες ἦσαν. καὶ τῷ ὄντι ὄνειδος εἶδος καλὸν οὐχ᾽ ὁμοιούμενον ψυχῇ. τινὲς δὲ τὸ θεοειδὴς ἀντὶ τοῦ θεοῖς εἰδόμενος, κατὰ τὸ εὐγενὲς δηλαδὴ καὶ τὸ τοῦ τοξεύειν ἐπιστημονικόν. ὅτι δὲ οὐδ᾽ οὕτω ἐξ ὀρθοῦ ἐπὶ ἐπαίνου καθαροῦ λαμβάνει Ὅμηρος τὸ θεοειδὲς, δηλοῖ εἰπὼν ὡς καθ᾽ ὅμιλον ἔδυ Τρώων δείσας Ἀλέξανδρος θεοειδὴς, ὃ ταὐτόν ἐστι τῷ, ἂψ εἰς ἑταίρους ἐχάζετο· αἰσχύνει γὰρ τὸ θεοειδὲς ὁ φεύγων. εἰ δέ γε καὶ ἀληθῶς ἐπὶ ἐπαίνου εἴρηται, σημείωσαι ὡς οὐ σκωπτικῶς ὁ ποιητὴς, ἀλλ᾽ αὐτὸς μὲν ἐπαινῶν, θεοειδῆ τὸν Ἀλέξανδρον λέγει ἀφ᾽ ὧν ἔχει καλῶν. Τὰ δὲ ψογερὰ τὸ, Δύσπαρι εἶδος ἄριστε καὶ τὰ ἑξῆς, οὐχ᾽ ὁ ποιητὴς ἀλλ᾽ ὁ Ἕκτωρ τοῦ ἀδελφοῦ κατέλεξεν. Ἔοικε δὲ καὶ ἀντιθετικῷ σχήματι τὸ, Δύσπαρι, εἶδος ἄριστε· οἱονεὶ γάρ φησιν ὅτι ὁ Πάρις κακὸς μὲν ἄνθρωπός ἐστι, τὸ δὲ εἶδος ἄριστος, ἤτοι καλὸς τὸ εἶδος, ὅ περ γυναικῶν μάλιστα ἔπαινος. διό περ ἐν τοῖς ἑξῆς εὐειδέα *τὴν Ἑλένην ἐρεῖ. ἐπιτείνει δὲ

τὸν ἔπαινον τοῦτον μάλιστα τῷ Πάριδι, ὅτε εἴπῃ αὐτὸν κάλλει στίλβειν. (Vers. 17.) *Παρδαλέην δὲ* ὤμοις Ἀλέξανδρος ἔχει, ἐπεὶ μὴ ἦν βριθὺς ὁπλίτης· διὸ τόξα καὶ ξίφος καὶ δύο δόρατα ἔφερεν, ὡς ἂν ἔχοι τάχα φεύγειν ἐλαφρότερον. ἐν δὲ τοῖς ἑξῆς καὶ ἄλλους ἥρωας εὑρήσομεν δορὰς ζώων περικειμένους, τὸν μὲν λεοντῆν, τὸν δὲ λυκέην. ἔστι δὲ παρδαλέη δορὰ παρδάλεως, ὥς περ καὶ λεοντέη ἡ τοῦ λέοντος κατὰ ἔλλειψιν τοῦ δορὰ, καὶ λυκέη ἡ τοῦ λύκου καὶ τραγέη ἡ τοῦ τράγου. Ἰστέον δὲ ὅτι παρ' Ἡροδότῳ κεῖται καὶ ἀνθρωπείη ἡ τοῦ ἀνθρώπου δορὰ ἐν τῷ, σφάξας ἀπέδειρε πᾶσαν τὴν ἀνθρωπείην· ἐντελῶς δὲ ἔφρασεν Ἡρόδοτος, ἀνθρωπείην εἰπών. τοιοῦτον δὲ καὶ ἡ ταυρείη καὶ ἡ ἐν Ὀδυσσείᾳ αἰγείη κυνέη καὶ ὅσα τοιαῦτα, ἐν οἷς καὶ ἡ ἀπαθὴς παρδαλείη καὶ λεοντείη καὶ λυκείη καὶ τραγείη, ἃ ἐξωθήσαντα μὲν τὸ τῆς διφθόγγου ῑ παρδαλέη γίνεται *καὶ λεοντέη καὶ λυκέη καὶ τραγέη καὶ τὰ ὅμοια κατὰ τὸ κυνέη καὶ κτιδέη, κραθέντα δὲ κατὰ τὸ συκέα συκῆ, γαλέα γαλῆ, καὶ μυγαλῆ, νέα νῆ, σελήνη, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς που φανεῖται, ἀμυγδαλέα ἀμυγδαλῆ, ἀναγκαίως περισπῶνται κατὰ τὸ χαλκέα χαλκῆ, χρυσέα χρυσῆ, καὶ ὅσα τοιάδε. διὸ καὶ τὰς τραγᾶς ἀναλόγως περισπῶμεν. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι παροιμιωδῶς παρὰ τοῖς ὕστερον παρδαλέην ἐνεῖσθαι λέγεται ὁ ποικίλος τὸν τρόπον καὶ οἷον πολύστικτος τὸ ἦθος κατὰ τὴν πάρδαλιν, ὥς περ καὶ ἀλωπεκῆν ὁ κερδαλέος καὶ δόλιος κατὰ τὴν κερδὼ, καὶ λυκέην ὁ ὕπουλος 375 ἅρπαξ. φορεῖν δὲ καὶ νεβρίδα ῥηθείη ἂν Διονυσια*κῶς, ὁ δειλὸς καὶ μέθυσος, ἤδη δὲ καὶ ποικίλος καὶ παλίμβουλος, ἐπεὶ στικτόντι καὶ ἡ νεβρίς. οὐ μὴν καὶ λεοντῆν προσφυῶς πάνυ λεχθείη ἐνάπτεσθαι ὁ ἀνδρεῖος κατὰ τὸν πάλαι Ἡρακλῆν ἢ κατὰ τὸν ὕστερον Ζήλαν τὸν παρὰ τῷ Ἀῤῥιανῷ· ἀχρεῖον γὰρ τὸ ὄνομα τοῦτο, ἡ κατὰ τὸν Αἰσώπειον ὄνον παροιμία, ὃς περιεδύσατο λεοντῆν, καθά που καὶ καλὸν κροκωτὸν ἡ ὁμοίως μυθευομένη γαλῆ. Τὸ δὲ καμπύλα τόξα τρόπῳ ποιητικῷ πληθύνεται, καθὰ καὶ τὸ ἅρματα καὶ ὄχεα, ὡς πολλαχοῦ φανήσεται· ὅθεν καὶ Εὐριπίδης λαβὼν φησὶν ὀχήματα ἤγουν ἅρμα. Καμπύλα δὲ κοινῶς πάντα τὰ τόξα. οὕτω δὲ καὶ ἀγκύλα, καὶ ῥαιβὰ δὲ, ὡς παρὰ Λυκόφρονι, καὶ σκολιὰ καὶ παλίντονα δέ. τοῦτο δὲ δοκεῖ παρὰ τῷ Ἡροδότῳ σκέψιν ἔχειν· λέγων γὰρ ὅτι τόξα παλίντονα Ἀράβιοι εἶχον, δίδωσιν *ὑπονοεῖν ὡς οὐ πᾶν τόξον ἁπλῶς παλίντονόν ἐστιν, ἀλλὰ τὸ εἰς πλέον ὀπίσω τῇ ἀνέσει ῥαιμβούμενον καὶ οἷον καμαρούμενον, ὁποῖα πολλὰ ἐν τοῖς ἐθνικοῖς τόξοις φαίνεται εἰς ἔτι καὶ νῦν. 284 (Vers. 18.) *Δόρυ* δὲ ἁπλῶς μὲν ξύλον, ὡς τὸ, οὐ γάρ πω τοῖον ἀνήλυθεν ἐκ δόρυ γαίης, ἤγουν φυτὸν δέρμα ἔχον καὶ πεφυκὸς ἀποδέρεσθαι. τὸ δὲ στρατιωτικὸν δόρυ λέγεται μὲν καὶ αὐτὸ οὕτω διὰ τὸ ἐκδαρῆναι τοῦ φλοιοῦ, ἀπὸ μέρους δὲ, τοῦ ξύλου δηλαδὴ, πολεμικὸν ὅπλον δηλοῖ. ὅτε δέ τις εἴπῃ, δόρυ κεκορυθμένον χαλκῷ, τηνικαῦτα μάλιστα ἐξ ὀρθοῦ τὸ πολεμιστήριον τεῦχος δηλοῖ. ὥς περ γὰρ ἀνὴρ κεκορυθμένος ἤτοι κορυστὴς ὁ κόρυν ἔχων περὶ τὴν κεφαλὴν, οὕτω καὶ δόρυ πολεμικὸν τὸ ἔχον ἄνω οἷα κόρυν χαλκῆν τὴν ἀπὸ σιδήρου ἐπιδορατίδα, καταφράσσουσαν τὸ ξύλον ἀσφαλῶς, ὡς καὶ ἡ κόρυς τὸν μαχητὴν ἥ τις καὶ αἰχμὴ κυρίως λέγεται. τροπὴ δὲ τοῦ σ̄ εἰς θ̄ ἐστὶν ἐν τῷ κεκορυθμένος, ὥς *περ καὶ ἐν τῷ μηνιθμὸς καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς. (Vers. 19.) *Δύω δὲ* δοῦρε πάλλων Ἀλέξανδρος Ἀργείων προκαλίζετο πάντας ἀρίστους, ὡς ἢ τῇ φωνῇ προκαλούμενος καὶ κλάζων καὶ αὐτὸς, ἢ τῷ βλέμματι μόνῳ καὶ τῷ σχήματι, ὃ καὶ κάλλιον. μετ' ὀλίγα γοῦν φησὶν ὅτι ἔφασαν Ἕλληνες πρόμον εἶναι αὐτὸν, οὕνεκα καλὸν εἶδος αὐτῷ. οὕτω καὶ σίδηρος ἐφέλκεται ἄνδρας θυμουμένους, οὐ τῇ φωνῇ, ἀλλὰ βλεπόμενος. (Vers. 20.) *Προεκαλεῖτο* δέ φησιν ὁ Πάρις τοὺς ἀρίστους μαχέσασθαι ἐν αἰνῇ δηιοτῆτι, τουτέστιν ἐν τῷ διὰ χειρῶν πολέμῳ, οὐ μὴν λόγοις, καθὰ μαχέσατο Ἀχιλλεὺς καὶ Ἀγαμέμνων εἵνεκα κούρης. (Vers. 18.) Τὸ δὲ, δύο δόρατα πάλλειν, καὶ ἀμφοτεροδέξιον τὸν Ἀλέξανδρον ὑποβάλλει νοεῖν, ὁποῖός που καὶ ὁ Ἀστεροπαῖος ἱστορηθήσεται. (Vers. 19.) Τὸ δὲ προκαλίζετο ἐκ τοῦ προκαλῶ παρῆκται, ὡς καὶ ἀνωτέρω τὸ προμάχιζεν ἐκ τοῦ προμαχῶ, πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τοιαῦτα. *Αἰνὴν* δὲ δηιοτῆτα λέγει οὐ μό*νον πρὸς διαστολὴν τῆς ὡς ἐῤῥέθη ἐν λόγῳ μάχης, ἀλλὰ καὶ καθόλου, καθὰ καὶ κακὴν ἔριν φθάσας ἔφη τὴν μεταξὺ τῶν γεράνων καὶ τῶν Πυγμαίων. (Vers. 22.) Τὸ δὲ, μακρὰ βιβῶντα, ἤτοι βαίνοντα, ἔοικέ πως πρὸς τὸ διαβαίνειν, ὃ καὶ παρ' Ὁμήρῳ κεῖται ἐν τῷ εὖ διαβὰς, ἤγουν διαστήσας τὰ σκέλη, καὶ παρὰ τῷ κωμικῷ ἐν τῷ, τοσόνδε δ' αὐτοῦ βῆμα διαβεβηκότος. *(Vers. 23.) Ἐχάρη *Μενέλαος* ἰδὼν τὸν Πάριν ὥστε λέων ἐχάρη μεγάλῳ ἐπὶ σώματι κύρσας. ὃ ἐφερμηνεύων ἐπάγει· εὑρὼν ἢ ἔλαφον κεραὸν ἢ ἄγριον αἶγα πεινάων· μάλα

γάρ τε κα*τεσθίει, εἴ περ ἂν αὐτὸν σεύωνται, ἤγουν διώκωσι, ταχέες τε κύνες θαλεροί τ᾽ αἰζηοί. καὶ 376
νῦν μὲν οὕτω χαίροντι λέοντι τὸν Μενέλαον εἰκάζει, ἀφανισθέντος δὲ Ἀλεξάνδρου φοιτᾶν φησὶ τὸν αὐτὸν Μενέλαον ἀν᾽ ὅμιλον θηρὶ ἐοικότα, δηλαδὴ λέοντι ἄγραν ἀπολωλεκότι. Ἀμφιβολία δὲ ἐνταῦθα τοῖς παλαιοῖς· ἢ γὰρ ἐπὶ ἐμψύχου λαμβάνει τὸ σῶμα, καί που ἡ πολλὴ παρατήρησις ἡ λέγουσα τὸ δέμας μὲν ἐπὶ ἐμψύχου τιθέναι τὸν Ὅμηρον, ἐπὶ ἀψύχου δὲ τὸ σῶμα, ἢ ἄλλως ἐπὶ ἀψύχου εἴληπται νῦν τὸ σῶμα, καὶ μὴν οὐ θέμις ὡς λόγος νεκροῦ σώματος ἅπτεσθαι λέοντα. καὶ τοιαύτη μὲν ἡ τοῦ διλημμάτου διχόνοια. οἱ δὲ παλαιοὶ τὸ σῶμα ἐπὶ ἀψύχου κἀνταῦθα λαμβάνοντες τὴν διαφωνίαν ἰῶνται διὰ τοῦ πεινάων. παρανομεῖ γάρ, φασι, λέων πεινῶν, καὶ νεκριμαίου ἀήθως ἅπτεται, καὶ *μάλιστα τετοξευμένου ὑπό τινων, ὡς ἐνταῦθα φαίνεται. λέοντα γὰρ ἔοικε λέγειν εὐτυχεῖν τετοξευμένῳ ζώῳ καὶ διωκομένῳ. διὸ καὶ ἐπικύρσας ἔφη ἤγουν συγκυρήσας, καὶ κατὰ συγκυρίαν ἤτοι κατὰ τύχην εὑρὼν οἷά τι δηλαδὴ ἕρμαιον. ἄλλοι δὲ σῶμα φασὶ λέγειν ὧδε, ὃ αὐτὸς νεκρὸν ὁ λέων εἰργάσατο. (Vers. 24.) Ὥστε πάνυ θαυμασίως ὁ μὲν Ἀλέξανδρος πτοιαλέοις εἴκασται ζώοις φεύγειν ἑτοίμοις, καὶ τούτοις νεκροῖς, Μενέλαος δὲ λέοντι, καὶ αὐτῷ πεινῶντι· χαλεπὸς γάρ, φασι, λέων πεινῶν, ὅσον ἥμερος βεβρωκώς. μή ποτε δὲ οὐ μόνον διὰ τὸ δειλὸν ἐλάφῳ τὸν Ἀλέξανδρον Ὅμηρος εἴκασεν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ φιλῳδὸν τοῦ ἀνδρός· τοιαῦται γὰρ καὶ αἱ ἔλαφοι, εἴ περ ἀληθὴς ἡ τοῦ Ἀριστοτέλους ἱστορία· αἳ συριττόντων, φησὶ, καὶ ᾀδόντων θηρεύονται κατακηλούμεναι ὑφ᾽ ἡδονῆς. ὅτι δὲ καὶ Ἀλέξανδρος φιλῳδὸς, δηλοῖ καὶ ἡ κιθάρα, ἣν αὐτῷ Ἕκτωρ ὀνειδίσει μετὰ μικρόν. καὶ ἄλλως δὲ ἐλά*φῳ μὲν αὐτὸν εἰκάζει ὡς δειλὸν, αἰγὶ δὲ ὡς ὀχευτικόν· τοιαῦτα γὰρ τὰ ζῷα. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἀορίστως εἰπὼν, μεγάλῳ σώματι ἐπικύρσας, ἐφερμηνεύει αὐτὸ διὰ τοῦ ἔλαφον κεραὸν ἢ ἄγριον αἶγα. ἔστι δὲ κεραὸς ἔλαφος ὁ ἤδη τέλειος καὶ μηκέτι νεβρός. Τὸ δὲ, ἄγριον αἶγα, ἔστι καὶ θηλυκῶς λαβεῖν τὴν ἄγριον, ἢ καὶ,
285 ὡς ἑξῆς φανήσεται, ἀρσενικῶς· Ἀττικὸς γὰρ ἀνὴρ τὸν αἶγα λέγει, ὥς περ καὶ τὸν ἀηδόνα. (Vers. 26.) Τὸ δὲ, θαλεροὶ αἰζηοὶ, ἀντίκειται τῷ τοῦ Ἡσιόδου αἰζηῷ. παρὰ γὰρ ἐκείνῳ τεσσαρακονταετὴς αἰζηός τις εἴρηται, ἤτοι ἁπλῶς ἀνὴρ, ὃς οὐκ ἂν εἴη οὕτω θαλερός. γίνεται δὲ αἰζηὸς κατὰ τοὺς παλαιοὺς παρὰ τὸ αἰεὶ ζέειν, ὁ θερμὸς καὶ ὡς νεανίας ἀκμάζων τῇ ἡλικίᾳ· ἢ παρὰ τὸ ᾱ στερητικὸν καὶ τὸ ἵζειν, οἱονεὶ ὁ ἀεικίνητος καὶ μὴ εἰδὼς ἵζεσθαι, ὅ ἐστι καθῆσθαι καὶ ἀργεῖν, ὅθεν καὶ ἀκμαῖος ὁ αὐτὸς, ὁ ἀκάμας δηλαδή. καὶ νέος δὲ παρὰ τὸ νέω ὁ εὐκίνητος. ὅτι δὲ ἐπειράθησάν τι*νες προσγράφειν τὸ ῑ ἐν τῇ παραληγούσῃ τοῦ αἰζηὸς διὰ τὸ εὑρίσκεσθαι τετρασυλλάβως αἰζήιος, καὶ ὅτι οὐκ ἀκριβῶς ἐδόξασαν ἐκεῖνοι διὰ τὸ χρῆναι εἶναι αἰζηὸς διὰ μόνου τοῦ η̄ ὁμοίως τῷ πηὸς καὶ τοῖς τοιούτοις, καὶ ὅτι ἀπορίας ἄξιον, πῶς μὴ ἐκ τοῦ αἰζήιος, συναιρέσεως γινομένης καὶ συνελεύσεως ὀξείας καὶ βαρείας, προπεριεσπάσθη ὁ αἰζηὸς, ἐν τοῖς τοῦ Ἡρωδιανοῦ ἔστιν εὑρεῖν. (Vers. 27.) Ἀγαθὴ δὲ λέξις τὸ ἐχάρη. διὸ καὶ δὶς αὐτὴν ὁ ποιητὴς εἶπε λόγῳ ἐπιμονῆς. σημείωσαι δὲ ὅτι ἐχάρη μὲν εὕρηται ἰδοὺ παθητικῶς· ἐνεστὼς δὲ αὐτοῦ παθητικὸς οὐκ ἂν εὑρεθείη παρά γε τοῖς ἑλληνίζουσι καὶ μηδὲ παίζειν προελομένοις, ὁποῖος εἴη ἂν ὁ ἴσως ἐρῶν ἥδομαι καὶ χαίρομαι. (Vers. 28.) Τὸ, ὀφθαλμοῖσιν ἰδὼν Μενέλαος, δηλαδὴ τὸν Πάριν, πρὸς διαστολὴν εἴρηται τοῦ ἄλλως κατὰ νοῦν καὶ φαντασίαν ἐκεῖνον τῷ Μενελάῳ βλέπεσθαι. τὸ δὲ ὀφθαλμοῖς ἰδεῖν *καὶ νοῆσαι εἶπεν ἐν τῷ, ὡς οὖν ἐνόησεν· ἐπειδὴ νοῦς ὁρᾷ, ὥς περ καὶ ἀκούει. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ, τὸν δ᾽ ὡς οὖν ἐνόησεν ὁ δεῖνα ἐν προμάχοισι φανέντα, κατεπλήγη φίλον ἦτορ, ἐπὶ παντὸς ἂν λέγοιτο ὑπεξισταμένου διὰ φόβον τῷ κρείττονι. (Vers. 29.) Τὸ ἆλτο, καθὰ καὶ ἐν τῇ α΄ ῥαψῳδίᾳ εἴρηται, κατὰ μὲν τὸν κανόνα τῶν ῥημάτων δασύνεσθαι ὤφειλεν, ὃς τὰ πνεύματα τῆς ἀρχούσης τοῦ ἐνεστῶτος καὶ ἐν τοῖς ἐφεξῆς χρόνοις φυλάσσει, διὰ δὲ τὴν ἐπιφορὰν τοῦ τ̄ ψιλοῦται κατὰ κανόνα ἕτερον τὸν ἐκεῖ ῥηθέντα. καὶ τὸ μὲν ἆλτο ἐκ τοῦ ᾱ ἀρχόμενον διὰ τὸν ῥηθέντα λόγον ψιλοῦται κατὰ τοὺς παλαιοὺς, ἐκ τοῦ ἧλτο μεταβλη*θέν. αὐτὸ δὲ τὸ ἧλτο οὐκ ἂν ἔχοι 377
λόγον μὴ δασύνεσθαι, εἰ μὴ ἄρα τις Αἰολεὺς ἢ καὶ Ἴων καινοτομήσει καὶ αὐτὸ, ψιλωτικοὶ ὄντες. Τὰ ἀπὸ ὀνομάτων εἰς ζε λήγοντα ἐπιῤῥήματα τρίτην ἀπὸ τέλους ἔχουσι τὴν ὀξεῖαν, ἔραζε, Ἀθήναζε, θύραζε. τὸ δὲ χαμᾶζε ὡς ἀπὸ ἐπιῤῥήματος τοῦ χαμαὶ οὔτε συστέλλει τὸ ᾱ, ὥς φασιν οἱ παλαιοὶ, κατ᾽ ἐκεῖνα, καὶ πρὸ μιᾶς δὲ ἔχει τόνον περισπώμενον, ὡς ἀπὸ τοῦ χαμαὶ φύσει μακροκαταλήκτου γενόμενον. φασὶ δὲ καὶ μέταζε εἶναι χρονικὸν ἐπίῤῥημα ἀπὸ τῆς μετᾱ προθέσεως. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ Ἀθήναζε,

*Θήβαζε, χαμᾶζε καὶ τοῖς ὁμοίοις ἡ τελευταία συλλαβὴ τροπὴν ἔπαθε τοῦ δ̄ εἰς ζ̄ κατὰ συγγενειαν, ὥς
που προγέγραπται. ὡς γὰρ οἴκαδε, οὕτως ἔοικε καὶ Ἀθήναδε εἶναι καὶ Θήβαδε καὶ χαμᾶδε, ἡ δὲ
τροπὴ τὸ δ̄ εἰς ζ̄ μετήγαγεν.* (Vers. 32.) *Τὸ, ἂψ *δ᾽ εἰς ἔθνος ἑτάρων ἐχάζετο, μικρὸν ὑποκαταβὰς
παραφράζει ἐν τῷ αὖθις ἢ αὖτις καθ᾽ ὅμιλον ἔδυ Τρώων ἀγερώχων, ἵνα τὸ μὲν ἂψ ταὐτὸν εἴη τῷ
αὖτις ἤγουν ὀπίσω. τὸ δὲ ἑτάρων ταὐτὸν τῷ Τρώων· μυριαχοῦ δὲ καὶ ἐν Ἰλιάδι καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ δὲ
τὰ ἑαυτοῦ φιλοτιμεῖται παραφράζειν ὁ ποιητὴς, ὡς καὶ κατωτέρω εἰπὼν, παλίνορσος ἀπέστη, παρα-
κατιὼν λέγει· ἂψ δ᾽ ἀνεχώρησε. ταὐτὸν γὰρ εἰπεῖν, ἀπέστη παλίνορσος, καὶ ἂψ ἀνεχώρησεν, ὥς περ
καὶ τὸ παλίνορσος καὶ ἄψοῤῥος. οὕτω δὲ καὶ τὸ προμάχιζε παραφράζων, ἔτι δὲ καὶ περιφράζων,
ἔφη προκαλίζετο πάντας ἀρίστους ἀντίβιον μαχέσασθαι ἐν αἰνῇ δηιοτῆτι. τὸ δ᾽ αὐτὸ καὶ ἔρχε-
σθαι προπάροιθεν ὁμίλου εἶπε μετ᾽ ὀλίγα, εἶτα καὶ ἐν προμάχοις φανῆναι καὶ πρόμον εἶναι.*
24 *(Vers. 32. sqq.) *Τὸ, ὡς εἴρηται, θρασύδειλον ὑπογράφων καὶ εἰσέτι τοῦ Ἀλεξάνδρου παραβολικῶς
δι᾽ ἐνάργειαν ὁ ποιητὴς ἀνδρὶ αὐτὸν εἰκάζει, ὃς ἐν βήσσαις ὄρους βαδίζων τέως μὲν ὁδῷ πρόεισιν,
αἴφνης δέ πως δράκοντα ἰδὼν ἀναχωρεῖ. φησὶ γοῦν· ὡς δ᾽ ὅτε τίς τε δράκοντα ἰδὼν παλίνορσος ἀπέστη
οὔρεος ἐν βήσσῃσιν, ὑπό τε τρόμος ἔλλαβε γυῖα· ἂψ δ᾽ ἀνεχώρησεν ὦχρός τέ μιν εἷλε παρειὰς, καὶ ἑξῆς.
ταῦτα δὲ καὶ ἐπὶ παντὸς δειλιῶντος ῥηθείη ἂν, ὅτε ὁ φόβος τινὰ εἰς τοιαύτην περιαγάγοι κατάστασιν.
καλῶς δὲ ὁ ποιητὴς οὐ πεδιά*δα παρέλαβεν ἐν τῇ παραβολῇ, ἀλλὰ βήσσας ὄρους. ἐν μὲν γὰρ πεδίῳ
πόῤῥωθεν ἰδών τις δράκοντα οὐκ ἂν τόσον πάθοι φόβον, ἐν δὲ βήσσαις πάνυ ἂν πτοηθείη πρὸς αὐτῷ
τῷ δράκοντι γεγονώς· οὐ γὰρ μακρόθεν ἔστι προϊδεῖν αὐτὸν ἐν ταῖς βήσσαις.* (Vers. 33.) *Ἰστέον δὲ
ὅτι ὁ μὲν δράκων ἐκ τοῦ δέρκω τὸ βλέπω, οὗ δεύτερος ἀόριστος ἔδαρκον, γίνεται, κατὰ μετάθεσιν
τοῦ ρ̄, οἷα σμερδαλέος καὶ τῇ ὄψει καταπληκτικός. Τὸ δὲ παλίνορσος, ὡς προγέγραπται, ταὐτόν ἐστι
τῷ ἄψοῤῥος· ὀρούω μὲν γὰρ τὸ ὁρμῶ. πάλιν δὲ καὶ ἂψ τὸ ὀπίσω.* (Vers. 35.) *Τὸ δὲ, ὦχρός τέ μιν εἷλε
παρειὰς, ταὐτόν ἐστι κατὰ σχῆμα τῷ, περὶ γάρ ῥά ἑ χαλκὸς ἔλεψε φύλλα τε καὶ φλοιόν. καὶ εἴρηται
ἱκανῶς ἐκεῖ περὶ τοῦ τοιούτου σχήματος. Ἀρίσταρχος δέ, φασιν, ἀντὶ τοῦ, ὦχρός τέ μιν εἷλε παρειὰς,
γράφει παρειὰ, οὐδετέρως καὶ ὀξυτόνως, λέγων καὶ κανόνα τοιοῦτον· τὰ ἀπὸ ὀξυτόνου θηλυκοῦ μετα-
ποιούμενα εἰς οὐ*δέτερα τοῦ αὐτοῦ σημαινομένου μένοντος τὸν αὐτὸν φυλάσσει τόνον, οἷον πλευραὶ
πλευρὰ, πυραὶ πυρά· οὕτως οὖν, φησὶ, καὶ παρειαὶ παρειὰ, κατὰ μεταπλασμόν. οὐκ ἀντίκειται τὸ* 286
*νευραὶ καὶ νεῦρα, διάφορα γὰρ αἱ τοιαῦται λέξεις σημαινουσι. βαρύνεται δὲ ὁ ὦχρος ἢ εἰς ἀποφυγὴν
τοῦ ἐπιθετικοῦ· τὸ γὰρ ἐπίθετον ὠχρός ἐστιν ὀξυτόνως· ἢ ὡς ὑπερτεθὲν καὶ συναιρεθὲν ἐκ τοῦ ἄχροος,
ἢ διότι τα εἰς ο̄ς δισύλλαβα μονογενῆ ἀρχόμενα ἀπὸ τοῦ ω̄, μὴ προσκειμένου τοῦ ῑ, βαρύνεται, οἷον
ὧρος, ὦμος, ὦνος· τὸ ᾠδὸς ὀξύνεται, διότι τὸ ῑ προσγράφεται εἰς τὴν ἄρχουσαν. ὅτι δὲ καὶ εἶδός τι*
378 *ὀσπρίου ὁ ὦχρος, δηλοῦσιν οἱ παλαιοί.* *(Vers. 36.) *Ἀγερώχους λέγει τοὺς Τρῶας, ὃ ταὐτόν ἐστι
τῷ ὑπερηφάνους καὶ ἀξιοῦντας ἄγαν γέρας ἔχειν, ἵνα εἴη ἀγεράοχος καὶ ἐν συναιρέσει ἀγέρωχος προ-
παροξυτόνως διὰ τὴν σύνθεσιν. φησὶ γοῦν, καθ᾽ ὅμιλον ἔδυ Τρώων ἀγερώχων δείσας Ἀλέξανδρος
θεοειδής. Ὅτι δὲ ὁ θεοειδὴς καὶ θεουθὴς λέγεται κράσει μὲν τοῦ ε̄ καὶ ο̄ εἰς τὴν ου̅ δίφθογγον ἐξωθή-
σει δὲ τοῦ ῑ, ἐκφανεῖ που Ὅμηρος. ὁ δὲ γράψας ἐν στοιχειακῇ τάξει λέξεων λέγεσθαι θεαιδέστατον διὰ
τῆς αι̅ διφθόγγου προπαραληγούσης τὸν θεοῦ ἰδέαν ἔχοντα, καὶ παραθεὶς χρῆσιν Ἀντιφῶντος τὸ, ἄν-
θρωπος ὅς φησι πάντων θηρίων θεαιδέστατος γενέσθαι, καινὸν μέν τι γράφει, πιστεύεται δὲ ὡς λόγου*
29 *πολλοῦ ἄξιος.* *(Vers. 38.) *Σκοπὸν ἐνταῦθα θέμενος Ὅμηρος καὶ σκῶψαί τι τὸν οὐκ ἀγαθὸν Ἀλέ-
ξανδρον αὐτὸς μὲν οὐ ποιεῖ αὐτόθεν τοῦτο ἀγαθολογεῖν εἰωθὼς, ὡς προείρηται, καὶ μὴ θέλων σιλλο-
γραφεῖν, καὶ ἅμα ἵνα μὴ καὶ ὡς φιλέλλην αὐτόθεν ὑποπτεύηται, Ἕκτορι δὲ τῷ γνησίῳ ἀδελφῷ τὰ
τῆς ὕβρεως ἀνατίθησιν, ὃς καὶ εἶχε παῤῥησιάζεσθαι κατὰ τοῦ Πάριδος. φησὶν οὖν· τὸν δ᾽ Ἕκτωρ
νείκεσσεν ἰδὼν αἰσχροῖς ἐπέεσσι, Δύσπαρι, εἶδος ἄριστε, γυναιμανὲς, ἠπεροπευτὰ, καὶ τὰ ἑξῆς.*
(Vers. 39.) *Ἰστέον δὲ ὅτι πολὺ τὸ γοργὸν καὶ σφοδρὸν ἐνταῦθα λαλοῦντι τῷ Ἕκτορι καὶ τῷ ὄντι
ἔμψυχος αὐτῷ ἡ ὁμιλία πᾶσα κατὰ ἐνδιάθετον σφοδρότητα. πάνυ τε γάρ ἐστι πολυσχήμων, καὶ
συχνὰ τὰ πολλὰ δὲ καὶ κατὰ κόμμα μεταβαίνει ἀπὸ νοήματος ἄλλου εἰς ἄλλο, διά τε ὀργὴν, καὶ
ὅτι οὐδὲ ἔχει καιρὸν ἀποτάδην λαλεῖν. καὶ ἔξεστιν αὐτὰ ἐκ τῶν τοῦ ποιητοῦ ἀναλέγεσθαι, ἐν οἷς*

Δύσπαριν αὐτὸν καλέσας καὶ τὰ ἑξῆς, ὡς εἴρηται, εἶτα καὶ ἐπαρᾶται εἰπών· (Vers. 40.) *αἴθ᾽ ὄφελες ἄγονός τ᾽ ἔμε*ναι ἄγαμός τ᾽ ἀπολέσθαι, ἤγουν ἔδει μὴ γενέσθαι σε ὅλως· ἐπεὶ δὲ ἐγεννήθης, ὤφελες μὴ εἰς γάμον ἐλάσαι. ἵνα δὲ μὴ δόξῃ ἀνεύλογα τὰ τῆς ἀρᾶς, ἐπάγει, καί κε τὸ βουλοίμην, καί κεν πολὺ κέρδιον ἦν. οὐ γάρ, φησιν, ἁπλῶς διά τι μῖσος ἤθελον τοῦτο, ἀλλὰ πολὺ κέρδιον ἦεν ἤ περ οὕτω λώβην τ᾽ ἔμεναι καὶ ὑπόψιον ἄλλων. προϊὼν δὲ κομματικῶς ἑρμηνεύσει αὐτὸς τὰ τῆς τοιαύτης λώβης, ἐν οἷς ἐρεῖ πατρί τε σῷ μέγα πῆμα πόληΐ τε παντί τε δήμῳ, δυσμενέεσσι μὲν χάρμα, κατηφείην δέ σοι αὐτῷ· οἷς ἐπιφέρει στοχαστικῶς καὶ τὸ, ἦ που καγχαλόωσι καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ, φάντες*
287 *ἀριστῆα πρό*μον ἔμμεναι οὕνεκα καλὸν εἶδος ἔπι ἤγουν ἔπεστί σοι, ἀλλ᾽ οὐκ ἔστι βίη φρεσὶν, οὐδέ τις* 379
ἀλκή. εἶτα καὶ ἐρωτᾷ ἐλεγκτικῶς οὕτω· (Vers. 47.) *ἦ, τουτέστι ἆρα, τοιόσδε ἐὼν πόντον ἐπιπλώσας, ἤγουν ἐπιπλεύσας, ἑτάρους ἐρίηρας ἀγείρας, μιχθεὶς ἀλλοδαποῖσι γυναῖκα εὐειδέα ἀνῆγες ἐξ ἀπίης γαίης, νυὸν ἀνδρῶν αἰχμητάων πατρί τε σῷ μέγα πῆμα, καὶ ἑξῆς, ὡς ἀνωτέρω κεῖται. ἐπὶ δὲ τούτοις καὶ συγκρίνων τὸν ἀδελφὸν τῷ Μενελάῳ γοργῶς, διόπερ οὐδὲ ὡρισμένον τινὰ ἔπαινον ἐκφωνεῖ, λέγει κατὰ δευτέραν συντομωτέραν ἐρώτησιν·* (Vers. 52.) *οὐκ ἂν δὴ μείνειας Ἀρηΐφιλον Μενέλαον; κἀνταῦθα στήσας τὴν ἐρώτησιν διὰ τὴν ἐκ θυμοῦ ἐγκοπὴν ἐπάγει ἐλλειπτικῶς διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν τάδε· γνοίης κεν οἵου φωτὸς ἔχεις θαλερὴν παράκοιτιν. λέγει δὲ καὶ ὡς οὐκ ἄν τι χραίσμῃ κίθαρις τά τε δῶρ᾽ Ἀφρο*δίτης ἥ τε κόμη τό τε εἶδος, ὅτε ἐν κονίῃσι μιγείης, καὶ ἐπὶ πᾶσιν ἐκ τῆς τῶν Τρώων ἐπιεικείας μεγεθύνων τὸ κακὸν τοῦ Πάριδος, καὶ ἅμα καταδημαγωγῶν τοὺς ἀκροατὰς πολίτας φησὶν, ἀλλὰ μάλα Τρῶες δειδήμονες, ἤτοι εὐλαβεῖς τὸ ἦθος, ἦ τέ κεν ἤδη λάϊνον ἕσσο χιτῶνα, ἤγουν λίθινον ἂν ἐνεδέδυσο ἱμάτιον, λίθοις δηλονότι χωσθεὶς, κακῶν ἕνεκά, φησιν, ὅσα ἔοργας. πάνυ οὖν αὐστηρὸς ὁ λόγος ἐνταῦθα τῷ Ἕκτορι, ὕβρεις ἔχων κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ, ἀρὰς, ἐλέγχους, καταφοράς.* (Vers. 51.) *Τὸ δὲ, δυσμενέεσσι μὲν χάρμα, ἀποδεικνύει βαρὺ εἶναι τὸ ἐφ᾽ ᾧ χαίρουσιν οἱ ἐχθροί· τοῦτο δὲ δηλοῦται καὶ ἐν τῷ, ἦ που καγχαλόωσιν οἱ Ἕλληνες, ὡς προεῤῥέθη, καὶ ἐν τῷ, ἦ κεν γηθήσαι Πρίαμος, ὡς ἐν τῇ α´ ῥαψῳδίᾳ εἴρηται.* (Vers. 57.) *Ἰστέον δὲ ὅτι συμβολικῶς καὶ ὡς ἐν αἰνίγματι εἶπε τὸ, λάϊνον ἕσσο χιτῶνα· τὸν γὰρ λιθασθέντα ὥς πέρ τι ἱμάτιον ἀμπέχει ὁ τῶν λίθων σωρός· μή ποτε δὲ ἄρα ἐντεῦ*θεν ἔλαβεν ἀφορμὴν ἀστείου λόγου καὶ ὁ εἰπὼν τὸ τεῖχος ἱμάτιον πόλεως· καὶ τὸ, ἠέρα δὲ ἕσσασθαι ἤτοι ἐνδύσασθαι τὸ Ἡσιόδειον, ἅ περ ὁμοιότητά τινα ἔχει πρὸς τοῦτο τὸ Ὁμηρικὸν, καὶ τὸ ταφῆναι δέ τινα γῆν ἂν ἐνδύσασθαι εἴποι τις. οὕτω καὶ ὕδωρ ἀμφιέσασθαι τὸ γενέσθαι ὅλον ἐντὸς αὐτοῦ· ὁμοίως καὶ ὕδατα περιβαλέσθαι ποταμοῦ, καὶ φῶς ἀναβαλέσθαι ἱματίου δίκην, καὶ ἄλλα δὲ ὅμοια. Ἰστέον δὲ ὅτι ῥηθήσεταί ποτε ἀστείως λάϊνον χιτῶνα φορεῖν καὶ ὁ τὰ περιμάρμαρα φορῶν καὶ λίθοις τιμίοις κατάπαστος. Ὅρα δὲ καὶ ὡς ἐν τῷ, Τρῶες δειδήμονες, Ὅμηρος νοήματα μετεποίησεν οἰκεῖα φθάσαντα ῥηθῆναι. τὸ γὰρ οὐτιδανοῖς ἀνάσσειν τὸν Ἀτρείδην καὶ τὸ μεθήμονα καὶ ἄχολον εἶναι τὸν Ἀχιλλέα καὶ τὸ δειδήμονας εἶναι τοὺς Τρῶας μιᾶς ἐννοίας συγκροτοῦσιν ὁμοιότητα. εἰ μὴ γὰρ οὐτιδανοὶ οἱ Ἀχαιοὶ καὶ εἰ μὴ μεθήμων ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ εἰ μὴ δειδήμονες *οἱ Τρῶες, οὐκ ἂν τάδε τινὰ κακὰ ἐγένοντο. Ὅρα δὲ καὶ ὡς τοὺς μὲν Ἕλληνας εἰ λειποτακτήσαιεν, θανάτῳ ἐτιμῶντο οἱ βασιλεῖς, Ἕκτωρ δὲ τὸν ἀδελφὸν Ἀλέξανδρον, λιπόντα τὴν τάξιν, σκώμμασι μόνοις ἀναγκαίως ἐδικαίωσεν.* (Vers. 38.) *Ἰστέον δὲ ὅτι αἰσχρὰ ἔπη συνήθως οἱ ὀνειδιστικοὶ, ὅ ἐστι ψεκτοὶ λόγοι, ὥς περ ἀνάπαλιν καλὰ ἔπη καὶ ὡς εἰπεῖν εὐειδῆ τὰ ἐγκωμιαστικά.* (Vers. 39.) *Τὸ δὲ, Δύσπαρι εἶδος ἄριστε, ὅ περ Εὐριπίδης Αἰνόπαρί φησιν, ὡς καὶ τὴν Ἑλένην Δυσελένην διὰ τοῦ ἐξαγγέλου Φρυγὸς ἀφορμὴν ἐνδέδωκε τῷ Ἀλκμᾶνι μίξαντι ἀμφότερα εἰπεῖν Δύσπαρις καὶ Αἰνόπαρις, κακὸν Ἑλλάδι βωτιανείρῃ· ὅθεν ἀρχῆς ἐνδοθείσης καὶ Αἰνελένην ἕτερός τις ἔφη ἀντὶ τοῦ αἰνὴν Ἑλένην. καὶ σημείωσαι ὅτι σύνηθες τοῖς παθαινομένοις καὶ κατὰ κυρίων ὀνομάτων χωρεῖν, κἂν μὴ εἶεν δυσώνυμα. τί γὰρ χρήσιμον εἰς ψόγον ἄλλως τὸ Δύσπαρις, εἰ μὴ ὅτι ἐπὶ κακῷ καὶ ἐγεννήθη καὶ *ἐκλήθη Πάρις· οὕτω καὶ Ἑλένη τὴν Ἴλιον Κακοΐλιον καλεῖ, οὐχ᾽ ὅτι δύσφημον ἢ δυσοιώνιστον τοὔνομα, ἀλλ᾽ ὅτι, φησὶν, ἐμοὶ οὐκ ὀνομαστέα. ἀφελεῖς δὲ καὶ γλυκεῖαι καὶ σώφρονες αἱ τοιαῦται ὕβρεις καὶ οὐ πάνυ πικραί· ὁποῖον καὶ τὸ, ἡ Σιδηρὰ, γυνὴ δὲ αὕτη θρασεῖα τὸ οἰκεῖον ὄνομα φορεῖ. ἔχει δέ τι καὶ ἀντιθετικὸν τὸ Δύσπαρι μετὰ τοῦ εἶδος ἄριστε· μονονουχὶ γάρ φησιν ὡς ἄλλως μὲν κακὲ, καλὲ δὲ ἰδεῖν,*

οἷα καὶ θεοειδὴς ὤν. τὸ δὲ, εἶδος ἄριστε, ὑφ᾽ ἓν τινες ἀναγινώσκουσι μετὰ τοῦ γυναιμανὲς, ἵνα λέγῃ
ὅτι, εἶδος ἄριστε ἐπὶ ἔρωτι καὶ ἀπάτῃ γυναικῶν. διὸ καὶ ἐπάγει τὸ, ἠπεροπευτὰ, ὅ ἐστιν ἀπατεὼν,
380 ὅ περ *κατὰ τοὺς παλαιοὺς γίνεται ἐκ τοῦ ἥμερος καὶ τοῦ ὄψ ὀπὸς ἡ φωνὴ, ἵνα ᾖ ἠπεροπευτὴς οἱονεὶ
ἡμεροπευτὴς, ὁ διὰ ἡμέρου ὀπὸς ὑπαγόμενός τινα αἱμυλώτερον, ὃ καὶ τὴν μαστρωπὸν παράγει Δωρικώ-
τερον· δῆλον γὰρ ὅτι γυνὴ μαστρωπὸς πλεονασμῷ τοῦ ἐν μέσῳ σ̄ ἡ ματέρως ὄπα σοφιζομένη ἐν τῷ
αἱμύλα κωτίλλειν καθ᾽ Ἡσίοδον, ἵνα ᾖ τὸ ἐντελὲς ματεροπὸς, ὅθεν μαστροπὸς ἡ καὶ ματρύλλα δι᾽
αὐτὸ, ἀφ᾽ οὗ καὶ ματρυλλεῖον τὸ πορνεῖον. Ὁ δὲ γυναιμανὴς ἢ ἐκ τοῦ γυναικομανὴς συγκέκοπται ἢ ἐκ
τοῦ γυνομανὴς γίνεται ὁμοίως τῷ μεσαιπόλιος, περὶ οὗ ἐν τοῖς ἐφεξῆς που δηλωθήσεται. δῆλον δὲ ὅτι
ὁ ἄκρατος ἔρως μανίᾳ ἔοικε· διὸ τὸν τοῦτο πάσχοντα γυναιμανῆ λέγει ὁμοίως τῷ ἱππομανὴς, χρυσο-
μανὴς, ὧν πρὸς ὁμοιότητα καὶ ἡ *ἐρωμανία εἴρηται. δῆλον δ᾽ ὅτι ταὐτὸν γυναιμανῆ τινὰ καὶ θηλυ-
δρίαν καὶ λάγνον καὶ γύννιν προσειπεῖν· καθολικώτερον δὲ τὸ γυναιμανὴς τοῦ παρθενοπίπης, ὃς ἐν
ἄλλοις κεῖται, ὡς καὶ τοῦ πυῤῥοπίπης ὁ παιδοφίλης, οἱ σκώπτονται σφοδρότερον, καθὰ καὶ ὑπὸ
Πριάμου οἱ τῶν ἀρνῶν καὶ τῶν ἐρίφων ἁρπακτῆρες· εἴη δ᾽ ἂν ὅμοιος τοῖς οὕτω σκωπτομένοις, ἔνθα
εὔξατο ἔχειν τι παιδὸς ἐφολκὸν, καὶ Καλλίμαχος. γυνὴ δὲ ἀνδράσιν ἐπιμαινομένη ἄλλως μὲν δριμέως
φίλανδρος ἐκλήθη σεμνότερον, ἡ δὲ κωμῳδία τὴν τοιαύτην ἀνδρεράστριαν σκώπτει. ὡς δὲ οὐκ ἔστι τὸν
γυναιμανῆ ἀπὸ τῆς γύναι κλητικῆς συντεθεῖσθαι, ὅ τινες ᾠήθησαν, καὶ ἐπὶ τοῦ Βακχέβακχος καὶ
Ἀργειφόντης καὶ τῶν ὁμοίων ὁ Χοιροβοσκὸς δείκνυσι πρὸς ἀκρίβειαν. (Vers. 40.) Τὸ δὲ, ὄφελες ἄγο-
νός τε εἶναι καὶ ἄγαμος ἀπολέσθαι, οἰκεῖον μὲν ἐπιφώνημα ἀνθρώπῳ φαύλῳ, καὶ ἐπὶ κακῷ κοινῷ
καὶ *γεννηθέντι καὶ γεγαμηκότι. εὐχὴ δέ ἐστιν ἀδυνάτως ἔχουσα τελεσθῆναι, ὁποῖα πολλὰ εὔχονται οἱ 288
ὀργιζόμενοι. πῶς γάρ οἷόν τε τὰ ἤδη γενόμενα μὴ γενέσθαι; οὕτω καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς ἡ Ἑλένη θανεῖν
ὀφείλειν εἶπεν, ὅτε ἡρπάγη, λέγουσα ὡς Ὄφελε θάνατός μοι ἁδεῖν καὶ τὰ ἑξῆς. ταὐτὸν δὲ εἰπεῖν κοι-
νῶς ὤφειλες καὶ Ἰωνικῶς ὄφελες· ἐκτείνεται δὲ ἡ λήγουσα τοῦ ὄφελες λόγῳ κοινῆς συλλαβῆς πρὸς θερα-
πείαν τῆς τοῦ στίχου λαγαρότητος, ὥς περ καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς τὸ ὁμηγερέες ἐν τῷ πάντες ὁμηγυρέες
μακρὰν ἔχει κατάληξιν. Ἄγονος δὲ κοινότερον μὲν ὁ μὴ γεννῶν, νῦν δὲ ἄλλως ὁ μὴ γεννηθείς. ὁ δέ γε
μὴ γεννῶν ἄσπερμος ἂν Ὁμηρικῶς ῥηθείη κατὰ τὸ, ἄσπερμος γενεή. Τὸ δὲ ἔμεναι νῦν μὲν ἁπλοῦν ἔχει
τὸ μ̄, καὶ μετ᾽ ὀλίγα ἐν τῷ λώβην τ᾽ ἔμεναι· κατωτέρω δὲ διπλάζει αὐτὸ ἐν τῷ, πρύμον ἔμμεναι, καὶ
ἔστι πλεῖον ἡ χρῆσις αὕτη πανταχοῦ. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι λέγεται Διο*νύσιον τὸν σκυτοβραχίονα ἱστορεῖν
Δάρδανον παῖδα Ἑλένης καὶ Πάριδος, ὅς, φασι, καὶ προφέρει μετὰ τὸ, ἄγαμός τ᾽ ἀπολέσθαι, στίχον
τοῦτον· μηδέ τι γούνασιν οἷσιν ἐφέσσασθαι φίλον υἱὸν Δάρδανον, ὡς εἶναι ἴσως οὕτως εὔλογον νοη-
θῆναι τὸ, ἄγονός τε εἶναι ἄγαμός τ᾽ ἀπολέσθαι, κατὰ σχῆμα ὑστερολογίας, ἤτοι πρωθύστερον, ἀντὶ
τοῦ μήτε εἰς γάμον ἐλθεῖν, μήτε παῖδα ἐκεῖθεν σχεῖν τὸν ὡς ἐῤῥέθη Δάρδανον. (Vers. 41.) Τὸ δὲ,
καὶ βουλοίμην καὶ κέρδιον ἂν ἦν, πρὸς διαστολὴν κεῖται τῶν βουλομένων μέν τι, μὴ κερδαλέον δέ.
(Vers. 42.) Ὁ δὲ ὑπόψιος ἢ τὸν ἐπονείδιστον δηλοῖ καὶ ὕποπτον, ὅν τινες ὑποβλέπονται ὑπόδρα
ὁρῶντες διὰ τὸ μῖσος, ἢ τὸν τοὺς ἄλλους ὑποβλεπόμενον διὰ δειλίαν. τινὲς δὲ γράφουσιν ἐπόψιον, τὸν
ἐν ὄψεσι πάντων ἀσχημόνως φυγόντα. κυρίως μέντοι ἐπόψιον ἐπὶ τόπου λέγεται ὑψηλοῦ. (Vers. 44.) Τὸ
δὲ φάντες φίλη λέξις τοῖς ποιηταῖς· τὸ μέντοι φάμενοι καὶ κοινόν ἐστιν Ἀττικῶς. ταύτης *τῆς ἀκολου-
θίας καὶ τὸ ἔφη καὶ ἔφατο καὶ τὸ φῆ καὶ φάτο. (Vers. 45.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐπὶ εὐειδοῦς ἄφρονος
καλὸν εἰπεῖν τὸ, καλὸν εἶδος, ἀλλ᾽ οὐκ ἔστι βίη φρεσὶν οὐδέ τις ἀλκή. βίαν δὲ φρενῶν τὴν φρόνησιν
λέγει. ὅτε μέντοι συνθέτως ἐκ φρενῶν καὶ ἀλκῆς ὁ Ἀλκίφρων ῥηθείη, τότε συντομίας λόγῳ ἡ λέξις
τὸν καὶ ἀνδρεῖον καὶ φρόνιμον ὑποδηλοῖ. ἐνταῦθα δὲ σημειωτέον καὶ ὅτι πᾶν σωματικὸν πλεονέκτημα
δίχα ψυχικῆς ἀρετῆς ἀχρεῖον ἐστί. τί οὖν ὄφελος Ἀλεξάνδρῳ, εἴ περ εἶδος ἄριστος ὢν καὶ καλὸν
εἶδος ἔχων καὶ κόμην, Ἀφροδίτης δὴ ταῦτα δῶρα διὰ τὸ ἐν αὐτοῖς ἐπαφρόδιτον, ἀχρεῖός τ᾽ ἄλλα
381 ἔ*στιν, οὔτε βίην ἔχων φρεσὶν οὔτε ἀλκήν; Βελλεροφόντῃ μέντοι, κατ᾽ ἄμφω καλῷ ὄντι, οὐκ Ἀφροδίτη
ἀλλὰ θεοὶ κάλλος καὶ ἠνορέην ἔδωκαν, ὡς ἐρεῖ ὁ ποιητὴς ἐν τοῖς ἑξῆς. (Vers. 54.) Καὶ κίθαρις δὲ
ἡ μὲν τοῦ Πάριδος μωμητή· ἡ δὲ τοῦ Ἀχιλλέως ἐπαινετὴ, ἀείδουσα κλέα ἀνδρῶν, ὡς καὶ ἡ Ὁμήρου
ποίησις· καὶ αὐτὴ γὰρ ἀνδρῶν ἀείδει κλέα. κίθαρις δὲ γίνεται μὲν παρὰ τὸ κινεῖν ἢ κείθειν ἔρωτας

κατὰ τοὺς παλαιούς· Κυθερείας γὰρ ὑπόκειται εἶναι δῶρον ὡς ἀφροδίσιον, παρωνόμασται δὲ ἐκ τοῦ κιθάρα, καί ἐστιν ἴσως Αἰολικόν· διὸ καὶ προπαροξύνεται κατὰ τὸ ἑορτὴ ἔορτις. τοιοῦτόν τι καὶ τὸ αὐλὴ αὖλις, ἔτι δὲ καὶ τὸ χαρὰ χάρις. ὅτι δὲ τὸ σπουδαίως κιθαρίζειν ἐφιλεῖτο τοῖς παλαιοῖς, δηλοῦσι μυρίοι καὶ τῶν μεθ' Ὅμηρον, μαρτυρεῖ δὲ καὶ ἡ κωμικὴ ποίησις, ἔτι δὲ καὶ ἡ τραγικὴ, ἐν ᾗ προλάμπων Σοφο*κλῆς περιᾴδεται οὐ μόνον δεινὸς εἶναι σφαιρίσαι, ὡς ἡ κατ' αὐτὸν ἐδήλωσε δραματικὴ Ναυσικάα, καθὰ καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσσειαν δηλοῦται, ἀλλὰ καὶ κιθαρίζειν ἄκρος· οὕτω δὲ καὶ ὀρχεῖσθαι καὶ χορεύειν. Ἰστέον δὲ ὅτι τινὲς, μὴ εὑρόντες Ἀλέξανδρον παρὰ τῷ ποιητῇ κιθαρίζοντα, μεταγράφουσι κίδαρις ἀντὶ τοῦ κίθαρις· ἔστι δὲ πίλου γένος ἡ κίδαρις, ἅπαξ, φασὶ, ῥηθεῖσα ἐνταῦθα τῷ ποιητῇ, λέγοντες καὶ ἄλλα εἶναι ἅπαξ λεγόμενα παρ' Ὁμήρῳ τε καὶ ἄλλοις. Ὀππιανὸς οὖν λατύσσεσθαι πτερυγίοις ἰχθύας φησὶ καὶ ἔλαφον πτώσσειν ἠλέματον. Αἰσχύλος δὲ ὀβρίκαλά φησι τοὺς λεοντιδεῖς καὶ βαλῆνα τὸν βασιλέα ἐν τῷ, βαλὴν ἀρχαῖος βαλήν. γλώσσης δὲ τοῦτο, ἐξ οὗ καὶ ὄρος βαλιναῖον, ὅ ἐστι βασιλικὸν παρὰ Πλουτάρχῳ ἐν τῷ περὶ ποταμῶν. Λυκόφρων δὲ σίγυμνον ἢ σίγυννον, ὡς ἐν Βοιωτίᾳ ἐῤῥέθη, τὸ ὁλοσίδηρόν φησιν ἀκόντιον. Εὐριπίδης δὲ ἄπος οὐδετέρως τὸν κάματον ἔφη, καὶ, *ἐπεζάρει Σφὶγξ ἀντὶ τοῦ ἐπεβάρει, καθ' ὁμοιότητα τοῦ βέρεθρον ζέρεθρον, καὶ κατακονὰν ὀνοματικῶς τὴν διαφθορὰν Δωρικώτερον, ἢ κατακονᾶν ῥηματικῶς τὸ καταθήγειν· καὶ ῥόπτρον δέ, φησι, δίκης ἔπαισέ τινα, ἤγουν θεόθεν τιμωρία, ὡς ἀπὸ τοῦ ῥόπτρου, ὅ πέρ ἐστι κατὰ τοὺς παλαιοὺς πλῆγμα ἢ ῥόπαλον, ἢ καὶ ἄλλως πάγη, ῥομφαία, εἶδος ξίφους ἢ ἐπίσπαστρον· διὸ Λυσίας κρίκον θύρας αὐτὸ εἶναι δηλοῖ ἐν τῷ, ἔδησε τὸν ἵππον ἐκ τοῦ ῥόπτρου τοῦ ἱεροῦ, κατὰ Ἀνδοκίδου ἐν τῷ περὶ ἀσεβείας τοῦτο εἰπών. λέγει δὲ καὶ Πίνδαρος ἐν Ὀλυμπιονίκαις καινῶς αἶτος τὸ ἐνδιαίτημα, οἷον Διὸς αἴτει πανδόκῳ. πολλαὶ δὲ καὶ ἄλλαι μονήρεις λέξεις πολλαχοῦ σεσημείωνται, τυχὸν μὲν ἐπιτηδευόμεναι, ἴσως δὲ καὶ ἄλλως ἀναγκαίως τιθέμεναι πρὸς μέτρου χρείαν ἢ πολυμαθείας ἔνδειξιν. (Vers. 55.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι πολλαχοῦ ἔστιν ἐκ τῶν αὐτῶν καὶ ἔπαινον καὶ ψόγον σοφιστικῶς πορίζεσθαι, εἴ γε καὶ *ἡ κόμη σεμνύνει μὲν τοὺς ὡς ἐῤῥέθη καρηκομόωντας Ἕλληνας, εἰς ὕβριν δὲ τῷ Ἀλεξάνδρῳ ἐπανθεῖ· κομᾶν μὲν γὰρ οὐ γυναικεῖον οὐδ' ἐξ ἀνάγκης ἐπαφρόδιτον, ὅτι μηδὲ λέων χαίτην τρέφων πρὸς μόνον κάλλος εὐθετίζεται, ἀλλὰ καὶ δι' αὐτῆς ἐπαύξει τὸ φοβερόν· κόμην δὲ ἔχειν καὶ εὔκομον εἶναι γυναικικώτερόν ἐστι· διὸ καὶ ὁ Πάρις ὀνειδίζεται ὡς κόμην ἔχων οὐ κατὰ τοὺς καρηκομόωντας Ἀχαιοὺς, οὐδὲ ὁποίαν ἔχοι ἂν Ἀπόλλων ἀκερσεκόμης, ἀλλὰ ἠΰκομος γυνή. (Vers. 46.) Ἐν δὲ τοῖς γραφεῖσιν Ὁμηρικοῖς ὅρα τὸ ῥηθὲν καίριον ἀσύνδετον σχῆμα, θυμῷ καὶ ἀγωνίᾳ πρέπον καὶ πάνυ σφοδρὸν κατά τε τὰς ἐννοίας
289 καὶ τὰ κομματικὰ σχήματα καὶ τὸν τῆς ἐρωτήσεως ἔλεγχον, τὸ, ἆρα τοιόσδ' ἐὼν ἐν ποντοπόροισι νέεσσι πόντον ἐπιπλώσας, ἑτάρους ἐρίηρας ἀγείρας, μιχθεὶς ἀλλοδαποῖσι, γυναῖκ' εὐειδέα ἀνῆγες; τέσσαρας γὰρ ἀσυνδέτους ἔφη μετοχὰς, γοργῶς τὸν λόγον μεταχειρισάμε*νος. οὕτω καὶ πρὸ ὀλίγου ἔφη ἐν τῷ, μεγάλῳ ἐπὶ σώματι κύρσας εὑρὼν ἢ ἔλαφον ἢ αἶγα πεινάων· καὶ ἐκεῖ γὰρ τρεῖς μετοχαὶ κεῖνται γοργότερον δίχα συνδέσμου, συνεπιτρέχοντος οἷον τοῦ ποιητοῦ τῇ σπουδῇ τοῦ λέοντος. σημείωσαι δὲ καὶ ὅπως ἐν τοῖς ῥηθεῖσιν εἰς ταὐτὸν ἄγει τῇ Ἑλένῃ τὸν Πάριν ὁ Ἕκτωρ· ἐκεῖνόν τε γὰρ εἶδος ἄριστον λέγει, καὶ τὴν Ἑλένην δὲ εὐειδέα, καὶ ἐξ Ἀφροδίτης δὲ αὐτὸν ἔφη λαβεῖν τό τε εἶδος καὶ τὴν κόμην, ὃ καὶ τῇ Ἑλένῃ ἂν πρέποι ῥηθῆναι, ἤ τις δι' αὐτὸ καὶ εὔκομος λέγοιτ' ἄν· Ἕλληνες μέντοι οὐχ' οὕτω καρηκομόωντες, ὡς καὶ προσεχῶς γέγραπται. (Vers. 48.) Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι διαφορὰν ἔχει *τὸ εὐειδὴς καὶ τὸ θεοειδὴς, εἴ περ ἀνδράσι μὲν τὸ θεοειδὲς, γυναιξὶ δὲ τὸ εὐειδὲς ἐπιλέγεται. καὶ ὅτι 382
διαφέρετον κατὰ τοὺς παλαιοὺς εὔμορφος καὶ εὐειδής· εὔμορφος μὲν γὰρ ἡ εὐπρόσωπος, εὐειδὴς δὲ ἡ κατὰ πᾶν τὸ ἐκτὸς καλὴ καὶ, ὡς εἰπεῖν, εὖ ἔχουσα φυῆς, ὅ πέρ ἐστι περικαλλὴς ἐν συμμετρίᾳ μελῶν καὶ μερῶν· καὶ ὅτι Ὅμηρος πρῶτος εἰς ταὐτὸν ἄγει τὸ εὖ καὶ τὸ ἄριστον, εἰπὼν κατὰ σχῆμα πολυωνυμίας εὐειδῆ μὲν τὴν Ἑλένην, ἄριστον δὲ εἶδος τὸν Ἀλέξανδρον. ἰστέον δὲ ὅτι τὸ μὲν, ἐν ποντοπόροις ναυσὶν, ἄκυρον ἔχει προσθήκην, περὶ ἧς ἐν τῇ ή ῥαψῳδίᾳ ῥηθήσεται, τὸ δὲ ἐπιπλώσας γίνεται μὲν ἐκ τοῦ πλώω, δισυλλάβου ῥήματος, εὕρηται δὲ ἀλλαχοῦ ἐπιπλὼς κατὰ ἀποκοπήν. (Vers. 46.) Τὸ δὲ, τοιόσδε ἐὼν, ἀνεκφάντως καὶ οἷον μυστικῶς λεχθὲν διὰ θυμικὴν γοργότητα πολλὴν καὶ, ὡς εἰπεῖν, ἄῤῥη*τον ἐμφαίνει τοῦ Πάριδος οὐθένειαν, ὥς περ τὸ, οἵου ἀνδρὸς ἔχεις παράκοιτιν, πολλὴν ἐκ τοῦ

ἐναντίου ὑποδηλοῖ τοῦ Μενελάου καὶ ἀνέκφραστον περιφάνειαν. (Vers. 47.) Ἐρίηρες δὲ ἑταῖροι οἱ ἄγαν ἀρηρότες ἢ ἐραστοί. (Vers. 48.) Περὶ δὲ τοῦ ἀνάγειν, ὅτι ἐπὶ τῶν ἀναπλεόντων λέγεται, πολλαχοῦ φαίνεται. (Vers. 49.) Ἀπία δὲ γῆ κἀνταῦθα, ὡς καὶ ἐν τῇ α΄ ῥαψῳδίᾳ, ἡ ἄπο ἀφεστῶσα καὶ ἀλλοδαπὴ καὶ, ὡς ἂν εἴποι τις Ὁμηρικὸς, τηλοῦ ἀπὸ Τροίας· κατὰ δὲ ἄλλους φάναι ποιητὰς, ἡ τηλουρός. οἱ μέντοι νεώτεροι τὴν Πελοπόννησόν φασιν ἀπό τινος Ἄπιδος ἢ Ἄπεως, περὶ οὗ ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ εἴρηται. Νυὸς δὲ ὄνομα συγγενικὸν, ὅ ἐστι νύμφη, δηλοῦν συμβολικῶς οὕτω μαχήσασθαι προθύμως τοὺς Ἀχαιοὺς ὑπὲρ Ἑλένης, ὡς ἀδελφοὺς ὑπὲρ νύμφης, οἷα τῷ Μενελάῳ προσφερομένους ἀδελφικῶς διὰ τὸ φιλάλληλον. Ἰστέον δὲ ὡς, εἴ τις ἐρεῖ ἀπὸ τῆς λεχθείσης νυοῦ καὶ νύμφην λέγεσθαι τὴν ἀναφανεῖσαν νυὸν, *οὐκ ἂν εἴποι τι ψεκτόν. Τὸ δὲ, ἀνδρῶν αἰχμητάων, καὶ τὰ ἑξῆς αὐξητικά εἰσι τοῦ παρόντος κακοῦ, πολυειδοῦς ὄντος, εἴ γε δι' αὐτὸ καὶ τὸν αὐτοῦ αἴτιον Πάριν μὴ μόνον αὐτὸς κατηφιᾷ τῶν δυσμενῶν χαιρόντων, ἀλλὰ καὶ ὁ πατὴρ, ὃν γηρωκομεῖν ὤφειλε, πῆμα ἔχει, καὶ οὐχ' ἁπλῶς, ἀλλὰ μέγα, σὺν αὐτῷ δὲ καὶ ἡ πᾶσα βασιλικὴ συγγένεια, ἔτι δὲ καὶ ὁ δῆμος· τοῦτον γὰρ δηλωτικὸν εἶναι δοκεῖ τὸ, πόληΐ τε παντί τε δήμῳ, ἵνα πανώλεθρον εἴη τὸ κακόν. (Vers. 52.) Ἐν τούτοις δὲ καὶ τὸ, τοιόσδε ἐὼν, ὑφερμηνεύων ὁ Ἕκτωρ ἐρωτᾷ σφοδρῶς τὸν ἀδελφόν· οὐκ ἂν δὴ μείνειας Ἀρηΐφιλον Μενέλαον; οἱονεὶ καταψηφιζόμενος αὐτοῦ ἤδη τὴν ἧτταν. διὸ καὶ ἐπάγει πρὸς πλείω σαφήνειαν ἀσυνδέτως πάλιν κατὰ θυμόν· γνοίης ἂν οἵου φωτὸς ἔχεις θαλερὴν παράκοιτιν. Καὶ ὅρα κἀνταῦθα τὸ οἵου, ἀσαφῶς μὲν καὶ αὐτὸ ῥηθὲν, ἑρμηνευθὲν δὲ ὅμως διὰ τοῦ, Ἀρηΐφιλον Μενέλαον, καὶ ἑξῆς δὲ διὰ τοῦ, οὐκ ἄν τι χραί*σμῃ κίθαρις, καὶ τὰ καὶ τὰ, ὡς μὴ χρεὼν ὂν τὸν τοῦ κιθαρίζειν ἀσκητὴν Ἀρηϊφίλῳ μάχεσθαι. (Vers. 55.) Τὸ δὲ, ἐν κονίῃσι μιγείης, ἢ ἀντὶ τοῦ θάνοις ἢ ἀντὶ τοῦ, ὅτε ἀντικαταστῇς εἰς μάχην τῷ Μενελάῳ. Κονίεσθαι γὰρ τὸ ἀγωνίζεσθαι, ὅθεν καὶ κονίστρα ἡ κατὰ τὴν παλαίστραν μάλιστα παρὰ τοῖς ὕστερον, παρ' οἷς καί τις κόνις ἦν ἐξαίρετος τοῖς παλαίουσι. καὶ ἀλίζειν ἐλέγετο τὸ ἐν κόνει κυλίεσθαι, ὡς καὶ ὁ κωμικὸς δηλοῖ· ἢ ἄλλως κόνει φύρεσθαι, ὅθεν καὶ ἀλινδήθρα παρ' αὐτοῖς κυρίως μὲν ἡ κατὰ πάλην κονίστρα, τροπικῶς δὲ καὶ ἡ ἐν λόγοις, ὡς τὸ ἀλινδήθρας ἐπῶν. Ἰστέον δὲ ὡς Ὅμηρος μὲν κονίην λέγει τὴν ἁπλῶς κόνιν, οἱ δὲ μεθ' Ὅμηρον τὴν τίτανον, ἐξ ἧς καὶ ἡ ἐλαιοκονία σύγκειται καὶ ῥῆμα γίνεται συζυγίας δευτέρας κονιῶ κονιάσω, ἐξ οὗ καὶ τάφος καὶ τοῖχος κεκονιαμένος. καὶ ὅτι Πίνδαρος, ζηλώσας νίκῃ μίγνυσθαι, λέγει τὸ νικᾶν, καὶ ἔργῳ
383 μίγνυσθαι τὸ ἐργάζεσθαι, καὶ ἕτερα τοιαῦτα. *(Vers. 59.) Συνετοῦ ἀνδρὸς τὸ τὰς δικαίας ἐπιτιμή- 290
13 σεις ῥᾴδιον φέρειν. Ἀλέξανδρος οὖν ἐπιτιμηθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ φησί· Ἕκτορ, ἐπεί με κατ' αἶσαν ἐνείκεσας οὐδ' ὑπὲρ αἶσαν καὶ ἑξῆς. τοῦτο δὲ πᾶς ἂν εἴπῃ δικαίως πρός τινος ἐπιτιμώμενος. ἰδοὺ τοίνυν εὕρηται καὶ ἑτέρα τις Ἀλεξάνδρου ἀρετὴ, ἡ σύνεσις, ὅτι κατ' Εὐριπίδην σύνοιδε δεινὰ εἰργασμένος, ἄκρως δὲ αἴσιον τὸ τοῦ ἀδελφοῦ σκῶμμα ὁ Πάρις εἶναι φιλαλήθως δηλοῖ, οὐ μὴν πῇ μὲν κατ' αἶσαν, πῇ δὲ ὑπὲρ αἶσαν, ἵνα ἡ λοιδορία μέσως δῆθεν ἔχῃ ὡς αἰσία καὶ μὴ αἰσία, κατὰ τὸ ἑκὼν ἀέκων καὶ τὰ τοιαῦτα· διὸ καὶ καταφατικῶς αὐτὸ καὶ ἀποφατικῶς *ἐπήνεσε. τὸ δὲ ὑπὲρ αἶσαν ἐξαίσιον ἀλλαχοῦ λέγει ὁ ποιητής. ἰστέον δὲ ὅτι τοῦ, κατ' αἶσαν οὐδ' ὑπὲρ αἶσαν, μίμημα παρὰ Σοφοκλεῖ τὸ, γνωτὰ κοὐκ ἄγνωτά μοι. (Vers. 60.) Τὴν Ἕκτορος καρδίαν διὰ τὸ γενναῖον καὶ ὡς εἰπεῖν ἀπότομον καὶ ἀεὶ πρὸς πόνους ἀνένδοτον καὶ ἀτάρβητον, καὶ ὅτι καὶ ἄλλοις αὔξει τὴν εἰς πόλεμον ὁρμὴν, ὡς πέλεκυν ἀτειρῆ τινὰ εἶναι λέγει παραβολικῶς ὁ Ἀλέξανδρος, δυσπαθῆ λαβὼν εἰκόνα, οὐκ ἀργὸν σίδηρον, ἀλλὰ δρῶντά τι, ἤτοι τέμνοντα ξύλον νήϊον, ὃς καὶ ὀφέλλει ἀνδρὸς ἐρωὴν, ὥσπερ τοὐναντίον ὁ μὴ τμητικὸς πέλεκυς ἀμβλύνει τὴν προθυμίαν τοῦ τέμνοντος. φησὶ γοῦν· αἰεί τοι κραδίη πέλεκυς ὥς ἐστιν ἀτειρὴς, ὅς καὶ πέλυξ παρὰ τοῖς ὕστερον, ὅς τ' εἶσι διὰ δουρὸς, ἤγουν ὅς τις δίεισι ξύλον ὑπ' ἀνέρος, ὅς ῥά τε τέχνῃ νήϊον ἐκτάμνῃσιν, ὀφέλλει δ' ἀνδρὸς ἐρωήν· ὥς τοι ἐν στήθεσσιν ἀτάρβητος νόος ἐστίν· ὡς ἐοικέναι *τὸν ἀτάρβητον νοῦν πελέκει ἀτηρεῖ κατά γε τὸ ἀνένδοτον ἢ δυσένδοτον. Τὸ δὲ τέχνῃ πάνυ ἀσφαλῶς κεῖται. τῷ γὰρ κατὰ τέχνην τέμνοντι ὀφέλλει τὴν ἐρωὴν ὁ ἀτειρὴς χαλκὸς, οὐ μὴν τῷ ἀτέχνως ξυλοκοποῦντι. Νήϊον δὲ ὑπόκειται ξύλον τέμνεσθαι, ἤγουν ἐπιτήδειον εἰς νῆα, διὰ τὸ μάλιστα περὶ τοῦτο τὴν τέχνην φαίνεσθαι τοῦ δεξιῶς τέμνοντος, ὡς τοῦ τοιούτου δεομένου σπουδαίας μεταχειρίσεως. καὶ τοῦτο μὲν εἰς ἔπαινον Ἕκτορος ὁ Ἀλέξανδρος λέγει, ὁμολογήσας, ὡς ἐῤῥέθη, καὶ ὅτι κατ' αἶσαν

αὐτὸν ὁ ἀδελφὸς, οὐδ᾽ ὑπὲρ αἶσαν ἐνείκεσεν, ἤγουν αἰσίως καὶ δικαίως, ὅ περ ἀλλαχοῦ κατὰ μοῖραν
φησίν. Ὅτε δὲ εἴπῃ (Vers. 64.) μή μοι δῶρ᾽ ἐρατὰ πρόφερε χρυσῆς Ἀφροδίτης, οὔ τοι ἀπόβλητά ἐστι
θεῶν ἐρικυδέα δῶρα, ὅσσα κεν αὐτοὶ δῶσιν, ἑκὼν δ᾽ οὐκ ἄν τις ἕλοιτο, ἔμφασιν ἔχει πλαγίως ὕβρεως,
διότι, ὥς φασί τινες, οὐκ εὖ εἶχεν ὄψεως ὁ Ἕκτωρ, ὥστε οὐδὲ εἶχε κάλλους δῶ*ρον θεόθεν. καὶ μὴν
ὁ Ὅμηρος καὶ τεθνεῶτα τὸν Ἕκτορα θαυμάζει τοῦ εἴδους. ὅτι δὲ καὶ τὸ κάλλος οὐκ ἀπόβλητον ἀλλὰ
τίμιον ἦν, δηλοῖ οὐ μόνον τὰ τῶν ἐρώτων ἀγάλματα οἷς ἐνέπρεπον οἱ Ἑλληνικοὶ γραφεῖς, ἀλλὰ καὶ τὰ
τῶν καλῶν ἡρῷα. Φίλιππος οὖν καθ᾽ Ἡρόδοτον Κροτωνιάτης Ὀλυμπιονίκης, κάλλιστος ὤν, ἐτιμήθη
ἐν Σικελίᾳ· ἡρῷόν τε γὰρ αὐτῷ ἵδρυτο καὶ θυσίαις αὐτὸν ἱλάσκοντο. Τὸ δὲ, ἑκὼν δ᾽ οὐκ ἄν τις
ἕλοιτο, ἐλλειπτικῶς εἶπεν ὡς ἀγωνιῶν ὁ Πάρις καὶ μηδ᾽ αὐτὸς ἔχων λόγοις ἐνευκαιρεῖν, τὸ δὲ πλῆρες
τοιοῦτον· οὐκ ἄν τις αὐτὸς ἑκὼν λάβοι δῶρα θεῖα, μὴ θεοῦ δηλονότι διδόντος. Τὸ δὲ ἐρατὰ δηλοῖ μὲν
τὸ *ἐρωτικὰ καὶ ἐράσμια. ἐπεὶ δὲ τὸ ἁπλῶς ἐρατὸν ἅπασι δοκεῖ ἐρατὸν, λεληθότως πως ἅπτεται τοῦ 384
ἀδελφοῦ ὡς καὶ αὐτοῦ ἐφιεμένου ἂν τοιούτου εἶναι, ἤγουν καλοῦ ὥς περ τὰ εἰς ἀνδρείαν, οὕτω καὶ τὰ
εἰς εἶδος. Χρήσιμον δὲ τὸ ἐρατὰ εἰς τὸ γνωτὰ κοὐκ ἄγνωτα, καὶ εἰς τὸ ἀλλόγνωτος καὶ γνωστὸς ὁ ἀδελ-
φὸς, καὶ εἰς τὰ ἐκ τοῦ ἀνυστοῦ, ὁποῖον τὸ ἀνήνυτος καὶ Ἄνυτος κύριον καὶ δεσμὸς παρ᾽ Εὐριπίδῃ
δυσεξήνυτος, καὶ εἰς τὸ κτίται παρὰ τῷ αὐτῷ, ὅ ἐστι κτίσται, καὶ εἰς τὸ ἀσώτου Σισυφιδῶν γενεᾶς,
τουτέστιν ἀσώστου, καὶ εἰς τὸ βλῆτρον, ὃ ἄλλως ἐξήνεκται ἤ περ τὸ ἀμφίβληστρον, καὶ εἰς τὸ σωτή-
ριόν τε τοῖς καλῶς κεκτημένοις, καὶ εἰς τὸ σωτὴρ, ὧν τὴν τοῦ σ ἔλλειψιν τὰ σῶστρα δηλοῦσι. πολλὰ
δὲ καὶ ἕτερα οὕτω τοῦ σ ἐστέρηνται, ὥς περ αὖ ἐν ἄλλοις πλεονάζειν αὐτὸ οὐ πάνυ *ἀναλόγως φαίνε-
ται, ὁποῖον καὶ τὸ ὀρχῶ ὀρχήσω ὀρχηστὴς, οὐ κατὰ τὸ ποιητὴς, καὶ χηρῶ χηρώσω χηρωστὴς, οὐ κατὰ
τὸ ἑεδνωτής. Τὸ δὲ πρόφερε ἀρχὴν ἐνδέδωκε τῆς τοῦ προφορικοῦ λόγου κλήσεως, ὡς καὶ τὸ, ὀνείδεά τε
προφέρεις. τὸ μέντοι παρ᾽ Ἡσιόδῳ, προφέρει μὲν ὁδοῦ, προφέρει δὲ καὶ ἔργου, ἑτέραν ἑρμηνείαν ἔχει.
ἔστι δὲ καὶ ἕτερον προφέρειν, ἐξ οὗ ὁ προφερέστερος. Χρυσῆ δὲ Ἀφροδίτη ἡ χρυσοφόρος, ὡς καὶ χάλ-
κεος Ἄρης διὰ τὸ φόρημα, ἢ ἡ καλὴ, ἢ ὅτι χρυσῷ καταπράττεται, ᾧ καὶ Ζεὺς τὴν Δανάην χειροῦται,
καθὰ καὶ ἑτέρα τις γυνὴ διὰ ἵππων προὔδωκε τὸ κάλλος, ὡς ἡ τοῦ Πειριθόου μήτηρ, καί τις διὰ
κύκνον, ὡς ἡ Λήδη ὑποπτεύεται, καὶ ἄλλη διὰ βοῦν, ὡς ἡ Εὐρώπη· καὶ κύων δὲ εὐγενὴς ὑπηγάγετό
91 τινα εἰς ὅμοιον πάθος, ὁποία τις ἡ τοῦ Τρωικοῦ Φοινοδάμαντος, ἣν Κρεμισσὸς ὁ ποταμὸς λέγεται
ζεῦξαι λέκτροις, ἰνδαλθεὶς κυνί. καὶ τοιαῦτα μὲν καὶ *ταῦτα. ἡ δὲ γραμματικὴ Ἱστιαία πεδίον εἶναι
φησὶ, χρυσοῦν καλούμενον, ἐν ᾧ χρυσῆς Ἀφροδίτης ἱερὸν καὶ τιμή. Θεόκριτος δὲ μεταλαβὼν τὸ νόημα
χρυσῷ παίζουσαν Ἀφροδίτην φησί. (Vers. 65.) Τὸ δὲ ἀπόβλητον λέγοιτ᾽ ἂν καὶ ἔκβλητον κατὰ τὸ,
νέκυες κοπρίων ἐκβλητότεροι. ἔκβλητον δέ γε καὶ τὸ θαλάσσης ἔκβρασμα παρ᾽ Εὐριπίδῃ· καὶ βρέφος
δὲ ἔκβλητον τὸ ἔκθετον ὡς ἔξω που καὶ αὐτὸ βαλλόμενον. Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι τὸ, αἰεί τοι κραδίη πέλε-
κυς ὥς ἐστιν ἀτειρὴς, καὶ τὸ, αἰεί τοι ἐν στήθεσιν ἀτάρβητος, ἤτοι ἄφοβος, νόος ἐστὶ, πρὸς ἀνδρεῖον
καὶ ὑπομενετικὸν ἄνδρα ῥηθήσεται, πρὸς ὁποῖον δή τινά φησιν αὐτὰ καὶ Ἀλέξανδρος, οἷα, ὡς ἐφάνη,
ὀνειδισθεὶς εἰς μαλακότητα καὶ διὰ τοῦτο κολακεύων καὶ μονονουχὶ λέγων ὅτι οὐδεὶς ὅμοιός σοι οὐδ᾽
ἔστι τινὰ συγκριθῆναί σοι· οὐ γὰρ κατ᾽ ἄνθρωπον καὶ σοὶ ἡ καρδία, ἀλλὰ πελέκει ἀεὶ ἔοικεν ἀτειρεῖ
καὶ τμητικῷ. διὸ οἱ μὲν ἄλλοι ταρ*βοῦμεν καὶ φευγομέν ποτε, σοὶ δὲ ἀτάρβητος ὁ νοῦς. σώφρων οὖν
ὁ Ἀλέξανδρος, εἴ γε τὴν προῤῥηθεῖσαν εἰς αὐτὸν ὕβριν ἐπαίνοις ἀμείβεται· δέδιε γὰρ τὸν Ἕκτορα τρα-
χυνόμενον, ἐπεὶ παρ᾽ ἐκείνῳ ἦν λῦσαι τὸν πόλεμον εἴτε καὶ μή· καὶ αὐτὸς ἦν Τρώων πρόμαχος. δῆλον
δὲ ὡς μαλακτικὸν ὁ ἔπαινος. διὸ καὶ Ἕκτωρ ἐπαινεθεὶς ἱλαρύνεται καὶ ὁ νῦν θάνατον τῷ ἀδελφῷ ἐπα-
ρώμενος ὅμως ἡττώμενον οὐ προδίδωσιν, ἀλλὰ φιλάδελφος δείκνυται. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς
που κεῖταί τις κολακεία, ὁμοία τῇ κατὰ τὸν Πάριν, ἔνθα ὁ Διομήδης ἐν τῷ ἀφυλάκτως ὑπνοῦν σκω-
φθεὶς ὑπὸ Νέστορος ὕπεισιν ἐκεῖνον κολακευτικῶς, ἀμήχανον προσειπὼν καὶ πόνου οὔ ποτε λήγειν
εἰδότα. Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι τὸ, οὔ τοι ἀπόβλητά ἐστι θεοῦ ἐρικυδέα δῶρα, ὅσα κεν αὐτὸς δῷ καὶ ἑξῆς,
ὡς ἀνωτέρω κεῖται, χρήσιμόν ἐστι τῷ ὀνειδιζομένῳ ἐπὶ θεοσδότῳ τινὶ ἀγαθῷ, ὥς περ καὶ ἐνταῦθα
Ἀλέξαν*δρος μέμφεται τὸν Ἕκτορα, ὀνειδίζοντα τοῦτον ἐπὶ δώροις, οἷς θεὸς δέδωκεν. (Vers. 68.)
Ἐν τῷ, ἄλλους μὲν κάθισον Ἀχαιούς τε Τρῶάς τε, αὐτὰρ ἔμ᾽ ἐν μέσῳ καὶ Ἀρηΐφιλον Μενέλαον συμ-

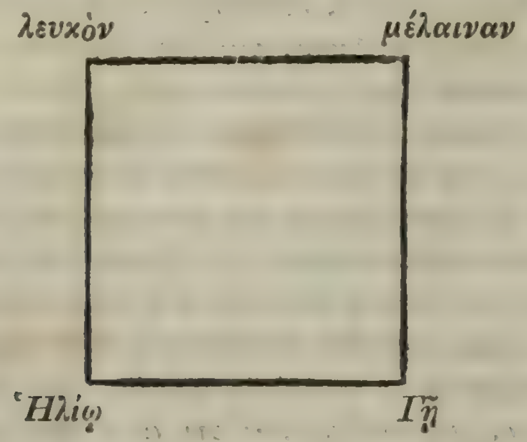
βάλετ' ἀμφ' Ἑλένῃ καὶ κτήμασι πᾶσι μάχεσθαι, τὸ μὲν κάθισον μεταβατικὸν κεῖται ῥῆμα κατὰ τὸ πλούτισον καὶ σωφρόνισον ἄλλον. ἔστι δὲ ὅτε καὶ ἀμετάβατόν ἐστιν, ὡς καὶ προδεδήλωται, οἷον καθίζω ἀντὶ τοῦ καθέζομαι. τὸ δὲ ἐν μέσῳ τὸ στενὸν δηλοῖ τὸ μεταξὺ τῶν δύο στρατευμάτων· καὶ ἐπιμένει τῇ τοιαύτῃ λέξει ὁ ποιητὴς διὰ τὸ μὴ ἔχειν ὄνομα καιριώτερον. τοῦτο δὲ οἱ μεθ' Ὅμηρον μεταίχμιόν φασιν,
385 οἱονεὶ μεσαίχμιόν τι ὄν, Ἀττι*κῇ τροπῇ τοῦ σ εἰς τ, ὡς καὶ μεσόριον, μεθόριον. ἀπ' αὐτοῦ δὲ καταχρηστικῶς μεταίχμιον καὶ τὸ ἁπλῶς μεταξὺ δύο τινῶν, ὡς εἴ τις εἴποι ἐν μεταιχμίῳ δύο φροντίδων εἶναι. τὸ δὲ τοιοῦτον στενὸν, ἤτοι μεταίχμιον, οὕτω φράζει ὁ ποιητής· ὀλίγη δ' ἦν ἀμφὶς ἄρουρα. βαρβαρικὸν δὲ εἶναι φασὶν οἱ παλαιοὶ τὸ μονομαχεῖν, ὅ περ Ὅμηρος περιφράζων οἵους μάχεσθαί φησιν. (Vers. 69.) Ἀρηΐφιλον δὲ τὸν Μενέλαον ὁ Πάρις φησὶν ἢ κατειρωνευόμενος Ἕκτορος οὕτω καλέσαντος τὸν Μενέλαον, ἢ καὶ καταθέμενος ἀληθευτικῶς τοιοῦτον ἐκεῖνον εἶναι. (Vers. 70.) Συμβαλεῖν δὲ μάχεσθαι λέγει τὸ συνάψαι εἰς πόλεμον, ἐξ οὗ καὶ ἡ πολεμικὴ συμβολή. ὅτι δὲ καὶ ἐπὶ ὑδάτων ἡ λέξις τοῦ συμβάλλειν τίθεται, φανήσεταί που ἐν τοῖς ἑξῆς. ἐνταῦθα δὲ σημείωσαι καὶ ὅτι τὴν ἀμφὶ πρόθεσιν δοτικῇ συνέταξεν εἰπών. *ἀμφ' Ἑλένῃ καὶ κτήμασιν, ὡς εἴ περ εἶπεν ἐπὶ τῇ Ἑλένῃ καὶ τοῖς κτήμασιν, ἢ ἀντιπτωτικῶς περὶ Ἑλένης καὶ κτημάτων. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι πολεμήσουσιν Ἀλέξανδρος καὶ Μενέλαος, ἵνα ὁ μὲν λάβῃ ἃ ἀφῄρηται καὶ κρατήσῃ τῶν ἰδίων, Ἀλέξανδρος δὲ κτήσηται ἐν ἀσφαλείᾳ ἃ μὴ ἀσφαλῶς ἔχει. καταπλήττει δὲ τὸ τοῦ πράγματος ξένον τοὺς Ἕλληνας καὶ ἀκὴν γίνονται σιγῇ, ὡς μετ' ὀλίγα ἐρεῖ ὁ ποιητής. ὅμοιον γὰρ κατὰ τοὺς παλαιοὺς ὡς εἴ τις μοιχείας διωκόμενος προκαλεῖται τὸν ἄνδρα εἰς μάχην ὡς μετὰ τοῦ γυναίου καὶ τὴν ψυχὴν προσαφαιρησόμενος. διὸ καὶ Ἕκτωρ μετ' ὀλίγα φησί· κέκλυτε μῦθον, οὐχ' ἁπλῶς ἀλλὰ Ἀλεξάνδρου· οἶδε γὰρ ὡς οὐ δίκαια ἐρεῖ. διὸ οὐχ' ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου λόγον λέγειν φησί. (Vers. 71.) Τὴν τοῦ Πάριδος ἀρέσκειαν οὕτω φράζει ὁ ποιητὴς τὴν περί τε αὐτοῦ καὶ τοῦ Μενελάου· ὁππότερος δέ κε νικήσῃ κρείσσων τε γένηται, *κτήμαθ' ἑλὼν εὖ πάντα γυναῖκά τε οἴκαδ' ἀγέσθω, οἱ δ' ἄλλοι φιλότητα καὶ ὅρκια πιστὰ ταμόντες ναίοιτε Τροίην καὶ τὰ ἑξῆς. καὶ τοίνυν καὶ ὁ Ἕκτωρ μετ' ὀλίγα οὕτω λαλεῖ ἐν μεταιχμίῳ τοὺς λόγους τοῦ ἀδελφοῦ, στήσας αὐτοὺς εἰς τὸ ὅρκια πιστὰ τάμωμεν, οἷα περιττὰ λογισάμενος τὰ καθεξῆς. ὁ μέντοι βασιλεὺς Ἀγαμέμνων ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα ἐκφωνήσει τι καὶ περὶ τιμῆς, ἤγουν ποινῆς, ἐν τῷ τῶν ὅρκων καιρῷ. Ὅρα δὲ καὶ ἐν τούτοις τὸ κρείσσων ἀντὶ τοῦ ἐπικρατέστερος συντελοῦν εἰς τὸ, κρείσσων γὰρ βασιλεὺς ὅτε χώσεται καὶ ἑξῆς. παράφρασις δὲ τοῦ νικήσῃ τὸ, κρείσσων τε γένηται. Κτήματα δὲ πάντα λέγει τὰ τῇ Ἑλένῃ συναρπαγέντα ἐξ Ἑλλάδος. εἰ δὲ μὴ ἐθέλει καὶ οἴκοθεν ἄλλ' ἐπιδοῦναι, γλισχρότητος ὁ ἀνὴρ ἁλίσκεται. Τὸ δὲ ὅρκιον οὐχ' ὑποκοριστικὸν ἀλλὰ παράγωγον ὡς τὸ ἴχνιον. Τὸ δὲ, φιλότητα καὶ ὅρκια τα*μεῖν, ἀντὶ τοῦ φιλίαν καὶ ὅρκους ποιῆσαι διὰ ἐντόμων ἤγουν θυσιῶν. καὶ οὐκ ἐθέλει ὁ ποιητὴς ἄλλως τοῦτο φράζειν. διὸ καὶ ἀλλαχοῦ λέγει, ὄφρα ὅρκια τάμνῃ αὐτὸς, καὶ ὅρκια τάμωμεν, καὶ ὅρκια ἔταμον. Ἴωνες δὲ οὕτω λαλοῦσι. διὸ καὶ Ἡρόδοτος, ὡς προδεδήλωται, συχνὰ οὕτω λέγει. (Vers. 74.) Ἰστέον δὲ ὅτι ἐριβώλακα μὲν τὴν Τροίαν, ἱππόβοτον δὲ τὸ Ἄργος, ὅ ἐστι τὴν Πελοπόννησον, καλλιγύναικα δὲ τὴν Ἀχαιΐδα καλεῖ ὁ παρ' Ὁμήρῳ Ἀλέξανδρος· παρὰ δὲ Ἡσιόδῳ ἔστι καὶ τὴν Τροίαν εὑρεῖν καλλιγύναικα. εἴη δὲ ἂν πάντως ἡ ἐριβῶλαξ καὶ εὔπωλος, ὅ περ ἔστι καλλιβῶλαξ, διὰ τὸ εὐβωλοστρόφητον. τοῦτο δὲ καὶ λιπαρὰν σημαίνει γῆν καὶ εἴκουσαν ἀρότρῳ ἐν τῷ πωλεῖσθαι. Φησὶ δὲ Ἑλλάνικος παῖδας τρεῖς Φορωνέως γενέσθαι, οἳ τοῦ πατρὸς θανόντος διενείμαντο τὴν Ἀργείαν· καὶ ἡ μὲν πρὸς Ἐρασίνῳ τῷ ποταμῷ Πελασγῷ ἔλαχε, τῷ καὶ τὴν ἐκεῖ Λάρισσαν 292
κτίσαντι, *Ἰάσῳ δὲ τὰ πρὸς Ἦλιν, Ἀγήνωρ δὲ, ἀναλωθείσης τῆς γῆς, τὴν πατρικὴν εἴληφεν ἵππον, ὅθεν ἐν ταὐτῷ χρόνῳ ὠνομάσθη τὸ Ἄργος τριχῶς, Ἴασον, ὡς καὶ ἡ Ὀδύσσεια δηλοῖ, Πελασγικὸν καὶ ἱππόβοτον. τινὲς δὲ μετὰ θάνατον τῶν δύο ἀδελφῶν ἐπιστρατεῦσαι φασὶ τὸν Ἀγήνορα πολλὴν ἐπαγόμενον ἵππον, ἀφ' ἧς κληθῆναι τὸ Ἄργος ἱππόβοτον. τισὶ δὲ τῶν παλαιῶν ἀρέσκει Ἄργος ἱππόβοτον ἐνταῦθα τὴν Θεσσαλίαν νοεῖν, Ἀχαιΐδα δὲ πᾶσαν τὴν τῶν Ἑλλήνων χώραν. Σημείωσαι δ' ἐν τούτοις καὶ ὡς ἐνεργόν τι καὶ δραστικὸν ὁ λόγος, καθὰ ἐν μυρίοις φαίνεται. ὁ γοῦν τοῦ Ἕκτορος
386 λόγος οὕτως ἤνυσε παρὰ Ἀλεξάνδρῳ, ὥστε *ὁ δειλὸς καὶ, ὡς ἄν τις εἴπῃ, τρέσας μένει τὸν Μενέλαον κατὰ τὴν παραίνεσιν, καὶ μονομαχῆσαι θέλει πρὸς αὐτὸν, ὃν πρὸ τοῦ λόγου ἔφευγε. τοιαῦτα ὁ λόγος

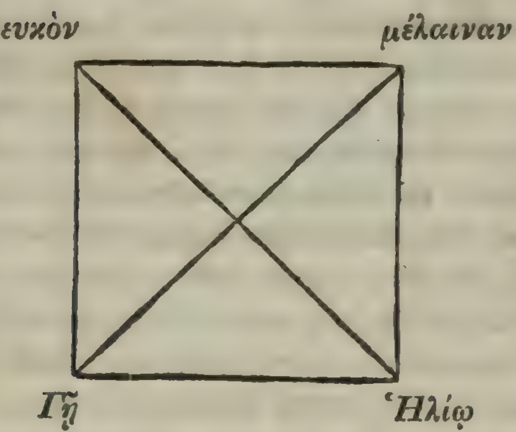
δύναται. τοιοῦτον ἡ ἱστορία καὶ τὸν Τυρταῖον οἶδε ῥήτορα, οἷον ἐρεθίζειν προθύμως ἀποκινδυνεύειν εἰς πόλεμον, καὶ ὁ ἐντυχὼν ἔπεσιν ἐκείνου εἴσεται ὅπως ἐνθουσιᾷ τῷ εἰς μάχην ἐγερτικῷ. *(Vers. 76.) Οὐχ' ἁπλῶς ἀλλὰ μέγα χαίρει ὁ Ἕκτωρ ἐπὶ τῇ τοῦ ἀδελφοῦ μονομαχίᾳ· Ἕκτωρ γὰρ ἐχάρη, φησὶ, μέγα, μῦθον ἀκούσας. αἴτιον δὲ ὅτι ἢ νικᾷ τὸν Μενέλαον ὁ Πάρις ἢ πίπτει, καὶ ἀμφοτέρως πέρας ἔσχε τὰ τοῦ πολέμου. καὶ ἄλλως δὲ, εἰ μὲν νικήσει Ἀλέξανδρος, σεμνὸν τὸ πρᾶγμα· εἰ δὲ πέσῃ, ἀκλεοῦς ὁ Ἕκτωρ ἀπαλλάττεται ἀδελφοῦ. καὶ Ἀχαιοὶ δὲ καὶ Τρῶες ἐχάρησαν, ἐλπόμενοι παύσασθαι πολέμου. καίριον δὲ ἐνταῦθα καὶ τοῦ *Ἡροδότου τό· ὀλίγῳ κακῷ ἔοικε μέγα νεῖκος ἀναιρεῖν. Εὐπειθεῖς δὲ οἱ Τρῶες, οἳ ἅμα εἶδον Ἕκτορα ἐν μεταιχμίῳ γενόμενον καὶ μέσου δορὸς ἑλόντα ἤτοι ἁψάμενον, ὡς ἔθος, καὶ ἀνείργοντα αὐτοὺς καὶ εὐθὺς ἱδρύθησαν ἅπαντες, καὶ Ἕλληνες δὲ μετὰ μικρὸν τῶν βασιλέων ἐθελόντων τὸ αὐτὸ ἐποίησαν, καὶ πάντες τὰ τεύχεα ἐκδυσάμενοι κατέθεντο ἐπὶ γῆς πλησίον ἀλλήλων. καὶ σημείωσαι ὅπως παρ' ἐλπίδα ὁ ποιητὴς ἔγραψε, παρεισοδιάσας τὴν μονομαχίαν. ὁ μὲν γὰρ ἀκροατὴς μέγαν εὐθὺς ἐλπίζει συῤῥαγῆναι πόλεμον, ὁ δὲ, ἀποδύσας τοὺς Ἕλληνας, γυμνοὺς ὅπλων καθίζει, τὸ μὲν μεγαλεῖον τοῦ πολέμου ἐς ὕστερον ταμιευόμενος, νῦν δὲ ἀπροσδοκήτως ἀρτύων τὸ μονομάχιον καὶ τὴν ἐπιθυμίαν ἀποπληρῶν τοῦ ἀκροατοῦ, ἐφιεμένου μαθεῖν, ὡς εἰκὸς, ὁπότερος κρείττων, ὁ Πάρις ἢ ὁ Μενέλαος· ὅ περ διδάσκων ὁ ποιητὴς τὴν μονομαχίαν ἄρτι πλάττει, ἐν ᾗ πολλά *τε ἄλλα ποιήσας, καὶ τὸν Μενέλαον δὲ δείξας κρείσσονα, ἐπὶ τὰ ἑξῆς τοῦ πολέμου μεταβαίνει, ἐκ μικροῦ ἀρξάμενος, εἶτα ἐπὶ μέγα προβὰς, ὁποία καὶ ἡ τῆς μάχης φύσις, ἥ τις ὀλίγη μὲν τὰ πρῶτα κορύσσεται κατὰ τὸν ποιητὴν, αὐτὰρ ἔπειτα οὐρανῷ ἐστήριξε κάρη. ὅτι δὲ θαυμαστὸν τὸ πλάσμα, καὶ ὁ ποιητὴς ἐν τοῖς ἑξῆς ἐπισημαίνεται, θέσκελον ἔργον λέγων τοῦτο· ποῖον δή ποτε; τὸ ἀφέντας τὸν πολύδακρυν πόλεμον 293 καθῆσθαι σιγῇ ἀσπίσι κεκλιμένους, παραπεπηγέναι δὲ τὰ μακρὰ ἔγχεα, Ἀλέξανδρον δὲ καὶ Μενέλαον μόνους μάχεσθαι. ὅτι δὲ ἄρτυμα ποιήσεως Ὁμηρικῆς καὶ τὰ τῶν μονο*μαχιῶν ἐπεισόδια, ἐν τοῖς ἐφε- 387 ξῆς δηλωθήσεται· νῦν μὲν γὰρ οἱ τοῦ Τρωικοῦ πολέμου πρωταίτιοι μονομαχοῦσιν, ἐν δὲ τοῖς ἑξῆς που ἕτεροί τινες ἀριστεῖς, Γλαῦκος οὗτοι καὶ Διομήδης, οὐκ ἐκ προκλήσεως κατὰ τούτους, ἀλλὰ κατὰ τὸ παρατυχόν· εἶτα ἑτέρωθι τοιαύτης ἔσονται μάχης οἱ ἄριστοι Ἕκτωρ καὶ Αἴας, ἐξ ἑτεροίου προκαλέσματος· τὸ δ' ἐξ ἀνάγκης μονομάχημα τοῦ Ἕκτορος καὶ τοῦ πάντων ἀρίστου Ἀχιλλέως ἄλλος τόπος δηλώσει, μέγα ὂν καὶ πάνυ τι ἐναγώνιον. εἰ δὲ ὁ γέρων ῥήτωρ Νέστωρ μονομαχίαν οἰκείαν ἐκθήσεται, δοτέον καὶ αὐτὸ τῇ καθ' Ὅμηρον γραφικῇ ποικιλίᾳ, πολυειδῶς ἱστοροῦντα τὰ μονομαχικά. (Vers. 78.) Σημείωσαι δὲ ὅτι παρ' Ὁμήρῳ μὲν ἱδρύω τὸ κάθημαι ἀπὸ τοῦ ἕδω, παρὰ δὲ τοῖς Ἀττικοῖς ὕστερον ἱερὰ ἡ λέξις. ἱδρύεται γὰρ ναὸς καὶ ἱδρύεται ἄγαλ*μα ἐν ναῷ, καὶ τὸ ἀφίδρυμα δὲ παρ' ἐκείνοις ἐντεῦθεν ἐλέγετο. (Vers. 79.) Τῷ Ἕκτορι ἐς μέσον ἐλθόντι καὶ τὴν τοῦ Πάριδος γνώμην ἐθέλοντι ἐκβοῆσαι ἐπετοξάζοντο οἱ Ἀχαιοὶ, καὶ οὐ μόνον τοξεύοντες ἰοῖς ἔβαλλον τιτυσκόμενοι, ἀλλὰ καὶ λάεσσιν, ὅ ἐστι λίθοις, ἀγνοοῦντες ὃ βούλεται, διὰ τὸ οἴεσθαι ὡς ἀντὶ τοῦ ἀδελφοῦ προΐσταται αὐτὸς τῷ Μενελάῳ μαχησόμενος. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, τῷ δ' ἐπετοξάζοντο καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ, οἰκεῖον λέγεσθαι πρὸς πάντα πολεμούμενον ἢ βλασφημούμενον ἢ ὅλως ἀντιλεγόμενον πρός τινων. διὸ καὶ Πορφύριος ἐν τοῖς πρὸς Γαιδάλιον παρῳδήσας ἔγραψε, τῷ δ' ἐπετοξάζοντο καρηκομόωντες Στωικοί. (Vers. 80.) Τοῦ δὲ τιτυσκόμενοι πρωτότυπον τὸ τύκω, ἐξ οὗ τὸ, τετύκοντό τε δαῖτα. ὥς περ δὲ ἀλύσκω ἐκ τοῦ ἀλύω, ὅθεν τὸ ἀλυσκάζω, οὕτω καὶ τύκω τύσκω πλεονασμῷ τοῦ σ̄ καὶ κατὰ ἀναδίπλωσιν τιτύσκω, ἀφ' οὗ τιτύσκομαι καὶ τιτυσκόμενοι, ὅ ἐστι *τεύχοντες, τεχνώμενοι, καταστοχαζόμενοι. Τοῦ δὲ λάεσσιν εὐθεῖα ὁ λᾶας, γενικὴ λάαος καὶ κατὰ κρᾶσιν λᾶος, ὡς τὸ, λᾶος ὑπαὶ ῥιπῆς ἤγουν ὑπὸ τῆς τοῦ λίθου ὁρμῆς· ἡ πληθυντικὴ εὐθεῖα λάαες λᾶες, ὅθεν τὸ λάεσσιν, ὅ ἐστι λίθοις. (Vers. 82.) Τὸ δὲ, ἴσχεσθε Ἀργεῖοι, μὴ βάλλετε, κοῦροι Ἀχαιῶν, ἐρεῖ ἄν τις ἀταξίαν κωλύων λαοῦ. ἔστι δ' ἐν τούτοις συναγαγεῖν ἐκ τοῦ, ἐπετοξάζοντο Ἀχαιοὶ καὶ ἰοῖσι λάεσσί τε ἔβαλλον, ὅτι καὶ τοξόταις πολλοῖς ἐχρῶντο καὶ σφενδονήταις, εἰ καὶ ὁ ποιητὴς οὐδεμίαν που ἐν αὐτοῖς ἀνδραγαθίαν ἐπισημαίνεται, ὅς γε καὶ τοξοτῶν ἀριστέων ὀλιγίστων τινῶν μέμνηται. δοκεῖ δὲ τὸ ἴσχεσθε κατ' ἔλλειψιν εἰρῆσθαι, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ, οἱ δ' ἔσχοντο μάχης· τοιαύτη γὰρ σύνταξις ὀφείλεται καὶ εἰς τὸ ἴσχεσθ' Ἀργεῖοι. ἐν δέ γε τῷ, μακρὸν ἄϋσεν Ἀγαμέμνων, δηλοῖ ὁ ποιητὴς, δεῖν καὶ εὔφωνον εἶναι τὸν ἡγεμόνα καὶ, ὡς αὐτὸς

ἐρεῖ, βοὴν ἀγαθόν. (Vers. 83.) Ἐν τῷ, στεῦται γάρ τι ἔπος ἐ*ρέειν Ἕκτωρ, τὸ στεῦται δηλοῖ μὲν τὸ ὑπισχνεῖται, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται, γίνεται δὲ ἀπὸ τοῦ στέω |στεύω κατὰ τὸ χέω χεύω, ἀφ᾽ οὗ παθητικὸν στεύεται, καὶ ἐν συγκοπῇ στεῦται. στέω δὲ κυρίως τὸ ὑφίσταμαι, ὑπομένω ἀσφαλῶς κίονος δίκην. (Vers. 84.) Φθάσας μὲν ὁ ποιητὴς τὴν Ἑλληνικὴν εὐκοσμίαν ἐνέφηνεν εἰπὼν σιγῇ αὐτοὺς ἰέναι. ἐνταῦθα δὲ τὸ εὐπειθὲς αὐτῶν ὑποδηλῶν φησὶν ὅτι Τοῦ βασιλέως κελεύσαντος ἴσχεσθε, ὡς ἐῤῥέθη, μὴ βάλλετε, ὡς ἐροῦντός τι τοῦ Ἕκτορος, λέγει ὅτι μάχης τε ἔσχοντο, ἄνεῴ τ᾽ ἐγένοντο, τουτέστιν ἄφωνοι, ὡς ἂν δηλαδὴ ἀκούσωσιν Ἕκτορος· τοῦτο γάρ ἐστιν ἐν τούτοις αἴτιον τῆς σιγῆς, ἵνα δηλονότι σιγῶντες αὐτοὶ ἑτέρων ἀκούοιεν. παρακατιὼν δέ λέγει· (Vers. 95.) πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ, τουτέστιν ἐσίγησαν· τοῦτο δὲ οὐ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν, ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ ἐνδεδόσθαι αὐτοῖς λέγειν. εἰσὶ δὲ ὅμοια τὸ σιγῇ ἰέναι καὶ ἄνεῳ γενέσθαι καὶ ἀκὴν γε*νέσθαι σιωπῇ. ἔστι δὲ τὸ μὲν ἀκὴν γενέσθαι σιωπῇ τρόπου ἐτυμολογικοῦ· τὸ γὰρ σιωπᾶν καὶ τὸ ἀκὴν ἔχειν ὅμοια. γίνεται γὰρ ἀκὴν ἀπὸ τοῦ ᾱ στερητικοῦ καὶ τοῦ χαίνειν, ἀχὴν, καὶ Ἰωνικῶς ἀκὴν, ἵνα ᾖ ἀκὴν ἔχειν τὸ μὴ χαίνειν ὥστε λαλεῖν, ἀλλὰ σιωπᾶν. (Vers. 84.) Τὸ δὲ ἄνεῳ οἱ μὲν ὄνομά φασιν εἶναι ὅμοιον τῷ, οἱ Μενέλεῳ. αὔω γὰρ τὸ φωνῶ, ἐξ οὗ ἄναυος ὁ ἄφωνος, καὶ ἀποβολῇ ἄναος, καὶ Ἀττικῶς ἄνεως, καὶ πληθυντικῶς ἄνεῳ. ἕτεροι δὲ ἐπίῤῥημα τὸ ἄνεῴ φασι, μηδὲ προσγράφοντες τὸ ι ἐν τῇ ληγούσῃ, ὡς εἶναι κατ᾽ αὐτοὺς ὁμοίας συντάξεως τὸ,
388 ἀκὴν ἐγένοντο, καὶ τὸ, ἄνεῳ ἐγένοντο. ποιητικὴ *δὲ λέξις τὸ ἄνεῳ, καὶ ἀσύμβολος εἰς λόγον πεζὸν, ὥς περ μετ᾽ ὀλίγα καὶ τὸ πέποσθε ἐν τῷ, ἐπεὶ κακὰ πολλὰ πέποσθε, ἤτοι πεπόνησθε, κατὰ συγκοπήν.
18 *(Vers. 97.) Λύπης περιφραστικὸν τὸ, μάλα γὰρ ἄλγος ἱκάνει θυμὸν ἐμόν. ἐντεῦθεν δὲ σύγκειται τὸ 294
θυμαλγὲς, ὧν ἐναντίον ἡ θυμηδία. Ὑποσχετικὸν εἰρήνης τὸ, φρονέω δὲ διακρινθήμεναι ἤδη, ἐπεὶ κακὰ πολλὰ πέποσθε, ἤτοι πεπόνησθε, ὡς προείρηται. διακρινθῆναι δὲ λέγει τὸ λυθῆναι τοῦ πολέμου καὶ χωρισθῆναι, καὶ κεῖται ἡ λέξις αὕτη πολλαχοῦ παρά τε Ὁμήρῳ καὶ ἑτέροις. ἐνταῦθα οὖν φησί· φρονέω δὲ διακριθῆναι ἤδη ἡμᾶς, καὶ μετ᾽ ὀλίγα· ἄλλοι δὲ διακρινθεῖτε τάχιστα. ἔστι δὲ τὸ μὲν διὰ τοῦ ν̄ ὀρθώτερον, εἰ καὶ ποιητικώτερον, ὡς καὶ τὸ κλινθῆναι καὶ τὸ ἀνάκλιντρον, τὸ δὲ δίχα τοῦ ν̄ κοινότερον καὶ Ἀττικώτερον. ἐναντίον δὲ τὸ διακρίνειν πρὸς τὸ συγκρίνειν, ὅ ἐστι συγχέειν. σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ διακρινθεῖτε διὰ διφθόγγου ἐν τοῖς ἀκριβεστέροις τῶν ἀντιγράφων φέρει τὴν παραλήγουσαν, οἷα συγκοπὲν ἀπὸ εὐκτικοῦ τοῦ διακρινθείημεν, ἵνα τὸ ἀκόλουθον τῆς συγκοπῆς εἴη τοιοῦτον· διακρινθεῖμεν διακρινθεῖτε διακρινθεῖεν, καὶ μυρία ταύτης τὰ παραδείγματα. (Vers. 100.) Τὴν μὲν ὑπὸ τοῦ Πάριδος ἁρπαγὴν τῆς Ἑλένης ἀρχὴν ὁ Μενέλαος λέγει τοῦ πο*λέμου δηλαδή. τὴν δὲ αὐτοῦ ἐπεξέλευσιν ἔριν καλεῖ, εἰπών· εἵνεκ᾽ ἐμῆς ἔριδος καὶ Ἀλεξάνδρου ἕνεκ᾽ ἀρχῆς, διὰ τὸ τὴν ἔριν ἀληθῶς ἐπεξελευστικὴν εἶναι πρός τι κατάρξαν. πρωθύστερον δὲ τὸ σχῆμα τοῦ λόγου, ἤγουν ὑστερολογία. πρῶτον γὰρ ἡ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἀρχὴ, εἶτα ἡ τοῦ Μενελάου ἔρις· δευτερεύει γὰρ ἀεὶ, ὥς περ ὁ παρ᾽ Ἡσιόδῳ ζῆλος, οὕτω καὶ ἡ ἔρις γινομένη διά τι προκατάρχον. ὅρα δὲ ὡς ἐν ἑνὶ στίχῳ καὶ ἕνεκα ἔφη κοινῶς καὶ εἵνεκα ποιητικῶς καθ᾽ ὁμοιότητα τοῦ εἰνάνυχες καὶ εἴνατος καὶ εἰρωτῶ καὶ εἰῶ καὶ τῶν ὁμοίων. (Vers. 103.) Τρῶες μὲν, οἷς ὁ κίνδυνος περὶ γῆς ἦν καὶ τοῦ ζῆν, ἄρνε δύο φέρουσιν, ἕτερον μὲν λευκὸν, ἑτέραν δὲ μέλαιναν εἰς θυσίαν ἐν τῇ κατὰ τὴν μονομαχίαν ὁρκωμοσίᾳ Γῇ τε καὶ Ἡλίῳ, τῷ μὲν τὸν λευκὸν, τῇ δὲ τὴν μέλαιναν, οὐ μόνον κατὰ ὁμοιότητα χρώματος, ἀλλὰ καὶ ἐνεργείας· ἄῤῥεν μὲν γὰρ θύεται Ἡλίῳ ὡς οἷον ἀνδρί· ἐν ἑτέρῳ γὰρ γεννᾷ, ἤγουν *ἐν τῇ Γῇ, ὡς οἷα γυναικί. θῆλυ δὲ τῇ Γῇ ὡς οἷα μητρὶ τῶν ἐξ αὐτῆς καὶ Ἡλίου. Ἕλληνες δὲ τῷ Διὶ θύουσιν ἕνα, τὴν χρόαν οὐ δηλοῦντος τοῦ ποιητοῦ· οὐ γὰρ οὕτως ἐναργὲς τὸ τοῦ Διὸς χρῶμα, ὡς τὸ τοῦ Ἡλίου καὶ τῆς Γῆς. Ξενίῳ δὲ ἴσως Διὶ θύουσιν, ὡς ἂν ἐκπολεμωθῇ Ἀλεξάνδρῳ ἀδικήσαντι εἰς ξενίαν· ἐνδημεῖ δὲ καὶ ὁ Πρίαμος τοῖς ὅρκοις, Μενελάου ἀπαιτήσαντος διὰ τὸ τῶν παίδων ὑπερφίαλον καὶ ἄπιστον. ἔνθα καὶ γνωματεύει ὁ βασιλεὺς οὕτως· αἰεὶ δ᾽ ὁπλοτέρων ἀνδρῶν φρένες ἠερέθονται, ὅ ἐστιν ἐκκρεμεῖς ὡς ἐν ἀέρι καὶ ἐλα-
389 φραὶ καὶ εὐσάλευτοι καὶ ἀβέβαιοί εἰσιν αἱ τῶν νέων φρένες καὶ οὐκ ἔμπεδοι καὶ πα*γίως βέβαιοι καὶ ἀσφαλεῖς· οἷς δέ, φησιν, ὁ γέρων μετέῃσιν, ἤγουν σύνεστιν, ἅμα πρόσω καὶ ὀπίσω λεύσσει, ὅ ἐστιν ὁρᾷ, ὅπως ὄχ᾽ ἄριστα μετ᾽ ἀμφοτέροισι γένηται. ἔστι δὲ πρόσω μὲν τὰ πρὸ ὀφθαλμῶν καὶ ἤδη γενόμενα, καὶ τὰ παρόντα δὲ καὶ οἷον ἐν ποσὶν, ὀπίσω δὲ τὰ ἐσόμενα καὶ μήπω μὲν ἐλθόντα, ὄντα δὲ ἐν

τῷ μέλλειν. λέγει οὖν ὅτι ὁ γέρων ἅμα καὶ οἷον ἀχρόνως διὰ πολυπειρίαν ὁρᾷ πάντα τά τε νῦν καὶ τὰ παρεληλυθότα καὶ τὰ μέλλοντα καὶ ἐκ τῶν παρελθόντων στοχάζεται οἷα ἔσται καὶ τὰ μετὰ ταῦτα, καὶ κατὰ τὴν τραγῳδίαν ὡς ἔννους τὰ καινὰ τοῖς πάλαι τεκμαιρόμενος, οὕτω φυλάσσεται· ὁ δὲ νέος μόνων γίνεται τῶν ἐν ποσὶν, ὥσπερ καὶ ἐνταῦθα ὁ Πρίαμος μὲν πολλοὺς εἰδὼς ἐξ ἐπιορκίας βλαβῆναι φθάσαντας φυλάξηται ἂν, ὡς εἰκὸς, οἱ δὲ παῖδες, μηδὲν προορώμενοι κα*κὸν, οἷα τοῦ παρόντος μόνου γινόμενοι, δηλήσωνται ἂν ὑπερβασίᾳ τοὺς ὅρκους, ἤτοι βλάψωσιν, ὡς ἀπὸ τοῦ δηλῶ δηλήσω, ἐξ οὗ καὶ τὸ δηλητήριον. Δῆλον δὲ ὅτι τε δήλησις, ἤγουν βλάβη, ὅρκων οὐδὲν ἄλλο ἢ ἡ παράβασις αὐτῶν, καὶ ὅτι τὸ ἅμα ὁρᾶν πρόσω καὶ ὀπίσω συμβολικῶς εἴρηται, καθὰ καὶ προγέγραπται ἐν τῇ α΄ ῥαψῳδίᾳ, ὡς ἐκ μεταφορᾶς ζῴων, ἃ τοὺς τραχήλους ῥᾳδίως λυγίζουσιν ὡς ἔχειν βλέπειν καὶ τὰ ἔμπροσθεν καὶ τὰ κατόπιν. ὁ δὲ τοιοῦτος νοῦς καὶ τὸν Ἄργον, ὡς ἑκάστῃ πείρᾳ ὀμματούμενον, πολυόμματον μυθολογεῖ, ἵνα μηδὲν αὐτὸν λανθάνῃ. καὶ τοῦτο μᾶλλον ἐστὶν ἐξ οὗ οἱ γέροντες λέγονται ἅμα ὁρᾷν τά τε πρόσθεν καὶ τὰ ὄπισθεν, τὸ ἑκατέρωθεν δηλαδὴ τρόπον τινὰ ὀμματῶσθαι αὐτοὺς, ὡς διὰ τοῦτο ἅμα πάντα βλέπειν. τὰ γὰρ ὑγροτράχηλα καὶ εὐλύγιστα τὴν δειρὴν ζῷα, εἰ καὶ ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν βλέπουσιν, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἅμα τοῦτο ποιοῦσιν. *ἐν τούτοις δὲ σημειωτέον καὶ ὅτι αἱ πεῖραι ὄμμασιν ἐοίκασιν. Ἰστέον δὲ ὅτι κεῖται καὶ ἐνταῦθα ὅρκια τάμνειν τὸ διὰ θυσιῶν ὀμνύειν, καὶ ὅτι ὕβρις ἐπιόρκων τὸ, ἐπεί οἱ παῖδες ὑπερφίαλοι καὶ ἄπιστοι καὶ οἷοι ἐν ὑπερβασίᾳ θεοῦ ὅρκους δηλήσεσθαι. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ἐν τῷ περὶ τῶν δύο ἀρνῶν λόγῳ οὐκ ἤλλαξε τὸ ἕτερος, οἷα ἐπὶ δύο τινῶν εἰωθὸς λέγεσθαι. διὸ εἰπὼν ἕτερον λευκὸν, ἑτέρην δὲ μέλαιναν, ἐπὶ τοῦ τρίτου τὸ ἄλλος ἔθηκεν, εἰς ὃ γράφει ὁ παλαιὸς οὕτω· τὸ ἄλλον ἐπὶ τοῦ τρίτου εἶπεν, ἐπὶ δὲ δυοῖν τὸ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ ἀντιδιέσταλκεν Ἑλληνικῶς. (Vers. 106.) Ὑπερφιάλους δὲ λέγει παῖδας Πριάμου ἀπὸ ἑνὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου συναγαγὼν τὸ σκῶμμα· τοιοῦτος γὰρ ἀληθῶς ἐκεῖνος. οὕτω δὲ καὶ Ἀλέξανδρος τὴν Ἀχαιΐδα καλλιγύναικά φησιν ἐκ μιᾶς τῆς Ἑλένης λαβὼν τὸν ἔπαινον. τὸ δὲ ὅμοιον καὶ ἐν πολλοῖς ἄλλοις Ὅμηρος ποιεῖ. ὑπερφίαλοι δὲ νῦν οἱ παρασπονδηταὶ, οἱ ὑπὲρ τὴν *ἱερὰν φιάλην ποιοῦντες καὶ διὰ τοῦτο κατὰ τὸν ποιητὴν εἰπεῖν ἄπιστοι.
295 ὅτι δὲ καὶ ἄλλο τι σημαίνει ἡ λέξις, ἀλλαχοῦ τε φανήσεται καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ δὲ εἴρηται. ἰστέον δὲ ὅτι οὐκ ἔστιν ἁπλῶς ὑπερφιάλους τοὺς παρασπονδοῦντας εἰπεῖν, εἰ μὴ καὶ τὸ ἄπιστοι πρόσκειται. (Vers. 107.) Τὸ δὲ ὑπερβασίᾳ διὰ σαφήνειαν τέθειται· ὁρκίων γὰρ βλάβη ἡ ὑπερβασία, ἣν καὶ παραιβασίαν ἕτεροί φασιν. ἔστι δὲ κυρίως ὑπερβασία τὸ ὑπερβαίνειν τοὺς τεταγμένους ὅρους τῆς γῆς καὶ οἷον ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα ὅρια πηδᾶν· καταχρηστικῶς δὲ καὶ ἐπὶ ἀδικίας ἡ λέξις. τίθεται καὶ ἐπὶ τῆς ἁπλῶς δὲ κακίας, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ ὑπερβασίας ἀλεείνων, καὶ ὑπερβασίαι δ' ἀλεγειναί. (Vers. 180.) Ὁπλότεροι δὲ ἁπλῶς μὲν οἱ νέοι καὶ ὅπλα αἴρειν δυνάμενοι. ἐκεῖθεν δὲ καὶ ἐπὶ ψόγῳ ὑπέροπλος καὶ ὑπεροπλίζεσθαι τὸ καταθρασύνεσθαι. Ἠερέθεσθαι δὲ κυρίως μὲν τὸν ἐν ἀέρι κρέμασθαι, ἐξ οὗ καὶ ἡ αἰώρα· ἐνταῦθα δὲ ἐπὶ τοῦ *ἀβεβαίως ἔχειν εἴληπται. τὰ μὲν γὰρ ἐν ἀέρι κρεμάμενα εὐμετακίνητά εἰσι, τὰ δὲ ἐν γῇ καὶ, ὡς εἰπεῖν, ἔμπεδα σταθερὰ καὶ βεβηκότα. ὅτι δὲ ἡ ῥηθεῖσα αἰώρα καὶ διὰ τοῦ ε ψιλοῦ ἔχει τὴν ἄρχουσαν, ὡς δηλοῖ οὐ μόνον τὸ, πλεκταῖς ἐώραις ἐμπεπλεγμένην, ἀλλὰ καὶ τὸ μετέωρος, ἕτεροι ἐπαγωνιζέσθωσαν. ὅτι δὲ καὶ κύριόν ἐστιν ὄνομα ἡ αἰώρα γυναικὸς ἀπαγξαμένης καὶ διὰ τί ἀπαγξαμένης, τὸ τοῦ Παυσανίου δηλοῖ λεξικόν. (Vers. 103.) Ἐν δὲ τοῖς ῥηθεῖσι κειμένου καὶ τοῦ οἴσετε ῥήματος οἷον, οἴσετε δ' ἄρνε καὶ ἑξῆς, σημείωσαι ὅτι οὐδὲ τοῦ φέρω μέλλων ἐστὶν, ὡς παρατετήρηται τοῖς παλαιοῖς, οὐδὲ τοῦ οἴσω, ὅ ἐστι κομίσω, εὕρηται *ἐνεστώς. διὸ 390
φησιν, ἄρνας φέρειν, καὶ οἴσετε ἄρνε. καὶ ὅτι ἀλλήλαις ἰσοδυναμοῦσιν αἱ λέξεις αὗται. διὸ καὶ τὸ συμφέρον καὶ τὸ συνοῖσον ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σημαινομένου τίθενται. καὶ ὅτι τὸ, οἴσετε ἄρνε λευκὸν καὶ μέλαιναν Γῇ τε καὶ Ἡλίῳ, δοκεῖ μὲν εὐκρινὲς, ὡς δηλοῦν οἷον μὲν ἄρνα οἰστέον Ἡλίῳ, οἵαν δὲ τῇ Γῇ, ἄλλως δὲ σύγχυσιν ποιεῖ, καὶ συνεστραμμένον τι σχῆμα ἐστὶ καὶ περινενοημένον, ὡς οἷα περιοδικὸν, χιαστὸν, τετράκωλον. τὸ μὲν γὰρ κατὰ φύσιν καὶ σαφέστατον τοιοῦτον ἐστὶν, οἴσετε ἄρνε, λευκὸν Ἡλίῳ καὶ μέλαιναν τῇ Γῇ, ἵνα παρέκειτο τῷ Ἡλίῳ μὲν τὸ οἰκεῖον, τῇ Γῇ δὲ πάλιν τὸ ἑαυτῆς, κατά τινα γραμμικὴν εὐθυωρίαν. κατὰ δεύτερον μέντοι λόγον εἶχεν ἂν σαφήνειαν φυσικὴν, εἰ μετὰ τὸν λευκὸν καὶ τὴν μέλαιναν ἔκειτο τὸ Ἡλίῳ καὶ τὸ Γῇ, οἷον· οἴσετε

*ἄρνε δύο, λευκὸν καὶ μέλαιναν, Ἡλίῳ καὶ *Γῇ, ἵνα ἀποδεδομένων πρὸς τὰ πρῶτα δύο εὐτάκτως τῶν δευτέρων δύο ὑπετάσσετο ὡς ἐν τετραγώνῳ καταγραφῇ τῷ λευκῷ μὲν Ἥλιος, τῇ μελαίνῃ δὲ ἡ Γῆ, οἷον οὕτως.*

*Νῦν δὲ τὸ εἰπεῖν ἕτερον λευκὸν, ἑτέρην δὲ μέλαιναν, Γῇ τε καὶ Ἡλίῳ, ἐπὶ πλέον συγχέει τὸν λόγον διὰ τὸ χιάζειν τὸν ἐκτεθέντα τετραγωνισμόν. κατὰ φύσιν γὰρ νῦν τοῦτο ζητεῖται, ἵνα τὸ μὲν λευκὸν διὰ γραμμῆς τινὸς προσαρμόσῃ τῷ ἐκ διαμέτρου κειμένῳ Ἡλίῳ, τὸ *δὲ μέλαν ὁμοίως τῇ Γῇ, οἷον οὕτως. Καὶ οὕτω μὲν ὁ λόγος περινενόηται καὶ οἷον συνέστραπται τῷ σχηματισμῷ καὶ συγκέχυται, μιμησαμένου τοῦ ποιητοῦ συγκεχυμένον ἄνθρωπον καὶ μὴ ἐνευκαιροῦντα φυσικῇ ὀνομάτων τάξει. τοιοῦτον δὲ καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς τὸ, οἰμωγὴ καὶ εὐχωλὴ ἀνδρῶν ὀλλύντων καὶ ὀλλυμένων. δύναται δὲ ὁμοίῳ ζήλῳ μὴ *κατὰ λέξεις μόνας γοργότερον, ἀλλὰ καὶ πλατύτερον κατὰ λόγους τοιαῦτά τις σχηματίσαι· οἷον Ἀχιλλεὺς μὲν ᾑρέθη πολέμαρχος, οἱ βασιλεῖς δὲ περὶ τὸν ναύσταθμον ἔμενον, ἵνα οἱ μὲν στενοχωρῶσι τοὺς Τρῶας, ὁ δὲ τὰ πέριξ ληΐζηται. τὸ δὲ τοιοῦτον σχῆμα καὶ ἐπὶ πλειόνων συζυγιῶν νοημάτων μεθοδευθήσεται κατὰ τὴν τοῦ γράφοντος ἰσχύν. ἔστι δὲ τοῦτο καὶ περιβλητικὸν διὰ τὴν τῶν νοημάτων μετάστασιν. ἔχει δέ τι καὶ σαφηνείας τὸ τῇ μελαίνῃ εὐθὺς συντάξαι τὸ κατὰ φύσιν οἰκεῖον, ἤγουν τὴν Γῆν, ὡς καὶ τῇ εὐχωλῇ, τουτέστι τῷ καυχήματι, τοὺς ὀλλύντας, καὶ τοῖς βασιλεῦσι τὸ ἐν Τροίᾳ μένειν· κατὰ φύσιν μὲν γὰρ ἐνταῦθα καὶ εὔτακτον καὶ σαφὲς ἡ τῶν μέ*σων ἕνωσις· ἀνάπαλιν δὲ ἡ τῶν ἄκρων διάστασις. ὡς ἐν τοιαύτῃ καταγραφῇ, δι᾽ ἧς τὸ προκείμενον σαφηνισθήσεται.*

οἰμωγὴ, εὐχωλὴ, ὀλλύντων, ὀλλυμένων.

λευκὸν, μέλαν, γῇ ἥλιος.

Ἀχιλλεύς. βασιλεῖς οἱ μὲν, ὁ δέ.

391* (Vers. 111. sqq.) *Ἐπαινετικὸν εἰρήνης τὸ, οἱ δ᾽ ἐχάρησαν ἐλπόμενοι παύσασθαι ὀϊζυροῦ πολέμοιο,* 296 *ἀφοπλισμοῦ δὲ τοῦ ἐπὶ μονομαχίᾳ περιφραστικὸν τὸ, ἵππους μὲν ἔρυξαν ἐπὶ στίχας, τεύχεά τ᾽ ἐξεδύοντο· τὰ μὲν κατέθεντ᾽ ἐπὶ γαίῃ πλησίον ἀλλήλων, ὀλίγη δ᾽ ἦν ἀμφὶς ἄρουρα, ἥ τις μεταίχμιόν ἐστιν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται. ὅρα δὲ ὅτι ἄρουραν ἔφη καὶ νῦν οὐ λόγῳ μέτρου τινὸς κατὰ τὸ ἄκαινα καὶ πλέθρον καὶ τὰ τοιαῦτα, περὶ ὧν ἑτέρω*θι δεδήλωται, ἀλλὰ τὴν ἁπλῶς πεφυκυῖαν ἀροῦσθαι γῆν.* (Vers. 121.) *Τὴν Ἶριν ὁ μὲν μῦθος δαίμονα χρυσόπτερον βούλεται εἶναι εἴρουσαν, ὅ ἐστιν ἀγγέλλουσαν τὰ τῶν θεῶν, ὡς δηλοῖ τρόπῳ ἐτυμολογίας καὶ τὸ Ἶρις ἀγγελέουσα, καὶ τὸ, Ἶρις δ᾽ Ἑλένῃ ἄγγελος ἦλθε. διὸ καὶ ἀπὸ τοῦ τοιούτου εἴρω παράγεται, ὡς καὶ ὁ Ἑρμῆς καὶ Ἶρος ὁ Ἰθακήσιος, ὃς οὕτω ἐκλήθη, ὥς φησιν Ὅμηρος, διὰ τὸ εἴρειν, ὅ ἐστιν ἀπαγγέλλειν ὅπου ἄν τις ἀνώγοι. τινὲς δὲ αὐτῆς καὶ*

Ζεφύρου γενεαλογοῦσι τὸν Ἔρωτα. καὶ ταῦτα μὲν πρὸς μῦθον. ἡ δὲ πρὸς φύσιν ἀλληγορία εἰς τὸ κατὰ τὸν ἀέρα γινόμενον φάντασμα τοῦ λεγομένου τόξου μεταλαμβάνει τὴν Ἶριν τὴν λαμπρόχρουν, καὶ αὐτὴν ὁμοίως ἀπὸ τοῦ εἴρειν· ἀγγέλλει γάρ τι μέλλον ἐν ὑετῷ· διὸ καὶ Διὸς ἤτοι ἀέρος ἐκείνη ἄγγελος λέγεται. ἡ δέ γε κοινοτέρα τοῦ μύθου θεραπεία εἰς φήμην καὶ νῦν ἐκλαμβάνεται αὐτὴν, ὡς καὶ ἐν τῷ καταλόγῳ, ἀπὸ τῆς *αὐτῆς ἐτυμολογίας, ἥ τις φήμη καὶ τὴν Ἑλένην ἐνταῦθα ἐξάγει πρὸς θέαν μονομαχίας, πορθμευθεῖσα διὰ τῆς τοῦ Πριάμου θυγατρὸς Λαοδίκης, ὡς εἰκὸς, ἐπεισόδιον ἐσομένην Ὁμήρῳ εἰς ἱστοριῶν χορηγίαν εὔκαιρον· πολλαὶ γοῦν ἱστορίαι διὰ τῆς Ἑλένης ἐν τοῖς ἑξῆς παρεισοδιασθήσονται κατὰ τὴν Ὁμηρικὴν μέθοδον. Ἰστέον δὲ ὡς Ἶρις μὲν ἡ κατὰ μῦθον καὶ ἡ περὶ τὰ ἔνυδρα νέφη βαρυτονεῖται· ἰρὶς δὲ, μυρεψικὸν εἶδος, κατὰ παλαιὰν παράδοσιν ὀξύνεται πρὸς διαστολήν. ταύτην δὲ ἴριον μῦρον οἱ ῥήτορες ἔγραψαν. γραφικὴ δὲ αὐτῆς ἀναλογία κατὰ τὸ, Κίρις εἶδος ὀρνέου, Σίρις πόλις Ἰταλικὴ, ξίρις φυτὸν ἀρωματικὸν, καλάσιρις λινοῦς χιτὼν ἱερατικὸς, Ὄσιρις Αἰγυπτιστὶ ὁ Διόνυσος. (Vers. 122.) Ἡ τῆς Ἑλένης γάλως Λαοδίκη Πριάμου θυγατρῶν εἶδος ἀρίστη λέγεται, τῷ ὑπὸ γάμῳ δηλαδή· ὡς τῶν γε ἔτι παρθένων ἀρίστη ἀλλαχοῦ ἡ Κασάνδρα ἱστορηθήσεται. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ *συγγενικὸν θηλυκὸν τοῦ δαὴρ, ὃ δηλοῖ τὸν ἀνδράδελφον, οὐ δάειρα ἀναλόγως, ἀλλὰ γάλως ἑτερωνύμως προφέρεται, ὡς ἀλλαχοῦ δηλοῦται σαφέστερον. δεῖ δὲ τὸ τοιοῦτον ὄνομα βαρύνειν, ἐπειδὴ τὰ εἰς ως θηλυκὰ ὑπὲρ μίαν συλλαβὴν βραχείᾳ παραληγόμενα βαρύνεται, ἅλως, κέως, ἕως, οὕτω καὶ γάλως, καθὰ καὶ Τρύφων φησὶν ἐν τῷ περὶ ἀρχαίας ἀναγνώσεως. τοῦ δὲ γάλως ἡ δοτικὴ γάλῳ, καὶ πλεονασμῷ τοῦ ο γαλόῳ, οἷον εἰδομένη γαλόῳ, Ἀντηνορίδαο δάμαρτι. τοιοῦτόν τι ἔπαθε καὶ ἡ τοῦ Ἄθω γενικὴ ἐν τῷ, ἐξ Ἀθόω δὲ ἐπὶ πόντον ἐδύσετο. ὅτι δὲ καὶ διφορεῖται ἡ τοιαύτη εὐθεῖα, γάλως τε δισυλ*λάβως λεγομένη καὶ γαλόως ἐν τρισὶ συλλαβαῖς, πολλοῖς εἴρηται. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι σαφῶς ἑρμη- 392 νεύων ὁ ποιητὴς γάλων τὴν ἀνδραδέλφην λέγεσθαι, ἱστορεῖ ὡς ἡ τῇ Ἑλένῃ γάλως Λαοδίκη νύμφην καλεῖ τὴν Ἑλένην τῷ λόγῳ τῶν πρός τι. ἡ γάλως τε γὰρ νύμφης ἐστὶ γάλως, καὶ ἡ νύμφη γαλόῳ ἐστὶ νύμφη. κείσεται δὲ μνεία τῆς λέξεως ταύτης καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς. Ἔστι δὲ ἡ τῆς Λαοδίκης προσφώνησις πρὸς τὴν Ἑλένην αὕτη· δεῦρ᾽ ἴθι, νύμφα φίλη, καὶ ἑξῆς. τὸ δὲ θυγατρῶν οὐχ᾽ ἕλκεται εἰς λόγον πεζὸν, ὡς οὐδὲ τὸ πατρῶν, οἷον ἐξ ἔτι πατρῶν. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ, εἰδομένη γαλόῳ, Ἀντηνορίδαο δάμαρτι, ἐπιστομίζων τοὺς σκωπτικοὺς ὁ ποιητὴς, ἵνα μή τις ἴσως περιελὼν τὴν ἀναγκαίαν στιγμὴν ἐκ τοῦ γαλόῳ καὶ κατὰ συνέχειαν ἀναγνοὺς διαβαλεῖ τὴν συνθήκην τῆς γαλόῳ μετὰ τοῦ Ἀντηνορίδου καὶ *ἐρεῖ παίζων τὴν Λαοδίκην γάλων τοῦ Ἀντηνορίδου, ἐπιφέρει, τὴν Ἀντηνορίδης εἶχε κρείων Ἑλικάων· πόλις δὲ αἱ Ἑλίκαι· ἴσως δὲ καὶ ἵνα σεμνύνῃ τὸν τῆς Λαοδίκης ἄνδρα, ἐπανέλαβεν αὐτὸν, ὡς πολλα-
297 χοῦ ποιεῖν εἴθισται. Ἑλίκαι δὲ αὗται πόλις Τρωική· ἀλλαχοῦ δὲ Ἑλίκη πόλις Ἑλληνὶς, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ, εἰς Ἑλίκην καὶ Αἰγάς. ζητητέον δὲ καὶ τὰ ἐν τῷ καταλόγῳ περὶ Ἑλίκης. *(Vers. 125. sqq.) Εἰ- 29 πόντος Ὁμήρου ὡς τὴν Ἑλένην εὗρεν ἡ Λαοδίκη ἐν μεγάρῳ, ἡ δὲ μέγαν ἱστὸν ὕφαινε δίπλακα μαρμαρέην, πολέας δ᾽ ἐνέπασσεν ἀέθλους Τρώων τε καὶ Ἀχαιῶν, οὓς ἕθεν ἤγουν αὐτῆς εἵνεκ᾽ ἔπασχον ὑπ᾽ Ἄρηος παλαμάων, ἤγουν ὑπὸ πολέμου, ἀστείως ἐπεσημήναντό τινες τὸν πέπλον τοῦτον ἀξιόλογον ἀρχέτυπον εἶναι τῆς Ὁμήρου ποιήσεως. ἃ γὰρ ἐκείνη ἐνεποίκιλλεν ὁσημέραι τῷ πέπλῳ, ταῦτα δέλτῳ ἐντίθησιν Ὅμηρος καὶ ποιεῖ τὴν βίβλον ταύτην ὥς περ Ἑλένης ἄλλον ἱστόν. διὸ καὶ φιλεῖ τὴν Ἑλένην ὁ ποιητὴς καὶ διατιθέμενος ὑπεραπολογεῖται εἰς ὅσον ἔξεστι. Σημείωσαι δὲ καὶ ἐνταῦθα τὸ τῆς Ἑλένης φιλοπευστικὸν καὶ εὐμαθές. δῆλον γὰρ ὅτι πυνθανομένη καὶ σημειουμένη τὰς ὡς ἑκάστοτε πάθας τῶν δι᾽ αὐτὴν μαχομένων ἐζωγράφει αὐτὰς ἐν οἷς ὕφαινεν, Ἰλιάδα τινὰ τεχνωμένη χειρότευκτον. ἐπεὶ δὲ πολλοὶ οἱ ἄεθλοι, διὰ τοῦτο μέγας καὶ ὁ ἱστός. εἰκὸς δὲ καὶ πλείους ἄθλους τῶν Ὁμηρικῶν αὐτῷ ἐμπεπάσθαι. Ὅμηρος μὲν γὰρ τῇ τοῦ *Ἕκτορος ταφῇ τὴν Ἰλιάδα συγκατέλυσεν, Ἑλένη δὲ οὐκ ἐξ ἀνάγκης οὕτω, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τὰ ἑξῆς προέβη ἂν, ὡς εἰκὸς, τῷ ὑφάσματι. ὅρα δὲ ὡς καὶ οὕτω ποικίλλειν εἰδυῖα Ἑλένη, ὅμως ἐκ θαλάμου εἰς τὸν πύργον ἐξιοῦσα διὰ σωφροσύνην ἀργενναῖσιν ἤγουν λευκαῖς ἀφελῶς ὀθόναις καλύπτεται, οὐδέν τι ποικίλον ἀμπεχομένη, ἀλλὰ καὶ ὁρμᾶται ἐκ θαλάμου, τέρεν κατὰ δάκρυ χέουσα. ἐν οἷς ἀργεννὸν μὲν τὸ λευκὸν, ἐκ τοῦ ἀργὸς, ὁμοίως τῷ φάος φαεννὸν, ἔρεβος ἐρεβεννόν. Ὀθόνη δὲ, ἧς ὀθόμεθα, τουτέστιν ἐπιστρεφόμεθα διὰ τὴν ἄγαν λεπτότητα, ἢ ἡ εὐκίνητος, παρὰ τὸ ὄθεσθαι τὸ

393 κινεῖσθαι. τέρεν δὲ δά*κρυ τὸ ἐκτειρομένης ψυχῆς. (Vers. 126.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐν τῷ, δίπλακα
μαρμαρέην, λείπει τὸ ἱστουργίαν ἢ ὑφὴν ἤ τι τοιοῦτον· τινὲς δὲ τὸ χλαῖναν λείπειν φασὶ, νοοῦντες
δίπλακα τὴν μεγάλην, ἣν ἔστι διπλῆν ἀμφιέσασθαι· καὶ μὴν οὐ ταὐτὸν χλαῖνα καὶ ἱστὸς, ἀλλὰ ἴσως
γενικὸν μέν ἐστιν ἢ ὅλον ὁ ἱστὸς, εἶδος δὲ ἢ μέρος ἡ δίπλαξ, ἣν, ἰδιωτικῶς εἰπεῖν, δίμιτον νοοῦσί
τινες· μᾶλλον δὲ ὁ μὲν ἱστὸς τὸ ἐργαλεῖον δηλοῖ, δίπλαξ δέ ἐστιν ἡ ἱστουργουμένη ὡς ἐῤῥέθη ὑφὴ, ἵνα
λέγῃ ὅτι περὶ μέγαν ἱστὸν μεγάλην δίπλακα ὕφαινε. μαρμαρέη δὲ ἡ λάμπουσα ἐκ τοῦ μαρμαίρω, ἐξ οὗ
ὁ μάρμαρος λίθος, οὗ κτητικὸν μαρμάρειος. θηλυκὸν μαρμαρεία καὶ Ἰωνικῶς καὶ Ἀττικῶς μαρμαρέη.
ἐν δὲ ταῖς Ἀριστάρχου, φασὶ, καὶ Ζηνοδότου καὶ Ἀριστοφάνους ἐκδόσεσι δίπλακα πορφυρέην γράφε-
ται. καὶ νύμφαι γάρ, φασι, φά*ρεα ὑφαίνουσιν ἁλιπόρφυρα, ἔστι δὲ καὶ θαλάσσης γαληνιώσης ἐπί-
θετον ἡ μαρμαρέη. ἐκ δὲ τοῦ ἐνέπασσεν ἡ γαμικὴ παστὰς γίνεται. αὐτὸ δὲ γίνεται παραγώγως ἐκ τοῦ
πῶ τὸ κτῶμαι· ἀξιόκτητα γὰρ τὰ οὕτω ποικιλτά. ἐκ δὲ τοῦ τοιούτου πάσσειν καὶ ὁ τοῖς ἄνθεσι κατά-
παστος νικητής. ἔοικε δὲ ἡ λέξις καθ' ὁμοιότητα εἰρῆσθαι τοῦ ἑτέρου πάσσειν, οἷον πάσσε δ' ἁλὸς
θείοιο, ἀφ' οὗ καὶ τὸ ἁλίπαστον. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι παρὰ τῷ ποιητῇ οὐ μόνον πρόσωπα ἡρωικὰ
γυναικῶν, ἀλλὰ καί τινα τῶν θειοτέρων ἱστουργεῖ, ὡς δηλοῖ καὶ ἡ Ὀδύσσεια, καὶ ὅτι τὸ πένθος οὔτε
τῇ Πηνελόπῃ ἐν Ὀδυσσείᾳ οὔτε ἐνταῦθα τῇ Ἑλένῃ ᾄδειν ἐπιτρέπει ἐν τῷ ἱστουργεῖν. Κίρκη δὲ καὶ Κα-
λυψὼ ὑφαίνουσαι ᾄδουσιν, ἀπαθεῖς αὐταὶ οὖσαι κακῶν. τὸ δὲ ἀέθλους καὶ ἑξῆς, ὑποκαλεῖ ἔπαθλον
μὲν τοῦ Τρωικοῦ πολέμου τὴν Ἑλένην κεῖσθαι, ἀνταγωνιστὴν δέ τινα τοῖς ἀεθλεύουσιν εἶναι τὸν
παλαμναῖον Ἄρην· τοιοῦτον γάρ τι *ἐμφαίνει τὸ, ὑπ' Ἄρεος παλαμάων. (Vers. 130.) Ἐν τῷ, δεῦρ' ἴθι,
νύμφα φίλη, ἵνα θέσκελα ἔργα καὶ ἑξῆς, τὸ μὲν νύμφα καθὰ καὶ τὸ τόλμα καὶ τῆθα Ἰωνικά τινες
εἶναι βούλονται. πρὸς χρείαν δὲ μέτρου συσταλτικὴν τὸ νύμφα παρείληπται. Θέσκελα δὲ ἔργα ἐνταῦθα
τὰ τῆς μάχης, οὐχ' ὡς θεοείκελα, ἀλλὰ θεοκέλευστα, καθὰ καὶ θέσφατα τὰ θεόφραστα. εἶεν δ' ἂν καὶ 298
οὕτω θεῖα τὰ θέσκελα, καὶ διὰ τοῦτο θαύματος ἄξια, εἴ γε κατὰ τὸν ποιητὴν, οἳ πρὶν ἐπ' ἀλλήλοισι
φέρον πολύδακρυν Ἄρηα, νῦν κάθηνται σιγῇ, πόλεμος δὲ πέπαυται, ἀσπίσι κεκλιμένοι, παρὰ
δ' ἔγχεα μακρὰ πέπηγε. ταῦτα δὲ καὶ παράφρασίς ἐστι τοῦ, ἵππους μὲν ἔρυξαν καὶ ἑξῆς, ὡς πρὸ ὀλίγων
εἴρηται. οὕτω δὲ καὶ τὸ, αὐτὰρ Ἀλέξανδρος καὶ Ἀρηΐφιλος Μενέλαος μακρῇς ἐγχείῃσι μαχήσονται
περὶ σεῖο, τῷ δέ κε νικήσαντι φίλη κεκλήσῃ ἄκοιτις, παράφρασίς ἐστι διὰ τῆς Ἴριδος, ὧν φθάσας
*εἶπεν ὁ Πάρις πρὸς τὸν ἀδελφὸν Ἕκτορα. ὅτι δὲ παραφραστικὸς τῶν ἑαυτοῦ ὁ πλουσιολόγος ποιητὴς,
394 πολλαχοῦ φαίνεται. *(Vers. 139. sqq.) Ὁ τῆς Ἴριδος λόγος, τουτέστιν ἡ περὶ μονομαχίας φήμη,
8 γλυκὺν ἵμερον ἐνέβαλε τῇ Ἑλένῃ ἀνδρός τε προτέρου καὶ ἄστεος ἠδὲ τοκήων. τοιαῦτα γὰρ ὁ ποιητὴς
αὐτῆς ὑπερλαλεῖ πολλαχοῦ μεταμελομένην ποιῶν. οἰκονομεῖ δὲ ὁ ποιητὴς ἐνταῦθα τὴν αὐτῆς εἰς τὸ
τεῖχος ἔξοδον, πολλὰ ἱστορήσων, ὡς εἴρηται, δι' αὐτῆς, τὰ μὲν Εὐρωπαῖα, τὰ δὲ ἐξ Ἀσίας, ὡς φανή-
σεται· ὃ μιμησάμενος Εὐριπίδης ποιεῖ ἄλλως ἐν Φοινίσσαις τὸν παρ' αὐτῷ πλαττόμενον πρεσβύτην,
διδάσκοντα ἐκ τοῦ τείχους πολλὰ τῶν ἔξω τὴν βασιλικὴν νεάνιδα. ὅτι δὲ καὶ ἕτεραι γυναῖκες ἀνέβησαν
εἰς τὸ τεῖχος κατὰ ἀρχαῖον ἔθος τὸ ἐν τοῖς ἑξῆς δηλωθησόμενον, νῦν μὲν σιγᾷ ὁ ποιητὴς, προϊὼν δὲ
ἐξείπῃ, ὡς ἂν εἴη καὶ νῦν πιθανὴ καὶ ἡ τῆς Ἑλένης καὶ ἡ τῆς δοκούσης εἰροκόμου γραὸς εἰς τὸ τεῖχος
ἔλευσις. Ἡ ἀκολουθοῦσα ἐνταῦθα τῇ Ἑλένῃ ἀμφίπολος Αἴθρη, Πιτθῆος θυγάτηρ, ἡ Θησέως νοεῖ-
ται πρός τινων μήτηρ, συναρπαγεῖσα τῇ Ἑλένῃ. καὶ ἔστι μὲν ἀπίθανος ὁ λόγος διὰ πολλά. διδάσκει δὲ
τὸ τῆς τύχης ὅμως καινοτόμον ἡ ἱστορία, ἐὰν ἡ βασίλισσα Αἴθρα ὡς ἐκ παρόδου εἰς *δουλικὴν τύχην
κατέβη. κατὰ δὲ ἑτέρους ἄλλη ἐστὶν αὕτη Αἴθρα, δούλη τῷ ὄντι. καὶ ἔστι καὶ αὐτὸ παράδειγμα Ὁμη-
ρικῆς ὁμωνυμίας. ἡ γὰρ Αἴθρα αὕτη καὶ ὁ Πιτθεὺς οὗτος ὁμώνυμοι τοῖς εὐγενέσιν Ἑλληνικοῖς. τὴν
δὲ ἑτέραν δούλην, τὴν Κλυμένην, βοῶπιν καλεῖσθαι φασὶν ὑφ' Ὁμήρου οὐχ' οὕτω διὰ τὸ εὐωπὸν, ὅσον
ὅτι τρανέστατα ἐνέβλεψε, μόνη κατανοήσασα, ὥς φασι, τὴν ἐσομένην τῆς Ἑλένης ἁρπαγὴν, ὅτε Ἀλέ-
ξανδρος ἦλθεν εἰς Λακεδαίμονα. Ὅρα δὲ ὅτι σύνηθες ταῖς εὐγενέσιν ἀμφιπόλους ἕπεσθαι, ὅ ἐστι δου-
λίδας, ἐν ταῖς τοιαύταις προόδοις. ὅτι δὲ ἀμφίπολοι αἱ δουλίδες, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς φανεῖται, δηλοῖ
καὶ Ἡρόδοτος, ἔνθα φησί· καὶ τὰς ἐλευθέρας καὶ τὰς ἀμφιπόλους. καλοῦνται δὲ οὕτω διὰ τὸ ἀμφὶ
τὰς δεσπότιδας πολεῖν. ἐντεῦθεν δὲ καὶ αἱ πρόσπολοι καὶ πρόπολοι, παρὰ Σοφοκλεῖ γοῦν ὁ Κρέων τὴν

299 *Ἰσμήνην πρόσπολον Οἰδίποδος εἰπὼν προϊὼν ἐτυμολο*γεῖ τὴν λέξιν ἐν τῷ, τὰς κόρας τάσδε ἄσσον προσπολουμένας. οἱ δὲ παλαιοί φασι καὶ ὅτι πρόπολος μὲν καὶ ἐπὶ ἀῤῥένων, ἀμφίπολος δὲ ἀεὶ ἐπὶ γυναικῶν. σημείωσαι δὲ ὅτι Πίνδαρος δριμέως ἤτοι γλυκέως τύμβον ἀμφίπολον ἔφη τὸν κύκλῳ περιπολούμενον.* (Vers. 145.) *Τὸ ἰκάνω ἐκτείνει ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐῤῥέθη, Ὁμηρικῶς ἀεὶ τὸ ᾱ, ὅθεν καὶ συστέλλειν ἐθέλουσί τινες, εἰ καὶ μὴ εἰσακούονται, τὴν προπαραλήγουσαν τοῦ ἱκανώτατος, ὡς ἀπὸ τοῦ ἱκάνω· ἱκανὸς γὰρ ὁ ἐπὶ πᾶν ἀπαραποδίστως ἱκάνων ἤτοι ἀφικνούμενος.* (Vers. 149.) *Τὰς Σκαιὰς πύλας Δαρδανίας ἐνίοτε Ὅμηρος λέγει, τὸ μὲν ἀπὸ Δαρδάνου, τὸ δὲ ἢ ἀπὸ Σκαιοῦ, οὕτω καλουμένου τεχνίτου, ἢ ὅτι δυτικαί· σκαιὰ γὰρ ἤτοι ἀριστερὰ τὰ δυτικά· ἢ διότι σκαιαὶ ἤτοι ἐπαρίστεροι τοῖς Τρωσὶν ἐγένοντο, δεξαμένοις κατ᾽ αὐτὰς τὸν δούρειον ἵππον.* (Vers. 146.) *Ῥητόρων ἴδιον τὸ ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν Ἀλέξανδρον ἢ Μενέλαον ἢ Ἀγαμέμνονα λέγειν οἱ ἀμφὶ *Ἀλέξανδρον καὶ οἱ ἀμφὶ Μενέλαον καὶ οἱ ἀμφ᾽ Ἀγαμέμνονα καὶ τὰ ὅμοια. οὕτως οὖν καὶ Ὅμηρος ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν ὅτι ὁ Πρίαμος καὶ ὁ Πάνθοος καὶ ὁ Θυμοίτης καὶ ὁ Λάμπος καὶ ὁ Κλυτίος καὶ ὁ Ἱκετάων ἐκάθηντο ἐν τοῖς πύργοις, φησίν· οἱ δ᾽ ἀμφὶ Πρίαμον καὶ Πάνθοον καὶ τὰ ἑξῆς. διὸ καὶ ἐπάγει·* (Vers. 148.) *Οὐκαλέγων τε καὶ Ἀντήνωρ, μονονουχὶ λέγων ὅτι, ὥς περ ὁ Ἀντήνωρ μόνος αὐτὸς ἦν ἐκεῖ καθήμενος καὶ ὁ Οὐκαλέγων, οὕτω καὶ ὁ Πρίαμος καὶ οἱ λοιποὶ ἐμόναζον, ὡς τῶν περὶ αὐτοὺς τῶν μὲν ἔξω περὶ τὴν μάχην στρεφομένων, τῶν δὲ οἰκουρούντων. ἢ καὶ ἄλλως μὴ σὺν αὐτοῖς ὄντων. καὶ σημείωσαι τὴν τοῦ σχήματος ἐν τού*τοις ἀλλαγὴν,* 395 *ὅπως ἐκ τοῦ πληθυντικοῦ καὶ ἀσαφοῦς τοῦ, οἱ δ᾽ ἀμφὶ Πρίαμον καὶ ἑξῆς, εἰς τὸ ἑνικὸν καὶ σαφὲς μεταβέβηκεν, ἤγουν εἰς τὸ Οὐκαλέγων καὶ Ἀντήνωρ. εἰ δέ τις εἴπῃ ὅτι περὶ τὸν Πρίαμον καὶ τὸν Θυμοίτην καὶ τὸν δεῖνα καὶ δεῖνα ἐκάθητο ὁ Οὐκαλέγων καὶ ὁ Ἀντήνωρ, οὐκ ἀρέσκοντα λέγει τοῖς παλαιοῖς. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι μόνους τὸν Οὐκαλέγοντα καὶ τὸν Ἀντήνορα πλέον ἐξαίρει τῶν λοιπῶν δημογερόντων, ἐσθλοὺς μὲν ἀγορητὰς πάντας εἰπὼν, αὐτοὺς δὲ καὶ ἐπὶ συνέσει σεμνύνας· φησὶ γὰρ πεπνυμένω ἄμφω. καὶ τάχα διὰ τοῦτο καὶ εἰς αὐτοὺς τὸ σχῆμα μετήλλαξε, συνεξαλλοιῶν αὐτοῖς καὶ τὸν τοῦ λόγου σχηματισμόν. Ὅρα δὲ καὶ ὡς ἐξ ἀποφάσεως πέπλεκται κύριον ὄνομα ὁ Οὐκαλέγων, ὡς εἴ τις εἴποι ὁ μηδενὸς ἀλέγων. οὕτω δὲ καὶ Ὀδυσσεύς που ἐξ ἀποφάσεως τὸν πλα*στὸν Οὖτιν παρήγαγεν. εἰ δὲ καὶ τὸ Ὅμηρος ἐκ τοῦ μὴ ὁρᾶν παρῆκται κατά τινας, τῆς αὐτῆς ἂν εἴη ἀγωγῆς καὶ αὐτό. εἰς δὲ τὸ τὴν μετοχὴν ἤτοι τὸ ἀλέγων μετενεχθῆναι εἰς κύριον ὄνομα ἔστω παράδειγμα ὁμοιότητος καὶ τὸ Εὐέλθων κύριον παρὰ Ἡροδότῳ· ὁμοίου δέ τινος τύπου καὶ ὁ Ἀνακρέων, καὶ ὁ Κρέων δὲ, ἴσως δὲ καὶ ὁ Μαίων καὶ ὁ Παίων, ἐξ ὧν ἔθνη οἱ Μαίονες, ὅ ἐστι Λυδοὶ, καὶ οἱ Παίονες. Ἰστέον δὲ ὅτι ὁ μὲν Πρίαμος παρὰ τὸ πρίασθαι τὴν κλῆσιν ἔχει, ὡς ἐν ἄλλοις δηλοῦται. ὁ δὲ Πάνθοος Πολυδάμαντος ἦν πατὴρ, ἀνὴρ μαντικὸς, ὡς ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα ῥηθήσεται, ὅθεν Πανθοΐδης ἐκεῖνος καὶ ἐν συναιρέσει Πανθοίδης κατὰ πατρωνυμίαν λέγεται ὁμοίως τῷ Βοηθοίδης, ὡς Ἐτεωνεὺς ἐν Ὀδυσσείᾳ, ὁ τοῦ Βοηθόου υἱός. ὁ δὲ Θυμοίτης, ὡς καὶ προεγράφη, δὲ πλεονασμὸν ἔχει τοῦ ῑ ἐκ τοῦ θυμὸς, ὡς ἐκ τοῦ δᾶμος ἤτοι δῆμος ὁ Δαμοίτης παρὰ Θεοκρίτῳ, καὶ ἐκ τοῦ μέ*νος ὁ Μενοίτοις. ὁ δὲ Λάμπος γίνεται μὲν ἐκ τοῦ λάμπω, ὡς ἐκ τοῦ φαίνω ἡ Φαίδρα καὶ ἡ Αἴθρα ἐκ τοῦ αἴθω. ἔοικε δέ πως διώνυμος εἶναι, Λάμπος τε γὰρ καὶ Λάμπετος· τὸν γοῦν υἱὸν αὐτοῦ ἀλλαχοῦ Λαμπετίδην ἐρεῖ ὁ ποιητής. ἐκ δὲ τοῦ λάμπω καὶ Λαμπετία ἐν Ὀδυσσείᾳ, θυγάτηρ Ἡλίου. ὁ δὲ Κλυτίος ὡς τρίβραχυ κύριον παροξύνεται, καθὰ καὶ τὸ Τυχίος καὶ καὶ τὸ Ὀδίος καὶ τὸ Δολίος καὶ ἄλλα πολλὰ, ὡς δειχθήσεται καὶ ἐν τοῖς ἐφεξῆς. τὸν δὲ Ἱκετάονα ὄζον Ἄρηος λέγει Ὅμηρος, ὡς καὶ τὸν Πρίαμον ἐυμελίην καὶ τὸν Νέστορα ἱππότην, οὐχ᾽ ὅτι νῦν, ἀλλ᾽ ὅτι πάλαι ποτὲ ἦσαν τοιοῦτοι.* (Vers. 150. sqq.) *Τοὺς ῥηθέντας Τρωικοὺς δημογέροντας, οὓς καὶ Τρώων λέγει ἡγήτορας, οἳ ἄνω τοῦ πύργου τῶν Σκαιῶν ἐκάθηντο πυλῶν, ἢ θέας χάριν ἢ διὰ ἑτοιμότητα συμβουλῆς, ἀπομάχους μέν φησι διὰ γῆρας, συμβούλους δὲ ἀγαθοὺς, λέγων οὕτω· δημογέροντες, γήραϊ δὴ πολέμοιο πε*παυμένοι, ἀλλ᾽ ἀγορηταὶ ἐσθλοὶ, τεττίγεσσιν ἐοικότες, οἵτε καθ᾽ ὕλην δενδρέῳ ἐφεζόμενοι ὄπα λειριόεσσαν ἱεῖσιν, ὅ ἐστι φωνὴν πέμπουσιν ἀνθηράν. ἄνθους γὰρ εἶδος τὸ λείριον, ὅθεν καὶ Ποδαλείριος κύριον, οἱονεὶ ἀνθηρόπους. καὶ Ὅμηρος μὲν παραβολικῶς ἐκ τῶν τεττίγων οὕτω τοὺς Τρωικοὺς ἐτίμησε ῥήτορας, οἱ δὲ ὕστερον εὐγενεῖς Ἀθηναῖοι πραγματικῶς τέττιξιν ἐσέμνυνον ἑαυτοὺς, τεττιγοφόροι ὄντες· τέττιγας γὰρ ἐφόρουν χρυσοῦς, ὡς καὶ Θουκυδίδης φησὶν, εἰς σύμβολον*

τοῦ γεγενεῖς εἶναι. δῆλον δὲ ὅτι οἱ τέττιγες ἄναιμοι καὶ ψυχροὶ τὴν κρᾶσιν, καθὰ καὶ οἱ γέροντες, καὶ ᾠδικοὶ δὲ, καθὰ καὶ οἱ ῥηθέντες ἀγορηταὶ, καὶ ὅτι ἀφ᾽ ὑψηλοῦ ἠχοῦσι. τὰ γὰρ πολλὰ ἐπὶ κλάδων καὶ οὐκ ἀπὸ γῆς αὐτῆς ἐπιδείκνυνται τὰ τῆς ᾠδῆς. ἔνθα μεμνῆσθαι χρὴ καὶ συμβολικοῦ λόγου, ἐν ᾧ ἠπειλήσατό τις ποιήσειν τοὺς τέττιγας τοῖς ἐχθροῖς χαμόθεν ᾄδειν ἀντὶ τοῦ δενδροτομήσειν αὐτοῖς *τὴν χώραν, ἵνα ἐξ ἀνάγκης οἱ τέττιγες ἀπὸ γῆς ᾄδωσι. φανερὸν δὲ καὶ ὅτι ἄῤῥενες τέττιγες ᾄδουσιν, οἵ καὶ ἀχέται παρὰ Ἡσιόδῳ, ἄφωνοι δὲ τὸ τῶν θηλειῶν εἶδος, οἵ καὶ τιγόνια· ὃ διδασκαλία εἴη ἂν σιγῆς κοσμούσης γυναῖκας, κατὰ τὸ, γύναι, γυναιξὶ κόσμον ἡ σιγὴ φέρει. εἰς δὲ τὸ αὐτὸ συντελεῖ πρὸς ἄλλοις καὶ τὸ τῶν θηλειῶν ἀηδόνων ἀμελὲς καὶ ὁ φὼς ἐκ τοῦ φῶ τὸ λέγω. ὅλη δὲ διόλου παρατετηρημένως ἡ παραβολὴ ἐνταῦθα εὐάρμοστός ἐστι τῷ πράγματι. ψυχροὶ γὰρ καὶ ᾠδικοὶ τέττιγες ἀφ᾽ ὕψους ἠχοῦντες παραβάλλονται ψυχροῖς καὶ λογίοις δημογέρουσιν ἐν ὑψηλῷ τῷ τείχει λαλοῦσι. σημειώ-
396*σαι δὲ ὅτι τὸν μὲν μέγιστον τέττιγα ἀχέταν καλοῦσιν οἱ παλαιοὶ κατὰ Παυσανίαν, κερκώπην δὲ τὸ 300
ἐλάχιστον τεττίγιον, τὸ δ᾽ αὐτὸ καὶ καλαμαῖον, τὸ δὲ μετὰ τοῦτο τιτιγόνιον, ἴσως παρὰ τὸ τιτίζειν, περὶ οὗ προδεδήλωται. σημείωσαι δὲ ὅτι ὤκνησεν Ὅμηρος πλατῦναι τὴν παραβολὴν τῶν τεττίγων διὰ τὸ μὴ πάνυ σεμνῶς αὐτὴν ἔχειν πρὸς ῥητορείαν λαμπράν. τί γὰρ ἡδὺ τέττιξ ἠχῶν; διὸ πρὸς μόνην συνέχειαν λαλιᾶς καὶ ῥοῖζον ἀδιεχῆ καὶ εὔροιαν ἦχου καὶ φωνῆς τορότητα εἴληπται ἡ ποιητικὴ παραβολή. ἡδύτης μέντοι λόγου παραβάλλεται ἐν τῷ, μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδή· ὡς εἶναι τὸν Ἑλληνικὸν ἐκεῖνον ῥήτορα, μελίῤῥυτον ἐν τῷ αὐδᾶν· οὕτω καὶ ὁ λέγων ἔπεα νιφάδεσσιν ἐοικότα, δι᾽ εὐπορίαν καὶ πυκνότητα νοημάτων, ἤδη δὲ καὶ δεινότητα καὶ σαφήνειαν, παραβέβληται πρὸς νιφά*δας, οὐ μὴν διὰ τὴν ἐν λόγῳ γλυκύτητα. εἷς οὖν παρ᾽ Ὁμήρῳ μελίγηρυς ῥήτωρ, ὁ Νέστωρ· οἱ δὲ λοιποὶ κατ᾽ ἄλλος ἄλλον τρόπον παραβάλλονται, οἷον οἱ βαρβαρικώτερον τοροὶ, τέττιξι τοῖς τραχυφώνοις, οἱ λέγειν εὔποροι καὶ δεινοὶ καὶ σαφεῖς νιφάσιν, οἱ ὑψηλοὶ καὶ σεμνοὶ θεογραφίᾳ, κατὰ τὸ, τοῦ δὲ θεὸς μορφὴν ἔπεσι στέφει, ἀηδὼν δὲ θαμὰ τρωπῶσα φωνὴν μονῳδικὴν παραβάλλει ῥητορικήν. οὕτω καὶ ὁ ῥήτωρ ἀναπτυσσόμενος ἐτυμολογικῶς ὕδατος παραβάλλεταί πως ῥεύματι· ἐκ τοῦ ῥέω γάρ· ὡς ῥύδην χέων αὐδήν. ὕλην δὲ τὸ ὀρεινὸν δάσος καὶ νῦν, ὡς καὶ πανταχοῦ λέγει ὁ ποιητής. (Vers. 152.) Τὸ δὲ δενδρέῳ πλεονασμόν τε ἔχει τοῦ ε̄ καὶ πάθος πάσχει συνιζήσεως, ὡς τὸ, χρυσέῳ ἀνὰ σκήπτρῳ, παθὸν οὕτω καὶ αὐτὸ διὰ πλείω χασμῳδίαν καὶ σεμνότητα φωνῆς. ἐνεχώρει γὰρ ἄλλως εἰπεῖν δένδρῳ ἐφεζόμενοι, ὥς περ καὶ τὸ, Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος, ἦν μὲν εἰπεῖν, Πηληϊάδου Ἀχιλῆος. οὐκ ἠθέλησε *δὲ, ὡς καὶ ἐκεῖ ἐῤῥέθη, ἀλλ᾽ ἔφρασε μᾶλλον σεμνότερον. ὅτι δὲ ὁ στίχος τὸ, δενδρέῳ ἐφεζόμενοι, προκέφαλός ἐστι, καθὰ καὶ τὸ, χρυσέῳ ἀνὰ σκήπτρῳ, ῥηθήσεται καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς. ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ Αἰλίου Διονυσίου λεξικῷ φέρεται ὅτι λέγεται οὐ μόνον δένδρον, ἀλλὰ καὶ δένδρεον καὶ δένδρος. φησὶ γοῦν ὅτι δένδρον μᾶλλον ἢ δένδρος, καὶ δένδρα μᾶλλον ἢ δένδρη, καὶ αἱ πτώσεις δένδρου καὶ δένδρῳ μᾶλλον ἢ δένδρει καὶ δένδρους. Ξενοφῶν δέ, φησιν, ἐκείνως μᾶλλον ὀνομάζει, δένδρος καὶ δένδρει καὶ δένδρεσι καὶ δένδρη καὶ δένδρεα. Ὅμηρος δὲ ἔνθα μὲν δένδρεα λέγει, ἔνθα δὲ, δενδρέῳ ἐφεζόμενοι. ὅτι δ᾽ ἐκ τοῦ δένδρου καὶ δενδρυάζειν, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ γέγραπται, τὸ δρυσὶ σκέπεσθαι καὶ τὸ καθ᾽ ὕδατος δύεσθαι, τὰ ῥητορικὰ δηλοῦσι λεξικά. ὁ δὲ ῥηθεὶς Διονύσιός φησι καὶ ὅτι φωνήν τινα καλοῦσιν οἱ φωνασκοὶ δενδρυάζουσαν. (Vers. 153.) Ἡγήτορες δὲ Τρώων οἱ δημογέροντες ἀντὶ τοῦ ἡγεμονικοὶ *καὶ βασιλικοὶ, οὐ μὴν βασιλεῖς· ἢ καὶ ἄλλως, οἱ ποτὲ στρατηγοὶ ἐν νεότητι. προσέθηκε δὲ Ὅμηρος τοῦτο ὑψῶν τοὺς δημογέροντας, ἵνα μὴ δόξωσιν εὐτελεῖς διὰ τὴν ἐκ τοῦ δήμου παρωνυμίαν. ὁ γὰρ δῆμος εὐτέλειαν ἔστιν ὅτε δηλοῖ, ὡς τὸ, οὔ σε ἔοικε δῆμον ἐόντα, ἤγουν δημοτικὸν καὶ εὐτελῆ. ὁ δὲ μῦθος τῶν τεττίγων ἐγχώριος. καὶ γὰρ Τρωϊκὸς ἦν ὁ Τιθωνὸς, ὃν ὁ μῦθος μετέβαλεν εἰς τέττιγα. ἴσως δὲ καὶ ἐκεῖνος μυθεύεται παθεῖν οὕτως ὡς περὶ τὸ γῆρας λαλίστερος. σημείωσαι δὲ ὅτι σεμνύνων τοὺς ᾠδικοὺς τέττιγας τὸν τερετισμὸν αὐτῶν ὡς ἔμμουσον ὄπα λειριόεσσαν ἔφη, ὥς που καὶ ταῖς Μούσαις ὄπα καλὴν εἶναι φησὶν, ἀφ᾽ ἧς καὶ ἡ Καλλιόπη σύγκειται. Ἡ τῶν δημογερόντων, ὡς ἐῤῥέθη, ἐν τῷ πύργῳ καθέδρα γίνεται μὲν κατά τι ἔθος, καθά που καὶ ἀλλαχοῦ φησὶν ὁ ποιητὴς τῷ τείχει ἐφεστάναι ἄνδρας οὓς ἔχε γῆρας, ἀλλ᾽ ἐκεῖ μὲν χάριν μόνον φυλακῆς, ἐνταῦθα δὲ τὸ *πρᾶγμα τῷ ποιητῇ γίνεται χρήσιμον καὶ εἰς ἱστορικὸν ἐπεισόδιον, ὡς δειχθήσεται. γλιχομένῳ γὰρ τῷ Ὁμηρικῷ ἀκροατῇ, ὡς εἰκὸς, μαθεῖν οἷοι μὲν οἱ τῶν

᾿Αχαιῶν βασιλεῖς, οἷοι δὲ καὶ τῶν ἀριστέων τινὲς, ἀποπλήσει τὴν ἐπιθυμίαν συμμέτρως ἅμα καὶ εὐμε-
θόδως ἐνταῦθα ὁ ποιητής. καὶ Πρίαμος μὲν πεύσεται τῆς ῾Ελένης, οἷα γεγυμνωμένους ἄρτι τοὺς
῞Ελληνας ὁρῶν καὶ μὴ ἔχων, καθὰ πρὶν, ἐκ περισήμων τινῶν γνωρίζειν αὐτοὺς, ὡς ὅπλων γυμνούς·
ἡ δὲ ἀποκρινεῖται ὡς εὖ πάλαι εἰδυῖα καὶ λαλήσει πρὸς ἱστορίαν, καὶ οὕτως ὁ φιλήκοος ἀκροατὴς
μαθήσεται. λαλήσει δέ τι πρὸς ἱστορίαν καὶ αὐτὸς Πρίαμος πα*λαιά τινα διδάσκων. καὶ ὁ ᾿Αντή- 397
νωρ δὲ Τρωϊκά τινα ἐρεῖ. ὁ πλείων δὲ λόγος ὡς διδασκάλῳ τῇ καλῇ ῾Ελένῃ ἀνακείσεται, ἵνα μὴ μόνον
ἀέθλους πολεμικοὺς ἐμπάσσῃ τῇ προῤῥηθείσῃ κατ᾿ αὐτὴν μαρμαρέῃ δίπλακι, ἀλλὰ καὶ ἱστορίας ἐνθή-
σει τῷ καθ᾿ ῞Ομηρον τούτῳ πτυκτῷ πίνακι. (Vers. 156.) ᾿Ιστέον δὲ ὅτι καλὴν εἶναι τὴν ῾Ελένην καὶ
ὁ τῶν δημογερόντων ἐνταῦθα λόγος βεβαιοῖ, ὧν ὁ μὲν μανιώδης ἔρως ἀπεπτερύξατο, ἡ δὲ δι᾿ ὀφθαλ-
μῶν τοῦ κάλλους κρίσις παραμεμένηκεν· οἳ καὶ λέγουσιν ὅτι Οὐ νέμεσις, ἤτοι οὐ νεμεσητὸν καὶ δικαίως
μεμπτὸν, Τρῶας καὶ ἐϋκνήμιδας ᾿Αχαιοὺς τοιῇδ᾿ ἀμφὶ γυναικὶ πολὺν χρόνον ἄλγεα πάσχειν· αἰνῶς ἀθα-
νάτῃσι θεαῖς εἰς ὦπα ἔοικεν. ἦκα δὲ, τουτέστιν ἡσύχως, πρὸς ἀλλήλους ἔπεα τοιαῦτ᾿ ἀγόρευον, διότι
τε αἰσχύνην αὐτοῖς φέρει κάλλος τοιοῦτον θαυμάζειν ἐν ἡλικίᾳ ἐξώρῳ, *οὓς ἔδει ἀφυβρίσαι ἤδη, καὶ
ὅτι φιλαλήθης ἡ μὴ κατὰ πρόσωπον μαρτυρία. δῆλον δὲ ὡς ἀπὸ τοῦ ἀκὴν τὸ ἦκα γίνεται καθ᾿ ὁμοιότητα
τοῦ ἀμφαδίην ἀμφαδὰ, κρύβδην κρύβδα, κύβδην κύβδα. Σκοπητέον δὲ εἰ μὴ ψεύδεται τὸ, οὐ νέμεσις.
πῶς γὰρ οὐ νέμεσις περιέπεσθαι γυναῖκα, ἧς τὸ μὲν καλὸν εὐμορφία, τὸ δὲ κακὸν πανωλεθρία; ἢ ἁπλῶς
μὲν οὐ νέμεσις περὶ τοιαύτης μάχεσθαι· περιμάχητα γὰρ τὰ καλά· πῇ δὲ νέμεσις, ἣν ὁ ἐπιγνοὺς ἐρεῖ
ἂν κατὰ τοὺς δημογέροντας τὸ, οἰχέσθω, μή ποτε ἡμῖν πῆμα γένοιτο, ἵνα μὴ ἐξ ἰδίας ἀνοίας, ὃ δὴ λέγε-
ται τῆς τοῦ Πάριδος, κοινὸν κακὸν γένηται. τοῦτο δὲ τὸ χωρίον τὸ, οὐ νέμεσις καὶ τὰ ἑξῆς, τρίγωνον
301 ἔφασαν οἱ καὶ περὶ τοιαῦτα καταγινόμενοι. εἰ γάρ τις τρίγωνον καταγράψει πλευρὰς ποιήσας τοὺς
τρεῖς τούτους στίχους, ἐξ οἵου ἂν ἀδιαφόρως ἄρξηταί τις στίχου, δυνατόν ἐστιν ἀκωλύτως καὶ τοὺς ἑξῆς
δύο συνείρεσθαι καὶ τὴν αὐτὴν *διάνοιαν σώζεσθαι. καὶ ἀρχέτυπον τοῦτο γενέσθαι λέγουσι τοῦ τοιού-
του ἔργου τοῖς ὕστερον ἐπιγραμματοποιοῖς. ἰστέον δὲ ὅτι τὸ ἦκα, ὅ ἐστιν ἡσύχως, φθέγγεσθαι τοὺς
δημογέροντας ἀμφότερα φυλάσσει, καὶ τὸ τῆς ῾Ελένης ἐγκώμιον καὶ τὸ τοῖς πρεσβυτέροις ὡς εἴρηται
πρέπον. πταίουσιν οὖν κατὰ τοὺς παλαιοὺς οἱ μεταγράφοντες ὦκα· ἄλλως γὰρ καὶ βραδυλόγοι οἱ γέρον-
τες. κἀκεῖνο δὲ εἰδέναι οὐκ ἀχρεῖον ὅτι τὸ, οὐ νέμεσις, εἰς παροιμίαν ἔπεσεν ἐπὶ τῶν ἐχόντων μέν τι,
ὅ περ ἂν ἔχοι τις οὐκ ἐπαινεῖν, ὅμως δὲ ἄλλως φιλουμένων διά τι σεμνὸν λόγου ἄξιον. σοφὸς γοῦν τις
οὐ πάνυ παλαιὸς διὰ μόνον αὐτὸ τοῦτο τὸ, οὐ νέμεσις, πολὺν πλοῦτον βασιλικὸν περιέθετο, κατὰ και-
ρὸν λαλήσας αὐτὸ εἰς ἔπαινον βασιλίδος, ἐχούσης μέν τοι μέμψεως, καλῆς δὲ ὅμως. ᾿Αριστοτέλης δὲ βού-
λεται ἡμῶν ἕκαστον ἐπιλέγειν τῇ ἡδονῇ τοιοῦτόν τι οἷον, οὐ νέμεσις ἀμφ᾿ ἡδονῇ πολλὰ πάσχειν· *ἀλλὰ
καὶ τοίη περ ἐοῦσα νεέσθω ἢ οἰχέσθω, μὴ ὀπίσω πῆμα ἡμῖν λίποιτο. (Vers. 158.) ᾿Ιστέον δὲ καὶ ὅτι
τὸ αἰνῶς ἀντὶ τοῦ λίαν μεταληπτικόν τι ἐστίν· αἰνῶς μὲν γὰρ καὶ δεινῶς ταὐτόσημά εἰσιν. ἔστι δέ ποτε
δεινῶς καὶ τὸ λίαν· καὶ αἰνῶς ἄρα ἀντὶ τοῦ λίαν. ῎Ετι ἰστέον καὶ ὅτι τὸ, ἀθανάταις θεαῖς εἰς ὦπα
ἔοικεν, ὡς ἀπὸ τῶν ῾Ομηρικῶν λεγόμενον Μουσῶν ἀκουστέον. οὐ γὰρ αὐτὸς ῞Ομηρος εἶδεν οἷον ἔχου-
σιν εἶδος αἱ θεαί· ἢ καὶ τοιοῦτόν τι φαίνεται λέγειν ὡς, ἐὰν θεαὶ εἰδοποιοῖντο, κατὰ τὴν ῾Ελένην ἂν
καὶ αὗται εἶεν. καὶ τὸ μὲν ῾Ομηρικὸν οὕτω σεμνὸν καὶ ὑψηλόν· σαφέστερον δὲ καὶ ἀνθρωπικώτερον τὸ
τῆς ῾Ελένης ἔδειξε κάλλος ὁ εἰπὼν τραγικός· ἣν καλλίστην χρυσοφαὴς ῞Ηλιος αὐγάζει. ῏Ωπα δὲ οὐ
μόνους ἂν λέγοι τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἀλλὰ τὴν ὅλην πρόσοψιν, ἥ τις καὶ αὐτὴ ἀπὸ τῆς ὄψεως λέγεται,
καθὰ καὶ τὸ μέτωπον καὶ τὸ πρόσωπον. ὅτι δὲ τὸ πᾶν τοῦ κάλλους οἱ ὀφθαλμοί εἰσι, δηλοῖ καὶ
ὁ εἰπὼν *ὅτι διὰ καλῶν ὀμμάτων αἴσχιστα Τροίαν εἷλε τὴν εὐδαίμονα. ἴσως δὲ τὸ, εἰς ὦπα, οὐδὲ μόνον
τὸ πρόσωπον ἐνταῦθα δηλοῖ, ἀλλὰ τὴν ὅλην φυὴν τοῦ σώματος ἐκ τοῦ προσώπου φυσιογνωμονῶν.
Σημείωσαι δὲ ὅτι διαφωνίας πολλῆς γενομένης τοῖς παλαιοῖς ἐπὶ τοῖς κατὰ τὴν ῾Ελένην, ῞Ομηρος μὲν
καὶ οἱ συμφωνοῦντες αὐτῷ ἱστοροῦσι περὶ αὐτῆς ὅσα οἴδαμεν· ἕτεροι δὲ οὐ τὴν ῾Ελένην αὐτὴν, εἴδωλον
δὲ αὐτῆς εἰς Τροίαν ἀχθῆναι φάμενοι ὡς ἐν σκιαμαχίᾳ τὰ Τρωϊκὰ φαντάζονται. τούτων εἷς ὢν καὶ
῾Ηρόδοτος ἀρέσκεται μὴ εἶναι τὴν ῾Ελένην ἐν Τροίᾳ· οὐ γὰρ οὕτω, φησὶ, φρενοβλαβεῖς οἱ ᾿Ιλιεῖς ὥστε περὶ
*τῶν πάντων κινδυνεύοντες μὴ ἀποδοῦναι τὴν ῾Ελένην ἢ ἑκόντος ᾿Αλεξάνδρου ἢ ἄκοντος. ἀρέσκεται δὲ 398

καὶ Εὐριπίδῃ οὕτως ἱστορεῖν, ὡς τὸ κατ᾽ αὐτὸν δρᾶμα ἡ Ἑλένη δηλοῖ. (Vers. 159.) Ὅρα δὲ καὶ ὡς
ἐνταῦθα δοκεῖ ἐφερμηνεύειν ὁ ποιητὴς ὅπως ὁ γέρων, οἷς μέτεστιν, ἅμα πρόσω καὶ ὀπίσω βλέπει ὅπως
ἄριστα γένηται. οἱ γοῦν γέροντες ἐνταῦθα ἐπαινοῦσι μὲν τὸ πρόσω, ἤγουν τὸ παρὸν καλὸν, τὴν Ἑλένην,
δεδιότες δὲ περὶ τῶν ὀπίσω, ἤγουν περὶ τοῦ μέλλοντος, φασίν· ἀλλὰ καὶ ὧς, τοίη περ ἐοῦσα, ἐν νηυσὶ
νεέσθω, μηδ᾽ ἡμῖν τεκέεσσί τε ὀπίσω πῆμα λίπηται. καὶ ὅρα ὡς οἴδασι μὲν οἷα πείσονται, οὐδὲν δὲ
ὅμως δρῶσι πρὸς ἐξάλυξιν. ἐπεῖχε γὰρ αὐτοὺς οὐχ᾽ οὕτω τὸ κάλλος τῆς Ἑλένης, ὅσον τὸ χρεὼν ἤτοι τὸ
μοιρίδιον. εἰ δὲ τοὺς γέροντας οὕτω τὸ κάλλος τῆς Ἑλένης διατίθεται, τί ἄρα περὶ τῶν νεωτέρων *οἰη-
21 τέον, οἳ φέρουσι κινδυνεύοντες δι᾽ αὐτήν; *(Vers. 161.) Τὸ, Πρίαμος Ἑλένην ἐκαλέσατο φωνῇ,
πρὸς διαστολὴν ὁ ποιητὴς λέγει τῆς διὰ νεύματος κλήσεως ἢ δι᾽ ἀγγέλου ἢ χειρῶν. ὅρα δὲ τὸ ἐκαλέσατο
παθητικὸν λεχθὲν, ᾧ ἀκόλουθον τὸ προσκαλεσάμενος. παρὰ δὲ τοῖς ὕστερον Ἀττικοῖς δικαστικὴ λέξις
τὸ τοιοῦτον, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ, καλοῦμαι Στρεψιάδην. (Vers. 162.) Πρὸς γνησίαν νεότητα οἰκεῖον
λαληθῆναι ἀπὸ γέροντος τὸ, δεῦρο πάροιθ᾽ ἐλθοῦσα ἢ ἐλθὼν, φίλον τέκος, ἵζευ ἐμεῖο. ἐνταῦθα δὲ
ὅρα ὅτι ὁ πρὸ μικροῦ εἰπὼν ὡς ἐν νηυσὶ νεέσθω ἡ Ἑλένη, οὕτω συντόμως μεταβαλὼν φιλιοῦται αὐτῇ,
ὥστε καὶ προσκαλεῖται καὶ φίλον τέκος ὀνομάζει καὶ πάροιθεν ἑαυτοῦ καθίζει. οὕτω ἐφελκυστικάς τινας
εἶχεν ἐκείνη πόθου ἴυγγας. τὸ δὲ δεῦρο νῦν μὲν τὸ ἐλθὲ δηλοῖ· ἀλλαχοῦ δέ ποτε τὸ ἐνθάδε, ὡς καὶ
Αἴλιος Διονύσιός φησιν. *(Vers. 164.) Οὐ μόνον αἴτιος παρ᾽ Ὁμήρῳ ἁπλῶς δίχα συντάξεως ο αἰτια-
τέος ἤτοι μεμπτέος κατὰ τὸ, ἐπεὶ οὔ τί μοι αἴτιοί εἰσιν, ἀλλὰ καὶ κατὰ σύνταξιν κοινότερον ὁ πρόξενος
τοῦδε τινὸς, ἀγαθοῦ ἢ φαύλου. διὸ ἐνταῦθα τὸ, οὔ τί μοι αἰτίη ἐσσὶ, θεοὶ νύ μοι αἴτιοί εἰσιν, ἀμφο- 302
τέρως νοεῖται, ὅτι τε οὐ σὲ μέμφομαι ἀλλὰ τοὺς θεοὺς, καὶ ὅτι οὐ σύ μοι αἰτία εἶ πολέμου, ἀλλὰ
θεοὶ αἴτιοί εἰσι πολέμου. (Vers. 165.) Ὅτι δὲ λείπει τὸ πολέμου, δηλοῖ Ὅμηρος ἐπαγαγὼν τὸ, οἵ μοι
ἐπήγαγον πόλεμον. διὸ αὐτοὶ τούτου αἴτιοι. ἐνταῦθα δὲ ὅρα καὶ ὅτι, ὥς περ καθίζω αὐτοπαθῶς ἀντὶ
τοῦ κάθημαι καὶ ἀλλοπαθῶς ἀντὶ τοῦ καθίζω ἄλλον, οὕτω καὶ ἐφορμῶ οὐ μόνον ἐγὼ κατά τινος,
ἀλλὰ καὶ ἕτερον κατ᾽ ἄλλου, ὡς δηλοῖ τὸ, οἵ μοι ἐφώρμησαν πόλεμον πολύδακρυν, ὃ ταὐτόν ἐστι τῷ
ἀρίδακρυν, ὅ περ ἐντεῦθεν ἡ παροιμία ὑπηγάγετο εἰποῦσα τὸ, ἀγαθοὶ δ᾽ ἀριδάκρυες ἄνδρες. δῆλον δὲ
*ὡς τὸ μὲν πρᾶγμα πολύδακρυν ἔχει τὸν πολλῶν δακρύων αἴτιον, ἡ δὲ γραφικὴ τέχνη δακρυόεντα προ-
φέρει αὐτὸν συμβολικῶς καὶ σκυθρωπὸν, ὥς περ καὶ αἵμασι πεφυρμένον καὶ ἰδεῖν ἄγριον. (Vers. 163.)
Πολλαχοῦ ὁ ποιητὴς ἐπὶ τῶν καθ᾽ αἷμα συγγενῶν τὸ φίλος τιθεὶς ἐξ αὐτῶν μεταφέρει καὶ εἰς ἄλλας
οἰκειότητας. καὶ ἐνταῦθα οὖν ἐν τῷ, ὄφρα ἴδῃς πρότερόν τε πόσιν, πηούς τε φίλους τε, πηοὺς μὲν
δοκεῖ λέγειν τοὺς ἐξ ἀγχιστείας οἰκείους, φίλους δὲ τοὺς ἀφ᾽ αἵματος. τὸ δὲ ἴδῃς γράφεται καὶ ἴδη μετὰ
399 προσγεγραμμένου τοῦ ῑ, ὡς ἀπὸ κράσεως τοῦ ἴδηται, οὗ πρῶτον μὲν τὸ ἴδωμαι, δεύτερον δὲ τὸ *ἴδηαι,
οὗ χρήσεις πολλαί. (Vers. 168.) Τῇ μὲν κεφαλῇ κατὰ τὸν τοῦ Πριάμου λόγον καὶ μείζονες ἄλλοι τοῦ
Ἀγαμέμνονος ἦσαν, ὃν πρὸ τούτου Διὶ ἴκελον τὴν κεφαλὴν Ὅμηρος ἔλεγεν ἤτοι ἡγεμονικόν. καλὸν δέ,
φησιν, οὕτω ἐγὼν οὔπω ἴδον ὀφθαλμοῖς οὐδ᾽ οὕτω γεραρόν· βασιλῆϊ γὰρ ἀνδρὶ ἔοικε. καὶ σημείωσαι
ὅτι πρὸ τούτου ἐκπρεπέα τὸν Ἀγαμέμνονα εἶπεν, οὐχ᾽ ὡς πλατύτατον ἢ ὑπερῃρμένον τῷ μεγέθει, ἀλλ᾽
ὡς γεραρόν. τῇ μὲν γὰρ κεφαλῇ καὶ ἄλλοι μείζονες, Ὀδυσσεὺς δὲ ἐν τοῖς ἑξῆς τὴν μὲν κεφαλὴν μείων
αὐτοῦ, εὐρύτερος δὲ ὤμοις καὶ στέρνοις ἰδέσθαι. οὔκουν ὁ Ἀγαμέμνων πεπλάτυνται ἢ ὑπερῇρται εἰς
μέγεθος, εἴ γε καὶ ἄλλοι τήν τε κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤμους καὶ τὰ στέρνα πλείονος λόγου ἔχουσιν ἄξια.
γεραρὸς μέντοι ὑπὲρ τοὺς ἄλλους εἶναι δοκεῖ. οὐ γὰρ μέγεθος οὐδὲ ὤμων καὶ *στέρνων εὐρύτης μόνη
χαρακτηρίζει τὸν γεραρὸν, ἀλλὰ καὶ ἄλλον τρόπον κατὰ τὸν τραγικὸν εἶδος ἄξιον τυραννίδος, ὅ ἐστι
καλόν. καὶ οὕτω μὲν ὁ Πρίαμος, ὃς καὶ πελώριον ἄνδρα τὸν Ἀγαμέμνονα λέγει ἠΰντε μέγαν τε, εἰπὼν,
ὥς μοι καὶ τόνδ᾽ ἄνδρα πελώριον ἐξονομήνῃς, ὅς τις ὅδ᾽ ἐστὶν Ἀχαιὸς ἀνὴρ ἠΰς τε μέγας τε· ἃ δὴ
ἔπαινός ἐστιν ἐπιφανοῦς ἀνδρὸς καὶ βασιλικοῦ κατὰ τὸν Ὁμηρικὸν χαρακτῆρα. Ἔστι δὲ ἠῢς ἢ ὁ ἀγα-
θὸς κατά τινας ἀπὸ τοῦ εὖ κατὰ διάλυσιν καὶ ἔκτασιν τοῦ ε̄, ἢ ὁ πλατὺς, ὡς ἕτεροί φασιν. Ἑλένη δὲ
ἄλλως αὐτὸν ἐπαινοῦσα φησίν· ἀμφότερον βασιλεύς τ᾽ ἀγαθὸς κρατερός τ᾽ αἰχμητής. βασιλικὸς δὲ
τοῦτο ἔπαινος. τὸ γάρ τοι πελώριος καὶ καλὸς καὶ γεραρὸς καὶ ἑτέροις προσώποις εἰς ἐγκώμιον ἐπιπρέ-
πουσιν. ἔστι δὲ τὸ μὲν καλὸς ταὐτὸν τῷ εὐειδὴς, γεραρὸς δὲ ὁ ἐκ μόνης θέας τὸ τίμιον ἔχων. μετ᾽

ὀλίγα δὲ καὶ τῷ Ὀδυσσεῖ προσιστορεῖ τὸν τοιοῦτον ἔπαινον *λέγων ὅτι καθήμενος γεραρώτερος ἦν Μενελάου, μείζονος ὄντος, ἄλλως καὶ ὑπερηρμένου ἐν τῷ ἵστασθαι. *(Vers. 172.) Ἐν τῷ, αἰδοῖος τέ μοι ἐσσὶ, φίλε ἑκυρὲ, δεινός τε, αἰδῶ καὶ φόβον ἑαυτῇ πρὸς Πρίαμον ἡ Ἑλένη ἐπιμαρτύρεται, δι᾽ ὧν ἡ τῶν ἐλαττόνων πρὸς τοὺς ὑπερέχοντας σχέσις συνέχεται. ἡ γὰρ ὑπερβάλλουσα τιμὴ ἐν αἰδοῖ κεῖται καὶ φόβῳ, καὶ ταῦτα ἐστὶν ἃ σώζει τὴν Ἑλένην ἐν Τροίᾳ. καλῶς γὰρ ἔφη ὁ εἰπὼν ὅτι δέος ᾧ πρόσεστιν αἰσχύνη θ᾽ ὁμοῦ, σωτηρίαν ἔχοντα τόνδ᾽ ἐπίστασο. ἰστέον δὲ ὅτι αἰδοῖος μὲν ὁ ἐφελκόμενος τὴν ἐξ ἑτέρων αἰδῶ καὶ ἄξιος αἰδοῦς· αἰδήμων δὲ ὁ ἄλλους αἰδούμενος. αἰδύλος μέντοι παρὰ τοῖς ὕστερον ἀντιφραστικῶς ὁ θρασύς. καὶ ὅτι καὶ ὁ αἰδήμων αἰδοῖος ἐν Ὀδυσσείᾳ κεῖται, ὥστε διχῶς ὁ αἰδοῖος, ὁ αἰδοῦς τε ἄξιος, ὅθεν καὶ αἰδοίη ταμίη, καὶ ὁ αἰδούμενος, ὡς τὸ, κακὸν δ᾽ αἰδοῖος ἀλή*της. καὶ ὅτι αἰδεῖται μὲν ἡ αἰδήμων Ἑλένη ὡς μὴ τῷ κουριδίῳ ἀνδρὶ συνοῦσα, δέδιε δὲ ὡς ὑπὸ τῶν ἄλλων μισουμένη, καθὰ ἐν τῇ ω΄ ῥαψῳδίᾳ δηλοῦται. διπαθὴς δὲ λαγαροειδῶς ὁ ῥηθεὶς στίχος περὶ τὸ μέσον ἐν τῷ, φίλε ἑκυρέ· δυσὶ γὰρ ποσὶ σκάζει, ὧν ὁ μὲν ψευδοδάκτυλος, ὁ δὲ σπονδεῖος βίαιος. ἡ γὰρ λε συλλαβὴ ὡς μακρὰ λαμβανομένη διά τε τὴν προκειμένην ὀξεῖαν καὶ τὸ καταπεραιοῦν στιγμικῶς καὶ διὰ τὴν ἐπιφερομένην
303 δασεῖαν δάκτυλον ἀπαρτίζει μετὰ τῶν ὑπ᾽ αὐτὴν δύο συλλαβῶν· ἡ δὲ ἐφεξῆς ρε συλλαβὴ ὁμοίως ἐκτεινομένη τριχῶς λόγῳ κοινῆς συλλαβῆς διὰ τὸ ὀξέως τονοῦσθαι καὶ διὰ τὸ *πέρας εἶναι λέξεως καὶ διὰ τὸ προ- 400
κεῖσθαι τοῦ δ, δυναμένου καὶ αὐτοῦ τεχνικῶς ἐκτείνειν διὰ τὸ πεφυκέναι διπλασιάζεσθαι, σπονδεῖον ἀποτελεῖ· καὶ οὕτως ἡ τοῦ μέτρου ποδικὴ ἐκθεραπεύεται χώλανσις. Περὶ δὲ τοῦ ἑκυρὸς, ὅ ἐστι πενθερὸς, ἑτέρωθι δηλοῦται, ὅπου καὶ περὶ ἑτέρων συγγενικῶν λέξεων. ὅτι δὲ καὶ συστέλλει τὴν παραλήγουσαν καὶ ὁ ἑκυρὸς καὶ τὸ αὐτοῦ θηλυκὸν, δηλοῖ Ὅμηρος ἐν τῷ, ἢ ἑκυρή· ἑκυρὸς δὲ πατὴρ ὡς ἤπιος. (Vers. 173. sqq.) Μεταμελομένη Ἑλένη ἐν ἐπηκόῳ Πριάμου ἐπὶ τῇ κατ᾽ αὐτὴν ἁρπαγῇ φησὶν ὡς Ὄφελεν θάνατός μοι ἁδεῖν κακὸς, ὁππότε δεῦρο υἱέϊ σῷ ἑπόμην θάλαμον γνωτούς τε λιποῦσα καὶ ἑξῆς. λυπεῖ γὰρ αὐτὴν τὸ θάλαμον λιπεῖν καὶ ἀδελφοὺς, παῖδά τέ φησι τηλυγέτην καὶ ὁμηλικίην ἐρατεινὴν ἤτοι τὴν ἡλικιῶτιν χορείαν, ἢ νεολαίαν, ἢ τὴν ὁμοίαν *ἡλικίην. εἶτα ὡς ἤδη κατευξαμένη ἑαυτῆς ἐπιφέρει ὅ περ καὶ ἄλλος τις ἐκπεσὼν τῆς ἐλπίδος ἐρεῖ· ἀλλὰ τά γ᾽ οὐκ ἐγένοντο· τὸ καὶ κλαίουσα τέτηκα, ὥστε πάνυ ἐγὼ δυστυχὴς, ἐὰν κλαίω διότι ζῶ. καὶ νῦν μὲν ἡ Ἑλένη τοιαῦτα· προϊοῦσα δὲ καὶ κυνώπιδα καὶ κύνα ἑαυτὴν ἐρεῖ καὶ ἄλλα τινὰ λοίδορα, τρέψασα καθ᾽ ἑαυτῆς τὸ κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην ταῖς γυναιξὶ φύσει προσὸν φιλολοίδορον καὶ μεμψίμοιρον. ὅλως δὲ ἐπεὶ φιλέλλην ὁ ποιητὴς ὢν ὅμως οὐκ ἔχει ἐπικρύψαι τὸ μέγα τῆς Ἑλένης κακὸν τὴν ἑκούσιον ἁρπαγὴν, μεταμελομένην πολλαχοῦ ποιεῖ αὐτὴν καὶ τοιαῦτα λέγουσαν καὶ πράττουσαν, ἀφ᾽ ὧν ἂν τοῦ αἴσχους τὸ πολὺ ἀπαλείψειεν. (Vers. 173.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, ὄφελε θάνατός μοι ἁδεῖν, ἀμφιβολίας ἐστὶ σχῆμα κρύπτον διττὴν ἔννοιαν· ἢ γὰρ ὅτι ὄφειλεν ἠδυνήθηναί μοι ὁ θάνατος καὶ κατὰ φύσιν ἀναλαβέσθαι καὶ ἀπαγαγεῖν με, ἢ ὅτι ὄφελεν ἀρεστὸς καὶ ἡδύς μοι *δόξαι ὁ θάνατος, ὡς ἂν αὐτόχειρ ἐμαυτὴν τοῦ βίου ἐξήγαγον. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐκ τοῦ ἥδω τὸ εὐφραίνω δεύτερος μέλλων ἐνεργητικὸς ἁδῶ, οὐ Ἰωνικῶς καὶ Αἰολικῶς, ἤδη δὲ καὶ Δωρικῶς ψιλωθέντος καὶ ἀνελθόντος εἰς ἀρχικὸν θέμα γίνεται ἀπ᾽ αὐτοῦ τὸ ἁδεῖν. Κακὸς δὲ θάνατος ἢ ὁ τοῖς πλείοσι· τοιοῦτος καὶ δι᾽ αὐτὸ καὶ φευκτός· ἢ καὶ πρὸς διαστολὴν καλῶν θανάτων, ὁποίους πολλαὶ ἱστορίαι οἴδασι. (Vers. 174.) Γνωτοὶ δὲ οἱ ἀδελφοὶ δίχα τοῦ σ καλῶς· οὕτω γὰρ καὶ ἀλλόγνωτοι λέγονται, τινὲς δὲ καὶ πολύγνωτοι, καθ᾽ ὁμοιότητα δὲ καὶ τὸ, γνωτὰ κοὐκ ἄγνωτά μοι, τὸ τραγικόν. τὸ γὰρ μετὰ τοῦ σ λέγειν γνωστοὺς καὶ τὰ κατ᾽ αὐτὸ οὐκ ἀπὸ τοῦ γνῶ γνώσω γίνεται ἀπαθῶς, ἀλλὰ ἐπένθεσιν ἔχει τοῦ σ, ἢ καὶ ἀπὸ ἐνεστώτων ἀῤῥήτων δοκεῖ γίνεσθαι τοῦ γνώθω ἢ γνώζω, οὓς οὐδὲ ἤκουσέ τις. ἀναλογώτερον οὖν τὸ γνωτοὺς καὶ τὰ κατ᾽ αὐτὸ τοῦ γνωστοὺς καὶ τῶν ὁμοίων αὐτῷ. χρήσιμον δὲ ὧδε καὶ τὸ ἄσωτος καὶ τὸ θαυ*ματὰ ἤγουν θαυμαστὰ παρὰ Πινδάρῳ. (Vers. 175.) Ἰστέον δὲ ὅτι Ὁμήρῳ μὲν δοκεῖ Ἑρμιόνην μόνην εἶναι παῖδα τῇ Ἑλένῃ· τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ τηλυγέτην, ὡς ἀλλαχοῦ σαφέστερον δείκνυται· ἕτεροι δὲ καὶ υἱοὺς αὐτῇ καὶ Μενελάῳ γεννῶσι Νικόστρατον καὶ Αἰθιόλαν, οὓς καὶ παρὰ Λακεδαιμονίοις τιμᾶσθαι φασὶ, ἄλλοι δὲ Δίαιθον καὶ Μαράφιον, ἀφ᾽ οὗ γένος φασὶ τὸ τῶν Μαραφίων ἐν Πέρσαις. (Vers. 174.) Σημείωσαι δὲ ὅτι θαλάμου μὲν καὶ ἀδελφῶν ἐμνήσθη καὶ θυγατρὸς καὶ ὁμηλίκων ἡ Ἑλένη, τοῦ δὲ ἀνδρὸς οὐκέτι, καὶ ταῦτα φίλανδρος οὖσα, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται.

αἴτιον δὲ νῦν τῆς τοῦ ἀνδρὸς ἀμνηστίας ὅτι δέδιεν, ὡς ἐμφαίνει καὶ ἐν τῷ δεινὸν καλέσαι τὸν Πρίαμον. διὸ καὶ οἷον κολακεύει τὸν γέροντα σιγῶσα τὸν ἄνδρα Μενέλαον, ἵνα δόξῃ φιλεῖν τὸν Ἀλέξανδρον. ἀναπληρώσει δέ γε τὸ αὐτῆς ἔλλειμμα ὁ Ἀντήνωρ, μνησθεὶς αὐτοῦ ὡς ἐκ παρόδου ἐν τοῖς ἑξῆς, ἵνα μηδὲ τὰ κατὰ τὸν Μενέλαον *μείνῃ ἀνιστόρητα. Ὁ ἀποτυχὼν ὧν ἤθελεν ἐρεῖ ἂν τὸ, ἀλλὰ τά γ᾽ οὐκ ἐγένοντο· τὸ, ἤγουν διὸ, καὶ κλαίουσα ἢ κλαίων τέτηκα, ἤγουν ἐτάκην, οὗ χρῆσις καὶ παρὰ τῷ κωμικῷ. ἐρωτήσεως δὲ ἀπόδοσις τὸ, τοῦτο δέ τοι ἐρέω ὅ μ᾽ ἀνείρεαι ἠδὲ μεταλλᾷς. (Vers. 178.) Πρίαμος μὲν τὸν Ἀγαμέμνονα ἐκ τῶν σωματικῶν ἐχαρακτήρισε καὶ πλατύτερον ὡς ῥήτωρ ἐλάλησεν· Ἑλένη δὲ καὶ ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος τὸν ἔπαινον συνείρουσά φησιν· οὗτός γ᾽ Ἀτρείδης εὐρυκρείων Ἀγαμέμνων, ἀμφότερον βασιλεύς τ᾽ ἀγαθὸς κρατερός τ᾽ αἰχμητής. τὸ δὲ ἀμφότερον σχῆμα ἐστὶ φιλούμενον καὶ αὐτὸ τῷ

401 ποιητῇ· ἐν πολλοῖς γοῦν κεῖται, οἷον καὶ τὸ, *ἀμφότερον ἀγλαΐη τε καὶ ὄνειαρ, ἀντὶ τοῦ δύο ταῦτα, τόδε καὶ τόδε. τὸ δὲ κρατερὸς αἰχμητὴς ἀνδρεῖον ὑπογράφει τὸν βασιλέα· οὐ γὰρ ἁπλῶς αἰχμητὴς, ἀλλὰ καὶ κρατερός. ἐν ἁπλότητι δὲ λεγόμενον τὸ κρατερὸς σφοδρότητα δηλοῖ, οἷον· ἀπηνέα τε κρατερόν τε. τὸ δὲ βασιλεὺς ἀγαθὸς πέλαγος ἐγκωμίων ὑπανοίγει τῷ σκεπτομένῳ καλῶς. Πρίαμος δὲ τὸ εὐρυκρείων μεταχειρισάμενος, ὃ δηλοῖ τὸ πολλῶν ἄρχων, ἔπαινον τοῦ Ἀγαμέμνονος ἐντεῦθεν πορίσεται, εἰπὼν μετ᾽ ὀλίγα οὐ μόνον ὡς πολλοὶ αὐτῷ δέδμηνται κοῦροι Ἀχαιῶν, ἀλλὰ καὶ ὡς πλείστους μέν ποτε εἶδεν αὐτὸς ὑπὸ τοῖς Φρυγίοις βασιλεῦσι λαοὺς διὰ τὸ καὶ ἐκείνους κρείοντας εἶναι, μὴ τόσους δὲ ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ τῷ Ἀγαμέμνονι, ὃς καὶ εἴη ἂν διὰ τοῦτο εὐρυκρείων. οὕτω πλατὺς μὲν τὴν ῥητορείαν ὁ Πρίαμος, ἐπίτομος *δὲ καὶ καιρία ἡ Λάκαινα. τὸ δὲ κρείων ἁπλοῦν· εὕρηται καὶ κρέων παρ᾽ Εὐριπίδῃ, ὅθεν καὶ τὰ κύρια ὁ Κρέων καὶ ὁ Ἀνακρέων. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐκ τοῦ, δέδμηνταί σοι κοῦροι, ζευξίλεως εὕρηται παρὰ τοῖς μεθ᾽ Ὅμηρον ὁ βασιλεὺς, ᾧ ὑπέζευκται λεὼς, ταὐτὸν δ᾽ εἰπεῖν, δεδμήαται κοῦροι. (Vers. 180.) Ὅτι συγγενικὴ λέξις τὸ δαὴρ, δηλοῖ δὲ τὸν τοῦ ἀνδρὸς ἀδελφὸν, οὗ γάλως τὸ θηλυκὸν, ὡς προγέγραπται. ἐνταῦθα δὲ σημείωσαι τὸ, δαὴρ αὖτ᾽ ἐμὸς ἔσκε κυνώπιδος, εἴ ποτ᾽ ἔην γε, ἤγουν ἐμοῦ τῆς ἀναιδοῦς. καινοπρεπὴς οὖν ἡ σύνταξις, ληφθείσης τῆς ἐμὸς κτητικῆς ἀντωνυμίας ἀντὶ πρωτοτύπου τῆς ἐμοῦ γενικῆς. Τὸ δὲ, εἴ ποτ᾽ ἔην γε, πραΰνει τὸν ἐπὶ τῇ μνείᾳ τοῦ ἀνδρὸς λυπούμενον ἴσως κατ᾽ αὐτῆς, οἱονεὶ λέγουσα, ὡς οὐ νῦν ἐστὶν, ἀλλά ποτε ἦν. κεῖται δὲ τοῦτο καὶ μετὰ ταῦτα ἐν τῷ, ὡς ἐὸν εἴ ποτ᾽ ἔην γε. ὅρα δὲ καὶ ὡς, εἰ καὶ μὴ ῥητῶς ἐμνήσθη τοῦ ἀνδρὸς ἡ Ἑλένη, ὡς προείρηται, ἀλλὰ τὴν ἐπ᾽ ἐκείνῳ *λύπην ἐμφαίνει. καὶ νῦν ἄλλως οὐ μόνον διὰ τοῦ κυνώπιδα ἑαυτὴν ὁμολογεῖν ἤτοι ἀναιδῆ, ὡς ἀναιδευσαμένην τὸ ἁρπαγῆναι, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ εἰπεῖν ὅτι δαήρ μοι ἦν ὁ Ἀγαμέμνων, εἴ ποτε ἦν· τοῦτο δὲ ὡς νῦν αὐτῷ ἄλλων ὄντων δαέρων. *(Vers. 181.) Γλυκέως ὑπὸ Πριάμου τῷ βασιλεῖ προσφωνηθὲν τὸ, ὦ μάκαρ Ἀτρείδη, μοιρηγενὲς, ὀλβιόδαιμον, ἐπαινεῖται διὰ τὸ τὰς ἐν αὐτῷ λέξεις κατά τινα πρόοδον εὔτακτον ἀρξαμένας ἀπὸ μονοσυλλαβίας προσαύξεσθαι συλλαβικῶς κλιμακηδὸν κατὰ προσθήκην ἀνάλογον τῇ ἀνόδῳ τοῦ φυσικοῦ χύματος τοῦ ἀριθμοῦ. μονοσύλλαβον μὲν γὰρ τὸ ὦ· δισύλλαβον δὲ τὸ μάκαρ· τριῶν δὲ συλλαβῶν τὸ Ἀτρείδη καὶ ἑξῆς ἕως πεντασυλλαβίας. ἔοικε δὲ Ὅμηρος τοιοῦτόν τι τεχνάσασθαι, εἰ καὶ κολοβὸν, καὶ ἐν τῷ τοῦ Ἀλεξάνδρου σκώμματι τῷ, Δύσπαρι, γυναιμανὲς, ἠπεροπευτά· ἐνταῦθα γὰρ ἡ μὲν κατάρχουσα τῶν λέ*ξεων τρισύλλαβος, ἡ δὲ μετ᾽ αὐτὴν τετρασύλλαβος, πεντασύλλαβος δὲ ἡ ὑστέρα. καὶ μὴν καὶ τὸ, τοξότα κέρ᾽ ἀγλαὲ παρθενοπῖπα, τοιοῦτόν τι ἐστί. σημείωσαι δὲ ὅπως εὐμεθόδως ὁ ποιητὴς διαφόροις τόποις ἐνέσπειρε τοὺς τοῦ Ἀγαμέμνονος ἐπαίνους, καὶ ὡς ὁ πολέμιος βασιλεὺς ἐγκωμιάζει τὸν ἀγαθὸν Ἀγαμέμνονα, οὐκ ἔχων κρύπτειν τὸ ἀληθές. ἅμα δὲ καὶ φιλοῦσιν ὡς τὰ πολλὰ οἱ χρονίαν πολιορκίαν παθόντες ἀποσεμνύνειν τοὺς ἐχθροὺς, ἵνα μὴ δόξωσιν οὐδένες αὐτοὶ εἶναι ὡς ἀχρείων πολεμίων μὴ περιγινόμενοι. Εἰσὶ δὲ τὰ σποράδην βασιλικὰ

402 ἐγκώμια τὸ ἐκπρεπέα ἐν πολλοῖς καὶ ἔξοχον ἡρώεσσι, τὸ ἄνδρα πελώ*ριον, τὸ ἠΰς τε μέγας τε, τὸ γεραρὸς, τὸ βασιλεῖ ἀνδρὶ ἐοικὼς, τὸ ἀμφότερον βασιλεύς τ᾽ ἀγαθὸς κρατερός τ᾽ αἰχμητὴς, τὸ μάκαρ, μοιρηγενὲς, ὀλβιόδαιμον, τὸ πολλοὺς αὐτῷ δεδμῆσθαι κούρους Ἀχαιῶν. ὁ δὲ Πρίαμος τεχνικῶς καὶ συγκρίνει τὸν τοῦ Ἀγαμέμνονος λαὸν πρὸς ἕτερον στρατὸν ἐνδόξων βασιλέων, ἱστορίαν παλαιὰν κατὰ τὸν Ἑλληνικὸν ῥήτορα Νέστορα παραπλέκων τοῖς λόγοις αὐτοῦ, ἐνδεικνυμένου τοῦ ποιητοῦ πολυτρόπως καὶ εὐμεθόδως τήν τε ἐν λόγοις ποικιλίαν τήν τε πολυμάθειαν. ὅτι δὲ θαυμάσας ὁ Πρίαμος ἔφη

τὸ, ὦ μάκαρ καὶ ἑξῆς, δηλοῖ Ὅμηρος εἰπών· τὸν δ᾽ ὁ γέρων ἠγάσσατο, τουτέστιν ἐξεπλάγη, φώνησέν τε, ὦ μάκαρ καὶ τὸ ἐφεξῆς. (Vers. 182.) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι νῦν μὲν τὸ μοῖρα ἐπ᾽ ἀγαθῷ εἴληπται ἐν τῷ μοιρηγενές· δηλοῖ γὰρ τὸν ἐν εὐμοιρίᾳ γεννηθέντα· καὶ ὡς ἐφεξῆς δηλοῖ *τὸν ὀλβιοδαίμονα· ὅτε δὲ εἴπῃ, ἡμῶν ὁπποτέρῳ θάνατος καὶ μοῖρα τέτυκται, οὐκ εὔφημόν τι ἡ μοῖρα δηλοῖ. Τὸ δὲ ὀλβιόδαιμον παρῳδηθὲν ὕστερόν ποτε τὸν ὀλβιογάστορα καὶ τὸν κοιλιοδαίμονα προέφηνεν, ὧν τοῦ μὲν χρῆσις παρὰ τῷ δειπνοσοφιστῇ ἐν τῷ, Εὐρύβατε κνισσολοιχὲ οὐκ ἔσθ᾽ ὅπως οὐκ ὀλβιογάστωρ εἶ σύ· τοῦ δὲ ἐν τῷ, γάστρων καὶ κοιλιόδαιμον οὐδὲν ἄλλο σὺ οἶσθα, οὐ λόγους διεξοδικοὺς εἰπεῖν, οὐχ᾽ ἱστορίας μνησθῆναι. Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι τὸ ὀλβιόδαιμον προπαροξύνεται κανόνι τοιούτῳ· τὰ εἰς ων βαρύτονα μακρᾷ παραληγόμενα ἔχοντα κλητικὴν εἰς ον προπερισπῶνται ἁπλᾶ ὄντα, οἷον· ὦ Μαχᾶον, ὦ Ἀρετᾶον, ὦ ἱκετᾶον· σύνθετα δὲ ὄντα ἀναδίδωσι τὸν τόνον, κυλλοπόδιον, Ποσείδαον, ὀλβιόδαιμον. Ὄλβιος δέ ἐστιν ὁ τὸν ὅλον βίον ἤτοι τὸν τῆς ζωῆς πάντα χρόνον ἐν εὐδαιμονίᾳ διάγων. τινὲς δὲ ὄλβιόν φασι κυρίως τὸν ἀπὸ γεωργίας πλούσιον, οὗ ἐν ὀ*λαῖς ἤτοι κριθαῖς ὁ βίος, ἃς καὶ οὐλὰς ἡ ποίησις λέγει, ἐξ ὧν ὡς ἀπὸ μέρους τὰ ἐκ γῆς δηλοῦται ἀγαθά. αἱ δὲ ῥηθεῖσαι ὀλαὶ καὶ τὸν ὄλμον ἴσως παράγουσιν, ἐν ᾧ δηλαδὴ αἱ τοιαῦται ὀλαὶ μειοῦνται εἰς πτισσάνης σκευήν. (Vers. 184.) Ἀμπελόεσσαν τὴν Φρυγίαν καλεῖ, τοιαύτην, ὡς εἰκὸς, οὖσαν κατὰ τὸ ἀμπέλων εὐφορεῖν. καὶ ὅτι Ὀτρεὺς ὁ Δύμαντος καὶ Μυγδὼν ὁ Ἄκμονος Φρυγίας βασιλεῖς, ἐπικουροῦντος ποτὲ Πριάμου, τὸν πρὸς Ἀμαζόνας ἐξήγαγον πόλεμον στρατευσάμενοι παρὰ Σαγγαρίῳ. φησὶ γοῦν ὁ ποιητικὸς Πρίαμος οὕτω· ἤδη καὶ Φρυγίην εἰσήλυθον ἀμπελόεσσαν, ἔνθ᾽ εἶδον πλείστους Φρύγας ἀνέρας αἰολοπώλους, λαοὺς Ὀτρῆος καὶ Μυγδόνος ἀντιθέοιο, οἵ ῥα τότ᾽ ἐστρατόωντο παρ᾽ ὄχθας Σαγγαρίοιο· καὶ γὰρ ἐγὼν ἐπίκουρος ἐὼν μετὰ τοῖσιν ἐλέχθην, ἤγουν ἐν αὐτοῖς ἠριθμήθην, ἤματι τῷ, ὅτε τ᾽ ἦλθον Ἀμαζόνες ἀντιάνειραι. ἀλλ᾽
305 οὐδ᾽ οἱ τόσοι ἦσαν ὅσοι ἑλίκωπες *Ἀχαιοὶ, οἱ καὶ ἀλλαχοῦ οὕτω κληθέντες. Ἐν τούτοις δὲ τὸ ἐσήλυθον νοεῖται μὲν καὶ κατὰ ἀναστροφὴν, ἵνα ᾖ καὶ ἐς Φρυγίην ἤλυθον. δύναται δὲ εἶναι ὅμοιον καὶ πρὸς τὸ, κατέδυ Τρώων πόλιν. ὁμοιοῦνται γὰρ τὸ, εἰσῆλθε χώραν καὶ κατέδυ πόλιν. Φρυγίαν δὲ νῦν κατὰ τοὺς παλαιοὺς νοητέον τὴν μεγάλην, τὴν παρὰ τῷ ποταμῷ Σαγγαρίῳ, οὐ τὴν μικρὰν περὶ ἣν καὶ ἡ Τροία ἐστίν. εἴρηται δὲ περὶ τούτων καὶ ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ. (Vers. 189.) Αἱ δὲ Ἀμαζόνες, περὶ ὧν καὶ αὐτῶν πλατύτερον αἱ τοῦ περιηγητοῦ δηλοῦσι παρεκβολαὶ, καλοῦνται οὕτω ἢ παρὰ τὸ πηροῦν τὸν ἕτερον τῶν μαζῶν, αἱ οἱονεὶ μονόμαζοι, ὡς ἂν μὴ ἐμποδίζοιντο ἐν τῷ τοξεύειν, εἴ γε κατὰ τὸν ποιητὴν ἐπὶ τῶν τοξευόντων νευρὴ μὲν μαζῷ ἐπέλαζε, τόξῳ δὲ σίδηρος, ἢ παρὰ τὸ πολλὰ μὴ χρῆσθαι μάζαις, κρέασι δὲ, καί που καὶ χελώναις, ὡς αἱ ἱστορίαι φασὶ, καὶ σαύραις καὶ ὄφεσιν. ὅτι δὲ τὸ ἃ ση*μαίνει ποτὲ καὶ μόνωσιν, δῆλον καὶ ἐκ τοῦ ἁπλοῦν, ὅ περ ἐστὶ μόνον πέλον, ἤτουν ἓν, ὡς οἷον ἄπελον, οὐ μὴν διπλοῦν. Ἄρεος δὲ μυθεύονται ἀπόγονοι εἶναι καὶ Ἁρμονίας, νύμφης Ναΐδος. ἐλέγοντο δὲ καὶ ἐπὶ πυριπνόων ἵππων ὀχούμεναι, ἄλλους τε τόπους καταδραμεῖν, καὶ τὴν Φρυγίαν δὲ, ἡγουμένων αὐταῖς τῆς στρατείας Μελανίππης καὶ ἑτέρων τινῶν. ἐπιφανεῖς δὲ ἱστοροῦνται Ἀμαζόνες ἄλλαι τε καὶ Ἱππολύτη, ἡ Θησέως ὕστερον γυνὴ, Ἀντιόπη, Ἄναια, Ἀνδρομάχη, Γλαύκη, Πενθεσίλεια. ὅτι δὲ τὸν δεξιὸν μαστὸν ἐκ νηπίων πᾶσαι Ἀμαζόνες ἐπεκαίοντο, διὸ καὶ ἀμαζόνες ἐλέγοντο, καὶ ἡ τοῦ γεωγράφου ἱστορία δηλοῖ, παρ᾽ ᾧ καὶ ταῦ*τα κεῖται· τίς ἂν πιστεύσειεν ὡς γυναικῶν στρατὸς 403
ἢ πόλις ἢ ἔθνος συσταίη ἂν χωρὶς ἀνδρῶν; καὶ οὐ μόνον συσταίη, ἀλλὰ καὶ ἐφόδους ποιήσεται ἐπὶ τὴν ἀλλοτρίαν καὶ κρατήσει. ὅμοιον γὰρ τοῦτο, ὡς ἂν εἴ τις λέγῃ τοὺς μὲν ἄνδρας τοὺς τότε γυναῖκας γεγονέναι, τὰς δὲ γυναῖκας ἄνδρας. φέρεται δὲ ἱστορία καὶ τοιαύτη. Ἀμαζών τις Ἀλεξάνδρῳ συμμῖξαι λέγεται ἐν Ὑρκανίᾳ καὶ συγγενέσθαι τεκνοποιίας χάριν. δῆλον δὲ ὅτι ἀπ᾽ αὐτῶν καὶ παροιμία φέρεται τὸ, ἄριστα χωλὸς οἰφεῖ. ἐπήρουν μὲν γάρ, φασιν, Ἀμαζόνες ἀῤῥένων σκέλος ἢ δεξιὰν χεῖρα. Σκυθῶν δὲ προκαλουμένων αὐτὰς αὐτοῖς συνοικεῖν, ὡς ἀπηρώτοις οὖσι κατὰ Πανσανίαν, Ἀντιάνειράν φασι, μίαν τῶν Ἀμαζόνων, θρασεῖαν οὖσαν καὶ ἀκόλαστον, εἰπεῖν· ἄριστα χωλὸς οἰφεῖ, ὡς ἀρκουμένων αὐτῶν τοῖς χωλοῖς. ὅτι δὲ οὐ μόνον χωλὸς ὁ *τὸν πόδα πεπηρωμένος ἐλέγετο, ἀλλὰ καὶ ὁ τὴν χεῖρα κυλλὸς, δῆλον ἐκ τῶν παλαιῶν. (Vers. 185.) Τοὺς δὲ Φρύγας αἰολοπώλους λέγει, ὡς εἴ τις εἴποι ταχυίππους ἢ γράφεται ἱππικοὺς ἱππότας ὡς ἐφ᾽ ἵππων κινουμένους· αἰόλλω γὰρ τὸ ταχέως δίκην

ἀέλλης κινῶ· ἢ ποικίλως ἱππαζομένους. (Vers. 187.) Τὸ δὲ, παρ᾽ ὄχθας, ἀντὶ τοῦ κατὰ ὄχθας. οἱ δὲ μεθ᾽ Ὅμηρον παρ᾽ ὄχθαις φασίν· ἀντιάνειραι δὲ Ἀμαζόνες ἀντὶ τοῦ ἐξισούμεναι πρὸς ἀνέρας ὡς οἷον ἴσανδροι ἢ ἐναντιούμεναι ἀνδράσι καὶ ὡς ἄν τις ἀστείως ἐρεῖ δηιάνειραι. *(Vers. 193.) Ὀδυσσεὺς μείων μὲν κεφαλῇ τοῦ Ἀγαμέμνονος, καθά φησιν ὁ Ὁμηρικὸς Πρίαμος, εὐρύτερος δ᾽ ὤμοισιν ἰδὲ στέρνοισιν ἰδέσθαι. τοῦτον λέγει καθημένων Ἀχαιῶν καὶ Τρώων ὡς φιλοβασιλέα ὄντα διευθετεῖν τὰ κατὰ τὸν ἀγῶνα τῆς μονομαχίας, περιιόντα ἡσύχως οἷα βραβευτήν· διὸ καὶ κτίλῳ ἀρνειῷ αὐτὸν εἰκάζει, τῷ ἡμερωτάτῳ τὸν ἐνηῆ, καὶ ἀρνειῷ πηγεσσιμάλλῳ, διερχομένῳ μέγα πῶυ οἴων λευκῶν καὶ οὕτω περιφανεῖ ὄντι. φησὶ γάρ· τεύχεα μέν οἱ κεῖται ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ, αὐτὸς δὲ κτίλος ὣς ἐπιπωλεῖται στίχας ἀνδρῶν· ἀρνειῷ μιν ἔγωγε ἐΐσκω πηγεσιμάλλῳ, ὅς τ᾽ οἰῶν μέγα πῶυ διέρχεται ἀργεννάων. (Vers. 196.) Ἔστι δὲ κτίλος μὲν ὁ χειροήθης καὶ ἥμερος ἐκ τοῦ κίω τὸ πορεύομαι, ὁ τῶν ἄλλων προπορευόμενος, ἐξ οὗ καὶ ἐκτιλωμένος παρὰ Παυσανίᾳ ὁ συνήθης τινὶ, καὶ κτιλῶσαι ῥῆμα παρὰ Ἡροδότῳ, εἰπόντι, ἐκτιλώσαντο τὰς λοιπὰς τῶν Ἀμαζόνων, ἤγουν εἰς γυναῖκας ἔσχον πραΰναντες. Πορφύριος δὲ καὶ κύριον ὄνομα οἶδε Κτίλον τινὰ, ὃν Διὸς λέγει ἀπόγονον. (Vers. 197.) Ἀρνειὸς δὲ οὐχὶ τὸ ἀρνίον, ἀλλ᾽ ὁ τέλειος καὶ ἤδη κριός· καὶ δῆλον ἐκ *τοῦ τὸν Ὀδυσσέα σώσαντος. ἐκεῖνος γὰρ ἀρνειὸς ὢν κριὸς πέπων ὑπὸ τοῦ Κύκλωπος προφεσωνήθη. γίνεται δὲ ἀπὸ τοῦ ἀρνὸς ὁ ἀρνειὸς ὁμοίως 306 τῷ ἀδελφειὸς, ἀφνειὸς, Ἀλφειὸς, Σπερχειὸς καὶ τοῖς ὁμοίοις. Τὸ δὲ πηγεσιμάλλῳ ἀντὶ τοῦ μελανομάλλῳ. ὁ γὰρ τοιοῦτος ἀρνειὸς ἐν μεγάλῳ λευκῷ ποιμνίῳ διάδηλος. καὶ κῦμα γὰρ πηγὸν τὸ μέλαν. οἱ δὲ πηγεσίμαλλον τὸν λευκόμαλλόν φασιν, ὡς καὶ τοῦ Λυκόφρονος πλόκαμον πηγὸν εἰπόντος τὴν λευκὴν πολιάν. σκοπητέον δὲ μή που ἐστὶ ῥῆμα πηγῶ πηγέσω, ἐξ οὗ πηγεσίμαλλος, ἢ τὸ πῆγος, ἐξ οὗ ἂν 404 ὁ πηγεσίμαλλος γίνοιτο ὡς ἐκ τοῦ ἔγχος ἔγχεσιν ὁ ἐγχεσί*μωρος. ἀπὸ γὰρ τοῦ πηγὸν ὁ πηγόμαλλος ὤφειλεν εἶναι. (Vers. 198.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι κατὰ τὴν παρατήρησιν τῶν παλαιῶν τὴν τοῦ οἰῶν εὐθεῖαν οὐδέ ποτε μονοσυλλάβως εἶπεν ὁ ποιητὴς, οἷς, ἀλλὰ διαλελυμένως, ὄϊς. καὶ τὰς πλαγίους δὲ διαλύει, εἰ μὴ μέτρον κωλύει, ὡς ἐν τῷ, οἰὸς ἀώτω. καὶ ἔστιν ἀναλογώτερον τὸ δισύλλαβον. οὐδὲ γὰρ ἔστιν ἄλλο τοιοῦτον, εἰ μὴ παρὰ Ἀττικοῖς αὐτό τε καὶ τὸ φθοῖς. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι οὐ μικροποιὸς ἡ παραβολὴ πώεϊ τὸν τοσοῦτον λαὸν εἰκάσασα· πρὸς μόνον γὰρ τὸ τοῦ Ὀδυσσέως ἐνηὲς εἴληπται καὶ τὴν ἐκείνου ἠρεμαίαν καὶ ἀκακοήθευτον ἐν τοσούτῳ λαῷ πρὸς τὸ παρὸν κίνησιν, εἰ καὶ τρόπον ἕτερον πολυμήχανος ἦν. ἄλλως γὰρ οὐδὲν ὅμοιον ἔχει οὔτε ἀρνειῷ ὁ τηλικοῦτος Ὀδυσσεὺς οὔτε πώεϊ ὁ τοσοῦτος στρατός. ὅρα δὲ καὶ ὅτι, ὥς περ πρὸ μικροῦ συντο*μωτάτῃ παραβολῇ χρησάμενος τῇ, ὄρνιθες ὣς, ἐπήγαγε πλατυτέραν ἑτέραν ἑφερμηνευτικὴν, οὕτω καὶ ἐνταῦθα ποιεῖ. εἰπὼν γὰρ ὅτι Ὀδυσσεὺς κτίλος ὣς ἐπεπωλεῖτο τὸν στρατὸν, ἐπήγαγεν· ἀρνειῷ μιν ἔγωγε ἐΐσκω καὶ ἑξῆς. τοῦτο δὲ καὶ διασαφητικόν ἐστι τοῦ κτίλος. δῆλον γὰρ ὅτι κτίλος ἐστὶν ἀρνειὸς, τὸ πῶυ πᾶν περιερχόμενος διὰ χειροήθειαν. (Vers. 194.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, εὐρύτερος ἰδέσθαι, διφορεῖται τῇ φράσει. ἔστι γὰρ εἰπεῖν καὶ εὐρύτερος ἰδεῖν κατὰ τὸ, καλὸς ἰδεῖν, καὶ τὰ τοιαῦτα. (Vers. 201.) Οὐδὲν ἐμποδὼν εἰς ἀνδρὸς ἀγαθοῦ γένεσιν φαυλότης πατρίδος. καὶ τοῦτο ἔδειξε μὲν καὶ ἡ λυπρὰ Πέλλα, μέγαν βασιλέα προενεγκοῦσα τὸν Ἀλέξανδρον· καὶ Ἀνάχαρσις δὲ ὁ Σκύθης αὐτὸ πιστοῦται· καὶ ἡ τὸν σοφὸν δὲ Θεμίστιον προενεγκαμένη, ὡς ἐκεῖνός που ἱστορεῖ, μαρτυρεῖ. δηλοῖ δὲ πρὸς ἄλλοις μυρίοις καὶ ἡ Ἰθάκη νῆσος, οὐ πολλοῦ λόγου ἀξία, ἐξ ἧς, ὡς ἡ Ἑλένη φησὶ, τραχείας οὔσης ἔ*βλαστεν ὁ πολύμητις Ὀδυσσεὺς, ὅς, φησι, τράφη ἐν δήμῳ Ἰθάκης, τῷ καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ, κραναῆς περ ἐούσης, εἰδὼς παντοίους τε δόλους καὶ μήδεα πυκνά. καὶ ὅρα ὅτι καὶ νῦν Πρίαμος μὲν σωματικῶς ἐπῄνεσε τὸν Ὀδυσσέα, Ἑλένη δὲ εἰς τὴν ψυχὴν ἐκείνου προέκυψε. (Vers. 202.) Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι τὸ, εἰδὼς δόλους, αἰτιατικῇ συνέταξεν, ἀλλαχοῦ δὲ γενικῇ, ὡς καὶ ἐν τῷ, τόξων εὖ εἰδὼς, καὶ εὖ εἰδὼς τεκτοσυνάων· καὶ ὅτι τὸ παντοίους δόλους οὐκ ἔστιν ἄκρατος ἔπαινος Ὀδυσσέως, εἴ περ οὐχ᾽ ἁπλῶς δόλους οἶδεν ἀλλὰ παντοίους, ὧν εἷς καὶ ὁ κατὰ τοῦ καλοῦ Παλαμήδους, ψεκτέος πάντως ὢν, ὡς οὐκ ἂν ἀντείποι τις. Τὸ δὲ, μήδεα πυκνὰ, μετ᾽ ὀλίγα σαφηνίζων ὁ ῥήτωρ Ἀντήνωρ νιφάσιν ἀπεικάζει τοὺς Ὀδυσσέως λόγους. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἔδει μὲν τὸν Πρίαμον εἰδέναι τὴν ὄψιν τοῦ Ὀδυσσέως, εἴ γε καὶ εἰς τὴν Τροίαν ἦλθεν, ὡς ῥηθήσεται, ὁ δὲ ἀγνοεῖ αὐτὸν, ἴσως μὲν οὐκ ὀξὺ βλέπων διὰ τὸ βα*θὺ γῆρας, τυχὸν δὲ καὶ ἐξελάθετο

ἢ οὐδὲ τότε ἠκριβώσατο. ὁ μέντοι Ἀντήνωρ, ἀκριβῶς τὸν τοῦ Ὀδυσσέως χαρακτῆρα ἐγγράψας, πάλαι
307 ποτὲ τῇ ψυχῇ ἀναγνωρίζει αὐτὸν ἅμα τῷ λόγῳ τῆς Ἑλένης. *(Vers. 204.) Τὸ, ὦ γύναι, ἦ μάλα 405
τοῦτο ἔπος νημερτὲς ἔειπες, παρῳδήσας ὁ ποιητὴς ἄλλως ἐν Ὀδυσσείᾳ ἔφη· ὦ γύναι, ἦ μάλα τοῦτο 9
ἔπος θυμαλγὲς ἔειπες. ἔστι γὰρ καὶ τοῦ παρῳδεῖν διδάσκαλος ὁ ποιητής. Ἀντήνωρ ἀκολούθως οἷς εἶπεν ἡ Ἑλένη ἀναγνωρίσας τὸν Ὀδυσσέα ἱστορεῖ ὡς αὐτόν τε καὶ τὸν Μενέλαον ἕνεκ' ἀγγελίης τῆς κατὰ τὴν Ἑλένην ἐλθόντας εἰς Τροίαν ἐκ Τενέδου ἐν καταρχῇ τοῦ πολέμου ἐξείνισε καὶ ἐν μεγάροισι φίλησεν ἤτοι ἐφιλοφρονήσατο καὶ ἐξένισεν, ὅ περ οἱ ὕστερον προξενῆσαι λέγουσι, μετὰ γενικῆς τὸ ῥῆμα συντάσσοντες, οἷον πειράσομαί σου προξενεῖν, ὥς περ καὶ τὸ ξεναγεῖν, ὅ περ ταὐτόν ἐστι τῷ προξενεῖν, γενικῇ συντάσσει ὁ Ἀῤῥιανός· τὸν δὲ ταῦτα ποιοῦντα πρόξενον ἐκάλουν οἱ μεθ' Ὅμηρον, ὡς δηλοῖ καὶ ὁ εἰπὼν, φίλης γὰρ προξένου κατήνυσαν. οἶδε δὲ σὺν ἄλλοις καὶ Ἡρόδοτος τὴν ῥηθεῖσαν ἱστορίαν, λέγων ὅτι Ἕλληνες πέμψαντες ἀγγέλους ἤθελον τήν τε Ἑλένην ἀπαιτεῖν καὶ τῆς ἁρπαγῆς δίκας αἰτεῖν· οἱ δὲ, προϊσχόμενοι τὴν τῆς *Μηδείας ἁρπαγὴν, οὐκ ἐπείσθησαν. Σημείωσαι δὲ ὅτι οἱ ῥηθέντες πρό- 20
ξενοι χειροτονητοὶ ἦσαν ἢ ὑπὸ δήμου ἢ ὑπὸ βασιλέων. Ἡρόδοτος οὖν γέρας εἶναι φησὶ τοῖς βασιλεῦσιν ἐν Σπάρτῃ τὸ καὶ προξένους ἀποδεικνύειν, οὓς ἂν θέλωσι τῶν ἀστῶν. φασὶ δὲ καὶ ὅτι ἐπιβουλευομένους, ὥστε δολοφονηθῆναι τοὺς περὶ Ὀδυσσέα καὶ Μενέλαον ὁ Ἀντήνωρ περιεσώσατο. διὸ καὶ ἡ Ἑλένη τὸ τοῦ Ἀντήνορος, ὡς προξένου τοῦ ἀνδρὸς, ἔοικε γένος ἀγαπᾶν, ὡς δῆλον καὶ ἐκ τοῦ τὴν Ἶριν πρὸ μικροῦ τῇ Ἑλένῃ ὁμιλοῦσαν, μὴ ἄλλῃ τινὶ, ἀλλὰ τῇ Ἀντηνορίδου γυναικὶ Λαοδίκῃ παρεικασθῆναι. (Vers. 207.) Ἀγαμέμνων δέ, φασιν, ἀπομνημονεύσας τῆς εἰς Ἕλληνας ἀγαθῆς προξενίας ἐκείνου παρδαλέην ἐξάψας, ὅ ἐστιν ἀπαιωρήσας, τῆς τοῦ Ἀντήνορος οἰκίας ὅτε ἡ Τροία ἑάλω, ἄβατον τοῖς Ἕλλησι τὴν αὐτοῦ οἰκίαν διεφυλάξατο. ἑτέρωθι δὲ ἡ τῆς ἱστορίας ταύτης διάθεσις τοιαύτη εὕρηται.
Σοφοκλῆς ἱστορεῖ ἐν Ἁλώσει Ἰλίου παρ*δαλέην τῆς θύρας προτεθῆναι τοῦ Ἀντήνορος, σύμβολον τοῦ 30
ἀπόρθητον ἐαθῆναι τὴν οἰκίαν· τὸν δὲ ἅμα παισὶ μετὰ τῶν περιγενομένων Ἐνετῶν εἰς Θρᾴκην περισωθῆναι, κἀκεῖθεν διεκπεσεῖν εἰς τὴν ἐν τῷ Ἀδρίᾳ Ἐνετικήν. πιθανῶς δὲ Ἀντήνωρ ὡς ξενοδοχήσας ποτὲ καὶ ἰδὼν καὶ εὖ εἰδὼς ἐπιμαρτύρεται ἀλήθειαν τῇ Ἑλένῃ, ἀναγνωρίζων τὸν Ὀδυσσέα, ἵνα μὴ ὑποπτευθῇ ἡ Ἑλένη ἐφ' οἷς λέγει. περὶ δὲ τῆς ῥηθείσης, ὡς μὲν Εὐριπίδης ἂν εἴποι, Ἀδριηνῆς, κοινῶς δὲ Ἀδριατικῆς Ἐνετικῆς ζητητέον ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ. Ἰστέον δὲ ὅτι τεσσάρων τούτων ὄντων, προξένων, ἀστοξένων, δορυξένων καὶ ἰδιοξένων, πρόξενοι μὲν κατὰ Αἴλιον Διονύσιον οἱ ὅλης πόλεως ξένοι, παρ' οἷς καὶ πρέσβεις κατάγονται, καὶ αὐτοὶ πρεσβείας προσάγουσι πρὸς τὸ δημόσιον· ἀστόξενοι δὲ οἱ ἐκ προγόνων μὲν ἀστῶν, αὐτοὶ δὲ ξένοι καὶ ἀνανεώσεως δεόμενοι, ὁποῖος Ἀγα-
μέμνων ἐν Λυδίᾳ· δορύξενοι δὲ οἱ ἐκ πολέμου ξέ*νοι γεγονότες τισίν· ἰδιόξενοι δὲ οἱ ἰδίᾳ καθ' 40
ἑαυτοὺς ξένοι ὄντες. Παυσανίας δὲ περὶ ἀστοξένων οὕτω φησίν· ἀστόξενοι οἱ γένει προσήκοντες τῇ πόλει τὸ ἀνέκαθεν, οὐκ ὄντες δὲ πολῖται, ὡς ἐν Κορίνθῳ Γλαῦκος ὁ Ἱππολόχου τοῦ Βελλεροφόντου. ἕτεροι δὲ οὕτω· ἀστόξενοι οἱ γένει μὲν ἐξ ἀρχῆς προσήκοντες, ἐπὶ δὲ ἀλλοδαπῆς γεγονότες. περὶ δὲ δορυξένου ὁ αὐτὸς Παυσανίας φησὶν, ὅτι δορύξενος ὁ ἐκ πολεμίων φίλος καὶ ὁ πρεσβεύων περὶ λύτρων, εἰ ζωγρηθεῖεν τινές. Σοφοκλῆς δὲ ἐν τῷ, ὁ γὰρ, ἤγουν οὗτος, μέγιστος αὐτοῖς τυγχάνει δορυξένων,
ἢ παραχρᾶται τῇ λέξει ποιητικώτερον, ἢ δριμέως δορυξένους λέγει τοὺς τοῖς *φονεῦσι τοῦ Ἀγαμέμνονος 406
φιλιωθέντας, ἵνα πολεμικῶς ἐχθραίνωσι τοῖς ἐκείνου παισὶν, ὡς εἶναι οὕτω δορύξενον εἰπεῖν καὶ τὸν χάριν δουρὸς ἤτοι πολέμου συμμαχικῶς ξενισθέντα ὑπό τινων. (Vers. 209.) Ἐν τῷ, ἀλλ' ὅτε δὴ Τρώεσσιν ἐν ἀγρομένοισιν ἔμιχθεν, ὁ Μενέλαος δηλαδὴ καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς, τὸ μὲν ἀγρομένοισιν ἀγορὰν Τρώων ὑπολαλεῖ, τὸ δὲ ἔμιχθεν οὐ κυριολεκτεῖται μὲν, καθὰ ἐπὶ μισγαγκείας ὑδάτων, ἐφιλήθη δὲ τῷ Πινδάρῳ τε ὡς ἀγαθὴ λέξις, καθὰ ἐν τοῖς ἐκείνου δεδήλωται, καὶ τῷ εἰπόντι δὲ, ὡς ἀναμὶξ ἀγγύλων ἱππόται, κατὰ τὸ, μένονται ἐπιμὶξ ἵπποι τε καὶ ἄνδρες. (Vers. 210.) Ὑπογράφων δι' Ἀντήνορος ὁ ποιητὴς καὶ τὸ τοῦ Μενελάου εἶδος ἐκ τῆς πρὸς τὸν Ὀδυσσέα παραθέσεώς φησι· στάντων μὲν Μενέ-
λαος ὑπείρεχεν εὐρέας ὤμους, ἄμφω δ' ἑζομένω, γεραρώτερος ἦεν Ὀδυσσεύς. καὶ *ὅρα ὅτι τῇ κεφαλῇ 10
μὲν μείων καὶ τοῦ Μενελάου ὁ Ὀδυσσεὺς, ὡς καὶ τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἄλλως δὲ γεραρώτερος τοῦ Μενελάου, ὥς περ αὐτοῦ πάλιν τοῦ Ὀδυσσέως ὁ Ἀγαμέμνων. σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι σολοικοφανὲς ἤγουν

καινοπρεπὲς σχῆμα τὸ, ἄμφω δ᾽ ἑζομένω γεραρώτερος ἦν Ὀδυσσεύς. ὤφειλε μὲν γὰρ καὶ ἠδύνατο
εὐσυντάκτως εἰπεῖν, ἀμφοῖν δ᾽ ἑζομένοιν. ὁ δὲ οὕτως ἔφρασε καινότερον διὰ τὸ ἄρξασθαι μὲν ὡς ἐν
σχεδιασμῷ ἀπὸ εὐθείας δυϊκῆς, εἶτα μὴ ἔχειν ἓν κοινὸν ῥῆμα περὶ Ὀδυσσέως καὶ Μενελάου εἰπεῖν· οὐδὲ
γὰρ ἦσαν ὁμοίως ἄμφω γεραροί. τοιοῦτον καὶ τὸ, σύν τε δύ᾽ ἐρχομένω καί τε πρὸ ὃ τοῦ ἐνόησε, καὶ
τὸ, οἱ δὲ δύο σκοπελοὶ ὁ μὲν εἰς οὐρανὸν ἱκάνει, καὶ ἄλλα πολλά. σημείωσαι δ᾽ ἐν τοῖς ῥηθεῖσι καὶ
ὅτι φθάσας εἰπεῖν ὁ ῥήτωρ Ἀντήνωρ προαναφωνητικῶς τὸ, ἀμφοτέρων δὲ φυὴν ἐδάην καὶ μήδεα πυκνὰ, 308
ἡρμήνευσεν ἐν τοῖς προσεχῶς ῥηθεῖσι τὴν φυὴν, ἐν τῷ, στάντων *μὲν Μενέλαος ὑπείρεχε καὶ ἑξῆς, ὡς
εἴρηται, ἵνα εἴη φυὴ μὴ μόνον ἡ φύσις καὶ ἡ εὐφυΐα, καθ᾽ ἣν εὖ πέφυκέ τις πρὸς ἔργον, ἀλλὰ καὶ
ἡ κατὰ σῶμα ὑπεροχὴ καὶ γεραρότης. καὶ οὕτω μὲν διεσάφησε τὴν φυὴν καὶ μάλιστα ἐν τῷ, οὐ τότε
γε ὧδ᾽ Ὀδυσσῆος ἀγασσάμεθα εἶδος ἰδόντες, ὡς καὶ τοῦ ἀγαστοῦ εἴδους φυῆς λεγομένου. Τὸ δὲ
πυκνὰ μήδεα διερμηνεύων ἐπάγει τὰ εὐθὺς ῥηθησόμενα. (Vers. 213.) Ἀντήνωρ ἐπαινῶν ὡς ῥήτωρ
τὴν κατὰ Ὀδυσσέα καὶ Μενέλαον ῥητορείαν, ὡς καὶ ὁ βασιλεὺς Πρίαμος πρὸ βραχέων τὸν ὅμοιον Ἀγα-
μέμνονα, ἰδέαν λόγου καθυπογράφει τῷ μὲν Μενελάῳ διὰ νεότητα ἢ καὶ ὡς Λάκωνι στενὴν, ταὐτὸν
δ᾽ εἰπεῖν, γοργὴν, τὰ καίρια μόνα ἐν βραχεῖ ἐπιλεγομένῳ, τὰ δὲ περιττὰ ἐπιτρέχοντι. λέγει γὰρ, ἀλλ᾽
ὅτε δὴ μύθους καὶ μήδεα πᾶσιν ὕφαινον, ἤτοι μὲν Μενέλαος ἐπιτροχάδην ἀγόρευε, παῦρα μὲν, ἀλλὰ
μάλα λιγέως· ἐπεὶ οὐ πολύμυθος οὐδ᾽ ἀφαμαρ*τοεπὴς, εἰ καὶ γένει ὕστερος ἦεν. Τῷ δὲ Ὀδυσσεῖ πάνυ
ἁδρὸν καὶ πυκνότητι νοημάτων ἐμπλατυνόμενον ἐμφαίνει τὸν χαρακτῆρα, εἰπών· ἀλλ᾽ ὅτε δὴ ὄπα τε
μεγάλην ἐκ στήθεος ἵει καὶ ἔπεα νιφάδεσσιν ἐοικότα χειμερίῃσιν, οὐκ ἂν ἔπειτα Ὀδυσσῆι γ᾽ ἐρίσειε βρο-
τὸς ἄλλος, καίτοι πρὸ τῆς δημηγορίας ζακότῳ ἐοικὼς καὶ ἀνεπιστήμονι, ὡς δηλοῖ πρὸ τούτων εἰπὼν
τὸ, ἀλλ᾽ ὅτε δὴ πολύμητις ἀναΐξειεν Ὀδυσσεὺς, στάσκεν, ἤγουν ἵστατο, ὑπαὶ δὲ ἴδεσκεν, ὅ ἐστιν ὑπε-
βλέπετο, παρασύρων ἴσως τὸ βλέμμα λόγῳ βλοσυρότητος, κατὰ χθονὸς ὄμματα πήξας, σκῆπτρον
δ᾽ οὔτ᾽ ὀπίσω οὔτε προπρηνὲς ἐνώμα, ἀλλ᾽ ἀστεμφὲς ἔχεσκεν ἀΐδρει φωτὶ ἐοικώς· φαίης κεν ζάκοτόν τέ
τιν᾽ ἔμμεναι ἄφρονά τ᾽ αὔτως· ἀλλ᾽ ὅτε δὴ ὄπα τε μεγάλην καὶ ἑξῆς, ὡς προσεχῶς ἐγράφη. ἐν οἷς ὅρα
ὅτι τὸ, ἀλλ᾽ ὅτε δὲ, τρὶς ἐτέθη κατ᾽ ἐπαναφορὰν ἐν στίχων ἀρχαῖς. φασὶ δ᾽ ἐνταῦθα οἱ παλαιοὶ ὅτι
τρεῖς τρόποι ῥητορείας, ὁ *ἀπολελυμένος καὶ βραχὺς καὶ περὶ τὰ καίρια ἔχων, οἷος ὁ τοῦ Μενελάου,
ὃς ἐπιτρέχων τὰ πολλὰ, ὡς εἴρηται, μόνα λέγει τὰ καίρια· δεύτερος ὁ ὑψηλὸς καὶ καταπληκτικὸς καὶ
μεστὸς ἐνθυμημάτων ἀθρόως λεγομένων, ὃν καὶ Θημοσθένης ζηλοῖ· καὶ τρίτος ὁ πιθανὸς καὶ πολ-
λῶν πλήρης δογμάτων οἷος ὁ τοῦ Νέστορος, οὗ ζηλωτὴς Ἰσοκράτης, ὃς τὸ γνωμολογικὸν καὶ σαφὲς
ἐζήλωσε. (Vers. 212.) Τῶν δὲ Ὁμηρικῶν λέξεων τὸ μὲν μύθους καὶ μήδεα διαφορὰν ἔχει, καθότι
μῦθοι μὲν οἱ ἁπλῶς οὕτω λόγοι, μήδεα δὲ οἱ κατὰ συμβουλὴν λόγοι. δῆλον δὲ ὡς ὁμώνυμος λέξις καὶ
407 τὰ μήδεα, δηλοῦσα νῦν μὲν βουλεύματα, ἐν *ἄλλοις δὲ καὶ αἰδοῖα, τὰ παρὰ Ἡσιόδῳ μέζεα, ὧν προ-
κατάρχει τὸ μέδω, ἤγουν ἄρχω, ἐξ οὗ μέδεα, ἀρχή τις ὄντα καὶ αὐτὰ ἐν τῷ ζῴῳ, καὶ κατὰ τροπὴν
συνήθη, μέζεα. Τὸ δὲ, βουλὰς ὑφαίνειν, ἐκ μεταφορᾶς καὶ αὐτὸ εἴρηται συνθέσεως ὑφαινομένου
ἱστοῦ. ὡς γὰρ ἡ τῆς κρόκης ἐκεῖ τῷ στήμονι ἐπισύνθεσις ἀποτελεῖ ὕφασμα, οὕτω καὶ λόγον ἡ συνθήκη
τῶν λέξεων. εὑρήσει δέ τις καὶ τὸν ἐν Ὀδυσσείᾳ τῆς Πηνελόπης ἱστὸν διὰ τὴν τοιαύτην ὁμοιότητα εἰς
φιλοσόφους λόγους ἐκλαμβανόμενον. τὸ δὲ, πᾶσιν ὕφαινον, δημοσίᾳ δημηγορεῖν ἐν Τροίᾳ τηνικαῦτα
τὸν Ὀδυσσέα δηλοῖ. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ καθ᾽ Ὅμηρον ὑφαίνεσθαι λόγους ἠρέθισέ τινας τῶν ὑστέρων συν-
τιθέναι στίχους ὡς ἐν τύπῳ ὑφάνσεως, οὓς καὶ ἱστοὺς ὠνόμαζον, ὧν ἕκαστος ἐν ἰσότητι γραμμάτων
ἡπλωμένος κατὰ πλάτος μὲν ἄλλως ἀνεγινώ*σκετο, ἑτέρως δὲ κατὰ βάθος ἐν ἀνομοιότητι ἐννοιῶν. καὶ
ἦν ἐν τοῖς τοιούτοις ἔπεσι τὸ μέν τι ὡσανεὶ στήμων, τὸ δὲ ὡς οἷον κρόκη. (Vers. 213.) Τὸ δὲ ἐπιτρο-
χάδην ἀντὶ τοῦ κεφαλαιωδῶς, ταχέως, ἐσπευσμένως, ἐν τῷ ἐπιτρέχειν τὰ πολλά· ὃ διασαφῶν φησί·
(Vers. 214.) παῦρα, ἤγουν ὀλίγα. ἐπεὶ δὲ κακία πολλάκις λόγου καὶ ἀδυναμία τὸ βραχυλογεῖν, ἀλλὰ
μάλα λιγέως. εἰς πλέον δὲ τοῦτο ἐφερμηνεύων φησί· ἐπεὶ οὐ πολύμυθος, ἢ διὰ λακωνισμὸν, ὡς εἴρη-
ται, ἢ διὰ νεότητα· οὐκ εὔποροι γὰρ λέγειν οἱ νέοι. (Vers. 215.) οὐ μὴν οὐδ᾽ ἀφαμαρτοεπὴς, ἤτοι
ἁμαρτάνων ἐν τῷ λέγειν, ἢ κατὰ νοήματος πιθανότητα, ἢ κατὰ λέξιν καὶ τὰ περὶ αὐτὴν, εἰ καὶ γένει
ὕστερος ἦεν ἤτοι νέος, ὡς εἴρηται. τὸ γὰρ, ἢ καὶ γένει ὕστερος ἦν, οὕτω διασαφοῦσιν οἱ παλαιοὶ, ὡς

καὶ τὸ, ἢ καὶ ἐμὸν δόρυ μαίνεται ἐν παλάμῃσιν, ἀντὶ τοῦ, εἰ καὶ ἐγὼ αἰχμητής εἰμι. (Vers. 216.) Τὸ δὲ ἀναΐξειε μέγεθός τε ἡρωικὸν ἐμφαίνει τῷ Ὀδυσσεῖ καὶ δραστη*ριότητα τὴν καθ᾽ ὁρμήν. (Vers. 217.) Τὸ δὲ, κατὰ χθονὸς, Ἀττικόν ἐστιν, ὡς καὶ τὸ, κατὰ γῆς, ὁ σοφὸς οὐκ ἀγνοεῖ. χρῆσις δὲ συντάξεως τοιᾶσδε σὺν ἄλλοις καὶ παρὰ τῷ κωμικῷ. (Vers. 219.) Τὸ δὲ πῆξαι κατὰ γῆς τὰς ὄψεις ὡς οἷα μελετῶντα ἐμμερίμνως διὰ σχεδιασμὸν καὶ ἵστασθαι ὑπιδόμενον καὶ τὸ σκῆπτρον μήτε προπρηνὲς κινεῖν ἀλλ᾽ ἀστεμφὲς ἔχειν ἤτοι ἀστρεφὲς ἀμετακίνητον, εἰ καὶ ἁπλότητος ἦν, ἀλλ᾽ ὅμως ἄλλως ἀγωνιῶντά τε καὶ ἐκπεπληγμένον ἐμφαίνει τὸν Ὀδυσσέα καὶ οἷον ζάκοτον ἤτοι ὀργίλον διὰ τὸ σύννουν, ὥς περ αὖ πάλιν θαρσαλέου καὶ ἔμφρονος τὰ τούτων ἔμπαλιν. Τὸ δὲ πήξας, ὅ ἐστιν ἐρείσας, στηρίξας, τὸ τοῦ βλέμματος ἐμφαίνει καθεστηκός. Ἡ δὲ ἀκινησία τοῦ σκήπτρου διαστελλομένη πρὸς κίνησιν ἐν καιρῷ γινομένην ἐμφαίνει διαφορὰν καὶ ἐν τῇ τῶν χειρῶν κινήσει τῇ ἐν δημηγορίαις, ἣν Δημοσθένης μὲν ἐποιεῖτο, Αἰσχίνης δὲ ἀπέστεργεν, ὁ καὶ ἀκούσας ἐκ Δημοσθένους χρῆναι τοὺς *ῥήτορας πρεσβεύοντας ἔσω τὰς χεῖρας ἔχειν, οὐ μὴν ἐξ ἀνάγκης δημηγοροῦντας. (Vers. 218.) Τὸ δὲ προπρηνὲς μετήνεκται μὲν ἀπὸ σωμάτων, οἷς οὐχ ὑπτία ἡ πτῶσις· δοκεῖ δὲ μηδὲ περιττὴν ἔχειν τὴν πρόθεσιν κατὰ τὸ προπάσας καὶ πρόπαντες, ἀλλὰ δηλοῦν διαφοράν τινα τοῦ ὀπίσω καὶ τοῦ προπρηνὲς νωμᾶν τὸ σκῆπτρον. εἰ γὰρ καὶ τῷ Ὀδυσσεῖ πρανὲς ἦν τὸ τοῦ σώματος ὀπίσω, ἀλλὰ τὸ σκῆπτρον ἐπὶ τὰ πρόσθε
309 νωμώμενον πρηνὲς ἐνωμᾶτο κατακλινόμενον. (Vers. 219.) Τὸ δὲ, ἀΐδρει φωτὶ, διὰ διφθόγγου γράφεται, ὡς καὶ τὸ, ὄφεϊ ὄφει. οὐ γάρ ἐστιν οὐδὲ τὸ ἄϊδρις παρώνυμον μακροπαράληκτον, ἵνα διὰ τοῦ δ̄ κλίνηται, ὥστε κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἁμαρτάνει Σαπφὼ καὶ Σοφοκλῆς καὶ Φρύνιχος διὰ τοῦ δ̄ κλίνοντες. οὐδὲν δὲ θαυμαστὸν, εἰ διὰ τοῦ ῑ πολλάκις τῶν τοιούτων γενικῶν τὴν παραλήγουσαν Ἴωνες προφέροντες, οἷον ἴδριος, ὄφιος, τὴν δοτικὴν διὰ τοῦ ε̄ προάγουσιν, οὐ διὰ τοῦ ῑ· ἴσως γὰρ *τοῦτο διὰ τὸ κακόφωνον τῶν δύο ῑ ποιοῦσιν. οὕτω γὰρ καὶ ὁ πόσις, ἤτοι ὁ ἀνὴρ, τὴν μὲν γενικὴν διὰ τοῦ ῑ ἔχει, οἷον εὐνὴν αἰδομένη πόσιος, τὴν δὲ δοτικὴν διὰ τοῦ ε̄· χαριζομένη πόσεϊ ᾧ. οὕτως Ἡρόδωρος. (Vers. 220.) Τὸ δὲ, ἄφρονά τ᾽ αὔτως, ψιλοῦσθαι φανερῶς δηλοῖ τὸ αὔτως Αἰολικῶς. (Vers. 221.) Τὸ δὲ, ὄπα μεγάλην, εὐρυβόαν ἐμφαίνει καὶ τὸν Ὀδυσσέα, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ φανεῖται. καὶ ἔστι καὶ τοῦτο στρατηγοῦ ἀρετή. διὸ καὶ Ἀγαμέμνων πρὸ μικροῦ μακρὰν ἄϋσεν ἀντὶ τοῦ ἐβόησεν. ἱστορεῖται δὲ καὶ ἀσκεῖσθαι τὴν μεγαλοφωνίαν τοὺς παλαιούς. Τὸ δὲ ἵει, λείπεται προθέσεως, ταὐτὸν ὂν τῷ, ἀφίει. (Vers. 222.) Τὸ δὲ, ἔπεα νιφάδεσσιν ἐοικότα, εἴρηται *διὰ τὸ τάχος τῶν νοημάτων, διὰ τὸ πυκνὸν, διὰ 408
τὸ τῆς σαφηνείας διάλευκον, ναὶ μὴν καὶ διὰ τὸ φρίκης γέμον. ἔοικε γὰρ καὶ καταφορικῶς προάγειν τὸν λόγον ἐν τῇ Τροίᾳ ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ νόμῳ κοινοῦ τόπου τὴν πρεσβείαν μεθοδεύειν, παραμιγνὺς τῷ λόγῳ καὶ ἀπειλὰς, καὶ ὡς οἷον εἰπεῖν, θατέρᾳ μὲν δόρυ, θατέρᾳ δὲ κηρύκειον προϊσχόμενος. ὃ δὴ παροιμία ἦν, ὥς φησι Παυσανίας, ἐπὶ τῶν ἅμα παρακαλούντων καὶ ἀπειλούντων. οἱ δεκατευθέντες γάρ, φησιν, εἰς Δελφοὺς ὑπ᾽ Ἀθηναίων Γεφυραῖοι, λαβόντες χρησμὸν ὡς ἀνδρὶ Γεφυραίῳ οἶκος φίλος, οἶκος ἄριστος, εἶτα βουσὶν ἀκολουθοῦντες ἕως οὗ ἐκεῖνοι κοπιάσουσιν, οἱ βόες δηλαδὴ, ὡς ὁ θεὸς αὐτοῖς ἔχρησεν, ὅπως ἐκεῖ καταμείνωσι, πολεμουμένων Ἀθηναίων ὑπὸ Εὐμόλπου, ἐπὶ Τάναγραν ὥδευσαν, δόντες μὲν τῷ προηγουμένῳ κηρύκειον ὡς ἐπὶ *πρεσβείᾳ καὶ εἰρήνῃ, καθοπλίσαντες δὲ κατόπιν τοὺς νέους. ὅθεν παροιμία ἐξέπεσεν ἐπὶ τῶν ὅμοιά τινα ποιούντων, λέγουσα, δόρυ καὶ κηρύκειον. ἐν ἑτέρῳ δὲ ῥητορικῷ λεξικῷ γράφει ὡς ὑπὸ Ταναγραίων πολεμούμενοι Γεφυραῖοι προέπεμψαν κήρυκα καὶ κατόπιν καθώπλισαν ἑαυτοὺς, κἀντεῦθεν ἡ ῥηθεῖσα παροιμία. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ νιφάδεσσιν ἐοικέναι τοὺς λόγους δύναταί ποτε καὶ σκωπτικῶς ψυχρῷ ἐπιλέγεσθαι ῥήτορι, ὥς περ καὶ τὸ τεττίγεσιν ἐοικέναι τὴν ὄπα. δύναται δὲ καὶ τὸ μήδεα πυκνὰ τρόπον ἕτερον ὅμοιον εἶναι τῷ, ἔπεα νιφάδεσσιν ἐοικότα εἰ μή τις ἐκεῖ τὸ πυκνὰ ταὐτὸν ἐρεῖ τῷ πυκινὰ, ὅ ἐστι συνετά. *(Vers. 226.) Ἐπιβαλὼν ὁ Πρίαμος 38
τῇ περὶ τοῦ Αἴαντος ἐρωτήσει φησί· τίς τ᾽ ἄρ ὅδ᾽ ἄλλος Ἀχαιὸς ἀνὴρ ἠΰς τε μέγας τ᾽ ἔξοχος Ἀργείων κεφαλὴν, ἠδ᾽ εὐρέας ὤμους. ἡ δὲ τανύπεπλος Ἑλένη ἀποκριναμένη φησί· οὗτος δ᾽ Αἴας πελώριος, ἕρκος Ἀχαιῶν. τὸν Ἀχιλλέα μέντοι μέγα που ἕρκος ἐρεῖ Ἀχαιῶν ὁ ποιητής. εἶπε δὲ πρὸ τούτου καὶ τὸν
310 βασιλέα ἠΰν τε μέγαν τε καὶ πελώριον. Σημείωσαι δὲ ὡς, εἴ περ ἔπαινός ἐστιν ἀνδρὸς τὸ μέγας, οὐ τοιοῦτον ἄρα τὸ μικρὸς, καὶ μάλιστα τὸ τυτθός. διὸ καὶ ὁ ποιητὴς ἐπὶ Τυδέως, ὃς ἐκ τοῦ Τυτθοῦ

παρωνόμασται, φησί· μικρὸς μὲν ἔην δέμας, ἀλλὰ μαχητὴς, παρὰ καὶ καλὸν κακῷ θέμενος καὶ οἱονεὶ λέγων ὡς τοῦ μεγέθους μὲν εἶχε σμικροπρεπῶς, ὑψοῦτο δὲ οἷς ἠνδραγαθίζετο. (Vers. 227.) Τὸ δὲ,
409 ἔξοχος κεφαλὴν καὶ ὤμους, καθὰ καὶ τὸ πελώριος, διασαφητικά *εἰσι τοῦ μέγας. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐν τοῖς ῥηθεῖσι κατὰ σχῆμα ἐπιμονῆς ἡ Ἑλένη ἐπαναφορικῶς τῇ αὐτῇ χρᾶται πτώσει ἐν τῷ, οὗτός γ' Ἀτρείδης, οὗτος δ' αὖ Λαερτιάδης, οὗτος δ' Αἴας ἐστι πελώριος. καὶ ὅτι τανύπεπλον τὴν Ἑλένην λέγει οὐ μόνον ὡς τανύουσαν Ῥωμαϊκῶς καὶ ἐπισύρουσαν κάτω τὸν πέπλον, ὅς ἐστιν ἐνταῦθα γυναικεῖον ἱμάτιον, ἀλλὰ καὶ ὡς εὔσαρκον καὶ οὐκ ἰσχνὴν, ἀλλὰ τείνουσαν καὶ ἐξαπλοῦσαν καὶ ἐμπιπλῶσαν τὸν πέπλον τῷ εὖ διεστηκέναι αὐτῇ τὴν φυὴν τοῦ σώματος. ὅτι δὲ κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἑρμηνείαν τῆς τανυπέπλου πεπύκνωται καὶ Ῥωμαϊκοῖς ἔθεσιν ἡ Ὁμηρικὴ ποίησις, ἐν Ὀδυσσείᾳ δεδήλωται. (Vers. 230.) Καὶ ἐνταῦθα συντομωτάτη παραβολὴ ἐν τῷ, Ἰδομενεὺς δ' ἑτέρωθεν ἔστηκε θεὸς ὥς· οὐδὲ γὰρ ἐχρῆν αὐτὴν πλατῦναι σωματικῶς. σημείωσαι δὲ ὅτι περὶ *μὲν τῶν ἄλλων ἡ Ἑλένη ἐρωτηθεῖσα εἶπε, περὶ δὲ τοῦ Ἰδομενέως οὐχ' οὕτως, ἀλλὰ μόνη ἀφ' ἑαυτῆς. καὶ ὅρα τὴν Ὁμηρικὴν καὶ ἐν τούτοις ποικιλίαν. περὶ γὰρ τοῦ βασιλέως Πρίαμος μὲν ἐρωτᾷ, Ἑλένη δὲ λαλεῖ, εἶτ' αὖθις αὐτὸς ὁ Πρίαμος ἔπαινον ἐκείνου λέγει· περὶ δὲ Ὀδυσσέως πυνθάνεται μὲν ὁμοίως ὁ Πρίαμος καὶ ἡ Ἑλένη ἀποκρίνεται, ὁ δὲ Ἀντήνωρ λαλεῖ πρὸς ἔπαινον, περὶ δὲ Μενελάου, μηδενὸς ἐρωτήσαντος, παραῤῥιπτεῖ ὁ Ἀντήνωρ ὡς εὖ εἰδὼς τὰ περὶ μεγέθους καὶ φυῆς καὶ λογιότητος, περὶ δὲ τοῦ Αἴαντος ἐρωτήσας καὶ μαθὼν ὁ Πρίαμος οὐδὲν οὐδ' ὅλως λέγει δι' αὐτὸν, τὸν δ' Ἰδομενέα δείκνυσιν ἡ Ἑλένη μηδὲν ἐρωτηθεῖσα περὶ αὐτοῦ, μικρὸν δὲ προϊοῦσα καὶ τῶν ἀδελφῶν δίχα ἐρωτήσεως μεμνήσεται τῶν ἤδη τεθνεώτων· καὶ οὕτως ὁ ἀκροατὴς πολλὰς ἱστορίας πολυτρόπως ἐνταῦθα μανθάνει οὐ μόνον περὶ ἔτι ζώντων, ἀλλὰ καὶ μηκέτ' ὄντων, ὡς καὶ πρὸ *μικροῦ περὶ Ὀτρέως καὶ Μυγδόνος καὶ Ἀμαζόνων. οὕτως εὐμηχάνως Ὅμηρος τὰς ἔξω τε τοῦ νῦν καιροῦ ἱστορίας ἐπεισοδιάζει τῇ ποιήσει καὶ ταῖς μεθόδοις αὐτὴν καταποικίλλει τῶν ἀφηγήσεων. ἕκαστον γὰρ τῶν ἐνταῦθα προσώπων ἄλλως καὶ ἄλλως μεθοδεύσας παρέθετο, ἐκφεύγων ὡς εἴωθε τὸ μονοειδὲς καὶ ὕπτιον τοῦ ἱστορικοῦ ἀφηγηματικοῦ· μεμάθηκε γοῦν ὁ ἀκροατὴς τὰ μὲν ἐρωτήσαντος Πριάμου, τὰ δὲ καὶ ἄλλως ἐκ παρόδου πολυειδῶς. ὅρα δὲ καὶ ὅπως ἐκ βασιλέως τοῦ Ἀγαμέμνονος ὁ ποιητὴς ἤρξατο, εἶτα εἰς Ὀδυσσέα καὶ τελευταῖον εἰς Αἴαντα διέβη τῇ ἐρωτήσει, προτάξας μὲν τὴν βασιλείαν, ὑποτάξας δὲ, τὴν φρόνησιν, μετὰ δὲ αὐτὴν θεὶς τὴν ἀνδρείαν, πλεῖον δέ τι μὴ περιεργασάμενος. (Vers. 231.) Ἀγοὺς ἐνταῦθα τοὺς ὑπὸ βασιλεῖ στρατηγοὺς λέγει. φησὶ γάρ· ἔστηκεν Ἰδομενεὺς, ὁ τῶν Κρητῶν δηλαδὴ βασιλεὺς, ἀμφὶ δέ μιν Κρητῶν ἀγοί. Οὐ μόνον ὡς συγ*γενὴς τῶν βασιλέων ὁ Ἰδομενεὺς εἰς Τροίαν ἦλθεν, ἀλλὰ καὶ ξενίας χάριτας ὡς εἰκὸς ἀποτίνων. φησὶ γὰρ Ἑλένη ὅτι Πολλάκι μιν ξείνισεν Ἀρηΐφιλος Μενέλαος οἴκῳ ἐν ἡμετέρῳ, ὁπότε Κρήτηθεν ἵκοιτο. τοῦτο δὲ καὶ διὰ πιθανότητα λόγου κεῖται· πῶς γὰρ ἂν ἡ Ἀργεία Ἑλένη τὸν οὕτως ἀπῳκισμένον νησιώτην ἄλλως ἐγίνωσκεν, εἰ μὴ θαμὰ ἐκεῖνός παρ' αὐτῆς ἐξενίζετο; Τὸ, νῦν δ' ἄλλους μὲν πάντας ὁρῶ ἑλίκωπας Ἀχαιοὺς, οὕς κεν ἐῢ γνοίην, ἤγουν εὖ γνοίην, καὶ τοὔνομα μυθησαίμην, δοιὼ δ' οὐ δύναμαι ἰδέειν, λέγει μὲν ἡ Ἑλενη· ἐμφαίνει δὲ ὡς ἐν σχήματι παραλείψεως εὐμεθόδως ὅτι ἠδύνατο καὶ ἄλλας ἐνταῦθα πολλὰς ἱστορίας τοιαύτας παρενθεῖναι ὁ ποιητὴς καὶ μυθήσασθαι κατὰ ὁμοίαν ἐπιβολὴν, εἰ μὴ ἔξω ἦν τοῦτο τοῦ ἔργου. δύναται δέ τις αὐτὸ παρῳδήσας εἰπεῖν καὶ ἐπὶ φίλων θανόντων ἢ καὶ ἄλλως ἀποδημούντων. πῶς δὲ ἑλίκωπες οἱ Ἀχαιοὶ, ἐν τῇ α' ῥα*ψῳδίᾳ εἴρηται. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τοῦ εὖ εἰδέναι γενικῇ συντασσομένου Ὁμηρικῶς ἐν τῷ, τόξων εὖ εἰδώς· ἔτι δὲ καὶ τοῦ γνῶναι, ὡς καὶ ἡ Ὀδύσσεια δηλοῖ. τὸ, οὕς κεν ἐῢ γνοίην, ἤγουν οὓς ἂν εὖ γνοίην, αἰτιατικὴν ἔσχε σύνταξιν, ὁμόστιχον ἐκείνοις ὄν. αἴτιον δὲ τὸ ἐπαμφοτερίζειν τὴν σύνταξιν καὶ διὰ τοῦτο καὶ τοὺς ῥήτορας ὧδε καὶ ὧδε φράζειν. ὁ γοῦν τὰ Διονυσιακὰ ποιήσας, ὀκνήσας ἀκολουθῆσαι Ὁμήρῳ εἰς τὴν γενικὴν σύνταξιν, κατὰ αἰτιατικὴν πτῶσιν, ὥς που καὶ προγέγραπται, ἔφη τὸ, εὖ εἰδὼς πόνον ἄλλον ἐπὶ στονόεντι κάρητι. διὸ
410 καὶ Σοφοκλῆς ἐν στίχῳ ἑνὶ οὐκ ὤκνησε διπλόην θέσθαι συντάξεως, εἰπὼν, ὦ δυσθέατον *ὄμμα καὶ τόλμης πικρᾶς. ἔχων γὰρ φάναι, ὦ δυσθέατον ὄμμα καὶ τόλμη πικρᾷ, ὅμως ἐξήλλαξε τὴν φράσιν διὰ τὸ καὶ οὕτω καὶ οὕτω δύνασθαι λέγεσθαι, οἷον· ὦ δυσθεάτου καὶ ὄψεως καὶ τολμήματος, καὶ πάλιν· ὦ δυσθέατος ὄψις καὶ τόλμημα. τὸ δὲ, τοὔνομα μυθήσασθαι, ἤγουν εἰπεῖν, κατὰ τὸ, τίς ἂν πάντων

ὀνόματ᾽ εἴπῃ, μετὰ προθέσεώς φασιν οἱ μεθ᾽ Ὅμηρον, οἷον πρὸς ὄνομα εἰπεῖν. (Vers. 236.) Τῶν Διοσκούρων μνησθεῖσα ἡ Ἑλένη, περὶ ὧν καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσσειαν εἴρηται, αὐτοκασιγνήτους αὐτοὺς λέγει καὶ ἡγεμόνας λαῶν καλεῖ. καὶ τὸν μὲν Κάστορα ἱππικὸν οἶδε, τὸν δὲ Πολυδεύκην ἄριστον πύκτην. καὶ αὐτὴ μὲν ἐθέλει αὐτοὺς ἰδεῖν, Ὅμηρος δὲ θανεῖν ἱστορεῖ τούτους ἐν Λακεδαίμονι, ὡς καὶ ὁ Λυκόφρων ἐκτίθεται. φράζει δὲ τὰ ῥηθέντα Ὅμηρος οὕτω· δοιὼ δ᾽ οὐ δύνα*μαι ἰδέειν κοσμήτορε λαῶν, Κάστορά θ᾽ ἱππόδαμον καὶ πὺξ ἀγαθὸν Πολυδεύκεα, αὐτοκασιγνήτω, ἢ οὐχ᾽ ἑπέσθην Λακεδαίμονος ἐξ ἐρατεινῆς, ἢ δεῦρο μὲν ἕποντο, οὐκ ἐθέλουσι δὲ πόνον καταδύμεναι ἀνδρῶν, αἴσχεα δειδιότες καὶ ὀνείδεα πόλλ᾽ ἅ μοι ἐστίν. Καὶ ὅρα ὅτι ὁμολογεῖ καὶ νῦν ὡς καὶ ἐν ἄλλοις ἡ Ἑλένη αἰσχρὸν πρᾶγμα ποιῆσαι καὶ ἐπονείδιστον τὸ εἰς Τροίαν ἀκολουθῆσαι τῷ μοιχῷ Πάριδι. Ἰστέον δὲ καὶ ὡς
311 Ἑλένη μὲν ἀμφιβάλλει, ὡς εἰκὸς, εἰ μὴ ἦλθον εἰς Τροίαν οἱ Διόσκουροι. Ζηνόδοτος δὲ διοικητὰς ἐν Λακεδαίμονί φησι καταλελεῖφθαι αὐτούς. σημείωσαι δὲ ὅτι ἐν ἰατρικῷ βίβλῳ εὕρηνται αἱ παρωτίδες καλούμεναι Διόσκουροι. ἐν δὲ τῷ αὐτῷ καὶ ὁ στάχυς ἐπὶ μέρους σώματος εὑρέθη κείμενος, ὃ καὶ παρὰ πολλοῖς εἰς ἔτι νῦν φέρεται, ἢ συὸς προβάτου στάχυν φασὶ τὰ περὶ τὰς ψόας. Ὅτι δὲ οἱ Διόσκουροι καὶ εἰς τὰ δύο ἡμισφαίρια τοῦ παντὸς ἐνοήθησαν, καὶ εἰς τοὺς *τροπικοὺς δὲ μάλιστα κύκλους, ὁ Παραβάτης Ἰουλιανὸς ἔγραψεν, ὡς δηλοῦται καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσσειαν. Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι δυνατὸν μὲν ἦν τὴν Ἑλένην διὰ τοσούτων ἐτῶν μαθεῖν τὰ κατὰ τοὺς ἀδελφοὺς ἀπὸ αἰχμαλώτων ἢ καὶ ἄλλως πως, ἐπεκρύπτετο δὲ αὐτῇ ὁ θάνατος ἐκείνων ἐπίτηδες Ἀλεξάνδρου, οἷα εἰκὸς, τοῦτο μηχανωμένου, ὡς ἂν μὴ τήκοιτο δακρυχέουσα. Ὁμηρικὸν δὲ πολλαχοῦ ἔθος φανεῖται κατὰ οἰκείαν τεχνικὴν μέθοδον τὸ ἐν πράγμασι μὴ μόνον αὐτὸ τὸ ὂν λέγειν, ἀλλὰ στοχαστικῶς καὶ τὸ μὴ ὂν, ὡς καὶ ἐνταῦθα ποιεῖ, πλάσας τὴν Ἑλένην μὴ μόνον τὸ ἀληθὲς εἰποῦσαν, ὡς οἴκοι μεμενήκασιν οἱ ἀδελφοὶ, ἀλλὰ καὶ ὡς εἰς Τροίαν ἐλθόντες εὐλαβοῦνται φαίνεσθαι ὅ περ οὐκ ἔστιν. (Vers. 238.) Ὅρα δὲ ὅτι τε δυνάμενος Ὅμηρος Πολυδεύκην εἰπεῖν κοινῶς, ὅμως εἵλετο ἰωνίσαι καὶ γράψαι Πολυδεύκεα, ἐξ οὗ πάθος γέγονε στιχηρὸν, λεγόμενον ὑπέρμηκες· τὸ δ᾽ αὐτὸ καὶ δολι*χόουρον· καὶ ὅτι τοὺς αὐτοκασιγνήτους ἑρμηνεύουσα φησί· οὕς μοι μία γείνατο μήτηρ, πρὸς οὓς δηλαδὴ γνησιώτερον οἱ πολλοὶ διάκεινται ὥς περ πρὸς τοὺς ὁμοπατρίους μὲν, ἀμφιμητρίους δὲ, ὡς δηλώσει που καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς τὸ, ἐπεὶ οὐχ᾽ ὁμογάστριος Ἕκτορός εἰμι. αἰτία δὲ τοῦ φιλεῖσθαι μάλιστα τοὺς τοιούτους, διότι, φασὶ, τοὺς μὲν ὁμογαστρίους ἴσασιν ἀδελφοὺς οἱ ἄνθρωποι, τοὺς δὲ ἀμφιμητρίους οἴονται. Ὅρα δὲ ὅτι Ὁμήρου τοὺς κασιγνήτους ἑρμηνεύσαντος Σοφοκλῆς τὴν ὅμαιμον διασαφεῖ ἐν τῷ, πρὸς σῆς ὁμαίμου καὶ κασιγνήτης. ποιεῖ δὲ τοῦτο ἐκεῖνος διὰ τὸ μὴ πάντα ὅμαιμον ἤδη καὶ κασίγνητον εἶναι· ὅμαιμοι γὰρ πολλαχοῦ καὶ οἱ ἁπλῶς καθ᾽ αἷμα καὶ προσγενεῖς, ὡς δηλοῖ καὶ Λυκόφρων, ὁ καὶ αὐθομαίμους τοὺς τοῦ αὐτοῦ γένους εἰπών. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι Ὁμήρου τοὺς κασιγνήτους αὐτοκασιγνήτους εἰπόντος κατά τινα ἐνδιάθετον ἐπίτασιν, λαβόντες οἱ μεθ᾽ Ὅμη*ρον ἀφορμὴν ἐντεῦθεν τὸ αὐτοζῷον καὶ τὸν αὐτοάνθρωπον ὑπεροχικῶς εἶπον καὶ ὅσα τοιαῦτα· καὶ ὅτι ἐκ τοῦ ὁ γνωτὸς δοκεῖ τροπῇ τοῦ ω εἰς η γενέσθαι ὁ κασίγνητος. (Vers. 239.) Ἐρατεινὴν δὲ Λακεδαίμονα λέγει, ὡς καὶ πρὸ ὀλίγου εἶπεν ὁμηλικίην ἐρατεινὴν καὶ φίλην πατρίδα· καὶ διότι δὲ χώρα εὐδαίμων ἡ Λακεδαίμων. πόνον δὲ ἀνδρῶν τὴν ἐν πολέμῳ λέγει νῦν ἐνέργειαν ἢ κακοπάθειαν. (Vers. 242.) Τὸ δὲ δειδιότες τὴν ἄγαν πολλὴν δηλοῖ εὐλάβειαν καὶ αἰδῶ. (Vers. 243.) Φυσίζοος δὲ ἡ φύουσα τὰ πρὸς ζωὴν χρήσιμα. αἰτία δ᾽ ἐνταῦθα τῆς ἐν τῇ παραληγούσῃ μικρογραφίας οὐ ποιητικὴ ἄδεια, ἀναλογία δέ τις γραμματική. *τὸ γὰρ ζωὴ ἀπὸ τοῦ ζέω ζῶ 411
γεγονὸς διὰ τὴν τῶν ζώντων θερμότητα οὐκ ἀλόγως ἂν διὰ τοῦ ο μικροῦ ἔχοι γράφεσθαι, ὡς ἔχον τὸ ε προεγκείμενον ῥήματι, ἵνα ᾖ ὅμοιον τῷ, ῥέω ῥοὴ, χέω χοὴ, καὶ τοῖς ὁμοίοις· ἐπεὶ δὲ ἐν τῷ ζωὴ ἁπλῷ ὀνόματι ἐμεγέθυνε τὸ ω κανὼν ἐκνικήσας ὁ τῆς προσλήψεως τῆς συλλαβῆς ἐν τῷ ἐνεστῶτι τῷ ζῶ· ὡς γὰρ ῥῶ τὸ ὁρμῶ, ῥωὴ καὶ ἐρωὴ ἡ ὁρμὴ, οὕτω καὶ ζῶ ζωή· οὕτω δὲ καὶ ζῷον, ὡς λῶ λῷον· προσήρμοσε λοιπὸν τῷ συνθέτῳ τῷ φυσίζοος ἡ ἑτέρα γραφικὴ, καὶ ἀντὶ τοῦ ε τοῦ ἐν τῷ ζέω ζῶ θεματικῷ ῥήματι ἐγκειμένου, ἀντετέθη ἐνταῦθα τὸ ο. εἰ δὲ τὰ Ἡροδότου ἀντίγραφα ἀσφαλῶς ἔχει κατὰ τὴν διὰ τοῦ ο μικροῦ γραφὴν τῆς ζοῆς ἐν τῷ ὁ θάνατος μοχθηρᾶς οὔσης τῆς ζοῆς, αἱρετώτερος τῷ ἀνθρώπῳ γέγονεν, εὕρηται γάρ που καὶ τοιαύτη γραφὴ, ἐ*κεῖθεν ἂν εἴη συντεθὲν τὸ φυσίζοος γῆ, ὃ ταὐτόν πως ἐστὶ τῷ ζείδωρος.

Ἰστέον δὲ ὅτι τινὲς φυσίζοον εἶπον τὴν ζῶα φύουσαν, ὡς ἐν ῥητορικῷ φέρεται λεξικῷ. *(Vers. 245.)
Ὅρκια πιστὰ οὐ μόνον αὐτοὶ οἱ ἔνορκοι λόγοι, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν ὅρκοις χρειώδη. φησὶ γοῦν· κήρυκες 312
δ' ἀνὰ ἄστυ φέρον ὅρκια πιστὰ, ἄρνε δύο καὶ οἶνον εὔφρονα, καρπὸν ἀρούρης, ἀσκῷ ἐν αἰγείῳ. τοιοῦ-
τον καὶ τὸ, σύναγον ὅρκια, ἤγουν συνῆγον τὰ εἰς ὅρκον χρήσιμα. (Vers. 252.) Καὶ τὸ τάμνειν δὲ
ὅρκια παρ' Ὁμήρῳ καὶ Ἡροδότῳ τὸ θῦσαι τὰ ἐπὶ ὅρκῳ σφάγια *δηλοῖ. Ἰωνικὴ δὲ λέξις τὸ τάμνειν
ἐπὶ τοῦ θύειν καὶ τὸ ἔταμον καὶ τὰ ὅμοια· καὶ πολλαχοῦ κεῖται, καὶ ἔχει συντομίαν καὶ πολὺν νοῦν.
συγκροτεῖται δὲ διά τε ἄλλων καὶ τοῦ, ἐκ κεφαλέων τάμνε τρίχας, καὶ, ἀπὸ στομάχους ἀρνῶν τάμε.
Τὸ δὲ ὅρκους προβῆναι προϊὼν ὅρκια πιστὰ γενέσθαι φησίν. (Vers. 247.) Ἔστι δὲ φέρειν μὲν τὸ
βαστάζειν, ἐξ οὗ καὶ τὸ φοράδην ἐπίῤῥημα. διὸ καὶ τὸ, ἔφερε δὲ κρητῆρα φαεινὸν, ταὐτόν ἐστι τῷ
ἐβάσταζεν. Οἶνος δὲ εὔφρων ὁ εὐφραντικὸς καὶ, ὡς ἀλλαχοῦ ἐρεῖ, μελιηδής. (Vers. 246.) Τὸ δὲ,
καρπὸν ἀρούρης, πρὸς διαστολὴν εἶπε τοῦ λοιποῦ τοῦ μὴ ἐξ ἀρούρης, ὃν αἱ ἀγριάδες γεννῶσιν· ἐκεῖνος
γὰρ οὐκ ἂν εἴη οὕτως εὔφρων. σημείωσαι δὲ ὅτι νῦν μὲν ἁπλῶς ἄρουρα ἡ ἀρουμένη γῆ, παρὰ δὲ
Ἡροδότῳ καὶ ὥρισται, εἰπόντι, ἄρουρα ἑκατὸν πήχεων Αἰγυπτίων πάντῃ. (Vers. 247.) Τὸ δὲ, ἀσκῷ
ἐν αἰγείῳ, διὰ πολυπειρίαν τοῦ ἀκροατοῦ παρέῤῥιπται, ἵνα μὴ λανθάνῃ τὸν *ἀκούοντα, ὡς ἐκ προ-
βάτου μὲν οὐκ ἂν ἀσκὸς εὔχρηστος γένοιτο, ἐξ αἰγὸς δέ. οἱ δὲ ὕστερον καὶ βόειον ἀσκὸν καινοπραγή-
σαντες εἰς οἴνου ἀγγεῖον εἰς ἑτεροίους καιροὺς ἐξεῦρον αὐτόν. ἄλλου δὲ καιροῦ καὶ οἱ νενασμένοι οἴνου
ἀμφορέες. οἱ δὲ βίκοι οὐδὲ αὐτοὶ γνωστοὶ τῷ ποιητῇ, καθάπερ οὐδὲ αἱ πυτῖναι, ὧν παράγωγα τὰ
πυτιναῖα πτερὰ παρὰ τῷ κωμικῷ. γενικὴ δέ τις λέξις ὁ ἀσκὸς, εἴ γε καὶ ἄνθρωπος ἀποδαρῆναί που εἰς
ἀσκὸν ἱστόρηται, καὶ δελφῖνος δὲ ἀσκῷ λέγεται ὁ ποιητικὸς Αἴολος ἀνέμους ἐγκλεῖσαι. Σημείωσαι δὲ
412 καὶ ὅτι δίχα βουλῆς τῶν βασιλέων ἡ τῶν σφαγίων ἐπιλογὴ γέγονε πρὸς τῶν κηρύκων, ὡς ἢ *κατὰ τὸ
σιωπώμενον τῶν βασιλέων καὶ ταῦτα κελευσάντων, ὁποῖα πολλὰ καὶ τοιαῦτα παρὰ τῷ ποιητῇ, ἢ ὅτι
ἐξῆν οἴκοθεν ποιεῖν τινὰ τοιαῦτα καὶ τοὺς κήρυκας. οὕτω δὲ καὶ ἐν ἡρωϊκῇ μονομαχίᾳ κήρυκες ὁμοίῳ
λόγῳ τοὺς μονομάχους συμβιβάσαντες παύσουσιν. (Vers. 252.) Ἠνεμόεσσαν ὁ ποιητὴς πολλαχοῦ τὴν
Ἴλιον λέγων ὡς ἐφ' ὑψηλοῦ ἱδρυμένην διὰ τοῦτο ἐς πεδίον ἔφιππον ἐκεῖθεν καταβῆναι τὸν Πρίαμον
ἄρτι φησὶν, ὅ ἐστιν εἰς τὴν πεδιάδα, ὃν τρόπον καὶ τὸ κλίσιον κλισιάδα Ἡρόδοτός φησι. πίστις
δ' ἐνταῦθα προκαταβέβληται τῆς μετὰ ταῦτα διφρείας τοῦ γέροντος, ἣν καὶ ἐν τῷ τέλει τῆς Ἰλιάδος
ἀναγκαίως ποιήσεται λυσόμενος Ἕκτορα. Ἰδαίου δὲ τοῦ κήρυκος καλέσαντος κατέβη ὁ Πρίαμος, ἀκού-
σας τὸ, ὄρσεο καλέουσιν ἄριστοι καὶ ἑξῆς. *(Vers. 259.) Ῥιγῶ μὲν ῥιγώσω ἐπὶ τοῦ κατὰ σῶμα
πάθους ἐκ κρύους, ῥιγῶ δὲ ῥιγήσω ἐπὶ τοῦ κατὰ ψυχὴν δέους καὶ τῆς ἐντεῦθεν φρίκης. ὁ γοῦν γέρων
Πρίαμος οὕτως ἐνταῦθα ἐῤῥίγησεν [ἐν] ἀκούσας μέλλειν μονομαχήσειν τὸν υἱόν· ἔπαθε γὰρ τὴν
ψυχὴν οἷα πατήρ. διφοροῦνται δὲ, ὡς προεγράφη ἐν τῇ α' ῥαψῳδίᾳ, καὶ ἕτερα ὁμοίως ῥήματα. δηλῶ
γοῦν *δηλώσω τὸ δείξω, δηλῶ δὲ δηλήσω τὸ βλάψω, κυκλῶ κυκλώσω κοινῶς, κυκλῶ δὲ κυκλήσω παρ'
Ὁμήρῳ τὸ ἐφ' ἁμάξης ἄξω, δινῶ δινήσω τὸ συστρέψω, δινώσω δὲ ἀντὶ τοῦ τορεύσω, ὅθεν καὶ δινωτὸν
τὸ τορευτὸν, ζηλῶ ζηλώσω τὸ μιμήσομαι, ζηλῶ δὲ ζηλήσω τὸ φθονήσω, ἐξ οὗ οἱ παρὰ τῷ ποιητῇ
ζηλήμονες θεοὶ καὶ ἕτερα. ἐκ δὲ τοῦ Ὁμηρικοῦ ῥιγήσω καὶ ῥιγεδανὴ Ἑλένη καὶ ῥιγηλὸν τὸ φρικτὸν,
ᾧ ἴσον τὸ ῥίγιον. (Vers. 261. sqq.) Ἀναβῆναι μὲν εἰς δίφρον ἐλέγετο ὁ ἡνίοχος, ὡς ἐνταῦθα ὁ Πρία-
μος ἀνέβη, κατὰ δ' ἡνία τεῖνεν ὀπίσω. παραβῆναι δὲ καὶ παραιβάτης, ὡς μυριαχοῦ φανήσεται, ὁ σὺν 313
ἐκείνῳ εἴτε ὅπλα φορῶν, ὡς ἐπὶ μάχῃ, εἴτε καὶ ἄλλως διὰ συνοδίαν, ὡς ἐνταῦθα ὁ ἀγχίνους Ἀντήνωρ,
καθὰ δηλοῖ τὸ, πὰρ δέ οἱ Ἀντήνωρ περικαλλέα βήσατο δίφρον, ὃν δὴ Ἀντήνορα καὶ ὡς πεπνυμένον
συμπαραλαμβάνει ὁ Πρίαμος, καὶ ὡς φίλον δὲ τοῖς Ἕλλησι, καθὰ προγέγραπται, ἵνα ἔχῃ *δι' αὐτοῦ
ἀσφάλειαν, εἴ που καὶ παραπέσοι τι κακὸν, ἅμα δὲ καὶ ὡς λόγιον, ἐὰν δημηγορίας τύχῃ καιρός. ὅτι
δὲ Θεόκριτος τὴν παρ' αὐτῷ ἐριθακίδα ἤτοι μισθώτριαν παραιβάτιν λέγει, καὶ διὰ τί, ζητητέον ἐκεῖ.
Δίφρος δὲ τόπος τοῦ ἅρματος ὁ τοὺς ῥηθέντας φέρων· διὸ καὶ δίφρος λέγεται ὡς οἱονεὶ δίφορος,
καὶ τροπῇ καὶ συγκοπῇ δίφρος. ἀπ' αὐτοῦ δὲ ὡς καιριωτέρου μέρους καὶ τὸ ὅλον ἅρμα δίφρος
ἐλέγετο, ὡς καὶ ἀπὸ τοῦ βωμοῦ, καθὰ προεδηλώθη, ὁ ναὸς, καὶ ἀπὸ τῆς ἑστίας ὁ πᾶς οἶκος, καὶ ἐκ
τοῦ ὅρμου ὅλος ὁ λιμήν. παρὰ μέντοι τοῖς ὕστερον καὶ ἐπὶ κοινότερον λεγομένης σέλλας ἡ λέξις κειμένη

εὕ*ρηται. Ὅμηρος δὲ τῷ Εὐμαίῳ δίφρον ἀεικέλιον ἤγουν θρόνον παρατίθησι καθεσθῆναι, καὶ 413
ἡ Ἑλένη δὲ τῇ Ἀφροδίτῃ ἐν τῷ τέλει τοῦ γράμματος τούτου, ὥστε πολυσήμαντον καὶ ὁ δίφρος. οὐκ ἄδηλον δὲ ὅτι καὶ ἐπ' ἄλλων τροπὴ διχρόνου ὡς ἐν τῷ δίφρῳ γίνεται. τὸ γοῦν μῖσος ἐκ τοῦ μύειν παρῆκται, ἀφ' οὗ καὶ τὸ μῦσος· μύει γὰρ ἐπὶ τοῖς ἐχθροῖς ὁ μισῶν, ἤγουν ἀλλὰ ὄσσε πάλιν κλίνει, μηδὲ εἰσορᾶν ἐθέλων. οὕτω καὶ τὸ στρυφνὸς, εἰ καὶ ὁ λόγος κατὰ Ἡρωδιανὸν διὰ τοῦ ῡ αὐτὸ ἀπαιτεῖ· ὡς γὰρ τέρπω τερπνὸς, στέγω στεγνὸς, οὕτω καὶ στύφω στυφνός. καὶ καθάπερ κέντον, κέντρον, οὕτω πλεονασμῷ τοῦ ῥ στυφνὸς καὶ στρυφνὸς, ὅμως εὕρηται καὶ διὰ τοῦ ῑ προφερόμενον· στριφνὸς γάρ φησιν. ὁμοίως καὶ ἐκ τοῦ Μοῦσα κοινῶς ἡ Αἰολικὴ Μοῖσα καὶ πάντα τὰ κατ' αὐτὴν, ἃ καὶ παρὰ Πινδάρῳ *κεῖνται καὶ ἐκ τοῦ ὕδωρ ὁ ἱδρώς· διὸ καὶ δασύνεται· καὶ ἐκ τοῦ ἶφι καὶ θυμὸς ὁ ἴφθιμος, ὡς προγέγραπται· καὶ ἐκ τοῦ δύο τὸ δὶς ἐπίῤῥημα· καὶ ἡ Ἀφροδίτη δὲ ὡς ἐξ ἀφροῦ ἀναδῦσα τροπὴν ὁμοίαν ἔχει· καὶ ὁ χιτὼν δὲ ὡσαύτως ἐκ τοῦ χύω γίνεται καὶ ὁ φίτυς ἐπὶ πατρὸς, καὶ ὁ φιτρὸς, ὅ ἐστι κορμὸς, ἐκ τοῦ φύω· καὶ ἐκ τοῦ δεύω δεύσω, δεῖσσα ἡ ὑγρασία, καὶ ἐκ τοῦ χεύματος ὁ χειμών. (Vers. 261.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι αὐτοδιάκονοι τὰ πολλὰ οἱ Ὁμηρικοὶ βασιλεῖς· οὕτω γοῦν ἐνταῦθα Πρίαμος ἡνιοχεῖ, Ἀγαμέμνων δὲ τάμνει ἤτοι θύει τὰ ὅρκια, καὶ Ἀχιλλεὺς δὲ ἀλλαχοῦ τάμνει κρέα. (Vers. 265.) Τὸ τοῦ ἅρματος καταβῆναι ἵππων ἀποβῆναι ἐστί. φησὶ γοῦν ὁ ποιητής· ἐξ ἵππων ἀποβάντες ἐς χθόνα πουλυβότειραν ἐς μέσον ἐστιχόωντο. (Vers. 267. sqq.) Τὰ κατὰ τοὺς ὅρκους Ἀγαμέμνων μεταχειρίζεται καὶ Ὀδυσσεὺς, ὃς καὶ πρὸ ὀλίγου ἐπεπωλεῖτο στίχας ἀνδρῶν. φησὶ γάρ· ὤρνυτο δ' αὐτίκ' ἔπειτα *ἄναξ καὶ ἑξῆς. Νέστωρ δὲ ἐνταῦθα οὐδαμοῦ· ἀπρακτῶν γὰρ διὰ τὸ γῆρας δημηγορίαις ταμιεύεται. (Vers. 270.) Κρατῆρι οἶνον μίσγουσιν οἱ κήρυκες τὸν τῶν Ἀχαιῶν καὶ τὸν ἐκ Τροίας, εἰς ἓν ἄγοντες αὐτὸν, καθὰ καὶ τὰ ὅρκια σύναγον ἤτοι τὰ σφάγια· ἄλλως δέ γε οὐ μεμιγμέναι ἀλλ' ἄκρατοι ἐλείβοντο αἱ σπονδαὶ, ὡς καὶ προγέγραπται. (Vers. 269.) Τὸ δὲ συνάγειν τὰ ὅρκια καὶ τὸν οἶνον μίσγειν ἕνωσιν ὑποσημαίνει στρατευμάτων τὴν ἄρτι βλεπομένην, ἣν ὁ ἀδικήσας ἐπιορκήσει πάντως. Σημείωσαι δὲ ὅτι σχῆμα ἐστὶ καὶ ἐνταῦθα τὸ κατὰ τὸ σιωπώμενον· νοητέον γὰρ ὡς καὶ ὕδωρ ἤχθη ἄρτι, κἂν ὁ ποιητὴς αὐτὸ ἀπεσιώπησε. (Vers. 270.) Τοῖς γοῦν βασιλεῦσιν ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας χέεται ὡς μέλλουσι θύειν· εἰ δὲ Πρίαμος οὐκ ἔθυσεν, Ἀγαμέμνων δὲ τὸ πᾶν ἐποίησεν, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνος μετεχειρίσατο τοὺς τυθέντας ἐγχωρίους ἄρνας εἰς τὸν δίφρον αὐτοὺς θείς. (Vers. 271.) Τὴν τοῦ βασιλέως παραξιφίδα μάχαιραν *καλεῖ ἐν τῷ, Ἀτρείδης δ' ἐρυσάμενος χείρεσσι μάχαιραν, ἣν καὶ ἑρμηνεύων ἐπάγει· ἥ οἱ πὰρ ξίφεος μέγα κουλεὸν αἰὲν ἄωρτο, ἤγουν ἠώρητο καὶ ἐκρέματο, καὶ κατὰ συγκοπὴν τοῦ η̄ καὶ συστολῇ τῆς ἀρχούσης ἄωρτο. εἰ δὲ συστέλλεται κατά τινας τὸ ο̄ τῆς παραληγούσης, δηλοῖ μὲν καὶ οὕτως τὸ ἐκρέματο. γίνεται δὲ ὅθεν καὶ ἀορτὴρ, ὃ δηλοῖ τὸν κρεμαστῆρα τοῦ ξίφους, ἀπὸ τοῦ ἀείρω τοῦ κουφίζω, ἐξ οὗ καὶ τὸ ἠερέθω τὸ κρεμῶ. Ἰστέον δὲ ὅτι ἡ παραξιφὶς καὶ ἐγχειρίδιον λέγεται. φησὶ γοῦν Ἡρόδοτος· καὶ ἐγχειρίδια παρὰ τὸν δεξιὸν μηρόν. δῆλον δὲ ὅτι ἐκ τοῦ πὰρ ξίφεος ἡ παραξιφὶς συντέθειται, Ὁμήρου καὶ εἰς τοῦτο ἐνδόντος ἀρχὴν, καθὰ καὶ εἰς τὸ ἐγχειρίδιον· καὶ αὐτὸ γὰρ δοκεῖ λεχθῆναι τοῖς ὕστερον ὡς ἀπὸ τοῦ ἐρυσσάμενος χείρεσσι μάχαιραν. καὶ ἡ ταπεινὴ δὲ γλῶσσα ἐκ τούτων τὸ παραμάχαιρον ἐσοφίσατο. Τὸ δὲ, μέγα κουλεὸν, κατὰ τὸ κέλευθον καὶ τὸ ζυ*γὸν καὶ τὸ δεσμὸν καὶ τὰ τοιαῦτα μεταπέπλασται. ὅμοιον δὲ καὶ τὰ δάκτυλα καὶ τὰ χαλινὰ, καὶ τὰ ταρσὰ δὲ, ὡς τὸ, βένθεϊ ταρσὰ πέπηκτο. (Vers. 273.) Τῶν τυθησομένων ἐπὶ ὅρκοις ἀρνῶν τρίχας ἐκ κεφαλῶν τέμνων ὁ βασιλεὺς, αὐτουργεῖ γὰρ ὡς εἴρηται τὰ ὅρκια, ἔνειμε τοῖς τῶν Τρώων καὶ Ἀχαιῶν ἀρίστοις διὰ τῶν κηρύκων, ἵνα οὕτω πάντες δοκῶσι συνεφάπτεσθαι τῆς θυσίας. σύμβολον δὲ ἦν τοῦτο τοῦ εἰς κεφαλὴν τραπήσεσθαι τὰ κακὰ τοῖς ἐπιορκήσουσι, καί πως κατὰ τὴν Σοφόκλειον Μοῦσαν εἰποῦσαν τὸ, κακὸς κακῶς ἄθαπτος ἐκπέσοι χθονὸς γένους ἅπαντος ῥίζαν ἐξημημένος αὔτως, ἤγουν οὕτως, ὅ*πως περτὸν δ' ἐγὼ τέμνω πλόκον, ἔλεγε τότε καὶ ὁ Ὁμηρικὸς Ἀγαμέμνων, ὡς οὕτως 414
ἐκθερισθεῖεν τοῦ βίου οἱ παρασπονδήσοντες, ὡς ἐγὼ τέμνω τὰς τοῦδε τοῦ ἱερείου τρίχας. ὅτι δὲ ἡ ῥηθεῖσα τῶν τριχῶν τομὴ καὶ ἀνάμνησις ἦν τῆς παλαιφάτου ἐνδύσεως, ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα δηλωθήσεται.
14 *(Vers. 275.) Χεῖρας ἀνασχὼν, ἤτοι ἄνω σχὼν καὶ ἀνατείνας ὁ βασιλεὺς, μεγάλα εὔχετο, 22
ἄνω τε βλαβῆναι ζῶντας καὶ κάτω θανόντας τοὺς ἐπιορκήσοντας. εὔχεται δὲ μεγάλα, ἵνα πᾶσιν

*ἀκουστὸς ᾖ, καὶ μηδεὶς ἀγνοῇ ἢ τὴν ἀρὰν ἢ τὴν συμφωνίαν. Σημείωσαι δὲ ὅτι οὐδεμία δικαία εὐχὴ παρὰ τῷ ποιητῇ ἀργὴ πίπτει, ἀλλὰ πᾶσαι ἀνύονται, ὡς πολλαχοῦ αὐτὸς ἱστορεῖ. οὕτω παιδευτικὸς ὁ ποιητὴς εἰς καλοκἀγαθίαν πανταχοῦ, ὃς καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ οἶδε τιμωρίας ἔνερθεν ἤτοι ἐν Ἅιδου, καὶ ὑπὸ τὴν ἔραν, ἤγουν τὴν γῆν, τῶν ἐνταῦθα οὐκ εὖ βεβιωκότων. δοξάζει δὲ καί τινας δυνάμεις θείας, αἳ μάρτυρες καὶ φύλακες τῶν ὅρκων εἰσὶ καὶ τῶν ἐπίορκον ὀμνυόντων τιμωροί. τὸν Ἥλιον δὲ τα*μίαν τῶν ὅρκων ἐνταῦθα καλεῖ ὡς πάντα ἐφορῶντα. διὸ καὶ Βιθυνοὶ, ὡς Ἀῤῥιανὸς ἱστορεῖ, δίκας ἐδίκαζον καθεζόμενοι ἀντίοι τοῦ Ἡλίου, ὡς ἂν ὁ θεὸς ἐποπτεύοι. τὰ μέντοι κρύφια ὑπὸ Σκότῳ τε πράττεσθαι λέγεται καὶ τὸν Σκότον ἔχειν ἐπιστάτην καὶ οὐκ ἂν Ἠέλιος αὐτὰ διαδράκοι καθ᾽ Ὅμηρον, ἢ κοινότερον εἰπεῖν, ὄψεται Ἥλιος. Τὸν δὲ Δία πολλῷ πρότερον, καὶ μάλιστα τὸν Ἰδαῖον, μάρτυρα καλεῖ καὶ αὐτὸν, ὡς τοῦ ζῆν αἴτιον. ζωογόνος γὰρ ὁ Ζεὺς ἀὴρ, οὗ στερηθῆναι θέλει τοὺς ἐπιορκήσοντας, ὅτι Ζεὺς καὶ ὁ ἀὴρ δεδήλωται πολλαχοῦ· ἐξ οὗ καὶ ἡ εὐδία, ὅ ἐστιν ἡ εὐαερία. ὡς δὲ καὶ ζωογόνος ὁ ἀλληγορικὸς Ζεὺς, δηλοῖ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ αὐτοῦ ῥητορικῇ, λέγων ὅτι Ἀφροδίτη ὡς ἄχρουσα ἀφροσύνης, καὶ Ζεὺς ὡς ζωῆς αἴτιος ὤν.* (Vers. 278.) *εὔχεται δὲ ὁ βασιλεὺς ἐκπολεμωθῆναι τοῖς ἐπιορκήσουσι καὶ τοὺς Ποταμοὺς καὶ τὴν Γῆν, τοὺς μὲν ὡς τῆς ὑγρᾶς τροφῆς δοτῆρας, τὴν δὲ ὡς τῆς *ξηρᾶς, καὶ οὕτως αὐτοῖς ἐπανιστᾷ τὰ στοιχεῖα. πάντας οὖν ἐπικαλεῖται θεοὺς καὶ τοὺς ἁπανταχοῦ, τούς τε ἐμφανεῖς καὶ τοὺς ἀφανεῖς, ἤγουν τοὺς αἰθερίους, τοὺς ἐν ὑγροῖς, τοὺς περὶ γῆν, τοὺς ὑπὸ γῆν, καὶ οὐ μόνον Δία καὶ Γῆν καὶ Ἥλιον, οἷς οἱ ἄρνες ἐνταῦθα θύονται· καὶ τὸ πᾶν ἐπεγείρει τοῖς ἐπιόρκοις, οὓς οὐκ ἔσθ᾽ ὅπως οὐκ ἐκτρίβει τὸ θεῖον, οὐ μόνον ἐπὶ μεγάλοις πταίσαντας, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ σμικροῖς. Γλαῦκος γοῦν καθ᾽ Ἡρόδοτον ὁ Λακεδαιμόνιος, βουληθεὶς ἐπιορκῆσαι, πρόῤῥιζος ἐξετρίβη ἐκ Σπάρτης, ὅτι διενοήθη ἀποστερῆσαι παραθήκης. καὶ χρησμὸς δὲ παρ᾽ αὐτῷ, οὗ ἀρχὴ τὸ μὲν,*
415 *αὐτίκα κέρδιον ὅρκῳ νικῆσαι, λέγει *ὅτι ἀλλ᾽ ὅρκου παῖς ἐστὶν ἀνώνυμος, οὐδ᾽ ἔπι χεῖρες οὐδὲ πόδες, κραιπνὸς δὲ μετέρχεται, εἰσόκε πᾶσαν συμμάρψας ὀλέσῃ γενεὴν, καὶ οἶκον ἅπαντα. ἔστι δὲ ἡ φράσις ἐνταῦθα τῷ ποιητῇ αὕτη· Ζεῦ πάτερ, Ἴδηθεν μεδέων, κύδιστε, μέγιστε, Ἠέλιός θ᾽, ὃς πάντ᾽ ἐφορᾷς καὶ πάντ᾽ ἐπακούεις, καὶ Ποταμοὶ καὶ Γαῖα, καὶ οἳ ὑπένερθε καμόντας ἀνθρώπους τίνυσθον ὅ τίς κ᾽ ἐπίορκον ὀμόσσῃ· ὑμεῖς μάρτυροί ἐστε, φυλάσσετε δ᾽ ὅρκια πιστά.* (Vers. 277.) *Ἰστέον δὲ ὡς τὸ, Ἠέλιος ὃς πάντ᾽ ἐφορᾷς, Ἀττικῶς εἴρηται ἀντὶ τοῦ, ὦ Ἥλιε, ὁποῖον σὺν ἄλλοις καὶ τὸ, τράγος γένειον ἄρα πενθήσεις σύ γε, ἀντὶ τοῦ, ὦ τράγε, πάνυ στερήσῃ γενείου, εἰ τὴν φλόγα φιλήσεις. καὶ ὅτι σύνηθες Ὁμήρῳ σχῆμα τὸ ἐκ πληθυντικῆς καταβαίνειν εἰς ἑνικὸν, οἷον καὶ τὸ ἀνθρώπους τίνυσθε, ὅ τις ἐπίορκον ὀμόσῃ· ἐκ γὰρ τοῦ ἀνθρώπους εἰς τὸ ὅ τις *μετέβη, διότι οὐ πάντες οἱ καμόντες ἤτοι θανόντες κολάζονται, ἀλλ᾽ ὁ κακός. τοιοῦτο σὺν ἄλλοις μυρίοις καὶ παρ᾽ Εὐριπίδῃ τὸ, δεσποτῶν ὠμῶν τύχοιμι ὅς τίς μ᾽ ὠνήσεται· καὶ τὸ, δίκη γὰρ οὐκ ἔστιν ἐν ὀφθαλμοῖς βροτῶν, ὅς τις, πρὶν ἀνδρὸς σπλάγχνον ἐκμάθῃ σαφῶς, στυγεῖ· καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ τὸ, τὰ περισσὰ κἀνόνητα σώματα πάσχει τόδε τι, ὅς τις ἀνθρώπου φύσιν γεγὼς, ἔπειτα μὴ κατ᾽ ἄνθρωπον φρονεῖ· τοιοῦτο δέ τι καὶ τὸ, λέξω τὰ πάντα ἅ μ᾽ ἱστορεῖς· καὶ τὸ, ἔλεξα πᾶν ὅσον περ ἐξηπιστάμην· καὶ ἐν τῇ α΄ ῥαψῳδίᾳ τὸ, πάντες ὅσοι θεοί εἰσιν ἐν᾽ Ὀλύμπῳ· καὶ ἐν τῇ δ΄ τὸ, ταῦτα δ᾽ ἀρεσόμεθα εἴ τι κακὸν εἴρηται. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι τὸ παντ᾽ ἐφορᾶν διαφέρειν δοκεῖ ποτὲ τοῦ πάντα ὁρᾶν· Ἠέλιος μὲν γὰρ ἀψόγως πάντ᾽ ἐφορᾷ καὶ, ὡς οἱ ὕστερόν φασιν, ἐφορεύει, παρ᾽ οἷς καὶ θηλυκὸν ἡ ἐφορεία· ὁ δὲ παρὰ Σοφοκλεῖ* 315
*Ὀδυσσεὺς ὡς πάντων ἀεὶ κακὸν ὄργανον ἐπιψόγως *πάνθ᾽ ὁρᾶν λέγεται, καὶ εἴη ἂν οὕτως ἀλάστωρ, ἐπείπερ οὐκ ἄν τι διαλάθοι τὸν οὕτω περιέργως πάνθ᾽ ὁρῶντα.* (Vers. 279.) *Τὸ δὲ τίνυσθον δηλοῖ μὲν τὸ τιμωρεῖτε· ἐπεκρίθη δὲ εἰς φράσιν ὡς ποιητικώτερον· ἄλλως γὰρ τὴν αὐτὴν ἀναπληροῖ χρείαν καὶ τοῦτο καὶ τὸ τίνυσθε στιχηρᾶς λαγαρότητος ποιουμένης καὶ ἐν ἀμφοῖν.* (Vers. 281.) *Ἀλέξανδρος μὲν πρὸ ὀλίγου συνέθετο, ἐὰν τὸν Μενέλαον νικήσῃ, τὰ καὶ τὰ γενέσθαι, ἐὰν δὲ ἡττηθῇ, τάδε καὶ τάδε, καὶ ἤρεσε τότε ὁ λόγος καὶ ἐπὶ τούτοις ἀποδυσάμενοι τὰ ὅπλα ὁ στρατὸς κάθηνται. Ἀγαμέμνων δὲ ἄρτι οἷον ἐπιδιορθούμενος καὶ ἀναπληρῶν ὅ περ ἐνέλειψεν ὁ ἀδελφὸς, ποινήν τε προστίθησιν, ὡς μὴ δίκαιον ὂν ἐπὶ τοῖς ἴσοις ἀπαλλαγῆναι τοὺς τοῦ κακοῦ κατάρξαντας, καὶ τὰ ἄλλα δὲ οὕτω διατίθεται· εἰ μέν κεν Μενέλαον, φησὶν, Ἀλέξανδρος καταπέφνῃ, αὐτὸς ἔπειθ᾽ Ἑλένην ἐχέτω καὶ κτήματα πάντα,*

ἡμεῖς δὲ νοστήσομεν, ἀνεμεσήτως, φασὶ, προ*τάξας τὸν φόνον τοῦ ἀδελφοῦ· εἰ δέ κεν Ἀλέξανδρον κτείνῃ ξανθὸς Μενέλαος, Τρῶας ἔπειθ᾽ Ἑλένην καὶ κτήματα πάντ᾽ ἀποδοῦναι, τιμήν τ᾽ Ἀργείοις ἀποτινέμεν καὶ ἑξῆς. ἐνίκησε μὲν οὖν ἐν τοῖς ἐφεξῆς ὁ Μενέλαος, οὐκ ἀπέκτεινε δὲ τὸν Ἀλέξανδρον, καὶ διὰ τοῦτο ἔχουσιν ἀντιλέγειν οἱ Τρῶες καὶ οἱ Ἀχαιοί. καὶ λέγεται ἡ ὑπόθεσις κατὰ τοὺς ῥήτορας ἀντινομία, ἑκατέρου μέρους προβάλλεσθαι δυναμένου τὰ ἑκατέρων ῥητὰ πρὸς δικαίωσιν, οἷον ἐρεῖ ὁ Μενέλαος, εἶπας· ὦ Ἀλέξανδρε, εἰ νικήσω, νενίκηκα οὖν, ἀποδοτέα μοι τοίνυν ἡ Ἑλένη· ὁ δ᾽ αὖθις ἀπολογίαν πορισάμενος ἐξ Ἀγαμέμνονος εἰς παράβασιν τῶν συνθηκῶν ἀντερεῖ ὅτι, ἐάν με κτείνῃς, ἐῤῥέθη παρὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος· σὺ δέ με οὐκ ἔκτεινας, οὔκουν λήψῃ τὴν Ἑλένην. ἰσχυροτέρα δὲ κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἡ τῶν Τρώων ἀπολογία, διότι μάλιστα δή φασιν ὁρᾶν τὰ ἐπὶ τοῖς ὅρκοις ὁριζόμενα. ὅτι δὲ ἀληθῶς νενίκηκεν ὁ Μενέλαος, καὶ *ἄλλως μὲν δῆλον, ἀποφαίνεται δὲ τοῦτο καὶ ὁ ἐν τοῖς ἑξῆς εἰπών· νίκη μὲν δὴ φαίνεται Ἀρηϊφίλου Μενελάου, ἤγουν φανερῶς δήλη ἐστὶν, ὁποῖον καὶ ἐν ἄλλοις τὸ, ἀλλὰ τὰ μὲν ὑμῶν ἀεικέα ἔργα φαίνεται, ἤγουν πᾶσι δῆλα ἐστίν. (Vers. 288.) Τὴν ὑπὲρ τοῦ πταισθέντος ἔκτισιν ἤτοι τὸ πρόστιμον, ὅ περ Ἡρόδοτος δίκας λέγει τῆς ἁρπαγῆς, τιμὴν καὶ ποινὴν ὁ Ἀγαμέμνων καλεῖ, λέγων· εἰ δ᾽ ἂν ἐμοὶ τιμὴν οἱ περὶ Πρίαμον τίνειν οὐκ ἐθέλωσιν Ἀλεξάνδροιο πεσόντος, αὐτὰρ ἐγὼ καὶ ἔπειτα μαχήσομαι εἵνεκα ποινῆς αὖθι μένων, εἵως κε τέλος πολέμοιο κιχείω, ἤγουν ἕως ἐκτελέσω τὸν πόλεμον. Καὶ γίνεται ἡ τιμὴ αὕτη, ὡς *ποινὴ, ἐκ τοῦ τίω τὸ τιμωρῶ, ἢ καὶ ἀπὸ τοῦ τίω τὸ ἀντα- 416
ποδίδωμι, ὅθεν καὶ τὸ τιμὴν ἀποτινέμεν καὶ τὸ τιμὴν τίνειν ἐτυμολογικῷ τρόπῳ ἐν τοῖς ῥηθεῖσι κεῖσθαι δοκεῖ. Πίνδαρος μέντοι πολλαχοῦ ποινὴν τὴν ὑπὲρ καλοῦ ἀμοιβὴν λέγει. σημείωσαι δὲ ὅπως ὁ Ἀγαμέμνων τοῦ προδεδηλωμένου διοπέμπτου ἐνυπνίου ἀντέχεται. εἰπόντος γὰρ ἐκείνου τοῦ ὀνείρου τὸ πεποθημένον αὐτῷ, ὅτι δηλαδὴ νῦν ἕλοις τὴν Τροίαν, δεδιὼς ὁ βασιλεὺς, μή ποτε μετὰ τὴν ἐπιδιακειμένοις μονομαχίαν διὰ τὰς σπονδὰς ἀπόρθητος ἡ Τροία μείνῃ, ὡς τῶν ὁρκίων τυχὸν ἐκπληρωθέντων καὶ τῶν Τρώων κατὰ τὴν σύμβασιν ἀποδόντων τὴν Ἑλένην καὶ τὰ κτήματα, παραῤῥίπτει τὸ περὶ ποινῆς εἰς ἀφορμὴν πάλιν μάχης, ἵνα, εἰ καὶ μὴ νῦν, ἤγουν σήμερον, ἕλοι Τροίαν, ἀλλὰ νῦν, ἤγουν κατὰ τὸν ἐνιαυτὸν τοῦτον, διὰ τὴν *ποινήν. διὸ οὐδὲ ὁρίζει αὐτὴν, ἀλλὰ θέλει τοὺς Τρῶας τιμὴν Ἀργείοις ἀποτινέμεν, ἥν τιν᾽ ἔοικεν· εἰ δὲ μὴ, πολεμήσειν εἰσαῦθις, ἵνα τὸ τοῦ ὀνείρου λοξὸν λόγιον πληρωθῇ, οὐκ εἰπόντος ὅτι νῦν ὁ πόλεμος λυθήσεται, ἀλλ᾽ ὅτι νῦν ἕλοις τὴν Ἴλιον· οὐ γὰρ ἀρκεῖται ὁ βασιλεὺς μόνῃ τῇ Ἑλένῃ, ἐὰν ὁ Ἀλέξανδρος πέσῃ, οὐδὲ τοῖς ἐκείνῃ συναρπαγεῖσι κτήμασιν, εἰ μή τι καὶ ἐπέκεινα λάβῃ, ἤγουν ποινὴν ἣν ἐπέοικεν· ὅ περ ἐφερμηνεύων φησίν· ἥ καὶ ἐσσομένοισιν ἐν ἀνθρώποισι πέληται· οὐδ᾽ οὕτως αὐτὴν ὁρίσας, ἵνα ὕστερον ἔχῃ μάχης εὐλόγους λαβὰς διὰ τὸ τῆς τιμῆς ἤτοι ποινῆς ἀόριστον. ἦν δ᾽ ἂν ἴσως ποινὴ ἀρέσκουσα τῷ βασιλεῖ τὸ ἄνδιχα δάσασθαι ὅσην κτῆσιν ἡ Τροία ἐντὸς ἐέργει, ὁποῖόν τι ἔθος ἐν τοῖς ἑξῆς που ὑπολαλεῖ ὁ ποιητής. τὸ δὲ, αὖθι μένων
16 καὶ ἑξῆς, περίφρασίς ἐστι τοῦ πολιορκεῖν. *(Vers. 292.) Ἐν τῷ, ἀπὸ στομάχους ἀρνῶν τάμε νηλέϊ χαλκῷ, σφάζεσθαι τοὺς ἄρνας φησὶν Ὅμηρος κατὰ στομάχους, οὐ λαμβάνων τὸν στόμαχον κατὰ τὴν νῦν συνήθειαν, ἀλλὰ κατὰ τὴν τότε. στόμαχοι γάρ, φησι, τὰ κάτω μέρη τοῦ λαιμοῦ, οἱ βρόγχοι, καὶ στομάχοιο ἀλλαχοῦ θέμεθλα ἡ φάρυγξ, ἢ καὶ στόμα κοιλίας. (Vers. 293.) Τὸ δὲ σφαδάζειν καὶ σπᾶσθαι αὐτοὺς ἐν τῷ σφάζεσθαι ἀσπαίρειν λέγει, ὡς ἐκ τοῦ σπῶ σπαίρω κατὰ πλεονασμὸν τοῦ ᾱ. Ἡρόδοτος δέ που καὶ τὸ θερμότερον σπεύδειν καὶ οἷον ἀνασκιρτᾶν καὶ πάνυ προθυμεῖσθαι ἀσπαίρειν ἔφη, εἰπών· Ἀδείμαντος ἤσπαιρε μόνος ἀποπλεύσεσθαι. ἀπὸ δὲ τοῦ σπαίρειν καὶ σπαρίζειν κατὰ τὸ σκαρίζειν, ὡς ἐν ῥητορικῷ σεσημείωται λεξικῷ. φράζει δ᾽ ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς οὕτω· καὶ τοὺς μὲν κατέθηκεν ἐπὶ χθονὸς ἀσπαίροντας, ὃ διασαφῶν ἐπάγει, θυμοῦ δευομένους· τοῦτο δὲ πάλιν ἐφερμηνεύων φησίν· ἀπὸ γὰρ μένος εἵλετο χαλκὸς, ὃ καὶ *διὰ τοῦτο ἀνηλεὴς ῥηθείς. ταῦτα δὲ ποιητικῆς διασκευῆς ἐστὶν, ἄλλως δέ γε οὐκ ἀναγκαῖα φράζεσθαι. (Vers. 295.) Δαπάνην οἴνου δηλοῖ τὸ, οἶνον δ᾽ ἐκ κρητῆρος ἀφυσσάμενοι δεπάεσσιν ἔκχεον· εἰ δὲ καὶ ἐπ᾽ ἀγαθῷ τοῦτο γίνεται, οἰκεῖον ἐπαγαγεῖν καὶ τὸ, ἠδ᾽ εὔχοντο θεῷ· καὶ ὅτι ἐκχεομένων ἐπὶ ὅρκοις τῶν σπονδῶν ἐπέλεγον οἱ ἐκεῖ· ὡς ὅδε ὁ οἶνος χέεται, οὕτω τοῖς ἐπιορκήσασιν ὁ ἐγκέφαλος χαμαὶ χεθείη. τάχα δὲ καὶ ὅτε αἱ τρίχες, ὡς ἐῤῥέθη, τῶν κεφαλῶν τοῖς σφαγίοις ἐτέμνοντο, καὶ τοιοῦτόν τι ἐπελέγετο, ὡς εἰς κεφαλὴν τὸ κακὸν τρέποιτο τοῖς

417 ἐπιόρκοις, ἢ οὕτως ἐκτμηθεῖεν τοῦ βίου, εἰ καὶ ὁ ποιητὴς οὐ λέγει *ταῦτα, οἷα νοεῖν κατὰ τὸ εἰκὸς
αὐτὰ ἀφιεὶς, ὁποῖα καὶ τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖ. (Vers. 297.) Ἰστέον δὲ ὅτι ἔθος τῷ ποιητῇ ἐν ταῖς
κατὰ πλῆθος ἠθοποιίαις, συντέμνειν τὸν λόγον τεχνικῶς, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐδηλώθη· ὅτε γοῦν εἴπῃ· ὧδε
δέ τις εἴπεσκεν, ὀλίγους ἀεὶ λόγους ἐπάγει, ὡς καὶ ἐνταῦθα ποιεῖ, λέγων· ὧδε δέ τις εἴπεσκεν Ἀχαιῶν
τε Τρώων τε, ὦ Ζεῦ κύδιστε, μέγιστε, ὁππότεροι πρότεροι ὑπὲρ ὅρκια πημήνειαν, ὧδέ σφ᾽ ἐγκέφαλος
χαμάδις ῥέοι ὡς ὅδε οἶνος, αὐτῶν καὶ τεκέων, ἄλοχοι δ᾽ ἄλλοισι δαμεῖεν ἢ μιγεῖεν. (Vers. 301.) Ἔνθα
ὅρα καὶ ὅπως ἐν μεγάλῳ κακῷ τίθενται οἱ ὄχλοι τὸ ὑπ᾽ ἄλλοις γενέσθαι τὰς αὐτῶν ἀλόχους ἤτοι ὁμο-
λέκτρους, ἢ τραγικῶς εἰπεῖν κοινολεχεῖς γυναῖκας· καλῶς ἄρα καὶ Νέστωρ ἐν τοῖς πρὸ τούτου ἐμέμνητο
τῆς μετὰ Τρωικῶν ἀλόχων κατακοιμήσεως, ὡς τούτου μεγίστου κακοῦ *ἐσομένου τοῖς Τρωσί· καὶ
μετ᾽ ὀλίγα δὲ τοιαύτη τις εὐχὴ βραχεῖα γενήσεται κατὰ τοῦ αἰτίου τῶν κακῶν. Τὸ δὲ, αὐτῶν καὶ
τεκέων, ἀντιπτωτικῶς ἔχει· ἄλλως γὰρ αὐτοῖς καὶ τέκεσιν ὤφειλεν εἶναι πρὸς ἀκολουθίαν τοῦ, ὧδέ
σφιν ἐγκέφαλος χαμάδις ῥέοι. δῆλον δ᾽ ὅτι ἐν τοιούτοις οὐ σολοικίζει ἀντιτιθεμένη ἡ γενική.
(Vers. 299.) Τὸ δὲ, ὑπὲρ ὅρκια πημήνειαν, περίφρασίς ἐστι τοῦ ἐπιορκήσειαν. δῆλον δὲ ὅτι πήμανσις
ὅρκων ἐστὶν ἡ τούτων παράβασις, ὡς ἐδήλου πρὸ τούτων καὶ τὸ, ὅρκια δηλήσαιτο. (Vers. 302.)
Σχῆμα προαναφωνήσεως τὸ, ὣς ἔφατ᾽, οὐδ᾽ ἄρα πώ σφιν ἐπεκραίαινε Κρονίων, δι᾽ οὗ προεκτίθεται
ὡς τελεσθήσονται μὲν αἱ τοῦ βασιλέως ἀραὶ, οὔπω δὲ νῦν, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα. τὸ δὲ, οὐδ᾽ ἄρα πώ
σφιν, οὐκ ἂν ἀνευλόγως ὀξυνόμενον ἔχοι τὸν πῶ σύνδεσμον ὡς ἐγκλινόμενον, καθὰ δηλοῖ καὶ τὸ
οὔπω· εἰ δέ τις φιλονεικοίη περισπᾶν αὐτὸ, ἀκολουθείτω τοῖς προπερισπῶσι τὸ πώποτε. *τὸ δὲ Κρο-
32 νίων ἐκτείνει κἀνταῦθα ὡς καὶ ἐν ἄλλοις τὴν παραλήγουσαν. *(Vers. 305.) Κἂν μισητὸς ἦν ἅπασιν
ὁ Ἀλέξανδρος, ἀλλ᾽ ὁ πατὴρ Πρίαμος λέγει μὴ ἂν τλήσεσθαι ὀφθαλμοῖς ἰδεῖν αὐτὸν μαχόμενον. φησὶ
γὰρ, ἤτοι ἐγὼν εἶμι προτὶ Ἴλιον ἠνεμόεσσαν ἄψ, ἐπεὶ οὔπω τλήσομαι ὀφθαλμοῖσιν ὁρᾶσθαι μαρνά-
μενον φίλον υἱὸν Ἀρηιφίλῳ Μενελάῳ. οὕτω δὲ καὶ ὁ Ἕκτωρ συμπαθῶς διὰ φιλαδελφίαν διακείσεται,
ὃς εἰ καὶ φεύγοντι, ὡς εἴρηται, ὠνείδισεν, ὅμως ἡττηθέντα τὸν ἀδελφὸν οὐ προδώσει. νοητέον δὲ οἷον
ἔσται πένθος ὕστερον τῷ γέροντι ἐπὶ τῷ Ἕκτορι. εἰ γὰρ τὸν Πάριν οὐ τλήσεται ὁρᾶν μαχόμενον, πῶς
οἴσει βλέπων τὸν Ἕκτορα καὶ τοῦτο ποιοῦντα καὶ πίπτοντα καὶ ὑπὸ Ἀχιλλέως ἀεικιζόμενον. δῆλον
δ᾽ ὡς οὐδὲ ἐπὶ τῷ τείχει καθεδεῖται ὁ γέρων, ἵνα μὴ ὀφθαλμοῖς ἐκεῖθεν *ὁρᾷ, φαντασίᾳ δὲ μόνῃ ἔνδον
που μένων παράβυστος. Σημείωσαι δὲ ὅτι πιθανῶς ὑποχωροῦντα ποιεῖ τὸν γέροντα Πρίαμον ὁ ποιη- 317
τὴς, ἵνα μὴ παρὼν ἀνάγκην σχοίη τελέσαι τὰ τῶν ὅρκων καὶ οὕτω κακοήθης ἡ ποιητικὴ γένηται
διασκευή. ἀποδημοῦντος γὰρ, οὐ μὴν παρόντος, τοῦ συνετωτάτου Πριάμου συγχεθήσεται πιθα-
νῶς τὰ ὅρκια. καὶ οὕτως εὐοδωτέρα ἡ τῆς ποιήσεως ἔσται περιπέτεια. (Vers. 308.) ἵνα δὲ δόξῃ
ὁ γέρων καταψηφίζεσθαι τοῦ υἱοῦ ἧτταν διὰ τὴν ἀναχώρησιν καὶ ἀπαιτηθείη τὰ δόξαντα, φησὶ παρὰ
τῷ θεῷ κεῖσθαι τὰ τοῦ τέλους. Ζεὺς γάρ που τό γε οἶδε, φησὶν, ὁπποτέρῳ θανάτοιο τέλος πεπρωμέ-
418 νον ἐστὶν, ἤτοι *πεπερατωμένον ἐξ εἱμαρμένης, οἱονεὶ λέγων ὅτι οὐχ᾽ ὡς ἡττηθησόμενον προλείπει τὸν
Πάριν, εἰ καὶ Ἀρηίφιλος ὁ Μενέλαος, ἀλλὰ διότι οὐκ ἂν τλαίη βλέπων μαχόμενον τὸν φίλον υἱὸν καὶ
ἀγωνιῶντα· εἰ γὰρ καὶ ἅρπαξ ὁ Πάρις καὶ μισητὸς, ἀλλ᾽ αὐτῷ φίλος υἱός ἐστιν. ὅτι δὲ εἰκὸς ἦν ὑπὸ
Πριάμου ἐκδοθῆναι τὴν Ἑλένην, εἰ παρῆν ὅτε ἡττήθη Ἀλέξανδρος, ἐμφαίνει ὁ τῶν δημογερόντων λόγος
ὅτε ἐπὶ τοῦ τείχους ἦσαν, εἰπόντων ὅτι καὶ τοιαύτη οὖσα οἰχέσθω, ἵνα μὴ κακὸν ἡμῖν γένηται. εἶχε δὲ
καὶ ὁ τῶν Τρώων ὄχλος ἑτοίμως, εἰ ὁ Πρίαμος ἐπένευσεν· ἐμίσουν τε γὰρ τὸν Ἀλέξανδρον ἀπεχθόμε-
νον ἶσον Κηρὶ μελαίνῃ, καὶ εὔξονται δὲ θανεῖν ἐκεῖνον, ὃς τάδε ἔργα ἐν ἀμφοτέροισιν ἔθηκεν. ὁ δὲ ἦν
ὁ ἀρχέκακος ἐπάρατος Ἀλέξανδρος. (Vers. 305.) Ἠνεμόεσσαν δὲ τὴν Τροίαν εἶναι πολλαχοῦ δηλοῖ
ὁ ποιη*τὴς διὰ τὸ ἐφ᾽ ὑψηλοῦ κεῖσθαι. (Vers. 306.) Τὸ δὲ, οὔπω τλήσομαι, ἀσύνηθες τοῖς ὕστερον·
ἐνταῦθα μὲν γὰρ τὸ οὔπω ταὐτόν ἐστι τῇ οὐ ἀρνήσει· ἐκεῖνοι δὲ τὸ οὔπω χρονικὸν οἴδασιν, οἷον οὔπω
ἦλθεν, ἀλλὰ δηλαδὴ ἐλεύσεται· καὶ οὔπω ἔγραψεν, ἀλλὰ γράψει. Τὸ δὲ, εἶμι ἄψ, ταὐτὸν τῷ ἀνα-
χωρήσω, ἐπανελεύσομαι, νοστήσω. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι δύο ἄρτι ῥήτορας τοῖς βασιλεῦσιν ὁ ποιητὴς
παραζευγνὺς, Ἀγαμέμνονι μὲν τὸν Ὀδυσσέα, Πριάμῳ δὲ τὸν Ἀντήνορα, ὅμως λαλοῦντας οὐδὲν
ἢ ποιοῦντας πλάττει αὐτοὺς, ἀλλὰ τὸ πᾶν τοὺς βασιλεῖς. πρῶτος οὖν Ὅμηρος, ὥς φασιν οἱ παλαιοί,

καὶ τὰ σιγῶντα πρόσωπα ἐν τοῖς δραματικοῖς ἐπενόησεν. (Vers. 310.) Τὰ ἐπὶ ὅρκοις σφαγιαζόμενα οἱ μὲν ἐγχώριοι κατώρυττον κρύπτοντες ὑπὸ γῆν, οἱ δὲ ἐπήλυδες, εἰ καὶ Ὅμηρος νῦν τοῦτο σιγᾷ κατὰ σχῆμα σύνηθες, θαλάσσῃ ἐπέῤῥιπτον ἢ ἄλλο τι ὅμοιον ἐποίουν, ὡς ἐκ τοῦ κάπρου δῆλον ἔσται, ὃν ἐπὶ ὅρκῳ σφάξει *που ὁ βασιλεύς. γεύσασθαι δὲ αὐτῶν ὅλως ἀπώμοτον ἦν· διὸ καὶ Πρίαμος τοὺς τῶν ὁρκίων ἄρνας εἰς δίφρον αὐτὸς θέμενος ἀνεχώρησεν, ἅμα καὶ κατορύξων αὐτοὺς, ὡς εἴρηται, καὶ τοῖς πολίταις δὲ ἄνω δείξων διὰ τὸ τοῦ ἔργου θαυμάσιον, καὶ ἵνα καὶ οὕτω γένηται τῶν ὅρκων ταμίας. (Vers. 311.) Κατατείνειν ὀπίσω τὰ ἡνία λέγει τὸν ἡνίοχον. καὶ σημείωσαι τὴν φράσιν· οὐκ ἔστι γὰρ κάλλιον φράσαι. (Vers. 313.) Τὸ, ἄψοῤῥοι ποτὶ Ἴλιον ἀπονέοντο, περίφρασίς ἐστι τοῦ, ἐπαλινόστησαν. *(Vers. 314.) Διαμετρεῖται καὶ τόπος τῇ Ἀλεξάνδρου καὶ Μενελάου μονομαχίᾳ διὰ τὸ αὐτοῖς ἐγκεῖσθαι τὸν ἐπὶ πᾶσι κίνδυνον, καὶ δόξοι ἂν ἡττηθῆναί πως ὁ παρεξελθὼν τὸν, ὥς φησιν ὁ ποιητὴς, διαμετρητὸν χῶρον· ἐπὶ μέντοι Ἕκτορος καὶ Αἴαντος ἐν τοῖς ἑξῆς τοῦτο οὐ γίνεται· ἴδιος γάρ ἐστιν ἐκεῖ τοῦ παθόντος ὁ κίνδυνος. πάλλουσι δὲ καὶ κλήρους ἐν κυνέῃ, ὁπ*πότερος προαφήσει τὸ ἔγχος. φράζει δὲ ὁ ποιητὴς ἐνταῦθα οὕτω· Ἕκτωρ δὲ καὶ Ὀδυσσεὺς χῶρον μὲν πρῶτα διεμέτρεον. αὐτὰρ ἔπειτα κλήρους ἐν κυνέῃ χαλκήρεϊ πάλλον ἑλόντες ὁππότερος δὴ πρόσθεν ἀφείη χάλκεον ἔγχος. (Vers. 316.) Ἔστι δὲ κλῆρος, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς φανήσεται, σημεῖον, ὅ τις ἐμβαλεῖ τῷ ἀγγείῳ τοῦ λαχμοῦ, ψηφὶς τυχὸν ἢ δακτύλιος ἢ βῶλος ἀρούρης κατὰ Σοφοκλῆν, ἤ τι τοιοῦτο. τὸ δ᾽ αὐτὸ καὶ πάλος λέγεται· ἀλλὰ τοῦτο μὲν παρὰ τὸ πάλλω τὸ κοινῶ, κλῆρος δὲ ἀπὸ τοῦ τέλους τῆς κινήσεως παρὰ τὸ κλῶ τὸ καλῶ, δι᾽ οὗ ἐκπηδήσαντος καλεῖταί τις εἰς ἔργον, ἢ μᾶλλον ἀπὸ τοῦ κάλον τὸ *ξύλον κατὰ Ἡρῳδιανὸν, ὡς 419
ξύλων μάλιστα πάλλεσθαι διδομένων ἐν τοῖς τοιούτοις. χρῆσις δὲ τοῦ ῥηθέντος πάλλειν καὶ τοῦ κατ᾽ αὐτὸν κλήρου καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν τῷ, οἱ τεταγμένοι βραβεῖς κλήροις ἔπηλαν. ἰστέον δὲ ὅτι ὁ μὲν κλῆρος καὶ πάλος λέγεται κατὰ πολυωνυμίαν, τοῦ δὲ πάλλειν ῥήματος οὐκ ἔστι καιριωτέρα λέξις ὡς ἐν ποιήσει. παρὰ δὲ τοῖς ὕστερον ἀπὸ τοῦ κλήρου καὶ τὸ κληροῦν καὶ τὸ κληροῦσθαι λέγεται. Εὐριπίδης δὲ ἐν μὲν Φοινίσσαις καὶ μαντικάς τινας ψήφους κλήρους καλεῖ, ἅς, φασι, δέλτοις παρεσημειοῦντο ἔν τε
318 πτήσεσιν ὀρνίθων καὶ λοιποῖς. ἐκεῖ δὲ οἱ παλαιοὶ κλήρους νοοῦσι καὶ τοὺς ὑπὲρ μαντείας μισθούς. ἐν δὲ τῷ, δέλτος κλήρους οὐ δεδεγμένη, κλήρους, φασὶ, λέγει ἢ τὰς μαντείας ἢ σημεῖά τινα διδόμενα τῷ μάντει, ἐξ ὧν ὁρμώμενος προεφήτευε. δῆλον δὲ καὶ ὡς *ἐκ μὲν τοῦ καθ᾽ Ὅμηρον κλήρου καὶ ἡ κατὰ βίον λαχοῦσα τινὶ περιουσία κλῆρος λέγεται μεταφορικῶς, καὶ ἡ ῥητορικὴ δὲ ἀποκλήρωσις ἐκεῖθεν εἴληπται. ἐκ δὲ τοῦ πάλου ἐῤῥέθη ὁ ἀντίπαλος, ὃς οὐ μόνον δηλοῖ τὸν ἐξ ἐναντίου πάλου ἐρίζοντα, ἀλλά ποτε καὶ τὸν σαφῶς οὕτω λεγόμενον ἰσοπαλῆ. (Vers. 318.) Τὸ, λαοὶ δ᾽ ἠρήσαντο, θεοῖσι δὲ χεῖρας ἀνέσχον, ἀμφιβολίας ἐστὶ σχῆμα εἰς μίαν ἀφορώσης ἔννοιαν. εἴτε γὰρ εἴποι τις θεοῖσι τρισυλλάβως εἴτε δισυλλάβως θεοῖς, εἶτα ἐπάγει, ἰδὲ χεῖρας ἀνέσχον, ἡ αὐτή ἐστιν ἔννοια. δῆλον δὲ, ὡς καὶ προεγράφη, ὅτι οὐ μόνον ἐπὶ ἀνατάσεως χειρῶν τὸ ἀνασχεῖν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἀνατολῆς ἡλίου· τὸ μέντοι ἐξανίσχειν ἐπὶ μόνου ἡλίου λέγεται, καὶ τὸ ὑπερῆρθαι δὲ εἰς ὕψος ἐντεῦθεν ἐξανέχειν φαμέν. (Vers. 321.) Ἀρὰ κατὰ ἀρχεκάκου τὸ, ὁππότερος τάδε ἔργα μετ᾽ ἀμφοτέροισιν ἔθηκε, τὸν θεὲ, δὸς ἀποφθίμενον δῦναι δόμον Ἄϊδος εἴσω, ἡμῖν δ᾽ αὖ φιλότητα καὶ *ὅρκια πιστὰ γενέσθαι. Τρῶες δὲ κατ᾽ Ἀλεξάνδρου ταῦτα φασίν. ὅρα δὲ ὡς εὐπαίδευτος ὁ τοῦ λαοῦ λόγος ἐν τῷ, ὁππότερος τάδε ἔργα ἔθηκεν· εὐφήμως γὰρ ἔργα λέγει τὰ πολλὰ κακὰ, ὧν αἴτιος ὁ Ἀλέξανδρος· οὐ μὴν ὁ Μενέλαος. ὡς γὰρ προείρηται, ὁ μὲν Ἀλέξανδρος ἦρξεν, ὁ δὲ Μενέλαος ἔριν σχὼν ἠμύνατο, καί πώς ἐστι τὸ ῥηθὲν ὅμοιον τῷ, μυρί᾽ Ἀχαιοῖς ἄλγε᾽ ἔθηκε. (Vers. 322.) Τὸ δὲ, ἀποφθίμενον δῦναι εἰς Ἅιδην, πρὸς διαστολὴν εἴρηται τῶν δίχα φθορᾶς μυθευομένων δῦναι εἰς Ἅιδου, ὁποῖος ὁ Πειρίθους καὶ ὁ Θησεὺς καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Ἡρακλῆς. συγκέκοπται δὲ τὸ ἀποφθίμενον Αἰολικῶς· τὸ γὰρ ἐντελὲς ἀποφθιόμενον ἐκ τοῦ φθίω. *(Vers. 324.) Ἔπαλλε τοὺς κλήρους ὁ Ἕκτωρ ἄψ, ἤγουν ὀπίσω, ὁρῶν, ἵνα μὴ δόξῃ κακουργῆσαί τι. 420
καὶ ὅμως εὐτυχῶς Πάριος θοῶς ἐκ κλῆρος ὄρουσεν, ἤγουν ταχὺ ἐξέτορε, καὶ τὰ μὲν τῆς τύχης ἐνταῦθα 4
φιλοτίμως ἔχει τῷ ἅρπαγι. ὑπερτερήσει δὲ ἀρετῇ ὁ ἀγαθὸς Μενέλαος. (Vers. 327.) Ἐν τῷ, ἔνθα ἵπποι ἀερσίποδες καὶ ποικίλα τεύχεα ἔκειτο, ἐξ ἀναλόγου νοητέον ἐν τῷ ἵπποι τὸ ἵσταντο· οὐ γὰρ ἔκειντο καὶ οἱ ἵπποι. πολλὰ δὲ τοιαῦτα σχήματα παρὰ τῷ ποιητῇ· ὁποῖον σὺν ἄλλοις καὶ τὸ, σῖτον καὶ

*οἶνον ἔδοντες· ἐκ τοῦ ἀναλόγου γὰρ, ὥς περ σῖ*τον ἔδοντες, οὕτω νοητέον καὶ οἶνον πίνοντες. τινὲς δὲ φιλοσοφώτερον ἐπιβάλλοντες ἐν τῷ ἔκειντο νοοῦσι καὶ τὸ ἵσταντο· κεῖσθαι γὰρ γενικῶς καὶ τὸ ἵστασθαι. τινὲς δὲ στίξαντες εἰς τὸ, ἵπποι ἀερσίποδες, κατὰ ἔλλειψιν τοῦ ἦσαν ἐπάγουσι, καὶ ποικίλα τεύχεα ἔκειτο. ἀερσίποδες δὲ οἱ λίαν ταχεῖς καὶ ὠκύποδες ἢ ἀελλόποδες καὶ ὡς εἰπεῖν κουφόποδες ἐκ τοῦ ἀήρω ἀέρσω. ἀείρεσθαι δέ ἐστι τὸ εἰς ἀέρα κουφίζεσθαι, ἀφ᾽ οὗ καὶ ἀερσιπότητος ἀράχνης παρὰ Ἡσιόδῳ.* (Vers. 328.) *Ὥς περ δίφρον περικαλλέα ἔφη τὸν τοῦ Πριάμου, οὕτω καὶ τεύχεα καλὰ τὰ* 319
τοῦ Ἀλεξάνδρου, οὗ καὶ αἱ κνημῖδες καλαὶ ῥηθήσονται· δεῖ γὰρ καὶ πρὸς κάλλος ἠσκῆσθαι τὰ πολεμιστήρια ὄργανα, ὡς πολλαχοῦ δείκνυται. (Vers. 329.) *Χαίρων ὁ ποιητὴς πραγμάτων διασκευῇ, ὡς μυριαχοῦ φαίνεται, ἤγουν τῇ κατὰ λεπτὸν ἀφηγήσει, διατυποῦται καὶ ἐνταῦθα τὴν τοῦ Πάριδος ὅπλισιν, λέγων ὅτι δῖος Ἀλέξανδρος, Ἑλέ*νης πόσις ἠϋκόμοιο, κνημῖδας μὲν πρῶτον περὶ κνήμῃσιν ἔθηκε, καλὰς ἀργυρέοισιν ἐπισφυρίοις ἀραρυίας, τοῖς καλύπτουσι δηλαδὴ τὰ σφυρὰ, ὁπλισάμενος πρῶτον τὰ κάτω, ἕως ἐπικύπτειν ἔχει ἐλαφροῖς τοῖς ἄνω μέρεσι, δεύτερον αὖ θώρηκα περὶ στήθεσιν ἔδυνεν οἷο κασιγνήτοιο Λυκάονος, ἥρμοσε δ᾽ αὐτῷ· ἀμφὶ δ᾽ ἄρ ὤμοισι βάλετο ξίφος ἀργυρόηλον, χάλκεον· αὐτὰρ ἔπειτα σάκος μέγα τε στιβαρόν τε, κρατὶ δ᾽ ἐπ᾽ ἰφθίμῳ κυνέην εὔτυκτον ἔθηκεν, ἵππουριν, δεινὸν δὲ λόφος καθύπερθεν ἔνευεν· εἵλετο δ᾽ ἄλκιμον ἔγχος, ὅ οἱ παλάμηφιν ἀρήρει. καὶ οὕτω διασκευάσας εἰς λεπτὸν τὴν τοῦ Πάριδος ὅπλισιν ἐπὶ Μενελάου πάνυ συντέμνει τὸ νόημα, ὡς ἂν μὴ ἀκαίρως τὰ αὐτὰ λεπτολογῇ, καὶ φησίν· ὡς δ᾽ αὔτως Μενέλαος Ἀρήιος ἔντε᾽ ἔδυνε, προτιμηθέντος κἀνταῦθα τοῦ Πάριδος, ἵνα σὺν τῇ ἄλλῃ φιλοτιμίᾳ ἔχῃ καὶ τοῦτο.* (Vers. 339.) *Καὶ σημείωσαι τὸ, Μενέλαος Ἀρήιος. τὸν Ἀλέξανδρον *μὲν γὰρ δῖον προσεῖπεν ἁπλῶς οὕτω, τὸν δὲ Μενέλαον ὥς περ πρὸ τούτου Ἀρηΐφιλον, οὕτω νῦν Ἀρήιον, ἤτοι πολεμιστὴν, νίκης ἐλπίδας ὑποτείνων τῷ ἀκροατῇ. Ἑλένης δὲ πόσιν τὸν δῖον Ἀλέξανδρον λέγει σκωπτικώτερον· οὐ γὰρ ἔδει τὸν δῖον τὴν ἀλλοτρίαν ἔχειν. συχνὰ δὲ τοῦτον καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς, ὡς φανεῖται, πόσιν τῆς Ἑλένης φησίν. εἰ δέ τινα ἔχει διαφορὰν ὁ πόσις καὶ ὁ ἀνὴρ, ὡς ἐν Τραχινίαις ἐμφαίνει Σοφοκλῆς, ἑτέρωθι φανήσεται.* (Vers. 330.) *Κνημῖδες δὲ καὶ νῦν ὅπλον σκέπον τὰς κνήμας· ἀφ᾽ ὧν καὶ παρονομάζονται. τούτων τὰ ἄκρα ἐπισφύρια λέγεται, ὡς τοῖς τῶν ποδῶν κάτω σφυροῖς προσαρμόζοντα. διὸ καὶ ἀργύρεα ταῦτα, ὡς καὶ αἱ κνημῖδες καλαί. καὶ ἡ ἀσπὶς δὲ φαεινὴ καὶ πολυδαίδαλος, ἤγουν ποικίλη, κατὰ τὰ ἔργα τοῦ Δαιδάλου. τινὲς δὲ ἐπισφύρια τοὺς γλυμμούς φασι τῶν σφυρῶν τοῦ ποδὸς, ἃ καὶ ἀργυρᾶ φησὶ σκώπτων, ὥς που καὶ τὴν Θέτιν φη*σὶν ἀργυρόπεζαν, ἵνα ἐμφήνῃ γυναικίαν τὸν Ἀλέξανδρον, ὥς περ τὰ κατὰ ψυχὴν, οὕτω καὶ τὰ κατὰ σῶμα.* (Vers. 332.) *Ὁ δὲ θώραξ, ὃν ἐνδύνει ὁ Πάρις, κασιγνήτου ἦν. οἰκεῖον γὰρ οὐκ εἶχε θώρακα πρόχειρον· παρδαλέῃ γὰρ περιέκειτο τοῖς ὤμοις αὐτοῦ, ὅτε ἐκ Τροίας κατέβη. ἵνα δὲ μὴ δόξῃ τοῦτο αἴτιον ἥττης τῷ Πάριδι ὡς ἀπροσφυοῦς ἴσως ὄντος τοῦ θώρακος, φησί· ἥρμοσε δ᾽ αὐτῷ, προδεδοκιμασμένος οἷα εἰκὸς, καθὰ καὶ τὸ ἔγχος ἥρμοστο αὐτοῦ τῇ παλάμῃ. τὸν δὲ τοῦ Λυκάονος φορεῖ θώρακα, ὅμοιός φασιν ὁμοίου· Ἀλέξανδρός τε γὰρ μαλακὸς εἰς μάχην, καὶ Λυκάων δὲ ἐν τοῖς ἑξῆς ἱστορηθήσεται εἰς*
421 *πόνους ἐνένδοτος.* *(Vers. 334.) *Τὸ ξίφος δὲ ἀμφὶ τοῖς ὤμοις βάλλεται κατὰ ἀρχαϊσμόν· οὔπω γὰρ ἦν ἔθος αὐτὸ περιζώννυσθαι. ἔνθα καὶ ὅρα καὶ ὅτι θώρακα δύνειν καὶ ἔντεα δύνειν λέγει, ξίφος δὲ ἀμφιβαλέσθαι, ὥς περ καὶ σάκος.* (Vers. 335.) *Τὸ δὲ σάκος μέγα καὶ στιβαρὸν λέγει, ὡς ἂν ὁ Μενέλαος γενναῖος εἶναι δόξῃ, ὅτε τὸ δόρυ διελάσει αὐτοῦ.* (Vers. 336.) *Τὸ δὲ, κρατὶ δ᾽ ἐπ᾽ ἰφθίμῳ, Ἀττικῶς δοκεῖ λεχθῆναι· κοινῶς γὰρ ἰφθίμῃ ὤφειλεν εἶναι. τοιοῦτον δὲ ἦν καὶ τὸ, ψυχὰς ἰφθίμους· δύναται δὲ καὶ τριβὴν ἔχειν λόγου, ὁποίαν ἐν Ὀδυσσείᾳ τὸ, σῷ κάρατι τίσεις. Τὸ δὲ κυνέη χρήσεως παλαιᾶς ἐστὶν ὄνομα. ὡς γὰρ ἐν τῷ παρδαλέῃ λεοντέῃ λυκέῃ ἐλλείπει τὸ δορὰ, οὕτω καὶ ἐν τῷ κυνέῃ· δηλοῖ γὰρ κυνέην δορὰν, ἤγουν κυνὸς ποταμίου, σκέπουσαν τὰς κεφαλὰς τοῖς παλαιοῖς. ὕστερον δὲ ἡ μὲν τοιαύτη ὕλη τοῦ σκεπάσματος ἠμελήθη, τὸ *δ᾽ ὄνομα οὐκ ἐκλέλοιπεν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐξ ἄλλης ὕλης ἔρυμα τῆς κεφαλῆς κυνέη καλεῖται διὰ τὴν παλαιὰν χρῆσιν, καθ᾽ ἣν καὶ ἡ τοῦ Ἄϊδος περικεφαλαία κυνέη λέγεται. κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ τὰ ἐκ σιδήρου ὅπλα χάλκεα φαμὲν διὰ τὸ ἀρχαῖον· ἦν γὰρ ὅτε χαλκὸς βαπτόμενος ἐστομοῦτο πρὸς ὅπλα. καὶ ὁ πίναξ δὲ ἐπὶ βιβλίου καὶ τὸ πυξίον παλαιᾶς εἰσὶν ἐγκαταλείμματα χρήσεως· πάλαι γάρ ποτε πίναξιν ἤτοι σανίσι, καὶ ταύταις ἐκ πύξου μάλιστα,*

τὰ γράμματα ἐνεκόλαπτον· καὶ τὸ γράφειν δὲ παλαιᾶς ἐνεργείας ὄνομα· ξυσμαῖς γάρ τισιν ἐτυποῦντο τὰ στοιχεῖα· τὸ δὲ ξύειν γράφειν ἐλέγετο. καὶ τὸ σπαρτίον δὲ καὶ τὸ σχοινίον, ὡς καὶ προεγράφη, ἐκ παλαιοῦ ἔργου κρατεῖ λέγεσθαι, παρώνυμα ὄντα φυτοῖς ἐξ ὧν ἐγίνοντο ἤγουν τῇ φυομένῃ σχοίνῳ ἐν τόποις ὑγροῖς καὶ τῇ σπάρτῳ, ἐξ ἧς παρέφθαρται χυδαΐζόμενον τὸ πλεκτὸν σπαρτίον, ὃ σω*μάτων ῥύπους ἐκτρίβει ἐν λοετροῖς. καὶ ἡ νευρὰ δὲ τμῆμα μέν ἐστι δέρματος βοὸς ἄρτι ἐν τοῖς τόξοις· διότι δέ ποτε νεῦρα βόεια συνεκρότουν αὐτὴν, παρέμεινε μέχρι καὶ νῦν τὸ τῆς κλήσεως. καὶ τὸ κερᾶν δὲ παλαιᾶς οἰνοχοΐας τῆς διὰ κέρατος ὄνομα τοῖς ὕστερον συμποσίοις παρέμεινε. τοιοῦτόν τι, ὡς προεδηλώθη, καὶ ὁ ὀβολὸς, εἰς ὀξὺ λήγων παρὰ τοῖς ἀρχαίοις κατὰ τοὺς ὀβελοὺς, κἂν νῦν μικροῦ δεῖν ὡς εἰς ἐπίπεδόν τι κατήνεκται. ἀλλὰ καὶ ἡ δραχμὴ, τουτέστιν οἱ ἓξ ὀβολοὶ, ἐξ ἀρχαίας χρήσεως, ὡς καὶ αὐτὸ προείρηται, ἔτυχε τοιαύτης κλήσεως· τοσούτων γὰρ ὀβολῶν εἶχε τότε ἡ χεὶρ ἐπιδράττεσθαι, ὡς ἱστορεῖ καὶ Πλούταρχος. καὶ λίνον δὲ τὴν χορδὴν λέγειν ἐκ τῶν ἀνέκαθεν εἰς τοὺς ὕστερον καθήκει. πάλαι γάρ ποτε δοκεῖ λινέας εἶναι τὰς μουσικὰς χορδὰς ὡς καὶ ὁ Αἴλιος ὑποδηλοῖ. καὶ ἡ βίβλος δὲ ἀρχαιοτροπίαν δηλοῖ παλαιγόνου πράγματος· ἐγίνετο γὰρ *ποτε τὰ τῶν χαρταρίων σώματα ἐκ φυτοῦ, ὃ, καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ δεδήλωται, βύβλος ἐλέγετο. καὶ τὸ τῆς δέλτου δὲ ὄνομα ὁμοίως ἄνωθεν κατέβη ἀπὸ τῶν δελτωτῶν βιβλίων ἤτουν ἐκ τῶν κατὰ δέλτα πτυσσομένων γραφῶν, αἳ κυρίως δέλτοι καλούμε-
320 ναι ἀφῆκαν τοῖς ὕστερον βιβλίοις κληρονομῆσαι τοιαύτης κλήσεως. Τὸ δὲ εὔτυκτον γίνεται μὲν ἐκ τοῦ τεύχω, ἀπέβαλε δὲ τὸ ε̄ δι' εὐφωνίαν, ὥς περ καὶ ἡ κύστις ἐκ τοῦ κεύθω οὖσα καὶ ἐκ τοῦ πεύθω ἡ πίστις, ὅ ἐστιν ἡ μάθησις· οὕτω καὶ τὸ νευστάζειν νυστάζειν φαμὲν, καὶ τὸ ἐτεύχθη ἐτύχθη· καὶ ἡ τέχνη δὲ ὁμοίως καὶ ὁ τέκτων ἀπέβαλον τὸ ῡ ἐκ τοῦ τεύχω γενόμενα. (Vers. 337.) Ἵππουρις δὲ ἡ ἄνω ἔχουσα περὶ τὸν λόφον τρίχας ἐξ ἵππων οὐρᾶς, ὅ περ ἐγίνετο διὰ τὸ φοβερώτερον· διό φησιν ὁ ποιητὴς ὅτι δεινὸν δὲ λόφος καθύπερθεν ἔνευε. φοβερώτερον γὰρ τὸν ὁπλίτην ἡ τοιαύτη ἐποίει, ὥς που δηλώσει καὶ τὸ τοῦ Ἕκτορος βρέφος ταρβῆ*σαν χαλκὸν καὶ λόφον ἱππιοχαίτην δεινὸν ἐπ' ἀκροτάτης κόρυθος νεύοντα, ἔνθα δῆλον ὡς ὁ λόφος ἀκροτάτη κόρυς ἐστὶν, ὁμωνυμῶν τῷ τοῦ ὄρους λόφῳ, ἐξ οὗ καὶ ὁ γήλοφος καὶ λοφνίδες αἱ ἐκεῖθεν λαμπάδες, καὶ λοφιὰ ζῴου καὶ ζῷα λόφουρα. τὴν δὲ ἵππουριν καὶ ἱπποδάσειαν ἐρεῖ, ἐπίτηδες καὶ τοῦτο πλάσας ὁ ποιητὴς, ὡς ἂν πιθανῶς ἐν τοῖς ἑξῆς ἔχῃ ἑλκῦσαι τὸν Πάριν δραξάμενος τῶν τριχῶν ὁ Μενέλαος. Θεόκριτος δὲ τὸ Ὁμηρικὸν περιφραστικῶς ἑρμηνεύων φησίν· ἵππειαι κόρυν σκεπάσασαι ἔθειραι. δῆλον δὲ ὅτι καὶ οὐρὰ ἵππου καὶ χαίτη δὲ συνετέλουν εἰς τὸ τῆς κόρυθος ἄκρον, ὡς ἡ ἵππουρις δη*λοῖ καὶ ὁ ἱππιοχαίτης λόφος. (Vers. 342.) Ἀγριότητα ὑπογρά- 422
φει προσώπου τὸ, δεινὸν δερκόμενοι, θάμβος δ' ἔχεν εἰσορόωντας. (Vers. 344.) Μονομάχων πολεμίων ἴδιον τὸ, καί ῥ' ἐγγὺς στήτην διαμετρητῷ ἐνὶ χώρῳ, σείοντ' ἐγχείας ἀλλήλοισι κοτέοντε. τίς δὲ ὁ διαμετρητὸς χῶρος, προείρηται. ἅς περ δὲ ἔλεγχος ἐλεγχείη, οἷον ἐλεγχείην καταχεύῃ, οὕτω καὶ ἔγχος ἐγχείη. ἔοικε δὲ διαφορά τις εἶναι τῶν δοράτων, ἃ πρὸ μικροῦ ἔπαλλεν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ τούτων τῶν ἐγχειῶν. ἔγχος μὲν οὖν ἐνταῦθα καὶ ἐγχείας πολλάκις φησὶ, δόρυ δὲ οὐδὲ εἰσάπαξ. καὶ ἴσως αὗται μὲν ὀρεκταὶ, ἐκεῖνα δὲ καὶ ἀφίεντο· τυχὸν δὲ καὶ τῷ μήκει διέφερον. διὸ περὶ τῶν μονομάχων τούτων φησὶν ὅτι μακραῖς ἐγχείαις μαχήσονται. *(Vers. 346.) Ἐν τῷ, πρόσθε δ' Ἀλέξανδρος προΐει δολιχόσκιον ἔγχος, καὶ ἐν ἄλλοις δὲ πολλαχοῦ δολιχόσκιον ἔγχος λέγει ὁ ποιητὴς ἢ τὸ μακρὸν, οὗ δολιχὴ καὶ ἡ σκιὰ, ἢ τὸ εἰς δολιχὸν κιὸν ἤτοι εἰς μακρὸν πορευόμενον πλεονασμῷ τοῦ σ̄, ἢ ὅ περ δολιχὸν γέγονε διὰ τὸ ἐν σκιᾷ τραφῆναι, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ῥηθήσεται. ὁ δὲ τοῦ σ̄ πλεονασμὸς ἐν πολλαῖς εἴθισται βραχυνομέναις λέξεσι κατ' ἐπαλληλίαν πυκνὴν, ὁποῖα καὶ τὸ θέσκελον, θέσφατον, *θεσπέσιον, θεόσδοτον, μογοστόκος Εἰλείθυια. ἦν δ' ἂν οὕτω καὶ θεοστόκος ἐν μέτρῳ δακτυλικῷ, εἰ μὴ τραπέντος τοῦ ō εἰς η̄ θεητόκος ἐγράφη καθ' ὁμοιότητα τοῦ στεφανηφόρος, βοτρυηφόρος, σικεήλατον, ὑπεήλατον, ἐνεήλατον, καὶ τῶν ὁμοίων. τὸ μέντοι ὁδοδόκος καὶ ὁδοπόρος ἄλλως ἐθεράπευσε τὸ πολύβραχυ τῶν συλλαβῶν, δι' ἐπενθέσεως τοῦ ῑ, καθὰ καὶ τὸ μεσαπόλιος μεσαιπόλιος, πυλαιμένης, ἰχθαιμένης, καὶ ὅσα τοιαῦτα. δύναται δὲ δολιχόσκιον ἔγχος λέγεσθαι καὶ πρὸς διαστολὴν ξίφους· ἔγχος γὰρ καὶ τὸ ξίφος παρὰ τοῖς τραγικοῖς. (Vers. 347.) Βαλεῖν οὐ τὸ ἀφεῖναι βέλος, ἀλλὰ τὸ ἐπιτυχεῖν ὡς ἐπὶ πλεῖστον εὑρίσκεται παρὰ τῷ ποιητῇ· δηλοῖ δέ ποτε καὶ τὸ καταῤῥῖψαι· οὕτω γὰρ

καὶ Ἀχιλλεὺς ἔβαλε πρὸς τῇ γῇ τὸ σκῆπτρον. λαμβάνεται δὲ καὶ ἀντὶ τοῦ θεῖναι, ὡς τὸ, φιλότητα
μετ᾽ ἀμφοτέροισι βάλωμεν, ἤγουν θήσομεν, καὶ ἐν φρεσὶ βάλῃ ἤγουν εἰς νοῦν θήσεις, ἐξ *οὗ σύν-
θετον τὸ νουθετεῖν. Τὴν ἀσπίδα τοῦ Μενελάου καὶ τὴν τοῦ Πάριδος πάντοσε ἴσας εἶναι ἱστορεῖ
ὡς περιφερεῖς. δοκεῖ δὲ ἡ τοῦ Μενελάου ἀσπὶς καὶ χαλκῆν ἔχειν πτύχα ἐπιφαινομένην· διὸ εἰπὼν,
καὶ βάλεν Ἀτρείδαο κατ᾽ ἀσπίδα πάντοσε ἴσην, ἐπάγει, οὐδ᾽ ἔῤῥηξε χαλκὸν, τὸν ἐπιπολάζοντα δηλαδὴ,
ἀνεγνάμφθη δέ οἱ αἰχμὴ, τουτέστιν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ κεῖται, ἀνεκάμφθη, ἠμβλύνθη. τινὲς δὲ γρά-
φουσιν, οὐδ᾽ ἔῤῥηξε χαλκὸς, ἤγουν οὐ διεπέρασε τῆς τοῦ Μενελάου ἀσπίδος ὁ κατὰ τὸ δόρυ τοῦ Ἀλε- 321
ξάνδρου σίδηρος. (Vers. 348.) Ἰστέον δὲ ὡς αἰχμὴ κυρίως ἡ ἐπιδορατὶς, ἤγουν τὸ ξίφος τοῦ δόρατος,
423 παρὰ τὸ αἷμα χέειν, μετα*τεθέντος τοῦ μ̄. ἀπὸ δ᾽ αὐτοῦ ὡς χρησιμωτάτου μέρους καὶ ἅπαν τὸ δόρυ
αἰχμὴ συνήθως καλεῖται, ὡς δηλοῖ τὸ, ἀνεγνάμφθη δέ οἱ αἰχμὴ ἀσπίδι ἐνὶ κρατερῇ. οὕτω δὲ ἀνάπαλιν
καὶ δόρυ τὸ ὅλον ἀπὸ τοῦ ξύλου λέγεται, ὥστε δύο ὄντων μερῶν τῷ τοιούτῳ ὅπλῳ, ξύλου τε καὶ σιδή-
ρου, δόρυ μὲν ἀπὸ τοῦ ξύλου λέγεται, αἰχμὴ δὲ ἀπὸ τοῦ σιδήρου. (Vers. 351.) Μενέλαος μὲν εὔχε-
ται ξενίῳ Διὶ κατὰ τοῦ ἅρπαγος μοιχοῦ τίσασθαι καὶ δαμάσειν ἐκεῖνον· πέποιθεν γὰρ ὡς δίκαια τὰ
τῆς εὐχῆς· Ἀλέξανδρος δὲ, εἰδὼς ἄδικα εὔξεσθαι κατὰ τοῦ Μενελάου, οὐ παῤῥησιάζεται, ἀλλὰ σιωπᾷ·
τί γὰρ ἂν εἴη τέλος ἀδίκου εὐχῆς; Σημείωσαι δὲ ὅτι ἡ τοῦ Μενελάου εὐχὴ παρῳδηθεῖσα ἐκ τοῦ, Ζεῦ
ἄνα, πρέποι ἂν εἰς κακοξένου ἀρὰν, οἷον, θεὲ ἄνα, δὸς τίσασθαι ὅ με πρότερος κάκ᾽ ἔοργε, καὶ ἐμῆς
ὑπὸ *χερσὶ δάμασσον, ὄφρα τις ἐῤῥίγῃσι καὶ ὀψιγόνων ἀνθρώπων ξεινοδόκον κακὰ ῥέξαι, ὅ κεν φιλό-
τητα παράσχῃ, ἤγουν ὃς οὔτε ἀποπέμψει οὔτε λῃστρικῶς βλάψει τὸν ξενισθέντα, φιλοφρονήσεται δὲ,
ὡς ἐγώ ποτε τὸν Πάριν ἐν Λακεδαίμονι. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ, Ζεῦ ἄνα, ἤτοι ὦ Ζεῦ βασιλεῦ, τὸ ἄνα
ἢ ἀπὸ τῆς ἀνᾶ προθέσεως τῆς δηλούσης τὴν ἄνω σχέσιν εἴληπται εἰς ὄνομα, ἢ ἀπὸ τοῦ ἄναξ ἀποβολῇ
τοῦ διπλοῦ γέγονεν ὁμοίως τῷ γύναι. ὅτι δὲ θεία, ὡς καὶ προδεδήλωται, λέξις ἐστὶ τὸ ἄναξ, δηλοῖ καὶ
ὁ γράψας οὕτω· ἄναξ, θεοὺς γὰρ δεσπότας καλεῖν χρεών· ὡς ταὐτὸν ὂν ἄνακτα εἰπεῖν καὶ θεόν. Τὸ
δὲ, ὅς με πρότερος κακὰ ἔοργε, κακοῦργόν τε συνθέτως εἰπεῖν τὸν Πάριν εἶναι δηλοῖ καὶ διασαφητικόν
ἐστι τοῦ, Ἀλεξάνδρου ἕνεκ᾽ ἀρχῆς, τοῦ καὶ ἀρχεκάκου διὰ ταῦτα. (Vers. 352.) Τὸ δὲ, καὶ ἐμαῖς
ὑπὸ χερσὶ δάμασσον, διασαφητικόν ἐστι τοῦ, δὸς τίσασθαι, ὥς περ καὶ τοῦ ξεινοδόκου ἐφερμη*νευτι-
κόν ἐστι τὸ, ὃς ἂν φιλότητα παράσχῃ. (Vers. 354.) Τὸ δὲ ξεινοδόκος παροξύνεται διὰ τὴν ἐν αὐτῷ
νοουμένην ἐνέργειαν. τὰ γὰρ παρὰ ῥῆμα σύνθετα ὀνόματα παροξύνεται μὲν, ὅτε ἐνέργειαν ὑπισχνεῖται,
προπαροξύνεται δὲ ὅτε πάθος· εἰ μὴ κανόνες κωλύοιεν, οὓς παρατίθεται Ἡρωδιανός· λιθοβόλος μὲν
οὖν παροξυτόνως ὁ λίθον βάλλων, προπαροξυτόνως δὲ ὁ λίθῳ βεβλημένος· καὶ πρωτοτόκος μὲν ἡ πρώ-
τως τεκοῦσα, πρωτότοκος δὲ ὁ πρῶτος τεχθεὶς· οὕτω καὶ ξεινοδόκος ὁ ξένους δεχόμενος ἐνεργητικῶς.
φιλικὴ δὲ λέξις ὁ ξένος παρὰ τῷ ποιητῇ· παρὰ δὲ ἄλλοις ξένος ὁ ἀλλότριος. Ἡρόδοτος δὲ λέγει καὶ ὅτι
ξένους οἱ Λάκωνες ἐκάλουν τοὺς βαρβάρους. γίνεται δὲ ἀπὸ μὲν τοῦ Ὁμηρικοῦ ξένου ἡ ξενία καὶ ὁ ξει-
νοδόκος καὶ τὸ ξενίζειν, ἀπὸ δὲ τοῦ λοιποῦ τὸ ἀποξενοῦσθαι. (Vers. 353.) Τὸ δὲ ἐῤῥίγῃσι μέσος ἐστὶ
παρακείμενος τοῦ ῥιγῶ ῥιγήσω, οὗ τὸ ἔῤῥιγα, ἐξ οὗ τὸ ἐῤῥίγω. Ὅρα δ᾽ ἐν τοῖς ῥηθεῖσι καὶ ὅτι *δῖον
τὸν Ἀλέξανδρόν φησιν ὁ Μενέλαος εἰπὼν, δὸς τίσασθαι δῖον Ἀλέξανδρον, παιδεύοντος Ὁμήρου δεῖν
τὸν σπουδαῖον ἄνδρα εὐλογητικὸν εἶναι ὡς τὰ πολλὰ καὶ μὴ σκωπτικὸν ἐν οἷς οὐ χρή. ἔχει δέ τι καὶ
βαρύτητος ὁ λόγος ὡς μὴ δέον ὂν τὸν δῖον ἄνδρα κακὰ ἐοργέναι. (Vers. 355.) Γενναίας βολῆς δόρατος
φραστικὸν τὸ, ἀμπεπαλὼν προΐει δολιχόσκιον ἔγχος, καὶ βάλε κατ᾽ ἀσπίδα, διὰ μὲν ἀσπίδος ἦλθε
φαεινῆς ὄβριμον ἔγχος καὶ διὰ θώρηκος πολυδαιδάλου ἠρήρειστο, ἀντικρὺ δὲ παραὶ λαπάρην διάμησε
χιτῶνα ἔγχος, ἤτοι ῥᾷον διέκοψε καὶ οἷον ἐθέρισε. Κυρίως γὰρ ἐπὶ θέρους τὸ ἀμᾶν, ὅθεν ἀμᾶσθαι
τροπικῶς καὶ τὸ δρακὶ συνάγειν, ὡς τὸ, κόνιν ἐπαμησάμενος. Γίνεται δὲ ἡ λαπάρα, δι᾽ ἧς ὁ κενεὼν
δηλοῦται, παρὰ τὸ λάπτω τὸ ἐκκενῶ, ὡς καὶ ὁ κενεὼν ἐκ τοῦ κενῶ ὁ λαπαχθεὶς τόπος καὶ κενὸς ὀστῶν.
ὅτι δὲ ἐκ τοῦ λάπτω γίνεται καὶ τὸ ἀλαπάζω, προείρηται. ἀπ᾽ αὐτοῦ δὲ καὶ λάπαθος φυτὸν εὔθετον
424 εἰς γαστρὸς ὑπαγωγήν. *(Vers. 361.) Ἀνασχόμενος οὐχ᾽ ὁ ὑπομείνας, ὡς παρὰ τοῖς μεθ᾽ Ὅμηρον,
3 ἀλλ᾽ ὁ ὑψοῦ τείνας τὴν χεῖρα. φησὶ γὰρ, ἐρυσάμενος ξίφος ἀργυρόηλον πλῆξεν ἀνασχόμενος κόρυθος
φάλον. ἀλλαχοῦ δὲ ἐνεργητικῶς χεῖρας ἀνασχών φησιν ἐπὶ εὐχῇ καὶ χεῖρας ἀνέσχον. Φάλος δὲ κόρυθος

ἀσπιδίσκιον, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ φανεῖται, ἢ ἀστερίσκος τις προμετωπίδιος, λευκὸς καὶ λαμπρὸς ἐκ τοῦ φάλιον τὸ λευκόν· αὐτὸ δὲ παρὰ τὸ φάειν λίαν, ὅθεν καὶ φαλακρὸς ὁ τὸ κάρα φάλιος ἤτοι λαμπρὸς, ὡς καὶ | ἐν Ὀδυσσείᾳ σκώπτει τις τὸν Ὀδυσσέα, καὶ πέτρα δὲ φαληριῶσα παρὰ Λυκόφρονι ἡ λευκὴ νῆσος, καὶ κύματα παρ' Ὁμήρῳ φα*ληριόωντα τὰ λευκά. (Vers. 362.) Ἐν τῷ, ἀμφὶ δ' ἄρ αὐτῷ
322 ξίφος τριχθά τε καὶ τετραχθὰ διατρυφὲν ἔκπεσε χειρὸς, εἴποις ἂν σιδήρου θραυομένου ἀκούειν. τοιοῦτον γάρ τινα ἦχον ἡ τῶν λέξεων ὑπηχεῖ τραχύτης, ἐπίτηδες οὕτω φράζοντος τοῦ ποιητοῦ ὀνοματοποιίας τρόπῳ, ὥς περ αὖ πάλιν τοὐναντίον, ὡς καὶ προεγράφη, ἐν τῷ, μέγαν ἐλέλιξεν Ὄλυμπον, ἤγουν τὸν μέγαν ἐκίνησεν οὐρανὸν, ἐπλεόνασε τῇ τοῦ λ λειότητι, ἵνα τῷ ἀπαραποδίστῳ τῆς κατὰ ἀμετάβολον φράσεως τὴν ὀξυκινησίαν ἐμφήνῃ τοῦ οὐρανοῦ, ὃς λειότερον Ὄλυμπος λέγεται. τὸ δὲ, τριχθὰ καὶ τετραχθὰ, ἐκ τοῦ τρίχα καὶ τοῦ τέτραχα γίνεται πλεονασμῷ τοῦ θ διὰ τραχυφωνίαν πλείονα, ὃ δὴ γίνεται καὶ ἐπὶ τοῦ ὄχθος καὶ ὄχθη· καὶ ἐν αὐτοῖς γὰρ ἀπὸ τοῦ ἐξέχειν γενομένοις πλεονασμὸς τοῦ θ ἐστὶν, ὡς καὶ ἐν τῷ εὐοχθεῖν κατά τινας, ὃ παρ' Ἡσιόδῳ κεῖται, καὶ ἐν τῷ, χθὼν χθονός· ὀξύνεται δὲ, ὡς τὸ δηθά. Τὸ δὲ *διατρυφὲν ἐκ τοῦ θρύπτω γίνεται, ὠνοματοπεποιημένου ῥήματος, καί ἐστι μετοχὴ δευτέρου παθητικοῦ ἀορίστου. ἐντεῦθεν δὲ καὶ τὸ τρύφος παρῆκται, ἔτι δὲ καὶ ἡ τρυφὴ, ὡς τὸν σπαταλῶντα θρύπτουσα. Ὅρα δὲ ὡς δυστυχοῦντα τὸν Μενέλαον ἐνταῦθα ποιεῖ Ὅμηρος, οὐ μόνον ὅτι τοῦ πρώτως βαλεῖν ἀπέτυχεν, ἀλλὰ καὶ ὅτι τὸ ἔγχος ἐτώσιον ἀφῆκε, καὶ τῇ θραύσει δὲ τοῦ ξίφους, καὶ τῇ φυγῇ τοῦ Πάριδος· Ἀλεξάνδρῳ δὲ τὰ πλείω εὖ ἔτυχε. κάμπτεται γὰρ αὐτῷ ἡ αἰχμὴ, καὶ τοῦτό γε μόνον οὐκ εὐτυχεῖ, τὰ δ' ἄλλα εὖ ἐκείνῳ συμπίπτει. πρῶτός τε γὰρ βάλλει ἐκ τύχης κλήρου, καὶ ἡ τρυφάλεια ἑλκομένου ῥήγνυται, καὶ αὐτὸς διαφεύγει τὸν φόνον. ὃ δὲ μέγιστόν ἐστι τῷ μὲν ἀδικηθέντι εὐτύχημα, δυσδαιμονία δὲ τῷ ἅρπαγι, τοῦτο ἦν, ὅτι νικᾷ μὲν ὁ Μενέλαος, ἡττᾶται δὲ ὁ Ἀλέξανδρος. διδάσκει δὲ καὶ ἐν τούτοις ὁ ποιητὴς τὸ ἐν τοῖς πρακτέοις ἀνόμαλον. *(Vers. 365.) Ἕτοιμοι πρὸς βλασφημίαν οἱ δυστυχοῦντες. Μενέλαος οὖν οὐκ εὐτυχῶν ἐνταῦθα φησί· Ζεῦ πάτερ, οὔτις σεῖο θεῶν ὀλοώτερος ἄλλος· ἦτ' ἐφάμην τίσασθαι Ἀλέξανδρον κακότητος, νῦν δέ μοι ἐν χείρεσσιν ἄγη ξίφος, καὶ ἑξῆς. οὐκ ἀπαιδεύτως δὲ ὁ βασιλεὺς λαλεῖ, ἀλλ' εὐσεβῶς, ὡς χρεὼν ὂν δυσπραγεῖν τὸν κακόν. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ ὀλοώτερος θεῶν ἀντὶ τοῦ ὀλοὸς ἐν θεοῖς· ἐνταῦθα γὰρ ἡ σύγκρισις ἀντὶ ἁπλοῦ νοεῖται, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ. Τὸ δὲ, τίσασθαι Ἀλέξανδρον κακότητος, ἤγουν ἕνεκεν τῆς κακίας, Ἀττικὴν ἔχει ἔλλειψιν. πλεονάζουσι δὲ οἱ μεθ' Ὅμηρον τῷ τοιούτῳ σχήματι, ὁποῖον καὶ τὸ, θαυμάσαι δίκαιον Ἰσοκράτην τῆς τέχνης. (Vers. 367.) Τὸ δὲ ἄγη Ἀττικοὶ ἐάγη φασίν. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, ἦτ' ἐφάμην τίσασθαι καὶ ἑξῆς, ἀφελοῦς ἰδέας ἐστίν· ἁπλοϊκοῦ γὰρ ἤθους μέμφεσθαι τὸ θεῖον ὅτι μὴ γέγονεν ὅ πέρ τις ἔφατο. Ἀποτυχίαν φράζων ἀφέσεως ἔγχους περιφραστι*κώτερόν φησιν· ἐκ δέ μοι ἔγχος ἠΐχθη παλάμηφιν ἐτώσιον· εἶτα στενοχωρῶν περίφρασιν φησὶν· οὐδ' ἔβαλόν μιν. ταὐτὸν γὰρ τοῦτο πρὸς τὸ, ἐξηΐχθη παλάμης ἔγχος ἐτώσιον. *(Vers. 369.) Ἐπαΐξας ὁ Μενέλαος κόρυθος λάβεν ἱπποδασείης, 425
εἷλκε δ' ἐπιστρέψας μετ' εὐκνήμιδας Ἀχαιοὺς τὸν Πάριν, λίαν ἀγχινούστατα ἐν ἀπόροις εὐπορήσας καὶ 9
μηχανὴν εὐτυχῶς ἐξευρηκὼς κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. Ὅρα γὰρ ὡς ἐζώγρησεν οἷον αὐτὸν ὁ Μενέλαος, καὶ περιγέγονεν ἂν καὶ εἰς τέλος ἐκείνου κατὰ κράτος, εἰ μὴ τὰ τῆς ἱστορίας ἐκώλυε. νῦν δὲ ἡ διασκευὴ μέχρι τοῦ εἰκότος προχωρήσασα ἡττηθῆναι μὲν ἐκεῖνον ποιεῖ καὶ οὕτω καταισχύνει, οὐ μὴν τολμᾷ καὶ τὴν ἐκείνου ἀναίρεσιν. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸ ἱπποδασείης κόρυθος λαβεῖν ἤγουν ἅψασθαι ὡς ἐπὶ τριχῶν κεφαλῆς εἴρηται, καί ἐστιν ἀστεία ἡ περιπέτεια, εἰ ἀπὸ τοιούτου ὅπλου ὁ Πάρις κινδυνεύει, καὶ ἴσως διὰ τοῦτο κρείττων ἡ ἁπλῆ περικεφαλαία τῆς τριχωτῆς· ὁποίῳ δέ τινι λόγῳ καὶ οἱ Κουρῆτες ἐπετηδεύσαντο κουρὰν, ἵνα μὴ λαμβάνωνται τῶν τριχῶν αὐτῶν οἱ πολέμιοι. (Vers. 371.) Ἦγχεν ἑλκόμενον τὸν Ἀλέξανδρον πολύκεστος ἱμὰς ἁπαλὴν ὑπὸ δειρήν. εἶτα ἐφερμηνεύων Ὅμηρος εἰς τί τῷ Ἀλεξάνδρῳ *ἐχρησίμευεν ὁ τοιοῦτος ἱμὰς, φησὶν, ὅς οἱ ὑπ' ἀνθερεῶνος ὀχεὺς τέτατο τρυφαλείης. ἀστείως δὲ
323 ταῦτα πλάττει ὁ ποιητὴς, σκώπτων τὸν Ἀλέξανδρον· ἱμάντι τε γὰρ αὐτὸν ποιεῖ ἑλκόμενον κατὰ τοὺς αἰχμαλώτους καὶ τὴν αὐτοῦ δειρὴν ἁπαλὴν λέγει ὡσανεὶ καὶ γυναικός· καὶ ἄλλως δὲ κεστῷ ἄγχεται ὡς θεράπων Ἀφροδίτης, ἧς φόρημα κεστὸς, ὡς ἀλλαχοῦ λεχθήσεται. Ἰστέον δὲ ὅτι, ὥς περ κεστὸς ὁ κεντητὸς καὶ ποικίλος, οὕτω πολύκεστος ὁ πολυκέντητος καὶ πολυποίκιλτος, ὅ περ καὶ τοῦ ῥαγῆναι

τὸν ἱμάντα αἴτιον γέγονεν. εἰ γὰρ καὶ βοὸς ἦν ἶφι κταμένοιο ἤγουν σφαγέντος ἐν νεότητι καὶ ἰσχύϊ, ἀλλὰ διὰ τὸ πολυκέντητον καὶ οὕτω πολυδιαίρετον ἕτοιμος ἦν εἰς ῥῆξιν. διὸ ἡ φίλη τῷ Πάριδι Ἀφροδίτη ἔῤῥηξε τὸν ῥηθέντα ἱμάντα, κεινὴ δὲ τρυφάλεια ἅμ' ἕσπετο χειρὶ παχείῃ. ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι τὸ μὲν ἱμὰς προσηγορικόν ἐστιν, ἐπίθετον δὲ αὐτοῦ τὸ πολύκεστος, ὥστε καὶ *ὅταν εἴπῃ κεστὸς, ἐπίθετόν ἐστιν ἱμάντος τὸ ὄνομα, λείποντος τοῦ προσηγορικοῦ, καθὰ καὶ ἐπὶ ἄλλων πολλῶν γίνεται· ὥς περ καὶ ἐνταῦθα ἡ τρυφάλεια περικεφαλαίας οὖσα ἐπίθετον ἀντὶ αὐτῆς ἐκείνης λαμβάνεται. παρὰ τὸ κέντω δέ, φασι, βαρύτονον, ἢ παρὰ τὸ κεντῶ γίνεται ὁ ῥηθεὶς πολύκεστος διὰ τὸ πολυῤῥαφὴς εἶναι, ὥς περ καὶ παρὰ τὸ ἕω τὸ πληρῶ ἑστὸς καὶ μεστὸς ὁ πλήρης. τὸν δέ γε τῆς Ἀφροδίτης κεστὸν καὶ παρὰ τὸ κάζω τὸ κοσμῶ ἐτυμολογοῦσιν οἱ παλαιοί. εἰ δὲ καὶ ἐκεῖνος ἐκ τοῦ κεντεῖν παρῆκται, ὅμως ἁπλῶς ἐστὶ κεντητὸς, οὐ μὴν πολύκεστος οὕτω κατὰ τὸν τοῦ Πάριδος. (Vers. 372.) Ὅρα δὲ καὶ ὡς τὸν ἀνθερεῶνα σαφῶς ὑπέγραψεν. ὅπου γὰρ ὁ τῆς περικεφαλαίας ὑποτέταται ὀχεὺς, ἐκεῖ ἐστιν ὁ ἀνθερεών. καὶ ἄλλως δὲ εἰπεῖν ἑρμηνεύων τὴν ἁπαλὴν δειρὴν, ἐπάγει τὸ, ὑπ' ἀνθερεῶνος, ὡς ταὐτὸν ὂν εἰπεῖν ἀνθερεῶνα καὶ δειρὴν ἁπαλήν. καὶ ἴσως τοῦτο ἐστὶν *ὅ πέρ φησιν ἀλλαχοῦ, ἁπαλοῖο δι' αὐχένος. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ ὑπ' ἀνθερεῶνος, ἤγουν ὑποκάτω τοῦ ἀνθερεῶνος, ὑπ' ἀνθερεῶνα ἡ κοινὴ φράζει. Ὀχεὺς δὲ οὐ μόνον ἐπὶ μοχλοῦ θύρας, ὡς ἀλλαχοῦ, ἀλλ' ἰδοὺ καὶ ἱμὰς ὁ συνεκτικὸς τῆς περικεφαλαίας, ἀπὸ τοῦ ἔχειν παρηγμένος, ὅθεν καὶ τὸ τῆς ἀσπίδος ὄχανος. Τῶν δὲ περικεφαλαίων αἱ μὲν ἄφαλοι, ὡς αὐτός που λέγει ὁ ποιητὴς, αἱ δὲ φαλωταὶ, ἤτοι ἔχουσαι φάλον, ὡς καὶ ἡ τοῦ Πάριδος. ἔφη γοῦν ὅτι ἔπληξε Μενέλαος κόρυθος φάλον, τὴν δ' αὐτὴν καὶ τρυφάλειαν λέγει ἄρτι, ὡς τρεῖς φάλους ἔχουσαν· ἐρεῖ δέ
426 που τινὰ καὶ ἀμφίφαλον καὶ τετράφα*λον. σκοπητέον δὲ καὶ ὅτι ἐν μὲν τῷ δίφρος τροποὶ τοῦ ῡ διχρόνου γέγονεν εἰς τὸ ῑ, ἐν δὲ τῷ τρυφάλεια ἔμπαλιν ἔχει ἡ τοῦ διχρόνου τροπή. (Vers. 374.) Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ἔθους ὄντος τῷ ποιητῇ ταῖς δυσλύτοις περιπετείαις τῶν ἱστορουμένων ἐπεισάγειν ποτὲ καὶ θεοὺς ὡς οἷον ἀπὸ μηχανῆς τινὸς τραγικῆς, πεποίηται τοῦτο καὶ νῦν. ἐπεὶ γὰρ ἕλκεται ὁ Πάρις καὶ κίνδυνός ἐστιν αἰχμάλωτον ἀπαχθῆναι αὐτὸν, τοῦτο δὲ παρὰ τὴν τῆς ἱστορίας ἐστὶν ἀλήθειαν, λύει θεραπεύων τὸ κινδυνῶδες ὁ ποιητὴς ἐπεισοδίῳ θεοῦ· φησὶ γὰρ, καί νύ κεν εἴρυσέν τε, ὅ ἐστιν εἵλκυσεν ἂν τὸν Πάριν ὁ Μενέλαος, καὶ ἄσπετον ἤρατο κῦδος, εἰ μὴ ἂρ ὀξὺ νόησεν ἡ Ἀφροδίτη, ἥ οἱ ῥῆξεν ἱμάντα βοὸς ἶφι, ὡς ἐῤῥέθη, κταμένοιο, εἶτα καὶ ἐξήρπαξε ῥεῖα μάλα ὥστε θεὸς, ἐκάλυψε δὲ ἠέρι πολλῇ. καὶ τοῦτο μὲν τοῦ μύθου· ἡ δὲ καθ' ἱστορίαν *ἀλληγορία βούλεται συνωμότας τινὰς ἑταίρους ἡλικιώτας τῷ Ἀλεξάνδρῳ συνασπίσαντας λάθρα ὡς ἐν ἠέρι, ἤγουν ἀορασίᾳ, ἐκ μέσου θεῖναι αὐτὸν, συνεπιλαβομένης Ἀφροδίτης, ὅ ἐστι τοῦ περὶ τὴν Ἑλένην ἐπαφροδίτου κοινοῦ φίλτρου καὶ ἱμέρου. διὸ καὶ ἔκπαγλα φιλεῖν αὐτὴν ἡ Ἀφροδίτη λέγεται, ὡς πολὺ τὸ ἐπαφρόδιτον ἔχουσαν, ᾧ καὶ οἱ δημογέροντες κηλούμενοι ἔλεγον οὐ νεμεσητὸν τοιῇδε ἀμφὶ γυναικὶ μάχεσθαι· ὡς εἰ μὴ τοῦτο ἦν, τί ἐκώλυεν ἔχθραν μέσον τεθῆναι Τρώων καὶ Ἀχαιῶν Ἀφροδίτης χόλῳ κατὰ τὴν ἐκείνης ἀπειλὴν, καὶ οὕτω τὴν Ἑλένην κακόν τι παθεῖν ὀλομένην κακὸν οἶτον; ὃ καὶ αὐτὴν δεδοικυῖα τούς τε πενθεροὺς κολακεύει, καὶ τὸν Πάριν καὶ τὸν Ἕκτορα καὶ ἑαυτὴ ὑβρίζει, τὸ μέλλον καραδοκοῦσα καὶ ἐπισπωμένη, ἔλεον. (Vers. 375.) Ῥῆξαι δὲ τὸ βίᾳ ἑλκυσμοῦ διακόψαι τὸ συνεχὲς, ὡς καὶ ἐνταῦθα ῥήγνυται ὁ ἱμὰς τῆς τρυφαλείας τοῦ Ἀ*λεξάνδρου, οὐ μὴν λύεται ἀνακάμψει δεσμοῦ· ὀξύτητος γὰρ ἔδει τῷ πράγματι. τοιοῦτο δὲ ἡ ῥῆξις ἀχρόνως οἷον γινομένη. διὸ καὶ ὀξὺ νοήσασα ἡ Ἀφροδίτη ἔῤῥηξεν ὀξυχειρίᾳ χρησαμένη. (Vers. 376.) Κεινὴ δὲ τρυφάλεια ἡ μηκέτι ἐντὸς ἔχουσα τὴν τοῦ Πάριδος κεφαλήν. Τὸ δὲ ἕσπετο γλυκέως ἐῤῥέθη, ὡς εἴ περ ἔμψυχος ἦν ἡ τρυφάλεια· καὶ ἔστι τοῦτο ἀρχὴ τοῦ εἰπεῖν τῶν τινὰ σοφῶν γλυκέως ὕστερον, ὡς ἡ τοῦ νεκροῦ χεὶρ ἐπηκολούθησε. Χεῖρα δὲ παχεῖαν τὴν τοῦ Μενελάου δεόντως νῦν λέγει διὰ τὸ τοιαῦτα εἶναι τοῖς ἀνδρικοῖς τὰ ἀκρωτήρια. ἐν μέντοι τῇ Ὀδυσσείᾳ παχεῖαν χεῖρα τῆς Πηνελόπης κατὰ τὸ παρέλκυν φησὶ καὶ ὡς οἱ παλαιοὶ λέγουσι κατὰ ἀκυρολεξίαν, εἰ μὴ ἄρα ὡς καὶ ἐκείνης δαΐφρονος. Ἠέρα δὲ τὴν σκότωσιν εἴτουν τὸν ἀφώτιστον ἀέρα μυριαχοῦ κατὰ θηλυκὸν γένος φησίν· οὕτω δὲ καὶ τὴν αἰθέρα λέγει. (Vers. 378.) Ἔῤῥιψεν ἐπιδινήσας τὴν Ἀλεξάνδρου περικεφα*λαίαν εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς Μενέλαος, λάφυρον οἷον ἐξ ἐκείνου ταύτην κερδάνας. κατὰ δὲ τοὺς παλαιοὺς καὶ εἴδωλόν τι Ἀλεξάνδρου τοῖς τε θεωμένοις τότε τοῖς τε ὕστερον ἀκρωμένοις καταλείπει, τριχῇ περιγενόμενος

αὐτοῦ δόρατί τε καὶ ξίφει, καὶ τρίτον αἰχμαλωσίᾳ τῇ διὰ τῆς περικεφαλαίας. εἴ τι γὰρ θυμουμένοις
παραπέσῃ, τοῦτο, φασὶν, ὅπλον ἐστὶν ἀχορηγήτου θυμοῦ. Τὸ δὲ ἐπιδινήσας ἀντὶ τοῦ δίκην δίνου,
ὅ ἐστι τόρνου, ἀφεὶς φέρεσθαι. χρῆσις δὲ τοῦ δίνου καὶ παρὰ τῷ κωμικῷ. ἐκεῖθεν δὲ καὶ θηλυκὸν
324 ἡ δίνη. *(Vers. 382. sqq.) Τὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου θάλαμον ἀνδρὸς τρυφεροῦ εὐώδεα λέγει καὶ κηώεντα, 427
ὅ ἐστι τεθυμιαμένον, παρὰ τὸ κῆαι ἤγουν καῦσαι καὶ θυμιάσαι. προϊὼν δὲ καὶ δόμον αὐτοῦ περικαλ- 7
λέα ἐρεῖ καὶ ὑψόροφον θάλαμον. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ κηώεντι δύναται καὶ λόγῳ σαφη*νείας κεῖσθαι, ἵνα
ᾖ τῷ θαλάμῳ εὐώδεϊ κηώεντι, ταὐτὸν τῷ εὐωδίαν ἔχοντι, οὐκ ἐξ ἀνθέων ἢ μύρων, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐν
αὐτῷ καιομένων εὐοσμιῶν. Τὸ δὲ κηώεις, ὡς καὶ ἑτέρωθι κεῖται, ἐκτείνει τὴν παραλήγουσαν διὰ τὴν
εἰς μέτρον εὐχρηστίαν ὡς τὸ εὐρώεις καὶ κητώεις καὶ ὠτώεις καὶ ὅσα ἄλλα μακρὰν ἔχει τὴν προπαρα-
λήγουσαν· ἔνθα μέντοι αὕτη βραχεῖα, ἐκεῖ ὁμοία καὶ ἡ παραλήγουσα, ὡς δηλοῖ τὸ ἠερόεις, ἱμερόεις
σκιόεις, ἐρόεις, κερόεις, γλαγόεις, οὐατόεις. (Vers. 383. sqq.) Παρὰ τὸ Τρωικὸν τεῖχος πολλαὶ
γυναῖκες ἐν τῷ τῆς μονομαχίας ἵσταντο καιρῷ κατὰ ἔθος τὸ ἐν τοῖς ἑξῆς που δηλωθησόμενον, ᾧ κατα-
κολουθοῦσα καὶ ἡ Ἑλένη ἐξῆλθε. φησὶ γοῦν· τὴν δ' ἐκίχανε πύργῳ ἐφ' ὑψηλῷ, περὶ δὲ Τρωαὶ ἅλις
ἦσαν. (Vers. 385.) Ὁ ἑανὸς κυρίως πέπλου ἤτοι γυναικείου φορήματός ἐστιν ἐπίθετον ἀπὸ τοῦ ἕω τὸ
ἐνδύω, ἐξ οὗ καὶ τὸ εἷμα, ἵνα δηλοῖ τὸν ἄξιον τοῦ ἐνδύεσθαι. ὥσπερ δὲ πολλὰ καὶ ἄλλα *ἐπίθετα ἀντ'
αὐτῶν ἐκείνων λαμβάνεται τῶν προσηγορικῶν, οἷς ἐπιτίθεται, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ εἴρηται, οὕτω καὶ τοῦτο·
καθάπερ γὰρ ξυστὸν καταμόνας αὐτὸ τὸ ξεστὸν δόρυ, οὗ ὡς ξεομένου ἐπίθετόν ἐστι τὸ ξυστὸν, καὶ ἡμέρα
ἰδίως αὐτὴ κατ' ἐπίθετον ἡμέρα ἠὼς, ἤγουν ἡ πραεῖα, καὶ ἀντίθετος τῇ ἀπὸ τοῦ δεδιέναι γινομένῃ
δείδια, ὡς ἀπὸ ἀρσενικοῦ τοῦ ἥμερος, καὶ διπλόη αὐτὴ ἡ διπλῆ χλαῖνα, καὶ βροτὸς αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος,
οὐ ὡς ῥευστοῦ ἐπίθετον τὸ βροτὸς κατὰ τὸ βροτοὶ ἄνδρες, καὶ ἀήτης αὐτὸς ὁ ἄνεμος, ὁ ἄλλως κυρίως
τῷ ἀνέμῳ συνδιαζόμενος ἐπιθετικῶς, ὡς δηλοῖ καὶ Ἡσίοδος ἀήτας λέγων ἀνέμου ἤτοι πνοὰς, καὶ
τέτρωρον αὐτὸ τὸ τέθριππον, οὐ ἐντελὲς τὸ τέθριππον ἅρμα, ὡς δηλοῖ καὶ Εὐριπίδης τέτρωρον ὄχον
εἰπὼν, καὶ δάκος δὲ καὶ δάκετον τὸ θηρίον, οὐ τὸ πλῆρες δάκετον θηρίον, ὡς δηλοῖ ὁ αὐτὸς ἐν τῷ,
ἄφθογγα δάκη θηρῶν, καὶ ἤπειρος αὐτὴ ἡ γῆ, ἧς ἐντέλεια τὸ, ἐπ' ἀ*πείρου γᾶς ἔβη, τουτέστιν
ὡρμίσθη, ὡς ὁ αὐτός φησι· καθὰ οὖν ταῦτα, οὕτω καὶ ἑανὸς ἰδικῶς ὁ κατὰ συνδιασμὸν ἑανὸς πέπλος.
φησὶ γοῦν, νεκταρέου ἑανοῦ ἐτίναξε λαβοῦσα, ἤτοι τοῦ θείου πέπλου λαβομένη, διεσάλευσε τὴν Ἑλέ-
νην, ἵνα ἐπιστραφῇ. παρακατιὼν δὲ ἑανὸν ἀργῆτα φαεινὸν ἐρεῖ· ὅθεν μάλιστα δῆλον ὅτι τὸ ἑανὸς,
εἰ καὶ ἐπίθετόν ἐστιν, ἀλλ' ὡς αὐτόχρημα πέπλος λαμβάνεται προσηγορικῶς. οὐδέποτε γὰρ ὁμοῦ δύο
ἐπίθετα, πολλῷ δὲ πλέον οὐδὲ τρία κεῖνται χωρὶς κυρίου ἢ προσηγορικοῦ. ἔστι δὲ νεκτάρειος νῦν
τροπικῶς ὁ θεῖος ἀπὸ τοῦ πολλαχοῦ δηλουμένου νέκταρος, ὡς ἀπὸ ἀμβροσίας ὁ ἀμβρόσιος, καὶ ἀπε-
λεύσει τοῦ ῑ νεκτάρεος. Ἀργὴς δὲ ἑανὸς, ὥσπερ καὶ κεραυνὸς, ὁ λευκός· ἀργὸν γὰρ τὸ λευκόν. ὅθεν
καὶ ἐπάργεμον πάθος ὀφθαλμοῦ τὸ κοινῶς λεγόμενον λεύκωμα, ὥς που καὶ Αἰσχύλος παραδηλοῖ.
Φαεινὸς δὲ ὁ λεπτὸς, ὡς καὶ μάστιξ λέγεται φαεινή. ἴσως *δὲ καὶ ἐφερμηνευτικόν ἐστιν τοῦ ἀργῆς, ἵνα
καὶ αὐτὸ δηλοῖ τὸν λευκὸν καὶ διαφανῆ. ὅτι δὲ καὶ κασσιτέρου ἐπίθετον ὁ ἑανὸς, ἀλλαχοῦ φανήσεται.
(Vers. 388.) Τὸ ἀσκεῖν ἐπὶ ἐπιμελείας τῆς διὰ χειρῶν ὁ ποιητὴς τίθησι, οἷον ἤσκειν ἔρια καὶ πτύξασα
καὶ ἀσκήσασα χιτῶνα. καὶ νῆμα δέ που ἀσκητὸν λέγει. ταὐτὸν δὲ τὸ κομεῖν καὶ τὸ ἀσκεῖν. διὸ εἰπὼν
συνθέτως, γραῖαν τινὰ εἰροκόμον, εἶτα κατὰ διάλυσιν Ἰωνικὴν ἐφερμηνεύων αὐτὴν, ἵνα μὴ νοήσῃ τις
ἴσως εἰροκόμον τὴν εἴρουσαν κόμας ἤτοι πλέκουσαν τρίχας φησίν· ἥ οἱ ἤσκειν εἴρια καλὰ, ὡς ταὐτὸν
ὂν εἰπεῖν εἴρια κομεῖν καὶ ἀσκεῖν. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, ἤσκειν εἴρια, μετὰ τοῦ ν̄ γρά*φουσιν οἱ παλαιοὶ 428
καὶ μετὰ τὴν συναίρεσιν τοῦ ἤσκεε. δοκεῖ δὲ Ἰωνικῶς οὕτω λέγεσθαι, ὡς καὶ ἑτέρωθι ἔσται δῆλον.
25 μάλιστα δὲ αὐτὸ καὶ τὰ κατ' αὐτὸ διευκρίνηται ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσσειαν, ὅπου περὶ τοῦ ἦν τρίτου
προσώπου ἐγράφη ἐν τοῖς κατὰ τὸν μνηστῆρα Κτήσιππον. Τὸ δὲ εἴριον Ὅμηρος μὲν προπαροξύνει
ὁμοίως τῷ λείριον, οἱ δὲ ὕστερον παροξύνουσι πρὸς ἀναλογίαν ἑτέρων παροξυτόνων δακτυλικῶν
λέξεων, ἵνα ᾖ ὡς τεῖχος τειχίον, οὕτως εἶρος εἰρίον. καλὰ δὲ ἔρια πρὸς διαστολὴν τῶν μὴ ἀξίων ἀσκή-
σεως. ὅτι δὲ διαφορά ἐστιν ἐρίων καὶ τριχῶν, δηλοῖ καὶ ὁ Στράβων σαφέστατα. ὡμολόγηται δὲ καὶ
ἄλλως εὐγενέστερα τριχῶν εἶναι τὰ ἔρια εἰς ἐνδύσεως μεταχείρησιν, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ τῆς ἐρέας καλόν.

(Vers. 390.) Τὸ, βάσκ᾽ ἴθι, ἐνταῦθα δεῦρ᾽ ἴθι λέγει ὁ ποιητὴς, εἰπών· δεῦρ᾽ ἴθι, Ἀλέξανδρός σε *καλεῖ. (Vers. 391.) Τὸ, κεῖνος ὅ γ᾽ ἐν θαλάμῳ καὶ δινωτοῖσι λέχεσσι, κάλλεϊ τε στίλβων καὶ εἵμασι, νυμφίῳ ἢ ἄλλως τρυφῶντι ἀνδρὶ ἐπιλεχθήσεται. Δινωτοῖς δὲ λέγει τοῖς τορνωτοῖς. δῖνος γὰρ ὁ τόρνος, ἐξ οὗ μεταφορικῶς καὶ οὐρανοῦ δῖνος παρὰ τῷ κωμικῷ. ὅτι δὲ διχῶς λέγεται καὶ δινῶ δινήσω καὶ δινῶ δινώσω, πρὸ ὀλίγων δεδήλωται. (Vers. 392. sqq.) Τὸ δὲ ἑξῆς, οὐδ᾽ ἂν εἴποις ἀνδρὶ μαχεσάμενον τόνδ᾽ ἐλθεῖν, ἀλλὰ χορόνδε ἔρχεσθαι, ἠὲ χοροῖο νέον λήγοντα καθίζειν, παρῳδηθήσεται μὲν καὶ αὐτὸ εἰς ἄνδρα τρυφῇ κάτοχον. κωμῳδεῖ δὲ τέως τὸν τρυφερὸν Ἀλέξανδρον, ὃς οὐ λυπεῖται ὡς ἡττημένος, ἀλλὰ ἐρᾷ ὡς χορευτὴς, μικρόν τι τάχα ἐνιδρώσας τῇ μάχῃ ὡς καὶ ὁ χορευτὴς τῷ χορῷ, ἔνθα πρέπον ἐστὶν, ὡς εἰκὸς, καὶ τὸ στίλβειν κάλλεϊ καὶ εἵμασι. τοιοῦτοι δὲ καὶ οἱ λοιποὶ ῥηθήσονταί που Πριαμίδαι· ψεῦσταί τ᾽ ὀρχησταί τε χοροτυπίαις ἄριστοι. ἔνθα ὅρα τὸ ψεῦσται ταὐτὸν ὂν τῷ ἠπεροπευταὶ, *ὁποῖος πρὸ τούτου ἐῤῥέθη Ἀλέξανδρος. χορὸς δὲ νῦν οὔτε τὸ χορευτικὸν πλῆθος, οὐδὲ μὴν ὁ ὑποκείμενος τοῖς τοιούτοις τόπος κατὰ τὸ, πέπληγον δὲ χορὸν θεῖον ποσὶν, ἀλλὰ μάλιστα τὸ κατὰ τοὺς τοιούτους χοροὺς ἔργον, ὅ πέρ ἐστι τὸ χορεύειν. σημείωσαι δὲ καὶ νῦν τὸ καθίζειν ἀντὶ τοῦ καθίζεσθαι ληφθὲν, ὡς καὶ μετ᾽ ὀλίγα ἐν τῷ, ἔνθα κάθιζε Ἑλένη, ἀντὶ τοῦ ἐκάθητο· ὥστε καὶ αὐτοπαθὲς ῥῆμα ἐστί ποτε, ὡς καὶ προείρηται, τὸ καθίζειν καὶ οὐκ ἀναγκαίως ἀεὶ δηλοῖ τὴν εἰς ἄλλον ἐνέργειαν, οἷον ἐκάθισεν ὁ δεῖνα ἐπὶ θρόνου βασιλικοῦ τὸν δεῖνα, καὶ ὡς ὁ ποιητὴς πρὸ μικροῦ ἔφη, ἄλλους μὲν κάθισον. Ἰστέον δὲ ὅτι τὰ ὑπὸ τῆς μαστροποῦ Ἀφροδίτης ὡς ἐῤῥέθη λαληθέντα τῇ Ἑλένῃ οὐ μόνον εὐοδοῦσι τὴν μετ᾽ ὀλίγα κεισομένην φιλοτήσιον εὐνὴν τοῦ Πάριδος ὡς κάλλεϊ στίλβοντος καὶ τῆς Ἑλένης, ἀλλὰ καὶ τῇ μυθικῇ ἁρπαγῇ τοῦ Πάριδος ἐκ μέσου μονομαχίου οἰκειοῦνται. ἡ γὰρ θείως ἁρ*πάξασα εἶχε δῆθεν διαθέσθαι τὸν Πάριν καλὸν καὶ λαμπρὸν, ὡς εἰ καὶ ἐκ πανηγύρεως ἐπανῆλθεν. (Vers. 396.) Τὸ, περικαλλέα δειρὴν στήθεά θ᾽ ἱμερόεντα καὶ ὄμματα μαρμαίροντα, περὶ Ἀφροδίτης μὲν λέγεται, ἔστι δὲ καὶ ἁπλῶς γυναικὸς καλῆς ἔπαινος. κεκαλλώπισται δὲ τὸ 429 ῥητὸν ἐπίτηδες παρίσοις τρισὶν, ὡς πανηγυρικόν. *(Vers. 399.) Ψεκτικὸν ἀπατητικῆς γυναικὸς τὸ, δαιμονίη, τί με ταῦτα λιλαίεαι ἠπεροπεύειν. Ἑλένη δὲ τοῦτο πρὸς τὴν μυθικὴν Ἀφροδίτην λαλεῖ, μαστροπεύουσαν αὐτὴν χάριν Ἀλεξάνδρου. ἔνθα δηλοῖ ὁ ποιητὴς καὶ ὡς ἠδύνατό τις πλάσαι τὴν Ἑλένην, ὥς περ εἰς Τροίαν, *οὕτω καὶ ἀλλαχοῦ ἐκεῖθεν ἁρπαγεῖσαν ἢ ἀπαχθεῖσαν. (Vers. 400.) ἐπάγει γὰρ ἡ Ἑλένη· ἦ πῇ με προτέρων, ἤτοι τῶν προσωτέρω, πολίων ἄξεις ἢ Φρυγίης ἢ Μηονίης ἐρατεινῆς, εἴ τίς που κἀκεῖθι, καὶ ἑξῆς. ἰστέον δὲ ὅτι γράφεται καὶ, ἦ πῇ με προτέρῳ δίχα τοῦ ν, καὶ δηλοῖ τὸ, πο῾ῤῥωτέρω που τῶν Φρυγιακῶν πόλεων. Φρυγίας δὲ μέμνηται κἀνταῦθα τῆς πο῾ῤῥωτέρω καὶ μεγάλης, οὐ μὴν τῆς μικρᾶς, περὶ ἣν καὶ ἡ Τροία ἡ τὴν Ἑλένην ἄρτι ἔχουσα. (Vers. 401.) Μηονίην δὲ καὶ νῦν τὴν Λυδίαν λέγει. ἡ δ᾽ αὐτὴ καὶ Μαιονία ἐλέγετο ἀπό τινος Μαίονος. ἢ Μήονος, ὡς καὶ ἐν τῷ καταλόγῳ ἐῤῥέθη. ἐρατεινὴν δέ φησιν αὐτὴν διὰ τὸ τῆς χώρας εὔδαιμον, ὃ καὶ ὁ περιηγητὴς ἱστορεῖ. καὶ τὴν Λακεδαίμονα δὲ μετ᾽ ὀλίγα ἐρατεινὴν ὁ Πάρις ἐρεῖ, οὐ μόνον διότι εὐδαίμων ἡ Λακεδαίμων, ὡς προείρηται, ἀλλὰ καὶ διότι τὴν ἀξιέραστον Ἑλένην ἤνεγκεν. (Vers. 402.) Φανερῶς ἐνταῦθα τὸ φίλος ὁ ποιητὴς οὐ συγγενι*κῶς ἀλλὰ κατὰ κοινὴν συνήθειαν λέγει ἐν τῷ, εἴ τίς τοι κἀκεῖ φίλος μερόπων ἀνθρώπων, ἤγουν ἐὰν καὶ ἐκεῖ, ὦ Ἀφροδίτη, φιλητῶς ἔχῃς τινὶ Φρυγὶ ἢ Μήονι, ὡς ἐνταῦθα τῷ Τρωὶ Ἀλεξάνδρῳ. ἑαυτὴν δέ πως ἐν τούτοις ἡ Ἑλένη ἐπαινεῖ ὡς λαμπρὰν καὶ ἀξιέραστον, ἐὰν οὕτως αὐτὴν ἡ Ἀφροδίτη τοῖς φιλουμένοις διαπέμπηται, ὡς λόγου δηλονότι ἀξίαν δωρεάν. σεμνῶς δὲ καὶ μαστροπείαν τῆς Ἀφροδίτης καταλαλεῖ. (Vers. 414.) ἐκείνη δὲ ἀντιλαλεῖ, ὅ περ καὶ πᾶς ἂν εἴπῃ παρῳδήσας ὁ μεσιτεύσας μὲν φιλίαν, καταλῦσαι δὲ αὖθις αὐτὴν μελετῶν· μή μ᾽ ἔρεθε, σχετλίη, μὴ χωσαμένη σε μεθείω, τὼς δέ σε ἀπεχθήρω, ὡς νῦν ἔκπαγλα ἐφίλησα· μέσσῳ δ᾽ ἀμφοτέρων μητίσομαι ἔχθεα λυγρὰ, σὺ δέ κεν κακὸν οἶτον ὄληαι. τῷ ὄντι γὰρ λεπτοτάτου μίτου ὡς εἰπεῖν τὰ κατ᾽ αὐτὴν ἀπηώρητο τοῦ θεαῖς εἰς ὦπα ἐοικέναι καὶ διὰ τοῦτο ἐπαφρόδιτος εἶναι· οὗ ἐπιλιπόντος, οὐκέτ᾽ ἂν ἦν περιμάχη*τος κατὰ ζῆλον φιλόνεικον, ἄλλως τε καὶ ἐν Τροίᾳ ὀλιγίστους ἔχουσα τοὺς φιλοῦντας, καθὰ ἐν τῇ ω ῥαψῳδίᾳ δηλοῦται. τυχὸν δὲ ὁμοίως καὶ παρὰ Ἕλλησιν. (Vers. 415.) Ἰστέον δὲ ὅτι τοῦ τὼς, ἤγουν οὕτως, χρῆσις καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν τῷ, τὼς αὐτοσφαγεῖς ὀλοίατο. ἐκ δὲ τούτου ἀποβολῇ τοῦ τ 326

γίνεται τὸ ὣς, ὀξυνόμενον καὶ αὐτὸ ὁμοίως τῷ καθώς. (Vers. 404.) *Καὶ ἐνταῦθα ἑαυτῆς ἡ Ἑλένη καταλέγει, στυγερὴν ἑαυτὴν ἀποκαλοῦσα, ἤγουν μισητὴν ἢ φρικτήν· ταῦτα γὰρ δηλοῖ καὶ τὸ στυγεῖν ῥῆμα, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται. φησὶ γὰρ, οὕνεκα δὴ Μενέλαος νικήσας ἐθέλει στυγερὴν ἐμὲ οἴκαδε ἄγεσθαι. Ὅρα δὲ εἰ ταὐτὸν στυγερὴν Ἑλένην εἰπεῖν καὶ ῥιγεδανὴν, καὶ εἴ περ ἐκ τῆς στυγερῆς πεπόρισται ἡ ῥιγεδανή. ἐπεὶ καὶ ἡ ἱστορουμένη πηγιμαία Στὺξ ψυχροτάτη παραδίδοται καὶ οἵα ποιεῖν ῥιγοῦν τὸν εἰς αὐτὴν βάψαντα· καὶ ἡ κατὰ τὸν μῦθον δὲ Πλουτώνειος Στὺξ τῷ Ταρτάρῳ συγκατέψυκται· *ἀφ' οὗ κατὰ τοὺς παλαιοὺς καὶ τὸ ταρταρίζειν ἐπὶ τῶν ἄγαν ῥιγούντων λέγεται.* (Vers. 405.) *Πιθανολογῶν ὁ ποιητὴς τὴν τῆς Ἑλένης ἄρτι ταχεῖαν ἄφιξιν εἰς τὸν Πάριν πλάττει αὐτὴν σφοδρῶς τῇ Ἀφροδίτῃ προσφερομένην κἀκείνην αὖθις χολουμένην καὶ ἀπειλοῦσαν τὰ προσεχῶς ῥηθέντα· ἐφ' οἷς ἡ Ἑλένη θροηθεῖσα πείθεται ἀπελθεῖν ἔνθα καλεῖται. φησὶ γοῦν ἡ μὲν Ἑλένη οὕτω ἐπέκεινα τῶν προῤῥηθέντων, τοὔνεκα δὴ νῦν δεῦρο δολοφρονέουσα παρέστης· ἧσο παρ' αὐτὸν ἰοῦσα, θεῶν δ' ἀπόειπε κελεύθους, μηδέ τι σοῖσι πόδεσσιν ὑποστρέψειας Ὄλυμπον, ἀλλ' αἰεὶ περὶ κεῖνον ὀΐζυε, καί ἑ φύλασσε, εἰσόκε σε ἢ *ἄλοχον ποιήσεται ἢ ὅγε δούλην. κεῖσε δ' ἐγὼν οὐκ εἶμι, νεμεσσητὸν δέ κεν εἴη, κείνου πορ-* 430
συνέουσα λέχος· Τρωαὶ δέ μ' ὀπίσω πᾶσαι μωμήσονται· ἔχω δ' ἄχε' ἄκριτα θυμῷ. καὶ ταῦτα μὲν τὰ τῆς Ἑλένης. (Vers. 414.) *Ἡ δὲ Ἀφροδίτη χολωσαμένη, μή μ' ἔρεθε, φησι, σχετλίη, καὶ ἑξῆς, ὡς προγέγραπται. καὶ ὅρα ὡς καὶ νέμεσιν ὑφορᾶται ἡ καλὴ Ἑλένη, καὶ ἄχθεσθαι πολλὰ λέγει, ἐφ' οἷς κακῶς ἔπραξε, καὶ ὅτι νέμεσιν εἶναι ὑπογράφει τὸν ἐκ πάντων δίκαιον μῶμον.* (Vers. 405.) *Τὸ δὲ δολοφρονεῖν ταὐτὸν τῷ ἠπεροπεύειν, ὃ πρὸ βραχέων τῆς Ἀφροδίτης ἡ Ἑλένη κατηγόρησε.* (Vers. 406.) *Τὸ δὲ, ἧσο παρ' αὐτὸν ἰοῦσα, καὶ τὸ ὀΐζυε μεμέρισται τὸ μὲν πρὸς τὸ, ἕως ἄλοχόν σε ποιήσεται, τὸ δὲ πρὸς τὸ, ἢ ὅγε δούλην. ἀλόχου μὲν γὰρ τὸ παρακαθῆσθαι τῷ ἀνδρὶ, δούλης δὲ τὸ περὶ τὸν δεσπότην ὀϊζύειν, ὅ ἐστι κακοπαθεῖν. *Τὸ δὲ ἀπόειπε Ὅμηρος μὲν αἰτιατικῇ συντάσσει, λαβὼν τὴν λέξιν ἀντὶ τοῦ ἀπόφαθι· ὁ δὲ γράψας, τάλαιν' ἀπεῖπον ἄλγει, ἐπὶ ἑτεροίου σημαινομένου τὴν λέξιν εἴληφε.* (Vers. 407.) *Τὸ δὲ, μὴ πόδεσσιν ὑποστρέψειας Ὄλυμπον, διασαφητικόν ἐστι τοῦ, θεῶν ἀπόειπε κελεύθους, ὥς περ καὶ τὸ φύλασσε τοῦ ὀΐζυε. ἔστι δ' ἐνταῦθα τὸ μὲν ὑποστρέψειας ἀντὶ προστακτικοῦ σχηματισθὲν ἀνομοίως τῷ ἧσο καὶ ἀπόειπε καὶ ὀΐζυε καὶ φύλασσε, διὰ ποικιλίαν φραστικήν. Τὸ δὲ Ὄλυμπον ἐλλιπὲς προθέσεως, ἵνα ᾖ εἰς Ὄλυμπον.* (Vers. 409.) *Τὸ δὲ, ἢ ἄλοχον ποιήσεται, ἢ ὅγε δούλην, ἔστιν εὑρεῖν παρῳδηθὲν πρός τινος τῶν ἀρχαίων μυστῶν φαύλως καὶ ὡς οὐκ ἂν ἐκφανῶς εἴποι τις πρὸς τὸν αὐτοῦ ἀκούσαντα. Τὸ δὲ, ἐκεῖσε οὐκ εἶμι κείνου πορσυνέουσα λέχος, ἐν τοιούτῳ δηλαδὴ καιρῷ, σεμνῶς εἴρηται. δῆλον γὰρ ὅτι πορσύνειν λέχος τὸ συγκοιτάζεσθαι, πρός τινα ῥηθὲν ὁμοιότητα τοῦ, ἐμὸν λέχος ἀντιόωσαν. *γράφεται δὲ καὶ πορσανέουσα λέχος ὡς ἀπὸ τοῦ πορσαίνω ῥήματος. ποιητικὰ δὲ καὶ ἄμφω καὶ δηλοῦσι τὸ παρέχειν καὶ εὐτρεπίζειν, ὡς ἀπὸ τοῦ πόρω πόρσω. Οὕτω δὲ ποιητικὸν καὶ τὸ ὀΐζυε ἀπὸ τοῦ ὀϊζύω, ἐξ οὗ ὁ ὀϊζυρὸς, ὡς ὁ ἰσχυρὸς ἐκ τοῦ ἰσχύω. Σημείωσαι δὲ τὰ τῆς Ἑλένης κομματικῶς λαληθέντα διὰ θυμὸν, ὃς ἐγκόπτει τὸν ἐν λόγοις τόνον ὡς τὰ πολλά.*
327 *τοιαύτη δέ τις καὶ ἡ πρὸς αὐτὴν ἀπειλὴ τῆς Ἀφροδίτης.* *(Vers. 419.) *Τὸ, κατασχομένη ἑανῷ ἀργῆτι* 431
φαεινῷ, περὶ ὧν προδεδήλωται, ἀνάπαλιν ἔχει πρὸς τὸ ἀνασχομένη, ὃ δηλοῖ τὸ ἀνατείνασα. εἴη δ' ἂν 8
κατασχέσθαι ἑανῷ τὸ προκαλύψασθαι τὴν παρειὰν κατὰ τὴν ἐν Ὀδυσσείᾳ Πηνελόπην, σχομένην ἄντα παρειάων κρήδεμνα, ἵνα ὥς περ τὸ ἀνασχεῖν ἥλιον ἀντίκειται πρὸς τὸ κατασχεῖν, οὕτω καὶ τὸ ἀνασχέσθαι κρήδεμνον ἐπὶ ἀνακαλύψει καὶ οἷον ἀναλάμψει προσώπου ἀντικειμένως ἔχει πρὸς τὸ κατασχέσθαι ἤγουν ὡς ὑπὸ ζόφῳ κρύψαι. (Vers. 422.) *Σπουδὴν δουλίδων δηλοῖ τὸ, ἀμφίπολοι μὲν ἔπειτα θοῶς ἐπὶ ἔργα τράποντο.* (Vers. 426.) *Καθάπερ κόρη Βρισῆος ἡ ἁπλῶς θυγάτηρ, οὕτω κἀνταῦθα Ἑλένη κούρη Διὸς αἰγιόχοιο. τοῦτο δὲ πρὸ ὀλίγων ἄλλως ἔφρασεν, εἰπὼν, Ἑλένη Διὸς ἐκγεγαυῖα.* (Vers. 428.) *Ἑλένη μὲν πρὸς Ἀλέξανδρον, ἤλυθές, φησιν, ἐκ πολέμου καὶ τὰ ἑξῆς, ἠθικῶς πάνυ πάντα εἰποῦσα.* (Vers. 437.) *ὁ δὲ οὐ μόνον ψευδῶς ἀπολογεῖταί οἷα ψεύστης καὶ αὐτὸς κατὰ τοὺς ἀδελφοὺς, εἰπὼν ὅτι σὺν Ἀθηνᾷ ἐνίκησεν ὁ Μενέλαος. μάλιστα γὰρ αὐτὸς σὺν Ἀφροδίτῃ σέσωσται, ἀλλὰ καὶ ἀσέμνως ἐμβλέπει αὐτῇ ὅτε καὶ κατακαλύπτεσθαι *ἔδει· μαχλότατος γὰρ ὁ ἀνὴρ, ὅς γε καὶ ἐρᾶν αὐτῆς ἄρτι λέγει, ὡς οὐδὲ ὅτε τὴν ἀρχὴν ἐκ Λακεδαίμονος αὐτὴν ἥρπασεν. αἴτιον δὲ,*

ὅτι ὡς ἤδη νικηθεὶς καραδοκεῖ στερήσεσθαι αὐτῆς. πολὺς οὖν ὁ ἔρως αὐτῷ ὥς περ ἐν καταρχῇ τοῦ
ἔχειν, ὅτε δηλαδὴ ἦν δεδοικὼς, μὴ καταληφθεὶς ἀφαιρεθῇ τὴν Ἑλένην, οὕτω καὶ ἐν τῷ μέλλειν ἄρτι,
ὡς δοκεῖ αὐτὴν ἀφαιρεῖσθαι. καὶ νῦν μὲν ὁ Πάρις οὕτως οὐ φιλεῖ ἀλλὰ, καθά τις ἔφη, ἐρωμανίαν
πάσχει, Ἀφροδίτης, ἐρεθιζούσης τῷ κεστῷ ἴσως, ὃν μυθικῶς ἐφόρει· ἐν τοῖς ἑξῆς δέ που καὶ ὁ Ζεὺς
ὁμοίῳ ἔρωτι μυωπίζεται ἐπὶ τῇ γυναικὶ Ἥρᾳ διὰ τὸν αὐτὸν κεστόν. Καρικὰ δὲ ἄμφω ταῦτα πάθη ἐπί
τε τῷ Διὶ ἐπί τε τῷ Πάριδι. ὁ δὲ παρά γε τῷ Ἡροδότῳ Κανδαύλης διὰ βίου ἤρα τῆς οἰκείας γυναικὸς,
οὐκ εὐκραῶς φιλῶν, ἀλλ᾽ ἐμπιπράμενος πυρὶ ἔρωτος, ἕως ὁ ἔρως ἀπέσβη, ὡς οὐκ ἂν ἐκεῖνος ἤθελε.
Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι πολυειδὴς ἐνταῦ*θα ἡ τῆς Ἑλένης ὁμιλία. καὶ γὰρ καὶ διαθρύπτεται ὄσσε πάλιν
κλίνασα, ἤγουν ἔμπαλιν στρέψασα, καὶ ἐπαρᾶται τῷ ἀνδρὶ ὡς ὀφείλοντι ὀλέσθαι, καὶ χαλεπῶς ὀνει-
δίζει καὶ σκώπτει ὡς ἀλαζονικὸν, εἴ γε καυχώμενος πρὶν Μενελάου κρείττων εἶναι, εἶτα νῦν συμμίξας,
ἔφυγεν ἀπαλλάξας κακῶς. καὶ σεμνύνει δὲ τὸν πρότερον ἄνδρα κρατερὸν καλοῦσα καὶ ξανθὸν καὶ 328
Ἀρηίφιλον, ὅ περ καὶ ὁ Ζεὺς μετὰ ταῦτα ὀνομάσει αὐτὸν, καὶ κατὰ πάντα προφερέστερον Ἀλεξάν-
δρου. προσποιεῖται δὲ καὶ κήδεσθαι αὐτοῦ κολακευτικώτερον, διὰ φόβον δηλαδὴ, ἐν οἷς φησιν,
(Vers. 433.) ἀλλά σε κέλλομαι παύσασθαι, πικρῶς λαλοῦσα οἷς τε ὑποβιβάζει τὸν Πάριν τῷ Με-
νελάῳ, καὶ οἷς ἀφραδέως αὐτὸν λέγει μάχεσθαι. ἔστι δ᾽ ἐν τούτοις ἡ ὅλη Ὁμηρικὴ φράσις τοιαύτη·
(Vers. 428.) ἤλυθες ἐκ πολέμου, ὡς ὤφελες αὐτόθ᾽ ὀλέσθαι ἀνδρὶ δαμεὶς κρατερῷ, ὃς ἐμὸς πρότερον
πόσις ἦεν· ἦ μὲν δὴ πρίν γ᾽ εὔχεο Ἀρηιφί*λου Μενελάου σῇ τε βίῃ καὶ χερσὶ καὶ ἔγχεϊ φέρτερος εἶναι·
ἀλλ᾽ ἴθι νῦν, προσκάλεσσαι Ἀρηίφιλον Μενέλαον ἐξαῦτις μαχέσασθαι ἐναντίον. ἀλλά σ᾽ ἔγωγε παύε-
σθαι κέλομαι, μὴ δὲ ξανθῷ Μενελάῳ ἀντίβιον πόλεμον πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι ἀφραδέως, μή πως
τάχ᾽ ὑπ᾽ αὐτοῦ δουρὶ δαμείης. καὶ οὕτω μὲν ἡ Ἑλένη. ὁ δὲ Πάρις εἰπὼν, (Vers. 438.) μή με γύναι
χαλεποῖσιν ὀνείδεσι θυμὸν ἔνιπτε, ἐπάγει· νῦν μὲν γὰρ Μενέλαος ἐνίκησε σὺν Ἀθήνῃ, κεῖνον δ᾽ αὖτις
ἐγώ· πάρα γὰρ θεοί εἰσι καὶ ἡμῖν. ἀλλ᾽ ἄγε δὴ φιλότητι τραπείομεν εὐνηθέντες· οὐ γάρ πώ ποτέ
432 μ᾽ ὧδε φρένας ἔρως ἀμφεκάλυψεν, οὐδ᾽ ὅτε σὲ πρῶτον Λακε*δαίμονος ἐξ ἐρατεινῆς ἔπλεον ἁρπάξας ἐν
ποντοπόροισι νέεσσι, νήσῳ δ᾽ ἐν Κραναῇ ἐμίγην φιλότητι καὶ εὐνῇ, ὥς σέο νῦν ἔραμαι, καί με γλυκὺς
ἵμερος αἱρεῖ. καὶ ὅρα ὡς ὁ ποιητὴς εὐμεθόδως παρέῤῥιψεν ἐνταῦθα τὴν τοῦ Τρωικοῦ καταρκτικὴν
πολέμου αἰτίαν, ἤγουν τὴν ἐξ ἔρωτος ὑπερβολικοῦ ἁρπαγὴν τῆς Ἑλένης. (Vers. 427.) Ἰστέον δὲ ὡς
ἡ Ἑλένη κλίνει τοὺς ὀφθαλμοὺς πάλιν, ὡς εἴρηται, οὐ μόνον ἀκκιζομένη ἢ θυμουμένη, ἀλλὰ καὶ ἐκ-
κλίνουσα τὸν ἐξ ἐκείνου ἔρωτα. οἶδε γὰρ ἐκ τοῦ ὁρᾶν τίκτεσθαι τὸ ἐρᾶν. διὸ καὶ Εὐριπίδης φησίν·
Ἔρως ὃς κατ᾽ ὀμμάτων στάζεις πόθον. ὅθεν καλῶς ἂν ῥέειν λέγοιτο ἐς ψυχὴν ἐκεῖθεν καθά τις ὕστε-
ρον ῥήτωρ ἔφρασεν. Ἔστι δὲ ὄσσε πάλιν κλίνειν τὸ ἀποστρέφειν καὶ ὡς οἷον εἰπεῖν στραβίζειν. ἐπεὶ καὶ
ἐκ τοῦ στρέφειν γίνεται καὶ ὁ στρεβλὸς καὶ ὁ στραβὸς κατὰ τὴν καὶ ἀλ*λαχοῦ κειμένην συγγένειαν
τοῦ β̄ καὶ τοῦ φ̄. Τὸ δὲ ὄσσε ὅτι διφορεῖται κατὰ γένος προδεδήλωται. νικᾷ δὲ ἀρσενικοῦ εἶναι ἀπό
τε τῆς πληθυντικῆς γενικῆς, ἣ καὶ παρ᾽ Εὐριπίδῃ κεῖται ἐν τῷ, δι᾽ ὄσσων ὄμμ᾽ ἔχω δακρυῤῥοοῦν, ἔνθα
καὶ ζήτει διαφορὰν ὄσσων καὶ ὄμματος, καὶ ἀπὸ τῆς δοτικῆς τῶν πληθυντικῶν· οὔτε γὰρ ἐκεῖνο ὀσσέων
ὀσσῶν, ὡς βελέων βελῶν, οὔτε τοῦτο ὄσσεσιν ὡς βέλεσιν, ἀλλὰ ὄσσοις καὶ ὄσσοισιν, ὡς ὄζοις καὶ ὄζοισιν.
οὕτω δὲ διφορεῖται σὺν ἄλλοις καὶ τὸ ὄνειδος. ἔστι γὰρ καὶ ὁ ὄνειδος. τοιοῦτο καὶ τὸ ὁ σκότος καὶ τὸ
σκότος, καὶ ὁ ὄχος, ἐξ οὗ παρὰ Σοφοκλεῖ τὸ βαρκαίοις ὄχοις, καὶ παρ᾽ Ὁμήρῳ τὸ ὄχεα ἐκ τοῦ τὸ ὄχος,
οὗ φασὶ καὶ δοτικὴ τῷ ὄχει. τῶν διφορουμένων δὲ καὶ ὁ ἔλεος καὶ τὸ ἔλεος, κατὰ δέ τινας καὶ ὁ θρῆνος
καὶ τὸ θρῆνος. (Vers. 428.) Τὸ δὲ, ἤλυθες ἐκ πολέμου, καλὸν μὲν καὶ εἴ περ ἐρωτᾶται· κάλλιον δέ ἐστιν
ἀποφαντικῶς ἀναγνωσθὲν, ὡς οἷα βαρυνομένης τῆς γυναικὸς, εἰ σέ*σωσται ὁ κακός. (Vers. 430.)
Ἡ δὲ τοῦ Πάριδος ἀλαζονεία κατὰ τὸ εἰκὸς ἐνταῦθα ἱστόρηται· οὐ γὰρ ἀπίθανον. αὐχεῖν κατὰ Μενε-
λάου τὸν Πάριν ὡς ἂν ὑπὸ Ἑλένης φιλοῖτο. (Vers. 431.) Τὸ δὲ, σῇ τε βίῃ, πρὸς διαστολὴν εἴρηται
τῆς ἑτέρωθεν δυνάμεως. διὸ καὶ ἐν τῷ χερσὶ καὶ ἔγχεϊ προσυπακουστέον τὸ σαῖς καὶ τὸ σῇ, ὡς τοῦ
Πάριδος οἰκείαις μὲν χερσὶ καὶ οἰκείῳ ἔγχεϊ μὴ φερτέρου ὄντος, εἴ γε ἀντίβιον μάχεται, δι᾽ ἀλλοτρίων
μέντοι ὑπερφέροντος. Ξανθὸν δὲ τὸν Μενέλαον ἡ Ἑλένη λέγει παραλαλοῦσα ὡς οὐ μόνον Ἀρηίφιλός
ἐστιν, ἀλλὰ καὶ καλὸς οὐδὲν ἧττον Ἀλεξάνδρου. ἔπαινος δὲ κόμης παρὰ τοῖς παλαιοῖς τὸ ξανθόν. διὸ

καὶ ἡλιώδης κόμη, καὶ ἡλιῶσα ἡ τοιαύτη, καὶ χρυσέα δὲ, καὶ ὁ ταύτην ἔχων χρυσεοκόμας. ἡ δέ γε
κωμῳδία ἔστρεψεν ἄλλως τοῦτο. πυῤῥίαι γοῦν ἐξ ὀρθοῦ οἱ δοῦλοι παρὰ τοῖς κωμικοῖς, ὡς τοιοῦτοι
μάλιστα ὄντες. οὕτω δὲ καὶ ξανθίαι οἱ αὐτοί. Ποσειδῶνα δὲ κοσμεῖ τὸ τῆς χαί*της κυάνεον, καί που
καὶ τὸν Δία, ᾧ καὶ τὰς τῆς κεφαλῆς τρίχας ὡς καὶ τὰ κατὰ τὴν ὀφρῦν κυανέας εἶναι εἰκός.
(Vers. 435.) Τὸ δὲ, πόλεμον πολεμίζειν, Ἀττικῶς ἔχει συμπαρακείμενον τῷ ῥήματι τὸ ἐξ αὐτοῦ
ὄνομα. (Vers. 436.) Ἀφραδέως δὲ, ὅ ἐστι κακοβούλως, τὸν Πάριν μάχεσθαι ἡ γυνὴ λέγει ὡς ἀντί-
βιον πολεμίζοντα, δέον ὂν ἄλλως πολεμεῖν αὐτὸν καὶ μὴ κατ᾽ ἀντιπρόσωπον. (Vers. 438.) Τὸ δὲ,
θυμὸν ἔνιπτε, παρελκόντως ἔχει τὸν θυμὸν, οἷα καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐντελῶς ἐχούσης τῆς ἐννοίας, ὡς
δηλοῖ καὶ ἀνωτέρω ῥηθὲν τὸ, πόσιν δ᾽ ἠνίπαπεν, ἤγουν ἐπέπληξε, μύθῳ· ἔνθα πάλιν παρέλκει τὸ
μύθῳ, εἴ περ αὐτόχρημα ἐνίπτειν ἐστὶ τὸ ἔπεσιν ἐπιπλήττειν· καὶ ἄλλως δὲ εἰπεῖν, τὸ μή με θυμὸν
ἔνιπτε, ὅμοιόν ἐστι τῷ, τί δέ σε θυμὸν ἵκετο πένθος, καὶ τοῖς ὁμοίοις, περὶ ὧν προείρηται.
(Vers. 440.) Ἐν δὲ τῷ, κεῖνον δ᾽ αὖτις ἐγὼ, κατὰ κοινοῦ νοεῖται τὸ νικήσω, σιγηθὲν ἴσως ὑπὸ τοῦ
Πάριδος, ἵνα μὴ γελοῖος τῇ ἐρωμένῃ δόξῃ, ὡς τὸ μὲν ἐνε*στὼς προέμενος, εἰς δὲ τὸ μέλλον θαῤῥῶν,
ὅ περ ἴσον ἀπραξίᾳ λέγεται. παραμυθία δὲ ὅμως τοῦ τοιούτου λόγου τὸ, πάρα γὰρ θεοί εἰσι καὶ ἡμῖν,
ὡς μὴ ἀδύνατον ὂν νικῆσαι καὶ αὐτὸν κατὰ τὸν Μενέλαον, ἢ καὶ πλέον ἐκείνου, εἴ γε Μενέλαος μὲν
ἐνίκησε σὺν Ἀθήνῃ τῇ μιᾷ, Ἀλέξανδρος δὲ σὺν θεοῖς. καὶ μὴν ἔχει καὶ αὐτὸς ἀκοῦσαι ποθὲν τὸ, σὺν
θεοῖς μάχου καὶ αὐτὸς καὶ μὴ φεῦγε, καθ᾽ ὁμοιότητα τοῦ, σὺν Ἀθηνᾷ καὶ τὴν χεῖρα κίνει. δύναται
δὲ τὸ ῥηθὲν φρασθὲν ἑνικῶς εὐσεβῶς ἔχειν, οἷον· παρὰ γὰρ θεός ἐστι καὶ ἡμῖν. τὸ δὲ ὅλον παραμυθη-
τικὸν ἔσται ποτὲ ἡττημένου τινός. διὰ παρῳδίας· οἷον νῦν μὲν ὁ δεῖνα ἐνίκησε, κεῖ*νον δ᾽ αὖτις 433
ἐγὼ παρὰ θεός ἐστι καὶ ἐμοί. (Vers. 441.) Τὸ δὲ τραπείομεν ἢ ἀντὶ τοῦ μεταβληθῶμεν, μετατρα-
πῶμεν ἐκ μίσους τοῦ νῦν εἰς φιλίαν, ὡς ἀπὸ τοῦ τρέπω, ἢ μᾶλλον ἀπὸ τοῦ τέρπω, ἀντὶ τοῦ τερφθῶμεν,
329 ἡδυνθῶμεν τῇ φιλότητι, ὃ διασαφῶν ἐπάγει τὸ, εὐνηθέντες πρὸς διαστολὴν ἑτεροίας φιλότητος. τὸ
δ᾽ αὐτὸ καὶ μετ᾽ ὀλίγα σαφέστερον φράζει ἐν τῷ, ἐμίγην φιλότητι καὶ εὐνῇ. (Vers. 442.) Τὸ δὲ, οὐ
γάρ πώποτέ με ὧδε ἔρως φρένας ἀμφεκάλυψε, παραφράζων ἑτέρωθι διὰ τοῦ Διὸς ὁ ποιητής φησιν· οὐ
γάρ πώποτέ με ὧδε ἔρως θυμὸν ἐνὶ στήθεσι περιπροχυθεὶς ἐδάμασσεν. ἄδηλον δ᾽ ἐνταῦθα εἴτε διὰ
τοῦ ο̄ γράφεται ὁ ἔρος Αἰολικῶς, ὡς ἐν τοῖς μετὰ ταῦτά που κεῖται παρὰ τῷ ποιητῇ, εἴτε καὶ διὰ τοῦ ω̄
Ἀττικῶς, εἴ περ γράφεται ὧδε ἔρως φρένας ἀμφεκάλυψε. εἰ δὲ γράφεται *κατά τινας, ὧδε φρένας
ἔρως ἀμφεκάλυψεν, ἡ τοιαύτη γραφὴ σμικρύνει τὸ ἔρος, οὗ αἰτιατικὴ τὸν ἔρον. Τὸ δὲ ἀμφεκάλυψεν
ἢ πρὸς νέφους εἴρηται ὁμοιότητα, καθὸ καὶ ὁ ἔρως τὸν τῆς ψυχῆς ἥλιον ζοφοῖ, ἢ ἐκ δικτύων μετῆκται,
ἃ καταπετασθέντα καλύπτει τὰ ἁλισκόμενα, ἢ καὶ ἄλλως ἁπλῶς μετηνέχθη ἐκ τῶν ὁπωσοῦν κρυπτόντων
τὸ καλυπτόμενον ἢ καὶ ἀφανιζόντων τέλεον. (Vers. 444.) Τὸ δὲ, ἔπλεον ἁρπάξας, παράκλησίς ἐστιν
εἰς φιλότητα εἴ γε δι᾽ αὐτὴν καὶ πλοῦ κίνδυνον ὑπέστη καὶ ἁρπαγὴν ἐτόλμησε. Τὸ δὲ, ἐν ποντοπόροισι
νέεσσιν, οὐ περιττῶς κεῖται, ἀλλὰ δοκεῖ διαστολὴν ἔχειν τοῦ μετὰ ἁλιάδων ἢ σχεδιῶν πλέειν. Ὅρα δὲ
καὶ ὅτι κατὰ τὴν Ὁμηρικὴν ἱστορίαν οὐκ ἐν Σπάρτῃ τὴν ἀρχὴν ἐμίγη Ἀλέξανδρος τῇ Ἑλένῃ, σπεύδων
ἵνα μὴ καταφανὴς γένηται, ἀλλ᾽ ἐν Κραναῇ νήσῳ. ἄδηλον δέ φασιν εἴτε κύριον τῆς νήσου τὸ ὄνομα
διὰ τὸ κρανθῆναι ἤτοι τελειωθῆναι ἐπ᾽ *αὐτῆς τὸν γάμον, εἴτε τραχεία ἐπιθετικῶς εἴρηται. τινὲς
νοοῦσι τὰ Κύθηρα, νῆσον Ἀφροδίτης ἱερὰν, οἱ δὲ τὴν λεγομένην νῆσον Ἑλένην, πρὸς τῇ Ἀττικῇ
οὖσαν, ἐγγυτάτω τῆς Κέω κατὰ τὸν γεωγράφον, ἀπὸ τῆς Ἑλένης ὁμωνύμως κληθῆσαν, διότι ταύτης
πρῶτον ἐπέβη ὅτε ἡρπάγη. ἔστι δὲ περιμήκης ὅσον ἑξήκοντα σταδίους. (Vers. 446.) Τὸ δὲ ἔραμαι
χρηστόν ἐστι καὶ Ἀττικοῖς ὡς ἀπὸ τοῦ ἐράω ἐρῶ, καὶ οὐκ ἄν τις ῥᾶον δείξῃ ὅτι κατὰ τὸ ἵσταμαι γίνεται.
Τὸ δὲ, καί με γλυκὺς ἵμερος αἱρεῖ, περιφραστικόν ἐστι τοῦ ἔραμαι, ὡς καὶ ἀνωτέρω τὸ παύεσθαι περιε-
φράσθη διὰ τοῦ, μὴ δὲ ξανθῷ Μενελάῳ ἀντίβιον πόλεμον πολεμίζειν. ὁ δὲ γλυκὺς ἵμερος εἴη ἂν καὶ
δριμὺς κατὰ πολυωνυμίαν ῥητόρων, παρ᾽ οἷς ἡ δριμύτης ἐπίτασίς ἐστι γλυκύτητος. ἴσως δὲ καὶ δια-
στολὴν ἡ λέξις δηλοῖ ἑτεροίου ἱμέρου μὴ γλυκέος, πρὸς δὲ ταῦτα ἑτεροιοῦσθαι δοκεῖ παρά τινος ῥηθὲν
μεγάλου σοφοῦ τὸ, τὰς κόρας ἀλγηδόνας ὀφθαλμῶν εἶναι, ὃ καὶ ὑπ᾽ εὐ*θύνην πίπτει. πῶς γὰρ ἀλγυ-
νοῦσιν ὀφθαλμοὺς αἱ γλυκὺν ἐμποιοῦσαι ἵμερον διὰ ὁράσεως; Τὸ δὲ αἱρεῖ λέξις θηρατική, ἀκόλουθος

τῷ ἀμφεκάλυψεν, ἵνα λέγῃ ὡς ὁ ἔρως τοῖς κατ᾽ αὐτὸν δικτύοις ἀμφικαλύψας εἷλέ με, γλυκέως μέντοι.
Ἰστέον δὲ ὅτι ὁ σχηματισμὸς τοῦ, οὐ γάρ πώποτέ με ὧδε ἔρως ἔσχε, κεῖταί που, ὡς εἴρηται, καὶ ἐν
τοῖς ἑξῆς, ἔνθα καὶ τὸ, ὥς σέο νῦν ἔραμαι καὶ ἑξῆς, ἀπαραποίητον ὅλον κεῖται. καὶ ὅτι τὸ, οὐ γὰρ
πώποτε, δύναταί τις φράσαι καὶ, οὐ γάρ πώ ποτε, λόγῳ ἐγκλίσεως. διό περ εὐλόγως προπαροξύνεται
τὸ πώποτε, καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται. Καὶ ὅτι τῶν ἀνωτέρω γεγραμμένων τὸ μὲν, ἀλλ᾽ ἴθι νῦν,
προκάλεσσαι τὸν δεῖνα ἐξαῦτις καὶ ἑξῆς, παρῳδηθήσεταί ποτε εἰς μαχητὴν ἀλόγιστον καὶ ἐφ᾽ οἷς οὐ
χρὴ φίλεριν. (Vers. 438.) Τὸ δὲ, μή με χαλεποῖσιν ὀνείδεσι θυμὸν ἔνιπτε, παραίτησίς ἐστι τοῦ μὴ
434 ὀνειδίζεσθαι. *(Vers. 447.) Σώφρονος γαμικῆς ὁμιλίας φραστικὸν τὸ, ἔφη δὴ καὶ ἄρχε λέχος δὲ
9 κιὼν, ἅμα δ᾽ εἵπετ᾽ ἄκοιτις· τὼ μὲν ἄρ ἐν τρητοῖσι κατεύνασθεν λεχέεσσιν. ἃ διαστέλλει πάντως ὁ ποιη-
τὴς τῶν χαμαὶ στρωτῶν φυλλάδων, ἃς οἶδεν ὁ Σοφοκλῆς, καὶ τῶν λοιπῶν δὲ τοιούτων στιβάδων, αἷς
ἡ ἐτυμολογία ἐκ τοῦ ἔστιβον δευτέρου ἀορίστου. ἐκεῖναι γὰρ λέχη μέν εἰσιν, οὐ τρητὰ δὲ κατὰ τὰς
κλίνας καὶ τοὺς κλισμοὺς, ταὐτὸν δ᾽ εἰπεῖν, κατὰ τὰ ἀνάκλιντρα. (Vers. 449.) Θῆρα κατ᾽ ἐξοχὴν
ἐνταῦθα λέγει τὸν λέοντα ἐν τῷ, ἀν᾽ ὅμιλον ἐφοίτα θηρὶ ἐοικώς. συντομωτάτη δὲ ἐπίτηδες καὶ ἀνεπεξέρ- 330
γαστος καὶ αὕτη ἡ παραβολὴ, συντροχάζοντος οἷον τοῦ ποιητικοῦ λόγου τῷ Μενελάῳ ἰχνηλατοῦντι τὸν
φυγάδα Πάριν καὶ σπεύδοντι. Ἰστέον δὲ ὅτι κακοῦ τινὸς ἀνδρὸς κρυπτομένου καὶ ἐν τῷ ψηλαφᾶσθαι
μὴ εὑρισκομένου, ὃ δὴ νῦν ἐπὶ Ἀλεξάνδρου γίνεται, καλὸν εἰπεῖν τὸ, ὁ δεῖνα ἀν᾽ ὅμιλον ἐφοίτα, εἴ
που ἐσαθρήσειε τὸν δεῖνα· ἀλλ᾽ οὔτις δύνατο δεῖξαι τότε· οὐ γὰρ φιλότητί γ᾽ ἐκεύθανον, εἴ τις
ἴ*δοιτο· ἶσον γάρ σφιν πᾶσιν ἀπήχθετο Κηρὶ μελαίνῃ, τουτέστιν ἐμισεῖτο ἶσα καὶ θανάτῳ. ἔνθα ὅρα
καινὸν πρᾶγμα. ὁ μὲν γὰρ Πάρις μισεῖται, Ἑλένη δὲ, δι᾽ ἣν ἐκεῖνος ἐμισεῖτο, συγγνωμονεῖται. οὕτως
ἦν αὐτὴ καλὴ καὶ τοῦτο ἦν τὸ ἐκπάγλως αὐτὴν ὑπ᾽ Ἀφροδίτης φιλεῖσθαι. ἴσως δὲ καὶ κολακικῶς αὐτῇ
καθομιλοῦσα τοὺς καιροὺς ἐδημαγώγει τοὺς πολλούς. ὅρα δὲ τὸ Κηρὶ παρισούμενον μὲν πρὸς τὸ θηρὶ,
λανθάνον δὲ διὰ τὸ μὴ ἐγγὺς κεῖσθαι, ἀλλὰ μετὰ στίχους τέσσαρας· καὶ εἶχε μὲν ὁ ποιητὴς παρα-
θεῖναι ἄμφω κάλλους χάριν, ὤκνησε δὲ διὰ τὸ μὴ καίριον. Τοῦ δὲ ἐκεύθανον ἡ ἐκ τοῦ κεύθω παρα-
γωγὴ λόγῳ μὲν πεζῷ ἀσυντελὴς, δακτυλικῷ δὲ μέτρῳ χρηστή. Ὁμήρου καὶ νῦν εἰπόντος Τρῶες καὶ
Δάρδανοι, φασὶν οἱ παλαιοὶ εἰς δύο διῃρῆσθαι τὴν τῶν Τρώων ἀρχὴν ἀπὸ Ἀσσαράκου καὶ Ἴλου ἀνέκα-
θεν, ὕστερον δὲ κληθῆναι τὸ μέν τοι μέρος ἀπὸ τοῦ Δαρδάνου, τὸ δ᾽ ἐκ *τοῦ Τρωός. ὅτι δὲ οἱ Δάρ-
δανοι καὶ Δαρδάνιοι τετρασυλλάβως λέγονται κατὰ τὴν κίνησιν τοῦ Αἰτωλὸς Αἰτώλιος, ὀρθὸς ὄρθιος
καὶ τῶν ὁμοίων, καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς που δηλωθήσεται. (Vers. 457.) Ἀγαμέμνων ἀφανοῦς γενομένου, ὡς
ἐῤῥέθη, τοῦ Πάριδος, νίκη μὲν δή, φησι, φαίνεται Ἀρηιφίλου Μενελάου, ὑμεῖς δ᾽ Ἀργείην Ἑλένην
καὶ κτήμαθ᾽ ἅμ᾽ αὐτῇ ἔκδοτε καὶ τιμὴν, ὅ ἐστι ποινὴν, ἀποτινέμεν, ἥν τιν᾽ ἐπέοικεν, ὡς τῷ Ἀλε-
ξάνδρῳ ἤρεσε, καθὰ καὶ προγέγραπται. καὶ ἔδει μὲν ἐπὶ τούτοις τοὺς περὶ Ἀλέξανδρον ἀντιθήσειν
τὰ αὐτοῦ τοῦ Ἀγαμέμνονος ῥητὰ, εἰπόντος· εἰ μέν κεν Μενέλαον Ἀλέξανδρος καταπέφνῃ καὶ τὰ
ἑξῆς, καὶ οὕτω γενέσθαι ἀντινομίας δίκην, ὡς προδεδήλωται. ἀλλ᾽ ὁ Πάνδαρος φθάσας τοξεῦσαι
τὸν Μενέλαον, ὡς μετ᾽ ὀλίγα φανεῖται, συγχέει τὰ πράγματα, οὕτω τοῦ Ὁμήρου διασκευάσαντος,
ἵνα μὴ ἐν οἷς οὐ δέον ἐστὶ, δικανικὰ παρενείρῃ καὶ ἀνειμένην τὴν ποίησιν ἀπεργάσηται καὶ *χαλάσῃ
τὸ σύντονον. Ἔστι δὲ τὸ φαίνεται οὐ διστακτικὸν, ὡς ἀντὶ τοῦ ἔοικεν, ἀλλὰ μάλιστα βεβαίωσιν δηλοῖ,
εἰλημμένον ἀντὶ τοῦ φανερόν ἐστι καὶ ἐκφανές· τοιοῦτο καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ τὸ, τὰ ὑμέτερα ἀεικέα ἔργα
φαίνεται. Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸν μὲν Μενέλαον πολλάκις Ἀρηίφιλον εἶπεν ὁ ποιητὴς διά τε τοῦ Ἕκτορος
καὶ τοῦ Πριάμου καὶ ἄλλων, τὸν δὲ Ἀλέξανδρον οὐδαμοῦ, ἀλλὰ μόνον θεοειδῆ· τὴν δὲ Ἑλένην
Ἀργείαν λέγει, ὡς εἴ τις εἴπῃ Πελοποννησίαν. Ἄργος γὰρ καὶ ἡ ὅλη Πελοπόννησος, ὡς πολλαχοῦ
δεδήλωται. οὕτω δὲ καὶ τὴν Ἥραν ἐν τοῖς ἑξῆς λέγει. Τὸ δὲ ἔκδοτε, ταὐτόν ἐστι τῷ ἀπόδοτε, ἤγουν
435 χρεωστι*κῶς δότε. τοιοῦτο γὰρ κυρίως τὸ ἀποδοῦναι. ὅρα δὲ καὶ ὡς τὸ ἀποτινέμεν, ἐπενεχθὲν μετὰ
πληθυντικὸν τὸ ἀπόδοτε, δείκνυσι φανερῶς ταὐτίζεσθαί ποτε τοῖς προστακτικοῖς τὰ ἀπαρέμφατα· τὸ
γὰρ ἀποτινέμεν ταὐτόν ἐστι τῷ ἀποτίνετε· τοῦτο δὲ καὶ τρόπος ἐτυμολογίας ἐστὶν, ὡς καὶ προε-
δηλώθη. ἀπὸ γὰρ τοῦ τίνειν ἡ ῥηθεῖσα τιμὴ γίνεται.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΗΣ Δ. ΟΜΗΡΟΥ ΡΑΨΩΙΔΙΑΣ.

Ἔδοξε τοῖς θεοῖς τὴν Ἴλιον ἁλῶναι. διὸ Ἀθηνᾶ μὲν Μενέλαον τοξευθῆναι ὑπὸ Πανδάρου παρεσκεύασε. καὶ οὕτω συγχυθέντων τῶν ὅρκων, Μαχάων μὲν ἰᾶται Μενέλαον, Ἀγαμέμνων δὲ ἀπελθὼν τὴν στρατιὰν παρορμᾷ εἰς τὸν πόλεμον. συμβολῆς δὲ γενομένης πολλοὶ ἑκατέρωθεν ἀναιροῦνται.

ΙΛΙΑΔΟΣ Δ. ΟΜΗΡΟΥ ΡΑΨΩΙΔΙΑ.

*Ἔμμετρος ἐπιγραφὴ τοῦ γράμματος τούτου αὕτη· Δέλτα· θεῶν ἀγορή· ὅρκων χύσις· Ἄρεος 11 ἀρχή. κοινὴ δὲ ἥδε· ὁρκίων σύγχυσις καὶ ἐπιπώλησις Ἀγαμέμνονος. οἱ δὲ σχολιασταὶ πολλαχοῦ μέμνηνται καὶ χωρίς τινος προσθήκης τῆς ἐπιπωλήσεως, οἷον ὅτι φησὶν ὁ ποιητὴς ἐν τῇ ἐπιπωλήσει, ἤγουν ἐν τῇ δ' ῥαψῳδίᾳ. ἐκτείνουσι δὲ καὶ τὸ πῶ τῆς λέξεως ταύτης Ὁμηρικώτερον. ἐπιπώλησις δὲ καλεῖται ἡ δ' ῥαψῳδία, διότι ἐν αὐτῇ ἐπιπωλεῖται στίχας ἀνδρῶν ὁ βασιλεύς. (Vers. 1.) Θεῖόν τι πρᾶγμα τὴν βουλὴν καὶ τὴν δημηγορίαν ὑποδεῖξαι θέλων ὁ ποιητὴς οὐ μόνον ἀνθρώπους βουλευομένους καὶ δημηγοροῦντας ποιεῖ, ἀλλὰ καὶ θεοὺς πολλαχοῦ πολιτικώτερον, ὡς καὶ ἐνταῦθα, καί πως μῖγμά τι
331 βασιλείας καὶ δημοκρατίας ἡ ἐν θεοῖς ἀρχὴ φαίνεται, ὡς παρὰ Ἕλλησι. *Τὸ μὲν γὰρ, ἡμεῖς δὲ φραζώμεθα, καὶ τὸ, παρὰ Διὶ καθήμενοι ἠγορόωντο, δημοκρατίας ἔργα· τὸ δὲ αὐτὸν τὸν Δία ποιεῖν ἃ βούλεται ἀπάνευθεν ἄλλων, τοῦτο οὐκέτι δημοκρατίας ἐστί. καὶ ἑτέρως δὲ εἰπεῖν, ἐπεὶ ἀνθρωποπαθεῖς οἱ τῆς ποιήσεως θεοὶ, πλάττει καὶ αὐτοὺς οὐδέν τι τῶν μεγάλων πράττοντας δίχα τοῦ βουλεύσασθαι, ποτὲ μὲν ἐν ἀδείᾳ, ποτὲ δὲ καὶ ἐν συμποσίῳ, κατ' ἔθος καὶ τοῦτο παλαιόν τε καὶ σοφόν· ὡς καὶ ἐνταῦθα οἱ θεοὶ πὰρ Ζηνὶ καθήμενοι, ὅ ἐστι πάρεδροι ὄντες τῷ Διὶ, ἠγορόωντο χρυσέῳ ἐν δαπέδῳ, μετὰ δέ σφισι πότνια Ἥβη νέκταρ ἐῳνοχόει· τοὶ δὲ χρυσέοις δεπάεσσιν ἀλλήλους δειδέχατο, βουλευόμενοι καὶ περὶ Τροίας. καὶ ἄλλως δὲ εἴωθεν ὁ ποιητὴς τὰ κατὰ πεπρωμένον τέλος γινόμενα εἰς βουλὴν Διὸς ἀνάγειν, ὅ ἐστιν εἰς τὸ τῆς εἱμαρμένης κῦρος· καὶ ἐνταῦθα οὖν τὴν τῶν ὅρκων σύγχυσιν καὶ τὴν τοῦ πολέμου αὖθις σύμμιξιν εἰς εἱμαρμένην ἀνάγων ποιεῖ τὸν Δία σὺν *τοῖς θεοῖς βουλευόμενον τὰ ποιητέα. Ἰστέον δὲ ὅτι κατὰ τὴν ἀλληγορίαν θεοὶ καὶ ἐνταῦθα οἱ ἀστέρες, ἢ ἁπλῶς ἢ μόνοι οἱ πλάνητες παρὰ τὸ θέειν. (Vers. 2.) Ἥβη δὲ αὐτοῖς οἰνοχοεῖ, ἀναθυμίασις δηλαδὴ ἀκατάπαυστος, καὶ ἀεὶ νεάζουσα. πόσις γάρ οἷον ἄστρων αὕτη κατὰ Ἕλληνας, οἳ καὶ παρεδρεύουσι τῷ Διὶ, τουτέστι τῇ εἱμαρμένῃ, ὡς εἴρηται. κατὰ γὰρ ποιάν, φασι, τῶν ἄστρων διάθεσιν τὰ τῆς εἱμαρμένης συντελεῖται ἑδραίως καὶ ἀσφαλῶς. διὸ καὶ καθῆσθαι παρὰ τῷ Διὶ λέγονται, καίτοι ἄλλως παρὰ τὸ θέειν θεοὶ ἐτυμολογούμενοι. ὁ τοιοῦτος δὴ Ζεὺς καὶ ὁ περὶ αὐτὸν τοιοῦτος ἀθροισμὸς καὶ τῇ Τροίᾳ τὴν ἐκ παραβάσεως ὅρκων, ἐπιπλέκουσιν ἢ ἐπικλώθουσιν ἅλωσιν. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλως εἰπεῖν· διὰ τῆς μονομαχίας ὁ πόλεμος διακέκοπται, καὶ οἱ μὲν λαοὶ ἀμφοτέρωθεν ἄοπλοι κάθηνται, νενίκηται δὲ Ἀλέξανδρος. καὶ ἡ νίκη τοῦ Μενελάου ἐστὶν, ὡς καὶ ὁ Ζεὺς ἐπικρινεῖ, *καὶ ἀνάγκη λοιπὸν ἢ ἐκδοθῆναι τὴν Ἑλένην, ὡς νενικημένου τοῦ Πάριδος, ἢ δίκην συστῆναι, ὡς μὴ καὶ πεφονευμένου αὐτοῦ. ἐπεὶ δὲ οὐ δυνατὸν πλασθῆναι γενέσθαι ταῦτα διὰ πολλοὺς λόγους, βουλεύεται ὁ ποιητὴς, πῶς ἂν εὐμηχάνως αὖθις συνάψῃ τὸ τῆς μάχης διασπασθὲν, καὶ τοῦ εἰς νοῦν ἐκλαμβανομένου Διὸς, πολλὰ ἐν τῷ ποιητῇ σκοπήσαντος, οὐδὲν αὐτῷ εὕρηται πιθανώτερον ἄλλο καὶ εὐπλαστότερον ἢ τὸ συγχεθῆναι τοὺς ὅρκους παρά τινος τῶν Τρώων. ἐπεὶ δὲ πάντες ἐμίσουν τὸν Ἀλέξανδρον ἶσα Κηρὶ μελαί*νῃ, ὡς προείρηται, ἐπιλέγε- 436
ται εἰς τοῦτον τὸν κατάρατον Πάνδαρον. καὶ τοίνυν τοῦ Ἀγαμέμνονος ἀξιώσαντος δίκαια, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες μέλλουσιν, ἀντειπεῖν οὐκ ἔχοντες, Πάνδαρος δὲ βάλλει λάθρα τὸν Μενέλαον, καὶ ἐπ' αὐτῷ

προεξανίστανται τῶν Ἑλλήνων οἱ Τρῶες, νομίσαντες, ὡς εἰκὸς, βασιλικὸν εἶναι τοῦτο βούλημα, καὶ οὕτω συνάγονται πιθανῶς εἰς πόλεμον τὰ στρατεύματα. καὶ ἐπ' ἀληθείᾳ μὲν ὁ ποιητὴς ἐν ἑαυτῷ κατὰ Δία, νοῦν, ἐβουλεύσατο, πῶς ἂν διασπάσας ἤδη τῇ μονομαχίᾳ τὴν μάχην αὖθις συναγάγῃ αὐτὴν καὶ πόλεμον κακὸν ἐγείρῃ καὶ φύλοπιν αἰνὴν, διὰ δὲ τὸ σεμνότερον καὶ ὑψηλότερον πιθανότερόν τε καὶ εὐπλαστότερον εἰς θεοὺς ἀνάγει τὸ βούλευμα, οἱονεὶ λέγων, ὅτι οὐδὲν ἐκώλυε διὰ τῆς μονομαχίας ταύτης λυθῆναι τὴν μάχην καὶ *φιλότητα ἐν ἀμφοτέροις γενέσθαι, εἰ μὴ ἄνωθεν κεκώλυτο βουλευσαμένων θεῶν, ἢ τῶν μυθικῶν ἢ τῶν τῆς ἀλληγορίας, ὡς εἴρηται. Ὁ δὲ Ζὴν ἢ ῥηματικῶς ἔχει ὡς ἀπὸ τοῦ ζῶ ἢ ἐκ τοῦ Ζεὺς παρωνόμασται. ἐν οἷς ὅρα ὅτι, ἐπεὶ μήτε ἀπὸ τοῦ Ζὴν Ζηνὸς προῆλθε πατρωνυμικὸν Ζηνίδης, μήτε ἀπὸ τοῦ Ζεὺς Ζείδης κατὰ ἀναλογίαν ὁμοίως τῷ ἀζεὺς ἀζείδης, ὃ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ κεῖται, ὠκνήθη καὶ ἐκ τῆς Διὸς γενικῆς γενέσθαι Διΐδης, τύπῳ δὲ γέγονε τοπικῷ ἐκ τοῦ Διὸς ὁ Δῖος, ἵνα εἴη, ὡς Χίιος Χῖος ὁ ἀπὸ Χίου, οὕτω καὶ Δίιος Δῖος ὁ ἀπὸ Διὸς, ὡς εἴ τις εἴποι ἀπ' αἰθέρος ἢ οὐρανοῦ. ἔχει δὲ ἄλλως καὶ πατρωνυμίας χαρακτῆρα τὸ Δίιος Δῖος κατὰ τὸ Τελαμώνιος Αἴας. ὅτι δὲ, ὥς περ Ζεὺς Διὸς παρὰ τὸ ζῶ ἢ παρὰ τὸ δεύω, ἔτι δὲ καὶ Ζὴν Ζηνὸς, ὁμοίως δὲ καὶ Ζὰν Ζανὸς κατὰ τὸ, βροντάτω μέγας Ζὰν, οὕτω καὶ Ζὰς ὁ αὐτὸς κατὰ τὴν αὐτὴν ἐτυμολογίαν, δηλοῦσιν οἱ παλαιοί. ὡς δὲ καὶ ὀξύνεται ὁ Ζὰς καὶ *τὸ ντ ἔχει ἐν τῇ γενικῇ, δῆλον ἐκ τοῦ παραδόντος ὅτι, καθὰ Πρὰς Πράντος ὄνομα ποταμοῦ καὶ πόλεως, καὶ Φθὰς Φθάντος κύριον παροξυνόμενον μετοχικῶς ἐν τῇ γενικῇ κατὰ τὸ φὰς φάντος, οὕτω καὶ Ζὰς Ζάντος, ὃ σημαίνει τὸν Δία. (Vers. 4.) Τὸ δὲ δειδέχατο, ἤγουν ἐδεξιοῦντο, ῥῆμα σύνηθες Ἰωνικὸν, τὴν παρὰ τοῖς ὕστερον πρόποσιν δηλοῖ· προπίνουσι γὰρ ἀλλήλοις κατὰ τὸ καὶ παρὰ Ῥωμαίοις ἔθος οἱ ἀλλήλους δεπάεσσι δεξιούμενοι. (Vers. 3.) Σημείωσαι δὲ ὅτι σεμνύνει τὸν χρυσὸν Ὅμηρος, οἷς καὶ εἰς οὐρανὸν αὐτὸν ἀνάγει, καὶ τὸν ἐν ἄλλοις πολύχαλκον διὰ τὸ στερεὸν ὧδε πολύχρυσον πλάττει διὰ τὸ καλὸν, τό τε δάπεδον τοῖς θεοῖς ἀπὸ χρυσοῦ στρωννύων καὶ χρυσέοις αὐτοὺς λέγων πίνειν δεπάεσσιν· ἀλληγορικῶς μέντοι διὰ τοῦ χρυσέου μὲν δαπέδου τὸ ἀνέφελον δηλοῦται τοῦ ἄνω τόπου, ὡς ἐν Ὀδυσσείᾳ μάλιστα φαίνεται, διὰ δὲ τῶν χρυσέων ποτηρίων ὁ ἥλιος ἐμφαίνεται, ὃς τὰς ὑγρότητας ἀνά*γει, δι' ὧν τὸ ἐκεῖ συμπόσιον τοῖς ἀλληγορουμένοις θεοῖς γίνεται· δι' οὗ καὶ ὁ ἄπονος βίος δηλοῦται τῶν θυμικῶν θεῶν καὶ ἀκάματος καὶ ἄφροντις, ἃ τοῖς περὶ γῆν οὐκ εἰσι. Τὸ δὲ χρυσοῖς δεπάεσσι δεξιοῦσθαι τοὺς θεοὺς ἀλλήλους τὰς συμπαθείας τῶν ἀστέρων δηλοῖ καὶ τὴν εἰς ἓν ἔστιν ὅτε σύμπνοιαν καὶ οἷον δεξίωσιν, δι' ἧς δοκοῦσι τὰ περὶ γῆν κατεργάζεσθαι. (Vers. 2.) Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ ὁ παρ' Εὐριπίδῃ Ζηνὸς πολύχρυσος οἶκος ἐκ τοῦ Ὁμηρικοῦ χρυσέου δαπέδου εἴληπται. ἔστι δὲ δάπεδον μὲν τόπος ἐγγὺς οἰκημάτων, αὐτὸς μὴ ἔχων οἰκήματα· ἢ τόπος ἐν πόλει, ψιλὸς οἰκημάτων, ὡς δηλοῖ παρά τινι καὶ τὸ, περιφέρων τὴν ἀσπίδα, ἐπίχαλκον οὖσαν, προσίσχε τῷ δαπέδῳ ἐντὸς τοῦ τείχους· ἢ χωρίον ὁμαλὸν, εἰς διατριβὴν ἀνεθὲν, 332 ὅ περ ἐν Ὀδυσσείᾳ καὶ τυκτὸν λέγει δάπεδον, ἐν ᾧ οἱ μνηστῆρες γυμνάζονται. δύναται δὲ κἀνταῦθα, ὥς που καὶ κατὰ Ὀδύσσειαν, τὸ ἐντὸς οἰκίας ἐμβαδὸν *δάπεδον λέγεσθαι, ὡς μὴ μόνον αἴθριον, ἀλλὰ καὶ ὑπορόφιον εἶναι δάπεδον. γίνεται δὲ παρὰ τὸ δᾶ, ὃ δηλοῖ Δωρικῶς τὴν γῆν, καὶ τὸ πέδον. γήπεδον μέντοι τὸ ἐν πόλει προκείμενον οἰκίας οἷον κηπίδιον. οἰκόπεδον δὲ οἰκίας καταῤῥιφείσης ἔδαφος, ὅ περ κοινότερον καὶ ἐρείπιον οἱ ὕστερόν φασιν. Ἰστέον δὲ ὅτι, ὥς περ ἰσοδύναμοι λέξεις τὸ δᾶ καὶ τὸ πέδον καὶ τὸ γῆ καὶ πέδον, οἷον ὄμνυμι πέδον γῆς παρὰ Σοφοκλεῖ, ἀπετέλεσαν τὸ δάπεδον καὶ τὸ γήπεδον, οὕτω καὶ ἐπ' ἄλλων γίνεται ὁμοιοσήμων λέξεων. τὸ γοῦν ὄρω καὶ τὸ θύνω συνελθόντα τὸ ὀροθύνω
437 συνέθηκαν, ὃ δηλοῖ τὸ διεγείρω, καὶ τὸ στρέφειν καὶ δινεῖν τὸ στρεφε*δίνηθεν, καὶ τὸ καίειν καὶ πυροῦν τὸ καπυρὸν, καὶ ἡ ἔρα καὶ γῆ τὸ ἔργον τὸ ἐπὶ γεωργίας, καὶ τὸ ἠλεὸν καὶ μάταιον παρὰ Ὀππιανῷ τὸ ἠλέματον. ὁμοίως δὲ καὶ ἐκ τοῦ φιλεῖν καὶ τοῦ ἥδεσθαι τὸ φιληδεῖν γίνεται· καὶ ἐκ τοῦ πόπος καὶ ἄναξ, θείων λέξεων, ὡς προδεδήλωται, πόπανον τὸ θεῷ ἄνακτι καθοσιούμενον, ὡς ἐμφαίνει καὶ ὁ κωμικός· καὶ ἐκ τοῦ κάσις καὶ γνωστὸς ὁ κασίγνητος τροπῇ τοῦ μακροῦ εἰς μακρόν· καὶ ἐκ τοῦ πρᾶος καὶ εὐμενὴς ὁ ἐν τῇ τραγῳδίᾳ πρευμενής· καὶ ἐκ τοῦ ἀπάγειν καὶ ἀπελαύνειν τὸ ψιλούμενον ἀγηλατεῖν· καὶ ἐκ τοῦ χύω καὶ χέω κατὰ τοὺς παλαιοὺς ὁ κυκεών· καὶ ἐκ τοῦ θροῦς καὶ βοὴ ὁ θόρυβος· καὶ ἐκ τοῦ μόρος καὶ φόνος ὁ ἐν τῇ ω' ῥαψῳδίᾳ μόρφνος αἰετός· καὶ ἐκ τοῦ χρέος καὶ ὀφειλὴ ὁ χρεωφειλέτης· καὶ

ἐκ τοῦ πτίσσειν καὶ αἰνεῖν, ταὐτοδυνάμων λέ*ξεων, ὥς φησι Παυσανίας ἐν τῷ αὐτοῦ λεξικῷ; ἡ πτισάνη· καὶ ἐκ τοῦ ἄττειν καὶ ἅλλεσθαι κατά τινας τὸ ἀττάλλειν· καὶ ἐκ τοῦ θορεῖν καὶ ἀΐσσειν ὁ θρᾴξ· καὶ ἐκ τοῦ καίειν καὶ δαίειν Κανδάων ὁ Ἄρης διὰ τὴν καυστειρὰν μάχην τὴν καὶ δηΐδα· καὶ ἐκ τοῦ φονεύειν καὶ κτείνειν τὸ φονοκτονεῖν· καὶ ἐκ τοῦ δονεῖν καὶ πάλλειν τὸ δνοπαλλίζειν· καὶ ἐκ τοῦ ἱκέσθαι καὶ θύειν ὁ ἰχθύς· καὶ ἐκ τοῦ ἄρχειν καὶ ἡγεῖσθαι ὁ ἀρχηγός· καὶ ἀπὸ τοῦ χέειν ῥέειν νάειν ὁ χρόνος· καὶ ἐκ τοῦ νάειν καὶ ῥέειν ὁ Νηρεύς· καὶ ἐκ τοῦ σύεσθαι, ἤγουν ὁρμᾶν καὶ τοῦ κιεῖν, ἡ συκῆ· καὶ ἐκ τῶν αὐτῶν δὲ κατὰ τοὺς παλαιοὺς καὶ ὁ δικὸς κατὰ μετάθεσιν ἢ τροπὴν διχρόνων. οὕτω δὲ καὶ ἐκ τοῦ θῶ τὸ τίθημι καὶ τοῦ θῶ τὸ θηλάζω τήθη ἡ ἐντιθεῖσα ἔνθεσιν, ἤγουν τροφήν, τῷ θηλάζοντι βρέφει· καὶ ἀπὸ τοῦ τείρω καὶ ἔδω τερηδὼν, ζωΰφιον ἐμφυόμενον ὀστοῖς καὶ ξύλοις καὶ ὅσοις τοιούτοις κραύροις ἐμφύονται σώμασι τοιαῦτα θηρί*δια, ὧν εἶδος καὶ οἱ ἐν Ὀδυσσείᾳ ἶπες· ἔτι ὁμοίως καὶ ἐκ τοῦ ἐναίρειν καὶ κτείνειν ἐναροκτάντας ὁ θάνατος. τοιοῦτο δὲ καὶ ἡ Ὁμηρικὴ Ἁλοσύδνη καὶ ἡ τοῦ Καλλιμάχου Ὑδατοσύδνη· ὀνόματα δὲ ταῦτα Νηρηΐδων. οὐκ ἀπέδικε δὲ τῶν τοιούτων οὐδὲ ὁ Ὡραπόλλων, ἀνὴρ λόγιος, οὗ ἡ σύνθεσις ἐκ τοῦ Ὦρος καὶ Ἀπόλλων, ἃ καὶ ἄμφω ἐπίθετά εἰσι Φοίβου. συμφωνεῖ δὲ καὶ τὸ μυθολογεύειν, ὅ πέρ ἐστι μυθεῖσθαι καὶ λέγειν· ἤδη δὲ καὶ τὸ λογολεσχεῖν, λόγος γάρ τις καὶ ἡ λέσχη ἐστὶ, τὴν δὲ τοιαύτην σύνθεσιν παρεισήγαγεν ὁ ἐκ παραλλήλου σχηματισμὸς, ὃς ἢ ἐννοίας ὁμοίας ἀλλήλαις ἐπιστοιβάζει, οἷον ὁ μέγας βασιλεὺς ἦλθεν, ὁ τρισμέγιστος ἄναξ παραγέγονεν· ἄμφω γὰρ τὰ κῶλα ταῦτα ἐκ παραλλήλου τὸ αὐτὸ δηλοῦσι νόημα, ἢ λέξεις ἰσοδυνάμους παραλληλίζει, οἷον τυχὸν ἴσως οὕτω γέγονε, καὶ *λίαν πάνυ ταχέως, καὶ ὅσα τοιαῦτα. ἐκ δὲ τῆς τοιαύτης τῶν λέξεων παραθέσεως ἐπενοήθη καὶ ἡ τοῦ ῥηθέντος δαπέδου καὶ τῶν ὁμοίων αὐτῷ σύνθεσις. οἱ δὲ θερμότεροι καὶ ταὐτοφώνους λέξεις οὕτω συνέθεντο. τοιοῦτο γὰρ τὸ φιλόφιλος καὶ τὸ φαυλεπίφαυλος καὶ εἴ τι ἄλλο οὕτω σύγκειται, ὡς καὶ τὸ πάμπαν ἐπίῤῥημα. καὶ τοῦτο μὲν οὕτως ἁπλούστερον. ἔστι δὲ καὶ ἄλλως εἰπεῖν τεχνικώτερον, ὅτι αἱ παράλληλοι λέξεις ἢ σύγκεινται ἢ παράκεινται. ἄμφω δὲ ταῦτα ἢ ἐκ ταὐτότητος γίνεται ἢ ἐξ ὁμοιότητος· οἷον ἐκ ταὐτότητος μὲν παραλληλισμὸς ἐν συνθέσει μὲν τὸ πάμπαν, ἐν παραθέσει δὲ τὸ πάνυ πάνυ, καὶ πάλαι πάλαι παρὰ τῷ κωμικῷ, καὶ ἔλακεν ἔλακε παρ' Εὐριπίδῃ, καὶ ὅσα τοιαῦτα. ἐκ δὲ ὁμοιότητος λέξεων παραλληλισμὸς ἐν συνθέσει μὲν τὸ γήπεδον καὶ ὅσα τοιαῦτα πρὸ βραχέων ἐῤῥέθη, ἐν παραθέσει δὲ τὸ λίαν πάνυ, καὶ τυχὸν ἴσως, *καὶ τὰ ὅμοια. λέγομεν δὲ ἐν ταὐτότητι μὲν τὰ καὶ τῇ φωνῇ καὶ τῷ νοήματι τὰ αὐτὰ, ἐν ὁμοιότητι δὲ τὰ τῇ προφορᾷ μὲν ἀνόμοια, τῇ σημασίᾳ δὲ ὅμοια, μάλιστα δὲ ταὐτοδύναμα. σκοπητέον δὲ καὶ μήποτε τὸ ἐνταῦθα δάπεδον τοῦ Διὸς ὅμοιόν ἐστι τῷ αὐλῇ, ὅ περ ἐν Ὀδυσσείᾳ φησὶν Ὅμηρος, εἰπὼν, Ζηνός που τοιήδε γ' Ὀλυμπίου ἔνδοθεν αὐλή. Ἥβη δὲ οἰνοχοεῖν λέγεται νέκταρ τοῖς ἄνω οὐ κατὰ τὸν ἐπὶ Ἡφαίστῳ ἐν τῇ α' ῥαψῳδίᾳ λόγον, ἀλλὰ διὰ τὸ ἀγήρω καὶ ἀεὶ νεάζοντα εἶναι τὰ θεῖα καὶ οἷον ἡβάσκοντα. κύριον δὲ μυθικῶς ὄνομα ἐνταῦθα ἡ Ἥβη, θυγάτηρ Ἥρας, Ἡρακλεῖ συνοῦσα· ἑτέρως μέντοι πρὸς ἀλήθειαν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται, ἀνθρώπου ἡλικίαν ἡ λέξις δηλοῖ, ὅτε τριχοῦνται αὐτῷ *τὰ ἐκ νέων ἄτριχα. διὸ καὶ ἀπότριχες ἐλέγοντο οἱ ἄνηβοι. ἐκ τοῦ 438
ἥδω δὲ, ὅ ἐστιν εὐφραίνω, ἡ ἥβη· χαρίεσσα γὰρ ἡ τοιαύτη ἡλικία καὶ ἡδεῖα κατὰ τὸ, οὗ περ χαριεστάτη ἥβη· ἀφ' ἧς καὶ τὰ ἱστορούμενα ἐνηβητήρια καὶ τὸ ἡβηδὸν ἐπίῤῥημα καὶ τὸ ἡβῶ ἡβήσω, καὶ ἡβάσω δὲ, ἐξ οὗ τὸ ἡβάσκω προσλήψει τοῦ κ, καὶ ἡ ἐν Ὀδυσσείᾳ πρωθήβη, καὶ ὅσα ἐκεῖ δηλοῦται, καὶ τὸ ἡβυλλιᾶν τὸ παρὰ τῷ κωμικῷ, καὶ τὸ ἐφήβαιον, οὗ πρόκειται ἥβη ἑτεροία, μέρος αὐτὴ δηλοῦσα σώματος. Ἀττικὸν δὲ τὸ ἐῳνοχόει, ὡς καὶ τὸ ἑώρακε καὶ τὸ ἐωνημένος ὁ ὠνησάμενος καὶ ἄλλα μυρία. οἱ δὲ παλαιοὶ καὶ τοιαῦτα τινά φασιν ὅτι, ὥς περ ᾦγε καὶ ἀνέῳγεν, οἷον· τὸν οὐ θεὸς
333 ἄλλος ἀνῷγε, καί· χήλου δὲ ἀπὸ πῶμα ἀνέῳγε, καὶ ἥνδανεν ἑήνδανεν, οἷον· ἀλλ' οὐκ Ἀτρείδῃ Ἀγαμέμνονι ἥνδανε, καί· οὐδ' Ἀγαμέμνονι πάμπαν ἑήν*δανε, καί· ὦσα παρὲξ καὶ ἐπὶ στόμα ἔωσεν, οὕτως ἀλλαχοῦ μὲν ᾠνοχόει υἱὸς Μενελάου, νῦν δὲ Ἥβη νέκταρ ἐῳνοχόει. οὕτως Ἡρωδιανός. Ζηνόδοτος δὲ ἐνῳνοχόει γράφει διὰ προθέσεως. ὅρα δὲ ὅπως, ὡς καὶ ἐν τῇ α' ῥαψῳδίᾳ πλατύτερον ἐῤῥέθη, ἐπὶ νέκταρος οὐκ εὐκαίρως εἶπε τὸ οἰνοχοεῖν, ἀλλὰ ἁπλῶς καὶ νῦν ὡς λέξιν συμποσιακὴν, ὡς εἴ τις εἴποι, ἐδίδου νέκταρ πιεῖν οἷα τινὰ οἶνον· οὐχ οὕτω δὲ ἄν τις εἴποι καὶ ὅτι ὕδωρ ἐῳνοχόει. τοῦτο μὲν γὰρ οὐχ

ἔχει βοήθειαν, τὸ δὲ Ὁμηρικὸν ἔχει πολλάς. τὸ δὲ νέκταρ πίνεται κατὰ μῦθον, ὥς περ αὖ πάλιν
ἡ ἀμβροσία ἐσθίεται. καὶ ἔστιν αὕτη μὲν ἀναβαίνουσα ῥοὴ, κάτωθεν δηλαδή· ἐκεῖνο δὲ μὴ καταῤ-
ῥέουσα ὑγρότης, ἀλλὰ δαπανωμένη ἄνω, ὑφ᾽ ἧς οἱ ἀστέρες τρεφόμενοι διαγίνονται· ἢ καὶ ἄλλως,
νέκταρ καὶ ἀμβροσία αἱ ἐκ γῆς ἀναβαίνουσαι ῥοαὶ ὑγραὶ, καὶ αὖθις νέον καταῤῥέουσαι· ἀφ᾽ ὧν καὶ
οἱ ἀστέρες δοκοῦσι τρέφεσθαι. ὃ δὴ καὶ Ὠκεανὸς, κύ*κλῳ ῥέων ὑπὸ τῶν παλαιῶν νενόηται, καὶ ὑφ᾽
Ὁμήρου Ὠκεανὸς θεῶν γένεσις λέγεται. Ὅτι δὲ τὸ νέκταρ ἐτυμολογεῖται καὶ παρὰ τὸ νέον ἀεὶ κτέαρ
εἶναι, καὶ εἴ τι ἄλλο ἄξιον λόγου, καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται, ὥς περ καὶ τὸ θείας εἶναι τινὰς λέξεις τὸ
νέκταρ καὶ τὴν ἀμβροσίαν. διὰ καὶ πολλὰ τῶν καλῶν σωμάτων τε καὶ πραγμάτων ἐκεῖθεν παρωνυ-
μοῦνται· λόγος οὖν ἀμβρόσιος, καὶ νὺξ ἀμβροσία, καὶ ἀμβρόσιαι χαῖται, καὶ ἀμβρόσιον στόμα παρ᾽
Εὐριπίδῃ, καὶ νεκτάρεος ἑανὸς καὶ χιτὼν, καὶ οἶνος δὲ, κατὰ τὸ, ἀμβροσίης καὶ νέκταρός ἐστιν ἀποῤ-
ῥώξ. Φασὶ δὲ οἱ παλαιοὶ παρθένων ἔργον εἶναι τὸ οἰνοχοεῖν, καὶ ἀνδρῶν δὲ νέων, ὧν καὶ τὸ ὑπηρε-
43 τεῖν· ὅθεν καὶ παῖδες οἱ δοῦλοι καὶ παιδίσκαι διὰ τὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας ὑπηρετητικόν. * (Vers. 6.)
Ὥς περ ἐκ τοῦ βάλλειν μετὰ τῆς ὑπὸ προθέσεως γίνεται τὸ ὑποβλήδην, ὡς ἐν τῇ ά ῥαψῳδίᾳ
κεῖται, καὶ μετὰ τῆς ἀνὰ προθέσεως τὸ ἀμβλήδην γοόωσα, ὡς ἐκ τοῦ μουσικῶς ἀναβάλλεσθαι κατὰ
τὸ ἀνεβάλλετο καλὸν ἀείδειν, οὕτω καὶ ἐνταῦθα τὸ παραβλήδην, ὃ δηλοῖ τὸ ἐκ παραβολῆς καὶ συγκρι-
439 τικῶς. φησὶ γὰρ ὅτι αὐτίκ᾽ ἐπειρᾶτο Ζεὺς ἐρέθιζέμεν *Ἥρην κερτομίοις ἐπέεσσι παραβλήδην ἀγο-
ρεύων. ὁ δὲ λόγος τῆς παραβολῆς, ἤγουν συγκρίσεως, ἦν ὅτι δοιαὶ μὲν Μενελάῳ ἀρηγόνες εἰσὶ θεάων,
Ἥρη τ᾽ Ἀργείη καὶ ἀλαλκομενηὶς Ἀθήνη· ἀλλ᾽ ἤτοι ταὶ, ἤγουν αὗται, ὑμεῖς νόσφι καθήμεναι εἰσο-
ρόωσαι τέρπεσθον, τῷ δ᾽ αὖτε φιλομειδὴς Ἀφροδίτη, μία δηλαδὴ αὐτῷ ἀρηγὼν οὖσα, ἀεὶ παρμέμβλωκε
καὶ αὐτοῦ Κῆρας ἀμύνει. καὶ νῦν ἐξεσάωσεν οἰόμενον θανέεσθαι. ἔχει δὲ τὸ κέρτομον ὁ λόγος οὐ μόνον
διότι τὰς δύο συγκρίνει τῇ μιᾷ, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἐκείνων τῶν δύο ἡ μὲν τοῖς Ἀργείοις ἐπονομάζεται·
Ἀργεία γὰρ λέγεται Ἥρα· διὸ καὶ ἐπικουρεῖν ἐκείνοις ὀφείλει· Ἀθηνᾶ δὲ ἀλκῆς καὶ μένους οὖσα
ἐπώνυμος, ὅμως ἀγεννῶς ἐκθηλύνεται· Ἀφροδίτη δὲ, ἡ φιλομειδὴς, κρεῖττόν τι ἔχει ἐκείνων. ὁ δὲ
ῥηθεὶς λόγος παρῳδηθεὶς ἔσται ποτὲ χρήσιμος *καὶ ἐπί τινος πλείονας μὲν ἔχοντος βοηθοὺς, χαύνους
δέ. ὅρα δὲ ὅτι ἡ σύγκρισις οὐκ ἀνδρειοτέραν τῶν δύο τὴν μίαν εἶναι συνάγει· πῶς γὰρ ἐὰν καὶ μόνη
ἀλλαχοῦ Ἀθηνᾶ τὴν Ἀφροδίτην ἀχρείαν ἐκφαίνει, καὶ Διομήδης δὲ, συναιρομένης Ἀθηνᾶς, βάλλῃ
ἐκείνην. ἀλλ᾽ ἡ ἀγωγὴ αὕτη τῆς συγκρίσεως ἐπιμελεστέραν ποιεῖ τῶν δύο τὴν μίαν, εἴ περ αὗται μὲν
χωρὶς κάθηνται, ἡ δὲ Ἀφροδίτη τῷ Ἀλεξάνδρῳ ἀεὶ παραμέμβλωκεν, ἤτοι παραμεμέληκε, καὶ διὰ φρον-
τίδος γίνεται, ἢ μάλιστα παραμεμόληκε καὶ ἐγγὺς μολεῖ· ἐγγύτητα γὰρ ἡ παρὰ πρόθεσις δηλοῖ, ὡς τὸ,
οἱ δὲ θεοὶ πὰρ Ζηνὶ καθήμενοι, ἤγουν ἐγγὺς τοῦ Διός. καὶ ἄλλως δὲ σαφέστερον καὶ συντομώτερον
εἰπεῖν, ἡ ῥηθεῖσα παραβολὴ ἤτοι σύγκρισις ἐκ τοῦ μείζονος μέν ἐστι, λέγει δὲ ὡς δύο μὲν αἱ τοῦ Μενε-
λάου, μία δὲ ἡ τοῦ Πάριδος. καὶ αὗται μὲν, σεμνῶς ὀνομάζονται, ἡ δὲ ἐκ τοῦ μειδιάματος. καὶ ὅμως
αὗται μὲν νόσφι *κάθηνται τοῦ Μενελάου, ἡ δὲ ἀεὶ παρμέμβλωκε· καὶ αἱ μὲν θέας τέρψιν ποιοῦνται
τὴν μάχην, ἡ δὲ ἀμύνει τὰς Κῆρας τῷ Πάριδι. (Vers. 11.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ παρμέμβλωκε τρία 334
σημαίνει, ἓν μὲν τὸ μεμέληκε καὶ φροντίδα ἔχει, καὶ γίνεται ἐκ τοῦ μέλω μελήσω μεμέληκα, καὶ
συγκοπῇ μέμληκα, καὶ πλεονασμῷ τοῦ β διὰ καλλιφωνίαν καὶ τροπῇ τοῦ η εἰς ω μέμβλωκα· ἕτερον δὲ
τὸ παραμεμόληκεν ἤγουν παρῆλθεν, ὡς εἴ τις εἴποι, ὅτι παρμέμβλωκεν ἡ ἡμέρα, ἤγουν παρῴχετο·
ἡ δὲ χρῆσις ἐν Ὀδυσσείᾳ, καὶ γίνεται ἐκ τοῦ μολῶ μολήσω κατὰ τὸ αὐτὸ κανόνισμα· τρίτον δὲ τὸ
παραμεμόληκε, τουτέστιν ἐγγύς ἐστιν, πάρεστιν, ὡς ἐνταῦθα φαίνεται. λέγει οὖν ἀντιθετικῷ σχήματι,
ὡς ὑμεῖς μὲν νόσφι κάθησθε, ἡ δὲ ἀεὶ τῷ Ἀλεξάνδρῳ παρμέμβλωκεν ἤτοι παρακολουθεῖ, ἐγγὺς
οὖσα, οὐ νόσφι καθημένη. σημείωσαι δὲ ὅτι ὁ Ζεὺς μὲν σεμνότερον φράσας ἐνέφηνε τὴν πρὸς τὸν
Πάριν σχέσιν τῆς *Ἀφροδίτης, ἡ Ἑλένη δὲ πρὸ τούτου θυμωθεῖσα παραλαλεῖ οὕτω διακεῖσθαι αὐτὴν
πρὸς Ἀλέξανδρον, ὡς ἢ ἄλοχον εὐνοοῦσαν ἢ δούλην εὐλαβῶς ὑπείκουσαν. (Vers. 7.) Τὸ δὲ ἀρηγὼν
λέγεται μὲν καὶ ἀρωγός· γίνεται δὲ ἀπὸ τοῦ Ἄρης, ὥς περ ὁ βοηθὸς ἀπὸ τῆς βοῆς, ὃ καὶ αὐτὸ τὴν
μάχην ἔστιν ὅτε δηλοῖ, καθὰ καὶ ὁ Ἄρης. (Vers. 8.) Ἀλαλκομενηὶς δὲ ὡς γίνεται ἀπὸ τοῦ ἀλαλκεῖν
ἤτοι βοηθεῖν διὰ μένος, ἢ ἀπό τινος Ἀλαλκομενέως ἥρωος, ἢ ἀπὸ Ἀλαλκομενίου ὄρους, οἱ ἐτυμολόγοι

φασί. (Vers. 10.) Τὸ δὲ φιλομειδὴς, ὅ περ Ἡσίοδος ἐκ τῶν τοῦ Κρόνου μηδέων ἐτυμολογεῖ, ὡς
Βοιωτικῶς διὰ τῆς ει διφθόγγου τὴν παραλήγουσαν γράφεσθαι, διπλάζει τὸ μ̄ διὰ μέτρον κατά τινα
τῶν ἀντιγράφων, ὡς ἂν οὕτως ἡ τοῦ στίχου λαγαρότης μεστωθῇ πρὸς μέτρον ἄρτιον. (Vers. 11.) Τὸ
δὲ αἰεὶ τὴν παράμονον ἐπὶ τῷ Πάριδι φροντίδα τῆς Ἀφροδίτης δηλοῖ. Τὸ δὲ, καὶ αὐτοῦ Κῆρας ἀμύνει,
διασαφητικόν ἐστι τοῦ παρμέμβλωκεν. ἐνθυ*μητέον δὲ ὅτι ἐκ τοῦ Κῆρας ἀμύνειν ὁ κηραμύντης ὕστερον
συντέθειται, ὁ αὐτὸς ὢν τῷ ἀλεξικάκῳ, ἵνα ὡς ἐκ τοῦ ἀμύνειν ἁπλοῦ ὁ Ἀμύντας τὸ κύριον, οὕτως
εἴη ἐκ τοῦ Κῆρας ἀμύνειν ὁ κηραμύντης, ὃν Σοφοκλῆς ἀλεξίμορον εἴποι ἄν. ἡ δὲ τοιαύτη ἀγωγὴ καὶ
τὴν παρ' Ἡσιόδῳ ἀλεξιάρην νειὸν καὶ τὴν χειμάμυναν χλαῖναν καὶ τὴν ἀλεξάνεμον, ἤδη δὲ καὶ τὴν
ἐκ τριχῶν μυιοσόβην συνέθετο. (Vers. 12.) Τὸ δὲ οἰόμενον ἢ ἐνεργητικῶς κεῖται ἀντὶ τοῦ νομίζοντα,
ἢ παθητικῶς ἀντὶ τοῦ νομιζόμενον. σημείωσαι δὲ ὅπως πάνυ δεξιῶς μεθοδεύει τὴν τῶν ὅρκων σύγχυσιν
ὁ ποιητὴς, οὐκ ἐξ ἐπιταγῆς τοῦ ὁρκίου Διὸς, ὃς καὶ τῶν ὅρκων τα*μίας ἐστὶν, ἀλλ' ἐκ τοῦ κατὰ 440
τὴν Ἥραν χόλου, ὃν ἐκ τοῦ ῥηθέντος κερτόμου ἐρεθισμοῦ αὐτὴ μετ' ὀλίγα πείσεται. ἰστέον δὲ καὶ
ὅτι μεγάλης βοηθείας δηλωτικὸν τὸ, αἰεὶ Κῆρας ἀμύνει, καὶ νῦν ἐξεσάωσεν οἰόμενον θανέεσθαι.
(Vers. 13.) Οὐ μόνος Ἀγαμέμνων ἐπεψηφίσατο νίκην, ὡς εἴρηται, τῷ ἀδελφῷ Μενελάῳ, ἀλλ' ἰδοὺ
καὶ ὁ Ζεὺς λέγων· ἀλλ' ἤτοι νίκη μὲν Ἀρηϊφίλου Μενελάου. καὶ ὅρα ὡς Ἀρηΐφιλον ὁ ποιητὴς, καθὰ
προγέγραπται, καὶ διὰ τοῦ Διὸς καλεῖ τὸν Μενέλαον, ὥς περ καὶ διὰ τοῦ Πριάμου καὶ ἑτέρων.
(Vers. 14.) Βουλευτοῦ λόγος τὸ, ἡμεῖς δὲ φραζώμεθα ὅπως ἔσται τάδε ἔργα· εἰ δὲ περὶ πολέμου καὶ
εἰρήνης ἡ βουλὴ, οἰκεῖον καὶ τὸ ἐπαγόμενον· ἢ αὖτις πόλεμόν τε κακὸν καὶ φύλοπιν αἰνὴν ὄρσομεν,
ἢ φιλότητα μετ' ἀμφοτέροισι βάλωμεν. προεκθετικῶς δὲ καὶ σκεπτικῶς ταῦτα φησὶν Ὅμηρος, μελε-
*τῶν τε, ὡς καὶ προεῤῥέθη, πῶς μεταχειρίσηται τὰ ἑξῆς, καὶ ἅμα προαναφωνῶν τὴν Τρωικὴν
ἅλωσιν. *(Vers. 20.) Τὸ, αἳ δ' ἐπέμυξαν Ἀθηναίη τε καὶ Ἥρη, ἀντὶ τοῦ μεμυκόσι χείλεσι ποιὸν ἦχον 22
διὰ τῆς ῥινὸς ἀπετέλεσαν δυσχεραίνουσαι. ἔστι δὲ μύζειν, ὡς καὶ ὁ κωμικὸς δηλοῖ, τὸ τὴν φωνὴν τοῦ
μ̄ στοιχείου ἐκφωνεῖν. ἐκ δὲ τοῦ μύζειν καὶ ὁ μυκτὴρ λέγεται καὶ ὁ μυγμὸς καὶ τὸ μυχθίζειν παρά τε
Αἰσχύλῳ καὶ ἄλλοις. οὕτω δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ ῥ̄ παρηχεῖται ὁ ῥοῖζος, καὶ ἀπὸ τοῦ σ̄ ὁ σιγμός. ὅτι δὲ
ἡ τοῦ μύζειν κίνησις καὶ τὴν μύτιν παράγει, ἧς χρῆσις ἐν τῷ Ἀθηναίῳ, ἔτι δὲ καὶ τὴν μύξαν, καὶ ἐν
ἄλλοις δηλοῦται, καθὰ καὶ ὅτι μύξα οὐ μόνον περίττωμα τὸ ζωικὸν, ἀλλὰ καί τις ἑτεροία ἡ παρὰ τῷ
Ὀππιανῷ γλαγόεσσα· καὶ ἡ τοῦ λύχνου δὲ, ἣν καὶ μύκητά φαμεν, ἀφ' ἧς καὶ λύχνος δίμυξος παρά
τινι Φιλυλλίῳ, ὥς φησιν ὁ *αὐτὸς Ἀθήναιος. (Vers. 21.) Σύντομα ὁμοιοτέλευτα ἐν τῷ, πλησίαι
ἥσθην, κακὰ δὲ Τρώεσσι μεδέσθην, ἀντὶ τοῦ πλησίαι καθεζέσθην, κακὰ δὲ τοῖς Τρωσὶν ἐβου-
λευέσθην. καὶ ὅρα τὸ πλησίαι· ἀπὸ ἀρσενικοῦ γὰρ τοῦ ὁ πλησίος θηλυκὸν ἡ πλησία, οὗ πληθυντικὸν
αἱ πλησίαι. (Vers. 22.) Ἐν τῷ, ἤτοι Ἀθηναίη ἀκέων ἦν, οὐδέ τι εἶπεν, οὐκ ἔστι τὸ ἀκέων ἐπίῤῥημα
335 ἀντὶ τοῦ ἡσύχως, ὡς Ἀριστόνικος βούλεται, ὁμοίως τῷ, ἀλλ' ἀκέων δαίνυσθε, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ ἀκέουσα
εἴρηται Ἀττικῶς. Ἀπολλώνιος γὰρ ἐν τῷ περὶ μετοχῶν ἀποδείκνυσιν ἐκ τῆς συντάξεως ἀκριβέστατα,
ὅτι οὐ δύναται εἶναι ἐπίῤῥημα μεσότητος. καινὸν οὖν γένος, οὐ μόνον ἡ ὑλήεις Ζάκυνθος καὶ ὅσα
τοιαῦτα, ἀλλὰ καὶ τὸ, ἀκέων Ἀθηνᾶ. τοιοῦτον κατά τινας καὶ παρὰ τῷ φιλομήρῳ Σοφοκλεῖ τὸ,
κρυπτᾷ τ' ἀχέων ἐν ἥβᾳ, ἤγουν ἐν ἀφανεῖ ἀχέουσα ἥβῃ, ἡ Ἠλέκτρα δηλαδή. περὶ δὲ τοῦ ἀκέων δεδή-
λωται καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσσειαν. ἔστι δὲ τὸ, οὐ*δέ τι εἶπε, διασαφητικὸν τοῦ ἀκέων ἦν, ὃ ταὐτὸν
ἐστι τῷ ἀκὴν, τῷ δηλοῦντι μὲν τὸ ἡσύχως, γινομένῳ δὲ ἀπὸ τοῦ ᾱ στερητικοῦ καὶ τοῦ χαίνειν, ὅμοιον
δὲ πρὸς τὸ ἀκέων ἦν, οὐδέ τι εἶπε, τὸ ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ. ἐνταῦθα δὲ ὅρα καὶ ὅτι ἔστι ποτὲ σιγᾶν
καὶ διὰ θυμὸν πολύν. Ἀθηνᾶ γοῦν σιωπᾷ νῦν σκυζομένη Διὶ πατρὶ, οὗ πρὸς διασάφησιν ἐπῆκται τὸ,
χόλος δέ μιν ἄγριος ᾕρει, ὃς καὶ ἐπέχει τὴν λαλιὰν τῇ Ἀθηνᾷ, ἢ κατὰ ἐγκοπὴν ἢ κατὰ εὐλάβειαν.
(Vers. 23.) Σημείωσαι δ' ἐν τούτοις καί τινα καινὴν παρήχησιν τὸ, χόλος δέ μιν ἄγριος ᾕρει· Ἥρῃ
δ' οὐκ ἔχαδε χόλον στῆθος. παρηχεῖται γάρ πως τὸ ῥῆμα τὸ ᾕρει πρὸς τὸ Ἥρῃ κύριον ὄνο*μα. καὶ 441
ζητητέον τὴν ὁμοιότητα ἐν τῇ ά ῥαψῳδίᾳ εἰς τὸ ἔδεισαν καὶ οὐκ ἔδησαν. Περὶ δὲ τοῦ σκύζεσθαι, ἀφ'
οὗ καὶ τὸ σκυδμαίνειν καὶ τὸ ἐπισκύνιον, ῥηθήσεταί που ἐν τοῖς ἑξῆς. (Vers. 24.) Τὸ δὲ, οὐκ ἔχαδε,
δηλοῖ μὲν τὸ ὑπεχώρησε, καὶ γίνεται ἀπὸ τοῦ χῶ τὸ χωρῶ, ἐξ οὗ καὶ χώρα καὶ χωρίον, ὅθεν παρά-

γωγον τὸ χάζω καθ᾽ ὁμοιότητα τοῦ σχῶ σχάζω, ἐξ οὗ τὸ γῆρυν ἄφθογγον σχάσας, κλῶ κλάζω, κρῶ κράζω, βῶ βάζω, φῶ φάζω, ῥῶ ῥάζω, ἐξ οὗ ἐν Ὀδυσσείᾳ τὸ, ῥάσατε δ᾽ ὕδωρ, καὶ ἐῤῥάδαται τοῖχοι, βρῶ βράζω, καὶ τὰ ὅμοια μονοσύλλαβα· ἢ δὲ κατὰ μέσον παρακείμενον ἀναγνωστέον κέχαδεν, ἢ κατὰ δεύτερον ἀόριστον ἔχαδε. (Vers. 25.) Θρασεῖα δὲ ἡ Ἥρα καὶ ἐν τοῖς παροῦσιν, εἴ περ Ἀθηνᾶ μὲν ἡσύχως ἔχει, πέττουσα τὸν χόλον ζέοντα ἔσω, αὐτὴ δὲ ὑπερεκβλύζει διὰ τοῦ στόματος, οἷα τοῦ στήθους μὴ *στέγοντος· περὶ ὃ ζωπυρούμενος ἀνάπτεται κατὰ καιρὸν ὁ θυμὸς, καθὰ καὶ ἐν τῷ, τέτλαθι κραδίη, δηλοῦται, καὶ ἐν τῷ τὸν Ἀχιλλέα διάνδιχα μερμερίζειν ἐν λασίοις στήθεσι, καὶ ἐν ἑτέροις πολλοῖς. ὡς ἐπὶ ἀγγείου δέ τινος εἴρηται τὸ, οὐκ ἔχαδε στῆθος χόλον, ἵνα εἴη νοεῖν, ὡς τῇ μὲν Ἀθηνᾷ τὸ στῆθος ἔστεγε τὸν χόλον, τῇ δὲ Ἥρᾳ ὑπερεξεχεῖτο, τουτέστιν ἡ μὲν οὐδὲν εἶπεν, ὡς ὁ ποιητὴς ἔφη, ἡ δὲ Ἥρα ἐξελάλησε. διὸ ἐπάγει· ἀλλὰ προσηύδα, αἰνότατε Κρονίδη καὶ ἑξῆς, ὡς καὶ ἐν τῇ α´ ῥαψῳδίᾳ κεῖται. (Vers. 26.) Βαρὺ τῇ Ἥρᾳ δοκεῖ, ἐὰν ἀτέλεστον ἱδρῶτα ἱδρώσῃ, κάμοιεν δὲ μάτην αὐτῇ οἱ ἵπποι λαὸν ἀγειρούσῃ κατὰ Πριάμου. τοῦτο δὲ μυθικῶς μὲν ἡ Ἥρα ἐποίει, πονουμένη ὑπὲρ τῶν Ἀχαιῶν διὰ τὴν κατὰ τοῦ Πάριδος μῆνιν. ἄλλως δὲ ἡ βασιλικὴ αὐτὸ ἐξουσία ἐνεργοῦσα ἦν πρεσβευτικῶς, εἰς ἣν ἀλληγορεῖται ἡ Ἥρα, ὡς πολλαχοῦ δηλοῦται. ἰστέον δὲ ὅτι τὸ Ὁμηρικὸν τοῦτο χωρίον παρῳδη*θὲν λεχθείη ἂν πρός τινος ἐν κενοῖς κοπιάσαντος, οἷον, πῶς ἐθέλεις ἅλιον θεῖναι πόνον ἠδ᾽ ἀτέλεστον ἱδρῶθ᾽ ὃν ἵδρωσα μόγῳ. εἰ δὲ καὶ πολιτικὸν εἴη τὸ ἔργον, ἁρμόσει ποτὲ καὶ τὸ ἑξῆς, καμέτην δέ μοι, ἢ ἔκαμον δέ μοι, οἱ ἵπποι λαὸν ἀγείροντι. Τὸ δὲ, πῶς ἐθέλεις ἅλιον θεῖναι πόνον καὶ ἑξῆς, μετ᾽ ὀλίγα ἐκ πυσματικοῦ παραινετικῶς σχηματίζων Ὅμηρος φησίν· ἀλλὰ χρὴ καὶ ἐμὸν θέμεναι πόνον οὐκ ἀτέλεστον. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τοῦ ἅλιον πόνον ἐφερμηνευτικόν ἐστι τὸ ἀτέλεστον ἱδρῶτα. οὐκ ἄδηλον δὲ ὡς ἐπὶ ψόγῳ τῆς ναυτιλίας ἅλιον ἐκ τῆς ἁλὸς τὸ μάταιον εἴρηται, καὶ ὡς τὸ ἀτέλεστον καὶ ἀτελεύτητον λέγεται. αὐτὸ δὲ παρὰ Σοφοκλεῖ καὶ τὸν μὴ τελευτὴν ἐπάγοντα τοῖς ζητουμένοις δηλοῖ ἐν τῷ, ἄτεγκτος κἀτελεύτητος φανεῖ. ἰστέον δὲ καὶ ὅτι βλασφημίας μόριον παλαιός τις φησὶ καὶ τὸ ἅλιος ῥηθὲν παρὰ τὴν ἅλα, ἧς τὸ ὕδωρ εἰκαῖόν τι ἐδόκει πρὶν ἢ τὰς νῆας *ἐφευρεθῆναι. (Vers. 27.) Ἀττικὸν δὲ συνήθως τὸ, ἱδρῶτα ὃν ἵδρωσα, ὡς καὶ τὸ, δαῖνυ δαῖτα, καὶ τὰ ἄλλα, ἐν οἷς συνεκφωνεῖται τῷ ῥήματι καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ ὄνομα. (Vers. 29. sqq.) Ἐφ᾽ οἷς τις παραχωρεῖ δυσαρεστούμενος μὲν, ἄκων δὲ ὑπενδιδοὺς, καλῶς ἂν ἐρεῖ τὸ τῆς Ἥρας, ἤγουν τὸ, ἔρδε· ἀτὰρ οὐ πάντες ἐπαινέομεν ἄλλοι. ὁμοίως καὶ τὸ τοῦ Διός· ἔρξον ὅπως θέλεις, μὴ τοῦτό γε νεῖκος ὀπίσσω σοὶ καὶ ἐμοὶ μέγ᾽ ἔρισμα μετ᾽ ἀμφοτέροισι γένηται. (Vers. 29.) Ἰστέον δὲ ὅτι, ἔρξον ὅπως ἐθέλεις, περιφραστικὴ ἑρμηνεία ἐστὶ τοῦ ἔρδε, ὃ ἐλλιπῶς καὶ ἐν τῇ α´ ῥαψῳδίᾳ κεῖται. ταὐτὸν δὲ νεῖκος καὶ ἔρισμα, ὅ ἐστιν ἔρις. Ὅρα δὲ τὸ ἔρδε καὶ τὸ ἔρξον διαφόρως ἐξ ἑνὸς θέματος προφερόμενα. προϋποκειμένου γὰρ τοῦ ῥέζω ῥέξω, εἶτα μεταθέσεως γενομένης, τὸ ἔρζω τροπῇ μὲν συνήθει τοῦ ζ εἰς δ ἔρδω γεγονὼς, μένει ἄκλιτον, καθ᾽ αὐτὸ δὲ ὂν διὰ τοῦ ξ ἔχει τὸν μέλλοντα Δωρικώτερον· ἐξ οὗ τὸ ἔρξον· καὶ ἄλλως δὲ τὸ ἔρξον δύνα*ται ἀπὸ τοῦ ἔργω εἶναι, ἀφ᾽ οὗ τὸ ἔοργα. ὅρα δὲ ὅτι πρωτοτύπου μὲν ὄντος τοῦ ῥέζω, ὅ πέρ ἐστιν ἐῤῥωμένως πράττω, ὡς ἐκ τοῦ ῥῶ μονοσυλλάβου ῥήματος, δευτερεύοντος δὲ τοῦ ἔρδω, χρῆσις ἐνταῦθα κεῖται

442 ἀμφοῖν, τοῦ μὲν ἐν τῷ κακὰ ῥέζουσι, τοῦ δὲ ἐν τῷ ἔρδε. *(Vers. 32.) Ὁ ἄγαν τινὶ θυμούμενος

6 ἀκούσοι ἄν ποτε οἰκείως τὸ, δαιμόνιε, τί νύ σε κακὸν ῥέζω, ὅτ᾽ ἀσπερχὲς μενεαίνεις, ἤγουν τί σε κακοποιῶ ὅτι πάνυ ἐπισπέρχεις, ἤτοι σπεύδεις εἰς τὸ κατ᾽ ἐμοῦ μένος. Ἥρα δὲ τοῦτο ἀκούει ἐκ Διὸς δαιμονίη προσρηθεῖσα. Ἔστι δὲ ἀσπερχὲς τὸ πολυσπούδαστον, ὃ περισπερχὲς λέγει ὁ Σοφοκλῆς, κατ᾽ ἐπίτασιν καὶ αὐτός. ἁπλοῦν δὲ αὐτοῦ *ῥητὸν οὐ τὸ σπερχὲς, ἀλλὰ τὸ σπερχνὸν, ὅμοιον ὂν τῷ τερπνὸν καὶ στεγνόν. (Vers. 34.) Θυμὸν θέλων ἐνδείξασθαι τῆς Ἥρας πάνυ πολὺν ὁ Ζεὺς φησίν· εἰ δὲ σύ γε εἰσελθοῦσα πύλας καὶ τείχεα μακρὰ ὠμὸν βεβρώθοις Πρίαμον Πριάμοιό τε παῖδας ἄλλους τε Τρῶας, τότε κεν τὸν χόλον ἐξακέσαιο. ὁ δὲ λόγος ἁρμόσει ποτὲ παρῳδηθεὶς καὶ ἄλλοις προσώποις πάνυ θυμουμένοις, ὁποῖον καὶ τὶ εὐξάμενον ἔφεσιν αὐτῷ ἐγγενέσθαι ἥπατι ἀνθρώπου ἐμφῦναι ὥστε καταφαγεῖν. Σημείωσαι δὲ ὅτι ἀνωτέρω αἰνότατος ὑπὸ Ἥρας ὁ Ζεὺς ὀνειδισθεὶς ἀντισκώπτει ἄρτι αὐτὴν εἰς ἄκραν ἀπήνειαν, δι᾽ ἣν ὠμὸν ἂν φάγοι τὸν Πρίαμον καὶ τοὺς περὶ αὐτόν. (Vers. 36.) Ὅρα δὲ καὶ τὸ, χόλον ἐξακέσαιο· νόσος μὲν γὰρ οἷον τὸ χολοῦσθαι, τὸ δὲ παύσασθαι τοῦ χόλου ἀκέσασθαί ἐστι. (Vers. 35.)

Τοῦ δὲ βεβρώθοις τὸ θέμα βεβρώθω, γενόμενον κατὰ ἀναδιπλασιασμὸν ἐκ τοῦ βρῶ, καθὰ ἐκ τοῦ κλῶ
τὸ κλώθω. *(Vers. 39.) Τὸ, ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν, ἀντὶ τοῦ ἐπιτυχῶς θὲς εἰς νοῦν. δῆλον δὲ ὡς 443
337 διαφέρει τὸ βαλέσθαι τοῦ βαλεῖν. (Vers. 40.) Ἀντιπαραχωροῦσιν ἀλλήλοις βιωτικώτερον θελημάτων 3
τινῶν Ζεύς τε καὶ Ἥρα, ἵνα μὴ τὴν συζυγίαν τῇ φιλονεικίᾳ διιστῶσι. ῥητορικωτάτη δὲ ἡ σκευωρία
τοῦ λόγου. ὁ μὲν γὰρ Τροίαν, ἣν μίαν, ὥς φησιν, ἔχει, χαρίζεται· ἡ δὲ ἀντὶ μιᾶς τρεῖς αὐτῷ προΐε-
ται. δοκεῖ δὲ ἐνταῦθα μαντικώτερον παραλαλεῖν ὁ ποιητὴς τὴν τῆς Μυκήνης ἀπώλειαν, ἣν ἐκ τῶν
ῥηθεισῶν τριῶν κακῶς παθοῦσαν καὶ Ἀριστοτέλης ἱστόρησε. φέρεται δὲ ἱστορία καὶ ὅτι Περσεὺς μὲν
αὐτὰς ἔκτισεν, ἐταπεινώθησαν δὲ μετὰ τὰ Τρωικά· ὕστε*ρον δὲ κατεσκάφησαν ὑπὸ Ἀργείων, ὡς μηδὲ
ἴχνος, φασὶ, Μυκήνης εὑρίσκεσθαι. ἔχει δ' ὁ τόπος οὗτος καὶ αὔξησιν χαρίτων. Ζεὺς μὲν γὰρ οὐχ'
ἁπλῶς πόλιν προΐέσθαι λέγει, ἀλλ' ἣν ἐτίμα πασῶν μάλιστα πόλεων τῶν ὑπ' οὐρανὸν, προσθεὶς καὶ
αἰτίαν τὸ αὐτόθι ἐνδελεχὲς τῶν θυσιῶν. Ἥρα δέ φησι καὶ αὐτὴ ὅτι οὐ τῶν τυχόντων ὑπεξίσταμαί
σοι, ἀλλὰ τῶν φιλτάτων. Σημείωσαι δὲ ὅτι ψεύδεται ὁ Ζεὺς ἐνταῦθα φανερῶς, νόμῳ ῥητορικῷ αὔξων
τὴν χάριν. ὅτι γὰρ οὐχ' οὕτως ἐκθύμως τὴν Τροίαν φιλεῖ, δηλοῖ ὁ Ποσειδῶν ἐν τῷ· ἤδη γὰρ Πριά-
μου γενεὴν ἤχθηρε Κρονίων. καὶ εἰκότως· ἐπιώρκησαν γάρ. φράζει δ' ἐν τούτοις ὁ ποιητὴς οὕτω·
ὁππότε κεν καὶ ἐγὼ μεμαὼς πόλιν ἐξαλαπάξαι τὴν ἐθέλω, ὅθι τοι φίλοι ἀνέρες ἐκγεγάασι, μήτι δια-
τρίβειν τὸν ἐμὸν χόλον, ἀλλά μ' ἐᾶσαι· καὶ γὰρ ἐγώ τοι δῶκα ἑκὼν ἀέκοντί γε θυμῷ. αἳ γὰρ ὑπ'
ἠελίῳ τε καὶ οὐρανῷ ἀστερόεντι ναιε*τάουσι πόληες ἐπιχθονίων ἀνθρώπων, τάων μοι περὶ κῆρι,
τουτέστι τούτων μοι περισσότερον ἐν τῇ ψυχῇ, τιέσκετο Ἴλιος ἱρὴ, καὶ Πρίαμος καὶ λαὸς ἐϋμμελίω
Πριάμοιο· οὐ γάρ μοι ποτὲ θυμὸς ἐδεύετο δαιτὸς ἐΐσης, τῆς τῶν θυόντων δηλαδὴ, λοιβῆς τε κνίσσης
τε· τὸ γὰρ λάχομεν γέρας ἡμεῖς. καὶ ταῦτα μὲν τὰ τοῦ μυθικοῦ Διός. (Vers. 50. sqq.) Ἡ δὲ Ἥρα,
ἤτοι ἐμοί, φησι, τρεῖς μὲν πολὺ φίλταταί εἰσι πόληες, Ἄργος τε Σπάρτη τε καὶ εὐρυάγυια Μυκήνη,
ὧν ἐκ τοῦ Ἄργους καὶ Ἀργεία λέγεται. τάων οὔτι ἐγὼ πρόσθ' ἵσταμαι, οὐδὲ μεγαίρω τὰς διαπέρσαι,
ὅταν τοι ἀπέχθωνται περὶ κῆρι. εἴ περ γὰρ φθονέω τε καὶ οὐκ εἰῶ διαπέρσαι, οὐκ ἀνύω φθονέουσα,
ἐπειὴ πολὺ φέρτερός ἐσσι· ἀλλὰ χρὴ καὶ ἐμὸν θέμεναι πόνον οὐκ ἀτέλεστον· καὶ γὰρ ἐγὼ θεός εἰμι,
γένος δέ μοι καὶ ἑξῆς. (Vers. 40.) Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τοῖς ῥηθεῖσι τὸ μεμαὼς ταὐτόν ἐστι τῷ μισῶν
περὶ κῆρι, οὗ παθητικὸν τὸ ἀπέχθωνται περὶ *κῆρι. (Vers. 41.) Τὸ δὲ, πόλιν ὅθι τοι φίλοι ἀνέρες
ἐκγεγάασι, περίφρασίς ἐστι τοῦ πόλιν φιλουμένην σοι. (Vers. 42.) Τὸ δὲ, μήτι διατρίβειν τὸν ἐμὸν
χόλον, ἀλλά μ' ἐᾶσαι, θυμούμενός τις εἴποι ἂν πρὸς τὸν οὐ κατὰ καιρὸν μεσιτεύοντα εἰς παῦσιν
θυμοῦ. ἔστι δὲ διατρίβειν τὸ παρατείνειν καὶ ὑπερβιβάζειν. οὕτω καὶ ἡ Πηνελόπη διατρίβειν λέγεται
τοῖς μνηστῆρσι τὸν γάμον. (Vers. 43.) Τὸ δὲ, ἐγώ τοι δῶκα, ἢ ἀπολύτως ἀντὶ τοῦ παρεχώρησα
ἢ ἀντὶ τοῦ ἐδωρησάμην σοι πόλιν φίλην μοι, τὴν Τροίαν δηλαδὴ, ὡς προϊὼν αὐτὸς ἑρμηνεύσει. Τὸ δὲ,
ἑκὼν ἀέκοντί γε θυμῷ, ἔπεσε μὲν εἰς κοινὴν παροιμίαν τὴν, ἑκὼν ἀέκων τόδε τι πεποίηκα, δι' ἧς βοη-
θοῖτ' ἂν καὶ τὸ, ἡ γλῶσσ' ὀμώμοχ', ἡ δὲ φρὴν ἀνώμοτος, ὃ δὴ πικρῶς λογιστεύει ὁ κωμικός. πάνυ δὲ
ἀκριβῶς ἔχει τὸ Ὁμηρικὸν καὶ οὐ πάσχει ἀντίφασιν, ὡς δῆθεν ἀδύνατον ὂν συνυπάρχειν τὸ ἑκὼν καὶ
τὸ ἀέκοντι θυμῷ. δῆλον γὰρ ὡς πολλάκις μὴ προηγησαμένης προαιρέσεως *γίνεταί τι, ὃ πῇ μὲν ἐθέλο-
μεν, πῇ δὲ οὔ. οὕτω καὶ οἱ τὰ φορτία ἐν κλύδωνι ἀποβάλλοντες πῶς μὲν ἀέκοντες δρῶσι· τῷ δέει γὰρ
τοῦ κινδύνου· πῶς δὲ ἑκόντες, ἵνα γὰρ σωθῶσι· καὶ ἑκόντες μὲν ἀποβάλλουσιν, ἄκοντες δὲ ζημιοῦν-
ται. Ἰστέον δὲ ὡς ὁ μὲν Ὁμηρικὸς Ζεὺς συντόμως τε καὶ ἀσαφῶς τὸ ῥηθὲν ἔφρασεν, ἡ δὲ Ἥρα διασα-
φεῖ τὸ νόημα, εἰποῦσα περὶ τῶν ἑαυτῆς πόλεων, ὅτι τούτων ἐγὼ οὐ προΐσταμαι οὐδὲ μεγαίρω. εἴ περ
γὰρ, ὡς καὶ προεγράφη, φθονῶ καὶ οὐκ ἐῶ διαπέρσαι, οὐκ ἀνύω φθονέουσα· ἐπεὶ πολὺ φέρτερος εἶ.
ἰδοὺ γὰρ καὶ αὐτὴ ἑκοῦσα καὶ ἄκουσα συντίθεται τῷ τοῦ Διὸς θελήματι. κα*θὸ μὲν γὰρ οὐ προΐστα- 444
ται τῶν ἑαυτῆς πόλεων, ἑκοῦσα ἐκχωρεῖ· ἄλλως δὲ ἀέκουσα διὰ τὸ μηδὲν ἀνύειν, ἐὰν καὶ φθονῇ. τοῦτο
δὲ καὶ ἄλλοι πάθοιεν ἂν, καὶ εἴποιέν ποτε τοῖς αὐτῶν εἴκοντες κρείττοσιν· οἷος καὶ Τηλέμαχος, ὃς
εἴκει μὲν τοῖς μνηστῆρσι, λέγει δέ· ἦτ' ἂν ἀμυναίμην, εἴ μοι δύναμίς γε παρείη. (Vers. 44.) Τὸ δὲ,
ὑπὸ ἠλίῳ, ὑφ' ἥλιον ὡς ἐπιπολὺ γράφουσιν οἱ μεθ' Ὅμηρον· οὕτω δὲ καὶ τὸ ὑπ' οὐρανῷ ὑπ' οὐρανόν.
Ἀττικὴ δὲ ἡ ῥηθεῖσα Ὁμηρικὴ φράσις, ὁμοία τῷ ὑπὸ διδασκάλῳ εἶναι καὶ ὑφ' ἡγεμόνι τάττεσθαι καὶ

ὑπὸ σκότῳ πράττεσθαι. Τὸ δὲ, καὶ οὐρανῷ ἀστερόεντι, παρέλκειν δοκεῖ, ἁπλοϊκῶς οὕτω παραῤῥιφὲν, ὡς ἐν Βοιωτικῇ ὁμιλίᾳ· ἤρκει γὰρ καὶ μόνον τὸ, αἳ ὑπὸ ἠλίῳ εἰσὶ πόλεις· πάντως γὰρ αἱ ὑπὸ ἠλίῳ καὶ ὑπὸ οὐρανῷ εἰσίν· οὕτω δὲ καὶ ἐν τῷ πόληες περιττεύει τὸ, ἐπιχθονίων ἀνθρώ*πων, καὶ οὐκ ἀναγκαίως κεῖται. Ἀστερόεις δὲ οὐρανὸς πρὸς διαστολὴν ὁμωνυμίας, ὡς οὐρανοῦ ποτὲ καὶ τοῦ ἀέρος λεγομένου. (Vers. 46.) Ἴλιος δὲ νῦν ἱερὰ οὐ μόνον προσηγορικῶς τῷ κοινῷ λόγῳ τῶν πόλεων, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ ἐνταῦθα ἱστορηθέντα ἐνδελεχῆ θύματα, ὧν δηλωτικὰ σὺν ἄλλοις καὶ τὰ Ἰλίεια, ἑορτὴ ἐγχώριος ἐπώνυμος τῇ Ἰλίῳ. Τούτων δὲ ἡ παραλήγουσα γραφομένη διὰ τῆς ει διφθόγγου ἀνομοίως τῷ Ὀλύμπια, Πύθια, Ἴσθμια, Διάσια, Διονύσια, καὶ τοῖς τοιούτοις, αἰτιολογηθήσεται μὲν καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς, ὅπου ἀνακύψει τὸ, ἤλιδι δίῃ· καὶ ἄρτι δὲ ῥητέον ὅτι ἔχει ἀναλογίαν ἐξ ἀφορμῆς πρωτοτύπου ἡ διὰ τῆς ει διφθόγγου γραφὴ τοῦ Ἰλίεια. ὡς γὰρ εὐλόγως ἐκ τοῦ Ἥρα γίνεται προσλήψει τοῦ ῑ τὰ ἐξ αὐτῆς Ἥραια ἡ ἑορτὴ, καὶ ἐκ τοῦ Ἀθηνᾶ τὰ Ἀθήναια, καὶ ἐκ τοῦ ἑκατόμβη Δωρικῇ τροπῇ καὶ προσλήψει τοῦ ῑ τὰ Ἑκατόμβαια, ἔτι δὲ ἀναλογώτερον εἰπεῖν, ἐκ τοῦ Ἡρακλῆς *Ἡρακλέος τὰ Ἡράκλεια, καὶ μᾶλλον ἐκ τοῦ Διομεὺς Ζεὺς Διομέως τὰ Διόμεια, οὕτως ἴσως καὶ ἐκ τοῦ Ἰλιεὺς Ἰλιέως τὰ Ἰλίεια. (Vers. 48.) Ὅτι δὲ αἱ συχναὶ Ἰλιακαὶ θυσίαι ἀναγκαίως ἐπὶ κακοῖς πυκνοῖς προηγουμένοις 338
ἐγίνοντο, δηλοῖ καὶ παροιμία λέγουσα τὸ, ἀεὶ Ἰλίῳ κακά· λεχθεῖσα μὲν ἐπί τινι κακῷ ὑστερογενεῖ, οὐκ ἀπᾴδουσα δὲ οὐδὲ πρὸς τὰ Ὁμηρικά· ἡ δὲ αὐτὴ προγενεστέρα ἐστὶ τοῦ κακῶν Ἰλιὰς, ἢ ἀνάπαλιν, αὕτη πρὸ ἐκείνης εἴρηται· ὡς τά γε ἄλλα μιᾶς ἐννοίας εἰσὶν ἀμφότεραι. Ὅτι δὲ θηλυκῶς εἴωθεν Ὅμηρος προφέρειν τὴν Ἴλιον, ἅπαξ που αὐτὴν κατὰ οὐδέτερον γένος εἰπὼν ἐν τῷ, Ἴλιον αἰπὺ ἕλοιεν Ἀθηναίης διὰ βουλὰς, δηλοῦται καὶ ἀλλαχοῦ. (Vers. 47.) Τὸ δὲ ἐϋμελίω συνεκόπη ἀπὸ Ἰωνικοῦ τοῦ ἐϋμελίεω, ὡς καὶ τὸ Βορέω ὑπ᾽ ἰωγῇ ἀπὸ τοῦ Βορέεω, καὶ τὸ Ἑρμείω ἀπὸ τοῦ Ἑρμείεω, καθάπερ εἴρηται καὶ ἐν τῷ Ἀσίῳ ἐν λειμῶνι. (Vers. 49.) Τὴν δὲ κνίσσαν πολλὰ τῶν ἀκριβῶν ἀντιγράφων δι᾽ ἑνὸς σ *γράφουσιν ἐκτάσει τῆς παραληγούσης, καὶ ἀρέσκεται οὕτω καὶ Ἡρῳδιανὸς, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται πλατύτερον. Τὸ δὲ, τὸ γὰρ λάχομεν γέρας ἡμεῖς, σχῆμα ἐστὶν Ὁμήρῳ σύνηθες, ὡς δηλοῖ σὺν ἄλλοις καὶ τὸ, τὸ γὰρ γέρας ἐστὶ γερόντων, καὶ τὸ γὰρ γέρας ἐστὶ θανόντων. δικαιοσύνης δὲ καὶ τῆς κατ᾽ αὐτὴν ἰσότητος δηλωτικὸν τὸ ἐλάχομεν, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται. (Vers. 54.) Τὸ δὲ, πρόσθεν ἵσταμαι, ὅμοιόν ἐστι τῷ προΐσταμαι. δῆλον γὰρ ὡς ὁ πρόσθεν τινὸς ἱστάμενος προΐσταται ἐκείνου. (Vers. 55.) Τὸ δὲ φθονεῖν ταὐτὸν μὲν κατὰ πολυωνυμίαν τῷ μεγαίρειν, σαφέστερον δὲ ἐκείνου. διὸ δὶς ἐνταῦθα τῇ τοιαύτῃ λέξει ὁ Ζεὺς ἐχρήσατο. ἔστι δὲ νῦν φθονεῖν τὸ μέμφεσθαι καὶ ἐμποδίζειν, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ. Ὅτι δὲ καὶ ἄλλως ἡ ποίησις καὶ οἱ ποιητικώτεροι τῶν ἱστορικῶν φθονερὸν τὸ θεῖον φασὶ φῦλον, δηλοῖ καὶ Ἡρόδοτος, ὃ καὶ ἀλλαχοῦ παρασεσημείωται. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸ μεγαίρειν ἑρ*μηνεύων ἐπήγαγεν· εἴ περ γὰρ φθονέω καὶ ἑξῆς. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ὁ μὴ δυνάμενος μὲν ἀντιστῆναι τινὶ δυνατῷ ἐμποδίζοντι, δυσωπῶν δὲ τυχεῖν οὗ θέλει, εὐκαίρως ἂν παρῳδήσας εἴποι τὸ, οὔ τοι ἐγὼ πρόσθεν ἵσταμαι οὐδὲ μεγαίρω· εἴ περ γὰρ φθονέω, οὐκ ἀνύω φθονέων, ἐπεὶ πολὺ φέρτερός ἐσσι· ἀλλὰ χρὴ καὶ ἐμὸν θεῖναι λόγον ἢ πόνον οὐκ ἀτέλεστον· καὶ γὰρ ἐγὼ τοιόσδε εἰμί. (Vers. 58.) Ἀξιοῖ Ἥρα τιμᾶσθαι οὐ μόνον ἐπειδὴ θεός ἐστιν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ τοῦ αὐτοῦ εἶναι γένους τῷ Διὶ, λέγουσα οὕτω· γένος δέ μοι ἔνθεν ὅθεν σοί· καί με πρεσβυτάτην, ὅ ἐστι τιμιωτάτην, τέκετο Κρόνος ἀγκυλομή-
445 της ἀμφότερον, γενεῇ τε *καὶ οὕνεκα σὴ παράκοιτις κέκλημαι, σὺ δὲ πᾶσι μετ᾽ ἀθανάτοισιν ἀνάσσεις, ὡς οἷον συλλογιστικῶς τὸν λόγον τοῦτον περαίνουσα. αὐτὴ γὰρ Διὸς, ὁ Ζεὺς δὲ τίμιος, καὶ αὐτὴ ἄρα τιμία. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, γένος δέ μοι ἔνθεν ὅθεν σοι, παράφρασίς ἐστι τοῦ, ἀδελφή σοί εἰμι. (Vers. 60.) Τὸ δὲ ἀμφότερον ὡς ἐπίῤῥημα καὶ νῦν εἴληπται, καθὰ καὶ ἐν τῷ, ἀμφότερον βασιλεύς τ᾽ ἀγαθὸς καὶ αἰχμητής· ἵνα λέγῃ ὅτι ἀμφοτέρωθεν ἔχω τὸ πρεσβεῖον ὡς καὶ εὐγενὴς καὶ σὴ ἄλοχος. δῆλον δὲ ὡς τὴν ἄκοιτιν ἡ μὲν ποιητικὴ πολυφωνία καὶ ἄλοχον λέγει καὶ ὁμόλεκτρον καὶ ἀνδρὸς εὔνιδα. ἡ δὲ κοινὴ λαλιὰ σύνευνον. (Vers. 61.) Τὸ δὲ κέκλημαι οὐκ ἐνδοιασμὸν δηλοῖ, ἀλλ᾽ ἀντὶ τοῦ εἰμὶ κεῖται, ἵνα λέγῃ ὡς οὐ ψεύδομαι εἶναι σὴ, ἀλλ᾽ ὑπὸ πάντων οὕτω καλοῦμαι. εἰς δέ γε ἀλληγορίαν πάνυ χρήσιμος ἡ λέξις. οὐ γάρ ἐστιν ὁ ἀὴρ *αἰθέρος ἄκοιτις, ἀλλὰ καλεῖται τοῦτο ἀλληγορικῶς. (Vers. 62.) Φιλικῆς ἐνδόξων προσώπων ἀντιπαραχωρήσεως τὸ, ἀλλ᾽ ἤτοι μὲν ταῦθ᾽ ὑποείξομεν ἀλλήλοισι, σοὶ μὲν ἐγὼ,

σὺ δ' ἐμοί· ἐπὶ δ' ἕψονται ἄλλοι. (Vers. 66.) *Τὸ πειρᾶν ἐνεργητικῶς Ἀττικοὶ ἐπὶ τῆς εἰς γυναῖκα ἐπιχειρήσεως λέγουσιν· οἷον πειρᾷ ὁ δεῖνα τὴν δεῖνα. τὸ δὲ πειρᾶσθαι παθητικὸν ἀντὶ τοῦ ποιεῖσθαι ἀπόπειραν. Ὅμηρος μέντοι τὸ πειρᾶσθαι πειρᾶν ἐνταῦθα φησὶν ἐνεργητικῶς, εἰδὼς καὶ τὴν παθητικὴν χρῆσιν ἔν τε τῷ, νῦν μὲν πειρᾶται, καὶ ἐν τῷ, εἰ δ' ἄγε μὴν πείρησαι, καὶ ἀλλαχοῦ. καὶ Θουκυδίδης δὲ τῶν τειχῶν ἡμῶν πειρᾶν λέγει, καὶ, πειρασθεὶς ὁ Ἁρμόδιος. χρῆσις δὲ νῦν τοῦ πειρᾶν αὕτη·* (Vers. 66. sq.) *πειρᾶν δ', ὥς κεν Τρῶες ὑπερκύδαντας Ἀχαιοὺς ἄρξωσι πρότεροι ὑπὲρ ὅρκια δηλήσασθαι. προαναφωνητικὴ δὲ αὕτη ἔννοια, ἐκτιθεμένη ὅπως διασκευασθήσεται τὰ ἐφεξῆς ὑπὸ Ἀθηνᾶς, ἣν στελεῖ ὁ Ζεὺς διὰ τὴν Ἥραν ἐπὶ συγ*χύσει τῶν ὅρκων, τουτέστιν, ἣν ὁ Ὁμηρικὸς νοῦς φρονίμως προβαλεῖται εἰς πιθανότητα τῶν μελλόντων ἱστορηθῆναι. καὶ τοῦτο μὲν οὕτως. Ὁ δὲ τονικὸς κανὼν τοῦ ὑπερκύδαντας τοιοῦτος ἐστὶ παρὰ τοῖς παλαιοῖς· τὰ εἰς δας ὑπὲρ δύο συλλαβὰς ἰσοσυλλάβως κλίνεται, οἷον Τιμαχίδας Τιμαχίδα, Σουΐδας Σουΐδα, Λεωνίδας Λεωνίδα, Χαρμίδας Χαρμίδα, χωρὶς εἰ μὴ ἀπὸ βαρυτόνων ῥημάτων γίνεται· ἐκεῖνα γὰρ διὰ τοῦ ν τ̄ περιττοσυλλαβῶς κλίνεται, οἷον οἶδα ῥῆμα, ἐξ οὗ Οἴδας Οἴδαντος, μείδω Μείδας Μείδαντος, χαρίζομαι Χαρίδας Χαρίδαντος, φείδομαι Φείδας Φείδαντος. τούτων οὕτως ἐχόντων, δοκεῖ καὶ τὸ ὑπερκύδαντες, ὃ δηλοῖ τοὺς ἄγαν ἐνδόξους, ἀπὸ βαρυτόνου ῥήματος γεγονὸς τοῦ κυδαίνω συνεκδραμεῖν τῇ κλίσει τῶν κυρίων ὀνομάτων, ἢ καὶ ἄλλως, γενέσθαι ἐκ τοῦ κυδάεις κυδάεντος, κυδάεντες, κύδαντες κατὰ συγκοπὴν, καὶ ἐν συνθέσει ὑπερ*κύδαντες. Ἡρῳδιανὸς δὲ ἐν ἐπιμερισμοῖς μετοχὴν λέγει τοῦτο ἀπὸ τοῦ κυδάναντες. ἐν δὲ τῷ ὀνοματικῷ ὄνομα λέγει εἶναι αὐτό· ᾧ καὶ πιστευτέον, ὥς φασιν οἱ παλαιοὶ, ἤ περ τοῖς ἐπιμερισμοῖς. τοῦτο μὲν γὰρ Ἡρῳδιανοῦ εἶναι ὡμολόγηται, ἐκείνων δέ εἰσιν οἱ ψευδεπίγραφοι λέγονται.* (Vers. 67.) *Δηλήσασθαι δὲ ὅρκια περιφραστικῶς τὸ ἐπιορκῆσαι, ὅ πέρ ἐστι βλάβη ὅρκων. ὡς γὰρ καρπὸν δηλεῖταί τις ἀπάγων ἐκεῖνον, ὡς ἡ ά ῥαψῳδία προεδήλωσεν, οὕτω καὶ ὅρκου δηλητήριον ὁ ἀφανισμὸς καὶ τὸ αὐτοῦ ἄπρακτον. ἔστι δ' ἐν τούτοις καὶ προθέσεως ἔλλειψις. τὸ γὰρ Ἀχαιοὺς ἄρξωσι καὶ ἑξῆς ταὐτόν ἐστι τῷ ἀρχὴν ποιήσωσιν εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς τοῦ παραβαθῆναι τοὺς ὅρκους. τὸ δὲ ῥῆμα τοῦτο καὶ παθητικῶς εἴωθε λέγεσθαι, καὶ μετὰ προθέσεως δέ ποτε, εἴτε τῆς κατὰ, εἴτε τῆς ὑπό. ἐπὶ μέντοι ἀρχικῆς ἐξουσίας ἀεὶ καὶ ἐνερ-*
339 *γητικῶς προσφέρεται καὶ δίχα προθέσεως.* *(Vers. 68.) *Καὶ ἐνταῦθα καὶ πανταχοῦ, ὥς που καὶ προε-* 446 12
γράφη, παρὰ τῷ ποιητῇ τὸ ἀπιθεῖν διὰ τοῦ ῐ γράφεται, ὡς ἀπὸ τοῦ πιθῶ περισπωμένου μέλλοντος. γράφει γοῦν δακτυλικῶς· οὐδ' ἀπίθησε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε, ἤγουν ὁ πάντων αἴτιος. ὡς γὰρ βωτιάνειρα μὲν γῆ πρὸς μέρος ἡ ἄνδρας τρέφουσα, καθόλου δὲ ἡ παμβῶτις γῆ, ὡς καὶ προδεδήλωται, οὕτω καὶ πατὴρ μὲν ἀνδρῶν καὶ θεῶν κατά τι μέρος, ὅτι μηδὲ σεμνὸν ἦν πατέρα τινῶν ἑτέρων αὐτὸν προσρηθῆναι, εἰς τὸ καθόλου δὲ ὁ πάντων ἐπιτελεστὴς κατὰ τὸ, σέο δ' ἐκ τάδε πάντα πέλονται. (Vers. 78.) *Ἐν μὲν τῇ ά ῥαψῳδίᾳ τὴν Ἀθηνᾶν εἶπε κατελθεῖν οὐκ ἐνσώματον. διὸ οὐδὲ ἔβλεπέ τις αὐτὴν ἀλλ' ἢ μόνος Ἀχιλλεύς· ἐνταῦ*θα δὲ ἀστέρι εἰκασθεῖσα εἰς τὸ μέσον κατέθορεν, ἤτοι εἰς τὸ μεταίχμιον. φησὶ γάρ· οἷον δ' ἀστέρα ἧκε Κρόνου παῖς, ἤγουν ὁ Ζεὺς ἀὴρ, ἔπεμψεν, ἢ ναύτῃσι τέρας ἠὲ στρατῷ εὐρέϊ λαῶν λαμπρὸν, τοῦ δέ τε πολλοὶ ἀπὸ σπινθῆρες ἵενται, τῷ, ἤγουν τούτῳ, εἰκυῖα ἤϊξεν ἐπὶ χθόνα Παλλὰς Ἀθήνη, κὰδ δ' ἔθορ' ἐς μέσσον, θάμβος δ' ἔχεν εἰσορόωντας Τρῶάς τε καὶ Ἀχαιοὺς, ὃ δὴ πάσχειν ἔθος τοὺς ὁρῶντας τέρατα. οἰκείως δὲ ἡ φωσφόρος Ἀθηνᾶ τοιούτῳ εἴκασται παραβολικῶς· εἰ γὰρ καὶ μὴ πρόκειται παραβολικόν τι ἐπίῤῥημα, οἷον τὸ ὡς ἢ τὸ ἠΰ ἠΰτε ἤ τι τοιοῦτον, ἀλλ' ἡ κατὰ τὸν εἰρημένον ἀστέρα ἔννοια παραβολική ἐστιν ἄλλως, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ, τῷ εἰκυῖα ἤϊξεν, ἤγουν ὡμοιουμένη λόγῳ παραβολῆς. διὸ καὶ εἶχεν εἰπεῖν ὡς ἐν παραβολῇ, ὡς δ' ὅτε ἀστὴρ πίπτει ἄνωθεν τοιόσδε, ὣς ἤϊξεν Ἀθηνᾶ ἐπὶ χθόνα. ἀστέρα δὲ νῦν οὐ τὸν κυρίως λέγει, ἀλλά τι ἀστεροειδὲς, οἷον κομήτην ἢ σκηπτοῦ τι εἶδος ἢ ὁποῖοι οἱ διάτ*τοντες, ὧν ἡ γένεσις ἀέρος στροφή· διὸ καὶ ἀνέμους ὡς ἐπὶ πολὺ δηλοῦσι διὰ ἀέρος τροπάς. τὸ δὲ τοιοῦτον ἀστεροειδὲς ἐκ παρατηρήσεως τερασκόπων τέρας λέγει εἶναι ἢ ναύταις, εἰ ἐν θαλάσσῃ δηλαδὴ πέσῃ, ἢ στρατῷ, ἐὰν εἰς στρατόπεδον κατενεχθῇ, ὡς καὶ νῦν ἐγένετο. σπινθῆρες δὲ αὐτοῦ πολλοὶ ἵενται, πρὶν κάτω ἐλθόντα ὁμιλῆσαι ἀέρι ψυχρῷ· τότε γὰρ σβέννυνται.* (Vers. 81.) *Ἰστέον δὲ ὅτι οἱ θεαταὶ ἀμφιβάλλοντες ὡς εἰκὸς ἐπὶ τῷ φανέντι τέρατι διὰ μὲν τὸ πυρόεν τοῦ δῆθεν ἀστέρος μάχην καυστηρὰν ὑφορῶνται· ὅτι δὲ ἔσβεσται, φιλότητα χαρα-*

δοκοῦσι καὶ παῦσιν πολέμου. φησὶ γάρ· ὧδε τέ τις εἴπεσκεν ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον· ὃ δὴ σχῆμα ἐστὶν
Ὁμηρικὸν ἐν ταῖς καθ᾽ ὅμιλον ἠθοποιίαις· ἢ ῥ᾽ αὖτις πόλεμός τε κακὸς καὶ φύλοπις αἰνὴ ἔσσεται,
ἢ φιλότητα μετ᾽ ἀμφοτέροισι τίθησι Ζεὺς, ὅς τ᾽ ἀνθρώπων ταμίης πολέμοιο τέτυκται, ἤγουν ὃς λόγῳ
εἱμαρμένης διοικονομεῖται τὰ κα*τὰ μάχην. Σημείωσαι δὲ τὸ ταμίης ὡς χρήσιμον εἰς τοὺς ἐν τῷ τέλει
τῆς Ἰλιάδος πίθους, οἳ κατάκεινται ἐν Διὸς οὔδει. ἔστι γὰρ νοῆσαι ὡς ἐν τοῖς τοιούτοις πίθοις καὶ
τὰ ἐκ πολέμου ἀγαθὰ καὶ κακὰ ταμιεύονται. Ἰωνικὸν δὲ τὸ ταμίης, καθὰ καὶ τὸ κυματίης ποτα-
μός. (Vers. 75.) Ἰστέον δὲ καὶ νῦν ὅτι ἀστὴρ μὲν ἕν τί ἐστι σῶμα, ἄστρον δὲ ζώδιόν τι ἐκ πολλῶν
ἀστέρων συγκείμενον, ὡς μυριαχοῦ φαίνεται, ἵνα ᾖ, καθὰ καὶ προδεδήλωται, ὡς περιεκτικόν τι καὶ
τὸ ἄστρον, καθὰ καὶ ὁ παρ᾽ Ὁμήρῳ ἀσφοδελὸς λειμὼν ὁ τῶν καθ᾽ ἕκαστα ἀσφοδέλων περιεκτικός. διὸ
447 καὶ Εὐριπίδης τὸν ἥλιον τὴν ἐν ἄστροις οὐρανοῦ τέμνειν *ἔφη ὁδὸν, τὴν διὰ τῶν ζωδίων οὕτω κίνησιν
φράζων, ὧν ἕκαστον ἐκ διαφόρων ἀστέρων καὶ ἀστρίων διεζωγράφηται. (Vers. 79.) Ὅρα δὲ ὅτι, ὡς
καὶ ἐν ἄλλοις, οὕτω κἀνταῦθα μέσον τὸ μεταίχμιον εἴρηκε, καὶ ὅτι θάμβος ἡ διὰ θέας ἐμβιβαζομένη 340
ἔκπληξις εἰς ψυχήν. διὸ καὶ ἔφη· θάμβος δ᾽ ἔχεν εἰσορόωντας. τὸ δ᾽ ὅμοιον νοητέον καὶ ἐπὶ τοῦ θαμ-
23 βεῖν. *(Vers. 87. sqq.) Ἀντηνορίδῃ Λαοδόκῳ ἡ Ἀθηνᾶ ὁμοιωθεῖσα, κρατερῷ αἰχμητῇ ἀνδρὶ, ὡμί-
λησε τῷ Πανδάρῳ, καὶ ἔοικεν οὗτος ὁ Λαοδόκος ἀναπεῖσαι νῦν τὸν Πάνδαρον ὀϊστεῦσαι κατὰ τοῦ
Μενελάου ἐπὶ συγχύσει τῶν ὅρκων. καὶ καινὸν οὐδὲν εἰ παῖς πατρὸς ἀγαθοῦ νόμους ἐνταῦθα παρέβη
ξενίας· παῦροι γάρ παῖδες ἐοίκασι πατράσιν· οἱ πλείονες κακίους φησὶν Ἡσίοδος. ὅτι δὲ ἀγαθὸς ὁ τοῦ
Λαοδόκου πατὴρ Ἀντήνωρ, καὶ ὅτι προεξένισεν Ὀδυσσέα καὶ Μενέλαον, ἐν τῇ γ´ ῥαψῳδίᾳ γέγραπται.
Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐκ τῆς τοῦ πατρὸς ἀρετῆς ὁ Λαοδόκος ἔοικεν ὀνομασθῆναι· λαοδόχος γὰρ ἐκεῖνος ἦν
τῇ ἐνεργείᾳ, ὡς πρόξενος. *Σημείωσαι δὲ ὅτι τε πιθανῶς κρατερὸς αἰχμητὴς ὑπόκειται ὁ Λαοδόκος,
ἵνα ῥᾷον αὐτῷ πεισθείη ὁ Πάνδαρος, εἴ γε καὶ ἀριστεὺς ἐκεῖνος ὢν εἰς ἔργον τοῦτον προκρίνει ἐπίπρο-
σθεν ἑαυτοῦ θέμενος καὶ οὐδὲ τόξων εὖ εἰδὼς, ἀλλ᾽ αἰχμητής. ὡς εἴ γε τοξότης ἦν ὁ Λαοδόκος, εἶχεν
ἂν ὑπιδέσθαι τοὺς αὐτοῦ λόγους ὁ Πάνδαρος. διὸ τοῦτον ἐρεθίζει καὶ μὴ αὐτὸς ἐθέλει ὀϊστεύειν Μενε-
λάου, ὃ παραφράζων Ὅμηρος ἐπιπροεῖναι Μενελάῳ φησὶ πικρὸν ὀϊστόν. καὶ ὅτι ἡ ὁμιλοῦσα τῷ
ἄφρονι Πανδάρῳ Ἀθηνᾶ ὥστε συγχέαι τοὺς ὅρκους, καὶ οὕτως ἀσεβεῖν ἀναπείθουσα, αὐτός ἐστιν
ὁ τοῦ Πανδάρου νοῦς καὶ ἡ ἐν αὐτῷ δεινότης, ἡ ἀληθῶς μὲν πονηρία, δοκοῦσα δὲ ἐκείνῳ φρόνησις
καὶ ἀγχίνοια, ὡς ὑπεμφαίνεται ἐν τῷ· ἀγχοῦ δ᾽ ἱσταμένη προσηύδα· προϊσχομένη ἐλπίδας, ὡς χάριν
μὲν καὶ κῦδος ἄροιτο πρὸς τοῦ λαοῦ, μάλιστα δὲ τῷ Ἀλεξάνδρῳ ἀρέσοι βαλὼν καὶ ἀνελὼν τὸν Μενέ-
λαον. φησὶ *γοῦν· ἦ ῥά νύ μοί τι πίθοιο, Λυκάονος υἱὲ δαΐφρον, τλαίης κεν Μενελάῳ ἐπιπροϊέμεν
ταχὺν ἰὸν, πᾶσι δέ κε Τρώεσσι χάριν καὶ κῦδος ἄροιο, ἐκ πάντων δὲ μάλιστα Ἀλεξάνδρῳ βασιλῆϊ, τοῦ
κεν δὴ πάμπρωτα πάρ᾽ ἀγλαὰ δῶρα φέροιο, αἴ κεν ἴδῃ Μενέλαον Ἀρήϊον σῷ βέλεϊ δμηθέντα πυρῆς
ἐπιβάντ᾽ ἀλεγεινῆς. ἀλλά γε ὀϊστευσον Μενελάου καὶ ἑξῆς. ἐπελέξατο δὲ τὸν Πάνδαρον ἡ Ὁμηρικὴ
δεινότης καὶ ὡς ἐπίκουρον, τοῖς γάρ τοι ἐγχωρίοις Τρωσὶ πᾶσιν ἶσα κηρὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἤχθετο, καὶ
ὡς τοξότην, ἵνα νομισθῇ ὁ Ἀλέξανδρος παρεκβὰς τὸν διαμετρητὸν χῶρον, οὕτω λαθὼν τοξεῦσαι κατὰ
448 Μενελάου· ἔτι δὲ *καὶ ὡς ἄριστον ἐν τοξόταις, εἴ γε καθ᾽ Ὅμηρον αὐτὸς ὁ Ἀπόλλων τὸ τόξον αὐτῷ
ἔδωκε· καὶ ὡς φιλοχρήματον δὲ καὶ σμικρολόγον, καθὰ δηλοῖ καὶ ἡ θυσία, ἣν ἄρτι Λυκηγενέϊ κλυ-
τοτόξῳ Ἀπόλλωνι ἐπαγγέλλεται, σμικροπρεπὴς οὖσα, καὶ ταῦτα ἐπ᾽ ἀναγκαίοις· ἄρνες γὰρ ἀτελεῖς καὶ
οὐ κατὰ τοὺς ἀρνειοὺς τέλειοι, οὐδὲ ταῦροι καὶ αἶγες, ὁποῖα Χρύσης καλλιερεῖ ὁ τὰ τοῦ θύειν ἀπόῤῥητα
εἰδώς. δηλοῖ δὲ τὸ αὐτὸ καὶ ὁ καιρὸς τῆς θυσίας· οὐ γὰρ νῦν ἀρνῶν πρωτογόνων ἐθέλει ῥέξειν κλει-
τὴν ἑκατόμβην, ἀλλὰ οἴκαδε νοστήσας ἱερῆς εἰς ἄστυ Ζελείης, ὡς ἐκεῖσε τὰ τοιαῦτα εὑρήσων εὐπόριστα,
Ἀθηνᾶς καὶ τὸ τοιοῦτον ἐπιβλαβὲς τῷ φαύλῳ ὑποθεμένης, εἴτε τῆς μυθικῆς εἴτε τῆς κατ᾽ αὐτὸν δοκού-
σης φρονήσεως. ἔτι δηλοῖ τὸ τοῦ Πανδάρου γλίσχρον καὶ ἡ ἐπὶ Τροίαν αὐτοῦ δίχα ἵππων στρατεία, ἵνα
μὴ *κατατρύχωσιν αὐτὸν, ὡς ἐκεῖνος φησὶ, τῇ δαπάνῃ τούτου, καὶ τὸ ἔθνος φύσει ἐπίορκόν τε καὶ 341
ἄπιστον· ἐκ πατέρων γὰρ ἱστοροῦσιν αὐτὸ τοιούτων κατάγεσθαι, λέγοντες ὅτι Τριόπας Πεῤῥαιβῶν
τύραννος οὕτως ὠμὸς ἦν, ὥστε ὁ υἱὸς Καρνάβας κτείνας αὐτὸν τυραννοκτονίας γέρας ἔλαβε παρὰ τῶν
πολιτῶν, φυγάς τε ἥκων εἰς Βρένθιν τῆς Τροίας καὶ καθαρθεὶς ὑπὸ Τρωὸς καὶ λαβὼν ἔδαφός τι

κτίζει Ζέλειαν· τοίης γενεῆς τε καὶ αἵματος ἦν ὁ τοὺς ὅρκους ἄρτι συγχέας. (Vers. 88.) *Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸν Πάνδαρον ἀντίθεον ὁ ποιητὴς λέγει καὶ ἀμύμονά τε κρατερόν τε, ὀνομάζων αὐτὸν συνήθως ἐξ ὧν ἔχει καλῶν. τοὺς δὲ περὶ αὐτὸν κρατερὰς στίχας ἀσπιστάων λέγει λαῶν ἢ ἀνδρῶν, οἵ οἱ, φησὶν, ἕποντο ἀπ᾽ Αἰσήποιο ῥοάων, οὗ Αἰσήπου καὶ ἡ Βοιωτία μέμνηται. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ἕτερος ἦν παλαιὸς ἥρως Πάνδαρος. φησὶ γοῦν ὁ γεωγράφος οὕτω· ὑπόκειται τῷ Κράγῳ *Πίνναρα, μεγίστη πόλις Λυκίας, ἔνθα Πάνδαρος τιμᾶται, τυχὸν ὁμώνυμος τῷ Τρωικῷ, ὡς καὶ Πανδαρέου κούρη Χλωρηὶς ἀηδών· καὶ τοῦτον γὰρ ἐκ Λυκίας φασί. Λυκάονος δὲ υἱὸς ὁ ῥηθεὶς Πάνδαρος, ὁ καὶ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ ἱστορηθείς· οὗ δὴ Λυκάονος ἡ κατὰ τὴν εὐθεῖαν παραλήγουσα ἐκτείνεται. διὸ καὶ συστέλλει τὸ ω ἐν τῇ γενικῇ, ὁμοίως τῷ, Μαχάων Μαχάονος καὶ τοῖς τοιούτοις. φησὶ γοῦν· εὗρε Λυκάονος υἱὸν, ὅ περ ἀσυνδέτως ἐῤῥέθη, συσχηματισθὲν γοργῶς τῇ κατεπείξει τῆς Ἀθηνᾶς.* (Vers. 90.) *Ἰστέον δὲ ὅτι στρατηγῷ παρατεταγμένῳ ἁρμόττει τὸ, ἀμφὶ δέ μιν κρατεραὶ στίχες ἀσπιστάων λαῶν, οἵ οἱ ἕποντο, καὶ ὅτι τὸ τλαίης,* (Vers. 94.) *δυσχέρειαν ἐμφαίνει ἔργου, ὡς τοῦ Πάριδος μὴ τλησομένου ποιῆσαί τι πρὸς ἐπιορκίαν. ὁ δ᾽ οὕτω τλήμων, ὥστε αὐτίκα ὑπακούει. διὸ καὶ ἄφρονα λέγει αὐτὸν Ὅμηρος, εἰ καὶ ἄλλως ἐδόκει φρονεῖν. φησὶ γὰρ ἀντιθετικῷ τρόπῳ· τῷ δὲ φρένας ἄφρονι πεῖθε. Τὸ δὲ ἐπι*προέμεν δύναται καὶ μιᾷ προθέσει ἀρκεῖσθαι. καλὸν οὖν καὶ τὸ ἐφεῖναι καὶ τὸ προεῖναι ἰὸν τῷ Μενελάῳ· κρεῖττον μέντοι τὸ ἐπιπροϊέναι, ἵνα ἡ μὲν ἐπὶ πρόθεσις τὴν κατὰ σημαίνῃ, ὡς πολλαχοῦ τῆς Ὁμηρικῆς ποιήσεως λαμβάνεται, καθὰ καὶ ἐν τῷ· δαιμονίη τί μοι ἐπέχεις, ἡ δὲ πρὸ τὴν πρὸ τῶν ἄλλων δηλώσῃ βολήν.* (Vers. 95.) *Χάρις δὲ κύδους διαφέρει, καθότι κῦδος μὲν ἡ εὔκλεια, χάρις δὲ ὁμολογία εὐεργεσίας ἐστί. διὸ καὶ πάμπρωτα δῶρα ἐκ Πάριδος λήψεσθαί φησι τὸν Πάνδαρον, οἷα καὶ τῶν ἄλλων ὕστερον ἐπιδωσόντων, ὡς εὐεργέτῃ.* (Vers. 97.) *Τὸ δὲ, δῶρα φέροιο, τὸ παρὰ τοῖς ὕστερον δωροφορεῖν συνέθετο.* (Vers. 99.) *Τοῦ δὲ δμηθέντα διασαφητικὸν τὸ, πυρῆς ἐπιβάντ᾽ ἀλεγεινῆς, ὅ πέρ ἐστι παράφρασις τοῦ καυθέντα· ἐκεῖνο δὲ παρακολούθημά ἐστι νεκροῦ. ἀφελῶς δὲ πέφρασται τὸ, πυρῆς ἐπιβάντα, ἐπὶ νεκροῦ· κυρίως γὰρ τίθεται ὁ τοιοῦτος· ἐπὶ πυρᾶς οὐκ ἐπιβαίνει αὐτός. *Περὶ δὲ πυρῆς ἀλεγεινῆς δηλοῦται ἀλλαχοῦ.* (Vers. 100.) *Ἐν δὲ τῷ, ὀΐστευσον Μενελάου, λείπει πρόθεσις· τὸ γὰρ ἐντελὲς, κατὰ Μενελάου.* (Vers. 101.) *Λυκηγενὴς δὲ Ἀπόλλων κατὰ τὸν μῦθον, οἱονεὶ Λυκιηγενὴς, ὡς ἐν Λυκίᾳ γεγονὼς, ἢ τῇ μεγάλῃ κατά τινας, ἢ τῇ μικρᾷ, ἧς Πάνδαρος ἦρχε, περὶ ἧς καὶ ἡ Βοιωτία δηλοῖ, ἀφ᾽ ἧς καὶ ὁ πατὴρ Λυκάων παρωνόμασται, εἰς ἥν, φασι, μετὰ τὸ γεννῆσαι ἀπηλλάγη ἡ Λητὼ, τὴν τῆς Ἥρας ζηλοτυπίαν ἐκκλίνουσα. καὶ ἄλλως δὲ λυκηγενὴς λέγεται, ὅτι λύκος, φασὶν, ἐπεφάνη τῇ Λητοῖ ἐν τῷ τοκετῷ, ὅτε καὶ πτοηθεῖσα πτῷόν τε τὸν ἐξ αὐτῆς Ἀπόλλωνα ἐπωνόμασε καὶ λυκηγενῆ. διὸ καὶ Ἀπόλλωνι *κατὰ μῦθον ὁ λύκος αἰνεῖτο, καὶ νομίσματι ἐνεχαράττετο· καὶ λύκειος δὲ ἀπ᾽ αὐτοῦ ἐκαλεῖτο αὐτός τε ὁ Ἀπόλλων, καὶ ἀγορά δέ τις ἐν τῷ Ἄργει. ἑτέρως δὲ, ὥς περ ὁ κύκνος ἱεροῦται Ἀπόλλωνι ὡς ἡλίῳ διὰ τὴν λευκότητα, καὶ ὁ κόραξ διὰ τὴν νυκτερινὴν μελανίαν ἧς οἷα καὶ μητρὸς ἀπογεννᾶται, ὡς ἀλλαχοῦ γέγραπται, οὕτω καὶ λύκος ἀνάκειται αὐτῷ διὰ τὸ μέσον εἶναι ἀμφοῖν τὸ λύκειον χρῶμα· τεφρῶδες γὰρ καὶ οὔτε φαεινὸν οὔτε ἄκρως μέλαν, ἀλλ᾽ οἷόν τι τὸ πρὸ τῆς κροκοπέπλου ὑπονύκτερον χρῶμα, ὃ καὶ λυκόφως ἡ καθωμιλημένη γλῶσσα καλεῖ. Κλυτότοξος δὲ ὁ αὐτὸς Ἀπόλλων, ὡς σὺν τῇ μαντικῇ καὶ μουσικῇ καὶ ἰατρικῇ ἐπιστατῶν καὶ τῇ τοξικῇ κατὰ τὸν μῦθον· ὡς δὲ καὶ τῷ ἀλληγορουμένῳ Ἀπόλλωνι ἐνθεωρεῖται ταῦτα, ἑτέραν ζητεῖ λόγου τριβήν. ὅρα δὲ ὡς *ἰσοδυναμεῖν δοκούντων ἔστιν ὅτε τοῦ κλύειν καὶ τοῦ κλείειν, ὅ ἐστι κλεΐζειν καὶ δοξάζειν, ἐκ μὲν τοῦ κλύειν τὸν κλυτότοξον συνέθετο, ἐκ δὲ τοῦ κλείειν κλειτὴν κατωτέρω ἑκατόμβην φησί. Τοὺς δὲ πρωτογόνους ἄρνας καὶ τὰ τοιαῦτα πρωτογεννήματα ἡ κοινὴ γλῶσσα καλεῖ.* (Vers. 103.) *Ἱερὰ δὲ ἡ Ζέλεια ὡς πόλις ἁπλῶς φυλακτικὴ τῶν ἔσω οἰκούντων. οὕτω δὲ ἱερὰ καὶ τείχη πόλεως. λέγει δέ που χρήσιμά τινα περὶ τούτων καὶ Πλούταρχος. Ἐν δὲ τῷ, νοστήσας ἱερῆς εἰς ἄστυ Ζελείης, σημείωσαι* [*δὲ*] *ὅτι τὸ διπλοῦν ζ οὐκ ἔχει συνήθως ἐκτείνειν τὸ πρὸ αὐτοῦ, ὡς οὐδὲ κατὰ Ὀδύσσειαν ἐν τῷ, ὑλήεντι Ζακύνθῳ, ἀλλ᾽ ἀντὶ βραχείας λαμβάνεται ἀναγκαίως ἡ τελευταία συλλαβὴ διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ἄλλως τεθῆναι ἐν μέτρῳ· εἰ γὰρ ὑποθώμεθα ἐν τῷ Ζέλεια καὶ ἐν τῷ Ζάκυνθος δύνασθαι τὸ ζ διὰ τὴν διπλόην ποιεῖν χρονικὴν ἔκτασιν, οὐδ᾽ ὅλως εἰς μέτρον δακτυλικὸν ἡ Ζέλειά ποτε, *καὶ ἡ Ζάκυνθος*

449

παραληφθήσεται. ἡ τοιαύτη δὲ ἀνάγκη βιάζεται καὶ τὴν τοῦ Σκαμάνδρου ἄρχουσαν, ὡς προεῤῥέθη, τὸ πρὸ αὐτῆς βραχὺ ἐκτείνειν μηδέποτε. οὕτω τὸ μέτρον βίαν ἔστιν οὗ ἐπάγει παρανομεῖσθαι, ὥς περ τὰς ἐκτάσεις, οὕτω καὶ τὰς συστολὰς, καὶ ἀλόγως γίνεσθαι, ὥς φασιν οἱ παλαιοί. διὸ καὶ τὸ Αἰγυπτίῃ ἐν Ὀδυσσείᾳ συστέλλει τὸ ῡ· τινὲς μέντοι ἐκεῖ τὴν τῶν δύο ἀφώνων ἀσθένειαν τῆς τοῦ διχρόνου συστολῆς αἰτίαν φασίν. ἡ δὲ ῥηθεῖσα Ζέλεια, ὡς καὶ προεγράφη, ὑπὸ τῇ Ἴδῃ τῷ Τρωικῷ ὄρει ἔκειτο. ἐκαλεῖτο δὲ καὶ Λυκία τὸ παλαιὸν καὶ Τροία μικρά· διὸ καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς ὁ Πάνδαρος Τρώων ἡγεῖσθαι λέγεται, ὅ ἐστι τῶν Ζελειτῶν. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι παράγωγόν ἐστι τὸ Ζέλεια ἐκ πρωτοτύπου τοῦ Ζέλη, ὡς 342
*καὶ τοῦ Πηνελόπη τὸ Πηνελόπεια· ὅμοια καὶ τὸ Ὑψιπύλη Ὑψιπύλεια, Θεσσαλονίκη Θεσσαλονίκεια, Σεβαστὴ Σεβάστεια, Κολώνη Κολώνεια. δοκεῖ δὲ τοιοῦτον εἶναι σὺν ἄλ*λοις καὶ τὸ χώνη χώνεια. εὕρηται δὲ καὶ ἐρήμεια ἐκ τοῦ ἐρήμη. ὅμοιον καὶ τὸ Ἀπάμη Ἀπάμεια, οὐ μόνον κύριον, ἀλλὰ καὶ πόλεως ὄνομα τῆς τε περὶ τὸν κιανὸν κόλπον κειμένης, ἥτις καὶ Μύρλεια ἐκλήθη, καὶ τῆς περὶ Συρίαν. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι, ὥς περ διὰ τοῦ εια γίνεται παραγωγὴ, οὕτω καὶ διὰ τοῦ αια, ὡς δηλοῖ τὸ φώκη*
450 *Φώκαια, νίκη Νίκαια.* *(Vers. 104.) *Ἐπὶ τοῦ πείθοντος ἄφρονα εἴς τι κακὸν οἰκεῖον εἰπεῖν τὸ, ὣς φάτο· τῷ δὲ φρένας ἄφρονι πεῖθε. τοιοῦτος δὲ ἄφρων καὶ ὁ Πάνδαρος, ὃς ἐπείσθη τῇ Ἀθηνᾷ βουλευσαμένῃ τὰ μὴ λῷονα.* (Vers. 105.) *Τὸ, αὐτίκ' ἐσύλα τόξον ἐΰξοον ὁ Πάνδαρος, καὶ αὖθις τὸ, σύλα πῶμα φαρέτρης, τὸ, λάθρα ὑποψηλαφᾶν, σημείωσαι ὥστε τὸ τοξεῦσαι. δῆλον δὲ ὅτι καὶ ἐπὶ τοῦ σκυλεύειν ἡ λέξις τίθεται πολλαχοῦ, ἐπεὶ σκῦλον τὸ λάφυρον λέγεται. ὁ μέντοι σκυλαδέψης καὶ ἕτερόν τι σημαινόμενον τοῦ σκύλου δηλοῖ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλωθήσεται.* (Vers. 106. sqq.) *Ἀναπαύων ὁ ποιητὴς ἐνταῦθα τὸν ἀκροατὴν ἐπεισοδίῳ κυνηγετικῷ ἱστορικῷ γενεαλογεῖ τε τὸ ῥηθὲν τοῦ Πανδάρου τόξον καὶ ἐκφράζει αὐτὸ, λέγων ὅτι ἰξάλου αἰγὸς *ἀγρίου ἦν, ὅν ῥά ποτ' αὐτὸς ὑποστέρνοιο τυχήσας πέτρης ἐκβαίνοντα δεδεγμένος ἐν προδοκῇσι βεβλήκει πρὸς στῆθος, ὁ δ' ὕπτιος ἔμπεσε πέτρῃ· λέγων καὶ νῦν, ὡς καὶ ἐν τῇ βῆτα, πέτραν τὸ σπήλαιον. εἶτα καὶ μετρεῖ τὰ τοῦ αἰγὸς τούτου κέρατα, ὡς εἰρήσεται. Ἴξαλον δὲ αἶγα Πορφύριος μὲν τὸν τομίαν φησὶ, λέγων ὡς ἐπὶ πολὺ τῶν ἀγρίων αἰγῶν τοὺς τελείους διωκωμένους κατὰ παράτριψιν ἀποβάλλειν τὰ αἰδοῖα, ὅ περ οἱ κάστορες ἑκόντες εἰς ἑαυτοὺς κατεργάζονται, ὅτε διώκονται, ὁποῖον δή τι καὶ Ἀριστοτέλης διὰ τὸν χλούνην ἱστορεῖ, ὃ δηλοῖ ἐκτομίαν σῦν ἄγριον, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς που φανήσεται· καὶ εἶδον πολλοὶ καὶ τῶν καθ' ἡμᾶς τὰ τοιαῦτα πάθη ἐπί τε συῶν, ἐπί τε αἰγῶν. ἕτεροι δὲ ἴξαλον φασὶ τὸν ὀχευτικὸν, ἤτοι τὸν κήλωνα, καὶ περὶ τὰς τῶν θηλειῶν ἰξύας ἤτοι ὀσφύας ἁλλόμενον· οἱ δὲ τὸν μετὰ χειμῶνα ἐπὶ ἅλας ἱκνούμενον ποιμενικῷ νόμῳ, ἵνα μὴ ψώραν πάθῃ. τοῦτο δὲ καὶ δασύνε*σθαι ἀπαιτεῖ τὴν ἄρχουσαν, εἰ καὶ ψιλοῦται κατὰ ἔθος Αἰολικόν. καὶ ἐπὶ ἡμέρων αἰγῶν λέγοιτο ἂν, οὐ μὴν ἐπὶ ἀγρίων, ὁποῖος ἄρτι ὁ Ὁμηρικός· τοιούτους γὰρ ἁλίζει οὐδεὶς, εἰ μὴ ἄρα κατὰ τύχην αὐτοί που δράσωσι τοῦτο ἁλοπηγίῳ περιτυχόντες. τινὲς δὲ ἀπὸ τοῦ ἅλις ἵξεσθαί φασι· πηδητικὸς γὰρ καὶ ὁρμητίας ὁ ἄγριος αἴξ. ἐν δὲ ῥητορικῷ τινὶ λεξικῷ φέρεται καὶ ὅτι ἴξαλος ὁ προπηδῶν καὶ τέλειος. ἐν δὲ ἑτέρῳ καὶ ὅτι, ὥς περ παρδαλῆ καὶ λεοντῆ, οὕτω καὶ ἰξαλῆ αἰγεία περισπωμένως· ἐπεὶ ἴξαλοι αἶγες. λέγεται δὲ καὶ ἄλλα εἰς τοῦτο παρὰ τοῖς παλαιοῖς διάφορα.* (Vers. 106.) *Τὸ δὲ ὑποστέρνοιο ταὐτὸν τῷ ὑπὸ τὸ στέρνον, ἵνα ᾖ πρόθεσις ἀντὶ προθέσεως. στέρνον δὲ καὶ στῆθος εἰπεῖν οὐκ ἀνομοίως ἔχει. διὸ ταὐτὸν τὸ στέρνου τυχεῖν καὶ στῆθος βαλεῖν. Τοῦ δὲ τυχήσας, ὃ καὶ τέτριπται, καθὰ καὶ τὸ τετυχηκὼς, ἀρχὴ προσεχὴς μὲν τὸ τυχῶ τυχήσω, πόῤῥω δὲ ὁ δεύτερος μέλλων τοῦ τεύχω, καθὰ καὶ *τοῦ τυπῶ τυπήσω καὶ τοῦ τυπτῶ τυπτήσω ὁ δεύτερος μέλλων τοῦ τύπτω προκατάρχει. οὕτω δὲ καὶ τῆς βλεπήσεως, ἣ κεῖται ἐν τῷ ἐτυμολογικῷ, ἐνεστὼς μὲν ὁ βλεπῶ, αὐτοῦ δὲ προΰπεστιν ὁ δεύτερος μέλλων τοῦ βλέπω.* (Vers. 107.) *Τὸ δὲ, δεδεγμένος ἐν προδοκαῖς, τρόπος ἐστὶν ἐτυμολογικός. προδοκὴ γάρ ἐστι τόπος στενὸς, ἐν ᾧ δοκεύει τις ὁδοιδόκον δίκην καὶ δέδεκται τὸ θηρώμενον.* (Vers. 108.) *Τὸ δὲ ἀῤῥενικῶς λεχθὲν, ὅν ποτε βεβλήκει, οὐκ ἐᾷ ἐπίκοινον ὄνομα εἶναι τὸ αἴξ. ἰδοὺ γὰρ ὁ αἴξ· οὐ θηλυκὸν πάντως ἡ αἴξ.* (Vers. 109.) *Μετρῶν ὁ ποιητὴς τὰ τοῦ ῥηθέντος αἰγὸς κέρατα φησί· τοῦ κέρα ἐκ κεφαλῆς ἑκκαιδεκάδωρα πεφύκει, ὡς εἶναι κατά τινας ὁμοῦ ἄμφω σπι-* 343
θαμῶν πέντε καὶ δώρου ἑνὸς, ἀνὰ μέρος δὲ ἑκάτερον ἀνὰ δύο σπιθαμῶν καὶ μικρόν τι πρός. τρίτον γὰρ σπιθαμῆς τὸ δῶρον, ὃ λέγεται καὶ παλαιστὴ θηλυκῶς καὶ ὁ παλαιστὴς ἀρσενικῶς. ἔστι δὲ διάστημα

τετραδάκτυλον. καὶ οὕτω μὲν ὁ *ποιητὴς λέγει, οὐδὲν ἀπίθανον ἱστορῶν, ὡς ἡ πεῖρα διαδείκνυσι πολ-
λαχοῦ. τί γὰρ μέγα δισπίθαμον κέρας ἀγρίου αἰγὸς, εἴ γε καὶ ἓν καθ' αὑτὸ μόνον ὤπται καὶ ὑπὲρ τέσ-
σαρας σπιθαμὰς καὶ ἕως καὶ ὑπὲρ ἑπτά. φασὶ δὲ καὶ ἐν Δήλῳ τῇ νήσῳ ἀνακεῖσθαι κέρατα ἐκ τῶν κατ'
ἐρυθρὰν θάλασσαν τόπων, κριοῦ μὲν δίπηχυ καὶ δακτύλων ὀκτὼ, ἱστῶν μνᾶς εἰκοσιὲξ, τράγου δὲ
πήχεων δύο καὶ σπιθαμῆς σταθμοῦ ἴσου. Ὅρα δὲ ὅπως ἑξκαίδεκα ὀφείλων εἰπεῖν ὁμοίως τῷ ἕξκλινον
καὶ τῷ Ἕξγυνον, ὃ πόλις ἐστὶ Σικελίας ἓξ ἀγυιὰς ἔχουσα κατὰ τὸν τὰ ἐθνικὰ γράψαντα, ὁ δὲ ἑκκαίδεκα
λέγει, τραπέντος τοῦ ξ εἰς κ διὰ συγγένειαν ὡς καὶ ἐπὶ τῆς ἐξ προθέσεως. οὕτω πού καὶ χρόνος ἑξά- 451
μηνος ἑκμηνος λέγεται, καὶ τὸ ἕκτον δὲ ἐκ τοῦ ἓξ οὕτω παρωνόμασται. ἰστέον δὲ ὅτι εἰς κέντρωνα ἤγουν
εἰς ὁμηρόκεντρον τὸ ἐπὶ Πανὸς συνετέλησέ τινι τὸ, τοῦ κέρα ἐκ κεφαλῆς καὶ ἑξῆς, ὡς τοῦ Πανὸς κερασ-
φόρου ὄντος κατὰ τὸν μῦθον: ῥηθήσεται δέ ποτε σκωπτικῶς καὶ κατὰ Πανικοῦ ἀνδρὸς κοινότερον.
ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τοῦ πεφύκει, ὅ ἐστι βεβλαστήκει, οὐκ ἔστι καιριωτέρα λέξις ἐπὶ κεράτων, ἅ περ
ὕστερον τοῖς κερασφόροις φύονται. (Vers. 110.) Γοργῶς διασκευάζων ὁ ποιητὴς τόξου κατασκευὴν
οὕτω φησί· καὶ τὰ μὲν, λέγει δὲ τὰ κέρατα, ἀσκήσας κεραοξόος ἤραρεν, ἤγουν ἥρμοσε, τέκτων, πᾶν
δ' εὖ λειήνας χρυσέην ἐπέθηκε κορώνην· εἰς ἣν δηλαδὴ ἐνίεται ἡ νευρά. καὶ ὅρα ὅτι καὶ τὸν τοῦ τόξου
τεχνίτην τέκτονα γενικῶς καλεῖ· κεραοξόον μέντοι πρὸς εἰδικὴν διαστολὴν τῶν λοιπῶν τεκτόνων, οὗ
ἡ συνθετικὴ ἀναλογία κατὰ τὸ δορυξόος, λαοξόος ἤτοι λιθοξόος καὶ τὰ ὅμοια. Ἀσκῆσαι δὲ καὶ νῦν
τὸ ἐπιμελείας ἀξιῶσαι, ἵνα εἴη ὥς περ νῆμα ἀσκητὸν, οὕτω καὶ ἀσκητὰ κέρατα. Τὸ δὲ ἤραρεν ἀναλό-
γως ἔχει. οὐ μὴν τοιοῦτον καὶ τὸ ἄραρεν, οὗ μετοχὴ ἀραρώς· ἐκεῖνο γὰρ Ἰωνικώτερον ὂν διέβη καὶ εἰς
Ἀττικισμόν. (Vers. 111.) Λειᾶναι δὲ τὸ ξέσαι ἢ ῥινῆσαι. Ἡ δὲ Ὁμηρικὴ χρυσῆ κορώνη καὶ εἰς παροι-
μίαν ἔπεσε, καὶ ὁ ἀγαθὸν τέλος τοῖς φθάσασιν ἐπιθεὶς χρυσέην ἐπιθεῖναι τῷ παντὶ κορώνην λέγεται.
ἡ δὲ χρυσῆ κορωνὶς ἴσως μὲν καὶ ἐκ ταύτης τῆς κορώνης ὑπεκορίσθη· ἴσως δὲ καὶ ἐκ τῆς τὰς θύρας
συναπτούσης. λέγεται δὲ κορώνη τόξου τροπικῶς, καθὰ καὶ θύρας, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται, ἀπὸ
τῆς ζωικῆς, ἧς πρὸς διαφορὰν δοκεῖ ἀστείως αὕτη χρυσέα κληθῆναι, ὡς μὴ κατ' ἐκείνην οὖσα μέλαινα.
(Vers. 112.) Τὸ εἰς γῆν θεῖναι τὸ τόξον *πρὸς τῇ γῇ ἀνακλῖναι φησίν· ὅτι δὲ τὸ εἰς γῆν ἀνακλῖναι
ὅμοιόν ἐστι τῷ καταθεῖναι, δηλοῖ εἰπών· καὶ τὸ μὲν εὖ κατέθηκε τανυσσάμενος, ὃ καὶ τανύσας λέγεται
κατὰ τὸ, οὐ δύναμαι τανύσαι. (Vers. 113.) Πρόσθε τοῦ Πανδάρου σάκεα σχέθον, ἤγουν ἔσχον,
ἐσθλοὶ ἑταῖροι συγκρύπτοντες ἐκεῖνον, ἵνα λάθῃ βαλὼν τὸν Μενέλαον. οὔκουν μόνος φαῦλος ὁ Πάν-
δαρος, ἀλλὰ συνεξομοιοῦνται αὐτῷ καὶ οἱ ὑπ' αὐτὸν, ὅ περ ὡς τὰ πολλὰ γίνεται. (Vers. 117.) Τὸν
ὀϊστὸν, ὃν ἐξείλετο Πάνδαρος, ἤτοι ἐξήγαγεν ἢ ἐξελέξατο, εἰς τὴν κατὰ Μενελάου βολὴν ἀβλῆτα καλεῖ
Ὅμηρος, εἰπὼν, αὐτὰρ ὁ σύλα πῶμα φαρέτρης, ἐκ δ' ἕλετ' ἰὸν πτερόεντα μελαινάων ἕρμ' ὀδυνάων. ἔστι
δὲ ἀβλὴς ὁ μήπω βληθεὶς, ὅ ἐστι ἀφεθεὶς κατά τινος. διὸ καὶ ἀθετοῦσι τὴν λέξιν οἱ παλαιοὶ, φάμενοι
μὴ εἰωθέναι τὸν ποιητὴν τὸ βάλλειν ἐπὶ τοῦ ἁπλῶς ἀφιέναι τιθέναι. αἰτιῶνται δὲ καὶ τὸ ἕρμα, λέγον-
τες ὅτι οὐχ' ὃ θέλει ὁ ποιητὴς λέγει· *ἕρμα γὰρ Ὁμηρικῶς τὸ ἔρυμα καὶ κώλυμα. τὸ δὲ βέλος οὐ γίνε-
ται κώλυμα ὀδυνῶν ἀλλὰ μᾶλλον ἐνέρεισμα. ἔστι δὲ λύοντα τὰ τοιαῦτα εἰπεῖν ὅτι ἀβλῆτα μὲν ὀϊστὸν
λέγει τὸν μήπω βαλόντα, ἤτοι ἐπιτυχόντα τινὸς διὰ τὸ μηδὲ ἀφεθῆναι· ἕρμα δὲ ὀδυνῶν, ἐν ᾧ αἱ ὀδύναι
οἷον ἐνοικοῦσι καὶ ἐνερείδονται, ὥστε ὅπου αὐτὸ εἰσέλθῃ, ἐκεῖ καὶ θανασίμους ὀδύνας συνεισέρχεσθαι.
Ἰὸν δὲ πτερόεντα κοινότερον μὲν λέγει τὸν πτεροῖς προϊόντα. καὶ ἄλλως δὲ ἢ πρὸς διαστολὴν ἴσως ἰοῦ
τοῦ κατὰ τὸν ὄφιν καὶ ὅσα τοιαῦτα ἢ καὶ πρὸς διαφορὰν ὀϊστοῦ, οὓς οὐ πτεροῖς διοικεῖται, ἀλλά τισιν
ἑτεροίοις, ὡς εἰκός· ἔτι δὲ πτερόεις ἰὸς ὁ ταχὺς καὶ ἐπιπτέσθαι μενεαίνων. *(Vers. 118. sqq.) Τὸ τοῦ 452
Πανδάρου τόξευμα οὕτω διασκευάζει ὁ ποιητής· αἶψα δ' ἐπὶ νευρῇ κατεκόσμει πικρὸν ὀϊστόν· ἕλκε
δ' ὁμοῦ γλυφίδας τε λαβὼν καὶ νεῦρα βόεια. νευρὴν μὲν μαζῷ πέλασε, τόξῳ δὲ σίδηρον. αὐτὰρ ἐπειδὴ
344 κυκλοτερὲς μέγα τόξον ἔτεινε, λίγξε βιὸς, νευρὴ δὲ μέγ' ἴαχεν, ἆλτο δ' ὀϊστὸς ὀξυβελὴς, καθ' ὅμιλον
ἐπιπτέσθαι μενεαίνων. Ἰστέον δὲ ὅτι ἀρχαϊκὸν τὸ τὴν νευρὰν πελάζειν τῷ μαζῷ· ὃ καὶ Ἀμαζόνες
ἐποίουν, ὡς προείρηται· τὸ δὲ μέχρι καὶ εἰς τὸ δεξιὸν οὖς αὐτὴν ἐντανύειν νεώτερον, ὡς καὶ ὁ Προ-
κόπιος ἐν τοῖς Λιβυκοῖς προοιμιαζόμενος ἱστορεῖ. Τοῦ δὲ κατακοσμεῖν νευρὰν ἐπὶ ὀϊστῷ οὐκ ἔστι και-
ριωτέραν λέξιν εὑρεῖν, κἂν μυρία πονήσοι τις· δηλοῖ δὲ τὸ εὐκόσμως κατετίθει οἷα κοσμήτωρ. Πικρὸν

δὲ ὀϊστὸν λέγει τὸν πρὸ βραχέων ὀδυνηρὸν εἰς θάνατον πρὸς διαστολὴν τοῦ μὴ πολε*μικοῦ ἀλλὰ γυμναστικῶς γλυκάζοντος. (Vers. 122.) Γλυφίδες δὲ τὸ γλύμμα τοῦ ἀτράκτου τὸ ἐντιθέμενον τῇ νευρᾷ. νεῦρα δὲ βόεια περιφραστικῶς καὶ ἐτυμολογικῶς ἡ προῤῥηθεῖσα νευρὰ λέγεται, ἐξ ὧν καὶ ἠρτύετό ποτε, καθὰ πρὸ ὀλίγου ἐῤῥέθη, ἡ νευρὰ, ὡς καὶ ἡ κλῆσις δηλοῖ. κατακρουόμενα γὰρ, ὡς εἰκὸς, βόεια νεῦρα, εἶτα ξαινόμενα καὶ κλωθόμενα συνεστρέφοντο, καθὰ καὶ σχοῖνος· καὶ οὕτως ἐχρησίμευον εἰς ῥαίβωσιν τόξου κατὰ τοὺς ἄρτι βοείους ἱμάντας. κἀντεῦθεν ἡ τότε κυρίως νευρὰ ψευδωνυμεῖται κατὰ τῆς ὕστερον. (Vers. 123.) Μαζὸς δὲ καὶ ἐπὶ ἀνδρῶν ἰδοὺ κεῖται, ὥστε οὐκ ἐπὶ μόνων λέγεται γυναικῶν. δοκεῖ δὲ γενέσθαι ἐκ τοῦ μαδὸς κατὰ φανερὰν στοιχειακὴν τοῦ δ καὶ τοῦ ζ συγγένειαν. μαδᾷ γὰρ φύσει ἀναγκαίως ἅπας μαζὸς, ὁ καὶ μασδὸς Δωρικῶς καὶ μαστὸς διὰ τοῦ τ καὶ μασθὸς δὲ διὰ τοῦ θ λεγόμενος. χρῆσις δὲ τοῦ μαδοῦ, ἐν οἷς Ἡρακλείδης, εἰπὼν ἐκ τοῦ ἔδω τὸ ἔσθω *γίνεσθαι Δωρικῶς τροπῇ τοῦ δ εἰς θ, ὡς τὸ, ἔθων Οἰνῆος ἀλωὴν, λέγει ὅτι καὶ τὸν μαδὸν οὕτω μασθὸν λέγουσιν οἱ Δωριεῖς· καὶ τὸ ψεῦδος δέ, φησιν, ἄραντες τὸ υ, ψύθος φασί. τινὲς δὲ ἀπὸ τοῦ μῶ μάζω τὸ ζητῶ παράγουσι τὸν μαζὸν, ὡς τοῖς βρέφεσι ζητούμενον. (Vers. 124.) Κυκλοτερὲς δὲ τόξον λέγει οὐ τὸ φύσει τοιοῦτον, σκολιὸν γάρ ἐστι καὶ ἀγκύλον πρὸ τῆς τάσεως, ἀλλ᾽ ὅ περ τῷ ἑλκυσμῷ τοιοῦτον γίνεται. ὅτε γὰρ ἡ νευρὰ πελάσει τῷ μαζῷ, τῷ τόξῳ δὲ ὁ τοῦ βέλους σίδηρος, ῥαιβοῦται τὸ τόξον εἰς κυκλοτέρειαν. (Vers. 125.) Τὸ δὲ λίγξε καὶ τὸ ἴαχεν ὠνοματοπεποίηνται. τέθειται δὲ τὸ μὲν λειότερον οἰκείως ἐπὶ τοῦ τόξου, τὸ δὲ τραχύτερον ἐπὶ τῆς νευρᾶς. Τὸ δὲ ἆλτο ὅτι ψιλοῦται καὶ διὰ τί, προεγράφη. (Vers. 126.) Τὸ δὲ ὀξυβελὴς φανερῶς δηλοῖ ὅτι βέλος κυρίως τὸ τοῦ ὀϊστοῦ σιδήριον, ἀφ᾽ οὗ καὶ τὸ ὅλον βέλος λέγεται, ὡς καὶ ἀπὸ τοῦ σιδήρου τῆς αἰχμῆς τὸ ὅλον δόρυ αἰχμὴν φαμεν. Τοῦ δὲ πτέσθαι, ὅ ἐστι πετάσαι, χρῆ*σις καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν Οἰδίποδι. ἔοικε δὲ τῇ κινήσει τοῦ σχέσθαι· ὡς γὰρ ἐσχόμην σχέσθαι, οὕτω καὶ ἐπτόμην πτέσθαι, οἷον· περιχαρὴς δ᾽ ἀνεπτόμην. δῆλον δὲ ὡς ἔστι καὶ ἐπτάμην πρῶτος ἀόριστος, ἐξ οὗ καὶ τό· τίς γάρ ποτ᾽ ἀρχὴ τοῦ κακοῦ προσέπτατο, καὶ ἀπαρέμφατον παρά γε Εὐριπίδῃ τὸ διαπτάσθαι. σύνδρομον δὲ ἰῷ πτερόεντι τὸ ἐπιπτέσθαι. Τὸ δὲ μενεαίνων ὡς ἐπὶ αἰσθητικοῦ εἴρηται. ἔθος γὰρ Ὁμήρῳ κατὰ λόγον γλυκύτητος προαιρετικὴν ὁρμὴν καὶ τοῖς ἀψύχοις προσπλάττειν καὶ ψυχοῦν οἷον αὐτά. οὕτω καὶ ὀϊστὸς ἐνταῦθα πέτεσθαι θέλει. καὶ ἀλλαχοῦ βέλη χροὸς ψαῦσαι φιλοτιμεῖται, καὶ Ἄρης, ὅ ἐστι σίδηρος, αἵματος προθυμεῖται κορέσασθαι. φασὶ δὲ οἱ παλαιοὶ ὅτι ἐν τοῖς τοιούτοις ἡ τροπὴ ἀπὸ τοῦ πάσχοντος ἐπὶ τὸ ποιοῦν γίνεται. τοῦ γὰρ στρατιώτου πάσχοντος τὸ θέλειν πέτεσθαι τὸν ὀϊστὸν καθ᾽ ὅμιλον καὶ ψαῦσαι τὸ βέλος χροὸς καὶ τὸν σίδηρον αἵματος κορέσα*σθαι ἀπ᾽ αὐτοῦ ἐπὶ τὰ ὅπλα γίνεται ἡ τροπὴ τὰ ποιοῦντα τὴν στρατιωτικὴν ἔφεσιν. ὅμοιον καὶ τὸ, γέλασε δὲ πᾶσα περὶ χθών· πάσχοντος γὰρ τοῦ θεατοῦ τὸ γελᾶν ἐπὶ τὴν
453 ποιοῦσαν τοῦτο χθόνα τὸ τοῦ γέλωτος πάθος τέτραπται. *(Vers. 127. sqq.) Ἐνταῦθα πρῶτον χρᾶται Ὅμηρος σχήματι ἀποστροφῆς, τῷ κατὰ κλητικὴν δηλαδὴ πτῶσιν, τὸν μὲν ἀκροατὴν ἀφεὶς, τρέψας δὲ τὸν λόγον πρὸς τὸν τῆς ἱστορίας Μενέλαον ἐν τῷ, οὐ δὲ σέθεν, Μενέλαε, θεοὶ μάκαρες λελάθοντο. γίνονται δὲ παρ᾽ Ὁμήρῳ αἱ ἀποστροφαὶ πρὸς ἀξιόλογα πρόσωπα, οἷον ἐν Ὀδυσσείᾳ μὲν ἅπαξ πρὸς τὸν εὐνούστατον τῷ δεσπότῃ Εὔμαιον, ἐν Ἰλιάδι δὲ διαφόρως πρός τινας οἵους ἀξίους εἶναι καλεῖσθαι προσφωνητικῶς καὶ τυγχάνειν ἐπιστροφῆς. οὐ γὰρ δήπου καὶ πρὸς τὰ τυχόντα τῶν προσώπων 345
ἀποστρέφειν τὸν λόγον δέον ἥγηται ὁ σεμνότατος ποιητὴς, ὡς πολλαχοῦ φανήσεται. Τὸ δὲ λελάθοντο Ἰωνικῶς ἀναδεδιπλασίασται. (Vers. 128.) Ἀγελείη Ἀθηνᾶ οὐκ ἂν ἀπὸ τοῦ τὰ ἄγη ἐλαύνειν εἴη ἂν, ἵνα μὴ δασυνθῇ οὕτως ἡ ἄρχουσα· εἴρηται δὲ μᾶλλον *ἢ ἀπὸ τοῦ λίαν ἄγειν, ληΐτης γάρ ἐστιν, ἢ παρὰ τὶ λεὼν ἄγειν ἤτοι λαὸν, ὡς ἡγεμονικὴ, ἀφ᾽ ἧς ἐννοίας καὶ τὸν στρατηγὸν λαγέταν ἡ ποίησις ἔφη. ἐκεῖθεν δὲ καὶ τὰ κύρια, ὁ Ἀγησίλαος καὶ ὁ Ὁμηρικὸς Ἀγέλαος. (Vers. 129.) Ἡ Ἀθηνᾶ πρόσθε στᾶσα Μενελάου βέλος ἐχεπευκὲς ἄμυνε καὶ τόσον ἔεργεν ἀπὸ χροὸς, ὡς ὅτε μήτηρ παιδὸς ἐέργει μυῖαν, ὅθ᾽ ἡδέϊ λέξεται ὕπνῳ, ἤγουν ὅτε εἰς ὕπνον ἡδὺν ἐκεῖνος κατενεχθῇ. καὶ ὅρα ὅπως περιῆλθε τοὺς Τρῶας ἡ Ἀθηνᾶ δεξιώτατα, τὸν μὲν Πάνδαρον κατὰ Μενελάου ἐρεθίσασα ἐπὶ βλάβῃ τῶν ὅρκων, φυλάξασα δὲ τὸν Μενέλαον. κατὰ γὰρ τὴν τραγῳδίαν τὸ κακὸν δοκεῖ ποτ᾽ ἐσθλὸν εἶναι τῷδε ὅτῳ θεὸς φρένας ἄγει πρὸς ἄτην· ὃ καὶ Πάνδαρος ἔπαθε. διὰ δὲ τῆς κατὰ τὴν μυῖαν παραβολῆς τὸ παράμονόν τε τῆς φυλακῆς

τῆς Ἀθηνᾶς ἐδήλωσεν ὁ ποιητὴς, δεικνὺς ὅτι καὶ αὐτὴ τῷ Μενελάῳ παρμέμβλωκε καὶ τὴν τοῦ Παν-
δάρου βολὴν ἐξηυτέ*λισε, μυίας εἰκάσας πετάσματι τὴν τοῦ ἀβλῆτος πτερόεντος ὀϊστοῦ ἄφεσιν. ὑπνοῦντι
δὲ παιδὶ τὸν ἥρωα Μενέλαον εἴκασε διὰ τὸ ἀφροντιστεῖν ἄρτι πεποιθότα τοῖς ὅρκοις καὶ οἷον ἀναπί-
πτειν καὶ ἀνακεῖσθαι. καιρία δὲ λέξις ἐν τοῖς ῥηθεῖσι τὸ εἴργειν καὶ ἀπείργειν· διὸ καὶ δὶς ἐῤῥέθη κατ᾽
ἐπιμονήν. (Vers. 132.) Πολλὰ φθάσας ὁ Μενέλαος δυστυχῆσαι τοῦθ᾽ ἓν μέγα, ὡς εἰκὸς, εὐτυχεῖ, ὅτι
τὸ βέλος ἡ Ἀθηνᾶ τῶν καιρίων ἀπαγαγοῦσα τοῦ σώματος ἴθυνεν αὐτῷ, ὅθι ζωστῆρος ὀχῆες χρύσειοι
σύνεχον καὶ διπλόος ἤντετο θώρηξ. καὶ τὸ ἐντεῦθεν γίνεται τοιαῦτα καθ᾽ Ὅμηρον· ἐν δ᾽ ἔπεσε ζωστῆρι
ἀρηρότι πικρὸς ὀϊστὸς, διὰ μὲν ἂρ ζωστῆρος ἐλήλατο δαιδαλέοιο καὶ διὰ θώρηκος πολυδαιδάλου ἠρή-
ρειστο μίτρης θ᾽, ἣν ἐφόρει, ἔρυμα χροὸς, ἕρκος ἀκόντων, ἥ οἱ πλεῖστον ἔρυτο, διὰ πρὸ δὲ εἴσατο καὶ
τῆς, ἤγουν προῆλθεν ἐντὸς καὶ διὰ ταύτης, ἀκρότατον δ᾽ ἂρ ὀϊστὸς ἐπέγραψε χρόα φωτός. ἔστι δὲ
*ὃ λέγει τοιοῦτον. θώραξ ἐλέγετό τις στατὸς, ὁ μέχρι λαγόνων ἄνωθεν καθήκων· ᾧ ἢ ἐπίκειται
ἢ ὑποβέβληται ζωστὴρ, ὃς κατά τινας καὶ ζῶμα ἐλέγετο, κατιὼν αὐτὸς ἀπὸ λαγόνων μέχρι γονάτων
καὶ κνημῶν. ἃ δὴ ἀμφότερα, ἤγουν τὸν στατὸν θώρακα καὶ τὸν ζωστῆρα δὲ συλληπτικῶς, θώρακα
ὁ ποιητὴς ἐνταῦθα λέγει, ὥστε εἶναι τὴν αὐτῶν συνοχὴν διπλόον θώρακα. ἡ δὲ μίτρα ἐντὸς τούτων
παρὰ τὸ ἦτρον πρὸς πλείω φυλακὴν ἔκειτο. διό φησιν· ἥ οἱ πλεῖστον ἔρυτο, τουτέστιν ἐφύλασσεν·
ὅθεν καὶ ἔρυμα χροὸς ἐτυμολογικῶς λέγεται, ἔσω μὲν ἐριώδης οὖσα, ἵνα μὴ θλίβῃ τὸ ὑποκείμενον, ἔξω
δὲ χαλκήν τινα λεπί*δα, ἤγουν χαλκοῦν, ἐκπέταλον ἔχουσα. διὸ καὶ προϊὼν ἐρεῖ, ὅτι χαλκῆες ἄνδρες 454
ἔκαμον αὐτὴν, ἣν δι᾽ αὐτὸ τοῦτο καὶ ἔρυμα χροὸς καλεῖ καὶ ἕρκος ἀκόντων. διὰ τοῦ θώρηκος οὖν τοῦ
στατοῦ καὶ τοῦ μετ᾽ αὐτὸν ζωστῆρος καὶ τῆς μίτρας ἐλθὼν ὁ ὀϊστὸς οὐ μέγα τι ἔδρασε κατὰ τοῦ Μενε-
λάου. οἱ δέ φασιν ὅτι ἄνω τῆς μίτρας καὶ τῆς συνδέσεως τοῦ ῥηθέντος ζώματος καὶ τοῦ στατοῦ θώρα-
κος ζώνη ἐπέκειτο, σφίγγουσα τὰ πάντα, ἥ τις ἐκαλεῖτο ζωστήρ· οὗ ζωστῆρος ἄνω ἐμπεσὼν ὁ τῷ
Μενελάῳ ἐπαφεθεὶς ὀϊστὸς οὐ πολὺ τὸ ἐνεργὸν ἔσχεν, ἀλλὰ ἀκρότατον ἐπέγραψε χρόα φωτὸς, ἀποκω-
λυσάντων τὴν εἰς βάθος πρόοδον πρῶτα μὲν τοῦ ἐξ ἐπιπολῆς ζωστῆρος, ἤτοι τῆς ζώνης χρυσῆς οὔσης·
χρύσειοι γάρ, φησιν, ὀχῆες ζωστῆρος συνεῖχον· εἶτα τοῦ διπλοῦ ὡς εἴρηται θώρακος, τουτέστι τοῦ
στατοῦ καὶ τοῦ ὑποβεβλη*μένου αὐτῷ ζώματος, καὶ τετάρτης τῆς μίτρας. ὅτι δὲ ὁ ζωστὴρ ἄνω ἦν τοῦ
ζώματος, δηλοῖ ὁ ποιητὴς ἐν τοῖς ἑξῆς λέγων· εἰρύσατο ζωστὴρ παναίολος καὶ ὑπένερθε ζῶμα, καὶ
μίτρη πλέον αὐτὴ τὸ βέλος ἀμβλύνασα. ἄλλοι δὲ διπλοῦν θώρακα νοοῦσι τὰ πρὸς ταῖς λαγόσι καὶ ἐκ
πλαγίων πτερύγια τοῦ θώρακος· ἅ περ πτυχθέντα καὶ οὕτως ἀλλήλοις ἐπιφερόμενα καὶ τῷ ζωστῆρι
σφιγγόμενα διπλοῦσιν ἐκεῖ τὸν θώρακα. Σημείωσαι δὲ ὅτι μίτρα παρὰ τοῖς μεθ᾽ Ὅμηρον καὶ ἐπὶ τῆς
περὶ κεφαλὴν ταινίας λέγεται, ἤτοι κοινότερον εἰπεῖν ἐπὶ φασκίας, ὡς δηλοῖ παρ᾽ Εὐριπίδῃ τὸ, μίτραις
ἀναδέτοις ῥυθμίζεσθαι πλόκαμον, καὶ τὸ παρ᾽ Ἡροδότῳ, μίτραις κατειλίχατο. καὶ οἱ περὶ κεφαλὰς
μητροφόροι, ἐξ ὧν ὁρμώμενοί τινες ταινίαν ἑρμήνευσαν ἁπλοϊκῶς οὕτω τὸν στέφανον. φασὶ δέ τινες
καὶ αὐτὸ τοῦτο στεφάνους εἶναι ποτὲ τὰς μίτρας, φάμενοι ὅτι μίτραι κυρίως οἱ ἀπὸ *φασκιῶν καὶ
ὠραρίων στέφανοι. γυναικεῖοι δὲ ἴσως καὶ οἱ τοιοῦτοι. παρὰ τὸν μίτον δὲ ἡ λέξις ἐτυμολογεῖται, ὡς
οἷον μιτηρά τις οὖσα. Ὅρα δὲ καὶ ὡς οὐ μόνον ὀχεὺς πυλῶν καὶ περὶ κεφαλαίας, ἀλλ᾽ ἰδοὺ καὶ ζωστῆ-
ρος ὀχῆες ἀπὸ τοῦ ἔχειν λεγόμενοι καὶ αὐτοί. φησὶ γοῦν κατὰ τρόπον ἐτυμολογίας, ὅτι ζωστῆρος ὀχῆες
χρύσειοι σύνεχον. τοιοῦτος δὲ τρόπος καὶ τὸ, ἔρυμα χροὸς, ἥ οἱ πλεῖστον ἔρυτο· ἀπὸ γὰρ τοῦ ἐρύω
ἐτυμολογεῖται τὸ ἔρυμα, (Vers. 133.) Τὸ δὲ ἤντετο γλυκέως εἴρηται ὡς ἐπὶ ἐμψύχου. δοκεῖ γάρ πως
τὰ διπλούμενα συναντᾶν ἀλλήλοις. ἐνεστὼς δὲ αὐτοῦ συνηθέστατος Ὁμήρῳ τὸ ἄντω βαρύτονον, ἐξ οὗ
τὸ ἄντομαι καὶ ἀντόμενος. οἱ μέντοι μεθ᾽ Ὅμηρον περισπῶσιν ὡς τὸ βοῶ. (Vers. 134.) Οὐ πόῤῥω δὲ
γλυκύτητος οὐδὲ τὸ, ἐνέπεσεν ὀϊστός· ὁ μέντοι κοινότερον φράζων εἴποι ἂν ἐνέκρουσε. Τὸ δὲ ἀρηρότι δόξοι
ἂν παράγωγον εἶναι τοῦ ζωστῆρος, ἵνα εἴη ζωστὴρ ζῶμα ἀρηρός. (Vers. 135.) Τὸ δὲ ἐλή*λατο ταὐτόν
ἐστι τῷ διῆλθε. σημειωτέον δὲ καὶ ὅτι πάντα τὰ τοῦ χωρίου τούτου συχνοῖς ἐπιθέτοις κοσμεῖ κατὰ ἰδέαν
γλυκύτητος, πικρὸν μὲν καὶ ὀξυβελῆ τὸν ὀϊστὸν εἰπὼν, καὶ βέλος ἐχεπευκὲς, δαιδάλεον δὲ τὸν ζωστῆρα,
346 πολυδαίδαλον δὲ τὸν θώρακα, τὴν δὲ μίτραν ἔρυμα χροὸς καὶ ἕρκος ἀκόντων, ὃ δὴ ἑτεροῖον ἐστὶ τοῦ
ἕρκος πολέμου, ἐκεῖνο γὰρ σεμνότερον. διὸ καὶ ἡρωικοῖς ἀνδράσι πολεμισταῖς ἐπιλέγεται, Αἴαντι

δηλονότι καὶ τοῖς τοιούτοις. (Vers. 137.) Ὅρα δὲ ὡς ὁμώνυμος ὢν φωνὴ ὁ ἄκων ὁ μὲν κατὰ μάχην περὶ τὴν ἀκὴν γίνεται, ὃ δηλοῖ σιδήρου ὀξύτητα, ὁ δὲ λοιπὸς ἐκ τοῦ ἀέκων κέκραται. Τὸ δὲ ἐφόρει δηλοῖ μὲν τὸ ἔφερε, κεῖται δὲ κοινότερον καὶ ἐπὶ ἐνδύσεως· φορεῖ γοῦν τις ἱμάτιον· καὶ ἐπὶ ὑποδέσεως, ὅθεν ἀφόρητοι βλαῦται παρὰ Ἀθηναίῳ ὑποδήματα μήπω φορηθέντα ποσί. Τὸ δὲ, ἔρυμα χροὸς, ἕρκος ἀκόντων, ἔπαινος μέν ἐστι τῆς ῥηθείσης μίτρας, *πεφιλοτίμηται δὲ κομματικῶς ἐν ὁμοιότητι νοημάτων. εἴληπται δὲ ὡς ἀπὸ τείχους ὃ λαοῦ τέ ἐστιν ἔρυμα καὶ ἕρκος πολεμίων. διὸ καὶ ὅμοιον ἕρκος πολέμου εἰπεῖν καὶ ἕρκος ἀκόντων. Ἡ δὲ χρῆσις τοῦ χροὸς πάνυ συνήθης Ὁμήρῳ. δῆλον δὲ ὡς ἐκ τοῦ χροῦς Δωρικώτερον γέγονεν ὁ χρὼς, συνεκδραμὼν κατὰ τὸν ὀξὺν τόνον τῷ ἱδρὼς, οὐ μὴν τοῖς ἀνομοιογενέσι μονοσυλλάβοις, ὁποῖα ἡ Κῶς, ἡ τλῶς, ἡ κρῶς. (Vers. 138.) Τοῦ δὲ εἴσατο εἴω ἐστὶ τὸ θέμα, ὃ πολλαχοῦ διαφαίνεται. ταὐτὸν δὲ κατ᾽ ἔννοιαν τὸ διελήλατο καὶ τὸ διαείσατο, πλὴν ὅσον τοῦτο μὲν
455 ποιητικώτερον, ἐκεῖνο δὲ κοινότερον. (Vers. 139.) Τὸ δὲ ἀκρότατον τὸ πάντη *ἀβαθὲς δηλοῖ τῆς πληγῆς. διὸ τὸ, ἐπέγραψεν ἀκρότατον χρόα, ταὐτόν ἐστι τῷ ἐπιπολῆς ἔξεσε· γράψαι γὰρ τὸ ἐπιξέσαι, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ λεχθήσεται. ὅτι δὲ καὶ τραχύτερον εἰς ἐκφώνησιν τὸ γράφειν τοῦ ἐν Ὀδυσσείᾳ γλάφειν, καὶ αὐτὸ ἀλλαχόθι ῥηθήσεται. (Vers. 140.) Πληγῆς φραστικὸν τὸ, αὐτίκα δ᾽ ἔῤῥεεν αἷμα κελαινεφὲς ἐξ ὠτειλῆς. Ἰστέον δὲ ὅτι αἷμα μέν ἐστι κελαινεφὲς τὸ κελαινὸν φαινόμενον καὶ αὐτόχρημα καθ᾽ Ὅμηρον εἰπεῖν μέλαν, ὡς μετ᾽ ὀλίγα ἐρεῖ· καὶ κελαινὸν δὲ, ὡς ἐν τῇ α΄ ῥαψῳδίᾳ ἔφη· Ζεὺς δὲ κελαινεφὴς καὶ αὐτὸς μὲν λέγοιτ᾽ ἂν οὕτω διὰ τὸ μέλας εἶναι φανῆναι καὶ δυσόρατος· μέλας γὰρ ὁ ἀὴρ, ὅθεν καὶ ἠερόεν τὸ σκοτεινὸν καὶ ἠέρα τὴν ἀορασίαν φησὶν ὁ ποιητής· ἐτυμολογεῖται δὲ καὶ ἄλλως ἐκεῖνος παρὰ τὸ τὰ νέφη κελαίνειν ἤτοι μελαίνειν, ὡς καὶ *ἀλλαχοῦ γέγραπται· νεφεληγερέτης γάρ. Ὠτειλὴ δὲ κυρίως μὲν τραῦμα τὸ ἐκ τοῦ οὐτάσαι, ὅ ἐστιν ἐγγύθεν τρῶσαι. Ὅμηρος δὲ ἐνταῦθα τὸ ἐκ τῆς βολῆς οὕτως ἐκάλεσε. καὶ μὴν ἄλλως διαφορὰν οἶδεν Ὅμηρος τοῦ οὐτάσαι καὶ τοῦ βαλεῖν, ὡς πολλαχοῦ φανήσεται. διαφέρει δὲ οὐλῆς ὠτειλὴ, ὅτι ὠτειλὴ μὲν αὐτὸ τὸ τραῦμα, οὐλὴ δὲ τύλος ἢ τύπος θεραπευθέντος τραύματος. Τοῦ δὲ, ἔῤῥεεν αἷμα, ἑτεροῖον ἐστὶ τὸ ἀνεκήκιεν αἷμα, ὡς ἑτέρωθι φανεῖται. *(Vers. 141. sqq.) Αἱ ἐκ Καρίας καὶ αἱ Λυδαὶ γυναῖκες ἀγαθαὶ ἦσαν βάπτειν ἐλεφάντων ὀστᾶ φοινικῷ χρώματι, καὶ ὅτι ὁ τοιοῦτος ἐλέφας ἐν θαλάμῳ τοῖς βασιλεῦσιν ἔκειτο ἄγαλμα. οὔπω γὰρ ὁ χρυσὸς ἐτυράννει τῶν ἄλλων ὑλῶν. καὶ σημείωσαι ὅπως ἀνέκαθεν τὰ ἐρυθροβαφῆ βασιλέων ἦσαν παράσημα. τοιούτῳ ἐλέφαντι ἀπεικάζει Ὅμηρος τὰ κάτω τοῦ Μενελάου, ὅτε τῷ ἐκ βολῆς αἵματι περιεῤῥέοντο, λέγων οὕτω· ὡς δ᾽ ὅτε τίς τ᾽ ἐλέφαντα γυνὴ φοίνικι μιήνῃ Μῃονὶς ἠὲ Κάειρα παρήϊον ἔμμεναι ἵππων, κεῖται δ᾽ ἐν θαλάμῳ, πολέες τέ μιν ἠρήσαντο ἱππῆες φορέειν, βασιλῆϊ δὲ κεῖται ἄγαλμα, ἀμφότερον κόσμος τε ἵππῳ ἐλατῆρί τε κῦδος, τοῖοί τοι Μενέλαε μιάνθην αἵματι μηροὶ εὐφυέες κνῆμαί τε ἠδὲ σφυρὰ κάλ᾽ ὑπένερθεν. καὶ οὕτω μὲν ἡ παραβολὴ λευκὸν φύσει τὸν Μενέλαον ἱστορεῖ· εἰ δὲ καὶ θηλυπρεπὲς ἐν ἥρωσιν ἡ λευκότης, διὸ τὸν Τρωϊκὸν κύκνον Θεόκριτος τοιοῦτον ὄντα θῆλυν ἀπὸ χροιᾶς ἔφη, ἀλλ᾽ ἐνταῦθα φασὶν οἱ παλαιοὶ ὅτι κἂν ἄλλως εὐπαθὲς τὸ λευκὸν, ἰσχυρότερα δὲ τὰ μελάγχροα τῶν σωμάτων. ἀλλὰ παρὰ τοῖς Λάκωσι χαρακτὴρ ἀνδρίας ἦν λευκὸς χρὼς καὶ κόμη ξανθὸς, ὁποῖον καὶ τὸν Ἀλέξανδρον εἶναι ἱστορεῖ ὁ ποιητής. ὅτι δὲ τὸ ἐν σώμασι λευκὸν οὐκ ἐν ἐπαίνῳ ἦν, καὶ ἐν ῥητορικοῖς δηλοῦται λεξικοῖς· ὧν ἐν θατέρῳ μὲν κεῖται ὅτι λευκοὶ οἱ δειλοὶ, καὶ λευκώπιοι οἱ αὐτοί· ἐν δὲ ἑτέρῳ, τῷ τοῦ Αἰλίου Διονυσίου δηλαδὴ τὸ, οὐδὲν λευκῶν ἀνδρῶν ὄφελος. ᾧ συμπαράκεινται καὶ ἕτεραι κεφαλαιώδεις παροιμίαι αὗται· καὶ οὐδεὶς δυσώνης *χρηστὸν ὀψωνεῖ κρέας· καὶ οὐδὲν φρονεῖ δίκαιον ἐστυκὼς ἀνήρ. Ὅρα δὲ ὡς καὶ αὕτη ἡ παραβολὴ ἔχει τι πολυμαθίας διὰ τῶν ἐν αὐτῇ ἱστοριῶν, πολλαχοῦ καὶ τοῦτο τεχναζομένου τοῦ ποιητοῦ, ὡς προδεδήλωται. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐλέφαντα μὲν λέγει τὸ ἐλεφάντινον ὀστοῦν, τῷ τοῦ ὅλου ὀνόματι ὀνομάζων τὸ μέρος· ᾧ τρόπῳ καὶ βοῦς τὸ δέρμα, ἡ βύρσα δηλαδὴ, καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ γέλωτι φαιδρὸν κάρα ἤτοι πρόσωπον. ὅτι δέ ποτε καὶ τὸ ὅλον τῷ τοῦ μέρους καλεῖται ὀνόματι, μικρὸν ὅσον δηλωθήσεται. τινὲς δὲ ἐλεφαντὰ ἀναγινώσκουσιν ὀξυτόνως, ὡς
456 τὸ καλὰ, ἵνα λέγῃ τὰ ἐλεφάντινα. Φοίνικα δὲ λέγει τὸ *φοινικοῦν χρῶμα τὸ ἐκ καρποῦ φασὶ πρίνου, 347
ὃ μάλιστα πολὺ λέγονται συλλέγειν Τροιζήνιοι. ὁμωνυμεῖ δὲ τῇ ῥηθείσῃ λέξει καὶ ἡ ὀπώρα ὁ φοῖνιξ. δι᾽ αὐτὴν δὲ καὶ τὸ δένδρον ὁ φοῖνιξ. ἀρχὴ δὲ παραγωγικὴ αὐτῆς ὁ φόνος ἤτοι τὸ αἷμα, οὗ πρὸς

ὁμοιότητα ὁ τοῦ φοίνικος καρπὸς ἐρεύθεται· ὅθεν καὶ Φοῖνιξ κύριον διὰ τὸν κατ᾽ αὐτὸν ὡς εἰκὸς φοινίκεον χροῦν. Μιαίνειν δὲ παρὰ τῷ ποιητῇ τὸ βάπτειν, ὅ περ ἄλλοι φαρμάσσειν φασίν. ἐντεῦθεν καὶ μιαιφόνος Ἄρης οὐκ ἐπὶ ψόγῳ, ἀλλ᾽ ὡς αἱμοβαφὴς, καὶ μιαρὸς αἵματι οὐχ᾽ ὡς μιαραὶ ἡμέραι παρὰ τοῖς ὕστερον αἱ τῶν κατοιχομένων, ἀλλ᾽ ὁ αἱμοβαφὴς κατὰ τὸ, οὐδέ ποθι μιαρὸς, ὅ περ ἐν τῷ τέλει τῆς Ἰλιάδος κεῖται. (Vers. 142.) Μηονὶς δὲ γυνὴ ἡ Λυδή· Μαίονες γὰρ, ὡς καὶ προδεδήλωται, καὶ Μήονες οἱ Λυδοὶ, παρ᾽ οἷς καὶ ἀγαθαὶ λέγονται εἶναι βαφαί. Κάει*ρα δὲ γυνὴ ἡ Καρίνη κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἢ Καρικὴ, ἤτοι ἐκ Καρίας. παρὰ δὲ Ἡροδότῳ κεῖται καὶ ἐσθὴς Κάειρα. ἔστι δὲ παρά τισι τῶν παλαιῶν εὑρεῖν καὶ ὅτι διὰ τοῦ ῑ τινὲς τὸ Καΐρα γράφοντες, εἶτα καὶ δισυλλάβως Καῖρα συναιροῦντες ἔλεγον, ὡς καὶ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ δεδήλωται. κατὰ τὸν ὅμοιον δὲ τρόπον καὶ Δάειρα κατὰ Αἴλιον Διονύσιον διὰ τοῦ ῑ γραφὲν πρός τινων, εἶτα συναιρεθὲν δισυλλάβως ὑπὸ Ἀττικῶν Δαῖρα ὀνομάζεται· ἦν δέ, φησι, μήτηρ Ἐλευσῖνος. περὶ δὲ τούτου καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς που ῥηθήσεται. Παρήιον δὲ ἵππων τὸ τοῦ χαλινοῦ παραγναθίδιον. λέγεται δέ ποτε οὕτω καὶ αὐτὴ ἡ παρειά. Ὅρα δ᾽ ἐντεῦθεν καὶ ὅτι παρειὰ καὶ ἐπὶ ἀλόγων ζῴων φαίνεται λέγεσθαι. (Vers. 143.) Τὸ δὲ, κεῖται ἐν θαλάμῳ, καθὰ καὶ τὸ, κεῖται ἄγαλμα, κειμήλιον εἶναι δηλοῖ καὶ τὸν τοιοῦτον ἐλέφαντα, ταὐτὸν δὲ εἰπεῖν, ἀπόθετον κτῆμα, ἐπεὶ καὶ ταὐτὸν κεῖσθαι καὶ ἀποτεθεῖσθαι. *Τὸ δὲ, πολέες ἠρήσαντο, πολυέραστον εἶναι δηλοῖ τὸν ῥηθέντα ἐλέφαντα. (Vers. 144.) Τὸ δὲ φορέειν ἀπὸ τοῦ ἵππου μετήνεκται εἰς τὸν ἱππότην· ἵππος γὰρ φορεῖ παρήιον ἐξ ἐλέφαντος, οὐ μὴν ὁ ἱππεύς. Ἄγαλμα δὲ πανταχοῦ παρὰ τῷ ποιητῇ πᾶν, ἐφ᾽ ᾧ τις ἀγάλλεται, ὡς δηλοῖ καὶ ἡ Ὀδύσσεια, εἰ καὶ οἱ μεταγενέστεροι ἐπὶ ξοάνου τὴν λέξιν τεθείκασι. παλαιός δέ τις γράφει οὕτως· ἄγαλμα οὐ συνήθως τὸ θεῶν ἢ ἡρώων, ἀλλὰ κοινῶς, οἷον, βασιλῆι δὲ κεῖται ἄγαλμα, καὶ ἄλλα ἀγάλματ᾽ ἀνῆψεν, ὑφάσματά τε χρυσόν τε, καὶ ἵν᾽ ἄγαλμα κεχάροιτο ἰδοῦσα. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ μὴ λαμπρὸν ἄγαλμα, εἴτ᾽ οὖν ἀγαλλίαμα, εἴη ἄν ποτε καὶ ἄθυρμα, ὅτε δηλαδὴ ἀφελὲς προσώποις χορηγεῖται, ὡς ἡ Ὀδύσσεια δηλοῖ ἐν τῷ, ἐδίδου ἀθύρματα. Ἰστέον δὲ ὡς, εἰ καὶ ταὐτὰ νοεῖ τὸ χαίρειν καὶ τὸ ἀγάλλεσθαι, ἀλλὰ τὰ ἐξ αὐτῶν, τὸ ἄγαλμα καὶ τὸ χάρμα, διαφέρουσι· βαρύτητος μὲν *γὰρ τὸ χάρμα, ἐπεὶ καὶ μυκτῆρα δηλοῖ καὶ κατάγελων, ὡς δηλοῖ τὸ, δυσμενέσι μὲν χάρμα, καὶ τὸ, σὸν ἅρμα, χάρμα καὶ γέλως· ἑτεροίας δὲ ἡδονῆς τὸ ἄγαλμα, ὡς καὶ τὸ ἀγαλλίαμα· καὶ τὸ χαίρειν δέ γε καὶ τὸ ἀγάλλεσθαι δοκεῖ ποτὲ διαφορὰν ἔχειν· χαίρει μὲν γάρ τις καὶ ἐπὶ ἐχθρῷ ἤγουν κατὰ ἐχθροῦ, ἀγάλλεται δὲ ἄλλως ἐπὶ μόνοις, ὡς εἰ καὶ φιλόκαλος ἐπί τινι καλλωπισμῷ. (Vers. 145.) Τὸ δὲ ἀμφότερον σχῆμα καὶ νῦν ἐπιῤῥηματικὸν Ὁμηρικὸν, ὡς καὶ πρὸ τούτων ἐφάνη. Κόσμος δὲ κύδους διαφέρει, καθότι ὁ μὲν εἰς κάλλος τῷ ἵππῳ συμβάλλεται, τὸ δὲ κῦδος ἐκεῖθεν παρέπεται τῷ κειμηλιοῦντι τὸν ἐλέφαντα. (Vers. 146.) Τὸ δὲ, μιάνθην μηροὶ, δυϊκόν ἐστι ῥῆμα ἀπὸ τοῦ μιανθήτην γεγονὸς κατὰ συγκοπήν. εἰ δέ τις ὑπολάβῃ χρῆναι γράφεσθαι, μίανθεν αἵματι μηροὶ, τουτέστιν ἐμιάνθησαν, ἔχοι ἂν ἴσως προσιστάμενον τῇ τοιαύτῃ ἐννοίᾳ τὸν μετρικὸν ποδισμόν. Ὅρα δὲ *καὶ τὴν ἀπόδοσιν τῆς παραβολῆς. οὐ γὰρ κατέληξε συνήθως εἰς τὸ ὣς, ἀλλὰ εἰς τὸ τοῖοι διὰ ποικιλίαν ῥητορικήν. ἐξευτελίζει δὲ καὶ τὴν τοῦ Πανδάρου βολὴν ἡ παραβολή. ὡς γὰρ ἐλέφας τέχνῃ βάπτεται ὑπὸ γυναικῶν, οὕτως οἱ τοῦ Μενελάου μηροὶ ἐκ τῆς τοῦ Πανδάρου βολῆς. (Vers. 147.) Εὐφυεῖς δὲ μηροὶ οἱ εὖ πεφυκότες καὶ τῷ ὅλῳ σύμμετροι. ὅτε μέντοι εὐφυέα που πτελέην ἐν τοῖς ἑξῆς ἐρεῖ ὁ ποιητὴς, τότε μάλιστα κυριολεκτεῖ. οἱ δέ γε παρὰ τοῖς ὕστερον εὐφυεῖς ψυχικῶς ἐπαινοῦνται ὡς εὖ πεφυκότες εἰς τὸ μαθεῖν, τὸ δὲ παρ᾽ Εὐριπίδῃ εὐφυὲς πρόσωπον κατὰ τοὺς εὐφυεῖς ἐῤῥέθη μηροὺς ἐκ τῆς καθ᾽ Ὅμηρον *φυῆς. Σφυρὰ δὲ 457
καλὰ τῷ Μενελάῳ, πρὸς ἀναλογίαν καὶ αὐτὰ τοῦ ὅλου σώματος. καὶ σημείωσαι ὅτι κατὰ τοῦτον τὸν λόγον οὐδ᾽ ἂν Ἀλεξάνδρου ψόγος εἴη τὸ ἀργύρεα ἤτοι λευκὰ καὶ καλὰ ἔχειν τὰ ἐπισφύρια. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ἄλλο μὲν τὸ καλὰ σφυρὰ ἔχειν, ἄλλο δὲ τὸ καλλίσφυρος. τὸ μὲν γὰρ σύνθετον γυναικὸς ἐπίθετον, καλὰ δὲ σφυρὰ ἰδοὺ καὶ ἐπὶ ἥρωος εἴρηται. σφυρὰ δὲ λέγεται τὰ ἀπολήγοντα πρὸς τῷ ἀστραγάλῳ καὶ ἐκ πλαγίου ἐξέχοντα, καθ᾽ ὁμοιότητα, ὡς οἱ παλαιοί φασι, τῶν χαλκευτικῶν σφυρῶν. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐνταῦθα σαφῶς καὶ εὐτάκτως Ὅμηρος τὴν τῶν σφυρῶν τάξιν δηλοῖ εἰπών· μηροὶ κνῆμαί τε καὶ σφυρὰ ὑπένερθεν· οἷς ὑπόκεινται πόδες τὸ ἔσχατον κατ᾽ Ἀριστοτέλην εἰπεῖν, ὧν φησὶ τὸ μὲν ἐσχισμένον κατὰ τὸ ἐμπρόσθιον δάκτυλοι, τὸ δὲ σαρκῶ*δες κάτωθεν στῆθος. Ἰστέον οὖν ὅτι μηρῶν ὄντων,

εἶτα κνημῶν, ἐπὶ δὲ ταύταις σφυρῶν, καὶ τελευταῖον ποδῶν, ὁ εἰπὼν τὸ ὅλον πόδας ἐκ μέρους τὸ ὅλον
ὀνομάζει, ὡς καὶ ἐπὶ ἄλλων πολλῶν γίνεται. *(Vers. 151.) Ὄγκους ὁ ποιητὴς ὀνομάζει τὰς ἀκίδας, 348
αἳ γωνιοῦσι τὸ βέλος, εἰπών· ὡς δ' ἴδε νεῦρόν τε καὶ ὄγκους ἐκτὸς ἐόντας, ἄψοῤῥόν οἱ θυμὸς ἐνὶ
στήθεσσιν ἀγέρθη. καὶ προϊὼν δὲ ὀξέες ὄγκοι φησί. καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ δὲ σιδηροθήκην τινὰ ἢ βελοθή-
κην ὄγκιον καλεῖ. οἱ δὲ παλαιοί φασι καὶ οὕτως· ὄγκοι, γωνίαι, καὶ ὄγκαιον ἀγγεῖον τὸ καὶ ὄγκιον,
ἐν ᾧ ἀκίδες βελῶν. ἐκ δὲ τοῦ τοιούτου ὄγκου καὶ ἐπὶ ἀλαζονικοῦ ὀξύτητος ἡ μεταφορὰ γίνεται. Νεῦρον
δὲ λέγει τὸ κύκλῳ σφίγγον τὴν τοῦ σιδήρου τοῦ βέλους ἐμβολήν. καὶ νῦν μὲν φυσικῶς ἡ λέξις ἔχει· ὅτε
δέ τις ἀκολουθῶν παλαιᾷ χρήσει νεῦρα πραγμάτων ἐρεῖ τὰ χρήματα, τροπικῶς ἔφρασεν, ὥς περ καὶ
ὁ εἰπὼν ἐκνενευρίσθαι τοὺς ἀσθενῶς ἢ ἀμελῶς περὶ τὰ πρακτέα ἔχοντας. καὶ ὁ μετενεγκὼν δὲ ἀπὸ τῶν
νευροσπαστουμένων ζῴων τοὺς νευροσπάστας ὁμοίως ἐποίησεν, ὧν παρώνυμος ἡ νευροσπαστικὴ τέχνη·
ἐφ' ᾗ περίπυστος ἦν, φασὶ, Ποθεινὸς ὁ ἐξ Ἀθηνῶν. τέχνη δὲ πάντως οὐ σπουδαία ἡ νευροσπαστικὴ,
ἀλλὰ τῶν κατ' εἶδος παιδιᾶς. δῆλον δ' ὅτι ἀλλοπαθοῦς ῥήματος ὄντος τοῦ ἐκνευρίζειν προϋπόκειται τὸ
νευρῶ, *τουτέστιν ἐνδυναμῶ. (Vers. 152.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ, θυμὸς ἀγέρθη, ὅ ἐστι συνήχθη,
συντίθησι παρ' Ὁμήρῳ τὸ θυμηγερέειν. δῆλον δὲ ὡς ὁ συναγερθεὶς θυμὸς φθάσας ἐξέλιπε· τοῦτο δὴ
τὸ παρ' Ὁμήρῳ μὲν ὀλιγηπελέειν, παρὰ δὲ τοῖς ὕστερον ὀλιγοθυμεῖν καὶ λειποψυχεῖν, ὃ καὶ ὁ βασιλεὺς
παθὼν διὰ τὸν ἀδελφὸν, εἶτα συνήγαγε θυμόν. ἐνέφηνε δὲ ὁ ποιητὴς τὸ ῥηθὲν λειποψύχημα διὰ τοῦ
περὶ τὸν βασιλέα φόβου, εἰπών· ῥίγησε δ' ἄρ ἔπειτα ἄναξ ἀνδρῶν. (Vers. 153.) Πένθους δηλωτικὸν
τὸ, τοῖς δὲ βαρυστενάχων μετέφη ὁ δεῖνα χειρὸς ἔχων· ἐπεστενάχοντο δ' ἑταῖροι. (Vers. 155.) Τὸ εἰς
458 ἐπικίνδυνον μονομαχίαν ἐναγαγεῖν οἷον, ἤγουν μόνον, προ*στῆσαι φησὶν ἐν τῷ, φίλε κασίγνητε, θά-
νατον νύ τοι ὅρκι' ἔταμνον, οἷον προστήσας πρὸ Ἀχαιῶν Τρωσὶ μάχεσθαι. ἐκ δὲ τούτου καὶ προστα-
τεῖν ῥῆμα τὸ πρὸ τῶν ἄλλων ἵστασθαι, εἰ καὶ μὴ εἰς μονομαχίαν, ἀλλ' οὖν εἴς τινα βοήθειαν. Ἰστέον
δὲ ὅτι τὸ φίλε ἐκτείνει ἐνταῦθα τὴν παραλήγουσαν, οὐχ' ὥστε μὴν καὶ περισπασθῆναι αὐτὴν, ἀλλὰ
κατὰ λόγον κοινῆς συλλαβῆς διὰ τὴν ὀξεῖαν, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις γίνεται. (Vers. 156.) Τὸ δὲ ἔταμνον
πρώτου προσώπου ἐστὶ, λέγοντος τοῦ βασιλέως ὅτι θάνατόν σοι ἔθυσα τοὺς γενομένους ὅρκους. Καὶ
ὅρα τὸ καίριον τοῦ ὅρκια τάμνειν, περὶ οὗ προείρηται· δυνάμενος γὰρ εἰπεῖν ὅτι ὅρκι' ἔτευξα, ὁ δ'
οὐχ' οὕτως ἔφη, ἀλλὰ τὴν τοῦ τάμνειν λέξιν προέκρινε. Τὸ δὲ, οἷον μάχεσθαι, προϋπάρχει τοῦ μονο-
μαχεῖν. Τὸ δὲ προστήσας ἔοικεν ἀπὸ ἱερείου ἐνταῦθα ληφθῆναι, ὃ πρὸ ἑτέρων ζῴων *ἵσταται ἀγόμε-
νον ἐπὶ σφαγήν. (Vers. 157.) Ὅ περ ἔφη πρὸ τούτου πημῆναι ὅρκια καὶ δηλήσασθαι, ἐνταῦθα
ὅρκια πιστὰ πατῆσαι φησὶ, δριμύτερον δὲ τοῦτο ἐκείνων· πολλὴν γὰρ δηλοῖ καταφρόνησιν τὸ πατῆσαι,
ταὐτὸν ὂν τῷ ῥῖψαι, οἷον εἰς πάτον ἤγουν εἰς τρίβον, καὶ ἐπεμβῆναι ὑβριστικῶς. (Vers. 158.) Ἀγαθὴ
ἔννοια εἰς φυλακὴν ὅρκου τὸ, οὐ μέν πως ἅλιον πέλει ὅρκιον καὶ δεξιαὶ ἧς ἐπέπιθμεν, ἤγουν αἷς ἐπεί-
σθημεν. ἔστι δὲ, ὡς καὶ προείρηται, τοῦ ἐπέπιθμεν πρῶτον ἑνικὸν πρόσωπον ὁ ἐπέπιθον, δεύτερος
Ἰωνικὸς ἀόριστος, οὗ τὸ πληθυντικὸν συγκοπὲν Αἰολικῶς πεποίηκε τὸ ἐπέπιθμεν, ὅ περ οὐκ ἂν προ-
φέροι τις πεζολογῶν. οἷον δέ τι παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἡ τῶν δεξιῶν ἅψις, δηλοῖ καὶ ἡ Ὀδύσσεια. σημείω-
σαι δ' ἐντεῦθεν ὅτι ἐν τοῖς ὅρκοις καὶ δεξιῶν ἥπτοντο, εἰ καὶ Ὅμηρος οἰκείῳ νόμῳ τοῦτο ἐσίγησεν ἐν
τοῖς φθάσασιν, ὡς καὶ ἐπὶ ἄλλων πολλῶν ποιεῖ κατὰ σχῆμα ἀποσιωπήσεως. ὅτι δὲ ἐκ τῶν ῥη*θεισῶν
δεξιῶν καὶ τὸ φιλικῶς δεξιοῦσθαι εἴρηται καὶ ἡ κατὰ φιλίαν δεξίωσις, δῆλον ἐστίν. Οὐκ εἶναι δὲ ἅλιον
τὸ ὅρκιον λέγει διὰ τὸ ὑπὸ θεοῦ ἐφορᾶσθαι καὶ τοὺς ὅρκους, ὡς καὶ πᾶσαν ἄλλην φιλοτήσιον δεξίωσιν.
διὸ καθὰ ὅρκιος Ζεὺς, οὕτω καὶ φίλιος ὁ αὐτὸς καὶ ἑταιρεῖος· καθ' ὅμοιον δὲ λόγον καὶ ὁμόγνιος, ὡς
καὶ πατρῷος· πρὸς τούτοις δὲ καὶ ἑρκεῖος καὶ ἐφέστιος, ὁ καὶ ἐπίστιος Ἰωνικῶς, καὶ ὅσα δὲ ἄλλα
τοιαῦτα κοινωνικὰ ὀνόματα, ἐν οἷς καὶ ὁ ξένιος καὶ ὁ φράτριος. (Vers. 160.) Γενναίου στρατηγοῦ
ἴδιον τὸ μὴ συμπεπτωκέναι τοῖς καιροῖς, ἀλλ' ἐλπίζειν ἀεὶ τὰ χρηστότερα. οὕτως Ἀγαμέμνων, εἰ καὶ
βεβλῆσθαι καιρίως οἴεται τὸν ἀδελφὸν καὶ ὡς τεθνηξόμενον πενθεῖ, ὅμως πέποιθεν ὡς εἰ καὶ μὴ αὐτίκα
τετέλεσται κακὰ τοῖς ἐχθροῖς, ἀλλ' ὀψὲ γοῦν τελεσθήσεται. λαλεῖ οὖν εὐέλπιδος ἀνδρὸς λόγους εἰπών· 349
εἴ περ γάρ τε καὶ αὐτίκ' Ὀλύμπιος οὐκ ἐτέλεσσεν, ἔκ τε καὶ ὀψὲ τελεῖ, σύν τε με*γάλῳ ἀπέτισαν. εἶτα
ἑρμηνεύων τί δηλοῖ τὸ σὺν μεγάλῳ, φησί· σὺν σφῇσι κεφαλῇσι γυναιξί τε καὶ τεκέεσσιν. οὐ καινὸν δὲ τὸν

ἠδικημένον Μενέλαον εὔελπιν εἶναι, εἴ γε καὶ ὁ ἀλάστωρ Πάρις ἡττηθεὶς, ὡς εἴρηται, θαῤῥεῖ ἐσαῦθις νικῆσαι, καθὰ προεγράφη, τὸν Ἀρηΐφιλον Μενέλαον. (Vers. 162.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ σφίσιν εἴτε θηλυκοῦ γένους εἴη εἴτε καὶ μὴ, ὥστε σημαίνειν τὸ αὐταῖς ἢ τὸ αὐτοῖς, διὰ τοῦ ῑ γράφεται παρὰ τῇ ποιητικῇ ἀκριβείᾳ, εἰ μή που, ὡς καὶ νῦν, ἀντὶ τοῦ ἰδίαις λαμβάνεται· αὐτὸ γὰρ ἀπὸ τοῦ ὁ σφὸς ἡ σφὴ ταῖς σφαῖς ἔχει τὸ ῆ ἐν τῇ παραληγούσῃ ὁμοίως τῷ ἦσι φρεσὶ, καὶ σῇσι, καὶ ὅσα τοιαῦτα. Τὸ δὲ, ἀπέτισαν σὺν σφῇσι κεφαλαῖς, ἐν Ὀδυσσείᾳ ἐλλιπτικῶς παραφράζων φησί· σῷ κράατι τίσεις. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ἐν τῷ, ἔκ τε καὶ ὀψὲ τελεῖ, καὶ ἐν τῷ, σύν τε μεγάλῳ ἀπέτισαν, χρόνοι ἀντὶ χρόνων συνήθως λαμβάνονται, ἤγουν ἐνεστὼς καὶ παρῳχημένος ἀντὶ ἀληθοῦς μέλλοντος· τὸ γὰρ ἐκτε*λεῖ ἀντὶ τοῦ πάντως ἐκτελέσει, καὶ τὸ ἀπέτισαν ὁμοίως ἀντὶ τοῦ ἐξ ἅπαντος ἀποτίσουσιν. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, σύν τε μεγάλῳ ἀπέτισαν σὺν σφῇσι κεφαλῇσι καὶ ἑξῆς, παροιμιακή τις τροπικὴ ἔννοιά ἐστι, μετενηνεγμένη ἀπὸ ἀκολουθίας χρέους, δηλοῦσα ὅτι τὸ χρέος, ὃ λαβόντες οἱ Τρῶες ἔχουσι πολλοὺς ἤδη ἐνιαυτοὺς, ὅ πέρ ἐστιν ἡ ἡρπασμένη Ἑλένη, ὀψέ ποτε ἀποτίσουσιν, ὡς οἶά τι ἀρχαῖον ἤγουν κεφάλαιον ὀφειλῆς· καὶ οὐχ ἁπλῶς, ἀλλὰ σὺν μεγάλῳ καὶ τόκῳ καὶ ποινῇ, τουτέστι προστίμῳ· ταδέ εἰσιν αἱ κεφαλαὶ τῶν ἁρπασάντων καὶ ἡ τῶν αὐτοῖς φιλτάτων αἰχμαλωσία. ὁμοιοῦται δέ πως τῇ τοιαύτῃ Ὁμηρικῇ ἐννοίᾳ ἐν *τοῖς μετὰ ταῦτα τὸ, μὴ τὸ χθιζὸν 459
Ἀχαιοὶ ἀποστήσονται χρέος. *(Vers. 163.) Παραῤῥίπτει καὶ ἐνταῦθα τὴν τῆς Τροίας ἅλωσιν ὁ ποιη- 27
τὴς, παραμυθούμενος ἀγωνιῶντα τὸν φιλέλληνα. παράγει γὰρ τὸν βασιλέα λέγοντα· εὖ γὰρ ἐγὼ τόδε οἶδα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν· ἔσσεται ἦμαρ, ὅτ᾽ ἄν ποτ᾽ ὀλώλῃ Ἴλιος ἱρὴ, καὶ Πρίαμος καὶ *λαὸς Πριάμοιο. σχῆμα δὲ καὶ τοῦτο προαναφωνήσεως, ὅ περ παρῳδήσει τις καὶ ἐπὶ ἑτέραις ὑποθέσεσι προμαντευόμενός τι κακόν· οἷον ὅτι, εὖ οἶδα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν, ὡς ἔσσεται ἦμαρ ὅταν ποτὲ τόδε γένηται. ἰστέον δὲ ὅτι οὐ παρέργως, ἀλλὰ καὶ λίαν περιέργως εἶπεν ὁ ποιητὴς τὸ, ἔσται καιρὸς
350 ὅτε ὀλεῖται ἡ Τροία· κατὰ γὰρ τὸν γεωγράφον καὶ ἑτέρους οὐδὲν ἴχνος ἐστὶ τῆς ἀρχαίας πόλεως. ἐκπεπορθημένων γάρ, φησι, τῶν κύκλῳ, οὐ μὴν κατεσπασμένων τελέως, ταύτης δ᾽ ἐκ βάθρων ἀνατραπείσης, οἱ λίθοι πάντες εἰς τὴν ἐκείνων ἀνάκτισιν μετηνέχθησαν, εἰ καὶ οἱ Ἰλιεῖς λέγουσιν οὐ τελέως ἠφανίσθαι αὐτὴν μετὰ τὴν ἅλωσιν· ὁ δ᾽ αὐτὸς λέγει καὶ ὅτι Ἰλιέων κώμη, ἔνθα ἡ παλαιὰ Ἴλιος, τριάκοντα σχεδὸν σταδίων ἀνωτέρω πρὸς τὴν ὕστερον, εἰ καὶ Ἰλιεῖς φιλοδοξοῦντες ἤθελον ταύτην εἶναι τὴν παλαιάν. ἡ δὲ τοιαύτη κώμη Ἀθηνᾶς ἔσχε, φησὶν, ἱερὸν μικρὸν καὶ εὐτελές. *Ἀλέξανδρος δὲ ὁ Μακεδὼν μετὰ τὴν ἐν Γρανίκῳ νίκην ἀναβὰς ἀναθήμασί τε ἐκόσμησε καὶ πόλιν ἀντὶ κώμης προσηγόρευσε καὶ ἐλευθέραν ἔκρινε καὶ ἄφορον, ὑπέσχετο δὲ καὶ πόλιν ποιῆσαι μεγάλην καὶ ἱερὸν ἐπισημότατον. λέγεται δὲ μετὰ τὴν ὑπὸ Ἑλλήνων κατασκαφὴν πλείους μεταβεβληκέναι τόπους. λέγει δὲ καὶ ὅτι τὸ ὕστερον Ἴλιον οὕτω ποτὲ ὠλιγωρήθη, ὡς μηδὲ κεραμωτὰς ἔχειν στέγας· ὕστερον δὲ ἐπανορθωθεῖσα ἑάλω, φησὶν, ὑπὸ Φιμβρίου Ῥωμαίου ἑνδεκαταίᾳ, τῶν Ἰλιέων μὴ δεχομένων αὐτὸν ὡς ληστήν. ἐπεὶ δὲ ἐκαυχᾶτο ὅτι τὴν πόλιν, ἣν Ἀγαμέμνων δέκα ἔτη μόλις εἷλε χιλιόναυν στόλον ἔχων, αὐ*τὸς ἕνδεκα 460
ἡμέραις χειρώσαιτο, εἶπέ τις Ἰλιεὺς, οὐ γὰρ ἦν Ἕκτωρ ὑπερμαχῶν τῆς πόλεως. Καῖσαρ δὲ ὁ θεὸς πάνυ αὐτῆς προηὐνόησε, ζηλώσας Ἀλέξανδρον. ἦν γὰρ, ὥς περ Ἀλέξανδρος Φιλόμηρος, οὕτω Καῖσαρ Φιλαλέξανδρος. συνάγεται γοῦν ἐκ τῶν τοῦ γεωγράφου παντελῶς ἀπολωλέναι τὴν παλαιὰν Ἴλιον, ὃς καὶ ῥητῶς φησὶν ὅτι Ὅμηρος ἀφανισμὸν δηλοῖ ἔν τε ἄλλοις καὶ ἐν τῷ, ὅταν ποτ᾽ ὀλώλῃ Ἴλιος ἱρή. δῆλον δὲ ὅτι καὶ ἠλαζονεύοντο Ἰλιεῖς μὴ ἀφανισθῆναι τὴν κατ᾽ αὐτοὺς πόλιν· ὅθεν καὶ ὁ Δίων ἐπηγωνίσατο ἀνασκευάσαι τὰ Τρωικά· καὶ αὐτοὶ τάχ᾽ ἂν ἔχαιρον τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ Δίωνος. Ἑλλάνικος δέ, φασι, χαριζόμενος αὐτοῖς, συνηγορεῖ τὴν αὐτὴν εἶναι πόλιν τὴν νῦν τῇ τότε. ὅτι δὲ τοῦτο οὐκ ἀληθὲς, καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς που δηλωθήσεται. φησὶ δὲ καὶ Λυκοῦργος ὁ ῥήτωρ οὕτω περὶ *τῆς Ἰλίου· τίς οὐκ ἀκήκοεν, ὡς ἅπαξ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων κατεσκάφη, ὕστερον δέ τινες ἀνακτίσαι μὲν διενοήσαντο, οἰωνισάμενοι δὲ ἐπαύσαντο, εἴτε διὰ τὰς συμφορὰς, εἴτε καταρασαμένου τοῦ Ἀγαμέμνονος κατά τι παλαιὸν ἔθος; ὥς περ καὶ Κροῖσος ἐξελὼν, φασι, τὴν Σαρδιανὴν ἀρὰς ἔθετο κατὰ τῶν τειχιούντων τὸν τόπον. (Vers. 164.) Τὸ δὲ, ἔσσεται ἦμαρ ὅτ᾽ ἄν ποτ᾽ ὀλώλῃ Ἴλιος, καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς που ἐρεῖ ὁ ποιητὴς κατὰ ὁμοίαν προαναφώνησιν. προλέγει δ᾽ ἐνταῦθα τὸ τοιοῦτον ὁ βασιλεὺς οἷα πεποιθὼς τοῖς ἐκ Διὸς τέρασι. φησὶ γάρ· Ζεὺς δέ σφι Κρονίδης ὑψίζυγος, αἰθέρι ναίων, αὐτὸς ἐπισείησιν

ἐρεμνὴν αἰγίδα πᾶσι, τῆσδ᾽ ἀπάτης κοτέων· τὰ μὲν ἔσσεται οὐκ ἀτέλεστα. ἰστέον δὲ ὅτι οὐκ αὐτὸς ἐλπίζει ὁ βασιλεὺς ἑλεῖν τὴν Τροίαν, ἀλλὰ διὰ τὴν ἐπιορκίαν τῶν Τρώων ἀπολωλέναι αὐτήν ποτε λέγει· περὶ γὰρ ἑαυτοῦ δυσελπιστεῖ. διὸ καὶ ἐπάγει· ἀλλά μοι αἰνὸν ἄχος σέθεν ἔσσε*ται, ὦ Μενέλαε, αἴκε θάνῃς καὶ μοῖραν ἀναπλήσῃς βιότοιο· καί κεν ἐλέγχιστος πολυδίψιον Ἄργος ἱκοίμην· αὐτίκα γὰρ μνήσονται Ἀχαιοὶ πατρίδος αἴης, καὶ τὰ ἑξῆς. ἐν δὲ τοῖς ἐκτεθειμένοις τὸ μὲν ὀλώλῃ παρακείμενός ἐστιν ὑποτακτικὸς ἐκ τοῦ ὄλωλα, ὅμοιος τῷ ὄρωρα ὀρώρῃ. (Vers. 166.) Ὑψίζυγος δὲ ὁ ὑψηλὸς κυβερνήτης ἀπὸ τοῦ ὕψι ἐπιῤῥήματος καὶ τοῦ κυβερνητικοῦ ζυγοῦ. εἰπεῖν γὰρ ὁ ἐν ὕψει καθήμενος ὀκνοῦσιν οἱ παλαιοὶ, φάμενοι ὀρείαυλον μὲν τὸν ἐν ὄρει διατρίβοντα, καὶ ἐγχείμαργον καὶ ὅσα τοιαῦτα, διφθόγγῳ στοιχεῖν δίχα γε τοῦ ὀρίγανον, ὃ χαίρει ὄρεσι, καὶ τῶν ὅσοις ἐπάγονται δύο σύμφωνα, οἷον ὀρίτροφος, ὀρίδρομος, ὀριβρεμέτης· τὰ δὲ παρὰ τὸ ὕψος καὶ κάλλος ἐν διχρόνῳ μόνῳ εἶναι, ὑψίκομος, καλλίδρομος. ἔτι καὶ ἄλλως ὑψίζυγος ὁ ἄνω σταθμίζων τὰ κατ᾽ ἀνθρώπους, ἵνα ἐν μιᾷ λέξει συντέμῃ τὸ νόημα ἐκεῖνο, ἐν ᾧ τὸν Δία ποιήσει τάλαντα μεταχει*ριζόμενον καὶ τὰς τῶν Ἀχαιῶν καὶ Τρώων κῆρας ὡς ἐπὶ ζυγοῦ ταλαντεύοντα καὶ ὡς εἰπεῖν ζυγοστατοῦντα. εἰς τοῦτο δὲ ὑπεναντιοῦται ὁ εἰπὼν ὅτι ζυγὸς παρ᾽ Ὁμήρῳ οὐ συνήθως ἐπὶ σταθμοῦ· ζυγὸν γὰρ ἐκεῖνος οἶδεν ἅρματος καὶ ἁμάξης, καὶ ζυγόδεσμον ἱμάντα τὸν ζυγὸν τῶν ζῴων ζευγνύντα. δύναται δὲ ὑψίζυγος εἶναι καὶ ὁ ὑψηλὸς εἴτ᾽ οὖν ὑψίθρονος βασιλεὺς κατὰ τὸ, ἐπὶ ζυγοῖς καθέζετο ἀρχῆς, τὸ τοῦ τραγικοῦ. καὶ τοῦτο δὲ ἀπὸ τῆς κυβερνητικῆς μετήνεκται καταστάσεως. λέγει δὲ καὶ ὁ ῥηθεὶς προσεχῶς παλαιός· ζυγὰ καὶ καθέδραι ἐρεσσόντων, ὅθεν ὑψίζυγος ὁ ὕψι καθέδραν ἔχων. (Vers. 167.) Τὸ δὲ ἐπισείῃ σειστὸν Διὸς ὅπλον τὴν αἰγίδα εἶναι δηλοῖ, οὐ μὴν βλητικόν· οὐ γὰρ βάλλει, σειομένη δὲ ἐκφοβεῖ. Ἐρεμνὴν δὲ λέγει τὴν σκοτεινὴν ἀπὸ τοῦ ἔρεβος. οὕτω δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ σέβω γίνεται τὸ σεμνὸν τροπῇ τοῦ β εἰς μ. περὶ δὲ τῆς αἰγίδος προγέγραπται μὲν ὀλίγον τι ἐν τῇ ἄλφα *ῥαψῳδίᾳ· ἑτέρωθι δὲ γραφήσεται κάλλιον. ἐνταῦθα δὲ τοσοῦτον καὶ μόνον ῥητέον, ὅτι τὸ ἐρεμνὸν τῆς αἰγίδος νέφος ὑπεμφαίνει αὐτὴν εἶναι πυκνὸν καὶ καταιγιδῶδες. Τὸ δὲ πᾶσι πανωλεθρίαν Τρώων τε καὶ τῶν παρ᾽ αὐτοῖς ἐπικούρων δηλοῖ. (Vers. 168.) Τὸ δὲ, τῆσδ᾽ ἀπάτης κοτέων, παρήχησίς ἐστι πρὸς τὸ ὅρκια πάτησαν. παρηχοῦνται γὰρ ἡ ἀπάτη καὶ τὸ ἐπάτησαν. ἐτέθη δὲ κατὰ μακρὰν ἀπόστασιν διὰ τὸ σωφρόνως ἔχειν καὶ περὶ τὰ τοιαῦτα τὸν ποιητήν. (Vers. 170.) Τὸ δὲ,
μοῖραν ἀναπλήσῃς, ὅ ἐστιν ἐκπληρώσῃς, βιότου, περίφρασίς ἐστι τοῦ θάνῃς· καὶ ἡ μοῖρα δὲ τοῦ
461 βιότου αὐτὸν τὸν βίον δηλοῖ περιφραστικῶς. δοκεῖ δὲ σεμνῶς ὁ *ποιητὴς λέξιν κοινὴν καὶ οὕτω σαφῆ
τὴν τοῦ θανεῖν περιφράσαι φιλοτιμότερον, ὡς οὐκ ἂν ἕτερός τις φράσειε. (Vers. 171.) Πολυδίψιον δὲ τὸ Ἄργος καλεῖ ἢ ὡς πάνυ ποθούμενον Ἕλλησιν ἢ ὅτι μυθεύεται ἄνυδρόν ποτε εἶναι, ὕστερον μέντοι εὔυδρον γενέσθαι Ποσειδῶνος ἀναῤῥήξαντος τὰς ἐν Λέρνῃ πηγὰς διὰ τὸν τῆς Ἀμυμώνης ἔρωτα, ἐξ
ἧς καὶ ἀμυμώνια ἐν Ἄργει ὕδατα· ἢ καὶ ἀπὸ τῶν Δαναΐδων, αἳ παραγενόμεναι ἐξ Αἰγύπτου φρεωρυ- 351
χίαν ἐδίδαξαν, ὡς Ἡσίοδος· Ἄργος ἄνυδρον ἐὸν Δαναὸς ποίησεν εὔυδρον. τῷ μέντοι γεωγράφῳ ἀρέσκει πολυίψιον αὐτὸ νοεῖν χωρὶς τοῦ δ, τοῦ δέλτα δὲ ἐγκειμένου λέγει ὅτι τινὲς ὑπερβατῶς αὐτὸ δέχονται σὺν τῷ δ κατὰ συναλιφὴν συνδέσμου· καί κεν ἐλέγχιστος πολυδίψιον Ἄργος ἱκοίμην, ἀντὶ τοῦ εἰς Ἄργος πολυδιάφθορον πολέμοις, κατὰ τὸ πολύ*φθορόν τε δῶμα Πελοπιδῶν. τὸ γὰρ προϊάψαι καὶ τὸ ἰάψαι βλάβην τινὰ δηλοῖ· ἄλλως γάρ, φησιν, ἡ χώρα τὸ Ἄργος εὐυδρεῖ, εἰ καὶ αὐτὴ ἡ πόλις ἐν ἀνύδρῳ κεῖται. λέγει δὲ καὶ αὐτὸς ὡς πολύυδρον Δαναὸς τὸ Ἄργος ἐποίησε καταδείξας τὰ ὑδρεῖα. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι προσπαθῶς ὁ βασιλεὺς δοκεῖ ἔχειν τῇ τῶν ὑδάτων δαψιλείᾳ. διὸ οὐ μόνον οἷον οἰκτιζόμενος πολυδίψιον τὸ Ἄργος καλεῖ, ἀλλὰ καὶ φρεωρυχίᾳ φιληδεῖν ἱστόρηται. Ἀγαμεμνόνεια γοῦν ᾄδονταί τινα φρέατα, ἐπεὶ περὶ Ἀττικήν, φασι, καὶ ἐν Αὐλίδι καὶ πολλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος ὤρυξεν ὁ Ἀγαμέμνων φρέατα· καὶ τοίνυν ὁ ὀκνῶν οἰνοβαρῆ καὶ ἔμφορτον οἴνου τὸν Ἀγαμέμνονα σκώπτειν, ὡς προϊστόρηται, ἔχοι ἂν ἐν τούτοις τὸ νηφάλιον αὐτῷ ἐπιμαρτύρασθαι διὰ τὸ φιλίως ἔχειν, ὡς εἴρηται, πρὸς τὰ ὕδατα. ἔτι σημείωσαι καὶ ὅτι πολυδίψιον εἰπεῖν καὶ λειψύδριον ταὐτά πως φαίνεται, καὶ ἔοικεν ἐκεῖνο ἐκ τοῦ Ὁμη*ρικοῦ πολυδιψίου ληφθῆναι. ἦν δὲ Λειψύδριον χωρίον, φασὶν, ὑπὲρ τῆς Σπάρτης, ὃ ἐτείχισαν οἱ φυγάδες τῶν τυράννων, ὧν οἱ Ἀλκμαιωνίδαι προειστήκεισαν. ἐκπολιορκηθέντων δ᾽ αὐτῶν ὑπὸ τῶν περὶ Πεισίστρατον, σκολιὸν εἰς αὐτοὺς ᾔδετο, ἤγουν μέλος τι ἐψάλλετο παροίνιον

τοιοῦτον· Αἲ αἲ λειψύδριον προδοσέταιρον, οἵους ἄνδρας ἀπώλεσας, μάχεσθαί τ᾽ ἀγαθοὺς καὶ εὐπατρίδας. ἦν δὲ καὶ παροιμιαζομένη ἡ ἐπὶ Λειψυδρίῳ μάχη. (Vers. 172.) Τὸ δὲ, πατρίδος αἴης, ἐντελῶς εἴρηται, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ τὸ, πλάζει δ᾽ ἄπο πατρίδος αἴης, καὶ μετ᾽ ὀλίγα ἐν τῷ, φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν. ὅτε δέ γε πατρὶς μόνον λέγεται, ἐλλειπτικῶς καλεῖται· λείπει γὰρ τὸ αἶα ἢ γῆ ἢ χώρα ἤ τι τοιοῦτον· ὥς περ καὶ ὅτε τις οἰκείαν τὴν πατρίδα λέγει, κατ᾽ ἔλλειψιν λέγει. τὸ γὰρ πλῆρες ἐστὶ καὶ τότε, οἰκεία γῆ ἢ πόλις ἢ πατρίς. ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι τὸ, Ζεὺς δέ σφιν ὑψίζυγος, αἰθέρι ναίων, καὶ ἑξῆς, ὡς προέκ*κειται, παρῳδηθήσεταί ποτε εἰς θεὸν ἢ καὶ ἄνδρα ὑψηλὸν, ὃς κατὰ ἀπατεώνων χολώσεται. (Vers. 173.) Τοῦ μέλλοντος ἐπιστρεφόμενος εὐγενῶς ὁ βασιλεὺς λυπεῖται καὶ χανεῖν αὐτῷ τὴν χθόνα εὐρεῖαν εὔχεται, οὐ μόνον, εἴ περ Μενελάου θανόντος οἰχήσονται Ἀχαιοὶ λιπόντες τὴν Ἑλένην εὐχωλὴν, ὅ ἐστι καύχημα Πριάμῳ καὶ Τρωσὶν, ἀλλὰ καὶ εἴ περ αὐτοῦ κειμένου ἐν Τροίῃ ἀτελευτήτῳ ἐπὶ ἔργῳ τῶν τις Τρώων ὑπερηνορεόντων τύμβῳ ἐπιθρώσκων Μενελάου κυδαλίμοιο ἐρεῖ· αἴθ᾽ οὕτως ἐπὶ πᾶσι χόλον τελέσοι Ἀγαμέμνων, ὡς καὶ νῦν ἅλιον στρατὸν ἤγαγεν ἐνθάδε Ἀχαιῶν. καὶ δὴ ἔβη οἰκόνδε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν σὺν κεινῇσι νηυσὶ λιπὼν ἀγαθὸν Μενέλαον. τοῦτο δὲ καὶ οἷον ἐπίγραμμά τι ποιεῖ ἐπὶ τῷ τοῦ ἀδελφοῦ τύμβῳ περιπαθῶς, ἵνα μηδὲ τὰ τοιαῦτα ὁ ποιητὴς ἀφήσει ἀνεξέργαστα. πάνυ δέ, φασι, περιπαθῶς κενὰς τὰς νῆας λέγει, ἐν αἷς οὐ πλεύσει ὁ ἀδελ*φὸς Μενέλαος. καὶ τὸ, ἀγαθὸν δὲ Μενέλαον, καὶ τὸ, Μενελάου κυδαλίμοιο, οὕτω λέγει, ὡς εἴ τις θάψας πατέρα εἴποι ὅτι ἀγαθὸν καὶ κύδιστον πατέρα ἀπώλεσα. οὕτω μονῳδεῖ ὡς ἐπὶ τεθνεῶτι τῷ ἀδελφῷ, ὅς γε καὶ τῆς χειρὸς πρὸ τούτων ἔχων αὐτὸν βαρυστενάχων εἶπεν ἃ εἶπεν. ἐκεῖνος μέντοι θαρσύνει αὐτὸν, εἰπὼν ὡς οὐκ ἐν καιρίῳ ὀξὺ ἐπάγη βέλος, ἤγουν οὐκ ἐν ἐπιτηδείῳ μέρει, ὡς δηλοῖ καὶ ὁ γράψας πληγῆναι τινὰ τὰ ἐπιτήδεια. ἰστέον δὲ ὅτι καιρία μὲν πληγὴ, εἰς ἣν ὁ πλήξας οὐκ ἀπώλεσε τὸν καιρὸν ἐν κενοῖς· οὐ καιρία δὲ τὸ ἀνάπαλιν. χρήσιμον δ᾽ ἐνταῦθα καὶ τὸ, μάλιστα δὲ καίριόν ἐστι, καὶ ὁ καί*ριος δὲ 462 λόγος καὶ ὁ ἄκαιρος ὅμοιόν τινα νοῦν ἔχει. οὕτω δέ πως καὶ τὸ παρακαίρια ῥέζειν. (Vers. 175.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ μὲν, ἀτελευτήτῳ ἐπὶ ἔργῳ, ταὐτόν ἐστι τῷ ἀτελεῖ, ὅ πέρ ἐστι μὴ εἰληφότι τέλος, εἰ καὶ οἱ μεθ᾽ Ὅμηρον ἀτελεύτητόν φασι τὸ μὴ πεφυκὸς τέλος ἔχειν ἤγουν φθορὰν, ἀλλὰ αἰώνιον. (Vers. 176.) Τὸ δὲ ὑπερηνορεόντων, ἐξ οὗ Εὐριπίδης μεγαλάνορα ὑπερηνορίαν ἔφη, δηλοῖ μὴ σώφρονος ἀνδρὸς εἶναι τὴν ῥηθεῖσαν Τρωικὴν ἠθοποιίαν, ἀλλὰ σκωπτικοῦ τινὸς καὶ οὐκ εὐπαιδεύτου, καὶ μᾶλλον, εἰ καὶ ἐπιθρώσκων τῷ τοῦ νεκροῦ τάφῳ, τουτέστιν ἐπεμπηδῶν, τὰ τοιαῦτα λαλεῖ. δοκεῖ γὰρ φίλον εἶναι τοῖς κακοήθεσιν ὥς περ ἐνάλλεσθαι καὶ ἐπεμβαίνειν σώμασιν ἐχθρῶν νεκροῖς, οὕτω καὶ μνήμασιν, ἐφιεμένοις κωφὴν γαῖαν ἀεικίζειν. (Vers. 178.) Τὸ δὲ, αἴθε οὕτως ἐπὶ πᾶσιν ὁ δεῖνα χόλον τελέσοι, ὡς καὶ νῦν ἅλιον *ἐμόχθησεν ἢ ἐπόνησεν ἤ τι τοιοῦτον, προσαρμόσοι ἂν παρῳδηθὲν παντὶ πολλὰ μὲν προθεμένῳ βλάψαι τινὰς, μηδὲν δὲ ἰσχύσαντι. (Vers. 180.) Τὸ δὲ, φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν, ἐφερμηνευτικόν ἐστι τοῦ οἴκαδε. (Vers. 182.) Τὸ δὲ, ὥς ποτέ τις ἐρέει, τότε μοι χάνοι εὐρεῖα χθὼν, ἐξ οὗ λαβών τις ἔφη τὸ ἐθέλειν δῦναι κατὰ γῆς πολλὰς ὀργυίας, σχετλιασμός ἐστιν ἐπὶ λόγῳ φορτικῷ. (Vers. 184.) Βολῆς δὲ ἀβλαβοῦς φραστικὸν, ἔτι δὲ καὶ διαβολῆς οὐδαμινῆς τὸ, θάρσει μηδέ τί πω δειδίσσεο, οὐκ ἐν καιρίῳ ὀξὺ πάγη βέλος. ἐνθυμητέον δὲ ἐν τῇ ῥηθείσῃ βασιλικῇ φιλοτιμίᾳ καὶ τῇ τοῦ μέλλοντος ἐπιστροφῇ καὶ τὸν παρ᾽ Εὐριπίδῃ φιλότιμον ἥρωα, ὃς ζῶν μὲν αὐτάρκως ἔχει καὶ ἐπὶ μικροῖς, θανὼν δὲ τῆς διὰ μακροῦ χάριτος ἐφίεται, δηλῶν καὶ αὐτὸς ὡς οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες ἐπι-

352 στρέφονται τοῦ μέλλοντος. *(Vers. 190.) Ἐν τῷ, ἕλκος δ᾽ ἰητὴρ ἐπιμάσσεται, ἐπιμάσσεσθαι λέγει τὸ ἀποσπογγίζειν. ἀπὸ τούτου δὲ καὶ τὸ ἐκμάσσεσθαι, καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ τὸ, ἀναμάξεις τῇ σῇ κεφαλῇ, καὶ τὸ, εἰσεμάσσατο θυμόν. καὶ ἄλλως δ᾽ ἐνταῦθα ἐπιμάσσασθαι τὸ διὰ ἐπαφῆς θεραπεῦσαι· μάσσεσθαι γὰρ καὶ τὸ ἅπτεσθαι. δοκεῖ δὲ οὐ φαῦλον εἶναι εἰπεῖν τὸ ἐπιμάσσεται καὶ ἀντὶ τοῦ ἐκμυζήσει, ὃ κεῖται μετ᾽ ὀλίγα ἐν τῷ, αἷμ᾽ ἐκμυζήσας. Ἰστέον δὲ ὅτι τε ἐκ τοῦ μάσσειν καὶ τὸ ἐκμαγεῖον γίνεται καὶ τὸ χειρόμακτρον καὶ ἡ μαγδαλία, ἥ τις ἦν ζύμωμά τι, ἐν ᾧ ἀποματτόμενοι τὰ ἐκ τῶν βρωμάτων λιπαρὰ ῥύπη οἱ παλαιοὶ ἐῤῥίπτουν κυσίν· ὅθεν καὶ παροιμία ἐπὶ τῶν λίχνων καὶ παρασίτων τὸ, κύων ζῶν ἀπὸ μαγδαλίας. καὶ ὅτι τὸ μάττειν καὶ ἐπὶ τοῦ φυρᾶν ἄρτους τίθεται, ὅθεν καὶ ἡ μάζα καὶ ἡ μάγις· καὶ ὁ μάγος δὲ ἀπὸ τοιούτου τινὸς γίνεται ῥήματος, καὶ μάλιστα ἐκ τοῦ ἀνωτέρω ῥηθέντος, ὡς τοῖς

40 παλαιοῖς καὶ αὐτὸ δοκεῖ. καὶ ὅτι τὸ εἰρημένον ἐκμαγεῖον ἔκμαγμα λέγει ὁ κωμικός. καὶ *ὅτι διασαφῶν
ὁ ποιητὴς τὸ, ἕλκος ἰητὴρ ἐπιμάσσεται, ἐπάγει· ἠδ' ἐπιθήσει φάρμακα, ἅ κεν παύσῃσι μελαινάων
ὀδυνάων, ὃ παραφράζων ἐν τοῖς ἑξῆς λέγει, αἷμ' ἐκμυζήσας ἐπ' ἄρ' ἤπια φάρμακα πάσσε, τὰ παύοντα
δηλαδὴ μελαινάων ὀδυνάων. Ἕλκος δὲ οὐ κατὰ τοὺς ὕστερον ἰδιωτικοὺς τὸ πῦον, ὃ οὐδὲ ὁ ποιητὴς οἶδεν,
ἀλλὰ τὴν κατὰ τραῦμα λύσιν τῆς συνεχείας. ἅμα γοῦν βάλλεταί τις ἢ τιτρώσκεται, καὶ εὐθὺς ἕλκος
γενέσθαι τῷ τοιούτῳ φησὶ, λεγόμενον οὕτω διὰ τὸ παρειλκύσθαι τοῦ συνεχοῦς· διὸ καὶ ἄπελος αὐτὸ εἶπε
463 Καλλίμαχος διὰ τὸ μὴ πελάζειν ἀλλήλοις τὰ παρειλκυσμένα χείλη τοῦ διαι*ρέματος. (Vers. 191.) Τὸ
φάρμακον δὲ μέση λέξις ἐπί τε μὴ ἀγαθοῦ λαμβανομένη παρὰ τὸ φέρειν ἄχος καὶ ἐπὶ ἀγαθοῦ παρὰ τὸ
φέρειν ἄκος· διὸ φάρμακα ἐν τοῖς ῥηθεῖσιν εἰπὼν προσέθετο χάριν σαφηνείας τὸ, ἃ παύσει ὀδυνάων,
καὶ δηλονότι ἀκέσεται, καὶ τὸ ἤπια, ὧν παρώνυμός ἐστιν, ὡς ῥηθήσεται, καὶ ὁ Ἀσκληπιὸς, μέλαιναι
δὲ ὀδύναι αἱ θανατηραὶ, ὡς εἰς Ἅιδην μέλανα, ταὐτὸν δὲ εἰπεῖν εἰς σκότον, κατάγουσαι. (Vers. 192.)
Τὸν Ταλθύβιον θεῖον κήρυκα λέγει, καθότι καὶ φθάσας ἐν τῇ α' τοὺς κήρυκας τοῦ Διὸς ἀγγέλους ἔφη.
26 *(Vers. 202.) Δύω ὄντων ἐπιφανῶν Ἕλλησιν ἰατρῶν, Ποδαλείριος μὲν, οὗ ἡ ἐτυμολογία προγέγραπται,
περὶ δίαιταν ἐπονεῖτο, Μαχάων δὲ περὶ τραύματα εἶχε, Τρίκκης καὶ αὐτὸς ἄρχων, πόλεως Θετταλικῆς, 353
ἣν, ὡς καὶ ἐν Βοιωτίᾳ ἐγράφη, ἄρτι Τρίκκαλα φαμὲν καλουμένην, καὶ αὐτὴν ἱππόβοτον, ὡς ὁ ποιη-
30 τὴς λέγει· ἐπεὶ καὶ Ἄργος ἱππόβοτον ἔγνω*μεν οὐ μόνον τὴν Πελοπόννησον, ἀλλὰ καὶ τὰ κατὰ Θετ-
ταλίαν. ἦν δὲ στρατιωτικώτερος ὁ Μαχάων, ὡς καὶ ἡ κλῆσις ὑποδηλοῖ. ἄμφω δὲ Ἀσκληπιάδαι ἦσαν,
ἤτοι παῖδες Ἀσκληπιοῦ ἀμύμονος ἰητῆρος, ὥς φησιν ὁ ποιητής· Ἀσκληπιὸς δὲ Χείρωνος μαθητὴς,
Χείρων δὲ εὑρετὴς ἰατρικῆς καὶ λυρικῆς, υἱὸς Φιλύρας καὶ Κρόνου, εἷς τῶν Κενταύρων, ἐξ οὗ Χειρώ-
νεια ἕλκη τὰ δυσαλθῆ, ἃ δηλαδὴ Χείρων κατέδειξε θεραπεύεσθαι. ἐκλήθη δέ, φησιν, Ἀσκληπιὸς
ἢ διότι Ἄσκλητον Ἐπιδαύριον ὀφθαλμιῶντα ἰάσατο ἤπιος ἐκείνῳ φανεὶς, ἢ πλεονασμῷ τοῦ λ̄ παρὰ τὸ
ἀσκεῖν ἠπίως τοὺς νοσοῦντας, ὅ ἐστιν ἐπιμελείας ἀξιοῦν, ἢ παρὰ τὸ μὴ σκελετεύεσθαι αὐτοὺς ἐὰν ἠπίως
προσφερόμενον. ἡ δὲ ὀξυτόνησις τοῦ ὀνόματος ἀπορίαν ἔχει, εἴ περ καὶ ἄλλως αἱ συνθέσεις τοὺς τόνους
ἀναβιβάζουσι. καλῶς οὖν ἐποίει Δημοσθένης, ὡς ἱστορεῖται, προπαροξύνων τὴν λέξιν καὶ ἀναγινώσκων,
40 Ἀ*σκλήπιος. ἡ δ' αὐτὴ ἀπορία καὶ ἐπὶ τοῦ ἔμπορος καὶ λογεμπόρος, ὡς δηλοῦται καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν
Ὀδύσσειαν· ἴσως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ μύδρος καὶ ἀμυδρὸς καὶ ἐπὶ ἑτέρων δέ τινων. (Vers. 206.) Ἐν τῷ,
τόξων εὖ εἰδὼς, τὸ μὲν εὖ εἰδὼς ἀντὶ τοῦ ἐπιστήμων ὢν λαμβάνει ὁ ποιητὴς, καθὰ καὶ ἐν ἄλλοις
μυρίοις, εἰωθὼς καὶ ἄλλως τὸ εἰδὼς μόνον αὐτὸ γενικῇ συντάσσειν. τόξα δὲ τὴν τοῦ τοξεύειν ἐπιστή-
μην νοεῖ, λέγων ὅτι τὸν Μενέλαον ἔβαλέ τις Τρώων ἢ Λυκίων, τόξων εὖ εἰδώς. Τὸ δὲ Λυκίων ἀπὸ
μέρους πάντας δηλοῖ τοὺς ἐπικούρους τῶν Τρώων. ἄξιοι δὲ λόγου οἱ Λύκιοι ὡς πολλοὶ καὶ ζαχρηεῖς ἐν
464 πολέμῳ ὄντες, καθά που αὐ*τὸς ἐρεῖ ὁ ποιητής. Λυκίους δὲ οὐ τοὺς ὑπὸ τῷ Πανδάρῳ λέγει ὁ βασι-
λεὺς, οἳ καὶ αὐτοὶ, ὡς προείρηται, Τρῶες ἦσαν, ἀλλὰ τοὺς ἐκ τῆς μεγάλης Λυκίας, οἵ περ ἦσαν ὑπὸ
τῷ Σαρπηδόνι. οὕτω δὲ καὶ Ἀργεῖοι καὶ Ἀχαιοὶ ἀπὸ μέρους πάντες οἱ Ἕλληνες. Σεμνύνει ἀριστέα
βληθέντα τὸ, ὅν τις ὀϊστεύσας ἔβαλε· τῷ μὲν κλέος, ἄμμι δὲ πένθος. οὕτω δὲ καὶ τὸ (Vers. 211.)
βλήμενος ἦν· περὶ δ' αὐτὸν ἀγηγέραθ' ὅσσοι ἄριστοι κυκλόσε· ὁ δ' ἐν μέσσοισι παρίστατο ἰσόθεος
φώς. τοιοῦτος δὲ παρὰ τῷ ποιητῇ ὁ Μενέλαος, ὃν οὐ καινοπραγεῖ ὀνομάσας ἰσόθεον, εἴ γε καὶ τὸν
Ἀλέξανδρον θεοειδέα ἐκάλεσε καὶ τὸν Πάνδαρον ἀντίθεον· ἐγκωμιαστικὸς γὰρ τὰ πολλὰ ὁ ποιητὴς, ὡς
προεῤῥέθη, καὶ τοὺς ἥρωας ἀφ' ὧν ἂν ἔχοιεν ἀγαθῶν χαρακτηρίζει, ἐπικρύπτων εἴ τί που καὶ φαῦλον
10 ἔχουσι, καὶ οὐ βλασφημῶν εἰς οὐ*δὲν δέον κατὰ τὸν ἐπίτριπτον Ἀρχίλοχον ἢ τὸν ἀργαλέον Ἱππώνακτα
26 ἢ εἴ τις ἄλλος ἐπεσβόλος ἦν κατ' αὐτοίς. *(Vers. 218.) Τὸ ἐκπιέσαι τὸ τοῦ ῥηθέντος ἕλκους αἷμα
ἐκμυζῆσαι λέγει. ἐγίνετο δέ, φασι, τοῦτο, ἵνα μὴ πυώσῃ σαπὲν καὶ βλάψῃ τὴν ἀπούλωσιν· τοῦτο δὲ
ἀνωτέρω ἐπιμάσσεσθαι εἶπεν. ἀλλ' οἷον μὲν τὸ Ὁμηρικὸν τοῦτο ἐκμυζῆσαι ᾔδεισαν οἱ τότε τὰ τοιαῦτα
30 ἕλκη μεταχειριζόμενοι· οἱ δὲ νῦν βλέπουσι πολλοὺς καὶ μάλιστα τῶν βαρβαρικωτέρων, ὁπηνίκα *τραῦμα
τινὶ ἐντριβῇ, τῷ στόματι ἐκμυζῶντας τὸ αἷμα τοῦ ἕλκους, θεραπείαν καὶ οὕτω τεχνωμένους τινά.
μυζᾷ δέ τις οὕτω καὶ γάλα ἐκ θηλῆς, ὡς καὶ δοκεῖν ἐκ τούτου γίνεσθαι τὸν μαζὸν. ἐτυμολογούμενον καὶ
ἄλλως, ὡς ἀλλαχοῦ δηλοῦται, μυζᾷ δὲ καὶ μυελόν τις καὶ ἄλλα τινὰ τοιαῦτα. δῆλον δ' ὅτι καὶ βδάλ-

λειν τὸ τοιοῦτον λέγεται, ὡς ἐκ μεταφορᾶς φλεβῶν. εἰ δέ τι τοιοῦτο δηλοῖ καὶ τὸ βύζην ἐπίῤῥημα, χρὴ ζητῆσαι. ὠνοματοπεποίηται δὲ καὶ τὸ μυζᾶν ἐκ τοῦ μ̄ στοιχείου ἄλλως ἤ περ τὸ μύζειν. Τρεῖς φαρμάκων ἰδέαι παρ᾽ Ὁμήρῳ· ἐπίπαστα, ὡς νῦν ἐπὶ Μενελάου, ᾧ περ ἤπια φάρμακα εἰδὼς πάσσεν ὁ Μα-
354 *χάων· καὶ χριστὰ, οἷον ἰοὺς χρίεσθαι, καὶ πιστὰ κατὰ τὸν Αἰσχύλον, τουτέστι ποτὰ ἢ πότιμα, ὡς ἐπὶ Ἑλένης ἐν Ὀδυσσείᾳ τῷ κρατῆρι ἀναμιγνύσης φάρμακα· ἐκ δὲ τῆς τοιαύτης λέξεως οὐ μόνον τὸ φαρμακεύειν, ἰατρικὴ λέξις, ἀλλὰ καὶ φαρμάσσειν *τὸ στομοῦν σίδηρον ἐκ βαφῆς, καὶ τὸ ἁπλᾶς βάπτειν, καὶ τὰ βαφεῖα, φαρμακῶνες παρὰ τοῖς παλαιοῖς. οἶδε δὲ καὶ τρεῖς βελουλκίας Ὅμηρος, ἐκτομὴν ἐπὶ Εὐρυπύλου, καὶ διωσμὸν ἐν τοῖς ἑξῆς ἐπὶ Διομήδους, καὶ ἐξολκὴν, ὡς νῦν ἐπὶ Μενελάου. φησὶ γάρ· τοῦ δ᾽ ἐξελκομένοιο, πάλιν ἄγεν ὀξέες ὄγκοι, οἱ προῤῥυθέντες δηλαδή. ἔστι δὲ τὸ πάλιν ἄγεν ἀντὶ τοῦ εἰς τὸ ἔμπαλιν ἐκλάσθησαν. τοῦτο δὲ εἴρηται πρὸς διαστολὴν τῆς πρώτης περιαγωγῆς καὶ κλάσεως, ἣν οἱ ὄγκοι πάσχουσι γλωχινούμενοι ἐν τῷ χαλκεύεσθαι. τότε μὲν γὰρ ἐπὶ τὸ ἄνω ἀφορῶντες γωνιοῦνται· νῦν δὲ θραυόμενοι ἔμπαλιν ἄγονται. ποιητικὴ δὲ λέ*ξις καὶ τὸ ἄγεν. καὶ ἔστιν ὥς περ τραφεὶς τρα-* 465
φέντος τράφεν, ὅ ἐστιν ἐτράφησαν, οὕτω καὶ ἀγεὶς ἀγέντος ἄγεν. (Vers. 219.) *Τὸ φιλεῖν φίλα φρονεῖν λέγει περιφραστικῶς, οἷον, τά οἱ ποτὲ πατρὶ φίλα φρονέων πόρε Χείρων ὁ προῤῥηθείς.* (Vers. 220.) *Καιρία λέξις ἐπὶ σπουδαίας ἐνεργείας τὸ ἀμφιπένεσθαι. φησὶ γοῦν· ὄφρα τοὶ, ἤγουν οὗτοι, ἀμφεπένοντο Μενέλαον. τὸ δ᾽ αὐτὸ καὶ ἀμφιπονεῖσθαι ἐστὶν, ὡς τοῦ πόνου καὶ τοῦ πονεῖν γινομένων ἐκ τοῦ πένεσθαι.* (Vers. 221.) *Πάνδαρος μὲν κατὰ Μενελάου ὀϊστεύσας κατῆρξε κακοῦ, ἐπηκολούθησαν δὲ Τρώων στίχες ἀσπιστάων, οἳ πρῶτοι ἐπιδραμόντες ἐπῆλθον αὐτοὶ τοῖς Ἕλλησι διὰ τὸ ἴσως νομίσαι θελήσει τῶν Τρωικῶν βασιλέων παρασπονδῆσαι τὸν Πάνδαρον. πάντες οὖν ἰδοὺ τοὺς ὅρκους ἐπάτησαν· δεόντως ἄρα καὶ ἀπολοῦνται πάντες κατὰ τὸ, Ζεὺς ἐπισείει ἐρεμνὴν *αἰγίδα πᾶσι. τοὺς δὲ ἀσπιστὰς ἀσπιδοφέρμονα θίασον ἡ τραγῳδία εἶπεν.* (Vers. 222.) *Τὸ ἐνδύσασθαι τὰ ὅπλα, καταδῦναι τεύχεα λέγει. φησὶ γοῦν· οἱ δὲ κατὰ τεύχε᾽ ἔδυν, μνήσαντο δὲ χάρμης. μετῆκται δὲ ἡ λέξις ἀπὸ τῶν εἰς βάθος δυνόντων. δύναται δὲ ταὐτὸν τῷ ἀμφιέσασθαι καὶ ἀμφιβαλέσθαι καὶ περιβαλέσθαι. λέγεται δέ τις καὶ πόλιν δύνειν καὶ πόλεμον. Ἰστέον δὲ ὅτι, ὥς περ ἐκ τῆς γενικῆς μετοχῆς τοῦ λέγοντος ἀποκοπῇ τοῦ τέλους γίνεται τρίτον πληθυντικὸν παρῳχημένου χρόνου μετὰ αὐξήσεως, ἔλεγον ἐκεῖνοι, ὁμοίως καὶ τύπτοντος ἔτυπτον, καὶ τρέχοντος ἔτρεχον, καὶ ὅσα τοιαῦτα, οὕτω καὶ ἐκ τοῦ φὺς ὀξυτόνου φύντος ἔφυν, καὶ φὰς φάντος ἔφαν, καὶ βὰς βάντος ἔβαν, καὶ στάντος ἔσταν, μιχθεὶς μιχθέντος ἔμιχθεν, καὶ δύντος ἔδυν· καθ᾽ ὅμοιον δὲ λόγον καὶ φαανθέντος ἐφάανθεν Αἰολικὸν, καὶ πληγέντος ἔπληγεν, καὶ κοσμηθέντος ἐκόσμηθεν, καὶ τὰ τοιαῦτα, *περὶ ὧν καὶ προγέγραπται. πολλαχοῦ δὲ καὶ ἀναύξητα τὰ τοιαῦτα, ὁποῖον τὸ τραφέντος τράφεν, ἀγέντος ἄγεν, ὡς ἀνωτέρω κεῖται, ἀγερθέντος ἄγερθεν, βλαβέντος βλάβεν καὶ ἄλλα.* (Vers. 223. sqq.) *Σπουδὴν πολλὴν τοῦ βασιλέως ἐνδείξασθαι θέλων διὰ συνεχῶν ἥκει συντόμως καὶ ἐνταῦθα μετοχῶν κατὰ σχῆμα ἄρσεως καὶ θέσεως, πλεοναζούσης διὰ κάλλος τῆς ἄρσεως· εὐειδὲς γὰρ σχῆμα καὶ αἱ ἀποφάσεις· καί φησιν· ἔνθ᾽ οὐκ ἂν βρίζοντα ἴδοις Ἀγαμέμνονα δῖον οὐδὲ καταπτώσσοντα, οὐδ᾽ οὐκ ἐθέλοντα μάχεσθαι, ἀλλὰ μάλα σπεύδοντα μάχην ἐς κυδιάνειραν· τῶν γοῦν ἵππων καταπηδήσας ἐποίει τὰ καὶ τὰ, πεζὸς περιμὼν, ἵνα δηλαδὴ τῇ φιλοπονίᾳ δυσωπήσῃ τοὺς Ἕλληνας καὶ μηδὲ ἐπαχθὴς ᾖ ἀπὸ τοῦ ἅρματος διαλεγόμενος. Ἔστι δὲ βρίζειν τὸ ἀπονυστάζειν, κυρίως δὲ τὸ βαρέως ἢ μετὰ τὴν βορὰν ἵζειν. ἡ δὲ λέξις καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ. τῶν δὲ ῥηθέντων *τὸ μὲν βρίζειν τὴν παντελῆ ἀμέλειαν ἀποφάσκει τοῦ βασιλέως, τὸ δὲ πτώσσειν τὴν δειλίαν, τὸ δὲ οὐκ ἐθέλειν τὴν ὀκνηρίαν καὶ τὸ ἀπρόθυμον.* (Vers. 223.) *Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, οὐκ ἂν ἴδοις, ἀποστροφῆς ἐστὶ σχῆμα, ὡς ἢ τῆς Μούσης ἀποστρεψάσης τὸν αὐτῆς λόγον πρὸς τὸν αὐτῆς ὁμιλητὴν ποιητὴν, ἢ καὶ τοῦ ποιητοῦ πρὸς τὸν ἀκροατήν. ἔστι δὲ τὸ, οὐκ ἂν ἴδοις, Ἀττικῶς ἀντὶ τοῦ, οὐκ ἂν εἶδες.* (Vers. 227.) *Τοὺς πνευστιῶντας ἵππους φυσιόωντας λέγει, εἰπών· καὶ τοὺς μὲν θεράπων ἀπάνευθ᾽ ἔχε φυσιόωντας, ὅ περ σημαίνοι ἂν καὶ τὸ φρυαττομένους, ἢ καὶ τὸ ἀσθμαίνοντας, ὥς φασιν οἱ παλαιοὶ, καὶ πνεῦμα ἠρεθισμένους. ἦν δὲ ὁ τοιοῦτος θεράπων Εὐρυμέδων προσφυῶς τῷ εὐρυκρείοντι βασιλεῖ δοθεὶς εἰς ἡνίοχον. ἔστι δὲ καὶ τῷ Νέστορι Εὐρυμέδων ἕτερος. ἱστορεῖ δὲ τῷ βασιλικῷ Εὐρυμέδοντι πατέρα Πτολεμαῖον Πειραΐδην, τουτέστι Πειραίου υἱὸν, οὗ τῆς παραληγούσης διφθόγγου*

40 ἐξεβλήθη τὸ ἰῶτα ἐν *τῷ πατρωνυμικῷ ἀναγκαίως πρὸς εὐχρηστίαν μέτρου ὁμοίως τῷ, Ἀλκαῖος Ἀλ-
καΐδης. χρῆσις δὲ Πειραίου καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ. (Vers. 229.) Τὸ πλησίον ἔχειν τοὺς ἵππους, παρί-
σχειν, ὅ ἐστι παρέχειν, λέγει, ἐγγύτητα καὶ νῦν δηλούσης τῆς προθέσεως. οἱ δέ γε μεθ' Ὅμηρον ἐπὶ
τοῦ δοῦναι τὴν λέξιν τίθενται ἐξ ὁμοιότητος, ἐπεὶ καὶ ὁ δωρούμενος ἐγγὺς τοῦ λαμβάνοντος ἔχει τὸ
διδόμενον, παρέχων, οὐ μὴν ἀπέχων. (Vers. 230.) Στρατηγικὸν μόχθον ἐν πολέμῳ δηλοῖ τὸ, ὁππότε μιν
466 γυῖα λάβοι κάματος πολέας κατακοιρανέοντα. * (Vers. 231. sqq.) Ὁμήρου εἰπόντος ἐνταῦθα ὡς πεζὸς 345
12 ὁ βασιλεὺς ἐπεπωλεῖτο στίχας ἀνδρῶν, καὶ μετ' ὀλίγα δὲ κοιρανέων ἐπεπωλεῖτο στίχας ἀνδρῶν, ἐπιπώ-
λησιν ἐντεῦθεν, ὡς καὶ προεῤῥέθη, τὴν ῥαψῳδίαν ταύτην τινὲς ὠνόμασαν. Ὥς περ ἐν τῇ βῆτα τὸν
Ὀδυσσέα ποικίλον τὴν ὁμιλίαν ἐποίει ἄλλως ἄλλοις ἐντυγχάνοντα, οὕτω καὶ νῦν τὸν βασιλέα καὶ
μάλιστα ὧδε ἀναγκαίως ποικιλώτερον, ὡς καὶ ἐπεξιόντα τοῖς καθ' ἕκαστον. καὶ τοιοῦτος ἐστὶν, ὃν ἐν 10
Ὀδυσσείᾳ λέγει πολύτροπον, τὸν μὴ καθά περ εἰκόνα γεγραμμένην ἑστῶτα ἐπὶ σχήματος ἑνὸς, ἀλλ' εἰς
πολλὰ τρεπόμενον καὶ πολυκίνητον τῇ διανοίᾳ καὶ ἀληθῶς πολυμήχανον. ἄλλως γὰρ, ὡς καὶ ἐν τοῖς
20 εἰς τὴν Ὀδύσσειαν διείληπται, ποικιλίαν ἤθους *ἔχειν οὐκ ἂν εἰς ἐγκώμιον ἥρωος θείη τις. σημείωσαι
δὲ ὅτι πρῶτον μὲν κοινῶς τὴν βασιλικὴν δημηγορίαν ὁ ποιητὴς μελετᾷ, εἶτα καὶ ἰδικῶς· οἷον πρῶτον μὲν
ἀορίστως οὕτως· οὓς μὲν σπεύδοντας ἴδοι Δαναῶν ταχυπώλων, τοὺς μάλα θαρσύνεσκε παριστάμενος
ἐπέεσσιν· Ἀργεῖοι μή ποτε μεθίετε θούριδος ἀλκῆς· οὐ γὰρ ἐπιψευδέσσι πατὴρ Ζεὺς ἔσσετ' ἀρωγὸς,
ἀλλ' οἵ περ πρότεροι ὑπερόρκια δηλήσαντο, τῶν, ἤτοι αὐτῶν, τέρενα χρόα γῦπες ἔδονται, ἡμεῖς
δ' αὖτ' ἀλόχους τε φίλας καὶ νήπια τέκνα ἄξομεν ἐν νήεσσιν, ἐπὴν πτολίεθρον ἕλωμεν. οὕς τινας αὖ
μεθιέντας ἴδοι στυγεροῦ πολέμοιο, τοὺς μάλιστα νεικείεσκε χολωτοῖς ἐπέεσσιν· Ἀργεῖοι ἰόμωροι, ἐλεγ-
χέες, οὔ νυ σέβεσθε, καὶ τὰ ἑξῆς, ἐν οἷς καὶ νεβροῖς εἰκάζει τοὺς τοιούτους ὁ βασιλεὺς, ὡς μετ' ὀλίγα 20
εἰρήσεται. καὶ οὕτω μὲν στρατηγικῶς κατὰ τὸ ἀόριστον. εἶτα καταβὰς εἰς ὡρισμένα πρόσωπα λέγει ὅπως
30 ἦλθεν εἰς τοὺς Κρῆτας ὁ βα*σιλεὺς καὶ τί εἶπε καὶ τί ἐκεῖθεν ἤκουσεν· εἶτα ἐπὶ τοὺς Αἴαντας, μεθ'
οὓς εἰς τὸν Νέστορα, καὶ ἑξῆς. ἔνθα συχνὴν συνήθη ποικιλίαν ὁ ποιητὴς ἐπιδείκνυται, ἄλλα περὶ
ἄλλων ἱστορῶν· οἷον τοὺς μὲν περὶ Ἰδομενέα θωρήσσεσθαι λέγων, τοὺς δὲ περὶ τοὺς Αἴαντας καὶ κορύσ-
σεσθαι καὶ κινεῖσθαι εἰς μάχην· τὸ δὲ Νέστορα ἤδη τάσσειν εἰς πόλεμον τοὺς περὶ αὐτόν· Μενεσθέα
δὲ τὸν βασιλέα τῶν Ἀθηναίων καὶ τὸν Ὀδυσσέα ἑστάναι διὰ τὸ μὴ θέλειν προϋπάρξαι μάχης· Διομή-
δην δὲ καὶ Σθένελον ἵστασθαι μὲν καὶ αὐτοὺς, ἐν ἵπποις δὲ καὶ ἅρμασιν, ἤτοι ἄνω ἵππων καὶ ἁρμά-
των. οὕτω πολυειδῶς σχηματίζειν οἶδε τὰ πράγματα ὁ ποιητὴς, ἄλλους ἄλλως καθιστῶν ἔχοντας. καὶ
αἱ τοῦ βασιλέως δὲ πρὸς ἕκαστον ὁμιλίαι πολυειδεῖς πλάττονται καὶ αὐταί. Ἰδομενέα μὲν γὰρ ἀποδε-
ξάμενος, τὸν ὑπασπιστὴν δὲ αὐτοῦ Μηριόνην οὐδενὸς ἀξιώσας λόγου, προφέρει χάριτας οἰκείας, ἀνθ' 30
40 ὧν ὁ Ἰδομενεὺς ὀφειλέ*της ἐστὶν ὁλοψύχου συμμαχίας τῷ βασιλεῖ· ἐπὶ δὲ τοῖς Αἴασιν εὐκτικῶς σχημα-
τίζει τὸν λόγον, εὐχόμενος πάντας τοιούτους γενέσθαι τοὺς Ἕλληνας· τῷ δὲ γέροντι Νέστορι εὐκτικῶς
καὶ αὐτῷ προσενεχθεὶς, τοὺς δὲ ὑπ' αὐτὸν ἐν οὐδενὶ λόγῳ θέμενος, ἐπεύχεται κατὰ τὴν προθυμίαν
αὐτοῦ γενέσθαι καὶ τὴν δύναμιν· τὸν δὲ Μενεσθέα καὶ Ὀδυσσέα λόγοις ὀνειδιστικοῖς βάλλει, καὶ
μάλιστα τὸν Ὀδυσσέα, ἵνα καὶ οὕτω καινότητα καὶ ποικιλίαν τινὰ ὁ λόγος αὐτῷ ἔχῃ, καὶ ὡς ἀμνήμο-
νας χαρίτων αὐτοὺς ἐλέγξας καὶ γνοὺς τὸν Ὀδυσσέα λυπούμενον, ἐπαναλαβὼν τὸν λόγον, μειλίχεια προς-
467 φωνεῖ· τὸν δὲ Διομήδην εἰς δει*λίαν τε ὀνειδίζει οὐδὲν εἰπὼν πρὸς τὸν ὑπασπίζοντα Σθένελον, καὶ
ἀνομοίως αὐτὸν ἔχειν τῷ πατρὶ Τυδεῖ λέγει, παρεμπλέξας καὶ ἱστορίαν τοῦ Θηβαϊκοῦ πολέμου, ἔνθα
ὁ Τυδεὺς εὐδοκίμησε. καὶ οὕτω μὲν ἡ πρὸς τοὺς ἥρωας δημηγορία τῷ βασιλεῖ πολυσχημάτιστος. οὐχ'
ἧττον δὲ ταύτης πολυσχήμων καὶ ἡ τῶν ἡρώων πρὸς αὐτὸν ἀμοιβή. καὶ αὐτὴ γὰρ πολυειδὴς καὶ ὡς 40
δυνατὸν ἀσυνέμπτωτος. Ἰδομενεὺς μὲν γὰρ ἀγαθὸς ἑταῖρος ἔσεσθαι ὑπισχνεῖται, ὡς τὸ πρῶτον ὑπέστη
καὶ κατένευσε· κατηγορεῖ δὲ καὶ τῶν Τρώων, ὡς συγχεάντων τὰ ὅρκια. οἱ δὲ Αἴαντες οὐδέν τι ὅλως
λαλοῦσι. Νέστωρ δὲ εὔχεται καὶ αὐτὸς ὅσα καὶ ὁ βασιλεὺς καί τινα ἱστορίαν λαλεῖ καὶ ὑπισχνεῖται
πονήσειν τὰ δυνατά. Ὀδυσσεὺς δὲ ἀντιτραχύνεται αὐτὸς ἠρέμα πρὸς τὸν βασιλέα, τοῦ Ἀττικοῦ Μενε-
10 σθέως εἰς τὸ πᾶν σιωπῶν*τος. Διομήδους δὲ αἰδεσθέντος τὸν βασιλέα καὶ διὰ τοῦτο σιγήσαντος,
ὁ μηδενὸς λόγου ἀξιωθεὶς Σθένελος ἀμείβεται μὲν αὐστηρότερον, ἐπιστομίζεται δὲ ὑπὸ τοῦ Διομήδους.

οὕτω πολυδαίδαλον καλὸν ἡ Ὁμηρικὴ ποίησις καὶ ὑπὲρ τὸν ὑμνούμενον κεστόν. (Vers. 233.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, θαρσύνεσκεν ἐπέεσσι, πρὸς διαστολὴν κεῖται τοῦ δώροις θαρσύνειν. Τὸ δὲ, μή πώ τι ἀργὴν, ἔχει τὴν παραπλήρωσιν· ἔστι γὰρ ἀντὶ τοῦ μή τι, περιττοῦ κειμένου τοῦ πώ. παρὰ δέ γε τοῖς ὕστερον χρονικὴν σημασίαν ἔχει τὸ μήπω, καθὰ καὶ τὸ οὔπω. παρέλκει δὲ ὁμοίως καὶ τὸ τί, καθὰ καὶ ἐν τῷ οὔτι. ὅλον γὰρ τὸ, μήπωτι μεθίετε, ταὐτόν ἐστι τῷ, μὴ ἀμελεῖτε. (Vers. 235.) Τὸ δὲ, οὐκ ἐπὶ ψευδέσσι πατὴρ ἔσσεται ἀρωγὸς, οἱ μὲν παροξύνουσιν, ἵνα λέγῃ ὅτι οὐκ ἔσται βοηθὸς ὁ πατὴρ τοῖς ψεύσταις Τρωσίν· οἱ δὲ προπαροξύνουσι κατὰ γένος οὐδέτερον, νοοῦντες ὅτι οὐ ψεύσεται τὴν βοήθειαν.
356 πατὴρ δὲ καὶ νῦν κατ᾿ ἐξοχὴν ὁ Ζεύς. τὸ δὲ πληρέστε*ρον, πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε, ὡς καὶ τοῦτο προείρηται. (Vers. 237.) Τέρενα δὲ χρόα τὴν ὅλην σάρκα λέγει ὡς ἐκ μέρους τοῦ προφαινομένου ἐξ ἐπιπολῆς πρὸς διαστολὴν τῶν ὀστῶν· ἐκεῖνα γὰρ οὐ τέρενα ἤτοι ἁπαλά. ὥς περ δὲ ὁ χροῦς, οὕτω καὶ ὁ χρὼς τὸ προφαινόμενον δηλοῖ τῆς κατ᾿ ἄνθρωπον σαρκὸς, ἤγουν τὴν χροιὰν, κατὰ τὸ, παραδραθέειν ἧ χροιῇ. διὸ καὶ πρὸς τὸ ἐν χρῷ ὁμοιότητα ἔχει τὸ χρώζειν, οἷον γόνατα μὴ χρώζειν ἐμὰ, ἤγουν χρωτίζειν καὶ ἐν χρῷ ἔχειν. ὅμοιον δὲ καὶ τὸ μάτην κεχρώσμεθα, ἤγουν ἱκετεύθημεν κατὰ δεξιὰν καὶ γόνατα. τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ χραίνειν κατὰ παραγωγὴν, οὗ πρῶτος μετέχει ὁ χροῦς, ἐξ οὗ τέτραπται τραγικῶς καὶ τὸ, ἀγορᾶς χραίνων κύκλον. συγγενὲς δὲ τοῖς τοιούτοις καὶ τὸ χρίμπτειν, ὅ ἐστιν ἐν χρῷ πελάζειν, καὶ τὸ χρίειν, ἔτι δὲ καὶ τὸ χράειν, ὅ ἐστιν ἐπιπίπτειν. ὥς περ δὲ ὁ τέρην χροῦς ἐκ μέρους τὴν ὅλην ἐδήλωσεν ἐνταῦθα σάρκα, οὕτω καὶ τὸ, γῦπες ἔδονται, τῷ *μέρει τοῖς γυψὶ καὶ λοιπὸν σαρκοβόρα συνεισάγει ὄρνεα, ὧν γένος ὁ οἰωνὸς κατὰ τὸ, οἰωνοῖσί τε πᾶσιν. Ἀλόχων δὲ Τρωικῶν ὁ βασιλεὺς ἄρτι μέμνηται, καθὰ καὶ ὁ ῥήτωρ Νέστωρ πρὸ τούτων καθ᾿ ὁμοίαν μέθοδον, ὡς ἐξ ἐκείνου κερδάνας τὸ νόημα. (Vers. 241.) Τὸ δὲ, χολωτοῖς ἐπέεσσιν, ἐπενεχθὲν μετὰ τὸ νεικείεσκεν δοκεῖ ὁρισμὸς νείκους εἶναι, ἵνα ᾖ νεῖκος λόγος χολωτός. (Vers. 242.) Ἰόμωροι δὲ νῦν ἀπὸ μέρους οἱ ἁπλῶς πολεμισταὶ, κυρίως δὲ οἱ περὶ βέλη μεμορημένοι, ὅ ἐστι κακοπαθοῦντες, ἐκ τοῦ μόρος, ὃ δηλοῖ τὴν κακοπάθειαν, ἐκταθέντος τοῦ ο· ἢ οἱ ποιούμενοι ὥραν ἤτοι φροντίδα τῶν ἰῶν, πλεονασμῷ τοῦ μ. ἑλκυσθήσεται δὲ ὁ αὐτὸς τῆς ἐτυμολογίας τρόπος καὶ εἰς τὸ ἐγχεσίμωρος. Τὸ δὲ ἐλεγχέες τοὺς ἐφυβρίστους καὶ ἀξίους ἐλέγχου δηλοῖ. τί δέ ἐστι κυρίως ἔλεγχος, ὁ τῶν στάσεων ἐξηγητὴς δηλοῖ. εὐθεῖα δὲ τοῦ ἐλεγχέες ὁ ἐλεγχής· καὶ κλίνεται ἐλεγχέος, ἐξ οὗ θηλυκὸν ἐλεγχείη, ὡς ἔγχος ἔγχεος ἐγχείη. *παραλαλεῖ δὲ καὶ δειλίαν ὁ ἔλεγχος, ἐοικὼς ἀπὸ τοῦ ἐλᾶν τὸ ἔγχος γίνεσθαι. ψόγος γὰρ ἦν ἀνδρὶ Ἕλληνι ἡ τοῦ ἔγχους μὲν ἀπέλασις ἤτοι περιφρόνησις, φροντὶς δὲ τῶν ἰῶν ἤγουν τῶν ὀϊστῶν· ὅθεν καὶ ἐφ᾿ ὕβρει ἔθηκεν ἴσως τὸ ἰόμωροι. τοξεύειν γὰρ οὐ πάνυ ἐν πολέμῳ ἤθελον οἱ ἥρωες· διὸ καὶ ἄμφω ἀντιπαρέθηκε τὸ, ἰόμωροι καὶ τὸ ἐλεγχέες, ὡς μὴ δέον ὂν μήτε ἰομώρους εἶναι μήτε ἐλεγχέας τοὺς ἥρωας. εἰκὸς δὲ καὶ παρὰ τὸ ἐλεῖν ἔγχος γενέσθαι τὸν ἔλεγχον, ὡς πολλῶν ὅπλοις διακρινόντων τὰ στασιαζόμενα. εἰ δὲ ψιλοῦται ἡ ἄρχουσα, καινὸν οὐδέν· κανονικῶς γὰρ αὐτὸ γίνεται, ὡς τῆς τρίτης συλλαβῆς ἀπὸ δασέος ἀντι*στοίχου ἀρχομένου τοῦ χ, οὕτω δὲ καὶ τὸ ἔλαφος γεγονὸς παρὰ τὸ ἐλεῖν ὄφεις ψιλοῦται κατὰ τὴν 468
ἀρχὴν διὰ τὸ φ κατάρχον τῆς τρίτης συλλαβῆς. δῆλον δὲ ὡς καὶ αὐτὴ καὶ παρὰ τὸ ἐλᾶν ὄφεις γίνεται. Σέβεσθε δὲ ἀντὶ τοῦ αἰδεῖσθε ἢ καὶ ἐκπλήττεσθε, ἐφ᾿ οἷς δηλαδὴ ποιεῖτε· οὔπω γὰρ ἐπὶ τιμῆς τότε ἡ λέξις ἔκειτο· ὅθεν καὶ σέβας ἡ ἔκπληξις ἔν τε ἄλλοις, καὶ ἐν τῷ, σέβας μ᾿ ἔχει εἰσορόωντα. *(Vers. 243.) Τοὺς Ἕλληνας ἀργοὺς ἑστῶτας καὶ τεθηπότας σκώπτει ὁ βασιλεὺς, νεβροῖς εἰκάζων 16
αὐτοὺς, αἳ μακρὰ δραμοῦσαι καὶ καμοῦσαι ἵστανται ἔκθαμβοι. φησὶ γάρ· τίφθ᾿ οὕτως ἔστητε τεθηπότες ἠΰτε νεβροὶ, αἵ τ᾿ ἐπεὶ οὖν ἔκαμον πολέος πεδίοιο θέουσαι ἑστᾶσιν, οὐδ᾿ ἄρα τίς σφι μετὰ φρεσὶ γίνεται ἀλκή· ὡς ὑμεῖς ἔστητε τεθηπότες, οὐδὲ μάχεσθε. πάνυ *δὲ ἐπιτυχὴς ἡ παραβολή· τοιοῦτο γὰρ κατὰ φυσικὴν ἰδιότητα ἡ νεβρός. καὶ ὅρα ὅπως καὶ τὴν διάθεσιν τῶν Ἑλλήνων, τὴν κατὰ τὸ σχῆμα καὶ τὸ εἶδος, διεζωγράφησεν ὁ ποιητὴς, πλάσας [δὲ] ἵστασθαι τοὺς Ἀχαιοὺς τεθαμβημένους, ὡς εἰκὸς, ἐπὶ τοῖς γινομένοις, ὃ καὶ οἱ Ὁμηρικοὶ πάσχουσιν ἀκροαταὶ διὰ τὸ τῶν ἀκουσμάτων παράδοξον. ἔστι δὲ τὸ μὲν, τίφθ᾿ οὕτως, ἀντιστοιχούμενον ἐκ τοῦ τίπτε, δύο ψιλῶν μεταπεσόντων εἰς δύο δασέα, ὃ γίνεται καὶ ἐπὶ τοῦ ἐῤῥίφθη καὶ ἐτύφθη καὶ ἐβλάφθη ἐκ τοῦ ῥίπτω καὶ τύπτω καὶ βλάπτω, ἔτι δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ ἐῤῥῆχθαι, πεφοινῖχθαι, πεπλῆχθαι, ἀπὸ τοῦ ἔῤῥηκται πεφοίνικται πέπληκται, καὶ ἐπὶ ἄλλων ὁμοίων.

*Τὸ δὲ τεθηπότες μέσος παρακείμενος τοῦ θάπτω, ὅ περ ἄγειν οἶδε τοὺς συμπαθεῖς εἰς ἔκπληξιν· ἀφ'
οὗ καὶ θάπος, καὶ Ἰωνικῇ ἐναλλαγῇ τῶν στοιχείων τάφος ἡ ἔκπληξις, καὶ θαπὼν μετοχὴ ἐνεργητικοῦ
δευτέρου ἀορίστου, καὶ κατὰ ὅμοιον ἄλλαγ*μα τῶν ἀφώνων ταφὼν ὁ ἐκπλαγείς. ὅτι δὲ Ἰώνων ἰδία
ἡ τοιαύτη τῶν δασέων καὶ ψιλῶν ἀντιμεταχώρησις εἰς τὰ σύστοιχα, δηλοῦσι μὲν καὶ τὰ τοῦ γλυκέος
Ἴωνος Ἡροδότου τὸ ἐνθεῦτεν, τὸ κιθὼν, τὸ βάθρακος, καὶ ἕτερα, δηλοῦσι δὲ καὶ πολλὰ τῶν κοινῶν
καὶ ἰδιωτικῶν. τὰ γοῦν ἀκάνθια ἀχάντιά τινές φασιν ἐφῶν ἀνδρῶν, καὶ ἡ τοῦ κύσθου δὲ λεοντῆ παρὰ 357
τῷ κωμικῷ εἰς τοιοῦτον πίπτει Ἰωνισμὸν, εἴ περ ἀπὸ τοῦ κέχυται γίνεται διὰ τὴν ἐκεῖθεν κατὰ φύσιν
χύσιν. Ἰωνικῶς δὲ ἰδιώτισται καὶ τὸ ἐκ τῆς χύτρας συντεθὲν μονόκυθρον· οὐ μακρὰν δὲ τούτων οὐδὲ
τὸ πάσχα ἐκ τοῦ φάσκα καλλιφωνηθέν. Νεβροὶ δὲ τὰ νεογνὰ τῆς ἐλάφου, ὡς πολλαχοῦ δηλοῦται.
Ἰωνικὴ δὲ καὶ Ἀττικὴ ἡ κατὰ θηλυκὸν γένος προφορὰ τῆς νεβροῦ.* (Vers. 244.) *Τὸ δὲ, ἐπεὶ οὖν,
ἀργοῦ κειμένου τοῦ οὖν, ταὐτόν ἐστι τῷ ἐπειδή. Τὸ δὲ, ἔστητε τεθηπότες, οὐδὲ μάχεσθε, τὸν σκοπὸν
συναιρεῖ τῆς ὅλης παραβολῆς. ἵστανται *γὰρ οἱ Ἀχαιοὶ κατὰ τὰς νεβροὺς, καὶ τεθήπασι κατ' ἐκείνας
καὶ οὐ μάχονται, ὡς οὐδ' ἐκεῖναι ἀλκὴν ἐνδείκνυνται.* (Vers. 248.) *Τὴν πολιὴν θῖνα, ἧς καὶ
ἐνταῦθα μέμνηται ὁ ποιητὴς ἐν τῷ, νῆες εὔπρυμνοι πολιῆς ἐπὶ θινὶ θαλάσσης, πολιῆτιν ἀκτὴν Εὐρι-
πίδης φησὶ περιφραστικῶς ἐν τῷ, ψάμαθοι πολιήτιδος ἀκτῆς, ἤγουν λευκῆς κατὰ τοὺς παλαιούς. καὶ
ἔοικεν ἐκεῖνος πρῶτα μὲν πολίτιν εἰπεῖν τὴν πολιὰν, εἶτα Ὁμηρικῶς πλεονάσαι τῷ η. καὶ γὰρ καὶ Ὅμηρος
τὸν πολίτην πολιήτην φησίν· ὅ περ Ἰωνικὸν εἶναι δοκεῖ κατὰ τὸ Μασσαλιήτης, Ἀπολλωνιήτης, οἰκιή-
469 της, ἃ κεῖνται παρὰ τῷ Ἡρωδιανῷ. δύναται δὲ ἐκεῖνο καὶ *ἀπὸ τοῦ πολιὰ γενέσθαι τροπῇ τοῦ ᾱ εἰς η̄.*
(Vers. 249.) *Τὸ, ὕμμιν ὑπέρσχῃ χεῖρα Κρονίων, ἀντὶ τοῦ ὑπεράνω θήσει, σκεπάσει ὑμᾶς. οὕτω δέ,
φασι, καὶ οἱ μεθ' Ὅμηρον· οἷον ὑπερέσχε ὑμῶν τὴν χεῖρα θεός. σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ Κρονίων καὶ
ἐνταῦθα ὡς καὶ ἐν ἄλλοις ἐκτείνει τὴν παραλήγουσαν, καὶ ὅτι τὸ, ἦ μένετε ὄφρα εἰδῆτε, ἐὰν ὑμῶν χεῖρα
ὑπέρσχῃ θεὸς, παροιμίαν γεννᾷ τὴν εἰποῦσαν, σὺν Ἀθηνᾷ καὶ χεῖρα κίνει· οὐ γὰρ χρὴ ἀναμένειν, ἵνα
ἁπλῶς οὕτω χεῖρα ὑπέρσχῃ θεὸς, ἀλλὰ συνεισάγειν καὶ τὰ οἴκοθεν. οἱ δὲ ὕστερον καὶ ἐπὶ νίκης τὸ
ὑπερσχεῖν τιθέασιν, ὥς περ καὶ τὸ ὑπερέχειν.* (Vers. 250. sqq.) *Τὸ στὶξ μὲν ἐξ ἀνδρῶν πεντακοσίων
κατὰ τοὺς παλαιούς· οὐλαμὸς δὲ τάξις ἐκ τεσσαράκοντα ἀνδρῶν· φάλαγξ δὲ ἀπὸ ἑκατὸν καὶ εἴκοσι·
πύργος δὲ ἐκ τριακοσίων καὶ ἑξήκοντα τάξις αὕτη τετραγωνοειδῶς πυκνουμένη. Ὅμη*ρος δὲ ἐν τῇ ἐπι-
πωλήσει ταύτῃ χρᾶται μὲν ταύταις ταῖς λέξεσι, λαμβάνει δὲ αὐτὰς ἐπὶ τῆς ἁπλῶς καταπληθύν τινα
τάξεως, ἐν οἷς λέγει στίχας ἀνδρῶν, καὶ οὐλαμὸν ἀνδρῶν, καὶ πυκινὰς φάλαγγας, καὶ πύργους Ἀχαιῶν.
γίνεται δὲ, ὡς καὶ ἑτέρωθι δηλοῦται, ἡ μὲν στὶξ ἀπὸ τοῦ στείχω διὰ τὸ τῆς πορείας εὔτακτον, οὐλαμὸς
δὲ παρὰ τὸ οὖλον τὸ συνεστραμμένον, ὡς τὸ οὖλον κεκλήγοντες, ἐξ οὗ καὶ οὐλόθριξ, ἵνα δηλοῖ οὐλα-
μὸς στρατοῦ συστροφὴν, φάλαγγες δὲ παρὰ τὰ φαλάγγια, ὥς φασιν οἱ παλαιοί· οὕτω δὲ παρ' ἐκεί-
νοις ἐκαλοῦντο τὰ ξύλα, ὅθεν αἱ στρατιωτικαὶ φάλαγγες, ἐπειδὴ ξύλοις οἱ πάλαι καὶ ῥοπάλοις καὶ
κορύναις ἐμάχοντο· διό, φασι, καὶ ἡμεῖς τὰ ἐκ ξύλων οἰκοδομήματα φάλαγγας καλοῦμεν· καὶ μή
ποτε διὰ τοῦτο καὶ τὰ ἐν ταῖς δοκοῖς τῶν οἴκων τεχνουργοῦντα ἀράχνια φαλάγγια λέγεται· ἴσως δὲ καὶ
τὰ τοῖς πλοίοις ὑποτιθέμενα ἕρματα *ἐντεῦθεν οἱ πολλοὶ φαλάγγια λέγουσιν. Ἀριστοτέλης δὲ καὶ ἐπὶ
δακτύλου τὴν λέξιν τίθησιν, οὗ τὸ μὲν καμπτικόν, φησι, κόνδυλος, τὸ δὲ ἄκαμπτον φάλαγξ. Ἡρό-
δοτος δὲ ἐβένου φάλαγγάς που φησίν. Ὁ δέ γε πύργος καθ' ὁμοιότητα τῶν οἰκοδομουμένων λέγεται διὰ
τὴν τῶν στρατιωτῶν πύκνωσιν, ἣν ἀλλαχοῦ διὰ παραβολῆς παραδηλώσει ὁ ποιητὴς, πύργου εἰκάζων
οἰκοδομῇ τὴν τοιαύτην τάξιν. περὶ δὲ τοῦ λόγου μετ' ὀλίγα ἐν οἰκείῳ τόπῳ ῥηθήσεται.* (Vers. 251.)
*Τὸ, ἦλθεν ἐπὶ Κρήτεσσι, κατὰ ἀντίπτωσιν εἶπεν ἀντὶ τοῦ ἐπὶ τοὺς Κρῆτας· οὕτω δὲ καὶ κατωτέρω
38 ἐρεῖ, ἦλθεν ἐπ' Αἰάντεσσιν.* *(Vers. 253.) *Ἰδομενεὺς μὲν ἐν προμάχοις ἵστατο συὶ ἴκελος ἀλκήν.
καὶ ὅρα καὶ νῦν συντομίαν παραβολῆς.* (Vers. 254.) *Μηριονὴς δὲ πυμάτας, φησὶν, ὤτρυνε φάλαγ-
γας, οὐραγὸς δηλονότι ὤν. οὐρὰ γὰρ καὶ κατὰ Ξενοφῶντα τὸ ὀπίσω τῆς φάλαγγος, ὥς περ στόμα
καθ' Ὅμηρον ὁ τόπος τῶν προμάχων. καὶ οὕτω μὲν τάξεως εἶχον οἱ ἀριστεῖς. ὁ δὲ βασιλεὺς ἰδών,
φησιν, αὐτοὺς γήθησε, καὶ δὴ τὸν Ἰδομενέα προσεποτρύνει μειλιχίοις, ἔπεσι δηλαδὴ, ἀναμνήσας ὡς
τιμᾷ αὐτὸν ἔν τε πολέμῳ, τὸ δεξιὸν τυχὸν κέρας αὐτῷ διδοὺς ἢ τι τοιοῦτον ἄλλο ποιῶν, τιμᾷ δὲ καὶ* 358

ἀλοίῳ ἐπὶ ἔργῳ, οἷον ἐν βουλῇ καὶ θυσίαις καὶ δημηγορίᾳ, τιμᾷ δὲ καὶ ἐν δαιτὶ, ὅτε πέρ τε γερούσιον αἴθοπα οἶνον Ἀργείων οἱ ἄριστοι ἐνὶ κρητῆρσι κέρωνται· εἴ περ γάρ ★φησιν, ἄλλοι γε καρηκομόωντες 470 *Ἀχαιοὶ δαιτρὸν πίνωσι, σὸν δὲ πλεῖον δέπας αἰεὶ ἕστηκεν, ὥς περ ἐμοὶ, πιέειν ὅτε θυμὸς ἀνώγει. ἐτίθεντο δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα ἐν τιμῇ οἱ παλαιοὶ, ὡς καὶ μετ᾽ ὀλίγα φανήσεται· καὶ ἔστι, καθὰ καὶ προσεσημείωται, ἀφορμὴ καὶ τοῦτο τοῦ οἰνοβαρῆ τὸν βασιλέα ὑπ᾽ Ἀχιλλέως λεχθῆναι, ὥς περ καὶ τὸ τοὺς Ἕλληνας πρὸ τούτου καὶ τοὺς Τρῶας ἐν ὑποθέσει συμποσίου μετρεῖν.* (Vers. 259.) *Οἶνος δὲ καὶ νῦν γερούσιος ὁ τοῖς γέρουσιν ἤτοι τοῖς ἐντίμοις διδόμενος ἐν συμποσίῳ κοινῷ. Αἴθοψ δὲ, ὡς καὶ προεγράφη, ὁ μέλας ἢ θερμός· ἔνθα ὅρα πηλίκην ἔχει διαφορὰν ὁ αἴθοψ καὶ ὁ αἰθίοψ, καὶ ταῦτα ἐξ ὁμοίας ὄντα παραγωγῆς, ὥς περ σὺν ἄλλοις καὶ τὸ περίττευμα καὶ περίττωμα.* (Vers. 260.) *Τὸ δὲ, ἐνὶ κρητῆρσι κέρωνται, τρόπου ἐστὶν ἐτυμολογικοῦ. δῆλον γὰρ ὡς ἐκ τοῦ κερᾶν ὁ κρατὴρ, ὡς οἷά ★τις ὢν κερατήρ. σημειωτέον δὲ τὸ κέρωνται οὐκ ἐκ περισπωμένου ἐνεστῶτος κινηθὲν, ἀλλ᾽ ἔκ τινος βαρυτόνου, ὁποῖον οὐκ ἔστι ῥᾳδίως εὑρεῖν.* (Vers. 262.) *Δαιτρὸν δὲ πίνειν ἐπιῤῥηματικῶς ἀντὶ τοῦ μεμερισμένως. ἡ δὲ μεταφορὰ ἐκ τοῦ τὰ κρέα μερίζοντος δαιτροῦ. Ἐν δὲ τῷ, σὸν δὲ πλεῖον δέπας, ὁ δὲ σύνδεσμος ὁ αὐτός ἐστι τῷ δὴ ἢ τῷ ἀλλά. Τὸ δὲ πλεῖον τὸ γέμον δηλοῖ τὸ παρὰ τοῖς ὕστερον ἔμπλεων, ὃ παρ᾽ ἐκείνοις μὲν ἐκτείνεται Ἀττικῶς, παρὰ δὲ τοῖς παλαιοῖς συστέλλεται κοινότερον.* ★(Vers. 266.) 23 *Ὁ τὸ ὑποσχεθὲν ἐκπληρώσειν κατατιθέμενος εἴποι ἂν τὸ τοῦ Ἰδομενέως· μάλα τοι, ὅ ἐστι σοὶ, ἐγὼν ἐρίηρος ἑταῖρος ἔσσομαι, ὡς τὸ πρῶτον ὑπέστην καὶ κατένευσα.* (Vers. 267.) *Τὸ δὲ ὑπέστην καὶ νῦν ἀντὶ τοῦ ὑπεσχόμην, ἀνεδεξάμην, ἐκ μεταφορᾶς κίονος ὑποκάτω στάντος καὶ ἀνέχοντος τὰ ἐπικείμενα. δοκεῖ δὲ καὶ διασαφητικὸν τοῦ ὑπέστην εἶναι τὸ κατένευσα. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐρίηρος ἑταῖρος οὐ μόνον ὁ ἄγαν ἐράσμιος, ἀλλὰ καὶ μάλιστα ὁ ἄγαν ἀραρὼς καὶ ἡρμοσμένος τῷ φίλῳ καὶ μὴ δυαζόμενος.* (Vers. 268.) *Σπευστικὸν εἰς μάχην τὸ, ἀλλ᾽ ἄλλους ὄτρυνε, ὄφρα τάχιστα μαχώμεθα.* (Vers. 269.) *Τὸ παραβῆναι ὅρκους φθάσας εἰπεῖν δηλήσα★σθαι καὶ πημᾶναι καὶ καταπατῆσαι τὸ αὐτὸ καὶ συγχέαι φησὶν ἐν τῷ, ἐπεὶ σύν γε ὅρκια ἔχευαν Τρῶες· οὕτω πλούσιος καὶ λέξεσιν ὁ ποιητής. εἴληπται δὲ ἡ λέξις ἐκ μεταφορᾶς τῶν πρώην μὲν εὐκρινῶς ἐχόντων εἶτα συνταραχθέντων, ὁποῖα καὶ τὰ χαλώμενα καὶ καταπατούμενα καὶ συμφυρόμενα καὶ πτυρόμενα.* (Vers. 270.) *Ἀπειλὴ κατὰ ἐπιόρκων τὸ, τοῖσι δ᾽ αὖ θάνατος καὶ κήδε᾽ ὀπίσσω ἔσσεται, ἐπεὶ πρότεροι ὑπὲρ ὅρκια δηλήσαντο, τουτέστιν, ὡς προσεχῶς ἐῤῥέθη, συνέχευσαν. Χαρμοσύνου ἀπελεύσεως φραστικὸν τὸ, ὣς ἔφατο, ὁ δὲ παρῴχετο γηθόσυνος κῆρ.* ★(Vers. 272. sqq.) *Ὁμοῦ τάσσει ὡς ἐπὶ πολὺ τοὺς δύο Αἴαντας ὁ ποιητὴς, ὡς καὶ ἐν τῇ βῆτα* 471 *ῥαψῳδίᾳ εἴρηται, οὐ μόνον διὰ τὴν ὁμωνυμίαν, ἀλλὰ καὶ διότι ὁ μικρὸς ἐδέετο τοῦ μεγάλου, ὡς ἐν* 4
τοῖς ἑξῆς φανήσεται. σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι παρεμφαίνων ὁ ποιητὴς τὸ παροιμιῶδες, ὡς ἄρα εἷς ἀνὴρ
359 *οὐδεὶς ἀνὴρ, ἑκάστῳ τῶν Ἑλληνικῶν στρατηγῶν παραζευγνύει τινὰ ἢ ὁμοεθνῆ ἢ καὶ ἑτεροῖον, οἷον τῷ ἐκ Κρήτης Ἰδομενεῖ τὸν Μηριόνην, Κρῆτα καὶ αὐτὸν ὄντα, ὡς καὶ τῷ Διομήδει τὸν Σθένελον, Ἀργεῖοι γὰρ ἄμφω· τῷ δὲ μεγάλῳ Αἴαντι τὸν μικρὸν, οὐ τῆς αὐ★τῆς ὄντα πατρίδος· τῷ δὲ Ἀττικῷ Μενεσθεῖ οὐχ᾽ ὑποτάσσει, ἀλλ᾽ ἐγγύς που συμπαρατάσσει Ὀδυσσέα τὸν Ἰθακήσιον· τῷ μέντοι γεραιτάτῳ Νέστορι οὐχ᾽ ἕνα τινὰ, πολλοὺς δὲ ὑποστρατήγους δίδωσι· πέντε γὰρ ταξίαρχοι τὸν ἐκείνου ἀναπληροῦσι τόπον ἀπομάχου διὰ τὸ γῆρας ὄντος· μόλις γὰρ καὶ οἱ τοσοῦτοι τὸ τοῦ Νέστορος ἀναπληρώσουσιν ἔλλειμμα· ἃ γὰρ ἐκεῖνος ὁ εἷς ἐποίησεν ἂν, τὸ τῆς νεότητος ἔχων ἄνθος, αὐτοὶ ῥᾳδίως οὐκ ἂν συντελέσωσι. σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι μονοειδές τι ποιήσας ἐνταῦθα ἐπὶ Ἰδομενέως καὶ Διομήδους· ἀμφοτέροις γὰρ, ὡς εἴρηται, ὁμοπάτριδες ὑποστράτηγοι ὁ Μηριόνης καὶ ὁ Σθένελος, οὐκ ἐγγὺς αὐτοὺς ἔθετο, ἀλλὰ διέστησεν, ἵνα λανθάνειν ἔχῃ τὸ ὁμοειδὲς, τοῦ μὲν ἐν πρώτοις μνησθεὶς, τοῦ δὲ ἐς ὕστερον.* (Vers. 274. sqq.) *Νέφος πεζῶν εἰπὼν ὁ ποιητὴς τῶν ὑπὸ τοὺς Αἴαντας, ἤγουν πυκνότητα καί τινα μελανίαν ἐκ πυκνώσεώς τε πολλῆς καὶ ἐκ τῆς ἀπὸ σιδήρου ὁπλίσεως, καὶ τολμήσας τὴν ★λέξιν τοῦ νέφους ἐπὶ ἀνθρώπων εἰπεῖν κατὰ σκληρὰν τροπὴν, ὅμως θεραπεύει τὴν τόλμαν εὐθὺς συνήθως διὰ παραβολῆς τῆς ἀπὸ πυκνότητος καὶ μελανίας νέφους, οἱονεὶ λέγων ὡς, ἐὰν ἡ τοῦ νέφους ὁμοιότης προσαρμόζῃ αὐτοῖς, δοτέον μοι καὶ νέφος πεζῶν εἰπεῖν. οὕτω καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ τὴν τοῦ Ὀδυσσέως φάμενος καρδίαν ὑλακτεῖν παρεμυθήσατο τὸ ἀναιδὲς τῆς λέξεως τῇ ἀπὸ τοῦ κυνὸς παραβολῇ. καὶ ἄλλα δὲ*

τοιαῦτα ποιεῖ πολλαχοῦ. εἰπὼν οὖν ὅτι, κορυσσέσθην, ἅμα δὲ νέφος εἵπετο πεζῶν, τοιούτων γὰρ οἱ Αἴαντες ἄρχειν ἐοίκασιν, ἐπάγει παραβολὴν τοιαύτην· ὡς δ' ὅτ' ἀπὸ σκοπιῆς εἶδε νέφος αἰπόλος ἀνὴρ ἐρχόμενον κατὰ πόντον ὑπὸ Ζεφύροιο ἰωῆς, τῷ δέ τ' ἄνευθεν ἰόντι, ἢ ἐόντι, μελάντερον ἠΰτε πίσσα φαίνεται ἰὸν κατὰ πόντον, ἄγει δέ τε λαίλαπα πολλήν· ῥίγησέ τε ἰδὼν, ὑπό τε σπέος ἤλασε μῆλα· τοῖαι ἅμ' Αἰάντεσσι διοτρεφέων αἰζηῶν δήιον ἐς πόλεμον *πυκιναὶ κίνυντο φάλαγγες κυάνεαι, σάκεσί τε καὶ ἔγχεσι πεφρικυῖαι. Ὅρα οὖν ὅτι πρὸς τὸ πυκνὸν καὶ πάνυ μέλαν τῆς πεζικῆς τάξεως εἴληφε τὴν ἐκ τοῦ νέφους παραβολήν. ὡς γὰρ τὸ ἐν νέφει μέλαν πυκνόν ἐστι, οὕτω καὶ αἱ τῶν πεζῶν φάλαγγες πυκιναὶ ἐκινοῦντο κυάνεαι. διὸ καὶ νέφος πεζῶν εἰπεῖν ἐτόλμησεν, ὃ μιμητικῶς ἀντιστρέψας ὁ πολύνους λυρικὸς, καθά που καὶ προδεδήλωται, στρατὸν ἔγραψέ που νεφελῶν, ὡς δῆθεν ταὐτὸν ὂν εἰπεῖν, στρατιᾶς νέφος, καὶ αὖ ἀνάπαλιν, στρατιὰν νεφελῶν: ἀφ' οὗ κερδήσαντες οἱ ναυτικοὶ στρατεύεσθαι νέφη φασὶν, ὅτε πολλὰ συσταθέντα ἐπαγγέλλονται ταραχὴν ἀέρος διὰ τὴν περὶ αὐτὰ μελανίαν τὴν ἐκ πυκνώσεως. δῆλον δὲ καὶ ὅτι μελαίνει ἐν ἡμέρᾳ τὸν μεταξὺ ἀέρα ἡ τοῦ πλήθους πυκνότης, ὡς καὶ τὸ νέφος, ἡ τῶν ἀτμίδων πύκνωσις. Σημείωσαι δὲ καὶ ὡς, ἐπειδὴ ἐκ νεφῶν πολλάκις καὶ ἀστραπαὶ ἀποπάλλον*ται, καλῶς ἄρα ἡ τραγῳδία ἐτόλμησεν ἐκ τοῦ ῥηθέντος Ὁμηρικοῦ νέφους λαβοῦσα εἰπεῖν ὅπλων ἀστραπὴν ἐν τῷ, κατέσχον ἅπαν πεδίον ἀστραπαῖς. (Vers. 274.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ νέφος πεζῶν ἔχει τι καὶ ἀντιθετικῆς ἀστειότητος, ῥηθὲν πρὸς διαστολὴν τοῦ κυρίως νέφους. ἐκεῖνο μὲν γὰρ οὐράνιον, τοῦτο δὲ περιπέζιον. Πεζοὶ δὲ γίνονται μὲν ἀπὸ τοῦ πέζα ὁ πούς, καὶ δηλοῦσιν ἀνθρώπους ποσὶν ἁπλῶς βαίνοντας πεδοῖ, ὅ ἐστι περὶ τὸ πέδον: ἐξ οὗ τροπῇ συνήθει τοῦ δ εἰς ζ γίνεται καὶ ἡ πέζα καὶ ὁ πεζὸς καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν. νῦν δὲ στρατιωτικὴν σημαίνουσι τάξιν διαστελλομένην πρός τε τοὺς ἐφ' ἁρμάτων καὶ τοὺς κέλη-
472 τας. ἐξ αὐτῆς δὲ *οἱ πεζέτεροι, τάγμα καὶ αὐτοὶ στρατιωτικόν· ὧν ἡ γραφὴ διάφορος. οἱ μὲν γὰρ ἐν τρισὶ ψιλοῖς ε γράφονται κατὰ τοὺς παλαιοὺς, στρατιῶται ὄντες τὴν μὲν μίαν πέζαν ὡπλισμένοι, τὴν δὲ ἑτέραν γυμνοί· ἄλλοι δὲ τὴν παραλήγουσαν διὰ διφθόγγου ἔχουσιν, ὡς ἐν πεζοῖς ἑταῖροι ὄντες τῷ ἄρχοντι διὰ τὸ ἐν μάχῃ ἀπόλεκτον κατ' ἀνδρίαν, ὁποίων, φασὶ, καὶ Δημοσθένης μέμνηται ἐν Φιλιππικοῖς. ἡ μέντοι ἀναλογία γράφει τὴν προπαραλήγουσαν καὶ διὰ διφθόγγου τῷ λόγῳ τοῦ προσιαίτερος καὶ τῶν ὁμοίων. καὶ οὕτω μὲν ταῦτα. ἔχει καὶ ἡ εἰρημένη παραβολὴ πολυμάθειάν τινα· φύσιν τε γὰρ νέφους ὑποδηλοῖ, καὶ διδάσκει ὅτι τὸ πελάγιον νέφος τὸ οὕτω μέλαν καὶ πυκνὸν ὄμβρον ἐπάγει, καὶ μάλιστα Ζεφύρῳ διωκόμενον. αὐτὸς μὲν γὰρ τὰ νέφη συνάγων χειμῶνα ποιεῖ· *Εὖρος δὲ καὶ Νότος παύσουσι διαλύοντες τὰ συνιστάμενα. καὶ ἱστορίας δὲ ζωικὰς ἡ παραβολὴ ἔχει, ὅτι δηλαδὴ ζῷον αἱ αἶγες δύσριγόν τε καὶ ὑψίνομον. κατὰ δέ τινας καὶ ὄϊς κύουσα, ἐὰν αἴθριος ἀκούσῃ βροντῆς, ἐκτιτρώσκει, φησὶ δὲ καὶ Ἀριστοτέλης ὅτι διδάσκουσιν οἱ ποιμένες τὰ πρόβατα συνθεῖν, ὅταν ψοφήσῃ· ἂν γὰρ βροντήσαντος ὑποληφθῇ τις καὶ μὴ συνδράμῃ, ἐκτιτρώσκει, ἐὰν τύχῃ κύουσα. διὸ ὅταν ψοφήσῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ, τουτέστιν ἁπλῶς κτύπον τινὰ ποιήσῃ, συνθέουσι διὰ τὸ ἔθος. τοῦτο γοῦν ὑπεμφαίνει καὶ ὁ ποιητὴς ἐν τῷ, ὑπό τε σπέος ἤλασε μῆλα, ὡς καὶ τοῦ αἰπόλου τηνικαῦτα ὑπὸ σπηλαίῳ ποιουμένου τὰ μῆλα, οὐ μόνον ἵνα μὴ καταβραχῶσιν, ἀλλὰ καὶ ἵνα μὴ τυχὸν βροντῶν καταῤῥηγνυμένων ἐκτρώσωσιν, ὡς εἶναι δῆλον ἐκ τούτου ὅτι δεῖ καὶ πολύπειρον καὶ σοφὸν τὰ τοιαῦτα τὸν νομέα εἶναι. (Vers. 275.) Ἴστεον δὲ ὅτι σκοπιὰ μὲν ἡ τοῦ ὄρους κορυφὴ, δι' ἧς δια*σκοπεῖν ἔστι τὰ πόῤῥω. ἡ δ' αὐτὴ καὶ περιωπὴ λέγοιτ' ἂν, καὶ χῶρος περίσκεπτος, ὅθεν τὰ πέριξ βλέποι τις ἂν καὶ σκέπτοιτο. Ἐν δὲ τῷ, εἶδε νέφος, διὰ διφθόγγου γράφει ὁ ποιητὴς τὸ εἶδεν ὡς ἐκ παρατατικοῦ, εἰ καὶ ἐν διαφόροις αὐτὸ συστέλλει ὡς δεύτερον ἀόριστον. ἐπαμφοτερίζει τοίνυν παρὰ τῷ ποιητῇ καὶ ἡ τοῦ ῥήματος τούτου γραφή. Αἰπόλος δὲ ὑπόκειται νέμων ἐν τῇ ῥηθείσῃ σκοπιᾷ διὰ τὸ τὰς αἶγας μάλιστα ὑψινόμους εἶναι, ὡς εἴρηται. διὸ καὶ αἰπόλος λέγεται ὁ ἄγων αὐτὰς, οὐ μόνον ὡς αἰγοπόλος, ἀλλὰ κατά τινας 360
καὶ ὡς αἰποπόλος, ἤγουν περὶ τὰ ὕψη πολῶν, διὰ καὶ τὰς αἶγας μάλιστα τοῖς τραχέσι χαίρειν· διὸ καὶ τῶν νήσων αἱ τραχύτεραι αἰγίβοτοί εἰσι. (Vers. 276.) Τὸ δὲ ἐρχόμενον βούλεται μὲν εἶναι ἀντὶ τοῦ κινούμενον, εἴρηται δὲ ὡς ἐπί τινος ἐμψύχου, καθὰ καὶ τὸ, ἰὸν κατὰ πόντον. Ζεφύρου δὲ ἀνέμου μέμνηται ἢ ἁπλῶς οὕτω κατὰ τὸ ἐπελθὸν, ἢ ὡς *τὸν τοιοῦτον φιλῶν ἄνεμον μάλιστα, ἢ καὶ διότι αὐτοῦ μᾶλλον ἴδιον τὸ ἠρεμαίαν φρῖκα ὑποκινεῖν, ἧς χρεία ἐν τῇ ῥηθείσῃ παραβολῇ. Ἰωὴ δὲ ἡ τοῦ

ἀνέμου πνοὴ, πρὸς ἀναλογίαν τοῦ ἐρωὴ καὶ ζωὴ ἀπὸ τοῦ ἴω, καθὰ δηλοῖ τὸ, φαίνεται ἰὸν κατὰ
πόντον. ἐξ αὐτῆς δὲ ἡ ἐν Ὀδυσσείᾳ ἰωγὴ, καθὰ δηλοῦται ἀκριβῶς ἐκεῖ. (Vers. 277.) Τὸ δὲ, μελάν-
τερον ἠΰτε πίσσα, ἁπλῶς ἀντὶ τοῦ μέλαν κατὰ τὴν πίσσαν. οὐ γὰρ εἶχεν εἰπεῖν τι πίσσης μελάντερον.
διὸ καὶ τὴν ὑπεροχικὴν σύγκρισιν εἰς ἰσότητα κατεβίβασεν, ἐν μέσῳ τῆς διεξοδικῆς παραβολῆς ἄλλην
ταύτην συντομωτάτην ἐπεμβαλὼν παραβολήν. Τὸ δὲ τοῦ νέφους πάμμελαν πολλὴν ἐμφαίνει πύκνω-
σιν καὶ σύστασιν τῶν ἀναθυμιάσεων. ἄλλως γὰρ αἱ νεφέλαι ἀραιαὶ οὖσαι διαυγεῖς φαίνονται· καὶ
μᾶλλον αἱ πυρσαί. (Vers. 278.) Τὸ δὲ, ἄγει λαίλαπα, γλυκέως ἔχει, οἷα τοῦ ἐρχομένου καὶ ἰόντος
πυκνοτάτου νέφους, ἐπισυρομένου λαίλαπα, *ὡς εἰ καί τι ἔμψυχον ἦν. (Vers. 279.) Τὸ δὲ σπέος 30
παρὰ τὸ σβέω ἐτυμολογοῦσιν οἱ παλαιοὶ, ἵνα εἴη σβέος τι διὰ τὸ τῶν σπηλαίων ἀφώτιστον. ἐξ αὐτοῦ
δὲ ἔοικε συγκεκόφθαι τὸ σπές. Μῆλα δὲ ἐνταῦθα τὰς αἶγας δοκεῖ καλεῖν γενικῶς. ἄλλως δὲ μῆλα τὰ πρό-
βατα. (Vers. 281.) Τὸ δὲ κίνυντο ἀπὸ τοῦ κινύω κίνυμι παρῆκται ῥήματος, ἐξ οὗ καὶ τὸ, οὐδέ σε
λήθω κινύμενος. τοῦ δὲ κινύω αὖθις παράγωγον τὸ κινύσσω, ἐξ οὗ παρ᾽ Αἰσχύλῳ αἰθέριον κίνυγμα
τὸ ἀέριον εἴδωλον, ὅ περ οὐκ ἀπέοικε τοῦ αἰθύγματος, ὃ ἀπὸ τοῦ αἰθύσσω γίνεται. (Vers. 282.)
Τὸ δὲ πεφρικυῖαι ἀντὶ τοῦ ὀρθούμεναι. πᾶν δὲ τὸ φρῖσσον τινὶ φρίσσει τῷ λόγῳ τῶν πρός τι κα*τὰ 473
Ὁμηρικὴν συνήθειαν, τὸ λήιον ἀσταχύεσσιν, ὁ κάπρος τῇ λοφιᾷ, ὁ ἄνθρωπος ταῖς θριξὶν, ἡ μάχη
ταῖς ἐγχείαις, ἡ θάλασσα τοῖς κύμασιν. οὕτω γοῦν καὶ νῦν αἱ φάλαγγες φρίσσουσι σάκεσί τε καὶ ἔγχε-
σιν, ἤγουν ὀρθὰ ἔχουσιν ἔτι πρὸ τῆς συμβολῆς τὰ σάκεα καὶ τὰ ἔγχεα· ὅθεν λαβὼν Εὐριπίδης ἔφη τὸ,
πυκναῖς ἀσπίσι πεφρικότα, παρ᾽ ᾧ κεῖται καὶ, λέοντος δέρος χαίτῃ πεφρικός. δῆλον δὲ ὅτι, ὥς περ τὸ
κυμαίνεσθαι θαλασσία λέξις ἐστὶν, ὅπως ἂν καὶ λαμβάνοιτο, οὕτω καὶ τὸ φρίσσειν κἂν ἐπὶ λοφιᾶς
ἢ χαίτης ἢ ληίου ἢ ἔγχους λέγοιτο· καὶ ὅτι ὁμοίου τύπου καὶ ἡ φρίκη καὶ ἡ φρὶξ καὶ ἐπιφρὶξ καὶ τὸ
φρικαλέον καὶ τὸ φρικτόν· καὶ ὅτι καὶ φόβον δηλοῖ ἐν τῷ, αἱ τρίχες φρίσσουσιν, ἤτοι ὀρθαὶ ἵστανται·
καὶ χαρὰν δέ ποτε σημαίνει καὶ οἱονεὶ ὄρθωσιν ἐκ λυπηρᾶς καταπτώσεως, *ὡς τὸ, ἔφριξα ἔρωτι, περι- 10
χαρὴς δ᾽ ἀνεπτόμην. *(Vers. 285. sqq.) Ἰδὼν Ἀγαμέμνων τοὺς ἀμφὶ τοὺς Αἴαντας εὖ παρατεταγμέ- 18
νους καὶ ἤδη κινουμένους εἰς μάχην φησί· σφῶι μὲν, οὐ γὰρ ἔοικεν, ὀτρυνέμεν οὔτι κελεύω· αὐτοὶ γὰρ
μάλα ποιεῖτε τόδε τι. τοῦτο δὲ καὶ παροιμιῶδές ἐστι, καὶ οἰκεῖον λέγεσθαι πρὸς πάντας, οἳ οἴκοθεν
ἐπί τι καλὸν σπεύδουσιν. εἶτα καὶ ἐπεύχεται ὅτι τοῖος πᾶσι θυμὸς ἐνὶ στήθεσι γένοιτο, λέγων καὶ ὅτι
οὕτως ἂν τάχ᾽ ἠμύσειε πόλις Πριάμοιο ἄνακτος χερσὶν ὑφ᾽ ἡμετέρῃσιν ἁλοῦσά τε περθομένη τε. καὶ
ὅρα ὅπως καὶ σχήματι καὶ νοήματι τὰ αὐτὰ εὔχεται ὁ βασιλεὺς νῦν ἐπὶ τῶν ἀνδρείων τούτων Αἰάντων,
ἅ περ καὶ ἐπὶ τοῦ φρονιμωτάτου Νέστορος, πλὴν ὅσον ἐκεῖ μὲν δέκα τοιούτους ἤθελε μόνους ἔχειν,
ὧδε δὲ πάντας τοὺς Ἀχαιοὺς τοιοῦτον ἔχειν θυμόν. καὶ δηλοῖ τοῦτο ὑπεροχὴν τῆς συνέσεως πρὸς τὴν
ἀνδρίαν, ὡς καὶ ἐν τῇ β΄ ῥαψῳδίᾳ εἴρηται. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, σφῶι μὲν, ὀφεῖλον γραφῆναι σφῶιν
ἀντὶ τοῦ ὑμῖν, ἵνα ᾖ, σφῶιν οὔτι κελεύω, ὁμοίως τῷ, σφῶι μέν τ᾽ ἐπέοικεν, ὃ μετ᾽ ὀλίγα κεῖται, ὅμως
διὰ μέτρου εὐχρηστίαν ἄλλως καινῶς ἀπεδόθη καθ᾽ ἑτεροίαν σύνταξιν. ἔνθα ὅ*ρα καὶ τὴν διακοπὴν 30
τῆς ἐννοίας. ἐπεμβληθείσης γὰρ τῆς αἰτίας, εἶτα ὑπερβατῶς ἀνεπληρώθη τὸ ἐντελὲς κατὰ ἰδέαν περι-
βολῆς. τὸ δέ γε ἁπλοῦν ἦν, ὑμῖν μὲν οὔτι κελεύω, οὐ γὰρ ἔοικεν, ὀτρύνειν. (Vers. 290.) Τὸ δὲ
ἠμύσειε λέξις μέν ἐστι ποιηταῖς φιλουμένη· γίνεται δὲ ἀπὸ τοῦ μύειν πλεονασμῷ τοῦ η ὁμοίως τῷ βαιὸν
ἠβαιὸν καὶ τοῖς τοιούτοις. δηλοῖ δὲ τὸ κατακλιθείη, σμικρυνθείη, καθ᾽ ὁμοιότητα τῶν μυόντων εἴτε
ὀμμάτων εἴτε λοιπῶν σωμάτων. (Vers. 291.) Τὸ δὲ, χερσὶν ὑφ᾽ ἡμετέραις ἁλοῦσα, πρὸς διαστολὴν
ἑτεροίας ἐπικλίσεως ἐῤῥέθη· ἐπεὶ δυνατὸν καὶ ἄλλως ἠμύσαι πόλιν ἁλώσεως δίχα, σεισμῷ τυχὸν
ἢ παλαιότητι. καὶ ἄλλως δὲ διαστολὴν δηλοῖ τοῦτο τῆς ὑπὸ χερσὶν, ἤγουν ὑπὸ χειρῶν ἑτέρων, ἁλώσεως.
361 Τὸ δὲ, ἁλοῦσά τε περθομένη τε, ἢ ταυτολογεῖ συνήθως ἢ σὺν τῇ ἁλώσει καὶ ἐμπρησμὸν ὑπεμφαίνει· ἐκ
τοῦ πρήθω γὰρ καθ᾽ ὑπέρθεσιν καὶ τροπὴν τὸ πέρθω γίνεται. *(Vers. 293.) Ἐν τῷ, ἔνθ᾽ ὅ γε 474
Νέστορ᾽ ἔτετμε, λιγὺν Πυλίων ἀγορητὴν, οὓς ἑτάρους στέλλοντα καὶ ὀτρύνοντα μάχεσθαι, στέλλειν 10
μέν ἐστι τὸ ἐπιτέλλεσθαι, ὃ καὶ μετ᾽ ὀλίγα κεῖται. Τὸ δὲ ἔτετμε ποιητικὴ λέξις ὑποδύσκολος, λαμβανο-
μένη ἀντὶ τοῦ κατέλαβε. καὶ γίνεται ἀπὸ τοῦ τέμω ἔτεμε, καὶ ἀναδιπλασιασμῷ ἐτέτεμε, καὶ συγκοπῇ
ἀναγκαίᾳ διὰ τὸ δύσμετρον ἔτετμεν, ἤτοι κατ᾽ ἐπιτομὴν καιροῦ καὶ συντόμως ἢ ἐπιτόμως εὗρε. δηλοῖ

οὖν σπουδὴν ἡ λέξις. διὸ καὶ καιριώτερόν ἐστι τοῦ ἐν Ὀδυσσείᾳ. φησὶ γὰρ καὶ ἐκεῖ ὅτι τὸν δεῖνα γῆρας ἔτετμε. θεραπεύονται δὲ εἰς δακτυλικὸν μέτρον τὰ τοιαῦτα πολυβράχεα ἢ διὰ προθέσεως ἢ δι᾽ ἐλλείψεως συμφώνου· προθέσεως μὲν, ὡς μογοτόκος μογοστόκος· ἐλλείψεως δὲ, ὡς ἐτέτεμεν ἔτετμεν· ἔτι δὲ διὰ τροπῆς φωνήεντος ἢ ἐπενθέσεως· τροπῆς μὲν, ὡς θεοτόκος θεητόκος· ἐπενθέσεως δὲ, ὡς ἐπετανὸς ἐπηετανός. τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ *σταχυηλόγος, ἢ ἀλλὰ ὅμοιον τῷ θεητόκος, ὡς καὶ τὸ ἐπήβολος. (Vers. 295.) Ἀλάστωρ ἐνταῦθα ὑποστράτηγός τις Νέστορος, ὡς οἱονεὶ ἄλαστος ἤγουν μὴ πάσχων λήθην. παρὰ δὲ τοῖς ὕστερον καὶ Ζεὺς ἀλάστωρ, ὃν ἐλάνθανεν οὐδὲν, ἢ ὁ τοῖς ἄλαστα πάσχουσιν ἐπαμύνων κατὰ τοὺς παλαιούς. κοινῶς μέντοι ἀλάστωρ, φασὶν, ὁ ἁμαρτωλὸς, ἢ κατὰ Χρύσιππον ὁ φονεὺς, διὰ τὸ ἄξιος εἶναι ἀλᾶσθαι ἢ ἀπελαύνεσθαι. βαρύτερον δὲ ἡ λέξις καὶ ἐπί τινων δαιμόνων κεῖται· δαίμονες γὰρ ἀλάστορες οἱ κακύνοντες. (Vers. 297. sqq.) Νέστωρ τοὺς ἑαυτοῦ στέλλων, ὡς ἐῤῥέθη, καὶ ὀτρύνων μάχεσθαι, ἱππῆας μὲν πρῶτα σὺν ἵπποισι καὶ ὄχεσφιν, πεζοὺς δ᾽ ἐξόπισθε στῆσε πολέας τε καὶ ἐσθλοὺς, ἕρκος ἔμεν πολέμοιο, ἵνα δηλονότι τοὺς ἱππεῖς ὑποχωροῦντας οἱ πεζοὶ δέχωνται οἷά τινες πύλαι τείχους, ἢ καθ᾽ Ὅμηρον εἰπεῖν, πολέμου γέφυραι, καὶ αὖθις οἱ αὐτοὶ πεζοὶ ἐκ διαστάσεως συναγόμενοι καὶ ἑνούμενοι ὡσεὶ πύργος καὶ *οἷον ἕρκος πολέμου ὑπομένωσι τοὺς πολεμίους ἐπιόντας. κακοὺς δέ, φησιν, ἐς μέσον ἤλασε, καὶ ἱππότας δηλαδὴ καὶ πεζούς. διὰ τί; ἵνα τις, φησὶ, καὶ οὐκ ἐθέλων κατ᾽ ἀνάγκην πολεμίζῃ, τοῖς μὲν ὄπισθεν ὠθούμενος, ἑπόμενος δὲ τοῖς ἐπὶ τοῦ μετώπου· μεταξὺ γοῦν δύο καλῶν ἕνα κακὸν ἐνέβαλε, καὶ τοὺς δειλοὺς Λακωνικῶς ἄνδρα παρ᾽ ἄνδρα ἔστησεν, ἵνα συνέλκοιντο ὑπὸ τῶν γενναίων οἱ κακοί. καὶ τοῦτο ἐστὶ τὸ ἐπὶ τριῶν ταχθῆναι τὴν φάλαγγα, ὃ δή φησιν Ἀῤῥιανὸς ἐν τῇ Ἰνδικῇ. ἡ δὲ τοιαύτη ἔκταξις καὶ τοὺς τριστάτας ἔχει. ἕτεροι δὲ τὸ μὲν πρῶτα ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρατος ἤκουσαν, τὸ δὲ ὄπισθεν ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ἐνόησαν, καὶ φασὶν ἐπὶ μετώπου τάσσεσθαι τὴν φάλαγγα, καὶ οὐ κατὰ βάθος. Ἡρόδωρος δὲ καὶ Ἀπίων φασὶ κατὰ πλινθίον γενέσθαι τὴν τοῦ Νέστορος τάξιν, τουτέστι κατὰ στίχους ἐπιμήκεις, τὸν αὐτὸν ἔχοντας ἀριθμὸν, καὶ μεταξὺ τῶν δύο στίχων ὁδόν τινα εἶναι, *ὅπως δι᾽ ἐκείνης καὶ προελθεῖν δύνωνται βουλόμενοι καὶ ὑποστρέψαι πάλιν. ταύτης δὲ τὰς μεταξὺ ὁδοὺς γεφύρας ὁ ποιητὴς καλεῖ. καὶ τοιούτου, φασὶ, τοῦ διαστήματος ὄντος, οὐκέτι συμβαίνει οὔτε ἐπισκοτεῖσθαι τοὺς πεζοὺς ὑπὸ τῶν ἱππέων, ὡς αἰτιῶνται τινὲς τὴν τοῦ Νέστορος ἔκταξιν, οὔτε συμπατεῖσθαι ὑπ᾽ ἐκείνων· ἀναχωροῦσι γὰρ διὰ τῶν καλουμένων γεφυρῶν. Ἰστέον δὲ ὅτι, ὥς περ ἡ σελήνη σεληναίη λέγεται κατὰ παραγωγὴν, καὶ εὐνὴ εὐναία τραγικῶς ἡ ἄγκυρα, καὶ ἡ παρ᾽ Ὁμήρῳ καλάμη καλαμαία κοινότερον, καὶ ἡ πέρα περαία, καὶ ἡ ἀλκὴ ἀλκαία ἐπὶ λέοντος,
475 καὶ ἡ προνομὴ προνομαία ἐπὶ ἐλέφαν*τος, καὶ ἡ ἀκτὴ ἀκταία ἐπὶ Ἀττικῆς παρὰ Καλλιμάχῳ, καὶ 362
ἡ ἀρχὴ ἀρχαίη, καὶ ἡ Ἀθήνη Ἀθηναίη, οὕτω καὶ ἡ ἀνάγκη ἀναγκαίη ἐν τῷ, ὄφρα καὶ οὐκ ἐθέλων τις ἀναγκαίῃ πολεμίζῃ· ἔνθα ἐφερμηνευτικά εἰσιν ἀλλήλων τὸ, οὐκ ἐθέλων καὶ τὸ ἀναγκαίῃ. καὶ σημειῶσαι ἀνάγκην ταύτην ἐπαινουμένην· στρατηγικὴ γάρ ἐστιν ἐπὶ σωτηρίῳ τῶν ὁμοεθνῶν. εἰσὶ δέ τινες καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ ἀναγκαῖοι πολεμισταὶ, ἄλλως ἐκεῖνοι οὕτω λεγόμενοι. (Vers. 301.) Ὡς δὲ τιμιώτεροι τῶν ἄλλων οἱ ἱππεῖς, δηλοῖ ἐπαγαγών· ἱππεῦσι πρῶτ᾽ ἐπετέλλετο, κελεύων σφοὺς ἵππους ἐχέμεν, ἤγουν ἐπέχειν τοὺς ἰδίους ἵππους, μηδὲ κλονέεσθαι ὁμίλῳ, ἀτάκτως δηλαδή· μηδέ τις, φησὶν, ἱπποσύνῃ καὶ ἠνορέηφι πεποιθὼς οἷος πρόσθ᾽ ἄλλων μεμάτω Τρώεσσι μάχεσθαι, μηδ᾽ ἀναχωρείτω, μόνος δηλονότι πρὸ τῶν ἄλλων. διὰ τί; ἀλα*παδνότεροι γάρ, φησιν, ἔσεσθε. λύεται γὰρ οὕτως ἡ τάξις καὶ λειποταξίου γραφῇ ἐνέχεται ὁ πρόσθε τῶν ἄλλων ἐθέλων μάχεσθαι, ὡς καὶ ὁ πρὸ τῶν ἄλλων ἀναχωρῶν. τὸν δὲ λειποτακτοῦντα καὶ θανάτῳ ἐν τοῖς πρὸ τούτου ἐδικαίου ὁ Νέστωρ τε καὶ ὁ βασιλεύς. Ἄσιος δέ τις ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα ἐναγλαϊζόμενος τοῖς ἑαυτοῦ ἵπποις καὶ ἀστρατηγήτως φανητιῶν ἐπάξια τῆς ἀτασθαλίας πείσεται. Ὅρα δὲ τὸ σφοὺς, οὗ περ εὐθεῖα, εἰ καὶ μὴ πρόχειρος εἰς χρῆσιν, ὁ σφός· ὅθεν καὶ χρηστὴ δοτικὴ, σφοῖσι τοῖς ἰδίοις, καὶ αἰτιατικὴ σφοὺς, καὶ θηλυκὸν, ὡς εἰκὸς, σφή· ἐξ οὗ καὶ τὸ σφῇ ἀρετῇ καὶ σφῇσι κεφαλαῖς ταῖς ἰδίαις. (Vers. 303.) Ἱπποσύνην δὲ λέγει τὴν ἱππικὴν ἀρετὴν, ἤτοι τὴν ἡνιοχικὴν, ἄλλο οὖσαν παρὰ τὴν ἠνορέην ἤτοι τὴν ἀνδρίαν. τὸ δὲ, μηδέ τις μεμάτω μηδ᾽ ἀναχωρείτω, ἐναλλαγὴν ἔχει σχήματος· ἄλλως γὰρ ἀπαρέμφατα καὶ ταῦτα ἐχρῆν εἶναι ἀκολούθως τῷ, ἵππους ἐχέμεν *μηδὲ κλονέεσθαι, ἵνα ἔλεγε χρῆναι ἵππους ἐπέχειν μηδὲ κλονεῖσθαι καθ᾽ ὅμιλον μηδέ τινα

μόνον προπηδᾶν μηδὲ ἀναχωρεῖν. (Vers. 305.) Ἀλαπαδνότεροι δὲ ἀντὶ τοῦ εὐκαταφρόνητοι, εὐπόρθητοι, ἐκ τοῦ ἀλαπάζω τὸ πορθῶ κατὰ συγγένειαν τοῦ ζ̄ πρὸς τὸ δ̄, ὡς καὶ ἐκ τοῦ παίζω παιδνὸς ἐν Ὀδυσσείᾳ, καὶ ἐκ τοῦ ὀλοφύζω ὀλοφυδνός. Καθάπαξ ὁ γέρων Νέστωρ, ἀργὰς ἔχων τὰς χεῖρας, ἀνύει ὅμως ἄλλως ἀγαθὰ ταῖς βουλαῖς πολλαχοῦ τῆς ποιήσεως. διὸ καὶ ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς ἐν αὐτῷ καὶ μόνῳ τὴν εὐκοσμίαν τῆς κατὰ πόλεμον ἐκτάξεως θεωρεῖ, τοὺς ἄλλους πάντας παραδραμών. ποιεῖ οὖν αὐτὸν παραινοῦντα τοῖς ὑπ᾽ αὐτὸν ἱππεῦσι καὶ τοιαῦτα· (Vers. 306.) ὃς δ᾽ ἂν ἀνὴρ ἀπὸ ὧν, ἤγουν ἰδίων, ὀχέων ἕτερα ἅρματα ἵκηται, ἔγχει ὀρεξάσθω, ἐπειὴ πολὺ φέρτερον οὕτω· τουτέστιν, εἴ τις ἅρματος πολεμίου κρατήσει, μὴ ἀρκεσθήτω, ἵνα τυχὸν καὶ εἰς τὰς νῆας κατάγῃ τὸ κρατηθὲν, ἀλλὰ *ἔγχει πάλιν πολεμείτω, ἵνα καί τι πλέον κατορθώσῃ· ἢ καὶ ἄλλως, εἴ τις εἰς ἅρμα τοῦ πλησίον Ἕλληνος ἀναβῇ ὡς ἢ ἐκπεσὼν τοῦ οἰκείου ἢ ἄλλως κατά τινα χρείαν, ἔγχει ὀρεξάσθω, τουτέστιν ἔγχος ἐκτεινάτω· ὀρέγω γὰρ τὸ ἐκτείνω, ἐξ οὗ καὶ ὀρεκτὰς ἔφη ἐν τῇ Βοιωτίᾳ μελίας, τὰς ἀπὸ χειρῶν πλητ-τούσας. παραταξάσθω οὖν, φησὶ, καὶ ἀμυνέτω καὶ μὴ ἡνιοχείτω, ἵνα μὴ τῇ ἀγνοίᾳ τῆς τῶν ἀλλοτρίων ἵππων συνηθείας βλάπτῃ μᾶλλον τὸν βοηθούμενον. οὕτω καὶ ὁ Τρωικὸς Πάνδαρος ποιήσει, ὅτε εἰς τὸ τοῦ Αἰνείου ἀναβῇ ἅρμα· ἔνθα καὶ αἰτίαν ἐκεῖνος ταύτην πρὸς τὸν Αἰνείαν ἐρεῖ· μή ποτε οἱ σοὶ ἵπποι δείσαντες οὐκ ἐθέλωσιν ἐκφέρειν πολέμοιο, σὸν φθόγγον ποθέοντες. ἄλλοι δὲ καὶ οὕτω νοοῦσι τὸ τοῦ Νέστορος παράγγελμα· εἴ τις τὸ οἰκεῖον ἀφεὶς εἰς ἑτέρου ὁμοεθνοῦς ἅρμα ἔλθοι, δόρυ ἐκεῖνος ὁ ἕτερος ἄνωθεν ὀρεξάσθω, καὶ ἐκτείνας αὐτὸ ἀνακομισάτω ἐπὶ σωτηρίᾳ εἰς τὸ ἴδιον *ἅρμα τὸν εἰς αὐτὸν ἐλθόντα. κατὰ δὲ ἑτέρους ἐκεῖνος ὁ ἕτερος ὁμοεθνὴς ὁ τὸ ἅρμα ἔχων, ἔγχος ἐκτείνας, παταξάτω τὸν τοιοῦτον, ἵνα δηλαδὴ μηδεὶς τὸ ἴδιον ἀφῇ ἅρμα φόβῳ τοῦ ὑπὸ τοῦ συμφυλέτου τρωθῆναι καὶ πεσεῖν. καὶ σημείωσαι ὅτι τὸ Ὁμηρικὸν τοῦτο χωρίον ἀμφιβόλως ἔχει, τέσσαρας ἐννοίας προβεβλημένον, καὶ ταύτας ἁπάσας ἔσω λόγου κειμένας, ὡς δέδεικται. πολλαχοῦ δὲ Ὅμηρος καὶ οὕτω ποικίλλεται, ὡς εἶναι εἰπεῖν αὐτὸν ἐν τοῖς τοιούτοις τετράγωνον ἄνευ ψόγου. μεταπίπτει μὲν γὰρ ταῖς ἀμφιβόλοις ἐννοίαις οὕτως ἢ οὕτως· ἐν ἁπάσαις δὲ σταθερός ἐστι καὶ ἄψογος. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, ἔγχει ὀρε*ξάσθω, 476
ἀντὶ τοῦ ἐκταθείτω πρὸς ὁμοιότητα εἴρηται τοῦ, χειρὶ ὀρεξάσθω. διὸ καὶ ὥς περ τὸ, χειρὶ ὀρεξάσθω, ἀντὶ τοῦ, ἐκτεινάτω τὴν χεῖρα, οὕτω καὶ ἔγχει ὀρεξάσθω ἀντὶ τοῦ ἔγχος τεινάτω, καθὰ εἴρηται. ὥς περ γὰρ ὁ πόδα τείνων ἢ χεῖρα ποδὶ ὀρέγεται καὶ χειρὶ, οὕτω καὶ ὁ δόρυ ἐκτείνων δόρατι ὀρέγεται,
363 τὴν τάσιν τῷ ἔγχει ποιούμενος διὰ μέσης χειρός. *(Vers. 308.) Ἀγαθὰ ὁ ποιητὴς διὰ τοῦ γέροντος 14
βουλευσάμενος καὶ ἄριστα τάξας καί πως ἀποδεξάμενος ἑαυτὸν ἐπάγει· ὧδε καὶ οἱ πρότεροι πόλιας καὶ τείχε᾽ ἐπόρθουν, τόνδε νόον καὶ θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἔχοντες. τοῦτο δὲ καὶ πᾶς ἂν εἴποι ὁ παραγγέλλων εἰς παλαιὰ στρατηγήματα. σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ ῥηθὲν καθολικὸν καὶ ἀόριστον παράδειγμα τὸ, ὧδε καὶ οἱ πρότεροι καὶ ἑξῆς, ἐντρεπτικώτερόν ἐστι τοῦ ὡρισμένου καὶ μερικοῦ· οὐ γὰρ ὁ δεῖνα ἢ ὁ δεῖνα οὕτω πόλεις ἐπόρθει, ἀλλ᾽ οἱ παλαιοὶ πάντες. (Vers. 310.) Ἐν τῷ, ὣς ὁ γέρων ὤτρυνε, *πάλαι πολέμων εὖ εἰδὼς, πολλὴν πεῖραν καὶ τὴν ἐντεῦθεν ἐπιστήμην ἐπιμαρτύρεται τῷ Νέστορι. τὸ δὲ, πολέμων εὖ εἰδὼς, ταὐτόν ἐστι τῷ πρὸ μικροῦ ῥηθέντι τόξων εὖ εἰδώς. Ποικιλώτατος ὢν τὴν φράσιν ὁ ποιητὴς πολλαχοῦ καὶ αὐταῖς λέξεσι ταὐτολογεῖ, ὡς καὶ ἐνταῦθα. εἰπὼν γὰρ ἐπὶ τῶν Αἰάντων, καὶ τοὺς μὲν γήθησεν ἰδὼν κρείων Ἀγαμέμνων, ὡσαύτως καὶ ἐπὶ Νέστορος λέγει. ἐπὶ δέ γε τῶν Κρητῶν λέξεων τε μεταθέσει ἐχρήσατο καὶ ὑπαλλαγῇ τῶν βασιλικῶν ἐπιθέτων, εἰπών· τοὺς δὲ ἰδὼν γήθησεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων. οὕτω δὲ καὶ τὸ, Ἀτρείδης δὲ παρῴχετο γηθόσυνος κῆρ, δὶς εἶπεν, ἐπί τε τῶν Κρητῶν καὶ ἐπὶ τοῦ Νέστορος. ὅτι δὲ καὶ ἡ ταὐτολογία ἐζηλοῦτο τοῖς παλαιοῖς, οὐκ ἔστιν ἀμφιβαλεῖν, καὶ οὐ μόνον ἐν ἐπῳδοῖς καὶ ἐν κρούμασι μουσικοῖς καὶ χορεύμασι καὶ λόγοις ἀγγέλων καὶ ἐν μιμήσεσι θυμουμένων προσώπων καὶ ἐπιθυμούντων καὶ ἄλλως δὲ *ἀγωνιώντων, ἀλλὰ καὶ καθ᾽ ἑτέρους τρόπους, ὧν εἷς καὶ ὁ κατ᾽ Εὐριπίδην, ὃς ἐπετηδεύσατο ἐν διαφόροις τῶν αὐτοῦ δραμάτων ἀποτελευτᾶν ἐκεῖνα εἴς τε τὸ γνωμολογεῖν πολλὰς μορφὰς εἶναι τῶν δαιμονίων καὶ ἑξῆς, καὶ εἰς τὸ ἐπεύχεσθαι στεφανηφόρος γίνεσθαι διὰ τοῦ νικᾶν, ἀπαραποιήτως τὰς ῥηθείσας δύο ἐννοίας ταὐτολογῶν, ἔνθα δέον εἶναι μεθώδευσεν. (Vers. 313.) Εὔχεται Ἀγαμέμνων συμβῆναι τῇ τοῦ Νέστορος προθυμίᾳ καὶ τὸ σῶμα, λέγων· ὦ γέρον, εἴθ᾽ ὡς θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι φίλοισιν, ὥς τοι γοῦναθ᾽ ἕποιτο, βίη δέ

τοι ἔμπεδος εἴη· ἀλλά σε γῆρας τείρει ὁμοίιον· ὡς ὄφελέν τις ἀνδρῶν ἄλλος ἔχειν, σὺ δὲ κουροτέροισι
μετεῖναι, ἤγουν ἐν νέοις εἶναι. πρέπει δὲ ἡ εὐχὴ παντὶ ἀγαθῷ γέροντι. ὁ δὲ Νέστωρ εἰπὼν ὅτι μάλα μέν-
τοι ἐγὼν ἐθέλοιμι καὶ αὐτὸς οὕτως εἶναι, ἐπάγει γνωμικῶς τὸ, ἀλλ' οὔπως ἅμα πάντα θεὸς ἔδωκεν
ἀνθρώποισιν· εἰ τότε κοῦρος ἔα, νῦν αὖτέ με γῆρας ἱκάνει. ἀλλὰ καὶ *ὣς ἱππεῦσι μετέσσομαι, ἤτοι
συνέσομαι, ἠδὲ κελεύσω καὶ ἑξῆς. πεζὸς γὰρ οὐκ ἔχει μάχεσθαι διὰ γῆρας. (Vers. 314.) Ἰστέον δὲ
ὅτι τὸ, βίη δέ τοι ἔμπεδος εἴη, ἀκριβῶς πρόσκειται διὰ τὸ πολλοῖς γούνατα μὲν ἕπεσθαι, ὁποῖος καὶ
ὁ Τρωικὸς ποδώκης Δόλων, βίαν δὲ, ὅ ἐστιν ἀνδρίαν, μὴ προσεῖναι· ἀφ' ἧς βίας οἱ μεθ' Ὅμηρον
ῥήτορες νόημα βίαιον καλοῦσι τὸ γενναῖον καὶ ἀνδρικόν. (Vers. 315.) Γῆρας δὲ ὁμοίιον ὡς ἐπὶ ψόγῳ
κεῖται, καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται. σημειοῦνται γὰρ οἱ παλαιοὶ τὸ ὁμοίιον τὸν ποιητὴν ἐπὶ φαύλου
λαμβάνειν. Ἀπίων γοῦν καὶ Ἡρόδωρος φασὶν ὅτι οἱ γλωσσογράφοι ὁμοίιον κατὰ διαίρεσιν φασὶ τὸ
477 κακόν· οἷον γῆρας τεί*ρει ὁμοίιον, καὶ νεῖκος ὁμοίιον ἔμβαλε μέσον, καὶ θάνατον μὲν ὁμοίιον, καὶ
τέλος ὁμοίιον πολέμου, ἵνα εἴη ὁμοίιον περὶ ὃ πάντες ὁμοίως διάκεινται ὡς χαλεπόν. τὸ μέντοι εἰπεῖν
γῆρας ὁμοίιον τὸ ὁμοίως πᾶσιν ἐπικείμενον τοῖς ἐπιτεινομένοις εἰς τὸ ζῆν εὐνόητον μὲν, οὐκ ἀρέσκει
δὲ τοῖς παλαιοῖς. Τὸ δὲ ἔα σημαίνει μὲν κἀνταῦθα τὸ ἦν· δηλοῦται δὲ περὶ αὐτοῦ ἀκριβῶς ἐν τοῖς εἰς
τὴν Ὀδύσσειαν. *(Vers. 319.) Νέστωρ Ἐρευθαλίωνα τὸν Ἱππομέδοντος ἢ Ἀφείδαντος ἀνεῖλεν, ὡς
αὐτὸς λέγει, μονομαχήσας ἐκ προκλήσεως ἐν μάχῃ τῇ περὶ γῆς ὅρων, προμαχῶν τῶν Πυλίων. φασὶ
δὲ καὶ ὡς ὑπὸ χαρᾶς ὁ Νέστωρ τότε τὸ περιορισθὲν χωρίον ἅπαν ἐξῆλθε, καὶ ὅτι ἔτι σκαρίζοντος τοῦ
Ἐρευθαλίωνος ἐφορμήσαντες οἱ Ἀρκάδες τοῖς Πυλίοις αἴφνης συνέβαλον καὶ ἐνίκησαν καὶ θάψαντες
τοὺς νεκροὺς ἐπέγραψαν· ἐνθάδ' Ἐρευθαλίωνα φίλους τ' ἐπὶ *τύμβον ἔθηκαν Ἀρκάδες, βασιλῆος
γένος ἔξοχον Ἱππομέδοντος, οἵ ποτε Νέστορα καὶ λαοὺς πολέμῳ δαμάσαντο. Σημείωσαι δὲ ὅπως ὁ ἐν
ἄλλοις πολυλόγος Νέστωρ καιρίως νῦν ἐστένωσε τὸ διήγημα, εἰπών· μάλα μὲν ἐθέλοιμι οὕτως εἶναι, ὡς
ὅτε δῖον Ἐρευθαλίωνα κατέκταν, ἤτοι ἐφόνευσα. οὐ γὰρ ἦν πολυλογεῖν ἐν τοιούτῳ καιρῷ, μᾶλλον δὲ
περιαυτολογεῖν. εἰ δὲ ὁ βασιλεὺς μετ' ὀλίγα τὴν τοῦ Τυδέως ἱστορίαν πλατυλογεῖ, ἀλλ' ἐκεῖνος εἰς χρή-
σιμον τῷ καιρῷ τοῦτο ποιεῖ ἐπὶ ἐλέγχῳ τοῦ Διομήδους. σημείωσαι δὲ ὅτι πολλαχοῦ εἴωθεν ὁ ποιητὴς ἀν-
δραγαθοῦντα πάλαι ποτὲ τὸν Νέστορα ἱστορεῖν, ἵνα ὁ γέρων εἴη ἀριστεὺς κατὰ τὸ παρῳχημένον, ἐπειδὴ
κατὰ τὸ ἐνεστὼς ἀνδραγαθεῖν οὐ δύναται. σύγκεινται οὖν τοῖς Τρωικοῖς νεκροῖς παρὰ τῇ ποιήσει ταύτῃ 364
καὶ οἱ ποτὲ τοῦ Νέστορος· καὶ οὕτω καὶ αὐτὸς οὐκ ἀργὸς φαίνεται, ἀλλὰ τοῖς ἀριστεῦσι συγκατα-
λέγεται, τῷ Τρωικῷ τούτῳ πο*λυανδρίῳ ἐπιῤῥίπτοντος οἷον τοῦ ποιητοῦ καὶ τοὺς τοῦ γέροντος
Νέστορος νεκρούς. ἐνταῦθα οὖν πρῶτον ὁ ποιητὴς παραῤῥίψας παλαιὸν νεκρὸν τοῦ Νέστορος, εἶτα
τὸν υἱὸν Ἀντίλοχον παραγαγὼν ἀριστεύοντα, χωρήσει ἐπὶ τὰ ἑξῆς. (Vers. 319.) Ὅρα δὲ καὶ ὡς
ἐνταῦθα μὲν ἐπ' ὀλίγον ἐμνήσθη τοῦ Ἐρευθαλίωνος, ἐν μέντοι τοῖς ἑξῆς που πλατύτερον μεμνήσεται,
μερίσας καὶ τὴν τοιαύτην ἱστορίαν διαφόροις τόποις, ὡς ἔθος ἔχει ποιεῖν ἐν πολλοῖς. Ἰστέον δὲ ὅτι οὐ
πόῤῥω τῆς κατὰ τὸν Φοίνικα ἐννοίας ὁ Ἐρευθαλίων κεῖται· ὁ Φοῖνιξ τε γὰρ τὸ κύριον, ὥς περ καὶ
ὁ καρπὸς παρὰ τὸ φοινίκεον καὶ οὕτως ἐνέρευθες τῆς χροιᾶς καλεῖται, καὶ ὁ Ἐρευθαλίων δὲ ὁμοίως.
Τὸ δὲ κατέκταν ἔστι μὲν καινόσχημον, δοκεῖ δὲ καὶ αὐτὸ Αἰολικὸν εἶναι, ὡς ἀπὸ τοῦ κατακτὰς κατα-
κτάντος, ἢ μᾶλλον ἀποκοπὴν παθεῖν ἐκ τοῦ ἔκτανον πρώτου προσώπου. (Vers. 322.) Ὁ γέρων ἀπόμα-
χος εἴποι ἂν ἐν καιρῷ τὸ, κε*λεύσω βουλῇ καὶ μύθοισι, τὸ γὰρ γέρας ἐστὶ γερόντων· αἰχμὰς δ' αἰχμάσσουσι
νεώτεροι, οἵ περ ἐμοῦ ὁπλότεροι, πεποίθασί τε βίηφι. (Vers. 324.) Ἀττικὸν δὲ τὸ αἰχμὰς αἰχμάσ-
σουσιν, ὡς τὸ δαίνυ δαῖτα, καὶ ἱδρῶθ' ὃν ἵδρωσα· καὶ ἁπλῶς ἡ μυριαχοῦ συμπαρακειμένη θέσις τῶν
ῥημάτων καὶ τῶν ἐκεῖθεν γεννωμένων ὀνομάτων. ἴσως δὲ καὶ παρήχησις τοῦτο ἐστὶ, καθὰ καὶ τὸ, τὸ
γὰρ γέρας ἐστὶ γερόντων. αὐτὸ δὲ καὶ εἰς ἐτυμολογίας πίπτει σχῆμα· παρὰ τὸ γέρας γὰρ οἱ γέροντες.
(Vers. 325.) Ὁπλότεροι δὲ οὐ μόνον οἱ νεώτεροι, ἀλλὰ μάλιστα οἱ μάχιμοι καὶ ὅπλα αἴρειν δυνάμε-
478 νοι, ἔτι δὲ καὶ οἱ ἁπλῶς ἐργατικοὶ καὶ ἐνεργεῖς· ὅπλα γὰρ πάσης *τέχνης τὰ ἐργαλεῖα, καὶ ὁπλίζεσθαι
τὸ εἰς ἔργον ἑτοιμάζεσθαι. διὸ καὶ παρακατιών φησι· δαῖτα ἐφοπλίζοιμεν. Τὸ δὲ, κελεύσω βουλῇ
καὶ μύθοις, ἐμφαίνει ὅτι ἔστι καὶ ἔργοις κελεύειν, καθὰ καὶ διδάσκειν οὐ μόνον λόγοις ἀλλὰ καὶ
ἔργοις ἔστιν. *(Vers. 327.) Τὸ, εὗρ' υἱὸν Πετεῶο, ἀσυνδέτως καὶ γοργῶς προάγει ὁ ποιητής, συν- 365

τέμνων τῇ τοῦ βασιλέως σπουδῇ καὶ τὴν φράσιν· γοργότερον γὰρ τοῦ συνδεδεμένου τὸ ἀσύνδετον. τοιοῦτον καὶ πρὸ ὀλίγου τὸ, εὗρε Λυκάονος υἱόν. προϊὼν δὲ μετὰ συνδέσμου ἐρεῖ, εὗρε δὲ Τυδέως υἱόν. Ὁ δὲ Πετεὼς Ἀττικὴν ἔχει κατά τινας κλίσιν ἰσοσύλλαβον· ἔστι γάρ που Πετεῶ, καὶ πλεονασμῷ τοῦ ō Πετεῶο κατὰ ὁμοιότητα τῶν διαλελυμένων γενικῶν, ὧν, ὡς προε*γράφη, ἀνόμοιοι ταῖς παραληγού- 479 σαις αἱ λήγουσαι. κεῖται δὲ ἡ λέξις καὶ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ. κατὰ δέ τινας ὁ Πετεὼς τοῦ Πετεοῦ ἐστὶ, καὶ ποιητικῶς Πετεοῖο, καὶ τροπῇ συνήθει τῆς οῖ διφθόγγου εἰς ῶ Πετεῶο, οὗ περ ἡ κλῆσις παρὰ τὸ πέτεσθαι, ὡς πτηνοῦ διὰ τὸ ὠκύπουν. ἦν δὲ ἂν, καθὰ καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ δηλοῦται, ὡς Πετεὼς Πετεῶ, καὶ προσλήψει τοῦ ō Πετεῶο κατὰ τὸ ἀνωτέρω παραδεδομένον, οὕτω καὶ Ἄθως Ἄθω Ἄθωο ἐν τῷ, ἐξ Ἄθωο δ᾽ ἐπὶ πόντον ἐδύσατο κυμαίνοντα. κωλύοντος δὲ τοῦ μέτρου παρέληξε τὸ μικρὸν ō, ὡς καὶ ἐν τῷ φῶς φόως καὶ κῶς κόως. (Vers 328.) Τοὺς Ἀθηναίους μήστωρας αὐτῆς λέγει, ὅ ἐστι βουλευτικοὺς ἐν μάχῃ. καὶ δὴ τακτικώτατος ἱστορεῖται εἶναι ὁ Ἀττικὸς οὗτος βασιλεὺς Μενεσθεὺς, ὡς καὶ ἡ Βοιωτία δηλοῖ. τοὺς δὲ Καδμείους προϊὼν κέντορας ἵππων ἐρεῖ ὡς εὐπωλοδαμνοῦντας. *ἄλλως γὰρ οὐκ ἔπαινος ἵππου τὸ κεντεῖσθαι, ἀλλὰ ὀκνηρίας ἔνδειξις, καθὰ δηλοῖ καὶ Πίνδαρος, ἀκέντητόν τινα ἵππον ἐπαινῶν ὡς εὐπρόθυμον. (Vers. 330.) Τὰς δὲ τῶν Κεφαλλήνων στίχας οὐκ ἀλαπαδνὰς μετ᾽ ὀλίγα φησὶν, ἀλλὰ δηλαδὴ ἐξ ἐναντίου ἀνδρειοτάτας, ὥς περ ἀλλαχοῦ τὸν Αἴαντα λέγει οὐκ ἀφαυρότατον Ἀχαιῶν ἀντὶ τοῦ ἀνδρειότατον. καὶ οὐκ ἐγήθησεν Ἀχιλλεὺς, ἀλλὰ δηλονότι τοὐναντίον πολλὰ ἐλυπήθη. τοιοῦτον καὶ Σοφοκλέους περὶ Οἰδίποδος τὸ, πρέσβυς, οὐ πάνυ μοίρας εὐδαιμονίσαι πρώτης, ἤγουν γέρων οὐ τῆς πρώτης μοίρας τῶν εὐδαιμονιζομένων, ἀλλὰ δηλαδὴ τῆς ἐσχάτης. ὅμοιον καὶ παρ᾽ Ἡροδότῳ τὸ, ὁμιλήσαντα Ἑλλήνων οὐ τῷ ἀσοφωτάτῳ σοφιστῇ Πυθαγόρᾳ, ἀλλὰ δηλαδὴ ἀνάπαλιν τῷ πάνυ σοφῷ· πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τοιαῦτα. ὅτι δὲ ταῖς τοιαύταις ἄρσεσι χρὴ συνυπακούεσθαι καὶ θέσιν, ἐδήλωσε πρὸ βραχέων Ὅμηρος ἐν τῷ, οὐ βρίζοντα οὐδὲ κατα*πτώσσοντα οὐδ᾽ οὐκ ἐθέλοντα μάχεσθαι, ἀλλὰ μάλα σπεύδοντα. Τὸ δὲ μήστωρες οὐ διὰ μέτρον ἐκτείνει τὴν παραλήγουσαν, ἀλλὰ κατὰ διάλεκτον Ἀττικήν. ὅτι δὲ Κεφαλλήνων ἄρχει ὁ Ὀδυσσεὺς, καὶ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ δηλοῦται, ὅπου, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ, εἴρηται καὶ πόθεν ἕλκουσιν οἱ Κεφαλλῆνες τὸ ὄνομα. (Vers. 331.) Πλησίον τῶν Ἀθηναίων ὁ Ὀδυσσεὺς τάττεται, χαίρων αὐτοῖς, ὡς εἰκὸς, διά τε τὴν τοῦ ἔθνους λογιότητα καὶ διὰ τὸν, ὡς ἐῤῥέθη, τακτικώτατον ἐν αὐτοῖς βασιλέα τὸν Πετεῶο. Κεῖται δ᾽ ἐν τούτοις καὶ τὸ, ἠκούετο λαὸς ἀντὶ τοῦ ἤκουεν, Ἀττικὸν ὂν καὶ Ἰωνικὸν καὶ αὐτὸ, καθὰ παρὰ Σοφοκλεῖ σὺν μυρίοις ἄλλοις καὶ τὸ, ἐσώζετο τὴν εὐλάβειαν ὥς περ οὐχὶ σώζεται, ἀντὶ τοῦ ἔσωζε καὶ ἀντὶ τοῦ σώζει. (Vers. 333.) Σχῆμα κεῖται ἀμφιβολίας καὶ ἐνταῦθα δύο ἐννοίας προϊσχόμενον. φησὶ γὰρ ὡς οἱ περὶ Μενεσθέα καὶ Ὀδυσσέα ἵσταντο μένοντες, ἤτοι ἀναμένοντες, ὁππότε πύρ*γος Ἀχαιῶν ἄλλος ἐπελθὼν Τρώων ὁρμήσειε καὶ ἄρξειαν πολέμοιο, τουτέστιν ἀνέμενον, πότε ἂν πύργος ἤτοι τάξις Τρώων κατὰ τῶν Ἀχαιῶν ἐκταχθεῖσα προεπιχειρήσῃ καὶ κατάρξῃ τῆς μάχης ἐπὶ παραβάσει τῶν συνθηκῶν συμπαρασπονδήσασα τῷ Πανδάρῳ· ἢ καὶ ἄλλως, ἀνέμενον συντεταγμένοι, ὡς εἴρηται, οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Κεφαλλῆνες, ὁπότε πύργος Ἀχαιῶν ἄλλος, Ἑλληνικὸς δηλαδὴ, κατὰ Τρώων ὁρμήσει, ὃ καὶ κάλλιον, ὡς δῆλον καὶ ἐκ τοῦ ἐφεξῆς εἰπεῖν ὅτι ὁ βασιλεὺς ἔβη μετ᾽ ἄλλους, ἵνα ὥς περ τὸ μετ᾽ ἄλλους, οὕτω καὶ τὸ πύργος ἄλλος νοοῖτο ἐπὶ Ἀχαιῶν· εἰ καί τινες αἰτιῶνται καὶ τοῦτο λέγοντες δεῖν συντεταγμένως αὐτοὺς πολεμεῖν. διό περ ὁ Ἀγαμέμνων κακοῖς δόλοις κεκασμένον καὶ τὰ ἑξῆς τὸν Ὀδυσσέα ἐρεῖ, αἰτιασάμενος καὶ τὸν Μενεσθέα ἐν τῷ εἰπεῖν οὕτως· ὦ υἱὲ Πετεῶο διοτρεφέος βασιλῆος, καὶ σὺ κακοῖσι δόλοισι κεκασμένε κερδαλεόφρον, τίπτε *καταπτώσσοντες ἀφέστατε, μίμνετε δ᾽ ἄλλους; σφῶιν μέν τ᾽ ἐπέοικε μετὰ πρώτοισιν ἐόντας ἑστάμεν, ἠδὲ μάχης καυστειρῆς ἀντιβολῆσαι. πρῶτοι γὰρ καὶ δαιτὸς ἀκουάζεσθον ἐμεῖο, ὁππότε δαῖτα γέρουσιν ἐφοπλίζοιμεν Ἀχαιοί· ἔνθα φίλ᾽ ὀπταλέα κρέα ἔδμεναι ἠδὲ κύπελλα οἴνου πινέμεναι μελιηδέος, ὄφρ᾽ ἐθέλητον. νῦν δὲ φίλως χ᾽ ὁρόῳτε, ἤγουν ἡδέως ἂν βλέποιτε, καὶ εἰ δέκα πύργοι Ἀχαιῶν ὑμῶν προπάροιθε μάχοιντο. συνάγει δὲ ὁ λόγος, ὅτι αἰσχρὸν ἐν συμποσίῳ μὲν
366 τοῖς πρώτοις καταλέγεσθαι ὑμᾶς, ἐν δὲ μάχῃ τοῖς δεκάτοις. καὶ οὕτω μὲν ὁ βασιλεύς. (Vers. 350.) Ὀδυσσεὺς δὲ, οὐκ ἐνεγκὼν τὴν ἐπίπληξιν, φη*σίν· Ἀτρείδη, ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων; ὃ δὴ 480 μυριαχοῦ τῆς Ὁμηρικῆς κεῖται ποιήσεως· πῶς δὴ φῂς πολέμοιο μεθιέμεν, ὁππότ᾽ Ἀχαιοὶ Τρωσὶν

ἐφ᾽ ἱπποδάμοισιν ἐγείρομεν ὀξὺν Ἄρηα; δικαιολογούμενος ἀπὸ καιροῦ πρὸς τὸ ἀργεῖν καὶ δοκεῖν πτώσσειν καὶ ὁμολογῶν μὲν ἵστασθαι, αἴτιον δὲ τούτου λέγων τὸ μὴ εἶναι νῦν πόλεμον ὀξύν. (Vers. 358. sqq.) Πρὸς ὃ μηδὲν ἔχων ὁ βασιλεὺς ἀντειπεῖν ἱλαρυνθήσεται μικρὸν ὅσον. τέως δὲ προστίθησιν Ὀδυσσεὺς καὶ ταῦτα· ὄψεαι, ἢν ἐθέλησθα, καὶ αἴ κέν τοι τὰ μεμήλῃ, Τηλεμάχοιο φίλον πατέρα προμάχοισι μιγέντα Τρώων· σὺ δὲ ταῦτ᾽ ἀνεμώλια βάζεις. ἔνθα σημείωσαι ὡς Ὀδυσσεὺς μὲν ἄρτι ὀργῆς γέγονεν ἀκρατὴς ἐν δέοντι, Διομήδης μέντοι φέρει ἐν τοῖς ἑξῆς τὴν ἐπίπληξιν, ἀκούσας τὸ, τί πτώσσεις καὶ τὰ ἐφεξῆς. αἴτιον δὲ ὅτι αὐτὸς μὲν νέος, Ὀδυσ*σεὺς δὲ πρεσβύτερος καὶ φρονιμώτερος· οἱ δὲ τοιοῦτοι τιμᾶσθαι σφᾶς αὐτοὺς δεῖν οἴονται. καὶ ἄλλως δὲ, ὁ Ὀδυσσεὺς ὡς πανοῦργος ἐπιπλήσσεται, καὶ δριμύτερον, ἤ περ ὁ Διομήδης· αὐτῷ γὰρ ὁ τοῦ πατρὸς Τυδέως ἔπαινος μειώσει τὴν ὕβριν. ἔτι δὲ λάλος ἐπικληθεὶς ὁ Διομήδης σιωπήσει, ἵνα μὴ βεβαιώσῃ τοῖς ἔργοις τὴν ὕβριν· ἤκουσε γὰρ τοῦ πατρὸς χερείων εἶναι τῇ μάχῃ, ἀμείνων δὲ τῇ ἀγορᾷ. καὶ τοιαῦτα μὲν τὰ τοῦ Ὀδυσσέως. ὁ δὲ βασιλεὺς γνοὺς εὐλόγως αὐτὸν ὀργιζόμενον, ἐπιμειδήσας καὶ ἀγαλλιάματι κεράσας τὸ σκυθρωπὸν, συγγνώμην τε αἰτεῖ καὶ μειλίχια προσφωνεῖ. φησὶ γὰρ περὶ αὐτοῦ ὁ ποιητὴς οὕτω· τὸν δ᾽ ἐπιμειδήσας προσέφη, ὡς γνῶ χωομένοιο· πάλιν δ᾽ ὅ γε λάζετο μῦθον, τουτέστιν ἀνέλαβε τὸν λόγον ἀνάπαλιν, εἰπών· Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν᾽ Ὀδυσσεῦ, οὔτε σε νεικείω περιώσιον οὔτε κελεύω· οἶδα γὰρ ὥς τοι θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι φίλοισιν ἤπια *δήνεα οἶδε· τὰ γὰρ φρονέεις ἅ τ᾽ ἐγώ περ. ἀλλ᾽ ἴθι, ταῦτα δ᾽ ὄπισθεν ἀρεσσόμεθα, εἴ τι κακὸν νῦν εἴρηται, τὰ δὲ πάντα θεοὶ μεταμώλια θεῖεν. τοῦτο δὲ μεταποιήσοι τις ἂν παρῳδήσας, ὅτε τινὶ μετὰ μῖσος φιλοῦται. θαυμασία δ᾽ ἐν τοις ῥηθεῖσιν ἡ Ὁμηρικὴ μέθοδος. πρὸ γὰρ τῶν πολεμικῶν ἔργων ψυχαγωγεῖ τὸν ἀκροατὴν ἐν τούτοις λόγων ἡδέων τε καὶ πικρῶν κράματι· πικροὶ μὲν γὰρ οἱ ψόγοι, εὐπρόσιτοι δὲ οἱ ἔπαινοι· πρέπουσι δὲ ἄμφω προσώποις ἐνδόξοις· διὸ καὶ ταχὺ παύονται· ἄλλως γὰρ, εἴ περ ἦν ἂν ὁμοιότης ἐν τούτοις, ἐποίησεν ἂν δεινὰ ἡ ἐν αὐτοῖς σκωπτικὴ τραχύτης. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι σκώπτει τὸν Ὀδυσσέα ὁ βασιλεὺς, ἐπειδὴ θαῤῥεῖ τά γε εἰς αὐτόν. διὸ καὶ ὡς οἰκείῳ ἀπαρατηρήτως προσφέρεται, καθὰ καὶ πρὸ τούτου τὸ βασιλικὸν συμπόσιον ἔδειξεν. οὐ πάνυ δὲ πικρὸν τὸ σκῶμμα. τί γὰρ μέγα δεινὸν, εἰ κακοῖς δόλοις κεκοσμῆσθαι λέγει αὐτόν; ὃς οὐκ ἐπαισχύνεταί που *τὸ παντοίοις δόλοις κοσμεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις μέλεσθαι λέγει διὰ τοὺς δόλους. ὅθεν καὶ παρασημαίνεται ὁ βασιλεὺς ὡς οὐ φιλονεικεῖ αὐτὸν περιώσιον ἤτοι μέγα· δι᾽ οὗ διδάσκει ὁ ποιητὴς, ὅπως δεῖ τοῖς φίλοις προσφέρεσθαι, ὡς δέον ὂν μὴ νεικεῖν περιώσιον, ἵνα ὕστερον δυνώμεθα καὶ ἀρέσεσθαι ἤτοι συναρμοσθῆναι φιλικῶς καὶ εἰς ἀριθμὸν, ὅ ἐστιν ἁρμονίαν φιλίας, ἐλθεῖν· τὸ γὰρ νεῖκος στάσις τε καὶ διάστασις. καὶ τοιάδε μὲν ταῦτα. Ἐν δὲ τῷ, ὦ υἱὲ Πετεῶο, ἐκτείνεται ἡ λήγουσα τῆς κλητικῆς, ὡς καὶ ἑτέρωθι δηλοῦται, λόγῳ κοινῆς συλλαβῆς, διά τε τὴν προηγουμένην δασεῖαν καὶ διὰ τὴν ἐπικειμένην ὀξεῖαν καὶ διὰ τὴν τῆς λέξεως καταπεραίωσιν καὶ διὰ τὸ δύνασθαι διπλασιάζεσθαι τὸ ἐπαγόμενον ἄφωνον. Τὸ δὲ, κακοῖσι δόλοισι, πρὸς διαφορὰν κεῖται δόλων ἑτέρων ἀγαθῶν, οἷς ἐπαινετῶς ἄν τις κοσμοῖτο, καθὰ καί τις ἄλλος κλεπτοσύνῃ θ᾽ ὅρκῳ τε *τοῖς οὐ κακοῖς ψεγόμενος μέντοι καὶ ἐκεῖνος, ἤκουσεν ἂν κακῇ τε κλεπτοσύνῃ καὶ κακοῖς ὅρκοις κεκοσμῆσθαι. ὅτι δὲ καὶ ἀψεγέσι δόλοις ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεὺς ἐκοσμεῖτο, δι᾽ οὓς πᾶσιν ἀνθρώποις οὐκ ἐμισεῖτο ἀλλ᾽ ἔμελεν, ὁ ποιητὴς ἱστορεῖ. οὕτω τις καὶ ἀπάτῃ χρώμενος εἰς δέον οὐκ ἂν ψέγοιτο, εἴ γε κατὰ τὴν παροιμίαν ἀπάτης ἀγαθῆς οὐκ ἀποστατεῖ θεός· ᾗ ἀντίκειται ἡ κακὴ, ὁποίαν ὁ βασιλεὺς ἐκ Διὸς ἔπαθε. διὸ καὶ ὡς ἐκ τοῦ ἀψόγου δόλου ὠνομάσθη, ὡς εἰκὸς, ὁ Δόλιος τὸ κύριον, καὶ ὁ Δόλοψ, οὕτω ἐκ τῆς οὐ φαύλης ἀπάτης ὁ Ἐλεφήνωρ, ὡς ἐκ τοῦ ἐλεφαίρω τὸ ἀπατῶ, καθὰ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσ-
481 σειαν *δηλοῦται. ὅτι δὲ Ὀδυσσεὺς ὡς καὶ δόλιος καὶ δόλων ἆτος ἐξ Ἑρμοῦ ἐλέγετο κατάγεσθαι, δῆλον ἐστίν. ἐξ Ὁμήρου δὲ παρείλκυσε καὶ Σοφοκλῆς κίναδος ἐπίτριπτον τὸν Ὀδυσσέα σκῶψαι ὡς δόλιον κατὰ ἀλώπεκα τὴν καὶ κερδὼ, ἀφ᾽ ἧς εἴη ἂν καὶ κερδαλεόφρων. καὶ μὴν ἄλλως ἐνταῦθα κερδαλεόφρονα τὸν Ὀδυσσέα ὁ βασιλεὺς καλεῖ, ὡς δῆθεν πραγματευόμενον τὸ ἔξω κινδύνων ἑστάναι. (Vers. 340.) Τὸ δὲ, καταπτώσσοντες ἀφέστατε, δηλοῖ καὶ ἑτεροίαν εἶναι μάχης ἀπόστασιν μὴ ψεκτὴν, ὁποίαν ὁ Ὀδυσσεὺς οἰκειοῦται, οὐκ ἂν μεθίεσθαι τοῦ πολέμου, εἰπὼν, εἴ περ ἦν ὀξὺς Ἄρης, περὶ οὗ προδεδήλωται. συγκέκοπται δὲ τὸ ἀφέστατε ὡς ἀπὸ τοῦ ἀφεστήκατε· διὸ καὶ δασύνεται. ἐν δὲ τῷ,

μίμνετε δ᾽ ἄλλους, τὸ ἄλλους περὶ πύργων νοητέον, ὡς δηλοῦται ἐν τῷ, καὶ εἰ δέκα πύργοι Ἀχαιῶν πρὸ ὑμῶν μάχοιντο. *(Vers. 341.) Τὸ δὲ, μετὰ πρώτοισιν ἐόντας, καλὸν μὲν καὶ οὕτω γραφέν. ἦν δὲ γράψαι καὶ ἐοῦσι, κατὰ δοτικήν· ἀμφοτέρως γὰρ ἔχει τὸ ἀσόλοικον. ἡ δὲ τοιαύτη διπλόη τῆς συντάξεως πολλαχοῦ διαφαίνεται. (Vers. 342.) Μάχη δὲ καυστειρὴ μυριαχοῦ τῆς ποιήσεως ἡ θερμὴ καὶ πυρόεσσα κατὰ τὸ, μάχοντο δέμας πυρός. διὸ καὶ δηιοτὴς καὶ δηὶς ἡ αὐτὴ, καὶ δήιος πόλεμος, ἀπὸ τοῦ δαίω τοῦ δηλοῦντος τὸ καίω. ἡ δὲ γραφὴ τῆς παραληγούσης Βοιώτιος ὡς ἡ τῆς ὠτειλῆς. Ἀντιβολεῖν δὲ ἀεὶ παρ᾽ Ὁμήρῳ τὸ συναντᾶν καὶ ὡς εἰπεῖν ἄντην βάλλειν καὶ ἐπιτυγχάνειν· παρὰ δὲ τοῖς νεωτέροις καὶ τὸ παρακαλεῖν παρὰ τὸ ἄντην ποδῶν βάλλεσθαι ἤτοι ῥίπτεσθαι τοὺς ἱκετεύοντας.
367 διφορεῖται δὲ κατὰ σύνταξιν ἡ λέξις· ἐνταῦθα μὲν γὰρ μάχης ἀντιβολῆσαι φησὶν ἀντὶ τοῦ τυχεῖν καὶ ἄντην γενέσθαι, ἀλλαχοῦ δὲ, εἴ πέρ μοι ἀντεβόλησαν ἐείκοσί, φησιν, ἀντὶ τοῦ συνήντησαν· τὸ μέντοι κοινότερον *ἀντιβολεῖν αἰτιατικὴν πτῶσιν φιλεῖ· ἀντιβολῶ σε γὰρ φαμεν. (Vers. 343.) Τὸ δὲ ἀκουάζεσθον παράγωγον μέν ἐστι τοῦ ἀκούω, δηλοῖ δὲ συγκλήτους εἶναι εἰς δαῖτα τοὺς οὕτως ἀκουαζομένους· δῆλον γὰρ ὡς καλοῦνται οἱ ἀκουαζόμενοι κατὰ τὸν Ὅμηρον δαιτός. (Vers. 344.) Τὸ δὲ, δαῖτα γέρουσιν, ἐφερμηνευτικόν ἐστι τοῦ οἶνον γερούσιον· ὡς γὰρ γέρουσιν ἐφοπλίζεται δαὶς, οὕτω καὶ οἶνος. διὸ ῥηθείη ἂν, ὥς περ οἶνος, οὕτω καὶ δαὶς γερούσιος. Ἰστέον δὲ ὅτι ἀπὸ κοινοῦ, καθὰ καὶ προδεδήλωται, ἦσαν τὰ βασιλικὰ συμπόσια, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ, ἐφοπλίζοιμεν Ἀχαιοὶ δαῖτα· ἄλλως γὰρ οὐκ ἐνεχώρει τὸν βασιλέα οἴκοθεν δαπανᾶν ὡς τοὺς μὲν ἄλλους ἔχειν τὰ οἰκεῖα γέρα, αὐτὸν δὲ ἧσθαι δευόμενον. δῆλον δὲ καὶ ὡς γέροντας κἀνταῦθα συνήθως τοὺς ἐντίμους λέγει, οἷς μόνοις ἦν ἡ ἀπὸ κοινοῦ δαὶς, ἣν τιμίαν ἔκρινον οἱ τότε ἀριστεῖς, ὡς καὶ ἡ Ὁμηρικὴ ἱστορία δηλοῖ. (Vers. 345.) Τὰ δὲ ὀπταλέα κρέα καὶ σῖτον ὀπτὸν ῥηθείη ἂν καθ᾽ Ἡρόδο*τον, καὶ ἐπὶ ἄρτου δὲ ἡ τοιαύτη λέξις τίθεται, ὡς ὁ αὐτὸς δηλοῖ ἐν οἷς λέγει ὅτι λωτοῦ τι εἶδος πτίσαντες Αἰγύπτιοι ποιοῦνται ἐξ αὐτοῦ ἄρτους ὀπτοὺς πυρί. γίνεται δὲ τὸ μὲν ὀπταλέον πλεονασμῷ τῆς αλ συλλαβῆς ἐκ τοῦ ὀπτὸν, αὐτὸ δὲ κατὰ συγκοπὴν ἐκ τοῦ ὀπτῶ ὀπτήσω ὀπτητόν. τὸ γὰρ ἀπαθὲς ὀπτὸν τὸ θεατὸν δηλοῖ, ὡς καὶ Ἀθήναιος λέγει, ἔνθα σοφίζεται εἶναι ἰχθὺν ὠμὸν, ὀπτόν. ἔοικε δὲ ὁμοίως ἐκ τοῦ ἕψω ἑψήσω ἑψητὸν γενέσθαι τὸ ἑφθὸν κατὰ συγκοπὴν καὶ τροπήν· τάχα δὲ καθ᾽ ὁμοιότητα τοῦ ὀπτητὸν ὀπτὸν εἴρηται παρ᾽ Ἀριστοτέλει καὶ ἑρπτὸν τὸ ἑρπετόν. (Vers. 346.) Τὸ δὲ, ὄφρα ἐθέλητον, νῦν μὲν σαφῶς εἴρηται, ἀλλαχοῦ δὲ περιφράζων ποιητικώτερον πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον εἶναι φησὶν, ἤγουν τὴν ἐπιθυμίαν πληρῶσαι, καὶ ἐξ ἔρον ἕντο, ἤγουν τὴν ἐπιθυμίαν ἐπλήρωσαν. (Vers. 347.) Τὸ δὲ ὁρόωτε, ὅ περ οἱ μεθ᾽ Ὅμηρον ὡρῴητε φασὶν, ἐκ τοῦ ὁράοιτε ὁρῷτε γίνεται πλεονασμῷ *Ἰωνικῷ τοῦ προπαραλήγοντος ο· πρῶτον δὲ αὐτοῦ πρόσωπον τὸ ὁρῴοιμι, οὐ κοινὸν τὸ ὁράοιμι ὁρῷμι. ἔστι δὲ τὸ, φίλως χ᾽ ὁρόωτε, ταὐτὸν τῷ ἡδέως ἂν βλέποιτε, ὃ διαστέλλεται πρὸς τὸ σὺν φόβῳ ὁρᾶν. Πύργος δὲ, ὡς καὶ πρὸ μικροῦ ἐῤῥέθη, τάξις στρατιωτικὴ, καθὰ καὶ τὸ πλινθίον. πεπύκνωτο δέ τε τραγωνοειδῶς κατὰ σχῆμα πύργου, ὡς διδάξει παραβολικῶς ἀλλαχοῦ ὁ ποιητὴς, ἁρμονίᾳ λίθων τοίχου εἰκάσας τοῦτον τὸν τακτικὸν πύργον. (Vers. 351.) Τὸ δὲ, πῶς δὴ φῂς πολέμοιο μεθιέμεν καὶ ἑξῆς, τραχέως ἠρώτηται, ὡς τοῦ βασιλέως μὴ ἔχοντος ἀποκρίνασθαι. (Vers. 352.) Ὀξὺς δὲ Ἄρης ὁ τῶν ἤδη συμβεβληκότων εἰς μάχην· ὁ γὰρ πρὸ τῆς *συμβολῆς τῆς 482
μεθ᾽ ὅπλων οὐκ ὀξύς ἐστιν, ἀλλ᾽ ὡς εἰπεῖν ἀμβλὺς διὰ τὸ ἀνουτάτους ἔτι καὶ ἀτρώτους μένειν τοὺς ἀντιμάχους. καὶ ἄλλως δὲ, καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται, ὀξὺς Ἄρης διὰ τὸν ὀξὺν σίδηρον, ὃς καὶ αὐτὸς Ἄρης κατὰ ἀλληγορίαν λέγεται, ἵνα ᾖ ἐγείρειν ὀξὺν Ἄρην τὸ μὴ κατακοιμίζειν ὑπὸ ἡσυχίᾳ τὰ ὄργανα τῆς μάχης, ἀλλ᾽ ἐγείρειν καὶ ἐπανιστᾶν τοῖς ἐχθροῖς. (Vers. 353.) Τὸ δὲ, ὄψεαι ἢν ἐθέλησθα καὶ ἑξῆς, σκῶμμά τι λεληθὸς ἔχει πρὸς τὸν βασιλέα, ὡς ἐν τῷ καιρῷ τοῦ ὀξέως πολέμου μὴ ἂν δυνησόμενον ἐπέρχεσθαι καθ᾽ ἡσυχίαν καὶ ἐπιτηρεῖν τοὺς στρατηγούς. διὸ καὶ εἴποι ἄν τις τὸ, ἢν ἐθέλησθα, ταὐτὸν εἶναι τῷ, εἰ δύνασαι· πολλαχοῦ γὰρ καὶ ἐπὶ τοιούτου σημαινομένου τίθεται τὸ ἐθέλειν. Τὸ δὲ μεμήλη ἐκ παρακειμένου τοῦ μέμηλα, ὡς καὶ τὸ ὀλώλη ἐκ τοῦ ὄλωλα, καθὰ καὶ *προδεδήλωται. (Vers. 354.) Τὸ δὲ, Τηλεμάχοιο φίλον πατέρα, ὀνειδισμόν τινα ἔχει, ὡς τοῦ Ὀδυσσέως πατρὸς μὲν ὄντος, διὰ δὲ τὸν βασιλέα παρ᾽ οὐδὲν θεμένου τὰ φίλτατα καὶ νῦν ὑβριζομένου ἐφ᾽ οἷς ἔδει αὐτὸν καὶ ἀμοιβὴν σχεῖν μεγάλην. Τὸ δὲ, προμάχοισι μιγέντα, ἔστι μὲν παράφρασις τοῦ προμαχόμενον, φιλεῖται

δὲ Ὁμήρῳ κατὰ τὴν αὐτοῦ φραστικὴν, καθὰ καὶ Πινδάρῳ, παρ᾽ ᾧ καὶ τὸ νικῆσαι νίκῃ μιγῆναι λέγεται. (Vers. 355.) *Τὸ δὲ, ἀνεμώλια βάζεις, ταὐτόν ἐστι τῷ, ψευδῆ λέγεις. ὁ μὲν γὰρ ἀληθὴς λόγος, πράγμασιν ἐγκαθήμενος, οὐκ ἂν ἀνέμοις λέγοιτο φέρεσθαι, ὁ δὲ ψευδὴς, κενεμβατῶν, ἀέρος μόνον ἔστι πληγὴ καὶ πλέον οὐδέν. Σημείωσαι δὲ ὅπως ὁ μὲν συνετὸς ῥήτωρ Ὀδυσσεὺς ἀνεμώλια βάζειν τὸν βασιλέα λέγει, οὐ πάνυ τραχύνων τὸ σκῶμμα, Σθένελος δὲ ἐν τοῖς ἑξῆς ἀπαιδευτότερον λαλῶν, μὴ ψεύδεο, φησὶν, ἐπιστάμενος σάφα εἰπεῖν. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι, ὥς περ σόος σῶς *κατὰ συναίρεσιν τῶν δύο μικρῶν ō εἰς μέγα, καὶ προόρα πρώρα, καὶ ὁμοορόφιος ὁμωρόφιος, καὶ τὸ οἰκίδιον τῳκίδιον, οὕτω καὶ ἀνεμοόλια ἀνεμώλια τὰ ἀνέμοις οἷον ὀλλύμενα καὶ ὡς εἰπεῖν ἀνεμόφθορα.* (Vers. 356.) *Τὸ δὲ ἐπιμειδήσας καίριον ἐν τοῖς παροῦσιν· οὐ γὰρ ἐχρῆν τὸν βασιλέα οὕτω θυμωθέντα ὡς καὶ ὑβρίσαι ταχὺ μεταβληθῆναι τοῦ χόλου ὡς καὶ χανδὸν γελάσαι. ἀρκεῖ δὲ μόνον σεμνῶς γαληνιάσαι ὡς εἰς μειδίαμα, καὶ οὕτω καταστορέσαι τὴν κύμανσιν τῆς ψυχῆς, ὁποῖόν τι ἐν ἄλλοις καὶ ὁ γέλως ἀνύει κατὰ Ὁμηρικὴν μέθοδον.* (Vers. 357.) *Τὸ δὲ, γνῶ χωομένοιο, σύστοιχόν ἐστι τῷ, πολέμων εὖ εἰδὼς, καὶ εἰδὼς πυγμαχίης. διὸ καὶ γενικῇ κατ᾽ ἐκεῖνα συντάσσεται, ἵνα ᾖ τὸ γνῶ χωομένου ἀντὶ τοῦ γνῶσιν καὶ εἴδησιν ἔσχεν ὀργιζομένου. τοιοῦτο δὲ καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ τὸ, γνώτην ἀλλήλων.* (Vers. 358.) *Τὸ δὲ πολυμήχανε πάνυ δεξιῶς ἐξεφωνήθη πρὸς ἔπαινον, ὥς περ ἀνωτέρω αὐτοῦ τὸ πολύμη*τις Ὀδυσσεύς. τὸ γὰρ, κακοῖσι δόλοισι κεκασμένε, μεταλαβὼν ἐν τῇ δευτέρᾳ προσφωνήσει σεμνότερον ὁ βασιλεὺς πολύμητιν καὶ πολυμήχανον τὸν Ὀδυσσέα καλεῖ, ὡς οὕτω δέον αὐτὸν καλεῖσθαι, οἷα τῆς μηχανῆς εὐφημοτέρας οὔσης τοῦ δόλου, καὶ μάλιστα διὰ τὴν μετὰ τοῦ πολὺ σύνθεσιν. ἄλλως γὰρ ὁ μὴ πολυμήχανος, ἀλλὰ παμμήχανος, ψέγοιτ᾽ ἂν, εἰ καὶ ἐπ᾽ ἔλαττον τοῦ παντοίοις δόλοις κεκοσμημένου, ὥς περ ἂν ψεκτέος εἴη καὶ ὁ κατ᾽ ἔλλειψιν τοῦ φρονεῖν ἀμήχανος ὡς ἀνόητος. σεμνύνει δὲ τὸν Ὀδυσσέα ὁ βασιλεὺς καὶ* 368
ἀπὸ τοῦ πατρὸς, καθὰ καὶ τὸν Μενεσθέα, καὶ ἀπὸ τῆς τύχης δὲ, καὶ οὕτως ἐκθεραπεύει καὶ αὐτὸν, εἰπών· Διογενὲς Λαερτιάδη. ἠθικὰ δὲ ταῦτα πάντα καὶ οἷα διδάσκειν ὅπως δεῖ καθομιλεῖν τοὺς καιρούς. (Vers. 359.) *Τὸ δὲ περιώσιον, ὡς καὶ ἑτέρωθι δηλοῦται, καθ᾽ ὁμοιότητα γίνεται τοῦ, θωμάσιον. ὡς γὰρ ἐκεῖνο Ἰωνικῶς ἐκ τοῦ θαυμάζω θαυμάσω κεκίνηται, οὕ*τω καὶ τοῦτο ἐκ τοῦ περιαύω περιαύσω τὸ φωνῶ, ἵνα ᾖ περιωύσιον τὸ ἐξάκουστον τῇ ἐκφωνήσει, καὶ ἀπελεύσει τοῦ ῡ περιώσιον.* (Vers. 360.) *Τὸ δὲ, οἶδα ὥς τοι θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι καὶ ἑξῆς, φιλίας ἐστὶ παραστατικόν.* (Vers. 361.) *Τὸ δὲ, τὰ γὰρ φρονέεις ἅ τ᾽ ἐγώ περ, συνετέλεσέ τι καὶ αὐτὸ τῷ προτέρῳ εἰπόντι ὅτι ὁ φίλος ἄλλος ἐγώ. δεῖ γὰρ ὡς ἐν τοῖς ἄλλοις κοινόν τινα ἐν κοινοῖς κατὰ τὴν τραγῳδίαν τῷ φίλῳ ξυνεῖναι, οὕτω καὶ ὁμοφρονεῖν, ὡς αὐτὸν ἐκεῖνον εἶναι κατὰ πάντα, ὅπου γε καὶ τάφους κοινοῦνται οἱ φίλοι καὶ τὰ ὀστᾶ σφίσι μίγδ᾽ ἀλλήλοισιν ἐν ὁμῇ σορῷ τίθενται, ὅθεν πάνυ καλῶς εἴλη-*
483 *πται καὶ τὸ, ὦ οὗτος καὶ ὦ αὕτη, *ἀντὶ τοῦ, ὦ φίλε καὶ ὦ φίλη, ὡς τῶν οὕτω καλούντων δεικτικῶς τιθέντων τὸ οὗτος καὶ τὸ αὕτη καὶ ἑαυτοὺς ὑποδεικνύντων καὶ μονονουχὶ λεγόντων, ὦ ἐγὼ, ὡς ταὐτὸν ὂν ἐπὶ φίλου εἰπεῖν, ὦ σὺ καὶ ὦ ἐγώ. Δήνεα δὲ τὰ βουλεύματα παρὰ τὸ δὴν, ὃ σημαίνει τὸ ἐπὶ πολύ· ἀφ᾽ οὗ καὶ δηναιὸς ὁ πολυχρόνιος· χρόνου γὰρ χρεία τοῖς ὀρθὰ βουλευομένοις. κατὰ γὰρ τὴν τραγῳδίαν φρονεῖν οἱ ταχεῖς οὐκ ἀσφαλεῖς.* (Vers. 363.) *Μεταμώνια δὲ τὰ μάταια καὶ μὴ ὀνοῦντα, ὅ ἐστιν ὠφελοῦντα, ἵνα ἐκ τοῦ μ̄ στερητικοῦ καὶ τοῦ ὀνῶ ἔχῃ κρᾶσιν ἡ λέξις τὸ ō καὶ η̄ εἰς ω̄ μέγα, ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ δῶμα γίνεται, καὶ ἐπὶ τοῦ σιωπ.. καὶ ἑτέρων πολλῶν. εἰ δὲ καὶ μεταμώλια γράφεται, εἴη ἂν ὁ σχηματισμὸς Ἀττικός. Ἀθηναῖοι γὰρ ἀντὶ τοῦ ν̄ ἔστιν ὅτε λ̄ τιθέασιν, ὁποῖον καὶ τὸ νίτρον καὶ ὁ πνεύμων, ἃ ἐκεῖνοι λί*τρον φασὶ καὶ πλεύμονα, ὡς δηλοῖ καὶ ὁ κωμικὸς ἐν τῷ, ψευδολίτρου κονίας, καὶ ἐν τῷ, πλευμόνων ἀνθάψεται. ὅμοιον δὲ τούτοις καὶ τὸν νεογιλόν· κἀνταῦθα γὰρ τὸ λ̄ τοῦ ν̄ ἀντέγκειται. νεογιλὸν γὰρ τὸ νεωστὶ γινόμενον, καὶ ὡς ἐν ἀνθ᾽ ἑνὸς κοινότερον φράσαι, νεογνόν. τάχα*
26 *δὲ καὶ τὸ γάλα οἱονεὶ γάνα ἐστὶ διὰ τὸ ἐξ αὐτοῦ γάνος.* *(Vers. 366.) *Ὥς περ δῶμα πηκτὸν τὸ εὐπαγὲς, προσυπακουομένου δηλονότι τοῦ εὖ, οὕτω καὶ ἅρματα κολλητὰ, ὅ ἐστιν ἅρμα κολλητὸν, τὸ εὖ κεκολλημένον ἤγουν συμπεπηγμένον. οὐ δή που γὰρ ἀναγκαίως κόλλῃ τὸ ἅρμα συνείχετο· σφῆνες γὰρ μάλιστα καὶ ἧλοι ἁρμόττουσιν αὐτό.* (Vers. 367.) *Ἔστι πατρωνυμικὸς τύπος καὶ διὰ τοῦ ιος· οὕτω γὰρ Τελαμώνιος Αἴας *ὁ τοῦ Τελαμῶνος, καὶ Σθένελος Καπανήιος υἱὸς ὁ τοῦ Καπανῆος, ὡς εἰκὸς*

*δὲ καὶ Πηλήιος ὁ τοῦ Πηλῆος, καὶ Νηλήιος ὁ τοῦ Νηλῆος κατὰ τὸ, Νηλήιοι ἵπποι· ὅθεν καὶ ἀνα-
λόγως Καπανηιάδης ἐκ τοῦ Καπανήιος παρῆκται κατὰ τὸ δέξιος δεξιάδης καὶ τὰ ὅμοια. δύναται δὲ
οὕτως εἶναι καὶ Πηληιάδης καὶ Νηληιάδης καὶ ὅσα τοιαῦτα· ἴσως δὲ καὶ ἐκ τοῦ Καπανεὺς Καπά-
νειος διαλέλυται ὁ Καπανήιος υἱὸς, προστεθειμένου τοῦ υἱὸς πρὸς διαστολὴν κτητικοῦ τινὸς, οἷον τοῦ
Καπάνειος οἶκος ἢ Καπανήιος ἵππος.* (Vers. 371.) *Ὁ ἐν πολέμῳ δειλὸς ἀκούσοι ἂν οἰκείως τὸ περὶ
τοῦ βασιλέως πρὸς τὸν Διομήδην ῥηθέν· ὤ μοι δεῖνα, τί πτώσσεις, τί δ᾽ ὀπιπτεύεις πολέμοιο γεφύρας;
τίνες δὲ αὗται, πρὸ ὀλίγου γέγραπται. Σημείωσαι δὲ ὅτι πάνυ ἀστεῖος ὁ λόγος οὗτος. ἐπεὶ γὰρ ἐφ᾽
ἅρματος ὁ Διομήδης ἵσταται, σκώπτει αὐτὸν ὁ βασιλεὺς πεζὸς περιιὼν ὡς ἐξ ἀπόπτου τὸν πόλεμον βλέ-
ποντα καὶ τὰς αὐ*τοῦ διεξόδους ὡς ἀπὸ σκοπιᾶς τινὸς καθορῶντα τοῦ ἅρματος, καὶ ὡς εἰπεῖν ἀπὸ
περιωπῆς, καθὰ ὑπεμφαίνει τὸ ὀπιπτεύεις· ἀπὸ τοῦ ὄπτω γὰρ γίνεται καὶ αὐτὸ, καθὰ καὶ ἡ περιοπὴ,
ἤγουν ἡ τῶν πέριξ ὀπωπή. ὄπτω γὰρ, καὶ κατὰ παραγωγὴν ὀπτεύω, καὶ ὀπιπτεύω κατὰ ἀναδιπλα-
σιασμόν· ἐκ δὲ τοῦ τοιούτου ῥήματος καὶ ὁ ἀλλαχοῦ δηλούμενος παρθενοπίπης καὶ πυῤῥοπίπης καὶ
ὅσα τοιαῦτα, ἔτι δὲ καὶ ὁ Ὀππιανός· διὸ καὶ ἐν δυσὶ π̄ γράφεται ἀπὸ συγκοπῆς.* (Vers. 372.) *Τὸ,*
369 *οὐ μὲν Τυδέϊ γε ὧδε πτωκαζέμεν φίλον ἦεν, ἀλλὰ πολὺ πρὸ φίλων ἑτάρων δηΐοισι μάχεσθαι, λέγεται
μὲν παρὰ τοῦ βασιλέως, ἵνα τὸν Διομήδην καταιδέσῃ ὡς μὴ τῷ πατρὶ ὅμοιον. δύναται δὲ παρῳδεῖσθαι
εἰς γενναῖον πρόμα*χον.* (Vers. 371.) *Ἰστέον δὲ ὅτι προϋπόκειται μὲν τὸ πτώσσω ὡς τὸ, τί πτώσσεις·* 484
*ἐξ αὐτοῦ δὲ γίνεται τὸ πτώσκω· ἐκεῖθεν δὲ τὸ πτωσκάζω καθ᾽ ὁμοιότητα τοῦ ἀλύσκω ἀλυσκάζω· καὶ ὅτι
πτίσσω μὲν κοινὸν καὶ Ἀττικὸν, πτώσσω δὲ Ἰωνικόν. οὕτω δὲ καὶ ῥήσσω ῥώσσω, ἐξ οὗ καὶ ῥὼξ ῥωγὸς
ὡς τὸ, ἀνὰ ῥῶγας μεγάροιο. ἐκ δὲ τοῦ πτώσσω καὶ ὁ πτὼξ, καὶ ὁ πολυπτὼξ τόπος ἤγουν ὁ ἔχων
πτῶκας πολλούς.* (Vers. 373.) *Τὸ δὲ, πρὸ φίλων μάχεσθαι, ἐντελῶς γέγραπται. ἀπ᾽ αὐτοῦ δὲ ἐλλι-
πῶς ἐπινενόηται τὸ προμάχεσθαι, οὗ περ ἡ σημασία τὸ πρὸ φίλων ἢ πατρίδος ἢ γονέων ἢ ἑτέρων τινῶν
μάχεσθαι.* (Vers. 374. sq.) *Ὁ ἐπαινῶν ἀριστέα τινὰ, ὃν οὐκ οἶδεν ὀφθαλμοῖς, εἴποι ἂν, ὅτι Ὣς
φάσαν οἵ μιν ἴδοντο πονεύμενον· οὐ γὰρ ἔγωγε ἤντησα οὐδὲ ἴδον· περὶ δ᾽ ἄλλων φασὶ γενέσθαι, ἤγουν
περιγενέσθαι, ταὐτὸν δὲ εἰπεῖν περιττότερον *γενέσθαι τῶν ἄλλων. οὕτω δὲ καὶ περιεῖναι τινῶν τὸ
περιττότερον ἐκείνων εἶναι, οἷον περὶ μὲν βουλῇ Δαναῶν ἐστέ· ὡς νοεῖσθαι τὴν περὶ πρόθεσιν ἐν τοῖς
τοιούτοις ἀντὶ τοῦ περισσοτέρου, ὃς γινόμενος ἐκ τῆς περὶ προθέσεως καὶ τοῦ σόω τὸ ὁρμῶ δηλοῖ τὸν
ἄγαν ταχὺν καὶ σωστικὸν καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν μέγαν καὶ πολὺν κατά τινα ἀρετὴν, ὡς δηλοῖ τὸ περιττὸς
Ἀριστείδης, καὶ τὸ, περιττὸς τὴν σοφίαν, ὅμοιον ὂν τῷ πολὺς τὰ θεῖα καὶ τοῖς τοιούτοις· λέγει δέ
που καὶ Εὐριπίδης ἐπὶ ἐπαίνῳ τὸ, περισσὸς ὢν ἀνὴρ, ἀντὶ τοῦ μέγας, πολύς. καὶ οὕτω μὲν ὡς ἐπὶ
πολύ. λαμβάνεται δέ ποτε τὸ περιττὸν καὶ οὐκ ἐπὶ ἐπαίνου, ὡς καὶ ἐν τῷ, τὸ γὰρ περισσὰ πράττειν
οὐκ ἔχει νοῦν οὐδένα· καὶ ἐν τῷ, τὰ γὰρ περισσὰ κἀνόνητα σώματα. καὶ εἴη ἂν πρός γε τὸ τοιοῦτον
περιττὸν ἐπαινετὸν μάλιστα τὸ ἀπέριττον.* (Vers. 376. sqq.) *Εὐμηχάνως καὶ ἐνταῦθα παρεισοδιάζει
ὁ ποιητὴς πλατεῖαν Ἑλληνι*κὴν ἱστορίαν περὶ τοῦ ᾀδομένου Θηβαϊκοῦ πολέμου ἐν τῷ, τὸν βασιλέα
κατασμικρύνειν μὲν τὸν Διομήδην, ἐξαίρειν δὲ τὸν ἐκείνου πατέρα ὡς καὶ θαρσαλέον καὶ ἀνδρεῖον,
ὅ περ βαρύ ἐστι· μέγα γὰρ κακὸν υἱῷ πατρὸς ἀγαθοῦ τὸ μὴ πατρῴζειν. φησὶ γοῦν ὁ βασιλεὺς ὅτι τε
οὐκ ἦν πτοιαλέος ὁ Τυδεὺς, ὡς ὁ Διομήδης, καθὰ προσεχῶς ἐγράφη, καὶ ὅτι ἄτερ μὲν πολέμου
εἰσῆλθε Μυκήνας ὁ Τυδεὺς ξεῖνος ἅμα ἀντιθέῳ Πολυνείκεϊ λαὸν ἀγείρων κατὰ Ἐτεοκλέους καὶ Θη-
βαίων καὶ ζητῶν ἐπικούρους, ὅτε Θυέστης μὲν, ὁ τότε ἐπιτροπεύων κατὰ τοὺς παλαιοὺς Ἀγαμέμνονος,
ὡς καὶ ἐν τῇ β ῥαψῳδίᾳ γέγραπται, ἔτι δὲ καὶ οἱ Μυκηναῖοι ἤθελον δοῦναι. ὁ Ζεὺς δὲ ἐκώλυσε. καὶ
σημείωσαι ὅτι ἀπολογία τρόπον τινὰ ταῦτα τῷ βασιλεῖ πρὸς τὸν Διομήδην, ὃς εἴποι ἂν μὴ ἀναγκαῖος
ὀφειλέτης εἶναι συμμαχίας τῷ βασιλεῖ, ὅτι μηδ᾽ αὐτὸς Τυδεῖ τῷ πατρὶ πάλαι ποτὲ δεομέ*νῳ συνήρατο.
φησὶν οὖν ὁ βασιλεὺς ὑπὲρ μὲν ἑαυτοῦ ὅτι οὐκ οἶδεν αὐτὸς τὸν Τυδέα ὡς νεώτατος ὢν τότε, ὑπὲρ
δὲ τοῦ ῥηθέντος ἐπιτρόπου καὶ τῶν συμπολιτῶν, ὅτι ἐκείνους θέλοντας συμμαχῆσαι διεκώλυσε τὸ
δαιμόνιον, ᾧ πείθεσθαι δεῖ. φησὶ γὰρ ὅτι* (Vers. 380.) *Οἱ δ᾽ ἔθελον δοῦναι καὶ ἐπήνεον ὡς ἐκέλευον
καὶ ἑξῆς. ἔνθα σημείωσαι τὸ, οἱ δέ· Μυκήνας γὰρ εἰπὼν ἐπάγει τὸ, οἱ δὲ, ὡς ταὐτὸν ὂν Μυκήνας
καὶ Μυκηναίους εἰπεῖν. πόλις γὰρ οἱ πολῖται εἰσὶ κατὰ τὸ, οὐδέν ἐστιν οὔτε πόλις οὔτε ναῦς ἔρημος*

ἀνδρῶν μὴ συνοικούντων ἔσω. διὸ καὶ ἐν τῇ α′ ῥαψῳδίᾳ ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν, ὅτε δὲ ἡ ναῦς ἐνελιμενίσθη, ἔφη· οἱ δ᾽ ὅτε δὴ λιμένος ἐντὸς ἵκοντο, ἤγουν οἱ περὶ τὴν νῆα, ὡς ταὐτὸν ὂν εἰπεῖν ἡ ναῦς καὶ οἱ τῆς νέως. ἴσως δὲ καὶ διὰ τὸ πάντη φανερὸν ἐσίγησε καὶ τοὺς Μυκηναίους καὶ τοὺς ναύτας, ὡς καὶ ἐν τῷ, τήν ῥα βίῃ ἀέκοντος ἀπηύρων. οὐ γὰρ λέγει τίνες ἀπηύρων *τὴν Βρισηίδα, ὡς δήλων καὶ αὐτῶν ὄντων. Ἰστέον δὲ ὅτι τοῦ τὸν Οἰδίποδα κατὰ τῶν ῥηθέντων αὐτοῦ δύο παίδων ἀγανακτῆσαι καὶ ἐπαράσασθαι διαλαχεῖν αἵματι καὶ σιδήρῳ τὴν βασιλείαν, ἀφ᾽ ἧς αἰτίας ὁ Θηβαϊκὸς ἐξήφθη πόλεμος, ἄλλοι μὲν ἄλλας αἰτίας ἀποδεδώκασιν, ἐν αἷς καὶ μοῖρά τις χρεῶν παραδέδοται τὸν πατέρα λυπήσασα, καὶ τὸ μὴ προστῆναι δὲ αὐτοῦ ἐξωθουμένου τῆς πατρίδος. τινὲς δὲ αἰτίαν γενέσθαι τοῦ κακοῦ λέγουσι μητρυιὰν ἐπιγενομένην αὐτοῖς. ἀποβαλὼν γάρ, φασιν, Οἰδίπους Ἰοκάστην ἔγημεν Ἀστυμέδουσαν, ἥ τις διαβαλοῦσα τοὺς προγόνους τόν τε Πολυνείκην καὶ τὸν Ἐτεοκλέα ὡς πειρῶντας αὐτὴν ἐξέμηνε
485 τὸν Οἰδίποδα εἰς θυμὸν καὶ ἀνεκύκησε τὰ ἱστο*ρούμενα. λέγεται δὲ καὶ ὅτι Ἄδραστος βασιλεὺς Ἄργους, χρησμὸν ἔχων λέοντι καὶ κάπρῳ συνοικῆσαι τὰς θυγατέρας καὶ ἰδὼν ἱκετεύσαντας εἰς αὐτὸν, Τυδέα μὲν συὸς ἐναπτόμενον δέρας, Πολυνείκην δὲ λέοντος δέρος χαίτῃ πεφρικὸς, κατὰ τὴν τραγῳδίαν εἰπεῖν, συνέλαβεν ἐπ᾽ αὐτοῖς τὸν χρησμὸν, καὶ ἔδωκε Τυδεῖ μὲν Δηιπύλην, ἐξ ὧν Διομήδην, Ἀργείαν δὲ Πολυνείκει. ἕτεροι δὲ παράσημα εἶναι τοῖς ἥρωσι τούτοις φασὶν ἐν ταῖς ἀσπίσι λέοντα καὶ κάπρον, ἐξ ὧν τὸν Ἄδραστον ἐναχθέντα εἰς τὸν νοῦν τοῦ χρησμοῦ συζεῦξαι τοῖς ξένοις τὰς θυγατέρας. εἰσὶ δὲ οἳ καὶ φιλονεικῆσαι αὐτοὺς οἴονται περὶ τῆς ξενίας ἐν τῷ τοῦ Ἀδράστου οἴκῳ, καὶ τὴν μάχην εἰκασθῆναι τοῦ μὲν εἰς λέοντος ὀργὴν, τοῦ δὲ εἰς ὁρμὴν συός. καὶ οὕτω ἐπιγαμβρεῦσαι αὐτοὺς τῷ βασιλεῖ, ἐφ᾽ ᾧ φυγάδας ὄντας καταγα*γεῖν εἰς τὰ οἰκεῖα. (Vers. 377.) Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι τὸ ξεῖνος διασαφητικόν ἐστι τοῦ ἄτερ πολέμου, ἵνα μὴ νοοῖτο κατ᾽ ἐμπορίαν ἢ ἐκ παρόδου ὁ Τυδεὺς εἰς Μυκήνας ἐλθεῖν, ἀλλὰ διὰ πρεσβείαν, ἧς χάριν ἐπεξενώθη ἐκεῖ, καὶ ὅτι μέση λέξις ὁ ξεῖνος· λέγεται γὰρ οὕτω καὶ ὁ δεχόμενός τινα εἰς ξενίαν καὶ ὁ δεχθεὶς, ὥς περ καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ ἱκέτης ὁ ἱκετεύσας τε καὶ ἱκετευθείς. περὶ μέντοι τῶν ἐκ τούτων συνθέτων, τί δή ποτε σημαίνουσι, προδεδήλωται, ἤγουν ὅτι πρόξενος μὲν ὁ ὑπὸ πόλεως ἠξιωμένος ἐν τῇ σφετέρᾳ προΐστασθαι ξένων, οἷος ὁ Ἀντήνωρ ἐν τοῖς Τρωσὶ, καὶ ὁποῖοι 370
οἱ βασιλικοὶ διοικηταί. ἀπ᾽ αὐτοῦ δὲ κατὰ μεταφορὰν καὶ ὁ καλοῦ τινὸς ἢ κακοῦ αἴτιος οὕτω λέγεται, οἷον, ἀπωλείας πρόξενος ἢ φθορᾶς ἢ σωτηρίας ἢ ὑγείας, ὡς παρ᾽ ἑαυτῷ ξενίσας οἷον τὸ πρᾶγμα, εἶτα ἑτέροις διαπεμψάμενος. ἰδιόξενος δὲ ὁ ἰδίᾳ ἢ πατρόθεν ξένος, ὡς Μενελάῳ Τηλέμαχος καὶ ὁ μυθικὸς Μέντης *τῷ Τηλεμάχῳ. ἀστόξενος δὲ ὁ ἐκ προγόνων τισὶν ἐπιχώριος, ὡς Ἀτρεὺς Φρυξὶ καὶ Τεῦκρος Τρωσίν· ἀπὸ γὰρ προγόνων Φρὺξ μὲν ὁ Πελοποννήσιος Ἀτρεὺς, Τρωικὸς δὲ Τεῦκρος ὁ Σαλαμίνιος. δορύξενος δὲ ὁ πολέμου χάριν ἢ ἐκ πολέμου φιλιωθεὶς, ὡς Γλαῦκος καὶ Διομήδης. (Vers. 380.) Τὸ δὲ ἐπήνεον ἀντὶ τοῦ συνήνουν συγκατετίθεντο. πολλαχοῦ δὲ παρά τε ἄλλοις καὶ παρὰ τῷ ποιητῇ ἐπὶ τοιούτου σημαινομένου τίθεται τὸ ἐπαινεῖν, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ, ἐπὶ δ᾽ αἰνεῖτον βασιλῆες ἐν Ὀδυσσείᾳ. δῆλον δὲ ὡς ὁ μὴ οὕτως ἐπαινῶν ἀπηνὴς ἂν εἴη καὶ κρατερὸς κατὰ τὸ, ἀπηνέα τε κρατερόν τε. ἔστι δὲ καὶ ἄλλως ἀπηνὴς κατὰ τὸν κωμικὸν ὁ ἄπο αἴνου, ὡς ἐν ταῖς Νεφέλαις φαίνεται. ὁ τοιοῦτος δὲ ἀντικεῖσθαι δοκεῖ τῷ ἐπαινετῷ. ὁ δέ γε προειρημένος ἀπηνὴς λέγοιτο ἂν καὶ ἀπηλεγὴς, ὃς ἀπηλεγέως ἀποεί-
486 ποι ἂν, ὡς μὴ ἐπαινῶν δηλαδὴ, τουτέστι συγκατατιθέμενος. *(Vers. 376. sqq.) Τυδέως Μυκήνας εἰσελθόντος, ὡς ἐρρέθη, καὶ λαὸν ἀγείροντος οἳ ῥα τότ᾽ ἐστρατόωντο ἱερὰ προς τείχεα Θήβης ἐπικουρίας δεόμενοι, Μυκηναῖοι μὲν ἤθελον δοῦναι καὶ ἐπήνεον, καθὰ καὶ αὐτὸ εἴρηται· ἀλλὰ Ζεὺς ἔτρεψε παραίσια σήματα φαίνων. εἶτα πλατύνων τὴν ἱστορίαν φησί· οἱ δ᾽ ἐπεὶ οὖν ᾤχοντο, ἰδὲ πρὸ ὁδοῦ ἐγένοντο, Ἀσωπὸν δ᾽ ἵκοντο βαθύσχοινον, λεχεποίην, ἔνθ᾽ αὖτ᾽ ἀγγελίην ἐπὶ Τυδῆ στεῖλαν Ἀχαιοί, τουτέστιν ἐπὶ ἀγγελίαν ἔπεμψαν τὸν Τυδέα, ὃ καὶ Ἀχαιοὶ ἐν Τροίᾳ ἐποίησαν, ὡς προϊστόρηται, στείλαντες ἐκεῖ Ὀδυσσέα καὶ Μενέλαον. αὐτὰρ ὁ βῆ, πολέας δὲ κιχήσατο Καδμείωνας δαινυμένους κατὰ τὸ βασιλικὸν δῶμα. ἔνθ᾽ οὐδὲ ξεῖνός περ ἐὼν ἱππηλάτα Τυδεὺς τάρβει μοῦνος ἐὼν πολέσιν μετὰ Καδμείοισιν· ἀλλ᾽ ὅ γ᾽ ἀεθλεύειν προκαλίζετο, ἐν τῷ τηνικαῦτα παρευρημένῳ γυμνικῷ, φασὶν, ἀγῶνι, πάντα δ᾽ ἐνίκα ῥηιδίως· τοίη οἱ ἐπίῤῥοθος ἦεν Ἀθήνη. οἱ δὲ χολωσάμενοι Καδμεῖοι, κέντορες ἵππων, ἂψ ἀνερχομένῳ, ἤγουν ἐπανιόντι εἰς τοὺς ἑαυτοῦ πυκινὸν λόχον εἷσαν, ἄγον*τες κούρους πεντήκοντα,

371 δύο δ' ἡγήτορες ἦσαν, Μαίων Αἱμονίδης καὶ Λυκοφόντης υἱὸς Αὐτοφόνου. Τυδεὺς μὲν καὶ τοῖσιν ἀεικέα πότμον ἐφῆκεν· ὃ γοργῶς ἑρμηνεύων φησί· πάντας ἔπεφνεν, ἕνα δ' οἶον ἵει οἶκόνδε νέεσθαι, ἄγγελον δηλαδὴ τοῦ κακοῦ. Μαίον' ἄρα προέηκε θεῶν τεράεσσι πιθήσας. εἶτα συμπληρῶν ὁ βασιλεὺς τὸ διήγημα ἐπὶ θαύματι τοῦ Τυδέως φησί· τοῖος ἔην Τυδεὺς Αἰτώλιος· ἀλλὰ τὸν υἱὸν γείνατο, εἷο, τουτέστιν αὐτοῦ, χέρηα μάχῃ, ἀγορῇ δέ τ' ἀμείνω· ὃ βαρὺ σκῶμμα ἔδοξεν ἂν τῷ Διομήδει, ὡς μὴ πρέπον ἥρωι τοιούτῳ· ἐχρῆν γὰρ μᾶλλον ἄλλως ἔχειν κατὰ τὸν εἰπόντα, ὡς ἐν νεότητι γλῶσσαν μὲν ἀργὴν, χεῖρα δ' εἶχον ἐργάτιν. διὸ καὶ αἰδεσθεὶς, ὡς καὶ προσεσημείωται, ἄρτι μὲν σιγᾷ, οὐδὲν ἀμειψάμενος, μὴ καὶ βεβαιώσῃ ἔργοις αὐτοῖς τὸ λάλος εἶναι· ἐν τοῖς ἑξῆς δὲ διαδείξας τὴν ἐν αὐτῷ ἀνδρίαν ταμιεύσεται ἀντειπεῖν τῷ βασιλεῖ κρατερῶς, ὅτε ἀγεννῶς ἴδῃ ἐκεῖνον διατιθέμενον. φιλομαθὴς δὲ καὶ μνήμων ὁ βασιλεὺς, ἐν οἷς εἶπε, φαίνεται, οὕτως ἀκριβῶς μεμνημένος παλαιᾶς πράξεως, ὡς καὶ ὀνόματα ἐκτιθέναι λοχαγῶν καὶ ποσότητα τῶν ἐν τῷ λόχῳ πεσόντων, καὶ τίς ποτε ἦν ὁ ἐκεῖθεν διασωθείς· φιλοῖτο δ' ἂν μάλιστα τῷ Διομήδει ὡς οὕτω τὴν τοῦ πατρὸς Τυδέως ἀριστείαν ἐς ψυχὴν ἐπιμελῶς μνήμης χάριν ἀπογραψάμενος, εἰ καὶ ἄλλως ἴσως ὑποδάκνει αὐτὸν ὅτι μὴ ἐχαρακτήρισεν ὁ βασιλεὺς τὸν Τυδέα καὶ ἀγορητὴν δεξιόν. ὅρα δὲ καὶ ὡς εὐμεθόδως ἐν ὀλιγίστῳ πρῶτον ὑπολαλήσας τὴν τοῦ Τυδέως εἰς Μυκήνας ἔλευσιν ἐν τῷ, ἤτοι μὲν γὰρ ἄτερ πολέμου εἰσῆλθε Μυκήνας καὶ ἑξῆς, εἶτα ποικιλίας χάριν ἐπλάτυνε τὴν ἱστορίαν σαφῶς. (Vers. 381.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, Ζεὺς ἔτρεψεν, ἤγουν παρέτρεψεν, ἐκώλυσε παραίσια σήματα φαίνων, παραδηλοῖ ἐξ ἀέρος τινὰ καὶ τότε συμβῆναι σύμβολα, ὡς εἰκὸς, δι' ὧν ἐκωλύθησαν οἱ Μυκηναῖοι συμμαχίαν δοῦναι τοῖς Ἀργείοις· εἰκὸς δὲ καὶ ἔκ τινων μαντειῶν γενέσθαι τὴν ἀποτροπὴν, ἐπειδὴ πάντες οἱ χρησμολογοῦντες ὑποφῆται Διὸς ἐλέγοντο, οἷα πανομφαίου. σημείωσαι δὲ τὸ ῥηθὲν, Ζεὺς ἔτρεψεν, εἰς τὸ, Ζεὺς τερπικέραυνος· δοκεῖ γὰρ εἶναι τερπικέραυνος ὁ τρέπων ἐν τῷ ἀφιέναι κεραυνοὺς, καθὰ ἐνταῦθα ἔτρεψε, σήματα φήνας. Παραίσια δὲ τὰ παρὰ τοῖς ὕστερον ἀπαίσια· πολλάκις γὰρ ἡ παρὰ πρόθεσις ταὐτὸν τῇ ἀπὸ προθέσει δύναται. (Vers. 382.) Τοῦ δὲ ᾤχοντο διασαφητικόν ἐστι τὸ πρὸ ὁδοῦ ἐγένοντο, ἵνα μὴ ἐπὶ θανάτου νοηθείη ἡ λέξις· οἴχεσθαι γὰρ πολλαχοῦ καὶ τὸ θνήσκειν λέγεται. καὶ ἔστι νῦν τὸ ᾤχοντο ταὐτὸν τῷ ἐπορεύθησαν, προέκοψαν εἰς 487 ὁδόν. Τὸ δὲ, πρὸ ὁδοῦ ἐγένοντο, περίφρασίς ἐστι τοῦ προώδευσαν. ἐκ δὲ τούτου τοῦ πρὸ ὁδοῦ συνετέθη ὁ φροῦδος, οἷον· φρούδου γὰρ ἤδη τοῦ κακοῦ μείων λόγος· καὶ, ἐπεὶ δὲ φροῦδος Ἀργείων στρατὸς, ὅ ἐστιν ἐπεὶ ᾤχοντο οἱ Ἀργεῖοι. ὁμαλῶς μὲν οὖν ἐκφωνεῖται τὸ, πρὸ ὁδοῦ· τραχύφωνον δὲ τὸ φροῦδος, λαμβανόμενόν ποτε καὶ ἀντὶ τοῦ ἀφανοῦς σκωπτικῶς. Σημείωσαι δὲ ὅτι πρὸ ὁδοῦ οἱ μεθ' Ὅμηρον λέγουσιν, ὡς Παυσανίας δηλοῖ, τὸ ἀναγκαιότερον καὶ ὡς εἰπεῖν προὔργου. (Vers. 383.) Ἀσωπὸς δὲ ὅτι Βοιώτιος ποταμὸς, πᾶσι δῆλον ἐστίν. οὕτω δὲ δῆλον καὶ ὡς τὰ ποτάμια ὕδατα διὰ τὸ γόνιμον πολυβοτανά εἰσι. διὸ καὶ ὁ Ἀσωπὸς βαθύσχοινος ἱστορεῖται παρὰ τῷ ποιητῇ, ἔτι δὲ καὶ λεχεποίης, ὡς πολλὴν ποίην τρέφων ἤγουν βοτάνην, ἐν ᾗ λέξεταί τις ἤγουν κατακοιμηθείη διὰ τὸ δασύ. (Vers. 384.) Τὸ δὲ Τυδῆ οὐκ ἀπὸ τοῦ Τυδέα συνῄρηται, ἀλλ' ἀποκέκοπται ἐκ τοῦ Τυδῆα, καθά περ ἀρέσκει τοῖς τεχνικοῖς. οὕτω δὲ καὶ τὸν Ὀδυσσῆα Ὀδυσσῆ ἔστιν εἰπεῖν, καὶ ἕτερα δὲ ὅμοια. (Vers. 385.) Τοῦ δὲ Καδμείωνας πρωτότυπον οἱ Καδμεῖοι, ὃ κατωτέρω κεῖται καί ἐστιν ὡς πατρωνυμικὸν καθ' ὁμοιότητα τοῦ Ἀτρείων καὶ Πηλείων καὶ τῶν ὁμοίων. (Vers. 387.) Τὸ δὲ, ξεῖνός περ ἐὼν, θρασύτητα τοῦ Τυδέως ἐμφαίνει, ὡς μὴ δέον ὂν ξεῖνον ἐόντα ἔριδα προφέρειν τοῖς ξενοδόχοις μή πως, Ὁμηρικῶς εἰπεῖν, ἑαυτοῦ πάντα κολούῃ· καὶ ἄλλως δὲ εἰπεῖν, συχνὸς ἐν τούτοις τῷ βασιλεῖ ὁ τοῦ καθ' Ὅμηρον ἱππηλατοῦντος Τυδέως ἔπαινος, εἴ περ οὐδὲ ξένος καὶ ἐν πολλοῖς μόνος ὢν ἐν ἀλλοτρίᾳ ἐτάρβει, ἀλλὰ προεκαλεῖτο ἀθλεῖν, ἔνθα ἐχρῆν αὐτὸν ἢ ὡς ξένους αἰδεῖσθαι τοὺς Καδμείους ἢ φοβεῖσθαι ὡς πολεμίους, εἰ μὴ τὸ θάρσος ἐκώλυε καὶ οὐ προεκαλεῖτο μὲν αὐτοὺς, ὁ δὲ λόγος ἔργων ἦν κενὸς, καὶ οὐχ' ἁπλῶς ἐνίκα, ἀλλὰ πάντα ἐνίκα, καὶ οὐδὲ σὺν πόνῳ, ἀλλὰ ῥηιδίως. καὶ τὴν Ἀθηνᾶν δὲ εἶχεν ἐπιτάῤῥοθον ἤτοι βοηθόν· ἦν ἄρα καὶ θεοφιλὴς, καὶ μάλιστα κατ' Ἀθηνᾶν, ὅ ἐστι φρόνησιν· ἔοικε γὰρ συνετῶς μεταχειρίσασθαι τὰ ἐκεῖσε ἄεθλα ὁ Τυδεύς. (Vers. 389.) Τὸ δὲ, πάντα ἐνίκα, οὐ μόνον ἄνδρα ὑποδηλοῖ, ἀλλὰ μάλιστα, πάντα τὰ ἄεθλα, ληφθέντος τοῦ τοιούτου ὀνόματος κατὰ κοινοῦ ἐκ τοῦ ἀεθλεύειν ῥήματος, ὃ καὶ ἐπ' ἄλλων πολλῶν φαίνεται γίνεσθαι. (Vers. 390.) Τὸ δὲ ἐπίῤῥοθος

ὅτι πρωτότυπόν ἐστι τοῦ ἐπιτάῤῥοθος, ἐν ἄλλοις δηλοῦται. οἱ δὲ Καδμεῖοι ὥς περ καὶ οἱ Καδμείωνες ἑτερωνύμως ἔχουσι πρὸς τὴν πατρίδα τὰς Θήβας ἑξῆς Θηβαῖοι καλοῦνται. παρώνυμοι δέ εἰσι τῷ προγόνῳ Κάδμῳ τῷ ἐκ Φοινίκης, ὃ μυριαχοῦ καθωμίληται. παράγονται δὲ Καδμεῖοι μὲν ἀπὸ τῆς Καδμηΐδος γῆς, ἵνα ᾖ ἐκεῖθεν Καδμήϊος Καδμεῖος κατὰ τὸ ἀχρήϊος ἀχρεῖος, περὶ οὗ προ*δεδήλωται. Καδμείωνες δὲ ἀπ᾽ αὐτοῦ δὴ τοῦ Καδμεῖοι· οὐ γὰρ ἔστιν εἰπεῖν ἀκριβῶς πατρωνυμεῖσθαι τοὺς Καδμείωνας, ἵνα ᾖ, ὥς περ Οὐρανὸς Οὐρανίδης Οὐρανίων κατὰ τὸ Κρονίδης Κρονίων, οὕτω καὶ Κάδμος Καδμείων· ἐγράφετο γὰρ ἂν οὕτω διὰ τοῦ ῑ, καθὰ καὶ Οὐρανίων. δοκεῖ δὲ ἀπὸ τοῦ κάζω τὸ κοσμῶ παρῆχθαι ὁ Κάδμος καί πως δηλοῖ τὸν κόσμιον, τραπέντος κἀνταῦθα τοῦ ζ εἰς δ συνήθως, ὡς καὶ ἐν τῷ ὀκλάζω, ὀκλαδίας δίφρος, καὶ χειμάζω χειμάδιον, καὶ ἐν ἑτέροις μυρίοις τοῖς καὶ προδηλωθεῖσιν. Ἰστέον δὲ ὅτι οὐ κύριον μόνον ὁ Κάδμος, ἀλλὰ καὶ Ἑρμοῦ ἐπίθετον, οὗ παράγωγον ὁ Καδμίλος παρὰ Λυκόφρονι. καὶ ὄρους δὲ ὄνομα. φησὶ γοῦν ὁ Στράβων ὅτι Κάδμος ὄρος, ἐξ οὗ Λύκος ῥέει ποταμὸς εὐμεγέθης, προσβάλλων τῷ Μαιάνδρῳ. (Vers. 391.) Κέντορες δὲ ἵππων οὐ μόνον οἱ, ὡς ἐῤῥέθη, εὖ πωλοδα- 372 μνοῦντες, ἀλλὰ καὶ οἱ τεχνικῶς ἡνιοχοῦντες, ὁποῖον ἐν Ὀδυσσείᾳ τὸ, νόῳ δ᾽ ἐ*πέβαλλεν ἱμάσθλην. (Vers. 392.) Πυκινὸν δὲ λόχον ὁ ποιητὴς λέγει οὐ μόνον ὡς κατὰ σύνεσιν γινόμενον, ἀλλὰ καὶ ὡς δέον ὂν τοὺς ἐλλοχῶντας πυκνοῦν ἑαυτοὺς, ἵνα λανθάνωσι. διὸ καὶ λόχον εἷσαν, φησὶν, ὅ ἐστιν ἐκάθισαν, ὡς τῶν ἐλλοχώντων κεῖσθαι οἷον ὀφειλόντων καὶ ὑποκαθῆσθαι, ἵνα ὑποκρύπτωνται. παρηχεῖται δέ πως πρὸς τὸ λόχον εἷσαν τὸ ἡγήτορες ἦσαν καθ᾽ ὁμοιότητα τοῦ, ἔδεισαν θεοὶ οὐδέ τ᾽ ἔδησαν, καὶ τῶν τοιούτων, ἃ προδεδήλωται. (Vers. 393.) Ὅρα δ᾽ ἐν τούτοις ὅτι τοὺς πεντήκοντα ἄνδρας λόχον εἶπε, καὶ μήν τινες λόχον φασὶ τῶν ἐξ εἰκοσιτεσσάρων ἀνδρῶν. ἴσως δὲ καὶ ὁ ποιητὴς νῦν τοῦτο ἐμφαίνει, εἰπὼν 488 ὅτι κοῦροι πεν*τήκοντα δύο δ᾽ ἡγήτορες ἦσαν. εἰκοσιτέσσαρες γὰρ ἄνδρες καὶ αὖ πάλιν τοσοῦτοι ἀνὰ ἕνα εἶχον ἡγήτορα, ταὐτὸν δὲ εἰπεῖν, λοχαγὸν, ὡς δηλοῖ τὸ λόχον ἄγοντες. ὅτι δὲ ὁ Ξενοφῶν ἐξ ἑκατὸν συντετάχθαι τὸν λόχον βούλεται, εἴσεται ὁ ἐκείνῳ ἐντυχὼν εἰπόντι· λόχος ἕκαστος εἰς ἑκατόν. ἡ δὲ τραγῳδία καὶ ἄλλοι λόχον φασὶ τὸ ἁπλῶς στρατιωτικὸν σύνταγμα, καὶ λοχαγὸν τὸν τούτου ἄρχοντα. Ἰστέον δὲ ὅτι κοῦρον τὸν νέον λέγειν εἰδὼς Ὅμηρος, οὔ φησι διὰ διφθόγγου καὶ τὸν κόρον, ἐξ οὗ τὸ κορέννυσθαι. παρεκκλίνουσι γὰρ καὶ Ἴωνες τὴν τῶν λέξεων, ὅπῃ δυνατὸν, ὁμωνυμίαν τὴν κατὰ συνέμπτωσιν ὁμόφωνον. οὕτω καὶ οὖρος μὲν λέγεται ὁ ὅρος Ἰαστὶ, οὐ μήν ποτε καὶ τὸ ὄρος τὸ οὐδέτερον. εἰ δὲ καὶ διὰ τὸν Οὖνον τὸ ἐθνικὸν ὀκνοῦσι τὸ ζῷον τὸν ὄνον διὰ τοῦ ῡ λέγειν, οὐκ ἔστιν ἐνστῆναι· πρὸς ὃ παίξας ὁ κωμι*κὸς ἔφη κατὰ δούλου ὡς Τὸ βάρος, ὃ σὺ φέρεις, οὖνος φέρει, συναλείψας τὴν εὐθεῖαν τοῦ ὄνου καὶ ἀποτελέσας γέλοιον· ὁ ὄνος γὰρ καὶ κράσει οὖνος. καὶ τοῦτο μὲν τοιοῦτον. εἰ δέ τι χρὴ ἐνταῦθα καὶ ἀστεΐσασθαι, σκοπητέον καὶ τὸ χολωσάμενοι καὶ τὸ λόχον εἷσαν. ἀναγραμματισθεὶς γὰρ καὶ νῦν ὁ χόλος τὸν λόχον ποιεῖ, ὥστε καὶ τῶν τοιούτων κατάρξαι δοκεῖ ὁ ποιητὴς τοῖς βουλομένοις οὕτω λέγειν, οἳ μάννα φασὶ τὸ τοῦ λόγου νᾶμα, καὶ ὅσα τοιαῦτα· ἐν οἷς καὶ τὸ μῦθος καὶ θυμὸς, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐγράφη, καὶ τὸ ἔμεινας καὶ ἔνειμας παρ᾽ Εὐριπίδῃ ἐν τῷ, οὐ μάντεως ὄπα ἔμεινας, οὐ χρόνῳ μακρῷ σκέψιν ἔνειμας· καὶ τὸ παρὰ Λυκόφρονι, πέλας καὶ λέπας περατοῦντα δύο στίχους συνεχεῖς, ὧν τὸ μὲν πέλας δηλοῖ τὸ ἐγγὺς, τὸ δὲ λέπας ὀρεινὴν τραχύτητα, ἐξ οὗ καὶ λεπαία χθὼν τραγικῶς ἡ ὀρεινή. δοκεῖ δ᾽ ἐξ ὀνοματοποιίας οὕτω τετυπῶσθαι καὶ ἡ λακέρυζα παρὰ *τὸ κελαρύζειν, τοιούτου τρόπου καὶ τὸ αἵματα ἰάματα, καὶ ἕτερα. ὅρα δ᾽ ἐν τούτοις καὶ ὅτι εὕρηνται παρὰ τῷ ποιητῇ πατέρων ὀνόματα υἱοῖς ἀποχρήσαντα εἰς κλῆσιν κατὰ ὁμοίαν μετάθεσιν γραμμάτων ποιηθέντα, ἣν καὶ ἀλλαχοῦ ἔγνωμεν. ἐν γοῦν Ὀδυσσείᾳ πατὴρ μὲν Αἴσων, Ἰάσων δὲ ὁ υἱὸς, κατὰ διάλυσιν τῆς αι διφθόγγου καὶ μετάθεσιν τοῦ ῑ. ἐνταῦθα δὲ (Vers. 394.) Αἵμων μὲν πατὴρ, Μαίων δὲ υἱὸς, τεθείσης τῆς αι διφθόγγου ἐν τῇ ἀρχῇ· Μαίων γάρ φησιν Αἱμονίδης. (Vers. 395.) Ὁ δὲ αὐτοφόνος ἀνδρείου κλῆσις ἐστὶν, ὃς οὐχ᾽ ἑτέροις ἐπιτάσσων ἀριστεύει, ἀλλ᾽ αὐτὸς φονεύων καὶ αὐτόχειρ τῆς ἀριστείας γενόμενος. δῆλον δὲ ὅτι μέτρου ποτὲ διδόντος καὶ ὁ αὐτοφόνος αὐτοφόντης ἂν ῥηθείη, καὶ ὁ λυκοφόντης λυκοφόνος. (Vers. 396.) Ἀεικὴς δὲ ὁ ῥηθεὶς πότμος διὰ τὸ κατ᾽ αὐτὸν ἀπρεπὲς, ὡς μὴ δέον ὂν τοσούτους ὑφ᾽ ἑνὶ πεσεῖν· πάντας γὰρ, φησιν, ἔπεφνεν. (Vers. 397.) Ἔστι δὲ τὸ ἔπεφνε διασαφητικὸν τοῦ, πότμον *ἐφῆκεν, ἵνα πότμος μὴ ἡ τύχη νοηθείη, ἀλλ᾽ ὁ θάνατος. (Vers. 398.) Τὸ δὲ

ἴει ἀδιάφορόν ἐστι πρὸς τὸ προέηκε· ποιητικὰ δὲ καὶ ἄμφω. ὁ δὲ ῥηθεὶς Μαίων ἢ ὡς κῆρυξ τιμηθεὶς ἀφείθη κατά τινας ἢ διά τι τέρας, ὥς φησιν ὁ ποιητής. εἰκὸς γὰρ τέρας φανῆναι τότε, ὅ περ σιγᾷ Ὅμηρος, ὡς μὴ ἀναγκαῖον ὂν ῥηθῆναι. (Vers. 399.) Ὁ δὲ Αἰτώλιος διφορεῖται ὁμοίως τῷ Δάρδανος Δαρδάνιος, κάπρος κάπριος, Κάϋστρος Καϋστριος, ἔκτοπος ἐκτόπιος, ὁ καὶ ἄφορμος παρὰ Σοφοκλεῖ, ἔγχωρος, οὗ χρῆσις παρὰ Λυκόφρονι, ἐγχώριος. (Vers. 400.) Τοῦ δὲ εἷο τὸ πρωτότυπον οὗ, καθάπερ καὶ τοῦ σοῦ τὸ σεῖο καὶ τοῦ ἐμοῦ τὸ ἐμεῖο. Τοῦ δὲ χέρηα ὀφείλει μὲν ἡ παραλήγουσα οἷα συγκοπεῖσα ἐκ τοῦ χερείονα γράφεσθαι κατὰ τὴν παραλήγουσαν διὰ τοῦ ε καὶ ι· νικᾷ δὲ ὅμως τὴν διὰ τοῦ η καὶ ι δίφθογγον ἔχειν κατὰ τὰ πλείω τῶν ἀντιγράφων. οὕτω δὲ καὶ τὸ χέρηι καὶ χέρηες, ὡς ἐν ἄλλοις φαίνεται. *(Vers. 402. sqq.) Κἂν ὁ Διομήδης ἐπιπληττόμενος σιωπᾷ, τὴν τοῦ βασιλέως αἰδεσθεὶς 489
ἐνιπὴν, ἤγουν τὴν διὰ λόγων ἐπίπληξιν καὶ κακολογίαν, ἐνίπτω γὰρ τὸ κακολογῶ, ὅθεν ἡ ἐνιπὴ κατὰ 4
373 τὸ τύπτω τέτυπα τυπὴ ἡ τύψις, ἀλλ᾽ ὁ Σθένελος καὶ τραχύτατα καὶ ῥητορικώτατα ἐπιχειρεῖ τῇ συγκρίσει, καὶ οὐ τὸν Διομήδην μόνον ἀπεναντίας τῷ βασιλεῖ κρείττω τοῦ πατρὸς Τυδέως ἀποδείκνυσιν, ἀλλὰ κοινῶς τῶν ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας κρείττονας ἀποφαίνει τοὺς ἐπιγόνους, παρεισάγων καὶ αὐτὸς ἱστορίαν τῆς τῶν Θηβῶν ἁλώσεως. λέγει γὰρ, (Vers. 404. sqq.) Ἀ*τρείδη, μὴ ψεύδε᾽, ἐπιστάμενος σάφα εἰπεῖν. τοῦτο δὲ παντὶ προσαρμόσει ἑκοντὶ κρύπτοντι τὴν ἀλήθειαν. ἔνθα σκοπητέον ὡς ὁ μὲν μὴ σάφα εἰδὼς οὐκ αἰτιατέος εἰ ψεύσεται, ὃς δὲ σαφῶς οἶδεν, ἀπαιτεῖται μὴ ψεύδεσθαι. (Vers. 410.) εἶτα ἐπάγει ὅτι μηδὲ πατέρας ὁμοίῃ ἔνθεο τιμῇ. ἡμεῖς τοι πατέρων οὐχ᾽ ἁπλῶς ἀμείνονες, ἀλλὰ μέγα ἀμείνονες εὐχόμεθα ἤτοι αὐχοῦμεν εἶναι. πόθεν δῆλον; ἡμεῖς καὶ Θήβης ἕδος εἵλομεν ἑπταπύλοιο, ἔνθα δηλαδὴ ἐκεῖνοι ἔπεσον. εἵλομεν δὲ αὐτὴν παυρότερον λαὸν ἀγαγόντες ὑπὸ τεῖχος Ἄρειον, τουτέστι τὸ τοῦ Ἄρεος, ἢ κρεῖττον τοῦ ἐνταῦθα κατὰ Τροίαν τείχους, ἢ ὀχυρώτερον, ὡς εἰκὸς, ἤ περ ὅτε οἱ πρόγονοι ταῖς Θήβαις ἐπεστράτευσαν. ἐκεῖ γοῦν, φησὶν, ἠνδραγαθήσαμεν καὶ ταῦτα σὺν ὀλίγῳ λαῷ καὶ κατὰ τείχους κρείττονος, ὅπου οἱ πρόγονοι πλείονες ὄντες ἐν χείρονι τειχίσματι ἐδυστύχησαν. καὶ ὅρα τὸ τοῦ Ὁμήρου ἀμφίγλωσσον, ὃς διὰ μὲν τοῦ βασιλέως *χείρους τῶν προγόνων τοὺς ἐπιγόνους ἐνέφηνε, διὰ δὲ τοῦ Σθενέλου τὸ ἀνάπαλιν ἀπέδειξεν. ἐν τούτοις δὲ (Vers. 407.) ὁ σχηματισμὸς τοῦ, ὑπὸ τεῖχος Ἄρειον, ὅμοιός ἐστι τῷ, ὅσοι ὑπὸ Ἴλιον ἦλθον. σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ὁ Σθένελος, ἵνα μὴ δόξῃ, ἀπαρακαλύπτως τῶν πατέρων ἄρτι καταφέρεσθαι, λέγει τὸ πᾶν ἐν Θήβαις ἀνύσαι τοὺς ἐπιγόνους τούς τε ἄλλους καὶ αὐτὸν, ἀνεπαχθῶς γὰρ καὶ ἑαυτὸν ἐπαινεῖ πειθομένους τεράεσσι θεῶν καὶ Ζηνὸς ἀρωγῇ, δεικνὺς πλαγίως πως αὐτοὺς καὶ θεοφιλεῖς, ἵνα μηδὲ εἰς τοῦτο ἐλαττοῖντο τοῦ Τυδέως, ὃν ἡ Ἀθηνᾶ ἐφίλει. τοὺς μέντοι προγόνους ὀλέσθαι φησὶν, οὐ δι᾽ ἀνανδρίαν ἀλλ᾽ ἀτασθαλίαν. φησὶ γάρ· (Vers. 409.) κεῖνοι δὲ σφετέρῃσιν ἀτασθαλίῃσιν ὄλοντο. παραλαλεῖ δὲ ἴσως τὸ τοῦ Πολυνείκους καὶ τὸ τοῦ Τυδέως ἐφάμαρτον, ἵνα καὶ κατὰ τοῦτο οἱ πατέρες ἐλαττοῖντο τῶν ἐπιγόνων, ἢ μάλιστα λέγει ὅτι οἱ Θηβαῖοι ὡς ἀτάσθαλοι ὤλοντο διὰ τὴν εἰς τὸν Πολυνείκην ἀδι*κίαν. εἶτα ἐπάγει λόγον, ὃν ἐρεῖ τις ὑπερεξαίρων ἑαυτὸν τῶν προγόνων. φησὶ γάρ· (Vers. 410.) τῷ μή μοι πατέρας πόθ᾽ ὁμοίῃ ἔνθεο τιμῇ. τοῦτο δὲ δεινῶς εἶπε, κωλύων τὴν ἐπ᾽ ἔλαττον σύγκρισιν. ὁ γὰρ ἐξαθερίζων τὸ ὁμοίῃ ἐντεθῆναι τιμῇ πῶς ἂν καταδέξοιτο τὴν ἐλάττονα; ὁποίαν προσεχῶς ὁ βασιλεὺς ὑπελάλησε κατὰ τοῦ Διομήδους, μὴ οὖσαν μὲν πάντῃ ἀπαρακάλυπτον κατὰ τὸ, ἦ ὀλίγον οἱ παῖδα ἐοικότα γείνατο Τυδεὺς, ἔχουσαν δ᾽ ὅμως καὶ αὐτὴν βαρύνειν τὸν ἥρωα. (Vers. 407.) Ἰστέον δὲ ὅτι παυρότερον λαὸν λέγει, τουτέστιν ὀλιγώτερον, οὐ μόνον οὗ εἶχον οἱ πρόγονοι, ἀλλὰ καὶ τοῦ τῶν Θηβαίων πλήθους. ἐννέα δέ φασιν εἶναι τὸν ἀριθμὸν τοὺς ἐπιγόνους· ἦσαν γὰρ Αἰγιαλεὺς Ἀδράστου, Θέρσανδρος Πολυνείκους, Διομήδης Τυδέως, Σθένελος Καπανέως, Ἀλκμαίων καὶ Ἀμφίλοχος Ἀμφιαράου, Στρατόλαος Παρθενοπαίου, Πολύδωρος Ἱππομέδοντος, Μέλων Ἐτεόκλου. Θηβῶν δὲ ἐβασίλευε *τότε ἐν τῷ τῶν ἐγιγόνων πολέμῳ Λαοδάμας ὁ Ἐτεοκλέους, ὃς καὶ ἀνῃρέθη. Σημείωσαι δὲ ὅτι οὐ μόνον ὑπερπαθῶν τοῦ Διομήδους ὁ Σθένελος λέγει ἃ λέγει, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ ἑαυτοῦ λαλῶν. τῷ γὰρ τοῦ Διομήδους ψόγῳ συναδοξῶν ἦν καὶ αὐτὸς, εἴ γε καὶ ὁ Καπανεὺς ὁ τοῦ Σθενέλου πατὴρ, ὥς περ καὶ ὁ Τυδεὺς, μέγιστα ἐν τῷ Θηβαϊκῷ πολέμῳ ἐδυστύχησεν. εἰ γοῦν ὁ Διομήδης χείρων τοῦ πατρὸς, ἄρα καὶ ὁ Σθένελος τοῦ οἰκείου ἡλάττωται πατρός. τάχα δὲ καὶ τὸ, ἡμεῖς πατέρων ἀμείνονες, οὐ τοὺς ὅλους δηλοῖ ἐπιγόνους·

490*τί γὰρ νῦν ἔδει πάντων ὑπερλαλεῖν; ἀλλὰ μόνους τὸν Διομήδην καὶ τὸν Σθένελον. διὸ καὶ δυϊ*κῶς
λέγει παρακατιὼν, παυρότερον λαὸν ἀγαγόντε, ἡμεῖς οἱ δύο δηλαδή. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐκ τῶν ῥηθέντων
Θηβαϊκῶν πολέμων παροιμία ἐξέπεσεν ἐπὶ τῶν ἀλυσιτελῶν τὸ Καδμεία νίκη, ἐπειδὴ, φασι, Θηβαῖοι
τὰ πρῶτα νικήσαντες ὕστερον ὑπὸ τῶν ἐπιγόνων ἡττήθησαν. Ἀῤῥιανὸς μέντοι ἐν τοῖς Βιθυνιακοῖς,
ὡς καὶ προεδηλώθη, ἐπὶ μεγίστης νίκης τὴν παροιμίαν ἐδέξατο. τινὲς δὲ αὐτὴν ἄλλως εἰλῆφθαι φασὶν
ἢ ἀπὸ Οἰδίποδος, ὃς Θήβῃσι τὸ τῆς Σφιγγὸς αἴνιγμα λύσας, εἶτα ἔπαθλον τὴν μητέρα ἔγημεν,
ἢ ἀπὸ Κάδμου, ὃς ἀνελὼν, φασι, τὸν τὴν Ἀργείαν κρήνην τηροῦντα δράκοντα ἐθήτευσεν Ἄρει ὀκτὼ
ἔτη.* (Vers. 406.) *Ἑπτάπυλον δὲ Θήβην ἑνικῶς λέγει τὰς Βοιωτίας Θήβας πρὸς διαστολὴν τῶν ἑκατομ-
πύλων Αἰγυπτίων, ἃς ἀλλαχοῦ ἱστορήσει ὁ ποιητής. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐπεση*μάνθη,
πολλὰ εὕρηνται ὀνόματα καὶ ἑνικῶς λεγόμενα καὶ πληθυνόμενα· ὡς καὶ ὅτε Κρήτην καὶ Κρήτας τὴν
αὐτὴν νῆσον λέγει Ὅμηρος. οὕτως οὖν ἐπαμφοτερίζει καὶ τὸ τῆς Θήβης ὄνομα καὶ τὸ τῆς Μυκήνης, ἣν
Μυκήνας πρὸ ὀλίγων εἶπεν ὁ ποιητὴς, ἅς που καὶ τὴν Μάλειαν, Μαλείας, Μαλειάων ὄρος αἰπύ.
τοιούτῳ δὲ τρόπῳ καὶ ὄρος τὸν Ἄτλαντα πληθυντικῶς ἔφη τις Ἄτλαντας, καὶ τὸν Ἄρειον πάγον
Ἀρείους πάγους. Σημείωσαι δὲ καὶ ὡς πολλαί τινες αἰτίαι παρὰ τῷ ποιητῇ τοῦ σιγᾶν τὰ πρόσωπα. οὐ
μόνον οὖν ἔκπληξις αἰτία σιγῆς, ἀλλὰ καὶ αἰδώς. Διομήδης οὖν ἐνταῦθα σιγᾷ, αἰδεσθεὶς βασιλέως
ἐνιπὴν αἰδοίοιο. μετ᾽ ὀλίγα δὲ ὁ λαὸς ἕπεται σιγῇ δεδιότες σημάντορας, ἤγουν εὐλαβούμενοι τοὺς ἄρ-
χοντας. ἐνθυμητέον δὲ καὶ τοὺς κήρυκας, οἳ σιωπῶσι ταρβήσαντες καὶ αἰδόμενοι τὸν Ἀχιλλέα. καὶ
σπουδὴ δέ ποτε γίνεται σιγῆς αἰτία, καὶ ἡ τῶν ἀναντιῤῥήτων δὲ ἀπολογιῶν ἀκρόασις.* *(Vers. 412.) 374
*Ἐν τῷ, τέττα, σιωπῇ ἧσο, ἐμῷ δὲ πύθεο μύθῳ, ὃ λέγει Διομήδης πρὸς Σθένελον, κατασιγαστικὸν
ὂν στωμυλίας τὸ ἧσο ἀντὶ τοῦ δίαγε καὶ μένε κεῖται. ἄλλως γὰρ οὐκ ἦν ἐν τοιαύτῃ μάχῃ καθέζεσθαί
τινα. σπουδὴν δὲ καὶ ἁπλότητα ἡ λέξις ἐνδείκνυται, ὡς μὴ εὐκαιροῦντος τοῦ Διομήδους κυριολεκτεῖν.
ζήτει δὲ καὶ ἐν τοῖς τοῦ Θερσίτου τὸ, ἧσαι ὀνειδίζων, πρὸς ὁμοιότητα τῆς νῦν ῥηθείσης λέξεως τοῦ ἧσο.
Τὸ δὲ τέττα, περὶ οὗ καὶ ἐν ἄλλοις δηλοῦται, προσφώνησίς ἐστι καὶ νῦν φιλεταιρικὴ νέου πρὸς μείζονα,
ἀμετάφραστος κατὰ τοὺς παλαιοὺς καὶ ἀμετάληπτος, ἤγουν μὴ ἔχουσα εἰς ἑτέραν λέξιν καιριωτέραν
μεταλαμβάνεσθαι. οἱ δέ φασιν ὅτι ὥς περ βάπτω βαπτίζω βάπτης, οὕτω τέττω τεττίζω *τέττης, καὶ
ἡ κλητικὴ τέττα. τὸ δὲ τεττίζω γράφει Ζηνόδοτος ἐν τῷ, τοὺς ἐλεεινὰ κατήσθιε τεττίζοντας. καί τοι
κατά τινας τιτίζοντας ἐκεῖνος γράφει διὰ τοῦ ῑ, οὐ μὴν διὰ τοῦ ε̄. τινὲς δὲ σχετλιαστικὸν νοοῦσι τὸ
τέττα, ἀποκοπὲν ἐκ τοῦ τέτλαθι.* (Vers. 413.) *Καὶ ὑβριζόμενος ὁ Διομήδης ὅμως οὐ νεμεσᾶν λέγει
τῷ βασιλεῖ ὀτρύνοντι καί που καὶ ἐπιπλήττοντι, προσθεὶς καὶ τὴν αἰτίαν ἐν τῷ εἰπεῖν οὕτω· οὐ γὰρ
ἐγὼ νεμεσῶ Ἀγαμέμνονι, ποιμένι λαῶν, ὀτρύνοντι μάχεσθαι Ἀχαιούς. τούτῳ μὲν γὰρ κῦδος ἅμ᾽ ἕψε-
ται, εἴ κεν Ἀχαιοὶ Τρῶας δηιώσουσιν ἕλωσί τε Ἴλιον ἱρήν· τούτῳ δ᾽ αὖ μέγα πένθος Ἀχαιῶν δηιωθέν-*
491*των. ἤδη δέ πως ὁ ἥ*ρως καὶ καταγινώσκει νωθρείαν ἑαυτοῦ. διὸ καὶ ἐπαγαγών·* (Vers. 418.) *ἀλλ᾽
ἄγε δὴ καὶ νῶι, τουτέστιν ἡμεῖς, μεδώμεθα θούριδος ἀλκῆς, ἤγουν φροντίσωμεν τοῦ εἶναι ἄλκιμοι,
καταπηδᾷ χαμᾶζε σὺν τεύχεσι καὶ σπεύδει ἐς μάχην, ὅ περ οὐκ ἐποίει πρὸ τούτου, καὶ ταῦτα τὸν
βασιλέα βλέπων οὕτω πονούμενον. Ἰστέον δὲ ὡς οὐ μάτην ὁ Διομήδης προσέθηκε, τῷ ποιμένι λαῶν,
ἀλλὰ δηλῶν ὅτι ἄλλου τινὸς οὕτω βαρέως μεμψαμένου οὐκ ἂν ἠνέσχετο, πλὴν εἰ καὶ οὕτως αὐτῷ ἐπιει-
κὴς ὁ λόγος· ἀλλ᾽ ἔχει τι δακνηρὸν ἄλλως ἐν τῷ, τούτῳ μὲν γὰρ κῦδος ἅμ᾽ ἕψεται. μονονουχὶ γὰρ τὸν
βασιλέα ὑπερπονεῖν ἐθέλει. διότι ἐπὶ τοῖς τῶν ὑπ᾽ αὐτὸν στρατιωτῶν καὶ στρατηγῶν μόχθοις αὐτὸς
κυδαίνεται. γεννᾷ δὲ ὁ ῥηθεὶς λόγος καὶ γνωμικὴν ἔννοιαν τοιαύτην, ὡς ἄρα τοῖς βασιλεῦσι καὶ κῦδος
ἕπεται κατορθούν*των τῶν ὑπ᾽ αὐτὸν, καὶ αὖθις μέγα πένθος, εἰ δυστυχήσουσιν.* (Vers. 419.) *Ὁπλί-
του ἐνδόξου πήδημα βαρὺ κατὰ τὸ Διομήδειον ἐμφαίνει τὸ, σὺν τεύχεσιν ἆλτο χαμᾶζε.* (Vers. 420.)
*Δεινὸν δ᾽ ἔβραχε χαλκὸς ἐπὶ στήθεσσιν ἄνακτος ὀρνυμένου. εἶτα ἑρμηνεύων τὸ δεινὸν φησίν· ὑπό κεν
ταλασίφρονά περ δέος εἷλεν, ἤγουν καὶ θρασυκάρδιός τις ἔδεισεν ἂν ἀκούσας. ὠνοματοπεποίηται δὲ τὸ
ἔβραχεν, ὡς καὶ τὸ βρέχω. κεῖται δὲ ἐπὶ ὅπλων κτύπου ἡ λέξις ἐν β΄ ἀορίστῳ διὰ τὴν τοῦ ᾱ εὐρυφωνίαν·
οὐκ ἔτι μέντοι καὶ ὁ ἐνεστὼς, ἀλλ᾽ ἐκεῖνος ἐπὶ ὑετοῦ μόνου λαμβάνεται. Τὸ δὲ, ἐπὶ στήθεσσιν, ἐκ
μέρους τὸ πᾶν δηλοῖ σῶμα τοῦ ἥρωος. εἰκὸς δὲ καὶ μάλιστα περὶ τὰ στήθη πλείω γενέσθαι ἦχον διὰ τὰ*

ἐν τοῖς ἔμπροσθεν φερόμενα ὅπλα. (Vers. 421.) Τοῦ δὲ ταλασίφρονος προϋπόκειται τὸ ταλάσω, οὗ χρῆσις ἀλλαχοῦ παρὰ τῷ ποιητῇ, ὃ συγκοπὲν καὶ τραπὲν ποιεῖ τὸ τλήσω, ἐξ οὗ τλησικάρδιος καὶ τλησίπονος.
375 *(Vers. 422.) Μιμούμενος ὁ ποιητὴς ἐν παραβολῇ θαλασσείᾳ τραχύτητα κυμάτων ἦχου ὁμοίαις πως 37 λέξεσι φράζει τὸ ὑποκείμενον, συνεκτραχύνων δι᾽ ὅλου τῷ λεγομένῳ καὶ τὴν φωνήν. λέγει γάρ, ὡς δ᾽ ὅτ᾽ ἐν αἰγιαλῷ πολυηχέϊ κῦμα θαλάσσης ὄρνυτ᾽ ἐπασσύτερον, Ζεφύρου ὑποκινήσαντος, ἤγουν ἠρέμα τὸ πρῶτον εἰς φρῖκα διασαλεύσαντος· πόντῳ μὲν τὰ πρῶτα κορύσσεται, αὐτὰρ ἔπειτα χέρσῳ ῥηγνύμενον μεγάλα βρέμει, ἀμφὶ δέ τ᾽ ἄκρας κυρτὸν ἐὸν κορυφοῦται· ἀποπτύει δ᾽ ἁλὸς ἄχνην, ἤγουν ἀφρὸν ἢ φυκίον, ἃ πτύελον ὥς περ ἤτοι ἀπόπτυσμα θαλάσσης εἰσὶν ἐρευγομένης ἔξω, ὡς ἐν ἄλλοις φησίν· ὣς τότ᾽ ἐπασσύτεραι Δαναῶν κίνυντο φάλαγγες νωλεμέως πόλεμόνδε. καὶ ἔστιν ἡ ῥηθεῖσα παραβολὴ πρὸς τὴν πυκνότητα τῶν κατὰ φάλαγγας κινουμένων καὶ τὸν ἐκεῖθεν πολὺν ἦχον. Αἰολικὴ δὲ λέξις ποιηταῖς φίλη τὸ ἐπασσύτερον, ἐκ τοῦ ἆσσον γινομένη, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦ*ται. δηλοῖ δὲ καὶ ἐνταῦθα 492 τὸ ἐγγὺς καὶ διὰ τοῦτο τῇ ἐπαλληλίᾳ πυκνόν. συγγενὲς δὲ καὶ τὸ νωλεμὲς τῇ τοιαύτῃ λέξει. ἐπεὶ καὶ ταὐτόσημα τὸ ἐγγὺς καὶ τὸ πυκνῶς καὶ τὸ ἐπασσυτέρως καὶ τὸ ἀδιαλείπτως, ὅ ἐστι νωλεμές. Ἰστέον δὲ ὅτι ἄχνην Ὁμήρου εἰπόντος τὸ λεπτότατον τοῦ κύματος, ὅ περ ἐν ταῖς ἔξω προσρήξεσιν ἀπαφρίζεται, Σοφοκλῆς ἄλλως τὴν λέξιν ἐκλαβόμενος ἄχνην τὴν δρόσον ἔφη ἐν τῷ, θάλλει δ᾽ οὐρανίας ὑπ᾽ ἄχνης ὁ καλλίβοτρυς νάρκισσος οὐδ᾽ αὐτὸς ἀπροσφυῶς γράψας, διὰ τὸ μηδὲ τὰς τοῦ ὑετοῦ σταγόνας συνεχεῖς εἶναι ἀλλὰ διεχεῖς· ὅθεν καὶ ἡ ἄχνη ὠνόμασται, ἀέχη τις οὖσα καὶ κατὰ κρᾶσιν καὶ πλεονασμῷ τοῦ ν ἄχνη, ὡς καὶ ἑτέρωθι δηλοῦται σαφέστερον. Εὐριπίδης δὲ καὶ αὐτὸς μιμησάμενος τὸ, ἁλὸς ἄχνη, οἰνωπὸν ἄχνην λέγει τὴν ἐν λοιβαῖς καταχεομένην τῆς γῆς. τοῦ δὲ *ἀέχνη ἄχνη, ταὐτότης μὲν ἐν τῷ ἀεχὴν ἀχὴν ὁ πτωχὸς, ὁμοιότης δέ τις ἐν τῷ, ἃ ἔχω ἅχω, παρὰ Σοφοκλεῖ. (Vers. 425.) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ἐπίτηδες ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς συχνῇ τῇ ὀνοματοποιΐᾳ ἐχρήσατο. ὁ γὰρ ἦχος καὶ τὸ ῥήγνυσθαι καὶ τὸ βρέμειν καὶ τὸ ἀποπτύειν ὠνοματοπεποίηνται. οὕτω δὲ καὶ πολλῷ τῷ ῥῷ ἐν τοῖς ῥηθεῖσι χρᾶται, καὶ μάλιστα ἐν τοῖς τελευταίοις δυσὶ στίχοις. εἰ γὰρ καὶ ἄλλως μεμπτέος ὁ τοῦ τοιούτου στοιχείου πλεονασμὸς, διὸ καὶ οἱ Ἐρετριεῖς ἐκωμῳδοῦντο, καθά που καὶ προεγράφη, ὡς πολλῷ τῷ ῥῷ χρώμενοι, ἀλλ᾽ ἐν τοιούτοις τόποις, ἤγουν ἐν μιμητικῇ τραχυφωνίᾳ πραγμάτων, χρεία συχνοῦ καὶ τοῦ στοιχείου τούτου, ὡς ἐῤῥέθη καὶ ἐν τῷ, τριχθὰ καὶ τετραχθὰ διατρυφὲν ἔκπεσε χειρός. ἄλλως γὰρ ἦν καὶ τὸ χέρσῳ γαίῃ εἰπεῖν καὶ τὸ ῥηγνύμενον ἀγνύμενον καὶ τὸ ἄκρας θῖνας, οὕτω δὲ καὶ ἑτέρας λέξεις μεταλαβεῖν εἰς τὸ λεῖον καὶ ἄῤῥοιζον. (Vers. 426.) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸ κυρ*τὸν καὶ ἐπὶ κυμάτων λέγεται, ὡς καὶ ἐπὶ ἄλλων ἀψύχων, γινόμενον παρὰ τὸ κύπτειν κατὰ τοὺς παλαιοὺς, ἢ καὶ παρὰ τὸ κρύπτειν· καὶ ὅτι κῦμα θαλάσσης ἔφη, πρὸς διαστολὴν οὐ μόνον λίμνης ἀλλὰ καὶ ποταμοῦ. ἐγείρει γὰρ καὶ αὐτὸς κύματα, ἐξ ὧν κυματίας ὁ τοῦτο πάσχων λέγεται· καὶ ὅτι ἑφερμηνεύων καὶ ἐνταῦθα συνήθως ἑαυτὸν ὁ ποιητὴς ἐπήγαγεν εἰς δήλωσιν τοῦ κορύσσεται τὸ κορυφοῦται. οὐκ ἄρα ἐπὶ μόνων ὅπλων τὸ κορύσσεσθαι. οὕτω δὲ καὶ μετ᾽ ὀλίγα (Vers. 453.) ὕδωρ εἰπὼν συμβάλλειν εἰς μισγάγκειαν ἐπάγει ἑρμηνευτικῶς τὸ, κοίλης ἔντοσθε χαράδρης. ἔστι γὰρ ἡ μισγάγκεια κοίλη χαράδρα. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ, χέρσῳ ῥηγνύμενον, ἑφερμηνευτικόν ἐστι τοῦ, ἐν αἰγιαλῷ πολυηχέϊ ὄρνυται. καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς δὲ (Vers. 502.) εἰπὼν, ὡς ἔβαλέ τις δουρὶ κόρσην, ἐπάγει διασαφητικῶς, αἰχμὴ δὲ διὰ κροτάφου ἐπέρησε, καὶ οὐχ᾽ ἁπλῶς, ἀλλὰ διὰ κροτάφου ἑτέρου, ὡς ταὐτὸν ὂν κόρσην εἰπεῖν *καὶ κρόταφον. τὸ γὰρ ἕτερος ὡρισμένης καὶ ἀντιζυγούσης δυάδος δηλοῖ τὸ ἕν. εἰπὼν οὖν, ἔβαλε δουρὶ κόρσην, ὤφειλεν εἰπεῖν, αἰχμὴ δὲ δι᾽ ἑτέρας κόρσης ἐπέρησεν. ἐπεὶ δὲ οὐκ εἶπεν οὕτως ἀλλ᾽ ὅτι δι᾽ ἑτέρου κροτάφου ἐπέρησε, ταὐτὸν ἄρα κόρση καὶ κρόταφος, ὃν καὶ ἐκ τῆς κόρσης ἐτυμολογοῦσι τινὲς οἱ μεταθέντες τὸ ρ ποιοῦσι κρόσην. εἶτα ἐξ αὐτῆς παράγουσι διὰ τοῦ α καὶ φ διεξοδικώτερον τὸν κρόταφον, ἵνα εἴη κρόσαφος καὶ Ἀττικῶς κρόταφος. ὅτι δὲ καὶ τοιαῦται γίνονται παραγωγαὶ, ἤγουν διὰ τοῦ α καὶ φ, δηλοῖ καὶ τὸ χρυσάφιον ἐκ τοῦ χρυσὸς παραχθὲν, ὥς περ καὶ ἀπὸ τοῦ ξύλου τὸ ξυλάφιον, καὶ ἕδος ἑδάφιον. ἀπὸ δέ γε τῆς κόρσης γίνεται καὶ ἡ κόῤῥη τροπῇ τοῦ σ εἰς ρ· ὁμοίως τὸ πυρσὸς πυῤῥὸς, ταρσὸς ταῤῥὸς, καὶ τὸ κατὰ κόῤῥης δὲ τύψαι τινὰ τὸ κατὰ κόρσης ἤτοι κροτάφου ἐστί. παρὰ Ἀττικοῖς δὲ κόῤῥη ἡ γνάθος. Ἀριστοτέλης δὲ κρόταφόν φησι τὸ μετα*ξὺ ὀφθαλμοῦ ὠτὸς καὶ κορυφῆς. ὅτι δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ κηρύσσειν τάφον

ἐτυμολογεῖται, δηλοῦσιν οἱ παλαιοί. συντελεῖ δὲ εἰς τοῦτο καὶ Θεόκριτος εἰπὼν, ἀπὸ κροτάφων πελό-
μεθα πάντες γηραλέοι καὶ ἐπισχερὼ, ἤτοι κατὰ τάξιν, καὶ ἐφεξῆς ἐς γένυν ἕρπει λευκαίνων ὁ χρόνος.
Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι πόντον μὲν κἀνταῦθα συνήθως ἔφη τὸ τῆς θαλάσσης πελαγίζον, οὗ καταπνεομένου 376
ἀνέμοις, ὅθεν καὶ πόντος λέγεται ὡς οἷά τις πνύτος, κυρτοῦνται κύματα κορυσσόμενα καὶ ἔξω ἐλαύ-
νονται· τέρσον δὲ τὸν ἀνωτέρω αἰγιαλόν. καὶ ὅτι τὸ ῥηγνύμενον τὸν ῥηγμῖνα παράγει. δῆλον γὰρ ὡς
493 ῥηγμὶν αἰγιαλώδης ἐστὶ περὶ ὃν κύμα*τα ῥήγνυνται, καὶ ὅτι τὸ βρέμει προσαρμόττον καὶ πυρὶ καὶ
ἀνέμοις ἰδοὺ κεῖται καὶ ἐπὶ κύματος. τροπικῶς δέ ποτε καὶ ὁ ἀλαζὼν καὶ ὁ ἀπειλητὴρ βαρὺ βρέμειν
λέγονται. καὶ ὅτι ἄκρας τὰ ἀκρωτήρια λέγει, ἐν οἷς μάλιστα βρέμει τὰ κύματα. (Vers. 429.) Πλάτ-
των ὁ ποιητὴς ἐνταῦθα τοὺς ἡγεμόνας κελεύοντας τοῖς ἑαυτῶν· φησὶ γὰρ, κέλευε δὲ οἷσιν ἤγουν ἰδίοις
ἕκαστος ἡγεμόνων· παρεμφαίνει χρῆναι καὶ εὐρυβόας εἶναι τοὺς στρατηγοὺς καὶ, ὡς αὐτός που λέγει,
βοὴν ἀγαθοὺς καὶ μάλιστα ὅτε συῤῥήγνυται πόλεμος. (Vers. 430.) εἶτα ἐπαινῶν εἰς εὐταξίαν τοὺς
Ἀχαιοὺς, ὡς καὶ πρὸ τούτων, σιγῇ προϊέναι αὐτούς φησιν εἰς μάχην, οὐ κατεπτηχότας ἀλλὰ δι'
εὐλάβειαν. φησὶ γάρ· οἱ δ' ἄλλοι ἀκὴν ἴσαν, ὅ ἐστιν ἐπορεύοντο, οὐδέ κε φαίης τόσσον λαὸν ἕπεσθαι
ἔχοντα ἐν στήθεσιν αὐδὴν, σιγῇ δειδιότες σημάντο*ρας. καὶ εἰκότως· εἰ γὰρ μὴ αὐτοὶ ἐσίγων, οὐκ ἂν
εἶχον ἄλλως ἀκριβῶς ἀκούειν ὧν οἱ ἡγεμόνες ἐκέλευον. καὶ σημείωσαι ὅπως διεσάφησε τὴν σιγήν· οὕτω
γὰρ σιγῶσιν, ὥστε δοκεῖν ἄφωνοι εἶναι. (Vers. 429.) Ἔστι δὲ τὸ μὲν ἴσαν στυγητὸν πεζῷ λογο-
γράφῳ. ποῦ γὰρ παρὰ τοῖς τοιούτοις τὸ, ἴω ἴσω, ἐξ ὧν ἀόριστος ἴσα, οὗ τὸ τρίτον πληθυντικὸν ἴσαν·
εἰ καὶ ποιηταῖς τὸ τοιοῦτον ᾠκείωται λεξείδιον. (Vers. 431.) Τὸ δὲ σιγῇ ἑρμηνεία τοῦ ἀκήν. τὸ δὲ
σχῆμα τῆς ἐννοίας ὑπερβατόν. λέξει γὰρ ὅτι ἀκὴν ἴσαν σιγῇ, δειδιότες σημάντορας, οἳ νῦν μὲν ὡς
κελεύοντες, εἴτουν σημαίνοντες, σημάντορες εἴρηνται· ὅτε δὲ καὶ τάσσουσι τὸν στρατὸν εὐκόσμως,
κοσμήτορες λέγονται. τὸ δὲ, οὐδέ κε φαίης, οὐκ ἔστι κατὰ τὸ, οὐδέ κε φαίης ἀνδρὶ μαχεσάμενον
ἐλθεῖν, ἀλλ' ἑτεροῖον· ἐκεῖνο μὲν γὰρ Ἀφροδίτη ἔφη πρὸς τὴν Ἑλένην. Τὸ δ' ἐνταῦθα ἡ ἀείδειν προ-
κληθεῖσα Μοῦσα τῷ προκαλεσαμένῳ ποιητῇ λαλεῖ. καὶ ἄλλως δέ γε ὁ ποιητὴς ἀπο*στρέφει τὸν λόγον
πρὸς τὸν ἀκροᾶσθαι αὐτοῦ λαχόντα. Ὅρα δὲ τὸ δειδιότες, παιδευτικὸν ὂν τοῦ χρῆναι καὶ δέος ὑπεῖναι
τοῖς ἀρχομένοις, ἵνα καὶ σώζοιντο οὕτω κατὰ τὸν τραγικόν. Τοῦ δὲ σιγῇ ἀναλόγως δοκεῖ ἐκτετάσθαι
ἡ παραλήγουσα ὡς ἐκ τοῦ σέσιγα μέσου παρακειμένου, οὗ θέμα τὸ σίζω κείμενον ἐν Ὀδυσσείᾳ. εἰ δὲ
καὶ ὁ τοῦ αὐτοῦ θέματος ἐνεργητικὸς παρακείμενος ὁ σέσιχα παράγει τὸ σιχὸς ὁ ἀπόπτυστος, καὶ πλεο-
νασμῷ τοῦ κάππα σικχὸς κατὰ τὸ βάζω βέβαχα βάχος καὶ βάκχος, εἴη ἂν καὶ αὐτὸ εὔλογον. δῆλον
δ' ὅτι ἐκ τοῦ σικχὸς καὶ ῥῆμα ἔστι σικχάζω. Ἐν ἄλλοις μὲν ἡ τῶν πολεμικῶν ὅπλων λαμπρότης πλείο-
νος λόγου ὕλη γίνεται τῷ ποιητῇ, ἐνταῦθα δὲ, οὕτω δόξαν αὐτῷ, ἀρκεῖται περὶ τῶν Ἀχαιῶν εἰπὼν
μόνον τὸ, ἀμφὶ δὲ πᾶσι τεύχεα ποικίλα ἔλαμπεν. (Vers. 433.) Καὶ ὅτι σεμνύνας τοὺς Ἕλληνας ἐπὶ
εὐταξίᾳ διὰ τὴν ῥηθεῖσαν σιγὴν εὐθὺς ἐκ τοῦ ἐναντίου *ὑπογράφει τὸν κατὰ Τρῶας πολὺν θόρυβον
παραβολικῶς, οὐ κατὰ γεράνους, ὡς πρὸ τούτων, ἀλλὰ κατὰ συχνὰ ποίμνια γινόμενον, εἰπών· Τρῶες
δ' ὥστ' ὄϊες πολυπάμμονος ἀνδρὸς ἐν αὐλῇ μυρίαι ἑστήκασιν, ἀμελγόμεναι γάλα λευκὸν, ἀζηχὲς, ὅ ἐστι
συνεχὲς, μεμακυῖαι, ἀκούουσαι ὄπα ἀρνῶν, ὃ δὴ καὶ αἴτιον αὐταῖς τοῦ πολλὰ μηκᾶσθαι· ὣς Τρώων
ἀλαλητὸς ἀνὰ στρατὸν εὐρὺν ὀρώρει. ἴσως δὲ τῷ ὀνόματι τῶν ὀΐων καὶ τῶν ἀρνῶν καὶ τὰς αἶγας νῦν καὶ
τοὺς ἐρίφους συννοητέον. ὅρα δὲ ὅτι τε ἀγροικικὴν ἡ παραβολὴ ὡς ἐκ παρέργου περιέχει ἱστορίαν, καὶ ὅτι
ἀκαταλλήλως ἐν αὐτῇ ἔχει πρὸς τὴν ἀπόδοσιν ἡ σύνταξις τῆς ἀρχῆς· ἄρχεται μὲν γὰρ κατὰ εὐθεῖαν,
ἀποδίδοται δὲ κατὰ γενικήν· οἷον, Τρῶες δὲ ὡς ὄϊες μηκῶνται, οὕτω Τρώων ἀλαλητὸς ὀρώρει, ὡς
δῆθεν ταὐτὸν ὂν Τρῶες εἰπεῖν καὶ Τρώων ἀλαλητός. τινὲς δὲ ἀσύντακτον μεῖναι φασὶ τὸ, Τρῶες δὲ
ὥστ' ὄϊες· οὐ *γὰρ ἔχει ἀπόδοσιν· καὶ ἔστιν οὕτω πάνυ καινοπρεπὲς τὸ σχῆμα. ἠδύνατο μὲν γὰρ ὁ ποιη-
τὴς συνήθως ἀποδοῦναι τὴν παραβολὴν ὡς καὶ ἤρξατο, καὶ εἰπεῖν ἐν τῇ ἀποδόσει, ὅτι ὣς Τρῶες
ἐποίουν τάδε τινὰ, ἢ καὶ ἄλλως γράψαι κατὰ τὴν ἀρχὴν, Τρώων δὲ ὥστ' ὄϊες καὶ ἑξῆς, ἵνα ᾖ ὁμοιό-
πτωτος τῇ ἀποδόσει καὶ ἡ ἀρχή. ὁ δὲ οὐκ ἠθέλησεν, ἀλλὰ οἷον συνεβαρβάρισε καὶ αὐτὸς τῷ Τρωικῷ
ἀλαλητῷ. Πολυπάμμονα δὲ τὸν πολυκτήμονα λέγει· πάμματα γὰρ παρὰ Δωριεῦσι τὰ κτήματα, καὶ
πάσασθαι τὸ κτήσασθαι, ὅθεν καὶ τὸ πῶυ, καὶ πηὸς ὁ κτητὸς ἐξ ἀγχιστείας συγγενής. σκοπητέον δὲ

εἰ Δώριον τὸ πάμμα καὶ ὁ *πολυπάμμων, πῶς ἐν αὐτοῖς διπλάζεται τὸ ἀμετάβολον; οὐ γὰρ Δωριέων 494
τοῦτο, παρ᾽ οἷς τὸ σχῆμα καὶ βῆμα σχᾶμα καὶ βᾶμα λεγόμενα οὐ διπλάζουσι τὸ μ. ἴσως οὖν καὶ Αἰο-
λέων τὰ ῥηθέντα εἰσὶν, ὑφ᾽ ὧν διπλοῦνται τὰ σύμφωνα παρὰ τὴν πολλὴν συνήθειαν. ὅτι δὲ καὶ οἱ
χωρητικώτεροι τῶν ἄρτι κτήματα φασὶ τὰ τετράποδα, οἴδασιν οἱ ὁμιλοῦντες αὐτοῖς. (Vers. 435.) Τὸ
δὲ ἀζηχὲς ἐκ τοῦ ἀδιεχὲς γίνεται, ὃ ἐναντίον ἐστὶ τῷ συνεχεῖ, ἀποβολῇ τοῦ ῐ καὶ τροπῇ συνήθει τοῦ δ
εἰς ζ καὶ τοῦ ε εἰς η, ὡς δηλοῦται καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσσειαν. Τὸ δὲ μεμακυῖαι γίνεται μὲν ἀπὸ τοῦ
μηκῶ μηκήσω, δοκεῖ δὲ συγκεκόφθαι ἀπὸ τοῦ ἐκεῖθεν γινομένου δυσεκφωνήτου παρακειμένου. Ἰστέον
δὲ ὡς Ὁμήρου ἐπὶ ὄϊων τιθέντος τὴν τοιαύτην λέξιν, οἱ μεθ᾽ Ὅμηρον ἐπὶ αἰγῶν μὲν εἵλοντο λέγειν τὸ
μηκᾶσθαι, ταῖς ὄϊσι δὲ ἀ*πεκλήρωσαν τὸ βληχᾶσθαι. εἴποι δ᾽ ἄν τις καὶ ὅτι φαίνεται κατὰ σχῆμα
συντομίας ἐνταῦθα ῥηθῆναι τὸ μηκᾶσθαι εἰς δεῖγμα τοῦ καὶ τὰς αἶγας νῦν συνεπινοεῖσθαι καὶ τοὺς
ἐξ αὐτῶν ἐρίφους διὰ τὸ δοκεῖν τὸ μηκᾶσθαι ἐπὶ αἰγῶν κυριολεκτεῖσθαι, ὡς εἴρηται, ἵνα ᾖ ὅμοιον τὸ,
377 ἵπποι βουκολοῦνται. ὡς γὰρ ἂν τοῦτο συμβιβάζοιτο εἰς νοῦν, οὕτω καὶ τὸ, ὄϊς μηκῶνται. (Vers. 436.)
Ὁ δὲ πολλαχοῦ δηλούμενος ἀλαλητὸς προσεταιρίζεται καὶ τὴν τραγῳδικὴν ἀλαλὴν, οἷον ἀλαλαῖς
αἰαγμάτων. ἴσως δὲ ἀπ᾽ αὐτῆς τὸ ἀλαλάζειν καὶ ὁ ἐκεῖθεν ἀλαλαγμός. Τὸ δὲ, ἀνὰ στρατὸν εὐρὺν,
αἰτιολογεῖ τὸν πολὺν Τρωικὸν ἀλαλητόν. ὁ γὰρ πολὺς στρατὸς ἀκόσμως ἔχων καὶ πολὺν ἀπετέλει θόρυ-
βον, οὗ τὴν αἰτίαν ἀριδηλότερον ὁ ποιητὴς ἀποδιδοὺς φησί· οὐ γὰρ πάντων ἦεν ὁμὸς θρόος οὐδ᾽ ἴα
γῆρυς, ἀλλὰ γλῶσσ᾽ ἐμέμικτο, πολύκλητοι δ᾽ ἔσαν ἄνδρες, ἤγουν ἐκ πολλῶν συγκληθέντες γλωσσῶν.
*οἱ γὰρ Ἕλληνες ὡς ὁμόγλωσσοι, οὐ πολύκλητοι, βραχύ τι κατὰ τὰς διαλέκτους διαφέροντες καὶ οὐδὲ
τοῖς τόποις πολυσπερέες καὶ πάνυ μακρὰν διεστῶτες. Τοῦ δὲ θρόος προϋπόκειται ῥῆμα τὸ θρέω, ἤγουν
συνθορύβω, βοῶ ἢ λαλῶ, οἷον πάθεα θρεομένης, καὶ θρεομένη σαυτῇ κακά. ἐκ δὲ τοῦ θρόος συνῄρη-
ται ὁ θροῦς, ἐξ αὐτῶν δὲ ὁ ἀθρόος καὶ ὁ ἄθρους. (Vers. 438.) Τὸ δὲ, γλῶσσ᾽ ἐμέμικτο, ἢ πληθυν-
τικῶς νοητέον ἀντὶ τοῦ γλῶσσαι πολλαὶ μεμιγμέναι ἦσαν, ὡς τῆς αι διφθόγγου ἐκθλιβείσης, ἵνα ᾖ τὸ
πλῆρες ὅτι γλῶσσαι ἐμέμικτο, ὁποῖον ἀλλαχοῦ τὸ, κνῆμαι παλάσσετο, ἑνικοῦ ῥήματος ἐπαγομένου πλη-
θυντικῷ ὀνόματι, ᾧ δὴ σχήματι πλεονάζει μάλιστα ὁ Πίνδαρος, ἢ καὶ ἄλλως λόγῳ προσηγορίας ἑνικῶς
ῥητέον, γλῶσσα ἐμέμικτο, καθὰ δηλοῖ Ὅμηρος τὸ τοιοῦτον νόημα παραφράζων ἐν τῇ Βοιωτίᾳ, ἔνθα
φησὶν οὕτω· πολλοὶ γὰρ κατὰ ἄστυ μέγα Πριάμου ἐπίκουροι, ἄλλη δ᾽ ἄλλων γλῶσσα *πολυσπερέων
ἀνθρώπων. οἷος δὲ ὁ θροῦς τῶν διαφόρων γλωσσῶν, ἴσασιν οἱ πεπειραμένοι, παρ᾽ οἷς ἔγνωσται καὶ
ὡς τὸ τῶν ὁμογλώσσων ἀνάρμοστον ὅτε διαφόροις μερίζονται γνώμαις, παραβολῆς δέεται Ὁμηρικῆς
παριστώσης ἐναργῶς, ἡλίκον κλάζουσιν. ἐνταῦθα δὲ νοητέον καὶ ὅτι κἂν ὁ ποιητὴς σιωπᾷ, ὅμως τὸ
πρᾶγμα νοεῖν δίδωσιν, ὡς οἱ Τρῶες ἐν τῷ δημηγορεῖν ὑποβολεῦσιν ἐχρῶντο, ὅ ἐστιν ἑρμηνεῦσιν· οὐ γὰρ
αἱ, ὡς ἐῤῥέθη, μεμιγμέναι γλῶσσαι συνιέναι ἄλλως εἶχον τῆς τοῦ Ἕκτορος τυχὸν ἢ Ἀντήνορος ἐν κοινῷ
δημηγορίας. *(Vers. 439.) Τοὺς μὲν Ἕλληνας Ἀθηνᾶ ὀτρύνει εἰς μάχην, Ἄρης δὲ τοὺς Τρῶας, θυμὸς 495
δηλαδὴ ἄλογος. προϊὼν δὲ λέγει ὅτι καὶ Ἀπόλλων ἐρεθίζει τοὺς Τρῶας. πρὸς αὐτῶν γὰρ ἦν ἔτι τὸ
εἱμαρμένον, οὗ πέρ ἐστι δηλωτικὸς ὁ Ἀπόλλων, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται. συμπαραμίγνυσι δὲ Ὅμηρος
τῷ Ἄρει καὶ τῇ Ἀθηνᾷ τόν τε Δεῖμον τόν τε Φόβον, κακὰ δὴ ταῦτα πολέμῳ φίλα, ἔτι δὲ καὶ τὴν Ἔριν,
ἧς ἄνευ οὐκ ἄν ποτε συσταίη πόλεμος. φησὶ γάρ· Δεῖμός τ᾽ ἠδὲ Φόβος καὶ Ἔρις, ἄμοτον μεμαυῖα,
Ἄρεος ἀνδροφόνοιο κασιγνήτη ἑτάρη τε. (Vers. 440.) Ἰστέον δὲ ὅτι, καθὰ ὁ φίλος καὶ ὁ δαὴρ καὶ
ἄλλα διάφορα, οὕτω καὶ ὁ Ἄρης ἀλογίστως συστο*λῇ κατὰ τοὺς παλαιοὺς ὑποπίπτει, ὡς δῆλον
μάλιστα ἐκ τοῦ Ἄρες Ἄρες βροτολοιγὲ, ὃ καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ δηλοῦται· καὶ ὅτι εἰ καί τινες ἵππους Ἄρεος
τὸν Δεῖμον φασὶ καὶ τὸν Φόβον, ἀλλ᾽ ἐνταῦθα θεράποντες αὐτοὶ καὶ ὀπαδοὶ φαίνονται Ἄρεος. ἔστι
δὲ Δεῖμος μὲν τὸ δεδιέναι, Φόβος δὲ ἡ φυγή. Ἄμοτον δὲ ὅτι τὸ τέλειον λέγεται καὶ πλῆρες ὡς ἐκ μετα-
φορᾶς τραυμάτων μηκέτι δεομένων μότου, πολλαχοῦ παραλαλεῖται. (Vers. 441.) Τὴν Ἔριν, ἣν κασι-
γνήτην Ἄρεος ἔφη καὶ ἑταίραν, τά τε ἄλλα καὶ διότι δὲ ὡς τὰ πολλὰ ἡ Ἔρις ἐπιταθεῖσα εἰς πόλεμον
καταστρέφει, πλάττει καὶ ὡς δαιμόνιόν τι τεράστιον, λέγων ὡς ὀλίγη μὲν πρῶτα κολύσσεται, αὐτὰρ
ἔπειτα προσαυξανομένη οὐρανῷ ἐστήριξε κάρη καὶ ἐπὶ χθονὶ βαίνει. αἰνίττεται δὲ διὰ τούτων τὸ τῆς
ἔριδος ἴδιον. μικρᾶς γὰρ πολλάκις εἰς ἔριν προϋπαρξάσης αἰτίας, ἀκρίδος τυχὸν ἢ πέρδικος κατὰ τὰς

ἱστορίας, γυναικὸς γὰρ εἰπεῖν, *ἢ τοιούτου τινὸς πλείων ὁ λόγος, μέγιστος ἐκεῖθεν ἐκκορυφοῦται αὐξανόμενος πόλεμος, καὶ κατὰ τὸν ποιητὴν εἰπεῖν, ὀφέλλει στόνον ἀνδρῶν, ὅτε δὴ οἱ μὲν μαχόμενοι ἐπὶ γῆς εἰσὶν, ἡ βοὴ δὲ οὐρανὸν ἵκεν. ὁ γοῦν Τρωικὸς πόλεμος ἀφορμὴν μὲν ἔχει μικρὰν, τὴν Ἑλένην, αὐτὸς δὲ ἡλίκος γέγονεν, οὐδεὶς ἀγνοεῖ. Τὸ δὲ, κασιγνήτη ἑτάρη τε, διδάσκει μὴ ἀεὶ τοὺς ἀδελφοὺς ἐξ ἀνάγκης καὶ φίλους εἶναι. ἐπίτασις γοῦν ἀδελφικῆς φιλίας καὶ ὁμονοίας τὸ ἑταῖρος. (Vers. 443.) 37 Τὸ δὲ, οὐρανῷ ἐστήριξε κάρη, στρυφνῶς πέφρασται ἀντὶ τοῦ, ἕως εἰς οὐρανὸν ἐλθοῦσα οὐ δύναται ὑπεραναβῆναι. Ἰστέον δὲ ὅτι Ὅμηρος μὲν εἰπὼν, ὡς Ἔρις οὐρανῷ ἐστήριξε κάρη, ἐντελῶς ἅμα καὶ ἀσφαλῶς ἔφρασεν. Εὐριπίδης δὲ ἐν τῷ, κῦμα οὐρανὸν στηρίζον, ὑπερβολικῶς τε ἔφη κατὰ ἀφέλειαν τοῦ λαλοῦντος προσώπου, καὶ οὐδὲ ἀνελλιπῶς, εἰ μή τις τὸ στηρίζον ἀντὶ τοῦ ἐγγίζον εἴπῃ καὶ στηριζόμενον. δῆλον δ᾽ ὅτι ἡ Ἔρις οὐρα*νῷ στηρίζει κάρη ἢ ὅτε ἡ κατ᾽ αὐτὴν αὐτὴ οὐρανὸν ἵκει καθ᾽ Ὅμηρον, ἢ καὶ ἄλλως ἀλληγορικῶς οἱ ἐρίζοντες εἰς οὐρανὸν ἀφορῶσι καὶ τὰς ἐκεῖ διοσημίας ἐπισκοποῦνται καὶ τὰ ἐκ Διὸς τέρατα. (Vers. 444.) Τὸ ἔργον τῆς εἰρημένης κατὰ πόλεμον Ἔριδος ὑποδηλῶν φησίν· ἥ καὶ τότε νεῖκος ὁμοίιον ἔμβαλε μέσσῳ ἐρχομένη καθ᾽ ὅμιλον, ὀφέλλουσα στόνον ἀνδρῶν. ὅτι δὲ τὸ ὁμοίιον ἐπὶ κακοῦ κεῖται προγέγραπται. (Vers. 446.) Ἐκφράζων τότε ὁ ποιητὴς συμβολὴν πολέμου λέγει· οἱ δ᾽ ὅτε δὴ ἐς χῶρον ἕνα ξυνιόντες ἵκοντο, σύν ῥ᾽ ἔβαλον ῥινοὺς, σὺν δ᾽ ἔγχεα καὶ μένε᾽ ἀνδρῶν χαλκεοθωρήκων, ἀτὰρ ἀσπίδες ὀμφαλόεσσαι ἔπληντ᾽ ἀλλήλῃσι, πολὺς δ᾽ ὀρυγμαδὸς ὀρώρει. ἔνθα δ᾽ ἅμ᾽ οἰμωγή τε καὶ εὐχωλὴ πέλεν ἀνδρῶν ὀλλύντων τε καὶ ὀλλυμένων, ὃ καὶ ἀλλαχοῦ κεῖται, ῥέε δ᾽ αἵματι γαῖα ἀντὶ τοῦ ἐῤῥέετο, ἢ καὶ ἄλλως, ἐνεργητικῶς πρὸς ὁμοιότητα τοῦ ἔῤῥεε δακρύοις ὁ ὀφθαλμὸς, ὅ περ ἐν *τῷ περὶ προνοίας φησὶν Αἰλιανός. ἔχει δέ τι ὅμοιον τούτῳ καὶ πρὸς τὸ λέγειν ἀνακεχωρηκότα τόπον τὸν ἔρημον καὶ ἥσυχον· ὡς γὰρ τόπος ἀναχωρεῖν λέγεται, οὕτω καὶ γῆ ῥέειν, ἄμφω δηλαδὴ οὐ καθ᾽ αὑτὸ, ἀλλὰ δι᾽ ἕτερον. ἔτι δὲ ὁμοιοῦταί πως καὶ πρὸς τὸ κινεῖσθαι τὸ λήιον ἀσταχύεσσι, καὶ φρίσσειν τὴν μάχην δόρασι. (Vers. 449.) Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ, ἀσπίδες ἔπληντο ἀλλήλαις, τουτέστιν ἐπλησίασαν, ἑρμηνευτικόν ἐστι τοῦ συνέβαλον ῥινούς. ἐκεῖνο γὰρ ἀσαφὲς ἦν, ἐκ δὲ τούτου ἐνάγεταί τις νοεῖν ὅτι καὶ τὸ συνέβαλον ἔγχεα καὶ μένεα ἀνδρῶν τὴν ἐγγύτητα δηλοῖ τῶν ἐγχέων καὶ

496 τῶν ἀνδρῶν, οἱ περὶ ἕνα τόπον συνῆλ*θον. (Vers. 447.) Μένεα γὰρ ἀνδρῶν νῦν οἱ ἄνδρες κατὰ περίφρασιν. ἐκ δὲ τοῦ συνέβαλον ἡ πολεμικὴ παρῆκται συμβολή. Ῥινοὺς δὲ τὰς ἀσπίδας εἶπεν ἐκ μέρους, ἐπεὶ οὐκ ἔστιν ἀσπὶς ῥινοῦ ἄνευ, ὅ ἐστι δέρματος, εἰ μὴ ἄρα τις τὰς πλεκτὰς ἢ τὰς λινέας ἢ τὴν τοῦ Ἀχιλλέως ἐρεῖ. ὅρα δὲ ὅτι ἐν μὲν τῷ, σύν ῥ᾽ ἔβαλον ῥινοὺς, ἀναγκαῖος κεῖται ὁ ῥὰ σύνδεσμος, ἵνα ἡ κεφαλὴ οὕτω μηκυνθῇ τοῦ στίχου. ἐν δὲ τῷ πρὸ αὐτοῦ, οἱ δ᾽ ὅτε δή ῥ᾽ ἐς χῶρον, περιττῶς ἔπεσε, διὰ μόνον φίλον τῷ ποιητῇ ῥοῖζον. Τὸ δὲ χαλκεοθωρήκων ἔοικε πρὸς διαστολὴν ἑταιροίων τινῶν εἰρῆσθαι θωράκων, ὡς δῆλον καὶ ἐκ τῶν ἐν διαφόροις ἱστορίαις λινοθωράκων. Ὀμφαλοὶ δὲ ἀσπίδος βοῦλλαι τινὲς εἰς κόσμον ἐπικείμεναι, καὶ μάλιστα περὶ τὸ μέσον· ὅθεν καὶ εἴρηνται καθ᾽ ὁμοιότητα τινὰ τοῦ ζωικοῦ ὀμφαλοῦ. (Vers. 449.) Τὸ δὲ ὀρυγμαδὸς *καὶ νῦν ἐν τῇ παραληγούσῃ ἔχει τὸ γ διὰ μέτρον· ὡς ἐπὶ πολὺ μέντοι διὰ δακτύλου ἀπαρτισμὸν ἐν τῇ προπαραληγούσῃ τίθεται. ὠνοματοπεποίηται δὲ καὶ αὐτός. (Vers. 450.) Εὐχωλὴ δὲ ἡ ἐντυχία πρὸς τὸ θεῖον, ἢ μάλιστα, ὡς καὶ προεγράφη, καύχημα, ὡς τῶν μὲν ὀλλυμένων οἰμωζόντων, τῶν δὲ ὀλλύντων ἐπικαυχωμένων τοῖς πίπτουσιν. Ἐν δὲ τῷ, οἰμωγή τε καὶ εὐχωλὴ καὶ ἑξῆς, ὡς καὶ προδεδήλωται, ἦν μὲν ἂν κατὰ φύσιν ἡ σύνταξις, συγκειμένων τῶν ὀλλύντων μὲν τῇ εὐχῇ, τῶν ὀλλυμένων δὲ τῇ οἰμωγῇ. Ὅμηρος δὲ ἄλλην ἄλλως τάξας καινότερον ἔγραψεν, ἰδίᾳ μὲν θέμενος ὁμοῦ τὰ ὀνόματα, ἰδίᾳ δὲ τὰς μετοχὰς, καὶ τῷ δευτέρῳ συνεχείσας τὴν οἰκείαν μετοχὴν, εἶτα καὶ τὴν τοῦ πρώτου ἀποδεδωκὼς, ὁποῖα καὶ ἄλλα πολλὰ εὕρηνται, ὡς ἐν τῇ γ᾽ ῥαψῳδίᾳ πλατύτερον παρεσημάνθη. τοιούτου δέ τινος τύπου καὶ τὸ, πικρία καὶ γλυκύτης μέλιτός τε καὶ ἀψινθίου· ἡ γὰρ γλυκύτης τῷ μέλιτι συγκειμένη συνεχῇ πως τὸν λόγον ποιεῖ. *(Vers. 452.) Ἐπαινεῖται καὶ ἡ κατὰ τὴν μισγάγκειαν ἐνταῦθα παραβολὴ, ἀφορμὴ μὲν σχοῦσα τὸ ἐς χῶρον ἕνα ξυνελθεῖν τοὺς πολεμίους καὶ συμβαλεῖν, ὡς ἐῤῥέθη, τοιαύτη δὲ οὖσα, ὡς δ᾽ ὅτε χείμαῤῥοι ποταμοὶ κατ᾽ ὄρεσφι ῥέοντες ἐς μισγάγκειαν συμβάλλετον ὄβριμον ὕδωρ κρουνῶν ἐκ μεγάλων κοίλης ἔντοσθε χαράδρης, τῶν δέ τε τηλόσε δοῦπον ἐν οὔρε*σιν ἔκλυε ποιμὴν, ὡς τῶν μισγομένων, γένετ᾽

ἰαχή τε φόβος τε. καί φασιν οἱ παλαιοὶ ὡς ἐπεὶ ὁ τοῦ πολέμου ὅμαδος ἦχος ἐστὶν ἔχων ὅπλα κτυ-
ποῦντα, ἀλαλαγμοὺς ἀνδρῶν, ἵππων φριμαγμοὺς, βοὰς, εὐχὰς, οἰμωγὰς, εἰκότως καὶ ταύτην οὕτω
τὴν παραβολὴν διεσκεύασεν ὁ ποιητὴς, τραχύνων αὐτὴν ὀνοματοποιΐαις καὶ συναπειλῶν τῷ ῥεύματι.
διὰ τοῦτο οὐδὲ ἀέναον παρείληφε ποταμὸν, ἀλλὰ χείμαῤῥον διὰ τὸ τραχύτερον τῆς ῥοῆς. Ἰστέον δὲ
ὅτι γενικὸν μὲν ὄνομα τὸ ποταμοὶ, εἰδικὸν δὲ τὸ χείμαῤῥοι. καὶ ὅτι τὸ χείμαῤῥοι, ὡς ἐν τοῖς Ἀπίω-
νος καὶ Ἡροδώρου φαίνεται, Πτολεμαῖος μὲν ὁ Ἀσκαλωνίτης παροξύνει ὡς ἀπὸ τοῦ χειμάῤῥους, ἵνα
φέρῃ τὸν τόνον τῆς ἑνικῆς εὐθείας, Νικίας δὲ προπαροξύνει πιθανώτερον ἐκ τοῦ χειμάῤῥοος, ἵνα ἔχῃ
379 συγκοπὴν ἐκ τοῦ χειμάῤῥοοι. λέγουσι δὲ ἐκεῖνοι ὅτι Ὅμηρος τὰ τοιαῦτα ἑνικὰ ἐντελέστερον οἶδε προφε-
ρόμενα, οἷον *Ἑλλήσποντος ἀγάῤῥοος, καὶ στῆ ἐπ᾽ ὠκυῤῥόῳ ποταμῷ, καὶ ἐς ποταμὸν εἰλεῦντα
βαθύῤῥοον· σπανίως δὲ καὶ τὸ συνηλειμμένον, χειμάῤῥους κατ᾽ ὄρεσφι, καὶ πλήθοντι ἐοικὼς χει-
μάῤῥῳ. τὸ μέντοι ἁπλοῦν ἀεὶ ἐντελῶς· ὦθει δ᾽ ἐν σάκεϊ πίπτων ῥόος. καὶ τοιαῦτα μὲν αὐτοί. ὁ δὲ
Ἡρωδιανὸς ἑτεροῖόν τι λέγει, ἐν οἷς φησὶν ὅτι χειμάῤῥους ῥητέον σὺν τῷ ῡ, ἀλλ᾽ οὐχ᾽ ὡς τινες χείμαῤ-
ῥος. τὰ γὰρ εἰς ους ἁπλᾶ κατὰ τὴν σύνταξιν φυλάσσει τὸ ῡ. οἷον νοῦς σύννους, ὀδοὺς τριόδους,
πούς τρίπους. οὕτω γοῦν καὶ ῥοῦς χειμάῤῥους. Ὅμηρος, χειμάῤῥους κατ᾽ ὄρεσφι· καὶ πάλιν, χειμάῤ-
ῥοοι, ἀλλ᾽ οὐ χείμαῤῥοι, ὡς οἱ πολλοί φασιν. *ὡς γὰρ ἀπὸ τοῦ Ἀλκίνους Ἀλκίνοοι, οὕτω καὶ ἀπὸ 497
τοῦ χειμάῤῥους, χειμάῤῥοοι. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἀπὸ τοῦ πλεονάζοντος λέγεται ὁ χείμαῤῥος· κἂν γὰρ
μὴ ἐν χειμῶνι ῥέῃ, ὅμως χείμαῤῥος καλεῖται, ὡς τὰ πολλὰ ἐν καιρῷ χείματος ῥέων. καὶ ὅτι ὁπηνίκα
λέγομεν χειμάῤῥαν, ἐλλιπῶς λέγομεν· τὸ γὰρ τέλειον ποταμὸς χείμαῤῥος. ὅτι δὲ τὸ χειμάῤῥους ἐντελέ-
στερον ἔχει τοῦ χείμαῤῥος, δηλοῖ καὶ Ἡρωδιανὸς εἰπὼν τὰ προσεχῶς εἰρημένα. δῆλον δ᾽ ὅτι χειμάῤ-
ῥους ποτὲ καὶ ὁ τόπος λέγεται, κἂν ξηρὸς ᾖ, ὁ σχὼν ποτε τοιοῦτον ποταμόν. δύο δὲ χείμαῤῥοι ἐνταῦθα
λαμβάνονται πρὸς ὁμοιότητα τῶν δύο στρατευμάτων, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ (Vers. 453.) συμβάλλετον,
δυϊκοῦ ῥήματος. Τὸ δὲ, κατ᾽ ὄρεσφι ῥέοντες, τὸ πολὺ διασαφεῖ τῆς ἰαχῆς τῶν στρατευμάτων. πάντως
γὰρ πλείων ἦχος ὁ τῶν ἐξ ὄρους καταῤῥεόν*των χειμάῤῥων ἤ περ ὁ τῶν διὰ πεδιάδος τρεχόντων. οὕτω
δὲ καὶ τὸ, κρουνῶν ἐκ μεγάλων, ἔνδειξιν ἔχει τῆς κατὰ τὴν ῥηθεῖσαν μισγάγκειαν πολλῆς ἰαχῆς.
τοιαύτη γὰρ εἴη ἂν, εἰ μὴ ἐκ μικρῶν κρουνῶν, ἀλλ᾽ ἀνάπαλιν, οἳ γίνονται παρὰ τὸ κρότῳ ἢ κρουσμῷ
νάειν ἤγουν ῥέειν. Ἄγκος δὲ διὰ τοῦ κ̄ ὁ βαθὺς καὶ φαραγγώδης καὶ κοῖλος τόπος παρὰ τὸ ἀνακεῖ-
σθαι. τὸ γὰρ ὑψηλὸν οὐκ ἀνάκειται ὑπτιάζον, ἀλλ᾽ ὑπερανίσταται. ὅθεν ἑρμηνεύων ὁ ποιητὴς
ἐπάγει· κοίλης ἔντοσθεν χαράδρης. ἐὰν δὲ εἰς τοιοῦτον ἄγκος πολλὰ συμβάλλωσιν ὕδατα, μισγάγκεια
τοῦτο λέγεται. ὠνοματοπεποίηται δὲ οὐ μόνον τὸ ῥέειν καὶ ὁ κρουνὸς καὶ ὁ δοῦπος καὶ τὸ ὄβριμον καὶ
τὸ χαράσσειν, ἐξ οὗ καὶ ἡ χαράδρα, ἴσως δὲ καὶ ὁ χαραδριὸς, ἀλλὰ καὶ τὸ μίσγεσθαι, ὃ λέγεται
κυρίως ἐπὶ ὑδάτων· ὅθεν καὶ μισγάγκεια ἡ τούτων σύῤῥοια, ὥς περ ἐπὶ στρατοῦ κυριολεκτεῖται τὸ
συμβάλλειν καὶ τὸ ἐξ *αὐτοῦ ὄνομα ἡ συμβολὴ, εἰ καὶ Ὅμηρος ἐνήλλαξεν αὐτὰ, ἐπὶ μὲν χειμάῤῥων
εἰπὼν, ἐς μισγάγκειαν συμβάλλετον ὕδωρ, ἐπὶ δὲ ἀνδρῶν, ὡς τῶν μισγομένων, ποιήσας οὕτως, ἵνα
δείξῃ τὴν τῶν παραβολῶν πολλὴν ὁμοιότητα· ὅτι δὲ τὸ συμβάλλειν κυρία λέξις ἐστὶν ἐπὶ ὑδάτων μίξεως,
δηλοῦσι μέχρι καὶ νῦν πολλοὶ τῶν πάλαι ποτὲ σοφῶν Ἑλλήνων, παρ᾽ οἷς ἡ τῶν ὑδάτων σύῤῥοια συμβολὴ
λέγεται, βαρβαριζομένη μὲν κατ᾽ ἐκείνους εἰπεῖν εἰς σουβάλλαν, παραλαλοῦσα δὲ καὶ οὕτως ὃ βούλεται.
(Vers. 454.) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸ ὄβριμον καὶ ἐπὶ ὕδατος τίθεται, ὡς καὶ ἐπὶ ἔγχους, καὶ ὅτι τὸ
ὕδωρ καὶ ἐνταῦθα ἐκτείνει τὸ δίχρονον, ἀλλαχοῦ δὲ καὶ συστέλλεται, καὶ ὅτι κρουνοὶ αἱ τῶν χειμάῤ-
ῥων ἀρχαὶ, ὥς περ πηγαὶ αἱ τῶν ἀεννάων, καὶ ὅτι χαράδρα κυρίως ἐπὶ χειμάῤῥου, ὃς ῥέων χαράττει
δραστηρίως τὴν γῆν, ἐπὶ δὲ ἀεννάου ἴσως οὐ πάνυ κυριολεκτηθήσεται. καὶ ὅτι μυριαχοῦ ὁ *ποιητὴς
εἰωθὼς περιττά τινα πολυμαθίας χάριν ἐμβάλλειν ταῖς παραβολαῖς, τοῦτο καὶ ἐνταῦθα πεποίηκεν,
εἰπὼν ὅτι τῶν χειμάῤῥων τηλόσε δοῦπον ἔκλυε ποιμήν. τοῦτο γὰρ περιττῶς οὕτω παρέῤῥιπται, εἰς
οὐδὲν ἄλλο χρήσιμον ὂν τῇ παραβολῇ ἀλλ᾽ ἢ μόνον εἰς τὸ διδάξαι, ὡς τὰ τοιαῦτα τοῖς ποιμέσι
μάλιστά εἰσι γνώριμα, οὐ τοῖς ἀστικοῖς. τῷ δὲ τοῦ ποιμένος νῦν ὀνόματι ἔστι καὶ τὸν αἰπόλον συν-
νοεῖν, εἰ μὴ ἄρα τις εἴποι ὅτι ποιμένων μὲν τὰ κοῖλα, αἰπόλων δὲ τὰ ὑψηλά. συνεισάγεται δὲ
καὶ συφορβὸς, εἴ γε χείμαῤῥος καὶ αὐτόν ποτε περισύρων φθείρει, ὡς ἀλλαχοῦ ἐρεῖ ἡ ποίησις.

(Vers. 456.) Ἐν δὲ τῷ, ἰαχή τε φόβος τε, δοκεῖ παρέλκειν ἡ προσθήκη τοῦ φόβου, ὅ ἐστι τῆς φυγῆς. ἡ γὰρ παραβολὴ πρὸς μόνην τὴν ἰαχὴν, οὐ μὴν καὶ πρὸς τὴν φυγὴν τοῦ λαοῦ, εἰ μὴ ἄρα
498 καὶ ὁ φόβος πρὸς ἔνδειξιν κεῖται τῆς κατ' αὐτὸν ἰαχῆς. *(Vers. 457.) Ἀντίλοχος, ὁ τοῦ τακτικω- 380
31 τάτου Νέστορος υἱὸς, εἰ καὶ νεώτατός ἐστιν, ἀλλὰ βαλὼν πρῶτος Τρώων ἕλεν ἄνδρα κορυστὴν, ἀπ' ἐλάσσονος ἀρξαμένου τοῦ ποιητοῦ ὁποῖα τὰ τῆς τύχης, ὃς καὶ τῆς μεγάλης μάχης τῆς καθ' ὁμίλους τὸ ἔλαττον, ἤγουν τὴν μονομαχίαν, προέταξε. καὶ ἄλλως δὲ τοῦτο μάχης ἴδιον τὸ ὀλίγην τὰ πρῶτα κορύσσεσθαι, ὡς πρὸ ὀλίγου ἐλέγετο. τάχα δὲ καὶ ζηλοῖ ὁ Ἀντίλοχος, θεατὴν ἔχων πατέρα τὸν εἰπόντα ὅτι πρῶτος ἐγὼν ἕλον ἄνδρα. παραδέδοται δὲ καὶ ὀξὺς εἶναι ἐν τοῖς καιρίοις ὁ Ἀντίλοχος. καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ δὲ ὁ πατὴρ αὐτὸν ἐπαινεῖ ὡς καὶ ἀγαθὸν πολεμιστὴν καὶ ὡς θέειν ταχύν. ἔστι δὲ καὶ ἑτέρως εἰπεῖν, ὅτι ὁ ποιητὴς, μὴ ἔχων ποιεῖν ἀριστεύοντα τὸν Νέστορα τὸν ἄριστα τάξαντα τὸ οἰκεῖον στράτευμα, τῷ υἱῷ αὐτοῦ δίδωσι τὸ πρῶτον ἀρίστευμα *ἀντὶ τοῦ πατρὸς, τῇ ἀρίστῃ τακτικῇ τὸ πρωτόλειον δούς. (Vers. 458.) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι πρῶτοι τῆς ἀριστείας ἄρχονται οἱ παρασπονδηθέντες Ἀχαιοί. τὸν δὲ ῥηθέντα κορυστὴν ἐσθλὸν ὁ ποιητὴς ἱστορεῖ, σεμνύνων τὸν ἐπ' αὐτῷ ἀριστέα Νεστορίδην, ἐκτιθεὶς αὐτοῦ καὶ πατέρα Θαλύσιον. φησὶ γὰρ, κορυστὴν ἐσθλὸν Θαλυσιάδην Ἐχέπωλον, οὗ Θαλύσιος ὁ πατὴρ, παρωνύμως τοῖς ἑορταστικοῖς θαλυσίοις, ὧν ἐν τοῖς ἑξῆς μνημονεύσει ὁ ποιητὴς, ὃς πρὸς πλείω πιθανότητα λέγει καὶ τὸν τρόπον τοῦ ἀριστεύματος, ὅτι δηλαδὴ ἔβαλεν Ἀντίλοχος κόρυθος φάλον ἱπποδασείης, ἐν
499 δὲ τῷ μετώπῳ πῆξεν, ἔνθα δηλαδὴ ὁ φάλος ἔκειτο· πέ*ρησε δ' ἄρ ὀστέον εἴσω, ἤγουν εἰς τὸ ὀστέον, ἢ ἔσω εἰς τὸ ὀστέον, αἰχμὴ χαλκείη, τὸν δὲ σκότος ὄσσε κάλυψεν. Ἐνταῦθα διὰ συντομίαν ἀνεπεξεργάστοις χρῆται παραβολαῖς. φησὶ γὰρ, ὅτι ἔπεσεν ὁ ῥηθεὶς Ἐχέπωλος, ὡς ὅτε πύργος, καὶ παρακατιὼν, οἱ δὲ λύκοι ὣς ἀλλήλοις ἐπόρουσαν. Πολυειδὴς ὢν ὁ ποιητὴς πανταχοῦ τὰ ἐς ῥητορείαν καὶ πόριμος τοιοῦτος ἐστὶ καὶ ἐν ταῖς τῶν ἀριστέων βολαῖς καὶ ἐν τοῖς πίπτουσιν, ἀμύθητον ἐξευρίσκων εὐπορίαν, καὶ ἐν αὐτοῖς ἐκεῖνον μὲν τοιῶσδε βεβλῆσθαι λέγων ἢ πίπτειν, τὸν δὲ τοιῶσδε, καὶ ἄλλον ἄλλως. ἐν οὖν τῷ γράμματι τούτῳ Ἀντίλοχος μὲν καὶ Ἐχέπωλος ὁ μὲν ἐποίησεν, ὁ δὲ ἔπαθε τὸ προσεχῶς ἱστορηθὲν, Ἐλεφήνωρ δὲ κατακύψας ἐπὶ ἑλκυσμῷ νεκροῦ οὐτάζεται ξυστῷ χαλκήρεϊ πλευρὰ τά οἱ κύψαντι
παρ' ἀσπίδος ἐξεφαάν*θη. ἔνθα ὅρα ὡς οὐδετέρως εἶπε τὰ πλευρὰ, ὡς καὶ ὁ εἰπὼν Κύπρου τὰ 381
πλευρά. ὁ δὲ Τελαμώνιος Αἴας Σιμοεισιόν τινα ἔβαλε στῆθος περὶ μαζὸν δεξιὸν, ἀντικρὺ δὲ δι' ὤμου χάλκεον ἔγχος ἦλθεν· ἄλλος δέ τις τὸν βουβῶνα βάλλεται. (Vers. 492.) Βουβὼν δέ ἐστι τόπος σώματος, οὗ ὁμώνυμον τὸ ἐκεῖ γινόμενον πάθος, ὡς τὸ βουβὼν ἐπήρθη. Ὀδυσσεὺς δέ τινα περὶ τὸν κρόταφον βάλλει δουρὶ φαεινῷ, ἄλλος δέ τις χερμαδίῳ βάλλεται παρὰ σφυρὸν ὀκριόεντι κνήμην δεξιτερὴν, Θόας δὲ Θρᾷκα τινὰ βάλλει δουρὶ στέρνον ὑπὲρ μαζοῦ, πάγη δ' ἐν πνεύμονι χαλκός. εἶτα καὶ ἐπιδραμὼν τὸ μὲν ὄβριμον ἔγχος ἐξεσπάσατο, ξίφος δὲ ὀξὺ ἐρυσάμενος γαστέρα ἔτυψε μέσην, δυσὶν ὁπλιτικοῖς ὀργάνοις τὸν ἐχθρὸν καταγαγών. ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸ δόρυ ποικίλως ἔφρασε, δόρυ τε αὐτὸ ψιλῶς οὕτως εἰπὼν καὶ αἰχμὴν χαλκείην καὶ χαλκῆρες ξυστὸν καὶ δόρυ φαεινὸν καὶ ἔγχος ὄβριμον, ἀλλαχοῦ δὲ καὶ ὀ*ξὺ, οἷον, ἀκόντισεν ὀξέϊ δουρί· ἔνθα περισσὸν συνήθως τὸ δουρί· ἀρκεῖ γὰρ τὸ ἀκόντισεν. ἢ καὶ ἄλλως, τὸ ἀκόντισε καταχρηστικῶς ἀντὶ τοῦ ἔβαλεν. ἐπάγει γὰρ μετ' ὀλίγα χολωσάμενος βάλε δουρί· οὕτω δὲ καὶ τὸ, αἷμα δ' ἀνηκόντιζε, καταχρηστικῶς εἴρηται, καὶ ἐν Διονυσιακοῖς τὸ, τεύχεσιν ἀστράπτουσαν ἀνηκόντιζεν Ἀθήνην, ὁ Ζεὺς δηλαδὴ ἐκ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ. καὶ τοῦτο μὲν τοιοῦτον. (Vers. 491.) Ἡ δὲ, ὡς ἐῤῥέθη, ποικιλία τῆς τῶν πιπτόντων διαθέσεως τοιαύτη. ὁ μὲν γὰρ προμαχόμενος πίπτει, ὁ δὲ νεκροῦ συλῶν τεύχεα, ὁ δὲ νέκυν ἑτέρωσε ἐρύων, ἕτερος δέ τις μηδὲν ἐνεργῶν, ἄλλος δέ τις ἀπεσσύμενος ἤτοι ἀναποδίζων, διὸ καὶ τὸ στέρνον πλήττεται. καὶ οἱ μέν τινες πίπτουσι κατὰ πρῶτον σκοπὸν, τινὲς δὲ καὶ ἐξ ἁμαρτίας τοῦ βάλλοντος. Ἄντιφος γὰρ ὁ Πριαμίδης ἁμαρτὼν τινὸς ἤτοι ἀποτυχὼν Λεῦκον, Ὀδυσσέως ἐσθλὸν ἑταῖρον, βεβλήκει. ἔνθα καὶ ὅρα τὸ Λεῦκος βαρυνθὲν πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ ἐπι*θέτου. ἀναιρεῖται δέ τις καὶ κατὰ τύχην ἐπαφεθέντος δόρατος εἰς πλῆθος, ὡς ὁ Πριαμίδης Δημοκόων, ὃν Ὀδυσσεὺς ἀνεῖλε χολωθεὶς μὲν κατὰ τοῦ Πριαμίδου Ἀντίφου, βαλὼν δὲ τὸν Δημοκόωντα, οὐδ' οὕτω κακῶς, κατὰ τὴν παροιμίαν. ἔτι ἔχει ποικιλίαν καὶ τὸ τοὺς μὲν σκυλεύεσθαι, τοὺς δὲ μὴ δύνασθαι ἀποδύειν τὰ τεύχεα, καὶ τὸ διὰ δόρατος καὶ λίθου καὶ

ξίφους τούτους ἢ ἐκείνους πίπτειν, καὶ τὰ τῶν πιπτόντων δὲ σχήματα ποικίλα, εἴ περ ὁ μέν τις πίπτει νεκρὸς ἀμφὶ νεκρῷ, ἔνθα καὶ ἀστεῖος ὁ λόγος. ἐρύων γάρ τις νεκρὸν, εἶτα πληγεὶς, ἔπεσεν ἀμφ᾽ αὐτῷ, νεκρὸς δέ οἱ ἔκπεσε χειρὸς, ἢ καὶ ἄλλως κατά τινα τῶν ἀντιγράφων, ἔκφυγε χειρός. πρωθύστερον δὲ σχῆμα τοῦτο. ἐκπεσόντος γὰρ τοῦ ἑλκομένου νεκροῦ, εἶτα ἔπεσεν ἀμφ᾽ αὐτῷ ὁ ἕλκων. ἕτερος δέ τις ὕπτιος ἐν κονίῃσι πίπτει, ἄμφω χεῖρε φίλοισι πετάσας. δυνάμεως δὲ γραφικῆς ἐνδεικτικὸν καὶ τὸ λέγειν ὅτι τόνδε σκότος *ὄσσε κάλυψε, καὶ τὸν μὲν λίπε θυμὸς, καὶ ἔκειτο θυμὸν ἀποπνείων, ὅ περ ἀλλαχοῦ ποιητικώτερον λέγων φησίν· ἀπὸ δὲ ψυχὴν ἐκάπυσεν ἤτοι ἀπέπνευσε· καὶ τὸ ποτὲ μὲν λέγειν τινὰ πρόμαχον, ποτὲ δὲ πρῶτον ἰόντα. καὶ τοιαῦτα μέν τινα ἐν τῇδε τῇ ῥαψῳδίᾳ καὶ ἕτερα πλείω. (Vers. 463. sqq.) Τὰ δὲ ἐν τοῖς ἑξῆς πέλαγός ἐστιν εὐπορίας ἀδιεξίγητον. (Vers. 466.) Ὁ Χαλκωδοντιάδης κρείων Ἐλεφήνωρ μεγαθύμων ἀρχὸς ἦν Ἀβάντων, ὧν καὶ ἡ Βοιωτία μέμνηται. τοῦτον πρῶτον συλῆσαι ἤτοι σκυλεῦσαι νεκρὸν ἐν ἀκμῇ πολέμου ὁρμήσαντα ἡ Ὁμηρικὴ ἀναιρεῖ Μοῦσα ὑπὸ Ἀγήνορι τῷ Τρωικῷ. μισεῖ γὰρ ὁ ποιητὴς τὸ ἐν τοῖς *τοιούτοις παρὰ 500
καιρὸν κερδαλέον, ὃς καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς τὸν Νέστορα ποιεῖ τοῦτο ἀποτρεπόμενον καὶ λέγοντα ὡς μετὰ πόλεμον ἔχει τὸ πρᾶγμα καιρὸν, ὅτε καὶ καθ᾽ ἡσυχίαν ἔστι σκυλεύειν. Ὁ δὲ Χαλκώδων ἐκτείνει τὴν παραλήγουσαν, ὡς κραθεὶς ἐκ τοῦ Χαλκοόδων, ὁμοίως τῷ προόρα πρώρα καὶ τοῖς τοιούτοις. (Vers. 463.) Ἐν δὲ τοῖς ῥηθεῖσιν ἔστι πορίσασθαι ὅτι τε ταὐτὸν κρείων καὶ ἀρχὸς, καὶ ὅτι πρωτότυπον τοῦ ἐν Ὀδυσσείᾳ ἐλεφαίρειν τὸ ἐλέφω, ἐξ οὗ Ἐλεφήνωρ, ἵνα ᾖ ὡς ἐλεῶ ἐλεαίρω, οὕτως ἐλέφω ἐλεφαίρω. καὶ σημαίνοι ἂν Ἐλεφήνωρ τὸν ἄνδρας ἐλεφαίροντα. οὐκ ἄδηλον δὲ οὐδ᾽ ὅτι ὁ ῥηθεὶς κρείων καὶ κρέων λέγεται, ὅθεν πόντου κρέων ὁ Ποσειδῶν παρ᾽ Εὐριπίδῃ, καὶ ὁ Κρέων δὲ τὸ κύριον, ὡς καὶ ὁ Ἀνακρέων, εὐγενῶς ἐντεῦθεν ἔχουσι τοῦ ὀνόματος. (Vers. 470.) Πολεμικὴν σύνταξιν φράζει τὸ, ἔργον ἐτύχθη *ἀργαλέον· οἱ δὲ λύκοι ὣς ἀλλήλοις ἐπόρουσαν, ἀνὴρ δ᾽ ἄνδρ᾽ ἐδνοπάλιζεν, ὅ ἐστιν ἐδόνει καὶ ἔπαλεν, ἢ ἐδόνει ταῖς παλάμαις. ἡ δὲ λέξις αὕτη κεῖται καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ. (Vers. 474.) Χρώμενος καὶ ἐνταῦθα τρόπῳ ἐτυμολογίας ὁ ποιητὴς καὶ ἱστορίαν δὲ παραπλέκων τῷ λόγῳ φησὶν ὀνομάζεσθαί τινα Σιμοείσιον, διότι ποτὲ μήτηρ Ἴδηθεν κατιοῦσα παρ᾽ ὄχθῃσι Σιμόεντος τοῦ ποταμοῦ αὐτὸν γείνατο, ἐπεί ῥα τοκεῦσιν ἅμ᾽ ἕσπετο μῆλα ἰδέσθαι· τοὔνεκά μιν κάλεον Σιμοείσιον, ὡς καὶ ἄλλος τις καλεῖται Σκαμάνδριος διὰ τὸν Σκάμανδρον. καὶ ταῦτα μὲν παλαιᾶς ἱστορίας. ἡ δὲ καθ᾽ ἡμᾶς γενεὰ ἔχει συγγράψασθαί τι ὅμοιον. γυνὴ γὰρ θρέμμα γῆς Μακεδόνων, εὖ μὲν ἔχουσα τῶν εἰς βίον, δυστυχοῦσα δὲ, οὓς ἐγέννα θανάτῳ ἀπογινομένους, ῥίπτει τὸ γεννηθὲν ὕστατον παρὰ ποταμὸν ἐγχώριον, οὐκ ἔκθετον, ἀλλ᾽ ὅπως εἰς χεῖρας ἐλθὼν, φησιν, εὐτυχὴς περιγένηται τοῦ βιοῦν. *παροδεύων δή τις εὗρε τὸ κείμενον καὶ ἄρας οἷά τι ἕρμαιον τίμιον εἰσποιεῖται φιλίως, καὶ ἀπὸ τοῦ συγκυρήματος Ποτάμιον ὀνομάζει τὸ εὑρεθέν. καὶ οὐκ ἀπέῤῥευσεν ἡ κλῆσις, ἀλλὰ παρέμεινε τῷ ἀνθρώπῳ ἀνδρὶ γενομένῳ γεραρῷ καὶ ἱερῷ καὶ λογίῳ καὶ εἰδότι τὴν τοῦ ὀνόματος περιπέτειαν. καὶ τοιοῦτον μὲν καὶ τοῦτο. ἡ δὲ τῆς παιδὸς σὺν τοῖς τοκεῦσιν ὁδὸς ἐπὶ θέᾳ μήλων ἤτοι προβάτων ἁπλῶς οὕτω κεῖται βιωτικώτερον εἰς πιθανότητα τοῦ διηγήματος. τὸν δὲ Ὁμηρικὸν Σιμοείσιον ἀναιρεθέντα ὑπὸ Αἴαντος πεσεῖν λέγει ὡς αἴγειρον ἐν ἕλει τραφεῖσαν. φησὶ γάρ· (Vers. 482.) ὁ δ᾽ ἐν κονίῃσι χαμαὶ πέσεν
382 αἴγειρος ὣς, ἥ ῥά τ᾽ ἐν εἰαμενῇ ἕλεος μεγάλοιο πεφύκει, λεία, ἀτάρ τέ οἱ ὄζοι ἐπ᾽ ἀκροτάτῃ πεφύασιν, ἤγουν ἐκ φύσεώς εἰσι, καὶ οὐκ ἐξ ἐπιμελείας τινός. ἐξηγητικὸν δὲ τοῦτο ἐστὶ τοῦ λεία. πάντως γὰρ λεία αἴγειρος, ἧς οἱ ὄζοι ἐπ᾽ ἀκροτάτῳ. (Vers. 462.) Ἰστέον δὲ ὡς ὁ μὲν πρὸ βραχέων πε*σὼν ὡς ὅτε πύργος ἀνδρεῖος ἔοικεν εἶναι, ὁ Σιμοείσιος δὲ κάλλος ἔχειν καὶ μέγεθος. διὸ καὶ ἀστείως τὸν παρὰ τῷ Σιμόεντι ποταμῷ γεννηθέντα ἠίθεον θαλερὸν Σιμοείσιον (Vers. 474.) εἰκάζει φυτῷ ὑδατοτρεφεῖ. Ἠίθεος δὲ εἶδος ἐστὶν ἀνδρώδους ἡλικίας νεωτερικῆς, κατὰ δὲ τοὺς ἀκριβεστέρους ὁ μήπω εἰς γάμον ἐλθὼν, ὡς καὶ τῷ Εὐριπίδῃ ἐν Φοινίσσαις δοκεῖ, ἔνθα λέγει τὸ, Αἵμονος μὲν οὖν σφαγὰς ἀπείργουσι γάμοι· οὐ γάρ ἐστιν ἠίθεος, τουτέστιν ἄπειρος γάμου. ὅ περ δὲ ἐν ἀνδράσιν ἠίθεος, τοῦτο παρθένος ἐν γυναιξί. διὸ καὶ συνδυάζων που αὐτοὺς ὁ ποιητὴς λέγει, παρθένος ἠίθεός τε ὀαρίζετον ἀλλήλοις. παρασημειοῦνται δὲ οἱ παλαιοὶ σπανίως ἐπὶ παρθένου τὴν λέξιν κεῖσθαι, φέροντες καὶ χρῆσιν Εὐπόλιδος τὸ, εἰ μὴ κόρη δεύσειε τὸ σταῖς, ἠίθεος. γίνεται δέ, φασιν, ἢ παρὰ

τὸ ἀΐτης ὁ ἐρώμενος ἀΐτεος καὶ τροπῇ ἠίθεος ὁ ἐραστὸς, ἢ παρὰ τὸ αἴθω αἴθεος καὶ διαλύσει καὶ τροπῇ τοῦ ᾱ εἰς η̄ ἠί*θεος ὁ διάπυρος τῇ νεότητι. ἴσως δὲ καὶ παρὰ τὸ ἰέναι θείως διὰ τὸ ἔτι καθαρὸν, ἵνα ᾖ ἠίθεος καὶ κατὰ ἀφαίρεσιν ἤιθεος, καθά που καὶ Ἀπόλλων ἤιος ὁ ἰεὶς ὡς τοξικὸς, ἢ ὁ ἰατρικός. ὅτι δὲ οὐκ ἄχρηστός ποτε καὶ ἡ τοιαύτη τρισυλλαβία, δηλοῖ ἐν τῇ τραγῳδίᾳ τὸ, ἤιον βέλος καὶ ἤιος βοὰ, ἡ θρηνώδης δηλαδὴ παρὰ τὸ ἰώ. (Vers. 475.) Ἰστέον δὲ ὅτι κατὰ Δίδυμον Ἴδη οὐ μόνον ἡ Τρωικὴ, ἀλλὰ πᾶν ὄρος, ἐξ οὗ τὰ κύκλῳ ἔστιν ἰδεῖν, ὡς καὶ Ἀχελῷος πᾶν ὕδωρ, ὁμοίως καὶ Ὠκεανός. ἔστιν οὖν καὶ Ἴδη Κρητικὴ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐδηλώθη, σώζουσα μέχρι καὶ νῦν τοὔνομα· Ἴδα 501 γὰρ καλεῖται Δωρικώτερον. οὕτω δὲ καὶ τὸ φυτὸν ἡ αἴγειρος *φυλάττει τὴν κλῆσιν ἐν τοῖς περὶ Ναύπακτον καὶ τοὺς ἐκεῖ τόπους. (Vers. 482.) Κονία δὲ καὶ κόνις παρὰ μὲν τῷ ποιητῇ ταὐτὰ δύνανται, ὡς καὶ ὁ κονίσσαλος. παρὰ δὲ τοῖς ὕστερον ἡ μὲν κονία καὶ ἄλλο τι σημαίνει, ὡς ἡ ἀπ᾽ αὐτῆς σύνθετος ἐλαιοκονία δηλοῖ. ἡ δὲ κόνις καί τι ζωΰφιόν ἐστι μικροφυὲς, κατὰ ἄτομον κόνιν, ἀφ᾽ ἧς οἱ φθεῖρες γεννῶνται, ἧς ἡ κλίσις διὰ τοῦ δ. κόνις γὰρ κόνιδος κοινότερον παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει πρὸς διαστολὴν τῆς ἑτέρας κόνιος, ὅ ἐστι τοῦ κονιορτοῦ. (Vers. 483.) Εἰαμενὴ δὲ ὑγρὸς καὶ βοτανώδης τόπος παρὰ τὸ ἕω τὸ ἀναδίδωμι, ὅπου συχνὴ ἀναδίδοται πόα, ἢ καὶ ἄλλως, ὁ ὑγρὸς παρὰ τὸ ῥέω, ἵνα ᾖ ῥειαμενή. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι, ὥς περ κατὰ μετοχήν τινα παράγωγον λέγεται ὀξυτόνως ἡ δεξαμενὴ, οὕτω καὶ ἡ εἰαμενή. εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλα τοιαῦτα, οἷον ὁ Τισαμενὸς κύριον καὶ ὁ Σωζομενὸς καὶ πόλεις αἱ *Κλαζομεναὶ καὶ τόπος Βοιώτιος αἱ Ἀλαλκομεναί. μέγα δὲ ἕλος ὑποτίθεται, ἵνα πιθανὸς εἴη ὁ περὶ τῆς ῥηθείσης αἰγείρου λόγος. (Vers 483. sq.) Τοῦ δὲ πεφύκει οὐκ ἔστι καιριωτέρα ἐνταῦθα λέξις· ἐξ οὗ καὶ εὐφυέα που πτελέαν ἐρεῖ ἄλλον τρόπον, ἥ περ Εὐριπίδης ἔφη εὐφυὲς πρόσωπον, ὡς καὶ προδεδήλωται. ὅρα δὲ καὶ ὅτι ἐνταῦθα Ἰωνικῶς τε ἔφρασεν ὁ ποιητὴς ἐν τῷ πεφύασι καὶ κοινότερον ἐν τῷ πεφύκει. Ἐν τούτοις δὲ (Vers. 477.) ἰστέον καὶ ὡς ἐπί τινος πρὸ ὥρας τελευτήσαντος οἰκεῖον ῥηθῆναι τὸ, οὐδὲ τοκεῦσι θρέπτα φίλοις ἀπέδωκε, μινυνθάδιος δὲ οἱ αἰὼν ἔπλετο. λέγει δὲ θρέπτα τὰ τροφεῖα ἐκ τοῦ θρεπτήρια κατὰ συγκοπὴν, ὡς λυτήρια λύτρα, σωτήρια σῶστρα. τοιούτου δέ τινος τύπου καὶ τὸ σκῆπτρον καὶ τὸ βάκτρον καὶ τὸ ἐπίσωτρον καὶ τὸ κάτροπτρον καὶ τὸ πλῆκτρον καὶ τὸ βλῆτρον, καὶ τὸ μετὰ τοῦ σ̄ ἀμφίβληστρον, ἤδη δὲ καὶ τὸ προδηλωθὲν ῥόπτρον, οὗ χρῆσις καὶ παρ᾽ *Εὐριπίδῃ, ὃ δηλοῖ οὐ μόνον εἶδός τι ξίφους καὶ πάγης κατὰ τὸ, δίκης ἔπεσεν αὐτὸν ῥόπτρον, ἀλλὰ καὶ θύρας ἐπίσπαστρον, καὶ ῥόπαλον δὲ ὡς ἀπὸ τοῦ ῥέπειν, ὅθεν καὶ ἡ καλαῦροψ. Μινυνθάδιος δὲ καὶ νῦν ὁ ὀλίγος ἐκ τοῦ μίνυνθα, ὃ δηλοῖ τὸ ὀλιγάκις. Αἰὼν δὲ τὸ μέτρον τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, καθ᾽ ὃ σημαινόμενον καὶ Ἡρόδοτος τελεῦτησαι τὸν αἰῶνα φησὶ τὸ θανεῖν· καὶ Σοφοκλῆς δὲ ζωὴν ἀνθρώπου τὸν ἀεὶ βίοτόν φησι· τοιοῦτον δὲ παρ᾽ αὐτῷ καὶ τὸ, τὸν εἰσαεὶ λεηλατήσει χρόνον, ἤγουν ἕως οὗ ζῇ. οὐ μόνον δὲ ἀρσενικῶς, ἀλλὰ καὶ θηλυκῶς ὁ ῥηθεὶς αἰὼν λέγεται τραγικώτερον, οἷον σκοτίαν αἰῶνα. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ, οὐδὲ τοκεῦσι θρέπτα φίλοις ἀπέδωκεν, εἴ περ αὐτὸ καθ᾽ αὑτὸ μόνον ἔκειτο, ἀσαφῶς ἂν εἶχε· λέγοιτο γὰρ ἂν καὶ ὁ τοῖς γειναμένοις ἀθέμιστος μὴ ἀποδοῦναι θρέπτα τοῖς τεκοῦσιν αὐτόν. ἔτι ἰστέον καὶ ὡς πολυμαθῆ τὸν ἀκροατὴν ὁ Ὅμηρος ποι*ῶν καὶ ἐν τῇ τῆς εἰρημένης αἰγείρου παραβολῇ, οὐ μόνον τὴν αὐτῆς φύσιν ἱστόρησεν, ὅτι λεία καὶ ἄοζος, ὡς εἴρηται, ἀλλὰ λέγει καὶ ὅτι δι᾽ αὐτὰ ταῦτα εἰς ἅρματος περιφέρειαν χρησιμεύει. ῥᾷον γὰρ εἰς τοιαύτην ἀψῖδα κάμπτονται τὰ λεῖα καὶ ἄοζα. φησὶ γοῦν, ἣν ἁρματοπηγὸς ἀνὴρ αἴθωνι σιδήρῳ ἐξέταμεν, ὄφρα ἴτυν κάμψῃ περικαλλέϊ δίφρῳ. (Vers. 486.) Ἴτυν δὲ λέγει τὴν περιφέρειαν ἀπὸ τοῦ ἰέναι, ὅ ἐστι περιιέναι καὶ περιάγεσθαι. διδάσκει δὲ ἐν τῇ παραβολῇ ταύτῃ καὶ ὅτι οὐ χλωρὰν μετακομιστέον οὐδὲ τὴν τοιαύτην ὕλην, ἀλλ᾽ ἐατέον ἀφαυανθῆναι αὐτήν· εὐμετακομιστότερον γὰρ τὸ ξηρόν. φησὶν οὖν· (Vers. 487.) ἡ μὲν ἀζομένη κεῖται ποταμοῖο παρ᾽ ὄχθας, οὕτως ἐν παρέργῳ καὶ τὰ παρὰ Ἡσιόδῳ σεμνὰ ὁ ποιητὴς τῇ οἰκείᾳ ποιήσει ἐνσπείρει. Τὸ δὲ ἁρματοπηγὸς συντελεῖ εἰς τὸ, κολλητὸν ἅρμα καὶ εὔπηκτον, ὡς ἐν ἄλλοις λέγεται ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ. (Vers. 488.) Ἐν τῷ, τοῖον ἄρ᾽ Ἀνθεμίδην Σι*μοείσιον ἐξενάριξεν Αἴας, συγκέκοπται, ὡς καὶ προερρέθη, τὸ πατρωνυμικόν. ἔδει γὰρ Ἀνθεμιωνίδην εἰπεῖν. ἐπεὶ Ἀνθεμίωνος υἱὸς ὁ Σιμοείσιος πρὸ βραχέων ἱστόρηται. εἰ δὲ τυχὸν καὶ Ἄνθεμος τρισυλλάβως ὁ πατὴρ ἐκαλεῖτο, λέγοιτ᾽ ἂν ὀρθῶς Ἀνθεμίδης ὁ ἐξ

αὐτοῦ: διὸ καὶ προσφυὲς τὸν ἐκ πατρὸς ἀνθηρωνύμου θαλερὸν ῥηθῆναι ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ, ὡς καὶ
383 αὐτὸ προέκκειται. *(Vers. 497.) Ἐν τῷ, Τρῶες κεκάδοντο, ἀνδρὸς ἀκοντίσαντος, τοῦ Ὀδυσσέως 502
δηλαδὴ, ἄνδρα τὸν ἀνδρεῖον λέγει. Τὸ δὲ ἀκοντίσαι καὶ βέλος ἀφεῖναι εἴποι τις ἄν. ἐπάγει οὖν·
ὁ δ᾽ οὐχ᾽ ἅλιον βέλος ἧκε. βέλος γὰρ ἐνταῦθα τὸ δόρυ ὡς μήκοθεν ἀφεθέν. Τὸ δὲ κεκάδοντο ἐκ
τοῦ χάζω τὸ ὑποχωρῶ ἐστὶ μέσος δεύτερος ἀόριστος, οὗ τὸ μὲν κοινὸν ἐχάδοντο, τὸ δὲ Ἰωνικὸν
τροπῇ τοῦ ψιλοῦ εἰς δασὺ καὶ συνήθει ἀναδιπλασιασμῷ κεκάδοντο, ὁποῖόν τι, ὡς προδεδήλωται,
καὶ ἐπὶ τοῦ τετύκοντο γίνεται ἀπὸ τοῦ ἐτυχόμην δευτέρου ἀορίστου. (Vers. 498.) Τὸ δὲ ἅλιον ὡς
δασυνόμενον ἀπὸ τοῦ ἅλς ἁλὸς γίνεται, καὶ δηλοῖ τὸ ἀσυντελές. καὶ ἡ θάλασσα γὰρ ἀσυντελὴς
τοῖς γε ποιεῖν ἐθέλουσι. (Vers. 499.) Τετραχῶς ἡ παιδοποιία παρ᾽ Ὁμήρῳ· οἱ μὲν γὰρ γνήσιοι,
οἱ ἐκ νομίμων γάμων, οἱ δὲ νόθοι, οἱ ἐκ παλλακῶν, οἷον υἱὸν Πριάμοιο νόθον, καὶ εἰν ἑνὶ δίφρῳ
ἐόντε νόθον καὶ γνήσιον ἄμφω· οἱ δέ τινες σκότιοι, οἱ ἐκ λαθραίας μίξεως, οἷον, σκότιον δὲ
ἐγείνατο μήτηρ, καὶ ἄλλοι παρθένιοι, οἱ ἐκ τῆς ἔτι νομιζομένης παρθένου γεννώμε*νοι, ὡς τὸ, παρ-
θένιος τὸν ἔτικτε Χορῷ καλὴ Πολυμήλη· ἡ δὲ τοιαύτη λέξις διφορεῖ τὴν παραλήγουσαν. ὁ μὲν
γὰρ παρθένιος υἱὸς τὸ ῑ ἔχει, ἡ δὲ παρθένειος ἡδονὴ ἐν Ἱππολύτῳ τὴν ει δίφθογγον φιλεῖν λέγε-
ται. ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ὁ μὲν σκότιος οὐκ ἂν πάνυ ἐκφύγῃ κοινότερον τὸ νόθος ῥηθῆναι κατά γε
τὸ μὴ γνήσιος εἶναι. διαφέρει δὲ τοῦ ἐκ φανερᾶς παλλακῆς νόθου τῷ αὐτὸς μὴ κατὰ φῶς ἀλλ᾽
ὡς ἐν σκότῳ προελθεῖν. ὁ δέ γε παρθένιος ἀμφεῖν διαφέρει τῷ δύνασθαί ποτε γνησίου ἐγγὺς
εἶναι, εἰκὸς γὰρ τὸν γαμέτην πρὸ γάμου σπειραι εἰς τὴν δοκοῦσαν ἔτι παρθένον εἶναι. ἐκ δὲ τοῦ
Ὁμηρικοῦ νόθου, οὗ ἡ ἐτυμολογία ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσσειαν κεῖται, ἀφ᾽ οὗ καὶ τὸ ὀθνεῖον κατὰ
μετάθεσιν στοιχείων παρῆκται, λέγεται καὶ λόγος νόθος, καὶ διανόημα τροπικῶς νόθον τὸ μὴ
γνήσιον. εἰ δέ τις καὶ ἄχαρι παραπτύσσει ῥῆμα ἢ νόημα, ὁ τοιοῦτος καὶ ἔκβλητόν τι ἔπος λέγεται
προενεγκεῖν πρὸς ὁμοιότητα *ἐκθέτου βρέφους, καὶ ὑπόβλητον λέξαι λόγον ὁμοίως τὸν καὶ ὑποβο-
λιμαῖον. (Vers. 500.) Ἐν Ἀβύδῳ Πριάμου ἦσαν ἱπποφόρβια ἢ ἱπποστάσια. νόθος οὖν τις υἱὸς
Πριάμου Ἀβυδόθεν ἦλθε παρ᾽ ἵππων ὠκειάων, καὶ ἔστιν ὑποδύσκολον ἐνταῦθα λυθῆναι ἀπορίαν,
ἣν εὐλόγως ἄν τις ἀπορήσει, ζητήσας πῶς ὁ τοσοῦτος Ἑλληνικὸς στόλος ἀφίησιν Ἀβυδόθι σώζε-
σθαι τὰ τοῦ Πριάμου ἱπποστάσια· εἰ μὴ ἴσως κατὰ κοινὴν συνθήκην ἢ διὰ τὸ τῶν ἐπικουρούν-
των τοῖς Τρωσὶ πολυπληθὲς, ἢ καὶ ἵνα μὴ ἐν τοῖς παρέργοις διακενῆς τρίβωνται οἱ Ἕλληνες. ὅρα
δὲ τὸ, παρ᾽ ἵππων, πρόθεσιν ἔχον τὴν παρᾱ ἀντὶ ἑτέρας προθέσεως, οἷον τῆς ἀπὸ ἢ *τῆς ἐξ. 503
δῆλον δ᾽ ὅτι καὶ θηλυκῶς ἐνταῦθα αἱ ἵπποι κεῖνται. (Vers. 502.) Βάλλεταί τις ἐνταῦθα αἰχμῇ
τὴν κόρσην ἤγουν τὸν κρόταφον, ἡ δ᾽ ἑτέρου διὰ κροτάφοιο ἐπέρησε. περὶ δὲ κόρσης καὶ κροτάφου
εἴρηται πρὸ ὀλίγου ἱκανῶς. (Vers. 508.) Ὅμηρος μὲν μόνην τὴν τῆς Ἰλίου ἀκρόπολιν Πέργαμον
ὀνομάζει θηλυκῶς, οἱ δὲ νεώτεροι πάσας τὰς ἀκροπόλεις οὕτω καλοῦσιν, οἳ καὶ οὐδετέρως τὰ Πέρ-
γαμά φασιν, ὡς καὶ Αἰσχύλος Προμηθεῖ. δῆλον δὲ ὡς ἡ Πέργαμος καὶ πόλις λέγεται. διὸ εἰπὼν
384 ὁ ποιητὴς ὡς νεμέσησεν Ἀπόλλων Περγάμου ἐκ κατιδὼν, ἐπάγει μετ᾽ ὀλίγα· ὣς φάτ᾽ ἀπὸ πτόλιος
δεινὸς θεός. ἡ δ᾽ αὐτὴ καὶ ἀκρόπολις καὶ ἄκρη πόλις κατὰ διάλυσιν. ἔθος δὲ τοῖς παλαιοῖς κτί-
σταις τῶν πόλεων ἀκροπόλεις ἱστᾶν ἐν τοῖς ὑψηλοῖς τῶν τόπων ἄλλης τε ἀσφαλείας χάριν καὶ
φόβῳ κα*ταклυσμοῦ. (Vers. 509.) Ἐπισπευτικὸν εἰς μάχην τὸ, ὄρνυσθε μηδ᾽ εἴκετε χάρμης. Τὸ
δὲ ἐφεξῆς ἐπὶ φερεπόνων οἰκεῖον ῥηθῆναι ἤγουν τὸ, ἐπεὶ οὔ τι λίθος χρὼς οὐδὲ σίδηρος χαλκὸν
ἀνασχέσθαι ταμεσίχροα βαλλομένοις, ἀντὶ τοῦ, τρωτοί εἰσι καὶ αὐτοί. (Vers. 511.) Καὶ ὅρα ὡς
τὸ ἀνασχέσθαι αἰτιατικῇ καὶ ἐνταῦθα συνέταξε. τοῦ δὲ τὰ μεσίχροα προϋπάρχει ῥῆμα ποιητικὸν
τὸ ταμῶ ταμήσω, ἐξ οὗ τὸ τμῶ τμήσω συγκέκοπται. Τὸ δὲ βαλλομένοις λέξις ἐστὶ γενική· νοη-
τέον γὰρ νῦν βαλλομένους συλληπτικῶς καὶ τοὺς οὐταζομένους καὶ εἴ τι τοιοῦτον. (Vers. 513.)
Τὸν Ἀχιλλέα ἐπὶ νηυσὶ χόλον θυμαλγέα φησὶ πέσσειν, ὅ ἐστι κατέχειν ἔσω. οὕτω δὲ καὶ γέρα
πέσσειν ἀλλαχοῦ τὸ συνέχειν καὶ περιέπειν. κεῖται δὲ ἡ λέξις καὶ ἐν τῇ α' ῥαψῳδίᾳ. ὥσπερ δὲ ὠνὴ
καὶ ὦνος, βία βιὸς καὶ βίος, ὥρα ὦρος, βιοτὴ βίοτος, δίνη δῖνος, φθογγὴ φθόγγος, στροφὴ στρόφος
παρὰ τῷ κωμικῷ, οὕτω καὶ χολὴ χόλος. ὅμοιον δὲ καὶ *τὸ βολὴ βόλος ἐπί τε πεττείας καὶ ἐπὶ

δικτύου, καὶ τὸ στάθμη σταθμὸς, ἴσως δὲ καὶ τὸ κάκη κακός. σημείωσαι δὲ ὅτι σύνηθες Ὁμήρῳ κατὰ ποσά τινα διαστήματα μεμνῆσθαι τοῦ Ἀχιλλέως, ὡς μυριαχοῦ φαίνεται, καὶ παραρτύειν οὕτω τὴν ποίησιν τῇ μνήμῃ τοῦ ἥρωος, μὴ καὶ ἐπιλάθοιτο αὐτοῦ ὁ φιλέλλην ἀκροατής. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ πεῖσαν τοὺς Τρῶας θαῤῥῆσαι τὴν ἐν τῇ πεδιάδι μάχην ἡ μῆνις ἦν τοῦ Ἀχιλλέως, καθὰ καὶ προεγράφη· αὐτοῦ γὰρ μαχομένου ὁ Ἕκτωρ οὐκ εἶχε προκύπτειν τῶν τοῦ τείχους πυλῶν, διὸ καὶ ὁ Ἀπόλλων ἐντεῦθεν θαρσοποιῶν εἰς μάχην ἀντιπροκαλεῖται τοὺς Τρῶας, εἰπών· οὐ μὴν οὐδ᾽ Ἀχιλ-
504*λεὺς μάρναται καὶ τὰ ἑξῆς, τὴν παντελῆ ἐκείνου ἀργείαν δηλώσας διὰ τῶν δύο ἀρνήσεων.* *(Vers. 514.) *Ἐν τῷ, ὣς φάτ᾽ ἀπὸ πτόλιος δεινὸς θεὸς, λέγει δὲ τὸν Ἀπόλλωνα, δεινὸς νοεῖται οὐ μόνον ὁ ἐπιδέ-* 385
ξιος λαλῆσαι καὶ εἰς μάχην ὀτρῦναι ῥητορικῇ δυνάμει, ἀλλὰ καὶ ὁ φοβερὸς, ἐπεὶ καὶ Ἀπόλλων ὁ αὐτὸς, καὶ Δεῖμος δὲ καὶ Φόβος ὀπαδοὶ αὐτῷ εἰσίν. (Vers. 515.) *Δηλῶσαι βουλόμενος ὁ ποιητὴς, ὡς Τρῶες μὲν καθ᾽ εἱμαρμένην ἐνίκων, εἰς ἣν πολλαχοῦ ὁ Ἀπόλλων ἀλληγορεῖσθαι φαίνεται, Ἀχαιοὶ δὲ διὰ τὸ περιὸν τῆς κατ᾽ Ἀθηνᾶν φρονήσεως ἀντέχουσι πρὸς αὐτοὺς, λέγει ὅτι Τρωσὶ μὲν Ἀπόλλων κέκλετο ἀΰσας καὶ τὰ ἑξῆς, αὐτὰρ Ἀχαιοὺς ὦρσε Διὸς θυγάτηρ, κυδίστη Τριτογένεια, ἐρχομένη καθ᾽ ὅμιλον, ὅθι μεθιέντας* **ἴδοιτο. ἐν τούτοις δὲ ὅρα καὶ ὡς κυδίστην μὲν τὴν Ἀθηνᾶν εἶπε, δεινὸν δὲ, ὡς καὶ προεγράφη, θεὸν τὸν Ἀπόλλωνα, οὐχ᾽ ὅτι μὴ δεινὴ θεὸς καὶ ἡ Ἀθηνᾶ, ἀλλὰ διότι αὐτὸς προκατῆρξε τοῦ εἰς μάχην ἐρεθισμοῦ τοῖς Τρωσίν. ὅτι δὲ δεινοποιεῖται καὶ ἡ Ἀθηνᾶ, δηλοῖ μὲν καὶ ὁ ποιητὴς ἐν τῷ, δεινὴν γὰρ ἄγεν θεόν. δηλοῖ δὲ καὶ ὁ φιλόσοφος λόγος, ὃς τὴν δεινότητα προκαθίζει τῆς φρονήσεως, εἰς ἣν ἀλληγορεῖται ἡ Ἀθηνᾶ, ἡ καὶ Τριτογένεια διὰ τὸ ἐκ δεινότητος φοβερὸν, εἴ γε Τριτογένεια, καὶ κατὰ τὸν κωμικὸν Τριτογενὴς, ἡ τὸ τρεῖν ἐγγεννῶσα τοῖς ἐχθροῖς. καὶ μὴν οὕτω καλεῖται, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ κεῖται, καὶ ὡς ἐκ Τριτοῦς, ὅ ἐστι κεφαλῆς κατὰ Κρῆτας τῆς τοῦ Διὸς γεγονυῖα, ἢ ὡς ἐν τρίτῃ μηνὸς γενομένη, ἢ ὡς τρία γεννῶσα καλά τινα τὰ ἐκεῖσε κατὰ τοὺς παλαιοὺς δηλούμενα.* (Vers. 516.) *Τὸ δὲ ἴδοιτο Ἀττικῶς παθαίνεται· ἄλλως γὰρ ἀγαθὸν εἰπεῖν καὶ τὸ ὅθι μεθιέντας ἴδοι. οὕτω καὶ πρὸ βρα***χέων εἰπὼν παθητικῶς, οἵ μιν ἴδοντο πονεύμενον, ἐπήγαγεν εὐθὺς ἐνεργητικῶς τὸ, οὐ γὰρ ἔγωγε ἴδον, ὅ περ ἐν ἄλλοις ἰδόμην φησίν.* (Vers. 517.) *Ὥς περ ἐν τῷ, αἴσιμα παρειπὼν, ἐκτείνεται ἡ τῆς παρὰ προθέσεως παραλήγουσα, οὕτω καὶ ὧδε τὸ Διώρης κύριον, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ προεφάνη, ἐκτεταμένην ἔχει τῆς διὰ προθέσεως τὴν ἄρχουσαν. τοῦτο δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν πολλοῖς γίνεται καὶ ἐπὶ ἄλλων πολλῶν.* (Vers. 518.) *Ἀστείως ὁ ποιητὴς ἐνταῦθα τὸ, μοῖρα ἐπέδησεν, εἶπεν ἐπί τινος χερμαδίῳ βληθέντος παρὰ σφυρόν. ὁ γὰρ οὕτω βληθεὶς καὶ ἀκινητίζων οἷον πεπέδηται. ἰστέον δ᾽ ἐνταῦθα ὅτι τὸ, παρὰ σφυρὸν, οὐκ εἴληπται ἀντὶ τοῦ κατὰ τὸ σφυρὸν, ἀλλ᾽ ἀντὶ τοῦ ἐγγὺς σφυροῦ περὶ τὸ τέλος τῆς κνήμης, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ, παρὰ σφυρὸν κνήμην δεξιτερήν.* (Vers. 520.) *Καὶ Αἰνόθεν, ἤτοι ἐκ τῆς Αἴνου, ἐπίκουροι ἦσαν τοῖς Τρωσὶ, καθὰ καὶ ἐκ τῆς λοιπῆς Θρᾴκης. καὶ ἔστιν ἐκ τῶν ἐν τῇ Βοιωτίᾳ γραφέν***των συναγαγεῖν Κικόνων μοῖραν τινὰ καὶ τούτους εἶναι. ἔστι δὲ τὸ Αἰνόθεν, ὡς τὸ Ἀβυδόθεν, ὅ περ πρὸ ὀλίγων εἴρηται. τὸ δὲ Αἰνόθεν ἐνταῦθα μὲν τοπικὸν ἐπίῤῥημά ἐστιν, εὑρεθήσεται δὲ ἐν τοῖς ἑξῆς καὶ ποιότητος ἐν τῷ, αἰνόθεν αἰνῶς.* (Vers. 521.) *Τὸ ἄχρις ἐνταῦθα κεῖται κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἀντὶ τοῦ διόλου, οἷον, ἀμφοτέρω δὲ τένοντε καὶ ὀστέα λᾶας ἀναιδὴς ἄχρις ἀπηλοίησεν, ἤγουν διόλου συνηλόησεν ὁ λίθος τοὺς παρὰ τὸ ῥηθὲν σφυρὸν τένοντας καὶ τὰ ὀστᾶ. δύναται δὲ καὶ κοινότερον νοηθῆναι ὅτι συνηλόησεν ὁ λίθος τοὺς τένοντας ἄχρι καὶ εἰς τὰ ὀστᾶ. Τὸ δὲ ἀναιδὴς ἐκ τῶν λογικῶν παρῆκται*
505*εἰς τὸν λίθον, καθὰ καὶ τὸ* **ἀνηλεὴς εἰς τὸν σίδηρον. ἐκ δὲ τοῦ ἠλοίησεν, οὗ προϋπάρχει τὸ ἀλοῶ, καὶ ὁ πατραλοίας γίνεται καὶ ὁ μητραλοίας. ὁ καὶ μητρολῴας λεγόμενος κατ᾽ ἔκτασιν ἢ καὶ τροπὴν τῆς ὅλης οἱ διφθόγγου εἰς ω μέγα, ὃ γίνεται σὺν ἄλλοις καὶ ἐν τῷ ἀγκοίνη ἀγκώνη, κολοιὸς κολωός.* (Vers. 523.) *Καταπίπτει τις χερμαδίῳ βληθεὶς ἐνταῦθα ὕπτιος ἐν κονίῃσιν, ἄμφω χεῖρε φίλοις ἑτάροισι πετάσας, θυμὸν ἀποπνείων. τὸ δὲ πετάσαι τὰς χεῖρας δηλοῖ μὲν τὸ ἁπλῶσαι οἷα πτέρυγας. ἔστι δὲ σχῆμα ἱκέσιον, εἴ πού τις καταπίπτοντος ἀντιλάβοιτο. οὕτω καὶ ἐν τοῖς τοιούτοις ἐπιτυχὴς ὁ ποιητής. θέμα δὲ τοῦ πετάσας ἢ τὸ πετῶ κοινότερον ἢ ἐκ τοῦ πέτω παράγωγον πετάζω, οὗ καὶ ἔγνωσται ἡ χρῆσις. μετῆκται δὲ ἡ λέξις ἀπὸ πτηνῶν, ἃ πετόμενα οὕτως ἁπλοῦσι τὰς*

πτέρυγας, καὶ ἔστι αὐτὸ ἀκριβέστερον τοῦ, ἀναπτύξας χεῖρας, *εἰς εὐχὴν δηλαδὴ κατὰ τὴν τραγῳδίαν, ὅ περ Ὅμηρος ἀνασχεῖν χεῖρας φησίν. (Vers. 525.) Ἐν τῷ, οὖτα δὲ δουρὶ παρ' ὀμφαλὸν, ἐκ δ' ἄρα πᾶσαι χύντο χαμαὶ χολάδες, χολάδας τὰ ἔντερα λέγει, ἐπεὶ εἰς αὐτὰ συῤῥεῖ ξανθὴ χολὴ, καὶ διαθερμαίνουσα ἐρεθίζει τῇ δριμύτητι ἀποκρίνειν τὰ περιττά· ὡς εἰ μὴ τοῦτ' ἦν, ψυχρά φασιν ὄντα τῇ κράσει, καθὸ νευρώδη, ἔμενον ἂν ἀργὰ πρὸς τὴν ἀπόκρισιν. Τὸ δὲ οὖτα οὐ δευτέρας ἐστὶ συζυγίας, ἀλλ' ἐκ τοῦ οὐτάζω γίνεται, οὗ ἀόριστος οὔτασα, τὸ τρίτον οὔτασε, καὶ κατὰ ἀποκοπὴν οὖτα. διὸ καὶ συστέλλει παρὰ τῷ ποιητῇ τὸ δίχρονον καὶ προπερισπᾶται. (Vers. 532.) Τὸ σκυλεῦσαι νεκρὸν καὶ ἀποδῦσαι τεύχεα λέγεται, ὡς δηλοῖ τὸ, τεύχεα δ' οὐκ ἀπέδυσε, περίστησαν γὰρ ἑταῖροι. ἔστι δὲ τὸ περίστησαν ταὐτὸν τῷ περιέβησαν, ὅ ἐστιν ὑπερεμάχησαν, ὡς μυριαχοῦ λέγεται. (Vers. 533.) Τοὺς Θρᾷκας ἀκροκόμους τε καλεῖ, ὅ ἐστιν ἄκρως κομῶντας, καὶ δολιχά φησιν *ἔχειν αὐτοὺς ἔγχεα. ἴσως γὰρ ταῦτα ἦσαν αὐτοῖς παράσημα. λέγει οὖν οὕτω· Θρήικες ἀκρόκομοι, δολίχ' ἔγχεα χερσὶν ἔχοντες. ὅρα δὲ ὡς οὐκ ἠξίωσεν αὐτοὺς καρηκομόωντας εἰπεῖν, ὡς ἀπονείμας τοῦτο τοῖς Ἀχαιοῖς. καίτοι ταὐτόν ἐστιν ἀκροκόμους, ὡς εἴρηται, εἰπεῖν καὶ καρηκομόωντας. τινὲς δὲ οἴονται ἀκροκόμους λέγειν τοὺς ἐν ἄκρῳ τῆς κεφαλῆς κομῶντας, οὐ μὴν καθειμένας εἰς βάθος τὰς τρίχας
386 ἔχοντας. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τοὺς δολιχὰ ἔγχεα *χερσὶν ἔχοντας δυνάμενος δολιχέγχεας συνθέτως εἰπεῖν, ὡς ἐπὶ ἄλλων ἐποίησεν, ὅμως οὕτω δόξαν αὐτῷ περιέφρασεν. (Vers. 534.) Ἐπὶ ἀνδρείου φεύγοντος ἐξ ἀνάγκης διὰ πολεμίων πλῆθος εἴποι τις ἂν τὸ, οἵ αὐτὸν, μέγαν περ ἐόντα καὶ ἴφθιμον καὶ ἀγαυὸν, ὦσαν ἀπὸ σφῶν. ἤτοι καὶ ἀνδρεῖον ὄντα ἐδίωξαν. ἔμφασιν δέ τινα ἔχει μεγαλείου καὶ ὕψους ἡρωικοῦ τὸ ὦσαν, εἴ τις ἐννοήσεται ὡς τὸ μὲν κυλίειν ἀπὸ τῶν ἄνω ἐπὶ τὰ κατώτερα λέγε*ται, τὸ δὲ ὠθεῖν ἀνάπαλιν. ἔτι καὶ δυσχέρειαν ἐμφαίνει τοῦ ἡρωικοῦ ἀναποδισμοῦ, εἴ περ κατακυλίεται μέν τι ῥᾷον, ὠθεῖται δὲ οὐκ εὐχερῶς ἀπὸ τῶν κάτω ἐπὶ τὸ ἄνω. καλῶς δὲ τῷ μέγαν ἐπήγαγε τὸ καὶ ἴφθιμον καὶ ἀγαυόν· ὁ γὰρ ἄλλως μέγας βουγάϊος ἔστι καὶ γῆς ἐτώσιον ἄχθος. (Vers. 535.) Πελεμίζειν πολλαχοῦ παρὰ τῷ ποιητῇ τὸ κινεῖν ἢ μετακινεῖν. ἐνταῦθα οὖν φησίν· ὁ δὲ χασσάμενος πελεμίχθη. καὶ ἴσως ἐντεῦθεν γίνεται καὶ ὁ πόλεμος ὡς οἱονεὶ πέλεμος, οἷα κινῶν ἢ καὶ πολλοὺς τοῦ βίου μετακινῶν. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἀντιστρόφως πως ἔθηκε τὰ τοῦ λόγου μέρη, ὡς οἱ παλαιοί φασιν. ἐχρῆν γὰρ εἰπεῖν ὅτι ὁ δὲ πελεμιχθεὶς χάσατο, ἤγουν μετακινηθεὶς ὑπεχώρησε. καὶ ἔστι καὶ τοῦτο πρωθύστερον σχῆμα, ὃ καὶ ὑστερολογία λέγεται, καὶ πολλαχοῦ εὑρίσκεται. εἴη δ' ἂν τοιοῦτόν τι καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ τὸ, χάριν, ἥν περ τυγχάνων ὑπεσχόμην, ἤγουν ἔτυχον ὑποσχόμενος. κἀκεῖνο δὲ ἰστέον ὡς, ἐπεὶ *καὶ ἄμφω κινήσεις εἰσὶ καὶ τὸ πελεμιχθῆναι καὶ τὸ χάσασθαι, ἀδιάφορον ὁ ποιητὴς ἡγεῖται οὕτως ἢ ἐκείνως εἰπεῖν. (Vers. 536.) Παρ' Ὁμήρῳ πρώτη κεῖται τὸ παρ' ἀλλήλοις τετάσθαι ἢ κεῖσθαι ἢ εἴ τι τοιοῦτον. φησὶν οὖν· ἐν κονίῃσι παρ' ἀλλήλοισι τετάσθην, καὶ μετ' ὀλίγα, παρ' ἀλλήλοισι τέταντο, ἤγουν ἐγγὺς ἀλλήλων. ὅθεν καὶ τὸ παραλληλίζειν ἐπὶ παραθέσεως ἤτοι συγκρίσεως, καὶ λόγοι παράλληλοι. τὸ δέ γε, ἐν ἀλλήλοις, πλεῖόν τι δηλοῖ τοῦ ἐγγὺς ἀλλήλων, ὡς δηλοῖ καὶ ὁ εἰπὼν τὸ, οὐ παρ' ἀλλήλοις ἀλλ' ἐν ἀλλήλοις, καὶ ἔτι σαφέστερον δι' ἑτεροίας φράσεως ὁ ποιήσας τὸ, οὐ παρ' αὐτοῖς ἀλλ' ἐν αὐτοῖσιν ὄντες κακοῖς, ἤγουν *οὐκ ἐγγὺς ὄντες κακῶν ἀλλ' ἤδη ἐντός. (Vers. 539.) Εἰδὼς ὁ ποιητὴς 506
τὴν αὐτοῦ ἐν ῥητορείᾳ ἰσχὺν καὶ οἵαν σήμερον μάχην ἐξαρτύσει τῷ λόγῳ, καθ' ἣν πολλοὶ πρηνέες ἐν κονίῃσι πεσοῦνται, καὶ ὡς οὐκ ἔστι κάλλιον καὶ μεγαλοπρεπέστερον καὶ ἐναγωνιώτερον συστῆναι μάχην ἢ ἀφηγηθῆναι, λέγει ὅτι τότε οὐκ ἔτι ἔργον ἀνὴρ ὀνόσαιτο μετελθὼν, ὃς ἔτ' ἄβλητος καὶ ἀνούτατος ὀξέι χαλκῷ δινεύοι κατὰ μέσον, ἄγοι δέ ἑ Παλλὰς Ἀθήνη χειρὸς ἑλοῦσα, αὐτὰρ βελέων ἀπερύκοι ἐρωήν. τοιοῦτος δ' ἂν εἴη θεατὴς ὁ τοῦ ποιητοῦ ἀκροατὴς, ὃς οὐ τῶν τοῦ πολέμου κακῶν μετέχει, ἀλλὰ τοῦ τῶν πολεμικῶν διηγήσεων κατὰ νοῦν ἀπολαύοι καλοῦ θεάματος, ἀκίνδυνος τὴν μάχην περιιὼν καὶ μηδέν τι ἔχων τῶν Ὁμηρικῶν ὀνόσασθαι ἤτοι ἐκφαυλίσαι καὶ καταμέμψασθαι, καὶ μᾶλλον, εἴ περ ἄγοι αὐτὸν ἡ Ὁ*μηρικὴ Παλλὰς, ἡ τοῦ γράφειν δηλαδὴ μεθοδικὴ δεινότης, ἡ τοῦ φρονεῖν μήτηρ κατὰ τοὺς παλαιοὺς, χειρὸς ἑλοῦσα τὰς πτύχας ἀνελιττούσης τὰς τῆς Ὁμηρικῆς βίβλου καὶ οὕτω βελέων ἀπερύκουσα ἐρωήν· ὃν καὶ χειραγωγεῖ ἀκινδύνως ἡ τοιαύτη Παλλὰς εἰς τὰ καθέκαστα τῆς Ὁμηρικῆς ποιήσεως οἷα συνετὸν ἀκροατήν. ὅρα δὲ ὡς καὶ ἐν τῷ, ἄβλητος καὶ

ἀνούτατος, διαφορὰν σαφῶς οἶδεν, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις, τοῦ οὐτάσαι καὶ τοῦ βαλεῖν, τοῦ μὲν ἐκ τοῦ σχεδὸν γινομένου, τοῦ δὲ βαλεῖν πόῤῥωθεν. σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ἐν τῷ, ὅς τις ἔτι ἄβλητος, περιττῶς κεῖσθαι δοκεῖ τὸ ἔτι καὶ μηδέν τι σημαίνειν. τοιαῦτα δέ εἰσι καὶ ἄλλα, ὡς καὶ ἐν τῇ β' ῥαψῳδίᾳ παρασεσημείωται. τοιοῦτον δέ τι καὶ τὸ, ἔνθα κεν οὐκέτι ἔργον, ὡς ἀνωτέρω κεῖται. περιττὸν γάρ ἐστι τὸ τί, καί ἐστιν ὁ νοῦς ὡς οὔτι, τουτέστιν οὐδαμῶς, μέμψοιτο ἄν τις τὸ τῆς μάχης ἔργον.